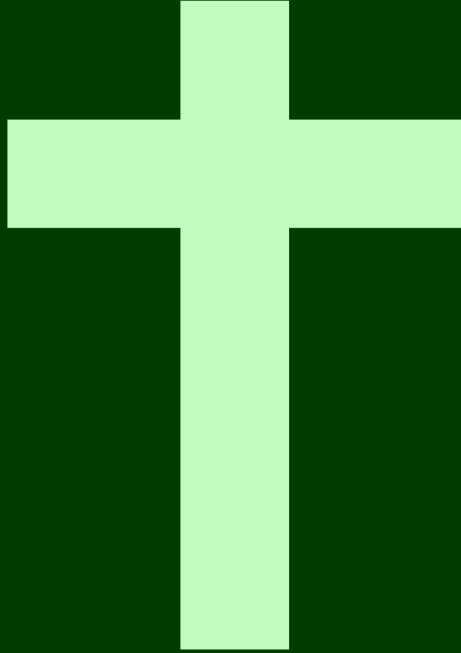

Hmooh hmëë he-
ga-jmee Jesucristo;
Salmos

New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín
(MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

Hmooh hmëë he- ga-jmee Jesucristo; Salmos

New Testament and Psalms in Chinantec, Ozumacín (MX:chz:Chinantec, Ozumacín)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Ozumacín

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Ozumacín [chz], Mexico

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Chinantec, Ozumacín

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

77bbb809-d78b-5d8c-9c0b-2363ea7f466b

Contents

San Mateo	1
San Marcos	52
San Lucas	84
San Juan	138
Hechos	177
Romanos	227
1 Corintios	248
2 Corintios	269
Gálatas	283
Efesios	291
Filipenses	298
Colosenses	304
1 Tesalonicenses	309
2 Tesalonicenses	314
1 Timoteo	317
2 Timoteo	323
Tito	327
Filemón	330
Hebreos	331
Santiago	346
1 Pedro	352
2 Pedro	358
1 Juan	362
2 Juan	367
3 Juan	368
Judas	369
Apocalipsis	371

San Mateo Ju'hmëë' kih' Jesús he' ga' sii' Matä'

*Lä'jëë' dsa' ma' gyuh' kyaä' Jesucristo
(Lc. 3:23-38)*

¹ Jee' la' na' sii' jmi' kih' lä'jëë' dsa' ma' gyuh' kyaä' Jesucristo hi' laa' sa'ju' kih' David, hi' ma' laa' sa'ju' kih' Abraham.

² Abraham ma' laa' jmi' Isaac. Isaac he' ma' laa' jmi' Jacob. Jacob ma' laa' jmi' Judá kyaah' lä'jëë' øøyh'.

³ Judá ma' laa' jmi' Fare kyaah' Zara. Choo' hi' he' ga' laa' Tamar. Fare he' ma' laa' jmi' Esrom. Esrom ma' laa' jmi' Aram.

⁴ Aram he' ma' laa' jmi' Aminadab. Aminadab ma' laa' jmi' Naasón. Naasón he' ma' laa' jmi' Salmón.

⁵ Rahab kyaah' Salmón ga' laa' cho' jmi' Booz. Rut kyaah' Booz he' ga' laa' cho' jmi' Obed. Obed he' ma' laa' jmi' Isai.

⁶ Isai ma' laa' jmi' rey David. Më' Uría kyaah' rey David he' ga' laa' cho' jmi' Salomón.

⁷ Salomón he' ma' laa' jmi' Roboam. Roboam ma' laa' jmi' Abía. Abía ma' laa' jmi' Asa.

⁸ Asa he' ma' laa' jmi' Josafat. Josafat ma' laa' jmi' Joram. Joram ma' laa' jmi' Uzía.

⁹ Uzía he' ma' laa' jmi' Jotam. Jotam ma' laa' jmi' Acaz. Acaz ma' laa' jmi' Ezequía.

¹⁰ Ezequía he' ma' laa' jmi' Manasé. Manasé ma' laa' jmi' Amón. Amón ma' laa' jmi' Josía.

¹¹ Josía ma' laa' jmi' Jeconía kyaah' lä'jëë' øøyh'. Jii' kih' Josía ga' jaa' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia.

¹² Ma'ngëë' ma' nää' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia, Jeconía he' ma' laa' jmi' Salatiel. Salatiel ma' laa' jmi' Zorobabel.

¹³ Zorobabel he' ma' laa' jmi' Abiud. Abiud ma' laa' jmi' Eliaquim. Eliaquim ma' laa' jmi' Azor.

¹⁴ Azor he' ma' laa' jmi' Sadoc. Sadoc ma' laa' jmi' Aquím. Aquím ma' laa' jmi' Eliud.

¹⁵ Eliud he' ma' laa' jmi' Eleazar. Eleazar ma' laa' jmi' Matán. Matán ma' laa' jmi' Jacob.

¹⁶ Jacob he' ma' laa' jmi' José, hi' ga' laa' dsa' ñuu' kyaä' María. María he' ga' laa' choo' Jesús hi' ga' lä' chee' Cristo (he' hnøø' jäh' hi' na' hñaa').

¹⁷ Lä'jëë' jmi' dsa' he' tē' gya'kyee' dsa' wa'ra' ga' heen' lä'jaa' lä'jaa' lä' ga' løø' kyaah' Abraham, lä' ga' tē' David. Lä'ja' tē' gya'kyee' dsa' ka'läh', he' ga' løø' kyaah' David lä' jiih' ma' ga' jaa' he' wii' dsa' Israel ta' hwa' Babilonia. Lä'ja' tē' gya'kyee' ka'läh', he' ga' løø' lä' ma' ga' nää' Babilonia, lä' jiih' ga' lä' chaa' Cristo.

*Lä'la' ga' lä' chaa' Jesús
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Lä'la' ga' la' ma' ga' lä' chaa' Jesucristo. María chooy' ma' na' la' hmooh' kiyh' kyaah' José. Pero jaa' ja' ga' kaay' øøyh', ma' kyaä' ba' María gyuu' kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii'.

¹⁹ José, dsa' ñuu' kyaay', ma' jmeey' he' llu' jmah', hi' sa' ma' hnøøy' ma' mi' kwah' dsa' kih' María, he' ja' ga' lla' dsëy' ma' beey' to' kē' ba'.

²⁰ Ma'ngëë' ma' jmeey' hu' dsē' lä'ja', ga' lä' jnää' kiyh' jaa' ángel kyaä' Dio jee' na' gwiiy', hi' ga' jäh' siiyh':

—José, sa'ju' kih' David, ta' wa' gah' kaah' María na', jmääh' dsa' më' kyaah'. Jëeh', kyaah' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii' ba' ja', he' kyaay' gyuu'.

²¹ Lä' chaa' jaa' gyuu' kyaay' hi' mi' cheeh' Jesús, jëeh' hi' he' lää' dsa' gooh' hnäh' kih' dso' kye'.

²² Ga' lä' jē' he' ja' ga' la' mah' lä' te' lä' koo' ga' jäh' dsa' hi' ga' ngëë' juu' kih' Dio llo' joo', lä' koh' ma' ga' jäh':

²³ Jaa' chih' më' kwaa' hi' sa' ma' jëë' dsa' ñuu', kaay' gyuu' mah' lä' chaa' jaa' gyuu' ñuu' kiyh'.

Hi' gyuu' he' lä' chee' Emanuel.

Juu' la' hnøø' jäh': Dio kyaah' jne'.

24 Lā'koo- ma' ga'ñe' José jee' këy' ja-, ga'jmeey' lä'koo- mada' he- ga'jmeey' ángel kyaa' Dio kiyh', ga'heeh- bih' ga'kaay' María.

25 Pero sa- ga'lä'kyuuy- lä'jiih' ga'lä'chaa' gyuu- ñuu- to-né' kyaay', hi- ga'mi-cheey- Jesús ma-ngeë' ma-lä'chaa'.

2

Dsa- hi- ma' kyuu- ha- lä' chaa' nuu- gyuu- ga'jmäy' jøh' gyuu- Jesús

1 Ga'lä'chaa' Jesús Belén, koo- jwii- mäh- he- hla- hwa' Judea, lä'koo- ma' laa' Herode dsa-ta' jee' ja-. Hi- lä'koo- ma' ga'lä'chaa' Jesús, ga'lla-nää' ta' jwii- Jerusalén dsa- hi- ma' kyuu- ha- lä' chaa' nuu' gyuu'. Hi- he' ya-nää' ta-la' ga'hya- hyoo-.

2 Hi- ma' ngiyy- juu':

—¿Na- rey kyaa' dsa- judiu hi- ma-lä'chaa'? Ga-jëe' jnääh' ga'hña' nuu' kyaay' ta-la' ga'hya- hyoo-. He-ja- ma-ya-nøø' jnääh' mah' jmeey' jnääh' juu- kiyh'.

3 Lä'koo- ma' ga-nuu' rey Herode lä'ja-, ga'heey' ba' dsëy', hi- ja-ba' lä'ja- ga-la' kih' lä'jëe' dsa- hi- ma' tääh' Jerusalén.

4 He-ja- ga'jmeey' rey mada-, ga'tëeyh' lä'jëe' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley mah' ga'ngiyy' juu' kiyh', ha- jee' jwii- la' kwaat' lä'chaa- Cristo.

5 Mah' ga-jäh' dsa- he' siyh':

—Jee' jwii- mäh- he- chee- Belén he- hla- hwa' Judea ba' lä'chaa'. Jëeh', lä'ja- ga-sii' jaa- hi- ma' ngëe' juu' kih' Dio jää':

6 Hne- Belén, jwii- mäh- he- hla- hwa' Judea,

sa- jäh' hne- mäh' ga' kih' lä'jëe' jwii- kaah' he- na-hee- hwa' na-.

Jëeh', kyah' hne- ya-hëe' jaa- hi- ka' në', hi- hää' dsa- Israel hi- laa' dsa- kyaan'.

7 He-ja- jee' na-hmäa' ba' ga-tëeh' Herode dsa- hi- ya-nää' ta-la' ga'hya- hyoo-, ga'ngiyy' juu' kiyh' joh' jmi- ma-hya- he- ga-jëey' ga'hña' nuu' he'.

8 Ja-ga' ga'chee' dsih' ta' Belén, mah' ga-jäyh' siyh':

—Go-nää' hnäh' jee' oo-, go-ki- da' hnäh' juu' kwee- kih' gyuu- he'. Wa-ra- ga-jnääh' hnäh', ja- ya-nääh' hnäh' jmeeh' hnäh' juu' kin-, mah' jnä' ka-läh' niin' na'jmeen' juu- kiyh'.

9 Lä'koo- ma' ga-nuuy' juu' kih' rey, ga-näy'. Hi- cha'nuu' hi- ga-jëey' ta-la' ga'hya- hyoo-, ngooy' ta' cha'né' dsa- he' lä'jiih' ga'tëey' jee' ma' kyaa' gyuu-. Jee' ja- ga'hëey' koo- hweh-.

10 Lä- ma' ga-jëey' lä- ma-heey' ja-ba' cha'nuu' he', ga'lä'chaa' llu' cha-mi-.

11 Ma' ga-taayh' cha'neh' ja-, ga-jëey' gyuu- kyaah' María chooy'. Ja-ga' ga'juuyh' jney' ga'jmäy' jøh'. Ga-näy' jee' ma' tääh' kuu' kiyh' mah' ga'kwëeyh' ku'nøø-, ga'kwëeyh' wa'chu-, hi- koo- ga' he- chee- mirra.

12 Ma-ngëe' he- ja-, ga-mi-jnäa- Dio kih' dsa- he' jee' na-gwiiy- mah' mo-so' ma' dsa-jëeyh' ta' jee' ma' gya' Herode. Ga-jluuy' jyoh' jwë' mah' ga'lla-näy' ta' hwa' kiyh'.

Ga-näy' ta' hwa' Egipto

13 Lä'koo- ma' ga-nää' dsa- hi- kyuu- ha- lä' chaa' nuu' he', jaa- ángel kyaa' Dio ga'lä'jnää' kih' José jee' ma' këy' mah' ga-siiyh':

—Noo-, jää- gyuu- kyaah' chooy' mah' go-nää' hnäh' ta' hwa' Egipto. Jee' oo- jäh' ta'ko-jiih' lloo- jmi- jmeen' juu' kyah'. Jëeh' hnaah- Herode gyuu- mah' jngëeyh'.

14 Lä'koo- ma' ga'ñe' José jee' ma-na-gwii-, lä'chah' hwë' ja- ga-jääy' gyuu- kyaah' María, ga-näy' ta' hwa' Egipto.

15 Jee' ja- ga-taayh' lä'jiih' ga'juu' Herode. Mah' lä'ja- lä-te' lä'koo- ga-jäh' dsa- hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio, lä- ma' ga-jäyh': “Ta' hwa' Egipto ga-tëehn- gyuu- kyaan'.”

Ga'jmeey' Herode mada' juu' lä'jëe' gyuu- ñuu-

16 Ma' ga-lä'liih- Herode ga-mi-goo- dsa- hi- ma' kyuu- he' kiyh', ga-lä'leey' jwërte. He-ja- ga'hëy' joh' jmi- ma-lä'hi- lä- ma' to-né' ga-jëe' dsa- he' nuu'. Mah' ga'jmeey' mada' kih' hløø' he- jngëeyh' lä'jëe' gyuu- ñuu- hi- ja-ga' ga'lä'chaa' lä'jiih' hi- ma'

hää' to' ñe' hi' ma' chaa' jwii' Belén, lä'kye' kih' hi' ma' tääh' jäh' lä'ku' lä'jii' kih' jwii' ja'.

17 Lä'ja' ga'lä'te' lä'koo' ga'jäh' Jeremía hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio jää', he' lle' lä'la':

18 Ga'lä'nueh' koo' juu' jee' jwii' Ramá, peer' ti'meeh' dsë' dsa', hooh' dsa', høø' dsa'.

Sa'ju' kih' Raquel ba' he' hi' hooh' kih' gyuu' kyaä'.

Sa' hii' nõh' dsëy', kih' he' ga'juu' jwëe' gyuu' kyaay'.

19 Ma'ngëe' ma'juu' Herode, jaa' ángel kyaä' Dio ga'lä'jnää' kih' José jee' ma' na'gwiyy', hwa' Egipto.

20 Mah' ga'siiyh':

—Noo', tee' gyuu' kyaah' chooy', mah' gwaah' ta' Israel ka'läh'. Jëeh', ma'juu' ba' hi' ma' hnøø' ma'jngëeh' gyuu'.

21 He'ja' ga'nooy' mah' ga'tëey' gyuu' kyaah' chooy', ga'näay' ta' hwa' Israel ka'läh'.

22 Pero ma' ga'nuuy' kih' Arquelao hi' ma' jmee' hih' hwa' Judea lla' jmiyy' Herode, he'ja' ga'lä'goyh' ma' dsa'näay' ta' ja'. Pero ga'mi'jnää' Dio kiyh' jee' ma' këy' mah' ga'näay' ta' hwa' Galilea ba'.

23 Ma' ga'lla'näay' ta' ja', ga'taayh' jwii' he' chee' Nazaret. Mah' lä'ja' lä'te' lä'koo' ga'jäh' dsa' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio: “Nazareno ba' jäh' dsa' kih' Jesús.”

3

Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' kii' (Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Ma'ja' ñee' Jwaa' hi' ma' choo' jmi' ta' hwa' kii' kih' Judea na'kway' juu'.

2 Lä'la' ma' jäh':

—Jëeh' hnäh' kih' Dio, jëeh', ma'ya'jäh' he' jää' Dio dsa' lä'hih' kih'.

3 Kih' Jwaa' ba' ja' hi' ga'hleeh' Isaía hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio jää', lä' ma' ga'jäh': Kii' nueh' koo' lle' he' hleeh' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih':

“Mi'llu' hnäh' jwë' kih' Dsa'jøøh' jnän'. Mi'lluu' hnäh' hñaah' mah' jäh' kō'dsoo' jwë'”, ga'jäh' Isaía.

4 Hmiih' kih' Jwaa' ma' la' kyaah' jñu' camey', ma' na'hñu' tuyh' kyaah' koo'

loo' jah'. Ma' kuyh' iih' hi' ma' hiih' tah' he' ma' cha' moh'.

5 He'ja' jwëe' dsa' hi' ma' chaa' Jerusalén ga'lla'nää' jee' ma' cheh' Jwaa', hi' lä'ja' ga'lla'nää' hi' ma' chaa' lä'kaa' hwa' Judea, lä'kye' hi' ma' chaa' lä'ku' lä'jii' kih' jmi' Jordán.

6 Lä'jëe' dsa' he' ma' mi'jnäay' he' hiih' he' ma' jmeey' hi' ga'chaa' Jwaa' dsa' he' jmi', cha'jmi' Jordán.

7 Ma' ga'jëey' jwëe' dsa' fariseo kyaah' dsa' saduceo hi' na'nää' jee' ja' mah' ma' choo' Jwaa' jmi' kiyh', he'ja' ga'jäh' ga'siiyh' dsa' he':

—Ma'ra' hi' he' joo'sih' miih' laah' hnäh'. ¿Hii' na' hi' ma'siih' hnäh' he' lääh' hnäh' kih' he' wii' he' ma'ngoo' ya'jäh'?

8 Go'taah' hnäh' lä'koh' lle' kih' mah' mi'jnää' hnäh' he' ma'jëeh' hnäh' kyaah' Dio.

9 Mo'to' jmee' hnäh' huu'dsë': “Lee' ba' kyaä' jnääh' he' laa' jnääh' sa'ju' kih' Abraham.” Jëeh' jnä' jwahn', lih' ba' Dio jmeey' hwëe' sa'ju' kih' Abraham kih' kuu' la'.

10 Hee' ñe'läh' ma'na'llu' mah' dsa'tu' chaah' hma'. Lä'jë' na'hma' he' sa'llu' mi' kih', he' ja' dsa'tu' mah' tooyh' cha'je'.

11 Ma'ra' ju'dsoo', jnä' chaan' hnäh' jmi' kyaah' jmi' ba' lä'jëe' hnäh' hi' ma'jëeh' kyaah' Dio. Pero hi' ja' këe' kin'jøøh' ga'lä'koh' jnä'. Ni' sa' tē'dsëen' kan'loo' he'hä' tiy'. Hi' he' chaa' hnäh' jmi' kyaah' jmi' lle' Na'jngii', hi' kyaah' je' ka'läh'.

12 Hii' cheh' mi'llu' mi'trigo, ma' chooyh' he' kyaah' jwäy'. Kooy' mi'trigo kiyh' llay' llu', ja' ga' tooyh' wa'hloø' kih' trigo ja' cha'je' jee' mo'so' huu' jih'koh' —ga'jäh' Jwaa'.

Ga'saa' Jesús jmi'

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

13 Ma'ja' ya'hëe' Jesús hwa' Galilea, ngooy' ta' cha'jmi' Jordán jee' ma' cheh' Jwaa' mah' saay' jmi'.

14 Pero Jwaa' sa' ma' hii' ma' chaay' jmi'. Ma' jäh' siiyh':

—Jnä' ba' jmee' bii' kin' chaah' jnä' jmi', mah' hne' ba' ngiih' kin' chaan' hne' jmi'.

15 Mah' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh' ga'siiyh':
—Tää' ba' kih'. Jëeh', lä'ja' ba' sooh' jnän'
mí'ten' lä'jé' mada' he' ga'jmeé' Dio.

Ja'ga' ga'heeh' Jwaa' ga'chaay' Jesús
jmií'.

16 Ma'ngëé' ma'saa' Jesús jmií',
ya'hëéy' cha'jmií'. Lä'chah' ja' ga'na'
gyuuh' jmi'gyuuh' mah' ga'jéé' Jesús Jmiílle'
kih' Dio ga'jyoo' né' kiyh', laa' lä'koo' jaa'
juu'.

17 Ma'ja' ga'lä'nüuh' koo' juu' he' ja'
gyuuh' he' ma'jah':

—Hi' la' he' gyuuh' kyaan' hi' hnaan'.
Peer' chaan' llu' kyaayh'.

4

Ga'ka' hi'sa'llu' dsé' Jesús (Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

1 Ma'ngëé' he' ja', ga'joo' Jmiílle' kih'
Jesús ta' hwa' kii', mah' ka' hi'sa'llu' dséy'.

2 To'loo' jmií to'loo' hwé' sa' ga'kuh'
ga'híyh'. Ma'ngëé' he' ja', ja' kyoyh'.

3 Hi' ja' hi' ga'ka' dséy' chuh' kiyh' mah'
ga'jäyh':

—Cher'mah' dsoo' laah' Joo' Dio, jmeé'
hih' mah' lii' he'ñiih' kuu' he' tääh' la'.

4 Mah' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':
—Ma'na'sii' ba': "Ja' ma'la' kyaah' he'
kih'híhn' jmeé' chaa' jne'. Kyaah' lä'jé'
juu' he' hlëéh' Dio ba' jmeé' chaa' jne'."

5 Ma'ngëé' he' ja', ga'joo' hi'sa'llu' kiyh'
ta' jee' chih' gwah' jwií' na'jngii' he' chee'
Jerusalén. Ma' ga'lla'näay' jee' ja' ga'jäay'
lä' ga'té' gyuuh' kih' gwah' juuh',

6 ga'siiyh':

—Cher'mah' dsoo' laah' Joo' Dio, jwää'
hñaah' lä' ga'té' hwa', jëeh' na'sii' ba'
ka'läh':

Dio chee' ángele kyaay' koo' kyah'
mah' jäay' hne' kyaah' gooy',
lä'ja' mo'so' lla'ñu' tiih' né' kuu'.

7 Mah' ga'jeeh' Jesús kiyh':

—Ma'na'sii' ba' ka'läh': "Ta' ka' dsé'
Dio hi' laa' Dsa'joo'h' kyaah'."

8 Koo' ka'läh' ga'jäá' hi'sa'llu' lä' ga'té'
koo' moh' ñii' mah' ga'heeyh' lä'kaa'
jee' jwií' kaah' kyaah' ga'lä'jé' ga' he' la'
na'hñaah' he' cha' kih'.

9 Mah' ga'jäyh':

—Ga'lä'jé' he' na' kwëéh' hne'
cher'mah' ga'juuh' jneh' cha'nén', jmääh'
jnä' joo'h'.

10 Ja'ga' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Wa' lä'oo'h' hne' kin' Tana', jëeh'
ma'na'sii' ba' jee' jyoh' ka'läh': "Kih'
Dsa'joo'h' hi' laa' Dio kyaah' ba' jmeeh'
juuh'. Kih' jaa' hñii' bih' jmeeh' ta'he'."

11 Ja'ga' ga'lä'oo' hi'sa'llu' kiyh'.
Lä'chah' ja' ya'nää' ángele, ga'jmeey'
ta'he' kih' Jesús.

Ga'löö' Jesús kway' juu' hwa' Galilea (Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Ma' ga'nuu' Jesús häá' Jwaa' neh'ñe',
ngaayh' ta' hwa' Galilea.

13 Sa' ga'jäy' jwií' Nazaret, ngaayh'
na'gyay' jwií' Capernaum ba', jwií' he'
hla' cha'hoo' jmi'juuh'. Hwa' kih' dsa'
kyaah' Zabulón kyaah' Neftalí ba' ja'.

14 Lä'ja' ga'lä'te' juu' he' ga'hlëéh' Isaíá
hi' ga'ngëé' juu' kih' Dio, lä' ma' ga'jäyh':

15 Hwa' kih' Zabulón, kyaah' hwa' kih' Nef-
talí,

he' kye' hngaah' ko'taa' kih' jmií' Jordán,
ta' cha'hoo' jmi'ñeeh',

lä'kaa' jee' ja' la' hwa' Galilea jee' tääh'
jwëé' dsa' hi' sa' laa' judiu,

16 dsa' he' hi' ma' ga'nää' jee' na'hoo'
ga'jëéy' koo' wa'je' juuh'.

Ga'lä'jnä' koo' wa'je' kih' hi' ma' tääh' jee'
ma' hii' goo' juuy'.

17 Lä' ma'ja' ga'löö' Jesús kwa' juu', ma'
jäyh':

—Jëeh' hnäh' kih' Dio, jëeh' ma'ya'jah'
he' jäá' Dio dsa' lä'híh' kih'.

Ga'tëéh' Jesús kyeé' hi' ma' tääh' jwä' sa'hma'

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Jee' häá' Jesús jwé' ngoo' ta' cha'hoo'
jmi'juuh' he' hla' hwa' Galilea, jee' ja'
ga'jëéy' Simón hi' ma' tëéh' dsa' Pee',
kyaah' Andre' oo'yh'. Lä'uuy' hi' he' ma'
tääh' jwä' sa'hma' cha'jmií', jëeh' he' ja'
ba' ma'la' ta' kiyh'.

19 Mah' ga'siiyh':

—Ya'nääh' hnäh' kyaah' jnä' mah'
mí'tëén' hnäh' ha' lä' jmeeh' hnäh' mah'

leeh⁺ hnäh⁺ dsa⁻, lla⁻ he⁻ ma⁺ leeh⁺ hnäh⁺ hmoooh⁻.

²⁰ Lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻ kyey⁻ sa⁺hma⁺ kiyh⁺ mah⁺ ga⁻ nääy⁺ kyaah⁺ Jesús.

²¹ Ma⁻ngëe⁺ gyih⁺ ko⁻niih⁻, ga⁻jëey⁺ jñah⁺ ga⁺ uu⁺. Jaa⁻ he⁺ Jacobo, joo⁺ Zebedeo, kyaah⁺ Jwaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻ øøyh⁻, ma⁺ tääh⁺ neh⁻ na⁺moo⁺ kyaah⁺ Zebedeo jmiyy⁻, ma⁺ hmiyy⁻ sa⁺hma⁺ kiyh⁺. Mah⁺ ga⁻tëeyh⁺.

²² Lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻hiyy⁺ na⁺moo⁺ kyaah⁺ jmiyy⁻ mah⁺ ga⁻jmeey⁺ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ Jesús.

Ga⁻kwa⁺ Jesús ju⁺hmëe⁺

(Lc. 6:17-19)

²³ Ga⁻ngëe⁺ Jesús lä⁻kaa⁻ hwa⁺ Galilea, ma⁺ mi⁻tëey⁺ dsa⁻ neh⁻ gwah⁻ mäh⁻ he⁻ tøø⁺ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ jee⁺ jwii⁻, ma⁺ kway⁺ ju⁺hmëe⁺ ha⁻ lä⁻ jää⁺ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁻ kih⁺. Ma⁺ mi⁻hlääy⁺ dsa⁻ kih⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ dsoo⁺.

²⁴ Lä⁻ ga⁻të⁺ hwa⁺ Siria ga⁻nuu⁺ dsa⁻ kih⁺ Jesús. He⁻ja⁻ na⁺nää⁺ dsa⁻ na⁺jääy⁻ jee⁺ ma⁺ cheh⁺ Jesús ga⁻lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma⁺ jëe⁻ wii⁺ kih⁺ na⁻ku⁺ na⁻ngii⁻ dsoo⁺ hliih⁺, lä⁻kye⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ lle⁺ hliih⁺, kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ dsa⁻juu⁺ ñee⁺, lä⁻ja⁻ hi⁻ mo⁻so⁻ liih⁻ goo⁻ti⁺. Ga⁻mi⁻hlääy⁺ lä⁻jëe⁻ hi⁻ he⁺.

²⁵ Peer⁻ jwëe⁺ dsa⁻ Galilea ga⁻lla⁻lle⁺ kaah⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Decápoli, hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Jerusalén, hi⁻ ma⁺ chaa⁻ Judea, hi⁻ jñah⁺ ga⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ hngaah⁺ jmi⁻ Jordán.

5

Ga⁻kwa⁺ Jesús cha⁻miih⁻ juu⁺ lä⁻ ma⁺ gyay⁺ lle⁺koh⁺

¹ Ma⁺ ga⁻jëe⁻ Jesús jwëe⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁻wiiy⁺ mah⁺ ga⁻gyay⁻ lle⁺koh⁺ ja⁻. Ga⁻lä⁻jëe⁻ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁻kuh⁺ jnääh⁺ jee⁺ ja⁻.

² Ga⁻løøy⁺ hlëeyh⁻ dsa⁻, ga⁻jäyh⁺:

³ —Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ laa⁺ sa⁻ jmää⁺ ni⁻ miih⁻. Jëeh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ jää⁺ Dio lä⁻hih⁻ kih⁺.

⁴ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ tääh⁺ ki⁻hooch⁻. Jëeh⁺, jmee⁺ ba⁺ Dio nøh⁻ dsëy⁺.

⁵ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ hwaä⁺. Jëeh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ tëe⁺ hwa⁺ he⁻ ga⁻jäh⁺ Dio le⁺ heey⁺.

⁶ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ kuh⁻ngii⁻ dsë⁺ jmeey⁺ he⁻ llu⁺. Jëeh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ hyoh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ lla⁻kyaay⁺.

⁷ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ dsa⁻lä⁻ñih⁺ dsë⁺ dsa⁻kyaah⁺. Jëeh⁺, lä⁻ñih⁺ dsë⁺ Dio kiyh⁺ ka⁻läh⁺.

⁸ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ na⁻jngii⁺ tuh⁻dsë⁺. Jëeh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ tëe⁺ jëe⁺ Dio.

⁹ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ hnooh⁻ ha⁻ lä⁻jee⁺ hi⁺ ti⁺ kih⁺ dsa⁻. Jëeh⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ tëeyh⁺ joo⁺ Dio.

¹⁰ Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻nää⁺ jëe⁻ wii⁺ kih⁺ he⁻ jmeey⁺ he⁻ llu⁺. Jëeh⁺, kih⁺ bih⁺ la⁺ jmi⁻gyuu⁻ jee⁺ jmee⁻ Dio hih⁻.

¹¹ 'Llu⁺ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ cher⁺mah⁺ dsoo⁺ kin⁻ ga⁻hlëeh⁺ dsa⁻ wii⁺ kyah⁺ hnäh⁺, hi⁻ cher⁺mah⁺ ga⁻jmeeh⁻ dsa⁻ hnäh⁺, hi⁻ cher⁺mah⁺ ga⁻hlëeh⁺ dsa⁻ hnäh⁺ juu⁺ pa⁺jnah⁺ he⁻ la⁺ juu⁺ ta⁻juu⁺.

¹² Lä⁻ ma⁺ chaa⁻ hnäh⁺ lä⁻ja⁻, wa⁺ chaa⁻ hnäh⁺ llu⁺, wa⁺ jëe⁻ hoh⁺ hnäh⁺. Jëeh⁺, hñah⁻ ba⁺ hnäh⁺ koo⁻ he⁻ llu⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁻. Ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeeyh⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jää⁺ ga⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

Ga⁻kwa⁺ Jesús juu⁺ kih⁺ wa⁺ñe⁺ kyaah⁺ wa⁺je⁻

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'Hnäh⁺ laah⁺ lä⁻koo⁻ wa⁺ñe⁺ kih⁺ hwa⁺ la⁻. Pero cher⁺mah⁺ ga⁻jñuuh⁺ he⁻ ñii⁺ kih⁺, ha⁻ lä⁻ja⁻ lii⁻ ka⁻läh⁺ lä⁻ ma⁺ la⁺. Mo⁻so⁻ jmää⁺ go⁻te⁻. He⁻ be⁺ ba⁺ dsa⁻ ja⁻ cha⁺jwë⁺, jee⁺ ja⁻ he⁺soh⁺ dsa⁻ në⁺ kih⁺.

¹⁴ Hnäh⁺ laah⁺ lä⁻koo⁻ wa⁺je⁻ kih⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻. Wa⁺ jmeen⁺ koo⁻ jwii⁻ he⁻ hla⁻gyuu⁺ në⁺ moh⁺ sa⁻ le⁺ dsa⁻hmää⁻.

¹⁵ Hi⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ hih⁺ wa⁺je⁻ mah⁺ chiyh⁺ neh⁻ wa⁺goo⁺. He⁻ chiyh⁺ jee⁺ ñii⁺ ba⁺ mah⁺ lä⁻jnä⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ cha⁺neh⁻.

¹⁶ He⁻ja⁻ wa⁺ jnä⁺ wa⁺je⁻ kyah⁺ hnäh⁺ cha⁺në⁺ lä⁻jëe⁻ dsa⁻, mah⁺ wa⁺ra⁻ ga⁻jëey⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺, jmeey⁺ juuh⁺ kih⁺ Tää⁺ jnän⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺.

Ga⁻jmeeh⁺ Jesús juu⁺ ha⁻ lä⁻ la⁺ ley

¹⁷ 'Ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ huuh⁻dsë⁻ he⁻ ma⁻jan⁻ mah⁺ mi⁻llaan⁺ ley kih⁺ Moisé. Ni⁻ sa⁻ mi⁻llaan⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻hlëeh⁺ lä⁻jëe⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Sa⁻ ma⁻jan⁻ mah⁺ mi⁻llaan⁺ he⁻ ja⁻, he⁻ mi⁻ten⁺ kih⁺ juu⁺ ja⁻ ba⁺ ja⁻ ma⁺ jan⁻.

18 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', ta'ko' jiih' cha' gyuu'h' hwa' la', sa' hee' ni' koo' hwëh' mäh', ni' koo' mi'punto he' na'sii' kih' ley ja', jää' sa' ga' ma'lä'te' ga'lä'jē.

19 He' lä'ja', cher'mah' chaa' hi' ga'hlääh' koo' mada' pih' kih' ley la', hi' cher'mah' lä'ja' mi'tëëy' dsa', leey' jaa' hi' mäh' ba' gyuu'h' jmi'gyuu' jee' jmee' Dio hih'. Pero cher'mah' hi' mi'te' kih' ley hi' mi'tëëy' dsa' he' mi'tey' ka'läh', hi' he' ba'lee' jøøh' gyuu'h' jmi'gyuu' jee' jmee' Dio hih'.

20 He'ja' hlëëhn' hnäh', cher'mah' sa' ga'jmeeh' hnäh' cha'ga'miuh' ta' llu' lä'koh' te' he' jmee' dsa' hi' kyuu'h' ley hi' lä'koh' te' he' jmee' fariseo, sa' le' go'taah' hnäh' gyuu'h' jmi'gyuu' jee' jmee' Dio hih'.

21 'Ma'nuuh' ba' hnäh' ha' lä'jäh' nē' ley kih' Moisé lä' ma' ga'siiyh' dsa' ma'gyuh' jnän': "Ta' jngëeh' dsa'. Cher'mah' hi' ga'jngëeh' jaa' dsa' kyaah' ma'ra' he' nøø' ba'ta' kiyh'."

22 Pero jnä' jwëëhn~ hnäh', cher'mah' hi' ga'lä'lee' kyaah' øøh', ma'na'bääh' dsoo'. Hi' cher'mah' hi' ga'jäh' siih' dsa'kyaah': "Peer' taah' hne'", hi' he' nøø' ta' kih' cha'nē' dsa'kaah'. Hi' cher'mah' hi' ga'jwä' dso'jwii' kih' øøh', hi' he' lle' kih' dsoo' cha'je'.

23 'He'ja' cher'mah' go'kah' kuu' kyah' nē' na'hyoo' hi' cher'mah' ga'lä'dsooh' hoh' jee' ja' he' hä' dsē' jaa' øøh' kyaah' hne',

24 jee' ja' ba' kye' kuu' kyah' cha'nē' na'hyoo' mah' gwa' da'to'nē' go'jeeh' juu' kyah' kyaah' øøh'. Ja'ga' ñeh' ka'läh' ya'tøøh' kuu' kyah' nē' na'hyoo'.

25 'Cher'mah' chaa' hi' hnøø' hnēē' hne' cha'nē' dsa'ta', jmee' bi' go'taah' hnäh' juu' kwee' kyaayh' na'koh' ta'ko' jiih' cha' jmi', mah' sa' ngëëy' hne' goo' jwëē'. Lä'ja' mo'so' jmee' jwëē' hih' kih' poo' taayh' hne' neh' ñe'.

26 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', sa' ya'hëëh' jee' ja' ta'ko' jiih' sa' ma'mi'hmaah' lä'jē' go'te' he' ngiiyh' kyah'.

27 'Ma'nuuh' ba' hnäh' ha' lä'jäh' nē' ley he' siiyh' hnäh': "Hne' hi' na'jee' goo', ta' kaah' hi' laa' kyaah' jñah'."

28 Pero jnä' jwahn', cher'mah' hi' jëē' jaa' dsa'mē' hi' hee' dsēy' kaayh', kyaah' huu'dsē' kiyh' ja', ma'jmeey' dso'kye'.

29 Lä'ja', cher'mah' mi'ñeh' ra'lluu' jmee' täh' kyaah' dso'kye', lle' go'te' mah' be' uu'. Jëëh', llu' ga' kyah' he' hee' miih' jmi'ngo' kyah', lä'koh' ga' he' goh' na'hñaa'h' cha'je'.

30 Hi' cher'mah' ma'gooh' ra'lluu' jmee' täh' kyaah' dso'kye', hnä' go'te' mah' be' uu'. Jëëh', llu' ga' kyah' he' hee' miih' jmi'ngo' kyah', lä'koh' ga' he' goh' na'hñaa'h' cha'je'.

31 'Hi' ma'nuuh' hnäh' ka'läh' he' jäh': "Ga'lä'jëē' hi' bee' dsa'mē' kyaah', hnøø' chooyh' je' jee' ma'beey' dsa'kyaayh'."

32 Pero jnä' jwahn' lä'la'. Hi' bee' dsa'mē' kyaah', hi' sa' cha' he' hiih' ma'jmeey' kyaah' jñah' dsa'ñuu'h', he' cheey' ta' jwē' hiih' ba' ja'. Hi' lä'ja' ka'läh' hi' kaa' dsa'mē' hi' ma'beey' he', he' jmeey' dso'kye' ba' ja' ka'läh'.

Ga'hlëëh' Jesús kih' hi' tää' gyuu'h' hwa'

33 'Ma'nuuh' ba' hnäh' lä'koo' ga'siiyh' dsa' ma'gyuh' jnän': "Ta' jmee' dsoo' he' la' juu' ta'juu'. Ja' mi'teh' hnäh' kih' Dio he' ga'tääh' hñaa'h' jmeeh'."

34 Pero lä'la' jawah' jnä', ta' tää' hñaa'h' kih' ni' koo'. Ta' tää' hnäh' kih' gyuu'h', jëëh' jee' oo' ba' gya' Dio.

35 Ta' tää' hnäh' kih' hwa', jëëh', nē' kih' hwa' chih' ma'tii' Dio. Ta' tää' hnäh' kih' Jerusalén, jëëh', jee' ja' la' jee' jwii' kih' Rey jøøh' jnän'.

36 Ta' tää' kalleh', jëëh', sa' leh' jmeeh' tøø' ni' koo' jñu', ni' sa' leh' jmeeh' läh' ka'läh'.

37 Cher'mah' jawah' hnäh' "Jaah'", koo' "jaah'" ba' jawah' hnäh'. Hi' cher'mah' jawah' hnäh' "jah'ha'", koo' "jah'ha'" ba' jawah' hnäh'. Hi' cher'mah' he' ga' jyoh' juu' gwa', he' gwa' kih' dsa' hlëëh' ba' ja'.

38 'Ma'nuuh' ba' hnäh' ka'läh' he' jäh': "Hi' jmee' dsoo' mi'nē' dsa'kyaah',

ja-ba' lä-ja' mi-hmaayh'. Hi- jlääh~ na'ja' dsa-kyaa'h, ja-ba' lä-ja' mi-hmaayh'."

³⁹ Pero lä-la- jwah' jnä'. Ta' jiih' hnäh' kih' hi- hñaa- dsé'. Cher'mah' hi- ga-jnoo' koo- jwoo' mo-néh', kwëëyh' ka-läh' jyoh' jwoo'.

⁴⁰ Hi- cher'mah' hi- lla- hnii- kyah' mah' jñuuyh' sa'koo'h, kwëëyh' ka-läh' lä-kye- hmih-lloo' kyah'.

⁴¹ Hi- cher'mah' hi- ga-jmee' he- wii' kah' løø' kih' ko-niih~, kye- ga' jyoh' ko-niih~.

⁴² Cher'mah' hi- ngii- miih- he- cha- kyah', kwëëyh'. Hi- cher'mah' hi- hnøø' lle- miih- he- cha- kyah', ta' jmee- chaah- kyaayh'.

*Hnøø' hnää' jne' hi- na-høøh' jnän`
(Lc. 6:27-28, 32-36)*

⁴³ 'Ma-nuuh- ba' hnäh' ka-läh' he- jäyh': "Wa' hnaah' ome- kyaah' mah' wa' na-hääh' hi- sa- laa' ome- kyaah'."

⁴⁴ Pero lä-la- ba' jwah' jnä': Wa' lä-hnaah' hnäh' hi- sa- laa' ome- kyaah' hnäh'. Ngii' hnäh' llu' kih' hi- jwã- dso'jwii' kyah' hnäh'. Jmee' hnäh' llu' kih' hi- na-høøh' kyah' hnäh'. Ngii' hnäh' kih' Dio kih' hi- jmeeh' hnäh'.

⁴⁵ Mah' lä-ja- leeh' hnäh' joo' Täa' jnän' hi- gya' gyuu'h. Hi- he' jmee- dsa-hya- hyoo- kih' hi- hlëeh' lä-ja- kih' hi- lluu'. Hi- cheey' jma' ka-läh' kih' hi- jmee- he- llu' hi- kih' hi- jmee- he- hliih'.

⁴⁶ Jëeh' cher'mah' hnaah' hnäh' ma-la- hi- hnää' hnäh' ba', ¿hee- ba' hñah' hnäh' kih' Dio ja-? ¿Che' sa- jmeey- lä-ja- ka-läh' hi- koo' ku'sih-?

⁴⁷ Cher'mah' kih' øøh' ba' hnäh' jmeeh- hnäh' Dio, ¿che' laah' hnäh' jmeeh- hnäh' koo- he- llu'? ¿Che' sa- jmee- lä-ja- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio?

⁴⁸ Wa' laah' hnäh' lluu', lä-koo- laa' Täa' jnän' hi- gya' gyuu'h hi- lluu' go-te'.

6

¹ 'Leeh-, ta- hnooh- hnäh' ha- lä- jee' hlëeh' dsa- llu' kyah' hnäh' wa-ra- ga-jmeeh' hnäh' koo- he- llu'. Cher'mah' ko-taa' ga' ga-jmeeh' hnäh' mah' jëe' dsa- kyah' hnäh', sa- hñah' hnäh' ni- miih- kih' Dio hi- gya' gyuu'h.

² Wa-ra- ga-kwah' hnäh' be' kih' jaa- hi- lla-kyaa', ta- jwii' ni- jaa- hee- na- ma-jmeeh'. Mah' sa- jmeeh' hnäh' kwee- kyaah' hi- jmää~ hñii' mi-te' neh- gwah', hi- lä-ja- jmeey- ka-läh' cha'jwë' he- hnooyh- ha- lä- jee' hlëeh' dsa- llu' kiyh' ba' ja-. Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', ko-ja- ba' hñiih' ma-liyh~ jñeey'.

³ Pero hne-, wa-ra- ga-kwëeh' dsa- miih- kuu', ta- jwii' ni- jaa- ma-ke- laa' ome- kyaah'.

⁴ Heh' lä-ja-, sa- jnä' he- ma-kwëeh' dsa- kuu'. Ma-ja- Täa' kyaah', hi- jëe- lä-jë- he- sa- jnä', mi-hmaayh' kyah' to-lo- nē- lä-jëe- dsa-.

*Ga-mi-tëe- Jesús dsa- kyaay' ha- lä- chuuy' kyaah' Dio
(Lc. 11:2-4)*

⁵ 'Wa-ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta- jmee- lä- jmee- hi- jmää~ hñii' mi-te'. Tih- dsëy' na-täay' hlëëyh' kyaah' Dio neh- gwah- mäh- hi- lä-ja- jmeey- cha'jwë' jee' ga-nää' dsa- mah' jëe' dsa- kiyh'. Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', ko-ja- ba' hñiih' ma-liyh~ jñeey'.

⁶ Pero hne-, wa-ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, go-he' jee' gwiih- mah' jne' haah' kyah'. Ngii' kyah' kih' Täa' hi- sa- jnä'. Ma-ja- Täa' kyaah' hi- jëe- lä-jë- he- sa- jnä', mi-hmaayh' kyah' to-lo- nē- lä-jëe- dsa-.

⁷ Wa-ra- ga-të' jee' ngiih' kyah' kih' Dio, ta- hlëeh' cha-miih- jiih' koo- nëe' juu' he- sa- jmää' ta', lä-koo- jmee- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio. Kih' he- hlëëyh- cha-miih- jiih' koo- nëe' juu', nuu' Dio kiyh' laay'.

⁸ Ta- jmee- hnäh' lä- jmee- dsa- he'. Jëeh', Täa' jnän' hi- gya' gyuu'h, ma-ñey- ba' hee- na- jmee- bii' jnän' jää' ja-ga' ngiin' kiyh'.

⁹ Lä-la- ba' hnøø' ngiih' hnäh' kyah': Täa' kyaah' jnääh' hi- gya' ya-jwii', lä-jëe- ba' wa' jmee' dsoo' he- laah' hne- na-jngëe' go-te'.

¹⁰ Ña- mah' jmeeh' hih- jee' la-. Wa-le' lä- hyoh- hoh' hñaa'h' jmi-gyuu- la-, ja-ba' lä-koo- la' gyuu'h ya-jwii'.

11 Kwëeh` jnääh¹ na¹ he¹ kih¹h¹h¹ jnääh¹ he¹ jmee¹ bii¹ kyaah¹ jnääh¹.

12 Jmee¹ jøh¹ hoh¹ kih¹ he¹ ma¹hlääh¹ jnääh¹, ja¹ba¹ lä¹koo¹ jøh¹ dsë¹ jnääh¹ kyaah¹ hi¹ dsa¹hlääh¹ kyaah¹ jnääh¹.

13 Ta¹ kwa¹ jwë¹ ka¹ he¹ hlih¹ dsë¹ jnääh¹, lä¹ jnääh¹ kih¹ he¹ ja¹.

Jëeh¹, ja¹ hne¹ ba¹ jmee¹ hih¹ kih¹ lä¹jë¹, kyah¹ ba¹ la¹ ga¹lä¹jë¹ be¹,

hne¹ ba¹ laah¹ jøøh¹ kih¹ ga¹lä¹jë¹ joh¹ jmi¹ cha¹. Wa¹la¹ lä¹ja¹.

14 'Cher¹mah¹ jmeeh¹ jøh¹ hoh¹ kyaah¹ dsa¹ hi¹ dsa¹hlääh¹ kyaah¹ hnäh¹, lä¹ja¹ ka¹läh¹ Tää¹ jnän¹ hi¹ gya¹ gyuu¹h¹ jmeey¹ jøh¹ dsëy¹ kyaah¹ hnäh¹.

15 Pero cher¹mah¹ sa¹ ga¹jmeeh¹ hnäh¹ jøh¹ hoh¹ kyaah¹ dsa¹ hi¹ dsa¹hlääh¹ kyaah¹ hnäh¹, lä¹ja¹ ka¹läh¹ Tää¹ jnän¹ hi¹ gya¹ gyuu¹h¹ sa¹ jmeey¹ jøh¹ dsëy¹ kyaah¹ hnäh¹ he¹ dsa¹hlääh¹ hnäh¹ kiyh¹.

Ga¹hlëeh¹ Jesús kih¹ he¹ sa¹ kih¹h¹h¹ jne¹

16 'Jmi¹ ma¹ sa¹ kuh¹huh¹ hnäh¹ jee¹ hlëeh¹ hnäh¹ kyaah¹ Dio, ta¹ jmee¹ hnäh¹ li¹ he¹ ti¹meeh¹ hoh¹ hnäh¹ lä¹ jmee¹ dsa¹ hi¹ jmää¹ hñii¹ mi¹teh¹. Hi¹ he¹ jmee¹ li¹ mo¹në¹ mah¹ jëë¹ dsa¹ kiyh¹ he¹ sa¹ kuh¹h¹y¹. Ma¹ra¹ ju¹dsoo¹ jwëëhn¹ hnäh¹, ko¹ja¹ ba¹ hñih¹ ma¹liy¹ jñeey¹.

17 Pero hne¹, ma¹ sa¹ kuh¹huh¹ jee¹ hlëeh¹ kyaah¹ Dio, ja¹ jñaa¹h¹ lleh¹ mah¹ gyih¹ mo¹nëh¹.

18 Mah¹ lä¹ja¹, sa¹ lä¹leeh¹ cha¹në¹ dsa¹, he¹ sa¹ kuh¹huh¹. Kih¹ Tää¹ hi¹ sa¹ jnääh¹ ba¹ lä¹leeh¹. Hi¹ lä¹ja¹, Tää¹ kyaah¹ hi¹ jëë¹ lä¹jë¹ he¹ sa¹ jnä¹, mi¹hmaayh¹ kyah¹ to¹lo¹ në¹ lä¹jëë¹ dsa¹.

Ga¹hlëeh¹ Jesús kih¹ he¹ la¹ hmooh¹

(Lc. 12:33-34)

19 'Ta¹ wa¹ hnooh¹ hnäh¹ lla¹mah¹ jmi¹gyuu¹ la¹ cha¹miih¹ he¹ la¹ hmooh¹ kyah¹ hnäh¹. Jëeh¹ jee¹ la¹ cha¹ jah¹ jwë¹ cha¹miih¹ hi¹ hya¹ tujuu¹h¹ lä¹jë¹ he¹ llu¹. Hi¹ dsa¹taah¹ dsa¹hñi¹ mah¹ hñiy¹.

20 Hnøøh¹ hnäh¹ mah¹ lla¹mah¹ gyuu¹h¹ ya¹jwi¹ he¹ la¹ hmooh¹ kyah¹ hnäh¹. Jee¹ ja¹ sa¹ cha¹ jah¹ hi¹ jwë¹ ni¹ sa¹ hya¹ tujuu¹h¹ ka¹läh¹. Hi¹ jee¹ ja¹ sa¹ cha¹ dsa¹hñi¹ mah¹ hñiy¹.

21 Ha¹ jiih¹ jee¹ hla¹ he¹ la¹ hmooh¹ kyah¹ hnäh¹, jee¹ ja¹ ba¹ kye¹ hnäh¹ o¹jøh¹ dsë¹.

Wa¹je¹ kih¹ jmi¹ngo¹ jnän¹

(Lc. 11:34-36)

22 'Mi¹ në¹ jne¹ la¹ lä¹koh¹ wa¹je¹ kih¹ jmi¹ngo¹ jnän¹. Lä¹ja¹, cher¹mah¹ mi¹nëh¹ la¹ llu¹, lä¹kaa¹ jmi¹ngo¹ kyah¹ ngë¹ jee¹ wa¹je¹.

23 Pero cher¹mah¹ la¹ hlih¹ mi¹nëh¹, ga¹lä¹kaa¹ jmi¹ngo¹ kyah¹ ngë¹ jee¹ na¹hoo¹ ba¹. Lä¹ja¹, cher¹mah¹ wa¹je¹ he¹ cha¹ kyah¹ la¹ na¹hoo¹ ba¹, ha¹ koh¹ sa¹ na¹hoo¹ jee¹ ngëh¹.

Sa¹ le¹ jmee¹ jne¹ he¹ kih¹ Dio mah¹ jmee¹ jne¹ he¹ kih¹ kuu¹

(Lc. 16:13)

24 'Ni¹ jaa¹ sa¹ lä¹këh¹ jmi¹ jmee¹ he¹ kih¹ uu¹ dsa¹kaa¹. Jëeh¹, jmeey¹ na¹häayh¹ jaa¹ mah¹ lä¹hnäy¹ hi¹ jñah¹. Mi¹tey¹ kih¹ jaa¹ mah¹ mi¹kwayh¹ hi¹ jñah¹ he¹. Sa¹ lä¹këh¹ hnäh¹ jmi¹ jmeeh¹ hnäh¹ he¹ kih¹ Dio mah¹ jmeeh¹ hnäh¹ he¹ kih¹ kuu¹ ka¹läh¹.

Ga¹hääh¹ Dio kwee¹ go¹te¹ lä¹jëë¹ hi¹ la¹ kyaay¹

(Lc. 12:22-31)

25 'He¹ja¹ jwëëhn¹ hnäh¹: Ta¹ ka¹ hnäh¹ hu¹dsë¹ ha¹ lä¹ dsa¹ngëë¹ hnäh¹, hee¹ na¹ kuh¹huh¹ hnäh¹. Ta¹ ka¹ hnäh¹ hu¹dsë¹ kih¹ jmi¹ngo¹ kyah¹ hnäh¹, ha¹ lä¹ tëeh¹ hnäh¹ hmih¹ he¹ këh¹ hnäh¹. ¿Che¹ sa¹ kyeë¹ ga¹ he¹ cha¹ hnäh¹ lä¹koh¹ ga¹ he¹ kuh¹huh¹ hnäh¹? ¿Hi¹ che¹ sa¹ kyeë¹ ga¹ jmi¹ngo¹ kyah¹ hnäh¹ lä¹koh¹ ga¹ hmih¹ he¹ këh¹ hnäh¹?

26 Jëë¹ da¹ hnäh¹ lä¹koo¹ la¹ kih¹ ta¹ hi¹ hëë¹ jwë¹ në¹ lle¹. Sa¹ cha¹ jngëëy¹ ni¹ sa¹ chooyh¹ mi¹, ni¹ sa¹ llay¹ llu¹ mi¹ kiyh¹. Pero Tää¹ jnän¹ hi¹ gya¹ gyuu¹h¹, ma¹ra¹ he¹ ääh¹ bih¹. ¿Che¹ sa¹ kyeë¹ ga¹ hnäh¹ lä¹koh¹ ga¹ ta¹ he¹?

27 ¿Hi¹ hnäh¹ leh¹ jmeeh¹ saa¹ ga¹ koo¹ lëë¹, kih¹ he¹ jmeeh¹ hnäh¹ cha¹miih¹ hu¹dsë¹?

28 ¿He¹la¹ jmeeh¹ hnäh¹ cha¹miih¹ hu¹dsë¹ kih¹ hmih¹ he¹ këh¹ hnäh¹? Jëë¹ da¹ hnäh¹ ha¹ lä¹ dsa¹kwa¹ wa¹le¹ jee¹ nuu¹. Sa¹ cha¹ ta¹ jmee¹, ni¹ sa¹ hwëë¹ wa¹ñe¹.

29 Pero jwëëhn¹ hnäh¹. Ma¹ke¹ na¹hñaa¹h¹ la¹ hmih¹ he¹ ga¹këh¹ rey Salomón, sa¹

ga⁻liyh¹ ma¹ këyh⁺ hmiih⁻ he⁻ la¹ na¹hñaa^h lä⁺ko^o- la¹ wa¹le¹ ja⁻.

³⁰ Cher¹mah¹ lä⁺ja⁻ ga⁺jme^e Dio na¹hñaa^h wa¹le¹ he⁻ choo¹ ne¹ nuu⁻ na¹, mah¹ hø¹ jē¹ dsa⁻ neh⁺ hwii¹, ha⁻ ga¹ sa⁺ jmä^äy^h hnäh¹ llu¹, dsa⁻ hi⁻ miih⁻ go⁻te¹ ba¹ dsoo¹ dsē¹.

³¹ He⁻ja⁻ mo⁺to⁺ ka⁻ ga¹ hnäh¹ huu¹dsē⁻ jwah¹ hnäh¹: “¿Hee⁻ na⁻ kih¹hi^h jnääh¹, hee⁻ hmiih⁻ kyeh¹ jnääh¹?”

³² Jēeh¹, lä⁺jēē⁺ hi⁻ sa⁻ ma⁻heeh⁻ kih¹ Dio hnooyh⁻ lä⁺jē⁺ he⁻ ja⁻ jmah¹ ba¹. Pero Tää¹ jnän¹ hi⁻ gya¹ gyuu^h ya¹jwii¹ ma⁻ñey⁻ ba¹ he⁻ jmeē⁺ bii¹ jnän¹ kih¹ jee¹ lä⁺jē⁺ he⁻ ja⁻.

³³ Hnääh¹ da¹ hnäh¹ to⁻ne¹ Dio hi⁻ laa¹ dsa⁻ta¹ jøø^h jnän¹ hi⁻ jmeē⁺ hnäh¹ he⁻ llu¹ jmah¹ ba¹ lä⁺ko^o- hnøøy¹ hñiiy¹. Lä⁺ja⁻ ba¹ hñah⁺ hnäh¹ lä⁺jē⁺ he⁻ jmeē⁺ bii¹ kyah¹ hnäh¹ ka⁻lä^h.

³⁴ He⁻ja⁻ ta⁺ ka⁻ hnäh¹ huu¹dsē⁻ kih¹ hø¹, jēeh¹ hø¹ lä⁺cha⁻ jyoh¹ ga¹ huu¹dsē⁻ he⁻ jmeeh¹ hnäh¹. Heeh¹ ba¹ hnäh¹ ko^o- jmii¹ ko^o- jmii¹ lä⁺ko^o- te¹ he⁻ chaa⁻ hnäh¹.

7

*Sa⁻ ga⁻tēē¹ jne¹ jēēn¹ kih¹ jñah¹
(Lc. 6:37-38, 41-42)*

¹ Ta⁺ ka⁻ hnäh¹ kwaat⁻ kih¹ jñah¹ mah¹ sa⁺ ka¹ Dio kwaat⁻ kyah¹ hnäh¹.

² Jēeh¹, Dio ka¹ kwaat⁻ kyah¹ hnäh¹, ja⁻ba¹ lä⁺ko^o- kah⁻ hnäh¹ kwaat⁻ kih¹ jñah¹. Lä⁺ko^o- te¹ ka⁻ hnäh¹ kwaat⁻ kih¹ jñah¹, ko⁻ja⁻ hñiih¹ te¹ ka¹ Dio kwaat⁻ kyah¹ hnäh¹.

³ ¿He⁻la¹ jēeh¹ wa¹hløø⁻ he⁻ hä¹ mi¹ne¹ øø^h mah¹ sa⁺ jēeh¹ da¹ wa¹hløø⁻ juuh⁻ he⁻ hä¹ mi¹neh¹ hñaa^h?

⁴ ¿Ha⁻ lä⁺ja⁻ jwii^h øø^h: “Kwa¹ da¹ wa¹ llen¹ wa¹hløø⁻ he⁻ hä¹ mi¹neh¹”, mah¹ hä¹ ba¹ kyah¹ hñaa^h he⁻ juuh⁻ ga¹?

⁵ ¿He⁻ ba¹ che⁻ ta⁻juuh¹ hne⁻! Lle¹ da¹ jää¹ wa¹hløø⁻ juuh⁻ he⁻ hä¹ mi¹neh¹ hñaa^h! Ja⁻ga¹ na⁺ jēeh¹ kwee⁻ mah¹ lleh¹ wa¹hløø⁻ he⁻ hä¹ mi¹ne¹ øø^h.

⁶ Ta⁺ kwēeh¹ hnäh¹ dsii⁻ he⁻ la¹ na⁻jøø⁻, wa¹ra⁻ ga⁻jeeyh⁻ mah¹ gi¹hnäy¹ kyah¹ hnäh¹. Ta⁺ jwä¹ hnäh¹ ku^u he⁻ la¹ hmooh¹ kyah¹ hnäh¹ cha¹ne¹ cha¹ne¹, wa¹ra⁻ ga⁻hee¹ ga⁻soyh¹.

Hnøø¹ hnääh¹ jne¹ Dio lä⁺kaa⁻ tuh⁻dsē⁻ jne¹

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ Ngii¹ hnäh¹ kih¹ Dio, mah¹ hñah⁺ hnäh¹. Hnøø^h da¹ hnäh¹ mah¹ jnääh⁺ hnäh¹. Tee⁻ hnäh¹ kiyh¹ mah¹ näy¹ ho¹haah¹.

⁸ Jēeh¹, lä⁺jēē⁺ hi⁻ ngii⁺, hyoyh⁺ ba¹. Hi⁻ hnooh⁻, jnøøy^h ba¹. Hi⁻ tēē⁻ ho¹haah¹, nä⁻ ba¹ ho¹haah¹ kiyh¹.

⁹ ¿Ha⁻ lä⁺ja⁻ kwēeh¹ hnäh¹ chih⁻ kyaah¹, ko^o- mi¹kuu¹ wa¹ra⁻ ga⁻ngiiy¹ he⁻ñiih⁻?

¹⁰ Hi⁻ cher¹mah¹ ga⁻ngiiy¹ kuyh⁻ jaa⁻ hmooh⁻, ¿ha⁻ lä⁺ja⁻ kwēeyh¹ jaa⁻ miih⁻?

¹¹ Ma⁻ke⁺ hlēeh¹ hnäh¹, leh¹ ba¹ hnäh¹ kwēeh¹ chih⁻ kyaah¹ he⁻ llu¹. Joh¹ ga¹ he⁻ llu¹ sa⁺ kwa¹ Tää¹ hi⁻ gya¹ gyuu^h kih¹ lä⁺jēē⁺ hi⁻ ngii⁺ kiyh¹.

¹² He⁻ja⁻, lä⁺jē⁺ he⁻ hnooh⁻ hnäh¹ jmeē⁺ dsa⁻ kyah¹ hnäh¹, ja⁻ba¹ lä⁺ja⁻ jmeē⁺ hnäh¹ kiyh¹ ka⁻lä^h. Juu¹ la⁻ jēeh¹ kwee⁻ kyaah¹ ley¹ he⁻ ga⁻sii¹ Moisé kyaah¹ lä⁺jē⁺ he⁻ ga⁻sii¹ lä⁺jēē⁺ hi⁻ ma¹ ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio.

Lä⁺to¹ ho¹haah¹

(Lc. 13:24)

¹³ Go⁻taah¹ hnäh¹ ta⁺ jwē¹ dsu⁻. Jēeh¹, jla¹ la¹ ho¹haah¹ hi⁻ hu¹ la¹ jwē¹ he⁻ dsoo⁻ jee¹ dsa⁻hee¹ dsa⁻. Jwēē¹ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻taah¹ ta⁺ ja⁻.

¹⁴ Dsu⁻ la¹ ho¹haah¹ hi⁻ dsu⁻ jwē¹ he⁻ jmeē⁺ chaa⁻ dsa⁻. Miih⁻ go⁻te¹ ba¹ dsa⁻taah¹ ta⁺ ja⁻.

Mii¹ kih¹ jmeē⁺ lii⁻ ha⁻ lä⁺ la¹ chaah¹ hma⁻

(Lc. 6:43-44)

¹⁵ Hää¹ hnäh¹ hñaa^h kih¹ hi⁻ ga⁻nää¹ lä⁺koh¹ hi⁻ ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio ba¹. Ya⁻nääy¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹ jmä^äy⁻ hñiiy¹ hwaay¹ lä⁺ko^o- jaa⁻ borrego. Pero ta⁺ neh¹ tuh⁻dsēy¹, laay¹ lä⁺ko^o- jaa⁻ jah¹ hi⁻ hää¹.

¹⁶ Kyaah¹ he⁻ jmeey⁺ ja⁻, lä⁺jnä¹ ha⁻ lä⁺ laay¹. Ha⁻ lä⁺ja⁻ chooh¹ dsa⁻ mi¹jēh¹ kih¹ chaah¹ too¹. Ni⁻ mi¹higo sa⁻ chooh¹ dsa⁻ kih¹ chaah¹ too¹.

¹⁷ Jēeh¹, lä⁺jē⁺ chaah¹ hma⁻ he⁻ llu¹, hii⁻ mii¹ he⁻ llu¹ ba¹. Hi⁻ lä⁺jē⁺ chaah¹ hma⁻ he⁻ hliih¹, hii⁻ mii¹ he⁻ hliih¹.

¹⁸ Lä⁺jē⁺ chaah¹ hma⁻ he⁻ llu¹, sa⁻ le¹ hii⁻ mii¹ he⁻ hliih¹. Ni⁻ chaah¹ hma⁻ he⁻ hliih¹, sa⁻ le¹ hii⁻ mii¹ he⁻ llu¹.

19 Ga-lä-jë chaah' hma- he- sa- hii- mii- he- llu', hnä- dsa- mah' tooyh- cha'je-.

20 He- lä-ja-, lä-jnä' ha- lä- laa' dsa- kyaah' ta' kih'.

Ja- lä-jëe- dsa- dsa-taah' jee' jmee- Dio hih-

(Lc. 13:25-27)

21 'Ja- lä-jëe- hi- jäh' kin-: "Dsa-jøøh' kyaan-, Dsa-jøøh' kyaan-", dsa-taah' jee' jmee' Dio hih-. Ma-la- hi- jmee- lä- hyoh- dsë' Täa- kyaan- hi- gya' gyuuh', hi- he' ba' dsa-taah'.

22 Wa-ra- ga-të' jee' laa- jmi- gyuu-, jwëe' dsa- jäh- siiyh- jnä': "Dsa-jøøh' kyaan-, Dsa-jøøh' kyaan-, ja' kyaah' mada- he- ga-jmeeh' ga-kwa' jnääh' juu' kyah', kyaah' mada- kyah' ga-hwëe' jnääh' hi-sa-llu', hi- kyaah' mada- kyah' ga-jmee' jnääh' he- juh-gaa-?"

23 Ma-ja- jeehn' kih' dsa- he': "Jih'koh' sa- ga-lä-kyuun- hnäh'. Go-nää' hnäh' kyah', hnäh' hi- tée' jmee- he- hlih'."

Ga-jmeey' hne' kiyh' nē' kuū' hloo-

(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

24 'He-ja-, hi- nuu- juu' kin- mah' jmeey- lä- jwahn-, hi- he' laa' lä-koø- jaa- dsa- ñuuh- hi- cha- huu- dsë- llu' kih'. Ga-jmeey' hne' kiyh' nē' kuū' hloo-.

25 Ja' jma', ga-juuh' jmi- hi- ja' lle' nē' kih' hne'. Pero sa- ga-toh', jëeh' ma' chih' nē' kih' kuū' hloo-.

26 Pero hi- nuu- juu' kin- mah' sa- jmeey- lä- jwahn-, hi- he' laa' lä-koø- jaa- dsa- too- hi- ga-jmee' hne' kih' nē' m' sii'.

27 Ja' jma', ga-juuh' jmi-, ja' lle' tä' ga-jmee' wii' kih' hne' ja-, mah' ga-toh'. Ga-hee' lä-jë go-te' -ga-jäh' Jesús.

28 Ma' ga-dsaa' ga-hlëeh' Jesús juu' la-, lä-jëe- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ma' jëe- dsayh- ha- lä- la' juu' he- ma' kway-.

29 Jëeh' ma' hlëeyh- dsa- lä-koø- jaa- hi- jmee- hih- ba', ja- lä-koh' ma' jmee- ta-jwoh' kya- ley.

8

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- hi- ma' dsaah' hmih' høø-

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

1 Lä-koø- ma' ga-jñaa' Jesús ñih- lle-koh' ja-, jwëe' dsa- ga-lla- lle' kaah' kiyh'.

2 Jee' ja- ga-ya-jäh- jaa- dsa- hi- ma' dsaah' hmih' høø-. Ga-juuyh' jney' cha-nē' Jesús mah' ga-jäyh' siiyh-:

-Dsa-jøøh' kyaan-, cher'mah' le', leh' ba' hne- cheh' dsoo' he- mi-sah' jnä'.

3 He-ja- ga-hii' Jesús ma-goo- mah' ga-kyey- nē' kih' dsa- he' mah' ga-siiyh-:

-Le' ba', wa' dsa-che' ba' dsoo' kyah'.

Lä-chah' ja- ga-ääh' go-te- hmih' høø- ja-.

4 Ja-ga' ga-jäh' Jesús siiyh-:

-Jëe- da', ta' jmeeh- juu' kih' ni- jaa-. Gwa- go-hääh- hñaa- kih' jmi-dsa-. Kye- miih- he- kwëeh' hnih' lä-hih- he- ga-jmee' Moisé. Lä-ja- go-jmee' mah' lä-ñey- ma-jä' kyah' -ga-jäh' Jesús siiyh-.

Ga-mi-hlää' Jesús moz- kya- juu' hløø'

(Lc. 7:1-10)

5 Lä-koø- ma' ga-he' Jesús jwi- Capernaum, ja' jaa- juu' hløø' chuh- kih' Jesús mah' ga-chuuy' kyaah':

6 -Dsa-jøøh' kyaan-, moz- kyaan- na-kyaa' cha-neh- kin-, ja' jwërte kiyh', mo-so- liih- goo- tiy- -ga-jäyh' siiyh-.

7 -Nii- ba' jnä' mi-hlää' jnih' -ga-jäh' Jesús siiyh-.

8 Mah' ga-jëeh- juu' hløø' he' siiyh-:

-Dsa-jøøh' kyaan-, sa- cha- he- laa' jnä' mah' go-heh' cha-neh- kin-. Lee' ba' koø- jäh', mah' jä' ba' kih' moz- kyaan-.

9 Jëeh' jnä' ka-läh', chaa- hi- jmee- mada- he- jmeen- kiyh', hi- tääh' hløø' hi- jmeen- hih- kih'. Wa-ra- ga-jmeen' hih- kih' jaa-: "Gwa- jee' oo-", dsooy' ba'. Wa-ra- ga-jwii- jñah': "Ña- ta- la-", jäy- ba'. Hi- wa-ra- ga-jwii- moz- kyaan-: "Jmee' he- la-", jmeey' ba'.

10 Peer- ga-jëe' dsah- Jesús ma' ga-nuuy' juu' kih' dsa- he'. Mah' ga-siiyh- lä-jëe- hi- ma' chaa' kaah' kiyh':

-Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', lä-kaa- hwa' Israel sa- ma-jnääh- ni- jaa- dsa- hi- dsoo' dsë' lä-koø- dsoo' dsë' dsa-ñuuh- la-.

11 Jwëehn- hnäh', lloo- koø- jmi- jwëe' dsa- ya-nää' ta' kye' ta' ñii' hi- dsa-taah'

kuh⁺ ma⁻n^{uu} ko⁻joh⁺ kyaah⁺ Abraham, kyaah⁺ Isaac, hi⁻ kyaah⁺ Jacob gy^{uu}h⁺ ya⁻jwⁱⁱ kih⁺ Dio.

12 Pero dsa⁻ Israel hi⁻ ma⁺ laa⁺ kwaat⁻ dsa⁻taah⁻ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺, hi⁻ he⁺ jwää⁺ dsih⁺ ta⁻ ka⁺hne⁻ jee⁺ na⁻hoo⁻. Jee⁺ ja⁻ ki⁺hooyh⁺ mah⁺ j^{uu}y⁺ cha⁻jay⁺.

13 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺ j^{uu} hløø⁺ he⁺:
—Gwaah⁻ ba⁺ hne⁻ kyah⁺, wa⁺ le⁺ kyah⁺ ja⁻ba⁻ lä⁻koø⁻ ma⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺.

Lä⁻chah⁺ ja⁻, ga⁻jä⁺ kih⁺ moz⁻ kyaay⁺.

Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús ma⁻choo⁺ Pee⁺

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ñee⁺ Jesús cha⁺neh⁻ kih⁺ Pee⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻jëëy⁺ ma⁻choo⁺ Pee⁺ na⁻kyaay⁺ dsaayh⁺ kyaah⁺ llii⁺.

15 Mah⁺ ga⁻sooh⁺ Jesús ma⁻gooy⁻. Lä⁻chah⁺ ja⁻ ya⁻hi⁺ llii⁺ kiyh⁺. Ga⁻nooy⁻ jee⁺ ma⁺ kyaay⁺ mah⁺ ga⁻løøy⁺ jmeey⁺ ta⁺he⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁺ Jesús jwëë⁺ dsa⁻dsaah⁺

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Ta⁻ ga⁻n^{uu} ja⁻, na⁻jää⁻ dsa⁻ cha⁺ne⁻ Jesús jwëë⁺ hi⁻ ma⁺ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hliih⁺. Kyaah⁺ koø⁻ ga⁻hlëëy⁺ ba⁺ ga⁻hwëëy⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻mi⁻hlääy⁺ lä⁻jëë⁻ ga⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺.

17 Mah⁺ lä⁻ja⁻ lä⁻te⁺ he⁻ ga⁻jäh⁺ Isaía hi⁻ ma⁺ ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio lä⁻ ma⁺ ga⁻jäy⁺:
“Hñiiy⁺ ba⁺ ga⁻kay⁺ né⁺ kiyh⁺ lä⁻jë⁻ dsoo⁺ jnän⁺, hi⁻ ga⁻kooy⁺ lä⁻jë⁻ dsoo⁺ jmi⁻wii⁺ jnän⁺ ka⁻läh⁺.”

Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hnøø⁺ ma⁺ jmee⁺ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ Jesús

(Lc. 9:57-62)

18 Ma⁺ ga⁻jëë⁺ Jesús jwëë⁺ dsa⁻ ma⁺ tääh⁺ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ kiyh⁺, ga⁻jmeey⁺ mada⁻ kyaay⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺, he⁻ ga⁻mi⁻llu⁻ jnääh⁺ na⁺moø⁺ mah⁺ haa⁺ jnääh⁺ ko⁻joh⁺ kyaayh⁺ ta⁻ hngaah⁺ ko⁻taa⁻ jmi⁻j^{uu}h⁺.

19 Ja⁻ga⁻ ga⁻lloo⁺ ja⁻ ta⁻jwoh⁺ kyaay⁺ ley, ga⁻siyh⁺:

—Ta⁻jwoh⁺, nⁱⁱn⁺ kyaah⁺ hne⁻ wa⁺ ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee⁺ ga⁻lloo⁺.

20 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Cha⁻ ba⁺ too⁻ jee⁺ gwⁱⁱ hyah⁻, cha⁻ ba⁺ sii⁻ kih⁺ ta⁺ hi⁻ hëë⁻ gy^{uu}h⁺. Pero Hi⁻ ga⁻lëë⁻ngo⁺ la⁻ sa⁻ cha⁻ jee⁺ jay⁺.

21 Jñah⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁻siyh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁻, kwa⁺ jwë⁺ kin⁻ na⁺haan⁻ to⁻në⁺ tää⁻ kyaan⁻, ja⁻ga⁻ nⁱⁱn⁺ kyaah⁺ hne⁻.

22 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Ñä⁻ ba⁺ hne⁻ kyaah⁺ jnä⁺. Wa⁺ haa⁺ ba⁺ dsa⁻ na⁻juu⁺ hlii⁺ kyaay⁺.

Ga⁻jmee⁺ Jesús hih⁺ kih⁺ lle⁺ mah⁺ hii⁺ ti⁺

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Lä⁻ ma⁺ ga⁻he⁺ Jesús neh⁻ na⁺moø⁺, ga⁻nøø⁺ jnääh⁺ discípulo ko⁻joh⁺ kyaayh⁺.

24 Ni⁺ juu⁺ ga⁻ sa⁻ cha⁻ ja⁺ koø⁻ lle⁺ tä⁺, ga⁻hi⁺ goo⁻ jwërte. Ga⁻hluh⁺ jmi⁻ lä⁻jiih⁺ ga⁻haa⁻ neh⁻ na⁺moø⁺. Pero ma⁻na⁻gwⁱⁱ ba⁺ Jesús.

25 He⁻ja⁻ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺ na⁺chaa⁺ jnääh⁺ jee⁺ ma⁻na⁻gwⁱⁱy⁻ mah⁺ ga⁻chiih⁺ jnääh⁺:

—Dsa⁻jøøh⁺ kyaan⁻, lää⁻ jne⁺, ma⁻tøøhn⁺ jee⁺ juu⁺ ba⁺ jne⁺ la⁻.

26 Mah⁺ ga⁻siyh⁺ jnääh⁺:

—¿He⁻la⁺ gah⁺ hnäh⁺? Miih⁻ go⁻te⁺ ba⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺.

Ja⁻ga⁻ ga⁻noo⁻ Jesús, ga⁻jmeey⁺ hih⁻ ga⁻jä⁺ ti⁺ lle⁺ hi⁻ ga⁻jmeey⁺ hih⁺ ga⁻jä⁺ ti⁺ jmi⁻. Lä⁻ja⁻ ba⁺ ga⁻jä⁺ ti⁺sih⁺ ga⁻lä⁻jë⁻.

27 Peer⁻ ga⁻jëë⁻ dsah⁺ jnääh⁺, mah⁺ ga⁻jäh⁺ jnääh⁺:

—¿Hi⁻ ba⁺ dsa⁻ na⁻? Lä⁻kye⁻ lle⁺ kyaah⁺ jmi⁻ n^{uu}h⁺ kiyh⁺.

Ga⁻hwëë⁺ Jesús jwëë⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ hi⁻ ma⁺ jøø⁺ kih⁺ dsa⁻

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Lä⁻koø⁻ ma⁺ ga⁻lla⁻nøø⁺ jnääh⁺ ta⁻ hn⁻ gaah⁺ ko⁻taa⁻ ja⁻, jee⁺ la⁺ hwa⁺ kih⁺ Gadara, ya⁻nää⁺ uu⁺ dsa⁻n^{uu}h⁻ hi⁻ ma⁺ jøø⁺ jmi⁻lle⁺ hliih⁺ kih⁺, ga⁻mi⁻jëey⁻ Jesús. Dsa⁻ he⁻ ga⁻hwëë⁻ jee⁺ la⁺ to⁻høø⁻ kih⁺ hlii⁺. Hääy⁺ jwërte, sa⁻ ma⁺ kway⁺ jwë⁺ ma⁺ dsa⁻ngëë⁺ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ ta⁻ jwë⁺ ja⁻.

29 Mah⁺ ga⁻hooyh⁺ ki⁻gaa⁻, ga⁻jäy⁺:

—¿Hee⁻ ba⁺ kih⁺ he⁻ ma⁻ñeh⁺ jee⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ la⁻, hne⁻ Jesús Joø⁺ Dio? ¿Che⁺ ma⁻ñeh⁺ mah⁺ heeh⁺ jnääh⁺ wii⁺ jää⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻lloo⁺ jmi⁻?

30 H^{uu} miih⁻ jee⁺ ma⁺ tääy⁺ ja⁻, ma⁺ tääh⁺ koø⁻ nää⁺ ñe⁺ ma⁺ kuh⁻ nuu⁻.

31 Ga⁻chuu⁺ lle⁺ hliih⁺ he⁺, ga⁻siyh⁺ Jesús:

—Cher'mah' ga'hwëeh` jnääh', kwa' jwë' kyaä' jnääh' dsa'tooh' jnääh' kih' ñe' hi- tääh' oo'.

³² Mah' ga'jah' Jesús siyh':

—Go-nää' hnäh' ja'.

Mah' ga'hwëey', ga'näay' ga'taayh' tuh-dsë' ñe' he'. Lä'chah' ja-, lä'jëë' ñe' he' ga'kyuu'. Ma' ga'tëey' koo' lle' hwa', ko-dsoo' jwë' ba' ga'saay' cha'jmii- juuh-. Jee' ja- ga'juuy' neh' jmii-.

³³ Dsa- hi- ma' hää' ñe', ga'nää' ko-chih' cha-hlii' ta' jee' jwii- na'jmeeyh' juu' ha- lä' ga-la' kih' ñe', hi' ha- lä' ga-la' kih' dsa- hi- ma' jøø' lle' hliih' kih'.

³⁴ He-ja- ga-lä'jëë' dsa- hi- ma' chaa- jee' jwii- ja-, ga'hwëey' mah' ga'näay' ga-mi'jeey' Jesús. Ma' ga'jëey', ga'chuuy' kyaayh' mah' wa'llaayh' jee' ja'.

9

Ga'mi-hlää' Jesús jaä- hi- sa' liih' goo- tii' (Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Ma-ngëë' he- ja-, ga'he' Jesús ka-läh' neh' na'moo' ngaayh' ta' hngaah' ko-taa- ta' jwii- kiyh'.

² Ma' ga'llaayh' ja-, na'jää- dsa- cha'nëy' jaä- hi- dsaah' hi- sa' liih' goo- tii' na-kyaa' 'në' jii'. Ma' ga'jëë' Jesús dsoo' ba' dsë' dsa- he', he-ja- ga'jäyh' siyh' hi- sa' liih' goo- tii':

—Wa'nøh' hoh' gyuu- kyaan', ma-na- che' ba' lä'jë- dso'kye- kyah'.

³ Jee' ja- ma' tääh' ko'llaa' ta-jwoh' kyaä' ley. Hi- he' ga'jmeey' huudsë- he- ga'hleeh' Jesús lä'ja- he- ga'mi'kwayh' Dio ba' ja-.

⁴ Pero ga-lä-liih' ba' Jesús he- huudsë- ma'jmeey' dsa- he', he-ja- ga'jäyh':

—¿He-la' jmeeh- hnäh' huudsë- hliih' lä-na'?

⁵ ¿Hee- ga' na- sa' jwëeh', laah' hnäh'? ¿Che' he- chiih' jne' jaä- hi- dsaah': "Ma-na-che' dso'kye- kyah'", o he- chiih' jnih': "Noo-, kii' jii' kyah', mah' gwaah'?"

⁶ He-ja- jmeen' he- jwëeh' ga' mah' lä-ngëeh' hnäh', Hi-ga-lëë'ngo' la- ba' na-ngë' jwë' jmi-gyuu' mah' chey' dso'kye- kih' dsa'.

Ja-ga' ga'jah' Jesús siih' hi- sa' liih' goo- tii':

—Jnä' jwahn' noo-, kii' jii' kyah', gwaah- cha'neh' kyah'.

⁷ He-ja- ga-noo- dsa- he' ngaayh' cha'neh' kiyh'.

⁸ Ma' ga'jëë' dsa- ngaah' hi- ma' dsaah' he', ga-lä-dsaa- dsëy' cha-miih- mah' ga'jmeey' juuh- kih' Dio, ta-la- kih' he- ga'kwëeyh' cha-miih- be' jaä- dsa-ñuuh- mah' mi-hlääy' dsa-dsaah'.

Ga'tëeh' Jesús Matä'

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Lä- ma' ya'hëë' Jesús jee' ja-, ga'jëey' jaä- dsa-ñuuh- hi- chee- Matä', hi- ma' gya' në'ta' kih' kooy' ku'sih-. Mah' ga'jäyh' siyh':

—Ña- wa'jmeen' ko-jøh'.

He-ja- ga-nooy-, ga'jmeey' ko-jøh' kyaah' Jesús.

¹⁰ Pero he- ga-la'. Ma' gya' Jesús kuh-hih- cha'neh' kih' Matä'. Jwëë' dsa- hi- ma' koo' ku'sih- hi' jñah' dsa- wa' hi- cha- hi- ma' tääh' në' mes- kuyh- ko-jøh' kyaah' Jesús hi- kyaä' jnääh' discípulo kyaay'.

¹¹ Ma' ga'jëë' dsa- fariseo, heh' ga'jmeey' lä'ja-, mah' ga'jäyh' siyh' jnääh':

—¿He-la' kuh- ta-jwoh' kyaah' hnäh' ko-jøh' kyaah' dsa- hi- koo' ku'sih- na- hi' kyaah' jñah' dsa- wa' hi- cha- hi-?

¹² Ma' ga'nuu' Jesús juu' ja- mah' ga'jäyh':

—Sa' jmeey' bii' të-më- kih' dsa- hi- lluu', kih' dsa-dsaah' ba' jmeey' bii'.

¹³ Go-nää' hnäh' mi-tëë' hnäh' hñaah' he- hnøø' jäh- juu' la-: "Hnoon' wa' lä-ñih' hoh' hnäh' ba', sa' hnoon' he- jëeh' hnäh' jah' në' na'hyoo'", ga'jah' Dio. Sa' ma-jan- kih' hi- lluu', kih' hi- cha- dso'kye- kih' ba' ma-jan-, mah' wa' dsa-jeeyh- kyaah' Dio.

Ga'ngii' dsa- juu', he-la' sa' tii' discípulo ko-hwëë' he- kuh-hiyh'

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Ja-ga' ya'nää' dsa- hi- ma' ga'nää' kyaah' Jwaa-, ga-mi'jeey' Jesús mah' ga'ngiiy' juu' kiyh':

—¿He-la' ma-la' jnääh' ba' kyaah' fariseo, ko-lla-jiih- ba' sa' kih-hih- jnääh' jee' ngii' jnääh' kih' Dio, mah' sa' jmeey' lä'ja- discípulo kyaah'?

15 He ja ga jah' Jesús siyh':

—Sa cha ti-meeh dsē' hī tääh' jee' dsa-jee' goo- dsa- ta'ko-jiih' gya' dsa-nūh- hī dsa-jee' goo- jee' ja-. Pero lloo~ koo- jmi' wa'ra- ga-lee- dsa- dsa-nūh- hī dsa-jee' goo- he'. Ma'ja- ga- ta' dsa- kyaay' he- kuh-hih- mah' chuuy' kyaah' Dio.

16 Ni jaa- dsa- sa- kwa- kiyh' tøy' hmih- hmēē' nē' hmih- ma-gyuh-. Jēh', hmih- hmēē' dsa-dsuh' mah' jmee- dsa-gyii- hmih- ma-gyuh- cha-ga'miuh-.

17 Hi- lä-ja-, ni- jaa- dsa- sa- kwa- kih' chiyh' jmih' mi-jēh' hmēē' neh- loo- ma-gyuh-. Cher'mah' ga-chih' dsa- he- hmēē' ja- neh- loo- ma-gyuh-, chah' ba' gyii', jēh' sa- kwa- jwē- ää-. Tuu- jmih' mi-jēh' hmēē' hi- hee' loo- ka-läh'. He-ja- neh- loo- hmēē' ba' dsa-hoo- jmih' mi-jēh' hmēē'. Mah' lä-ja- ba' mi-hee- ko-jøh' lä-to'.

Jo-mi' Jairo kyaah' jaa- dsa-mē' hī- ma- dsaah'

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Ta'ko-jiih' hlēeh' gyih' lä-ja-, ma' ga-lloo' jaa- dsa-jøøh'. Ga'juuyh' jnēy' cha-nē' Jesús, mah' ga-jäyh':

—Gyuu- mē' kyaan-, koo- ma-juu- ba'. Man' mah' go'kyeh- gooh- nē' kiyh' mah' lä-jiiyh' —ga-jäh' dsa-jøøh' he'.

19 Mah' ga-noo- Jesús jee' ma' gya', ga-lla-lley' kaah' kih' dsa- he', hi- ga-nøø' jnääh' ko-jøh' kyaayh'.

20 Jee' ngooy' ja-, jaa- dsa-mē' hī- ma-hya- gya-to' jī-ñe- jēē- dsoo' kih', ga-lloo' ta- ka'luu' Jesús mah' ga-su' miuh- cha-gooy- cha-hoo' sa-hmih- kiyh'.

21 Jēh' ma' laay': “Wa'ra- jah' kih' koo- tēen' su' miuh- cha-goön- sa-hmih- kiyh', hlään' go-te'.”

22 Ma' ga-jeeh- Jesús hñii', ga-jēy' dsa-mē' he' mah' ga-siyh':

—Wa' jēē- hoh' gyuu- kyaan-. Kih' he- ma-lä-dsoo' hoh' kin-, ma-hlaah' ba'hne-.

Lä-chah' ja- ga-jä' go-te' kih' dsa-mē' he'.

23 Lä- ma' ga-lloo' Jesús kih' dsa-jøøh' he', ga-jēy' tē- hī- ma' tääh' juu- luu' hma-ta-, hi- ma' tääh' dsa- ki-hooh'.

24 Mah' ga-siyh' lä-jēē- dsa- he':

—Hwēē- da' hnäh' jee' la-. Chih-mē' na- sa- na-juu', hī- na-gwii- ba' na-.

Mah' ga-mi-kwah' dsa- kih' Jesús, ma' ga-jäyh' lä-ja-.

25 Ma' ga-hwēē- dsa- he' ta- ka'hne-, ga-hey' jee' na-kya- chih-mē' he'. Ga-sooyh' gooy-. Hi- lä-chah' ja- ga-noo- chih-mē' he'.

26 Lä-kaa- hwa' ja- ga-nuu' dsa- juu' ja-.

Ga-mi-hlää' Jesús uu' dsa-tuu'

27 Lä- ma' ya-hēē' Jesús jee' ja-, uu' dsa-tuu' ma' chaa- kaah' kiyh', chuuy' kyaayh':

—iWa' lä-nih' hoh' kya- jnääh', hne- laah' sa-ju- kih' David!

28 Lä- ma' ga-he' Jesús cha'neh-, ga-mi-jäh' dsa-tuu' he' kiyh', mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—¿Che' laah' hnäh' dsoo' lihn- jmeen' he- na-?

—Leh' ba' hne- Dsa-jøøh' kyaan- — ga-jäh' dsa-tuu' he'.

29 Ja- ga- ga-chuy' mi-nē' dsa-tuu' he', mah' ga-siyh':

—Wa' le' kyah' hnäh' lä-koo- ma-lä-dsoo' hoh' hnäh' kin-.

30 Lä-chah' ja- ga-na' mi-nē' lä-uu' dsa-tuu' he'.

Pero ga-taah- Jesús juu' ga-chuuy' cha-miuh- kyaah' dsa-tuu' he', ga-siyh':

—Sa- wa' lä-ñe- ni- jaa- dsa- kih' he- la-.

31 Pero lä-koo- ga-hwēē- bih' jee' ja-, ga-løoy' hlēy' kih' Jesús lä-kaa- hwa' ja-.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- dsa-koo'

32 Koo- ma-hwēē- ba' dsa-tuu' he' jee' ja-, ma' ga-lla-nää' dsa- hī- jää- jaa- dsa- koo- hī- ma' kye- jmi-llē' hlih'.

33 Lä-koo- ma' ga-lee- Jesús jmi-llē' hlih' he', ga-løø' hlēeh' dsa- hī- ma' koo' he'. Peer- ga-lä-dsaa- dsē' dsa- hī- ma' tääh' jēē- jee' ja-.

—Jih'koh' sa- ma-jēē- jne' lä-na- hwa' Is- rael la- —ma' jäyh'.

34 Pero dsa- fariseo ma' jäh':

—Dsa-jøøh' kya- jmi-llē' hlih' ba' na- kwa- be' kiyh' mah' hwēy- jmi-llē' hlih'.

Peer- ga-lä-nih' dsē' Jesús kih' dsa-

35 Ga'ngëë' Jesús ga'lä'kaa' jee' hla' jwii' kaah' jwii' mäh', ma' mi'tëëy' dsa' neh' gwah' kih' jee' jwii' ja', ma' kway' ju'hmëë' lä'koo' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', hi' ma' mi'hläy' dsa'dsaah' hi' ma' jnuuyh' dsoo' jmi'wii' kih' dsa'.

36 Lä'koo' hä' ma' jëëy' jwëë' dsa' hi' dsa'nää' cha'nëy', ga'lä'niih' dsëy' kih'. Jëeh', ma' na'hëëy', ga'näy' na'saa' na'jñëy'. Ma'laay' lä'koh' borrego hi' sa' chaay' juu'.

37 He'ja' ga'siiyh' jnääh' ' discipulo kyaay':

—Ma'ra' ju'dsoo', cha'miih' he' ma'le' chooh' jne', pero miih' go'te' ba' dsa' hi' tääh' jmee' ta'.

38 He'ja' chu' hnäh' cha'miih' kyaah' dsa'jmu' ta' mah' cheey' jwëë' hi' chooh' ta' kiyh'.

10

Ga'hñaa' Jesús lä'jëë' gya'tuu' apóstole (Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

1 Ja'ga' ga'tëeh' Jesús lä'jëë' gya'tuu' jnääh' discipulo kyaay', ga'hñaa' jnääh' mah' jmee' jnääh' ta' kiyh'. He'ja' ga'hñah' jnääh' be' he' hwëë' jnääh' jmi'lle' hlih', hi' mi'hläy' jnääh' dsa' kih' na'ku' na'ngii' dsoo'.

2 Lä'jëë' gya'tuu' jnääh' apóstole kyaay', ma' chee' jnääh' lä'la': To'në' he' Simón hi' ma' chee' Pee', kyaah' Andre' øøyh', Jacobo he' joo' Zebedeo kyaah' Jwaa' øøyh',

3 Felipe he', kyaah' Bartolomé, Tamá he' kyaah' Matä' hi' ma' koo' ku'sih', Jacobo he' joo' Alfeo, kyaah' Lebeo hi' ma' tëeh' dsa' Tadeo,

4 Simón dsa' cananita he', kyaah' Juda Iscariote hi' ga'ngëë' Jesús.

Ga'chee' Jesús dsa' kyaay' mah' kway' ju'hmëë'

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 He'ja' ga'chee' Jesús lä'jëë' gya'tuu' jnääh', mah' ga'jmeey' mada' kyaay' jnääh', ga'jäyh':

—Ta' go'nää' hnäh' ta' jee' tääh' dsa' hi' sa' laa' judiu, ni' ta' go'taah' hnäh' jee' jwii' he' na'hëë' hwa' Samária.

6 Go'nää' hnäh' jee' tääh' dsa' judiu ba', hi' laa' lä'koh' borrego hi' na'hëë'.

7 Go'nää' hnäh' go'kwa' hnäh' juu' la': Ma'ya'jäh' he' jää' Dio dsa' lä'hih' kih'.

8 Ja' mi'hläy' hnäh' hi' dsaah', ja' cheh' hnäh' dsoo' hmih' høø', ja' mi'jiih' hnäh' dsa' hi' ma'na'juu', ja' hwëëh' hnäh' jmi'lle' hlih'. La' ma'hñah' ba' hnäh' be' na', he'ja' ta' koo' hnäh' jñëeh' hnäh' kih' dsa'.

9 'Ta' ka' hnäh' ku'nøø', kuu' tøø', ni' koo' ñe' nøø'.

10 Ni' ta' ka' hnäh' sa'tuh' kih' cha'jwë', ni' ta' ka' hnäh' jyoh' lëë' hmiih' kyah' hnäh', ni' miih' he' heeh' hnäh', ni' hma'hu' ka'läh'. Jëeh' jaa' hi' jmee' ta', lle' kih' hyoyh' he' kuyh'.

11 'Wa' ha' cha' ha' jee' ga'lla'nääh' hnäh', jwii' kaah' jwii' mäh', ja' hnaah' hnäh' jaa' dsa' hi' llu' dsë' mah'jäh' hnäh' cha'neh' kiyh' lä'jiih' hwëëh' hnäh' jee' ja'.

12 Wa'ra' ga'taah' hnäh' cha'neh' kih' dsa', ja' jmeeh' hnäh' Dio kiyh'.

13 Cher'mah' ga'heeh' dsa' he' ma'jmeeh' hnäh' Dio kiyh', ja' na'jøø' cha'neh' ja'. Pero cher'mah' sa' ga'heeyh', sa' lä'jmää' juu' he' ma'hlëeh' hnäh' ja'.

14 Cher'mah' sa' ga'heeyh' hnäh' jee' lla'nääh' hnäh' hi' cher'mah' sa' ga'nuuy' juu' he' kyeh' hnäh', ja' hwëëh' hnäh' cha'neh' ja' o' jee' jwii' ja'. Ja' hlah' wa'hløø' he' na'beh' ma'tiih' hnäh'.

15 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëh' hnäh', cha'ga'miih' wii' jëë' dsa' kih' jee' jwii' jee' sa' heeyh' hnäh' lä'koh' ga' jwii' Sodoma kyaah' Gomorra wa'ra' ga'të' jee' jmee' Dio jwiz'.

Ga'jäh' Jesús jëë' dsa' kyaay' cha'miih' he' wii'

16 'Nuu' da' hnäh', jnä' cheen' hnäh' laah' hnäh' lä'koh' borrego hi' ga'nää' jee' kih' jah' hää'. Hnøø' leeh' hnäh' lä'koh' liih' miih', hi' jmee' hnäh' hwaah' lä'koh' jaa' juu'.

17 Leeh' hnäh'. Jëeh', ngëë' dsa' hnäh' kih' dsa'ta'. Jmi'baa' dsa' hnäh' neh' gwah' kiyh'.

18 Kwaat~ kih' juu' kin' ngëe' dsa- hnäh' kih' dsa-ta' kaah' mah' kwah' hnäh' ju'dsoo' kin' cha'nëy' hi' lä'ja- ka-läh' kih' lä'jëe' hi' sa' laa' judiu.

19 Wa'ra- ga-të' jee' ngëe' dsa- hnäh' kih' dsa-ta', ta' ka- hnäh' huu'dsë- ha- lä' hlëeh' hnäh' o ha- lä' juu' kwah' hnäh'. Wa'ra- ga-të' jee' hlëeh' hnäh', Dio ba' kwa' juu' ha- lä' hlëeh' hnäh'.

20 Jëeh', ja' he' hnäh' he- hlëeh' hnäh'. Jmi-llë' kih' Täa' jnän' ba' ja- kway' juu' he- hlëeh' hnäh'.

21 'Ngëe' dsa- øøh' kih' dsa-ta' mah' jngëeh' dsih'. Ja-ba' lä'ja- jmee' dsa- kih' joo' ka-läh'. Chih- tee' kyaah' cho'jmii- lä'jiih' liyh' jngiiyh' kih'.

22 Lä'jëe' dsa- jmee' na-høøh' kyah' hnäh' kwaat~ kin'. Pero hi- kwëeh' dsë' lä'jiih' llaa', hi- he' ba' lää'.

23 Wa'ra- ga'jmeeh' dsa- hnäh', go-nää' hnäh' ta' jyoh' jee' jwii-. Jëeh' ma-ra- ju'dsoo' jwëehn~ hnäh', jäh' Hi-ga-lëe'ngo' la- jää' sa' ga' ma-ngëeh' hnäh' lä'kaa- jwii' kih' hwa' Israel.

24 'Sa' jøøh' ga' discipulo lä'koh' ga' ta-jwoh' kyaay'. Ni' moz~, sa' jøøyh' ga' lä'koh' ga' dsa-juu'.

25 Lee' ba' kih' discipulo jmeey' lä'koo- jmee' ta-jwoh' kyaay'. Lä'ja- ka-läh' lee' ba' kih' moz~ jmeey' lä'koo- jmee' dsa-juu'. Hi' cher'mah' dsa-juu' cha'neh' ga-tëeh' dsa- Beelzebú, joh' ga' sa' jäh' kih' hi- chaa- kiyh'.

Hi- kih' jmeen' gah' jne'

(Lc. 12:2-7)

26 'He- lä'ja-, ta' wa' gah' hnäh' kih' hi- jmeeh' hnäh'. Jëeh', sa' cha- ni' miih- he- na-jlë-, he- sa' lä'jnä'. Hi' lä'jë' he- na-hmää, lloo~ koo- jmi' lä'ñe- dsa-.

27 Lä'jë' he- jwëehn~ hnäh' jee' na-hoo-, hlëeh' hnäh' jee' jnä' wa'je-. Hi' lä'jë' he- jwëehn~ hnäh' hñaa', wii' hnäh' gyuu' hne' mah' hlëeh' hnäh' ki-gaa-.

28 Ta' wa' gah' hnäh' kih' dsa- hi- jngiih' jmi-ngo'. Hi- he' sa' le' jngiiyh' jmi-llë' kyah' hnäh'. Wa' gah' hnäh' kih' hi- lih' taah' hnäh' cha'je- lä'kye- jmi-llë' kyah' hnäh'.

29 ¿Che' sa' hnëe' dsa- uu' gyuu- ta' kyaah' koo- ñe' nøø'? Pero ni' jaa- hi- he' sa' le' täh- hwa' cher'mah' sa' ga-kwa' Täa' jnän' jwë'.

30 Lä'kye- jñu- lleh' hnäh' na-he' ga-lä'jë' kih' Dio.

31 He-ja- jwahn', ta' wa' gah' hnäh'. Kyeey' ga' hnäh' cha-ga'miih- lä'koh' ga' jwëe' gyuu- ta'.

32 'Cher'mah' hi- ga-mi-jnäa- hñii' laay' kyaan' cha'në' dsa-, ja-ba' lä'ja- mi-jnäa' jnih' cha'në' Täa' kyaan' hi- gya' ya-jwii'.

33 Pero cher'mah' hi- hmä' juu' he- laay' kyaan' cha'në' dsa-, ja-ba' lä'ja- jmeen' kiyh' ka-läh' cha'në' Täa' kyaan' hi- gya' ya-jwii'.

Tee' dsa- kwaat~ kih' Jesús

(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

34 'Ta' wa' laah' hnäh', ma-jan~ mah' jmeen' hii' tii' kih' dsa- jmi-gyuu-. Sa' ma-jan~ mah' hii' tii'. Ma-jan~ mah' llan' hñii- ba'.

35 Ma-jan~ llan' hñii- mah' tee' joo' kyaah' jmiyy-. Ja-ba' lä'ja- ka-läh' chih-më' kyaah' chooy' hi' ma'joo' kyaah' ma-chooy'.

36 He' ba' hi- chaa- koo- cha'neh', jmeey' na-häayh' dsa-kyaayh'.

37 Hi- hnää' cho'jmii- lä'koh' ga' jnä', sa- høø' kwaat~ leey' dsa- kyaan'. Hi- hnää' jo-ñuu' jo-miiy' lä'koh' ga' jnä', sa' høø' kwaat~ leey' dsa- kyaan'.

38 Hi- sa' jää- cru' kyaa' mah' jmeey' ko-jøh' kyaah' jnä', sa' kwa- kin' leey' dsa- kyaan'.

39 Hi- hnooh- ha- lä' jee' lä'chaay- llu', hi- he' juu' ba'. Pero hi- kwaa~ hñii' juu' kwaat~ kin', hi- he' ba' lää'.

Hyoh' dsa- kyaq' Dio jñee'

(Mr. 9:41)

40 'Hi- heeh- hnäh', jnä' ba' he' ma-heeyh-. Hi- hi- heeh- jnä', ma-heeyh- hi- ga-chee' jnä' ba' ja-.

41 Hi- heeh- jaa- dsa- hi- ngëe~ juu' kih' Dio, kih' he- na-hñaa' kih' Dio, hyoyh- lä'koo- te' he- hyoh' hi- ngëe~ juu' ja-. Hi- heeh- jaa- hi- lluu', kih' he- laay' dsa-

llu^u, hyoyh⁺ lä⁻koo⁻ te⁺ he⁻ hyoh⁺ hi⁻ llu^u he⁺.

42 Wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ kwëeh[~] koo⁻ vas jmi⁻ dsë⁻ gyuh⁺ jaa⁻ hi⁻ pih⁺ la⁻, kih⁺ he⁻ laay⁺ discípulo kyaan⁺, ma⁻ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëehn[~] hnäh⁺, hyoyh⁺ ba⁺ jñeey⁺.

11

Ga⁻chee⁺ Jwaa⁻ dsa⁻ kyaay⁺ mah⁺ na⁺ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús

(Lc. 7:18-35)

1 Ma⁻ngëe⁺ ma⁻jmee⁺ Jesús mada⁻ lä⁻la⁻ kyaa⁺ jnääh⁺, ya⁻hëey⁺ ngooy⁺ na⁺hlëeyh⁺ dsa⁻, hi⁻ na⁺kway⁻ juu⁺ lä⁻kaa⁻ jee⁺ jwii⁻ kih⁺ dsa⁻goo[~] jnääh⁺.

2 Jwaa⁻ hi⁻ ma⁺ choo[~] jmi⁻ ma⁺ häa⁺ neh[~] ñe⁺. Ma⁺ ga⁻nuuy⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁺ jmee⁺ Cristo, ga⁻cheey⁺ uu⁺ discípulo kyaay⁺,

3 mah⁺ na⁺ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿Ché hne⁻ he⁺ hi⁻ nøø⁺ juu⁺ jä⁺ o ché jää⁺ jnääh⁺ jñah⁺?

4 Mah⁺ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁻siiyh⁺:

—Go⁻nää⁺ hnäh⁺, mah⁺ go⁻jmeeh⁻ juu⁺ kih⁺ Jwaa⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ nuuh⁻ hnäh⁺ hi⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ jëeh⁺ hnäh⁺ la⁻.

5 Hi⁻ tuu⁺ ma⁻jëey[~] ba⁺, hi⁻ jluuh⁺ ma⁻ga⁻nääy⁺ ba⁺, ma⁻laa⁺ ba⁺ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ dsoo⁺ hmih⁺ høø⁻, hi⁻ gwii⁺ ma⁻nuuy⁻ ba⁺, hi⁻ ma⁻juu⁺ ma⁻lä⁻jiiyh⁺ ba⁺, hi⁻ hi⁻ tä⁻ñee⁺ ma⁻nuu⁻ bih⁺ ju⁺ hmëe⁺.

6 Llu⁺ la⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ jmee⁺ to⁺ dsë⁺ kwaat⁻ kin⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

7 Lä⁻koo⁻ ma⁺ ga⁻nää⁻ discípulo kyaa⁺ Jwaa⁻, ga⁻løø⁺ Jesús hlëeyh[~] dsa⁻ kih⁺ Jwaa⁻ mah⁺ lä⁻dsooh[~] dsëy⁺ ha⁻ lä⁻ ma⁺ laay⁺. Ga⁻jäyh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁻ laa⁺ hi⁻ na⁺nääh⁺ hnäh⁺ na⁺jëeh⁺ hnäh⁺ jee⁺ oo⁻ hwa⁺ kii⁻? ¿Ché ma⁺ laay⁺ lä⁻koh⁺ hma⁻tah⁻ he⁻ gwa⁻gyaa[~] lle⁺?

8 ¿Cher⁺ mah⁺ sa⁺ laay⁺ lä⁻ja⁻ hi⁻ na⁺jëeh⁺ hnäh⁺, ha⁻ ba⁺ lä⁻ laay⁺ jä⁻? ¿Ché ma⁺ laay⁺ jaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ma⁺ këh⁻ hmiih⁻ llu⁺? Ñe⁺ ba⁺ jne⁺, lä⁻jëe⁻ hi⁻ këh⁻ hmiih⁻ llu⁺, hi⁻ he⁺ tääh⁺ cha⁺neh⁺ kih⁺ rey ba⁺.

9 He⁻ja⁻, ¿hee⁻ ba⁺ laa⁺ hi⁻ na⁺jëeh⁺ hnäh⁺? ¿Ché laay⁺ jaa⁻ hi⁻ ngëe[~] juu⁺ kih⁺ Dio? Jnä⁺ jwëehn[~] hnäh⁺ laay⁺ ba⁺. Hi⁻ ma⁻ra⁺ he⁻ laay⁺ jøøh⁺ ga⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ jñah⁺ hi⁻ ma⁻ngëe[~] juu⁺ kih⁺ Dio.

10 Jëeh⁺, Jwaa⁻ he⁺ hi⁻ na⁻sii⁻ kih⁺ lä⁻la⁻: Cheen⁻ jaa⁻ hi⁻ dsa⁻kwa⁺ juu⁺ kin⁻.

Hi⁻ he⁺ dsoo⁺ ta⁻ cha⁺neh⁺ mah⁺ mi⁻lluuy⁺ jwë⁺ kyah⁺.

11 'Ma⁻ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëehn[~] hnäh⁺. Jee⁺ kih⁺ lä⁻jëe⁻ hi⁻ ga⁺ lä⁻chaa⁻ kih⁺ dsa⁻më⁺, sa⁻ chaa⁻ hi⁻ jøøh⁺ ga⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁺ choo[~] jmi⁻. Pero hi⁻ laa⁺ mäh⁺ ga⁺ kih⁺ gyuh⁺ ya⁺ jwii⁺, hi⁻ he⁺ jøøh⁺ ga⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ Jwaa⁻.

12 Lä⁻koo⁻ ma⁺ ja⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁺ choo[~] jmi⁻, lä⁻jiih⁺ na⁺, he⁻ wii⁺ ba⁺ dsa⁻taah⁻ dsa⁻ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺. Dsa⁻ hää⁺ kway⁻ be⁺ dsa⁻taayh⁻ jee⁺ ja⁻.

13 Jëeh⁺, lä⁻jëe⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ ma⁺ chaa⁻ llo⁺ joo⁺, kwee⁻ ba⁺ la⁺ juu⁺ kiyh⁺ he⁻ ga⁻kway⁺, hi⁻ lä⁻ja⁻ ley ka⁻läh⁺ lä⁻jiih⁺ kih⁺ Jwaa⁻.

14 Cher⁺ mah⁺ chaa⁻ hi⁻ hnøø⁺ heeh⁺ juu⁺ la⁻, Jwaa⁻ he⁺ laay⁺ Elía hi⁻ nøø⁺ juu⁺ jä⁺.

15 Hi⁻ hnøø⁺ heeh⁺ juu⁺ la⁻, wa⁺ heeyh⁻.

16 'Jwëehn[~] hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ koh⁺ laa⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na⁺. Chaayh⁻ miih⁻ lä⁻koh⁺ chih⁻ hi⁻ tääh⁺ je⁺ hmooh⁺ hi⁻ ti⁻choo⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻kyaayh⁺.

17 Jäyh⁺: “Ma⁻juu⁺ jnääh⁺ su⁻ he⁻ jmee⁺ jëe⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ luu⁺ hma⁻ta⁻ pero sa⁻ ga⁻hiih⁺ hnäh⁺ ma⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ jä⁺. Ma⁻hä⁺ jnääh⁺ su⁻ he⁻ ti⁻meeh⁻ dsë⁺, ni⁻ lä⁻ja⁻ sa⁺ ma⁻hoo⁺ hnäh⁺”, jäh⁺ chih⁻ he⁺ siiyh⁺ dsa⁻kyaayh⁺.

18 'Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ jmee⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na⁺. Jëeh⁺, ja⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ga⁺ kuh⁻ ga⁺ hih⁺ miih⁻ go⁻te⁺ mah⁺ ma⁺ jäh⁺ dsa⁻ kiyh⁺: “Kyey⁻ jmi⁻lle⁺ hlih⁺.”

19 Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺, ja⁺ Hi⁻ ga⁻lëe⁺ ngo⁺ la⁻ hi⁻ kuh⁻ hih[~] na⁺tee⁻ kih⁺ mah⁺ jäh⁺ dsa⁻ kiyh⁺: “Jlaa⁺ ngëe⁺, mah⁺ lla⁺ heeyh⁻. Jwayh⁺ kyaah⁺ lä⁻jëe⁻ hi⁻ koo⁺ ku⁺sih⁻, laay⁺ ome⁻ kyaa⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ tooh⁻ ta⁻”, jäh⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na⁺. Pero kyaah⁺ he⁻ jmee⁺ Dio, lii⁻ llu⁺ ba⁺ huu⁺ dsë⁻ kiyh⁺.

Jëe⁺ wii⁺ lä⁻jëe⁻ hi⁻ chaa⁻

(Lc. 10:13-15)

20 Ja⁻ga⁺ ga⁻løø⁺ Jesús juu⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ jwii⁻ juu⁺ jee⁺ ga⁻jmeey⁺ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁺ gaa⁻. Ni⁻

lä'ja-, sa- ga-jeeyh~ kyaah' Dio. He-ja-
ga-jäyh' siyh':

21 —jPeer- jwii- hnäh' dsa- hi- tääh' jwii-
Corazín! jPeer- jwii- hnäh' dsa- hi- tääh'
jwii- Betsaida! Wa'ra- jäh' kih' ma-jee-
dsa- hi- tääh' Tiro kyaah' jwii- Sidón ha- lä-
la' he- juh-gaa- he- ma-jmeen' jee' kyah'
hnäh', ma-lih' sa- ga-jeeyh~ kyaah' Dio,
ma' keyh- hmiih- jwä' hi- ma' suy' hñiiy'
täjwa-, jmeey- lii- he- ti-meeh- dsëy'.

22 He-ja- jwëehn- hnäh', wa'ra- ga-të'
jmii' jee' le' jwiz~, cha-gamiih- wii' jëeh'
hnäh' lä-koh' ga' dsa- hi- chaa- Tiro kyaah'
Sidón.

23 Hnäh' hi- chaa- Capernaum, jmeeh-
hnäh' huudsë- he- tëeh' hnäh' gyuuh'. Pero
ñiih' ga' kih' cha-je- go-nääh' hnäh'. Jëeh',
wa'ra- jäh' kih' jwii- Sodoma ga-jmeen' he-
juh-gaa- he- ma-jmeen' jee' kyah' hnäh',
lä- ma-hla- ja-ba- lä-jiih' na'.

24 He-ja- jwëehn- hnäh', wa'ra- ga-të'
jee' le' jwiz~, cha-gamiih- wii' jëeh' hnäh'
lä-koh' ga' he- jëe' hi- ma' tääh' Sodoma.

Ga-jäh' Jesús he- sa- hii- hma-yu- kiyh'
(Lc. 10:21-22)

25 Hor- ja- ga-jäh' Jesús siyh' Dio:

—Kwan- ti'hmaah' kyah' Tääh' kyaan-
hne- laah' Dsa-jøøh' kih' gyuuh' hwa', jëeh'
ga-hmah' lä-jë- juu' la- kih' hi- kyuuh- hi-
kih' hi- ngëe'. Mah' ga-mi-jnääh' juu' kyah'
kih' hi- laa' lä-koh' jaa- chih-mäh'.

26 Jëeh', ga-tih' ba' hoh' jmeeh' lä-ja-,
Tääh'.

27 'Ga-lä-jë- go-te- ba' ga-tooh- Tääh'
kyaan- goon-. Ni- jaa- sa- kyuu- Joø' Dio,
ma-la- Tääh' ba' kyuu- jnä'. Ni- sa- chaa-
hi- kyuu- Tääh'. Ma-la- jnä- hi- laa' Jooy'
ba' kyuu- jnih', hi- lä-ja- lä-kyuu- dsa- hi-
hnoon' mi-jnään' kih'.

28 'Lä-jëe- hnäh' hi- ma-hwaa' kih' lä-jë-
he- dsa-ngëe' hnäh', ya-nää' hnäh' kyaah'
jnä' mah' jmeen- tēeh' hoh' hnäh'.

29 Wa' kyen' ko-jøh' hma-yu- kin- mah'
mi-tëe' hnäh' kin-. Jëeh', hwaa' ba' jnä',
mah' jøh- dsen- ka-läh'. Lä-ja- mo-so- kah'
ga' hnäh' huudsë- ha- lä- le' kyah' hnäh'.

30 Jëeh' sa- hii- hma-yu- kin-, ni- sa-
jwëeh' mada- he- jmeen' kyah' hnäh'.

12

*Ga-hlëeh' Jesús ha- lä- la' jmii' he- tēeh-
dsa- dsë'*

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

1 Koo- jmii' he- tēeh- dsa- dsë', ga-ngëe'
Jesús jee' ma' na-jnääh' chaah' trigo mah' ja-
ga-lä-kyah- jnääh' discípulo kyaay'. He-ja-
ga-løø' jnääh' hnä' jnääh' miih- sa-gwah'
trigo mah' ga-kih' jnääh'.

2 Ma' ga-jëe' dsa- fariseo lä-koo- ma'
jmeey- jnääh', ga-jäyh':

—Jëe- da' ha- lä- jmeey- discípulo kyaah'
he- sa- ga-tëe' jne' jmeen' jmii' he- tēeh-
dsa- dsë' —ga-jäyh' siyh' Jesús.

3 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—¿Che' sa- ma-heh- hnäh' lä-koo-
ga-jmeey' David koo- hä', lä- ma' ja' kyoyh-
kyaah' hi- ma' ga-nää' kyaayh'?

4 Ga-hey' neh- gwah- mah' ga-kuyh-
he-ñiih- he- ma-na-jøø' he- sa- lle- kih'
ma' kuyh- hi- ga-kwëeyh' dsa- hi- ga-nää'
kyaayh'. Jëeh', ma-la- jmi-dsa- ba' ma'
na-ngëe' jwë' kuyh- he-ñiih- ja-.

5 ¿Che' sa- ma-heh- hnäh' lä-koo- lle- në'
ley kih' Moisés? Jmii' he- tēeh- dsa- dsë'
ga-jmeey' ba' jmi-dsa- ta- neh- gwah-, pero
sa- ma' la' dso'kye- he- ma- jmeey- lä-ja-.

6 Jwëehn- hnäh', jee' la- cheh' jaa- hi-
kyee' ga-lä-koh' ga-gwah- ja-.

7 Sa- ñeh' hnäh' lä-koo- hnøø' jäh- juu'
la-: "Hnoon' wa- lä-ñih' hoh' hnäh' ba', sa-
hnoon' he- jëeh' hnäh' jah' në' na-hyoo'."
Wa'ra- jäh' kih' ma-lä-ngëeh' hnäh' juu'
na-, sa- ma' bääh' hnäh' dsoo', hi- sa- cha-
he- ma-jmeey- ni- miih-.

8 He- lä-ja-, Hi-ga-lëe'ngo' la- ba'
na-ngëe' jwë' jmeey' hih-, hee- na- he-
ga-tëe' jmeey' dsa- jmii' he- tēeh- dsa- dsë'.

*Ga-mi-hlää' Jesús jaa- dsa- jmii' he- tēeh-
dsa- dsë'*

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Ya-hëe' Jesús jee' ja-, ngooy' mah'
ga-hey' neh- gwah- mah- kih' dsa- judiu.

10 Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa-ñuu- hi-
ma-lä-ki- koo- ma-goo-. Mah' ga-ngii'
dsa- fariseo juu' kih' Jesús:

—¿Ché na ngé' jne' jwé' mi'hlää' jne' jaa' hi' dsaah' jmi' he' teeh' dsa' dsé'? — ga'jäyh' siyh' Jesús.

He' ma' hnooyh' ha' lä' jee' ma' hnëy' ba' ja'.

11 Mah' ga'jäyh' Jesús siyh':

—Cher'mah' jaa' hnäh' cheh' jaa' borrego kih' mah' täyh' koo' cha'sii' jmi' he' teeh' dsa' dsé', ¿ché sa' dsoo' hi' he' mah' dsa'lleey'?

12 ¿Joh' ga' sa' kyeé' jaa' dsa' lä'koh' ga' jaa' borrego? Kih' he' ja', na'ngé' jne' jwé' jmeen' he' llu', jmi' he' teeh' dsa' dsé' — ga'jäyh' siyh'.

13 Ja' ga' ga' siyh' dsa' dsaah' he':

—Ni'h' da' ma' gooh'.

Mah' ga'niyh' ma' gooy'. Lä'chah' ja', ga'jä' llu' go'te' lä'koo' ma' la' jyoh' ma' gooy'.

14 Ma' ga'hwëé' dsa' fariseo he' ga'nää', ga'taayh' juu' kwee' ha' lä' jee' ma' jngëy' Jesús.

Ga'lä'te' koo' juu' he' ga'kwa' Isaia llo'joo'

15 Ga'lä'liih' Jesús he' hu' dsé' ma' jmee' dsa' he', he' ja' ngooy' ta' jee' jyoh' ba'. Peer' jwëé' dsa' ga'lla'le' kaah' kiyh'. Hi' ma' mi'hlääy' ga'lä'jéé' dsa' dsaah'.

16 He' ja' ga' siyh' lä'jéé' hi' ga'hlaa' he': —Ta' koo' hnäh' juu' kyaah' ni' jaa'.

17 Lä'ja' ga'la' mah' lä'te' juu' he' ga'kwa' Isaia hi' ga'ngëé' juu' kih' Dio, lä' ma' ga'jäyh':

18 Hii' la' hi' ga'hñaan' jmee' ta' kin'.

Hii' la' hi' hnaan' hi' chaan' llu' kyaah'.

Jmeen' ja' jmi'le' kin' nē' kiyh'.

Mah' kway' ju'dsoo' lä'kaa' lä'juh' jmi'gyu'.

19 Sa' tíchooy' juu' kyaah' ni' jaa', sa' ta'hooyh',

ni' sa' hlëy' ki' gaa' cha'jwé' juuh'.

20 Jmeey' jøh' dsëy' kyaah' dsa' hi' laa' lä'koo' hma'tah' he' ngoo' dsa'jøø',

hi' lä'ja' kyaah' dsa' hi' laa' lä'koo' wa'je' he' ma'ngoo' dsa'uu'.

Lä'ja' jmeey' lä'jiih' lloo' jmi' lä'jnä' he' llu' jmah' ba' ma'lih'.

21 Mah' lä'jéé' dsa' hi' tääh' lä'kaa' hwa', ka' o'jøh' dsé' kiyh'.

Ga'jäyh' dsa', ma' kye' Jesús jmi'le' hlüh' (Mr. 3:20-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 Ja' ga' na'jäa' dsa' cha'né' Jesús jaa' dsa'nuuh' hi' ma' kye' jmi'le' hlüh'. Ma' laay' jaa' hi' tuu' hi' ma' kaay' ka'läh'. Ga'mi'hlää' Jesús dsa' he'. Lä'chah' ja' ga'løoy' jëy' hi' ga'løoy' hlëy'.

23 Ga'lä'jéé' ba' dsa' ga'lä'dsaa' dsé'. Mah' ma' ngüy' juu' kih' dsa'kyaayh':

—¿Ché sa' laa' sa'ju' kih' David dsa' na'? —ma' jäyh'.

24 Lä'koo' ma' ga'nuu' dsa' fariseo he' ma' jmäy' jøøh' Jesús, ga'jäyh':

—Dsa' na' hwëé' jmi'le' hlüh' kyaah' be' kih' Beelzebú, dsa'jøøh' kya' lä'jéé' jmi'le' hlüh'.

25 Ma' kyuu' ba' Jesús he' hu' dsé' ma' jmee' dsa' he', mah' ga'jäyh' siyh':

—Dsa' hi' tääh' koo' hwa', cher'mah' tey' kyaah' he' ba' dsa'kyaayh', he' mi'llaay' hñiy' ba' ja'. Lä'ja' ka'läh' koo' jwi' juuh' o' hi' tääh' koo' cha'neh', cher'mah' te'jëy', sa' gwëy'.

26 Lä'ja' ka'läh' kih' Tana', cher'mah' hwëy' he' ba' hi'sa'llu', he' jmeey' hñi' kih' hñiy' ba' ja'. He' ja', ¿ha' lä'ja' mi'heey' kyaah' ta' kiyh'?

27 Wa'ra' jäh' kih' jnä' hwëen' jmi'le' hlüh' kyaah' be' kih' juu' hi'sa'llu', ¿ha' ba' kih' dsa'kyaah' hnäh', hi' ba' kih' be' hwëy' hi'sa'llu'? He' ba' dsa'kyaah' hnäh' na', mi'jnäy' he' na'hee' hu' dsé' kyah' hnäh'.

28 Pero cher'mah' jnä' hwëen' hi'sa'llu' kyaah' be' kih' jmi'le' kih' Dio, he' ja' jmee' lii' he' ma'ngoo' jmee' Dio hih' jee' kyah' hnäh' ba' ja'.

29 ¿Ha' lä' le' dsa'he' jaa' dsa' cha'neh' kih' jaa' dsa' hi' beé', mah' hñiy' he' cha' kiyh' cher'mah' sa' ga'hñuuy' to'né'? Jmee' bii' hñuuy', ja' ga' le' hwëy' lä'jéé' he' la' dsëy'.

30 Hi' sa' jwah' kyaah' jnä', he' hneey' kyaah' jnä' ba' ja'. Hi' sa' jmee' kōjøh' kyaah' jnä' mah' teehn' dsa', he' jmeey' dsa'lä'jøø' dsa' kin' ba' ja'.

31 He-ja- jwëehn~ hnäh', jmee' ba' Dio jøh- dsë' kih' lä-jë- dso'kye- he- jmee' dsa-. Hi- jmeey' jøh- dsëy' kih' lä-jë- juu' wii' he- hlëeh- dsa-. Pero cher'mah' ga-hlëeh' dsa- wii' kih' Jmi-llë' kih' Dio, sa- jmeey' jøh- dsëy'.

32 Jmee' ba' Dio jøh- dsë' kih' hi- hlëeh- wii' kih' Hi-ga-lëë'ngo' la-. Pero hi- hlëeh- wii' kih' Jmi-llë' Na-jngii', mo-so- jmeey' jøh- dsëy' kiyh', ni- jmi-gyuu- la-, ni- jmi-gyuu- he- na' ga-jä-.

*Mii' kih' jmee' lii- ha- lä- la' chaah' hma-
(Lc. 6:43-45)*

33 'Cher'mah' ga-jñee' jne' koo- chaah' hma- llu', kwa' mii' he- llu'. Hi- cher'mah' ga-jñee' jne' koo- chaah' hma- hliih', kwa' mii' he- hliih'. Mii' kih' jmee' lii- ha- lä- la' chaah' hma-.

34 Ma-ra- hi- he' joo'siih' miih- laah' hnäh'. ¿Ha- lä- le' hlëeh' hnäh' juu' llu' mah' hlëeh' ba' hnäh'? Jëeh', he- na-mah' neh- tuh-dsë' dsa-, he- ja- ba' hlëeyh-.

35 Dsa- lluu' hlëeyh- he- llu' he- na-mah' neh- tuh-dsëy'. Dsa- hi- hlëeh', hlëeyh- he- hliih' he- na-mah' neh- tuh-dsëy'.

36 He-ja- jwëehn~ hnäh', wa-ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz~, ngiiyh' kwaat- kih' dsa- kih' lä-jë- juu' he- sa- jmää' ta' he- hlëeyh- ta'ko- jiih' täayh' jmi-gyuu- la-.

37 Kyaah' ja-ba' juu' he- hlëeh', ya-hëeh' lluu' o ya-hëeh' kyaah' dso'jwii'.

Dsa- hñaa- dsë' ma' hnøoy' jmee' Jesús koo- he- juh-gaa-

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 Ja-ga' ga-jäh' ko-llaa' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' dsa- fariseo ga-siiyh' Jesús:

—Ta-jwoh', hnøø- jnääh' jëe' jnääh' jmeeh' koo- he- juh-gaa-.

39 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh-:

—He- ba' che- hlëeh' hnäh' dsa- hi- chaa- na', sa- mi-teh' hnäh' kih' Dio mah' ngiih' hnäh' jmeen' koo- he- juh-gaa-. He- juh-gaa- lä-koh' ga-la' kih' Joná hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio, ma-la- he- ja- ba' heehn- hnäh'.

40 Jëeh', ja-ba' lä-koo- ga-jä' Joná hnë- jmi' hnë- hwë' neh- tuh- hmooh- jøh' he',

lä-ja- ka-läh' Hi-ga-lëë'ngo' la- jä' hnë- jmi' hnë- hwë' na-haa' neh- hwa'.

41 Wa-ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz~ kyah' hnäh' hi- tääh' na', ma-ja- noo- dsa- Nínive jee' täayh' mah' bäayh- hnäh' dsoo'. Jëeh', ga-jëeyh~ kyaah' Dio ma' ga-nuuy' juu' he- na-kwa- Joná hi- jee' kyah' hnäh' la-, chaa- jaa- hi- jøh' ga-lä-koh' ga' Joná.

42 Lä-ja- ka-läh', wa-ra- ga-të' jee' jmee' Dio jwiz~ kyah' hnäh' hi- tääh' na', jmi' ja- dsa-më' hi- ma' jmee- hih- hwa' ta- kye', nooy- jee' gyay' mah' bäayh- hnäh' dsoo'. Jëeh', dsa-më' he' ja' uu' jwërte mah' ma' nuuy' ha- lä- la' he- ma' kyuuh~ Salomón, hi- jee' kyah' hnäh' la-, chaa- jaa- hi- jøh' ga-lä-koh' ga' Salomón.

*Jaa- jmi-llë' hliih' ga-llaayh' jee' ma' gyay'
(Lc. 11:24-26)*

43 'Wa-ra- ya-hëe' jaa- jmi-llë' hliih' kih' jaa- dsa-, dsooy' lä-kaa- jee' la' hwa' kii- dsa-hnøøyh- ha- jee' teeyh- dsëy' mah' sa- jnøøyh'.

44 Ja-ga' jmeey' huudse-: “Naahn- cháneh- kin- jee' ya-hëen'.” Hi- wa-ra- ga-llaayh' jee' ja-, sa- chaa- ni- jaa-, na-hyah' hi- na-lii' llu'.

45 Ja-ga' dsooy- dsa-hnäayh- jñah' ga- gye- jmi-llë' hliih' hi- hlëeh' ga-lä-koh' ga' hñiiy' mah' dsa-taayh' ko-jøh' jee' ja-. Hliih' ga' le' kih' dsa- he' lä-koh' ga' he- ma' laay' jää'. Lä-ja- le' ka-läh' kih' dsa- hi- hlëeh' hi- tääh' na'.

Øøh- Jesús kyaah' chooy'

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Cheh' ga' Jesús kway- juu' kih' dsa- he', ma' ga-lloo' chooy' kyaah' øøyh-, ma' hnøøy' ma' hlëeyh' kyaah' Jesús. Pero ka'hne- ba' ga-jøøy'.

47 Jaa- hi- ma' cheh' jee' ja-, na'jmeeyh' juu' kih' Jesús:

—Hii- maa' kyaah' kyaah' øøh' tääh' ka'hne-, hnøøy' llay' juu' kyaah' hne-.

48 Mah' ga-jëeyh- kih' hi- ga-jmeeh' juu' he':

—¿Hii- na-, hi- laa' maa' kyaan-? ¿Hii- na-, hi- laa' øøhn'?

49 Mah' ga-jmeey' lii- kyaah' gooy- jee' ma' tääh' discípulo kyaay' mah' ga-jäyh':

—Hi- la- ba' he' maa` kyaan+, hi- la- ba' he' øøhn¹.

⁵⁰ Jëeh', lä`jëë- hi- jmee+ lä+ hyoh- dsë' Tää` kyaan+ hi- gya¹ gyuuuh¹, hi- he' ba' dsa-më' øøhn¹, dsa-ñuuuh- øøhn¹, hi+ maa` kyaan+.

13

Juu' na-hmää' lä`koo- la' kih' dsa- hi- jñee- mi'ju-

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Jmi+ ja- ya-hëë¹ Jesús cha'neh+, ngooy¹ na'gyay- cha'hoo' jmi-juuuh-.

² Peer+ jwëë' dsa- ga`kuh¹ lä`ku' lä`jii¹ kiyh¹, he-ja- ga`hey¹ neh+ na'moo' mah¹ ga`gyay- jee' ja-, hi+ lä`jëë- dsa- ga`taah` jee' dsöo'.

³ He-ja- ga`løoy¹ hlëëyh~ dsa- cha-miih- nëë¹ juu' na-hmää'. Ga`jäyh':

—Jaa- dsa- ngoo¹ ga`jñee' mi'ju-.

⁴ Jee' ngooy¹ jñee~ mi'ju- ja-, ga`saa¹ miih- cha'jwë¹, he-ja- ya`näa¹ ta¹ ga`kuh-.

⁵ Jyoh' ka-läh' mi'ju- ga`saa¹ nē' kuu¹ jee' sa+ cha- cha-miih- gwaah'. He-ja- chah' ba' ga`hya-, jëeh', sa+ ma' nøø' cha-miih- gwaah'.

⁶ Pero ma' ga`hëh¹ hyoo- ga`koo'. Jëeh', miih- ba' jmoo¹ ma' cha-, he-ja- ga`lä`kii¹ chaah¹.

⁷ Hi+ jyoh' ka-läh' mi'ju- ga`saa¹ jee' chaah¹ too'. Ga`kwaä¹ ga' chaah¹ too' ja-, he-ja- ga`uu- chaah¹ kih¹ jee' na'too'.

⁸ Hi+ jyoh' mi'ju- ja-, ga`saa¹ jee' la' hwa¹ jmah¹. He-ja- ba' ga`hii¹, ga`kwa¹ cha-miih- mi¹. Cha- he- ga`kwa¹ hña-loo' mi¹ lä`koo- chaah¹, cha- he- ga`kwa¹ to`lo`gya' dsë~ gya¹ mi¹ hi+ jyoh' ga`kwa¹ gyii' gya¹ mi¹.

⁹ Hi- hnøø¹ heeh+ juu' la-, wa' heeyh- — ga`jäh' Jesús siyh+.

Ga`jäh' Jesús he- kih' ja- ga`kway' juu' na-hmää'

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Ma-ngëë' ma-hlëëyh' lä`ja-, ja-ga' ga`ya`jäh+ jnääh¹ koo' kiyh¹ mah¹ ga`chiih¹ jnääh¹:

—¿He-la¹ hlëëh' dsa-, kyaah¹ juu' na-hmää' jmah¹?

¹¹ Mah¹ ga`jëeh- Jesús juu' kyaä¹ jnääh¹:

—Hnäh' ba' na-ngëh' jwë¹ lä`ngëëh' hnäh' ha- lä`jää- Dio dsa- lä`hih¹ kih¹, he- ma' na-hmää' jää¹. Pero kih¹ hi- jñah', sa+ cha- jwë¹ cha- lä`ngëëy'.

¹² Lä`jëë- hi- ngëë' miih-, hi- he' hyoh+ huudsë- llu¹ mah¹ lä`ngëëy' cha-ga'miih-. Pero hi- jmee+ ngëë', lä`kye- he- ja- llaä¹ ba'.

¹³ He-ja- ba' na- he- hlëëh' jnih' kyaah' juu' na-hmää'. Jëeh' jnä' ba' mi'nëy' mah¹ sa+ jëëy'. Lle' ba' to`gway', pero sa+ nuuy- ni+ lä`ja- sa+ ngëëy'.

¹⁴ Heh¹ lä`ja-, lä`koo- dsa-ngëë' dsa- na-, dsa-lä`te¹ lä`koo- ga`jäh¹ Isaía hi- ga`ngëë¹ juu' kih¹ Dio:

Lä`nuuh' ba' kiyh¹ pero sa+ lä`ngëëy'.

Ma`ke+ he- ga`jëëy~, sa+ nä+ mi'nëy'.

¹⁵ Jëeh', hwëh- tuh-dsë¹ dsa- hi- chaa- na¹. Ma`jlë¹ mi'nëy', ma`jnë¹ to`gway'.

Mah¹ lä`ja- mo`so+ jëëy¹, mo`so+ nuuy¹, ni+ mo`so+ lä`ngëëy'.

Kih¹ he-ja-, sa+ dsa-jëeyh~ kyaah' jnä' mah¹ lää¹ jnih', ga`jäh¹ Dio.

¹⁶ Peer+ llu¹ la¹ kyah¹ hnäh', jëeh' jnä' ba' mi'nëh¹ hnäh', hi+ nuuh- ba' hnäh'.

¹⁷ Ma`ra+ ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', jwëë' dsa- hi- ga`ngëë¹ juu' kih¹ Dio, hi+ jwëë' ga' dsa- hi- lluu¹ ma' hnøoy¹ ma' jëëy¹ he- jëeh' hnäh' pero sa+ ga`jëëy¹. Hi+ ma' hnøoy¹ ma' nuuy¹ he- nuuh- hnäh' pero sa+ ga`nuuy'.

Ga`jmeeh¹ Jesús juu' he- hnøø¹ jäh+ juu' na-hmää' kih¹ hi- na`jñee' mi'ju-

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ Nuu- da¹ hnäh' ha- lä- hnøø¹ jäh+ juu' na-hmää' lä`koo- la¹ kih¹ hi- na`jñee' mi'ju-.

¹⁹ Wa`ra- ga`nuu¹ jaa- dsa- juu¹ kih¹ Dio mah¹ sa+ lä`ngëëy', ma`ja- gwa¹ hi- hlëëh¹ jñuuyh~ juu¹ he- ma-na-jnääh¹ neh¹ tuh-dsëy¹. Hi- he' llaä¹ lä`koo- mi'ju- he- ga`saa¹ cha'jwë¹.

²⁰ Heh¹ mi'ju- he- ga`saa¹ nē' kuu¹ jee' sa+ cha- cha-miih- gwaah', lä`ja- llaä¹ dsa- hi- nuu- juu¹ kih¹ Dio, jëë- ba' dsëy¹ lä+ ma' to`në¹ ga`nuuy'.

²¹ Pero ko`hwëë' ba' ja-. Laay¹ lä`koo- chaah¹ he- ma' cha- miih- ba' jmoo¹. Wa`ra- ga`jëëy¹ wi¹ o go`nääh¹ dsa- nē¹ kiyh¹,

kwaat~ kih' juu' he- ma- nuuy', lä- chah' ja- dsa- täyh'.

²² Heh' mi'ju- he- ga- saa' jee' kih' chaah' too', lä- ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio mah' sa- jmeey' ni- miih- ta' llu'. Jëeh', kye- gyih' huu' dsë- kih' jmi- gyuu' la- hi- hnøoy' lä- chay- cha- miih- kuu' he- ja- ga- hee' dsëy'. Lä- jwë' ja- dsa- huu' juu' kih' Dio neh' tuh- dsëy'.

²³ Pero mi'ju- he- ga- saa' hwa' llu', lä- ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio mah' ngëey' ka- läh'. He- ja- dsa- kwaä' juu' ja- neh' tuh- dsëy'. Hi- he' jmee' cha- miih- ta' llu', lä- koo- mi'ju- he- kwa- ma- hña- loo', ma- to- lo- gya' dsë' gya', ma- gyii' gya'.

Juu' na- hmää' lä- koo- la' kih' trigo kyaah' nuu- hlih'

²⁴ Ga- kwa' ga' Jesús jyoh' juu' na- hmää'. Ga- jäyh':

—He- jää' Dio dsa- lä- hih' kih', jeeh' kwee- kyaah' lä- koo- ga- jmee' jaa- dsa- hi- ga- jnee' mi'ju- llu' hwa' kih'.

²⁵ Pero ta- ko- jiih' ma' na- gwii- dsa- he', ja' dsa- hi- na- høøh' kiyh'. Mah' ga- jneey' mi'ju- hlih' jee' na- jnee' mi'ju- llu', ja- ga- ngaayh'.

²⁶ Lä- koo- ma' ga- kwaä' chaah' mi'ju- llu' hi- ga- løø' hwëe- wa- le' kih', jee' ja- ga- hya- ka- läh' wa- nuu- hlih' ja-.

²⁷ Ja- ga- ga- nää' dsa- hi- ma' jmee' ta' jee' ja-, na- chiiyh' dsa- jmu' ta' ja-: “Dsa- jøøh', çja' mi'ju- llu' ba' ja- he- ga- jneeh' hwa' kyah'? ¿Ha- ba' ta' ja' wa- nuu- hlih' he- ga- hya- jee' ja-?”

²⁸ He- ja- ga- jäh' dsa- jmu' ta' ja-: “Go- ga- jnee' jaa- hi- na- høøh' kin’.” “¿Che' hnooh- dsa- cheeh' jnääh'?”, ga- jäh' moz- he' siiyh'.

²⁹ “Jah- ha' ”, ga- jäh' dsa- jmu' ta' ja-. “Wa- ra- ga- cheh' hnäh' wa- nuu- hlih' ja-, ha- ga- che- ga- cheh' ka- läh' chaah' mi'ju- llu' ja-.

³⁰ Kwa- jwë' wa- kwaä- ko- jøh' chaah' mi'ju- llu' kyaah' wa- nuu- hlih' ja-, lä- jiih' lloo- jmi' sooh' ta'. Ja- ga- jwin- hi- chooh' ta': Hnä' hnäh' to- nē' wa- nuu- hlih' mah' hñuu' hnäh' ma- koo- chooh' mah' tøøh'

hnäh' cha'je-. Ja- ga' jmuh' hnäh' mi'ju- llu' kin- mah' llah' hnäh' høø' kih'.”

Juu' na- hmää' lä- koo- la' kih' mi'ju- mostaza

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Ga- kway' jyoh' ka- läh' juu' na- hmää', ga- jäyh':

—He- jää' Dio dsa- lä- hih' kih', jeeh' kwee- lä- koo- la' kih' koo- mi'ju- mostaza he- jngëe- jaa- dsa- hwa' kih'.

³² Mi'ju- ja- pih' ga' lä- koo- jyoh' mi'ju- he- cha- jmi- gyuu' la-. Pero wa- ra- ga- hya-, dsa- kwaä- ñii' ga' lä- koh' ga' jee' lä- jē- joh'. Kwa- goh' kih'. He- ja- lä- kye- ta' dsa- nää' jmeey' sii- nē' sa' goh'.

Juu' na- hmää' lä- koo- la' kih' levadura

(Lc. 13:20-21)

³³ Ga- kway' jyoh' ka- läh' juu' he- na- hmää', ga- jäyh':

—He- jää' Dio dsa- lä- hih' kih', jeeh' kwee- lä- koo- jmee' levadura he- kooch' jaa- dsa- mē'. Llay- cha- miih- harin mah' kah- gwëyh- kyaah' levadura. Kyaah' lä- ja- dsa- kwaä- lä- ga- dsa' tu' ka'.

Ga- jäh' Jesús he- kih' ja- ga- kway' juu' na- hmää'

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Ga- lä- jē- juu' na- ga- hlëeh' Jesús kyaah' juu' na- hmää'. Sa- ga- hlëeyh' dsa- juu' jnä' hä'. Kyaah' juu' na- hmää' ba' ga- hlëeyh'.

³⁵ Lä- ja- ga- la- mah' lä- te' lä- koo- ga- hlëeh' dsa- hi- ga- ngëe' juu' kih' Dio llo' joo':

Hlëehn' dsa-, kyaah' juu' na- hmää' ba'. Jmeen' lä- kyuyh' he- ma' na- hmää' jää' lä- jiih' ma' ga- nøø' jmi- gyuu'.

Juu' na- hmää' lä- koh' la' kih' wa- nuu- hlih'

³⁶ Ja- ga- ga- hih' Jesús juu' kih' dsa- mah' ga- hey' cha' neh'. Jee' ja- ga- mi' jäh' jnääh' koo' kiyh', mah' ga- ngii' jnääh' juu' kiyh':

—Jmeeh' juu' hee- hnøø' jäh' juu' na- hmää' kih' wa- nuu- hlih' he- ga- jnee' dsa- jee' na- jnääh' kih' dsa-.

³⁷ Mah' ga- jeeh- Jesús juu' kyaä' jnääh', ga- jäyh':

—Hi- jñee~ mi'ju- llu' na-, he- ja- hnøø' jäh' Hi-ga-lëë'ngo' la- ba' he'.

38 Jee' jmee- dsa- ta', he- ja- hnøø' jäh' jmi-gyuu- la- ba' ja-. Mi'ju- llu' ja-, he- ja- hnøø' jäh' dsa- hi- na'jnää' kih' ya'jwii' ba' he'. Wa'nuu- hliih' ja-, he- ja- hnøø' jäh' dsa- kyaä' dsa- hlëëh' ba' he'.

39 Dsa- hñaa- dsë' hi- ga-jñee' wa'nuu- hliih' ja-, hi-sa-llu' ba' he'. Jmii' he- chooh' dsa- ta' ja-, he- ja- la' kwaat~ jee' llaa- jmi-gyuu- ba' ja-. Hi- chooh' ta' ja-, la' kwaat~ ángele ba' he'.

40 Lä-koø- juuh~ dsa- wa'nuu- hliih' mah' jëy' cha'je-, he- ja- hnøø' jäh' lä-koø- le' jee' llaa- jmi-gyuu-.

41 Hi-ga-lëë'ngo' la- chee' ángele kyaay' lä-kaa- jee' jmeey- hih' mah' jøøyh' lä-jëë- hi- jmee- he- hliih' hi- lä-jëë- hi- hñaa- dsë' ka-läh'.

42 Ja-ga-jwääy' neh' hwii' jee' hä' je-. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha-jay'.

43 Pero lä-jëë- hi- lluu', lä-jnä' jmëe' kiyh' lä-koø- jmëe' kih' hyoo- jee' la' ya'jwii' kih' Tää' jnän'. Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

Juu' na-hmää' lä-koø- la' kih' kuu' he- na-hoo-

44 'He- jää- Dio dsa- lä-hih' kih', jeeh' kwee- kyaah' kuu' he- na-hoo- hwa' kih' dsa-. Wa'ra- ga-jnøøh' jaa- dsa- kuu', ma'ja- hooy' ka-läh'. Peer- chaay- llu' dsaayh' dsa-hniyy' lä-jë- he- cha- kiyh' mah' lay' hwa' jee' na-hoo- kuu' ja-.

Juu' na-hmää' lä-koø- la' kih' koø- kuu' he-hmooh'

45 'Lä-ja- ka-läh', he- jää- Dio dsa- lä-hih' kih', jeeh' kwee- lä-koø- jmee- jaa- dsa- hi- hñii- løø', hnooyh- kuu' he- la' na'hñaaah'.

46 Wa'ra- ga-jnøøyh' koø- kuu' he- hmooh', hñiiy' lä-jë- he- cha- kiyh' mah' lay' kuu' ja-.

Juu' na-hmää' lä-koø- la' kih' sa'hma'

47 'He- jää- Dio dsa- lä-hih' kih', jeeh' kwee- kyaah' koø- sa'hma' he- jwä- dsa- cha'jmii-, mah' jøøyh' cha-miih- nëe' hmooh-.

48 Wa'ra- ga-kah' sa'hma' ja-, sëeh' dsa- ta- jee' dsoo'. Jee' ja- dsa-taayh' lleeyh' hmooh- he'. Taayh- hi- lluu' neh' sa'miih-, mah' beey' jah' hi- sa- jmää' kyehn'.

49 Lä-ja- le' wa'ra- ga-të' jee' llaa- jmi-gyuu-. Ya-nää' ángele mah' hwëëy' dsa- hi- hlëëh' jee' kih' hi- lluu'.

50 Ma'ja- jwääy' neh' hwii' jee' hä' je-. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha-jay'.

Ta-jwoh' hi- kyuuh~ juu' hmëë' hi- juu' ma-gyuh-

51 Ja-ga-ga-jäh' Jesús siiyh-:

—¿Che' ma-lä-ngëeh' hnäh' lä-jë- juu' na-?

He-ja- ga-jäh' lä-jëë-:

—Jaah-, Dsa-jøøh' kyaan-.

52 Mah' ga-jäh' Jesús ka-läh' siiyh-:

—Lä-jëë- ta-jwoh' kyaä' ley hi- ma-lä-tëë- lä-koø- jää- Dio dsa- lä-hih- kih', laay' lä-koø- jaa- juu' hne' hi- høø- he- la' hmooh' he- ma-gyuh- lä-kye- kih' he- hmëë'. He-ja- ba' liyh' heeyh' dsa- lä-to' nëe' he- la' hmooh' kiyh'.

Dsa-goo' Jesús ga-lä-høøyh' kiyh'

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Ma-ngëë' ma-kwa' Jesús lä-jë- juu' na-hmää', ja-ga-ngaayh'.

54 Ma' ga-llaayh' jwii- kiyh', ga-løøy' mi-tëëy' dsa- neh' gwah- kih' dsa- judiu. Peer- ga-taah' dsa- he' jëë- dsah-, ma' ga-nuuy' ha- lä- hlëëyh-. He-ja- ga-hlëëh' dsa- he' kiyh'.

—¿Ha- ma-mi-tëë- hi- na-, he- hlëëyh- lä-na-? ¿Ha- ma-mi-tëëy- he- jmeey' he- juh-gaa- ka-läh'?

55 ¿Che' ja- joo' të-hma- hi- na-? ¿Ja' María chee- chooy'? ¿Che' ja- øøyh' Jacobo, José, Simón, Juda?

56 ¿Ja' dsa-më' øøh- hi- na-, tääh' kyaah' jne' jee' jwii- la-? ¿Ha- ta' gwa' kiyh' lä-jë- he- jmeey' lä-na-?

57 Ga-lä-høøyh' kih' Jesús. He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Heeh- ba' dsa- kih' hi- ngëë- juu' kih' Dio hi- go-nää' jee' jyoh'. Pero wa'ra- ya-hëë' jaa- hi- ngëë- juu' kih' Dio ja-ba' jee' jwii- gooy', jee' ja- sa- hnää' dsih', ni- hi- chaa- cha'neh' kiyh', sa- lä-hnääy'.

58 Sa⁺ ga⁺ jmeey⁺ cha⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ jee⁺ ja⁻, kih⁺ he⁻ sa⁺ ga⁻ lä⁺ dsoo⁺ dsē⁺ dsa⁻ gooy⁺ kiyh⁺.

14

Jee' la⁻ jäh⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁺ juu⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmii⁻

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

1 Jii⁻ ja⁻, Herode hi⁻ ma⁺ jmee⁻ hih⁺ hwa⁺ Galilea, ga⁺ nuuy⁺ kih⁺ Jesús ha⁻ lä⁺ ma⁺ jmeey⁻ jee⁺ ja⁻.

2 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ siiyh⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ma⁺ jmee⁻ ta⁺ he⁺ kiyh⁺:

—Hi⁻ he⁺ oo⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmii⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁻ jee⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁺. He⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻, he⁻ kyey⁻ cha⁻ miih⁻ be⁺ he⁻ kyaah⁺ jmeey⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻.

3 He⁺ ba⁺ Herode ga⁺ jmee⁺ hih⁺ jää⁺, ga⁻ saah⁺ dsa⁻ Jwaa⁻ mah⁺ ga⁻ hñuuyh⁻ kyaah⁺ caden⁻, ga⁻ taayh⁻ neh⁻ ñe⁻ dsoo⁺ kih⁺ Herodía. Herodía ma⁺ laa⁺ mē Felipe, he⁺ ba⁺ dsa⁻ ñuuh⁻ øøh⁻ Herode.

4 Jēēh⁺, ga⁻ jäh⁺ Jwaa⁻ ga⁻ siiyh⁺ Herode:

—Sa⁺ lle⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻ kyaah⁺ mē dsa⁻ ñuuh⁻ øøh⁻.

5 Ma⁺ hnøø⁺ Herode ma⁺ jngēēh⁺ Jwaa⁻. Pero sa⁺ ga⁻ tuu⁻ dsēy⁺ ma⁺ jngēēyh⁺, kih⁺ he⁻ ma⁺ gayh⁺ dsa⁻. Jēēh⁺, kih⁺ dsa⁻ hih⁺ Jwaa⁻ he⁺ ma⁺ laay⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁺ ngēē⁻ juu⁺ kih⁺ Dio.

6 Lä⁺ ma⁺ ga⁻ hya⁻ Herode jii⁻ ñe⁻, ga⁺ jmeey⁻ koo⁻ jmii⁻ juuh⁻. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ he⁺ jo⁻ mi⁻ Herodía jmee⁻ ja⁻ cha⁻ nē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ jmii⁻ ja⁻. Peer⁺ ga⁻ tih⁺ dsē⁺ Herode.

7 Kih⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ tääy⁻ hñiiy⁺ kway⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ ma⁺ ngii⁺ chih⁻ mē⁺ he⁺.

8 Chih⁻ mē⁺ he⁺ ga⁺ jmee⁺ lä⁻ koo⁻ te⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻ taah⁻ chooy⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ siiyh⁺ Herode:

—Kwēēh⁻ jnä⁺ jee⁺ la⁻ mi⁻ lle⁺ Jwaa⁻ hi⁻ ma⁻ choo⁻ jmii⁻, na⁻ hä⁺ neh⁺ koo⁻ wii⁻.

9 He⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ meeh⁺ dsē⁺ Herode. Pero ma⁻ tääy⁻ hñiiy⁺ kway⁺ cha⁻ nē⁻ hi⁻ na⁻ teeh⁺ kyaay⁺, he⁻ ja⁻ ga⁺ jmeey⁻ mada⁻ kih⁺ hløø⁺ mah⁺ kwēēyh⁺ chih⁻ mē⁺ he⁻ ma⁺ ngiiy⁺ ja⁻.

10 Ga⁺ jmeey⁻ hih⁺ hløø⁺ he⁻ na⁻ kuy⁻ lle⁺ Jwaa⁻ jee⁺ ma⁺ hääy⁺ neh⁻ ñe⁻.

11 Mah⁺ na⁻ kiiy⁺ mi⁻ lle⁺ Jwaa⁻ na⁻ hä⁺ neh⁺ koo⁻ wii⁻, ga⁻ kwēēyh⁺ chih⁻ mē⁺ he⁺. Hi⁻ chih⁻ mē⁺ he⁺ ga⁻ ngēēy⁺ chooy⁺.

12 Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ lla⁻ nää⁺ discípulo kyaay⁺, ga⁻ kooy⁺ hnoo⁺ kih⁺ Jwaa⁻ mah⁺ na⁻ hooy⁻. Ja⁻ ga⁻ na⁻ nääy⁺ na⁻ jmeeyh⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús.

Ga⁻ ääh⁻ Jesús hñaa⁺ mil dsa⁻ ñuuh⁻

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

13 Ma⁺ ga⁻ nuu⁺ Jesús juu⁺ ja⁻, ga⁻ hey⁺ neh⁺ na⁻ moo⁺, ngooy⁺ ta⁺ hwa⁺ kii⁺ jee⁺ sa⁺ kwa⁺ ni⁺ miih⁻. Ma⁺ ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ ngooy⁺ ta⁺ ja⁻, ga⁻ hwēēy⁻ jee⁺ jwii⁻ kiyh⁺ mah⁺ ga⁻ nääy⁺ jwē⁺ tüy⁺ ta⁺ jee⁺ ngoo⁺ Jesús.

14 Lä⁺ ma⁺ ya⁻ hēēy⁺ neh⁺ na⁻ moo⁺ ja⁻, ga⁻ jēēy⁺ jwēē⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻. Ga⁻ lä⁻ ñih⁺ dsēy⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. Mah⁺ ga⁻ mi⁻ hlääy⁺ hi⁻ dsaah⁺.

15 Ma⁺ ga⁻ hloo⁺ jmii⁻ ja⁻, ga⁻ ya⁻ jäh⁺ jnääh⁺ koo⁺ kih⁺ Jesús mah⁺ ga⁻ chiih⁺ jnääh⁺:

—Ma⁻ ngoo⁺ ga⁻ hloo⁺ ba⁺ la⁻, hwa⁺ kii⁺ jmah⁺ ba⁺ jee⁺ la⁻. Chiih⁺ dsa⁻ wa⁻ lla⁻ nääy⁺ lä⁻ kaa⁻ jäh⁺ la⁻, wa⁻ lla⁻ läy⁻ he⁻ kuyh⁺.

16 —Sa⁺ jmee⁻ bii⁺ dsa⁻ nääy⁺ dsa⁻ läy⁻. Hnäh⁺ ba⁺ kwēēh⁺ hñih⁺ he⁻ kuyh⁺ —ga⁻ jäh⁺ Jesús.

17 —Sa⁺ cha⁻ ga⁻ he⁻ kye⁺ jnääh⁺. Kye⁺ jnääh⁺ ma⁻ la⁺ hñä⁺ he⁻ ñiih⁻ kyaah⁺ uu⁺ hmooh⁻ ba⁻ —ga⁻ chiih⁺ jnääh⁺.

18 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús:

—Ya⁻ ka⁻ ta⁺ la⁺.

19 He⁻ ja⁻ ga⁺ jmee⁻ Jesús mada⁻, mah⁺ dsa⁻ taah⁻ dsa⁻ nē⁻ nuu⁻. Ga⁻ kay⁺ lä⁻ jēē⁻ hñä⁺ he⁻ ñiih⁻ ja⁻ kyaah⁺ lä⁻ uu⁺ hmooh⁻ he⁺. Ma⁺ ja⁻ ga⁻ jēēy⁺ ta⁺ gyuuh⁺, ga⁻ kway⁺ ti⁺ hmaah⁺ kih⁺ Dio. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ llaay⁺ he⁻ ñiih⁻ ja⁻, ga⁻ kwēēyh⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺, mah⁺ ga⁻ ti⁺ ga⁻ llooh⁺ jnääh⁺ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ he⁺.

20 Ga⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ ga⁻ kuh⁻ lä⁻ jiih⁻ ga⁻ kēēy⁺. Jwi⁺ he⁻ ñiih⁻ he⁻ ga⁻ chaa⁺ ja⁻ kyaah⁺ kih⁺ hmooh⁻, ga⁻ kah⁺ ga⁻ gya⁻ to⁺ sa⁻ miih⁻.

21 Jee⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ga⁻ kuh⁻ he⁺ tee⁺ koo⁻ hñä⁺ mil dsa⁻ ñuuh⁻. Ni⁺ sa⁻ na⁻ hee⁺ ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ mē⁺ ni⁺ chih⁻ ka⁻ läh⁺.

Ga⁻ ngē⁺ Jesús nē⁻ jmii⁻

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Ma⁻ngëë' he⁻ ja⁻, ga⁻jäh' Jesús siiyh⁻ jnääh':

—Ma⁻le' go⁻nääh' hnäh' jää', jyoh' jwoo' jmi⁻jüüh⁻ kyaah' na⁻moo' ta⁻ko⁻jiih' hih⁻n⁻ juu' kih' dsa⁻ la⁻. Ja⁻ga⁻nän⁻ hñiin⁻.

23 Ma⁻la⁻ ma⁻hiyh' juu' kih' lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻tääh' he', ja⁻ga⁻ga⁻wii⁻ Jesús hñii' ta⁻lle⁻moh' na⁻ngiiy' kiyh' kih' Dio. Ma⁻ngoo⁻ ga⁻nüü⁻, lä⁻ma⁻gyay' ba⁻lle⁻moh' ja⁻.

24 Ta⁻ko⁻jiih' ja⁻, ma⁻lloo' to⁻dsaah⁻ jmi⁻ na⁻moo' ja⁻ hi⁻ ma⁻hluh⁻ jmi⁻ ma⁻dsa⁻jnooh' dsöh' na⁻moo', jëeh', ma⁻jmeë⁻ koo⁻ lle' tä' he⁻ ma⁻gwa' ta⁻jee' ga⁻näy⁻.

25 Ta⁻la⁻ ya⁻jnä⁻, ngoo' Jesús ta⁻jee' ga⁻näy⁻ ja⁻, ngëy⁻ jwë' në' jmi⁻.

26 Lä⁻koo⁻ ma⁻ga⁻jëë' jnääh' ngëy⁻ në' jmi⁻, ga⁻jwaah' jnääh' jwërte. Ga⁻tøøh' jnääh' miih', ga⁻jäh' jnääh':

—Dsa⁻ lle' ba⁻ na⁻.

27 Chah' ba⁻ga⁻hlëeh' Jesús kyaah' jnääh':

—Ta⁻ wa⁻ gah' hnäh', jnä' ba⁻ la⁻ — ga⁻jäyh'.

28 Mah' ga⁻jäh' Pee' siiyh⁻:

—Dsa⁻jøøh' kyaan⁻, cher'mah' hne⁻ ba⁻ na⁻, jmeë' hih⁻ ngën⁻ në' jmi⁻ mah' nän⁻ jee' cheh' na⁻.

29 Mah' ga⁻jäh' Jesús siiyh⁻:

—Ña⁻ ja⁻.

Mah' ga⁻jñaa' Pee' neh⁻ na⁻moo' ga⁻løoy' ngëy⁻ në' jmi⁻ ta⁻jee' cheh' Jesús.

30 Ma⁻ga⁻jëëy' tä' jwërte lle', ga⁻lä⁻goyh⁻. Ja⁻ hñiih' ga⁻løø' ga⁻hmäyh' cha⁻jmi⁻. Mah' ga⁻hooyh' ki⁻gaa⁻, ga⁻jäyh':

—Lää' jnä', Dsa⁻jøøh' kyaan⁻.

31 Lä⁻chah' ja⁻ ga⁻hi⁻ Jesús goo⁻ ga⁻saayh', mah' ga⁻siiyh⁻:

—i⁻ko⁻hi⁻pih' go⁻te' ba⁻ ma⁻lä⁻dsoo' hoh' hne⁻ dsa⁻nüüh⁻! ¿He⁻la⁻ ma⁻jeh⁻ hoh'?

32 Lä⁻koo⁻ ma⁻ga⁻taayh' lä⁻uuy' neh⁻ na⁻moo' ja⁻, ga⁻hna⁻ go⁻te' lle' tä' ja⁻.

33 Ma⁻la⁻ ya⁻nøø' jnääh' hi⁻ ma⁻tääh' neh⁻ na⁻moo' ja⁻, ga⁻juuh' jnääh' jne' jnääh' cha⁻në' Jesús, mah' ga⁻chiih' jnääh':

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo' laah' Joø' Dio.

*Ga⁻mi⁻hlää' Jesús dsa⁻dsaah' hi⁻ ma⁻ chaq⁻ hwa⁻ Genesaret
(Mr: 6:53-56)*

34 Lä⁻koo⁻ ma⁻ga⁻haay⁻ jmi⁻jüüh⁻ ja⁻, ga⁻lla⁻näy⁻ hwa⁻ Genesaret.

35 Dsa⁻ hi⁻ ma⁻tääh' hwa⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻kyuuy⁻ Jesús, he⁻ja⁻ ga⁻lä⁻cha⁻ juu' lä⁻kaa⁻ hwa⁻ ja⁻. He⁻ja⁻ na⁻jää⁻ dsa⁻ dsa⁻dsaah' kyaa' jee' ma⁻hää' Jesús.

36 Hi⁻ ga⁻chuuy' kyaah' Jesús mah' kway' jwë' su⁻ cha⁻goo⁻ dsa⁻dsaah' he' cha⁻hee⁻ sa⁻hmiih⁻ kiyh'. Hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ga⁻tëë' su⁻ sa⁻hmiih⁻ kiyh' ma⁻hlaa' bih' ja⁻.

15

*Lä⁻jë⁻ he⁻ jmeë⁻ dsa⁻lä⁻sah' dsa⁻
(Mr: 7:1-23)*

1 Ga⁻lla⁻nää' ko⁻llaa' fariseo hi⁻ ga⁻lla⁻nää' ko⁻llaa' ta⁻jwoh' kyaa' ley hi⁻ ma⁻chaa⁻ Jerusalén ga⁻ya⁻jäyh' kih' Jesús, mah' ga⁻siiyh⁻:

2 —¿He⁻la⁻ sa⁻ mi⁻te' discípulo kyaah' lä⁻jë⁻ he⁻ tëë' jmeë⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ hi⁻ ma⁻tääh' llo'joo'? Jëeh', sa⁻gyiyh⁻ gooy⁻ jää' ja⁻ga⁻kuh⁻hiyh'.

3 Mah' ga⁻jëeh⁻ Jesús juu' kiyh' ga⁻siiyh⁻:
—Hnäh' ka⁻läh' ¿he⁻la⁻ jmeeh⁻ hnäh' ta⁻koo' mada⁻ kih' Dio mah' jmeeh' hnäh' lä⁻koo⁻ te' he⁻ tëëh' hnäh' ba'?

4 Jëeh', ga⁻jäh' Dio: “Jmeë' hnaah⁻ maa⁻ kyaah' täa' kyaah'. Hi⁻ jwä⁻ dso⁻jwii⁻ kih' cho⁻jmi⁻, hi⁻ he' wa⁻ juu' go⁻te'.”

5 Pero lä⁻la⁻ ba⁻jwah' hnäh': “Jaa⁻ dsa⁻ le' siih⁻ cho⁻jmi⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ kwëëhn⁻ hnäh'. Jëeh', lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻ kin⁻ he⁻ kyaah' ma⁻jmeen⁻ be' kyah', ma⁻kwëëhn⁻ Dio ba⁻ ja⁻.”

6 Kih' jaa⁻ hi⁻ jäh⁻ lä⁻ja⁻, jwah' hnäh' mo⁻so⁻ jmeë⁻ bi⁻jmeey' be' kih' cho⁻jmi⁻. Lä⁻ja⁻ jmeeh⁻ hnäh' sa⁻kyeë' mada⁻ kih' Dio, kih' he⁻ jmeeh⁻ hnäh' lä⁻koo⁻ te' he⁻ tëëh' hnäh' jmeeh⁻ ba'.

7 Peer⁻ ta⁻juuh' hnäh'. Lä⁻koo⁻ jmeeh⁻ hnäh' na⁻, jëeh' kwee⁻ kyaah' he⁻ ga⁻hlëeh' Isaia llo'joo', lä⁻koo⁻ ma⁻ga⁻jäyh':

8 Dsa⁻ la⁻, koo⁻ jäh' bih' hnäy⁻ jnä'.

Pero ta⁻jee' jyoh' ba⁻ hä⁻ haa⁻dsë⁻ kiyh'.

9 Sa⁻jmää' ni⁻ mi⁻h⁻ he⁻ jmeey⁻ hnäy⁻ jnä'. Lä⁻jë⁻ he⁻ mi⁻tëëy⁻ dsa⁻, la⁻ mada⁻ kih' dsa⁻ ba⁻, ga⁻jäh' Dio.

10 Ja-ga' ga-tëeh' Jesús lä-jëë' dsa-, ga-siiyh':

—Nuu- da' hnäh' kwee- mah' lä-ngëeh' hnäh'.

11 Sa- mi-sah' dsa- hñii' kyaah' lä-jë- he- tooyh- hooy'. Lä-jë- he- hwëe- hoo' dsa-, he- ja- ba' kyaah' mi-sayh' hñiiy'.

12 Ja-ga' ga-ya-jäh' jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga-ngii' jnääh' juu' kiyh':

—¿Ché' ma-lä-leeh' he- sa- ma-tih' dsé' dsa- fariseo lä-koh' ma' ga-nuuy' ma-hlëeh' lä-ja-?

13 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kyaa' jnääh', ga-jäyh':

—Lä-jë- chaah' hma- he- sa- ga-tää' Täa' kyaan' hi- gya' gyuuh', lloo' jmi' dsa-cheeh' lä-kye- jmoo' kih'.

14 Ta- jmee- hnäh' he' kih' dsa- he'. Laay' lä-koo- dsa-tuu' hi- jää' jñah' dsa-tuu'. Cher'mah' jaa- hi- tuu' jää' jñah' hi- tuu', lä-uu' täh' neh' koo- too-.

15 Mah' ga-ngii' Pee' juu' kiyh', ga-jäyh':

—He- hnøø' jäh' juu' na-hmäa' he- ma-kwah' na-.

16 He-ja- ga-jäh' Jesús:

—¿Ché' ni- hnäh' ka-läh' sa- ma-lä-ngëeh' hnäh'?

17 ¿Ché' sa- ngëeh' hnäh', lä-jë- he- dsa-tooh' hoo' jne', dsoo- neh' tuh- ba' jne', ja-ga' hwëe- ka-läh' dsoo- ta- cha'sii-?

18 Pero lä-jë- he- hwëe- hoo' dsa-, gwa' neh' tuh-dsëy' ba' ja-. He- ja- ba' na- he- mi-sah' dsa- hñii'.

19 Jëeh', neh' tuh-dsë' ba' dsa- hwëe- lä-jë- huu' dsë- hñiih', hi- lä-ja- ka-läh' he- jngëeyh' dsa-, hi- na-jëe' goo- kaayh' hi- laa' kyaa' jñah', hi- sa- na-jëe' goo- kaayh' wa' hi- cha- hi-, jmeey' hñii-, jmeey' dsoo' he- la' juu' ta-juu', hi- hlëeyh' wii' kih' dsa-kyaayh'.

20 Lä-jë- he- na- ba' he- mi-sah' dsa-. Pero he- kuh- dsa- lä- ma-soh' ja-ba' gooy-, sa- mi-sayh' hñiiy'.

Ja- dsa-më' cha- uu' ga-heeh- kih' Jesús (Mr. 7:24-30)

21 Ja-ga' ya-hëe' Jesús jee' ja-, ngooy' jäh' kih' jee' jwi- Tiro kyaah' Sidón.

22 Lä-cha' ja-, ja' jaa- dsa-më' cananea ma' tooyh- miih', ma' jäyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', hne- laah' sa'ju- kih' David, wa' lä-nih' hoh' jnä'. Peer- cha-miih- wii' jëe- chih-më' kyaan', jmeeh' jmi-llë' hñiih'.

23 Pero ni- koo- sa- ga-jëeh- Jesús kiyh'. Mah' ga-mi-jäh' jnääh' discípulo koo' kiyh', ga-chuu' jnääh' cha-miih- kyaayh', ga-chiih' jnääh':

—Hëe- kih' dsa-më' na- mah' wa'llaayh'. Miih- tooyh- miih' kaah' kyaa' jnääh'.

24 He-ja- ga-jäh' Jesús:

—Ga-chee' Dio jnä' mah' jmeen' be' kih' dsa- israelita ba'. Hi- he' laa' lä-koo- bor-rego hi- na-hëe'.

25 Ja-ga' ja' dsa-më' he' ga-juuyh' jney' cha-në' Jesús mah' ga-jäyh':

—Kwa' be' kin', Dsa-jøøh' kyaan'.

26 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh', ga-siiyh':

—Sa-llu' he- jñuuhn' he- kuh- chih- mah' kwëehn- dsii- —ga-jäh' Jesús siiyh'.

27 He-ja- ga-jäh' dsa-më' he':

—Dsoo' ba' kyah', Dsa-jøøh' kyaan'. Pero ma-ra' he- lih' ba' dsii- jwi' he- dsa-saa' në' na-mes- kih' dsa-juuy'.

28 He-ja- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Peer- cha-miih- ma-lä-dsoo' hoh' hne-, dsa-më'. Wa' le' ba' kyah' lä-koh' hnooh- —ga-jäh' Jesús siiyh'.

Lä-cha' ja- ga-hlaa' chih-më' kyaay'.

Ga-ääh- Jesús kyeë' mil dsa-ñuuh-

29 Ya-hëe' Jesús jee' ja-, ga'llooy' ta- cha'hoo' jmi-juuh- he- hla- hwa' Galilea. Hi- ga-wiiy' koo- lle'koh', mah' ga-gyay- jee' ja-.

30 Hi- ya-nää' koo' kiyh' jwëe' jwërte dsa- hi- ma' jää- hi- jluuh', hi- tuu', hi- koo', dsa-tuuh', hi- jwëe' ga' jñah' dsa-dsaah', na-jääy- huu' ti' Jesús. Hi- lä-ja- ga-mi-hläay' lä-jëe' hi- dsaah' he'.

31 Ma' ga-jëe' dsa-, hlëeh' dsa- koo', ma-lii- ma-goo- dsa-tuuh', ma-ga-nää' dsa-jluuh', ma-jëe- dsa-tuu', he-ja- ga-lä-dsaa- dsé' dsa-, mah' ga-jmeey' juuh- kih' Dio kyaa' dsa- Israel.

32 Ma-ngëe' he- ja-, ga-jøøh- Jesús jnääh' mah' ga-siiyh':

—Peer⁺ dsa⁻lä⁻ñih⁺ dsen⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ la⁻. Jëeh⁺ ma⁻hya⁻ hnë⁻ jmi⁺ jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁻. Sa⁻ cha⁻ ni⁺ miih⁻ he⁻ kuyh⁺. Sa⁻ hnoon⁺ heen⁻ kiyh⁺ lä⁻ ma⁻kyoyh⁺ na⁻, le⁻ ga⁻ che⁻ ga⁻hwaay⁺ cha⁻jwë⁺ jee⁺ dsa⁻näay⁻.

³³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ jnääh⁺:

—¿Ha⁻ ba⁻ dsa⁻kye⁺ jnääh⁺ he⁻ kuh⁺ jwëë⁺ dsa⁻ heh⁺ hwa⁺ ki⁺ la⁻? Joh⁺ sa⁻ hnø⁺ mah⁺ këë⁺ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ la⁻.

³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻ngii⁺ Jesús juu⁺ kya⁺ jnääh⁺:

—¿Joh⁺ he⁻ñiih⁻ kyeh⁺ hnäh⁺? —ga⁻jäyh⁺.

—Gyii⁺ ba⁻, kyaah⁺ miih⁻ hmooh⁻ pih⁺ — ga⁻chiih⁺ jnääh⁺.

³⁵ He⁻ja⁻ ga⁻jmeë⁺ Jesús mada⁻ mah⁺ wa⁻ dsa⁻taah⁺ lä⁻jëë⁺ hwa⁺.

³⁶ Ga⁻kay⁺ lä⁻jë⁺ gyii⁺ he⁻ñiih⁻ ja⁻ kyaah⁺ hmooh⁻ pih⁺ he⁻. Ga⁻kway⁺ ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio. Ja⁻ga⁻ga⁻llaay⁺ he⁻ñiih⁻ ja⁻, ga⁻kwëëyh⁺ jnääh⁺ mah⁺ ga⁻ti⁻ ga⁻llooh⁺ jnääh⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁺ dsa⁻.

³⁷ Ga⁻kuh⁻ dsa⁻llu⁺ lä⁻jiih⁺ ga⁻këëy⁺. Ma⁻ ga⁻la⁺ kiyh⁺, ga⁻kah⁺ ga⁻gyii⁺ sa⁻miih⁻ jwi⁺ he⁻ ga⁻chaa⁺ ja⁻.

³⁸ Lä⁻jëë⁺ hi⁻ ga⁻kuh⁻ jee⁺ ja⁻ tee⁺ ko⁻kyeë⁺ mil dsa⁻ñuu⁺. Ni⁺ sa⁻ na⁻hee⁺ ni⁺ jaa⁻ dsa⁻më⁺ ni⁺ chih⁻ ka⁻läh⁺.

³⁹ Ja⁻ga⁻ ga⁻hih⁺ Jesús juu⁺ kih⁺ dsa⁻, ga⁻hey⁺ neh⁻ na⁻moo⁺, mah⁺ ga⁻haay⁺ jmi⁻juu⁺ ngooy⁺ ta⁻ hwa⁺ Magdala.

16

Dsa⁻ fariseo ma⁻ hnø⁺y⁺ jmeë⁺ Jesús ko⁻ he⁻juh⁻gaa⁻

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Ma⁻ ga⁻llooy⁺ ta⁻ hwa⁺ ja⁻, ga⁻lla⁻nää⁺ fariseo kyaah⁺ saduceo mah⁺ kay⁺ dsë⁻ Jesús. Ga⁻ngii⁺ ma⁻ jmeë⁺ Jesús ko⁻ he⁻juh⁻gaa⁻ he⁻ ma⁻ja⁻ gyuu⁺.

² Pero ga⁻jeeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁻jäyh⁺:

—Wa⁻ra⁻ ga⁻ñuu⁻ jmi⁺, jwah⁺ hnäh⁺: “Llu⁺ ba⁻ la⁺ jii⁻ ja⁻ la⁻, jëeh⁺ gyuu⁺ ba⁻ gyuu⁺”, jwah⁺ hnäh⁺.

³ Mah⁺ ta⁻ la⁻ tiih⁻ jwah⁺ hnäh⁺: “Hii⁺ goo⁻ ja⁻ lle⁺, jëeh⁺ gyuu⁺ gyuu⁺ mah⁺ na⁻hih⁺”, jwah⁺ hnäh⁺. Peer⁻ ta⁻juuh⁺ hnäh⁺. Leh⁺ ba⁻ hnäh⁺ lleh⁺ hnäh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁻ jmeë⁺ ko⁻ jmi⁺ ko⁻ jmi⁺ lä⁻ko⁻ la⁺ gyuu⁺. Mah⁺ sa⁻

kyeh⁺ hnäh⁺ kwaat⁻ hee⁻ ga⁻na⁻ dsa⁻la⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

⁴ He⁻ ba⁻ che⁻ hlëeh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ chaa⁻ na⁺, sa⁻ mi⁻teh⁻ hnäh⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ngiih⁺ hnäh⁺ jmeen⁻ ko⁻ he⁻juh⁻gaa⁻. He⁻juh⁻gaa⁻ lä⁻koh⁺ ga⁻la⁺ kih⁺ Joná hi⁻ ga⁻ngëë⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, ma⁻la⁻ he⁻ja⁻ ba⁻ heehn⁻ hnäh⁺.

Ja⁻ñiih⁺ ga⁻beey⁺ dsa⁻ he⁻ mah⁺ ngaayh⁺.

Levadura kih⁺ dsa⁻ fariseo

(Mr. 8:14-21)

⁵ Lä⁻ko⁻ ma⁻ ga⁻haa⁺ jnääh⁺ ta⁻ hn⁻gaah⁻ ko⁻taa⁻ kih⁺ jmi⁻juu⁺ ja⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻lä⁻dsooh⁻ dsë⁻ jnääh⁺ sa⁻ ma⁻kye⁺ jnääh⁺ he⁻ñiih⁻.

⁶ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁻ jnääh⁺:

—Leeh⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ levadura kih⁺ dsa⁻ fariseo hi⁻ kih⁺ dsa⁻ saduceo ka⁻läh⁺.

⁷ He⁻ja⁻ ga⁻tooh⁻ jnääh⁺ discipulo lla⁺ jnääh⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻kyaahn⁺, ma⁻ jäh⁺ jnääh⁺:

—Ma⁻hlëëyh⁺ lä⁻na⁻, kih⁺ he⁻ sa⁻ ma⁻kye⁺ jne⁺ he⁻ñiih⁻.

⁸ Pero ga⁻lä⁻kyuu⁺ Jesús hu⁺dsë⁻ kya⁺ jnääh⁺, mah⁺ ga⁻siiyh⁻ jnääh⁺:

—¿He⁻la⁺ jwah⁺ hnäh⁺ sa⁻ cha⁻ he⁻ñiih⁻ kyeh⁺ hnäh⁺? Ko⁻hi⁻pih⁺ go⁻te⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ dsa⁻ñuu⁺.

⁹ ¿Che⁺ lä⁻jiih⁺ na⁺ sa⁻ hii⁻ lä⁻ngëëh⁺ hnäh⁺? ¿Che⁺ mo⁻so⁻ dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ hña⁺ he⁻ñiih⁻ he⁻ ga⁻kuh⁻ hña⁺ mil dsa⁻ñuu⁺ hi⁻ joh⁺ ga⁻sa⁻miih⁻ ga⁻të⁺ ga⁻juu⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jwi⁺ he⁻ ga⁻chaa⁺ ja⁻?

¹⁰ ¿Che⁺ mo⁻so⁻ dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ gyii⁺ he⁻ñiih⁻ he⁻ ga⁻kuh⁻ kyeë⁺ mil dsa⁻ñuu⁺, hi⁻ joh⁺ ga⁻sa⁻miih⁻ ga⁻të⁺ ga⁻juu⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jwi⁺ he⁻ ga⁻chaa⁺ ja⁻?

¹¹ ¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ he⁻ sa⁻ngëëh⁺ hnäh⁺? Ja⁻ kih⁺ he⁻ñiih⁻ na⁻ he⁻ jwëëhn⁻ hnäh⁺: “Leeh⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ levadura kih⁺ dsa⁻ fariseo hi⁻ kih⁺ dsa⁻ saduceo ka⁻läh⁺.”

¹² Ja⁻ga⁻ ga⁻lä⁻ngëë⁺ jnääh⁺ sa⁻ ma⁻hlëëyh⁻ kih⁺ levadura he⁻kaah⁻ dsa⁻ he⁻ñiih⁻. Ma⁻hlëëyh⁻ kih⁺ nuu⁺ he⁻ ma⁻kwa⁻ dsa⁻ fariseo kyaah⁺ dsa⁻ saduceo ba⁻ja⁻.

Ga⁻jäh⁺ Pee⁺, Jesús he⁻ laq⁺ Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Ma' ga'lloo' Jesús hwa' Cesarea kih' Filipino, ga'ngii' juu' kyaa' jnääh', ga'jäyh':

—¿Ha- lä' jäh' dsa- kih' Hi-ga-lëë'ngo' la-? ¿Hi- jnä' laay'?

14 Mah' ga'jäh' jnääh':

—Ko'llaa' dsa- jäh' Jwaa' hi- ma' choo' jmi- ba' hne-. Ko'llaa' jäh', Elía ba' hne-. Hi- jñah' ko'llaa' jäh', hne- laah' Jeremía o jñah' hi- ga'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo'.

15 Mah' ga'ngii' Jesús juu' kyaa' jnääh' ka-läh':

—¿Ha- ga- hnäh', hee- jawah' hnäh' kin-, hi- ba' jnä' laah' hnäh'?

16 Mah' ga'jēeh- Simón Pee' juu' kiyh':

—Hne- he' Cristo, Joō' Dio jiih'.

17 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Llu' la' kyah' Simón, joō' Joná. Jēeh', ja- he' dsa- hi- ma- mi-jnäa- kyah' lä' ma-jäh' na-. Täa' kyaan' hi- gya' gyuah', hi- he' ba' ma-mi-jnäa- kyah'.

18 Jnä' ka-läh' jwēehn- hne-, hne- he' Pee', (he- hnøø' jäh' kuu'). Hi- nē' mi'kuu' la- choohn' gwah' kin-, hi- ni' miih- sa- lih' jua' cha'je- lla-dsëe' kiyh'.

19 Jnä' toohn- gooh- hne- mah' kwah' juu' kih' dsa- ha- lä- heyh' ya'jwii'. Cher'mah' kyaah' juu' he- kwah- sa- ga-laa' dsa- hi- tääh' hwa' la-, lä- ma-na-hñuuyh' ja-ba' kyaah' dso'kye- kiyh'. Hi- cher'mah' kyaah' juu' he- kwah- ga-laa' hi- tääh' hwa' la-, na-na' ba' jwē' kiyh' dsa-taayh' ya'jwii' —ga'jäh' Jesús siiyh' Pee'.

20 Ja-ga' ga-taah- Jesús jnääh' juu' mah' sa- koo' jnääh' juu' kyaah' ni- jaa-, he- laay' Cristo.

Ga'mi-jnäa- Jesús juu' he- juuy'
(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

21 Jmi' ja- ga-løø' Jesús mi-jnäa- juu' kyaa' jnääh' he- jmee- bii' kiyh' dsooy' ta' Jerusalén. Jee' ja- heeh' dsih' cha-miih- wii', dsa-gyuaah' sa- lä-hnäa' dsih', lä-ja- dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa-, kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley sa- lä-hnäa' dsih'. Ja-ga' juuy' hi- lä-jiiyh' ka-läh' ga-ma-hya- hnē- jmi'.

22 He-ja- ga-jää' Pee' Jesús ta- koo', mah' ga-løøy' juiyh- kiyh', ga-siiyh':

—Wa' lä-ñih' dsëy' hne-, Dsa-jøøh' kyaan-. Ni' miih- sa- le' jä- he- ja- nē' kyah'.

23 Mah' ga'jēeh- Jesús hñii', ga'jēey' Pee' ga-siiyh':

—Jñuuh' hne- kin- hi-sa'llu', he- jmeeh- jwiih' kin- ba' na-. Sa- jmeeh- huudsē- lä-koh' jmee- Dio, lä-koh' la' huudsē- kih' dsa- ba' la' huudsē- kyah'.

24 Ja-ga' ga'jäh' Jesús siiyh- lä-jēe- jnääh':

—Cher'mah' hi- hnøø' jmee' ko-jøh' kyaah' jnä', sa- wa' jmääy' hñiiy' kwaat-, wa' jääy' cru- kyaay' mah' wa' jmeey' ko-jøh' kyaah' jnä'.

25 Jēeh', lä-jēe- hi- häa- hñii' mah' sa- juuy', hi- he' juu' ba'. Pero lä-jēe- hi- kwaah- hñii' juu' kwaat- kin-, hi- he' ba-lää'.

26 ¿Hee- ya'jøø' ka' dsa- ma-ke- ga-liyh' lä-jē- he- cha- jmi-gyua- la- mah' wa-ra- ga-juuy' sa- tēeyh' kih' Dio? ¿Hee- ba' kyaah' le' mi-hmaayh- mah' läay'?

27 Jēeh', jäh' Hi-ga-lëë'ngo' la- kyaah' be' kih' Täa' kyaay', kyaah' ángele ka-läh'. Ja-ga' mi-hmaayh- kih' lä-jaa- lä-jaa- lä-koo- te' ta' he- ga-jmeey'.

28 Ma-ra' ju'dsoo' jwēehn- hnäh', chaa- ko'llaa' hi- tääh' jee' la- sa- juuy' jää' sa- ga-ma-jēey- be' kih' Hi-ga-lëë'ngo' jäyh' jmeey' hih'.

17

Ga'mi-sëe' Jesús hñii'

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Ma-ngëe' ga' jñii' jmi', ja-ga' ga-jää' Jesús Pee' kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa- øøyh-. Ga-näay' kah' ta' moh' ñii'.

2 Jee' ja- ga-lä-sëe' Jesús to'lo- nē' hi- ma- jääy- he'. Mo-nëy' ga-lii' jih'gyeh' lä-koh' jmee' kih' hyoo-. Hmiih- kiyh', ga-tøø' jlëe- ñih'.

3 Jee' ja- ga-lä-jnäa' Elía kyaah' Moisé, ga-taayh' llay' juu' kyaah' Jesús.

4 He-ja- ga'jäh' Pee' siiyh- Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan-, he- ba' che- llu' he- tøøh' jne' ko-jøh' jee' la-. Cher'mah' hnooh-, jmee' jnääh' hnē- hne' kyaah' moo-, koo- kyah', koo- kih' Moisé, hi- koo- kih' Elía.

5 Ta'ko-jiih' ma' cheh' Pee' hlëeyh' lä'ja-, ga'jyoo' koo- jnii' tø-jlëe- ñih' he- ga'lää- lä'jëy'. Jee' jnii' ja- ga'lä-nuuh' ga'hlëeh' koo- juu', he- ma' jäh':

—Hi- la- na- gyuu- kyaan' hi- hnaan'. Peer- chaan- llu' kyaayh'. Nuuh- hnäh' kiyh'.

6 Ma' ga'nuu' discípulo he- ga'hlëeh' jee' jnii' ja-, ga'saay' jee' ma' täayh', ga'jwaayh' jwërte.

7 Ja-ga' ya'jäh- Jesús kiyh', ga'kye- goo- në' kiyh' mah' ga'siiyh':

—Noo- hnäh', ta' wa' gah' hnäh'.

8 Ma' ga'chooyh' nëy', mo'so- ga'jëy' ni' jaa-, ma'la' hñii' ba' Jesús cheh' kyaayh'.

9 Ta'ko-jiih' ma' jñaa- moh' ja-, ga'taah- Jesús juu' hi- ma' kyaayh' he':

—Ta- jwii' hnäh' ni' jaa-, lä'jè- he- ma-jëeh' hnäh' la-, ta'ko-jiih' sa- ma-lä-jiih' Hi-ga'lëe'ngo' la- jee' kih' hi- na-juu'.

10 Ja-ga' ga'ngii' jnääh' discípulo juu' kih' Jesús, ga'chiih' jnääh':

—¿He-la' jäh' ta-jwoh' kyaay' ley, jmee- bii' jäh' Elía jää' ga' kih' Cristo?

11 He-ja- ga'jeeh- Jesús juu' kiyh':

—Ja-ba' dsoo' jäh' Elía to-në', ya'llay- llu' lä'jè- he- cha- jee' la-.

12 Pero jwëeh- hnäh', ma-jah- ba' Elía, mah' sa- ga'lä-kyuu- dsih'. Ga'jme- dsa- lä-tè- dsë' kiyh'. Ja-ba'lä-ja- heeh' dsa- he' wii' Hi-ga'lëe'ngo' la-.

13 Ja-ga' ga'lä-ngëe' discípulo kyaay' he- ma' hlëeyh' kih' Jwaa- hi- ga'choo' jmi- ba' ja-.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- chih- hi- ma' kye- jmi-lle' hñih'

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Lä- ma' ga'lla-näay' jee' ma' tääh' jwëe- dsa-, ja' jaa- dsa-ñuuh- mah' ga'juuyh' jney' cha'në' Jesús, ga'jäh':

15 —Dsa-jøøh' kyaan', wa' lä-ñih' hoh' kih' chih-ñuuh- kyaan', hi- dsa-juu' ñee' hi- jëy- wii' jwërte. Cha-miih- jiih- ma-tayh' cha'je- hi- ma-tayh' cha'jmi- ka-läh'.

16 Ma-ya-jään- kyaah' discípulo kyaah' pero sa- ma-liyh- ma' mi-hlääy'.

17 He-ja- ga'jäh' Jesús:

—He- ba' che- hñaa- hoh' hnäh' hi- chaa- na'. Sa- hii- lä-dsoo' hoh' hnäh'. ¿Lih' ba' llaa- he- gyan' kyaah' hnäh'? Mo'so- lä-be' dsën- gya' ga'jnä' kyaah' hnäh'. Ya-jää- da' chih- na- ta- la- —ga'jäh' Jesús.

18 Ja-ga' ga'juuh' Jesús kih' jmi-lle' hñih', lä-jiih' ya-hëy' kih' chih- he'. Lä'chah' ja- ga'hlaay'.

19 Ma-ngëe' he- ja-, ga'kuh' jnääh' kah' kyaah' Jesús, mah' ga'ngii' jnääh' juu' kiyh':

—¿He-la' sa- ma-lä-këh' jnääh' jmi- ma' lle- jnääh' jmi-lle' hñih' he'?

20 He-ja- ga'jäh' Jesús siiyh':

—Kih' he- miih- go-te' ba' ma-dsoo' hoh' hnäh', he-ja- ba' sa- ga-lëh' hnäh'. Pero ju'dsoo' jwëeh- hnäh', wa'ra- jäh' kih' miih- lä-koo- pih' mi-ju- kih' mostaza ba' dsoo' hoh' hnäh', le' jwiih' hnäh' moh' la-: “Jñuuh' jee' na-, gwa- ta- jee' jyoh'”, hi- jñuuyh' ba'. Sa- cha- ni- koo- he- ja' jwëeh' kyah' hnäh'.

21 Pero jmi-lle' hñih' hi- laa' lä-koh' hi- ma' jää- chih- he' sa- ya-hëe' cher'mah' sa- ga-tu' dsa- kuh-hih- mah' chuuy' kyaah' Dio.

Koo- ka-läh' ga-mi-jnää- Jesús juu' he- juuy'

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Lä-koo- ma' täayh' hwa' Galilea, ga'jäh' Jesús siiyh' jnääh' discípulo kyaay':

—Hi-ga'lëe'ngo' la- ngëe' dsih' ja'goo- dsa- hñaa- dsë',

23 mah' jngëeh' dsih'. Ga' ma-hya- hnë- jmi- na-juuy', lä-jiiyh' ka-läh'.

He-ja- cha-miih- ga-lä-meeh- dsë' discípulo kyaay'.

Ga-mi-hmaah' Jesús ku'sih-

24 Ma' ga'lla-nøø' jnääh' jwii- Capernaum kyaah' Jesús, ya-nää' hi- ma' koo' ku'sih- kih' gwah' jee' ma' cheh' Pee' mah' ga'ngiiy' juu' kiyh':

—¿Che' sa- mi-hmaah- ta-jwoh' kyaah' ku'sih- kih' gwah' juuh'?

25 —Mi-hmaayh- ba- —ga'jäh' Pee' siiyh-. Lä-koo- ma' ga-he' Pee' cha'neh-, ga-lä-jää' Jesús ga'hlëeh' Pee':

—¿Ha- lä- la' laah' Simón, lä-jëë- dsa-ta' kaah' hwa-la-, hi- kih' kooy' ku'sih-? ¿Che' kooy' kih' dsa- kyaay' o che' kooy' kih' jñah' dsa-?

²⁶—Kih' dsa- jñah' ba' kooy' —ga-jäh' Pee' siyh'.

Mah' ga-jäh' Jesús:

—He-ja- sa' jmee- bii' kih' dsa- kyaay' mi-hmaayh'.

²⁷ Pero lä-la- ba' wa' jmeen' mah' sa- jän' hlih' kyaah' ni' jaa-. Gwa- cha'hoo' jmi-jmuh-, go-jwä' ka-loo- hma-kuu'. To-në' hmooh- hi- ka' hma-kuu', ja- lleeh- mah' näh' hooy'. Jee' ja- jnääh- koo- kuu' kyaah' he- mi-hmaah' ku'sih- kin' kyaah' kyah' ka-läh'.

18

Hi- na- lee' jøøh' jee' jmee- Dio hih-
(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ Ja-ba' hor- ja- ga-ya-jäh- jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga-ngii' jnääh' juu' kiyh':

—¿Hi- na- hi- jøøh' ga' jee' jmee- Dio hih'?

² Mah' ga-tëeh' Jesús jaa- gyuu-, ga-cheeyh- jee' kyaah' jnääh'.

³ Mah' ga-siiyh- jnääh':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', cher'mah' sa- ga-lä-sii' huu'dsë- kyah' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' lä-koo- jaa- gyuu-, sa- heh' hnäh' jee' jmee- Dio hih'.

⁴ Heh' lä-ja-, hi- jmää- hñii' hwaa' lä-koo- gyuu- la-, hi- he' ba' lee' jøøh' ya-jwii' kih' Dio.

⁵ Hi- heeh- jaa- gyuu- lä-la- kwaat- kin-, he- ma-heeyh- jnä' ba' ja-.

Goo- la' kih' hi- jmee- dsa-tëh' dsa-kyaah'
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Wa' hi- cha- hi-, hi- jmee' tëh' jaa- hi- mäh' la- hi- ma-lä-dsoo' dsë' kin-, llu' ga' la' kiyh' wa-ra- jäh' kih' hñuu' dsa- luuy' koo- cha-too' kih' molii' he- jee- burr- mah' hmääh' dsih' ñiih' ga' kih' cha'jmi- ñeeh'.

⁷ He- ba' che- jwii- dsa- jmi-gyuu! Joh' he- sa' jmee- dsa-tëyh'. Pero ko-ja- lle' kih' le' ba'. Peer- jwii- dsa- hi- jmee- dsa-tëh' dsa-kyaah'.

⁸ He-ja- cher'mah' ma-gooh- o ma-tiih' ga-jmee' täh' kyaah' dso'kye-, hnä' go-te-

ba', mah' be' uu' kyah'. Jëeh', llu' ga' kyah', gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih-, tuuh' ma-gooh- o tuuh' ma-tiih', lä-koh' ga' he- jwäy' hne- jee' mo-so- uu' je- kyaah' lä-to' ma-gooh- ma-tiih'.

⁹ Hi- cher'mah' mi-nëh' ga-jmee' täh- kyaah' dso'kye-, lle' go-te- ba', mah' be' uu' kyah'. Jëeh', llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi- na'jiih- kyaah' koo- mi' mi-nëh', lä-koh' ga' he- jwäy' hne- jee' mo-so- uu' je- kyaah' lä-to' mi' mi-nëh'.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' jaa- bor-
rego hi- na-hëë'

(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Ni- jaa- hi- mäh' lä-la- ta' jmää- hnäh' ta-koo'. Jëeh', jwëehn- hnäh', ángele kyaay' tääh' tää' cha-në' Tää' kyaan- hi- gya' gyuuh'.

¹¹ Jëeh', ja' Hi-ga-lëe'ngo' la- mah' lääy' hi- na-hëë'.

¹² ¿Ha- lä- jëeh' hnäh' he- jwahn- la-? Cher'mah' jaa- dsa- chaa- hña-laa' bor-rego kyaah', mah' dsa-hëë' jaa-, ¿che' sa- beey' ko-hwëe' jee' lä-jëë- jah' he' mah' dsooy' ta' moh' dsa-hnääh' hi- na-hëë' he'?

¹³ Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh'. Wa-ra- ga-jnääh' hi- jaa- he', lä-chaay- llu' jwërte kyaayh', lä-koh' ga' kih' lä-jëë- hi- sa- na-hëë'.

¹⁴ Ja-ba' lä-ja- la' kih' Tää' jnän' hi- gya' gyuuh', sa- hnøoy' dsa-hëë' ni' jaa- hi- pih' lä-la-.

Lä-la- jmeen' mah' chaah' jne' øøhn'
(Lc. 17:3)

¹⁵ Cher'mah' jaa- øøh' ma-jmee' koo- he- hlih' kyah', gwa- mah' go-chiiyh' he- ma-hlääh- kyaah' hne-, pero jee' lä-uu' ba' hnäh'. Cher'mah' ga-jmeey' he' kyah', ma-lëh- ma-chaah' øøh' he'.

¹⁶ Pero cher'mah' sa- ga-jmeey' he' kyah', jaa- ga' jaa- uu' mah' go-hlëeh' kyaayh' ka-läh'. Jëeh', kyaah' ju'dsoo' he- hlëeh' uu' uu- dsa-, lä-ja- jmee- dsoo' lä-jë- juu'.

¹⁷ Cher'mah' ni' kih' dsa- he' sa' hii- nuuy', ja- jmeeh- juu' kih' gwah- wa-ra- ga-të' jee' tääh' lä-jëë-. Hi- cher'mah' ni' kih' lä-jëë- hi- tääh' gwah- sa' ga-nuuy',

jmää` lä`koo` jaa` hi` sa` ma`heeh` kih`
Dio o lä`koo` jaa` hi` koo` ku`sih`.

18 Ma`ra` ju`dsoo` jwëëhn` hnäh`, lä`jē`
he` hñuuh` hnäh` hwa` la`, lä`ja` na`hñuuh`
gyuuh` ya`jwii`. Hi` lä`jē` he` chiih` hnäh`
hwa` la`, lä`ja` dsa`chiih` gyuuh` ya`jwii`
ka`läh`.

19 Koo` ka`läh` jwëëhn` hnäh`, cher`mah`
uu` hnäh` ga`taah` hnäh` juu` kwee` hwa`
la` mah` ngiih` hnäh` he` hnooh` hnäh`,
Tää` kyaan` hi` gya` gyuuh`, kwa` bih` he`
hnooh` hnäh`.

20 Jēeh` jee` dsa`ñee` uu` uu` ko`joh`
ngiiy` kiyh`, jee` ja` hään` jee` kiyh`.

*Juu` na`hmää` lä`koo` la` kih` jaa` dsa` hi`
sa` ga`lä`joh` dsē`*

21 Ja`ga` ga`lloo` Pee` ka`läh` chuh` kih`
Jesús mah` ga`ngiiy` juu` kiyh`:

—¿Joh` jiih` jmeen` joh` dsen` kyaah`
øøhn` hi` jmee` hliih` kin`? ¿Che` lä`jiih` tē`
gyii` jiih`?

22 Mah` ga`jäh` Jesús siiyh`:

—Sa` cha` jwahn` lä`jiih` tē` gyii` jiih`.
Jwahn`, gyii` jiih` to`lo`gya` dsē` gyii`.

23 He` jää` Dio dsa` lä`hih` kih`, jēeh`
kwee` lä`koo` ga`jmeey` jaa` rey hi`
ga`jmeeh` kwaat` kih` lä`jēē` hi` ma`jmeey`
ta` kiyh`.

24 Lä` ma` ga`løø` jmeeyh` kwaat` kiyh`,
ya`jäay` jaa` hi` ma` ää` cha`miih` kuu`.

25 Pero dsa` he` sa` cha` he` kyaah`
mi`hmaayh` lä`jē` he` ääy`. He`ja`
ga`jmeey` rey he` hih` wa` dsa`hnēey` go`te`
kyaah` mēy` kyaah` jooy` hi` kyaah` lä`jē`
he` cha` kiyh` mah` lä`hmaah` lä`jē` he`
ääy`.

26 He`ja` ga`juuh` dsa` he` jnē` cha`nē`
rey mah` ga`chuuy` kyaah`, ga`jäyh`:
“Dsa`jøøh` kyaan`, jmee` joh` hoh` ki` jnä`.
Mi`hmaah` ba` jnä` kyah` lä`jē`.”

27 Ga`lä`ñih` ba` dsē` rey he` kiyh`, mo`so`
ga`ngiih` gyih` kuu` he` ma` ääy` ja`, mah`
ga`lääy` go`te`.

28 'Pero lä`koo` ya`hēē` ba` dsa` hi` ma`
ää` kih` rey, ga`jēey` jaa` dsa`kyaayh` hi`
ma` ää` ko`hi`pih` kuu` kiyh`. Ga`saayh`
mah` ga`gwiyh` luu` hi` he`, ga`siiyh`:
“Mi`hmaah` kin` he` ääh`”.

29 'Pero hi` ma` ää` kuu` kih` dsa`kyaah`
he`, ga`jwäy` hñiiy` huuh` ti` hi` he` mah`
ga`chuuy` kyaah`, ga`jäyh`:
“Jmee` joh` hoh` ki` jnä`. Mi`hmaah` ba` jnä` kyah`
lä`jē`.”

30 'Pero hi` jaa` he` sa` ga`heeyh`.
Ga`hñiiy` kih` mah` ga`hey` neh`ñe` lä`jiih`
ga`mi`hmaayh` lä`jē` he` ma` ääy`.

31 Ma` ga`jēē` jee` lä`jēē` dsa`kyaayh` he`
lä`koo` ga`jmeey`, ga`jii` jwërte` kiyh`, mah`
na`näy` na`jmeeyh` juu` kih` rey ha` lä`
ma`la`.

32 'He`ja` ga`jmeey` rey mada` ja` dsa`
hñaa` dsē` he`, mah` ga`siiyh`:
“Peer` hñaa` hoh` hne` dsa`ñuuh`. Ga`jmeen` joh` dsen`
kih` lä`jē` he` ma` ääh` kin`, kih` he`
ma`chuuh` cha`miih` kyaah` jnä`.”

33 ¿Ja` ma` ääh` jmi` ma` lä`ñih` hoh` kih`
dsa`kyaah`, lä`koo` ga`lä`ñih` dsen` kyah`
hne`?

34 He`ja` ga`lä`lleey` rey, ga`ngēey`
ja`goo` poo` mah` lla`kyaay` jmi` lä`jiih`
mi`hmaayh` lä`jē` he` ääy`.

35 Ja`ga` ga`jäh` Jesús ka`läh`:

—Lä`ja` ka`läh` jmee` Tää` kyaan` hi`
gya` gyuuh` kyaah` hnäh`, cher`mah` sa`
ga`lä`joh` hoh` hnäh` kih` he` hliih` he`
ma`jmeey` øøh` hnäh` kyah`.

19

*Ga`jäh` Jesús ha` lä` la` he` beē` dsa` øøh`
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)*

1 Ma`ngēē` ma`kwa` Jesús lä`jē` juu`
na`, ya`hēey` hwa` Galilea, ngooy` ta` hwa`
Judea, he` hla` ta` hngaah` jmi` Jordán.

2 Jwēē` dsa` ga`lla`lle` kaah` kiyh` hi`
ga`mi`hläy` lä`jēē` dsa`dsaah`.

3 Jee` ja` ga`lla`näa` koo` kih` Jesús
ko`llaa` fariseo he` ma` ka` dsēy`, ga`ngiiy`
juu` kiyh`:

—¿Che` cha` jwē` beē` dsa` dsa`mē` kyaah`,
kih` wa` he` cha` he`, he` sa` tih` dsēy`?

4 He`ja` ga`jēeh` Jesús juu` kiyh`:

—¿Che` sa` ma`heh` hnäh` jee` na`sii`:
Hi` ga`jmää` Dio lä` ma` to`nē`, hi` mē`, hi`
ñuuh` ga`jmäy`?

5 Hi` ga`jäyh`:

—Kih' he-ja- ba', bee' dsa-nũh- cho'jmii- mah' dsa-gyay- kyaah' mēy'. Mah' lä-ja-, leey' jaa- ba' jee' lä-uuy'.

⁶ Ja- hñih' mo-so- laay' uu', ma-laay' jaa- ba'. Heh' lä-ja-, hi- ma-laa' jaa- kaah- Dio, sa- lle' kih' llaay' —ga-jäh' Jesús.

⁷ Mah' ga-jäh' fariseo siyh' Jesús:

—¿He-la' ja- ga-jmee' Moisé mada- chooyh' je- mah' bee' dsa- mē'?

⁸ Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Kih' he- chaah- hnäh', he-ja- ba' ja- ga-kwa' Moisé jwē' beeh' hnäh' dsa-mē' kyaah' hnäh'. Pero lä- ma' to-nē' sa- ga-la' lä-ja-.

⁹ He-ja- jwēehn- hnäh', hi- bee' dsa-mē' kyaah' hi- sa- cha- he- hñih' ma-jmeey' kyaah' jñah' dsa-nũh-, mah' kaay' jñah' dsa-mē', he- jmeey- dso'kye- ba' ja-. Hi- lä-ja- hi- kaa' dsa-mē' hi- ga-beey' he', he- jmeey- dso'kye- ba' ja- ka-läh'.

¹⁰ Mah' ga-chiih' jñäh' discípulo kyaay':

—Cher'mah' lä-ja- la' kih' dsa-nũh- kyaah' dsa-mē', llu' ga-la' he- sa- jee' dsa- goo- go-te'.

¹¹ Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Ja- lä-jēē- lä-kēh' jmi' heeh' juu' la-. Lä-kēh' jmi' hi- lle' kih' heeh' ba'.

¹² Jēeh', chaa- hi- sa- na-hñaa' jmi-ngo' kih' wa-ra- ga-lä-chaay' he-ja- sa- le' jey' gooy-. Hi- chaa- hi- sa- na-hñaa' jmi-ngo' kih', he- ga-jmee' dsa- hñaa- dsē' kiyh', he-ja- sa- le' jey' gooy-. Hi- chaa- ga' jñah' hi- sa- lä- dsē' jey' gooy- kih' he- hnøoy' jmeey' ta-he' kih' Dio. Hi- lä-kēh' jmi' heeh', wa- heeyh- juu' la-.

Ga-mi-jää' Jesús gyuu-

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Ja-ga- na-jää- dsa- gyuu- kyaah' cha-nē' Jesús mah' kyey' gooy- nē' kih' gyuu- mah' ngiiy' kih' Dio. Pero jñäh' discípulo kyaay' ga-juuh' jñäh' kih' dsa- he'.

¹⁴ Mah' ga-jäh' Jesús siyh' jñäh':

—Kwa' jwē' ya-nää' gyuu- ta- la- kin-. Ta- ha- hnäh' kiyh', jēeh' hi- laa' lä-koo- gyuu-, hi- he' ba' jää' Dio lä-hih' kih'.

¹⁵ Ma-la- ma-kyey- gooy- nē' kih' gyuu- he', ya-hēey' jee' ja-.

Ja- dsa- kwaa- hi- cha- kuu' ga-hlēeh' kyaah' Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Jee' ngooy' ja-, ja' jaa- dsa- mah' ga-siiyh':

—Hne- hi- laa' ta-jwoh' lluu', ¿hee- hnøø' jmeen' mah' tēehn' jee' mo-so- juun'?

¹⁷ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—¿Che' ñeh' hne- he- laan' lluu'? Jēeh' ni- jaa- hi- lluu' sa- chaa-, jaa- Dio ba' hi- lluu'. Cher'mah' hnooh- tēeh' jee' mo-so- juuh', ja- mi-teh' lä-jē- mada- kih' Dio.

¹⁸ —¿Hee- ga- ja- mi'ten? —ga-jäh' dsa- he'.

He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Ta- jngēeh' dsa-, ta- kaah- hi- laa' kyaah' jñah', ta- hñih' kih' dsa-, ta- jmee- dsoo' kih' juu' ta-juu'.

¹⁹ Wa' hnaah- täa- kyaah' maa- kyaah'. Wa' hnaah- dsa-kyaah' lä-koo- hnaah- hñaa'.

²⁰ He-ja- ga-jäh' dsa- he' siyh':

—Lä-jē- he- na- ma-mi-ten' lä-jiih' ma- mahn'. ¿Hee- ga- hnøø' jmeen'?

²¹ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh' ka-läh':

—Cher'mah' hnooh- leeh' lluu' go-te-, gwaah- go-hñih' lä-jē- he- cha- kyah' mah' go-kwēeh' hi- tä-ñee'. Lä-ja- ba' lä-cha- cha-miih- kyah' gyuuh' jmi-gyuu-. Ja-ga- na- ñeeh' mah' jmeen' ko-joh' —ga-jäh' Jesús.

²² Ma' ga-nuu' dsa- he' juu' ja-, ngaayh' ti-meeh- dsēy', jēeh', ma' chay- cha-miih- kuu'.

²³ Ja-ga- ga-jäh' Jesús siyh' jñäh':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwēehn- hnäh', jaa- dsa- cha- kuu', jwēeh' la' kiyh' heyh' jee' jmee- Dio hih'.

²⁴ Koo- ka-läh' jwēehn- hnäh', sa- ga- jwēeh' la' kih' jaa- camey-, ngēē' to-gwa' koo- hma-kuu' lä-koh' ga- he- heh' jaa- dsa- cha- kuu' jee' jmee- Dio hih'.

²⁵ Ma' ga-nuu' jñäh' hlēeyh- lä-ja-, ga-tooh' jñäh' jē- dsah- jñäh', mah' ga-chiih' jñäh':

—¿Hi- ba- lää' ja-?

²⁶ Lä- ma-jēey- ja- jñäh', ga-jäyh':

—He- la-, sa- lä-kēh' dsa- jmi' jmee', pero Dio ga-lä-jē- ba' liyh' jmeey'.

27 Ja-ga-ga-jäh Pee' siyh:

—Ma-jä ba lä-jë he cha-kyaa jnääh 'mah' jmee jnääh ko-jöh kyaah hne. ¿Hee ba na hñah jnääh?

28 He-ja-ga-jäh Jesús siyh:

—Ma-ra ju'dsoo jwëehn hnäh, wa-ra-ga-të jee le hmëë lä-jë go-te, ma-ja-gya Hi-ga-lëëngo la-jööh jee jmeey hih. Hi lä-jëë hnäh hi jmee ko-jöh kyaah jnä, lä-ja ka-läh nah hnäh në gya-to hma-sii mah' llah' hnäh ta kih lä-jëë gya-to nää dsa-Israel.

29 Lä-jëë hi ma-tuu dsë' ma-hwëë-cha'neh kih, ma-beey dsa-më' øøyh dsa-nuuh øøyh, ma-beey cho'jmiy, ma-beey dsa-më' kyaay, ma-beey jooy, ma-bey hwa' kiyh, cher'mah ga-bey lä-jë he-ja kwaat kin, hi he hyoh hña-loo ga lä-koh he-ga-jä kiyh jmi-gyuu la, hi lä-ja-tëyeh jee mo-so-juuy.

30 Pero jwëë hi ya-nää to-në, hi he jä këë. Hi jwëë hi ya-nää këë, hi he lee to-në.

20

Juu' na-hmää lä-koö la' kih hi hña-dsë' kyaah dsa-juu' kyaay'

1 'He-jää Dio dsa lä-hih kih, jeeh kwee lä-koö ga-jmee jaa dsa-juu' cha'neh hi ñee tiih go-te na'hnaäh hi jmee ta jee na-jnäa chaah wii-jëh kiyh.

2 Ma' ga-lä-ee kiyh kyaah lä-jëë dsa he ha-lä-koö te' mi-hmaayh kih koö-jmi' ta, ga-cheey jee na-jnäa chaah jëh kiyh.

3 Ya-hëey ka-läh ko-hi ñu' ta-la tiih, jee ja-ga-jëy dsa hi ma-tääh je'hmooh hi sa-cha-ta kih.

4 He-ja-ga-siyh: "Hnäh ka-läh go-nää hnäh go-jmee ta jee na-jnäa chaah jëh kin. Mi'hmaah ba jnä na'tee kyah hnäh." Hi na-nää ba dsa he.

5 Dsa-juu he ya-hëë lä-hmëë ma' ga-të llahyoo, hi koö ka-läh ma' ga-të ko-hi hne ta ga-hloo. Ja-ba lä-ja-ga-hëy kih jñah ka-läh hi na-jmee ta kiyh.

6 Ma-ngoo ga-të ko-hi hña, ya-hëey ka-läh mah' ga-jnäyeh jñah ga-dsa hi sa-cha-ta kih. Mah' ga-siyh: "¿He-la-tääh hnäh jee la-lä-taa jmi' mah' sa-cha-ta-jmeeh hnäh?"

7 He-ja-ga-jäh dsa-he' siyh: "Kih he sa-cha-ni-jaa hi ma-kwëeh jnääh ta, he-ja-ba na he-tøöh jnääh jee la." He-ja-ga-jäh dsa-juu' chaah jëh ja, siyh: "Go-nää hnäh ka-läh, go-jmee hnäh ta jee chaah jëh kin. Mi'hmaah ba jnä na'tee jñeeh hnäh."

8 'Ma' ga-nuu jmi' ja, ga-jmee dsa-juu mada kih hi ma-jää moz, ga-jäyh siyh: "Tee ga-lä-jëë dsa hi ma-na-jmee ta, mah' mi'hmaah jñey na'tee kih koö-jmi' ta. Løø kyaah hi ma-na-nää këë go-te mah' mi-llaa kyaah hi ma-na-nää to-në."

9 Lä-jëë hi ga-taah jmee ta, ma-ngoo ga-të ko-hi hña, ya-nääy ma-jaa ma-jaa ga-koö jñee na'tee kih ma-koö-jmi' ta.

10 Ja-ga-ga-lla-nää hi ga-taah to-në na-jmee ta. Ma-tëyeh cha-ga-miuh jñey ma-laay. Pero ga-hyoyh ja-ba kih koö-jmi' ta ba ka-läh.

11 Ma' ga-kooy jñey ga-løoy cha-häy dsa-juu,

12 ga-jäyh: "Hi ma-na-nää këë go-te, ga-jmee ta koö hor ba, mah' ja-ba kwee ma-mi-hmaah kiyh lä-koh te he ma-mi-hmaah kya' jnääh hi ma-jëë wii' cha-hyoo lä-taa jmi'", ga-jäyh siyh dsa-juu' chaah jëh.

13 He-ja-ga-jäh dsa-juu siyh jaa hi ti-choo juu he: "Sa-cha-jmeen hña-dsën kyah hne ome. ¿Ja ma-tooh jne juu kwee he mi'hmaahn kyah na'tee kih koö-jmi' ta?"

14 Kii' ba hne jñeeh mah' gwaah kyah. Jëeh lä-na hyoh dsën ma-kwëehn hi ma-he këë go-te, ja-ba lä-koö te he ma-kwëehn hne.

15 ¿Che sa na-ngen jwë' jmeen lä-hyoh dsën kyaah kuu kin? ¿O che wii' hoh kih he jmeen llu dsën?", ga-jäh dsa-juu he.

16 Lä-ja-le, hi ya-nää këë, hi he lee to-në. Hi ya-nää to-në, hi he jä këë.

Jëeh', jwëë' hî na-teeh', pero miih' go-te' ba' hî na-lleeh' –ga-jäh' Jesús.

Ngoo' hnë' jiih' jmeeh' Jesús juu' he' juuy' (Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Ma' hää' Jesús jwë' ngooy' ta' Jerusalén, ga-tëeyh' kah' lä-jëë' gya-tuu' jnääh' mah' ga-siiyh' jnääh':

18 –Jëë' da' hnäh', dsa'nøø' jne' ta' Jerusalén. Jee' oo' ngëë' dsa' Hî-ga-lëë' ngo' la- ja'goo' jmi-dsa' kaah' kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley. Hî he' bääh' jnä' dsoo' mah' jngëeh' dsa' jnä'.

19 Ja-ga' ngëey' jnä' ja'goo' dsa' hî sa' laa' judiu. Mah' mi-kwayh' jnä', jmi'baay' jnä', ja-ga' dsa-täay' jnä' dsoh' hma-cru'. Pero lä-jiihn' ka-läh' ga' ma-hya' hnë' jmii'.

Jacobo kyaah' Jwaa' ga'ngiiy' he' gyay' jwoo' kih' Jesús (Mr. 10:35-45)

20 Ja-ga' ja' më' Zebedeo kyaah' lä-uu' jö-ñiiyh', ga'juuyh' jnyë' cha'në' Jesús mah' ga-chuuy' kyaah':

21 –¿Hee' jwiih' jnä'? –ga-jäh' Jesús siiyh'.

–Hih' lä-uu' chih' kyaan', jmee' mada' dsa-taayh' koo' kyah' wa'ra' ga-të' jee' jmeeh' hih', jaa' jwoo' ra-lluuy' kyah' hî jñah' jwoo' ra-këh' kyah' –ga-jäh' dsa-më' he' siiyh' Jesús.

22 He-ja' ga-jëeh' Jesús juu' kiyh', siiyh':
–Sa' ñeh' hnäh' hee' na' ngiih' hnäh'. ¿Che' tääh' hnäh' jëeh' hnäh' lli'wii' he' na' ga' jëen'? ¿Che' lä-be' hoh' hnäh' dsa-ngëeh' hnäh' he' wii' he' na' ga' dsa-ngëen'?

–Tää' ba' jnääh' –ga-jäh'.

23 He-ja' ga-jäh' Jesús siiyh':

–Ma'ra' he' jëeh' ba' hnäh' lli'wii' he' na' ga' jëen', hî dsa-ngëeh' hnäh' he' wii' he' na' ga' dsa-ngëen'. Pero he' nah' hnäh' jwoo' ra-lluuy' o jwoo' ra-këh' kin', sa' ga-tëen' kwan'. He-ja' hyoh' hî na-lleeh' kyaa' Täa' kyaan' ba' ja'.

24 Gyaa' discípulo dsa-kyaah' jnääh' ga-lä-lleey' kyaah' lä-uu' hî he', ma' ga-nuuy' juu' ja'.

25 Ja-ga' ga-tëë' Jesús kih' lä-jëë' jnääh' mah' ga-siiyh' jnääh':

–Ñeh' ba' hnäh' lä-koo' jmee' dsa-ta' hî jmee' hih' kih' dsa-gooy', kaayh' lä-lla' dsëy'. Dsa-kaah' he' kaah' lä-të' dsëy' dsa-gooy'.

26 Pero jee' kyah' hnäh' sa' cha' he' kih' jmeeh' hnäh' lä-ja'. Hî hnøø' lee' jøøh' ga' kih' lä-jëë' hnäh', hî he' tëë' jmee' ta'he' kih' lä-jëë' ba'.

27 Hî hnøø' ka' në' kih' jee' lä-jëë', hî he' tëë' jmeey' ta'he' kih' lä-jëë' ba'.

28 Jëeh', sa' ma-ja' Hî-ga-lëë' ngo' la' mah' jmee' dsa-ta'he' kiyh', ma-jan' mah' jmeen' ta'he' kih' dsa' ba'. Ma-jan' mah' kwaan' hñiin' juun', he-ja' këë' jma' mah' lää' jwëë' dsa'.

Ga'mi'hlää' Jesús uu' dsa-tuu' (Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Lä-koo' ma' ga-hwëey' jwii' Jericó, jwëë' jwërte dsa' ma' chaa' kaah' kiyh'.

30 Ma' tääh' uu' dsa-tuu' koo' jwë'. Lä-koo' ma' ga-nuuy' ngoo' Jesús cha'jwë' ja', ga-løøy' hlëeyh' ki-gaa', ma' jäyh':

–Dsa-jøøh' kyaan', hne' hî laa' sa'ju' kih' David, wa' lä-ñih' hoh' kyaa' jnääh'.

31 Hî ga'juuh' dsa' kiyh', mah' mo'so' ma' tooyh' miih'. Pero dsa-tuu' he' cha-ga'miih' miih' ma' tooyh':

–Dsa-jøøh' kyaan', sa'ju' kih' David, wa' lä-ñih' hoh' kyaa' jnääh'.

32 Ja-ga' ga'noo' Jesús, mah' ga-tëeyh' ga-siiyh':

–¿Hee' hnooh' hnäh' jmeen' kyah' hnäh'?

33 He-ja' ga-jäh' dsa-tuu' he' siiyh':

–Dsa-jøøh' kyaan', hnøø' jnääh' lä-jnä' mi'në' jnääh'.

34 Ga-lä-ñih' dsë' Jesús kiyh', ga-sooyh' mi'në' dsa-tuu' he'. Lä-chah' ja' ga-lä-jnä' mi'nëy'. Hî ga'jmeey' ko-jøh' kyaah' Jesús.

21

Ga'he' Jesús na-dsëë' burr' jwii' Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Ja-ga' tëey' Jerusalén ga-näay' chuuh' jwii' Betfagé, koo' kih' moh' Olivo. He-ja'

ga⁻jmee^ʔ Jesús mada⁻ kih¹ uu¹ dsa⁻kyaah¹ jnääh¹.

² Ga⁻siiyh⁻:

—Go⁻nää^ʔ hnäh^ʔ ta⁺ jee^ʔ jwii⁻ he⁻ nøø^ʔ ta⁺ cha^ʔne^ʔ. Jee^ʔ oo^ʔ, jnääh⁻ hnäh^ʔ jaa⁻ burr[~] hyaa^ʔ hi⁻ na⁻hñuuh^ʔ hi⁻ jää⁻ gyuu⁻. Ja⁻ cheeh^ʔ hnäh^ʔ mah^ʔ ya^ʔjää⁻ hnäh^ʔ kin⁻.

³ Cher^ʔmah¹ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ngii^ʔ juu^ʔ kyah¹ hnäh^ʔ, ja⁻ jwiih^ʔ hnih^ʔ: “Jmee⁻ bii^ʔ kih¹ Dsa⁻jøøh¹ kyaa¹ jnääh¹ ba^ʔla⁻, chah^ʔ ba^ʔ ya^ʔjää⁻ jnääh¹ ka⁻läh^ʔ”, jwiih¹ hnih^ʔ.

⁴ Lä⁻ja⁻ ga⁻la¹ mah¹ lä⁻te¹ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh^ʔ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ngëe^ʔ juu¹ kih¹ Dio llo^ʔjoo¹, lä⁻ ma^ʔ ga⁻jäyh^ʔ:

⁵ Chiuh^ʔ dsa⁻ hi⁻ tääh^ʔ jwii⁻ Siön:

“Jëe^ʔ da^ʔ, hij⁻ Rey kyaah¹ hnäh^ʔ ja^ʔ jee^ʔ kyah¹ hnäh^ʔ.

Hwaay^ʔ jwërte, na⁻dsëey[~] jaa⁻ burr[~], na⁻dsëey[~] joo^ʔ burr[~] hyaa^ʔ hi⁻ tëe^ʔ ka⁻løø¹.”

⁶ Na⁻nää^ʔ ba^ʔ hi⁻ he^ʔ, ga⁻jmeey^ʔ lä⁻koo⁻ te¹ mada⁻ he⁻ ga⁻jmee^ʔ Jesús kiyh¹.

⁷ Na⁻kyaay^ʔ jaa⁻ burr[~] hyaa^ʔ hi⁻ jää⁻ gyuu⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻kye⁻ dsa⁻ hmiih⁻ kih¹ ka¹luu^ʔ burr[~] mäh¹ he^ʔ mah¹ ga⁻wii¹ Jesús.

⁸ Jwëe^ʔ jwërte dsa⁻ ma^ʔ tääh^ʔ jee^ʔ ngooy¹ ja⁻. Kō⁻llaa^ʔ ga⁻ja¹ hmiih⁻ kih¹ cha^ʔjwë¹ hi¹ jñah^ʔ ga⁻hnä¹ niih⁻ hma⁻ ga⁻jay¹ cha^ʔjwë¹.

⁹ Dsa⁻ hi⁻ ma^ʔ chaa¹ kaah¹, kyaah¹ hi⁻ ga⁻nää¹ jää¹ ma^ʔ tooyh[~] cha⁻miih⁻ miih⁻, ma^ʔ jäyh^ʔ:

—iHe⁻ ba^ʔ che⁻ lluu¹ sa^ʔju⁻ kih¹ David! iDio kyaah¹ hi⁻ ja¹ lä⁻hih⁻ kiyh¹! iHe⁻ ba^ʔ che⁻ lluu¹ hi⁻ jøøh¹ hi⁻ gya¹ gyuu¹h¹!

¹⁰ Lä⁻koo⁻ ma^ʔ ga⁻he¹ Jesús Jerusalén, lä⁻kaa⁻ jee^ʔ jwii⁻ ga⁻chi¹ ga⁻jwaa¹ dsa⁻, ma^ʔ ngiiy⁻ juu¹:

—iHii⁻ ba^ʔ na⁻?

¹¹ Mah¹ ma^ʔ jäh^ʔ dsa⁻:

—Hi⁻ na⁻ he^ʔ Jesús, jaa⁻ hi⁻ ngëe[~] juu¹ kih¹ Dio hi⁻ chaa⁻ Nazaret hwa¹ Galilea.

Ga⁻hwëe^ʔ Jesús dsa⁻ hi⁻ ma^ʔ tääh^ʔ hnii⁻ jee^ʔ chih¹ gwah¹

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹² Ma⁻ngëe^ʔ he⁻ ja⁻, ga⁻lloo¹ Jesús ho^ʔhne⁻ kih¹ gwah¹ juuh⁻. Ga⁻hëey¹ kih¹ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ma^ʔ lla⁻ hmooh¹. Ga⁻saa¹ ga⁻jaay¹ na⁻mes[~] kih¹ dsa⁻ hi⁻ ma^ʔ mi⁻sii⁻

kuu¹, hi⁻ ga⁻saa¹ ga⁻jaay¹ jee^ʔ nøø^ʔ hmooh¹ kih¹ hi⁻ ma^ʔ hnëe[~] juu⁻.

¹³ Mah¹ ga⁻siiyh⁻:

—Lä⁻la⁻ lle⁻ juu¹ kih¹ Dio: “Hne¹ kin⁻ lä⁻chee⁻ hne¹ jee^ʔ ngii⁻ dsa⁻ kih¹ Dio.” Pero ma⁻jmeeh^ʔ hnäh^ʔ lä⁻koo⁻ too⁻ jee^ʔ dsa⁻taah⁻ dsa⁻hii⁻ ba^ʔ.

¹⁴ Jee^ʔ ma^ʔ chih¹ gwah⁻ juuh⁻ ja⁻, ya⁻nää¹ dsa⁻tuu⁻ kyaah¹ dsa⁻jluuh¹ cha^ʔne^ʔ Jesús mah¹ ga⁻mi⁻hläy^ʔ.

¹⁵ Pero ga⁻lä⁻lleey^ʔ lä⁻jëe⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah¹ kyaah¹ ta⁻jwoh¹ kyaa¹ ley¹ ma^ʔ ga⁻jëey¹ lä⁻jë⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ga⁻jmee^ʔ Jesús jee^ʔ ja⁻. Hi⁻ ga⁻lä⁻lleey^ʔ ka⁻läh^ʔ lä⁻koo⁻ ma^ʔ ga⁻jëey¹ tääh^ʔ chih⁻ tooh[~] miih⁻ koo^ʔ gwah⁻ ja⁻:

—iHe⁻ ba^ʔ che⁻ lluu¹ hi⁻ laa¹ sa^ʔju⁻ kih¹ David! —ma^ʔ jäh^ʔ chih⁻ he^ʔ.

¹⁶ He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ʔ dsa⁻kaah¹ he^ʔ siiyh⁻ Jesús:

—iChe^ʔ nuuh⁻, hee⁻ na⁻ hlëeh⁻ chih⁻ tääh^ʔ na⁻?

—Nuu⁻ ba^ʔ jnä^ʔ —ga⁻jäh^ʔ Jesús—. Hnäh^ʔ na⁻ che^ʔ sa⁻ ma⁻heh⁻ hnäh^ʔ jih¹koh¹ jee^ʔ na⁻sii⁻ lä⁻la⁻:

Lä⁻jëe⁻ chih⁻ pih¹, lä⁻kye⁻ hi⁻ tuh^ʔ, hne⁻ Dio ma⁻ mi⁻tëeh⁻ hnih^ʔ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmeey¹ juuh⁻ kyah¹.

¹⁷ Mo⁻so⁻ ga⁻jmäy¹ he¹ dsa⁻ he^ʔ. Ya⁻hëe¹ Jesús jee^ʔ jwii⁻ Jerusalén ja⁻, ngaayh¹ ta⁺ jee^ʔ jwii⁻ Betania, jee^ʔ ja⁻ ga⁻jäy^ʔ.

Ga⁻jwä¹ Jesús dso¹ jwii⁻ kih¹ chaah¹ higo
(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Tiih[~] ga⁻ jyoh^ʔ jmi¹, ñee^ʔ ka⁻läh^ʔ Jesús ta⁻ jwii⁻ Jerusalén. Peer⁻ ja¹ kyoyh⁻ jee^ʔ häy¹ jwë¹.

¹⁹ Koo^ʔ jwë¹ jee^ʔ ngooy¹ ja⁻ ga⁻jëey¹ koo⁻ chaah¹ higo. Mah¹ ngooy¹ na^ʔjëey⁻ che^ʔ hii⁻ mii⁻. Ma^ʔ ga⁻jëey¹, ni⁻ koo⁻ mii⁻ sa⁻ cha⁻ hii⁻, ma⁻la⁻ moo⁻ jmah¹ ba^ʔ choo¹. Mah¹ ga⁻siiyh⁻ chaah¹ hma⁻ ja⁻:

—Jih¹koh¹ mo⁻so⁻ hii⁻ mii⁻ kyah¹ hne⁻.

Lä⁻chah^ʔ ja⁻ ga⁻lä⁻kii⁻ chaah¹ higo ja⁻.

²⁰ Ma^ʔ ga⁻jëe⁻ jnääh¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmee^ʔ Jesús, ga⁻jëe⁻ dsah⁻ jnääh¹, mah¹ ga⁻jäh^ʔ jnääh¹:

—iHa⁻ lä⁻ ma⁻lä⁻kii⁻ chah^ʔ go⁻te¹ chaah¹ higo na⁻?

²¹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ʔ Jesús siiyh⁻ jnääh¹:

—Ma⁺ra⁺ ju'dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, cher'mah⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ hi⁺ sa⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ to⁺ huu'dsë⁻, ja⁺ ma⁻la⁺ he⁻ la⁻ le⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺. Le⁺ jwëëh⁺ hnäh⁺ moh⁺ chih⁺ na⁻: “Jñuu⁺ jee⁺ na⁻, jwää⁺ hñaa⁺ cha⁺jmi⁻ñeeh⁺”, hi⁻ lä⁻ja⁻ le⁺.

²² Lä⁻jë⁻ he⁻ ngiih⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio, cher'mah⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺, hñah⁺ ba⁺ hnäh⁺.

*He⁻ ja⁺ gyuu⁺ ba⁺ hih⁺ he⁻ jmee⁺ Jesús
(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)*

²³ Lä⁻koo⁻ ma⁺ ga⁻lloo⁺ Jesús jee⁺ chih⁺ gwah⁺ juu⁺ ga⁻lloo⁺ mi⁻tëëy⁺ dsa⁻. Ma⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ cha⁺nëy⁺ dsa⁻kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻, kyaah⁺ dsa⁻gyuu⁺, ga⁻ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús:

—¿Ché⁺ cha⁻ jwë⁺ kyah⁺ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻? ¿Hii⁻ kih⁺ hih⁺ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻na⁻?

²⁴ He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁻siyh⁺:

—Ngii⁺ koo⁻ mi⁺juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Jëeh⁺ da⁺ hnäh⁺ kin⁺ jää⁺, ja⁻ga⁺ jwahn⁻ hi⁻ kih⁺ hih⁺ he⁻ jmeen⁻ lä⁻la⁻.

²⁵ ¿Hii⁻ ga⁻jmee⁺ hih⁺ he⁻ ga⁻chaa⁺ Jwaa⁻ dsa⁻ jmi⁻, ché⁺ Dio o ché⁺ dsa⁻ñuu⁺?

Jee⁺ tääy⁺ ja⁻ ma⁺ llay⁻ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻kyaay⁺, ma⁺ jäh⁺:

—Cher'mah⁺ ga⁻jäh⁺ jne⁺, hih⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻, Jesús jäh⁺: “¿He⁻la⁺ sa⁺ ga⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ ga⁻ja⁻?”

²⁶ Hi⁻ cher'mah⁺ ga⁻jäh⁺ jne⁺, ja⁺ hih⁺ kih⁺ dsa⁻ ba⁺ ja⁻, hii⁺ goo⁻ jnän⁺ kyaah⁺ dsa⁻, jëeh⁺, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ ma⁺ jmää[~] kwaan⁺ Jwaa⁻ ma⁺ laa⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁺ ngëë[~] juu⁺ kih⁺ Dio — ma⁺ jäh⁺ dsa⁻kaah⁺ he⁺.

²⁷ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻kaah⁺ he⁺ ga⁻siyh⁺ Jesús:

—Sa⁺ ñe⁺ jnääh⁺.

Mah⁺ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺ ka⁻läh⁺, ga⁻siyh⁺:

—Ni⁺ jnä⁺ sa⁺ jmeehn⁻ juu⁺ hi⁻ ga⁻jmee⁺ hih⁺ he⁻ jmeen⁻ he⁻ la⁻.

*Juu⁺ na⁻hmää⁺ lä⁻koo⁻ la⁺ kih⁺ uu⁺
chih⁻ñuu⁺*

²⁸ He⁻ja⁻ ga⁻ngii⁺ Jesús juu⁺ kiyh⁺ ka⁻läh⁺:
—¿Hee⁻ huu'dsë⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ kih⁺ he⁻ jwahn⁻ la⁻? Jaa⁻ dsa⁻ ma⁺ chaa⁻ uu⁺ chih⁻ kyaa⁺. Ga⁻siyh⁺ jaa⁻ chih⁻ he⁺: “Gyuu⁻

kyaan⁺, goh⁺ na⁺ go⁺jmeeh⁺ ta⁺ jee⁺ na⁻ jnääh⁺ chaah⁺ wii⁻ jëh⁺ kin⁺.”

²⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ chih⁻ he⁺ siyh⁺ jmiiy⁻: “Sa⁺ hnoon⁺ niin⁺.” Ko⁻hwëë⁺ ga⁺ ja⁻, ga⁻lä⁻si⁺ huu'dsë⁻ kiyh⁺ mah⁺ ngooy⁺.

³⁰ Ja⁻ga⁺ ga⁻tëëy⁺ hi⁻ jaa⁻ he⁺, ga⁻jmeey⁺ mada⁻ kiyh⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻jmeey⁺ mada⁻ kih⁺ hi⁻ to⁻në⁺ he⁺. Jooy⁺ he⁺ ga⁻jäh⁺: “Nee⁺ tää⁺, ni⁺ ba⁺ jnä⁺.” Mah⁺ sa⁺ ñeey⁺.

³¹ ¿Hii⁻ jaa⁻ jee⁺ lä⁻uu⁺ ga⁻jmee⁺ lä⁻ hnøø⁺ jmiiy⁻?

Mah⁺ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁺:

—Hi⁻ to⁻në⁺ ba⁺.

He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Ma⁺ra⁺ ju'dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺. Lä⁻jëë⁻ hi⁻ koo⁺ ku⁺sih⁻ kyaah⁺ hyaa⁺ hi⁻ ga⁻nää⁺ kyaah⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, dsa⁻taah⁺ jee⁺ jmee⁺ Dio hih⁺ jää⁺ ga⁻lä⁻koh⁺ ga⁺ hnäh⁺.

³² Jëëh⁺ ja⁺ Jwaa⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ma⁺ mi⁻jnääh⁺ ha⁻ lä⁻ ma⁺ go⁺taah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ he⁻ llu⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁻lä⁻heeh⁺ hnäh⁺ kiyh⁺. Pero dsa⁻ hi⁻ koo⁺ ku⁺sih⁻ kyaah⁺ hyaa⁺ hlëëh⁺ he⁺ ga⁻lä⁻heey⁺ kiyh⁺. Ma⁺ke⁻ ga⁻jëëh⁻ hnäh⁺ ga⁻lä⁻heey⁺ dsa⁻ kih⁺ Jwaa⁻, pero ni⁺ lä⁻ja⁻ sa⁺ ga⁻lä⁻dsaa⁻ hoh⁺ hnäh⁺ miih⁻ mah⁺ ma⁺ lä⁻heeh⁺ hnäh⁺ kiyh⁺.

*Juu⁺ na⁻hmää⁺ lä⁻koo⁻ la⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻
ga⁻høø⁺ ta⁺ kih⁺ jñah⁺*

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Nuu⁻ da⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ juu⁺ na⁻hmää⁺. Ma⁺ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻juu⁺ hi⁻ ga⁻tää⁺ koo⁻ nää⁺ chaah⁺ wii⁻ jëh⁺. Ga⁻jney⁺ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺, ga⁻mi⁻lluy⁺ jee⁺ ma⁺ hwëëy⁺ jmi⁺ mi⁺jëh⁺ ja⁻. Ga⁻chih⁺ koo⁻ na⁺hyah⁻ he⁻ ñii⁺ jee⁺ ga⁻wii⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻taah⁺ ga⁻høø⁺ jee⁺ na⁻ jnääh⁺ chaah⁺ jëh⁺. Ma⁺ ga⁻la⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺tooyh⁻ goo⁻ dsa⁻ he⁻ høøy⁺ ma⁺ to⁺dsaah⁺. Ja⁻ga⁺ ya⁻hëëy⁺ ngooy⁺ uu⁺.

³⁴ Ma⁺ ga⁻lloo⁺ jii⁻ kih⁺ mi⁺jëh⁺ ja⁻, ga⁻cheey⁺ moz[~] kyaay⁺ jee⁺ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ høø⁺ ta⁺ kiyh⁺ mah⁺ ma⁺ kooy⁺ heey⁺ he⁻ ma⁺ tëëy⁻.

³⁵ Ma⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ moz[~] he⁺ jee⁺ na⁻ jnääh⁺ chaah⁺ wii⁻ jëh⁺ kih⁺ dsa⁻juu⁺, dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ høø⁺ he⁺ ga⁻jney⁺ jwë⁺ kih⁺ moz[~] he⁺. Ko⁻llaa⁺ ga⁻jmi⁺ ga⁻baay⁺, jñah⁺ ga⁻jngëëy⁺ go⁻te⁻, hi⁻ jñah⁺ ko⁻llaa⁺ ga⁻tey⁺ ku⁺ kih⁺.

36 Ga⁺cheey¹ lä⁺hmëë⁷ jñah⁷ ga⁺ moz[~], jwëë⁷ ga⁺ lä⁺koh⁷ ga⁺ hi⁻ ga⁺cheey¹ to⁻në⁷. Ja⁻ba⁺ lä⁺ja⁻ ga⁺jmeey⁷ kih¹ hi⁻ he⁷.

37 Jee⁺ ga⁺dsaa¹ ga⁺cheey¹ jooy⁷. Ma⁺jmeey⁷ huu⁺dsë⁻: “Go⁻jmeey¹ ga⁺ dsa⁻ oo⁻ he¹ kih¹ chih⁻ kyaan⁻ la⁻”.

38 Ma⁺ ga⁺jëë¹ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ høø⁺ chaah¹ jëh¹ ja⁻, ja⁺ chih⁻ he⁷, ga⁺taayh⁷ ga⁺llay⁷ juu¹ kyaah⁷ dsa⁻kyaayh⁷: “Hi⁻ oo⁻ na⁻, hi⁻ jä⁺ kyaah⁷ ta⁺ jnän⁷. Wa⁺ jngëëh⁷ jnih⁷ mah¹ jän⁷ kyaah⁷ heey⁷ he⁻ ma⁺ tëëy⁻.”

39 He⁻ja⁻ ga⁺saah¹ dsih⁷. Ga⁺lleey⁻ ta⁺ ka⁺hne⁻ jee⁺ ma⁺ na⁻ jnäa⁺ chaah¹ jëh¹ ja⁻, mah¹ ga⁺jngëëh¹ dsih⁷.

40 Wa⁺ra⁻ ga⁺lloo¹ dsa⁻ juu⁺ chaah¹ jëh¹ ja⁻, ¿hee⁻ ba⁺jmeey¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ jmeey⁺ ta⁺ kiyh¹ he⁷, laah⁷ hnäh⁷? —ga⁺jäh⁷ Jesús.

41 Mah¹ ga⁺jeeyh⁻ kih¹ Jesús:

—Sa⁺ lä⁺ñih⁷ dsë¹ jngëëyh¹ dsa⁻ hi⁻ hña⁻ dsë¹ he⁷, mah¹ tooyh⁺ goo⁻ jñah⁷ hi⁻ jmeey⁺ ta⁺ kiyh¹. Hi⁻ he⁷ ba⁺ ngëë⁺ mi⁺jëh¹ wa⁺ra⁻ ga⁺të⁷ jii⁻ he⁻ chooyh¹ —ga⁺jäyh⁷ süyh⁺ Jesús.

42 Mah¹ ga⁺jäh⁷ Jesús süyh⁺ ka⁻läh⁷:

—¿Ché⁺ jih¹koh⁷ sa⁺ ma⁺heh⁻ hnäh⁷ juu¹ kih¹ Dio jee⁺ na⁻sii⁻ lä⁺la⁻?:

Ja⁻ba⁺ ku⁺u⁷ he⁻ sa⁺ ga⁺tih¹ dsë¹ të⁺hyah⁺, he⁻ja⁻ ba⁺ ga⁺jä⁺ lä⁺koo⁻ mi⁺ku⁺u⁷ he⁻ kye⁻ dsa⁻ to⁻në⁷ kih¹ koo⁻ hne⁺ juu⁺h⁻.

Dio ba⁺ he⁷ hi⁻ ga⁺jmeey⁷ lä⁺ja⁻, he⁻ja⁻ dsaa[~] dsë⁻ jne⁺, ga⁺jäh⁷ Jesús.

43 He⁻ja⁻ jwëëh[~] hnäh⁷, jñuh¹ Dio ta⁺ he⁻ ma⁻na⁻hñaah⁷ hnäh⁷ jmeey⁺ mah¹ tooyh⁺ goo⁻ jñah⁷ hi⁻ jmeey⁺ ta⁺ lä⁺lle⁷ kih¹.

44 Hi⁻ täh⁻ në⁷ ku⁺u⁷ ja⁻, hi⁻ he⁷ chu⁻jøø⁷ jmi⁻ngo¹ kih¹. Hi⁻ wa⁺ra⁻ ga⁺to⁺h⁷ ku⁺u⁷ ja⁻ në⁷ kih¹ dsa⁺, jleeyh⁷ go⁻te⁷.

45 Lä⁺ ma⁺ ga⁺nuuy⁷ juu¹ lä⁺ dsoo[~] he⁻ ga⁺hlëeh⁷ Jesús, lä⁺jëë⁺ jmi⁻dsa⁻ kaah⁷ he⁷ kyaah⁷ dsa⁻ fariseo ga⁺tah⁷ dsëy¹ he⁻ ga⁺hlëeh⁷ Jesús kiyh¹ kyaah⁷ juu¹ na⁻hmää⁷ ja⁻.

46 Ma⁺ hnooh⁻ dsa⁻kaah⁷ he⁷ ha⁻ lä⁺ jee⁺ ma⁺ saayh¹ Jesús. Pero ma⁺ goyh⁺ kyaah⁷ dsa⁻, jëëh⁷ ma⁺ jmää[~] dsa⁻ kwaat[~] Jesús laay¹ jaa⁻ hi⁻ ngëë[~] juu¹ kih¹ Dio.

22

Juu¹ na⁻hmää⁷ lä⁺koo⁻ la⁻ jmii⁺ jee⁺ dsa⁻jee⁷ goo⁻ dsa⁻

(Lc. 14:15-24)

1 Koo⁻ ka⁻läh⁷ ga⁺hlëeh⁷ Jesús juu¹ na⁻hmää⁷, ga⁺jäyh⁷:

2 —He⁻ jää⁺ Dio dsa⁻ lä⁺hih⁺ kih¹, jeeh¹ kwee⁻ lä⁺koo⁻ ga⁺jmeey⁷ jaa⁻ rey hi⁻ ga⁺jmeey⁷ koo⁻ jmii⁺ ma⁺ ga⁺jee⁷ goo⁻ chih⁻ kyaay¹.

3 Ga⁺cheey¹ moz[~] mah¹ dsa⁻tëëyh⁺ lä⁺jëë⁺ hi⁻ ma⁻na⁻la⁻ juu¹ ya⁻nää⁷ jmii⁺ kih¹ hi⁻ dsa⁻jee⁷ goo⁻. Pero ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ he⁷ sa⁺ ga⁺hii¹ ma⁺ ya⁻nää⁷.

4 Ga⁺të⁷ to¹ jiih[~] ga⁺cheey¹ jñah⁷ ga⁺ moz[~] mah¹ ga⁺süyh⁺: “Chiih¹ hi⁻ ma⁻na⁻la⁻ juu¹ ya⁻nää⁷, ma⁻na⁻la⁻ ba⁺ ma⁺ he⁻ kuyh⁺. Ma⁻jmeen¹ mada⁻ ma⁻jngëëh⁺ dsa⁻ kya⁺ kyaah⁷ jñah⁷ ga⁺ jah⁷ hi⁻ ga⁺mi⁺gyan¹. Ya⁻nää⁷ hnäh⁷ ja⁻, jee⁺ le⁷ jmii⁺ kih¹ hi⁻ jee⁷ goo⁻, jëëh⁷, ga⁺lä⁺jë⁺ ba⁺ ma⁻na⁻llu⁻.”

5 Pero dsa⁻ hi⁻ ma⁻na⁻teeh⁷ he⁷ sa⁺ ga⁺jmeey⁷ he¹. Ga⁺näy¹ jee⁺ jyoh⁷ ba⁺. Jaa⁻ he⁷ ñee⁺ na⁻jëë⁻ hwa¹ kih¹. Jñah⁷ he⁷ ñee⁺ jee⁺ nøø⁷ hmooh⁷ kiyh¹.

6 Hi⁻ jñah⁷ he⁷ ga⁺saayh¹ moz[~] kyaay¹ rey, ga⁺jmeeyh⁺ mah¹ ga⁺jngëëyh¹.

7 Lä⁺ ma⁺ ga⁺llooh¹ juu¹ kih¹ rey, ga⁺lä⁺lleey⁷ jwërte. Ga⁺cheey¹ hløø⁷ kyaay¹ mah¹ ga⁺mi⁺llaay⁻ lä⁺jëë⁺ hi⁻ ga⁺jngëëh¹ moz[~] kyaay¹, lä⁺jiih¹ ga⁺jëy⁷ go⁻te⁷ jee⁺ jwii⁻ kih¹ hi⁻ he⁷.

8 Mah¹ ga⁺süyh⁺ lä⁺jëë⁺ moz[~] kyaay¹: “Ga⁺lä⁺jë⁺ ba⁺ ma⁻na⁻llu⁻ kih¹ jmii⁺, pero lä⁺jëë⁺ hi⁻ ma⁻na⁻teeh⁷ he⁷ mo⁻so⁻ heh¹ ya⁻näy⁷ jee⁺ la⁻.”

9 Na¹ go⁻nää⁷ hnäh⁷ lä⁺kaa⁻ cha⁺jwë¹ juu⁺h⁻. Lä⁺ jah⁷ hi⁻ jeeh⁺ hnäh⁷ teeh¹ mah¹ ya⁻näy⁷ jee⁺ jmii⁺ la⁻.”

10 Lä⁺ chah⁷ ja⁻ ga⁺hwëë⁻ lä⁺jëë⁺ moz[~] he⁷ lä⁺kaa⁻ cha⁺jwë¹ mah¹ ga⁺jøøyh⁻ lä⁺ jah⁷ miuh⁻ hi⁻ ga⁺jnäy⁷ ba⁺, hi⁻ lluu¹ hi⁻ hlëeh⁷, lä⁺jwë⁷ jee⁺ ga⁺kah¹ ga⁺lä⁺kaa⁻ cha⁺neh⁺ jee⁺ të⁻ jmii⁺.

11 Ma⁺ ga⁺he¹ rey jee⁺ tääh⁷ lä⁺jëë⁺ hi⁻ na⁻teeh⁷ he⁷, ga⁺jëëy¹ jaa⁻ dsa⁻ñuu^{h⁻} hi⁻ sa⁺ ma⁺ kyeh⁷ hmiih⁻ he⁻ la¹ kih¹ jmii⁺ ja⁻.

12 Mah' ga'siiyh': "Ome', ¿ha- lä ma-heh' jee' la- mah' sa' kyeh' hmiih- he- la' kih' jmií' la-?" Pero dsa- he', ga'gyay- ti'sih' ba'.

13 Ja-ga' ga'jmeé' rey mada- kih' hi- ma' jmeé' ta'he' cha'neh- ja-: "Hñuu' hnäh' goo- tiiy' mah' jwää- hnäh' ta' ka'hne- jee' na-hoo-. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juiy' cha-jay'."

14 Jëéh' jwëé' hi- na-teeh', pero miih- go-te' ba' hi- na-lleeh'.

Kwaat~ kih' ku'sih-

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

15 Ja-ga' ga'nää' dsa- fariseo mah' ga'taayh' juu' kwee-. Lä- taá' ga' ga'jmeey' ha- lä- jee' ma' kaa' juu' kih' Jesús.

16 He-ja- ga'cheey' dsa-kyaa' ko-jòh' kyaah' dsa- kyaa' Herode mah' na'hlëéh' kyaah' Jesús, ga'siiyh':

—Ta-jwoh', ñe' ba' jnääh', hne- hlëéh' ju'dsoo' jmah' ba', kyaah' ju'dsoo' ba' mi-tëéh' dsa- ha- lä- la' jwëé' kih' Dio. Hi- sa- gah' kyaah' ni- jaa-, jëéh' sa' kyeh' kwaat~ ha- lä- laa' lä-jaa- lä-jaa- dsa-.

17 Chiuh' da' jnääh' ja-, ha- lä- laah' hne-: ¿Che' llu' he- mi'hmaah' jne' ku'sih- kih' dsa-ta' César o sa' llu'?

18 Pero Jesús kyuu' ba' hu'dsë- hliih' he- ma' jmeé' dsa- he', he-ja- ga'siiyh':

—He- ba' che- ta-juuh' hnäh'. ¿He-la' kah- hnäh' dsën'?

19 Heeh' da' jnä' ha- lä- la' kuu' he- kwah- hnäh' kih' ku'sih-.

Mah' ga'heeyh' koo- kuu'.

20 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—¿Hi- kih' heeh' too' la-? ¿Hi- kih' jmií- na-sii- la-?

21 Mah' ga'jäh' dsa- he':

—Kih' César ba' na-.

Ja-ga' ga'jäh' Jesús siiyh' ka-läh':

—He- la' kih' César, kwëéh' ba' César. He- la' kih' Dio, kwëéh' ba' Dio.

22 Ma' ga'nuuy' juu' ja-, ga'taayh' jëé- dsayh'. Mo-so' ga'jmääy' he' Jesús, ga'nää' bih' kiyh'.

Ga'ngü' dsa- juu' ha- lä- le' wa'ra- ga'të' jee' lä-jiih' hi- na-juu'
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Ja-ba' jmií' ja- na'nää' dsa- saduceo na'jëéy- Jesús. Dsa- he' na-, sa' ma' heey' he- lä-jiih' dsa- jee' kih' hi- na-juu'. Mah' ga'ngüy' juu' kiyh', ga'jäyh':

24 —Ta-jwoh', ga'sii' Moisé jnän' kyaah' juu' la-. Wa'ra- ga'juu' jaa- dsa-ñuu- hi- sa' chaa- joo', dsa-ñuu- øøh' hlii' he', lle- kih' tëéy- dsa-më' mah' lä-chaa- joo'siiyh' hi- lee' kwaat~ kyaa' hlii' øøyh'.

25 Ga-lä-chaa' jee' kyaa' jnääh' gyeé' dsa-ñuu- jaa- ba' cho'jmiiy-. Hi- to-në' he' ga'kaa' dsa-më' pero chah' ba' ga'juuy'. Sa' ga-lä-chaa' jooy' he-ja- ga'jä' mëy' kyaah' jee' ga-të' uu' dsa-ñuu- øøyh'.

26 Ja-ba' lä-ja- ga-la' kih' jee' ga-të' uu' dsa-ñuu- he', hi- kih' jee' ga-të' uu- ka-läh', lä-jiih' ga-dsaa' ga'juu' lä-jëé- gyeé'.

27 Jee' ga-dsaa' go-te- ga'juu' hñii' dsa-më' ka-läh'.

28 Wa'ra- ga-të' jee' lä-jiih' dsa- ja-, ¿hi- kih' jee' lä-jëé' gyeé' lee' kyaa' dsa-më' he'? Jëéh', ga-lä-jëé- gyeé' ba' ga-lä-kyaa' — ga-jäh' dsa- saduceo siiyh' Jesús.

29 He-ja- ga'jëeh- Jesús juu' kiyh', ga'siiyh':

—Na-hee' hoh' ba' hnäh' na-, jëéh', sa' kyuu- hnäh' lä-ko- na-sii- juu' kih' Dio, ni- sa' kyuu- hnäh' ha- lä- la' be' kiyh'.

30 Wa'ra- ga-të' jee' lä-jiih' hi- ma-na-juu', ni- jaa- dsa-më' dsa-ñuu- mo-so' jee' goo-. Ma-ja- leey' lä-ko- laa' ángele hi- tääh' gyuu'.

31 Pero he- lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu', che' sa' ma-heh- hnäh' lä-ko- ga-hlëéh' Dio hnäh', lä- ma' ga-jäyh':

32 "Jnä' laan' Dio kyaa' Abraham, Dio kyaa' Isaac, Dio kyaa' Jacob", ga'jäh' Dio siiyh' Moisé. He- ga'jäyh' lä-ja-, sa- na-juu' dsa- ma-gyuh- jnän' he' kih' Dio, jëéh' Dio jnän' laay' Dio kyaa' hi- na'jiih' ba'.

33 Lä- ma' ga'nuu' dsa- juu' la-, ga'taayh' jëé- dsayh' ha- lä- la' nuuh' he- ma' kwa' Jesús.

Nuu- he- kyeé' ga' kih' jee' lä-jëé'
(Mr. 12:28-34)

34 Lā⁻koō⁻ ma' ga⁻jēē⁺ dsa⁻ fariseo ga⁻jne⁻ Jesús hoo⁻ dsa⁻ saduceo, he⁻ja⁻ ga⁻taayh⁻ juu⁻ kwee⁻.

35 Lā⁻ja⁻, jaa⁻ hi⁻ ma' ky^{uuh}~ llu⁻ ley ga⁻ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús mah⁻ ma' kay⁻ dsēy⁻:

36 —Ta⁻jwoh⁻, ¿hee⁻ koō⁻ jee⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ lle⁻ nē⁻ ley kyeē⁻ ga⁻ miih⁻?

37 Mah⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—Wa⁻ hnaah⁻ Dio kyaah⁻ lā⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁻, kyaah⁻ lā⁻jē⁻ h^{uuh}dsē⁻ kyah⁻.

38 He⁻ la⁻ ba⁻ n^{uuh} he⁻ la⁻ to⁻ nē⁻ kih⁻ jee⁻ lā⁻jē⁻. Sa⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ kyeē⁻ lā⁻koh⁻ ga⁻ he⁻ la⁻.

39 Hi⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh⁻ he⁻ jeeh⁻ kwee⁻ kyaah⁻ he⁻ la⁻. Wa⁻ hnaah⁻ dsa⁻kyaah⁻ lā⁻koh⁻ hnaah⁻ hñaa⁻.

40 Kih⁻ lā⁻to⁻ n^{uuh} la⁻ ga⁻hwēē⁻ lā⁻jē⁻ ley kyaah⁻ he⁻ ga⁻hlēēh⁻ lā⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁻ngēē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio.

Hi⁻ kih⁻ ja⁻ hi⁻ laa⁻ Cristo

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Ta⁻ko⁻jiih⁻ ma' tääh⁻ fariseo ko⁻joh⁻ jee⁻ ja⁻, ga⁻ngii⁻ Jesús juu⁻ kih⁻:

42 —¿Hee⁻ h^{uuh}dsē⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Cristo? ¿Hii⁻ kih⁻ sa⁻ju⁻ laay⁻? —ga⁻jäh⁻ Jesús.

—Sa⁻ju⁻ kih⁻ David ba⁻ he⁻ —ga⁻jäh⁻ dsa⁻ he⁻ siiyh⁻.

43 Mah⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siiyh⁻:

—¿Ha⁻ lā⁻ja⁻ David hi⁻ ma' jøø⁻ Jmi⁻lle⁻ kih⁻, ma' tēēy⁻ “Dsa⁻jøøh⁻ kyaan⁻?” lā⁻ ma' ga⁻jäh⁻ lā⁻la⁻:

44 Ga⁻jäh⁻ Dio ga⁻siiyh⁻ Dsa⁻jøøh⁻ kyaan⁻: “Na⁻ jwoo⁻ ra⁻llu⁻ kin⁻ la⁻, lā⁻jiih⁻ lloo⁻ jmi⁻ llaan⁻ h^{uuh} tiih⁻ lā⁻jēē⁻ hi⁻ na⁻høø⁻ kyah⁻.”

45 ¿Ha⁻ lā⁻ja⁻ laa⁻ Cristo sa⁻ju⁻ kih⁻ David ga⁻ja⁻, cher⁻mah⁻ hñii⁻ David ga⁻jäh⁻ kih⁻ Cristo: “Dsa⁻jøøh⁻ kyaan⁻?”

46 Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻lih⁻ ma' jeeh⁻ juu⁻ kih⁻. Ja⁻ jiih⁻ mo⁻so⁻ ga⁻tuu⁻ dsēy⁻ ma' ngiiy⁻ jyoh⁻ ga⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús.

23

Sa⁻ ga⁻tooh⁻ Jesús ta⁻ kih⁻ ta⁻jwoh⁻ kyaa⁻ ley kyaah⁻ fariseo

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

1 Kwee⁻ ba⁻ ga⁻hlēēh⁻ Jesús jnāäh⁻ kyaah⁻ dsa⁻, ga⁻jäh⁻:

2 —Lā⁻jēē⁻ ta⁻jwoh⁻ kyaa⁻ ley kyaah⁻ fariseo ga⁻kooy⁻ nē⁻ kih⁻ Moisé.

3 Ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ lā⁻jē⁻ he⁻ jäh⁻, hi⁻ ja⁻ mi⁻teh⁻ hnäh⁻ ka⁻läh⁻. Pero ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ lā⁻koō⁻ jmeey⁻. Jēēh⁻, koō⁻ hlēēh⁻ bih⁻ mah⁻ sa⁻ jmeey⁻.

4 Kyaay⁻ dsa⁻ løø⁻ hii⁻ he⁻ sa⁻ lā⁻kēh⁻ dsa⁻ jmi⁻ ka⁻, pero hñiiy⁻ ni⁻ ko⁻hi⁻pih⁻ sa⁻ kway⁻ be⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ kyaah⁻ koō⁻ mi⁻ cha⁻gooy⁻ ga⁻ kway⁻ be⁻.

5 Lā⁻jē⁻ he⁻ jmeey⁻ ja⁻, jmeey⁻ ha⁻ lā⁻ jee⁻ jēē⁻ dsa⁻ kiyh⁻. Tih⁻ dsēy⁻ na⁻gyoh⁻ cha⁻kyey⁻ kyaah⁻ lu⁻kyooy⁻ jwi⁻ sa⁻hmiih⁻ hu⁻ he⁻ na⁻sii⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. Cha⁻hoo⁻ sa⁻hmiih⁻ kiyh⁻ jmeey⁻ kyoo⁻ sa⁻hloh⁻.

6 Tih⁻ dsēy⁻ dsa⁻taayh⁻ jee⁻ la⁻ llu⁻ ga⁻ miih⁻ jee⁻ kuh⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ jmi⁻, lā⁻ja⁻ jmeey⁻ ka⁻läh⁻ neh⁻ gwah⁻.

7 Tih⁻ dsēy⁻ jmee⁻ dsa⁻ Dio kiyh⁻ cha⁻jwē⁻ juuh⁻, mah⁻ tēēh⁻ dsih⁻ ta⁻jwoh⁻.

8 Pero hnäh⁻, ta⁻ heeh⁻ hnäh⁻ he⁻ tēēh⁻ dsa⁻ hnäh⁻ ta⁻jwoh⁻, jēēh⁻ jaa⁻ ba⁻ laa⁻ ta⁻jwoh⁻ kyaah⁻ hnäh⁻. Hi⁻ koō⁻ ba⁻ laa⁻ lā⁻jēē⁻ dsa⁻.

9 Ta⁻ tēēh⁻ hnäh⁻ Täa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ tääh⁻ nē⁻ hwa⁻ la⁻, jēēh⁻ jaa⁻ ba⁻ hi⁻ laa⁻ Täa⁻ jnän⁻ hi⁻ gya⁻ gy^{uuh} ya⁻ jwi⁻.

10 Ta⁻ kwa⁻ hnäh⁻ jwē⁻ he⁻ tēēh⁻ dsa⁻ hnäh⁻ ta⁻jwoh⁻, jēēh⁻ jaa⁻ ba⁻ hi⁻ laa⁻ ta⁻jwoh⁻ kyaah⁻ hnäh⁻, hi⁻ he⁻ he⁻ Cristo.

11 Hi⁻ jøøh⁻ ga⁻ kyah⁻ hnäh⁻, wa⁻ jmeey⁻ ta⁻he⁻ kih⁻ lā⁻jēē⁻ ba⁻.

12 Jēēh⁻, hi⁻ jmää⁻ hñii⁻ jøøh⁻, hi⁻ he⁻ jä⁻ ta⁻ hwa⁻ go⁻te⁻. Hi⁻ jmää⁻ hñii⁻ hwa⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ lee⁻ jøøh⁻.

13 Jwi⁻ ba⁻ hnäh⁻ ta⁻jwoh⁻ kyaa⁻ ley kyaah⁻ fariseo. Hnäh⁻ hi⁻ ta⁻juu⁻. Jneh⁻ hnäh⁻ jwē⁻ kih⁻ dsa⁻ mah⁻ sa⁻ dsa⁻taayh⁻ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻. Ni⁻ hnäh⁻ sa⁻ dsa⁻taah⁻ hnäh⁻ ni⁻ sa⁻ kwah⁻ hnäh⁻ jwē⁻ dsa⁻taah⁻ jñah⁻ hi⁻ hnøø⁻.

14 Jwi⁻ ba⁻ hnäh⁻ ta⁻jwoh⁻ kyaa⁻ ley kyaah⁻ fariseo. Hnäh⁻ hi⁻ ta⁻juu⁻. Jñuuh⁻ hnäh⁻ hne⁻ kih⁻ dsa⁻mē⁻ hñii⁻. Mah⁻ ko⁻taa⁻ ga⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ hlēēh⁻ hnäh⁻ ki⁻wēē⁻

kyaah' Dio. Kih' he- na- na- chee' Dio cha-ga'miih- wii' ne' kyah' hnah'.

15 'Jwii~ ba' hnah' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' fariseo. Hnah' hi- ta-juu'. Ga-naah' hnah' la-kaa- ne' jmi-nee' la-kaa- hwa' hnooh' hnah' ha- la- jee' leeh' hnah' dsa- hi- sa- ma-heeh- kih' Dio. Wa-ra- ga-leeh- hnah', jmaah- hnah' hlee'yh' cha-ga'miih- mah' dsa-naay' cha-je- to' juh' ga- la-koh' ga' hnah'.

16 'Jwii~ ba' hnah', hnooh- hnah' kah' hnah' ne' kih' dsa-, pero hi- tuu' ba' hnah'. Mah' jawah' hnah': "Hi- taä- hñii' kyaah' gwah-, sa- jmee- bii' mi-tey' juu' kiyh'. Pero cher'mah' hi- ga-tää- hñii' kyaah' ku'nøø' kih' gwah-, he- ja- ba' la' bii' mi-tey', jawah' hnah'."

17 He- ba' che- taah- hnah' dsa-tuu'. ¿Che' kye' ga' ku'nøø- la-koh' ga' gwah- he- mi-jøø' ku'nøø'?

18 Lä-ja- ka-läh' jawah' hnah': "Cher'mah' hi- ga-tää- hñii' kih' na'hyoo', sa- jmee- bii' mi-tey' juu' kiyh'. Pero cher'mah' hi- ga-tää- hñii' kih' he- tääh' ne' na'hyoo', jmee- bii' mi-tey'."

19 ¿He- ba' che- taah- hnah' dsa-tuu'! ¿Che' kye' ga' he- hla- ne' na'hyoo', la-koh' ga' na'hyoo' he- mi-jøø' he- hla- ne' kih'?

20 Hi- taä- hñii' kih' na'hyoo', kih' na'hyoo' ba' ja- tääy- hi- la-kye- kih' he- hla- ne' kih' ja-.

21 Hi- taä- hñii' kih' gwah-, kih' gwah- ba' ja- tääy- hi- la-kye- kih' Dio hi- gya' neh- gwah- ja-.

22 Lä-ja- ka-läh', hi- taä- hñii' kih' gyuu' ya-jwii', jee' gya' Dio ba' ja- tääy- hi- la-kye- kih' hñii' Dio ka-läh'.

23 'Jwii~ ba' hnah' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' fariseo, hnah' hi- ta-juu'. Kwëeh' ba' hnah' Dio miih- la-koø- jah' ley, la- la' la-jë- o-mee' kih' ñe', anís, mi' ki-ma'. Pero sa- mi-teh- hnah' he- kye' ga' kih' ley. Sa- jmeeh- hnah' he- llu' jmah', sa- dsa-la-ñih' hoh' hnah' dsa-, ni- sa- mi-teh- hnah' juu' kyah' hnah'. He- la- ba' ja- jmee- bii' jmeeh' hnah' ko-jøh' kyaah' he- kwah- hnah' na-.

24 Hnah' hi- kye- ne', hi- tuu' ba' hnah'. Laah' hnah' la-koø- dsa- hi- ngëe- jmi-

he- tääh' lu- mah' sa- ngëe- jmi- he- tääh' jah' kaah'.

25 'Jwii~ ba' hnah' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' fariseo, hnah' hi- ta-juu'. Laah' hnah' la-koø- ja- hi- gyih- ma-la- ta- ka'luu' kyah'wii'. Jëeh' kwëeh' ba' hnah' Dio miih- he- la- heey- mah' neh- tuh-hoh' hnah' na-kah' ba' huud'se- hii- hi- la-jë- he- hñii' jmah'.

26 Hnah' fariseo hi- tuu'. Gyih- da' hnah' to-ne' ta- neh- kyah'wii', mah' lä-ja- jä- na-jngii' ta- ka'luu' ka-läh'.

27 'Jwii~ ba' hnah' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' fariseo, hnah' hi- ta-juu'. Laah' hnah' la-koø- to-høø- he- na-su- hee- tøø-. Ta- ne' kih' jnä' na'hñaa', pero ta- neh- na-kah' moo' hñii' kyaah' la-jë- nee' he- soh'. (Véase: Nu. 19:16)

28 Lä-ja- hnah' ka-läh', ma-ra- he- dsoo' go-te-, ta- ne' jmaah- hnah' hñaa' lluu' mah' jëe' dsa-. Pero ta- neh- tuh-hoh' hnah' na-kah' juu' ta-juu' kyaah' la-jë- he- hñii'.

29 'Jwii~ ba' hnah' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' fariseo, hnah' hi- ta-juu'. Jmeeh- hnah' hne' ne' to-høø- jee' na-haa' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio. Hi- jmeeh- hnah' na'hñaa' ne' na'hyah- jee' na-haa' la-jëe- hi- lluu' he'.

30 Jawah' hnah', wa-ra- jah' kih' ma' chaa- jne' jii- kih' dsa- ma-gyuh- jnän' sa- ma' kwan' be' kih' hi- ga-jngëeh' hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio.

31 He- hlee' hnah' la-na-, mi-jnäa' hnah' hñaa' he- laah' hnah' sa-ju- kih' hi- ga-jngëeh' hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio.

32 He-ja- na', ja- mi-hñaa' hnah' ta' kyah' hnah', jee' hii' ne' ta' kih' dsa- ma-gyuh- jnän'.

33 He- ba' che- hlee' hnah'. Ma-ra- hi- he' jëe', joø' siih' miih- laah' hnah'. Ha- ba' lä-ja-, lääh' hnah' kih' cha-je- he- na-bääh' hnah'.

34 He-ja- cheen- jee' kyah' hnah' hi- ngëe' juu' kin- kih' dsa-, cheen- dsa- hi- kyuuh-, hi- cheen- ta-jwoh' kyaan- ka-läh'. Ko-llaa' hi- he' jngëeh' hnah' mah' jñah' tääh' hnah' dsöh' hma-cru-, hi- jñah' jmi'baah' hnah' neh- gwah- mah- kyah'

hnäh'. Hi' go'chaah' hnäh' jee' tääyh' lä'koo' lä'koo' jee' jwii' mah' jmeeh' hnih'.

³⁵ Lä'ja', na'bääh' hnäh' jma' kih' lä'jēē' hi' sa' ää' dsoo' he' ga'tuu' hwa' la', he' ga'løø' kih' Abel hi' lluu' he', lä'jiih' kih' Zacaría joo' Berequía hi' ga'jngēēh' dsa'ta' ka'hne' kih' gwah' koo' na'hyoo'.

³⁶ Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', kih' lä'jē' he' ja', jä' dso'jwii' nē' kih' lä'jēē' hi' tääh' na'.

*Meeh' dsē' Jesús kih' jwii' Jerusalén
(Lc. 13:34-35)*

³⁷ Hnäh' dsa' chaa' Jerusalén, hnäh' hi' jngēēh' hi' ngēē' juu' kih' Dio mah' teh' hnäh' kuu' kih' hi' chee' Dio, joh' jiih' sa' ma' hnoon' ma' jøøhn' hnäh' lä'koo' jøøh' chaah' hyaa' gyuu' chaah' kyaa' taayh' neh' sa'kyooy', pero sa' ga'hiih' hnäh'.

³⁸ Kih' he' ja', jä' ta'jmah' ba' hne' kyah' hnäh'.

³⁹ Jwēēhn' hnäh', na' ta' cha'nē' mo'so' jēēh' ga' jnā' ta'ko'jiih' sa' ma'jäh' hnäh': "Na'jää' hi' ja' kyaah' hih' kih' Dio."

24

*Lloo' koo' jmi' hla' gwah' juuh'
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)*

¹ Ya'hēē' Jesús gwah' ngaayh'. Jee' ja' ga'ya'jäh' jnāäh' koo' kiyh' mah' ga'chiih' jnāäh':

—Jēē' da' ha' koh' na'hñaa' sa' la' gwah' jnän'.

² Mah' ga'jäh' Jesús siiyh' jnāäh':

—Lä'jē' he' jēēh' hnäh' na', ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', ni' koo' mi'kuu' na', sa' jä' nē' kih' øøh', lä'jē' ba' sa'hla'.

Jää' ja'ga' llaa' jmi' gyuu', joh' nēē' sa' jmee' lii'

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Jee' ma' gyay' nē' moh' Olivo, ga'ya'jäh' jnāäh' koo' kiyh' mah' na'lla' jnāäh' juu' kyaayh' ta'ko'jiih' sa' chaa' dsa'.

—Chiuh' jnāäh' lih' le' lä'jē' he' ma'jäh', hee' lii' jmee' wa'ra' ga'tē' jee' ñeh' hi' wa'ra' ga'tē' jee' llaa' jmi' gyuu' —ga'chiuh' jnāäh' Jesús.

⁴ Mah' ga'jēēh' Jesús juu' kyaa' jnāäh':

—Hnøø' leeh' hnäh' mah' ni' jaa' sa' chaa' hi' mi'gaa' hnäh'.

⁵ Jēēh', jwēē' dsa' ya'nää' hi' ka' nē' kin', jäh': "Jnä' he' laan' Cristo hi' ma'chee' Dio." Hi' jwēē' dsa' mi'gaa'.

⁶ Nuuh' hnäh' kih' hnii' hi' lä'cha' juu' kih' hnii' ta' la' ta' jnø'. Pero ta' wa' jeh' hoh' hnäh'. Lä'ja' lle' kih' le' ba', pero sa' ga'ma'dsēē' jmi'.

⁷ Tee' dsa' hi' chaa' koo' hwa' kyaah' jyoh' hwa'. Hi' tee' dsa'ta' kyaah' jñah' dsa'ta'. Lä'cha' dsoo' he' dsa'kwah', lä'cha' hoo', lä'kaa' ba' jeh' wii' hwa'.

⁸ Kyaah' lä'jē' he' ja', koo' ma'løø' jēē' dsa' wii' ba'.

⁹ Ja' ga' ngēē' dsa' hnäh' mah' jmeeyh' hnäh' lä' tē' dsēy' hi' jngēēyh' hnäh'. Ga'lä'jēē' ba' dsa' jmee' na'høøh' kyah' hnäh' lä'kaa' jmi' gyuu' kwaan' kin'.

¹⁰ Ma'ja' jwēē' dsa' tūy' he' ma'dsoo' dsēy', ngēēy' dsa'kyaayh' cha'nē' dsa'ta', mah' jmeey' na'häayh' øøyh'.

¹¹ Jwēē' dsa' jmee' lä'koh' hi' ngēē' juu' kih' Dio mah' ya'nääy' jee' kyah' hnäh' hi' mi'gaa' jwēē' dsa'.

¹² Lä'cha' cha'miuh' he' hliuh'. Kih' he' ja', jwēē' dsa' mo'so' lä'hnäy' dsa'kyaayh'.

¹³ Pero hi' kwēēh' dsē' lä'jiih' llaa', hi' he' ba' lää'.

¹⁴ Ju'hmeē' la', he' mi'jnää' lä'koo' jää' Dio dsa' lä'hih' kih', lloo' lä'kaa' lä'juh' jmi' gyuu' mah' lä'kyuu' lä'jēē' dsa' hi' sa' ga' ma'heeh' kih' Dio. Ja'ga' jä' jmi' juuh' jmi' goo' kih' Dio.

¹⁵ Wa'ra' ga'lloo' jmi' jēēh' hnäh' neh' gwah' juuh' cheh' jaa' jah' laa' na'høø' ngēē' jee' na'jngii' ja', lä'koo' ga'jäh' Daniel hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio, (hi' hē' juu' la', wa' lä'ngēēy'),

¹⁶ Ma'ja', hnäh' hi' tääh' hwa' Judea kyuu' hnäh' ta' moh'.

¹⁷ Hi' tääh' jee' ga'tē' to' jwēē' hne', wa' jñay' mah' wa'kyuu' bih'. Sa' wa'kyey' he' cha'cha'neh'.

¹⁸ Hi' tääh' jee' nuu' kih', ta' wa' lla'näy' kiyh' he' dsa'kyey' sa'hmiuh'.

¹⁹ Peer' jwii' dsa'mē' hi' kya' gyuu' ma'ja', hi' lä'ja' hi' jää' gyuu' gyuu'

ka-läh'.

²⁰ Ngii' hnäh' kih' Dio mah' sa' la' jii-
gyuu' ni' sa' la' jmi' he- teeh- dsa- dsē'
wa'ra- ga-tē' jee' kyuu' hnäh'.

²¹ Ma'ja- jēē' dsa- wii' jwēte he- sa'
ma-jēē' dsa- lä' ma' ga-nøø' jmi-gyuu'
lä' jiih' na'. Ja- jiih' mo'so' jēē' gyih'
jih'koh'.

²² Wa'ra- jäh' kih' ngoo' ba' jēē' dsa- wii'
ma'ja-, ni' jaa- dsa- jiih' sa' jä'. Pero ta' la'
kih' hi- na-lleeh' kyaa' Dio, चाह' ba' llaa'
jmi' he- jēēy' wii'.

²³ 'Ma'ja- cher'mah' chaa- ko-llaa' dsa-
jäh': "Hii' Cristo cheh' la-", o "hii' Cristo
cheh' jee' oo'", ta' wa' heeh' hnäh' kiyh'.

²⁴ Jwēē' dsa- ta' juu' ya-nää', jäh': "Jnä'
laan' Cristo, jnä' ngēēn' juu' kih' Dio". Ja'
he- koo- nēē' he- jah-gaa- jmeey', lä' jwē'
jee' mi-gaay- dsa-, lä' jiih' hi- na-lleeh'
kyaa' Dio mi-gaay- cher'mah' ga-la'.

²⁵ Ma-ñeh' ba' hnäh' na', jēēh' ma-jwah'
ba' jnä' jää' ha- lä- le'.

²⁶ 'Lä' ja-, cher'mah' hi- jäh' säh' hnäh':
"Hii' gya' jee' oo' hwa' kii' jee' sa' kwa'
ni' miih'", ta' go-jēē' hnäh'. Hi' cher'mah'
jäyh': "Hii' gya' cha'neh' oo'", ta' wa'
lä- heeh' hnäh'.

²⁷ Jēēh', lä' koo- jmee' je-ñih' he- jmee'
dsa-lä-jnä' lä' kaa- jmi-gyuu', lä' ja-
lä' jnä' lä' kaa- jmi-gyuu' wa'ra- jah'
Hi-ga-lēē'ngo' la-.

²⁸ Jēēh', wa' ha- cha- ha- jee' kyaa' hi-
ma-na- juu', jee' ja- kuh' tu-siih'.

Wa'ra- ga-tē' jee' jäh' Hi-ga-lēē'ngo'

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-
36)

²⁹ 'Chah' ba' ga' ma-ngēē' ma-jēē' dsa-
lä-jēē' he- wii' ja-, ja- hñih' mo'so- lä-jnä'
jmēē' kih' hyoo-, ni' jmēē' kih' sih- sa'
lä-jnä'. Lä'sii' høø' nuu' hi- hēē' gyuu'
jmi-gyuu', hi- lä-jēē' he- ga' cha- gyuu'
sa'jeh'.

³⁰ Ja-ga' jmee' lii- gyuu' jmi-gyuu' jee'
jäh' Hi-ga-lēē'ngo' la-. He-ja- ki'hooh'
lä-jēē' nēē' dsa- hi- tääh' hwa' jēēy'
Hi-ga-lēē'ngo' la- hi- jäh' gyuu' jee' jnii'
kyaa' cha-miih- be', laay' jøøh'.

³¹ Mah' cheey' ángele kyaay'. Kyaah' miih'
kih' luu' hoo' jøøyh- lä-jēē' hi- na-lleeh'
kyaay' hi- tääh' lä-jēē' kyē' kiih' jmi-gyuu',
ta' ko-taa- lä- ga-tē' jyoh' ko-taa-.

³² 'Jēē' da' hnäh' kwee- ha- lä- dsoo-
juu' kih' chaah' higo mah' mi-tēē' hnäh'
hñaa'. Wa'ra- ga-hyo' sih' jñoh' sa' jih' kih',
løø- dsa-hyo' moo- kih', ma-ñeh' ba' hnäh'
ngoo' ga-tē' jii- jma' ba' ja-.

³³ Lä-ja- hnäh' ka-läh', wa'ra- ga-jēēh'
hnäh' dsa-la' lä-jēē' he- ma-jwahn' la-,
wa' lä-ñeh' hnäh' he- ma-chehn' ho'haah'
kyaah' he- jahn' ba' ja-.

³⁴ Ma'ra' ju'dsoo' jwēēh- hnäh', sa'
llaa' dsa- hi- tääh' na' ta'ko-jiih' sa' ga'
ma-lä-te' lä-jēē' he- ma-jwahn' la-.

³⁵ Ngēē' ba' lä-jēē' he- cha- gyuu' hwa',
pero juu' kin' lä- ma-cha- ja-ba'.

³⁶ 'Pero ni' jaa- sa- ñe- hee- jmi' ja-, hee-
hor- ja-, ni' ángele hi- tääh' gyuu' sa- ñe-,
ni' Joø' Dio sa- ñe-. Hñii' ba' Täa' kyaan'
ñe-.

³⁷ 'Lä' koo- ga-la' jii- kih' Noé, ja-ba' lä-ja-
le' wa'ra- ga-tē' jee' jäh' Hi-ga-lēē'ngo' la-.

³⁸ Jēēh', jää' sa' ga' ma-ja- jma' ma' tääh'
dsa- kuh-hih-, ma' tääh' dsa- jee' goo-
lä' jiih' ga-he' Noé neh' barco.

³⁹ Ni' miih- sa' ga-lä-liih- dsa- lä' jiih'
ja' jmi- he- ga-jngiih' kih' lä-jēē'. Lä-ja-
ka-läh' ni' sa' liih- ga' dsa- wa'ra- ga-tē'
jee' jäh' Hi-ga-lēē'ngo' la-.

⁴⁰ Ma'ja- tääh' uu' jmee' ta' jee' nuu- kih',
jaa- he' sah-, hi' hi- jaa- he' jä'.

⁴¹ Ma'ja- tääh' uu' dsa-mē' dsē-. Jaa- he'
sah-, hi' hi- jaa- he' jä'.

⁴² He-ja- mi-jnøø' hnäh' m'ñeh', jēēh' sa-
ñeh' hnäh' hee- hor- jäh' Dsa-jøøh' kyaah'
hnäh'.

⁴³ Wa' lä-ngēēh' hnäh' he- la-. Cher'mah'
jaa- dsa-juu' cha'neh- ga-lä-ñey- hee- hor-
dsa-he' dsa-hii- cha'neh- kiyh', jmeey' bii'
sa' gwiiy- mah' sa' kway' jwē' he- jä-
dsa-hii- cha'neh- kiyh'.

⁴⁴ Ja-ba' lä-ja-, hnøø' ma-na'lluu' h'
hnäh'. Jēēh', ha- ga- che- jmi' he- sa' jøøh'
hnäh', jäh' Hi-ga-lēē'ngo' la-.

*Dsa- hi- mi-teh', hi' dsa- hi- sa' jmee'
ta'he'*

(Lc. 12:41-48)

45 Jaā dsā hī mī teh̄ hī chā huū dsē̄ llū kih̄, hī hē bā nā hñaā mah̄ hääȳ hī tääh̄ chā neh̄ kih̄ dsā j̄hūȳ, kwēēyh̄ kuh̄ hor̄ kih̄.

46 Llū lā kih̄ dsā hī jmeē tā hē, cher̄ mah̄ mī teyh̄ lǟ jē̄ madā hē nū uyh̄ wā rā jah̄ j̄hūȳ.

47 Mā rā jū dsoō jwēēhn̄ hnäh̄, gā lǟ jē̄ bā hē chā kih̄ dsā j̄hūȳ tooyh̄ gooȳ.

48 Pero jaā hī sā hnøø̄ jmeē tā hē, jmeeȳ huū dsē̄: “Lǟ hēē̄ gā mīih̄ dsā j̄øøh̄ kyaan̄.”

49 Hē jā løȳ jmī baaȳ dsā kyaayh̄ mah̄ kuh̄ h̄iyh̄ kyaah̄ hī laā llā h̄īh̄.

50 Pero dsā hñaā dsē̄ hē, jmī hē sā jøøȳ hī hor̄ hē sā kyeȳ nī mīih̄ huū dsē̄, jah̄ dsā j̄hūȳ.

51 Sā lǟ ñih̄ dsēȳ kih̄ dsā hē heeyh̄ wī mah̄ kwēēyh̄ heē kō j̄øh̄ kyaah̄ dsā tā juū. Jeē jā kī hooyh̄ mah̄ j̄hūȳ chā jaȳ.

25

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' gyaä' chih-mē'

1 Hē jäǟ Dio dsā lǟ hih̄ kih̄, jeeh̄ kweē kih̄ gyaǟ chih̄ mē̄ hī nā näǟ chooh̄ mī sē̄ nā h̄ih̄ jē mah̄ dsā heeyh̄ dsā ñuū hī jeē goō.

2 Hñaā chih̄ mē̄ hē mā chā huū dsē̄ llū kih̄, hñaā hē sā chā hē mā jmeeȳ.

3 Lǟ jēē̄ hī sā mā jmeē hē hē gā nääȳ kyeȳ mī sē̄ kiyh̄, mah̄ sā gā kaȳ gā mīih̄ naā hē koō.

4 Pero lǟ jēē̄ chih̄ mē̄ hī mā chā huū dsē̄ llū kih̄ hē, gā kaȳ mī sē̄ kiyh̄ kō j̄øh̄ kyaah̄ jeē mā haā naā hē koō.

5 Pero gā lǟ hēē̄ gā dsā ñuū hī mā jeē goō hē. Hē jā gā tē̄ gw̄ī kih̄ lǟ jēē̄ lǟ j̄īh̄ gā gw̄īȳ.

6 Mā gā tē̄ koō llā nuū, gā tooh̄ dsā mīih̄, mā jayh̄: “Hī dsā ñuū hī jeē goō jā. Noō hnäh̄ mah̄ gō mī jeeh̄ h̄īh̄.”

7 Gā lǟ jēē̄ chih̄ mē̄ hē gā nooȳ mah̄ gā taayh̄ gā mī lluȳ mī sē̄ kiyh̄.

8 Lǟ jēē̄ hñaā chih̄ mē̄ hī sā jmeē hē gā s̄iyh̄ chih̄ mē̄ hī mā nā lluū hē:

“Kwēēh̄ jnääh̄ mīih̄ naā kyah̄ hnäh̄. Jēēh̄ mā ngoō gā uū mī sē̄ kyaǟ jnääh̄.”

9 Mah̄ gā jeeh̄ lǟ jēē̄ hī mā nā lluū hē s̄iyh̄: “Llū gō läh̄ hnäh̄ jeē h̄nī dsā, jēēh̄ hē kyē jnääh̄ sā leē kih̄ jeē lǟ jēē̄ jnē.”

10 Tā kō j̄īh̄ gā nääȳ gā läȳ naā hē koō jā, jā dsā ñuū hī jeē goō hē. Lǟ jēē̄ chih̄ mē̄ hī mā nā lluū hē gā taayh̄ kyaayh̄ jeē gā lā jmī. Jā h̄nīh̄ gā jnē hō haah̄.

11 Kō hwēē̄ jā bā mā yā näǟ chih̄ mē̄ hī nā lǟ naā hē, mā jayh̄: “Dsā j̄øøh̄ kyaan̄, Dsā j̄øøh̄ kyaan̄, nǟ hō haah̄ kyaǟ jnääh̄.”

12 Mah̄ gā jeeh̄ dsā hē juū kiyh̄, gā s̄iyh̄: “Mā rā jū dsoō jwēēhn̄ hnäh̄, sā kyuū hnäh̄.”

13 Hē jā mī jnøø̄ hnäh̄ mī nēh̄, jēēh̄ sā ñeh̄ hnäh̄ heē jmī nī heē hor̄ jah̄ Hī gā lēē̄ ngō lā.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' uu- dsa- hi- ga-hyoh' kuu'

(Lc. 19:11-27)

14 Hē jäǟ Dio dsā lǟ hih̄ kih̄, jeeh̄ kweē lǟ koō gā jmeē jaā dsā, jäǟ jā gā dsooȳ koō jeē jw̄ī uū. Gā tēēyh̄ dsā hī mā jmeē tā kiyh̄ mah̄ gā tooyh̄ goō kuū hē kyaah̄ jmeeȳ tā.

15 Jaā hē gā kwēēyh̄ hñaā mil kuū. Jeē gā tē̄ uū hē gā kwēēyh̄ tō mil. Jeē gā tē̄ uū hē gā kwēēyh̄ koō mil bā. Lǟ jaā lǟ jaā gā kwēēyh̄ lǟ koō tē tääȳ jmeeȳ tā. Jā gā nā ngooȳ uū.

16 Hī gā hyoh̄ hñaā mil kuū hē, gā jmeeȳ tā kyaah̄ mah̄ gā liyh̄ jyoh̄ gā hñaā mil nā dsē̄ llē.

17 Jā bā lǟ jā gā jmeē hī gā hyoh̄ tō mil kuū hē, mah̄ gā liyh̄ jyoh̄ gā tō mil nā dsē̄ llē.

18 Pero hī gā hyoh̄ koō mil kuū hē, ngooȳ nā jmeeȳ toō hwā mah̄ nā hmääȳ kuū kih̄ dsā j̄hūȳ.

19 Mā ngēē̄ chā mīih̄ jmī, jā gā jah̄ dsā j̄hūȳ lǟ jēē̄ uū dsā hē. Mah̄ gā nḡiyh̄ kwaat̄ kih̄ lǟ jaā lǟ jaā.

20 Tō nē̄ gā lloō hī gā hyoh̄ hñaā mil kuū, nā kooȳ jyoh̄ gā hñaā mil nā dsē̄

lle. Mah' ga'jäyh' siyh': "Dsa-jøøh' kyaan', ga'kwëeh' jnä' hña' mil kuu'. Hee' la- kiin' jyoh' ga' hña' mil he- ga'lihn' na-dsë' lle' kuu' ja'."

21 Mah' ga'jäyh' dsa-juy' siyh': "Lluu' ba' hne- moz~ kyaan' hi- mi-teh' kyaah' jnä'. Kih' he- ma-lä-teh' kyaah' ko-hi'pih' he- ga'hñah', he-ja- kwëehn' hne- cha-ga'miih-. Ña- kyaah' jnä' mah' wa' dsa'toohn' jee' chaa- jne' llu'."

22 'Ga'lloo' ka-läh' hi- ga'hyoh' to' mil kuu'. Ga'jäyh': "Dsa-jøøh' kyaan', to' mil kuu' ga'kwëeh' jnä'. Hee' la- kiin' jyoh' ga' to' mil he- ga'lihn' na-dsë' lle' kuu' ja'."

23 Mah' ga'jäyh' dsa-juy' siyh': "Lluu' ba' hne- moz~ kyaan' hi- mi-teh' kyaah' jnä'. Kih' he- ma-lä-teh' kyaah' ko-hi'pih' he- ga'hñah', he-ja- kwëehn' hne- cha-ga'miih-. Ña- kyaah' jnä' mah' dsa'toohn' jee' chaa- jne' llu'."

24 'Jee' ga'dsaa', ja' hi- ga'hyoh' koo- mil kuu'. Mah' ga'jäyh': "Dsa-jøøh' kyaan', kyuun' hne- he- hääh'. Choo' ta' jee' sa- ma-jñeeh', juuh' mi'ju- jee' sa- na-jnäa' kyah'."

25 Kih' he-ja-, ga-lä'gohn' mah' ga'hmän' kuu' kyah' neh' hwa'. Jee' la- kiin' he- la' kyah'."

26 Mah' ga'jäyh' dsa-juu': "He- ba' che- hlëeh' hne- moz~ jwih'. Ñeh' ba' hne- kwee- he- choohn' jee' sa- ma-jngëen' mah' juuhn' mi'ju- jee' sa- na-jnäa' kin'."

27 Kih' he-ja-, ma-ää- jmii' ma' mi-hääh' dsa- kuu' kin', mah' ma-la- ma-jahn', ma' ngëeh' kin' na-tee' kyaah' sa'joo'."

28 Jñuuh' hnäh' kuu' na- mah' kwëeh' hi- cha- kih' gya' mil.

29 Jëeh', hi- cha- kih', hyoyh' ga' mah' lä-cha- kiyh' cha-ga'miih-. Hi- cha- miih- kih', dsa-jñuh' go-te' he- cha- kiyh'."

30 Moz~ jwih' na-, jwää- ta- ka'hne- jee' na-hoo-. Jee' ja- ki'hooyh' mah' juuy' cha-jay'."

Lä-la- le' kih' dsa- wa-ra- ga-të' jee' lla' Dio ta'

31 'Wa-ra- ga-të' jee' jäh' Hi-ga-lëe'ngo' la-, jee' ba' je- tøj-lëe- ñih' jäh' ko-jøh'

kyaah' ángele kyaay', ja-ga' gyay- laay' jøøh' jmeey' hih'."

32 Cha'nën' ja- kuh' lä-jëe- nëe' dsa- hi- chaa- hwa' la- mah' llaa- jnih' ma- kih-kih'. Jmeen' kiyh' lä-koo- jmee- dsa- hi- hää- jah' wa-ra- ga-jmeey' ma- kih-kih' borrego kyaah' chivo.

33 Llaan' borrego jwoo' ra-lluu' kin' mah' chivo llaan' jwoo' ra-këh'."

34 'Mah' jawah' jnä', hi- laa' Dsa-ta' jøøh', jwii- hi- tääh' jwoo' ra-lluu' kin': "Ya-nää' hnäh' hi- ma-na-jää- kyaa' Täa' kyaan'. Kyah' ba' hnäh' jee' jmee- Dio hih' la- he- ma-na'llu' kyah' hnäh' lä- ma' huuh' jmi- gyuu'."

35 Jëeh', lä- ma' kyohn' ga'kwëeh' ba' jnä' he- ga'kuhn'. Lä- ma' lä-ki- dsen', ga'kwëeh' ba' jnä' jmii- he- ga'huhn'. Lä- ma' ngën' cha'jwë' juuh- ga'teeh' ba' jnä' cha'neh' kyah' hnäh'."

36 Ma' sa- cha- he- ma' këhn', ga'kwëeh' ba' jnä' hmiih- he- ga-këhn-. Lä- ma' kyaan' dsaahn' na'nääh' hnäh' kin'. Lä-koo- ma' hään' neh' ñe', na-jëeh' hnäh' jnä'."

37 'Ma'ja- jäh' lä-jëe- hi- lluu' he' siyh' jnä': "Dsa-jøøh' kyaan', ¿lih' ba' ga-jëe' jnääh' hne- ngëh- kyaah' mah' ga-kwa' jnääh' he- ga'kuh'? ¿Lih' ba' ga-jëe' jnääh' ngëh- na-ki- hoh' mah' ga-kwa' jnääh' jmii- he- ga-hih'?"

38 ¿Lih' ba' ga-jëe' jnääh' ngëh- cha'jwë' juuh- mah' ga-tee' jnääh' hne-? ¿Lih' ba' ga-jëe' jnääh' sa- cha- hmiih- ma' kyeh' mah' ga'kwëeh' jnääh' hne- hmiih- he- ga'kyeh'?"

39 ¿Lih' ba' ga-jëe' jnääh' dsaa' hne-? ¿Lih' ba' ga-jëe' jnääh' hne- hääh' neh' ñe' mah' na-jëe' jnääh' hne-?", jäh' siyh' jnä'."

40 'Ja- ga' na- jawah' jnä', hi- laa' Dsa-ta' jøøh', jwii- jnih': "Ma-ra' ju'dsoo' jwëehn' hnäh', he- ga-jmeeh' hnäh' kih' øøhn' hi- tä-ñee' tääh' la-, he- ga-jmeeh' hnäh' kin' ba' ja'."

41 'Lä- chah' ja- jwii- hi- tääh' jwoo' ra-këh' he': "Jñuuh' hnäh' kin' hi- kyaah' dso'jwii', ta- cha-je- ba' kyah' hnäh' jee' sa'

uu⁺ jih'koh', jee' ma-na-jää' kih' hi-sa-llu' kyaah' ángele kyaay'.

42 Jëeh' lä' ma' kyohn' sa' ga-kwëeh' jnä' he- ma' kuhn'. Lä' ma' lä-kij- dsen', sa' ga-kwëeh' jnä' jmii- ma' huhn'.

43 Lä' ma' ngën' cha'jwë' juu^h-, sa' ga-teeh' jnä' cha'neh' kyah' hnäh'. Ma' sa' ga-lä-cha' he- ma' këhn', sa' cha- hmiih- ga-kwëeh' jnä'. Lä' ma' kyaan' dsaahn' hi' ma' hään' neh'ñe', hnäh' sa' na'jëeh' jnä'."

44 'Ma'ja- ngii' dsa- he' juu' kin', jäyh': "Dsa-jøøh' kyaan', ¿lih' ba' ga-jëe' jnääh' ngëh- kyaah', ngëh- na-kii- hoh', sa' cha- hmiih- ma' këh', ma' na-hëeh' cha'jwë' juu^h-, ma' dsaah' o' ma' hääh' neh'ñe' mah' sa' ga-jmee' jnääh' be' kyah'?"

45 'Ja- ga' na' jwah- jnä', hi- laa' Dsa-ta' jøøh', jwii' jnih': "Ma-ra' ju'dsoo' jwëeh' hnäh', he- sa' ga-jmääh' hnäh' he' hi- tä-ñee' tääh' la-, jnä' ba' he' sa' ga-jmääh' hnäh' he'.

46 Lä' jëe' hi- hlëeh' he' dsa-näay' jee' sa' llaa' jëey' wii'. Mah' lä-jëe' hi- lluu' he' dsa-näay' jee' mo'so' juuy'."

26

Ma' hnooh- dsa- ha- lä' jee' ma' saayh' Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

1 Ma-la' ba' ma' kwa' Jesús lä-jë' juu' ja-, ga-jäyh' siiyh' jnääh' discípulo kyaay':

2 —Ma-ñeh' ba' hnäh', na' jee' to' jmii' ma-la' jmií' he- kuh- dsa- borrego mäh'. Jee' ja- ngëe' dsa- Hi-ga-lëe'ngo' la- mah' täay' dsöh' hma-cru'.

3 Ma'ja- ga'kuh' jmi-dsa- kaah' kyaah' lä-jëe' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' lä-jëe' dsa-gyuu^h' nē'ta' kih' Caifá, jmi-dsa- hi- kye- nē'.

4 Mah' ga-taayh' juu' kwee-, ha- lä' jee' saayh' Jesús kyaah' juu' ta-juu' mah' jngëeyh'.

5—Sa' le' kaah' jnih' jee' jmií' la-, mah' sa' chí'jwaa' dsa- jee' jwii- la- —ga-jäyh'.

Jaa- dsa-më' ga-huu' jmii- mi-jwii- lle' Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

6 Ma' gya' Jesús ka-läh' jee' jwii- Betania cha'neh' kih' Simón hi- ma' dsaah' dsoo' hmih' høø'.

7 Jee' ja- gyay' kuh-hiyh', ma' ga'lloo' jaa- dsa-më' hi- ma' kye- koo- së' al-abastro he- haa' jmii- mi-jwii- he- kyeë' hmooh'. Mah' ga-huuy' lle' Jesús.

8 Ma' ga-jëe' jnääh' lä-koo- ga-jmee' dsa-më' he', ga-lä-lleë' jnääh', mah' ga-jäh' jnääh':

—¿He-la' ma-heë' dsa-më' na- jmii- mi-jwii- kih'?

9 Llu' wa-ra- jäh' kih' ga-hniy' go-te' ba' mah' kuu' ja- ma' kwëeyh' hi- tä-ñee'.

10 Pero ga-lä-kyuu^h Jesús huü'dsë- kyaah' jnääh', he-ja- ga-siiyh' jnääh':

—¿He-la' jmeeh- hnäh' jwiih' kih' dsa-më' la-? Llu' ba' he- ma-jmeey' lä-la- kin'.

11 Jëeh', lä' ma-tääh' na- ba' hi- tä-ñee' kyaah' hnäh'. Pero jnä', mo'so' gyan' ki-wëe' jee' kyah' hnäh'.

12 Kyaah' he- ma-huuy- jnä' jmii- mi-jwii-, he- ma-mi-lluuy' jnä' jää' ba' la-, ja-ga-haa' dsa- jnä'.

13 Ma-ra' ju'dsoo' jwëeh' hnäh', lä-kaa- jmi-gyuu⁺ jee' kwa' dsa- ju'hmëe' kin', lä-cha- juu' ha- lä-koo- ma-jmee' dsa-më' la-, mah' lä-ja- lä-dsooh- dsë' dsa- kiyh'.

Juda ga-ngëe' Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Ma-ngëe' he- ja-, jaa- dsa-kyaah' jnääh' hi- chee- Juda Iscariote ngooy' kih' dsa-kaah' kyaah' jmi-dsa-.

15 Mah' ga-jäyh':

—¿Joh' kwëeh' jnä' mah' ngëe' jnih' ja'gooh- hnäh'? —siiyh'.

He-ja- ga-juih' dsa- he' kiyh' gyii'gya' kuu' tøø'.

16 He-ja- ga-løø' Juda hnooh- ha- lä' jmeey' mah' ngëey' Jesús ja'goo- dsa- he'.

Ga-jmee' Dsa-jøøh' jnän' ma-nuu⁺ kyaah' ga-hiyh' juu'

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

17 To-në' jmií' he- ga-løø' dsa-taah' dsa- jmeey' jmií' kuyh- he'ñiih' he- sa' kyaah' levadura, ga-ya-jäh' jnääh' koo' kih' Jesús mah' ga-ngii' jnääh' juu' kiyh':

—¿Ha- jwah' mi'llu` jnääh' jee' kihñ ma`nññ?

¹⁸ He-ja- ga`jäyh' siiyh' jnääh':

—Go-nää' hnäh' ta` jee' jwii- jñññ. Cha'jwë' ja-, jeeh- hnäh' jaa- dsa-. Ja- jwiih' dsa- he': "Lä-la- jäh' ta-jwoh' kyaä' jnääh': Ma-ngoo' ga`dsëë' jmiñ kin'. Cha'neh' kyah' kyeh' jnääh' borrego mah' kyaah' discípulo kyaan'."

¹⁹ He-ja- ga`nøø' jnääh' lä`koo- mada- he- ga`jmeë' Jesús kyaä' jnääh' hi- ga`mi'llu' jnääh' jee' ga`kuyh- ma`nññ.

²⁰ Ma' ga`nññ- jmiñ ja-, ga`gya- Jesús në na'mes~ kyaah' lä`jëë- gya`tuu' jnääh'.

²¹ Ta'ko`jiih' ma' tøøh' jnääh' kih`hih- jnääh', ga`jäh' Jesús:

—Ma`ra- ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh', jaa- jee' lä`jëë- hi- kuh- kyaah' jnä', ngëëy' jnä'.

²² Peer- ja' meeh- dsë- jnääh' ma' ga`nññ jnääh' juu' ja-, mah' lä`jaa- lä`jaa- jnääh' ga`ngii' jnääh' juu' kiyh':

—¿Ché' ja' he' jnä' na- hlëeh'? —ga`jäh' jnääh'.

²³ He-ja- ga`jeeh- Jesús juu' kyaä' jnääh':

—Hi- tä` goo- kyaah' jnä' neh' wii' la-, hi- he' ba' na- hi- ngëë' jnä'.

²⁴ Ma`ra- ju'dsoo', Hi-ga`lëë'ngo' la- le' kiyh' lä`koh' ma`na-sii-. Pero jwii~ dsa- hi- ngëë~ Hi-ga`lëë'ngo' la-. Llu' ga' la' kih' dsa`ñññ- he' wa`ra- jäh' kih' sa' ga`lä`chaay- go`te- ba'.

²⁵ Ja-ga', ga`jeeh- Juda hi- ga`ngëë' Jesús, ga`jäyh':

—O ché' jnä' ba' ta-jwoh'.

—Hññah' ba' hne- ma`jäh' —ga`jäh' Jesús siiyh'.

²⁶ Ko`jiih' tääyh' kuyh-, ga`ka' Jesús he`ñññ mah' ga`kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-ngëë' ma`kway' ti'hmaah' kih' Dio, ga`llaay' he`ñññ ja-, mah' ga`kwëëyh' jnääh', ga`jäyh':

—Kye- hnäh' mah' kuh' hnäh', he- la- na- jmi-ngo' kin'.

²⁷ Lä`ja- ka`läh' ga`kay' wa`kyaah', ga`kway' ti'hmaah' kih' Dio, ja-ga' ga`kwëëyh' jnääh', ga`jäyh':

—Hiñ' hnäh' lä`jëë- hnäh'.

²⁸ Jëëh', he- la- na- jma- kin- he- kyaah' jmeë' Dio koo- hmooh' hmëë'. He-ja- tññ

jma- kin- kih' jwëë' dsa- mah' dsa`che- dso'kye- kiyh'.

²⁹ Lä-la- jwëëhn~ hnäh', mo`so- huh' ga' jnä' jmiñ mi`jeh' ma`ää-, lä`jiih' lloo~ jmiñ huhn' ka`läh' lä`hmëë' kyaah' hnäh' jee' jmeë' Tää`kyaan' hih- —ga`jäh' Jesús siiyh'.

Ga`hmä' Pee' juu' he- sa' kyuyy' Jesús

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Ma-ngëë' ma`hä- jnääh' kih' Dio, ga`nøø' jnääh' ta' moh' Olivo.

³¹ Ja-ga' ga`jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Lä`jëë- ba' hnäh' beeh' jnä' na' hwë'. Lä`ja- na`sii- juu' kih' Dio: "Jmeen` dsoo' kih' hi- hää- lä`jëë- borrego, hi- lä`jëë- borrego kyaay' sa`jñee'."

³² Pero ga' ma`lä`jiihñ ka`läh', hii- jnä' niñ na`jään' hnäh' ta' Galilea.

³³ He-ja- ga`jäh' Pee':

—Ma`ke- lä`jëë- ga`bee' hne-, pero jnä' jih'koh' sa' been- hne-.

³⁴ He-ja- ga`jäh' Jesús siiyh' Pee':

—Ma`ra- ju'dsoo' jwëëhn~ hne-, na' hwë', jää' ja-ga' hooch' chaah' dsoo', hne- ma`tëz' hnë- jiñ~ ma`hmäh' juu' he- sa' kyuyh' jnä'.

³⁵ —Ma`ke- ga`juun' ko`jöh' kyaah' hne-, sa' jwahn- lä`na- —ga`jäh' Pee'.

Lä`ja- kwee- ba' ga`jäh' jnääh' lä`jëë- jnääh'.

Ñëë' Jesús Getsemaní na`chuuy' kyaah' Dio

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Ma-ngëë' he- ja-, ga`nøø' jnääh' kyaah' Jesús koo- jee' chee- Getsemaní. Ma' ga`lla-nøø' jnääh' jee' ja-, ga`siiyh' lä`jëë- jnääh':

—Jee' la- ba' go`taah' hnäh' ta'ko`jiih' na`chuun' kyaah' Dio.

³⁷ Ga`jäay' ma`la- Pee', kyaah' lä`uuy' joo' Zebedeo ba'. Chah' ba' ja' meeh- dsëy' hi- chaay- cha`miih- hññdsë-.

³⁸ He-ja- ga`jäh' Jesús siiyh':

—Peer- meeh- dsën-, lä`jiih' juun' go`te- la' kin-. Jee' na- ba' jää' jnä'. Kwëëh' hoh' hnäh', ta' gwii- hnäh'.

³⁹ Ja-ga' ngoo' Jesús miñ- ga' ta' cha`në'. Jee' ja- ga`juuyh' jñey mah' ga`jluuy' lley' lä`ga`të' hwa', ga`chuuy' kyaah' Dio:

—Tää` kyaan⁺, cher'mah⁺ le', lää` jnä` kih⁺ he⁻ wii' he⁻ jëen⁻ na'. Pero sa⁻ wa' le' lä⁻ hnoon⁺ hñiin⁻, wa' le' lä⁻ hnooh⁻ hñaa⁺ ba'.

40 Ma' jah⁺ Jesús ka-läh⁺ jee' ma' tääh⁺ discípulo kyaay⁺, ga`jëey⁺ ma-na-gwiiy⁻. He`ja⁻ ga`siyh⁺ Pee':

—¿Che' ni⁻ koo⁻ hor[~] sa⁻ ma-lä-be⁺ hoh⁺ he⁻ ma-nah⁺ na-nëh⁺ kyaah⁺ jnä'?

41 Wa' na-nëh⁺ hnäh⁺, ngii' hnäh⁺ kyah⁺ kih⁺ Dio mah⁺ sa⁻ leh⁺ he⁻ hlih⁺ hnäh⁺. Hnøø⁺ ba' jmi-lle⁺ jnä⁻ kwa' be'. Pero jmi-ngo⁺ jnä⁻ sa⁻ bee⁺ —ga`jäyh⁺.

42 Ngooy⁺ ka-läh⁺ na`chuuy⁺ kyaah⁺ Dio jee' ga`të⁺ to' jiih[~]:

—Tää` kyaan⁺, cher'mah⁺ sa⁻ le' lääh⁺ jnä` kih⁺ he⁻ wii' la⁻, cher'mah⁺ ma-ra⁺ he⁻ huhn⁺ ba' jnä⁻, wa' le' lä⁻ hnooh⁻ hñaa⁺ ba' —ga`jäyh⁺.

43 Ma' jayh⁺ ka-läh⁺, ga`jëey⁺ lä`jëë⁻ ba' ma-na-gwii⁻. Jëeh⁺, lä`gwiiy⁻ jwërte.

44 Ngoo⁺ Jesús ka-läh⁺ lä`hmëë⁺ jee' ga`të⁺ hnë⁻ jiih[~] na`chuuy⁺ kyaah⁺ Dio, ja`ba' kyaah⁺ juu' he⁻ ma`hlëeyh⁺ jää⁺ ja⁻.

45 Ma' jayh⁺ ka-läh⁺ jee' ma' tøøh⁺ jnääh⁺ lä`jëë⁻ jnääh⁺, ga`siyh⁺ jnääh⁺:

—Gwii⁻ ba' hnäh⁺ kyah⁺, teeh⁺ hnäh⁺ hoh⁺. Ma`lloo⁺ hor[~] jaa⁺ Hi⁻ ga`lëë⁺ ngo⁺ la⁻, ngëë⁺ dsih⁺ goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁺.

46 Noo⁻ hnäh⁺, mah⁺ ma`nøøn⁻. Ma`ngoo⁺ ya`jäh⁻ hi⁻ ngëë⁺ jnä⁻ —ga`jäyh⁺.

Ga`saayh⁺ Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Lla⁻ gyih⁺ juu' ja⁻ ma' ja' Juda, jaa⁻ jee' lä`jëë⁻ gya`tuu⁺ dsa⁻ kyaah⁺ jnääh⁺. Jay⁺ kyaah⁺ koo⁻ nää⁺ dsa⁻, hi⁻ ma' kye⁻ ñe⁺, hi⁻ ma' kye⁻ hma⁻, lä`hih⁺ kih⁺ ta`jwoh⁺ kyaa⁺ ley kyaah⁺ dsa`kaah⁺ kyaa⁺ jmi-dsa⁻, kyaah⁺ dsa`gyuu⁺.

48 Juda hi⁻ ga`ngëë⁺ Jesús, jää⁺ ga`taayh⁻ dsa⁻ he⁺ juu':

—Hi⁻ chuhn⁻ kih⁺, hi⁻ he⁺ he⁺. Ja⁻ saah⁺ hnäh⁺ —ga`jäyh⁺.

49 He`ja⁻ jay⁺ chuh⁻ kih⁺ Jesús.

—Ha⁻ ma`ñeh⁺ ta`jwoh⁺ —ga`jäyh⁺.

Na⁻ ma`hih⁺ ga`chuyh⁺ kih⁺ Jesús.

50 Ja⁻ ga' ga`jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Ome⁻, ¿hee⁻ kih⁺ ma`ñeh⁺ hne⁻?

Lä`chah⁺ ja⁻ ga`ya`jäh⁻ dsa⁻ he⁺ mah⁺ ga`sooh⁺ kih⁺ Jesús.

51 Pero jaa⁻ dsa⁻ kyaah⁺ jnääh⁺, ga`säeyh⁺ ñe⁺ ga`jmeey⁺ dsoo⁺ kih⁺ jaa⁻ hi⁻ ma' jmeë⁻ ta`he⁺ kih⁺ jmi-dsa⁻ jøøh⁺. Ga`kuy⁺ lo`gwa⁺.

52 He`ja⁻ ga`jäh⁺ Jesús siyh⁺:

—Tøøh⁺ ñe⁺ kyah⁺ neh⁺ loo⁻ kih⁺ ka-läh⁺. Jëeh⁺, lä`jëë⁻ hi⁻ koooh[~] ñe⁺, kyaah⁺ ñe⁺ juuy⁺.

53 ¿Che' sa⁻ ñeh⁺, le' ba' ngiin⁺ kih⁺ Tää` kyaan⁺, mah⁺ lä`chah⁺ la⁻ cheey⁺ kin⁻ gya`to⁺ nää⁺ ángele?

54 Pero cher'mah⁺ lä`ja⁻ ga`la⁺, ¿ha⁻ ba' la⁻ lä`te⁺ lä`koo⁻ na`sii⁻ juu' kih⁺ Dio, jee' lle⁻ lä`jë⁻ he⁻ ää⁻ jmi⁺ le'?

55 Ja⁻ ba' hor[~] ja⁻, ga`jäh⁺ Jesús siyh⁺ dsa⁻ hi⁻ ga`sooh⁺ kiyh⁺:

—¿Che' dsa`hii⁻ jnä⁻, he⁻ ma`ya`nääh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ ñe⁺ kyaah⁺ hma⁻, mah⁺ saah⁺ jnä⁻? Lä`jë⁻ jmi⁺ ma' hään⁺ jee' kyah⁺ hnäh⁺, ma' kwan⁺ juu' koo⁺ gwah⁺ mah⁺ sa⁻ ga`chaah⁺ jnä⁻.

56 Pero lä`jë⁻ he⁻ la⁻ lle⁻ kih⁺ le' mah⁺ lä`te⁺ juu' he⁻ ga`sii⁻ lä`jëë⁻ hi⁻ ga`ngëë⁺ juu' kih⁺ Dio —ga`jäh⁺ Jesús siyh⁺.

Hi⁻ lä`jëë⁻ jnääh⁺ ga`bee⁺ jnääh⁺ Jesús jee' ja⁻, mah⁺ ga`kyuu⁺ jnääh⁺.

Na`jääy⁻ Jesús cha`në' dsa`ta`kaah⁺ kyaa⁺ dsa`judiu

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Lä`jëë⁻ dsa⁻ he⁺, lä⁻ ma' ga`saayh⁺ Jesús, na`jääy⁻ cha`në' Caifá hi⁻ ma' kye⁻ në⁺ kih⁺ lä`jëë⁻ jmi-dsa⁻ kaah⁺. Jee' ja⁻ ma' tääh⁺ jøø[~] ko`joh⁺ lä`jëë⁻ ta`jwoh⁺ kyaa⁺ ley kyaah⁺ lä`jëë⁻ dsa`gyuu⁺.

58 Pero Pee⁺ ba' ngooy⁺ lleey⁻ kaah⁺ kih⁺ Jesús, lä⁻ ga`të⁺ ho`hne⁻ në`ta⁺ kih⁺ jmi-dsa⁻ jøøh⁺ he⁺. Jee' ja⁻ ga`he⁺ Pee⁺ ga`jmeey⁺ ko`joh⁺ kyaah⁺ poo⁻ hi⁻ ma' tääh⁺ jee' ja⁻, ma' jëey[~] ha⁻ lä⁻ hii⁺ juu' ja⁻.

59 Lä`jëë⁻ jmi-dsa⁻ kaah⁺ kyaah⁺ dsa`gyuu⁺, kyaah⁺ lä`jëë⁻ hi⁻ laa⁺ ta⁺, ma' hnaayh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma' bääh⁺ Jesús kyaah⁺ juu' ta`juu⁺, lä`jwë⁺ jee' ma' jngiiyh⁺ kih⁺.

60 Pero sa⁻ ga`jmää⁺ juu' kiyh⁺, ma`ke⁻ jwëë⁺ dsa⁻ ma' bääh⁻ dsih⁺ kyaah⁺ juu' ta`juu⁺. Kyaah⁺ jee' ga`dsaa⁺ ga⁺, ga`lla`nää⁺ ga' uu⁺ hi⁻ kye⁻ juu' ta`juu⁺,

61 ga⁻jäh^h:

—Ga⁻n^{uu} jnääh^h ga⁻jäh^h dsa⁻n^{uu}h⁻ na⁻:
“Le⁻hlan⁻ gwah⁻ j^{uu}h⁻ kih^h Dio mah^h kyaah^h
hnē⁻ jmⁱⁱ ba^h choohn^h.”

62 He⁻ja⁻ ga⁻noo⁻ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ ma^h kye⁻
nē^h he^h, ga⁻ngi^hy^h juu^h kih^h Jesús:

—¿Hee⁻ jwah^h hne⁻, heh^h lä⁻koh^h hni^h
dsa⁻ la⁻ kyah^h? ¿He⁻la^h sa⁻ hlēeh^h ni⁻ mi^hh^h?

63 Pero sa⁻ ga⁻ngi^h go⁻te⁻ Jesús. Koo⁻
ka⁻lä^h ga⁻jäh^h jmi⁻dsa⁻ jøø^h he^h siyh^h:

—Ma⁻ra^h ju⁻dsoo^h kih^h Dio jii^h, jäh^h ¿che^h
hne⁻ he^h Cristo, Joo^h Dio?

64 —Hne⁻ ba^h ma⁻jäh^h. Hi⁻ cha⁻ ga⁻ koo⁻
he⁻ jwēeh^h hnäh^h. Na^h ta⁻ cha⁻nē^h jēeh^h
hnäh^h Hi⁻ ga⁻lēē^h ngo^h la⁻ gya^h jwoo^h ra⁻llu^u
kih^h Dio Jøø^h, hi⁻ jēeh^h hnäh^h jäh^h ka⁻lä^h
jee^h jni^h hii^h gy^{uu}h^h —ga⁻jäh^h Jesús.

65 He⁻ja⁻ lä⁻ ma⁻kyeh^h ja⁻ jmi⁻dsa⁻ jøø^h
he^h hmⁱⁱh⁻ kih^h ga⁻gi^hy^h, ga⁻jäh^h:

—Ma⁻mi⁻kwayh^h Dio jēē^h! ¿Hii⁻ ga⁻
jwaah^h jne^h jñah^h hi⁻ jmee^h ju⁻dsoo^h? Jee^h na⁻
ma⁻n^{uu}h⁻ hnäh^h he⁻ ma⁻mi⁻kwayh^h Dio.

66 ¿Hee⁻ jwah^h hnäh^h? —ga⁻jäh^h dsa⁻jøø^h
kya^h jmi⁻dsa⁻ he^h.

He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻jēē^h ba^h ga⁻jäh^h:

—Ää⁻ jmⁱⁱ ju^uy^h.

67 Lä⁻chah^h ja⁻ ga⁻ti^h ga⁻hñey^h mo⁻nē^h
Jesús. Ga⁻ki^h ga⁻jnooy^h kiyh^h.

68 Mah^h ma^h jäh^h:

—Hne⁻ Cristo, jäh^h da^h, ¿hii⁻ na⁻ ma⁻kwa^h
kyah^h?

Ga⁻hmä^h Pee^h juu^h he⁻ sa⁻ kyuy^h Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Ho⁻hne⁻ ja⁻ ma^h gya^h Pee^h, ma^h ja^h jaa⁻
dsa⁻mē^h hi⁻ ma^h jmee^h ta^h kih^h jmi⁻dsa⁻
jøø^h he^h, mah^h ga⁻jäh^h siyh^h:

—Hne⁻ ka⁻lä^h ma⁻ngēh⁻ kyaah^h Jesús hi⁻
chaa⁻ Galilea.

70 To⁻lo⁻ nē^h jee^h lä⁻jēē^h dsa⁻ he^h ga⁻hmä^h
Pee^h juu^h, ga⁻jäh^h:

—Sa⁻ man⁻ hii⁻ kih^h na⁻ hlēeh^h.

71 Lä⁻chah^h ja⁻ ya⁻hēē^h Pee^h na⁻nooy⁻ lä⁻
ga⁻tē^h ho⁻haah^h jee^h dsa⁻taah^h dsa⁻. Jñah^h
dsa⁻mē^h ga⁻jēē^h, mah^h ga⁻siyh^h lä⁻jēē^h hi⁻
ma^h tääh^h jee^h ja⁻:

—He^h ba^h dsa⁻kyaah^h Jesús hi⁻ chaa⁻
Nazaret na⁻.

72 Koo⁻ ka⁻lä^h ga⁻juu^h Pee^h, ga⁻tääh^h Dio:

—Ni⁻ ko⁻hi⁻pih^h sa⁻ kyuy^h dsa⁻ oo⁻ —
ga⁻jäh^h.

73 Ko⁻hwēē^h ga⁻ja⁻, ga⁻jäh^h dsa⁻ hi⁻ ma^h
tääh^h jee^h ja⁻, ga⁻siyh^h Pee^h ka⁻lä^h:

—Ma⁻ra^h ju⁻dsoo^h, hne⁻ he^h laa^h jaa⁻
dsa⁻kyaah^h hi⁻ oo⁻. He⁻ja⁻ sa⁻ na⁻heē^h juu^h
lä⁻hlēeh^h.

74 He⁻ja⁻ ga⁻løø^h Pee^h hlēeh^h kyaah^h
dso⁻jwⁱⁱ hi⁻ ga⁻tääh^h Dio:

—Ma⁻ra^h ju⁻dsoo^h, sa⁻ kyuy^h dsa⁻n^{uu}h⁻
na⁻ —ga⁻jäh^h.

Na⁻ ma⁻hii⁻ ga⁻hoo^h chaah^h dsoo^h.

75 Ja⁻ga⁻ ga⁻lä⁻dsooh^h dsē^h Pee^h juu^h he⁻
ga⁻jäh^h Jesús ga⁻siyh^h jää^h: “Jää^h, ja⁻ga⁻
hoo^h chaah^h dsoo^h, hnē⁻ jii^h ma⁻hmäh^h
juu^h he⁻ sa⁻ kyuy^h jnä^h.”

He⁻ja⁻ ya⁻hēē^h ta^h ka⁻hne⁻, ga⁻hooyh^h
lä⁻jii^h lla⁻ dsē^h.

27

Ga⁻jää^h dsa⁻ Jesús cha⁻nē^h Pilato

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

1 Ma^h ga⁻jnä^h, ga⁻kuh^h lä⁻jēē^h dsa⁻kaah^h
kya^h jmi⁻dsa⁻, kyaah^h lä⁻jēē^h dsa⁻gy^{uu}h^h.
Ga⁻taayh^h juu^h kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmeey^h mah^h
jngi^hh^h dsa⁻ kih^h Jesús.

2 He⁻ja⁻ na⁻jää⁻ dsih^h na⁻hñuuy⁻,
ga⁻ngēē^h goo⁻ Poncio Pilato hi⁻ ma^h laa^h
lle⁻moh^h.

Ga⁻juu^h Juda

3 Juda he^h hi⁻ ga⁻ngēē^h Jesús, ga⁻kay^h
cha⁻miih⁻ h^{uu}dsē⁻ ma^h ga⁻jēē^h he⁻
ma⁻jmee^h dsa⁻ he^h hih^h juu^h Jesús. He⁻ja⁻
ñeey^h na⁻ngēē^h ka⁻lä^h lä⁻jēē^h gyii^h gya^h kuu^h
tøø⁻ he⁻ ga⁻jii^h lä⁻jēē^h jmi⁻dsa⁻ kaah^h
kyaah^h dsa⁻gy^{uu}h^h he^h.

4 Mah^h ga⁻jäh^h:

—Na⁻bääh^h dso⁻kye⁻, ma⁻ngēē^h jaa⁻
hi⁻ juu^h hi⁻ sa⁻ cha⁻ dsoo^h cha⁻ kih^h.

Mah^h ga⁻jäh^h dsa⁻kaah^h he^h siyh^h:

—¿Hee⁻ ga⁻tēē^h jnääh^h jēē^h jnääh^h kyah^h?
Kwaat⁻ kyah^h ba^h hne⁻ na⁻.

5 He⁻ja⁻ ga⁻jwä^h Juda kuu^h ja⁻ neh⁻ gwah^h
juuh^h, mah^h ya⁻hēē^h jee^h ja⁻, ngooy^h na⁻täy⁻
ché^h luuy^h.

6 Ja⁻ga⁻ ga⁻juuh^h jmi⁻dsa⁻ kaah^h he^h kuu^h
ja⁻ mah^h ga⁻jäh^h:

—Sa⁺ le⁺ tøøh⁺ jne⁺ kuu⁺ la⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ kuu⁺ he⁻ kwëeh⁻ dsa⁻ Dio, jëeh⁺, ma⁻hlääh⁺ jma⁻ kyaah⁺ kuu⁺ la⁻.

⁷ He⁻ja⁻ ga⁻taayh⁻ juu⁺ kwee⁻ lay⁺ koo⁻ hwa⁺ kyaah⁺ kuu⁺ ja⁻ jee⁺ haay⁺ dsa⁻ chaa⁻ uu⁺. Hwa⁺ ja⁻ ma⁺ chee⁻ hwa⁺ kih⁺ të⁺ mi⁺ 'hya⁻.

⁸ He⁻ja⁻ lä⁻jiih⁺ jmi⁺ na⁺, hwa⁺ ja⁻ chee⁻: Hwa⁺ he⁻ ga⁻këe⁺ jma⁻.

⁹ Lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻te⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻jäh⁺ Jeremia hi⁻ ga⁻ngëe⁺ juu⁺ kih⁺ Dio llo⁺joo⁺, ma⁺ ga⁻jäh⁺: “Ga⁻kay⁺ gyii⁺gya⁺ kuu⁺ tøø⁻, he⁻ ma⁺ jmee⁺ dsa⁻ Israel kwaat⁻ ko⁻ja⁻ jiih⁺ kyee⁺ jaa⁻ dsa⁻,

¹⁰ mah⁺ ga⁻lay⁺ hwa⁺ kih⁺ të⁺ mi⁺ 'hya⁻, lä⁻koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻jmee⁺ Dio kin⁺.”

Ga⁻ka⁻ Pilato ju⁺dsoo⁺ kih⁺ Jesús

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ma⁺ cheh⁺ Jesús cha⁻në⁺ lle⁺moh⁺, he⁻ja⁻ ga⁻ngii⁺ lle⁺moh⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—¿Che⁺ hne⁻ he⁺ dsa⁻jøøh⁺ kyaa⁺ dsa⁻ judiu?

He⁻ja⁻ ga⁻jeeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—Ma⁻jäh⁺ ba⁺ hne⁻.

¹² Lä⁻jëe⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah⁺ kyaah⁺ dsa⁻gyuu⁺h⁺ ma⁺ bäayh⁻ dsoo⁺, pero ni⁺ miih⁻ sa⁺ cha⁻ ga⁻jeeh⁻ Jesús.

¹³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Pilato:

—¿Che⁺ sa⁺ nuuh⁻ joh⁺ juu⁺ sa⁺ hnoo⁻ dsa⁻ kyah⁺?

¹⁴ Pero ni⁺ koo⁻ mi⁺juu⁺ sa⁺ ga⁻jeeh⁻ Jesús kiyh⁺, he⁻ja⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ ma⁺ jëe⁻ dsah⁺ Pilato.

¹⁵ Lä⁻jë⁻ jiih⁻ ma⁺ të⁻ jmi⁺ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ judiu borrego mäh⁺ ma⁺ lää⁻ Pilato jaa⁻ jee⁺ lä⁻jëe⁻ hi⁻ tääh⁺ neh⁻ñe⁺ hi⁻ ma⁺ tih⁻ dsë⁺ dsa⁻ ba⁺.

¹⁶ Jmi⁺ ja⁻ ma⁺ hää⁺ neh⁻ñe⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁺ chee⁻ Barrabá hi⁻ ma⁺ hi⁺ juu⁺ kih⁺.

¹⁷ He⁻ja⁻ ga⁻ngii⁺ Pilato juu⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻kuh⁺ jee⁺ ja⁻:

—¿Hi⁻ hnooh⁻ hnäh⁺ lään⁺? ¿Che⁺ lään⁺ Barrabá o che⁺ lään⁺ Jesús hi⁻ chee⁻ Cristo? —ga⁻jäh⁺ Pilato.

¹⁸ Jëeh⁺, lä⁻la⁻ ba⁺ ma⁻ñey⁻ he⁻ na⁻høøh⁺ ba⁺ dsa⁻ he⁺ kih⁺ Jesús, heh⁺ ga⁻ngëe⁺ dsih⁺ ja⁺gooy⁻.

¹⁹ Ma⁺ gya⁺ Pilato në⁺ta⁺ kih⁺, ma⁺ ga⁻lloo⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ juu⁺ kih⁺ mëy⁺, ma⁺ jäh⁺:

—Jäh⁺ dsa⁻më⁺ kyaah⁺: “Ta⁺ bääh⁻ hñaa⁺ kyaah⁺ dsa⁻ñuu⁺ lluu⁺ he⁺. Jëeh⁺, ta⁺ ya⁻jnä⁺ ma⁻këe⁺ jnih⁺ na⁻høø⁺ jwërte.”

²⁰ Pero jmi⁻dsa⁻ kaah⁺ kyaah⁺ dsa⁻gyuu⁺h⁺ ma⁺ taayh⁻ dsa⁻ juu⁺ mah⁺ wa⁺ ngii⁺ he⁻ lää⁻ Barrabá mah⁺ wa⁺ juu⁺ Jesús.

²¹ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻jäh⁺ Pilato:

—¿Hi⁻ jee⁺ lä⁻uu⁺ hnooh⁻ hnäh⁺ lään⁺?

Lä⁻jëe⁻ ba⁺ ga⁻jäh⁺:

—Lää⁻ Barrabá.

²² Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Pilato siih⁺:

—¿Hee⁻ na⁻ jmeen⁻ kyaah⁺ Jesús hi⁻ chee⁻ Cristo?

Ma⁺ jäh⁺:

—Wa⁺ dsa⁻taay⁺ dsøh⁺ hma⁻cru⁻.

²³ Koo⁻ ka⁻läh⁺ ga⁻jäh⁺ lle⁺moh⁺ he⁺ siih⁺:

—¿Hee⁻ hliih⁺ ma⁻jmee⁺ dsa⁻ la⁻?

Pero cha⁻ga⁻miih⁻ miih⁺ ga⁻tooh⁺ dsa⁻ he⁺, ma⁺ jäh⁺:

—Täay⁺ dsøh⁺ hma⁻cru⁻.

Ga⁻jä⁺ juu⁺ juu⁺ Jesús

(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

²⁴ Ma⁺ jëe⁻ Pilato sa⁺ hii⁻ liyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻, cha⁻ga⁻miih⁻ ga⁻chi⁺ ga⁻jwaa⁺ dsa⁻ he⁺. He⁻ja⁻ ga⁻kay⁺ miih⁻ jmi⁺, ga⁻gyiyh⁺ gooy⁻ cha⁻në⁺ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ he⁺, mah⁺ ga⁻jäh⁺:

—Sa⁺ bääh⁻h⁺ hñiin⁻ kyaah⁺ jma⁻ kih⁺ dsa⁻ lluu⁺ la⁻. Na⁻ hniih⁺ ma⁻na⁻la⁻ kwaat⁻ kyah⁺ hnäh⁺.

²⁵ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ ga⁻lä⁻jëe⁻ dsa⁻ he⁺:

—Wa⁺ na⁻bääh⁻ jnääh⁺ jma⁻ kiyh⁺, lä⁻kye⁻ joo⁺ siih⁺ jnääh⁺.

²⁶ Ja⁻ga⁺ ga⁻lää⁺ Pilato Barrabá mah⁺ ga⁻jmeey⁺ hih⁺ ga⁻jmi⁺ ga⁻baa⁺ dsa⁻ Jesús. Ma⁻ngëe⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ngëe⁺ Jesús ja⁺gooy⁻ hløø⁺ mah⁺ dsa⁻täay⁺ dsøh⁺ hma⁻cru⁻.

²⁷ He⁻ja⁻ ga⁻jää⁺ hløø⁺ kyaa⁺ Pilato Jesús ta⁺ në⁺ta⁺ kiyh⁺, mah⁺ ga⁻kuyh⁺ lä⁻jëe⁻ hløø⁺ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ kiyh⁺.

²⁸ Hi⁻ ga⁻lee⁺ hløø⁺ hmiih⁻ kih⁺ Jesús mah⁺ ga⁻kyeh⁻ dsih⁺ koo⁻ hmiih⁻ gyuu⁺ läh⁻ lä⁻koh⁺ he⁻ këh⁻ rey.

²⁹ Ga⁻kay⁺ wii⁻ too⁺ ga⁻jmeey⁺ koo⁻ he⁻ lih⁻ mah⁺ ga⁻tooyh⁻ lle⁺ Jesús lla⁻ coron. Ga⁻tooyh⁻ koo⁻ hma⁻tah⁻ gooy⁻ ra⁻lluu⁺, ma⁺ jmää⁻ dsih⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻

dsa-ta' jøøh'. Ja-ga' ga'juuyh' jney' cha'ney' mah' ga-mi'kwayh' ma' jayh':

—Peer' jøøh' dsa-ta' kya'a' dsa-judiu.

³⁰ Ga-ti' ga'hne' dsih', ga-kay' hma-tah' mah' ga-bay' lley'.

³¹ Ma-ngëe' ma-mi-kwah' dsih', ga-llee' dsa-hmih- gyuu' he-ga-kyeyh' ja-, mah' ga-kyeyh- ka-läh' hmih- kiyh', ja-ga' ga-jäy' na-täy' dsoh' hma-cru'.

Ga-täy' Jesús dsoh' hma-cru'

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Lä-ma' ga-hwëy- në'ta' ja-, ga-jëy' jaa- dsa- chaa- Cirene hi- ma' chee- Simón. Ga-jmee' hløø' bii' ga-ka' dsa- he' hma-cru' kih' Jesús.

³³ Ga-jäy' Jesús lä- ga-të' jee' chee- Gólgota, he- hnøø' jäh': Moo' Lle' Hlii'.

³⁴ Jee' ja- ga-kwëh' dsih' jmi- jiih- he- na-kaah- jmi- llih'. Koo- ga-hlayh' miuh- ba', sa- ga-hiiy' ma' hiih' jmi- ja-.

³⁵ Ma-ngëe' ma-täa- dsih' dsoh' hma-cru', ga-ti' ga'llooyh' hmih- kih' Jesús kooyh- suert. Lä-ja- ga-lä-te' lä-ko- ga-jäh' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio: “Ga-ti' ga'llooyh' hmih- kin' kyaah' dsa-kyaayh', ga-kooyh' suert mah' jëy' hij- tëe' hmih- kin'.”

³⁶ Mah' ga-taayh' ga-høøy' jee' ja-.

³⁷ Ga-tøø' dsa-ta' gyuu' lley' koo- hwëh' he- jäh' ha- lä- la' dsoo' he- bääh- dsih': “Hi- la- na- Jesús hi- laa' Dsa-jøøh' kya'a' dsa-judiu.”

³⁸ Koo' kiyh', ma' tøø' tø' hma-cru' jee' ma-na-taa- uu' dsa-hii-, jaa- jwoo' ra-llu' kiyh', jaa- jwoo' ra-këh' kiyh'.

³⁹ Lä-jëe- hi- ma' dsa-ngëe' ta- ja- ma' jiih- lley' hi- ma' mi-kwayh' kih' Jesús.

⁴⁰ Ma' jayh':

—Hne- hi- ma' tu' gwah- juuh- mah' kyaah' hnë- jmi' ma' chooh', lää- hñaah'. Jña- në' hma-cru' na-, cher'mah' dsoo' laah' Joø' Dio.

⁴¹ Ja-ba' lä-ja- ga-jmee' lä-jëe- dsa-kaah' kya'a' jmi-dsa- kyaah' ta-jwoh' kya'a' ley, kyaah' lä-jëe- dsa-gyuuh', ma' jayh':

⁴² —Ga-läy' ba' jñah' dsa- mah' sa- liyh- läy' hñiiy'. Cher'mah' dsoo' laay' Dsa-jøøh' kya'a' dsa- Israel, wa' jñaay'

hñiiy' na' dsoh' hma-cru-, ja-ga' lä-heeh' jne' kiyh'.

⁴³ Ga-kay' o-jøh- dsë- kih' Dio. He-ja- cher'mah' Dio hnäy', hñii' Dio wa' läy' na', jëh' he' ba' hñiiy' ma' jayh' laay' Joø' Dio.

⁴⁴ Lä-ja- ka-läh' ga-mi-kwah' hi- hij- hi- ma-taa- jyoh' hma-cru- koo' kiyh'.

Ga-juu' Jesús

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Ma' ga-të' lä-hyoo-, lä-kaa- jmi-gyuu- ga-nuu- lä-jiih' ga-të' ko-hi' hnë- ta' ga-hloo'.

⁴⁶ Ja-ba' hor- ja-, ga-hlëeh' Jesús koo- ki-gaa-, ga-jayh':

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —he- la- hnøø' jäh': Dio kyaan-, Dio kyaan-, ¿he-la' ma-beeh- jnä'?

⁴⁷ Ko-llaa' hi- ma-täah' jee' ja- ga-nuuy' he- ga-hlëeyh', he-ja- ga-jayh':

—Jëe- da', tëeyh- Elía.

⁴⁸ Lä-chah' ja- ngoo' ko-chih' jaa- dsa-kyaayh', ga-kay' koo- wa'joo-, ga-mi-gyuyh' joo- kyaah' jmi- jiih-. Ga-lla-lley' lle' hma- mah' ga-chooy' ma' hih' Jesús.

⁴⁹ Ko-llaa' ma' jäh':

—Ta- jmäy- he'. Wa' jëe- da' jne' che' jä- Elía mah' läy'.

⁵⁰ Koo- ka-läh' ga-hooh' Jesús koo- ki-gaa-, ja-ga' ga-ngëe' jmi-lle' kiyh'.

⁵¹ Lä-chah' ja- ga-gii- hmih- he- ma' na-jnë- llah' gwah-, ga-løø' ta' gyuu' lä- ga-të' hwa'. Ga-jeh' wi' jwërte hwa' lä-jiih' ga-llaa' ku' hloo-.

⁵² Hi- ga-na' to-høø- kih' jwëe' hi- na-jngëe' kya'a' Dio mah' ga-lä-jiih' hi- ma-na-juu'.

⁵³ Lä-chah' ja- ga-hwëe- hi- he' neh- to-høø- ma' ga-lä-jiih' Jesús, ja-ga' ga-näy' ta' jee' jwi- na-jngii' jee' ga-mi-jnäy- hñiiy' jee' kih' jwëe' dsa-.

⁵⁴ Ga-jwaayh' jwërte juu' hløø' kyaah' dsa-kyaayh' hi- ma-hää- Jesús, ma' ga-jeh' wi' hwa' hi- ma' ga-jëy' lä-jë- he- ga-la' ja-. Ga-jayh':

—Ma-ra- ju'dsoo', he' ba' Joø' Dio na-.

55 Ko⁻ni^h~ ga⁻ja⁻ ma⁻ tä^h ka⁻lä^h jwë⁻ dsa⁻më⁻ hi⁻ ma⁻ jëë⁻. Dsa⁻më⁻ he⁻ ya⁻nää⁻ kya^h Jesús lä⁻ ga⁻të⁻ hwa⁻ Galilea. Hi⁻ he⁻ ma⁻ jmeë⁻ ta⁻he⁻ kiyh⁻.

56 Jee⁻ ja⁻ ma⁻ hä^ä María Magdalena kya^h María choo⁻ Jacobo kya^h José, kya^h choo⁻ chih⁻ kya^h Zebedeo.

Ga⁻haay⁻ Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Ta⁻ ga⁻hloo⁻ jmi⁻ ja⁻, ja⁻ ja⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu⁻ hi⁻ ma⁻ cha⁻ Arimatea hi⁻ ma⁻ chee⁻ José. Hi⁻ he⁻ ka⁻lä^h ga⁻lä⁻ discípulo kya^h Jesús.

58 Née⁻ dsa⁻ he⁻ na⁻hlë^h kya^h Pilato mah⁻ kway⁻ jwë⁻ jyooy⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih⁻ Jesús dsöh⁻ hma⁻ cru⁻. Ga⁻kwa⁻ bih⁻ jwë⁻ mah⁻ kooy⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih⁻ Jesús.

59 He⁻ ja⁻ ga⁻ jyooy⁻ José he⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih⁻ Jesús mah⁻ ga⁻lä⁻äy⁻ kooy⁻ ta⁻ jmaah⁻ na⁻ jngi⁻.

60 Mah⁻ ga⁻ taayh⁻ neh⁻ kooy⁻ to⁻ hoo⁻ hmë⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ hë⁻ kiyh⁻ në⁻ kuu⁻ hloo⁻. Ma⁻ ngë⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻ báy⁻ kooy⁻ mi⁻ kuu⁻ juuh⁻ mah⁻ ga⁻ jlëy⁻ ho⁻ too⁻ ja⁻. Ja⁻ ga⁻ ngaayh⁻.

61 Cha⁻ në⁻ kih⁻ to⁻ hoo⁻ ja⁻, ma⁻ gya⁻ María Magdalena kya^h ga⁻ jñah⁻ María.

Ma⁻ tä^h hlø⁻ hoo⁻ to⁻ hoo⁻

62 Ma⁻ ga⁻ jnä⁻ jyoh⁻ jmi⁻, ga⁻ lä⁻ nää⁻ jmi⁻ dsa⁻ ka^h kya^h dsa⁻ fariseo cha⁻ në⁻ Pilato. Ma⁻ goh⁻ jmi⁻ he⁻ ma⁻ mi⁻ lluu⁻ dsa⁻ hñi⁻ kih⁻ jmi⁻ he⁻ tey⁻ dsëy⁻.

63 Mah⁻ ga⁻ siyh⁻:

—Ma⁻ lä⁻ dsooh⁻ dsë⁻ jnä^h he⁻ ga⁻ jäh⁻ hi⁻ ta⁻ juu⁻ he⁻. Lä⁻ kooy⁻ ma⁻ chaay⁻ ga⁻ jäh⁻: Ga⁻ ma⁻hya⁻ hnë⁻ jmi⁻ na⁻ juun⁻, lä⁻ jiihn⁻ ka⁻ lä^h.

64 He⁻ ja⁻ jmeë⁻ mada⁻ hoo⁻ dsa⁻ to⁻ hoo⁻ lä⁻ jiih⁻ të⁻ hnë⁻ jmi⁻. Jë^h, goo⁻ la⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lä⁻ nää⁻ discípulo kya^h ta⁻ la⁻ hwë⁻, leey⁻ hli⁻ mah⁻ mi⁻ gaay⁻ dsa⁻, jäh⁻: “Ma⁻ lä⁻ jiiyh⁻ ba⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻”. Lä⁻ ja⁻ le⁻ juuy⁻ cha⁻ ga⁻ mi⁻h⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ he⁻ ga⁻ juu⁻ Jesús lä⁻ ma⁻ to⁻ në⁻.

65 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Pilato siyh⁻:

—Hii⁻ hlø⁻ tä^h na⁻. Go⁻ jäh⁻ mah⁻ hoo⁻ to⁻ hoo⁻ ha⁻ koh⁻ jiih⁻ le⁻.

66 He⁻ ja⁻ ga⁻ nää⁻ kya^h hlø⁻ jee⁻ la⁻ to⁻ hoo⁻ mah⁻ hoo⁻ kwee⁻. Ga⁻ jmeey⁻ lii⁻ hoo⁻ to⁻ hoo⁻ mah⁻ sa⁻ tä⁻ dsa⁻ goo⁻. Hi⁻ ga⁻ lä⁻äy⁻ hlø⁻ hoo⁻ ka⁻ lä^h.

28

Ga⁻ lä⁻ jiih⁻ Jesús

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Ma⁻ goh⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁻, lä⁻ koh⁻ ga⁻ jnä⁻ to⁻ në⁻ jmi⁻ kih⁻ seman⁻, ngoo⁻ María Magdalena kya^h jñah⁻ María na⁻ jëy⁻ to⁻ hoo⁻.

2 Ni⁻ sa⁻ lii⁻ ga⁻ ma⁻ ga⁻ jeh⁻ wi⁻ jwërte hwa⁻. Ga⁻ jñä⁻ gyuh⁻ ja⁻ ángel kya^h Dio. Ma⁻ ga⁻ llooy⁻ jee⁻ ma⁻ la⁻ to⁻ hoo⁻, ga⁻ báy⁻ mi⁻ kuu⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ jnë⁻ mah⁻ ga⁻ gyay⁻ në⁻ kih⁻.

3 Ángel he⁻ ma⁻ jnä⁻ lä⁻ koh⁻ je⁻ ñih⁻. Sa⁻ hmi⁻h⁻ kiyh⁻ ma⁻ la⁻ tø⁻ jlë⁻ lä⁻ kooy⁻ tø⁻ tu⁻ hmoo⁻.

4 Ma⁻ ga⁻ jëe⁻ hlø⁻ hi⁻ ma⁻ tä^h hoo⁻ jee⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ goyh⁻ jwërte lä⁻ jiih⁻ ga⁻ jläy⁻, ga⁻ saa⁻ ga⁻ jaay⁻ hwa⁻ lä⁻ koh⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻ ba⁻.

5 Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ ángel siyh⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻:

—Ta⁻ wa⁻ gah⁻ hnäh⁻. Ma⁻ ba⁻ jnä⁻, ma⁻ ya⁻ nää⁻ hnäh⁻ hnaah⁻ hnäh⁻ Jesús hi⁻ ga⁻ tä⁻ dsa⁻ dsöh⁻ hma⁻ cru⁻.

6 Sa⁻ cha⁻ jee⁻ la⁻, hii⁻ ma⁻ lä⁻ jiih⁻ lä⁻ kooy⁻ ga⁻ jäh⁻ jäh⁻. Ya⁻ nää⁻ hnäh⁻ ya⁻ jëe⁻ jee⁻ ga⁻ kya^h dsih⁻.

7 Mah⁻ go⁻ nää⁻ hnäh⁻ ko⁻ chih⁻ go⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ juu⁻ kih⁻ lä⁻ jëe⁻ discípulo kya^h he⁻ ma⁻ lä⁻ jiiyh⁻ jee⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ juu⁻. Hii⁻ dsoo⁻ dsa⁻ jäh⁻ hnäh⁻ ta⁻ Galilea. Jee⁻ ja⁻ jë^h hnih⁻. He⁻ la⁻ na⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ jmeehn⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

8 Ma⁻ la⁻ ma⁻ jëe⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻ neh⁻ to⁻ hoo⁻ ja⁻, ga⁻ jwaay⁻ jwërte hi⁻ ta⁻ ko⁻ ta⁻ ga⁻ jëe⁻ dsëy⁻ go⁻ te⁻. Mah⁻ ga⁻ nää⁻ cha⁻ hliiy⁻ na⁻ jmeey⁻ juu⁻ kya^h jnä^h. Jee⁻ ga⁻ nää⁻ ja⁻,

9 ga⁻ mi⁻ jnä⁻ Jesús hñi⁻ ta⁻ cha⁻ nëy⁻, ga⁻ jmeey⁻ Dio kih⁻. Hi⁻ dsa⁻ më⁻ he⁻ ga⁻ nää⁻ chuh⁻ mah⁻ ga⁻ iiy⁻ tii⁻ Jesús, ga⁻ jmeey⁻ juuh⁻ kiyh⁻.

10 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Ta⁺ wa⁺ gah⁺ hnäh⁺. Go⁻nää⁻ hnäh⁺ go⁻jmeeh⁻ juu⁺ kih⁺ øøhn⁺ mah⁺ wa⁺ lla⁻näy⁻ ta⁻ Galilea. Jee⁺ ja⁻ jëëy⁺ jnä⁺.

Ga⁻juu⁺ dsa⁻, ga⁻jäyh⁺ ga⁻hëë⁺ discípulo hli⁺ kyaa⁺

¹¹ Ma⁻ngëë⁺ ma⁻näy⁻ ja⁻, ko⁻llaa⁺ hløø⁺ hi⁻ ma⁺ høø⁺ to⁻høø⁻, na⁻nää⁺ ta⁻ jee⁺ jwii⁻ na⁻jmeeyh⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻kaa⁺ kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻ lä⁻jë⁺ he⁻ ga⁻la⁺.

¹² He⁻ja⁻ ga⁻kuh⁺ jmi⁻dsa⁻ he⁺ kyaah⁺ dsa⁻gyuu⁺ ga⁻jwayh⁺ juu⁺, mah⁺ ga⁻kwëëyh⁺ cha⁻miih⁻ kuu⁺ lä⁻jëë⁺ hløø⁺ he⁺.

¹³ Mah⁺ ga⁻taayh⁻ juu⁺:

—Hnäh⁺ ba⁺ na⁻ jwah⁺: “Ta⁺ko⁻jiih⁺ na⁻gwi⁺ jnääh⁺, ga⁻lla⁻nää⁺ discípulo mah⁺ ga⁻hëëy⁺ hli⁺ kyaa⁺”, lä⁻ja⁻ jwah⁺ hnäh⁺.

¹⁴ Cher⁺mah⁺ ga⁻lä⁻ñe⁺ lle⁺moh⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ma⁻la⁺, ma⁻ñe⁺ ba⁺ jnääh⁺ ha⁻ lä⁻ chiih⁺ jnih⁺ mah⁺ sa⁻ bääyh⁻ hnäh⁺.

¹⁵ Ga⁻ka⁺ ba⁺ hløø⁺ he⁺ kuu⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁻jmeey⁺ lä⁻koo⁻ juu⁺ he⁻ ga⁻taah⁻ dsih⁺. He⁻ja⁻ lä⁻ ma⁻chooh⁻ ja⁻ ba⁺ dsa⁻ judiu⁺ juu⁺ ta⁻juu⁺ ja⁻, lä⁻jiih⁺ na⁺.

Ga⁻cheë⁺ Jesús discípulo kyaa⁺ mah⁺ dsa⁻kay⁺ ju⁺hmëë⁺ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁺

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Lä⁻jëë⁺ gya⁻kaa⁻ jnääh⁺ ga⁻nøø⁺ jnääh⁺ ta⁻ Galilea, ta⁻ moh⁺ jee⁺ ga⁻jmeey⁺ Jesús mada⁻ he⁻ dsa⁻nøø⁺ jnääh⁺.

¹⁷ Lä⁻ ma⁺ ga⁻jëë⁺ jnääh⁺ ga⁻jmeey⁺ jnääh⁺ juuh⁻ kiyh⁺, pero ko⁻llaa⁺ dsa⁻kyaahn⁺ ma⁺ jmeey⁺ to⁺ dsë⁺.

¹⁸ He⁻ja⁻ ja⁺ Jesús chuh⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ mah⁺ ga⁻siiyh⁻ jnääh⁺ lä⁻la⁻:

—Ma⁻na⁻ngën⁺ jwë⁺ jmeen⁻ hih⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁺ hi⁻ tääh⁺ gyuu⁺ hwa⁺.

¹⁹ He⁻ja⁻ jwahn⁺, go⁻nää⁺ hnäh⁺ go⁻kwa⁺ hnäh⁺ juu⁺ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻, mah⁺ lä⁻ jwëë⁺ discípulo kyaan⁺. Ja⁻ chaayh⁻ jmi⁺ lä⁻koo⁻ mada⁻ he⁻ jmeey⁺ Tää⁺, kyaah⁺ Jooy⁺, hi⁻ kyaah⁺ jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺.

²⁰ Ja⁻ mi⁻tëëh⁺ hnäh⁺ he⁻ mi⁻tey⁺ lä⁻jë⁺ mada⁻ he⁻ ma⁻jmeen⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Mah⁺ hii⁺ jnä⁺ hään⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ga⁻lä⁻jë⁺ jmi⁺, lä⁻jiih⁺ llaa⁻ jmi⁻gyuu⁺. Wa⁺ la⁺ lä⁻ja⁻.

San Marcos Ju'hmëë' kih' Jesús he' ga' sih' Marcos

Ma' kwa' Jwaa' juu' jee' la' hwa' kii'
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Jee' la' ma' løø' ju'hmëë' kih' Jesucristo
Joo' Dio,

2 lä'koo' ga'jäh' Isaia hi' ga'ngëë' juu'
kih' Dio:

Cheen' jaa' hi' dsa'kwa' juu' kin'.

Hi' he' dsoo' ta' cha'neh' mah' mi'lluy' jwë'
kyah'.

3 Kii' nuuh' koo' lle' he' hlëeh' hwa' kii'
jee' sa' kwa' ni' miih':

"Mi'llu' hnäh' jwë' kih' Dsa'jøøh' jnän',
mi'llu' hnäh' hñaah' mah' jäy' koo' dsoo'
jwë'", ga'jäyh'.

4 Ma' choo' Jwaa' jmi' koo' hwa' kii'
jee' sa' kwa' ni' miih'. Ga'kway' juu' he'
saa' dsa' jmi' hi' ga'hlëëyh' dsa' mah' wa'
dsa'jeeyh' kyaah' Dio mah' koo' Dio dsë'
kih' dso'kye' kiyh'.

5 Jwëë' dsa' ga'lla'nää' jee' ma' cheh'
Jwaa'. Ga'lla'nää' hi' chaa' jee' jwii'
mäh' he' na'hee' hwa' Judea hi' lä'ja' hi'
chaa' Jerusalén ka'läh'. Lä'jëë' dsa' he'
ma' mi'jnääy' he' hlih' he' ma' jmeey'
hi' ga'chaa' Jwaa' jmi' dsa' he' cha'jmi'
Jordán.

6 Hmiih' kih' Jwaa' ma' la' kyaah' jnu'
camey' hi' ma' hä' loo' tuyh'. Ma' kuyh'
iih' hi' ma' hiih' jmi' tah' he' ma' cha'
moh'.

7 Juu' lä'la' ma' kway', ma' jäyh':

—Këë' ga'jä' jaa' hi' jøøh' ga'lä'koh' ga'
jnä'. Hi' ni' sa' tēdsëen' chiuhn' mah' llen'
loo' he' hä' tiiy'.

8 Ma'ra' ju'dsoo' chaan' hnäh' jmi'
kyaah' jmi' ba', pero hi' jä' këë' ga'
ki' jnä', hi' he' chaa' hnäh' jmi' kyaah'
Jmi'lle' Na'jngii'.

Jwaa' ga'chaa' Jesús jmi'

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Ga'lloo' koo' jmi' ya'hëë' Jesús koo'
jwii' he' chee' Nazaret he' na'hee' hwa'

Galilea, ngooy' mah' ga'choo' Jwaa' jmi'
kiyh' cha'jmi' Jordán.

10 Ma' ya'hëë' Jesús cha'jmi', lä'chah'
ja' ga'jëëy' ga'nä' gyuu', ga'jyoo' Jmi'lle'
Na'jngii' nē' kiyh' laa' lä'koo' jaa' juu'.

11 Hi' ga'lä'nuuh' koo' juu' he' ja' gyuu',
he' ma' jäh':

—Hne' laah' gyuu' kyaan' hi' hnaan'.
Peer' chaan' llu' kyaah' hne'.

Ga'ka' hi'sa'llu' dsë' Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Lä'chah' ja', ga'jøø' Jmi'lle' Na'jngii'
kih' Jesús ta' hwa' kii'.

13 Jee' ja' ga'jäy' to'loo' jmi' jee' chaa'
jah' hää' mah' ga'ka' Tana' dsë' Jesús. Hi'
ga'lla'nää' ángele hi' ma' jmeë' ta'he' kih'
Jesús.

Ga'løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Ma'ngëë' ma'taah' dsa' Jwaa' neh'ne'
' , ngaah' Jesús ta' hwa' Galilea na'kway'
ju'hmëë' lä'koo' jaa' Dio dsa' lä'hih' kih'.

15 Ga'jäyh' lä'la':

—Ma'dsëë' jmi', he' tøøhn' na' he' jaa'
Dio dsa' lä'hih' kih'. Jeeh' hnäh' kih' Dio
mah' heeh' hnäh' ju'hmëë' kiyh'.

*Ga'tëeh' Jesús kyeë' dsa' hi' ma' jwä'
hma'*

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' ta' cha'hoó'
jmi'juuh' he' hla' hwa' Galilea, jee' ja'
ga'jëëy' Simón Pee' kyaah' Andre' øøyh',
ma' tääyh' jwäy' hma', jëeh' he' ja' ba' ma'
la' ta' kiyh'.

17 Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Ya'nääh' hnäh' kyaah' jnä' mah'
mi'tëen' hnäh' ha' lä' jmeeh' hnäh' mah'
leeh' hnäh' dsa', la' he' ma' leeh' hnäh'
hmooh'.

18 Lä'chah' ja' ga'kyey' sa'hma' kiyh'
mah' ga'nääy' kyaah' Jesús.

19 Ma'ngëë' gyih' koo'nih', ga'jëëy' Ja-
cobo kyaah' Jwaa' joo' Zebedeo ma' tääyh'
neh' na'moo', ma' hmiy' sa'hma' kiyh'.

20 Jesús ga'tëë' kiyh' hi' chah' ba'
ga'jmeey' koo'jøøh' kyaayh'. Ga'jä' ba'
Zebedeo jmiy' neh' na'moo' kyaah' lä'jëë'
hi' ma' jmeë' ta' kiyh'.

Ga⁻lleē⁻ Jesús jaa⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ kih⁻ jaa⁻ dsa⁻

(Lc. 4:31-37)

²¹ Ga⁻lla⁻naäy⁻ jwii⁻ Capernaum jmi⁻ ja⁻. Hi⁻ ma⁻ ga⁻te⁻ jmi⁻ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē⁻ ga⁻he⁻ Jesús neh⁻ gwah⁻ mäh⁻, hi⁻ ga⁻løoy⁻ hlēy⁻ dsa⁻.

²² Peer⁻ ma⁻ dsaa⁻ dsēy⁻ ma⁻ nuuy⁻ nuuh⁻ kih⁻ Jesús. Jēh⁻ ma⁻ hlēy⁻ dsa⁻ lä⁻koh⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ hih⁻ ba⁻, ja⁻ lä⁻koh⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻ jwoh⁻ kyaa⁻ ley.

²³ Neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ma⁻ hää⁻ jaa⁻ dsa⁻ nuuh⁻, hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻. Ga⁻hlēy⁻ koo⁻ ki⁻gaa⁻,

²⁴ ga⁻jäh⁻:

—Ta⁻ kaa⁻ jnääh⁻, Jesús dsa⁻ Nazaret. ¿Che⁻ ma⁻ñeh⁻ mah⁻ mi⁻llaah⁻ jnääh⁻? Kyuun⁻ ba⁻ hne⁻. Hne⁻ ba⁻ he⁻ hi⁻ na⁻ jngēē⁻ kyaa⁻ Dio.

²⁵ Ga⁻juuh⁻ Jesús kih⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ he⁻, ga⁻siyh⁻:

—Ta⁻ tooh⁻ miih⁻, go⁻hēē⁻ jee⁻ hääh⁻ kih⁻ dsa⁻ nuuh⁻ na⁻.

²⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻gwa⁻ ga⁻gyaa⁻ dsa⁻ nuuh⁻ he⁻ ga⁻jmee⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ kiyh⁻, ga⁻hooyh⁻ koo⁻ ki⁻gaa⁻, ja⁻ ga⁻ ya⁻ hēy⁻.

²⁷ Lä⁻jēē⁻ dsa⁻ ma⁻ tääh⁻ jēē⁻ dsah⁻, ga⁻ngiyy⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaa⁻h⁻, ga⁻jäh⁻:

—¿Hee⁻ ba⁻ juu⁻ na⁻? Hmēē⁻ ba⁻ la⁻ juu⁻ na⁻. Peer⁻ beē⁻ juu⁻ kiyh⁻, lä⁻kye⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ jmeey⁻ hih⁻ kih⁻ mah⁻ nuuh⁻ kiyh⁻.

²⁸ Chah⁻ ba⁻ ga⁻lä⁻cha⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús lä⁻kaa⁻ hwa⁻ Galilea.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús ma⁻choo⁻ Simón Pee⁻

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Ma⁻ ya⁻ hēē⁻ Jesús neh⁻ gwah⁻ mäh⁻, ngooy⁻ kyaa⁻ Jacobo kyaa⁻ Jwaa⁻ cha⁻neh⁻ kih⁻ Simón kyaa⁻ Andre⁻ øøyh⁻.

³⁰ Ma⁻choo⁻ Simón ma⁻ kyaa⁻ dsaah⁻ llii⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús.

³¹ Ngoo⁻ Jesús jee⁻ kyaa⁻, ga⁻sooyh⁻ goo⁻ dsa⁻ mē⁻ he⁻ ga⁻chaayh⁻ hi⁻ lä⁻chah⁻ ja⁻ ya⁻ hii⁻ llii⁻ kiyh⁻ hi⁻ ga⁻løoy⁻ jmeey⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ lä⁻jēē⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jwēē⁻ hi⁻ dsaah⁻

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Ta⁻ ga⁻hloo⁻ ja⁻, lä⁻ ma⁻ ga⁻hmää⁻ hyoo⁻, na⁻naä⁻ jwēē⁻ dsa⁻ na⁻jää⁻

dsa⁻ dsaah⁻ cha⁻nē⁻ Jesús hi⁻ lä⁻ja⁻ na⁻jääy⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻.

³³ Jwēē⁻ dsa⁻ chaa⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻ na⁻naä⁻, ga⁻kayh⁻ go⁻te⁻ ho⁻hne⁻.

³⁴ Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jwēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ kyaa⁻ na⁻ku⁻ na⁻ngii⁻ dsoo⁻. Hi⁻ ga⁻hwēy⁻ jwēē⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ hi⁻ ma⁻ jää⁻ dsa⁻. Sa⁻ ga⁻kwa⁻ Jesús jwē⁻ ma⁻ hlēh⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻, kih⁻ he⁻ kyuu⁻ bih⁻ Jesús.

Ga⁻kwa⁻ Jesús juu⁻ neh⁻ gwah⁻ mäh⁻

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tiuh⁻ go⁻te⁻, hwē⁻ ga⁻ lä⁻ja⁻, ya⁻ hēē⁻ Jesús jwii⁻ jee⁻ ma⁻ gyay⁻ ja⁻, ngooy⁻ koo⁻ moh⁻ jee⁻ sa⁻ chaa⁻ dsa⁻ na⁻ngiyy⁻ kiyh⁻ kih⁻ Dio.

³⁶ He⁻ ja⁻ ngoo⁻ Simón kyaa⁻ dsa⁻ kyaa⁻h⁻ na⁻hnaäy⁻ Jesús.

³⁷ Ma⁻ ga⁻ jnääh⁻ Jesús, ga⁻siyh⁻:

—Jwēē⁻ dsa⁻ tääh⁻ hnaah⁻ hne⁻ jee⁻ oo⁻.

³⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁻ Jesús:

—Man⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁻ jwii⁻ lä⁻kaa⁻ jäh⁻ la⁻, na⁻kan⁻ juu⁻ la⁻ ka⁻läh⁻. Jēh⁻, kih⁻ he⁻ la⁻ ba⁻ ja⁻ ma⁻jan⁻.

³⁹ Ma⁻ ja⁻ ga⁻ngēē⁻ Jesús lä⁻kaa⁻ hwa⁻ Galilea, ma⁻ kway⁻ juu⁻ neh⁻ gwah⁻ kih⁻ dsa⁻ judiu⁻ hi⁻ ma⁻ hwēy⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ kih⁻ dsa⁻.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jaa⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ hmih⁻ høø⁻

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Jaa⁻ dsa⁻ nuuh⁻ hi⁻ ma⁻ dsaah⁻ hmih⁻ høø⁻ ga⁻mi⁻jēy⁻ Jesús, ga⁻juuyh⁻ jnēy⁻ cha⁻nē Jesús, ga⁻chuuy⁻ kyaa⁻h⁻:

—Cher⁻ mah⁻ le⁻, leh⁻ ba⁻ hne⁻ cheh⁻ dsoo⁻ he⁻ mi⁻sah⁻ jnä⁻ —ga⁻jäh⁻.

⁴¹ Peer⁻ ga⁻ lä⁻ñih⁻ dsē⁻ Jesús kih⁻ dsa⁻ he⁻, ga⁻kyey⁻ gooy⁻ nē⁻ kiyh⁻, mah⁻ ga⁻jäh⁻:

—Le⁻ ba⁻. Wa⁻ dsa⁻ che⁻ dsoo⁻ he⁻ mi⁻sah⁻ hne⁻.

⁴² Lä⁻chah⁻ ma⁻ ga⁻hlēh⁻ Jesús ja⁻, ga⁻ääh⁻ go⁻te⁻ hmih⁻ høø⁻ ja⁻.

⁴³ Jää⁻ ja⁻ ga⁻ hiih⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻, ga⁻taayh⁻ cha⁻miih⁻ juu⁻.

⁴⁴ Ga⁻jäh⁻ siyh⁻:

—Jēē⁻ da⁻, ta⁻ jwii⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻hlaah⁻. Gwa⁻ go⁻hääh⁻ hñaah⁻ kih⁻ jmi⁻ dsa⁻ ba⁻. Kye⁻ miih⁻ he⁻ kwēēh⁻ hnih⁻ mah⁻ mi⁻lluuy⁻ hne⁻ lä⁻koh⁻ lle⁻ ley⁻ kih⁻

Moisé. Lã⁺ja⁻ go⁻jmeé⁺ mah⁺ lã⁻ñey⁻ ma⁻jã⁺ kyah⁺.

45 Hi⁺ ngoo⁺ dsa⁻ñuuh⁻ he⁺. Chah⁺ ba⁺ ga⁻løøy⁺ jmeey⁺ juu⁺ ha⁻ lã⁺ ga⁻la⁺ kiyh⁺. Kih⁺ he⁻ja⁻, mo⁺so⁺ ga⁻la⁺ ma⁺ dsoo⁺ Jesús jnã⁺hã⁺ jyoh⁺ jwii⁻, jëeh⁺ ma⁺ dsa⁻kuh⁺ jwëë⁺ dsa⁻. Ta⁺ jee⁺ sa⁻ chaa⁻ dsa⁻ ba⁺ ma⁺ ngëy⁺. Pero ma⁺ra⁺ he⁻ ga⁻lla⁺nãã⁺ ba⁺ dsa⁻ chaa⁻ ta⁺ jee⁺ jyoh⁺ ma⁺ hnaayh⁻.

2

Ga⁻mi⁺hlãã⁺ Jesús jaã⁻ hi⁻ sa⁻ liih⁻ goo⁻ tii⁺
(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

1 Ga⁻hya⁻ ga⁺ miih⁻ jmi⁺ ja⁻ga⁺ ga⁻llaah⁺ Jesús ka⁻lãh⁺ jwii⁻ Capernaum hi⁻ ga⁻nuu⁺ dsa⁻ gyay⁺ cha⁻neh⁺.

2 Lã⁺chah⁺ ja⁻ ga⁻kuh⁺ jwëë⁺ jwërte dsa⁻ mah⁺ ga⁻kayh⁺ cha⁻neh⁺ lã⁺jiih⁺ sa⁻ ga⁻lã⁺joo⁻ ho⁺hne⁻ jee⁺ ma⁺ dsa⁻taayh⁻ hi⁻ ga⁻løø⁺ Jesús kwa⁺ juu⁺.

3 Hor⁺ ja⁻ ga⁻lla⁺nãã⁺ kyee⁺ dsa⁻ jãã⁺ jaã⁻ hi⁻ dsaah⁺ hi⁻ sa⁻ liih⁻ goo⁻ tii⁺.

4 Sa⁺ ga⁻la⁺ ma⁺ dsa⁻nããy⁺ chuh⁻ kih⁺ Jesús, kih⁺ he⁻ ma⁻na⁻kah⁺ dsa⁻. He⁻ja⁻ ga⁻wii⁺ dsa⁻ he⁺ gyuu⁺ hne⁺ ja⁻, mah⁺ ga⁻jñiyh⁺ miih⁻ ka⁻luu⁺ hne⁺ jee⁺ gya⁺ Jesús. Ta⁺ jwë⁺ ja⁻, ga⁻jñaa⁺ dsa⁻dsaah⁺ he⁺ lã⁺ ma⁻kyaay⁺ ja⁻ nã⁺ jii⁺ kiyh⁺.

5 Ma⁺ ga⁻jëë⁺ Jesús ha⁻ lã⁺koø⁻ dsoo⁺ dsë⁺ lã⁺jëë⁺ dsa⁻ he⁺, ga⁻jãyh⁺ siiyh⁺ dsa⁻dsaah⁺:
—Gyuu⁺ kyaan⁻, ma⁻na⁻che⁺ ba⁺ dso⁻kye⁻ kyah⁺.

6 Jee⁺ ja⁻ ma⁺ tääh⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley. Hi⁻ he⁺ ga⁻jmeé⁺ huus⁻dsë⁻:

7 “¿He⁻la⁺ hlëeh⁻ lã⁻na⁻ dsa⁻ñuuh⁻ na⁻? He⁻mi⁻kwayh⁺ Dio ba⁺na⁻. Jaã⁻ Dio ba⁺lih⁻ che⁺ dso⁻kye⁻ kih⁺ dsa⁻.”

8 Pero chah⁺ ba⁺ ga⁻lã⁺kyuu⁺ Jesús huus⁻dsë⁻ he⁻ ma⁺ jmeé⁺ dsa⁻ he⁺, he⁻ja⁻ ga⁻jãyh⁺:

—¿He⁻la⁺ jmeeh⁻ hnãh⁺ huus⁻dsë⁻ lã⁻na⁻?

9 ¿Hee⁻ ga⁺ na⁻ sa⁺ jwëeh⁻, laah⁺ hnãh⁺? ¿Che⁺ he⁻ chiih⁺ jne⁺ jaã⁻ hi⁻ dsaah⁺: “Ma⁻na⁻che⁺ dso⁻kye⁻ kyah⁺”, o he⁻ chiih⁺ jnih⁺: “Noo⁻ kii⁺ jii⁺ kyah⁺, mah⁺ gwaah⁻”?

10 He⁻ja⁻ jmeen⁻ he⁻ jwëëh⁻ ga⁺ mah⁺ lã⁻ngëeh⁺ hnãh⁺, Hi⁻ga⁻lëë⁺ngo⁺ la⁻ ba⁺ na⁻ngë⁺ jwë⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah⁺ chey⁺ dso⁻kye⁻ kih⁺ dsa⁻.

Ja⁻ga⁺ ga⁻jãh⁺ Jesús siih⁺ hi⁻ sa⁻ liih⁻ goo⁻ tii⁺ he⁺:

11 —Jnã⁺ jwahn⁻ noo⁻, kii⁺ jii⁺ kyah⁺, gwaah⁻ cha⁻neh⁺ kyah⁺.

12 He⁻ja⁻ chah⁺ ba⁺ ga⁻noo⁻ dsa⁻ he⁺ cha⁻në⁺ lã⁺jëë⁺ dsa⁻, ngaayh⁺ kyaah⁺ jii⁺ kiyh⁺. Peer⁻ ga⁻lã⁺dsaa⁻ dsë⁺ dsa⁻ ma⁺ jëëy⁻ ngaah⁺ dsa⁻dsaah⁺ he⁺. He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁺ juuh⁻ kih⁺ Dio, ga⁻jãyh⁺:

—Ni⁺ koø⁻ hä⁺ sa⁻ ma⁻jëë⁺ jne⁺ lã⁻na⁻.

Jesús ga⁻tëëy⁺ kih⁺ Levi
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

13 Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ngoo⁺ Jesús ka⁻lãh⁺ cha⁻hoo⁺ jmi⁻juuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁺ Galilea. Jee⁺ ja⁻ ga⁻lla⁺nãã⁺ jwëë⁺ dsa⁻ jee⁺ ma⁺ cheyh⁺, hi⁻ ga⁻løøy⁺ hlëëy⁻ dsa⁻ ka⁻lãh⁺.

14 Jee⁺ ngëy⁺ cha⁻hoo⁺ jmi⁻juuh⁻ ja⁻, ga⁻jëëy⁺ Levi joo⁺ Alfeo, hi⁻ ma⁺ gya⁺ nã⁺ta⁺ kih⁺ kooy⁺ ku⁻sih⁻. Mah⁺ ga⁻jãh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Ñã⁻ wa⁺ jmeen⁺ ko⁻jøh⁺.

He⁻ja⁻ ga⁻nooy⁻ ga⁻jmeey⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Jesús.

15 Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ma⁺ gya⁺ Jesús cha⁻neh⁺ kih⁺ Levi, ma⁺ kuyh⁻ kyaah⁺ discípulo kyaay⁺ hi⁻ kyaah⁺ jwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ koø⁺ ku⁻sih⁻ hi⁻ jñah⁺ dsa⁻ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Jëeh⁺ jwëë⁺ hi⁻ he⁺ ma⁺ ga⁻nãã⁺ kyaah⁺ Jesús, he⁻ja⁻ ba⁺ ma⁺ täayh⁺ jee⁺ ja⁻.

16 Hi⁻ ma⁺ jëë⁺ fariseo kyaah⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley he⁻ ma⁺ kuh⁻ Jesús ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺, he⁻ja⁻ ga⁻ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ discípulo kyaay⁺:

—¿Ha⁻ lã⁺ la⁺ juu⁺ ja⁻? ¿He⁻la⁺ kuh⁻hih⁻ ta⁻jwoh⁺ kyaah⁺ hnãh⁺ kyaah⁺ hi⁻ koø⁺ ku⁻sih⁻ na⁻, hi⁻ lã⁺ja⁻ kyaah⁺ jñah⁺ dsa⁻ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻?

17 Ga⁻nuu⁺ Jesús he⁻ ga⁻jãyh⁺, he⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—Sa⁺ jmeé⁺ bii⁺ tã⁻më⁻ kih⁺ hi⁻ lluu⁺, kih⁺ dsa⁻dsaah⁺ ba⁺ jmeé⁺ bii⁺. Sa⁺ ma⁻jan⁻ kih⁺ hi⁻ lluu⁺, ma⁻jan⁻ kih⁺ hi⁻ cha⁻ dso⁻kye⁻ kih⁺ ba⁺.

Ga⁻ngii⁺ dsa⁻ juu⁺, he⁻la⁺ sa⁻ tã⁻ discípulo ko⁻hwëë⁺ he⁻ kuh⁻hiyh⁻
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Koø⁻ hä⁺ lã⁺ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ kyaa⁺ Jwaa⁻ sa⁺ ma⁺ kuh⁻hiyh⁻, ma⁺ ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio hi⁻ lã⁺ja⁻ ma⁺ jmeé⁺ dsa⁻ kyaa⁺ fariseo

ka-läh'. He-ja- ko-llaa' dsa- na'ngih' juu' kih' Jesús:

—¿He-la' ma-la' dsa- kyaa' Jwaa- kyaah' dsa- kyaa' fariseo sa- kuh-hiyh~, pero dsa- kyaah' sa- jmee- lä-ja-? ¿Ha- lä- la' juu' ja-?

¹⁹ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Dsa- hi- tääh' jee' dsa-jee' goo- dsa-, sa- cha- he- kih' he- tuy' he- kuh-hiyh~ ta'ko-jiih' gya' dsa-nũuh- hi- dsa-jee' goo- jee' ja-. Sa- cha- ti-meeh- dsëy' cher'mah' gya' ba' dsa-nũuh- kyaayh'.

²⁰ Pero lloo- koo- jmi- wa'ra- ga-lee- dsa- dsa-nũuh- hi- dsa-jee' goo- he'. Ma'ja- ga- tu' dsa- kyaay' he- kuh-hih- mah' chuuy' kyaah' Dio.

²¹ Ni- jaa- dsa- sa- kwa- kih' tøy' koo- hmih- hmëe' në' hmih- ma-gyuh-, jëh' hmih- hmëe' dsa-dsuh' mah' jmee- dsa-gyii- hmih- ma-gyuh- cha-gami-.

²² Hi- lä-ja-, ni- jaa- dsa- sa- kwa- kih' chiyh' jmi- mi-jëh' hmëe' neh- loo- ma-gyuh-. Cher'mah' ga-chih' dsa- he- hmëe' neh- loo- ma-gyuh-, chah' ba' gyii-, jëh' sa- kwa' jwë' ää-. Tu- jmi- mi-jëh' hmëe' hi- hee' loo- ka-läh'. He-ja- neh- loo- hmëe' ba' dsa-hoo' jmi- mi-jëh' hmëe'.

Ga-hlëeh' Jesús ha- lä- la' jmi- he- teeh- dsa- dsë'

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Koo- jmi- he- teeh- dsa- dsë', ga-ngëe' Jesús jee' ma' na-jnäa' chaah' trigo kyaayh' discípulo kyaay'. Ga-løø' discípulo hnäy- miih- sa-gwah' trigo mah' ga-kuyh-.

²⁴ He-ja- ga-ngih' fariseo juu' kih' Jesús:

—Jëe' da', ¿he-la' jmee- discípulo kyaah' he- sa- ga-tëey' jmeey' jmi- he- teeh- dsa- dsë'?

²⁵ Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—¿Che' sa- ma-heh- hnäh' lä-koo- ga-jmee' David llo'joo'? Koo- hä- lä- ma' ja' kyoyh-, ga-jmee' bii' kiyh' kyaah' dsa-kyaayh'.

²⁶ Jii- ja- Abiatar ma' laa' jmi-dsa- jøøh' hi- ma' hä' goo- gwah-. Jee' ja- ga-he' David ga-kuyh- he-niih- he- ma-na-jøø- he- sa- lle- kih' ma' kuyh- hi- ga-kwëeyh' dsa- hi- ma' ga-nää' kyaayh'. Jëh' ma-la- jmi-dsa- ba' ma' na-ngë' jwë' kuyh- he-niih- ja-.

²⁷ Hi- ga-jäh' Jesús ka-läh' lä-la-:

—Ga-jmee' Dio jmi- he- teeh- dsa- dsë' he- llu' kih' dsa- ba'. Sa- ga-jmää' Dio dsa- mah' heeyh' dsa- wii' kyaah' jmi- ja-.

²⁸ Hi- lä-ja- Hi- ga-lëe' ngo- la- ba' na-ngë' jwë' jmeey' hih-, hee- na- he- ga-tëe' jmee' dsa- jmi- he- teeh- dsa- dsë'.

3

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- dsa- jmi- he- teeh- dsa- dsë'

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Koo- ka-läh' ga-he' Jesús neh- gwah- kih' dsa- judiu. Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa-nũuh- hi- ma-lä-kii- koo- ma-goo-.

² Dsa- hi- ma' tääh' neh- gwah- ja-, ma' tääy- Jesús, jëy- che' mi-hlääy' dsa- jmi- he- teeh- dsa- dsë' mah' lä-ja- ma' le' ma' hniy' kiyh'.

³ He-ja- ga-jäh' Jesús sih- dsa-dsaah' he': —Noo- da' jee' to' dsaah' la-.

⁴ Hi- ga-ngih' Jesús juu' kih' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-:

—¿Hee- na- na-ngë' jne' jwë' jmeen' jmi- he- teeh- dsa- dsë', che' he- llu' o che' he- hlih'? ¿Che' llu' teeh' jne' dsa- o che' wa' juu' ba' kih'?

Ti-sih' ba' ga-taah- lä-jëe' dsa- he'. Ni- koo- mo-so- ga-ngihy'.

⁵ Mah' ga-jëe' Jesús ta- jee' ma' tääh' dsa-. Ga-lä-lee' kyaayh' hi- ja' meeh- dsëy' ka-läh' kih' he- hweh- dsë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-. He-ja- ga-siyh- dsa-nũuh- he':

—Niih- da' gooh- na-.

Chah' ba' ga-niih' dsa-nũuh- he' ma-goo-, hi- ga-jä' go-te- gooy- ja-.

⁶ Pero ma' ga-hwëe- fariseo jee' ja-, ga-taayh- juu' kwee- kyaah' dsa- kya- Herode ha- lä- jee' ma' jngëeyh' Jesús.

Peer- jwëe' dsa- ga-kuh' cha'hoo' jmi-jũuh-

⁷ Ya-hëe' Jesús ka-läh' ngooy' cha'hoo' jmi-jũuh- he- hla- hwa' Galilea kyaayh' discípulo kyaay' hi- jwëe' dsa- chaa- jee' ja- ga-nää' kaah- kiyh'.

⁸ Lä- ma' ga-nuu' dsa- lä-jë- he- jmee- Jesús, ga-lla-nää' jwëe' dsa- hi- chaa- hwa' Judea, hi- hi- chaa- Jerusalén, kyaah' hi-

chaa hwa¹ Idumea, hi⁺ lä⁺ja⁻ hi⁻ chaa⁻ hngaah¹ jmi⁺ Jordán ka⁻ läh¹, hi⁺ lä⁺kye⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ jwii⁻ Tiro hi⁺ Sidón.

⁹ Kih¹ he⁻ ma⁺ tääh¹ jwëë¹ dsa⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jmeey¹ mada⁻ kih¹ discípulo kyaay¹, ga⁻siiyh⁻:

—Go⁻jmeey¹ jä⁺ koo⁻ na⁺ moo⁺ gyan⁺, ngoo⁺ kya⁻ hlääh⁻ dsa⁻ jnä⁺ jee⁺ la⁻.

¹⁰ Jëeh¹, jwëë¹ hi⁻ dsaah¹ ma⁻mi⁻hlääy¹ jää¹, he⁻ja⁻ ga⁻lla⁻nää⁺ jwëë¹ dsa⁻ dsaah¹ jee⁺ ma⁺ gyay¹, ma⁺ jmeey¹ dsa⁻ bii⁺ ma⁺ su⁺ miih⁻ cha⁺gooy⁻ kih¹ Jesús.

¹¹ Hi⁺ ma⁺ tääh¹ ga⁺ jñah¹ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hliih¹. Ma⁺ ga⁺ jëey¹ Jesús, ga⁺ juuyh¹ jñey¹ cha⁺né⁺ Jesús ma⁺ hooyh⁻ ki⁺ gaa⁻ ma⁺ jäh¹:

—Hne⁻ laah¹ Joó⁺ Dio.

¹² He⁻ja⁻ ga⁻jwuh¹ Jesús kih¹ jmi⁻lle⁺ hliih¹ mah¹ sa⁺ mi⁻jnäy⁺ juu⁺ he⁻ laa⁺ Jesús Joó⁺ Dio.

Ga⁻hñaa¹ Jesús lä⁻jëë⁻ gya⁻tuu⁺ apóstole (Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Ma⁻ngëë¹ he⁻ja⁻, ga⁻wii⁺ Jesús lle⁺koh¹ hi⁺ ga⁺tëeyh¹ ko⁻llaa⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁺tih¹ dsëy¹ hi⁺ ga⁻nuu⁺ bih¹ he⁻ jäh¹ kyaayh¹.

¹⁴ Ga⁻hñaa¹ gya⁻tuu⁺ mah¹ jmeey¹ ko⁻jøh¹ kyaayh¹ hi⁺ ga⁺cheey¹ mah¹ dsa⁻kway⁻ juu⁺ kiyh¹.

¹⁵ Hi⁺ ga⁻kway¹ jwë¹ mah¹ mi⁻hlääy¹ hi⁻ dsaah¹ hi⁺ hwëëy¹ jmi⁻lle⁺ hliih¹.

¹⁶ Lä⁻la⁻ chee⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaay⁻: Simón (hi⁻ ga⁻mi⁻cheey⁻ Pee⁺),

¹⁷ Jacobo joó⁺ Zebedeo hi⁺ Jwaa⁻ øøh⁻ Jacobo. (Lä⁻uu⁺ dsa⁻ he⁺ ga⁻mi⁻cheey⁻ Boanerge. Jmi⁻ na⁻ hnøø⁺ jäh⁺ joó⁺ ñih¹.)

¹⁸ Andre⁺ he⁺, Felipe, Bartolomé, Matä⁺, Tamä⁺, Jacobo joó⁺ Alfeo, Tadeo, Simón dsa⁻ cananita he⁺,

¹⁹ hi⁺ Juda Iscariote hi⁻ ga⁻ngëë¹ Jesús këë⁻. Ma⁻la⁻ ma⁻hñaa¹ lä⁻jëë⁻ hi⁻ he⁺, ja⁻ga⁻ya⁻näy⁻ kiyh¹.

Ga⁻jäh¹ dsa⁻, kye⁻ Jesús jmi⁻lle⁺ hliih¹ (Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ma⁻ngëë¹ ma⁻ya⁻näy⁻, koo⁻ ka⁻läh¹ ga⁻kah¹ dsa⁻ cha⁺neh⁻ jee⁺ ma⁺ tääy¹ ja⁻. Ni⁺ mo⁻so⁺ ga⁻kwa⁺ jwë¹ ma⁺ kuyh⁻ kyaah¹ discípulo kyaay¹.

²¹ Ma⁺ ga⁻lä⁻ñe⁻ hi⁻ chaa⁻ kyaay¹ Jesús ha⁻ lä⁻ dsa⁻ngëëy¹, he⁻ja⁻ ga⁻näy¹ mah¹ ma⁺ teey⁻. Jëeh¹ ma⁺ laay¹, ma⁻heey⁻ go⁻te⁻ dsëy¹.

²² Pero ta⁻jwoh¹ kyaay¹ ley¹ hi⁻ ya⁻nää⁺ Jerusalén, ga⁺jäh¹:

—Beelzebú ba⁺ na⁻ jää⁻ Jesús. He⁻ja⁻ hwëëy¹ jmi⁻lle⁺ hliih¹ kyaah¹ hih⁺ kih¹ hi⁻ kye⁻ né⁺ kih¹ jmi⁻lle⁺ hliih¹.

²³ He⁻ja⁻ ga⁻hlëeh¹ Jesús juu⁺ na⁻hmää⁺ lä⁻la⁻:

—Nuu⁻ da⁺ hnäh¹ hi⁻ jäh¹ kyen¹ jmi⁻lle⁺ hliih¹. ¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ Tana⁺ hwëë⁻ he⁺ ba⁺ dsa⁻kyaayh¹ neh⁺ tuh⁻dsë⁺ dsa⁻?

²⁴ Dsa⁻ hi⁻ tääh¹ koo⁻ hwa¹, cher⁺mah¹ teey⁻ kyaah¹ he⁺ ba⁺ dsa⁻kyaayh¹, sa⁺ gwëëy¹.

²⁵ Hi⁺ lä⁻ja⁻ sa⁺ lä⁻be⁺ dsë⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh¹ koo⁻ cha⁺neh⁻, dsa⁻taah⁻ ko⁻jøh¹, cher⁺mah¹ te⁻jëey¹ kyaah¹ he⁺ ba⁺ hi⁻ chaa⁻ cha⁺neh⁻ kiyh¹.

²⁶ Ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ la⁺ kih¹ Tana⁺, sa⁺ gwëëy¹ cher⁺mah¹ te⁻jëë¹ jmi⁻lle⁺ hliih¹ kyaah¹ he⁺ ba⁺ jmi⁻lle⁺ hliih¹ dsa⁻kyaayh¹. Chah¹ ba⁺ mi⁻llaay⁻ hñiiy¹.

²⁷ Ni⁺ jaa⁻ dsa⁻ sa⁺ le⁺ dsa⁻he⁺ cha⁺neh⁻ kih¹ jaa⁻ dsa⁻ bee⁺ mah¹ hñiiy¹ he⁻ cha⁻kiyh¹, cher⁺mah¹ sa⁺ ga⁻hñiiy¹ to⁻né⁺. Jmeey¹ bii⁺ hñiiy¹, ja⁻ga⁻ le⁺ hwëëy¹ he⁻lla⁻ dsëy¹.

²⁸ Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh¹, jmeey¹ ba⁺ Dio jøh⁻ dsë⁺ kih¹ lä⁻jë⁻ dso⁺kye⁻ he⁻ jmeey¹ dsa⁻. Hi⁺ jmeey¹ jøh⁻ dsëy¹ kih¹ lä⁻jë⁻ juu⁺ wii⁺ he⁻ hlëeh⁻ dsa⁻.

²⁹ Pero cher⁺mah¹ ga⁻hlëeh¹ dsa⁻ wii⁺ kih¹ jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii¹, mo⁻so⁺ jmeey¹ jøh⁻ dsëy¹, lä⁻ma⁻na⁻bäayh¹ ja⁻ba⁻ dso⁺kye⁻ kiyh¹.

³⁰ Ga⁻hlëeh¹ Jesús lä⁻ja⁻, kih¹ he⁻ ga⁻jäh¹ ko⁻llaa⁺ dsa⁻ he⁺, Jesús ma⁺ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hliih¹.

Øøh⁻ Jesús kyaah¹ chooy¹ (Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Këë⁻ ga⁻lla⁻nää⁺ øøh⁻ Jesús kyaah¹ chooy¹, pero ka⁺hne⁻ ba⁺ ga⁻jøøy¹, hi⁺ ga⁻siiyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh¹ jee⁺ ja⁻, chiih¹ Jesús wa⁺ jäh⁻.

³² He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh¹ koo⁺ kih¹ Jesús:

—Hii⁺ maa⁺ kyaah¹ kyaah¹ øøh⁻ tääh¹ ka⁺hne⁻, hnaah⁻ hne⁻.

³³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús:

—¿Hī nā, hī laa' maa' kyaan'ⁿ? ¿Hī nā, hī laa' øøhn'ⁿ?

34 Mah' ga'jēy' lā'jēē hī ma' tāäh' lā'ku' lā'ji' jee' ma' cheyh' jā, ga'jāyh'ⁿ:

—Hī lā ba' he', maa' kyaan'ⁿ, hī lā ba' he' øøhn'ⁿ.

35 Lā'jēē hī jmee' lā' hyoh' dsē' Dio, hī he' ba' dsa' mē' øøhn'ⁿ, dsa' ñuuh' øøhn'ⁿ, hī maa' kyaan'ⁿ.

4

Juu' na-hmää' lā'koo' la' kih' dsa' hī jñee' mi'ju'

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Koo' ka-läh' ga'løø' Jesús hlēēyh' dsa' cha'hoo' jmi-juuh' he' hla' hwa' Galilea. Jwēē' dsa' ga'lla'nää' jee' jā, he-ja' ga'wii' Jesús neh' na'moo'. Neh' ja' ga'gyay' mah' ga'hlēēyh' dsa' hī ma' tāäh' cha'hoo' jmi-jā.

2 Ja' he' koo' nēē' ga'mi-tēy' dsa' kyaah' juu' na-hmää'. Lā'jwē' ja' ga'kwēēyh' dsa' nuuh'. Ga'jāyh'ⁿ:

3 —Nuuh' da' hnäh'. Jaa' dsa' ngoo' ga'jñee' mi'ju'.

4 Jee' ngooy' jñee' mi'ju' jā, ga'saa' miih' cha'jwē', he-ja' ya'nää' ta' ga'kuh'.

5 Jyoh' ka-läh' mi'ju' ga'saa' nē' kuu' jee' sa' cha' cha-miuh' gwaah'. He-ja' चाह' ba' ga'hya', jēēh', sa' ma' nøø' cha-miuh' gwaah'.

6 Pero ma' ga'hēh' hyoo' ga'koo'. Jēēh', miuh' ba' jmoo' ma' cha', he-ja' ga'lā'ki' chaah'.

7 Hi' jyoh' ka-läh' mi'ju' ga'saa' jee' chaah' too'. Ga'kwaa' ga' chaah' too' jā, he-ja' ga'uu' chaah' kih' jee' na'too', mo'so' ga'kwa' mi'.

8 Hi' jyoh' mi'ju' jā, ga'saa' jee' la' hwa' jmah'. He' ja' ba' ga'hi', ga'kwa' cha-miuh' mi'. Cha' he' ga'kwa' gyii' gya' mi' lā'koo' chaah', cha' he' ga'kwa' to'lo'gya' dsē' gya' mi' hi' jyoh' ga'kwa' hña'loo' mi'.

9 He-ja' ga'jäh' Jesús:

—Hi' hnøø' heeh' juu' lā, wa' heeyh'.

10 Ma' ga'jä' miuh' go'te' dsa' kyaah' gya'tuu' discípulo, ga'ngiiy' juu' kih' Jesús he' hnøø' jäh' juu' he' ga'kway' jā.

11 He-ja' ga'jäh' Jesús siiyh'ⁿ:

—Hnäh' ba' na'ngēh' hnäh' jwē' lā'ngēēh' hnäh' ha' lā'jää' Dio dsa' lā'hih' kih', he' ma' na'hmää' jāā'. Pero hi' sa' na'jnää' kih' Dio, hlēēhn' kyaah' juu' na'hmää' ba'.

12 Lā'ja', ma'ke' jēy', sa' jnøøyh', ma'ke' nuuy', sa' lā'ngēēy'. Kih' he-ja', sa' dsa'jēy' kyaah' Dio mah' koo' Dio dsē' kih' dso'kye' kiyh'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' he' hnøø' jäh' juu' na-hmää' kih' hī na'jñee' mi'ju'

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 Koo' ka-läh' ga'jäh' Jesús:

—¿Che' sa' ga'lā'ngēēh' hnäh' juu' kih' hī na'jñee' mi'ju'? ¿Ha' ba' la' lā'ngēēh' hnäh' jyoh' juu' na-hmää' he' na' ga'jwahn' cher'mah' sa'ngēēh' hnäh' juu' la'?

14 Hi' hī jñee' mi'ju', hi' he' laa'jaa' hi' kwa' juu' kih' Dio.

15 Kō'llaa' dsa' hi' ma'nuu' juu', hi' he' laa' lā'koh' mi'ju' he' ga'toh' cha'jwē'. Ga' ma'nuuy' juu' kih' Dio, चाह' ba' gwa' Tana' jñuuyh' juu' he' ma'na'jnää' neh' tuh' dsēy'.

16 Hi' jñah' ka-läh' dsa' hi' nuu' juu', hi' he' laa' lā'koh' mi'ju' he' ga'saa' nē' kuu' jee' sa' cha' cha-miuh' gwaah'. Lā'chah' ma' nuuy' jēē' ba' dsēy'.

17 Pero kō'hwēē' ba' jā. Laay' lā'koo' chaah' he' choo' miuh' ba' jmoo' kih'. Wa'ra' ga'jēy' wii' o go'nää' dsa' nē' kiyh', kwaat' kih' juu' he' ma'nuuy', lā'chah' ja' tūy' jwē' kih' Dio.

18 Heh' mi'ju' he' ga'saa' jee' kih' chaah' too', lā'ja' laa' hi' nuu' juu' kih' Dio.

19 Pero jee' ga'nāy' jā, ma' miuh' lā'ja' dsa' lā'øøy' kih' Dio. Jēēh' kye' gyih' hu' dsē' kih' jmi-gyuu' la', hi' hnøøy' lā'chay' cha-miuh' kuu', hi' he' dsēy' lā'jē' he' ga' cha' jmi-gyuu'. He-ja' sa' jmeey' ni' miuh' ta' llu'.

20 Pero mi'ju' he' ga'saa' hwa' jmah', lā'ja' laa' dsa' hi' nuu' juu' kih' Dio mah' heeyh' ka-läh'. Hi' he' jmee' cha-miuh' ta' llu', lā'koo' mi'ju' he' kwa' ma' gyii' gya', ma' to'lo'gya' dsē' gya', ma' hña'loo'.

Juu' na-hmää' lā'koo' la' kih' wa'je'
(Lc. 8:16-18)

21 Lã-la- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Ni- jaa- sa- hih- je- mah' jlëy' kyaah' koo- kyaah', ni- sa- chiyh' neh- jii'. He- chiyh' jee- ñii' ba' mah' lä-jnä' lä-kaa-.

22 Lã-jë- he- na-hmäa', lloo- koo- jmi- lä-jnä', hi- lä-jë- he- sa- jnä', la' kwaat- lä-jnä'.

23 Hi- hnøø' heeh- juu' la-, wa' heeyh-.

24 Hi- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Jmee' da- hnäh' he' kih' juu' he- nuuh- hnäh'. Jëeh', ja-ba' lä-koo- nuuh- hnäh' ko-ja- ba' jiih' lä-ngëeh' hnäh' o na-dsë- ga' miih- ko-ja-.

25 Lã-jëë- hi- ngëë' miih-, hi- he' lä-ngëë- cha-ga'miih-. Hi- lä-jëë- hi- jmee- ngëë', lä-kye- he- ja- llaa- ba'.

Juu' na-hmäa' lä-koo- la' kih' jyoh' mi'ju-

26 Hi- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Lã-koo- jãä- Dio dsa- lä-hih- kih', jëeh' kwee- lä- la' kih' jaa- dsa- hi- jngëë- mi'ju-.

27 Sa- cha- kwaat- la' kih' dsa- he' cher'mah' na-gwiiy- o cher'mah' na-nëy'. Dsa-hya- mi'ju- ja-, hi- dsa-kwaa- lä-jmi- lä-hwë' ni- sa- ñey- ha- lä- ga-la'.

28 Hwa' ba' jmee- dsa-kwaa- mi'ju-. To-në- dsa-hya- mi'ju-, ja-ga' dsa-kwaa- chaah' kih'. Ma-ngëë' he- ja-, jyoo' le' kih'. Lã-hii' ga' miih-, kah- mi' kih'.

29 Hi- ga' ma-äa- mi', chooyh' ta' kiyh', jëeh' ma-lloo' jii- juyh' mi'ju- mah' llay' llu'.

Juu' na-hmäa' lä-koo- la' kih' mi'ju- mostaza

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 Hi- lä-la- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—¿Che' kyuu- hnäh' ha- lä- la' he- jãä- Dio dsa- lä-hih- kih'? Jwëëhn- hnäh' juu' he- jëeh' kwee- kyaah' he- ja-, mah' lä-ngëeh' hnäh' ha- lä- la'.

31 He- jãä- Dio dsa- lä-hih- kih', jëeh' kwee- lä-koo- la' kih' koo- mi'ju- mostaza. Heh' mi'ju- ja- pih' ga' miih- lä-koh' ga' jyoh' mi'ju- he- jngëë- dsa- jmi-gyuu- la-.

32 Pero ma-ngëë' ma-jngëëy' mi'ju- ja-, dsa-hya- mah' dsa-kwaa- ñii' ga' lä-koh' ga' jee' lä-jë- joh'. Chaah' mostaza kwa-

gooh' kih', lä-ja- lä-kye- ta' jmee- sii- në- sa'goh'.

33 Ga-kwa' Jesús juu' kih' Dio kyaah' cha-miih- juu' na-hmäa' he- la' lä-koh' juu' na-hmäa' kih' mostaza. Ga-hlëëyh' dsa- ha- koh' jiih' lä-ngëëy' ba'.

34 Ni- koo- sa- ga-hlëeh' Jesús na-hña- lä-jëë-. Juu' na-hmäa' jmah' ba' ga-hlëëyh'. Lã- ma' ga-jä' hñii' ba' lä-jëë- discípulo, ja-ga' ga' mi-jnäy- na-hña- lä-jëë- juu' na-hmäa' he- ga-hlëëyh' ja-.

Ga-jmee' Jesús hih' kih' lle' mah' hii' ti'
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Lã- ma' ga-nuu- jmi- ja-, ga-jäh' Jesús ga-siiyh' discípulo kyaay':

—Man- ta' jyoh' jwoo' jmi-juu- ka-läh'.

36 Ja-ga' ga-hih' discípulo juu' kih' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, hi- ga-jäy' Jesús lä- ma-gyay' ja- neh- na'moo' ga-näy'. Ma' hii' ga' jyoh' na'moo' koo' ja-, ga-ka' dsa- he' mah' ga-näy' ta' jee' ga-näy' discípulo.

37 Jee' ga-näy' ja-, ja' koo- lle' tä', ga-hii' goo- jwërte. Ga-hluh' jmi- lä-jiih' ga-haa- neh- na'moo'. Miih- ga' sa- ga-hmah' na'moo' ja-.

38 Pero ma-na-gwii- Jesús ta' ka'luu' ja-, na-dsë- lley- në' tu'. He-ja- ga-cha- discípulo kyaay':

—Ta-jwoh' —ga-jäyh' — ¿che' ni- miih- huud-së- sa' kyeh' he- juu' jne' cha'jmi- la-?

39 He-ja- ga-noo- Jesús, ga-jmeey' hih- ga-jä' ti' lle', hi- ga-jäyh' siiyh' jmi-:

—Ta- tooh' miih', jä' ti'.

Lã-cha- ja- ga-hna' lle' hi- ga-jä' ti' go-te' jmi-.

40 Ma-ngëë' he- ja-, ga-jäh' Jesús siih- dsa- kyaay' he':

—¿He-la' gah' hnäh' cha-miih-? ¿He-la' ja- sa- dsoo' hoh' hnäh' kin'?

41 Peer- ga-lä-goh- discípulo kyaay' Jesús, he-ja- ga-ngiiy' juu' kih' dsa-kyaayh':

—¿Hii- ba' na-, heh' lä-kye- jmi- hi- lä-kye- lle' nuuh' kiyh'?

5

*Dsa- hi- ma' kye- jmi-llé' hlih' chee-
Legión*

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Hi- ga-lloo' Jesús jyoh' jwoo' jmi-juuh- ja- kyaah' discípulo kyaay', hwa' kih' dsa-gadareno.

² Lä- ma' ga-jñaay' neh- na'moo' ja-, ja' jaa- dsa- hi- ma' kye- jmi-llé' hlih', ga-mi-jeey- Jesús. Hi- he' ma' gya' jee' la' to-høø- kih' hlih'.

³ Jee' ja- ma' la' høøy'. Ma-ke- ma' hñuu- dsih' kyaah' caden~, ni- lä- ja- sa- ga-jmää'.

⁴ Ja- he- koo- hä' ga-hñuu- dsih' kyaah' caden~ hi- ga-gwë' dsa- tiiy' kyaah' jwi- hma- he- hë- too-, pero ni- koo- sa- ga-jmää'. Ga-sa' ga-hnä' bih' lä-jë- he- kyaah' ma' na-hñuu- goo- tiiy'. Ni- jaa- dsa- sa- ga-lä-bee' kyaayh'.

⁵ Lä-jmii' lä-hwë' ma' ngëy- moh' ki-hooyh~, hi- lä- ja- jee' la' to-høø-. Hi- ma' jmeey- dsoo' kih' hñiiy' kyaah' kuu'.

⁶ Hu' ga' ga-jëy' Jesús, he- ja- ngooy' ko-chih' ga-juuyh' jney' cha-né' Jesús.

⁷ Mah' ga-hlëy' koo- ki-gaa-, ga-jäyh':
—Ta- kaa- jnä- Jesús, hne- Joo' Dio Jøøh'.
Ma-ra' ju'dsoo', ta' jmeeh` jnä'.

⁸ Ga-hlëy' lä- ja- jëeh' jää' ba' ga-jäh' Jesús:

—Hne- jmi-llé' hlih', go-hëe' kih' dsa- ñuu- na-.

⁹ Hi- ga-ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hee- cheeh- hne-?

Mah' ga-jäyh':

—Legión cheen-, jëeh' jwëe' jnääh'.

¹⁰ Peer- ga-chuuy' kyaah' Jesús, mah' sa- hëe' Jesús kiyh' uu' kih' hwa' ja-.

¹¹ Jäh- kih' llé' hwa' ja- ma' tääh' koo- nää' ñe' ma' kuh- nuu-.

¹² He- ja- ga-ngii' jmi-llé' hlih' he' kih' Jesús, ga-jäyh':

—Chee- jnääh' kih' ñe' hi- tääh' oo- mah' dsa-tooh' jnääh' kiyh'.

¹³ Ga-kwa' ba' Jesús jwë'. He- ja- ga-hwëe- jmi-llé' hlih' kih' dsa- he', mah' ga-taayh' kih' lä-jëe- to' mil ñe' hi- ma' tääh' jee' ja-. Lä-jëe- ñe' he' ga-kyuu'. Ma' ga-tëey' koo- llé' hwa', ko-dsoo' jwë' ba'

ga-saay' cha-jmii- juuh-. Jee' ja- ga-juuy' neh- jmi-.

¹⁴ Dsa- hi- ma' hää- ñe' he', ga-näay' ko-chih' cha-hliiy- ta- jee' jwii- hi- ta- chuu' moh', na-jmeeyh' juu'. Hi- lä-jëe- dsa- hi- ga-nuu', na-nää' na-jëe- ha- lä- ga-la'.

¹⁵ Ma' ga-lla-näay' jee' cheh' Jesús, ga-jëy' dsa- hi- ma' jää- jwëe' jmi-llé' hlih' he', ma' gyay' kyeyh' hmiih-, ma-nøh- dsëy' go-te~, he- ja- ga-jwaah' dsa-.

¹⁶ Hi- ga-jëe' lä-jë- he- ja-, ga-jmeeyh' juu' kih' dsa- ha- lä- ga-laa' hi- ma' jää- jmi-llé' hlih' he' hi- ga-jmeeyh' juu' lä-koh' ga-la' kih' ñe'.

¹⁷ Ja- ga- ga-løø' dsa- he' chuuy' kyaah' Jesús mah' wa-llaayh' kiyh' ta- jee' jyoh'.

¹⁸ Lä- ma' ga-he' Jesús neh- na'moo', dsa- hi- ma' kye- jmi-llé' hlih' he' ga-chuuy' kyaah' Jesús, mah' ma' kway' jwë' ma' dsooy' kyaayh'.

¹⁹ Pero sa- ga-heeh- Jesús:

—Gwaah- kyah' go-koo- juu' kih' hi- chaa- kyah', ha- lä- la' he- juh-gaa- he- ma-jmee' Dio kyah' hne-. Go-jmeeh` juu' ha- lä- ma-lä-ñih' dsë' Dio kyah' —ga-jäh' Jesús siyh' dsa- he'.

²⁰ He- ja- ngaayh', ga-ngëey' lä-kaa- jwii- he- jäh' dsa- Decápoli ga-jmeeyh' juu' ha- lä-la' he- juh-gaa- he- ga-jmee' Jesús kiyh'. Hi- lä-jëe- dsa- hi- ga-nuu' ga-taah' jëe- dsah'.

Jö-mii' Jairo kyaah' jaa- dsa-më' hi- ma' dsaah'

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Ngaah' Jesús ka-läh' ta- hngaah' jmi-juu- kyaah' na'moo'. Ma' ga-llaayh' jee' ja-, jwëe' dsa- ga-lla-nää' ka-läh'.

²² Jee' ja- ga-lloo' jaa- dsa- chee- Jairo hi- laa' ta' kih' gwah- mäh- jee' jwii- ja-. Ma' ga-jëy' Jesús ga-juuyh' jney' cha-néy',

²³ mah' ga-chuuy' cha-miih- kyaah' Jesús, ga-jäyh' siyh':

—Dsa-juu' chih-më' kyaan-, ña- mah' go-kyeh- gooh- né' kiyh' mah' hläay', lä- ja- mo-so' juuy'.

24 He-ja- ngoo¹ Jesús kyaah¹ Jairo. Peer¹ na-lää- na-jlëë- bih¹ dsa⁺, kih¹ he- jwëë¹ hi- ga-nää¹ kyaayh¹.

25 Jee¹ ga-ngëë¹ Jesús ja-, ma' cheh¹ jaa- dsa-më¹ hi- ma-hya- koo- gya-to¹ ji- ñe- he- ma-dsaayh¹ dsoo¹ kiyh¹.

26 Ma-lä-hii¹ jëëy¹ wii¹, ja- hi- jaa- të-më- ma-kaayh¹. Dsa-më¹ he¹ ga-mi-llay- lä-jë- he- cha- kiyh¹, ga-heey¹ kyaah¹ të-më-. Ni¹ miih¹ sa- ga-la¹ më-, cha-ga-miih¹ ma' ja¹ kiyh¹ koo- jmi¹ koo- jmi¹.

27 Ma' ga-nuuy¹ hlëeh¹ dsa- kih¹ Jesús, lä-cha¹ ja- ga-taayh¹ hñiiy¹ jee¹ kih¹ jwëë¹ dsa- he¹ mah¹ ga-suy¹ miih¹ cha-gooy¹ sa-hmiih¹ kih¹ Jesús.

28 Jëeh¹ ma' laay¹: "Wa'ra- jah¹ kih¹ koo- tëën¹ su¹ miih¹ cha-goön¹ sa-hmiih¹ kiyh¹, hlään¹ go-te¹."

29 Lä-cha¹ ja- ga-hna¹ dsoo¹ kiyh¹ hi- ga-lä-liih¹ dsa-më¹ he¹ he- ga-ääh¹ go-te¹ dsoo¹ kiyh¹.

30 Hi¹ cha¹ ba' ga-lä-liih¹ Jesús heh¹ be¹ kiyh¹ ga-mi-hlää¹ jaa- dsa-, he-ja- ga-jëeyh¹ hñiiy¹ ga-siiyh¹ dsa-:

—¿Hii¹ na- hih¹ ma-su¹ sa-hmiih¹ kin¹?

31 He-ja- ga-jäh¹ discípulo kyaay¹:

—Che¹ sa¹ jëeh¹ jee¹ kih¹ jwëë¹ dsa- hääh¹, mah¹ jawah¹: "¿Hii¹ na- ma-su¹ jnä¹?"

32 Pero cheh¹ bih¹ jëëy¹ lä-ku¹ lä-ji¹ jee¹ tääh¹ dsa-, hii¹ na- hi- ma-jmee¹ lä-ja-.

33 Hih¹ dsa-më¹ he¹ ñe- bih¹ he- ma-hlaay¹. Goyh¹ hi¹ jlää¹ gyih¹ lä-ja-, ngooy¹ na-juuyh¹ jñey¹ cha-në¹ Jesús hi¹ ga-jmeeyh¹ juu¹ lä-koh¹ ga-la¹ kiyh¹.

34 He-ja- ga-jäh¹ Jesús siiyh¹ dsa-më¹ he¹:

—Gyuu¹ kyaan¹, kih¹ he- ma-lä-dsoo¹ hoh¹ kin¹, ma-jä¹ ba¹ kyah¹. Gwaah¹ ba¹ hne- llu¹, wa- jä¹ go-te¹ dsoo¹ kyah¹.

35 Lä- ma-cheh¹ ba' Jesús hlëeh¹, ma' ga-lla-nää¹ dsa- hi- cha¹ kih¹ Jairo hi- ma' laa¹ ta' kih¹ gwah¹ jee¹ ja-. Hi- he¹ ma' kye- juu¹, jäh¹ siiyh¹ Jairo:

—Ma-juu¹ ba' gyuu¹ më¹ kyaah¹. Mo-to¹ kwa- ga' ta' kih¹ ta-jwoh¹ na-.

36 Lä-cha¹ ma' ga-nuu¹ Jesús juu¹ ja-, ga-jäh¹ siiyh¹ hi- laa¹ ta' kih¹ gwah¹ he¹:

—Ta¹ ka- huudse¹, jmee¹ dsoo¹ hoh¹ ba¹.

37 Ja- jiih¹ mo¹so¹ ga-kway¹ jwë¹ ma' dsa-nää¹ dsa- kyaayh¹. Ga-jäy¹ ma-la¹ Pee¹ ba', kyaah¹ Jacobo kyaah¹ Jwaa¹ øoyh¹.

38 Lä- ma' ga-llooy¹ jäh¹ jee¹ chih¹ hne¹ kih¹ hi- laa¹ ta' kih¹ gwah¹ he¹, ga-nuuy¹ tääh¹ miih¹ ki-hooh¹ dsa-.

39 Ma' ga-hey¹ cha'neh¹, ga-jäh¹:

—¿He-la¹ tooh¹ hnäh¹ miih¹ he- ki-hooh¹ hnäh¹? Sa¹ na-juu¹ chih-më¹ na-, hi- na-gwii¹ ba¹ na-.

40 Ga-mi-kwah¹ ba' dsa- kih¹ Jesús. He-ja- ga-hwëëy¹ ka'hne¹ lä-jëë¹ dsa- hi- ma' tääh¹ jee¹ ja-, mah¹ ga-hey¹ jee¹ kya¹ chih-më¹ he¹ kyaah¹ ma-la¹ cho-jmiiy¹ hi¹ kyaah¹ discípulo kyaay¹ ba¹.

41 Hi¹ ga-sooyh¹ goo¹ chih-më¹ he¹, ga-jäh¹:

—Talita, cumi —juu¹ la- hnøø¹ jäh¹: Chih-më¹, jnä¹ jwëëhn¹ hne- noo¹.

42 Lä-cha¹ ja- ga-noo¹ chih-më¹ he¹ hi¹ ga-løoy¹ ngëy¹. Peer¹ jëë¹ dsah¹ dsa- hi- ma' tääh¹ jee¹ ja-, kih¹ he- ga-la¹ lä-ja-. Chih-më¹ he¹ ma' hää¹ gya-to¹ ji- ñe-.

43 Pero ga-taayh¹ juu¹ mah¹ sa¹ kooyh¹ juu¹ kyaah¹ ni¹ jaa¹ dsa-. Hi¹ ga-siiyh¹ he- kwëëyh¹ he- kuh¹ chih-më¹ he¹.

6

Ga-llaah¹ Jesús jwii¹ Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

1 Ya-hëë¹ Jesús kih¹ Jairo, jäh¹ ta¹ jee¹ jwii¹ kiyh¹, hi¹ discípulo kyaay¹ ga-jmee¹ koo-joh¹ kyaayh¹.

2 Jmi¹ he- teeh¹ dsa- dsë¹ ga-hey¹ neh¹ gwah¹ mäh¹ hi¹ ga-løoy¹ kway¹ juu¹. Ma' ga-nuu¹ dsa- ha- lä- hlëëyh¹, ga-taayh¹ jëë¹ dsayh¹, he-ja- ma' jäh¹ dsa- kiyh¹:

—¿Ha- ma-mi-tëë¹ hi- na-, he- hlëëyh¹ lä-na-? ¿Hii¹ kwa- huudse¹ kiyh¹? ¿Ha- ba' lä-jmeey¹ la' lä-jë¹ he- juh-gaa¹ he- jmeey¹ na-?

3 ¿Che¹ ja- he¹ të-hma¹ na-? ¿Ja¹ he¹ joo¹ María na-? Hih¹ hi- na-, ¿ja¹ he¹ øoyh¹ Jacobo, José, Juda, Simón, hi¹ dsa-më¹ øoyh¹ hi- tääh¹ kyaah¹ jne¹ jee¹ la-?

Lä-jë¹ he- ma' jmeey¹, ga-toh¹ wii¹ kih¹ dsa- he¹.

4 He-ja- ga-jäh¹ Jesús siiyh¹:

—Tih̄ ba' dsē' dsa- hi- ngēē~ juu' kih' Dio hi- go-nāā' jee' jyoh'. Pero hi- chaa- jee' jwii- kih', hi- hi- chaa- cha'neh- kih', sa- hnāā' dsih'.

⁵ Sa- ga-la' ma' jmeey' cha-miih- he- juh-gaa- jee' ja-. Ko-llaa' dsa-dsaah' he- ga-kyey- gooy- nē' kih' mah' ga-jā' kiyh'.

⁶ Kih' he- sa- ga-lā-dsoo' dsē' dsa-gooy', he-ja- ga-lā-dsaa- dsēy' cha-miih-. Ma-ngēē' he- ja-, ngooy' lā-kaa- jwii- jee' jāh- na'kway- juu'.

Ga-chee' Jesús dsa- kyaay' mah' kway' ju'hmēē'

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Ga-tēeyh' lā-jēē- gya-tuu' discipulo kyaay' mah' cheey' ma- uu' ma- uu' lā-koo- jee' jwii-, hi- ga-kwēeyh' be' mah' jmeey' hih- hwēē- jmi-lle' hliih' kih' dsa-.

⁸ Ga-jmeey' mada- kiyh', ga-jāyh' lā-la-:

—Ta- ka- hnāh' ni- miih- kih' cha'jwē'. Ta- ka- hnāh' hmih-tuh-, ni- he'ñiuh-, ni- kuu'. Ma-la- hma-hu- ba' kah' hnāh'.

⁹ Ja- heeh- hnāh' loo- he- hä- tiih' hnāh' ba', ta- ka- hnāh' jyoh' lēē- hmih- kyah' hnāh'.

¹⁰ Lā-koo- jwii- jee' tēeh' hnāh', jāh' hnāh' koo- cha'neh- kih' dsa-, lā-jiih' hwēēh- hnāh' jee' ja-.

¹¹ Pero cher'mah' sa- ga-heeh- dsa- hnāh' jee' llā-nāah' hnāh', hi- cher'mah' sa- ga-nuuy' juu' he- kyeh' hnāh', ja- hwēēh- hnāh' jee' ja-. Ja- hlah' hnāh' wa-hlōō- he- na-beh- tiih' hnāh'. He- ja- jmee' lii- he- ma-la' kwaat- kih' bih' ja-. Ma-ra- ju'dsoo' jwēēhn- hnāh', wa-ra- ga-lloo' jmi- jmee' Dio jwiz-, jee' jwii- ja- jēē- cha-ga-miih- wi- lā-koh' ga- he- jēē' jee' jwii- Sodoma kyaah' Gomorra —ga-jāh' Jesús siih- discipulo kyaay'.

¹² Ma-ngēē' he- ja-, ga-hwēē- discipulo ga-nāāy' kway- juu' mah' wa- dsa-jēeh- dsa- kyaah' Dio.

¹³ Ga-hwēēy' jmi-lle' hliih' hi- ga-suy' miih- aceit dsa-dsaah', lā-ja- ga-mi-hlāāy' jwēē' hi- ma' dsaah'.

Jee' la- jāh' ha- lā- ga-juu' Jwaa' hi- ma' choo- jmi-

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ga-lā-kaa- ma' cha- juu' kih' Jesús, he-ja- ga-nuu' rey Herode. Mah' ga-jāyh':

—Laan- go- Jwaa- hi- ma' choo- jmi- ma-lā-jiih' jee' kih' hi- ma-na-juu', he-ja- ma-kyey- cha-miih- be' he- kyaah' jmeey- he- juh-gaa-.

¹⁵ Hi- ko-llaa' jāh' Elía ba' na-, hi- lle' kih' jāh'. Hi- jñah' ma' jāh', jaa- hi- ngēē~ juu' kih' Dio ba' na-, ja-ba- lā-koo- lāā' hi- ma' ngēē~ juu' kih' Dio llo'joo'.

¹⁶ Pero lā- ma' ga-nuu' Herode ja-, ga-jāyh':

—Hi- he' he' Jwaa-, hi- ga-jmeen' mada- ga-ku' lle', hi- he' na- ma-lā-jiih' jee' kih' hi- ma-na-juu'.

¹⁷ He' ba' Herode ga-jmee' hih- jāā', ga-saah' dsa- Jwaa-, ga-taayh- neh-ñe' dsoo' kih' Herodía. Herodía he' ma' lāā' mē' Felipe dsa-ñuuh- øøh- Herode. Pero ma-ngēē' he- ja-, ga-tēē- Herode dsa-mē' he', ga-jmāāy' lā-koh' dsa-mē' kyaay'.

¹⁸ Sa- ga- ma-hāā' Jwaa- neh-ñe' ga-siiyh- Herode:

—Sa- lle' kih' he- ma-kyaah' mē' dsa-ñuuh- øøh'.

¹⁹ He-ja- ga-lā-høøh- Herodía kih' Jwaa-. Hnøoy' ma' juu' Jwaa-, pero sa- ga-kwa' Herode jwē'.

²⁰ Jēēh', Herode ma' gah- Jwaa-, ñe- bih' ma-lāay' jaa- dsa-ñuuh- lluu' hi- na-jngēē' kyaā' Dio. He-ja- ga-hāā' bih'. Lā-koo- ma' nuuy- juu' kih' Jwaa-, ma-nuu- bih' lā-kaa- tuh-dsēy' pero ma' jmeey- cha-miih- hu-dsē-.

²¹ Pero ga-na' jwē' kih' Herodía jmeey' he- llā- dsēy' lā- ma' ga-hya- Herode ji-ñe-. Ga-jmeey' koo- jmi- juuh- ga-kway' he- ga-kuh- dsa-. Ga-tēēh' Herode lā-jēē- dsa-tā-kaah', lā-jēē- hi- ma' kye- nē' kih' hløø' hi- lā-jēē- dsa-kaah' hi- ma' chaa- Galilea.

²² Ma-ja- ga-he' jo-mii- Herodía jmeey' ja'. Ga-tih' jwēerte dsē' Herode hi- ga-tih' dsē' lā-jēē- dsa- hi- ma' tāāh' jmi-. He-ja- ga-jāh' Herode siiyh- chih-mē' he':

—Ngii' he- hnooh- kin-.

²³ Jnā' bāāhn' hñiin- kwēēhn- hne- lā-jē- he- ngiih' lā-jiih' to-dsaah' he- cha- kin-.

24 He-ja- ya-hëë' chih-më' he' na'ngiiy' juu' kih' chooy':

—¿Hee- llu' ngiin' laah'? —jäyh' siiyh' chooy'.

—Ngii' mi'lle' Jwaa- hi- ma' choo- jmii- ba- —ga-jäh' chooy'.

25 Chah' ba' ngooy' ga-hey' jee' gya' rey:

—Kwëeh' jnä' na' ga-juh- mi'lle' Jwaa- na-hä' neh- koo- wii'. He- na- ba' hnoon' —jäh' chih-më' he' ga-siiyh' rey.

26 He-ja- ga-lä-meeh- dsë' Herode. Pero ga-täay- hñiiy' kway' he- ga-jäyh' to'lo- në' jee' lä-jëë- hi- ga-tëeyh' he', he-ja- ga-mi-tey' ba' juu' kiyh'.

27 Lä-chah' ja-, ga-jmeey' hih- kih' hløø' kyaay' mah' na'kyey' lle' Jwaa-.

28 Ngoo' hløø' neh-ñe' na'kuy- lle' Jwaa-, hi' ma' kiiy' lle' Jwaa- na-hä' neh- wii', jäyh' ya-kwëeyh' chih-më' he' mah' ga-ngëë' chih-më' he' kih' chooy'.

29 Ma' ga-nuu' dsa-kyaa' Jwaa- he- ga-la' lä-ja-, na-näay' na'kiiy' hnoo' ja-, mah' na'hooy-.

Ga-ääh- Jesús hñaa' mil dsa-ñuuh-

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Ma' ga-lla-nää' apóstol kyaa' Jesús, ga-jmeeyh' juu' lä-jëë' he- ga-jmeey' hi- ha- lä- ga-hlëeyh' dsa- jee' na-näay'.

31 He-ja- ga-jäh' Jesús:

—Ya-nääh' hnäh' ma-nøøn' ma-teehn' dsë- jne' ko- hwëë' ta- jee' sa- chaa- dsa-.

Jwëë' dsa- ma' dsa-nää' jee' ma' täayh' ja-, ni' he- ma' kuyh' sa- ga-kwa' jwë'. Kih' he-ja- ba' ja-, ga-jäyh' lä-ja-.

32 Ja-ga- ga-taayh' neh- na'moo' ga-näay' koo- hwa' kii- jee' sa- kwa- ni- miih-.

33 Jwëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga-jëë' dsih' häay' neh- na'moo' hi- ga-lä-kyuuy-. He-ja- ga-nää' dsa- jwë' tii'. Ma' ga-ngëey' lä-koo- lä-koo- jwii-, ga-nää' dsa- he' kyaayh' ka-läh'. Pero jää' ga' dsa- he' ga-lla-nää' lä-koh' ga' Jesús.

34 Ma' ga-jñaa' Jesús neh- na'moo' ja-, ga-jëey' jwëë' jwërte dsa- hi- ga-lla-nää' jee' ja- hi- ga-lä-ñih' dsëy' kih'. Jëeh', dsa- he' laa' lä-koo- borrego hi- sa- chaa- juu'. He-ja- ga-løoy' hlëeyh- dsa- kyaah' cha-miih- juu'.

35 Ma' ga-hloo' ja-, ga-ya-jäh- discípulo kih' Jesús mah' ga-jäyh' siiyh':

—Ga-hloo' ba' la-, hi- sa- cha- ni- miih- he- kuh- dsa- jee' la-.

36 Chiih' dsa- wa' lla-näay' lä-kaa- jäh- la-, wa' lla-läy- he- kuyh- —ga-jäh' discípulo siiyh- Jesús.

37 —Kwëeh' hnäh' dsa- he- kuyh- — ga-jäh' Jesús.

—¿Ni' sa- lee- to' hña-loo' kuu' he- dsa-lä' jnääh' he- kuh- ga-lä-jëë- dsa- na-? — ga-jäh' discípulo.

38 —Jëë- da' koo- ¿Joh' he-ñiih- kyeh' hnäh'? —ga-jäh' Jesús.

Ma' ga-jëë' discípulo, mah' ga-jmeeyh' juu':

—Hña' ba' he-ñiih- kye' jnääh' kyaah' uu' hmooh- —ga-jäyh'.

39 He-ja- ga-jmee' Jesús mada- kiyh':

—Chiih' dsa- na- wa' dsa-taah' ma- koo- nää' ma- koo- nää' në' ya-mooh- na-.

40 He-ja- ga-taah' dsa- ma- hña-laa' hi- ma- to'lo-gyaa'.

41 Hi- ga-ka' Jesús lä-jëë- hña' he-ñiih- ja- kyaah' lä-uu' hmooh- he', ga-jëey' ta- gyuu' ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ja-ga- ga-llaay' he-ñiih- ja-, ga-kwëeyh' discípulo mah' ga-ti' ga-llooyh' kih' lä-jëë- dsa- he'. Hi- lä-ja- ga-jmeey' kih' hmooh- he' ka-läh'.

42 Lä-jëë- dsa- ga-kuh- lä-jiih' ga-këey'.

43 Jwi' he-ñiih- he- ga-cha' ja-, ga-ka' h' gya-to' sa-miih- kyaah' hmooh- he'.

44 Jee' lä-jëë- ma-la- dsa-ñuuh- hi- ga-kuh- he' tee' koo- hña' mil dsa-.

Ga-ngë' Jesús në' jmii-

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Lä-chah' ja- ga-jäh' Jesús siih- discípulo kyaay':

—Ta'ko-jiih' hihn- juu' kih' dsa- la-, go-nää' hnäh' ga-juh- kyaah' na'moo' ta' hngaah' Betsaida. Ja-ga- nñn- hñiin-.

46 Ma-ngëë' ma-hiyh' juu' kih' lä-jëë- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ja-ga- ngooy' ta' lle-koh' na'ngiiy' kiyh' kih' Dio.

47 Ngoo' ga-nuu- ba' ja-, hi- na'moo' to'dsaah' jmii- ba' ma-lloo'. Pero cheh' ga' Jesús hwa' kii-.

48 Ga⁻jëëy¹ he⁻lii¹ ba¹ ngë⁻ na¹moo¹, jëeh¹ ma¹ gwa¹ lle¹ ta¹ jee¹ ngoo¹ na¹moo¹ ja⁻. Ta⁻la⁻ ya⁻jnä⁺, ga⁻løø¹ Jesús ngë⁻ në¹ jmii⁻. Ma¹ hnøøy¹ ma¹ ngëëy¹ jwë¹ na¹moo¹ ja⁻.

49 Ma¹ ga⁻jëë¹ discípulo ngëy⁻ në¹ jmii⁻, ma¹ laay¹, dsa⁻ lle¹ ba¹ na⁻ ngë⁻ në¹ jmii⁻ he⁻ja⁻ ga⁻hooyh¹ ki⁻gaa⁻.

50 Lä⁻jëë¹ bih¹ ga⁻jëëy¹, he⁻ja⁻ ga⁻jwaayh¹ jwërte. Pero chah¹ ba¹ ga⁻hlëeh¹ Jesús kyaayh¹:

—Ta¹ wa¹ gah¹ hnäh¹, jnä¹ ba¹ la⁻ — ga⁻jäh¹.

51 Lä⁻ ma¹ ga⁻hey¹ neh⁻ na¹moo¹, ga⁻hna¹ go⁻te¹ lle¹. Peer⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁻ discípulo kyaay¹, mah¹ ga⁻taayh¹ jëë⁻ dsayh¹.

52 Jëeh¹, ma¹ na⁻jlë⁻ huu⁻dsë⁻ kiyh¹, he⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻ngëëy¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeë¹ Jesús kih¹ he⁻ñi⁻ih⁻ ja⁻.

Ga⁻mi⁻hlää¹ Jesús jwëë¹ dsa⁻dsaah¹ hi⁻ ma¹ chaa⁻ hwa¹ Genesaret (Mt. 14:34-36)

53 Ma¹ ga⁻lla⁻nää¹ ta⁻ hngaah¹ jee¹ chee⁻ Genesaret, jee¹ ja⁻ ga⁻hi⁻y¹ na¹moo¹ kiyh¹.

54 Ma¹ ga⁻hwëëy⁻ neh⁻ na¹moo¹ ja⁻, chah¹ ba¹ ga⁻lä⁻kyuu⁻ dsih¹.

55 Hi¹ ga⁻nää¹ dsa⁻ he¹ lä⁻kaa⁻ hwa¹ ja⁻. Lä⁻kaa⁻ jee¹ ja⁻ ga⁻løøy¹ na⁻jääy⁻ dsa⁻dsaah¹ kyaay¹ kyaah¹ jii¹ kiyh¹ ta⁻ jee¹ ma¹ ngë⁻ Jesús.

56 Lä⁻kaa⁻ jee¹ ma¹ ngë⁻ Jesús, jwii⁻ mäh⁻, ma¹ ke¹ jwii⁻ juuh⁻, na⁻ ma⁻hi⁻ dsa⁻jää⁻ dsa⁻ dsa⁻dsaah¹ kyaay¹ cha⁻jwë¹ jee¹ ma¹ dsa⁻ngëëy¹. Ma¹ chu⁻y¹ dsa⁻ kyaayh¹ mah¹ ma¹ kway⁻ su¹ mi⁻ih⁻ cha⁻gooy⁻ cha⁻hee⁻ hmii⁻ kiyh¹. Hi¹ lä⁻jëë¹ hi⁻ ga⁻tëë¹ ga⁻su¹ mi⁻ih⁻ mi⁻cha⁻gooy⁻ hmii⁻ kih¹ Jesús ma¹ dsa⁻hlääy¹ go⁻te⁻.

7

Lä⁻jë⁻ he⁻ mi⁻sah¹ dsa⁻ (Mt. 15:1-20)

1 Ga⁻lla⁻nää¹ fariseo hi⁻ ma¹ chaa⁻ Jerusalén hi⁻ ga⁻lla⁻nää¹ kō⁻llaa¹ ta⁻jwoh¹ kyaay¹ ley ka⁻läh¹ jee¹ ma¹ ngë⁻ Jesús.

2 Ma¹ ga⁻jëë¹ dsa⁻ he¹, lä⁻ ma⁻soh¹ ja⁻ba¹ goo⁻ discípulo kyaay¹ Jesús ma¹ täayh¹ kuyh⁻, ga⁻hlëëyh¹ wii¹ kiyh¹.

3 (Jëeh¹, dsa⁻ fariseo ma¹ mi⁻teh¹ he⁻ ma¹ tëë¹ jmeë⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaay¹, sa⁻ kuh⁻hiyh⁻ cher⁻mah¹ sa⁻ ga⁻gyiyh¹ gooy⁻ lä⁻koo⁻ tëë¹ jmeë⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ judiu.

4 Hi¹ wa⁻ra⁻ ya⁻nääy¹ je⁻hmoo¹, sa⁻ kuyh⁻ cher⁻mah¹ sa⁻ ga⁻mi⁻tey¹ he⁻ tëë¹ dsa⁻ jmeë⁻. Hi¹ cha⁻ ga⁻jyoh¹ he⁻ tëë¹ dsa⁻ høø¹, he⁻gyiyh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻jmääyh⁻ ta⁻o⁻je⁻, lä⁻kye⁻ jii¹ jee¹ gwii⁻y⁻.)

5 He⁻ja⁻ ga⁻ngii¹ fariseo kyaah¹ ta⁻jwoh¹ he¹ juu¹ kih¹ Jesús:

—¿He⁻la⁻ sa⁻ gyih⁻ discípulo kyaah¹ goo⁻ jää¹ ja⁻ga⁻ kuyh⁻, lä⁻ nøø¹ kih¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän¹?

6 —Peer⁻ ta⁻juuh¹ hnäh¹ —ga⁻jäh¹ Jesús—. Lä⁻koo⁻ jmeeh⁻ hnäh¹ na⁻, jëeh¹ kwee⁻ kyaah¹ he⁻ ga⁻hlëeh¹ Isaía llo¹joo¹, jee¹ na⁻si⁻ lä⁻la⁻:

Dsa⁻ la⁻, koo⁻ jäh¹ bih¹ hnääy¹ jnä¹.

Pero ta¹ jee¹ jyoh¹ ba¹ hä¹ huu⁻dsë⁻ kiyh¹.

7 Sa⁻jmää¹ ni⁻mi⁻ih⁻ he⁻jmeey⁻ hnääy¹ jnä¹.

Lä⁻jë⁻ nuuh⁻ he⁻kway⁻, la¹ mada⁻ kih¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ ba¹, ga⁻jäh¹ Isaía.

8 Jmeeh⁻ hnäh¹ ta⁻koo¹ nuuh⁻ kih¹ Dio mah¹ høø¹ hnäh¹ ma⁻la⁻ he⁻tëeh¹ hnäh¹ ba¹. Gyih⁻ hnäh¹ kyah⁻wii¹ jee¹ kuh⁻huh¹ hnäh¹. Joh¹ nëë¹ he⁻la¹ lä⁻ja⁻ sa⁻jmeeh⁻ hnäh¹ —ga⁻jäh¹ Jesús si⁻yh⁻ dsa⁻ he⁻—.

9 Peer⁻ tëeh⁻ hnäh¹ jmeeh⁻ hnäh¹ ta⁻koo¹ nuuh⁻ kih¹ Dio mah¹ høø¹ hnäh¹ he⁻tëeh¹ hnäh¹ jmeeh⁻ ba¹.

10 Lä⁻la⁻ ga⁻jäh¹ Moisé llo¹joo¹ lä⁻hih¹ ga⁻jmeë¹ Dio: “Wa⁻hnaah⁻ maa⁻kyaah¹, tää⁻kyaah¹. Hi⁻ hlëeh⁻ wii¹ kih¹ cho⁻jmi⁻, hi⁻ he⁻wa⁻ juu¹ go⁻te⁻”, ga⁻jäh¹ Moisé.

11 Pero hnäh¹ fariseo, lä⁻la⁻ ba¹ jmeeh⁻ hnäh¹. Kwah⁻ hnäh¹ jwë¹ kih¹ dsa⁻ mah¹ si⁻yh⁻ cho⁻jmi⁻ lä⁻la⁻: “Lä⁻jë⁻ he⁻cha⁻kin⁻ he⁻kyaah¹ ma¹ jmeen⁻ be¹ kyah¹, he⁻ja⁻ na⁻ la¹ Corbán.” (He⁻la⁻ hnøø¹ jäh¹: ma⁻kwëehn⁻ Dio ba¹ ja⁻.)

12 He⁻jmeeh⁻ hnäh¹ lä⁻ja⁻, he⁻hah⁻ hnäh¹ kih¹ hi⁻jmeë⁻ be¹ kih¹ cho⁻jmi⁻ ba¹ ja⁻.

13 Kih¹ he⁻høø¹ hnäh¹ he⁻ma⁻tëë¹ høø⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah¹ hnäh¹ na⁻, he⁻ja⁻ ma⁻jmeeh⁻ hnäh¹ ta⁻koo¹ nuuh⁻ kih¹ Dio. Joh¹ nëë¹ he⁻la¹ lä⁻ja⁻ sa⁻jmeeh⁻ hnäh¹.

14 He-ja- ga-hlēeh' Jesús jee' lä-jēē- dsa- he', ga-jäyh':

—Nuu- da' hnäh' kwee- mah' lä-ngēeh' hnäh'.

15 Sa- dsa-lä-sah' dsa- kyaah' lä-jē- he- tooyh- hooy'. Lä-jē- he- hwēē- hooy', kyaah' he- ja- ba' dsa-lä-sayh'.

16 Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh- — ga-jäh' Jesús.

17 Ma' ga-hih' Jesús juu' kih' dsa-, ga-hey' koo- cha'neh'. Jee' ja- ga-ngih' discípulo juu' kiyh':

—He- hnøø' jäh' juu' na-hmää' he- ma-hlēeh' na-.

18 He-ja- ga-jäh' Jesús:

—¿Ché ni- hnäh' sa- ma-lä-ngēeh' hnäh'? ¿Ché sa- ngēeh' hnäh' sa- dsa-lä-sah' dsa- kyaah' lä-jē- he- tooyh- hooy'?

19 Jēeh', ja- neh' tuh-dsē' dsa- dsoo- he- kuh-hiyh~, neh' tu-jlä' ba' dsa- dsoo- he- ja-, ja- ga- hwēē- ka-läh' dsoo- ta- cha'sii- —ga-jäh' Jesús.

Kyaah' he- ga-hlēeyh' lä-ja-, ga-jmeey' na-jngih' lä-jē- he- kih-hih- jne'.

20 Hi- ngoo' bih' jäyh':

—Lä-jē- he- hwēē- hoo' dsa-, he- ja- ba' kyaah' dsa-lä-sayh'.

21 Jēeh', neh' tuh-dsē' ba' dsa- gwa' lä-jē- huüdsē- hlih', hi- lä-ja- ka-läh' gwa' he- kaayh~ hi- sa- laa' kyaay', kaayh~ wa' hi- cha- hi-, hi- jngēeyh- dsa-.

22 Neh' tuh-dsē' bih' gwa' he- jmeey' hi-, hee' dsēy' liyh' lä-jē- he- ga' cha-, jmeey' lä-jē- he- hlih', mi-gaay' dsa-, jmeey' he- la' o-hih', wii' dsēy', hlēeyh- wii' kih' dsa-, jmäy~ hñii' kaah', hi- sa- cha- nuuh- kiyh'.

23 Lä-jē- he- hlih' na- gwa' neh' tuh-dsē' dsa-. Kyaah' he- na- ba', mi-sah' dsa- hñii' —ga-jäh' Jesús.

Jaa- dsa-mē' chaa- uu' ga-heeh- kih' Jesús (Mt. 15:21-28)

24 Ja-ga' ya-hēē' Jesús jee' ja-, ngooy' jäh' kih' jee' jwii- Tiro kyaah' Sidón. Ma' ga-llooy' jee' ja-, ga-hey' cha'neh'. Sa- ma' hnøøy' ma' lä-jnäay' chah', pero sa- ga-la'.

25 Chah' ba' ga-nuu' jaa- dsa-mē' he- ga-lloo' Jesús jee' ja-. Dsa-mē' he' ma' chaa- jaa- jo-miiy' hi- ma' kye- jmi-llē'

hlih', he-ja- ngooy' jee' ma' gya' Jesús mah' ga-juuyh' jney' cha'ney'.

26 Dsa-mē' he' sa- ma' laay' judiu, dsa- sirofenicia ba' he'. (Kih' dsa- judiu, lä-koh' dsa- he' laay' lä-koo- sa'dsii- ba'.) Ga-chuuy' kyaah' Jesús he- dsa-lleey- jmi-llē' hlih' hi- ma' hää' neh' tuh-dsē' jo-miiy'.

27 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

—Kwa' jwē' wa' kuh- da' chih-pih' jää'. Sa- llu' he- jñuuhn' he- kuh- chih- mah' kwēehm- dsii-.

28 He-ja- ga-jäh' dsa-mē' he':

—Dsoo' ba' kyah', Dsa-jøøh' kyaan-. Pero ma-ra' he- lih' ba' dsii- lä-jē- jwi' he- dsa-saa' kih' chih-pih'.

29 He-ja- ga-jäh' Jesús ka-läh':

—Kih' he- llu' juu' kyah', he-ja- ma-ya-hēē- ba' jmi-llē' hlih' kih' chih-mē' kyaah'. Gwaah- ba' hne- kyah'.

30 Ma' ga-llaah' dsa-mē' he' cha'neh- kiyh', ga-jēey' na-kyaa' chih-mē' kyaay' nē' jii', ma-ya-hēē- jmi-llē' hlih' kiyh'.

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- dsa- koo'

31 Ja-ga' ya-hēē' Jesús koo' jee' jwii- Tiro, ga-ngēey' ta' jee' jwii- Sidón, hi- ga-ngēey' ta' hwa' Decápoli. Ja-ga' ga-llaayh' ka-läh' ta' jee' hla- jmi-juuh- kih' Galilea.

32 Jee' ja- na-jää- dsa- jaa- dsa- koo' cha'ne' Jesús, hi- dsa- hi- ma' jää- hi- koo' he' ga-chuuy' kyaah' Jesús mah' kyey' gooy- nē' kih' hi- koo' he'.

33 Hi- ga-llee- Jesús dsa- koo' he' kah' kih', mah' ga-täy' cha-gooy- lä-koo- lä-koo- to-gway', hi- ga-mi-guyh' na'siih' dsa- he' kyaah' jmi- tu-heyh'.

34 Mah' ga-jēē' Jesús ta- gyuuh', ga-chaah' dsēy', hi- ga-jäyh' siiyh' dsa-ñuuh- he':

—Efata —juu' la- hnøø' jäh': Wa' nä- kyah'.

35 Lä-chah' ja- ga-na' to-gwa' dsa- he' hi- ga-lii' na'siiyh', ga-hlēeyh' jēē-.

36 Hi- ga-jmee' Jesús hih' kiyh' sa- wa' jmeeyh' juu' kih' ni- jaa- dsa-. Ma-ke- ga-jmeey' cha-miih- mada- lä-ja-, cha-ga'miih- ma' kooyh~ juu'.

37 Ga-lä-dsaa~ jwēerte dsē' dsa-. Ga-jäyh':

—Peer⁺ ga⁻lä⁺jē⁺ ba⁺ lih⁺ Jesús jmeē⁺.
Jmeey⁺ hlēeh⁺ hi⁻ koo⁺, hi⁻ jmeey⁺ nuu⁻ hi⁻
gwii⁺.

8

*Ga⁻ääh⁻ Jesús kyeē⁺ mil dsa⁻
(Mt. 15:32-39)*

¹ Ta⁻ko⁻jiih⁺ ga⁻lä⁺hēē⁻ Jesús jee⁺ ja⁻, jwēē⁻
dsa⁻ ga⁻lla⁺nää⁺ ka⁻läh⁺ hi⁻ ni⁺ miih⁻ sa⁻
cha⁻ he⁻ ma⁺ kuyh⁺ jee⁺ ja⁻. He⁻ja⁻
ga⁻tēēyh⁺ discipulo kyaay⁺ mah⁺ ga⁻siiyh⁺:

² —Peer⁺ dsa⁻lä⁺ñih⁺ dsēn⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺
kyaah⁺ jne⁺ jee⁺ la⁻. Jēēh⁺, ma⁻hya⁻ hnē⁻
jmii⁺ tääyh⁺ hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁺ miih⁻ he⁻ kuyh⁻.

³ Cher⁺ mah⁺ ga⁻cheeh⁺ jnih⁺ kiyh⁺ lä⁺
ma⁻kyoyh⁺ na⁻, hwaay⁺ cha⁻jwē⁺, jēēh⁺ uu⁺
ga⁻ya⁻nää⁺ ko⁻llaä⁺.

⁴ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ discipulo kyaay⁺:

—¿Ha⁻ ba⁺ jä⁺ he⁻ kuh⁺ dsa⁻ heh⁺ hwa⁺ kii⁺
la⁻? Ha⁻ koh⁺ sa⁻ hnøø⁺ mah⁺ lee⁺ kuh⁺ hi⁻
tääh⁺ jee⁺ la⁻.

⁵ He⁻ja⁻ ga⁻ngii⁺ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—¿Joh⁺ he⁻ñiih⁺ kye⁺h⁺ hnäh⁺? —ga⁻jäyh⁺.

—Gyii⁺ ba⁺ —ga⁻jäh⁺ discipulo.

⁶ He⁻ja⁻ ga⁻jmeē⁺ Jesús mada⁻ mah⁺
dsa⁻taah⁺ lä⁺jēē⁻ dsa⁻ hwa⁺ hi⁻ ga⁻kay⁺ lä⁺jē⁻
gyii⁺ he⁻ñiih⁺ ja⁻, ga⁻kway⁺ ti⁻hmaah⁺ kih⁺
Dio. Ma⁻ngēē⁺ ma⁻kway⁺ ti⁻hmaah⁺ kih⁺
Dio, ga⁻llaay⁺ he⁻ñiih⁺ ja⁻ hi⁻ ga⁻kwēēyh⁺
discipulo mah⁺ ga⁻ti⁺ ga⁻llooyh⁺ kih⁺ lä⁺jēē⁻
dsa⁻.

⁷ Hi⁻ ma⁺ jāāy⁺ miih⁻ hmooh⁻ ka⁻läh⁺
hi⁻ lä⁺ja⁻ ga⁻kwa⁺ Jesús ti⁻hmaah⁺ kih⁺ Dio.
Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻jmeey⁺ mada⁻ mah⁺
ti⁻llooyh⁺ kih⁺ lä⁺jēē⁻ dsa⁻.

⁸ Ga⁻kuh⁻ dsa⁻ lä⁺jiih⁺ ga⁻kēēy⁺. Ma⁺
ga⁻la⁺ kiyh⁺, ga⁻kah⁺ ga⁺ gyii⁺ sa⁻miih⁻ jwi⁺
he⁻ ga⁻chaa⁺ ja⁻.

⁹ Tee⁺ ko⁻ kyeē⁺ mil dsa⁻ hi⁻ ga⁻kuh⁻ jee⁺
ja⁻. Ma⁻ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻hiyh⁺ juu⁺ kih⁺
dsa⁻.

¹⁰ Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻hey⁺ neh⁺ na⁻moo⁺
kyaay⁺ discipulo kyaay⁺, ngooy⁺ ta⁻ hwa⁺
Dalmanuta.

*Dsa⁻ fariseo ma⁺ hnøøy⁺ ma⁺ jmeē⁺ Jesús
koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻*

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Ma⁺ ga⁻lloo⁺ Jesús jee⁺ ja⁻, ga⁻lla⁺nää⁺
fariseo hi⁻ ga⁻løøy⁺ ti⁻chooy⁺ juu⁺ kyaah⁺

Jesús. Ma⁺ kay[~] dsē⁺ Jesús, he⁻ja⁻ ga⁻ngiiy⁺
ma⁺ jmeē⁺ Jesús koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ he⁻ ma⁺
jä⁻ gyuu⁺h⁺.

¹² Ma⁺ ga⁻nuu⁺ Jesús lä⁺ja⁻, ga⁻jii⁺ lä⁺
ga⁻tē⁺ neh⁺ tuh⁻ dsēy⁺, mah⁺ ga⁻jäyh⁺:

—¿He⁻la⁺ ngiih⁺ hnäh⁺ hi⁻ chaa⁻ na⁺
jmeen⁻ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻? Ma⁺ra⁺ ju⁻dsoo⁺
jwēēhn⁻ hnäh⁺, ni⁺ koo⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ sa⁻
jēē⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ na⁺.

¹³ Jee⁺ ja⁻ ga⁻beey⁺ dsa⁻ he⁺, mah⁺ ga⁻hey⁺
ka⁻läh⁺ neh⁺ na⁻moo⁺, ngooy⁺ ta⁻ jee⁺ jyoh⁺.

Levadura kih⁺ dsa⁻ fariseo

(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Ni⁺ sa⁻ ga⁻lä⁺dsooh⁻ dsē⁺ discipulo ma⁺
kay⁺ he⁻ñiih⁺, koo⁻ lä⁺la⁻ ba⁺ he⁻ñiih⁺ ma⁺
kyey⁻ neh⁺ na⁻moo⁺.

¹⁵ He⁻ja⁻ ga⁻mi⁻liih⁻ Jesús dsē⁺ discipulo,
ga⁻jäyh⁺:

—Leeh⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ levadura kih⁺
fariseo hi⁻ leeh⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ levadura kih⁺
Herode ka⁻läh⁺.

¹⁶ He⁻ja⁻ ga⁻taah⁺ discipulo he⁺ llay⁺ juu⁺
kyaah⁺ dsa⁻kyaay⁺, ma⁺ jäyh⁺:

—Ma⁻hlēēyh⁺ lä⁺na⁻ kih⁺ he⁻ sa⁻ ma⁺ kye⁻
jne⁺ he⁻ñiih⁺.

¹⁷ Pero ga⁻lä⁺liih⁻ Jesús kiyh⁺ mah⁺
ga⁻jäyh⁺ siiyh⁺:

—¿He⁻la⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ cha⁻miih⁻
huu⁺dsē⁻ kih⁺ he⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ñiih⁺? ¿Che⁺
sa⁻ hii[~] kwa⁺ kwaat[~] kyah⁺ hnäh⁺? ¿Che⁺ sa⁻
hii[~] lä⁺ngēēh⁺ hnäh⁺? ¿Che⁺ lä⁺ ma⁻na⁻jlē⁻
ba⁺ huu⁺dsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺?

¹⁸ Hä⁺ ba⁺ mi⁻nēh⁺ hnäh⁺ mah⁺ sa⁻ jēēh⁺
hnäh⁺, hē⁻ ba⁺ to⁻gwah⁺ hnäh⁺ mah⁺ sa⁻
nuuh⁻ hnäh⁺. ¿Che⁺ sa⁻ dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺
ha⁻ lä⁺ ga⁻la⁺ jāā⁺?

¹⁹ Lä⁺ ma⁺ ga⁻ti⁺ ga⁻lloohn⁺ hñā⁺ he⁻ñiih⁻
ja⁻, jee⁺ kih⁺ lä⁺jēē⁻ hñā⁺ mil dsa⁻ he⁺, ¿joh⁺
sa⁻miih⁻ ga⁻tē⁺ jwi⁺ he⁻ ga⁻chaa⁺ ja⁻? —
ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺.

—Gya⁻to⁺ sa⁻miih⁻ —ga⁻jäh⁺ discipulo
kyaay⁺.

²⁰ —¿Ha⁻ ga⁻ ma⁺ ga⁻ti⁺ ga⁻lloohn⁺ gyii⁺
he⁻ñiih⁺ ja⁻, joh⁺ sa⁻miih⁻ ga⁻chaa⁺? —
ga⁻jäh⁺ Jesús.

—Ga⁻chaa⁺ ga⁺ gyii⁺ sa⁻miih⁻ —ga⁻jäh⁺
discipulo.

21 —¿Che' lä'jiih' na' sa' hii~ lä'ngëeh' hnäh'? —ga'jäh' Jesús.

Ga'mi'hlää' Jesús jaa' dsa'tuu'

22 Ga'lla'näy' jee' jwii~ Betsaida. Ma'ngëe' he' ja~, ya'jää' dsa'jaa' hi' tuu' cha'në' Jesús mah' ga'chuyy' kyaah' Jesús he' kyey' gooy' në' kiyh'.

23 He'ja~ ga'sooh' Jesús goo' dsa' he', ga'jäy' ta' chuuh' jwii~. Ga'mi'gyuyh' mi'në' dsa' he' kyaah' jmi~ tu'heyh' hi' ga'kyey' lä'to' gooy' në' kih' dsa' he' mah' ga'ngiiy' juu':

—¿Hee' jëeh' miih'? —ga'jäyh'.

24 He'ja~ ga'løø' dsa'tuu' he' jëe~, hi' ga'jäyh':

—Jëen' dsa' hi' dsa'ngëe', pero jnäy' lä'koh' chaah' hma' ba'.

25 Mah' ga'kye' Jesús ka'läh' goo' në' kiyh'. Hi' ga'siiyh' he' jëey' ka'läh'. Lä'chah' ja~, ga'jä' mi'nëy'. Ga'lä'jnä' jëe' go'te~.

26 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Gwaah' ko'dsoo' ta' kyah' ba' hne~. Mo'to' go'he' ta' jee' jwii~ na~. Ni' ta' jwii' ni' jaa~.

Ga'jäh' Pee', Jesús laa' Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

27 Ngoo' Jesús ka'läh' kyaah' discípulo kyaay' ta' jyoh' jwii~ mäh' he' na'hee' hwa' Cesarea kih' Filipino. Cha'jwë' jee' ga'näy' ja~, ga'ngiiy' juu' kih' discípulo:

—¿Ha' lä'jäh' dsa' kin', hiji' jnä' laay'? —ga'jäh' Jesús.

28 —Ko'llaa' jäh', Jwaa' hi' ma' choo' jmi~ ba' hne~. Ko'llaa' jäh' Elía ba' hne~. Hi' jñah' ko'llaa' jäh', hne' laah' jaa' hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo' —ga'jäh' discípulo kyaay'.

29 Mah' ga'jäh' Jesús ka'läh':

—¿Ha' ga' hnäh', hee' jwah' hnäh' kin', hiji' ba' jnä' laah' hnäh'?

He'ja~ ga'jäh' Pee' siiyh':

—Hne' he' Cristo.

30 Pero ga'taah' Jesús juu' lä'jëe' mah' sa' kooyh' juu' ja~ kyaah' ni' jaa~.

Ga'mi'jnää' Jesús juu' he' juuy'

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

31 Jmi' ja~ ga'løø' Jesús mi'jnää' juu' kih' discípulo kyaay', ga'jäyh':

—Jmee' bii' kih' Hi' ga'lëe'ngo' la' jëe' cha'miih' wii'. Dsa'gyuuh' sa' lä'hnää' dsih', lä'ja~ dsa'kaah' kyaay' jmi' dsa~, kyaah' ta'jwoh' kyaay' ley sa' lä'hnää' dsih'. Hi' jmee' bii' kiyh' juuy' mah' lä'jiiyh' ka'läh' jee' ga'të' hnë' jmi~ —ga'siiyh' discípulo kyaay'.

32 He' na' ga'hlëeyh' jëe' go'te~, he'ja~ ga'jäe' Pee' Jesús ta' koo', ga'løøy' juuyh' kiyh'.

33 Pero ga'jeeh' Jesús hñii' ga'jëey' jee' ma' tääh' lä'jëe' discípulo, mah' ga'juuyh' kih' Pee':

—Jñuuh' hne' kin' hi' sa'llu'. Sa' jmeeh' huudse' lä'koh' jmee' Dio. Lä'koo' la' huudse' kih' dsa' ba' la' huudse' kyah'.

34 Ja' ga' ga'tëeyh' lä'jëe' dsa' ko'joh' kyaah' discípulo kyaay' ga'jäyh':

—Cher'mah' hi' hnøø' jmee' ko'joh' kyaah' jnä', sa' wa' jmäy' hñiiy' kwaat~, wa' jäy' cru' kyaay' mah' wa' jmeey' ko'joh' kyaah' jnä'.

35 Jëeh', lä'jëe' hi' hää~ hñii' mah' sa' juuy', hi' he' juu' ba'. Pero lä'jëe' hi' kwaä' hñii' juu' kwaat~ kin' o kwaat~ kih' ju'hmëe', hi' he' ba' lää'.

36 ¿Hee' ya'jøø' ka' dsa' ma'ke' ga'liyh' lä'jëe' he' cha' jmi'gyuuh' la' mah' wa'ra' ga'juuy', sa' tëeyh' kih' Dio?

37 ¿Hee' ba' kyaah' le' mi'hmaayh' mah' lääy'?

38 He' ba' che' hlëeh' dsa' hi' chaa~ jmi' na', jmeey' wa' la' cha' la'. Cher'mah' hi' jmee' na'hih' kin', o kyaah' juu' kin' cha'në' dsa' hi' chaa~ na', ja'ba' lä'ja' jmee' Hi' ga'lëe'ngo' na'hih' kyaayh', wa'ra' ga'të' jee' jäyh' kyaah' be' kih' Tää' kyaay' kyaah' lä'jëe' ángele kyaay'.

9

1 Jesús koo' ka'läh' ga'siiyh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn~ hnäh', chaa~ ko'llaa' hi' tääh' jee' la' sa' juuy' jäe' sa' ga' ma'jëey' ha' lä'koo' la' be' kih' Dio hi' jmee' hih'.

Ga⁻mi⁻sëë' Jesús hñii'

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

² Ma⁻ngëë' ga⁻ jñii' jmiï', ja⁻ga' ga⁻jää'
Jesús ma⁻la' Pee' kyaah' Jacobo hi⁻ Jwaa'
ba', ga⁻näy' kah' ta⁻ moh' ñii'. Jee' ja⁻
ga⁻lä⁻sëë' Jesús to⁻lo⁻ nē⁻ hi⁻ ma⁻ jāy' he'.

³ Ga⁻lii' jih'gyeh' hmiih⁻ kiyh', ga⁻tøø'
jlëë⁻ ñih' lä⁻ tøø⁻ hmoo⁻. Ni⁻ jā⁻ sa⁻ chaa⁻
hwa⁻ la⁻ hi⁻ lih⁻ gyih' mah' jmeey' tø⁻jlëë⁻
lä⁻ja⁻.

⁴ Jee' ja⁻ ga⁻lä⁻jnaä' Elía kyaah' Moisé
ga⁻taayh' llay⁻ juu' kyaah' Jesús.

⁵ He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Pee' siyh⁻ Jesús:

—Ta⁻jwoh', he⁻ ba⁻ che⁻ llu⁻ he⁻ tøøh' jne'
ko⁻jøh' jee' la⁻. Jmee' jnaäh' hnē⁻ hne'
kyaah' moo⁻, koø⁻ kyah', koø⁻ kih' Moisé,
hi⁻ koø⁻ kih' Elía.

⁶ Lä⁻jëëy' ga⁻jwaayh', sa⁻ ñey⁻ he⁻ ma'
jäyh', he⁻ja⁻ ba⁻ ga⁻hlëeh' Pee' lä⁻ja⁻.

⁷ Hor⁻ ja⁻ ja⁻ koø⁻ jniï', ga⁻jmeey' hi⁻ jee'
ma⁻ täayh' ja⁻. Jee' jniï' ja⁻ ga⁻lä⁻nua⁻
ga⁻hlëeh' koø⁻ juu' he⁻ ma⁻ jāh':

—Hi⁻ la⁻ na⁻ gyuu⁻ kyaan⁻ hi⁻ hnaan⁻.
Nuu⁻ hnäh' kiyh'.

⁸ Ma⁻ ga⁻jëëy' ka⁻läh', mo⁻so⁻ chaa⁻ ni⁻
jaa⁻, ma⁻la⁻ hñii' ba⁻ Jesús cheh'.

⁹ Jee' jñaä⁻ Jesús moh' ja⁻ ga⁻taayh⁻ juu'
hi⁻ ma⁻ kyaayh' he':

—Ta⁻ jwii' hnäh' ni⁻ jāa⁻, lä⁻jē⁻
he⁻ ma⁻jëeh' hnäh' la⁻ ta⁻ko⁻jiih' sa⁻
ma⁻lä⁻jiih' Hi⁻ga⁻lëë'ngo⁻ la⁻ jee' kih' hi⁻
na⁻juu'.

¹⁰ Ga⁻høøy' juu' ja⁻ neh⁻ tuh⁻dsëy'. Pero
ta⁻ jyoh' ko⁻taa⁻, lä⁻uu⁻ hi⁻ he' ma⁻ ngiiy'
juu' kih' dsa⁻kyaayh' hee⁻ hnøø⁻ jāh⁻ he'
lä⁻jiih' dsa⁻ jee' kih' hi⁻ ma⁻na⁻juu'.

¹¹ Hi⁻ ga⁻ngiiy' ka⁻läh' juu' kih' Jesús:

—¿He⁻la⁻ jāh' ta⁻jwoh' kyaä⁻ ley, jmee⁻ bii'
jäh' Elía jāä⁻ ga⁻ kih' Cristo?

¹² He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Jesús:

—Ja⁻ba⁻ dsoo' jāh' Elía to⁻nē, ya⁻llay⁻ llu'
lä⁻jē⁻ he⁻ cha⁻ jee' la⁻. Hi⁻ hnäh', ¿ha⁻ lä⁻
ngëeh' hnäh' he⁻ na⁻si⁻ lä⁻la⁻: jmee⁻ bii'
jëe' wi⁻ Hi⁻ga⁻lëë'ngo⁻ la⁻ hi⁻ sa⁻ lä⁻hnäa'
dsih' ni⁻ miih'?

¹³ Pero jwëehn⁻ hnäh', ma⁻jäh⁻ ba⁻ Elía,
hi⁻ ga⁻jmeey' dsa⁻ lä⁻ tē⁻ dsë' kiyh', lä⁻koø⁻
ma⁻na⁻si⁻ kiyh' jāä'.

*Ga⁻mi⁻hlää' Jesús jaa⁻ chih⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻
jmi⁻lle' hliih'*

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Lä⁻ ma⁻ ga⁻lloo' Jesús jee' tääh' lä⁻jëë⁻
ga⁻ discípulo kyaay', ga⁻jëëy' jwëë' dsa⁻
ma⁻ tääh' lä⁻ku' lä⁻jii' kiyh', hi⁻ ma⁻ tääh'
ta⁻jwoh' kyaä⁻ ley ti⁻chooy' juu' kyaayh'.

¹⁵ Ma⁻ ga⁻jëe' lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he' ya⁻jäh'
Jesús, ga⁻jëe' dsayh⁻, chah' ba⁻ ga⁻näy'
na⁻jmeey' Dio kiyh'.

¹⁶ Mah' ga⁻ngii' Jesús juu' kih' dsa⁻ he':

—He⁻ juu' ti⁻chooh⁻ hnäh' kyaah' hi⁻
tääh' na⁻.

¹⁷ Mah' ga⁻hlëeh' jāa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ hää'
jee' ja⁻, ga⁻jäyh':

—Ta⁻jwoh', jāän⁻ jee' la⁻ jāa⁻ chih⁻ ñua⁻
kyaan⁻, hi⁻ kye⁻ jmi⁻lle' hliih' hi⁻ jmee⁻
kaay'.

¹⁸ Wa⁻ ha⁻ cha⁻ ha⁻ jee' cheyh', wa⁻ra⁻
ga⁻hii' dsoo' kiyh' jmee⁻ jmi⁻lle' hliih'
na⁻, jmiiy⁻ baay⁻ hñiiy' hwa⁻, hwëe⁻
peh' neh⁻ to⁻hooy', jwiiy⁻ cha⁻jay' mah'
dsa⁻lä⁻hwäayh'. Ma⁻jwii⁻ discípulo
kyaah' he⁻ lleey' jmi⁻lle' hliih' na⁻ pero sa⁻
ma⁻liyh'.

¹⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Jesús:

—¿He⁻la⁻ sa⁻ hii⁻ lä⁻dsoo' hoh' hnäh' hi⁻
chaa⁻ na⁻? ¿Lih' ba⁻llaa⁻ he⁻ gyan' kyaah'
hnäh'? Mo⁻so⁻ lä⁻be' dsen⁻ gya' ga⁻ jnä'
kyaah' hnäh'. Ya⁻jää⁻ da⁻ chih⁻ na⁻ ta⁻ la⁻.

²⁰ Mah' na⁻jää⁻ dsa⁻ chih⁻ he' cha⁻nē'
Jesús. Ma⁻ ga⁻jëe' jmi⁻lle' hliih' he' Jesús,
ga⁻søoyh' kih' chih⁻ he' wi⁻ jwërte. Ga⁻ki⁻
ga⁻bäay⁻ hwa⁻, lä⁻jiih' ga⁻hwëe⁻ peh' neh⁻
to⁻hooy'.

²¹ Ja⁻ga⁻ ga⁻ngii' Jesús juu' kih' jmi⁻
chih⁻ he':

—¿Ha⁻ koh' jiih' ma⁻lä⁻hi⁻ la⁻ lä⁻na⁻
kiyh'?

—He⁻ laay' lä⁻ ma⁻ piyh' na⁻ —ga⁻jäh'
jmii⁻ chih⁻ —.

²² Ja⁻ he⁻ koø⁻ jiih⁻ ma⁻taayh⁻ cha⁻je⁻
hi⁻ ma⁻taayh⁻ cha⁻jmi⁻ he⁻ jngiih⁻ kiyh'.
Cher⁻mah' leh' miih⁻ kwa⁻ be' kin⁻, wa⁻
lä⁻ñih' hoh' jnääh'.

²³ He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Jesús:

—¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ jwah' cher⁻mah' leh' miih⁻!
Lä⁻jē⁻ ba⁻ le' kih' hi⁻ jmee⁻ dsoo' dsë'.

24 Lā'chah' ja' ga'hlēeh' jmi' chih' he' kyaah' cha'mi' be', ga'jäyh':

—Laa' ba' jnä' dsoo', kwa' be' kin' mah' lä'dsoo' dsen' cha'ga'mi'.

25 Ma' ga'jēē' Jesús ngoo' dsa'kuh' jwēē' dsa-, ga'juuyh' kih' jmi'le' hlih' he', ga'si'ih':

—Hne' jmi'le' koo', jnä' jmeen' hih' go'hēē' kih' chih' na-, mo'to' jmee' ga' jwih' kiyh'.

26 He'ja' na'høø' ga' ga'hooh' jmi'le' hlih' he', mah' koo' ga' koo' hä' ga'sooyh' wi' jwēte kih' chih' he', ja'ga' ya'hēēy' ngaayh'. Ga'jä' chih' he' lä'koh' he' na'juuy'. Jwēē' dsa' ma' jah':

—Ma' na'juu' ba' na'.

27 Pero ga'sooh' Jesús gooy-, ga'chaayh-, chah' ba' ga'nooy-.

28 Lā' ma' ga'he' Jesús koo' cha'neh', ga'ngi' discipulo kyaay' juu' kiyh' jee' sa' nuu' dsa':

—He' la' sa' ma'lā'kēh' jnääh' jmi' ma' lee' jnääh' jmi'le' hlih' he'?

29 He'ja' ga'jä' Jesús si'ih':

—Hih' jmi'le' hlih' lä'na-, sa' hwēē' cher'mah' sa' ga'tu' dsa' kuh'hih' mah' chuuy' kyaah' Dio.

Koo' ka'läh' ga'mi'jnää' Jesús juu' he' juuy'

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Ma' ga'hwēēy' jee' ma' täayh' ja-, ga'näay' ta' Galilea. Sa' hnøø' Jesús ma' lä'ne' dsa' ha' ta' ngēy'.

31 Jēēh', ma' hlēēyh' discipulo kyaay', ma' jäyh':

—Hi' ga'lēē'ngo' la' ngēē' dsih' ja'goo' dsa' hñaa' dsē' mah' jngēēyh'. Ga' ma'hya' hnē' jmi' na'juuy', lä'ji'ih' ka'läh'.

32 Pero discipulo kyaay' sa' ga'lā'ngēēy' juu' ja-, hi' ma' goyh' ma' ngi'y' juu' kih' Jesús.

Hii' na' lee' jøøh' jee' jmee' Dio hih'

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Ja'ga' ga'lla'näay' jee' jwi' Capernaum. Lā' ma' ga'taah' discipulo cha'neh' kyaah' Jesús, ga'ngi' Jesús juu' kiyh':

—Hee' juu' na' ti'chooh' hnäh' lä' hä' jwē' jee' ma'ya'nøø' jne'?

34 Ti'sih' go'te' ba' ga'taayh', kih' he' ma' ti'chooy' juu' kyaah' dsa'kyaayh' lä' hä' jwē', hij' na' lee' jøøh' kih' jee' lä'jēēy'.

35 He'ja' ga'gya' Jesús mah' ga'hlēēyh' lä'jēē' gya'tuu' discipulo he', ga'si'ih':

—Cher'mah' hi' hnøø' lee' jøøh', ta' wa' jmäay' hñi'y' jøøh', wa' jmeey' ta'he' kih' lä'jēē' ba'.

36 Hi' lä'chah' ja' ga'tēēyh' jaa' gyuy-, ga'cheeyh' jee' kiyh' ja-. Ja'ga' ga'eey', mah' ga'jäyh':

37 —Hi' jmee' he' kih' jaa' gyuy- lä'la' kwaat' kin', jnä' he' hi' jmäay' he'. Hi' hi' jmäay' jnä' he', jmeey' he' kih' Dio hi' ga'chee' jnä'.

Hi' sa' na'høøh' jnä' laay' dsa'kyaah' jne'

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

38 Ga'jmeeh' Jwaa' juu' kih' Jesús:

—Ta'jwoh', ma'jēē' jnääh' jaa' hi' hwēē' jmi'le' hlih' lä'hih' kyah', he'ja' ga'ha' jnääh' kiyh', jēēh' sa' ngēy' kyaah' jnääh'.

39 Pero Jesús ga'si'ih' lä'la-:

—Ta' ha' hnäh' kiyh'. Jēēh', ni' jaa' sa' chaa' hi' jmee' koo' he' juh'gaa' lä'hih' kin', mah' chah' ba'hlēēyh' wi' kin'.

40 Hi' sa' hnee' kyaah' jne', dsa'kyaah' ba' jne' he'.

41 Wa' hi' cha' hi-, hi' kwēēh' hnäh' koo' vas jmi'dsē', kih' he' laah' hnäh' kyaah' Cristo, ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', lä'hmaah' ba' jñeey'.

Goo' la' kih' hi' jmee' tēh' dsa'kyaah'

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

42 'Wa' hi' cha' hi-, hi' jmee' tēh' jaa' hi' mäh' la' hi' ma'lā'dsoo' dsē' kin', llu' ga' la' kiyh' wa'ra' jäh' kih' hñu' dsa' luuy' koo' cha'too' kih' moli' mah' hmääh' dsih' cha'jmi'ñeēh'.

43 He'ja' cher'mah' ma'gooh' ga'jmee' täh' kyaah' dso'kye-, hnäh' go'te' ba'. Llu' ga' kyah' gwaah' jee' tääh' hi' na'ji'ih', tuuh' ma'gooh-, lä'koh' ga'he' goh' cha'je' kyaah' lä'to' ma'gooh' jee' mo'so' uuh' jih'koh'.

44 Jee' ja' sa' juu' jah' hi' ni' sa' uuh' je' jih'koh' jih'lih'.

45 Hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh[˘] cher[˘]mah[˘] ma⁻tiih[˘] ga⁻jmee[˘] täh[˘] kyaah[˘] dso[˘]kye⁻, hnä[˘] go⁻te⁻ ba[˘]. Llu[˘] ga[˘] kyah[˘] gwaah[˘] jee[˘] tääh[˘] hi⁻ na[˘]jiih[˘], tuuh[˘] ma⁻tiih[˘], lä⁻koh[˘] ga[˘] he⁻ goh[˘] cha[˘]je⁻ kyaah[˘] lä⁻to[˘] ma⁻tiih[˘] jee[˘] mo⁻so⁻ uu[˘] jih[˘]koh[˘].

46 Jee[˘] ja⁻ sa⁻ juu[˘] jah[˘] hi⁻ ni⁻ sa⁻ uu[˘] je⁻ jih[˘]koh[˘] jih[˘]lih[˘].

47 Hi⁻ cher[˘]mah[˘] mi⁻neh[˘] ga⁻jmee[˘] täh[˘] kyaah[˘] dso[˘]kye⁻, lle[˘] go⁻te⁻ ba[˘]. Llu[˘] ga[˘] kyah[˘] gwaah[˘] jee[˘] tääh[˘] hi⁻ na[˘]jiih[˘] kyaah[˘] koo⁻ mi⁻ mi⁻neh[˘] lä⁻koh[˘] ga[˘] he⁻ goh[˘] kyaah[˘] lä⁻to[˘] mi⁻ mi⁻neh[˘] cha[˘]je⁻.

48 Jee[˘] ja⁻ sa⁻ juu[˘] jah[˘], hi⁻ ni⁻ sa⁻ uu[˘] je⁻ jih[˘]koh[˘] jih[˘]lih[˘].

49 Lä⁻jë⁻ dsa⁻ lä⁻nee⁻ kyaah[˘] je⁻, hi⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ kwëeh⁻ dsa⁻ Dio nê⁻ na⁻hyoo⁻, kyaah[˘] ñe⁻ ba⁻ lä⁻ñii⁻.

50 Llu[˘] ba⁻ ñe⁻ pero wa⁻ ga⁻dsaa⁻ he⁻ ñii⁻ kih[˘], ha⁻ lä⁻lii⁻ ka⁻läh[˘] ñii⁻. Wa⁻ cha⁻ ba⁻ ñe⁻ kyah[˘] hnäh[˘] mah[˘] go⁻taah[˘] hnäh[˘] llu[˘] kyaah[˘] dsa⁻kyaah[˘].

10

Ga⁻jäh[˘] Jesús ha⁻ lä⁻ la⁻ he⁻ bee⁻ dsa⁻ øøh⁻
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

1 Ya⁻hë⁻ Jesús jee[˘] jwii⁻ Capernaum ja⁻, ngooy[˘] ta⁻ hwa[˘] Judea, hi⁻ ñee[˘] ta⁻ hn⁻gaah[˘] jmii⁻ Jordán. Koo⁻ ka⁻läh[˘] jwë⁻ dsa⁻ ga⁻lla⁻nää⁻ ma⁻ ga⁻llooy[˘] jee[˘] ja⁻, hi⁻ lä⁻chah[˘] ja⁻ ga⁻løøy[˘] hlë⁻eyh⁻ dsa⁻ lä⁻koo⁻ të⁻ey[˘] jmeey⁻ lä⁻jë⁻ jiih⁻.

2 Jee[˘] ja⁻ ga⁻lla⁻nää⁻ koo[˘] kiyh[˘] ko⁻llaa⁻ fariseo he⁻ ma⁻ kay⁻ dsëy[˘], ga⁻ngiiy[˘] juu[˘] kiyh[˘]:

—¿Ché⁻ cha⁻ jwë[˘] bee⁻ dsa⁻ dsa⁻më⁻ kyaa⁻?

3 He⁻ja⁻ ga⁻jeeh⁻ Jesús juu[˘] kiyh[˘]:

—¿Ha⁻ lä⁻ jäh[˘] nuuh⁻ he⁻ ga⁻kwëeh[˘] Moisé jne⁻?

4 He⁻ja⁻ ga⁻jäh[˘] fariseo:

—Ga⁻kwa⁻ ba⁻ Moisé jwë[˘] he⁻ bee⁻ dsa⁻ øøh⁻ pero chooyh[˘] koo⁻ mo⁻je⁻ jee[˘] bee⁻y[˘] øøyh⁻.

5 He⁻ja⁻ ga⁻jeeh⁻ Jesús juu[˘] kiyh[˘]:

—Kih[˘] he⁻ chaah⁻ hnäh[˘], he⁻ja⁻ ba⁻ ja⁻ ga⁻jäh[˘] Moisé lä⁻ja⁻.

6 Pero lä⁻ ma⁻ to⁻në⁻ ma⁻ ga⁻jmee⁻ Dio jmi⁻gyuu⁻ la⁻, “ga⁻jmää⁻ Dio hi⁻ më⁻ hi⁻ ñnuuh⁻.”

7 “He⁻ja⁻ ba⁻ bee⁻ dsa⁻ñnuuh⁻ cho⁻jmi⁻ mah[˘] gyay⁻ kyaah[˘] dsa⁻më⁻ kyaa⁻y[˘].

8 Jee[˘] lä⁻uu⁻y[˘] laay[˘] jaa⁻ ba⁻.” Lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ laay[˘] uu⁻y[˘], jaa⁻ ba⁻ ma⁻laay[˘].

9 Heh[˘] lä⁻ja⁻, hi⁻ ma⁻laa[˘] jaa⁻ kaah⁻ Dio, sa⁻ lle⁻ kih[˘] llaay⁻ —ga⁻jäh[˘] Jesús.

10 Lä⁻koo⁻ ma⁻ tääh[˘] discípulo kyaa⁻y[˘] cha⁻neh[˘], koo⁻ ka⁻läh[˘] ga⁻ngiiy[˘] juu[˘] kih[˘] Jesús ha⁻ lä⁻ la⁻ he⁻ bee⁻ dsa⁻ më⁻.

11 Mah[˘] ga⁻jeeh⁻ Jesús juu[˘] kiyh[˘]:

—Cher[˘]mah[˘] hi⁻ ga⁻bee⁻ dsa⁻më⁻ kyaa⁻ mah[˘] kaay[˘] jñah[˘], he⁻ ma⁻jmeey⁻ dso[˘]kye⁻ ba⁻ ja⁻ kih[˘] hi⁻ to⁻në⁻.

12 Hi⁻ cher[˘]mah[˘] dsa⁻më⁻ ga⁻bii[˘] kih[˘] dsa⁻ñnuuh⁻ kyaa⁻y[˘] mah[˘] kaay[˘] jñah[˘], he⁻ ma⁻jmeey⁻ dso[˘]kye⁻ ba⁻ ja⁻ —ga⁻jäh[˘] Jesús.

Ga⁻mi⁻jää⁻ Jesús gyuu⁻

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 Ma⁻ dsa⁻nää⁻ dsa⁻ dsa⁻jää⁻ gyuu⁻ kyaa⁻ cha⁻në⁻ Jesús mah[˘] kyey⁻ gooy⁻ nê⁻ kiyh[˘], pero discípulo ga⁻jnuuh⁻ kih[˘] dsa⁻ he⁻.

14 Ma⁻ ga⁻jë⁻ Jesús ha⁻ lä⁻ jmee⁻ discípulo, sa⁻ ga⁻tih[˘] dsëy[˘], he⁻ja⁻ ga⁻jäh[˘]:

—Kwa⁻ jwë[˘] ya⁻ nää⁻ gyuu⁻ ta⁻ la⁻ kin⁻. Ta⁻ ha⁻ hnäh[˘] kiyh[˘], jëeh[˘] hi⁻ laa[˘] lä⁻koo⁻ gyuu⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ jää⁻ Dio lä⁻hih[˘] kih[˘].

15 Ma⁻ ra⁻ ju⁻dsoo⁻ jwë⁻ehn⁻ hnäh[˘], hi⁻ sa⁻ heeh⁻ jää⁻ Dio lä⁻hih[˘] kih[˘] lä⁻koo⁻ heeh⁻ jaa⁻ gyuu⁻, sa⁻ heyh[˘] jee[˘] jmee⁻ Dio hih[˘] —ga⁻jäh[˘] Jesús.

16 Ja⁻ ga⁻ ga⁻eey[˘] ma⁻ jaa⁻ ma⁻ jaa⁻ gyuu⁻, ga⁻kyey⁻ gooy⁻ nê⁻ kih[˘], mah[˘] ga⁻mi⁻jää⁻y[˘].

Ja⁻ dsa⁻ kwa⁻ hi⁻ cha⁻ kuu⁻ ga⁻hlëeh⁻ kyaah[˘] Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Ma⁻ ga⁻he⁻ Jesús jwë[˘] ngoo[˘], ja⁻ jaa⁻ dsa⁻ ko⁻chih[˘], ga⁻juuh[˘] jnë⁻ cha⁻nëy⁻ mah[˘] ga⁻ngiiy[˘] juu[˘] kih[˘] Jesús, ga⁻jäh[˘]:

—Hne⁻ hi⁻ laa[˘] Ta⁻jwöh[˘] lluu[˘], ¿hee⁻ hnøø[˘] jmeen⁻ mah[˘] të⁻ehn⁻ jee[˘] mo⁻so⁻ juun⁻?

18 Mah[˘] ga⁻jäh[˘] Jesús ga⁻siiyh[˘]:

—¿Ché⁻ ñeh⁻ hne⁻ he⁻ laan⁻ lluun⁻? Jëeh[˘] ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lluu[˘] sa⁻ chaa⁻, jaa⁻ Dio ba⁻ hi⁻ lluu[˘].

19 Ma⁻ kyuuuh⁻ ba⁻ hne⁻ lä⁻jë⁻ mada⁻ kih[˘] Dio: “Ta⁻ kaah⁻ hi⁻ laa[˘] kyaa⁻ jñah[˘], ta⁻ jngëeh⁻ dsa⁻, ta⁻ hii⁻ kih[˘] dsa⁻, ta⁻ jmee⁻”

dsoo' kih' juu' ta' juu', ni' ta' mi' gaa' dsa'.
Wa' hnaah' maa' kyaah' tää' kyaah'."

20 He' ja' ga' jäh' dsa' he' siyh':

—Ta' jwoh', lä' jē' he' na' ma' mi' ten' lä' jiih' ma' mahn'.

21 Peer' ga' tih' dsē' Jesús ga' jēy' dsa' he', mah' ga' siyh' ka' läh':

—Hnøø' ga' koo' he' jmeeh'. Gwaah' go' hni' lä' jē' he' cha' kyah' mah' go' kwēh' lä' jē' hi' tä' ñee'. Lä' ja' ba' lä' cha' cha' miih' kyah' gyuh' jmi' gyuh'. Ma' ngē' he' ja', ja' ga' na' ñeeh', jäh' cru' kyaah' mah' jmeen' ko' jøh' —ga' jäh' Jesús.

22 Ma' ga' nuu' dsa' he' juu' ja', ga' hee' dsēy' go' te'. Mah' ngaayh' ti' meeh' dsēy' kih' he' ma' chay' cha' miih' kuu'.

23 He' ja' ga' jē' Jesús dsa' hi' ma' tääh' lä' ku' lä' jii' jee' ma' cheyh' ja', ga' jäh':

—Ha' koh' sa' jwēh' la' kih' dsa' cha' kuu' heyh' jee' jmeē' Dio hih'.

24 Ma' ga' nuu' discípulo kyaay' lä' ja', ga' taayh' jē' dsayh'. Hi' ga' jäh' Jesús ka' läh':

—Gyuh' kyaan'. Jaa' dsa' hi' kye' o' jøh' dsē' kih' kuu' kiyh', ha' koh' sa' jwēh' la' kiyh' heyh' jee' jmeē' Dio hih'.

25 Sa' ga' jwēh' la' kih' jaa' camey' ngē' to' gwa' koo' hma' kuu' lä' koh' ga' he' heh' jaa' dsa' cha' kuu' jee' jmeē' Dio hih'.

26 Cha' ga' miih' ga' lä' dsaa' dsē' discípulo ma' ga' nuuy' juu' ja', he' ja' ga' hlēyeh' dsa' kyaayh' ga' jäh':

—¿Hi' ba' lä' ja'?

27 He' ja' ga' jē' Jesús jee' täayh' ja', mah' ga' jäh':

—He' sa' lä' kēh' dsa' jmi' jmeē', sa' la' lä' na' kih' Dio. Jēh' ga' lä' jē' ba' liyh' jmeey'.

28 He' ja' ga' løø' Pee' siyh':

—Ma' jäh' ba' lä' jē' he' cha' kya' jnääh' mah' jmeē' jnääh' ko' jøh' kyaah' hne'.

29 He' ja' ga' jēh' Jesús juu' kiyh':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwēhn' hnäh'. Lä' jē' hi' ma' tuu' dsē' ma' hwē' cha' neh' kih', ma' beey' dsa' mē' øy' dsa' ñuh' øy', ma' beey' cho' jmiy', ma' beey' dsa' mē'

kyaay', ma' beey' chih' kyaay', o ma' bey' hwa' kiyh' kwaat' kin' hi' kih' ju' hmē',

30 hi' he' hyoh' hña' loo' ga' lä' na' lä' koh' ga' he' ga' jäh' kiyh' jmi' gyuh' la'. Hyoyh' hne', jēy' dsa' mē' øy' dsa' ñuh' øy', jēy' chooy', jēy' chih' kyaay', hyoyh' hwa', hi' jēy' wi' jmi' gyuh' la'. Hi' jmi' gyuh' he' na' ga' lä' jnä', tēy' jee' mo' so' juuy'.

31 Pero, jwē' hi' laa' kwaat' jee' kyah' hnäh' na', hi' he' lee' mäh' ga' ma' ja'. Hi' hi' sa' laa' kwaat' jee' kyah' hnäh' na', hi' he' lee' jøh'.

Ngoo' hnē' jiih' jmeeh' Jesús juu' he' juuy' (Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Lä' ma' hää' bih' jwē' ngooy' ta' Jerusalén, hi' kaah' kiyh' ga' nää' lä' jē' hi' ga' jmeē' ko' jøh' kyaayh'. Pero jē' dsayh' hi' ma' goyh' ma' chaay' kaah'.

Ja' ga' ga' tē' Jesús kah' lä' jē' gya' tuu' discípulo, ga' løoy' jmeeyh' juu' ha' lä' dsa' ngēy' ta' cha' nē':

33 —Na' dsa' nøø' jne' ta' Jerusalén, jee' oo' ngē' dsa' Hi' ga' lē' ngo' la' kih' jmi' dsa' kaah', hi' ngēy' kih' ta' jwoh' kya' ley. Hi' he' bääh' jnä' dsoo' mah' jngēh' dsa' jnä'. Ja' ga' ngēy' jnä' ja' goo' dsa' hi' sa' laa' judiu.

34 Mi' kwayh' jnä', jmi' baay' jnä', ti' hñey' jnä', ja' ga' jngēy' jnä'. Pero lä' jiihn' ka' läh' ga' ma' hya' hnē' jmi'.

Jacobo kyaah' Jwaa' ga' ngiy' he' gyay' jwoo' kih' Jesús

(Mt. 20:20-28)

35 Ma' ngē' he' ja', Jacobo kyaah' Jwaa' joo' Zebedeo ga' nääy' chuh' kih' Jesús mah' ga' jäh':

—Ta' jwoh', hnøø' jnääh' jmeeh' he' ngi' jnääh' la'.

36 —¿Hee' hnooh' hnäh' jmeen' kyah' hnäh'? —ga' jäh' Jesús.

37 —Kwa' jwē' dsa' tooh' jnääh' jwoo' kyah' jee' nah' jøh' he' jmeeh' hih', jaa' jwoo' ra' lluu' hi' jaa' jwoo' ra' kēh' kyah' —ga' jäh' siyh' Jesús.

38 He' ja' ga' jäh' Jesús siyh':

—Sa' ñeh' hnäh' he' na' ngi' hnäh'. ¿Ché' tääh' hnäh' jēh' hnäh' lli' wi' he'

na' ga' jëen? ¿Che' lä-be' hoh' hnäh' dsa-ngëeh' hnäh' he- wii' he- na' ga' dsa-ngëen'?

39 He-ja- ga-jäyh':

—Tää' ba' jnääh'.

Mah' ga-jäh' Jesús:

—Ma-ra- he- jëeh' ba' hnäh' lli' wii' he- na' ga' jëen-, hi- dsa-ngëeh' hnäh' he- wii' he- na' ga' dsa-ngëen'.

40 Pero he- nah' hnäh' jwoo' ra-llu' o jwoo' ra-këh' kin', sa- ga-tëen' kwan'. He- ja- hyoh- hi- na-lleeh' kyaa' Tää' kyaa- ba' ja-.

41 Jee' lä-jëe- gyaa' discípulo ga-lä-llee' ma' ga-nuuy' hlëeh- Jwaa- kyaa' Jacobo lä-ja-.

42 He-ja- ga-hlëeh' Jesús lä-jëe- discípulo, ga-jäyh':

—Ñeh' ba' hnäh' lä-ko- jmee- dsa-ta' hi- jmee- hih' kih' dsa-gooy', kaayh- lä-lla- dsëy'. Dsa-kaah' he' lä- te- dsëy' kaayh- dsa-gooy'.

43 Pero jee' kyah' hnäh' sa- cha- he- kih' jmeeh' hnäh' lä-ja-. Hi- hnøø' lee' jøøh' ga' kih' lä-jëe- hnäh', hi- he' tëe- jmee' ta' he' kih' lä-jëe- ba'.

44 Hi- hnøø' ka- nê' kih' jee' lä-jëe-, hi- he' tëe- jmeey' ta' he' kih' lä-jëe- ba'.

45 Jëeh', Hi- ga-lëe-ngo' la- sa- ma-jay- mah' jmee' dsa- ta' he' kih', ma-jay- mah' jmeey' ta' he' kih' dsa- ba'. Ma-jay- mah' kwaay' hñii' juuy', he- ja- këe' mah' lää' jwëe' dsa-.

Ga-mi-hlää' Jesús Bartimeo hi- ma' taa'
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Ma-ngëe' he- ja-, ga-lla-näay' jwii- Jericó. Lä- ma' ya-hëe' Jesús Jericó kyaa' discípulo, hi- kyaa' jwëe' dsa-, ga-ngëe' jee' ma' gya' jaa- dsa-taa' hi- ma' ngii- kuu' kih' dsa-. Dsa-taa' he' ma' chee- Bartimeo, joo' Timeo.

47 Ma' ga-nuuy' ngoo' ya-jäh- Jesús dsa- chaa- Nazaret, ga-løoy' hlëeyh- ki-gaa-, ma' jäyh':

—Jesús, hne- hi- laa' sa-ju- kih' David, wa' lä-ñih' hoh' ki' jnä'.

48 Jwëe' dsa- ga-jwiih' kih', mah' sa- tooyh' miih'. Pero dsa- he' cha-ga-miih- miih' ma' tooyh':

—Hne- hi- laa' sa-ju- kih' David, wa' lä-ñih' hoh' ki' jnä'.

49 Ja-ga' ga-noo- Jesús, ga-jmeey' mada- he- dsa-kyaa' dsih'. He-ja- na-kyaa' dsih', mah' ga-jäh' dsa- siiyh':

—Ta- ka- huu' dsë-, noo- tëeyh- hne-.

50 Lä-chah' ja- ga-jñuuyh' hmiih- he- ma' na-bäayh-, ga-nooy- ko-chih', ngooy' jee' cheh' Jesús.

51 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—¿Hee- hnooh- jmeen' kyah'?

He-ja- ga-jäh' dsa-taa' he':

—Ta-jwoh', hnoon' lä-jnä' mi-nën'.

52 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—Gwaa- ba' hne- kyah'. Kyaa' he- ma-dsoo' hoh' na-, ma-jä' ba' kyah'.

Hi- lä-chah' ja- ga-lä-jnä' mi-nëy' hi- ngooy' kyaa' Jesús.

11

Ga-he' Jesús na-dsëe- burr- jwii- Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Ja-ga- tëey' Jerusalén ga-näay' chuuh' jwii- Betfagé kyaa' Betania. Hi- jäh- ba' nøø' jwii- ja- kih' moh' Olivo. Jee' jwii- ja- ga-chee' Jesús uu' discípulo.

2 Ga-siiyh':

—Go-näa' hnäh' ta- jee' jwii- he- nøø' ta- cha-në'. Wa-ra- ga-tëeh' hnäh' jee' oo-, jnääh- hnäh' jaa- burr- mah' hi- na-hñuuh', hi- sa- ga' ma-wii' dsa-. Ja- cheeh' hnäh' mah' ya-jääh- hnäh' ta- la-.

3 Cher-mah' chaa- hi- ngii- juu' kyah' hnäh', he-la' jmeeh- hnäh' lä-na-, ja- jwiih' hnih': "Jmee- bii' kih' Dsa-jøøh' kyaa' jnääh' ba' la-, chah' ba' ya-jää' jnääh' ka-läh'."

4 He-ja- ga-näay' hi- ga-jnääh- bih' burr- he' ma' cheh' cha-jwë', na-hñuuh' chuh- kih' koo- ho'haah', mah' ga-løoy' cheeyh- burr- he'.

5 Pero dsa- hi- ma-tääh' jee' ja-, ga-ngiiy' juu':

—¿Hee- jmeeh- hnäh', he-la' cheeh' hnäh' burr- na-?

6 He-ja- ga-siiyh⁺ lä-koo- ga-jäh⁺ Jesús. Ja-ga-ga-kwa⁺ dsa-he⁺ jwë⁺.

7 Hi- na-jääy- jee⁺ cheh⁺ Jesús mah⁺ ga-kye- dsa-hmih⁻ kih⁺ ka'luu⁺ burr[~] he⁺. Ja-ga-ga-wii⁺ Jesús ngoo⁺.

8 Jwëë⁺ dsa- ga-ja⁺ hmih⁻ kih⁺ cha'jwë⁺ jee⁺ ngooy⁺ ja- hi- jñah⁺ ga-hnä⁺ nñh⁻ hma-ga-jay⁺ cha'jwë⁺.

9 Dsa- hi- chaa⁺ kaah⁺, kyaah⁺ hi- ga-nää⁺ jää⁺ ma⁺ tooyh[~] cha-miih⁻ miih⁺ ma⁺ jäyh⁺:

—iHosanna! iHe- ba⁺ che- jøøh⁺ hi- ja⁺ na- lä-hih⁺ kih⁺ Dsa-jøøh⁺ jñän⁺!

10 iDio kyaah⁺ hi- na⁺ ga⁺ jmee⁺ hih⁻ lä-koo- ga-jmee⁺ dsa-jøøh⁺ jñän⁺ David! iPeer⁺ jøøh⁺ hi- gya⁺ gyuu⁺h⁺!

11 Ja-ga-ga-he⁺ Jesús jee⁺ jwii⁻ Jerusalén, ngooy⁺ ta⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ juuh⁺. Ma-ngëë⁺ ma-jëëy⁺ lä-ku⁺ lä-ji⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ ja-, ya-hëëy⁺ ngaayh⁺ ta⁺ Betania kyaayh⁺ lä-jëë⁺ gya-tuu⁺ dsa- kyaay⁺. Jëeh⁺ ma-ngoo⁺ ga-hloo⁺ jmi⁺ ja-.

Ga-jwä⁺ Jesús dso'jwii⁺ kih⁺ chaah⁺ higo
(Mt. 21:18-19)

12 Ma⁺ ga-jnä⁺ jyoh⁺ jmi⁺, ga-hwëëy⁻ ka-läh⁺ jee⁺ jwii⁻ Betania, ja⁺ kyoh⁺ Jesús.

13 Uu⁺ ga-ga-jëë⁺ Jesús koo- chaah⁺ hma-higo mah⁺ ngooy⁺ na-jëëy⁻ che⁺ hii⁻ mii⁺. Ma-ga-llooy⁺ jee⁺ chih⁺ chaah⁺ hma- ja-, ma-la⁺ moo- jmah⁺ ba⁺ ma⁺ choo⁺. Jëeh⁺, ja- jii⁻ kih⁺ ja-.

14 He-ja- ga-jäh⁺ Jesús siih⁺ chaah⁺ hma- ja-:

—Ni- koo- mii⁺ kyah⁺ mo⁺ so⁺ kuh⁺ dsa- ka-läh⁺ jih⁺ koh⁺ jih⁺ lih⁺.

Hi- ga-nuu⁺ discípulo kyaay⁺.

Ga-hwëë⁺ Jesús dsa- hi- ma⁺ tääh⁺ hnii⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Ma-ngëë⁺ he- ja-, ga-lla-näay⁺ Jerusalén, ja-ga-ga-lloo⁺ Jesús ho'hne⁻ kih⁺ gwah⁺ juuh⁺, hi- ga-løøy⁺ hëëy⁻ kih⁺ lä-jëë⁺ dsa- hi- ma⁺ lla⁺ hmooh⁺. Ga-saa⁺ ga-jaay⁺ na⁺ mes[~] kih⁺ dsa- hi- ma⁺ mi-sii⁺ kuu⁺, hi- ga-saa⁺ ga-jaay⁺ lä-jëë⁺ he- la⁺ kih⁺ hi- ma⁺ hnëë⁺ juu-.

16 Mo⁺ so⁺ ga-kway⁺ jwë⁺ ma⁺ ngëë⁺ dsa- jee⁺ ja- kyaah⁺ løø⁺ kih⁺ mah⁺ ma⁺ llay⁺ hmooh⁺.

17 Hi- ga-hlëëyh⁺ dsa- ga-siiyh⁺:

—iChe⁺ sa⁺ na-sii⁻ lä-la⁻ juu⁺ kih⁺ Dio? “Hne⁺ kin⁻ la- lä-cheë⁻ hne⁺ jee⁺ ngii⁺ lä-jëë⁺ dsa- jmi-gyuu⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio.” Pero hnäh⁺, ma-jmeeh⁺ hnäh⁺ lä-koo- too- jee⁺ dsa-taah⁺ dsa-hii⁻ ba⁺.

18 Ga-nuu⁺ ta-jwoh⁺ kyaa⁺ ley hi- lä-ja- dsa-kaah⁺ kyaa⁺ jmi-dsa- ka-läh⁺ ha- lä- ga-jmee⁺ Jesús. He-ja- ma-hnooyh⁻ ha- lä- jwë⁺ jee⁺ ma⁺ jngëëyh⁺, pero ma⁺ gayh⁺ Jesús. Jëeh⁺ jwëë⁺ dsa- ma⁺ tääh⁺ ma⁺ jëë⁻ dsah⁺ ha- lä-la⁺ nuu⁺h⁺ kiyh⁺.

19 Ta⁺ ga-hloo⁺ ja-, ya-hëë⁺ Jesús jee⁺ jwii⁻ ja-, ngaayh⁺.

Ga-lä-kii⁺ chaah⁺ hma- higo
(Mt. 21:20-22)

20 Ta-la⁺ høø- jyoh⁺ jmi⁺ ja-, ga-ngëëy⁺ ka-läh⁺ jee⁺ ma⁺ chih⁺ chaah⁺ hma- higo. Ga-jëë⁺ discípulo kyaa⁺ Jesús ma-lä-kii⁺ go-te⁺ chaah⁺ hma- ja-.

21 He-ja- ga-lä-dsooh[~] dsë⁺ Pee⁺, ga-jäyh⁺: —Jëë⁺ da⁺ Ta-jwoh⁺, ma-lä-kii⁺ hma- higo he- ga-jwäh⁺ dso'jwii⁺ kih⁺ lloo⁺.

22 Hi- ga-jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga-siiyh⁺: —Wa⁺ lä-dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio.

23 Ma-ra⁺ ju'dsoo⁺ jwëëhn⁻ hnäh⁺, cher'mah⁺ hi- ga-jäh⁺ siih⁺ moh⁺ la-: “Jñuu⁺h⁺ jee⁺ na-, jwää⁺ hñaa⁺h⁺ cha'jmi-ñeeh⁺”, hi- cher'mah⁺ lä-kaa⁻ tuh-dsëy⁺ ga-ngiiy⁺, hi- cher'mah⁺ ga-jmeey⁺ dsoo⁺ le⁺, ma-ra⁺ he- le⁺ ba⁺ he- ma-ngiiy⁺ ja-.

24 He-ja- jwëëhn⁻ hnäh⁺, lä-jëë⁺ he- ngiih⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio, jmee⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ ma-hñah[~] hnäh⁺, hi- lä-ja- ba⁺ hñah⁺ hnäh⁺.

25 Hi- jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺ ngiih⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio, jmee⁺ jøh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ cher'mah⁺ hi- kyaah⁺ hä⁺ hoh⁺, mah⁺ lä-ja- Täa⁺ jñän⁺ hi- gya⁺ gyuu⁺h⁺ jmee⁺ jøh⁻ dsë⁺ kih⁺ lä-jëë⁺ dso'kye- kyah⁺ hnäh⁺.

26 Jëeh⁺, cher'mah⁺ sa⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ jøh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁺, ni- lä-ja- Täa⁺ jñän⁺ hi- gya⁺ gyuu⁺h⁺ sa⁺ jmee⁺ jøh⁻ dsë⁺ kih⁺ dso'kye- kyah⁺ hnäh⁺.

He-ja⁺ gyuu⁺h⁺ ba⁺ hih⁻ he- jmee⁺ Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Ga-lloo⁺ Jesús ka-läh⁺ Jerusalén kyaah⁺ discípulo. Ga-ngëëy⁺ ta⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺. Jee⁺ ja- ga-lla-nää⁺ dsa-kaah⁺ kyaa⁺

' jmi-dsa-, kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley, hi lä'jēē' dsa-gyuuh'.

²⁸ Hi- ga-jäh' dsa- he' süyh':

—¿Ché' cha- jwē' kyah' he- jmeeh- lä'jēē' he- na-? ¿Hi- kih' hih' he- jmeeh- lä'na-?

²⁹ He-ja- ga-jēeh- Jesús juu' kiyh', ga-süyh':

—Ngün' koo- mi'juu' kyah' hnäh' ka-läh'. Jēeh' da' hnäh' kin' jāā', ja-ga' jwahn' hi- kih' hih' he- jmeen- lä'la-.

³⁰ ¿Hi- ga-jmee' hih' he- ga-chaa' Jwaa' dsa- jmi-, che' Dio o che' dsa-nūh-? Jmeeh' da' hnäh' juu' kin' —ga-jäh' Jesús.

³¹ Jee' tääyh' ja- ma' llay' juu' kyaah' dsa-kyaayh', ma' jäyh':

—Cher'mah' ga-jäh' jne', hih' kih' Dio ba' ja-, Jesús jäh': "¿He-la' sa' ga-lä-dsoo' hoh' hnäh' kiyh' ga- ja-?"

³² Hi- cher'mah' ga-jäh' jne', ja' hih' kih' dsa- ba' ja-, lä-llee' dsa-jwii- —ma' jäh' dsa-kaah' he'.

Cha-miuh- ma' gayh' dsa-gooy', jēeh' lä'jēē' dsa- ma' jmää' kwaat' Jwaa' ma' ra' he- ma' laa' jaa- hi- ma' ngēē' juu' kih' Dio.

³³ He-ja- ga-jäh' dsa-kaah' he' ga-süyh' Jesús:

—Sa' ñe' jnääh'.

Mah' ga-jēeh- Jesús juu' ka-läh', ga-süyh':

—Ni' jnä' sa' jmeehn' juu' hi- ga-jmee' hih' he- jmeen- he- la-.

12

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' dsa- hi- ga-høø' ta' kih' jñah'

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Jee' ja- ga-løø' Jesús hlēēyh- dsa- he' kyaah' juu' na-hmää', ga-jäyh':

—Ga-tää' jaa- dsa-nūh- koo- nää' chaah' wii- jēh' hi- ga-jney' lä'ku' lä'jii' hi- ga-mi'lluy' jee' ma' hwēēy' jmi' mi'jēh'. Ga-chiyh' koo- na'hyah- he- ñii' jee' ga-wii' dsa- hi- ga-taah' ga-høø' jee' na-jnää' chaah' jēh'. Ma' ga-la' he- ja-, ga-tooyh- goo- dsa- he- høøy' ma' to'dsaah'. Ja-ga' ya-hēēy' ngooy' uu'.

² Ma' ga-lloo' jii- kih' mi'jēh' ja-, ga-cheey' jaa- moz' kyaay' jee' ma' tääh'

dsa- høø' ta' kiyh' mah' ma' kooy' heey' he- ma' tēēy-.

³ Ma' ga-lloo' moz' he' jee' na-jnää' chaah' jēh' kih' dsa-juu', dsa- hi- ma' tääh' høø' he' ga-saah' dsih', ga-kway' kih' hi- ga-hēēy' kih' ta-jmah'.

⁴ Ja-ga' ga-cheey' jñah' ka-läh' moz' kyaay' jee' ma' tääh' hi- ma' høø' ta' kiyh'. Lä'ja- ga-tey' kuu' kih' hi- he', lä'jii' ga-la' dsoo' lley' mah' ga-hēēy' kih' kyaah' o-hih'.

⁵ Koo- ka-läh' ga-chee' dsa-juu' he' jñah' dsa- kyaay'. Hi- he' ga-jngēēyh'. Hi- ngoo' bih' cheey' dsa- lä'ja-. Ko-llaa' hi- he' ga-hii' hi- ko-llaa' hi- he' ga-jngēēyh' go-te'.

⁶ Ma' ga-dsaa' lä'jēē' moz' kyaay', ma' chaa- ga' jaa- chih- kyaay' hi- hnääh' cha-miuh-. Hi- he' ga-cheey' jee' ga-dsaa'. Ma' jmeey' huudse-: "Go' jmee' ga' dsa- oo' he' kih' chih- kyaan' la-."

⁷ Ma' ga-jēē' dsa- hi- ma' høø' chaah' jēh' ja-, ja' chih- he', ga-taayh' ga-llay' juu' kyaah' dsa-kyaayh': "Hi- oo' na-, hi- jä' kyaah' ta' jnän' la-. Wa' jngēēh' jñih' mah' jän' kyaah' heey' he- ma' tēēy-."

⁸ He-ja- ga-saayh' chih- he' mah' ga-jngēēyh'. Ja-ga' na-beey- ta' ka'hne' jee' ma' na-jnää' chaah' jēh' ja-.

⁹ ¿Ha- lä' jmee' dsa-juu' laah' hnäh'? —ga-jäh' Jesús—. Lloo' dsa-juu' jēh' mah' mi'llaay' hi- jmee' ta' ja- mah' tooyh' goo- jñah' dsa- hi- jmee' ta' kiyh'.

¹⁰ ¿Ché' sa' ma-heh- hnäh' juu' kih' Dio jee' na-sii- lä'la-?

Ja-ba' kuu' he- sa' ga-tih' dsē' tē-hyah-, he- ja- ba' ga-jä' lä-koo- mi'kuu' he- kye- dsa- to-nē' kih' koo- hne' juuh-.

¹¹ He- la- ga-jmee' hñii' Dio, he-ja- dsaa- dsē' jne', ga-jäh' Jesús.

¹² He-ja- ma' hnøø' dsa-kaah' he' ma' saayh' Jesús. Jēeh', ga-tah' dsēy' he- ga-hlēēh' Jesús kiyh' kyaah' juu' he- na-hmää' ja-. Pero ma' goyh' kyaah' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, he-ja- sa' ga-la' ma' saayh' Jesús, ga-nää' bih'.

Kwaat' kih' ku'sih-

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Ga^ˋtaah^ˋ dsa^ˋ fariseo juu^ˋ kwee^ˋ kyaah^ˋ dsa^ˋ kyaah^ˋ Herode, mah^ˋ ga^ˋcheey^ˋ dsa^ˋ hi^ˋ ko^ˋtaa^ˋ ga^ˋ ga^ˋjmeey^ˋ, ha^ˋ la^ˋ jee^ˋ ma^ˋ kaah^ˋ juu^ˋ kih^ˋ Jesús.

14 Ma^ˋ ga^ˋlla^ˋnaäy^ˋ jee^ˋ ma^ˋ cheh^ˋ Jesús, ga^ˋjäyh^ˋ:

—Ta^ˋjwoh^ˋ, ñe^ˋ ba^ˋ jnääh^ˋ, hne^ˋ hlëeh^ˋ ju^ˋdsoo^ˋ jmah^ˋ ba^ˋ. Sa^ˋ gah^ˋ kyaah^ˋ ni^ˋ jaa^ˋ. Jëeh^ˋ, sa^ˋ cha^ˋ kwaat^ˋ kyeh^ˋ ha^ˋ la^ˋ laa^ˋ la^ˋjaa^ˋ la^ˋjaa^ˋ dsa^ˋ, hi^ˋ kyaah^ˋ ju^ˋdsoo^ˋ ba^ˋ hlëeh^ˋ dsa^ˋ ha^ˋ la^ˋ la^ˋ jwë^ˋ kih^ˋ Dio. ¿Ha^ˋ la^ˋ laah^ˋ hne^ˋ, che^ˋ llu^ˋ mi^ˋhmaah^ˋ jne^ˋ ku^ˋsih^ˋ kih^ˋ dsa^ˋ ta^ˋ César o sa^ˋ llu^ˋ? ¿Che^ˋ jmeey^ˋ bii^ˋ mi^ˋhmaah^ˋ jne^ˋ o sa^ˋ jmeey^ˋ bii^ˋ?

15 Pero ñe^ˋ ba^ˋ Jesús ha^ˋ la^ˋ la^ˋ hu^ˋdsë^ˋ kiyh^ˋ he^ˋ ta^ˋjuuy^ˋ ba^ˋ ja^ˋ, he^ˋja^ˋ ga^ˋjäh^ˋ Jesús siyh^ˋ:

—¿He^ˋ la^ˋ kah^ˋ hnäh^ˋ dsën^ˋ? Kye^ˋ da^ˋ ko^ˋ kuu^ˋ mah^ˋ jëen^ˋ.

16 He^ˋja^ˋ na^ˋkyey^ˋ ko^ˋ kuu^ˋ, mah^ˋ ga^ˋjäh^ˋ Jesús:

—¿Hij^ˋ kih^ˋ heeh^ˋ to^ˋ la^ˋ, hij^ˋ kih^ˋ jmii^ˋ na^ˋsih^ˋ la^ˋ?

He^ˋja^ˋ ga^ˋjäh^ˋ dsa^ˋ he^ˋ:

—Kih^ˋ César ba^ˋ na^ˋ.

17 Mah^ˋ ga^ˋjäh^ˋ Jesús siyh^ˋ ka^ˋläh^ˋ:

—He^ˋ la^ˋ kih^ˋ César, kwëeh^ˋ ba^ˋ César. He^ˋ la^ˋ kih^ˋ Dio, kwëeh^ˋ ba^ˋ Dio he^ˋ la^ˋ kih^ˋ.

He^ˋja^ˋ ga^ˋtaayh^ˋ jëe^ˋ dsayh^ˋ kih^ˋ Jesús.

Ga^ˋngii^ˋ dsa^ˋ juu^ˋ ha^ˋ la^ˋ le^ˋ wa^ˋra^ˋ ga^ˋtë^ˋ jee^ˋ lä^ˋjiih^ˋ hi^ˋ na^ˋjuu^ˋ

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Ja^ˋga^ˋ ga^ˋlla^ˋnaä^ˋ saduceo ka^ˋläh^ˋ jee^ˋ ma^ˋ cheh^ˋ Jesús. Dsa^ˋ he^ˋ na^ˋ, sa^ˋ ma^ˋ jmeey^ˋ dsoo^ˋ he^ˋ lä^ˋjiih^ˋ dsa^ˋ hi^ˋ ma^ˋna^ˋjuu^ˋ. Mah^ˋ ga^ˋngiiy^ˋ juu^ˋ kih^ˋ Jesús, ga^ˋjäyh^ˋ:

19 —Ta^ˋjwoh^ˋ, ga^ˋsih^ˋ Moisé jnän^ˋ kyaah^ˋ juu^ˋ la^ˋ. Wa^ˋra^ˋ ga^ˋjuu^ˋ jaa^ˋ dsa^ˋ ñuu^ˋ hi^ˋ sa^ˋ chaa^ˋ jo^ˋ, dsa^ˋ ñuu^ˋ øøh^ˋ hlii^ˋ he^ˋ, lle^ˋ kih^ˋ tëey^ˋ dsa^ˋ më^ˋ mah^ˋ lä^ˋ chaa^ˋ jo^ˋsiyh^ˋ hi^ˋ lee^ˋ kwaat^ˋ kyaah^ˋ hlii^ˋ øøyh^ˋ.

20 Ga^ˋlä^ˋchaa^ˋ gyeey^ˋ dsa^ˋ ñuu^ˋ jaa^ˋ ba^ˋ cho^ˋjmiiy^ˋ. Hi^ˋ to^ˋ nē^ˋ he^ˋ ga^ˋkaa^ˋ dsa^ˋ më^ˋ. Pero chah^ˋ ba^ˋ ga^ˋjuuy^ˋ, sa^ˋ chaa^ˋ jooy^ˋ ga^ˋlä^ˋchaa^ˋ.

21 He^ˋja^ˋ jee^ˋ ga^ˋtë^ˋ uu^ˋ dsa^ˋ ñuu^ˋ øøyh^ˋ ga^ˋkaa^ˋ dsa^ˋ më^ˋ hñii^ˋ he^ˋ. Ja^ˋba^ˋ lä^ˋja^ˋ ga^ˋjuuy^ˋ, sa^ˋ ga^ˋlä^ˋchaa^ˋ jooy^ˋ. Jñah^ˋ ka^ˋläh^ˋ

dsa^ˋ ñuu^ˋ øøh^ˋ hlii^ˋ he^ˋ ga^ˋtëey^ˋ dsa^ˋ më^ˋ he^ˋ. Jee^ˋ ja^ˋ ga^ˋtë^ˋ uu^ˋ dsa^ˋ ñuu^ˋ. Hi^ˋ ko^ˋ ka^ˋläh^ˋ ga^ˋjuu^ˋ hi^ˋ he^ˋ, sa^ˋ ga^ˋlä^ˋchaa^ˋ jooy^ˋ.

22 Ja^ˋba^ˋ lä^ˋja^ˋ, lä^ˋjëe^ˋ gyeey^ˋ dsa^ˋ ñuu^ˋ ga^ˋkaa^ˋ dsa^ˋ më^ˋ he^ˋ hi^ˋ ga^ˋjuu^ˋ lä^ˋjëe^ˋ gyeey^ˋ dsa^ˋ ñuu^ˋ he^ˋ. Ni^ˋ jaa^ˋ sa^ˋ ga^ˋlä^ˋchaa^ˋ jooy^ˋ. Jee^ˋ ga^ˋdsaa^ˋ ga^ˋjuu^ˋ hñii^ˋ dsa^ˋ më^ˋ he^ˋ.

23 Wa^ˋra^ˋ ga^ˋtë^ˋ jee^ˋ lä^ˋjiih^ˋ dsa^ˋ hi^ˋ na^ˋjuu^ˋ, ¿hij^ˋ kih^ˋ jee^ˋ lä^ˋjëe^ˋ gyeey^ˋ lee^ˋ kyaah^ˋ dsa^ˋ më^ˋ he^ˋ? Jëeh^ˋ, ga^ˋlä^ˋjëe^ˋ gyeey^ˋ ba^ˋ ga^ˋlä^ˋkyaayh^ˋ —ga^ˋjäh^ˋ dsa^ˋ saduceo siyh^ˋ Jesús.

24 He^ˋja^ˋ ga^ˋjëeh^ˋ Jesús juu^ˋ kiyh^ˋ, ga^ˋsiyh^ˋ:

—Na^ˋheey^ˋ hoh^ˋ ba^ˋ hnäh^ˋ na^ˋ, jëeh^ˋ, sa^ˋ kyeh^ˋ hnäh^ˋ kwaat^ˋ ha^ˋ la^ˋ jäh^ˋ juu^ˋ kih^ˋ Dio, ni^ˋ ha^ˋ la^ˋ la^ˋ be^ˋ kiyh^ˋ.

25 Wa^ˋra^ˋ ga^ˋtë^ˋ jee^ˋ lä^ˋjiih^ˋ hi^ˋ ma^ˋna^ˋjuu^ˋ, ni^ˋ jaa^ˋ dsa^ˋ më^ˋ dsa^ˋ ñuu^ˋ mo^ˋso^ˋ jee^ˋ goo^ˋ. Ma^ˋja^ˋ leey^ˋ lä^ˋko^ˋ laa^ˋ ángele hi^ˋ tääh^ˋ gyuu^ˋ ba^ˋ.

26 Pero he^ˋ lä^ˋjiih^ˋ dsa^ˋ hi^ˋ ma^ˋna^ˋjuu^ˋ, ¿che^ˋ sa^ˋ ma^ˋheh^ˋ hnäh^ˋ juu^ˋ he^ˋ ga^ˋsih^ˋ Moisé lä^ˋko^ˋ ga^ˋla^ˋ kiyh^ˋ jee^ˋ koo^ˋ chaah^ˋ tooy^ˋ ja^ˋ? Jee^ˋ ja^ˋ ga^ˋhlëeh^ˋ Dio kyaayh^ˋ, ga^ˋsiyh^ˋ: “Jnä^ˋ laan^ˋ Dio kyaah^ˋ Abraham, laan^ˋ Dio kyaah^ˋ Isaac, laan^ˋ Dio kyaah^ˋ Jacob.”

27 He^ˋ ga^ˋjäyh^ˋ lä^ˋja^ˋ, sa^ˋ na^ˋjuu^ˋ dsa^ˋ ma^ˋgyuh^ˋ jnän^ˋ he^ˋ kih^ˋ Dio. Jëeh^ˋ Dio jnän^ˋ laay^ˋ Dio kyaah^ˋ hi^ˋ na^ˋjiih^ˋ ba^ˋ. He^ˋja^ˋ na^ˋheey^ˋ hoh^ˋ hnäh^ˋ he^ˋ laah^ˋ hnäh^ˋ sa^ˋ lä^ˋjiih^ˋ dsa^ˋ.

Nuu^ˋ he^ˋ kyeey^ˋ ga^ˋ kih^ˋ jee^ˋ lä^ˋjë^ˋ

(Mt. 22:34-40)

28 Jee^ˋ ja^ˋ ma^ˋ hää^ˋ jaa^ˋ ta^ˋjwoh^ˋ kyaah^ˋ ley. Ma^ˋ ga^ˋnuuy^ˋ ti^ˋchoo^ˋ dsa^ˋ juu^ˋ kyaah^ˋ Jesús, ga^ˋjëey^ˋ jëeh^ˋ ba^ˋ Jesús kwee^ˋ juu^ˋ kih^ˋ dsa^ˋ. He^ˋja^ˋ na^ˋngiiy^ˋ juu^ˋ kih^ˋ Jesús:

—¿Hee^ˋ ko^ˋ jee^ˋ lä^ˋjë^ˋ he^ˋ lle^ˋ nē^ˋ ley kyeey^ˋ ga^ˋ miih^ˋ?

29 Mah^ˋ ga^ˋjäh^ˋ Jesús:

—He^ˋ la^ˋ ba^ˋ nuu^ˋ he^ˋ kyeey^ˋ ga^ˋ kih^ˋ jee^ˋ lä^ˋjë^ˋ: “Nuu^ˋ hnäh^ˋ dsa^ˋ Israel. Jaa^ˋ ba^ˋ Dio chaa^ˋ jnän^ˋ.

30 Wa^ˋ hnaah^ˋ Dio kyaah^ˋ lä^ˋkaa^ˋ tuh^ˋhoh^ˋ, kyaah^ˋ lä^ˋjë^ˋ hu^ˋdsë^ˋ kyah^ˋ,

kyaah' lä'jē' be' kyah'." He' la' ba' ja' nuuh' he' kyeē' ga' kih' jee' lä'jē'.

31 Hi' ja' ba' lä'ja' la' jee' ga'tē' to' nuuh': "Wa' hnaah' dsa'kyaah' lä'koh' hnaah' hñaah'." Sa' cha' ga' jyoh' nuuh' he' kyeē' ga' lä'koh' ga' he' la' —ga'jäh' Jesús.

32 He' ja' ga'jäh' ta'jwöh' kyaa' ley:

—Llu' ba' jwah', Ta'jwöh'. Ju'dsoo' ba' ma'hlēeh', sa' chaa' jñah' Dio, jaa' ba' Dio laa'.

33 Hi' cher'mah' hnää' jne' Dio lä'kaa' tuh' dsē' jne' kyaah' lä'jē' huudsē' jnän', hi' kyaah' lä'jē' be' jnän', hi' cher'mah' hnää' jne' dsa'kyaah' lä' hnää' jne' hñaan', kyeē' ga' he' na' lä'koh' ga' he' kaa' jah' o he' ga' jyoh' he' jee' jne' nē' na'hyoo'.

34 Ma' ga' nuu' Jesús ga'jeeh' bih' kyaah' huudsē' llu', mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Miih' ga' jmee' heeh' he' jää' Dio hne' lä'hih' kih'.

Ja' jiih' ni' jaa' mo' so' ga'tuu' dsēy' ma' ngii' gyih' jyoh' juu' kih' Jesús.

Hii' kih' ja' hi' laa' Cristo
(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Lä' ma' cheh' ba' Jesús koo' gwah' ja', hlēeyh' dsa', mah' ga'siiyh' dsa':

—¿Ha' lä' la' he' jäh' ta'jwöh' kyaa' ley, Cristo laa' sa'ju' kih' David?

36 He' ba' hñii' David ga'sii' juu' la' lä'koō' ma' jøø' Jmi'lle' kiyh', he' ga'siiy' lä'la':

Ga'jäh' Dio ga'siiyh' Dsa'jøøh' kyaan':

"Na' jwoo' ra' lluu' kin' la',

lä'jiih' lloo' jmi' llaan' huu' tiih' lä'jēē' hi' na'høøh' kyah'."

37 ¿Ha' lä'ja' laa' Cristo sa'ju' kih' David ga' ja', cher'mah' hñii' David jäh' kih' Cristo: "Dsa'jøøh' kyaan'?"

Lä'jēē' dsa' hi' ma' tääh' jee' ja' ga'tih' ba' dsē' lä'koō' ga'hlēeh' Jesús.

Ga'juuh' Jesús kih' ta'jwöh' kyaa' ley
(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Hi' ga'løoy' ga'kway' juu', ga'mi'tēēy' dsa':

—Leeh' hnäh' kyaah' ta'jwöh' kyaa' ley, tih' dsēy' ngēy' kyeyh' hmiih' kyoo' jee' kih' dsa' hi' hnøoy' jmee' dsa' Dio kiyh' cha'jwē' juuh'.

39 Hi' tih' dsēy' gyay' to'nē' hma'sii' neh' gwah' mäh', hi' lä'ja' ka'läh' jee' dsa'taah' dsa' kuh'.

40 Hwēēy' dsa'mē' hñii' cha'neh' kih', ko'taa' ga' jmeey' hlēeyh' cha'miih' kyaah' Dio ha' jee' jēē' dsa' kiyh'. Cha'ga'miih' wi' heeh' Dio dsa' hi' jmee' lä'ja'.

Na'ka' dsa'mē' hñii' kuu' cha'nē' Dio
(Lc. 21:1-4)

41 Ma' cheh' Jesús jēē' ha' lä' ma' jmee' dsa' tooyh' kuu' neh' wi' kih' gwah'. Hi' ma' jēēy' jwēē' dsa' cha' kuu' ma' tooyh' cha'miih' kuu' jee' ja'.

42 Ja' ga' ga'lloo' jaa' dsa'mē' hñii' hi' tä'ñēē' go'te'. Ga'tooyh' to'ñē' nøø' he' sa' kyeē' ni' miih'.

43 He' ja' ga'hlēeh' Jesús kyaah' discípulo kyaay', ga'jäh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn' hnäh', dsa'mē' hñii' la', ma'kway' cha'ga'miih' lä'koh' ga' jee' lä'jēē' dsa' hi' ma'tooh' jää'.

44 Jēēh' lä'jēē' hi' cha' kuu', ma'kway' miih' he' ma'chaa' kiyh' ba', pero dsa'mē' hñii' la', ma'ke' tä'ñēey', ma'kway' lä'koh' te' kuu' he' ma' cha' kiyh' he' kyaah' ma'lay' he' jmee' bii' kiyh' —ga'jäh' Jesús.

13

Lloo' koō' jmi' hla' gwah' juuh'
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Ma'ngēē' he' ja', ya'hēē' Jesús koo' gwah' jee' ma' gyay' ja', ja' ga' ga'jäh' jaa' discípulo kyaay' ga'siiyh':

—Ta'jwöh', jēē' da', he' ba' che' kah'gaa' kuu' he' kyaah' ga'jäh' na'hñaah' hne' na'.

2 He' ja' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':

—Lä'jē' hne' kaah' he' jēēh' hnäh' na', lloo' koō' jmi' ni' koō' mi'kuu' na', sa' jä' na'chuh' nē' kih' øøh', lä'jē' ba' soh'hla'.

Jää' ja' ga' llaa' jmi' gyuh', joh' nēē' sa' jmee' li'

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Ma'ngēē' he' ja', ga'näy' ta' nē' moh' Olivo ta' cha'nē' gwah' ja'. Jee' ja' ga'gya'

Jesús. Hi Pee', Jacobo, Jwaa', kyaah' Andre' ga'ngii' juu' kiyh' ta'ko-jiih' ma' tääyh' kah' kih', ga'jäyh':

4—Chiih' jnääh' lih' le' lä-jë' he- ma-jäh', hee- lii- jmee' wa'ra- ya-jäh' lä-te' juu' na-.

5 He-ja- ga-løø' Jesús jmeeyh- juu':

—Hnøø' leeh- hnäh' mah' ni- jaa- sa- mi-gaa- hnäh'.

6 Jëeh', jwëë' dsa- ya-nää' hi- ka' nē kin', mah' jäyh': "Jnä' he' laan' Cristo hi- ma-chee' Dio." Jwëë' dsa- mi-gaay'.

7 'Ga' ma-nuuh- hnäh' kih' hnii- hi- lä-cha- juu' kih' hnii- ta- la- ta- jnø, ta- jøøh- hnäh' hñaa'. Jëeh' lä-ja- lle' kih' le', pero ja- lä-cha' ja- llaa- jmi-gyuu'.

8 Tee' dsa- hi- chaa- koo- hwa' kyaah' jyoh' hwa', hi- tee' dsa- ta' kyaah' jñah' dsa-ta'. Ja- he- koo- jee' jwii- jee' jeh' wii' hwa', ja- he- koo- jee' jwii- jee' jëe' dsa- hoo' hi- chi'jwaa' dsa-. Heh' lä-ja- koo- ma-løø' ba' jëe- dsa- wii'.

9 'Leeh- hnäh', ngëe' dsa- hnäh' kih' dsa-ta', kwa' dsa- kyah' hnäh' neh- gwah- kih' dsa- judiu, dsa-jääy- hnäh' cha'ne' dsa-ta' kaah' kwaat- kin-. Jee' ja- kwah' hnäh' ju'dsoo' kin-.

10 Jmee- bii' kwa' dsa- ju'hmëe' kih' lä-jëe- dsa- jmi-gyuu', jaa' ja-ga' llaa- jmi-gyuu'.

11 Ta- jmee- hnäh' huud'se- ha- lä- jawah' hnäh' wa'ra- ga-taah- dsa- hnäh' ja'goo- dsa-ta'. Ta- ka- hnäh' huud'se- ni- miih-. Hor- ja-, Dio ba' kwa- huud'se- ha- lä- hlëeh' hnäh'. Ja- he' hñaa' hnäh' hlëeh', jmi-llē' Na-jngii' ba' hlëeh'.

12 Ngëe' dsa- øøh- kih' dsa-ta' mah' jngëeh' dsih'. Ja-ba' lä-ja- jmee' dsa- kih' joo', hi- lä-ja- ka-läh' jmee' dsa- kih' cho'jmiiy- mah' jngëeh' dsih'.

13 Lä-jëe- dsa- jmee' na-høøh' kyah' hnäh' kwaat- kin-. Pero hi- kwëeh' dsē lä-jiih' llaa', hi- he' ba' lää'.

14 'Wa'ra- ga-lloo' jmi- jëeh' hnäh' cheh' jah' hi- laa' na'høø' ngëe' jee' sa- ga-tëe' nooy-, lä-koo- ga-jäh' Daniel hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio. (Hi- hē- juu' la-, wa' lä-ngëe'.) Ma'ja-, hnäh' hi- tääh' hwa' Judea kyuu' hnäh' ta- moh'.

15 Hi- tääh' jee' ga-të' to' jwëe' hne', wa' jñaa' mah' wa' kyuu' bih', sa- wa' kyey' he- cha- cha'neh-.

16 Ja- ba' lä-ja- hi- tääh' jee' nuu- kih', ta- wa' lla-nääy' kiyh' he- dsa-kyey' sa'hmi-.

17 Peer- jwii- dsa-mē' hi- kyaa- gyuu- ma'ja-, hi- lä-ja- dsa-mē' hi- jaa- gyuu- gyuu- ka-läh'.

18 Ngii' hnäh' kih' Dio mah' sa- la' jii- gyuu' wa'ra- ga-të' jee' kyuu' hnäh'.

19 Ma'ja- jëe' dsa- wii' jwërte he- sa- ma-jëe- dsa- lä- ma' ga-nøø' jmi-gyuu' lä-jiih' na'. Ja- jiih' mo-so- jëe' gyih' jih'koh'.

20 Wa'ra- jäh' kih' jøø' ga' Dio cha-ga'miih- jmi- jëe' dsa- wii', ni- jaa- dsa- sa- jä' jiih-. Pero ta-la- kih' hi- na-lleeh' kyaay', cha' ba' mi-llaay- jmi- he- jëe' dsa- wii'.

21 'Ma'ja- cher'mah' chaa- ko-llaa' dsa- jäh': "Hi- Cristo cheh' la-", o "Hi- Cristo cheh' jee' oo-", ta- wa' heeh' hnäh' kiyh'.

22 Jwëë' dsa- hi- ta-juu' ya-nää' jäyh': "Jnä' he' laan' Cristo, jnä' ngëen' juu' kih' Dio." Ja- he- koo- nëe' he- juh-gaa- jmeey', lä-jwë' jee' mi-gaay- dsa-, lä-jiih' hi- na-lleeh' kyaa' Dio mi-gaay- cher'mah' ga-la'.

23 He-ja- leeh- hnäh'. Ma-jwah' ba' jnä' jaa' ha- lä- le'.

Wa'ra- ga-të' jee' jäh' Hi-ga-lëe'ngo' (Mt. 24:29-35, 42, 44; Lc. 21:25-36)

24 'Ma-ngëe' ma-jëe- dsa- lä-jë' he- wii' ja-, ja- jiih' mo-so- lä-jnä' jmeë' hyoo-, ni- jmeë' kih' sih- sa- lä-jnä'.

25 Lä-jëe- nuu' hi- hëe' gyuu' lä-sii' høø' hi- lä-jë' ga- he- cha- gyuu' sa'jeh'.

26 Ja-ga' jëe' dsa- Hi-ga-lëe'ngo' la- hi- jäh' gyuu' jee' jnii' kyaah' cha-miih- be', laay' jøøh'.

27 Ja-ga' cheey' ángele kyaay', jøøyh- lä-jëe- hi- na-lleeh' kyaay' hi- tääh' lä-jë- kyē' kiih' jmi-gyuu', ta- ko-taa- lä- ga-të' jyoh' ko-taa-.

28 'Jëe- da' hnäh' ha- lä- dsoo- juu' kih' chaah' higo mah' mi-tëe' hnäh' hñaa'. Wa'ra- ga-hyo' sih'jñoh' sa'jih' kih', løø-

dsa-hyo⁺ moo⁻ kih[!], ma⁻ñeh[!] ba[!] hnäh[!]
ma⁻ngoo[!] ga⁺të[!] jii⁻ jma[!] ba[!] ja⁻.

²⁹ Lä⁻ja⁻ hnäh[!] ka⁻läh[!], wa⁻ra⁻ ga⁺jëeh[!]
hnäh[!] dsa⁻la[!] lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻jwahn[!] la⁻,
wa⁻ lä⁻ñeh[!] hnäh[!] he⁻ ma⁻chehn[!] ho⁻haah[!]
kyaah[!] he⁻ jäh[!] ba[!] ja⁻.

³⁰ Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo[!] jwëehn[~] hnäh[!], sa⁻
lla⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh[!] na[!] ta⁻ko⁻jiih[!] sa⁻ ga⁻
ma⁻lä⁻te[!] lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻jwahn[!] la⁻.

³¹ Ngëë[!] ba[!] lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻ gyuu[!] hwa[!],
pero juu[!] kin⁺ lä⁻ ma⁻cha⁻ ja⁻ ba[!].

³² Pero ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ñe⁻ hee⁻ jmi[!] ja⁻, hee⁻
hor[~] ja⁻, ni⁻ ángele hi⁻ tääh[!] gyuu[!] sa⁻ ñe⁻,
ni⁻ Joó[!] Dio sa⁻ ñe⁻. Hñii[!] ba[!] Täa⁻ kyaan⁻
ñe⁻.

³³ 'Hää⁻ hnäh[!] hñaa[!], mi⁻jnøø[!] hnäh[!]
mi⁻ñeh[!], ngii[!] hnäh[!] kyah[!] kih[!] Dio, jëeh[!] sa⁻
ñeh[!] hnäh[!] lih[!] lloo[~] jmi[!] ja⁻.

³⁴ Kwee⁻ ba[!] la[!] kyah[!] hnäh[!] lä⁻ la[!] kih[!]
jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ya⁻hëë[!] ngoo[!] uu[!]. Ga⁻jä⁻
hne[!] kiyh[!], mah[!] lä⁻koø⁻ lä⁻koø⁻ ta[!] kiyh[!]
ga⁻tooyh⁻ goo⁻ dsa⁻ kyaay[!]. Hi⁻ ga⁻siiyh⁻
dsa⁻ hi⁻ høø⁻ ho⁻haah[!]: “Høø⁻ kwee⁻, ta⁻
gwii⁻.”

³⁵ Ja⁻ba[!] lä⁻ja⁻ hnäh[!], ta⁻ gwii⁻ hnäh[!],
jëeh[!] sa⁻ ñeh[!] hnäh[!] lih[!] jäh[!] dsa⁻juu[!] hne[!].
Sa⁻ ñeh[!] hnäh[!] che[!] ta⁻ ga⁻nuu⁻ jäyh[!], o che[!]
lla⁻nuu[!], o che[!] koø⁻ hoo[~] chaah[!] dsoo[!], o
ta⁻la⁻ høø⁻.

³⁶ Ni⁻ sa⁻ lii[~] ga⁻ wa⁻ra⁻ jayh[!], hnøø[!]
ma⁻na⁻lluuh[!] hnäh[!] mah[!] sa⁻ tääh[!] hnäh[!]
na⁻gwiih⁻ hnäh[!] ma[!] ja⁻.

³⁷ Lä⁻jë⁻ he⁻ jwahn[!] la⁻, jwahn[!] kih[!]
lä⁻jëë⁻ ba[!]. Hnøø[!] ma⁻na⁻lluuh[!] hnäh[!].

14

*Ma⁻ hnooh⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ jee[!] ma[!] saayh[!]
Jesús*

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Lä⁻ hyu[!] ga⁻ të[!] jmi[!] he⁻ kuh⁻ dsa⁻
judiu borrego mäh[!], hi⁻ kuyh⁻ he⁻ñiih⁻ he⁻
sa⁻ kyaah[!] levadura, jmi[!] ja⁻ ma[!] hnooh⁻
jmi⁻dsa⁻ kaah[!] kyaah[!] lä⁻jëë⁻ ta⁻jwoh[!]
kya[!] ley ha⁻ lä⁻ ma[!] saayh[~] Jesús kyaah[!]
juu[!] ta[!] juu[!], mah[!] jngëëyh[!].

² Ma[!] jäyh[!]:

—Sa⁻ wa⁻ kaah[!] jnih[!] jee[!] jmi[!] la⁻, mah[!] sa⁻
dsa⁻tooh[!] mi[!]h[!] jee[!] jwi⁻.

*Jaa⁻ dsa⁻më[!] ga⁻huu[!] jmi⁻ mi⁻jwi⁻ lle⁻
Jesús*

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Ma[!] gya[!] Jesús ka⁻läh[!] jee[!] jwi⁻ Betania
cha⁻neh⁻ kih[!] Simón hi⁻ ma[!] dsaah[!] dsoo[!]
hmih[!] høø⁻. Jee[!] ja⁻ gyay[!] kuh⁻hiyh[~], ma[!]
ga⁻lloo[!] jaa⁻ dsa⁻më[!] ma[!] kyey⁻ koø⁻ së[!] he⁻
ma[!] haa[!] jmi⁻ mi⁻jwi⁻ he⁻ chee⁻ nardo,
he⁻ kyee[!] hmooh[!]. Ga⁻jøøy[!] luu[!] së[!] ja⁻,
mah[!] ga⁻huuy[!] lle⁻ Jesús.

⁴ Pero ga⁻lä⁻lleë[!] ko⁻lla[!] dsa⁻ hi⁻ ma[!]
tääh[!] kyaayh[!] he[!], ga⁻jäyh[!]:

—¿He⁻la⁻ ma⁻hee⁻ dsa⁻më[!] na⁻ jmi⁻
mi⁻jwi⁻ na⁻?

⁵ Llu[!] ga⁻ wa⁻ra⁻ jäh[!] kih[!] ga⁻hniy[!] mah[!]
ma[!] liyh⁻ lä⁻koø⁻ lih[!] dsa⁻ koø⁻ ji⁻ñe⁻ jmi[!]
ta[!]. Mah[!] kuu[!] ja⁻, ma[!] kwëëyh[!] hi⁻ tä⁻ñee⁻.

He⁻ja⁻ ga⁻hlëëyh[!] wi[!] kih[!] dsa⁻më[!] he[!].

⁶ Mah[!] ga⁻jäh[!] Jesús:

—Ta⁻ hlëëh[!] hnih[!]. Ta⁻ chu⁻ hnäh[!]
kyaah[!] dsa⁻më[!] la⁻. Llu[!] ba[!] he⁻ ma⁻jmeey[!]
lä⁻la⁻ kin⁻.

⁷ Jëeh[!] lä⁻ ma⁻tääh[!] na⁻ ba[!] hi⁻ tä⁻ñee⁻
kyaah[!] hnäh[!], le[!] kwah[!] be[!] kiyh[!] jyoh[!] jiih[~].
Pero jnä[!], mo⁻so⁻ jän⁻ ki⁻wëë⁻ jee[!] kyah[!]
hnäh[!].

⁸ Dsa⁻më[!] la⁻ ma⁻jmeey[!] lä⁻koø⁻ te[!] le[!]
ba[!]. Kyaah[!] he⁻ ma⁻huuy⁻ jnä[!] jmi⁻
mi⁻jwi⁻, he⁻ ma⁻mi⁻lluuy⁻ jnä[!] jää[!] ba[!] la⁻,
ja⁻ga⁻ha[!] dsa⁻ jnä[!].

⁹ Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo[!] jwëehn[~] hnäh[!], lä⁻kaa⁻
jmi⁻gyuu[!] jee[!] kwa[!] dsa⁻ ju⁻hmëë[!] kin⁻,
lä⁻cha⁻ juu[!] ha⁻ lä⁻koø⁻ ma⁻jmeey[!] dsa⁻më[!]
la⁻, mah[!] lä⁻ja⁻ lä⁻dsooh[~] dsë[!] dsa⁻ kiyh[!].

Juda ga⁻ngëë[!] Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Ma⁻ngëë[!] he⁻ ja⁻, jaa⁻ jee[!] lä⁻jëë⁻
gya⁻tuu[!] discípulo hi⁻ chee⁻ Juda Iscari-
ote ngooy[!] kih[!] dsa⁻kaah[!] kya[!] jmi⁻dsa⁻
na⁻hneëy[!] Jesús.

¹¹ Ma[!] ga⁻nuu[!] dsa⁻ he[!], ga⁻tih[!] dsëy[!]
jwërte hi⁻ ga⁻bääh⁻ hñiiy[!] kway[!] kuu[!].
He⁻ja⁻ ga⁻hnooh⁻ Juda ha⁻ lä⁻ jmeey[!] mah[!]
ngëëy[!] Jesús ja⁻goo⁻ dsa⁻ he[!].

*Ga⁻jmeey[!] Dsa⁻jøøh[!] jnän⁻ ma⁻nuu⁻ kyaah[!]
ga⁻hiyh[!] juu[!]*

*(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30;
1 Co. 11:23-26)*

12 To-né' jmií he- ga-løø' dsa-taah' dsa-jmeey' jmií kuyh- he-ñiíh- he- sa- kyaah' levadura, ja-ba' jmií ja- ma' kuh- dsa- judiu borrego máh'. He-ja- ga-jáh' discípulo siiyh- Jesús:

—¿Ha- jwah' mi'llu- jnäh' jee' kihn- ma-nuu-?

13 He-ja- ga-jmeey' mada- kih' uu- discípulo kyaay' mah' ga-siyyh-:

—Go-nää' hnäh' ta- jee' jwii- juuh-. Cha'jwé' ja-, jeeh- hnäh' jaa- dsa- hi- kií ' koo- mi'dsuu' jmií-, ja- lla-leh- hnäh' kaah' kiyh'.

14 Ha- jee' dsa-hey', ja- jwiih' dsa-juu' hne': "Lä-la- jäh' Ta-jwoh' kyaa' jnäh'!. ¿Na- jee' hne' jee' le' kyeh' jnäh' borrego máh' kyaah' discípulo kyaan-?", jwiih' dsa- he'.

15 Hi- he' heeh' hnäh' jee' ga-té' to' jwëé' hne' jee' cha- koo- jee' he- ma-na'llu-. Jee' ja- mi'lluh- hnäh' ma-nuu- jnän'.

16 Ga-lla-nää' ba' discípulo he' ta- jee' jwii- juuh-. Hi- ga-la' ba' lä-koo- ga-jáh' Jesús siiyh-. Jee' ja- ga-mi'lluy' jee' kuyh- ma-nuu-.

17 Ta- ga-nuu- jmií ja- ngoo' Jesús kyaah' lä-jëé- gya-tuu' discípulo kyaay'.

18 Ma' ga-lla-nääy' jee' ja- ga-taayh- kuyh- ma-nuu-. Ta'ko-jiíh' jmeey' ma-nuu-, ga-jáh' Jesús:

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëéh- hnäh', jaa- jee' lä-jëé- hi- kuh- kyaah' jnä' ngëey' jnä'.

19 Ma' ga-nuu' discípulo lä-ja- ga-lä-meeh- dsëy', ga-ngiiy' juu' kih' Jesús ma- jaa- ma- jaa-, ma- jäh'.

—¿Che' jnä' na- ta-jwoh'?

20 He-ja- ga-jáh' Jesús siiyh-:

—Laa' jaa- jee' lä-jëé- gya-tuu' hnäh' hi- tä- goo- kyaah' jnä' neh- wii' la-.

21 Ma-ra- ju'dsoo', Hi- ga-lëé-ngo' la- le' kiyh' lä-koh' ma-na-sii-. Pero jwii- dsa- hi- ngëé' Hi- ga-lëé-ngo' la-. Llu' ga- la' kih' dsa-ñuuh- he' wa-ra- jäh' kih' sa- ga-lä-chaay' go-te- ba'.

22 Ta'ko-jiíh' tääh' discípulo kuh-, ga-ka' Jesús he-ñiíh- mah' ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-ngëé' ma-kway' ti'hmaah' kih' Dio ga-llaay' he-ñiíh- ja-, mah' ga-kwëeyh' lä-jëé- discípulo kyaay' ga-siyyh-:

—Kye- hnäh', he- la- na- jmi-ngo' kin-.

23 Lä-ja- ka-läh' ga-kay' wa'kyaah', ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio mah' ga-kwëeyh' discípulo kyaay', hi- ga-hiyh' lä-jëéy-.

24 Mah' ga-jäh' ka-läh':

—He- la- na- jma- kin- he- tuu- kih' jwëé' dsa- hi- kyaah' jma- kin- jmee' Dio koo- hmooh' hmëé'.

25 Ma-ra- ju'dsoo' jwëéh- hnäh', mo- so- huhn- ka-läh' jmiíh' mi-jéh' ma-ää-, lä-jiíh' lloo- jmií huhn- ka-läh' lä-hmëé' jee' jmee' Dio hih-.

*Ga-hmä' Pee' juu' he- sa- kyuu- Jesús
(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)*

26 Ma-ngëé' ma-häy' kih' Dio, ga-nääy' ta- né' moh' Olivo.

27 Ja- ga- ga-jáh' Jesús:

—Ga-lä-jëé- hnäh' beeh' jnä' na' hwé'. Lä-ja- na-sii- juu' kih' Dio: "Jmeen- dsoo' kih' hi- hää- lä-jëé- borrego, hi- lä-jëé- borrego kyaay' sa-jñee'."

28 Pero ga- ma-lä-jiíh- ka-läh', hi- jnä' niin- na-jäan- hnäh' ta- Galilea.

29 He-ja- ga-jáh' Pee':

—Ma-ke- lä-jëé- ga-bee' hne-, pero jnä' sa-been- hne-.

30 He-ja- jäh' Jesús siiyh- Pee':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëéh- hne-, na' hwé', jää' ja- ga- té' to' jiíh- hooch' chaah' dsoo', hne- ma-té' hnë- jiíh- ma-hmah' juu' he- sa- kyuu- jnä'.

31 Pero ma- kwa- Pee' be' jäh':

—Ma-ke- ga-juun- kyaah' hne- sa- jwahn- lä-na-.

Lä-ja- kwee- ba' ga-jáh' lä-jëéy-.

Ñee' Jesús Getsemaní na-chuuy' kyaah' Dio

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Ma-ngëé' he- ja-, ngoo' Jesús koo- jee' chee- Getsemaní kyaah' discípulo kyaay'. Ma' ga-lla-nääy' jee' ja-, ga-siyyh- lä-jëé-:

—Jee' la- ba' go-taah' hnäh' ta'ko-jiíh' na-chuun' kyaah' Dio.

33 Ga-jääy' ma-la- Pee', Jacobo kyaah' Jwaa- ba'. Chah' ba' ja' meeh- dsëy' hi- chaay- cha-miíh- huudse-.

34 He-ja- ga-jáh' Jesús siiyh-:

—Peer⁺ meeh⁻ dsen⁺, lä⁺ jiih⁺ juun⁺ go⁻ te⁻ la⁺ kin⁺. Jee⁺ la⁻ ba⁺ jää⁺ jnä⁺. Kwëeh⁻ hoh⁺ hnäh⁺, ta⁻ gwii⁻ hnäh⁺.

³⁵ Ja⁻ ga⁻ ngoo⁺ Jesús miih⁻ ga⁺ ta⁻ cha⁻ né⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ juuyh⁺ jney⁺ mah⁺ ga⁻ jluuy⁺ lley⁺ lä⁻ ga⁻ tē⁺ hwa⁺, ga⁻ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio, ma⁻ hnøoy⁺ sa⁻ ma⁺ jëey⁺ wii⁺, wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ma⁻ le⁺ ba⁺.

³⁶ Ma⁺ jäh⁺:

—Tää⁻ kyaan⁺, ga⁻ lä⁻ jē⁻ ba⁺ le⁺ kyah⁺. Lää⁻ jnä⁺ kih⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ jëen⁻ na⁺. Pero sa⁻ wa⁺ la⁺ lä⁻ hnoon⁺ hñiin⁺, wa⁺ le⁺ lä⁻ hnooh⁻ hñaa⁺ ba⁺.

³⁷ Ma⁺ jah⁺ Jesús ka⁻ läh⁺, ga⁻ jëey⁺ ma⁻ na⁻ gwii⁻ discípulo. He⁻ ja⁻ ga⁻ siiyh⁺ Pee⁺:

—Simón, ¿ché⁺ na⁻ gwiih⁻, che⁺ ni⁻ koo⁻ hor[~] sa⁻ ma⁻ lä⁻ be⁺ hoh⁺ he⁻ ma⁻ nah⁺ na⁻ neh⁺?

³⁸ Wa⁺ na⁻ neh⁺ hnäh⁺, ngii⁺ hnäh⁺ kyah⁺ kih⁺ Dio mah⁺ sa⁻ leh⁺ he⁻ hliih⁺ hnäh⁺. Jmi⁻ lle⁺ jnän⁻ kwa⁺ ba⁺ be⁺. Pero jmi⁻ ngo⁺ jnän⁻ sa⁻ beey⁺.

³⁹ Ngooy⁺ ka⁻ läh⁺ na⁻ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio, kyaah⁺ ja⁻ ba⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻ hlëeyh⁺ to⁻ nē⁺.

⁴⁰ Ma⁺ jäh⁺ ka⁻ läh⁺, ga⁻ jëey⁺ lä⁻ jëē⁻ ba⁺ ma⁻ na⁻ gwiiy⁻. Kih⁺ he⁻ lä⁻ gwiiy⁻ jwërte, he⁻ ja⁻ sa⁻ ñey⁻ hee⁻ na⁻ ma⁺ hlëeyh⁺ kyaah⁺ Jesús.

⁴¹ Ñee⁺ Jesús ka⁻ läh⁺ jee⁺ ga⁻ tē⁺ hnē⁻ jiih⁻ hi⁺ ma⁺ jäh⁺ ka⁻ läh⁺ ga⁻ jäh⁺:

—Gwii⁻ ba⁺ hnäh⁺, teeh⁻ hnäh⁺ hoh⁺, ma⁻ lee⁻ ba⁺ ko⁻ na⁻. Ma⁻ lloo⁺ hor[~] jaa⁺ Hi⁻ ga⁻ lëē⁺ ngo⁺ la⁻, ngëē⁺ dsih⁺ goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsē⁺.

⁴² Noo⁻ hnäh⁺ mah⁺ maan⁻. Ma⁻ ngoo⁺ ya⁻ jäh⁻ hi⁻ ngëē⁺ jnä⁺.

Ga⁻ saayh⁺ Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Lla⁻ gyih⁺ juu⁺ ja⁻ ma⁺ ja⁺ Juda, he⁺ ba⁺ jaa⁻ jee⁺ lä⁻ jëē⁻ gya⁻ tuu⁺ discípulo kyaay⁺. Jay⁺ kyaah⁺ koo⁻ nää⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kye⁻ ñe⁺, hi⁻ kye⁻ hma⁻, lä⁻ hih⁺ kih⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaah⁺ ley kyaah⁺ dsa⁻ kaah⁺ kyaah⁺ jmi⁻ dsa⁻, kyaah⁺ dsa⁻ gyuu⁺.

⁴⁴ Ga⁻ taah⁻ Juda dsa⁻ he⁺ juu⁺ jää⁺, ga⁻ jäh⁺:

—Hi⁻ chuhn⁻ kih⁺, hi⁻ he⁺ he⁺, ja⁻ saah⁺ hnäh⁺, ta⁻ lää⁻.

⁴⁵ Ma⁺ ga⁻ llooy⁺, चाह⁺ ba⁺ ngooy⁺ koo⁺ kih⁺ Jesús:

—Ta⁻ jwoh⁺ —ga⁻ jäh⁺.

Na⁻ ma⁻ hii⁺ ga⁻ chuyh⁺ kih⁺ Jesús.

⁴⁶ Lä⁻ चाह⁺ ja⁻ ga⁻ saah⁺ dsih⁺.

⁴⁷ Pero jaa⁻ discípulo kyaah⁺ Jesús, ga⁻ sëeyh⁺ ñe⁺, ga⁻ kuy⁺ lo⁻ gwa⁺ jaa⁻ moz⁻ kyaah⁺ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁺.

⁴⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús:

—¿Che⁺ dsa⁻ hii⁻ jnä⁺, he⁻ la⁺ ma⁻ ya⁻ nääh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ hma⁻, kyaah⁺ ñe⁺, mah⁺ saah⁺ jnä⁺?

⁴⁹ Lä⁻ jē⁻ jmi⁺ ma⁺ hää⁻ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ma⁺ kwan⁺ juu⁺ koo⁺ gwah⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁻ chaah⁺ jnä⁺. Pero ko⁻ na⁻ le⁺ ba⁺ mah⁺ lä⁻ te⁺ lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio.

⁵⁰ Lä⁻ jëē⁻ discípulo he⁺ ga⁻ beey⁺ mah⁺ ga⁻ kyuu⁺.

⁵¹ Jaa⁻ chih⁻ ba⁺ ga⁻ lla⁻ lle⁺ kaah⁻ kih⁺ Jesús, na⁻ bääh⁻ koo⁻ ta⁻ jmaah⁻. Hi⁻ ga⁻ saayh⁺ chih⁻ he⁺.

⁵² Ma⁺ ga⁻ saah⁺ dsih⁺ ga⁻ bey⁺ ta⁻ jmaah⁻ kiyh⁺ mah⁺ ga⁻ kyuu⁺ to⁻ lo⁻ kwayh⁻.

Na⁻ jääy⁻ Jesús cha⁻ né⁺ dsa⁻ ta⁻ kaah⁺ kyaah⁺ dsa⁻ judiu

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Ga⁻ jääy⁻ Jesús cha⁻ né⁺ jmi⁻ dsa⁻ hi⁻ kye⁻ né⁺. Ga⁻ kuh⁺ lä⁻ jëē⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah⁺ kyaah⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaah⁺ ley, hi⁻ kyaah⁺ dsa⁻ gyuu⁺.

⁵⁴ Pero Pee⁺ uu⁺ ba⁺ ngooy⁺ lleey⁻ kaah⁻ kih⁺ Jesús, lä⁻ ga⁻ tē⁺ ho⁻ hne⁻ nē⁺ ta⁻ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁺ he⁺. Lä⁻ koo⁻ ga⁻ lloo⁺ ba⁺ Pee⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁻ gyay⁻ llooyh⁻ je⁻ kyaah⁺ poo⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ llooh⁻ je⁻.

⁵⁵ Jee⁺ lä⁻ jëē⁻ dsa⁻ kaah⁺ he⁺, ma⁺ hnaayh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ bääh⁻ Jesús dsoo⁻ lä⁻ jwē⁺ jee⁺ ma⁺ jngëeyh⁺, pero sa⁻ ga⁻ jmää⁻ ni⁻ miih⁻ juu⁺ kih⁺ hi⁻ he⁺.

⁵⁶ Jëeh⁺, jwëē⁻ dsa⁻ ma⁺ bääh⁻ dsih⁺ kyaah⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺, pero ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻ jäh⁺ koo⁻ ba⁺ juu⁺ kih⁺.

⁵⁷ Ga⁻ hwëē⁻ ga⁻ jaa⁻ uu⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ kwa⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺, ga⁻ jäh⁺:

⁵⁸ —Ga⁻ nuu⁺ jnääh⁺ ga⁻ jäh⁺: “Jnä⁺ hlan⁻ gwah⁻ chih⁻ la⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ kyaah⁺ goo⁻ dsa⁻,

pero jnä' jmeen` jyoh' kyaah` hnē- jmi' hi` ni' sa' tãn' goon'."

59 Ni' lä'ja- sa' ga'lä'dsoo' juu' kiyh'.

60 He'ja- ga'noo- jmi-dsa- hi- kye- nē' to'dsaah` jee' ja-, mah' ga'ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Hee- jwah' hne-, he- ma-jäh' hi- na- kyah'? ¿He-la' sa' hlēeh' ni- miih-?

61 Pero Jesús ga'noo- ti' go-te~, mo'so- ga'ngiiy' ni- miih-. Koo- ka-läh' ga'ngii' jmi-dsa- jøøh' he' juu' kiyh':

—¿Che' hne- he' Cristo Joø' Dio Jøøh'?

62 He'ja- ga'jäh' Jesús siiyh':

—Jnä' he'. Hi' lloo~ koo- jmi' jēeh' hnäh' Hi-ga'lēē'ngo' la- gya' jwoo' ra-llu' kih' hi- cha- be' kih', hi' lä'ja- jēeh' hnäh' jäh' ka-läh' jee' jni' hii' gyuah'.

63 He'ja- lä- ma'kyeh' ja- jmi-dsa- jøøh' he' hmih- kih' ga'giiy', ga'jäyh':

—¿Hi- ga' jwaah- jne' jñah' hi- jmee' ju'dsoo'?

64 Jee' na- ma-nuah- hnäh' he- ma-mi-kwayh' Dio. ¿Hee- jwah' hnäh'? —ga'jäh' dsa-jøøh' he'.

Ga'lä'jēē- ba' dsa- ga'bääh- dsoo', ga'jäyh':

—Ää- jmi' juuy'.

65 Lä'chah' ja- ga'løø' ko'llaa' ti-hñey~ kih' Jesús. Ga'løøy' mo-nē' Jesús, ga'kway' kih' mah' ma' siiyh':

—Jäh' da', ¿hi- na- ma-kwa' kyah'?

Hi' lä'ja- ga'kwa' poo- kiyh' ka-läh'.

Ga'hmä' Pee' juu' he- sa' kyuy' Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Lä- ma' gya' Pee' ho'hne- ja-, ja' jaa- dsa-mē' hi- ma' jmee- ta' kih' jmi-dsa- jøøh' he'.

67 Ma' ga'jēey' gya' Pee' llooh- je-, ga'jäyh':

—Hne- ka-läh' ma'ngēh- kyaah' Jesús hi- cha- Nazaret.

68 —Jah'ha', sa' man- hi- kih' na- hlēeh', sa' kyuy' dsa- na- —ga'jäh' Pee'.

Ya'hēey' na'nooy- lä- ga'tē' ho'haah' jee' dsa-taah' dsa-. Hi' ga'hoo' chaah' dsoo'.

69 Ma' ga'jēē' dsa-mē' he' ka-läh' cheh' Pee' jee' ja-, ga'siiyh' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-:

—Go- he' ba' dsa-kyaah' Jesús na-.

70 Koo- ka-läh' ga'hmä' Pee' juu' he- sa- kyuy' Jesús. Ko-hwēē' ga'ja- ga'jäh' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga'siiyh' Pee' ka-läh':

—Ma-ra' ju'dsoo', sa- na-hee-, hne- he' dsa-kyaah' hi- oo-. He' ba' hi- cha- Galilea hne-. Kwee- ba' hlēeh' kyaayh'.

71 He'ja- ga'løø' Pee' hlēeh- kyaah' dso'jwi' hi- ga'tääh- Dio.

—Ma-ra' ju'dsoo', sa' kyuy' dsa-nuah- hi- hlēeh' kih' na- —ga'jäyh'.

72 Hor- ja- ga'tē' to' jiih- hooch- chaah' dsoo', jee' ja- ga'lä-dsooh- dsē' Pee' juu' he- ga'jäh' Jesús ga'siiyh' jää': "Jää' ja- ga'tē' to' jiih- hooch- chaah' dsoo', hne- ma-tē' hne- jiih- ma-hmäh' juu' he- sa' kyuy' jnä'."

Ma' ga'lä-dsooh- dsē' Pee' ha- lä- ga'jäh' Jesús, ga'hooyh' lä'jiih' lla- dsēy'.

15

Ga'jäy' Jesús cha'nē' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Tiih- ga' ma' ga'jnä', ga'kuh' dsa-kaah' kya' jmi-dsa-, kyaah' dsa-gyuu', kyaah' ta-jwoh' kya' ley, hi' lä'jēē- ga' dsa- hi- laa' ta'. Hi- he' ga'hñuuh- Jesús mah' na'tääh- goo- Pilato hi- ma' laa' lle'moh'.

2 Ma' ga'lloo' Jesús cha'nē' Pilato, ga'ngii' Pilato juu' kiyh':

—¿Che' hne- he' dsa-jøøh' kya' dsa- judiu?

He'ja- ga'jeeh- Jesús juu' kiyh':

—Ma-jäh' ba' hne-.

3 Pero dsa-kaah' he' cha-ga'miuh- ga'hñiy' kih' Jesús.

4 Koo- ka-läh' ga'jäh' Pilato:

—¿Che' ni- miih- juu' sa' jiih' kih' dsa-? Jēē' da' joh' he- sa' bääh- dsa- hne-.

5 Pero ni' lä'ja- sa' ga'jiih' Jesús juu', he'ja- ma' jēē- dsah- Pilato.

Ga'jä' juu' jngüh' dsa- kih' Jesús

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

6 Lä'jē- jiih- ma' tē- jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mah', ma'lää- Pilato jaa- jee'

lä'jēē hi' ma'tääh neh'ñe hi' ma'tih dsē dsa'ba'.

⁷Ma'hää jaa hi' chee Barrabá neh'ñe 'kyaah' jñah' dsa'kyaayh' hi' ga'jngēeh' dsa' ma' ga'hnooy' juu' kih' dsa'ta'.

⁸Ga'lla'nää' ga'jwēē' dsa' ma'ngüy' kih' Pilato mah' wa'jmeey' lä'koō' ma'jmeey' jää'.

⁹He'ja' ga'jeeh' Pilato juu' kiyh':

—¿Ché hnooh' hnäh' lään' hi' laa' rey kyaah' dsa' judiu? —ga'jäh' Pilato siyh' dsa' judiu he'.

¹⁰Jēēh', lä'la' ba' ma'ñey' he' ma' na'høøh' jmi-dsa' kaah' he' kih' Jesús, he'ja' ba' ja' heh' ga'taah' dsih' gooy'.

¹¹Pero jmi-dsa' kaah' he' ga'taayh' juu' lä'jēē dsa' he' ngüy' he' lää' Barrabá ba'.

¹²Koō' ka'läh' ga'jäh' Pilato ga'siyh' dsa' he':

—¿Hee' hnooh' hnäh' jmeen' kih' hi' jwah' hnäh' laa' rey kyaah' dsa' judiu?

¹³Lä'jēē dsa' ga'løø' tooh' miih':

—Täay' dsöh' hma'cru'.

¹⁴He'ja' ga'jäh' Pilato:

—¿Hee' hliih' ma'jmeey' dsa' la'?

Pero dsa' he', cha'ga'miih' kii' ga'tooyh' miih':

—Täay' dsöh' hma'cru'.

¹⁵Lä'ja' ga'lä'hnøø' Pilato he' ga'jäy' llu' kyaah' dsa' he', he'ja' ga'läy' Barrabá ba'. Mah' ga'jmeey' hih' ga'jmi' ga'baa' dsa' Jesús. Ma'ngēē' he' ja', ga'ngēy' Jesús ja'goo' hløø' mah' dsa'täay' dsöh' hma'cru'.

¹⁶Mah' ga'tēē' hløø' ta' cha'neh' ga' kih' nē'ta' ja'. Jee' ja' ga'kuh' lä'jēē dsa'kyaayh'.

¹⁷Ga'kyeh' dsih' koō' hmiih' gyuu' läh' (he' ma' kēh' rey), ga'kay' wii' too' ga'jmeey' koō' he' lih' mah' ga'tooyh' lle' Jesús la' coron.

¹⁸Ga'løø' hløø' he' mi'kwayh' Jesús ma'jmeey' Dio kiyh', ma' jäyh':

—Peer' jøøh' dsa'ta' kyaah' dsa' judiu.

¹⁹Ga'bay' lle' Jesús kyaah' hma'. Ga'ti' ga'hñe' dsih', ga'juuyh' jney' cha'nē' Jesús ga'jmäy' jøøh'.

²⁰Ma'ngēē' ma'mi'kwah' dsih', ga'llee' dsa' hmiih' gyuu' he' ga'kyeyh' ja', mah'

ga'kyeyh' ka'läh' hmiih' kiyh', ja'ga' ga'jäy' na'täay' dsöh' hma'cru'.

Ga'täy' Jesús dsöh' hma'cru'

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹Hor' ja' ga'ngēē' jaa' dsa' chaa' Cirene hi' jah' jee' nuu' kih'. Dsa' he' ma' chee' Simón, jmii' Leja' kyaah' Rufo. Ga'jmeey' hløø' bii' ga'jäa' dsa' he' hma'cru' kyaah' Jesús.

²²Ga'jäy' Jesús lä' ga'tē' jee' chee' Gólgota, he' hnøø' jäh': Moo' Lle' Hlii'.

²³Jee' ja' ga'kwēēh' dsih' jmii' jiih' he' na'kaah' mē' chee' mirra, pero sa' ga'hiyh'.

²⁴Ma' taay' dsöh' hma'cru', ga'ti' ga'llooyh' hmiih' he' ma' kyeh' Jesús. Ga'kooyh' suert, ma' jēy' hi' jaa' jee' lä'jēy' tēy' hmiih' nää' he' llu' ga'.

²⁵Ko'hi' ñu' ta'la' høø' ga'täy' Jesús dsöh' hma'cru'.

²⁶Jee' taay' ja' ga'tøø' dsa' koō' hwēh' he' jäh' ha' lä' la' dsoo' he' bääh' dsih': "Hi' la' na' rey kyaah' dsa' judiu."

²⁷Ga'täa' dsa' ka'läh' nē' hma'cru' jñah' ga'uu' dsa'hii', jaa' jwoo' ra'lluu', hi' jaa' jwoo' ra'kēh' kiyh'.

²⁸Jee' ja' ga'lä'te' lä'koō' na'sii' kiyh': "Ga'jmeey' dsa' kwaat' laay' lä'koō' hi' ää' dsoo'."

²⁹Lä'jēē hi' ma' dsa'ngēē' ta' ja', ma' jiiyh' lley' hi' ma' mi'kwayh' kih' Jesús, ma' jäyh':

—Hne' na' hi' ma' hla' gwah' kih' Dio mah' ma'jmeey' kyaah' hnē' jmii',

³⁰lää' hñaa' jee' taah' na' mah' jñaa' dsöh' hma'cru' na' —ga'jäyh'.

³¹Ja'ba' lä'ja' ga'mi'kwah' jmi-dsa' kaah' ka'läh' llay' juu' kyaah' dsa'kyaayh' hi' kyaah' ta'jwoh' kyaah' ley, ma' jäyh':

—Ga'lih' bih' ga'läy' dsa', mah' na' sa' liyh' läy' hñiiy'.

³²Hi' laa' Cristo, rey jnä' jne' judiu, wa' jñay' jee' taay' dsöh' hma'cru' na', mah' jēen' koō', ja'ga' lä'heeh' jne' kiyh' —ga'jäyh'.

Ja'ba' lä'ja' ga'mi'kwah' hi' ma' taay' jyoh' hma'cru' koō' kiyh'.

*Ga'juu' Jesús**(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)*

33 Ma' ga-tē' llā'hyoo', lä'kaa' jmi-gyuu' ga-nuu' lä'jiih' ga-tē' ko-hi' hnē' ta' ga'hloo'.

34 Ma-ngoo' ga-tē' ko-hi' hnē' ja-, ga-hlēeh' Jesús koo' ki-gaa-, ga-jäyh':

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —he' la-hnøø' jäh': Dio kyaan', Dio kyaan', ¿he-la' ma-beeh' jnä'?

35 Ko-llaa' dsa-hi' ma'tääh' jäh' ga-nuu' he' ga-hlēeyh', he-ja' ga-jäyh':

—Jëe' da', tēeyh' Elía.

36 He-ja' ngoo' jaa' dsa' ko-chih', ga-kay' koo' wa'joo-, ga-mi-gyuyh' joo' kyaah' jmi' jiih-, ga'lla'ley' lle' hma-mah' ga'chooy' ma' hi' Jesús, hi' ga'siyh' dsa-kyaayh':

—Tääh' ba' kih'. Wa' jëe' da' jne' che' ja' Elía mah' jñaay'.

37 Lä'chah' ja' ga-hooh' Jesús koo' ki-gaa-, ja' ga' juuy'.

38 Hor' ja' ga-gii' hmiih' he' ma' na-jnē' llah' gwah', ga-løø' ta' gyuu' lä' ga-tē' hwa'.

39 Ma' cheh' juu' hløø' romano cha'nē' Jesús jee' taay' dsøh' hma-cru' ja-. Ma' ga-jëey' he' ga-hooh' Jesús hi' ha' lä' ga-juuy', he-ja' ga-jäyh':

—Ma' ra' ju' dsøø', dsa-niuh' na' ma' laa' Joø' Dio.

40 Uu' ga' miih' ma'tääh' ko-llaa' dsa-mē' jëe' he' jmee' dsa' kih' Jesús. Jee' ja' ma' hääh' María Magdalena, kyaah' María choo' José, ja' ba' chooy' kyaah' Jacobo mah', kyaah' jñah' dsa-mē' hi' chee' Salomé.

41 Dsa-mē' he' ma' jmee' ko-jøh' kyaah' Jesús hi' ma' jmeey' be' kiyh' lä' koo' ma' täayh' hwa' Galilea hi' ma' chaa' ga' jñah' dsa-mē' hi' ga' jmee' ko-jøh' kyaayh' lä' koo' ma' ga'näay' ta' Jerusalén.

*Ga'haay' Jesús**(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)*

42 Ta' ga'hloo' jmi' he' mi-llu' dsa-hñii', ga'haay' Jesús ja' ga' dsa-taayh' jmi' he' teeh' dsa' dsē'.

43 José, hi' chaa' Arimatea, ma' laa' jaa' dsa-kyaah' dsa-ta' kaah', hi' he' ka-läh'

ma' jøø' ma' jëe' jnä'hä' he' jmee' Dio hih' kih' dsa'. Jää' ja' ga' dsa-taayh' jmi' he' teeh' dsa' dsē', ga-tuu' dsē' José ga'hey' nē'ta' kih' Pilato na'ngi' jyooy' jmi-ngo' kih' Jesús dsøh' hma-cru'.

44 Peer' ga-jëe' dsah' Pilato ma' ga-nuuy' ga-juu' Jesús. He-ja' ga-tēeyh' juu' hløø', mah' ga'ngi' juu' kiyh' che' dsøø' ma-juu' Jesús.

45 Ma' ga-tēeyh' juu', ja' ga' ga'kway' jwē' na'jyoø' José jmi-ngo' kih' Jesús.

46 Ma-ngëe' he' ja-, ga-la' José koo' ta-jmaah' wi'h-, he' ja' chee' lino. Ga'jñaay' Jesús, ga-läay' kyaah' ta-jmaah' ja' mah' na'täayh' neh' koo' to-høø' he' ma' na-hē' nē' kuu' hloo-. Ma-ngëe' he' ja-, ga-bäy' koo' mi'kuu' juuh' mah' ga'jlēy' ho'too' ja-.

47 Hi' ma' jëe' María Magdalena kyaah' María choo' José, ha' jee' ga'kyaa' dsa' he' Jesús.

16*Ga'lä'jiih' Jesús**(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)*

1 Lä' ma' ga'goh' jmi' he' teeh' dsa' dsē', María Magdalena hi' María choo' Jacobo kyaah' dsa-mē' hi' chee' Salomé ga'lay' jmi' mi-jwi' he' ma' dsa-huuy' Jesús.

2 Tiuh' go-te' to-nē' jmi' kih' seman' ga'näay' ta' jee' ga'kyaa' dsa' Jesús. Koo' ma-hya' ba' hyoo' ga'lla'näa' dsa-mē' he' jee' ja-.

3 Ma'llay' juu' kyaah' dsa-kyaayh':

—¿Hi' kwa' be' jnän' mah' bän' kuu' he' na-jlē' ho'too' ja'?

4 Pero ma' ga-jëey' hoo' to-høø-, mo'so' cha' na-jlē' kyaah' kuu' juuh' ja-.

5 Ma' ga'taayh' neh' to-høø' ja-, ga-jëey' ta' jee' ma' kyaa' Jesús. Jwoo' ra-llu' kiyh' ja-, ga-jëey' ma' gya' jaa' chih' kwa' hi' ma' kyeh' koo' hmiih' tøø' kyoo-. Peer' ga'jwaa' jwërte dsa-mē' he' ma' ga-jëey' hi' he'.

6 He-ja' ga-jäh' dsa' hi' ma' gya' he':

—Ta' wa' gah' hnäh'. Jesús dsa' chaa' Nazaret hi' ga-täa' dsa' dsøh' hma-cru' hi' hnaah' hnäh' mo'so' chaa' jee' la-. Hi'

ma-lä-jiih`. Jëe` da` hnäh` jee` ga`kyaä` dsih`.

⁷ Go-nää` hnäh` go-jmeeh` juu` kih` Pee` kyaah` lä-jëe` discipulo kyaay`, dsoo` Jesús dsa-jää` hnäh` ta` Galilea. Jee` oo` jëeh` hnih` lä-koo` ga-jäh` jää` –ga-jäh` dsa` he`.

⁸ Ko-chih` ga-hwëe` dsa-më` he` hoo` to-høø` ja-, jlääy` ga` lä-ja` ga-näay`, ga-jwaayh` jwërte. Sa` cha` juu` ga-jmeeyh` kih` ni` jaa` kih` he` goyh`.

Ga`mi`jnää` Jesús hñii` kih` María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Tiih` to-në` jmi` kih` seman` ga-lä-jiih` Jesús. Hi` ga`mi`jnää` hñiiy` to-në` kih` María Magdalena. Kih` dsa-më` he` ga-hwëe` Jesús gye` hi-sa-llu` jää`.

¹⁰ Ñee` dsa-më` he` na`jmeeyh` juu` kih` lä-jëe` discipulo kyaä` Jesús jee` täayh` ki-hooyh` meeh` dsëy`.

¹¹ Ga`jäh`:

–Chaa` ba` Jesús, ma-jëe` jnih`.

Ma` ga`nuu` discipulo juu` kih` María, sa` ga-jmeey` dsoo` juu` ja`.

Ga`mi`jnää` Jesús hñii` kih` uu` discipulo kyaay`

(Lc. 24:13-35)

¹² Jyoh` jmi` ja-, ga`mi`jnää` Jesús hñii` kih` uu` discipulo cha`jwë` jee` ga-näay` ja-, pero kah` ba` laay`.

¹³ Hi` ga-nää` discipulo he`, na`jmeeyh` juu` kih` jee` lä-jëe` ga` dsa` kyaayh`. Ni` kih` hi` he` sa` ga-jmeey` dsoo` ka-läh`.

Ga`jmeey` Jesús mada` kih` apóstole kyaay`

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Jee` ga`dsaa`, ga`mi`jnää` Jesús hñii` jee` ma` tääh` gya`kaa` discipulo në` mes` kuh`-hiih`. Jee` ja` ga`juuyh` kih` discipulo kyaay`, kih` he` sa` ma` dsoo` dsëy`. Ma` hwëh` dsëy`, he-ja` sa` ma` jmeey` dsoo` juu` kih` hi` ga-jäh` ga-jëe` Jesús ma-ngëe` ma-lä-jiih`.

¹⁵ Hi` ga-jäh` Jesús siiyh`:

–Go-nää` hnäh` lä-kaa` lä-juh` jmi` gyuu` go-kwa` hnäh` ju`hmëe` kin` kih` lä-jëe` dsa`.

¹⁶ Lä-jëe` hi` lä`dsoo` dsë` hi` ga`heeyh` saay` jmi`, hi` he` ba` lää`. Pero hi` sa` lä`dsoo` dsë` kin`, hi` he` jä` kyaah` dso`jwii`.

¹⁷ Hi` jmeey` dsoo` dsë` kin`, cha-miih` he` juh`-gaa` jmeey`. Kyaah` hih` kin` hwëey` hi-sa-llu` kih` dsa`, hlëeyh` ma` lih` koh` jyoh` juu`.

¹⁸ Cher`mah` he` ga`jmeey` miih` kiyh`, sa` cha` he` le` kiyh` ni` miih`, hi` cher`mah` ga`heeh` dsih` venen, sa` hnoo` dsoo` kiyh`. Hi` mi`-hlääy` dsa`-dsaah`, wa`ra` ga`kyey` gooy` në` kiyh`.

Ngaah` Jesús gyuuh`

(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Ma-ngëe` ma`-hlëeh` Jesús lä-ja` kyaah` discipulo kyaay`, ja-ga` ngaayh` ta` gyuuh`, ga`gyay` jwoo` ra-llu` kih` Dio.

²⁰ Ja-ga` ga-nää` discipulo lä`kaa` lä`juh` kyaah` be` kih` Dio na`kay` ju`hmëe` kih` dsa`. Hi` ga`mi`jnää` Dio la` dsoo` juu` he` kyey`, kyaah` lä`jë` he` juh`-gaa` he` ga`jmeey`. Wa` la` lä`ja`.

San Lucas Ju'hmëë' kih' Jesús he- ga- sih' Luca

1 Jwëë' dsa- ga-taah' ga-sih' lä-jë- ha- lä- ga-la' jee' kyaah' jnääh' llo'joo'.

2 Ga-siyy' ja-ba' lä-koo- la' juu' he- ga-ngëë' lä-jëë- hi- ga-jëë' ha- lä- ga-la' lä- ma' to-në'. Dsa- hi- ga-jëë' he' ga-ngëëy' juu' kyaah' jnääh' jëeh' ma-na-hñaay' ba' mah' kway' juu' ja-.

3 Jnä' ka-läh' ga-koon' kwaan' kwee- lä-jë- ha- lä- ga-la' lä- ma' to-në', he-ja- laan- llu' siin' kwee- lä- ngoo' juu' la- kyah' hne- dsa-jøøh' kyaan- Teófilo.

4 Wa-ra- ga-heh- juu' la- lä-ñeh' kwee-, la' dsoo' lä-jë- he- ma-hlëeh' dsa- hne-.

Ga-jmeeh' ángel juu' he- lä-chaa- Jwaa'

5 Lä- ma' laa' Herode rey kih' hwa' Judea ja-, ma' chaa- jaa- jmi-dsa- hi- ma' chee- Zacaríá. Hi- he' ma' na'jnää' koo- náá' jmi-dsa- hi- ma' tēēy- Abía. Hi- mëy' Elizabet ma' laa' sa'ju- kih' Aarón ka-läh'.

6 Zacaríá kyaah' Elizabet ma' laa' lluu' cha'në' Dio. Ma' mi-tey' ba' lä-jë- mada' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Ni- miih- sa- cha- he- ma' dsa-hlääyh'.

7 Pero sa- ma' chaa- ni- jaa- chih- kyaay'. Sa- ma' kaa- Elizabet gyuu-, hi- kwee- ba' ma-gyuh- lä-uu'.

8 Ma' tääh' jmi-dsa- dsa-kyaah' Zacaríá jmeë- ta-he' neh- gwah-. Koo- jmi' kih' jee' lä-jë- ga-tëë' Zacaríá he- jmeë- ta-he' kih' Dio.

9 Jëeh', ga-kooyh' suert lä-koo- ma' tēēy' jmeey'. Zacaríá ba' ga-tëë' suert ja-, he- dsa-jey- wa'chu- neh- gwah- juuh- kih' Dsa-jøøh' jnän'.

10 Ta-ko-jiih' ma' cheh' Zacaríá jë- wa'chu- ja-, ka'hne- ba' ma' tääh' lä-jëë- dsa- hi- ga-kuh' jee' ja- ngiyy' kiyh' kih' Dio.

11 Lä-chaah' ja- ga-lä-jnääh' jaa- ángel kyaah' Dsa-jøøh' jnän' cha'në' Zacaríá. Ángel he' ma' cheh' jwoo' ra-lluu' kih' na'hyoo' jee' ma' jë- jmi-dsa- wa'chu-.

12 Peer- ga-hee' dsë' Zacaríá ma' ga-jëëy'. Ga-jwaa' jwërte.

13 He-ja- ga-jäh' ángel siiyh':

—Ta- wa' gah' Zacaríá, jëeh' ma-nuu' ba' Dio kyah'. Kih' Elizabet, dsa-më' kyaah' lä-chaa- jaa- gyuu- ñuuh- mah' mi'cheeh' hnih' Jwaa-.

14 Ha- koh' sa- lä-chaah- llu'. Hi- lä-ja- jwëë' dsa- lä-chaa- llu' wa-ra- ga-lä-chaay-.

15 Jëeh', leey' jøøh' cha'në' Dio. Sa- le' hiyh' vin ni- he- ga- jyoh' jmi- llii'. Hi- tēēy' Jmi-llë' Na-jngi' kih' Dio jää' ja- ga- lä-chaay-.

16 Jmeey' dsa-jeeh- jwëë' dsa- Israel kyaah' Dsa-jøøh' jnän', he' ba' Dio kyaay'.

17 Hi- he' dsoo' ta- cha'në' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Tēēy' ja-ba' jmi-llë' hi- ja-ba' be' he- ma' kye- Elía mah' hlëeyh' dsa- juu' kih' Dio. Lä-jwë' ja- jiih' juu' kih' dsa- ma-kaah' kyaah' joo'. Hi- lä-ja- lä-sih' huudse- kih' hi- chaa- mah' kay' koo- nēë' ba' huudse- lä-koo- la' kih' hi- lluu'. Lä-jwë' ja-, mi-lluu' lä-jëë- dsa-gooy' mah' heeyh- Dsa-jøøh' jnän'—ga-jäh' ángel.

18 He-ja- ga-jäh' Zacaríá siih' ángel:

—¿Ha- lä-ja- jmeen' dsoo' he- la-? Jëeh', ma-gyuh- ba' jnä' hi- lä-ja- ka-läh' dsa-më' kyaan'.

19 Mah' ga-jäh' ángel siiyh':

—Jnä' he' Gabriel, hi- na-hñaah' cheh' cha'në' Dio. Ma-cheey' jnä' he- ma-ya-kan' ju'hmëë' la- kyah'.

20 Na' ta- cha'në' leeh' jaa- hi- koo'. Mo-so- le' hlëeh' lä-jiih' lä-te' juu' la-, kih' he- sa- ma-jmeeh' dsoo' juu' he- ma-jwëeh' hne-. Juu' la- lä-te' wa-ra- ga-dsëë' jmi' kih'—ga-jäh' ángel he'.

21 Dsa- hi- ma' tääh' jää- Zacaríá ta- ka'hne-, ma' dsaa- dsëy'. He-la' ngoo' ga-lä-hëë' Zacaríá neh- gwah- ma' laay'.

22 Lä-koo- ma-ya-hëey' mo-so- ga-la' ma' hlëeyh' kyaah' dsa-. Ga-lä-liih' dsa-, he- ga-jëë' Zacaríá miih- he- ga-mi-jnääh' Dio kiyh' neh- gwah-. Hi- ga-løoy' jmeey' lii- kyaah' gooy- ba'. Lä- ga-jäy' ja-ba- kaay'.

23 Ma-la- ma-dsëë' jmi' he- ma' jmeey- ta-he' neh- gwah- ja-, ngaayh' cha'neh' kiyh'.

24 Miih⁻ jmiⁱⁱ ja⁻ ba[^], ma[^] ga⁻ hlääh⁻ Eliza-
bet mëy[^]. Mah[^] ga⁻ jây[^] cha⁻ neh⁻ hñaa[^] sih⁻,
ma[^] jmeey⁻ huu[^] dsë⁻:

25 “He⁻ ba[^] che⁻ llu[^] dsë[^] Dio he⁻
ga⁻ jmeey[^] lä⁻ la⁻ kin⁻ mah[^] mo⁻ so⁻
mi⁻ kwah[^] dsa⁻ jnä[^].”

Ga⁻ jmeeh[^] ángel juu[^] he⁻ lä⁻ chaa⁻ Jesús

26 Ma[^] ga⁻hya⁻ jñee[^] sih⁻, ga⁻ chee[^] Dio
ángel Gabriel he[^] ta[^] jee[^] jwii⁻ Nazaret he⁻
nøø[^] hwa[^] Galilea.

27 Ga⁻ cheey[^] kih[^] jaa⁻ chih⁻ më[^] hi⁻ sa⁻
ga⁻ ma⁻ jëe⁻ dsa⁻ ñuu^h. Hi⁻ he[^] ma[^] chee⁻
María. Ma[^] laay[^] hmoo^h kyaah[^] José, jaa⁻
dsa⁻ ñuu^h hi⁻ ma[^] laa[^] sa⁻ ju⁻ kih[^] David.

28 Ma[^] ga⁻ he[^] ángel jee[^] ma[^] gyay[^] ja⁻,
ga⁻ jäh[^]:

—Jmeen⁻ Dio kyah[^], hne⁻ hi⁻ na⁻ jää⁻
kya[^] Dio. Dio kyaah[^] hne⁻ hi⁻ na⁻ jää⁻ jee[^]
kih[^] lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ më[^].

29 Pero ma[^] ga⁻ nuu[^] María he⁻ ga⁻ hlëeh⁻
ángel he[^], ga⁻ hee[^] ba[^] dsëy[^]. Ma[^] jmeey⁻
huu[^] dsë⁻, hee⁻ na⁻ hnøø[^] jäh⁻ he⁻
ma⁻ hlëeh⁻ ángel lä⁻ na⁻.

30 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh[^] ángel siyh⁻:

—Ta[^] wa[^] gah[^], María. Ma⁻ hñah⁻ koo⁻ he⁻
llu[^] he⁻ ma⁻ kwa[^] Dio.

31 Na⁻ kaa^h jaa⁻ gyuu⁻ ñuu^h hi⁻ lä⁻ chaa⁻
kyah[^] hi⁻ mi⁻ cheeh[^] Jesús.

32 Hi⁻ he[^] lee[^] jøø^h. Jäh⁻ dsa⁻ kiyh[^], laay[^]
Joo[^] hi⁻ gya[^] gyuu^h jmi⁻ gyuu[^]. Hi⁻ Dio llaay[^]
he⁻ leey[^] rey lla⁻ David dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻
kyaay[^].

33 Hñii[^] bih[^] gyay⁻ jmeey[^] hih⁻ tää[^] kih[^]
lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ Israel. Sa⁻ llaa⁻ jih⁻ koh[^] he⁻
jmeey[^] hih⁻ —ga⁻ jäh[^] ángel.

34 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jäh[^] María siih⁻ ángel he[^]:

—¿Ha⁻ lä⁻ le[^] he⁻ la⁻, jëeh[^] sa[^] ga⁻
ma⁻ jëen⁻ dsa⁻ ñuu^h?

35 Mah[^] ga⁻ jeeh⁻ ángel juu[^] kiyh[^]:

—Jmi⁻ lle[^] Na⁻ jngii[^] jä⁻ nē[^] kyah[^]. Hi⁻ lä⁻ ja⁻
be[^] kih[^] hi⁻ gya[^] gyuu^h, jä⁻ nē[^] kyah[^] mah[^]
lää⁻ hne⁻ kyaah[^] hih[^] kiyh[^]. He⁻ ja⁻ ba[^] na⁻,
gyuu⁻ hi⁻ lä⁻ chaa⁻ kyah[^] leey[^] na⁻ jngëe[^]
go⁻ te[^] hi⁻ tēeh[^] dsih[^] Joo[^] Dio.

36 Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh[^] Elizabet hi⁻ te⁻ ju⁻ kyah[^]
kyaah[^], ga⁻ hlääyh⁻, ma⁻ ke⁻ ma⁻ gyuyh⁻.
Hi⁻ ma[^] jäh[^] dsa⁻ kih[^] hi⁻ sa⁻ kaa[^] gyuu⁻,
ma⁻hya⁻ jñee[^] sih⁻ dsaayh[^].

37 Jëeh[^], ni⁻ koo⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ jwëeh⁻ kih[^]
Dio —ga⁻ jäh[^] ángel.

38 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh[^] María:

—Hi⁻ jnä[^] la⁻ hi⁻ nuuh[^] kih[^] Dsa⁻ jøø^h
jnän[^]. Wa[^] jmeey[^] kin⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jäh[^] na⁻.
Ja⁻ ga⁻ ngaah[^] ángel kih[^].

Ñee[^] María na⁻ jëey⁻ Elizabet

39 Jmiⁱⁱ ja⁻, ga⁻ he[^] María jwë[^] ngoo[^]
ko⁻ chih[^] ta[^] koo⁻ jee[^] jwii⁻ he⁻ hla⁻ jee[^]
moh[^] he⁻ na⁻ hee⁻ hwa[^] Judea.

40 Ma[^] ga⁻ llooy[^], ga⁻ hey[^] cha⁻ neh⁻ kih[^]
Zacaría mah[^] ga⁻ jmeey[^] Dio kih[^] Elizabet.

41 Lä⁻ koo⁻ ma[^] ga⁻ nuu[^] Elizabete⁻
ga⁻ jmee[^] María Dio kiyh[^], koo⁻ ba[^] ga⁻ jeh[^]
gyuu⁻. Lä⁻ चाह[^] ja⁻, ja[^] Jmi⁻ lle[^] Na⁻ jngii[^]
nē[^] kih[^] Elizabet.

42 Mah[^] ga⁻ hlëeyh[^] ki⁻ gaa⁻, ga⁻ jäh[^]:

—Na⁻ jää⁻ laa[^] hne⁻ jee[^] kih[^] lä⁻ jëe⁻
dsa⁻ më[^]. Hi⁻ na⁻ jää⁻ laa[^] gyuu⁻ hi⁻ kyaah[^].

43 ¿Hi⁻ laa[^] jnä[^] mah[^] jä⁻ choo[^] Dsa⁻ jøø^h
kyaan⁻ ya⁻ jëe⁻ jnä[^]?

44 Jëeh[^], lä⁻ चाह[^] ba[^] ma[^] ga⁻ nuun[^]
ma⁻ jmeeh[^] Dio kin⁻, ma⁻ jeh[^] gyuu⁻ kyaan⁻
hi⁻ kyaan⁻ la⁻, kih[^] he⁻ chaay⁻ llu[^].

45 Llu[^] la[^] kyah[^] hne⁻, jëeh[^] ga⁻ jmeeh[^]
dsoo[^] lä⁻ te[^] lä⁻ koo⁻ ga⁻ jäh[^] Dio jmeey[^]
kyaah[^] hne⁻.

Ga⁻ hä[^] María kway⁻ ti⁻ hmaah[^] kih[^] Dio

46 Mah[^] ga⁻ jäh[^] María:

Lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsën⁻ jmeen⁻ juuh⁻ kih[^]
Dsa⁻ jøø^h kyaan⁻.

47 Peer⁻ chaan⁻ llu[^] kyaah[^] Dio hi⁻ lää⁻ jnä[^].

48 Jëeh[^], ga⁻ jëe⁻ bih[^] kih[^] jaa⁻ hi⁻ hwaä[^] hi⁻
mi⁻ teh[^] kiyh[^].

Na[^] ta[^] cha⁻ nē[^], lä⁻ jëe⁻ dsa⁻ jäh⁻ llu[^] la[^] kin⁻.

49 Jëeh[^] cha⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ ga⁻ jmeey[^]
kin⁻ hi⁻ cha⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻ be[^] kih[^].

Na⁻ jngëe[^] go⁻ te[^] ba[^] laay[^].

50 Lä⁻ ñih[^] dsëy[^] kih[^] lä⁻ jëe⁻ hi⁻ gayh⁻, kih[^]
hi⁻ chaa⁻ na[^], hi⁻ lä⁻ ja⁻ kih[^] lä⁻ jëe⁻
hi⁻ na[^] ga⁻ ya⁻ nää[^] ta[^] cha⁻ nē[^].

51 Ga⁻ mi⁻ jnääy⁻ be[^] he⁻ lla⁻ dsëe⁻ kih[^] lä⁻ jëe⁻.
Ga⁻ jmeey[^] ta[^] koo⁻ huu[^] dsë⁻ kih[^] hi⁻ jmää⁻
hñii[^] kaa^h.

52 Ga⁻ hëey[^] kih[^] hi⁻ cha⁻ be[^] kih[^] jmi⁻ gyuu⁻
la⁻ jee[^] ma[^] tääyh[^] jmeey[^] hih⁻.

Høø[^] hi⁻ he[^], ga⁻ llaay[^] lä⁻ jëe⁻ hi⁻ hwaä[^] ba[^].

53 Lă-jëē hi- sa- cha- he- kuh, ga-kwëeyh' lă-jë- he- jmee- bii' kiyh'.

Kih' hi- cha- kuu' ga-hëey' kih' ta-jmah'.

54 Ga-kway' be' kih' dsa- Israel hi- nuuh' kiyh'.

Ma-ra- he- ga-lă-nih' dsëy',

55 lă-koo- ga-băäyh- hñiiy' kih' lă-jëē- dsa- ma-gyuh- jnän',

he- ga-løø' kih' Abraham kyaah' lă-jëē- sa'ju- kiyh' lă-jiih' joh' jmi- cha-, ga-jäh' María.

56 Jee' ja- ga-jä' María kyaah' Elizabet koo- uu- sih-. Ja-ga- ngaayh' ta- kiyh'.

Ga-lă-cha- Jwaa'

57 Ma' ga-dsëē' jmi- he- lă-cha- gyuu- kya- Elizabet, ga-lă-cha- ja- gyuu- nuuh- kiyh'.

58 Lă-jëē- hi- ma' tääh' jäh- kiyh' hi- lă-kye- hi- te-ju- kyaayh' ga-nuuy' ha- lă-koh' sa- jah-gaa- he- ga-jmee' Dio kih' Elizabet. He-ja- ga-lă-jëē- ba' dsa- he' ga-lă-cha- llu' kyaayh'.

59 Lă-koo- ga-hya- ba' jña- jmi-, ya-nää' dsa- mah' ga-tuy' jmi-ngo' kih' gyuu- lă-koo- tēē' jmee- dsa- judiu kih' gyuu- nuuh- kya-. Ma' hnøø' dsa- ma' mi-cheey' Zacarí- lă-chee- jmiy-.

60 -Sa- lă-cheey- lă-na-. Jwaa- ba' lă-cheey- -ga-jäh' chooy'.

61 Mah' ga-jäh' dsa- siyh-:

-¿He-la' mi-cheeh' hñih' Jwaa'? Ni- ja- hi- te-ju- kih' kyaayh', sa- cha- hi- chee- lă-na-.

62 He-ja- ga-jmee' dsa- lii- kyaah' jmiy- ha- lă- ma' hnøøy' mi-cheey- gyuu-.

63 He-ja- ga-ngii' jmi- gyuu- koo- jwi- hma-, jee' ga-siiy' lă-la-: "Jwaa- ba' lă-cheey-." Peer- ga-lă-dsaa- dsē- lă-jëē- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-.

64 Lă-cha- ja- ga-løø' hlëeh- Zacarí- ka-läh', ga-kway' ti-hmaah' kih' Dio.

65 Lă-jëē- dsa- hi- ma' tääh' koo' kiyh' ga-lă-goo- dsē'. Hi- lă-kaa- jwi- he- tääh' jee' moh' he- na-hee- hwa' Judea, ga-lă-nuuh' ha- lă- ga-la'.

66 Ga-lă-jëē- dsa- hi- ga-nuu' juu' ja-, ma' kyey- hu-dsē-, ma' laay':

-¿Hi- ba' lee' gyuu- na-? Jëeh', Dio cheh' kyaayh'.

Su- kih' Zacarí-

67 Jmi-llē- Na-jngii' ja- nē- kih' Zacarí-, he-ja- na- ga-hyoyh' juu' he- ngëey' jnän', ga-jäyh':

68 He- ba' che- lluu' Dsa-jøøh' jnän', hi- la- Dio kya- jnääh' dsa- Israel, jëeh', ma-jay- mah' lääy' dsa- kyaay'.

69 Ga-kwaay' ja- hi- cha- be' kih' mah' lääy' jne'.

Ga-hñaay' ja- kih' jee' lă-jëē- sa'ju- kih' David hi- ma' jmee- ta-he' kiyh'.

70 Ga-jmee' Dio ja-ba' lă-koh' ga-jäyh' lă- ma' to-nē- ta-la- kih' dsa- hi- na-jngëē' kyaay' hi- ga-ngëē' juu' kiyh' llo'joo'.

71 Ga-jäyh', lääy' jne' kih' lă-jëē- hi- na-høøh' jnän'.

Hi- lă-ja- lääy' jne' kih' lă-jëē- hi- sa- hnää' jne'.

72 Lă-nih' dsëy' kih' dsa- ma-gyuh- jnän' hi- ma- cha- llo'joo'.

Ma-ra- he- mi-te' bih' hmooh' na-jngii' he- ga-jmeey' ja-.

73 Mi-tey' hmooh' he- ga-täay- hñiiy' jmeey' kyaah' Abraham dsa- ma-gyuh- jnän' mah' lee' jne' kwaat- kih' Dio.

74 Hi- he' lää' jne' kih' lă-jëē- hi- na-høøh' jnän',

mah' sa- hi' goo- jnän' ni- miih- jee' hnäähn' Dio.

75 Lă-ja- dsa-tooh' jne' na-jngëēn' hi- lluu' jne' cha-nëy' lă-jiih' jmi- cha- jne'.

76 Hne- gyuu- kyaan-, lloo- koo- jmi- jäh- dsa- kyah' laah' ja- hi- ngëē- juu' kih' Dio.

Jëeh', hne- goh' ta- cha-nē- kih' Dsa-jøøh' jnän' mah' mi-lluuh' jwē' kiyh'.

77 Lă-ja- lă-nē- dsa-gooh' ha- lă- jee' lääy' kih' dso'kye-,

jëeh' Dio koo- dsē' kiyh'.

78 Jëeh', lă-jnä' ba' he- lă-nih' dsē' Dio kyaah' jne'.

He- jmeey' jee' jnän', la- lă-koh' jmëē' kih' hyoo- he- choo' nē- jnän' lă- ga-tē- gyuuh'.

79 Chooy' wa'je- kih' hi- tääh' jee' na-hoo-
jee' hii' goo- juuy'.

Lä'ja- mi-jnääh' ha- lä- jee' hii' ti' jnän',
ga-jäh' Zacaría.

80 Ga-løø' dsa-kwaa- gyuu-, lä-ja- ka-läh'
huu'dsë- llu' kiyh' ma' dsa-kwaa- kyaayh'.
Ma' ga-kwaa', ngooy' ta- hwa' kii-, jee'
sa- kwa- ni- miih-, lä-jiih' ga-lloo' jmi' he-
ga-mi-jnääh- hñiiy' kih' dsa- Israel.

2

Ga-lä'chaa' Jesús (Mt. 1:18-25)

1 Ji-ñe- ja-, ga-jmee' Augusto rey to-në'
mada- lla-llee' lä-jëe- dsa- je-, lä-kaa- jee'
ma' jmeey- hih'.

2 He- ja- la' to-në' je- he- ga-chooyh' kih'
dsa-, lä-koo- ma' laa' Cirenio lle'moh' hwa'
Siria.

3 He-ja- ga-lä-jëe- ba' dsa- ga-nääh' ta'
jwii- jee' tēy- lla-lleey' je-.

4 He-ja- ya-hëe' José jee' jwii- Nazaret
he- nøø' hwa' Galilea ngooy' ta- hwa' Judea
jee' jwii- kih' David he- chee- Belén. Jëeh',
José ma' laa' sa'ju- kih' David.

5 Ñeey' ga-lla-lleey' hñiiy' je- ko-joh'
kyaah' María hi- kyaah' ma' laay' hmooh'
jēy' gooy-. Hi- María he' ma' kyaay' gyuu-.

6 Ta'ko-jiih' ma' tääh' jee' jwii- ja-,
ga-dsëe' jmi' lä'chaa- gyuu- kyaah' María.

7 Jee' jwii- ja- ga-lä'chaa- gyuu- ñuuh-
to-në' kyaay'. Mah' ga-bääh- gyuu-
wa'siih'. Ga-kyaay- neh- na'moo' jee' ma'
kuh- jah', kih' he- sa' ma' joo- cha'neh'
jee' tääh' dsa-.

Ga-lä-jnääh' ángele kih' dsa- hi- ma' hääh' jah'

8 Koo' jee' jwii- ja-, ma' tääh' dsa- hi- ma'
hääh- jah' kyaah' ta-la- hwë'.

9 Ni- sa- ga-lä-liih' gyih', ga-lä-jnääh'
kiyh' jaa- ángel kyaah' Dsa-jøøh' jnän'.
Ga-lä-jnääh' jëe- ñih' wa'je- kih' Dio lä-ku'
lä-jii' kiyh'. Peer- ga-jwaa' dsa- he'.

10 Pero ángel ga-jäh' siiyh':

—Ta- wa' gah' hnäh'. Jëeh', ma-jan- kyen'
juu' he- jmee' jëe- jwërte dsë' lä-jëe- dsa-.

11 Na' ma-lä'chaa- kyaah' hnäh' jee' jwii-
kih' David jaa- hi- lääh' hnäh'. Hi- he' he'
Cristo, Dsa-jøøh' jnän'.

12 Lä-la- jmee' lii- kyaah' hnäh' kih' gyuu-
he'. Na-bääh- wa'siih' na-kyaay' neh-
na'moo' jee' kuh- jah' —ga-jäh' ángel.

13 Lä'chah' ja- ga-lä-jnääh' koo' kih' ángel
he', jwëe' ga-ángle hi- chaa- gyuu' hi- ma'
hä- kih' Dio, ma' jäh':

14 He- ba' che- jøh' gaa- Dio hi- gya' gyuuh'!
Wa' hii' ti' kih' dsa- jmi- gyuu- hi- jmee- lä-
hnøø' Dio.

15 Lä-koo- ma' ga-nääh' lä-jëe- ángele he'
gyuuh', dsa- hi- ma' hääh- jah' kyaah' he'
ga-jäh' siiyh' dsa-kyaayh':

—Ma' jne' ja- ta- Belén, ma-jëe' jne' koo-
ha- lä- ma-la-, lä-koh' juu' he- ma-nuu' jne'
kih' Dsa-jøøh' jnän'.

16 He-ja- ga-nääh' ko-chih', ga-jnääh'
María kyaah' José. Jee' ja- ga-jëe' na-kyaah'
gyuu- neh- na'moo' jee' ma' kuh- jah'.

17 Lä-koo- ma' ga-jëe' gyuu-, ga-taayh'
jmeeyh- juu' ha- lä- ga-jäh' ángel kih' gyuu-.

18 Peer- ga-lä-dsaa- dsë' lä-jëe- dsa- hi-
ga-nuu' juu' kih' hi- ma' hääh- jah' kyaah' he'.

19 Pero María ngoo' ba' dsooh- dsëy' hi-
kyey- huu'dsë- kih' lä-jëe- he- ga-nuuy' ja-.

20 Dsa- hi- ma' hääh- jah' he' ga-nääh'
jmeey- juu' kih' Dio, hi- ma-lä-häh' kiyh',
kih' lä-jëe- he- ga-nuuy' hi- lä-jëe- he-
ga-jëe'. Jëeh', ma-ra- he- ga-la- ba-lä-koo-
te' he- ga-jäh' ángel siiyh'.

Ga-jääh' Jesús jee' ma' chih' gwah- juuh'

21 Ma' ga-të' jñaa' jmi', ga-tuy' jmi-ngo'
kih' gyuu- mah' ga-mi-cheey- Jesús, ja-ba'
jmi- he- ga-jäh' ángel lä-cheey-, jää' ja-ga'
lä-dsaa' María.

22 Ma' ga-dsëe' jmi' he- ga-mi-lluuy'
cho-jmiy- hñiiy' lä-hih- kih' ley kih' Moisé,
ga-jääh' gyuu- ta- Jerusalén mah' taayh-
goo- Dio.

23 (Ga-jmeey' lä-ja-, jëeh' në' ley kih'
Dsa-jøøh' jnän' jäh' lä-la-: “Lä-jëe- gyuu-
ñuuh- hi- to-në' la' kwaat- laa' kyaah' Dio
ba’.”)

24 He-ja- na-nääh' na-jmeey' lä-koo- lle'
ley kih' Dio he- jäh': kwaah' koo- gyaah-
cha-bë- o koo- gyaah- cha'juu-.

25 Ji-ñe- ja-, ma' gya' jwii- Jerusalén jaa- dsa- hi- ma' chee- Simeón. Dsa- he' ma' laa' 'jaa- hi- lluu', ma' hnaayh- Dio, ma' kyey- o-jøh- dsë- lloo- koo- jmi- lää' dsa- Israel. Hi- ma' kyaayh' Jmi- lle' Na- jngii-.

26 Jmi- lle' Na- jngii- ' ga- mi- jnä- kiyh' he- sa- juuy' ta- ko- jiih' sa- ma- jëey- hi- na- hñaa' kya- Dio.

27 Ga- jøø' Jmi- lle' Na- jngii- kih' Simeón he- ngooy' ta- jee' chih' gwah-. Ja- ba' hor- ja- ga- lloo' cho'jmii- Jesús na- jääy- gyuu- kyaay' gwah- mah' le' kiyh' lä- koo- tée' dsa- jmee- lä- koo- jäh' ley.

28 Jee' ja- ga- ee' Simeón he' gyuu-, mah' ga- kway' ti- hmaah' kih' Dio, ga- jäyh':

29 Dsa- jøøh' kyaan-, na' ma- dsëe' jmi- ki- jnä' hi- jmee- ta- he' kyah' ya- hëen' jmi- gyuu- la-, lä- koo- ga- chih' jnä'.

30 Jëeh', ma- tëen' ma- jëen- hi- ma- cheeh' mah' lääy' dsa-.

31 Hi- he' ga- mi- lluu' to- lo- nē ga- lä- jëe- dsa- hi- chaa- hwa' la-.

32 Laay' lä- koo- wa- je- he- lä- jnä' kih' hi- sa- laa' judiu.

Hi- kih' wa- je- ja- jä' jøøh' dsa- Israel hi- laa' kyaah', ga- jäh' Simeón.

33 Peer- ga- lä- dsaa- dsë' José kyaah' María ma' ga- nuuy' lä- jē he- ma' hlëeh- Simeón kih' gyuu-.

34 Mah' ga- mi- jää' Simeón cho'jmii- gyuu-, ga- jäyh' siyh' María:

—Jëe- da', gyuu- la- ma- na- hñaa' jmeey' tēh' jwëe' dsa- Israel, hi- lä- ja- jmeey' dsa- jëeh- jwëe' ka- läh'. Ma- na- hñaa' jmeey' lii- laay' kyaah' Dio, pero sa- lä- hnää' dsih'.

35 Hi- kyah' le' lä- koh' he- dsa- hiih- ñe 'tuuh- neh- tuh- hoh'. Hi- mi- jnäy- ha- lä- la' huud- dsë- kih' jwëe' dsa- —ga- jäh' Simeón.

36 Ja- ba' jee' ja- ma' hää' ka- läh' jaa- dsa- mē hi- ma' chee- Ana jo- mi- Fanuel. Dsa- mē he' ma' ngëe- juu' kih' Dio. Ma' laay' sa- ju- kih' Aser joø' Jacob. Ma- gyuh- jwërte dsa- mē he'. Gyii' ji- ñe- ba' ga- gyay- kyaah' dsa- ñuu- kyaay'.

37 Ma- hya- to- lo- gya' na- dsë- gyii' gya' kyē ji- ñe- he- ga- jäy' hnëey'. Sa- ma' dsa- hläy' ma' dsooy- jee' chih' gwah-,

lä- jmi- lä- hwē ma' hnaayh- Dio. Joh' jiih- sa- ga- tūy' kuh- hīyh- ma' chuuy' kyaah' Dio.

38 Ja- ba' hor- ja- ja' dsa- mē he' chuh- kih' cho'jmii- gyuu-, mah' ga- løy' kway- ti- hmaah' kih' Dio. Hi- ma' hlëeyh- kih' gyuu- Jesús, cha- nē lä- jëe- hi- ma' tääh' jøø- lih' ba' lää' Dio dsa- hi- chaa- Jerusalén.

39 Ma- la- ma- mi- tēh' cho'jmii- gyuu- lä- koh' lle' ley kih' Dio, ga- näay' ta- jwii- Nazaret he- nøø' hwa' Galilea.

40 Koo- jmi- koo- jmi- ma' dsa- kwaa- gyuu-, hi- cha- ga- mi- h- be' ma' dsa- lä- cha- kiyh', hi- lä- ja- huud- dsë- llu' kiyh' ma' dsa- kwaa' kyaayh'. Ha- koh' sa- ga- mi- jää' Dio gyuu- kya-.

Lä- mäh' Jesús ga- jäh' jee' kih' ta- jwoh' kya- ley

41 Ga- lä- jē ji- ñe- ba' ma' dsoo- cho'jmii- Jesús ta- Jerusalén ma' tē- jmi- he- kuh- dsa- judiu borrego mäh'.

42 Ma' ga- hya- Jesús gya- to' ji- ñe-, ga- näay' ka- läh' jmi- lä- koo- tēe' dsa- jmee-.

43 Ma- la- ma- goh- jmi- ga- nää' cho'jmi- ta- kih', ni- sa- liih- gyih' ga- jäh' Jesús jwii- Jerusalén.

44 Ma' jmeey' huud- dsë-, hää' Jesús jee' kih' dsa- hi- ga- nää' cha- jwē ja-. Lä- taa' jmi- ga- taa' jwē, ja- ga- ga- hnaayh- jee' kih' dsa- hi- chaa- kyaay', hi- lä- ja- jee' kih' dsa- hi- kyuy' ka- läh'.

45 Ma' sa- ga- jnäy' , ga- këyh' ka- läh' ta- Jerusalén na- hnäy'.

46 Ga- tē hnē- jmi-, ja- ga- ga- jnäy' Jesús jee' chih' gwah- na- gay' jee' kih' ta- jwoh' kya- ley, ma' nuuy- ha- lä- hlëeh- dsa- he' hi- Jesús ma' ngii- juu' kiyh' ka- läh'.

47 Lä- jëe- hi- ma' tääh' nuu- kiyh' ma' dsaa- dsëy' ha- koo- sa- ma' kyuu- Jesús hi- lä- ja- kih' juu' he- ma' jëeyh- ja-.

48 Ma' ga- jëe' cho'jmi-, ga- lä- dsaa- dsëy', mah' ga- jäh' María siyh':

—Gyuu- kyaan-, he- la- ma- jmeeh' lä- na- kya- jnääh'? Ha- koh' sa- lle- dsën- kyaah' Tää' kyaah' jee' ga- nøø' jnääh' hnääh' jnääh' hne-.

49 He- ja- ga- jëeh- Jesús juu' kiyh':

—¿He-la' ga'nää' hnäh' hnaah' jnä'? ¿Che' sa' ñeh' hnäh' he' ga'teën' mi'ten` kin' kyaah' Tää' kyaan'?

⁵⁰ Pero sa' ga'lä'ngëe' cho'jmiiy' he' ga'hleëyh' lä'ja'.

⁵¹ Ja-ga' ya'hëey' mah' ga'näy' ko-jøh' kyaayh' ta' Nazaret. Jee' ja' ga'mi'tey' ga'lä'jē' ba' he' ma' jäh' cho'jmiiy'. Hi' María ngoo' ba' dsooh' dsëy' lä'jē' juu' he' ga'nuuy'.

⁵² Hi' Jesús koo' jmi' koo' jmi' dsa-lä-jøøh' gyih'. Lä'ja' cha-ga'mi'h' dsa-lä-kyuuh' koo' hä' koo' hä'. Ma' tih' dsë' Dio lä'jē' he' ma' jmeey', hi' lä'kye' dsa-ka-läh' ma' tih' dsë'.

3

Ga'løø' Jwaa' kwa' juu'

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

¹ Ma-hya' gya'hña' ji' ñe' laa' Tiberio rey to' nē'. Ji' ñe' ja' ma' laa' Poncio Pilato lle'moh' hwa' Judea. Herode ma' laa' ta' hwa' Galilea, Felipe øøyh' ma' laa' ta' hwa' Iturea kyaah' hwa' Traconite. Lisania ma' laa' ta' hwa' Abilinia.

² Ja-ba' ji' ñe' ja', Aná kyaah' Caifá ma' laa' jmi-dsa' kaah'. Lä' ma'ja' ga'hleëh' Dio kyaah' Jwaa' joø' Zacaría lä'koo' ma' gyay' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' mi'h'.

³ He-ja' ma' dsooy' lä'kaa' jee' la' cha'hoo' jmi' Jordán ma' dsa-kway' juu' he' saa' dsa' jmi' hi' ga'hleëyh' dsa' mah' wa' dsa-jeeyh' kyaah' Dio mah' koo' Dio dsë' kih' dso'kye' kiyh'.

⁴ Lä'ja' ga'lä'te' lä'koo' na'sii' juu' he' ga'hleëh' Isaia hi' ga'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo', ga'jäyh'.

Kii' nuuh' koo' lle' he' hleëh' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' mi'h':

“Mi-llu' hnäh' jwë' kih' Dsa-jøøh' jnä'n', mi-llu' hnäh' hñaah' mah' heeh' hnih' wa'ra' ga'tē' jee' jäy'.

⁵ Lä'kaa' jee' la' cha'gwaa' hnøø' kah' gwaah',

hnøø' lii' koo' mēe' moh' jee' la' cha'sii'.

Jwë' jla' gyeh' hnøø' lii' ko-dsoo'.

Jwë' he' la' ta'juh', hnøø' lii' koo' mēe' ba'.

⁶ Ma'ja' ga'jēe' lä'jēe' dsa', ha' lä' lää' Dio jne'ta-la' kih' hi' jä', ga'jäh' Isaia.

⁷ He-ja' lä'la' ga'jäh' Jwaa' siih' ga'lä'jēe' hi' na'nää' ma' saa' jmi':

—Hnäh' laah' lä'koh' mi'h' hi' kyuu'. ¿Hi' ma'siih' hnäh' he' lääh' hnäh' hñaah' kih' he' wi' he' na' ga'jä'?

⁸ To'nē' da' mi'jnää' hnäh' he' ma'tuh' hnäh' jwë' hlih' mah' jmeeh' hnäh' he' llu' jmah' ba', ja-ga' la' dsoo' he' ma-jeeh' hnäh' kyaah' Dio. Mo'to' jmee' hnäh' hu'dsë' lääh' hnäh' lä'llu' he' jwah' hnäh': “Abraham ba' laa' tää' jnä'n'.” Jēeh' jnä' jwahn', lih' ba' Dio jmee' hwēe' sa'ju' kih' Abraham lä'kye' kih' ku' la'.

⁹ Hee' ñe' läh' ma'kye' ma'na'llu' hu' hma'. Lä'jē' chaah' hma' he' sa' llu' mi' kih', he' ja' dsa-tu' mah' dsoo' cha'je' — ga'jäh' Jwaa'.

¹⁰ Lä'jēe' ba' dsa' ma'ngii' juu' kiyh', ma' jäyh':

—¿Ha' lä' jmee' jnääh' ja'?

¹¹ Mah' ga'jeeyh' kih' dsa', ga'siiyh':

—Hnäh' hi' cha' to' lēe' hmih' kih', kwēeh' koo' hi' sa' cha' kih'. Hi' hnäh' hi' kuh' hi' llu', kwēeh' mi'h' hi' jmee' bi' kih'.

¹² Hi' na'nää' ka-läh' hi' koo' ku'sih' mah' saay' jmi'. Mah' ga'siiyh' Jwaa':

—Ta'jwoh', hi' jnääh', ¿ha' lä' jmee' jnääh' ka-läh'?

¹³ Mah' ga'jäh' Jwaa' siiyh':

—Lä'koo' te' lle' kih' ba' koo'h' hnäh' kih' dsa'.

¹⁴ Hløø' ka-läh' ga'ngii' juu' kiyh':

—¿Ha' ga' jnääh' na', ha' lä' jmee' jnääh' ja'?

Mah' ga'jäyh':

—Ta' jøøh' hnäh' dsa' mah' jñuuh' hnäh' he' cha' kiyh', ni' ta' hnēe' hnäh' dsa' hi' sa' ää' dsoo' kyaah' juu' ta'juu'. Heeh' ba' hnäh' lä'koo' te' he' lēh' hnäh'.

¹⁵ Peer' lä'jēe' dsa' judiu ma' hnøø' wa'ra' jäh' kih' ma'lloo' ba' jmi' he' lääy', he-ja' ma' jmeey' hu'dsë' che' he' ba' Jwaa' na' hi' laa' Cristo hi' na'hña' kya' Dio.

¹⁶ Ga'jäh' Jwaa' ga'siih' lä'jēe' dsa' he':

—Ma^{ra} ju^{dsoo} jw^{ëhn} hn^{äh}, jn^ä cha^{an} dsa⁻ jmⁱⁱ kya^{ah} jmⁱⁱ ba[.] Pero jä⁻ jaa⁻ hi⁻ jø^{øh} ga⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ jn^ä. Hi⁻ ni⁻ sa⁻ tē^{dsēen} chiihn⁻ mah⁻ llen⁻ loo⁻ he⁻ hä⁻ tiiy⁻. Hi⁻ he⁻ cha⁻ hn^{äh} jmⁱⁱ kya^{ah} Jmⁱ-lle⁻ Na⁻jngⁱⁱ, hi⁻ kya^{ah} je⁻ ka⁻ lä⁻h⁻.

17 Hii⁻ cheh⁻ mi⁻llu⁻ mi⁻trigo, ma⁻chooyh⁻ he⁻ kya^{ah} jw^{äy}. Ma⁻la⁻ ma⁻kooy⁻ mi⁻trigo kiyh⁻, llay⁻ llu⁻, ja⁻ga⁻ jey⁻ wa⁻hløø⁻ kih⁻ kya^{ah} je⁻ he⁻ mo⁻so⁻ huu⁻ jih⁻koh⁻.

18 Hi⁻ ga⁻hlēy⁻ dsa⁻ kya^{ah} cha⁻ga⁻mi⁻ih⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻mi⁻jn^{äy} ha⁻ lä⁻ la⁻ ju⁻hmē⁻ he⁻ ma⁻ kway⁻.

19 Hi⁻ ga⁻juyh⁻ kih⁻ Herode hi⁻ ma⁻ laa⁻ ta⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻ kya^{ayh} Herodía mē Felipe, he⁻ ba⁻ dsa⁻ñuu⁻ øøy⁻. Hi⁻ ga⁻juyh⁻ kih⁻ Herode, kih⁻ ga⁻lä⁻jē⁻ he⁻ hlih⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻.

20 Hi⁻ kēē⁻ ga⁻ ga⁻bā⁻h Herode jyoh⁻ dsoo⁻, heh⁻ he⁻ ga⁻taayh⁻ Jwaa⁻ neh⁻ñe⁻.

Ga⁻saa⁻ Jesús jmⁱⁱ

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Koo⁻ jmⁱⁱ lä⁻ ma⁻ cheh⁻ Jwaa⁻ cha⁻ dsa⁻ jmⁱⁱ, Jesús ka⁻lä⁻h ga⁻saa⁻ jmⁱⁱ. Ta⁻ko⁻jiih⁻ ma⁻ ngii⁻ Jesús kiyh⁻ kih⁻ Dio ga⁻na⁻gyuu⁻h jmi⁻gyuu⁻.

22 Hi⁻ ga⁻jyoo⁻ nē⁻ kiyh⁻ Jmⁱ-lle⁻ Na⁻jngⁱⁱ, ga⁻lä⁻jn^{äy}, laay⁻ lä⁻koh⁻ jaa⁻ juu⁻. Lä⁻chah⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻ñuu⁻ koo⁻ juu⁻ he⁻ ja⁻ gyuu⁻h he⁻ ma⁻ jah⁻:

—Hne⁻ laah⁻ gyuu⁻ kyaan⁻ hi⁻ hnaan⁻. Peer⁻ chaan⁻ llu⁻ kya^{ah} hne⁻.

Jee⁻ la⁻ na⁻sii⁻ jmⁱⁱ kih⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kya^{ah} Jesús

(Mt. 1:1-17)

23 Ma⁻ hä⁻ Jesús koo⁻ gyii⁻gya⁻ ji⁻ñe⁻ ma⁻ ga⁻løøy⁻ kway⁻ juu⁻. Ma⁻ jm^ää⁻ dsih⁻ laay⁻ joo⁻ José. José he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Elí.

24 Elí he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Matat. Matat he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Leví. Leví he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Melqui. Melqui he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Jana. Jana he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ José.

25 José he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Matatía. Matatía he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Amó. Amó he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Nahum. Nahum he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Esli. Esli he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Nagai.

26 Nagai he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Maat. Maat he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Matatía. Matatía he⁻ ma⁻ laa⁻

joo⁻ Semei. Semei he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ José. José he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Judá.

27 Judá he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Joana. Joana he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Resa. Resa he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Zorobabel. Zorobabel he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Salatiel. Salatiel he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Neri.

28 Neri he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Melqui. Melqui he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Adi. Adi he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Cosam. Cosam he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Elmodam. Elmodam he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Er.

29 Er he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Josué. Josué he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Eliezer. Eliezer he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Jorim. Jorim he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Matat.

30 Matat he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Leví. Leví he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Simeón. Simeón he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Judá. Judá he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ José. José he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Jonán. Jonán he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Eliaquim.

31 Eliaquim he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Melea. Melea he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Mainán. Mainán he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Matata. Matata he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Natán.

32 Natán he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ David. David he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Isaí. Isaí he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Obed. Obed he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Booz. Booz he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Salmón. Salmón he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Naasón.

33 Naasón he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Aminadab. Aminadab he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Aram. Aram he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Esrom. Esrom he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Fare. Fare he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Judá.

34 Judá he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Jacob. Jacob he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Isaac. Isaac he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Abraham. Abraham he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Taré. Taré he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Nacor.

35 Nacor he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Serug. Serug he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Ragau. Ragau he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Peleg. Peleg he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Heber. Heber he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Sala.

36 Sala he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Cainán. Cainán he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Arfaxad. Arfaxad he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Sem. Sem he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Noé. Noé he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Lamec.

37 Lamec he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Matusalén. Matusalén he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Enoc. Enoc he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Jared. Jared he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Mahalaleel. Mahalaleel he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Cainán.

38 Cainán he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Enó. Enó he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Set. Set he⁻ ma⁻ laa⁻ joo⁻ Adán.

Adán he' ma' laa' joo' Dio.

4

Ga'ka' hi-sa'llu' dsé' Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

¹ Cha-miuh' be' kih' Jmi-le' Na-jngii' ma-kye- Jesús. He-ja- ma-la' ma-saay- jmi- cha'jmi- Jordan, lä'chah' ja- ga-jøø' Jmi-le' kiyh' ngooy' ta' jee' la' hwa' kii'.

² Jee' ja- ga-jäy' to'loo' jmi- jee' ga'ka' hi-sa'llu' dséy'. Sa- cha- ga-kuyh- ni- miuh- ta'ko-jiih' ma' gyay' jee' ja-. Ma-ngëe' he- ja-, ja' kyoyh'.

³ He-ja- ga-jäh' hi-sa'llu' siyh':

—Cher'mah' dsoo' laah' Joo' Dio, jmee' hih' mah' lii' he'ñiih' kuu' la-.

⁴ Mah' ga-jëh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh':

—Ma-na-sii- ba': "Ja- ma-la' kyaah' he- kih-hihn- jmee' chaa- jne'. Kyaah' lä-jë- juu' kih' Dio ba' jmee' chaa- jne'."

⁵ He-ja- ga-jøø' hi-sa'llu' kiyh' lä- ga-të' koo- moh' ñii' mah' kyaah' ko-hwëe' pih' ba' ga-heeyh' lä-kaa- jee' jwi- kaah' he- cha- jmi-gyuu'.

⁶ Mah' ga-jäyh':

—Kwan' jwë' mah' jmeeh' hih' lä-kaa- jee' jwi- na-, hi- kwëehn- hne- lä-jë- ga- he- la' na'hñaah' he- cha- kih'. Jëh', jnä' ga-hyohn' lä-jë- he- na- hi- le' kwëehn- hi- lä- dsën'.

⁷ Lä-jë- he- na- kwëehn- hne- cher'mah' ga-juuh' jneh' cha'nën-, jmääh' jnä' jøøhn'.

⁸ Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Gwaah- ki- jnä' Tana', jëh' ma-na-sii- ba' jee' jyoh' ka-läh': "Kih' Dsa-jøøh' hi- laa' Dio kyaah' ba' jmeeh' juuh-. Kih' ja- hñii' bih' jmeeh' ta'he'."

⁹ Ma-ngëe' he- ja-, ga-jøø' hi-sa'llu' kiyh' ta' jee' chih' gwah' jwi- Jerusalén. Ma' ga-lla-näay' jee' ja-, ga-jäay' lä- ga-të' gyuu' kih' gwah' juuh-, ga-siih':

—Cher'mah' dsoo' laah' Joo' Dio, jwää- hñaah' lä- ga-të' hwa'.

¹⁰ Jëh' na-sii- ba' ka-läh':

Dio chee' ángele kyaay' koo' kyah' mah' häay' hne-.

¹¹ Lä-ja- jäay' hne- lä- häay- gooh-, mah' sa-lla-ñu' tiih' kyaah' kuu'.

¹² Mah' ga-jëh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh':

—Ma-na-sii- ba' ka-läh': "Ta- ka- dsé' Dio hi- laa' Dsa-jøøh' kyaah'."

¹³ Ma-la- ma-ka' hi-sa'llu' dsé' Jesús, ga-lä-øoy' kiyh' miuh- jmi-.

Ga-løø' Jesús kway' juu' hwa' Galilea
(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Ma-ngëe' he- ja-, ngaah' Jesús ta- hwa' Galilea kyey- cha-miuh- be' kih' Jmi-le' Na-jngii'. Ma' hii' juu' kiyh' lä-kaa- jee' jwi- he- tääh' lä-ku' lä-jii' hwa' ja-.

¹⁵ Ma' mi-tëey' dsa- hi- tääh' lä-koo- lä-koo- gwah- mah- hi- ga-lä-jëe' dsa- ga-jmee' juuh- kiyh'.

¹⁶ Ga-llaayh' jee' jwi- Nazaret jee' ga-kwaay'. Ga-hey' neh' gwah' mah- lä-koo- ma' tëey' jmeey' jmi- he- teeh- dsa- dsé'. Jee' ja- ga-nooy- mah' ga-hëy' juu' kih' Dio he- ma-na-sii- jää'.

¹⁷ Ga-kwëeh' dsih' je- he- ga-sii' Isaia hi- ma-ngëe- juu' kih' Dio. Ga-jiiy' mo'je- mah' ga-jnøoyh' jee' na-sii- lä-la-:

¹⁸ Kyen' Jmi-le' kih' Dio në' kin'.

Ma-hñaay' jnä' mah' kwan' ju'hmëe' kih' hi- tä-ñee'.

Ga-cheey' jnä' mah' hlëehn' hi- sa- cha- o-jøh' dsé- kih'.

Jmeen' juu' ha- lä- jee' lää' hi- tääh' neh-ñe'.

Jmeen' jëe' hi- tuu'.

Lään' dsa- hi- dsa-ngëe' lli' wii'.

¹⁹ Jmeen' juu' he- ma-tøøhn' ji-ñe- he- mi-jää' Dio dsa-.

²⁰ Ma-ngëe' ma-hë' Jesús juu' ja-, ga-bäay' mo'je- mah' ga-ngëey' kih' hi- ma' hä' goo-, ja-ga' ga-gyay-. Lä-jëe' hi- ma' tääh' jee' ja- ma-jëey' koo- hweh'.

²¹ Mah' ga-løøy' hlëeyh- dsa- he':

—Na' ma-lä-te' juu' kih' Dio he- ma-hën' cha'nëh' hnäh'.

²² Ga-lä-jëe' ba' dsa- ma' hlëeh- llu' kih' Jesús, hi- ma' dsaa- dséy' kih' jnaah' la' juu' he- ma' hlëeh' Jesús. Mah' ma' jäyh':

—¿Che' ja- he' jø-ñuuh- José hi- na-?

²³ He-ja- ga-jäh' Jesús siyh' dsa- he':

—Ma' ba' jnä' he- jwiuh' jnä' juu' he- tëeh' hnäh' hlëeh', he- jäh' lä-la-: "Jmee' më- kyah' hñaah', cher'mah' dsoo' laah' të-më-. Jmee' ka-läh' jee' la' jwi- kyah'

läjē he maⁿ nūū jnääh' ga^jmeeh' jwii⁻ Capernaum, ja⁻ ga⁻ la' dsoo'."

²⁴ Hi⁻ ga⁻ hlēeh' gyih' jyoh' juu', ga⁻ jāyh':

—Ma⁻ ra⁻ ju'dsoo' jwēēhn~ hnäh'. Ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ngēē juu' kih' Dio sa⁻ heeh⁻ dsih' jee' jwii⁻ gooy'.

²⁵ Ju'dsoo' jwēēhn~ hnäh'. Lä⁻ koo⁻ ma⁻ gya' Elía hi⁻ ga⁻ ngēē juu' kih' Dio ga⁻ hna' jma' hnē⁻ ji⁻ ñe⁻ na⁻ dsē⁻ jñee' sih⁻ hi⁻ ha⁻ koh' hoo' sa⁻ ga⁻ lä⁻ cha⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa' ja⁻. Jmii' ja⁻, ma' chaa⁻ jwēē⁻ dsa⁻ mē⁻ hnii' hwa' Israel.

²⁶ Pero sa⁻ ga⁻ chee' Dio Elía kih' ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hnii' he'. Ga⁻ cheey' kih' jaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hnii' hi⁻ ma' chaa⁻ Sarepta koo' kih' Sidón ba'.

²⁷ Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh' jmii' kih' Eliseo hi⁻ ga⁻ ngēē juu' kih' Dio llo' joo'. Ma' chaa⁻ jwēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma' dsaah' hmih' høø⁻ hwa' Israel. Pero ni⁻ jaa⁻ hi⁻ he' sa⁻ ga⁻ hlaa'. Ma⁻ la⁻ Naamán hi⁻ ma' chaa⁻ hwa' Siria ba' ga⁻ jā⁻ kih' —ga⁻ jāh' Jesús.

²⁸ Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ma' tääh' neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ga⁻ lä⁻ lleey' jwēerte lä⁻ ma' ga⁻ nuuy' juu' ja⁻.

²⁹ Ga⁻ noo⁻ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ he' mah' ga⁻ sēēh⁻ dsih' ta⁻ chuu⁻ jwii⁻. Ga⁻ jāāy' lä⁻ ga⁻ tē⁻ gyuu⁻ moh' jee' la' jee' jwii⁻ ja⁻, mah' ma' jwäāy' ta⁻ cha⁻ si⁻ ñiih'.

³⁰ Pero he⁻ ga⁻ la', ga⁻ koo' Jesús jwē' kiyh' ga⁻ ngēēy' to' dsaah' jee' kih' dsa⁻ he', ngooy' ta⁻ jee' jyoh'.

Ga⁻ lleē⁻ Jesús jmi⁻ lle' hliih' kih' jaa⁻ dsa⁻ (Mr. 1:21-28)

³¹ Ngoo' Jesús ta⁻ Capernaum, koo⁻ jwii⁻ he⁻ nøø⁻ hwa' Galilea. Ga⁻ kway' juu' jmii' he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsē'.

³² Lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ ma' dsaa⁻ dsē' kih' juu' he⁻ ma' kway⁻ ja⁻. Jēēh', ma' hlēeyh⁻ kyaah' cha⁻ miih⁻ be'.

³³ Ma' häā⁻ neh⁻ gwah⁻, jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma' kye⁻ jmi⁻ lle' hliih' mah' ga⁻ hlēeyh' koo⁻ ki⁻ gaa⁻.

³⁴ Ga⁻ jāyh':

—Ta⁻ kaa⁻ jnääh', Jesús dsa⁻ Nazaret. ¿Che' ma⁻ ñeh' mah' mi⁻ llaah' jnääh'? Kyuu⁻ jnääh' hne⁻. Hne⁻ ba' he' hi⁻ na⁻ jngēē' kyaā' Dio.

³⁵ Mah' ga⁻ juuh' Jesús kih' jmi⁻ lle' hliih' he', ga⁻ siyh':

—Ta⁻ tooh' miih'. Go⁻ hēē' kih' dsa⁻ na⁻ — ga⁻ jāyh'.

Lä⁻ jiih' ga⁻ tah' dsa⁻ he' hwa' to⁻ lo⁻ nē dsa⁻ ga⁻ jmeē' jmi⁻ lle' hliih' he' mah' ya⁻ hēē' bih'. Pero ni⁻ miih⁻ dsoo' sa⁻ ga⁻ jmeey' kih' dsa⁻ he'.

³⁶ Peer⁻ ga⁻ jwaah' dsa⁻ kyaah' juu' he⁻ ga⁻ hlēeyh' ja⁻, ma' hlēeyh⁻ dsa⁻ kyaayh', ma' jāyh':

—¿Hee⁻ ba' juu' na⁻? He⁻ ba' che⁻ bee' juu' kiyh'. Ha⁻ lä⁻ liyh⁻ jmeey' mada⁻ kih' jmi⁻ lle' hliih' mah' hwēēy'.

³⁷ Ga⁻ lä⁻ cha⁻ juu' kih' Jesús lä⁻ kaa⁻ jee' jwii⁻ he⁻ tääh' lä⁻ ku' lä⁻ jii' kih' hwa' ja⁻.

Ga⁻ mi⁻ hlää' Jesús ma⁻ choo' Simón (Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Ma' ya⁻ hēē' Jesús neh⁻ gwah⁻ ja⁻, ngooy' ta⁻ kih' Simón. Jee' ja⁻ ma' kyaā' ma⁻ choo' Simón dsaah' kyaah' llii'. He⁻ ja⁻ ga⁻ chuū⁻ dsa⁻ kyaah' Jesús mah' mi⁻ hlääy'.

³⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ tōh' Jesús lle' jee' kyaay', ga⁻ jmeey' hih' kih' llii' ja⁻. Mah' ya⁻ hii' llii'. Lä⁻ चाह' ja⁻ ga⁻ noo⁻ ma⁻ choo' Simón he', ga⁻ jmeey' he⁻ ga⁻ kuh⁻ ga⁻ hih' hi⁻ ma' tääh' jee' ja⁻.

Ga⁻ mi⁻ hlää' Jesús jwēē' hi⁻ dsaah' (Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Ma' ga⁻ nūū⁻ jmii' ja⁻, lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma' chaa⁻ dsa⁻ dsaah' kyaā' na⁻ nääy' na⁻ jāāy⁻ cha⁻ nē Jesús. Na⁻ ku' na⁻ ngii' dsoo' ma' laa' dsa⁻ dsaah' he'. He⁻ ja⁻ ga⁻ kye⁻ Jesús goo⁻ nē' kih' lä⁻ jaa⁻ lä⁻ jaa⁻ mah' ga⁻ mi⁻ hlääy'.

⁴¹ Kih' jwēē⁻ dsa⁻ dsaah' he' ga⁻ hwēē⁻ jmi⁻ lle' hliih', hi⁻ ma' tooyh⁻ miih' ma' jāyh':

—Hne⁻ laah' Joo' Dio.

Pero ma' juuh⁻ Jesús kiyh'. Sa⁻ ma' kway⁻ jwē' ma' hlēeyh', jēēh' ma⁻ ñe⁻ ba' jmi⁻ lle' hliih' he⁻ laay' Cristo.

Ga⁻ kwa' Jesús juu' neh⁻ gwah⁻ mäh⁻ kih' dsa⁻ gooy' (Mr. 1:35-39)

⁴² Ma' ga⁻ jnä' ja⁻, ya⁻ hēē' Jesús ngoo' ta⁻ jee' sa⁻ chaa⁻ dsa⁻. Lä⁻ चाह' ja⁻ ga⁻ taah' dsa⁻ ga⁻ hnaayh⁻ lä⁻ jiih' ga⁻ jnäāy⁻. Hi⁻ ga⁻ ha' dsa⁻ kiyh', sa⁻ ma' kway⁻ jwē' ma' dsooy' ta⁻ jee' jyoh'.

⁴³ Pero Jesús ga⁻ jāh' siyh':

—Jmee⁺ bii⁺ kin⁺ n̄in⁺ ta⁺ jee⁺ jyoh⁺ na⁺ kan⁺ ju⁺ hm̄eē⁺ he⁻ mi⁻ jn̄āā⁺ ha⁻ lā⁺ jāā⁺ Dio dsa⁻ lā⁺ hih⁺ kih⁺. Kih⁺ he⁻ la⁻ ba⁺ na⁻ h̄ñāān⁺ jan⁺.

44 He⁻ ja⁻ ngooy⁺ na⁺ kway⁻ juu⁺ lā⁺ koo⁻ lā⁺ koo⁻ gwah⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu he⁻ t̄øø⁺ hwa⁺ Galilea.

5

Jwēē⁺ hmooh⁻ ga⁺ taah⁻ neh⁺ sa⁺ hma⁺
(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

1 Koo⁻ hā⁺ ma⁺ cheh⁺ Jesús cha⁺ hoo⁻ jmi⁻ j̄uuh⁻ he⁻ hla⁻ hwa⁺ Genesaret. Jee⁺ ja⁻ ga⁺ kuh⁺ jwēē⁺ jwē⁺ te dsa⁻ lā⁺ ku⁺ lā⁺ j̄ii⁺ kiyh⁺ hi⁻ hn̄øø⁺ ma⁺ nuu⁺ juu⁺ kih⁺ Dio.

2 Ga⁺ jēē⁺ Jesús to⁺ na⁺ moo⁺ he⁻ ma⁺ na⁻ h̄ii⁻ cha⁺ hoo⁻ jmi⁻ ja⁻. Jēēh⁺, ma⁻ ngēē⁺ sa⁺ hma⁻ hwēē⁻ hi⁻ ma⁺ kaah[~] hmooh⁻, ga⁺ taayh⁺ ga⁺ gyiyh⁺ ma⁺ kiyh⁺.

3 He⁻ ja⁻ ga⁺ he⁺ Jesús neh⁻ na⁺ moo⁺ he⁻ ma⁺ la⁺ kih⁺ Simón. Ga⁺ jmeey⁺ mada⁻ kih⁺ Simón mah⁺ hlāyh⁺ ga⁺ miih⁻ na⁺ moo⁺ ja⁻ ta⁺ jee⁺ juuh⁻ jmi⁻. Mah⁺ ga⁺ gyay⁻ neh⁻ na⁺ moo⁺ ja⁻, ga⁺ l̄øøy⁺ hlēēyh[~] lā⁺ jēē⁻ dsa⁻.

4 Ma⁺ ga⁺ dsaā⁺ juu⁺ kiyh⁺, ga⁺ s̄iyh⁺ Simón:
—Ma⁺ n̄øøn⁺ ta⁺ jee⁺ juuh⁻ ga⁺ mah⁺ h̄ih⁺ hn̄āh⁺ sa⁺ hma⁺ kyah⁺ hn̄āh⁺.

5 Mah⁺ ga⁺ jēeh⁻ Simón juu⁺ kiyh⁺:

—Ta⁻ jwoh⁺ kyaan⁺. Lā⁺ t̄aa⁺ hwe⁺ ma⁻ kooh⁺ jn̄āāh⁺ sa⁺ hma⁺. Sa⁺ chaā⁻ ma⁻ lēeh⁺ jn̄āāh⁺ ni⁻ miih⁻. Pero cher⁺ mah⁺ lā⁺ ja⁻ jwah⁺, h̄ii⁺ ba⁺ jn̄ā⁺ sa⁺ hma⁺.

6 Ma⁻ ngēē⁺ ma⁻ h̄iiy⁺ sa⁺ hma⁺ ja⁻, lā⁺ chah⁺ ja⁻ ga⁺ sēēyh⁺. Peer⁺ jwēē⁺ jwē⁺ te hmooh⁻ ga⁺ taah⁻ neh⁺ hma⁺ ja⁻, lā⁺ j̄iih⁺ ga⁺ l̄øø⁺ dsa⁻ gyii⁺.

7 He⁻ ja⁻ ga⁺ jmeey⁺ lii[~] kih⁺ dsa⁻ kyaayh⁺ hi⁻ ma⁺ tāāh⁺ jyoh⁺ na⁺ moo⁺ mah⁺ ya⁻ n̄āy⁺ kway⁺ be⁺. He⁻ ja⁻ ya⁻ n̄āy⁺, hi⁻ ga⁺ kayh⁺ lā⁺ to⁺ na⁺ moo⁺ kiyh⁺ ja⁻. He⁻ ja⁻ miih⁻ ga⁺ sa⁺ ga⁺ hmāh⁺ neh⁺ jmi⁻.

8 Ma⁺ ga⁺ jēē⁺ Simón Pee⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺ juuyh⁺ jn̄ey⁺ cha⁺ n̄ē⁺ Jesús, mah⁺ ga⁺ s̄iyh⁺:

—Sa⁺ h̄øø⁺ kwaat[~] nooh⁺ koo⁺ kin⁺ Dsa⁻ j̄øøh⁺ kyaan⁺. Jēēh⁺ cha⁻ cha⁻ miih⁻ dso⁺ kye⁻ kin⁺.

9 Jēēh⁺, ga⁺ jwaah⁺ jwē⁺ te Pee⁺ lā⁺ kye⁻ hi⁻ ma⁺ tāāh⁺ ko⁻ j̄øh⁺ kyaayh⁺, ma⁺ ga⁺ jēēy⁺ ha⁻ lā⁺ koo⁻ jwēē⁺ hmooh⁻ hi⁻ ga⁺ saayh⁺.

10 Ja⁻ ba⁺ lā⁺ ja⁻ ga⁺ la⁺ kih⁺ Jacobo kyaah⁺ Jwaa⁺ jo⁻ ñ̄uuh⁻ Zebedeo hi⁻ ma⁺ jmeē⁻ ta⁺ ko⁻ j̄øh⁺ kyaah⁺ Simón. Pero ga⁺ jāh⁺ Jesús s̄iyh⁻ Simón:

—Ta⁺ wa⁺ gah⁺. Na⁺ ta⁺ cha⁺ n̄ē⁺ dsa⁻ ba⁺ leeh⁺ na⁺, lla⁻ he⁻ ma⁺ leeh⁺ hmooh⁻.

11 Ja⁻ ga⁺ ga⁺ lla⁻ n̄āy⁺ cha⁺ hoo⁻ jmi⁻ kyaah⁺ na⁺ moo⁺. Jee⁺ ja⁻ ba⁺ ga⁺ llay⁺ lā⁺ jē⁻ he⁻ ma⁺ kooyh[~] ja⁻, mah⁺ ga⁺ jmeey⁺ ko⁻ j̄øh⁺ kyaah⁺ Jesús.

Ga⁺ mi⁻ hlāā⁺ Jesús jaa⁻ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ hmih⁺ h̄øø⁻

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

12 Koo⁻ jmi⁻ ja⁻ ma⁺ h̄āā⁺ Jesús koo⁻ jee⁻ jwi⁻. Ga⁺ lloo⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ dsaah⁺ hmih⁺ h̄øø⁻. Ma⁺ ga⁺ jēēy⁺ Jesús ga⁺ juuyh⁺ jn̄ey⁺ mah⁺ ga⁺ jluuy⁺ lley⁺ lā⁺ ga⁺ tē⁺ hwa⁺ cha⁺ n̄ē⁺ Jesús. Ga⁺ chuuy⁺ kyaah⁺, ga⁺ jāyh⁺:

—Dsa⁻ j̄øøh⁺ kyaan⁺, cher⁺ mah⁺ le⁺, leh⁺ ba⁺ hne⁻ cheh⁺ dsoo⁺ he⁻ mi⁻ sah⁺ jn̄ā⁺.

13 He⁻ ja⁻ ga⁺ h̄ii⁺ Jesús ma⁻ goo⁻ mah⁺ ga⁺ kyey⁻ n̄ē⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺, mah⁺ ga⁺ jāyh⁺:

—Le⁺ ba⁺. Wa⁺ dsa⁻ che⁻ dsoo⁺ he⁻ mi⁻ sah⁺ hne⁻.

Lā⁺ chah⁺ ja⁻ ga⁺ āāh⁺ go⁻ te⁻ hmih⁺ h̄øø⁻ ja⁻.

14 Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁺ taah⁻ Jesús juu⁺ mah⁺ sa⁺ kooyh⁺ juu⁺ kyaah⁺ ni⁻ jaa⁻, ga⁺ jāyh⁺:

—Gwa⁻ go⁻ h̄āāh⁻ h̄ñāah⁺ kih⁺ jmi⁻ dsa⁻ lā⁺ koh⁺ jāh⁺ ley⁺ kih⁺ Moisé. Kye⁻ miih⁻ he⁻ kwēēyh⁺ lā⁺ llu⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ lluu⁺. Lā⁺ ja⁻ go⁻ jmeē⁺ mah⁺ lā⁺ ñē⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻ jā⁺ kyah⁺.

15 Pero koo⁻ jmi⁻ koo⁻ jmi⁻ cha⁻ ga⁺ miih⁻ ma⁺ h̄ii⁺ juu⁺ kiyh⁺. Jwēē⁺ dsa⁻ ma⁺ dsa⁻ kuh⁺ nuu⁻ juu⁺ he⁻ kway⁺, hi⁻ lā⁺ ja⁻ ka⁻ lāh⁺ ma⁺ dsa⁻ kuh⁺ jwēē⁺ hi⁻ dsaah⁺ hi⁻ hn̄øø⁺ jā⁺ kiyh⁺.

16 Pero Jesús ma⁺ dsooy[~] ma⁺ dsa⁻ nḡiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio jee⁺ sa⁻ chaā⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻.

Ga⁺ mi⁻ hlāā⁺ Jesús jaa⁻ hi⁻ sa⁺ liih⁺ goo⁻ t̄ii⁺
(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

17 Koo⁻ jmi⁻ ma⁺ gya⁺ Jesús kway⁺ juu⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ tāāh⁺ ko⁻ llaā⁺ fariseo kyaah⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaā⁺ ley. Dsa⁻ kaah⁺ he⁺ ya⁻ n̄āā⁺ lā⁺ jē⁻ jwi⁻ mäh⁻ he⁻ na⁻ h̄eē⁻ hwa⁺ Galilea, hi⁻ lā⁺ ja⁻ hi⁻ ma⁺ chaā⁻ hwa⁺ Judea ka⁻ lāh⁺, lā⁺ kye⁻ hi⁻ ma⁺ chaā⁻ Jerusalén. Ma⁺ kye⁻

Jesús cha-miìh-be' kih' Dio kyaah' he- ma' mi-hlääy' hi- dsaah'.

18 Jmii' ja- ga-lla-nää' dsa- hi- ma' jää- jaa- hi- dsaah' hi- sa- liih- goo- tiì' na-kyaa' nē' jii-. Ma' hnøoy' ma' dsa-taayh' cha'neh' mah' dsa-kyaa' cha'nē' Jesús.

19 Kih' he- ma' tääh' jwëë' dsa-, sa- ga-la' ma' taayh' cha'neh'. He-ja- ga-wiiy' ta-gyuu' hne' mah' ga-jñiyh' miìh- ka'luu' hne'. Ta- jwë' ja-, ga-jñaa' dsa-dsaah' he- lä-kye- jii' kiyh' to'lo- nē' dsa- cha'nē' Jesús.

20 Ma' ga-jëë' Jesús ha- lä-koo- dsoo' dsē' lä-jëë' dsa- he', he-ja- ga-jäyh' siyh'- dsa-dsaah':

—Dsa-ñuuh-, ma-na-che' ba' dso'kye- kyah'.

21 He-ja- lä-jëë' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' dsa- fariseo ga-løoy' jmeey' hu' dsē-: “¿Hee- laa' dsa-ñuuh- na- he- mi-kwayh' Dio? Jaa- Dio ba' lih' che' dso'kye- kih' dsa-.”

22 Pero ga-lä-liih- ba' Jesús he- hu' dsē- ma' jmeë' dsa- he', he-ja- ga-siiyh-:

—¿He-la' jmeeh- hnäh' hu' dsē- lä-na-?

23 ¿Hee- ga' na- sa- jwëeh-, laah' hnäh'? ¿Che' he- chiih' jne' jaa- hi- dsaah': “Ma-na-che' ba' dso'kye- kyah'”, o he- chiih' jnih': “Noo-, kii' jii' kyah', mah' gwaah'?”

24 He-ja- jmeen' he- jwëeh' ga' mah' lä-ngëeh' hnäh', Hi-ga-lëë' ngo' la- ba' na-ngë' jwë' jmi-gyuu' mah' chey' dso'kye- kih' dsa-.

Ja-ga-ga-jäh' Jesús sih' hi- sa- liih- goo- tiì' he':

—Jnä' jwahn- noo-, kii' jii' kyah', gwaah- cha'neh' kyah'.

25 Lä-cha' ja- ga-noo- dsa- he' cha'nē' lä-jëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga-koooy' jii' kiyh' jee' ma' kyaay', ngaayh' cha'neh' kiyh', jmeey' juuh- kih' Dio.

26 Ga-lä-jëë' ba' ga-lä-dsaa- jwërte dsē' ma' ga-jëëy' he- ja-, mah' ga-jmeey' juuh- kih' Dio. Ga-lä-goyh- jwërte, ma' jäyh':

—Na' ba' ra' si- ma-jëen' koo- he- juh-gaa- he- jmeë' dsaa- dsē- jne'.

Ga-tëeh' Jesús Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Ma-ngëë' he- ja-, ngoo' Jesús ta- jee' jyoh'. Jee' ngooy' ja-, ga-jëëy' jaa- hi- koo' ku'sih- hi- ma' chee- Leví, ma' gya' nē'ta' kih' koooy' ku'sih-. Mah' ga-jäh' Jesús siyh-:

—Ña- wa' jmeen' ko-jøh'.

28 Ga-jä' ba' ta' kiyh' he- ma' jmeey' ja-, mah' ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' Jesús.

29 Leví hi- ma' koo' ku'sih- he' ga-jmeey' koo- jmi' juuh- kih' Jesús cha'neh' kiyh'. Jwëë' dsa- hi- ma' koo' ku'sih- kyaah' jñah' ga' dsa- ma' tääh' nē' mes- ko-jøh' kyaayh'.

30 Pero dsa- fariseo kyaah' ta-jwoh' kyaa' ley ga-taayh' ga-ti- ga-chooy' juu' kyaah' discípulo kyaa' Jesús, ga-jäyh':

—¿He-la' kuh-huh' hnäh' ko-jøh' kyaah' dsa- hi- koo' ku'sih- na-, hi- lä-ja- kyaah' dsa- wa' hi- cha- hi-?

31 He-ja- ga-jëeh- Jesús juu' kiyh', ga-siiyh-:

—Sa' jmeë' bii' të-më- kih' dsa- hi- lluu', kih' dsa-dsaah' ba' jmeë' bii'.

32 Sa- ma-jan- kih' hi- lluu', ma-jan- kih' hi- cha- dso'kye- kih' ba' mah' wa' dsa-jëeyh- kyaah' Dio.

Ga-ngü' dsa- juu' he-la' sa- tu- discípulo ko-hwëë' he- kuh-hiyh'

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 Ja-ga-ga-jäh' dsa- hi- ma' ti-choo' juu' he', siyh' Jesús:

—Dsa- kyaa' Jwaa- ko-lla-jiih- ba' sa- kuh-hiyh- ma' ngiiy- kiyh' kih' Dio, hi- lä-ja- jmeë' dsa- fariseo ka-läh'. ¿He-la' sa' jmeë' lä-ja- discípulo kyaah'?

34 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh-:

—Dsa- hi- tääh' jee' dsa-jëë' goo- dsa-, sa- cha- he- kih' he- tuy' he- kuh-hiyh- ta' ko-jiih' gya' dsa-ñuuh- hi- dsa-jëë' goo- jee' ja-.

35 Pero lloo- koo- jmi' wa-ra- ga-lleey- dsa-ñuuh- hi- dsa-jëë' goo- he'. Ma-ja- ga- tu' dsa- kyaay' he- kuh-hih- mah' chuuy' kyaah' Dio.

36 Hi- ga-jäyh' siyh' juu' na-hmäa' la-:

—Ni- jaa- dsa- sa- kwa- kih', ka' koo- jwi' hmiih- hmëë' mah' tøoy' nē' kih' hmiih- ma-gyuh-. Cher'mah' lä-ja- la', koo- heey' hmiih- hmëë' ba' ja-. Hi- ni- sa- jëeh'

kwee⁻ hmiih⁻ ma⁻ gyuh⁻ kyaah¹ jwi¹ hmiih⁻ hmëë¹ ja⁻.

³⁷ Hi⁻ lä⁻ ja⁻, ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ sa⁻ kwa⁻ kih¹ chiyh¹ vin hmëë¹ neh¹ loo⁻ ma⁻ gyuh⁻. Cher¹ mah¹ ga⁻ chih¹ dsa⁻ vin hmëë¹ neh¹ loo⁻ ma⁻ gyuh⁻, chah¹ ba¹ gyii⁻, jëeh¹ sa⁻ kwa¹ jwë¹ ää⁻. Tuu⁻ vin hmëë¹ hi⁻ heë¹ loo⁻ ka⁻ läh¹.

³⁸ He⁻ ja⁻ neh¹ loo⁻ hmëë¹ ba¹ dsa⁻ hoo⁻ vin hmëë¹. Mah¹ lä⁻ ja⁻ ba¹ mi⁻ hee¹ vin hmëë¹ ja⁻, kyaah¹ loo⁻ hmëë¹ ka⁻ läh¹.

³⁹ Ni⁻ jaa⁻ hi⁻ tëë¹ hih⁻ jmi¹ mi⁻ jëh¹ ma⁻ ää⁻, sa⁻ tih¹ dsëy¹ he⁻ hmëë¹ lä⁻ chah¹ ja⁻. Jëeh¹ jäyh¹: “Llu¹ ga⁻ he⁻ ma⁻ gyuh⁻.” — ga⁻ jäh¹ Jesús.

6

Ga⁻ hlëeh¹ Jesús ha⁻ lä⁻ la¹ jmi¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë¹

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Koo⁻ jmi¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë¹, ga⁻ ngëë¹ Jesús jee¹ ma⁻ na⁻ jnää¹ chaah¹ trigo. Ga⁻ hnä¹ discípulo kyaay¹ miih⁻ sa⁻ gwah¹ trigo, ga⁻ gyey¹ kyaah¹ gooy⁻ mah¹ ga⁻ kuyh⁻.

² He⁻ ja⁻ ko⁻ llaa¹ fariseo ga⁻ jäyh¹ siyh⁻ discípulo he¹:

—¿He⁻ la¹ jmeeh⁻ hnäh¹ he⁻ sa⁻ lle¹ kih¹ jmeeh¹ hnäh¹ jmi¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë¹?

³ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Jesús siyh⁻:

—¿Ché¹ sa⁻ ma⁻ heh⁻ hnäh¹ jee¹ na⁻ sih⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmeë¹ David koo⁻ hä¹, lä⁻ ma⁻ ja¹ kyoyh¹ kyaah¹ hi⁻ ma⁻ ga⁻ nää¹ kyaayh¹?

⁴ Ga⁻ hey¹ neh¹ gwah¹ mah¹ ga⁻ kuyh⁻ he⁻ ñiih⁻ he⁻ ma⁻ na⁻ jøø¹ he⁻ sa⁻ lle¹ kih¹ ma¹ kuyh¹ hi⁻ ga⁻ kwëëyh¹ dsa⁻ kyaay¹ ka⁻ läh¹. Jëeh¹, ma⁻ la⁻ jmi⁻ dsa⁻ ba¹ ma⁻ na⁻ ngë¹ jwë¹ kuyh¹ he⁻ ñiih⁻ ja⁻.

⁵ Hi⁻ ga⁻ jäyh¹ ka⁻ läh¹:

—Hi⁻ ga⁻ lëë¹ ngo¹ la⁻ ba¹ na⁻ ngë¹ jwë¹ jmeey¹ hih⁻, hee⁻ na⁻ he⁻ ga⁻ tëë¹ jmeë¹ dsa⁻ jmi¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë¹.

Ga⁻ mi⁻ hlää¹ Jesús jaa⁻ dsa⁻ jmi¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë¹

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Jyoh¹ ka⁻ läh¹ jmi¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë¹ ga⁻ he¹ Jesús neh¹ gwah¹ mäh⁻ mah¹ ga⁻ løøy¹ kway¹ juu¹. Jee¹ ja⁻ ma¹ hää¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁻ kii⁻ ma⁻ goo⁻ ra⁻ lluu¹.

⁷ Hi⁻ ma¹ tääh¹ ta⁻ jwoh¹ kyaä¹ ley kyaah¹ dsa⁻ fariseo tääy⁻ Jesús, ma¹ jëëy⁻ ché¹ mi⁻ hlääy¹ dsa⁻ jmi¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë¹ mah¹ lä⁻ ja⁻ ma¹ le¹ ma¹ hniiy¹ kiyh¹.

⁸ Pero ma¹ ñe⁻ ba¹ Jesús he⁻ huü⁻ dsë⁻ ma¹ jmeë¹ dsa⁻ he¹, he⁻ ja⁻ ga⁻ siyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ lä⁻ kii⁻ ma⁻ goo⁻ he¹:

—Noo⁻, mah¹ ña⁻ jee¹ to¹ dsaah⁻ la⁻.

Mah¹ ga⁻ noo⁻ dsa⁻ he¹ jee¹ to¹ dsaah⁻ ja⁻.

⁹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh¹ Jesús siyh⁻ dsa⁻ kaah¹ he¹:

—Ngii⁻ koo⁻ mi⁻ juu¹ kyah¹ hnäh¹. ¿Hee⁻ na⁻ na⁻ ngë¹ jne¹ jwë¹ jmeen¹ jmi¹ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë¹, ché¹ he⁻ llu¹ o ché¹ he⁻ hliih¹? ¿Ché¹ lää¹ jne¹ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ ngoo¹ ga⁻ juu¹ o kwan¹ jwë¹ juuy¹?

¹⁰ Ga⁻ jëë¹ Jesús ko⁻ hwëë¹ lä⁻ ja⁻ kih¹ lä⁻ jëë¹ hi⁻ ma¹ tääh¹ lä⁻ ku¹ lä⁻ jii¹ kiyh¹ ja⁻, mah¹ ga⁻ siyh⁻ hi⁻ ma¹ dsaah¹ he¹:

—Ni⁻ h⁻ ma⁻ gooh⁻.

Mah¹ ga⁻ ni⁻ h¹ dsa⁻ he¹ ma⁻ goo⁻. Lä⁻ chah¹ ja⁻, ga⁻ jä¹ go⁻ te⁻ ma⁻ gooy⁻.

¹¹ Peer⁻ ga⁻ lä⁻ lleë¹ dsa⁻ kaah¹ he¹, mah¹ ga⁻ siyh⁻ dsa⁻ kyaayh¹:

—¿Ha⁻ lä⁻ jmeen¹ kih¹ Jesús?

Ga⁻ hñaa¹ Jesús lä⁻ jëë¹ gya⁻ tuu¹ apóstole

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

¹² Jmi¹ ja⁻ ñee¹ Jesús ta⁻ koo⁻ moh¹ na⁻ ngiiy¹ kiyh¹ kih¹ Dio lä⁻ jiih¹ ga⁻ jnäyh¹ hwë¹ ja⁻.

¹³ Ma¹ ga⁻ jnä¹ ja⁻, ga⁻ tëëyh¹ lä⁻ jëë¹ discípulo kyaay¹, mah¹ ga⁻ lleeyh⁻ gya⁻ tuu¹ ba¹. Hi⁻ he¹ ga⁻ tëëyh¹ apóstole.

¹⁴ Ga⁻ lleeyh⁻ Simón hi⁻ ma¹ tëëyh⁻ Pee¹, Andre¹ øøh⁻ Simón, Jacobo kyaah¹ Jwaa⁻, Felipe kyaah¹ Bartolomé,

¹⁵ Matá¹, Tamá¹, Jacobo jo⁻ ñuu⁻ Alfeo, Simón hi⁻ ma¹ tëëyh⁻ Zelote,

¹⁶ Juda øøh⁻ Jacobo, kyaah¹ Juda Iscariote hi⁻ ga⁻ ngëë¹ Jesús.

Ga⁻ kwa¹ Jesús juu¹ kih¹ jwëë¹ dsa⁻

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Ga⁻ jñaa¹ Jesús ta⁻ hwa¹ mi⁻ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ discípulo kyaay¹. Peer⁻ jwëë¹ dsa⁻ ga⁻ lla⁻ nää¹ jee¹ ja⁻, dsa⁻ chaa⁻ lä⁻ kaa⁻ hwa¹ Judea, kyaah¹ dsa⁻ chaa⁻ Jerusalén, dsa⁻ chaa⁻ Tiro kyaah¹ Sidón jwii⁻ he⁻ tääh¹ cha⁻ hoo¹ jmi⁻ ñeeh¹. Lä⁻ jëë¹ dsa⁻ he¹

ga⁻lla⁻nää¹ he⁻ hnøøy¹ nuuy¹ juu¹ kih¹ Jesús hi⁻ ga⁻lla⁻nää¹ hi⁻ dsaah¹ mah¹ jā¹ kiyh¹.

18 Lā⁻jēē⁻ hi⁻ ma¹ jēē⁻ wii¹ he⁻ ma¹ jmee⁻ jmi⁻lle¹ hliih¹ kiyh¹, lā⁻ja⁻ ka⁻lāh¹ ga⁻jā¹ kiyh¹.

19 He⁻ja⁻ ma¹ jmee⁻ dsa⁻ bii¹ ha⁻ lā⁻ jee⁻ tēēy¹ suy¹ miih⁻ sa⁻hmiih⁻ kih¹ Jesús, kih¹ he⁻ ma¹ hwēē⁻ be¹ kiyh¹ he⁻ kyaah¹ ma¹ mi⁻hläy¹ lā⁻jēē⁻ dsa⁻.

Llu¹ la¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ hnaah⁻ Dio (Mt. 5:1-12)

20 Ga⁻jēē⁻ Jesús jee¹ ma¹ tāāh¹ lā⁻jēē⁻ discípulo kyaay¹ mah¹ ga⁻jāy¹:

—Llu¹ la¹ kiyah¹ hnäh¹ hi⁻ tā⁻ñee¹, jēēh¹ jāā¹ ba¹ Dio hnäh¹ lā⁻hih⁻ kih¹.

21 Llu¹ la¹ kiyah¹ hnäh¹ hi⁻ kyoh⁻ na¹, jēēh¹ lloo⁻ koo⁻ jmi¹ mo⁻so⁻ lā⁻kyah¹ hnäh¹. Llu¹ la¹ kiyah¹ hnäh¹ hi⁻ ki⁻hooch⁻ na¹, jēēh¹ ja⁻ba¹ lā⁻ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi¹ lā⁻chaah⁻ hnäh¹ llu¹.

22 'Llu¹ la¹ kiyah¹ hnäh¹ wa⁻ra⁻ ga⁻lā⁻høøh⁻ dsa⁻ kiyah¹ hnäh¹, o wa⁻ra⁻ ga⁻hwēē⁻ dsa⁻ hnäh¹ jee¹ kiyh¹, wa⁻ra⁻ ga⁻hlēēh⁻ dsa⁻ wii¹ kiyah¹ hnäh¹, o wa⁻ra⁻ ga⁻jmääy⁻ hnäh¹ lā⁻koh¹ jāā⁻ dsa⁻ hlēēh⁻ kwaat⁻ kih¹ Hi⁻ ga⁻lēē⁻ngo⁻ la⁻.

23 Lā⁻ ma¹ dsa⁻ngēē⁻ hnäh¹ lā⁻ja⁻, wa¹ jēē⁻ hoh¹ hnäh¹, wa¹ chaah⁻ hnäh¹ llu¹, jēēh¹ cha⁻ koo⁻ he⁻ llu¹ jwēerte he⁻ hñah⁻ hnäh¹ gyuh¹ ya⁻jwii¹. Ma⁻ra⁻ he⁻ jmeeh⁻ ba¹ dsa⁻ hnäh¹, jēēh¹ lā⁻ja⁻ ma¹ jmee⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaay¹ kih¹ lā⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁻ngēē⁻ juu¹ kih¹ Dio.

24 'Peer⁻ jwii⁻ hnäh¹ dsa⁻ cha⁻ kuu¹. Jēēh¹, ja⁻ba¹ jiih¹ kyeh¹ hnäh¹ o⁻joh⁻ dsē⁻.

25 Peer⁻ jwii⁻ hnäh¹ hi⁻ na⁻kē⁻ na¹, jēēh¹ lloo⁻ koo⁻ jmi¹ lā⁻kyah¹ hnäh¹. Peer⁻ jwii⁻ hnäh¹ hi⁻ tāāh¹ ngii⁻ na¹. Jēēh¹, ja⁻ba¹ lā⁻ja⁻ lloo⁻ koo⁻ jmi¹ ki⁻hooch⁻ hnäh¹.

26 Peer⁻ jwii⁻ hnäh¹ wa⁻ra⁻ ga⁻hlēēh⁻ lā⁻jēē⁻ dsa⁻ llu¹ kiyah¹ hnäh¹. Jēēh¹ lā⁻ja⁻ ma¹ jmee⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaay¹ kih¹ hi⁻ ma¹ ngēē⁻ juu¹ ta⁻juu¹ kih¹ dsa⁻.

Hnøø¹ hnää⁻ jne⁻ hi⁻ na⁻høøh⁻ jnän⁻ (Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Pero jnä¹ jwēēhn⁻ hnäh¹ lā⁻jēē⁻ hnäh¹ hi⁻ tāāh¹ nuu⁻ jee⁻ la⁻. Wa¹ hnaah⁻ hnäh¹ lā⁻jēē⁻ hi⁻ na⁻høøh⁻ kiyah¹ hnäh¹. Jmee¹ llu¹ kih¹ hi⁻ sa⁻ hnää⁻ hnäh¹.

28 Ngii¹ hnäh¹ llu¹ kih¹ hi⁻ jwä⁻ dso⁻jwii⁻ kiyah¹ hnäh¹. Ngii¹ hnäh¹ kih¹ Dio kih¹ hi⁻ jnaah⁻ hnäh¹ juu¹ wii¹.

29 Cher⁻mah⁻ hi⁻ ga⁻jnoo⁻ koo⁻ jwoo⁻ mo⁻nēh¹, kwēēyh⁻ ka⁻lāh¹ jyoh¹ jwoo¹. Hi⁻ cher⁻mah⁻ hi⁻ ga⁻jñuuh⁻ hmih⁻lloo¹ kiyah¹, kwēēyh⁻ ka⁻lāh¹ sa⁻koooh⁻.

30 Cher⁻mah⁻ hi⁻ ga⁻ngii⁻ miih⁻ he⁻ cha⁻ kiyah¹, ja⁻ kwēēyh¹ ba¹. Hi⁻ cher⁻mah⁻ hi⁻ ga⁻jñuuh⁻ he⁻ la¹ kiyah¹, mo⁻to⁻ ngiih⁻ he⁻ jā⁻.

31 Lā⁻koo⁻ hnooh⁻ hnäh¹ jmee¹ dsa⁻ kiyah¹ hnäh¹, ja⁻ba¹ lā⁻ja⁻ jmee⁻ hnäh¹ kiyh¹ ka⁻lāh¹.

32 'Pero, cher⁻mah⁻ hnaah⁻ hnäh¹ ma⁻la⁻ hi⁻ hnää⁻ hnäh¹ ba¹, ¿ha⁻ jmää⁻ he⁻ na⁻ kiyah¹ hnäh¹? Jēēh¹, lā⁻ja⁻ ka⁻lāh¹ hi⁻ hñaa⁻ dsē⁻, hnäy¹ ma⁻la⁻ hi⁻ hnää⁻ hñiiy¹ ba¹.

33 Hi⁻ cher⁻mah⁻ jmeeh⁻ hnäh¹ llu¹ kih¹ hi⁻ jmee⁻ llu¹ kiyah¹ hnäh¹, ¿ha⁻ jmää⁻ he⁻ na⁻ kiyah¹ hnäh¹? Jēēh¹, ja⁻ba¹ lā⁻ja⁻ jmee⁻ hi⁻ hñaa⁻ dsē⁻ ka⁻lāh¹.

34 Hi⁻ cher⁻mah⁻ ga⁻mi⁻hääh⁻ hnäh¹ dsa⁻ hi⁻ laah¹ hnäh¹ ngēēy¹ ba¹, ¿ha⁻ jmää⁻ he⁻ na⁻ kiyah¹ hnäh¹? Jēēh¹, ja⁻ba¹ lā⁻ja⁻ jmee⁻ hi⁻ hñaa⁻ dsē⁻, mi⁻hääy⁻ dsa⁻ hi⁻ laay¹ ngēē⁻ ba¹.

35 He⁻ja⁻ wa¹ lā⁻hnaah⁻ hnäh¹ hi⁻ na⁻høøh⁻ kiyah¹ hnäh¹, jmee⁻ hnäh¹ he⁻ llu¹ ba¹, mi⁻hääh⁻ hnäh¹ he⁻ cha⁻ kiyah¹ hnäh¹. Ta⁻jøø⁻ he⁻ ngēēy¹ ka⁻lāh¹. Lā⁻ja⁻ ba¹ hñah⁻ hnäh¹ he⁻ llu¹ jwēerte. Hi⁻ leeh¹ hnäh¹ joo¹ Dio hi⁻ gya¹ gyuh¹ ya⁻jwii¹. Jēēh¹, llu¹ dsēy¹ kyaah¹ hi⁻ sa⁻ kwa⁻ tíhmaah⁻ hi⁻ lā⁻kye⁻ kyaah¹ hi⁻ hñaa⁻ dsē⁻ ka⁻lāh¹.

36 Wa¹ lā⁻ñih¹ hoh¹ hnäh¹ ja⁻ba¹ lā⁻koh¹ dsa⁻lā⁻ñih¹ dsē⁻ Tää¹ jnän⁻.

Sa⁻ ga⁻tēē⁻ jne⁻ kyen⁻ kwaat⁻ kih¹ jñah⁻ (Mt. 7:1-5)

37 'Ta⁻ ka⁻ hnäh¹ kwaat⁻ kih¹ jñah¹, mah¹ sa⁻ ka⁻ Dio kwaat⁻ kiyah¹ hnäh¹. Ta⁻ jwä⁻ hnäh¹ dso⁻jwii⁻ kih¹ dsa⁻ mah¹ sa⁻ jwä⁻ Dio dso⁻jwii⁻ kiyah¹ hnäh¹. Jmee⁻ hnäh¹ jøh⁻ hoh¹ mah¹ jmee⁻ Dio jøh⁻ dsē⁻ kih¹ dso⁻kye⁻ kiyah¹ hnäh¹.

38 Kwēēh⁻ hnäh¹ dsa⁻, mah¹ kwēēh⁻ Dio hnäh¹. Kwa¹ ba¹ Dio he⁻ sa⁻ kyaah¹ hih⁻, jmeey¹ na⁻hlaah⁻ llu¹, na⁻kah⁻ lā⁻jiih⁻

ga⁻saa¹ go⁻te⁻. Jëeh¹, kyaah¹ ja⁻ba⁻he⁻ llah⁻ hnäh¹ hih¹, llaa¹ Dio hnäh¹ hih¹.

39 Hi⁻ ga⁻hlëeh¹ Jesús dsa⁻ kyaah¹ juu⁻ na⁻hmää¹ la⁻:

—¿Hee⁻ jmää¹ kih¹ jaa⁻ hi⁻ tuu¹ mah¹ lla⁻lley¹ kaah¹ kih¹ jñah¹ hi⁻ tuu¹? ¿Che⁻ sa⁻ täh¹ lä⁻uu¹ neh¹ koo⁻ too⁻?

40 Sa⁻ jøøh¹ ga⁻ discípulo lä⁻koh¹ ga⁻ ta⁻jwoh¹ kyaay¹. Pero ma⁻la⁻ ma⁻hña⁻tëey⁻, ja⁻ga⁻ leey¹ kwee⁻ ba⁻ kyaah¹ ta⁻jwoh¹ kyaay¹.

41 ¿He⁻la⁻ jëeh¹ wa⁻hløø⁻ he⁻ hä⁻ mi⁻në⁻ øøh¹ mah¹ sa⁻ jëeh¹ da⁻ wa⁻hløø⁻ juuh⁻ he⁻ hä⁻ mi⁻nëh¹ hñaah¹?

42 ¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ jwih¹ øøh¹: “Kwa⁻ da⁻ wa⁻ llen¹ wa⁻hløø⁻ he⁻ hä⁻ mi⁻nëh¹”, mah¹ sa⁻ jëeh¹ hä⁻ ga⁻ he⁻ juuh⁻ ga⁻ kyah¹ hñaah¹? ¿He⁻ ba⁻ che⁻ ta⁻juuh¹ hne⁻! Lle⁻ da⁻ jää¹ wa⁻hløø⁻ juuh⁻ he⁻ hä⁻ mi⁻nëh¹ hñaah¹. Ja⁻ga⁻ na⁻ jëeh¹ kwee⁻ mah¹ lleh¹ wa⁻hløø⁻ he⁻ hä⁻ mi⁻në⁻ øøh¹.

Mii¹ kih¹ jmee⁻ lii⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ chaah¹ hma⁻ (Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 Chaah¹ hma⁻ llu¹ sa⁻ hii⁻ mii¹ he⁻ hlih¹. Hi⁻ lä⁻ja⁻ chaah¹ hma⁻ hlih¹ sa⁻ hii⁻ mii¹ he⁻ llu¹.

44 Mii¹ kih¹ jmee⁻ lii⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ chaah¹ hma⁻. Jëeh¹, sa⁻ chooh⁻ dsa⁻ mi⁻higo kih¹ chaah¹ too¹, ni⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ chooh⁻ dsa⁻ mi⁻ jëh¹ kih¹ chaah¹ too¹ ka⁻läh¹.

45 Dsa⁻ lluu¹ hlëeyh¹ juu⁻ llu¹ jmah¹, jëeh¹ he⁻ na⁻ ba⁻ tääh¹ tuh⁻dsëy¹. Dsa⁻ hi⁻ hlëeh¹, hlëeyh¹ juu⁻ hlih¹ jmah¹, jëeh¹ he⁻ na⁻ ba⁻ tääh¹ tuh⁻dsëy¹. Jëeh¹ he⁻ na⁻ mah¹ neh⁻ tuh⁻dsë¹ dsa⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hlëeyh¹.

Juu⁻ na⁻hmää¹ kih¹ hne⁻ (Mt. 7:24-27)

46 ¿He⁻la⁻ tëeh¹ hnäh¹ kin⁻, “Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻” mah¹ sa⁻ jmeeh⁻ hnäh¹ lä⁻jë⁻ he⁻ jwahn⁻?

47 Jwëehn⁻ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ laa¹ hi⁻ gwa⁻ go⁻nuu¹ juu⁻ kin⁻ mah¹ jmeey⁻ lä⁻ jwahn⁻.

48 Laay¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻jmeey⁻ koo⁻ hne⁻. Ga⁻gyuy¹ ñiih¹ në⁻ kuuy¹ hloo⁻, mah¹ ga⁻chihy¹ ma⁻ti⁻ kih¹ në⁻ kuuy¹ ja⁻. Ma⁻ ga⁻juuh¹ jmii⁻, ga⁻hläh¹ hne¹ ja⁻. Pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻jeh¹, jëeh¹ ma⁻ chih¹ hwëh⁻ në⁻ kuuy¹ hloo⁻.

49 Pero hi⁻ nuu⁻ juu⁻ kin⁻ mah¹ sa⁻ ga⁻jmeey⁻ he⁻, laay¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻jmeey⁻ hne¹ kih¹ në⁻ gwaah¹ jmah¹. Ni⁻ sa⁻ cha⁻ ga⁻chihy¹ ma⁻ti⁻ kih¹. Ma⁻ ga⁻juuh¹ jmii⁻, ga⁻hläh¹ hne¹ ja⁻ kyaah¹ be⁻ mah¹ ga⁻toh¹, lä⁻jiih¹ ga⁻hee¹ go⁻te⁻ —ga⁻jäh¹ Jesús.

7

Ga⁻mi⁻hlää¹ Jesús moz⁻ kyaa¹ juuh⁻ hløø⁻ (Mt. 8:5-13)

1 Ma⁻ ga⁻dsaa¹ ga⁻hlëeh¹ Jesús lä⁻jëe⁻ dsa⁻, ngooy¹ ta⁻ Capernaum.

2 Jee⁻ ja⁻ ma⁻ gya¹ jaa⁻ juuh⁻ hløø⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ jaa⁻ moz⁻ kyaa¹ hi⁻ ma⁻ hnäay¹ jwërte. Moz⁻ he⁻ ma⁻ngoo¹ ga⁻juu¹ ma⁻ ja⁻ kih¹.

3 Ma⁻ ga⁻nuu¹ juuh⁻ hløø⁻ he⁻ hlëeh⁻ dsa⁻ kih¹ Jesús, ga⁻cheey¹ ko⁻llaa¹ dsa⁻gyuuh¹ kyaa¹ dsa⁻ judiu mah¹ na⁻chuuy¹ kyaah¹ Jesús he⁻ dsooy¹ mi⁻hlääy¹ moz⁻ kyaay¹.

4 Ma⁻ ga⁻lla⁻nää¹ dsa⁻ he⁻ jee⁻ ma⁻ gya¹ Jesús, cha⁻miih⁻ ga⁻chuuy¹ kyaah¹, ma⁻ jäh¹:

—Ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻tëe⁻ ba⁻ hne⁻ kwah¹ be⁻ kih¹ juuh⁻ hløø⁻.

5 Jëeh¹, hnäay¹ ba⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻goo⁻ jne⁻ hi⁻ ga⁻jmeey⁻ koo⁻ gwah¹ mäh⁻ kyaa¹ jnääh¹.

6 He⁻ja⁻ ngoo¹ ba⁻ Jesús kyaah¹ dsa⁻ he⁻. Ma⁻ ngoo¹ ya⁻jäh⁻ jee⁻ gya¹ juuh⁻ hløø⁻ he⁻, lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁻chee¹ juuh⁻ hløø⁻ he⁻ ome⁻ kyaa¹ mah¹ na⁻chiyyh¹ Jesús lä⁻la⁻:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, ma⁻jan⁻ mada⁻ kih¹ juuh⁻ hløø⁻, jäh¹, ta⁻ jmee⁻ bii¹ goh¹ lä⁻ ga⁻të⁻ oo⁻. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ laa¹ jnä¹ mah¹ go⁻heh¹ cha⁻neh⁻ kin⁻.

7 He⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻tuu⁻ dsën⁻ ma⁻niin⁻ hñiin⁻ ma⁻na⁻jëen⁻ hne⁻. Lee⁻ ba⁻ koo⁻ hlëeh¹ ba⁻ hne⁻, jä¹ kih¹ moz⁻ kyaan⁻.

8 Jëeh¹ jnä¹ ka⁻läh¹, chaa⁻ hi⁻ jmee⁻ mada⁻ kin⁻, hi⁻ tääh¹ hløø⁻ hi⁻ jmeen⁻ hih⁻ kih¹. Wa⁻ra⁻ ga⁻jmeen⁻ hih⁻ kih¹ jaa⁻: “Gwa⁻jee⁻oo⁻”, dsooy¹ ba⁻. Wa⁻ra⁻ ga⁻jwiiin⁻ jñah¹: “Ña⁻ ta⁻ la⁻”, jäh⁻ ba⁻. Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻jwiiin⁻ moz⁻ kyaan⁻: “Jmee⁻ he⁻ la⁻”, jmeey⁻ ba⁻.

9 Ma' ga'nuu' Jesús juu' ja-, ga'lä' dsaa' dsëy' kih' juu' hløø'. Mah' ga'siiyh' lä'jēē' hi- ma' chaa' kaah' kiyh' jee' ja-:

—Ma'ra' ju'dsoo' jwēēhn~ hnäh', lä'kaa' hwa' Israel sa' ma'jeen' ni' jaa' dsa' hi' dsoo' dsē' lä'koo' dsoo' dsē' juu' hløø' oo'.

10 Ma' ga'lla'nää' dsa' he' cha'neh' kih' juu' hløø', ga'jēēy' ma'jä' go'te~ kih' moz' kyaay' hi- ma' dsaah' he'.

Ga'mi'jiih' Jesús jaa' jo'ñuuh' dsa'mē' hñii'

11 Ma'ngēē' he- ja-, ga'he' Jesús jwē' ngoo' ta' jee' jwii' he- chee' Nain, kyaayh' discípulo kyaay' hi' jwēē' jwēte dsa' ga'jmeē' ko'jōh' kyaayh'.

12 Lä' ma' ga'tēēy' chuuh' jwii' ja-, ga'jeey' dsa' hi- ga'nää' ga'haa' jaa' hñii' hi- ma' laa' jaa' gyuu' koo' mēē' kyaa' jaa' dsa'mē' hñii'. Hi' jwēē' jwēte dsa' hi- chaa' jee' ja- ma'jmeē' ko'jōh' kyaayh'.

13 Ma' ga'jēē' Dsa'jōøh' jnän' dsa'mē' he', ga'lä'ñih' dsëy' kiyh' mah' ga'siiyh':

—Ta' hoo'h'.

14 Lä'chah' ja- ngoo' Jesús chuh' kih' dsa' hi- ma' kye' goo' mah' ga'sooyh'. He'ja- ga'noo' dsa' hi- ma' jää' hñii' he'. Ja'ga' ga'jah' Jesús siih' hñii' he':

—Chih-mäh', jnä' hlēēhn' hne-. Noo-.

15 Lä'chah' ja-, ga'gya- chih' hi- ma' na'juu' he' mah' ga'løøy' hlēēyh'. Ja'ga' ga'jah' Jesús siiyh' chooy':

—Hii' la- chih' kyaah'.

16 Lä'jēē' ba' ga'lä'goh'. Ga'løøy' jmeey' juuh' kih' Dio, ma' jäyh':

—He- ba' che- jōøh' hi- ngēē' juu' kih' Dio hi- ma'ya'hēē' jee' jnän' la-.

Hi' ma' jäyh' lä'la- ka'läh':

—Ma'ja~ Dio kway' be' kih' dsa' kyaay'.

17 Ga'hii' jwēte juu' kih' Jesús lä'kaa' hwa' Judea kyaah' jwii' he- tääh' lä'ku' lä'jii' jee' ja-.

Ga'chee' Jwaa' dsa' kyaay' na'hlēēyh' kyaah' Jesús

(Mt. 11:2-19)

18 Lä'jē' juu' la- ga'nuu' Jwaa' ga'jmeeh' discípulo kyaay'. He'ja- ga'tēēyh' uu' discípulo.

19 Ga'cheey' kih' Jesús mah' na'ngiiy' juu' kiyh':

—¿Che' hne- he' hi- nøø' juu' jä' o che' jää' jnääh' jñah'?

20 Lä'koo' ma' ga'lla'nää' dsa- he' jee' ma' gya' Jesús, ga'siiyh':

—Jwaa' hi- ma' choo~ jmi~ ma'cheey' jnääh' mah' ngii' jnääh' juu' kyah': “¿Che' hne- he' hi- nøø' juu' jä' o che' jää' jnääh' jñah'?”

21 Ja'ba' hor' ja- ga'mi'hlää' Jesús jwēē' dsa'dsaah', dsa' hi- ma' jēē' wii' kih' na'ku' na'ngii' dsoo', dsa' hi- ma' kye- jmi'le' hñiih'. Hi' ga'näy' mi'nē' jwēē' dsa'tuu'.

22 Ja'ga' ga'jeeh' Jesús juu' kih' hi- ga'chee' Jwaa' he', ga'siiyh':

—Go'nää' hnäh', mah' go'jmeeh' juu' kih' Jwaa' lä'jē' he- ma'nuuh' hnäh' hi' lä'jē' he- ma'jēēh' hnäh' la-. Hi' tuu' ma'jēēy' ba', hi' jluuh' ma'ga'nääy' ba', ma'hlaa' ba' hi- ma' dsaah' dsoo' hmih' høø', hi' gwii' ma'nuuy' ba', hi- ma'juu' ma'lä'jiiyh' ba', hi' hi- tä'ñee' ma'nuu' bih' ju'hmēē'.

23 Llu'la' kih' hi- sa' jmeē' to' dsē' kwaan' kin' —ga'jah' Jesús siiyh'.

24 Lä'koo' ma' ga'nää' discípulo kyaay' Jwaa' he', ga'løø' Jesús hlēēh' dsa' kih' Jwaa' mah' lä'dsooh' dsëy' ha- lä' ma' laay', ga'jäyh':

—¿Ha- lä' laa' hi- na'jēēh' hnäh' ma' na'nääh' hnäh' jee' oo' hwa' kii'? ¿Che' ma' laay' lä'koh' hma'tah- he- gwa'gyaa' lle'?

25 ¿Cher'mah' sa' laay' lä'ja- hi- na'jēēh' hnäh', ha- ba' lä' laay' ja-? ¿Che' ma' laa' jaa' dsa'ñuuh' hi- ma' kēh' hmiih' llu'? Né' ba' jne', lä'jēē' hi- kēh' hmiih' llu', hi- tääh' llu', hi- he' tääh' cha'neh' kih' rey ba'.

26 He'ja-, ¿hee- ba' laa' hi- na'jēēh' hnäh'? ¿Che' laa' jaa' hi- ngēē' juu' kih' Dio? Jnä' jwēēhn~ hnäh' laay' ba'. Hi' ma'ra- he- laay' jōøh' ga'lä'koh' ga'jñah' hi- ma'ngēē' juu' kih' Dio.

27 Jēēh', Jwaa' he' hi- na'sii' kih' lä'la-:

Cheen' jaa' hi- dsa'kwa' juu' kin'.

Hi- he' dsoo' ta' cha'nēh' mah' mi'lluy' jwē' kyah'.

28 'Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh'. Jee' kih' lä'jëë' hi' ga'lä'chaa' kih' dsa' mē', sa' chaa' hi' ngëë' juu' kih' Dio hi' jøøh' ga' lä'koh' ga' Jwaa' hi' ma' choo' jmi'. Pero hi' laa' mäh' ga' kih' gyuh' ya' jwii', hi' he' jøøh' ga' lä'koh' ga' Jwaa'.

29 Lä'jëë' dsa' hi' ga'nuu' kih' Jwaa' lä'kye' hi' ma' koo' ku'sih' ga'jmeë' dsoo' dsë' kih' Dio, ga'heeyh' saay' jmi' lä'koo' ga'jäh' Jwaa'.

30 Pero dsa' fariseo kyaah' dsa' hi' kyuh' ley ga'jmeey' ta' koo' ba' he' ma' jmeë' Dio kiyh'. Sa' ga'lä'hnøoy' ma' saay' jmi'.

31 Mah' ga'jäh' Dsa' jøøh' jnän':

—Jee' la' jwëëhn~ hnäh' ha' lä' laa' dsa' hi' chaa' na'. Lä'la' ba' laay'.

32 Dsa' hi' chaa' na' chaayh' miih' lä'koh' chih' hi' tääh' je'hmooh' hi' tooh' miih' kyaah' dsa' kyaayh'. Jäh': "Ma' juu' jnääh' su' he' jmeë' jëë' hoh' hnäh' kyaah' luu' hma'ta' pero sa' ga'hiih' hnäh' ma' jmeeh' hnäh' ja'. Ma'hä' jnääh' su' he' ti'meeh' dsë', ni' lä'ja' sa' ma'hooh' hnäh'", jäh' chih' siyh' dsa' kyaayh'.

33 'Lä'ja' ka'läh' jmeë' dsa' hi' chaa' na'. Jëeh', ja' Jwaa' hi' ga'kuh' ga'hih' miih' go'te' mah' ga'jäh' dsa' kiyh': "Kyey' jmi'le' hlih'."

34 Lä'ja' ka'läh', ja' Hi' ga'lëë' ngo' la' hi' kuh'hih' na'tee' kih' mah' jäh' dsa' kiyh': "Jlaay' ngëë', mah' lla'heeyh' ka'läh'. Jwayh' kyaah' lä'jëë' hi' koo' ku'sih', hi' laay' ome' kya' dsa' wa' hi' cha' hi'", jäh' dsa' hi' chaa' na'.

35 Pero kyaah' he' jmeë' Dio, lii' llu' ba' huud'së' kiyh' —ga'jäh' Jesús.

Ga'kuh' ga'hih' Jesús cha'neh' kih' Simón, jaa' dsa' fariseo

36 Ga'chuu' jaa' fariseo kyaah' Jesús mah' dsooy' cha'neh' kiyh', dsa'kuh' dsa'hiyh' kyaayh'. Lä' ma' ga'hey' cha'neh' kih' fariseo he', ga'gyay' nē' mes'.

37 Hi' ja' ba' jee' jwii' ja', ma' chaa' jaa' dsa' mē' hi' ma' kaah' wa' hi' cha' hi'. Pero lä'koo' ma' ga'nuuy' he' gya' Jesús kuh'hih' kyaah' fariseo he', he' ja' ngooy' jee' ja', ma' kyey' koo' së' jmi' mi' jwii'.

38 Ga'llooy' hooyh' huu' tii' Jesús, lä'jiih' ga'lä'gyuh' tii' Jesús kyaah' jmi' he' ga'tuu' mi'nëy'. Ga'mi'kiyh' kyaah' jnu' lley'. Ja' ga' ga'chuyh' tii' Jesús mah' ga'huuy' jmi' mi' jwii'.

39 Ma' ga'jëë' fariseo lä'koo' jmeë' dsa' mē' he', ma' jmeey' huud'së': "Wa'ra' jäh' kih' Jesús laa' jaa' hi' ngëë' juu' kih' Dio, lä'liiyh' ha' lä' laa' dsa' mē' hi' gya' chu'bë' tiiy'. Che' sa' nēy', he' hlih' jmah' ba' jmeë' dsa' mē' na'", ma' laay'.

40 Ja' ga' ga'jäh' Jesús siyh':

—Cha' koo' mi'juu' he' jwëëhn~ hne', Simón.

—Chiih' jnä', Ta' jwoh' —ga'jäh' Simón.

41 Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Uu' dsa' ma' ää' kih' hi' cha' kuu'. Jaa' hi' he', ma' ää' hña' hña'loo' kuu'. Hi' jñah' he' ma' ää' to'lo' gya'.

42 Sa' ma' cha' he' kyaah' ma' mi'hmaah' dsa' he'. Hih' dsa' cha' kuu' he' ga'jney' lä'ja' ba' kwaat' kih' lä'uu'. Jäh' da' koo'. ¿Hi' jaa' jee' lä'uu', hnäy' cha'ga'miih' dsa' cha' kuu' he'?

43 Ga'jäh' Simón:

—Go' laan' hi' ma' ää' cha'ga'miih' kuu' kiyh'.

—He' dsoo' na' kyah' —ga'jäh' Jesús.

44 Ja' ga' ga'jeh' Jesús hñii', ga'jëëy' dsa' mē' he', mah' ga'siyh' Simón:

—Jiih' da' nēh' mah' jëë' dsa' mē' la'. Lä'koo' ma'hen' cha'neh' kyah', sa' ma'kwëëh' jnä' jmi' he' ma' jñii' tii'. Pero dsa' mē' la', ma'huuy' jmi' he' haa' mi'nëy' mah' ma'chey' kyaah' jnu' lley'.

45 Hne' sa' ma'chuh' kin'. Pero dsa' mē' la', lä'jiih' ma' ga'hey' cha'neh' la', sa' ma' tuy' chuyh' tii'.

46 Sa' ma'huuh' aceit' ka'llen'. Pero dsa' mē' la', ma'huuy' jmi' mi' jwii' ma'tiin'.

47 He' ja' jwëëhn~ hne'. Ma'ke' ma'jmeey' cha'miih' dso'kye', ma'na' che' ba', jëeh' cha'miih' ma'lä'hnäy' jnä'. Pero jaa' hi' ma' ää' miih', miih' go'te' ba' hnäy' hi' ma'jmeë' jøh' dsë' kiyh'.

48 He' ja' ga'jäh' Jesús siih' dsa' mē' he':

—Ma'na' che' ba' dso'kye' kyah'.

49 Jñah' hi- ma' na-teeh' kyaay', ga-løoy' ngiiy' juu' kih' dsa-kyaayh':

—¿Hee- laa' dsa- na-, che' lä-kye- dso'kye- kih' dsa- chey'?

50 Pero ga-jäh' Jesús siih' dsa-më' he':

—Kih' he- ma-lä-dsoo' hoh', ma-laah' hne- kih' dso'kye-. Gwaah- ba' hne- llu'.

8

Ma' chaq- dsa-më' hi- ma' jmee- ta'he' kih' Jesús

1 Ma-ngëe' he- ja-, ngoo' Jesús lä-kaa- jwii- kaah' jwii- mäh- na'kway- ju'hmëe', ga-hlëeyh' dsa- lä-koo- jää- Dio dsa- lä-hih- kih'. Hi- lä-jëe' gya-tuu' apóstole ma' jmee- ko-jøh' kyaayh'.

2 Hi- ma' jmee- ko-jøh' kyaah' Jesús ko-llaa' dsa-më' hi- ga-hwëey- jmi-lle' hlih' kih', kyaah' hi- ma' dsaah' ka-läh'. Jee' kih' dsa-më' he' ma' hää' María hi- ma' tëeyh- Magdalena, hi- ma' jää- gye' jmi-lle' hlih'.

3 Ma' hää' Juana ka-läh', hi- ma' hää' më' Chusa. Chusa he' ma' kye- miih- ta' kih' Herode. Hi- ma' hää' Susana, kyaah' jwëe' ga' dsa-më' hi- ma' jmee- ta'he' kih' Jesús.

Juu' na-hmäa' lä-koo- la' kih' dsa- hi- jñee- mi'ju-

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

4 Jwëe' jwërte dsa- hi- ya-nää' lä-kaa- jee' jwii- kih', hi- ga-kuh' jee' ma' cheh' Jesús. He-ja- ga-siiyh- kyaah' juu' na-hmäa' la-:

5 —Jaa- dsa- ngoo' ga-jñee- mi'ju-. Jee' ngooy' jñee- mi'ju- ja-, ga-saa' miih- cha'jwë'. Ma' ga-ngëe' dsa-, ga-hee' ga-soyh' kih' mi'ju- ja-, hi- ga-jñaa' ta' hi- hëe- gyuah' ga-kuyh-.

6 Jyoh' mi'ju- ga-saa' në' gwaah' he- nøø' miih- në' kuu'. Ga-hya- ba' mi'ju- ja-, pero chah' ba' ga-lä-kiit' kih' he- sa' gyah' gwaah' ja-.

7 Hi- jyoh' ka-läh' mi'ju- ga-saa' jee' chaah' too'. Ga-kwaa' ga' chaah' too' ja-, he-ja- ga-uu- chaah' kih' jee' na'too'.

8 Hi- jyoh' mi'ju- ja-, ga-saa' jee' la' hwa' jmah', he- ja- ba' ga-hii', ga-kwa' hña-loo' mii' lä-koo- chaah'.

Ma' ga-dsaa' juu' he- ma' kway- ja-, ga-hlëeyh' koo- ki-gaa-, ga-jäyh':

—Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

9 He-ja- ga-ngii' discípulo juu' kiyh' ga-siiyh-:

—¿Hee- hnøø' jäh- juu' na-hmäa' he- ma-kwah' na-?

10 He-ja- ga-jäyh':

—Hnäh' ba' na-ngëh- ' hnäh' jwë' lä-kyuuh- hnäh' ha- lä- jää' Dio hnäh' lä-hih- kih', he- sa' ma' kyuuh- dsa- jää'. Pero hi- jñah', hlëehn' kyaah' juu' na-hmäa' ba'. Lä-ja-, ma' ke' he- ga-jëe', sa' lä-jnä' kiyh'. Hi- ma' ke' nuuy-, ni' lä-ja- sa' lä-ngëe'.

Ga'jmeeh' Jesús juu' he- hnøø' jäh- juu' na-hmäa' kih' hi- na'jñee' mi'ju-

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 Lä-la- hnøø' jäh- juu' na-hmäa' ja-. Mi'ju- ja- la' kwaat- juu' kih' Dio.

12 Hi- mi'ju- he- ga-saa' cha'jwë', la' kwaat- dsa- hi- ga-nuu' juu' kih' Dio. Mah' chah' ba' gwa' hi-sa-llu' jñuuyh- juu' he- ma-na-jnäa' neh- tuh-dsëy'. Mah' sa- lä-heey' juu' kih' Dio hi- lä-ja- sa- lääy' kih' dso'kye-.

13 Heh' mi'ju- he- ga-saa' në' gwaah' he- nøø' miih- në' kuu'. Lä-ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio. Jëe- ba' dsëy' lä- ma' to-në' ga-nuuy'. Hi- he' laa' lä-koo- he- sa' cha- jmoo' kih'. Heeyh- ko-hwëe' juu' kih' Dio. Pero wa'ra- ja' he- wii' në' kiyh', beey' Dio.

14 Heh' mi'ju- he- ga-saa' jee' kih' chaah' too' ja-, lä-ja- laa' dsa- hi- nuu- juu' kih' Dio. Pero ma' miih- lä-ja- ba' dsa-lä-øoy' kih' Dio. Kih' he- kye- gyih' huudsë- lä-chay- kuu', hi- tih- dsëy' lä-jë- he- cha- jmi-gyuu- la-. He-ja- ni' miih- sa' ga-jmäa' kiyh' heh' juu' he- ga-nuuy' ja-.

15 Pero mi'ju- he- ga-saa' hwa' llu', lä-ja- laa' dsa- hi- nuu- lä-kaa- tuh-dsë', ngoo' bih' chooyh- koo- hwëh- juu' he- ga-nuuy' ja-. He-ja- ba' ja- jmeey' cha-miih- ta' llu' kih' he- kwëeh- dsëy'.

Juu' na-hmäa' lä-koo- la' kih' wa'je-
(Mr. 4:21-25)

16 Ni' jaa' sa' hih' je' mah' jlëy' kyaah' koo' kyaah', ni' sa' chiyh' neh' jii'. He' chiyh' jee' nii' ba' mah' lä' jnä' kih' lä' jëë' hi' dsa' taah' cha'neh'.

17 Lä' jë' he' na' hmää', lloo' koo' jmi' lä' jnä'. Hi' lä' jë' he' sa' jnä', la' kwaat' lä' jnä'.

18 Kye' da' hnäh' kwaat' kih' juu' he' nuuh' hnäh'. Jëh', lä' jëë' hi' ngëë' miih', hi' he' lä' ngëë' cha' ga' miih'. Lä' jëë' hi' jmee' ngëë', lä' kye' he' ja' llaa' ba'.

Øøh' Jesús kyaah' chooy'

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Ga' lla' nää' øøh' Jesús kyaah' chooy' jee' ma' kway' juu'. Pero sa' ga' la' ma' lla' nääy' chuh' kiyh', kih' he' ma' tääh' jwëë' dsa'.

20 Ga' he' jaa' hi' na' jmeeh' juu' kiyh', ga' jäyh':

—Hi' maa' kyaah' kyaah' øøh' tääh' ka' hne', hnøøy' jëëy' hne'.

21 He' ja' ga' jëeyh' kih' dsa' he', ga' siyh':

—Hi' nuu' juu' kih' Dio mah' jmeey' he', hi' he' ba' llaa' maa' kyaan', hi' he' ba' llaa' øøhn'.

Ga' jmee' Jesús hih' kih' lle' mah' hii' tii'

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Koo' jmi' ja', ga' he' Jesús neh' koo' na' moo' kyaah' discípulo kyaay' mah' ga' siyh':

—Wa' haan' ta' hngaah' ko' taa' jmi' juuh' la'.

Mah' ga' nääy'.

23 Ta' ko' jiih' ga' nääy' ne' jmi' ja', ga' gwii' Jesús. Ni' juu' ga' sa' hii' ma' ja' koo' lle' tä' ne' jmi' ja'. Ga' hii' goo' jwërte kiyh' he' ma' hmääy' cha' jmi' ja'.

24 He' ja' ga' chaay' Jesús jee' ma' na' gwiiy' ga' jäyh':

—Ta' jwoh', ta' jwoh'. Ngoo' ga' juu' jne' jee' la'.

Ma' ga' nooy', ga' jmeey' hih' ga' jä' tii' lle', hi' ga' jmeey' hih' kih' jmi' ka' läh'. Lä' चाह' ja' ga' jä' tii' go' te'.

25 —Miih' go' te' ma' lä' dsoo' hoh' hnäh' —ga' jäh' Jesús siyh' discípulo kyaay'.

Peer' ga' lä' goyh' hi' ga' jëë' dsayh'. Mah' ma' jäyh' siyh' dsa' kyaayh':

—¿Hee' llaa' dsa' na' he' liyh' jmeey' hih' kih' lle' hi' jmeey' hih' kih' jmi', hi' lä' ja' nuuh' kiyh' ka' läh'?

Dsa' hi' ma' kye' jmi' lle' hlih' chee' Legión

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Ja' ga' ga' lla' nääy' jee' tääh' dsa' hi' chee' gadareno. Hwa' kih' hi' he' jä' ta' hngaah' jmi' kih' hwa' Galilea.

27 Ma' ya' hëë' Jesús neh' na' moo' jee' la' cha' hoo' jmi' ja', ja' jaa' dsa' hi' ma' chaa' jee' jwii' ja' ga' mi' jëey'. Ma' lä' hii' jøø' jmi' lle' hlih' kiyh'. Sa' cha' hmiih' ma' këyh'. Sa' ma' gyay' cha'neh'. Ma' gyay' jee' la' to' høø' kih' hii' ba'.

28 Lä' koo' ma' ga' jëëy' Jesús, ga' hooyh' kii' mah' ga' jwääy' hñiiy' cha' ne' Jesús, ga' hlëëy' ki' gaa':

—¿Hee' hnooh' jmeeh' kin', Jesús, Joo' Dio hi' gya' gyuh'? Ta' jmee' hñaa' hoh', ta' jmeeh' jnä' —ga' jäh' jmi' lle' hlih' he'.

29 (Jëh', ma' ngëë' ma' jmee' Jesús hih' kih' jmi' lle' hlih' he' jää', he' ya' hëëy' kih' dsa' he'. Ma' lä' hii' heeh' jmi' lle' hlih' he' wii'. Ma' ke' ma' hñuu' dsa' gooy' kyaah' caden' hi' ma' gwëy' tiiy' kyaah' jwi' hma' he' hë' too', he' ma' hnäy' ba' ja'. Hi' ma' jøø' jmi' lle' hlih' kiyh' ta' hwa' kii' jee' sa' kwa' ni' miih'.)

30 He' ja' ga' ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Hee' cheeh' hne'?

—Jwëë' chee' jnääh' —ga' jäh' jmi' lle' hlih' he'.

Ga' jäyh' lä' ja' kih' he' ma' llaa' jwëë' jwërte dsa' hlëëh' hi' ma' tääh' tuh' dsë' dsa' he'.

31 Ga' chuuy' kyaah' Jesús mah' sa' ma' cheey' cha' je'.

32 Moh' ja' ma' tääh' koo' nää' ñe' ma' kuh' nuu'. He' ja' ga' chuuy' jmi' lle' hlih' he' kyaah' Jesús mah' kway' jwë' dsa' taayh' kih' ñe' he'. Ga' kwa' ba' Jesús jwë'.

33 Ga' hwëë' jmi' lle' hlih' he' ga' nääy' ga' taayh' tuh' dsë' ñe'. Lä' चाह' ja' lä' jëë' ñe' he' ga' kyuu'. Ma' ga' tëëy' koo' lle' hwa', ko' dsoo' jwë' ba' ga' saay' lä' ga' të' cha' jmi' juuh'. Jee' ja' ga' juuy' neh' jmi'.

34 Dsa⁻ hi⁻ ma' tääh' hää~ ñe' he', ma' ga⁻jëy' ga⁻la' lä⁻ja⁻, ga⁻näy' ko⁻chih' cha⁻hliiy⁻ na⁻jmeeyh' juu' ta' jee' jwi⁻ hi⁻ lä⁻kaa⁻ kih' hi⁻ ma' tääh' jee' nuu⁻ kih'.

35 He⁻ja⁻ ga⁻hwëë⁻ dsa⁻ na⁻nää' na⁻jëy⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻la'. Lä⁻koo⁻ ma' ga⁻tëë' dsa⁻ chuh⁻ kih' Jesús ga⁻jëy' dsa⁻ hi⁻ ga⁻hwëë⁻ jmi⁻lle' hliih' kih' he'. Ma' gya' huu' ti⁻ Jesús, ma⁻kyeyh' hmih⁻, hi⁻ ma⁻jä' kih'. He⁻ja⁻ ga⁻lä⁻goh' lä⁻jëë⁻ dsa⁻.

36 Dsa⁻ hi⁻ ga⁻jëë', ga⁻jmeeyh' juu' ha⁻ lä⁻ ga⁻la' he⁻ ga⁻hlaa' hi⁻ ma' kye⁻ jmi⁻lle' hliih' he'.

37 He⁻ja⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ gadareno ga⁻chuuy' kyaah' Jesús mah' wa' llaayh' kih' ta' jee' jyoh', jëeh' ma' goyh' jwërte. He⁻ja⁻ ga⁻he' Jesús neh' na⁻moo' ngaah' bih'.

38 Dsa⁻ hi⁻ ga⁻hwëë⁻ jmi⁻lle' hliih' kih' he', ga⁻chuuy' kyaah' Jesús mah' ma' kway' jwë' ma' dsooy' kyaayh'. Pero Jesús ga⁻jmeë' mada⁻ kih', he⁻ jäy' ba'. Ga⁻jäh':

39 —Gwaah⁻ cha⁻neh' kyah'. Go⁻jmeeh' juu' kih' dsa⁻, ha⁻ koo⁻ sa⁻ juuh⁻ he⁻ ma⁻jmeë' Dio kyaah' hne⁻.

He⁻ja⁻ ngaayh', ga⁻løøy' jmeeyh' juu' lä⁻kaa⁻ jee' jwi⁻ ha⁻ koh' sa⁻ juuh⁻ he⁻ ga⁻jmeë' Jesús kih'.

Jō-mii' Jairo kyaah' jaa⁻ dsa⁻më' hi⁻ ma⁻ dsaah'

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

40 Ma' ga⁻lloo' Jesús ta⁻ hngaah' ko⁻taa⁻, peer⁻ jwëë' dsa⁻ ma' tääh' jääy⁻ he⁻ja⁻ ga⁻heeh⁻ dsih' lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsë'.

41 Jee' ja⁻ ga⁻lloo' jaa⁻ dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ chee⁻ Jairo hi⁻ ma' laa' ta' kih' gwah'. Dsa⁻ he' ga⁻juuh' jney' cha⁻ne' Jesús, ga⁻chuuy' kyaah' mah' dsooy' cha⁻neh' kih'.

42 Ma' chaa⁻ jaa⁻ jō-miiy' hi⁻ ma' laa' gyuu⁻ koo⁻ mëë' kyaay'. Chih⁻më' he' ma' hää' koo⁻ gya⁻to' jī-ñe⁻. Hi⁻ he' na⁻ kyaa' ngoo' ga⁻juu'.

Jee' hää' Jesús jwë' ngoo' kyaah' Jairo, peer⁻ na⁻lää⁻ na⁻jlëë⁻ bih' dsa⁻, jëeh' jwëë' jwërte dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää' kyaayh'.

43 Jee' kih' dsa⁻ he' ma' hää' jaa⁻ dsa⁻më' hi⁻ ma⁻hya⁻ gya⁻to' jī-ñe⁻ dsaah' dsoo' kih'. Dsa⁻më' he' ga⁻mi⁻lla⁻ lä⁻jë⁻ go⁻te' he⁻ ma' cha⁻ kih', ga⁻heey' kyaah' të⁻më⁻.

Pero ni⁻ jaa⁻ të⁻më⁻ sa⁻ ga⁻lih' ma' jmeë' më⁻ kih'.

44 Ga⁻lloo' ta⁻ ka⁻luu' Jesús mah' ga⁻suy' miih⁻ cha⁻gooy⁻ cha⁻hoo' sa⁻hmih⁻ kih'. Lä⁻chah' ja⁻ ga⁻hna' he⁻ ma' jëëy⁻ dsoo' kih'.

45 He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Jesús:

—¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ ma⁻su' cha⁻hoo' sa⁻hmih⁻ kin'?

Pero ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻bääh⁻ hñii'. He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Pee' kyaah' lä⁻jëë⁻ dsa⁻ kyaayh':

—Ta⁻jwoh', jwëë' dsa⁻ hi⁻ dsa⁻kya⁻ dsa⁻jnaah' hne⁻ mah' jawah': “¿Hi⁻ na⁻ ma⁻su' cha⁻hoo' sa⁻hmih⁻ kin'?”

46 He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Jesús:

—Chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ ma⁻su' sa⁻hmih⁻ kin'. Jëeh' ma⁻lä⁻liih⁻ heh' be' kin' ma⁻mi⁻hlää' jaa⁻ dsa⁻.

47 Ma' ga⁻lä⁻jnäa' dsa⁻më' he', goh⁻ bih' ngooy' na⁻juuyh' jney' cha⁻ne' Jesús. Ga⁻jmeeyh' juu' cha⁻ne' lä⁻jëë⁻ dsa⁻, he⁻ kih' ja⁻ he⁻ ga⁻tëy' cha⁻hoo' hmih⁻ kih' Jesús. Hi⁻ ga⁻jmeeyh' juu' he⁻ ga⁻jä' kih' lä⁻chah' ja⁻.

48 He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Jesús siiyh':

—Ma⁻hlaah' ba' hne⁻ he⁻ ma' dsaah', lä⁻llu' he⁻ ma⁻lä⁻dsoo' hoh'. Gwaah⁻ ba' hne⁻ kyah' lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh'.

49 Lä⁻ ma⁻chëh' ba' Jesús hlëeh⁻, ma' ga⁻lloo' jaa⁻ moz⁻ kyaa' hi⁻ ma' laa' ta' kih' gwah', mah' ga⁻jmeeyh' juu' kih' Jairo, ga⁻siiyh':

—Ma⁻juu' ba' gyuu⁻ më' kyaah'. Mo⁻to⁻ kwa⁻ ga⁻ ta' kih' Ta⁻jwoh' na⁻.

50 Ma' ga⁻nuu' Jesús juu' he⁻ ma⁻kye⁻ dsa⁻ he', ga⁻siiyh' Jairo:

—Ta⁻ ka⁻ huu⁻dsë⁻. Jmeë' dsoo' hoh' ba'. Mah' jëeh' lä⁻jiih' ba' chih⁻më' kyaah'.

51 Ma' ga⁻he' Jesús cha⁻neh' kih' Jairo, sa⁻ ga⁻kway' jwë' ma' dsa⁻taah' jñah' dsa⁻. Ma⁻la⁻ Pee' kyaah' Jacobo kyaah' Jwaa⁻ hi⁻ kyaah' cho⁻jmi⁻ chih⁻më' hi⁻ ma⁻na⁻juu' he' ba' ga⁻taah'.

52 Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba' hi⁻ tääh' jee' ja⁻ ma' ki⁻hoo⁻ kih' chih⁻më' he'. He⁻ja⁻ ga⁻jäh' Jesús siiyh':

—Ta⁻ hoo⁻ hnäh'. Chih⁻më' na⁻ sa⁻ na⁻juuy', he⁻ na⁻gwiiy⁻ ba' na⁻.

53 Ga⁻mi⁻kwah¹ ba¹ dsa⁻ kih¹ Jesús ma¹ ga⁻nuuy¹ juu¹ ja⁻. Jëeh¹, ñe⁻ bih¹ he⁻ ma¹ na⁻juu¹ go⁻te⁻ ba¹ chih⁻më¹ he¹.

54 Mah¹ ga⁻sooh¹ Jesús goo⁻ chih⁻më¹ he¹, ga⁻hlëeyh¹ ki⁻gaa⁻, ga⁻jäyh¹:

—Chih⁻më¹, noo⁻.

55 He⁻ja⁻ joh¹ ka⁻läh¹ jmi⁻lle¹ kiyh¹. Lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁻lä⁻jiiyh¹, mah¹ ga⁻nooy⁻. Ja⁻ga⁻ ga⁻jmeë¹ Jesús mada⁻ kwëeyh¹ he⁻ kuyh¹.

56 Peer⁻ ga⁻jëë¹ dsah⁻ cho⁻jmi⁻ chih⁻më¹ he¹. Hi¹ ga⁻jmeë¹ Jesús mada⁻ mah¹ sa⁻ kooyh¹ juu¹ kyaah¹ ni¹ jaa⁻ he⁻ ga⁻la¹ lä⁻ja⁻.

9

Ga⁻cheë¹ Jesús lä⁻jëë⁻ gya⁻tuu¹ na⁻kwa⁻ juu¹

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

1 Ga⁻jøøh⁻ Jesús lä⁻jëë⁻ discípulo kyaay¹, ga⁻kwëeyh¹ be¹ mah¹ jmeey¹ hih⁻ hwëë⁻ hi⁻sa⁻llu¹ hi⁻ jmeeh⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻kwëeyh¹ be¹ mah¹ mi⁻hläy¹ dsa⁻dsaah¹.

2 Ga⁻cheey¹ mah¹ dsa⁻kway¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁻ kih¹, hi¹ lä⁻kye⁻ he⁻ mi⁻hläy¹ dsa⁻dsaah¹.

3 Ga⁻jäh¹ Jesús siih⁻ lä⁻jëë⁻:

—Ta⁻ ka⁻ hnäh¹ ni¹ miih⁻ kih¹ cha⁻jwë⁻. Ta⁻ ka⁻ hnäh¹ hma⁻hu⁻, ta⁻ ka⁻ hnäh¹ hmih⁻tuh⁻, ta⁻ ka⁻ hnäh¹ he⁻ñiih⁻, ni¹ kuu¹, ni¹ ta⁻ ka⁻ hnäh¹ jyoh¹ lëë¹ hmih⁻ kyah¹ hnäh¹.

4 Wa¹ he⁻ cha⁻ he⁻ hne¹ jee¹ lla⁻nää¹ hnäh¹, ja⁻ go⁻taah¹ hnäh¹ ha⁻ koo⁻ jiih¹ lä⁻hëeh¹ hnäh¹ jee¹ ja⁻.

5 Cher⁻mah¹ cha⁻ koo⁻ jee¹ jwii⁻ jee¹ sa⁻ heeyh¹ hnäh¹, ja⁻ hwëeh⁻ hnäh¹ go⁻te⁻ jee¹ ja⁻. Ja⁻ hlah¹ hnäh¹ wa⁻hløø⁻ he⁻ na⁻beh⁻ tiih¹ hnäh¹ mah¹ jmeë¹ lii⁻ he⁻ ma⁻la¹ kwaat⁻ kih¹ bih¹ ja⁻ —ga⁻jäh¹ Jesús siyh⁻ discípulo kyaay¹.

6 Ja⁻ga⁻ ga⁻taayh¹ jwë¹, ga⁻näy¹ lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ jwii⁻ kway¹ ju⁻hmëë¹ kih¹ Dio, ma⁻la¹ mi⁻hläy¹ dsa⁻dsaah¹ lä⁻kaa⁻ jee¹ ga⁻näy¹.

Herode ga⁻jmeë¹ huu⁻dsë⁻ he⁻ ma⁻lä⁻jiih⁻ Jwaa⁻

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Herode hi⁻ ma¹ laa¹ lle⁻moh¹, ga⁻nuu¹ lä⁻jë⁻ he⁻ ma¹ jmeë¹ Jesús. Sa⁻ ñey⁻ he⁻

huu⁻dsë⁻ ma¹ jmeey¹, jëeh¹ ko⁻llaa¹ ma¹ jäh¹ Jwaa⁻ ba¹ he¹ hi⁻ ma⁻lä⁻jiih⁻.

8 Hi⁻ jñah¹ koo⁻ nää¹ ma¹ jäh¹: “Elía ba¹ oo⁻ hi⁻ ma⁻hñaa¹.” Hi⁻ jñah¹ ga¹ ma¹ jäh¹: “Go⁻ laa¹ jaa⁻ hi⁻ ga⁻ngëë¹ juu¹ kih¹ Dio llo⁻joo¹ ba¹ na⁻ hi⁻ ma⁻lä⁻jiih⁻.”

9 He⁻ja⁻ ga⁻jmeë¹ Herode huu⁻dsë⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ja⁻? ¿Ja¹ jnä¹ ga⁻jmeen¹ mada⁻ he⁻ ga⁻ku¹ dsa⁻ lle¹ Jwaa⁻? ¿Hi⁻ ba¹ na⁻, hi⁻ nuun⁻ kih¹ jmeey¹ ja⁻ koo⁻ në¹ he⁻ juh⁻gaa⁻?

Hi⁻ ma¹ hnøøy¹ ma¹ dsa⁻jëy⁻.

Ga⁻ääh⁻ Jesús hñaa¹ mil dsa⁻ñuu⁻

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Ma¹ ga⁻lla⁻nää⁻ lä⁻jëë⁻ apóstole he¹, ga⁻jmeeyh¹ juu¹ kih¹ Jesús lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻jmeey¹. Ja⁻ga⁻ ga⁻jääy¹ kah¹ apóstole, ga⁻näy¹ ta⁻ hwa¹ kii¹ jäh⁻ jee¹ jwii⁻ he⁻ chee⁻ Betsaida.

11 Pero ma¹ ga⁻lä⁻liih⁻ dsa⁻, ga⁻näy¹ chaay¹ kaah¹ kiyh¹. Ga⁻heeh⁻ bih¹ dsa⁻ he¹. Mah¹ ga⁻løøy¹ hlëeyh⁻ ha⁻ lä⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁻ kih¹. Hi¹ ga⁻mi⁻hläy¹ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma¹ dsaah¹.

12 Lä⁻koo⁻ ma¹ ngoo¹ ga⁻hloo¹ jmi⁻ ja⁻, lä⁻jëë⁻ gya⁻tuu¹ discípulo ga⁻ya⁻jäh⁻ kih¹ Jesús mah¹ ga⁻siyh⁻:

—Chiih¹ dsa⁻ na⁻ wa⁻ lla⁻näy¹ lä⁻kaa⁻ jee¹ jwii⁻ mäh⁻ hi⁻ lä⁻kaa⁻ jee¹ nuu⁻ jee¹ tääh¹ dsa⁻ lä⁻ku⁻ lä⁻jii⁻ la⁻. Wa⁻ lla⁻hnøøy¹ he⁻ kuyh¹ hi⁻ lä⁻kye⁻ jee¹ jäy¹. Jëeh¹, hwa¹ kii¹ jmah¹ ba¹ la¹ jee¹ tøøhn¹ la⁻.

13 Mah¹ ga⁻jäh¹ siyh⁻ discípulo kyaay¹:

—Hnäh¹ ba¹ kwëeyh¹ he⁻ kuyh¹.

Mah¹ ga⁻jäh¹ siyh⁻ Jesús:

—Kye¹ jnääh¹ ma⁻la¹ hñaa¹ he⁻ñiih⁻ ba¹ kyaah¹ uu¹ hmooh⁻. ¿Che¹ dsa⁻nøø¹ jnääh¹ dsa⁻lä⁻ jnääh¹ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ na⁻?

14 Koo⁻ hñaa¹ mil ma¹ tee¹ dsa⁻ñuu⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ jee¹ ja⁻. He⁻ja⁻ ga⁻siyh⁻ lä⁻jëë⁻ discípulo kyaay¹:

—Jmeë¹ hnäh¹ mada⁻ mah¹ dsa⁻taah¹ dsa⁻ ma⁻ kih⁻kih¹, ma⁻ to⁻lo⁻gyaa¹ lä⁻koo⁻ nää¹.

15 Lä⁻ja⁻ ga⁻jmeë¹ discípulo. Ga⁻jmeey¹ mada⁻ ga⁻taah¹ dsa⁻ hwa¹.

16 Ja⁻ga⁻ ga⁻ka¹ Jesús lä⁻jë⁻ hñaa¹ he⁻ñiih⁻ ja⁻, kyaah¹ lä⁻uu¹ hmooh⁻ he¹, ga⁻jëy¹ ta⁻ gyuu¹ mah¹ ga⁻kway¹ ti⁻hmaah¹ kih¹ Dio.

Ja-ga' ga-llaay' mah' ga-kwëeyh' discípulo kyaay' na'llay- cha-në' lä-jëë' dsa-.

17 Ga-lä-jëë' ba' dsa- ga-kuh- lä-jiih' ga-këë'. Ma-la- ma-kuh- lä-jëë' dsa-, ga-kah' gya-to' sa-mi-h- jwí he- ga-chaay' ja-.

*Ga-jäh' Pee' Jesús he' laa' Cristo
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)*

18 Koo- hä' ma' gya' Jesús ngiiy' kiyh' kih' Dio jee' sa- chaa- dsa-. Ma-la- discípulo ba' ma' tääh' kyaayh' jee' ja-. He-ja- ga-ngii' Jesús juu' kiyh':

—¿Ha- lä- jäh' dsa- kin-, hi- jnä' laay'?

19 —Ko-llaa' dsa- jäh', Jwaa- hi- ma' choo- jmi- ba' hne-. Jñah' jäh', Elía ba' hne-. Jñah' ko-llaa' jäh', hne- laah' jaa- hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo' joo' hi- ma-lä-jiih' —ga-jäh' discípulo kyaay'.

20 Mah' ga-jäh' Jesús siiyh':

—¿Ha- ga- hnäh' na-, hee- jwah' hnäh' kin-, hi- ba' jnä' laah' hnäh'?

He-ja- ga-jäh' Pee' siiyh':

—Hne- he' Cristo hi- ga-chee' Dio.

*Ga-mi-jnäa- Jesús juu' he- juuy'
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)*

21 Pero ga-taah- Jesús juu' discípulo kyaay' mah' sa- kooyh' juu' ja- kyaah' ni' jaa-.

22 Hi- ga-jäh' Jesús siiyh' discípulo kyaay':

—Jmee' bii' kih' Hi-ga-lëë'ngo' la- jëë' cha-mi-h- wii'. Hi- dsa-gyuu' sa- lä-hnäa' dsih', lä-ja- dsa-kaah' kyaay' jmi-dsa-, kyaah' ta-jwöh' kyaay' ley sa- lä-hnäa' dsih'. Hi- jmee' bii' kiyh' juuy' mah' lä-jiiyh' ka-läh' ga-ma-hya- hnë- jmi-.

23 Ja-ga' ga-siiyh' lä-jëë' dsa-:

—Cher'mah' hi- hnø' jä- kyaah' jnä', sa- wa' jmääy' hñiiy' kwaat-, wa' jääy' cru' kyaay' koo- jmi- koo- jmi- mah' wa' jmeey' ko-jöh' kyaah' jnä'.

24 Jëeh', lä-jëë' hi- hää- hñii' mah' sa' juuy', hi- he' juu' ba'. Pero lä-jëë' hi- kwaa- hñii' juu' kwaat- kin-, hi- he' ba-lää'.

25 ¿Hee- ya-jøø' ka' dsa- ma-ke- ga-liyh' lä-jë- he- cha- jmi-gyuu- la- mah' wa-ra- ga-juuy', sa- tëeyh' kih' Dio? ¿Hee- jmää' kiyh' cher'mah' ga-heey' hñiiy'?

26 Cher'mah' hi- jmee- na-hiih' kin- o kyaah' juu' kin-, ja-ba-lä-ja- jmee' na-hiih' Hi-ga-lëë'ngo' la- kyaayh', wa-ra- jayh' ka-läh' jee' je- jih'gyeh' kiyh', ja-ba' kyaah' je- kih' Tää', hi- kih' lä-jëë' ángele hi- na-jngëe' kyaay'.

27 Pero ju'dsoo' jwahn-, chaa- ko-llaa' dsa- hi- tääh' jee' la-, sa' juuy' jää' sa' ga' ma-jëey- ha- lä- la' be' kih' Dio hi- jmee' hih-.

*Ga-lä-sëë' Jesús to-lo- në' ko-llaa' discípulo
(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)*

28 Ma-ngëe' ga' koo- jñaa' jmi- he- ga-hlëeyh' juu' ja-, ga-wii' Jesús koo- moh' na-ngiiy' kiyh' kih' Dio ko-jöh' kyaah' Pee' kyaah' Jwaa' kyaah' Jacobo.

29 Ta-ko-jiih' ma' ngiiy- kiyh' kih' Dio, ga-lä-sii' mo-nëy'. Hmiih- kiyh' ga-la' tøj-lëë- ñih'.

30 Ga-lä-jnäa' uu' dsa-ñuu- hi- ma' lla- juu' kyaayh'. Jaa- he' Moisé, hi- jaa- he' Elía,

31 hi- ga-lä-jnäa' jee' jnä' jih'gyeh' ja-. Ma' hlëeyh- ha- lä- ya-hëe' Jesús jmi-gyuu- la-, he- lä-te' jee' jwii- Jerusalén ba' ja-.

32 Pee' kyaah' hi- ma' jmee- ko-jöh' kyaayh' jee' ja-, ma-ke- lä-gwiiy- ma' kway- be'. Ga-jëë' bih' ha- koo- sa- jøøh' Jesús hää' jee' kih' lä-uu' dsa- he'.

33 Lä-koo- ma' ngoo' ga-lä-øø' dsa- he', ga-jäh' Pee' siiyh' Jesús:

—Ta-jwöh', he- ba' che- llu' he- tøøh' jne' ko-jöh' jee' la-. Jmee' jnääh' hnë- hne' kyaah' moo-, koo- kyah', koo- kih' Moisé, hi- koo- kih' Elía.

Pero sa' ma' ñe- Pee' he- ja- ma' hlëeh-.

34 Hlëeh- gyih' lä-ja-, ma' ga-jyoo' koo- jni- he- ga-läay- lä-jëey-. Ma' ga-jëe' Pee' kyaah' dsa-kyaayh' na-läay- jni- ja-, ja' ga-lä-goyh-.

35 Jee' jni- ja- ga-hlëeh' koo- juu' he- jäh' lä-la-:

—Hi- la- na- gyuu- kyaan- hi- hnaan-. Nu- hnäh' kiyh'.

36 Ma-ngëe' ma-hlëeyh' lä-ja-, ga-jä' hñii' Jesús. Pero discípulo kyaay' sa' ga-koo' ni' mi-h- juu' kyaah' ni' jaa-, ga-lä-hii' mi-h- ga-hmäy' lä-jë- he- ga-jëey' ja-.

Ga⁻mi⁻hlää⁻ Jesús jaa⁻ chih⁻ hi⁻ ma⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

37 Ma⁻ ga⁻jnä⁻ jyoh⁻ jmi⁻, ga⁻jñäy⁻ moh⁻ jee⁻ ma⁻ tääyh⁻ ja⁻. Jwëë⁻ jwërte dsa⁻ ya⁻nää⁻ ga⁻mi⁻jëy⁻ Jesús.

38 Jee⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ ma⁻ hää⁻ jaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ga⁻hlëeh⁻ ki⁻gaa⁻, ma⁻ jäyh⁻:
—Ta⁻jwoh⁻, chuun⁻ kyaah⁻ hne⁻. Jëë⁻ da⁻ chih⁻ñuuh⁻ kyaan⁻ la⁻, hi⁻ laa⁻ gyuu⁻ koo⁻ mëë⁻ kyaan⁻.

39 Lä⁻la⁻ jmee⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ kiyh⁻. Sooyh⁻ kiyh⁻ mah⁻ jmeey⁻ hooyh⁻ jee⁻ ki⁻bäy⁻. Jmeey⁻ hwëë⁻ peh⁻ hooy⁻. Ma⁻hwaay⁻ go⁻te⁻, ja⁻ga⁻ tu⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ he⁻ kiyh⁻.

40 Ma⁻chuun⁻ kyaah⁻ discípulo kyaah⁻ mah⁻ ma⁻lleey⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ he⁻ pero sa⁻ ma⁻liyh⁻ —ga⁻jäh⁻ jmii⁻ chih⁻ he⁻.

41 Mah⁻ ga⁻jëh⁻ Jesús juu⁻ kiyh⁻:

—jHe⁻ ba⁻ che⁻ hweh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ dsa⁻ chaa⁻ na⁻! Sa⁻ hii⁻ lä⁻dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kwee⁻. ¿Lih⁻ ba⁻ llaa⁻ he⁻ gyan⁻ kyaah⁻ hnäh⁻? Mo⁻so⁻ lä⁻be⁻ dsen⁻ gya⁻ ga⁻ jnä⁻ kyaah⁻ hnäh⁻. Ya⁻jää⁻ da⁻ chih⁻ na⁻ ta⁻ la⁻.

42 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ngoo⁻ ya⁻jäh⁻ chih⁻ he⁻ kih⁻ Jesús, jmi⁻lle⁻ hlih⁻ he⁻ ga⁻jwäy⁻ hwa⁻ mah⁻ ga⁻ki⁻ ga⁻bäy⁻ wii⁻ jwërte. Pero ga⁻juu⁻ Jesús kih⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ mah⁻ ga⁻mi⁻hläy⁻ chih⁻ he⁻. Ja⁻ga⁻ ga⁻ngëy⁻ chih⁻ he⁻ kih⁻ jmiy⁻.

43 Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁻ ha⁻ koh⁻ sa⁻ jøøh⁻ laa⁻ Dio.

Ga⁻mi⁻jnää⁻ Jesús juu⁻ jee⁻ ga⁻të⁻ to⁻ jiih⁻ he⁻ juuy⁻

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ta⁻ko⁻ jiih⁻ tääh⁻ jëë⁻ dsayh⁻ kih⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻jmeë⁻ Jesús ja⁻, ga⁻jäyh⁻ siyh⁻ discípulo kyaay⁻:

44 —Wa⁻ lä⁻ngëeh⁻ hnäh⁻ kwee⁻ juu⁻ la⁻. Hi⁻ ga⁻lëë⁻ngo⁻ la⁻, lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ ngëë⁻ dsih⁻ goo⁻ jñah⁻ dsa⁻.

45 Pero discípulo kyaay⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻ngëë⁻ juu⁻ ja⁻. Ma⁻ na⁻jlë⁻ huud⁻dsë⁻ kiyh⁻ he⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻ngëëy⁻. Hi⁻ ma⁻ goyh⁻ ma⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús he⁻ hnøø⁻ jäh⁻ juu⁻ ja⁻.

Hii⁻ na⁻ lee⁻ jøøh⁻ jee⁻ jmeë⁻ Dio hih⁻

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 Discípulo kyaay⁻ ga⁻taah⁻ ga⁻ti⁻ ga⁻choo⁻ juu⁻ hii⁻ jaa⁻ jee⁻ lä⁻jëë⁻ leey⁻ jøøh⁻ kih⁻ dsa⁻kyaayh⁻.

47 Pero ga⁻lä⁻kyuu⁻ Jesús huud⁻dsë⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻. He⁻ja⁻ ga⁻tëëyh⁻ jaa⁻ gyuu⁻ mah⁻ ga⁻cheeyh⁻ koo⁻ kiyh⁻.

48 He⁻ja⁻ ga⁻siyh⁻:

—Hi⁻ jmeë⁻ he⁻ kih⁻ gyuu⁻ la⁻ kwaat⁻ kin⁻, jnä⁻ he⁻ hi⁻ jmäy⁻ he⁻. Hi⁻ hi⁻ jmää⁻ jnä⁻ he⁻, jmeey⁻ he⁻ kih⁻ hi⁻ ga⁻cheë⁻ jnä⁻. Jëeh⁻, hi⁻ mäh⁻ ga⁻jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ hi⁻ jøøh⁻.

49 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh⁻ Jwaa⁻:

—Ta⁻jwoh⁻, ma⁻jëë⁻ jnääh⁻ jaa⁻ hi⁻ hwëë⁻ jmi⁻lle⁻ hlih⁻ lä⁻hih⁻ kyah⁻, he⁻ja⁻ ga⁻ha⁻ jnääh⁻ kiyh⁻, jëeh⁻ sa⁻ngëy⁻ kyaah⁻ jnääh⁻.

50 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁻ Jesús siyh⁻:

—Ta⁻ha⁻ hnäh⁻ kiyh⁻. Jëeh⁻, lä⁻jëë⁻ hi⁻ sa⁻ na⁻høøh⁻ jnän⁻, dsa⁻kyaah⁻ ba⁻ jne⁻ he⁻.

Ga⁻juu⁻ Jesús kih⁻ Jacobo kyaah⁻ Jwaa⁻

51 Ma⁻ ngoo⁻ ya⁻jäh⁻ jmi⁻ dsaah⁻ Jesús gyuu⁻, he⁻ja⁻ koo⁻ hä⁻ ba⁻ ma⁻lla⁻ dsëy⁻ ngooy⁻ ta⁻ Jerusalén.

52 Ga⁻cheey⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää⁻ jää⁻ kiyh⁻ ta⁻ hwa⁻ kih⁻ dsa⁻ samaritano. Jee⁻ ja⁻ ga⁻taayh⁻ koo⁻ jee⁻ jwii⁻ ngiiy⁻ ha⁻ jee⁻ ma⁻ jäy⁻.

53 Pero sa⁻ ga⁻hii⁻ dsa⁻ samaritano ma⁻ heeyh⁻. Jëeh⁻, ma⁻ jmeey⁻ kwaat⁻ he⁻ dsoo⁻ Jesús ta⁻ Jerusalén ba⁻.

54 Ma⁻ ga⁻nuu⁻ Jacobo kyaah⁻ Jwaa⁻ juu⁻ ja⁻, ga⁻jäyh⁻:

—Dsa⁻jøøh⁻ kyaan⁻, ¿che⁻ hnooh⁻ ngii⁻ jnääh⁻ he⁻ jyoo⁻ je⁻ gyuu⁻ mah⁻ mi⁻llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ jwii⁻ oo⁻, lä⁻koo⁻ ga⁻jmeë⁻ Elía?

55 He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús hñii⁻ mah⁻ ga⁻juu⁻ kih⁻ lä⁻uu⁻ discípulo he⁻ ga⁻siyh⁻:

—Sa⁻ ñeh⁻ hnäh⁻ he⁻ jmi⁻lle⁻ na⁻ jøø⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

56 Jëeh⁻, sa⁻ ja⁻ Hi⁻ ga⁻lëë⁻ngo⁻ la⁻ mah⁻ jngëëyh⁻ dsa⁻. Jay⁻ mah⁻ lääy⁻ dsa⁻ ba⁻ — ga⁻jäh⁻ Jesús.

Ja⁻ga⁻ ga⁻näy⁻ ta⁻ jyoh⁻ jwii⁻ mäh⁻.

Ma⁻ hnøø⁻ dsa⁻ ma⁻ jmeey⁻ ko⁻jøøh⁻ kyaah⁻ Jesús

(Mt. 8:19-22)

57 Lää'koo- ma' ga'taayh` jwë' ga'näay',
jaa- dsa- ga'siih' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan-, hnoon' jmeen`
ko-jøh' kyaah' hne- wa' ha- cha- ha- jee'
goh'.

58 He-ja- ga'jah' Jesús siiyh':

—Cha- ba' too- jee' gwii- hyah-. Cha- ba'
sii- kih' ta'. Pero Hi- ga'leë'ngo' la- sa- cha-
jee' jay'.

59 Mah' jñah' ga'siiyh':

—Jmee' ko-jøh' kyaah' jnä'.

Mah' ga'jah' dsa- he':

—Dsa-jøøh' kyaan-, kwa' jwë' kin-
na'haan- to-në' Täa` kyaan-, ja-ga' niin`
kyaah' hne-.

60 He-ja- ga'jah' Jesús siiyh':

—Wa' haa' ba' dsa- na-juu' hii' kyaah'. Hi-
hne-, gwa- go-kwa' juu' ha- lä' jää' Dio
dsa- lä'hiih' kih'.

61 Jñah' ka-läh' ga'jah' siiyh' Jesús:

—Jmee' ba' jnä' ko-jøh' kyaah' hne-,
Dsa-jøøh' kyaan-. Pero kwa' jwë' kin- niin`
to-në' na'hinn' juu' hi- tääh' cha'neh- kin-.

62 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—Ni- jaa- hi- jëe- ta- ka'luu' ma-la-
ma-løoy' kyayh- hwa', sa- jmääy' dsa- hey'
jee' jmee- Dio hih-.

10

*Ga'chee' Jesús to'lo'gyaa' na-dsë' gye'e'
dsa- hi- ga'kwa' juu'*

1 Ma-ngëe' he- ja-, ga'hñaa' Dsa-jøøh'
jnän` jñah' ga' to'lo'gyaa' na-dsë' gye'e'
dsa-. Hi- he' ga'cheey' lä'kaa- jwii- kaah'
hi- lä'kaa- ga' jee' jyoh' ha- jee' dsooy'.
Ga'cheey' ma' uu' ma' uu'.

2 Ga'jayh' siiyh':

—Dsoo' ba' cha- cha-miih- ta' he- hnøø'
sooh- pero miih- go-te' ba' dsa- hi- jmee'
ta'. He-ja- chu' hnäh' kyaah' dsa-juu'
ta' mah' cheey' jñah' ga' hi- dsa-chooh' ta'
kiyh'.

3 Go-nää' hnäh' ja-. Pero leeh- hnäh'.
Jnä' cheen- hnäh' lä'koo- borrego hi-
ga-nää' jee' kih' jah' hää'.

4 Ta- ka- hnäh' hmiih-tuh-, ta- ka- hnäh'
sa-tuh- kih' kuu', ni- loo- he- dsa-he' tiih'
hnäh'. Ni- ta- la- hnäh' juu' kyaah' dsa-
cha'jwë'.

5 Wa' he- cha- he- hne' jee' go'taah'
hnäh', to-në' jwiih' hnäh' dsa-: "Wa' hii' tii'
cha'neh- kyah' hnäh'."

6 Cher'mah' chaa- hi- hii' tii' dsë' jee' ja-,
lä'ja- hii' tii' kiyh'. Hi- cher'mah' sa- chaa-
hi- hii' tii' dsë', sa- lä'jmää' kiyh' juu' he-
ma-hlëeh' hnih'.

7 Pero jee' heeyh- hnäh', ja- jah- hnäh'
ja- ba' cha'neh- ja-. Ja- kuh-huh' ba' hnäh'
lä-jë- he- la' dsa- cha'neh' hnäh'. Jëeh',
jaa- hi- jmee- ta', lle- kih' hyoyh- jñeey'.
Ta- mi-sii- hnäh' øøh' hnäh' mah' go'nääh'
hnäh' lä'joh' hne' chih'.

8 Wa' he- cha- he- jwii- jee' ga-lla-nääh'
hnäh', jee' heeh- dsa- hnäh', ja- kuh-huh'
ba' hnäh' lä-jë- he- la' dsa- cha'neh' hnäh'.

9 Ja- mi-hlääh' hnäh' hi- dsaah' hi- tääh'
jee' ja-. Ja- jwiih' hnäh' dsa-: "Kye' ba'
jnääh' juu' ha- lä' jää' Dio dsa- lä'hiih' kih'."

10 Pero cher'mah' ga-lla-nääh' hnäh'
koo- jwii- jee' sa- heeyh- hnäh', ja- hwëeh-
hnäh' ta- cha'jwë' mah' jawah' hnäh':

11 "Wa'hløø- he- cha- jee' jwii- kyah'
hnäh' la-, he- ma-beh' ma-tii' jnääh', jee'
la- ma-kyah' jnääh' ma-tii' jnääh' mah' la-
lii- ma-jä- në' kyah' hnäh' lä-jë- dsoo' he-
na-bääh' hnäh'. Pero ma-ñeh' ba' hnäh',
ma-ja- ba' juu' ha- lä' jää' Dio dsa- lä'hiih-
kih'", jwiih' hnih'.

12 He-ja- jwëehn- hnäh'. Miih- ga' wii'
jëe' dsa- hi- ma' tääh' jee' jwii- Sodoma
kyaah' Gomorra wa'ra- ga-të' jee' jmee' Dio
jwiz-, lä'koh' he- jëe' dsa- hi- chaa- jee'
jwii- ja-.

*Jëe' wii' lä-jëe- hi- sa- nñuh'
(Mt. 11:20-24)*

13 'iPeer- jwii- hnäh' dsa- hi- tääh' jwii-
Corazín! iPeer- jwii- hnäh' dsa- hi- tääh'
jwii- Betsaida! Wa'ra- jah' kih' dsa- hi-
tääh' jwii- Tiro kyaah' jwii- Sidón, ma- jëe-
ha- lä- la' he- juh-gaa- he- ma-jmeen'
jee' kyah' hnäh', ma-lih' sa- ga-jëeyh-
kyaah' Dio, ma' këyh- hmiih- jwä' hi- ma'
suy' hñiiy' tujwa-, he- ma' jmeey' lii- he-
ti-meeh- dsëy'.

14 He-ja- jwëehn- hnäh' wa'ra- ga-të'
jee' jmee' Dio jwiz-, cha-ga'miih- wii' jëeh

' hnäh', lä'koh' ga' hi- chaa- Tiro kyaah' Sidón.

15 Hnäh' hi- chaa- Capernaum, jmeeh- hnäh' huudse- he- teeh' hnäh' gyuu'. Pero ñiih' ga' kih' cha'je- go'nääh' hnäh'.

16 'Hi- nuu' juu' he- kwah' hnäh', kin- ja- nuuy'. Hi- sa- heeh- hnäh', jnä' he' sa- heeyh-. Hi- sa- heeh- jnä', sa- heeyh- hi- ga' chee' jnä'.

Ya'nää' ka-läh' lä'jēē' hi- ga'chee' Jesús

17 Peer' jēē- dsē' lä'jēē- to'lo'gyaa' dsē' gyee' he' ma' ga'lla'näay' jee' ma' gya' Jesús. Ga'jäh':

—Dsa-jōoh' kyaan-, lä'kye- jmi-llē' hlih' ga'leh' jnääh' ga'hwēē' jnääh' kyaah' hih' kyah'.

18 Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Jnä' ga'jēēn' ga'tah' Tana' jee' ma' gyay', lä'koh' je'ñih' ga'tayh' lä' ga'tē' hwa'.

19 Ma-kwēēhn' ba' hnäh' be' mah' he'soh' hnäh' nē' kih' mih-, nē' kih' cha'hne', hi-lla-dsēē' hnäh' lä'jē- be' kih' hi-sa'llu'. Ni' koo- dsoo' sa- le' kyah' hnäh'.

20 Pero ta' wa' jēē- hoh' hnäh' kih' he- nuuh' jmi-llē' hlih' kyah' hnäh'. Wa' jēē- hoh' hnäh' kih' he- ma-na-sii- jmi- kyah' hnäh' gyuu' jmi-gyuu' ba'.

21 Ja'ba' hor- ja-, ga'jēē' dsē' Jesús ga'jmeē' jmi-llē' Na-jngii'. Mah' ga'jäh':

—Kwan- ti'hmaah' kyah', Täa' kyaan-, hne- laah' Dsa-jōoh' kih' gyuu' hwa', jēēh' ga'hmah' lä'jē- juu' la- kih' hi- kyuu' hi- lä'ja- kih' hi- ngēē'. Mah' ga'mi-jnääh' juu' kyah' kih' hi- laa' lä'koh' jaa- gyuu- ba'. Jēēh', lä'ja- ga'tih' hoh' hne- jmeeh' Täa'.

22 'Ga-lä'jē- go-te- ba' ga'tooh- Täa' kyaan- goon-. Ni' jaa- sa' kyuu- Joō' Dio, ma-la' Täa' ba' kyuu- jnä'. Ni' sa- chaa- hi- kyuu- Täa'. Ma-la' jnä' hi- laa' jooy' ba' kyuu- jnih', hi- lä'ja- lä'kyuu- hi- hnoon' mi'jnään' kih'.

23 Ja-ga' ga'jeeyh- hñiiy' mah' ga'siiyh' ma-la' discípulo kyaay' ba':

—Llu' la' kih' hi- jēē- he- jēēh' hnäh' na-.

24 Jēēh' jwēēhn- hnäh', jwēē' hi- ga'ngēē' juu' kih' Dio hi- jwēē' dsa-ta' kaah' ma' hnøoy' ma' jēēy' he- jēēh' hnäh' na-. Pero

sa' ga'tēēy' ma' jēēy'. Ma' hnøoy' ma' nuuy' he- nuuh- hnäh' na-, pero sa' ga'nuuy'.

Juu' na-hmäa' kih' samaritano hi- llu' dsē'

25 Jee' ja- ga'noo- jaa- ta-jwoh' kya' ley, he- ma' kay- dsē' Jesús ga'siiyh':

—Ta-jwoh', ¿hee- hnøø' jmeen- mah' tēēhn' jee' mo'so' juun'?

26 He-ja- ga'jäh' Jesús siyh':

—¿Hee- jäh' jee' na-sii- nē' ley, lä'koh' ma' hēh'?

27 Mah' ga'jēēh- ta-jwoh' he' juu' kiyh':

—“Wa' hnaah- Dio lä'kaa- tuh-hoh', kyaah' lä'jē- be' kyah', kyaah' lä'jē- huudse- kyah'. Hi- wa' lä'hnaah- dsa-kyaah' lä'koo- hnaah- hñaaah'.”

28 Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Llu' ba' ma-jäh'. Jmeē' lä-na- mah' mo'so' juuh'.

29 Pero ta-jwoh' kya' ley he', hnøoy' ma' jay' llu' kyaah' juu' he- ga'jäh' ja-, he-ja- ga'ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Hi- he' dsa-kyaahn'?

30 Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Jaa- dsa- ya'hēē' Jerusalén ngooy' ta- Jericó. Cha'jwē' ja- ga'jeey' dsa-hii- hi- ga'sooh' kiyh'. Ga'lley- ga-lä'jē- he- ma' kyey-. Ga'kway' jwēerte kiyh'. Ja-ga' ga'näay'. Jee' ja- ga'jäh' dsa- he' miih- ga' liiyh-.

31 Pero he- ga'la'. Jee' ja- ga'ngēē' jaa- jmi-dsa-. Ma' ga'jēēy' kya' dsa- hi- la' dsoo' kih', ta' koo' ba' ga'jluy'.

32 Ja'ba' lä'ja- ga'jmeē' jaa- levita, dsa- hi- ma' laa' ta' gwah-. Ma' ga'jēēy' dsa- he', ga'jluy' ta' koo' ka-läh'.

33 Pero jaa- samaritano hi- ngoo' ja'ba' ta- jwē' ja-, ma' ga'jēēy' kya' hi- la' dsoo' kih', ngooy' chuh- kih' hi- he'. Ma' ga'jēēy', ga-lä'ñih' dsēy' kih'.

34 Lä'chah' ja- ga'jmeey' mē- nē' dsoo' kyaah' aceit hi' kyaah' vin, mah' ga'løoy' kyaah' hmih-. Ja-ga' ga'kyaay- ka'luu' jah' kyaay', na'jäay- jee' chih' hne' jee' jäh' dsa-. Jee' ja- ga'gyay- ga'häay'.

35 Jyoh' jmi' ma' ngaah' dsa- he', ga'lley- to' kuu' ga'kwēēy' juu' hne' he'. Mah' ga'siiyh': “Hää' kwee- dsa- na-. Cher'mah'

ga⁻äa¹ gyih¹ kyah¹, jnä¹ mi¹h¹maahn¹ kyah¹ wa⁻ra⁻ jahn¹.”

36 He⁻ja⁻ jah¹ da¹. ¿Hi⁻ jaa⁻ jee⁻ lä⁻jëë⁻ uu⁻ laah¹ hne⁻, laa¹ dsa⁻kyaa^h hi⁻ ga⁻jmeë¹ llu¹ kih¹ hi⁻ ga⁻ta^h ja¹goo⁻ dsa⁻hi⁻ he¹? —ga⁻jäh¹ Jesús siih⁻ ta⁻jwoh¹ kyaa¹ ley.

37 —Hi⁻ ga⁻lä⁻ñih¹ dsë¹ kiyh¹ he¹, hi⁻ he¹ ba¹ laa¹ dsa⁻kyaa^h —ga⁻jäh¹ ta⁻jwoh¹ he¹.

Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁻:

—Na¹ ta⁻ cha¹në¹, ja⁻ jmeeh⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻jmeë¹ dsa⁻ he¹.

Nëe¹ Jesús na⁻jëëy⁻ Marta kyaah¹ María

38 Ga⁻he¹ Jesús jwë¹ ngoo¹ kyaah¹ discípulo kyaay¹, ga⁻tëëy¹ koo⁻ jwë¹ mäh⁻. Jee¹ ja⁻ ma¹ gya¹ jaa⁻ dsa⁻më¹ hi⁻ ma¹ cheë⁻ Marta hi⁻ ga⁻heeh⁻ Jesús cha¹neh⁻ kih¹.

39 Marta he¹ ma¹ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻më¹ øøh⁻ hi⁻ ma¹ cheë⁻ María. Hi⁻ he¹ ga⁻gya⁻ huu⁻ tii¹ Jesús ma¹ nuuy⁻ juu¹ he⁻ hlëëyh⁻.

40 Pero Marta tää¹ sa⁻ jääy¹, ma¹ cha⁻ cha⁻miih⁻ ta¹ he⁻ ma¹ jmeey⁻ cha¹neh⁻ kiyh¹. He⁻ja⁻ jay¹ jee¹ gya¹ Jesús mah¹ ga⁻siiyh⁻:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, ¿Ché¹ sa⁻ kyeh¹ miih⁻ huu⁻ dsë⁻ kin⁻ he⁻ ma⁻kyaa⁻ dsa⁻më¹ øøhn⁻ jnä¹ lä⁻jë⁻ ta¹? Chiyyh¹ wa¹ lääy¹ jnä¹.

41 —Marta, Marta. Tää¹ sa⁻ hii¹ tii¹ tuh⁻ hoh¹ he⁻ kyeh¹ cha⁻miih⁻ huu⁻ dsë⁻ kih¹ lä⁻jë⁻ ta¹ he⁻ jmeeh⁻ na⁻.

42 Koo⁻ ba¹ he⁻ jmeë⁻ bii¹ kih¹ dsa⁻. María ma⁻jnøøyh⁻ he⁻ llu¹ ga⁻ he⁻ sa⁻ le¹ jñuuh¹ kiyh¹ —ga⁻jäh¹ Jesús.

11

Jesús ga⁻mi⁻tëë⁻ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ ngüy¹ kiyh¹ kih¹ Dio

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

1 Koo⁻ hä¹ ma¹ gya¹ Jesús ngü⁻ kiyh¹ kih¹ Dio. Ma⁻la⁻ ma⁻ngüy¹ kiyh¹, jaa⁻ discípulo kyaay¹ ga⁻jäh¹ siiyh⁻:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, mi⁻tëë⁻ jnääh¹ ha⁻ lä⁻ ngü¹ jnääh¹ kih¹ Dio, lä⁻koo⁻ ga⁻mi⁻tëë⁻ Jwaa⁻ discípulo kyaa¹.

2 Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁻:

—Wa⁻ra⁻ ga⁻të¹ jee¹ ngü^h hnäh¹ kyah¹, jwah¹ hnäh¹ lä⁻la⁻:

Tää¹ kyaa¹ jnääh¹ hi⁻ gya¹ ya⁻jwë¹, lä⁻jëë⁻ ba¹ wa¹ jmeë¹ dsoo¹ he⁻ laah¹ hne⁻ na⁻jngëë¹ go⁻te⁻.

Ña⁻ mah¹ jmeeh¹ hih⁻ jee¹ la⁻.

Wa¹ le¹ lä⁻ hyoh⁻ hoh¹ hñaa¹ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ja⁻ba¹ lä⁻koo⁻ jmeeh⁻ gyuu^h ya⁻jwë¹.

3 Kwëëh¹ jnääh¹ na¹ he⁻ kih¹hih¹ jnääh¹ he⁻ jmeë⁻ bii¹ kyaa¹ jnääh¹.

4 Jmeë¹ jøh⁻ hoh¹ kih¹ he⁻ ma⁻hlääh⁻ jnääh¹, jëëh¹ lä⁻ja⁻ jøh⁻ dsë⁻ jnääh¹ kyaah¹ hi⁻ dsa⁻hlääh⁻ kyaah¹ jnääh¹.

Ta⁻ kwa⁻ jwë¹ ka¹ he⁻ hlih¹ dsë⁻ jnääh¹, lää¹ jnääh¹ kih¹ he⁻ ja⁻.

5 Ga⁻jäyh¹ ka⁻lä^h siiyh⁻:

—Wa¹ jmeen¹, jaa⁻ hnäh¹ chaa⁻ ome⁻ kyaa¹ mah¹ goh¹ kiyh¹ koo⁻ lla⁻nuu¹, go⁻chiyh¹ hnih¹: “Le¹ hnë⁻ he⁻ñiuh¹ kyah¹ kin⁻, ome⁻.”

6 Jëëh¹, ma⁻ja⁻ jaa⁻ ome⁻ kyaan⁻ hi⁻ hää¹ jwë¹ ngoo¹, hi⁻ sa⁻ cha⁻ ni⁻ miuh⁻ he⁻ llan⁻ cha¹nëy¹.”

7 Pero hi⁻ hää¹ cha¹neh⁻ kih¹ he¹ jäh⁻: “Ta⁻ chuü⁻ kyaah¹ jnä¹. Ma⁻na⁻jne⁻ ba¹ haah¹ kin⁻, lä⁻jëë⁻ gyuu⁻ pih¹ kyaan⁻ ma⁻na⁻gwë⁻. Sa⁻ le¹ noon¹ mah¹ kwëëhn⁻ hne⁻.”

8 Jnä¹ jwëëhn⁻ hnäh¹, cher¹ mah¹ ngoo¹ ba¹ chuü¹ hi⁻ cheh¹ ka¹hne⁻ he¹, ma⁻ra⁻ he⁻ noo⁻ bih¹ mah¹ dsa⁻kwëëyh⁻. Ja⁻ ta⁻la⁻ kih¹ he⁻ laa¹ ome⁻ kyaay¹, kih¹ he⁻ chuuy¹ ba¹ ja⁻ he⁻ kwëëyh¹ he⁻ jmeë⁻ bii¹ kiyh¹ mah¹ mo⁻so⁻ chuuy¹ cha⁻ga⁻miih⁻.

9 He⁻ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh¹. Ngü¹ hnäh¹ kih¹ Dio, mah¹ hñah⁻ hnäh¹. Hnøøh¹ hnäh¹ mah¹ jnääh⁻ hnäh¹. Tee⁻ hnäh¹ kiyh¹ mah¹ näy¹ ho¹haah¹.

10 Jëëh¹, lä⁻jëë⁻ hi⁻ ngü¹, hyoyh⁻ ba¹. Hi⁻ hnooh⁻, jnøøyh⁻ ba¹. Hi⁻ tëë⁻ ho¹haah¹, nä⁻ ba¹ ho¹haah¹ kiyh¹.

11 ¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ kwëëh¹ hnäh¹ chih⁻ kyaah¹, koo⁻ mi⁻kuu¹ wa⁻ra⁻ ga⁻ngüy¹ he⁻ñiuh¹? Hi⁻ cher¹ mah¹ ga⁻ngüy¹ kuyh⁻ jaa⁻ hmooh⁻, ¿ha⁻ lä⁻ja⁻ kwëëyh¹ jaa⁻ miuh⁻?

12 Hi⁻ cher¹ mah¹ ga⁻ngüy¹ koo⁻ mi⁻jli⁻, ¿ha⁻ lä⁻ja⁻ kwëëyh¹ jaa⁻ cha¹hne⁻?

13 Ma⁻ke⁻ hlëëh¹ hnäh¹, leh¹ ba¹ hnäh¹ kwëëh¹ chih⁻ kyaah¹ he⁻ llu¹. Pero Tää¹ hi⁻ gya¹ gyuu^h, kway¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngü¹ he⁻ sa⁻

kyaah' hih', kwëeyh' lä'jëë' hi' ngii' kiyh' —ga'jah' Jesús.

Ga'jah' dsa-, kye' Jesús jmi'-lle' hlih'
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Ma' cheh' Jesús lleë' jmi'-lle' hlih' hi' ga'jmeë' kaa' jaa' dsa-. Ma' ya'hëë' jmi'-lle' hlih' he', dsa- hi' ma' kaa' he' ga'løø' hlëeyh'. Lä'jëë' dsa- ga'lä'dsaa' dsë' ma' ga'jëy' he' ja-.

15 Pero ko'llaa' hi' ma' tääh' jee' ja- ma' jah':

—Kyaah' be' kih' Beelzebú hi' kye' në' kih' jmi'-lle' hlih' ba' na-, hwëey' jmi'-lle' hlih'.

16 Hi' jñah' ma' ka' dsë' Jesús, ma' ngiiy' he- ma' jmeë' Jesús koo' he- juh-gaa' gyuu' jmi'-gyuu'.

17 Pero ma' kyuu' bih' huü'dsë' kih' dsa- he', mah' ga'siiyh':

—Dsa- hi' tääh' koo' hwa', cher'mah' teey' kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', he- mi'llaay' hñiiy' ba' ja-. Lä'ja- ka'läh' hi' tääh' koo' cha'neh', cher'mah' te'jëy', sa' lä'wëy'.

18 Lä'ja- ka'läh' Tana', cher'mah' teey' kyaah' he' ba' dsa-kyaayh', ¿ha- lä'ja- mi'heey' kyaah' ta' kiyh'? Mah' jawah' hnäh' kyaah' be' kih' Beelzebú he- hwëë' jnä' jmi'-lle' hlih'.

19 Cher'mah' jnä' hwëën' jmi'-lle' hlih' kyaah' be' kih' Beelzebú, ¿ha- ba' kih' dsa-kyaah' hnäh', hi' ba' kih' be' ga'hwëë' dsa-kyaah' hnäh' jmi'-lle' hlih'? He' ba' dsa-kyaah' hnäh' na-, mi'jnääy' he- na'hëë' huü'dsë' kyah' hnäh'.

20 Pero cher'mah' jnä' hwëën' jmi'-lle' hlih' kyaah' be' kih' Dio, he- ja- jmeë' dsoo' he- ma'løø' Dio jmeë' hih' jee' kyah' hnäh'.

21 'Jaa' dsa- beë' hi' ma-na'lluu', høoy' kwee- cha'neh' kiyh', he- ja- sa' cha- hii' goo' he- dsa-hëë' he- tääh' cha'neh' kiyh' ja-.

22 Pero wa'ra- ja' jaa- hi' beë' ga'lä'koh' ga' hñiiy', kway' kiyh' mah' jñuuyh' lä'jë' he- kyaah' ma' lääy' hñiiy'. Hi' hwëë' hi' ga'lloo' he' lä'jë' he- cha- cha'neh', ja-ga' tíllooyh' lä'jë' he- ja-.

23 'Hi- sa' jawah' kyaah' jnä', he- hneey' kyaah' jnä' ba' ja-. Hi- sa' jmeë' ko'jøh' kyaah' jnä' mah' teehn' dsa-, he- jmeey' dsa-lä'øø' dsa- kin' ba' ja-.

Jaa' jmi'-lle' hlih' jayh' ka'läh' høoy'
(Mt. 12:43-45)

24 'Wa'ra- ya'hëë' jaa' jmi'-lle' hlih' kih' jaa' dsa-, dsooy' lä'kaa' jee' la' hwa' kii' dsa-hnøoyh' ha- jee' teeyh' dsëy'. Wa'ra- sa' ga'jnøoyh', jmeey' huü'dsë': “Naahn' ka'läh' cha'neh' kin' jee' ya'hëën'.”

25 Wa'ra- ga'llaayh' tuh-dsë' dsa-, la' lä'koh' hne' he- ma-na'llu' hi' na-ti' na-hyah' ka'läh'.

26 Ja-ga' na' dsooy' dsa-kyaay' jñah' ga' gyee' jmi'-lle' hlih' hi' hlëëh' ga'lä'koh' ga' hñiiy' mah' dsa-taayh' ko'jøh' jee' ja-. Hlih' ga'le' kih' dsa- he' lä'koh' ga' he- ma' laay' jää'.

Llu' la' kih' hi' mi-te' kih' Dio

27 Ta'ko' jiih' ma' cheh' Jesús hlëëh' juu' la-, jaa' dsa-më' ga'hlëëh' ki-gaa' jee' ma' tääh' dsa- he', ga'siiyh' Jesús:

—Llu' la' kih' hi' ga'kaa' hne- hi' ga'mi'kwaay' hne-.

28 Mah' ga'jëh' Jesús juu' kiyh', ga'jäyh':

—Llu' ga' la' kih' hi- nuu- juu' kih' Dio mah' mi-tey'.

Dsa-hñaa'-dsë' ma'hnøoy' ma'jmeë' Jesús koo'-he-juh-gaa'
(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Cha-ga'miih- jwëë' dsa- ya'nää' koo' kih' Jesús mah' ga'løø' Jesús siiyh':

—He- ba' che- hlëëh' hnäh' dsa- hi' chaa- na', ngiih' hnäh' jmeen' koo' he- juh-gaa-. He- juh-gaa- lä'koh' ga'la' kih' Joná llo'joo', ma-la' he- ja- ba' heehn' hnäh'.

30 Jëeh', dsa- hi- ma' chaa- jee' jwi- Nínive ga'jëë' koo' he- juh-gaa- he- ga'la' kih' Joná. Ja-ba' lä'ja- jëë' dsa- hi' chaa- na' koo' he- juh-gaa- he- le' kih' Hi-ga'lëë'ngo' la-.

31 Hi' wa'ra- ga'të' jee' jmeë' Dio jwiz' kyah' hnäh' hi' tääh' na', ma'ja- dsa-më' hi- ma' jmeë' hih' hwa' ta' kye', nooy' jee' gyay' mah' bäayh' hnäh' dsoo', kih' he- sa' jmeeh- hnäh' he' kih' Dio. Jëeh', dsa-më'

he' ja' ^{uu} jwërte mah' ya' ^{nuuy} lä'jē' he' ma' ky^{uu}h Salomón, hi' jee' kyah' hnäh' cha^a-jaa' hi' jøøh' ga' lä'koh' ga' Salomón.

³² Hi' wa'ra' ga'tē' jee' jmee' Dio jwiz' kyah' hnäh' hi' tääh' na', ma'ja' noo' dsa' Nínive jee' tääyh' mah' bääyh' hnäh' dsoo', kih' he' sa' jmeeh' hnäh' he' kih' Dio. Jēh', dsa' he' ga'jeeyh' kyaah' Dio ma' ga'nuuy' juu' he' na'kwa' Joná, hi' jee' kyah' hnäh' cha^a-jaa' hi' jøøh' ga' lä'koh' ga' Joná.

*Wa'je' kih' jmi'ngo' jnän`
(Mt. 5:15; 6:22-23)*

³³ 'Ni' jaa' sa' chih' jee' na'hmää' mi' sē' na'h^{ih} je', ni' sa' tooyh' neh' ko^o-wa'goo'. He' chiyh' jee' ^{ñii} ba' mah' lä'jnä' kih' lä'jēē' hi' dsa'taah' cha'neh'.

³⁴ Mi' nē' jne' la' lä'ko^o-wa'je' kih' jmi'ngo' jnän`. Lä'ja', cher'mah' mi'nēh' la' llu', ngoo' ba' la' llu' kih' lä'kaa' jmi'ngo' kyah'. Pero cher'mah' la' hlih' mi'nēh', lä'ja' la' hlih' kih' lä'kaa' jmi'ngo' kyah'.

³⁵ Leeh' ja', heh' wa'je' he' na'h^{ih} kyah' ta' wa' ^{uu}.

³⁶ Jēh', cher'mah' lä'kaa' tuh'hoh' ma'heeh' ju'dsoo' he' la' lä'ko^o-wa'je', hi' sa' cha' ni' ko^o he' hlih' nē' kyah', ja' ga' na' jnä' lii' hääh' jee' wa'je'. La' lä'ko^o he' na'h^{ih} je' he' choo' nē' kyah'.

Ga'j^{uu}h' Jesús kih' hi' ma' laa' mi'tey' jwërte

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Lä'ko^o ma' ga'dsaa' ga'hleeh' Jesús lä'ja', jaa' fariseo ga'tēyeh' cha'neh' kiyh' mah' kuh'h^{iy}. He'ja' ga'he' Jesús cha'neh' mah' ga'gyay' nē' mes'.

³⁸ Peer' ga'lä'dsaa' dsē' fariseo he', ma' ga'jēy' sa' ga'gyih' Jesús goo' jää' ja'ga' kuh'h^{iy}.

³⁹ Mah' ga'jäh' Dsa'jøøh' jnän` sⁱⁱyh':

—Hnäh' dsa' fariseo, laah' hnäh' lä'ko^o-jaa' hi' gyih' ma'la' ta' ka'luu' kyah'wⁱⁱ ba'. Jēh' gyih' ba' hnäh' gooh' mah' neh' tuh'hoh' hnäh' na'kah' ba'h^{uu}dsē' hⁱⁱ hi' lä'jē' he' hlih' jmah'.

⁴⁰ He' ba' che' taah' hnäh'. ¿Che' sa' ñeh' hnäh', he' ba' hi' ga'jmeē' goo' jne' ga'jmeey' tuh'dsē' jne' ka'läh'?

⁴¹ Kwēeh' hnäh' dsa' hi' lä'kyaa', miih' he' cha' kyah' hnäh', mah' lä'ja' ba' jä' na'jngi' neh' tuh'hoh' hnäh'.

⁴² 'Jwⁱⁱ ba' hnäh' dsa' fariseo. Kwah' ba' hnäh' o'mee', nuu' ruda, kyaah' lä'jē' joh' he' kih' jne', kwēeh' ba' hnäh' Dio lä'jē' he' la' heey'. Pero sa' jmeeh' hnäh' he' llu' jmah' ni' sa' hnaah' hnäh' Dio. He' la' ba' ja' jmee' bii' jmeeh' hnäh' ko'jøh' kyaah' lä'jē' he' kwah' hnäh' na'.

⁴³ 'Peer' jwⁱⁱ ba' hnäh' dsa' fariseo. Hnooh' hnäh' nah' hnäh' nē' hma'sii' jee' gya' dsa'kaah' neh' gwah' mäh'. Tih' hoh' hnäh' jmee' dsa' Dio kyah' hnäh' cha'jwē' j^{uu}h.

⁴⁴ 'Jwⁱⁱ ba' hnäh' ta'jwoh' kyaa' ley kyaah' fariseo, hnäh' hi' ta'juu'. Laah' hnäh' lä'ko^o to'høø' he' sa' jnä'. He'ja' lä'jēē' hi' ga'nää' nē' kih' sa' ñey' ha' koh' na'høø' sa' la' jee' ga'näy' ja'. (Véase: Nu. 19:16)

⁴⁵ Mah' ga'jeeh' jaa' ta'jwoh' kyaa' ley, ga'sⁱⁱyh':

—Ta'jwoh', he' hleeh' lä'na', lä'kye' kyaa' jnääh' toh' wⁱⁱ ka'läh'.

⁴⁶ Mah' ga'jäh' Jesús sⁱⁱyh':

—Peer' jwⁱⁱ ba' hnäh' ka'läh' ta'jwoh' kyaa' ley. Jēh', kyaah' hnäh' dsa' løø' hii' he' sa' øøh' dsa' ka'. Mah' ni' miih' be' sa' kwah' hnäh'.

⁴⁷ 'Jwⁱⁱ ba' hnäh', jmeeh' hnäh' na'hyah' nē' to'høø' jee' na'haa' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio, he' ba' hi' ga'jngēēh' dsa' ma'gyuh' kyaah' hnäh'.

⁴⁸ Kyaah' he' jmeeh' hnäh' lä'ja', mi'jnääh' hnäh' hñaah' hnäh' he' tääh' hnäh' juu' kwee' lä'ko^o ga'jmeē' dsa' ma'gyuh' kyaah' hnäh'. Jēh', dsa' ma'gyuh' kyaah' hnäh' ga'jngēēyeh' mah' hnäh' jmeeh' hnäh' na'hyah' nē' to'høø' kih' hi' he'.

⁴⁹ 'He'ja' Dio hi' ky^{uu}h' cha'miuh', ga'jäyh' ka'läh': "Cheen' kyaay' dsa' hi' ngēē' juu' kin'. Hi' cheen' kyaay' apóstole ka'läh'. Ko'llaa' hi' he' jngēēyeh', hi' ko'llaa' jmeeh' dsih'."

⁵⁰ Lä'ja', hnäh' hi' tääh' na' na'bääh' jma' kih' lä'jēē' hi' ga'ngēē' juu' kih' Dio lä'jiih' ma' ga'nøø' jmi'gy^{uu}.

51 Lā ga-tē' jma- kih' Abel na-bāäh' hnäh' lä-jiih' jma- kih' Zacaría hi- ga-jngēēyh' ta- ka'hne- jee' kih' gwah- kyaah' na'hyoo'. He-ja- jwēēhn- hnäh', lä-jē- he- ja- ma-jā- nē' kih' lä-jēē- hi- tääh' na'.

52 'Peer- jwii- hnäh' ta-jwoh' kyaa' ley. Sa- kwah- hnäh' jwē' lä-kyuuh- dsa- juu' kih' Dio. Ja-ba' hñaa' hnäh' sa- heeh' hnäh', mah' hah- hnäh' kih' hi- hnøø' lä-kyuuh- -ga-jäh' Jesús.

53 Ma' ya-hēē' Jesús jee' ja-, ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' dsa- fariseo ga-lā'hneey- jwēte kyaah' Jesús. Hi- ga-løøy' ngiiy- cha-miih- juu' kiyh',

54 ma' jēēy- che' ma' kaah' juu' kih' Jesús mah' lä-ja- ma' le' ma' hñiy' kiyh'.

12

Ga-hlēēh' Jesús kih' hi- ta-juu'

1 Ta-ko-jiih' dsa-kuh' jwēē' jwēte dsa-, lä-jiih' ma'kya-hlääyh- øøyh', ga-løø' Jesús siih- to-nē' discípulo kyaay':

-Ta- jmee- hnäh' lä-koh' jmee- dsa- fariseo he- jäyh' hnaayh- Dio pero ta-juu' 'bih' ja-.

2 Jēēh' sa- cha- ni- miih- he- na-jlē-, he- sa- lä-jnä'. Hi- lä-jē- he- na-hmää', lloo- koo- jmi- lä-ñe- dsa-.

3 He-ja- lä-jē- he- ma-hlēēh' hnäh' jee' na-hoo-, nuu' dsa- jmi- hii' hyoo-. Lä-jē- he- ma-hlēēh' hnäh' jee' na-hmää', lä-nuuh' kih' dsa-.

Hää' ba' Dio hi- laa' kyaa'

(Mt. 10:26-31)

4 'Hnoon' jwēēhn- hnäh' ome- kyaan-. Ta- wa' gah' hnäh' kih' dsa- hi- jngiih- kih' jmi-ngo'. Ga- ma-na-juu' jmi-ngo', hee- ga- ja- mo- le' jmeey'.

5 Jwēēhn- hnäh' ome- kyaan-. Wa' gah' hnäh' kih' hi- na-ngē' jwē' cheey' jmi-llē' kih' dsa- cha-je- ma-ngēē' ma-jngēēyh'. Kih' hi- he' ba' wa' gah' hnäh'.

6 Nēh' ba' hnäh', to' ñe' nøø' ba' kēē- hñaa' gyuu- ta'. Pero ni- jaa- gyuu- ta' he', sa- dsa-hēē' kih' Dio.

7 Lä-kye- jñu- lleh' hnäh' na-he' ga-lä-jē- kih' Dio. He-ja-, ta- wa' gah' hnäh'. Jēēh',

kyee' ga' hnäh' cha-ga'miih- lä-koh' ga' jwēē' gyuu- ta'.

Jmi-llē' Na-jngii' kwa' be' wa'ra- ga-hnēē' dsa-jne'

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 'Jwēēhn- hnäh'. Lä-jēē- hi- mi-jnäā- hñii' he- laay' dsa- kyaan- cha-nē' dsa-, ja-ba' lä-ja- jäh- Hi-ga-lēē'ngo' la- kiyh' cha-nē' lä-jēē- ángele kyaa' Dio.

9 Pero hi- jäh- sa- kyuu- jnä' cha-nē' dsa-, lä-ja- jwahn' sa- kyuu- jnih' cha-nē' lä-jēē- ángele kyaa' Dio.

10 Jmee' ba' Dio jøh- dsē' kih' lä-jēē- hi- hlēēh- wii' kih' Hi-ga-lēē'ngo' la-. Pero cher'mah' ga-hlēēh' dsa- wii' kih' Jmi-llē' Na-jngii', sa- jmeey' jøh- dsēy' kih' he- ja-.

11 Wa'ra- ga-hnēē' dsa- hnäh' neh- gwah- mäh- o cha-nē' dsa-ta', o cha-nē' jwēē-, ta- ka- hnäh' huudse- ha- lä- lääh- hnäh' hñaa' o ha- lä- jwah' hnäh'.

12 Jēēh', lä-cha' ja- Jmi-llē' Na-jngii' kwēēh' hnäh' huudse- llu' ha- lä- jwah' hnäh'.

Koo- juu' na-hmää' kih' jaa- dsa- cha- kuu'

13 Jaa- hi- ma' hää' jee' ja- ga-siiyh- Jesús: -Ta-jwoh', chiih' dsa-ñuuh- øøhn' kwēēyh' jnä' heen- he- ga-tēēn'.

14 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

-Ja- he' jwēē- jnä', sa- ga-tēēn' ti'lloohn- hee- dsa-.

15 Ga-jäh' ka-läh' Jesús siiyh- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-:

-Leeh- hnäh', ta- wa' hee' hoh' hnäh' ni- koo- he- cha- jmi-gyuu- la-. Jēēh', ja- kih' he- cha- jnän' cha-miih-, he- ja- jmee- chaa- jne'.

16 Ja-ga' ga-hlēēyh' juu' na-hmää', ga-jäyh':

-Ma' chaa- jaa- dsa- cha- kuu' hi- ma' cha- cha-miih- he- na-jnäā' hwa' kiyh' he- ma' chooyh'.

17 He-ja- ma' jmeey' huudse-, ma' jäyh': "¿Hee- ba' jmeen? Sa- cha- jee' llan' lä-jē- he- choohn'."

18 Mah' ga-jäyh': "Lä-la- ba' jmeen. Hlan- hne' kih' kwii- kin' mah' jmeen' juuh- ga-nē' jee' ma' chih'. Jee' ja- ba' llan' lä-jē- ta' kin' he- choohn'.

19 Mah' jwahn' ki' hñiin': Ma' cha' ba' kyah' cha' miih'. Lee' kyah' cha' miih' ji' ñe'. Teeh' hoh', ja' kuh' huh' ba' hne' kyah'. Wa' chaa' ba' hne' llu'."

20 Pero Dio ga' jah' siyh' lä' la': "He' ba' che' taah' hne'. Na' hwë' ba' juuh'. Kih' jñah' ba' jä' lä' jë' he' ma' juuh' ma' lääh'," ga' jah' Dio.

21 Lä' ja' la' kih' dsa' hi' la' cha' miih' kuu' në' hwa' la', mah' cha' në' Dio laay' dsa' tä' ñee' ba'.

Dio lih' hää' hi' laa' kyaay'

(Mt. 6:25-34)

22 Ja' ga' ga' jah' Jesús siyh' discípulo kyaay':

—Kih' he' ja' na' jwëehn' hnäh'. Ta' ka' hnäh' hu' dsë' ha' lä' dsa' ngëeh' hnäh' koo' jmi' koo' jmi', hee' na' kuh' huh' hnäh' ni' ta' ka' hnäh' hu' dsë' kih' hmih' he' këh' hnäh'.

23 Kyeë' ga' he' chaa' hnäh' lä' koh' ga' he' kuh' huh' hnäh'. Hi' kyeë' ga' jmi' ngo' kyah' hnäh' lä' koh' ga' hmih' he' këh' hnäh'.

24 Jëe' da' hnäh' lä' koo' la' kih' ta'. Sa' cha' jngëey' ni' sa' chooyh' ni' koo', ni' he' hnøø' jee' llay'. Pero Täa' jnän' hi' gya' gyuh', ma' ra' he' ääh' bih'. ¿Che' sa' kyeë' ga' hnäh' lä' koh' ga' ta' he'?

25 ¿Hi' hnäh' leh' jmeeh' saa' ga' koo' lëe', kih' he' jmeeh' hnäh' cha' miih' hu' dsë'?

26 Cher' mah' sa' tää' hnäh' jmeeh' he' la' koo' he' pih', ¿he' la' kye' hnäh' hu' dsë' kih' lä' jë' he' jwëeh' kyah' hnäh'?

27 Jëe' da' hnäh' ha' lä' dsa' kwaä' wa' le'. Sa' cha' ta' jmee', ni' sa' hwëe' wa' ñe'. Pero jwëehn' hnäh'. Ma' ke' na' hñaa' la' hmih' he' ga' këh' rey Salomón, pero sa' ga' lloo' he' la' na' hñaa' lä' koo' la' wa' le'.

28 Cher' mah' lä' ja' jmee' Dio na' hñaa' wa' le' he' choo' në' nuu' na', mah' hø' jë' dsa' neh' hwii', ha' lä' ja' sa' kway' he' këh' hnäh', dsa' hi' miih' go' te' ba' dsoo' dsë'.

29 He' ja' mo' to' ka' hnäh' hu' dsë' hee' na' kuh' huh' hnäh'. Ta' jmee' hnäh' cha' miih' ngëe' hu' dsë' kih' lä' jë' he' na'.

30 Jëeh', lä' jëe' hi' sa' ma' heeh' kih' Dio, hnooyh' lä' jë' he' na' jmah' ba'. Pero Täa' jnän' ma' ñey' ba' lä' jë' he' jmee' bii' jnän'.

31 Hnääh' da' hnäh' to' në' Dio hi' laa' dsa' ta' jøøh' jnän'. Lä' ja' ba' hñah' hnäh' lä' jë' he' jmee' bii' kyah' hnäh' ka' läh'.

Llu' ga' he' cha' he' la' hmooh' jnän' gyuh'

(Mt. 6:19-21)

32 'Ta' wa' gah' hnäh' borrego kyaan', ma' ke' sa' jwëe' hnäh', jëeh' Täa' jnän' hyoh' dsëy' tooyh' gooh' hnäh' he' jmeeh' hnäh' hih' ko' jøh' kyaayh'.

33 Hñi' hnäh' he' cha' kyah' hnäh' mah' kwëeh' hi' jmee' bii' kih'. Hnøøh' hnäh' he' sa' hee' go' te'. Hnøøh' hnäh' he' la' hmooh' he' cha' gyuh' he' sa' hee' jih' koh'. Jee' ja' sa' lloo' dsa' hii' ni' sa' chaa' jah' hi' jwë' ka' läh'.

34 Jee' hla' he' la' hmooh' kyah' hnäh', jee' ja' ba' kye' hnäh' o' jøh' dsë'.

Llu' la' kih' hi' jøø' wa' ra' jah' Jesús

35 'Hnøø' ma' na' lluyh' hnäh', hi' na' nëh' hnäh' ka' läh'.

36 Hnøø' jmeeh' hnäh' lä' koo' jmee' moz' hi' tääh' jää' dsa' juu' hi' jah' jee' ma' jee' goo' dsa'. Wa' ra' jah' dsa' juuy' he' tëey', na' ma' hii' na' moz' he' ho' haah'.

37 Llu' la' kih' moz' he', cher' mah' na' nëy' wa' ra' jayh'. Ma' ra' ju' dsoo' jwëehn' hnäh', dsa' juuy' mi' lluyy' hñii' jää', ja' ga' laay' moz' he' në' mes' mah' jmeey' ta' he' kiyh'.

38 Ma' ke' jayh' koo' la' nuu' o' ja' ga' jnä', peer' llu' la' kih' moz' he', cher' mah' na' nëy' ma' ja'.

39 Hnøø' lä' ngëeh' hnäh' he' la'. Wa' ra' jah' kih' jaa' dsa' juu' cha' neh' ñey' hee' hor' jä' jaa' dsa' hii' dsa' he' cha' neh' kiyh', jmeey' bii' sa' gwiiy' høoy' hne' kiyh' mah' sa' dsa' he' dsa' hii' he' cha' neh' kiyh'.

40 Lä' ja' hnäh', hnøø' ma' na' lluyh' hnäh' ka' läh'. Jëeh', hor' he' sa' jmeeh' hnäh' hu' dsë', jah' Hi' ga' lëe' ngo' la'.

Dsa' hi' mi' teh', hi' dsa' hi' sa' jmee' ta' he'

(Mt. 24:45-51)

41 Ja-ga-ga-jäh' Pee' siyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿che' ma-hlëeh' juu' na-hmäá' lä-na- kyaá' jnääh' o ma-hlëeh' ka-läh' kih' lä-jøh'?

42 He-ja-ga-jäh' Dsa-jøøh' jnääh' siyh':

—Jaa-dsa-hi-mi-teh' hi-cha-huudsë-llu' kih', hi-he-ba-na-hñaá' mah'häy' hi-tääh' cha'neh' kih' dsa-juy', kwëyh' he-kuyh' hor~ kih'.

43 Llu' la' kih' moz~ he', cher'mah' mi-teyh' lä-jë' mada' he- nuuyh' wa-ra-jah' juy'.

44 Ma-ra- ju'dsoo' jwëhn~ hnäh', ga-lä-jë' ba' he-cha-kih' dsa-juy' tooyh' goo- moz~ he'.

45 Pero cher'mah' hi- na-hñaá' he-ga-jmeey' huudsë': "Lä-hëë' ga' miih-dsa-jøøh' kyaan'", he-ja- ta'ko-jiih' ja-, løy' jmi'baay' hi-më' hi- ñuuh-dsa-kyaayh', hi- kuh'hiyh' llu' lä-jiih' lä-heey'.

46 Lä-la- le' kih' moz~ he'. Jmii' he-sa-jøoy', hi-hor~ he-sa-kyey- ni' miih-huudsë-, jäh' dsa-juy'. Peer- cha-miih-jmeeyh' moz~ he', ja-ga' cheey' ko-jøh' kyaah' lä-jëë' hi- sa-ga-mi-teh'.

47 Jaa- moz~ hi- ma-ñe- kwee- he-mada- nuuyh' kih' dsa-juy' mah' sa-ma-na'lluuy', ni' sa- mi-tey' mada' kih' dsa-juy', hi- he' sa- lä-ñih' dsëy' kway' kih'.

48 Pero jaa- moz~ hi- ma' jmeë- he-hliih' he- sa- ñey-, hi- he' hii' miih-ba'. Jëeh' hi- ma-hyoh~ cha-miih-, lä-ja- ngiih' dsa-juy' cha-miih-. Dsa-juy' hi-ga-tooh- gooy- cha-miih-, lä-ja- ngiiyh' cha-ga-miih-.

Kwaat~ kih' Jesús he- tee- dsa-

(Mt. 10:34-36)

49 Ma-jan~ mah' chaahn' je- hwa' la-. Hnoon' wa-ra- jäh' kih' koo- ga-juh-.

50 Ma-ra- he- jmeë- bii' jëen' koo- he-wii' ngëë'. Peer- ku'jii' kin-. Wa-ra- jäh' kih' na' ga-juh- ba' ma-dsëë' jmií'.

51 ¿Che' laah' hnäh' ma-jan~ mah' jmeen- hii' tii' kih' dsa- jmi-gyuu'? Jwëhn~ hnäh', ja- kih' he-ja- ma-jan~. Ma-jan~, mah' jmeen- te'jëë' dsa- ba'.

52 Jëeh', na' ta- cha'ne' jee' tääh' hñaá' dsa- koo- cha'neh-, jmeey' to' nää'. Uu- hi- he' tee' kyaah' uu' hi- uu' dsa-taah' teey' kyaah' uu-.

53 Tee' jmii- kyaah' jo-ñuuh-, hi- jo-ñuuyh- tee' kyaayh' ka-läh'. Chooy' tee' kyaah' jo-mii-, hi- jo-miiy- tee' kyaah' chooy'. Ma-chooy' tee' kyaah' ma'jooy', ma'jooy' tee' kyaah' ma-chooy'.

Ko-llaa' sa- kye- kwaat~ ha- lä- la' he- jmeë' Dio jee' kiyh'

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 Hi- ga-jäyh' ka-läh' siyh' lä-jëë' dsa-: —Wa-ra- ga-jëeh' hnäh' soo- jnií' ta-la-ga-dsa' hyoo-, chah' ba' jawh' hnäh': "Jma' ba' na- jä'." Hi- lä-ja- la'.

55 Hi- wa-ra- ja- lle' ta' kye', jawh' hnäh': "Jmeë' hyoo- ba' na-." Hi- lä-ja- jmeë'.

56 He- ba' che- ta-juuh' hnäh'. Leh' ba' hnäh' lleh' hnäh' juu' kwee- ha- lä- jmeë' koo- jmií' koo- jmií' lä-koo- la' gyuuh' hwa'. Mah' sa- kyeh' hnäh' kwaat~ hee- ga' na-dsa-la' jee' kyah' hnäh'.

Hnøø' mi'een' juu' he- cha- jnääh' kyaah' dsa-

(Mt. 5:25-26)

57 ¿He-la' sa- leh' hnäh' kah' hnäh' kwaat~ hñaah' hnäh' hee- na- he- llu'?

58 Cher'mah' chaa- hi- hnøø' hnëë' hne-cha'ne' dsa-ta', jmeë' bii' go'taah' hnäh' juu' kwee- kyaayh' na' ga-juh- ta'ko-jiih' cha-jmií', mah' sa- ngëëy' hne- ja'goo- jwëë'. Lä-ja- mo-so- jmeë' jwëë' hih' kih' poo-, taayh' hne- neh-ñe'.

59 Ma-ra- ju'dsoo' jwëhn~ hne-, sa- ya-hëeh' jee' ja- ta'ko-jiih' sa- ma-mi-hmaah' lä-koh' te' he- lle- dsa-ta' kyah'.

13

Ga-hlëeh' Jesús kih' he- dsa-jëeh' dsa- kyaah' Dio

1 Ja-ba' jmií' ja- na'nää' ko-llaa' dsa-na'jmeeyh' juu' kih' Jesús he- ga-jmeë' Pilato mada' kih' hløø' he- na'jngëëyh- dsa- chaa- Galilea jee' ma' tääyh' jngëëyh- jah' he- ma' mi-tey' kiyh' kyaah' Dio.

2 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh':

—¿Che' kih' he- ga'juu' lä'ja- dsa- galilea he', he-ja- laah' hnäh' he- ääy- cha-ga'miuh- dso'kye- lä'koh' ga' jee' lä'jöö- dsa-gooy'?

³ Jnä' jwëehn~ hnäh', ni' miuh- sa' la' lä'ja-. Jëeh' cher'mah' sa' ga'jeeh' hnäh' kyaah' Dio, ja-ba' lä'ja- juu' lä'jöö- hnäh' ka-läh'.

⁴ He- ga'toh' hne' ñii' kih' Siloé nē' kih' lä'jöö- gya'jñaa- dsa- mah' ga'juuy', ¿che' jmeeh- hnäh' huud'se- he- ääy- cha-ga'miuh- dso'kye- lä'koh' ga' jee' lä'jöö- dsa- hi- tääh' Jerusalén?

⁵ Jnä' jwëehn~ hnäh', ni' miuh- sa' la' lä'ja-. Jëeh' cher'mah' sa' ga'jeeh' hnäh' kyaah' Dio, ja-ba' lä'ja- juu' lä'jöö- hnäh' ka-läh'.

Juu' na-hmää' lä' la' kih' koo- chaah' higo he- sa' kwa' mi'

⁶ Hi- ga'jäyh' ka-läh' juu' na-hmää' lä'la-:

—Jaa- dsa- ma' na-jnää' koo- chaah' higo jee' kih' chaah' wii- jeh' kiyh'. Mah' na'jööy- che' na-hii' mi'higo. Pero ni' koo- mi' sa' ma' hii'.

⁷ Mah' ga'siiyh' hi- ma' hoo- chaah' wii- jeh' ja-: “Jee' la- ma-tē' hnē- ji- ñe- ma-jan- jëen- chaah' higo la-, che' hii- mi' . Sa' cha- jnøohn' ni' miuh- lä'koh' hä' gwan'. He-ja- tu' go-te'. ¿He-la' ja- koo- na-ha- hwa' jee' chih'?”

⁸ Pero hi- ma' hoo- jee' ja- ga'jäh': “Dsa-jøøh' kyaan', kwa' jwē' kih' koo- ga' ji- ñe- na'. Gyun- miuh- ta-hmii- mah' toohn- tu'hoh'.

⁹ Cher'mah' ga'hii' mi', llu' ba'. Pero cher'mah' sa' ga'hii', ja-ga' na- dsa-tu'.”

Ga'mi'hlää' Jesús jaa- dsa-mē' hi- ma' na'juu' cha-kah'

¹⁰ Koo- jmi' he- teeh- dsa- dsē' ma' kwa- Jesús juu' neh' gwah- mäh-.

¹¹ Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa-mē' hi- ma-hya- gya'jñaa- ji- ñe- dsaah'. Ga'jmeē' jmi-lle' hiih' ga'juu' ka'luuy'. Ni' miuh- sa' le' ma' ngēy' ko-dsoo'.

¹² Ma' ga'jöö' Jesús dsa-mē' he', ga'tëeyh' mah' ga'siiyh':

—Dsa-mē', ma-jä' ba' kyah' kih' dsoo' he- ma' laah'.

¹³ Ga'kyey- gooy- nē' kih' dsa-mē' he'. Lä'chah' ja- ga'niuh' ka'luuy', mah' ga'løøy' kway- ti'hmaah' kih' Dio.

¹⁴ Pero hi- ma' jmeē' hih' gwah' ja-, ga'lällee' jwërte kih' he- ga'mi'hlää' Jesús dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsē'. Mah' ga'siiyh- lä'jöö- hi- ma' tääh' jee' ja-:

—Ñii' jmi' ba' cha- jwē' jmeen' ta'. Ta'ko- jiih' jñii' jmi' ja-, ya-nää' hnäh' mah' jä' kyah' hnäh', ja' jmi' he- teeh- dsa- dsē'.

¹⁵ Ja-ga' ga'jäh' Dsa-jøøh' jnän' ga'siiyh':

—Hee- ba' che- ta-juuh' hne- dsa-ñuuh-. ¿Ja' lä'jöö- hnäh' cheeh' hnäh' kya' kyaah' hnäh', burr- kyaah' hnäh' jee' na-hñuuyh' mah' go'jääh' hnäh' hiih' jmi- jmi' he- teeh- dsa- dsē'? ¿Che' sa' jmeeh- hnäh' lä'ja-?

¹⁶ Pero hih' dsa-mē' la-, hi- laa' sa'ju- kih' Abraham, ma-hya- gya'jñaa- ji- ñe- ma' na-hñuuyh' kaah- Tana'. ¿Che' sa' ää- jmi' cheeyh' jmi' he- teeh- dsa- dsē'?

¹⁷ Lä- ma' ga'hlëeh' Jesús juu' ja-, ga'jä' o-hih' lä'jöö- hi- ga'lähøøh' kiyh'. Pero jee' lä'jöö- dsa- ma' chaay- llu' ba', ma' ga'jööy' lä'jöö- he- juh-gaa- he- ma' jmeē' Jesús.

Juu' na-hmää' lä' koo- la' kih' mi' ju- mostaza

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Hi- ga'jäh' Jesús ka-läh':

—Jwëehn~ hnäh' juu' he- jeeh' kwee- lä'koh' jää- Dio dsa- lä'hiih' kih'.

¹⁹ He- jää- Dio dsa- lä'hiih' kih', jeeh' kwee- lä'koo- la' kih' koo- mi'ju- mostaza he- ga'jngëē' jaa- dsa- jee' na-jnää' cha'joh' kiyh'. Heh' mi'ju- ja-, ga'hya- mah' ga'kwaa', lä'jiih' ga'tē' koo- chaah' hma-. He-ja- ga'lla-nää' ta' jmeey' sii- nē' sa'goh' kih'.

Juu' na-hmää' lä' koo- la' kih' levadura

(Mt. 13:33)

²⁰ Koo- ka-läh' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Jee' la- jwëehn~ hnäh' juu' he- jeeh' kwee- lä'koh' jää- Dio dsa- lä'hiih' kih'.

²¹ Jeeh' kwee- lä'koo- jmeē' levadura he- kooch- jaa- dsa-mē'. Llay- cha-miuh- harin mah' kah-gwëyh- kyaah' levadura. Kyaah' lä'ja- dsa-kwaa' lä' ga-dsa' tu'ka'.

*Dsu- la' ho'haah' jee' dsa-taah' dsa-
kyaah' Dio*

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Lã-koo- ma' hãä' Jesús jwë' ngoo' ta' Jerusalén ma' kway' juu' lä-kaa- jwii- kaah' hi' lä-kaa- jwii- mäh- jee' ma' dsa-ngëëy'.

²³ Jaa- dsa- ga-ngii' juu' kiyh', ga-siiyh':
—Dsa-jøøh' kyaan', ¿che' miih- go-te' dsa- hi- dsa-lää'?

He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh':

²⁴ —Jmee' hnäh' bii' go-taah' hnäh' ta' ho'haah' dsu-. Jëeh', jwëë' dsa- hi- hnøø' dsa-taah' mah' sa' jmääy' dsa-taayh'.

²⁵ Wa' jmeen' jaa- dsa-juu' cha'neh' ma-ngëë' ma-jney' ho'haah' kiyh'. Hi' cher'mah' ga-nääh' hnäh' tëeh- hnäh' kiyh' ta' ka'hne': "Dsa-jøøh' kyaan', Dsa-jøøh' kyaan', nä' ho'haah' mah' dsa'tooh' jnääh'." Pero jëeh' dsa-juu' he' kyah' hnäh', jäyh': "Sa' man' hiji- hnäh'."

²⁶ Ja-ga- løøh' hnäh' jawah' hnäh': "Ma-kih' ma-hih' jnääh' ko-jøøh' kyaah' hne-. Jnääh' he' hi- ga-hlëëh' jee' la' cha'jwë' juuh-."

²⁷ Pero jäh' dsa-juu' cha'neh' he', siiyh' hnäh': "Sa' man' hiji- hnäh'. Go-nää' hnäh' kyah', hnäh' hi- jmee' he- hliih' jmah'."

²⁸ Jee' ja- ki'hooh' hnäh' mah' juuh' hnäh' cha-jah' hnäh' wa-ra- ga-jëëh' hnäh' Abraham kyaah' Isaac kyaah' Jacob kyaah' lä-jëë' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio tääh' ya-jwii' kiyh', mah' hnäh' dsa-hëëh' ta' ka'hne'.

²⁹ Jwëë' dsa- cha- uu' ya-nää' ta' kye' ta' ñii' mah' dsa-taah' kuh'hii' ko-jøøh' kyaah' jnä' jee' oo' ya-jwii' kih' Dio.

³⁰ Jëeh', jwëë' hi- sa' laa' kwaan' jee' kyah' hnäh', hi- he' lee' jøøh' ma'ja-. Hi' hi- laa' kwaan' jee' kyah' hnäh', hi- he' lee' mah' ga'.

*Ga-lä'meeh' dsë' Jesús kih' jwii- Jerusalén
(Mt. 23:37-39)*

³¹ Ja-ba' jmi' ja-, ga-lla-nää' ko-llaa' fariseo na'chiih' Jesús:

—Go-hëë' jee' la-, gwaah- ta' jee' jyoh', jëeh' hnøø' Herode jngëëh' hne-.

³² He-ja- ga-jäyh' siiyh' dsa- fariseo he':

—Go-nää' hnäh' mah' go-chiih' hi- kyuuh' may' hliih' he' juu' la-: "Na' hi'

hø' lä' ma-jmeen' la- ba' ta' he- hwëën' jmi-llë' hliih' kih' dsa- hi' mi'hlään' dsa- ka-läh'. Ga' ma-hya- hnë- jmi', ja- hniih' ma-hña- ta' kin'."

³³ Jmee' bii' lä' ma-hään' la- ba' jwë', na', hø', hi' hyu' lä' jiih' lloon' Jerusalén. Jëeh', jmee' bii' he- juu' hi- ngëë' juu' kih' Dio ta' Jerusalén, sa' lle' kih' juuy' ta' jee' jyoh'.

³⁴ 'Hnäh' dsa- cha- Jerusalén, hi- jngëëh' hi- ngëë' juu' kih' Dio hi' teh' hnäh' kuu' kih' hi- chee' Dio, joh' jiih' sa' ga-lä-hnoon' ma' jøøhn' hnäh' lä-koo- jøøh- chaah' hyaa' gyuu- chaah' kyaa', taayh- neh' sa'kyooy', pero sa' ga-hiih' hnäh'.

³⁵ He-ja- ma-bee' Dio hnäh' go-te-, jä' ta'jmah' ba' hne' kyah' hnäh'. Jwëëhn' hnäh', na' ta' cha'në' mo'so' jëeh' hnäh' jnä' ta'ko-jiih' sa' ma-jäh' hnäh': "He- ba' che- jøøh'gaa- hi- ja', lä'hiih' kih' Dio."

14

*Ga-mi-hlää' Jesús jaa- hi- dsaah' jmi' he-
teeh- dsa- dsë'*

¹ Koo- jmi' he- teeh- dsa- dsë', ngoo' Jesús ga-kuh- ga-hih' cha'neh' kih' jaa- fariseo hi- ma' laa' jaa- dsa-jøøh'. Jee' ja- ma'tääh' dsa- hi- ma'tää- Jesús.

² Hi' ta' cha'nëy' ja- ma' cheh' jaa- dsa- hi- ma' dsaah' dsoo' gyoo-.

³ He-ja- ga-ngii' Jesús juu' kih' ta-jwoh' kyaa' ley kyaah' dsa- fariseo he':

—¿Che' cha- jwë' mi'hlää' jne' jaa- hi- dsaah' jmi' he- teeh- dsa- dsë'?

⁴ Ti'sih' ba' ga-taah' dsa- he'. Ja-ga- ga-sooh' Jesús goo- hi- ma' dsaah' he' mah' ga-mi-hlääy'. Hi' ga-hiyh' juu', ga-siiyh':

—Ma-le' gwaah' kyah'.

⁵ Mah' ga-hlëëyh' dsa- hi- ma' tääh' he', ga-siiyh':

—Cher'mah' jaa- dsa-kyaah' hnäh' ga-tah' jaa- burr- o jaa- kya' kyaay' jee' hë' koo- too-, ¿ché' sa' dsooy' lä'chah' ja- dsa-llëey' jah' kyaay' ma'ke' la' jmi' he- teeh- dsa- dsë'?

⁶ Ni' jaa- sa' ga-lih' ma' jëeyh' juu' kih' Jesús.

*Juu' na-hmää' kih' hi- ga-taah' to-në'
hma-sii' jee' cha-ma-nuu'*

7 Ma' gya' Jesús jëë ha- lä- ma' jmee- lä-jëë- hi- ma' na-teeh' kyaa' fariseo he', ga-hnooyh- ma' dsa-taayh` høø' hi- kaah' ne' mes~. He-ja- ga-hlëëyh' juu' na-hmää' kyaah' dsa- hi- ma' na-teeh' he', ma' jäyh':

8 —Wa'ra- ga-tëeh' jaa- dsa- hne- koo- jee' dsa-jee' goo- dsa-, sa- nah' høø' hi- kaah', le' ga- che- lloo- jaa- hi- jøøh' ga- lä-koh' hne-.

9 Cher'mah' ga-nah' jee' ja-, ha- ga- che- ga-lloo' hi- ga-tëeh' lä-uu' hnäh', mah' siyh' hne-: “Kwa' jwë' gya' hi- la- jee' na-.” Ja-ga' kyaah' o-hih' nah' jee' ga-dsaa' go-te~ hma-sii~.

10 Lä-la- ba' jmeeh' wa'ra- ga-tëeh' jaa- dsa- hne- jee' jmeey' jmii'. Goh' ba' hne-, ja- nah' lä- ga-tëe' huu' kii- ba'. Mah' wa'ra- ja' hi- ga-tëeh' hne-, siyh' hne-: “Na- ya-na' jee' llu' ga-miih- la-, ome' kyaan’.” Ja-ga' leeh' jøøh' cha'në' lä-jëë- hi- tääh' ko-jøh' kyaah' hne- ne' mes~ ja-.

11 Jëeh', hi- jmää- hñii' jøøh', hi- he' jä' ta' hwa' go-te-. Hi- jmää- hñii' hwaä', hi- he' ba' lee' jøøh'.

12 Hi- ga-hlëëyh' dsa- fariseo hi- ga-tëe' kiyh', ga-siiyh':

—Wa'ra- ga-teeh' dsa- kuh'hiiyh' koo- lla'hyoo- o ta- ga-nuu-, ta- tëeh' ome' kyaah', ni- øøh', ni- jñah' ga' hi- chaa- kyah', ni- dsa- cha- kuu' hi- tääh' koo' kyah'. Jëeh', lä-jëë- hi- he' tëeh' hne- ka-läh' mah' jeeyh' kyah'.

13 Lä-la- ba' jmeeh' wa'ra- ga-jmeeh' koo- jmii'. Ja- tëeh' hi- tä-ñee' kyaah' dsa-tuu', dsa-jluuh', hi- dsa-tuu'.

14 Lä-ja- ba' le' llu' kyah'. Jëeh', dsa- he' sa- cha- he- kyaah' mi-hmaayh' kyah' ka-läh'. Pero wa'ra- ga-tëe' jee' lä-jiih' lä-jëë- hi- lluu', lä-hmaah' kyah'.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' koo- jmii' juuh-
(Mt. 22:1-10)

15 Jaa- hi- ma' gya' ne' mes~ kyaah' Jesús, ma' ga-nuuy' ga-hlëeh' Jesús lä-ja-, ga-jäyh':

—Llu' la' kih' hi- dsa-taah' kuh'hiih' jee' la' ya-jwii' kih' Dio.

16 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh':

—Jaa- dsa- ga-jmee' koo- jmii' juuh- mah' ga-tëeyh' jwëë' jwërte dsa-.

17 Ma' ga-tëe' hor~ kuh- dsa- ma-nuu-, ga-cheey' jaa- moz~ kyaay' mah' dsa-chiih' hi- ma' na-teeh' kyaay': “Ya-nää' hnäh' ga-juh-. Jëeh', ma-na'llu' ba' lä-jë-.”

18 Ga-lä-jëë- ba' ga-jäh' sa- jää'. Hi- to-në' ga-jäh': “Ma-lan' koo- jwi' hwa', he-ja- hnoon' na-jëen' koo-. Jmee' jøh- hoh' sa- jään' niin’.”

19 Hi- jñah' ga-jäh': “Ma-laan' hñää' gyaah' kya' hi- jmee' ta'. Hi- he' na-, na' ga' na-jëen' che' lluyy'. He-ja- chuun' kyaah' hne- jmee' jøh- hoh', sa- jään' niin’.”

20 Hi- jñah' ka-läh' ga-jäh': “Koo- ma-jee' ba' goon-. He-ja- sa- le' niin’.”

21 Ngaah' go-te- ba' moz~ he', na-jmeeyh' juu' kih' dsa-juyy'. Ma' ga-nuuy' juu' jmii' he' ga-jäyh' lä-ja-, ga-lä-lleey' jwërte. Ja-ga' ga-siiyh' moz~ he': “Gwa- ko-chih' je'hmooh' hi- lä-kaa- cha-jwë' kih' jee' jwii' juuh-, go-kyaä- hi- tä-ñee' kyaah' dsa-tuu', dsa-jluuh' hi- dsa-tuu'.”

22 Ma' jah' moz~ he', ga-siiyh': “Dsa-jøøh' kyaan', ma-la- ba' lä-jë- mada- he- ma-jmeeh'. Pero jä' ga-jee' dsa-taah' dsa-.”

23 He-ja- ga-jäh' dsa-juu' he' siyh' moz~ kyaay': “Gwa- lä- hä' jwë', hi- lä-kaa- jee' jeeh' dsa-, jmee' bi' ya-nääy', mah' kah' cha'neh' kin' la-.

24 Jëeh', jwëëhn- hnäh', ni- jaa- dsa- hi- ga-tëehn' he', mo-so- tëey' kuyh' ma-nuu' kin'.”

Hweh- miih- la' he- jmee' jne' ko-jøh'
kyaah' Cristo

(Mt. 10:37-38)

25 Jwëë' jwërte dsa- hi- ga-nää' ko-jøh' kyaah' Jesús. He-ja- ga-jeeyh- hñiiy' ta' jee' ya-nää' dsa-, mah' ga-siiyh':

26 —Jaa- hi- hnøø' jmee' ko-jøh' kyaah' jnä', cher'mah' sa- hnääy' jnä' cha-ga-miih- lä-koh' ga' he- hnääy' cho'jmiiy-, lä-koh' ga' he- hnääy' mëy', he- hnääy' jooy', he- hnääy' dsa-ñuuh- øøyh-, he- hnääy' më' øøyh-, hi- lä-koh' ga' he- hnääy' hñiiy', sa- jmääy' leey' discípulo kyaan'.

27 Hi- sa- jaa- cru- kyaah- mah- sa- jmeey- ko-joh- kyaah- jna- sa- jmaay- leey- discipulo kyaan-.

28 Wa-ra- ga-te- jee- hnooh- hnah- jmeeh- hnah- koo- hne- nii-, che- sa- jeeh- hnah- to-ne- joh- kee- hi- che- lee- kuu- kyah- hnah- la- jiih- hnaa- hne- ja-?

29 Jeeh- cher-mah- ga-chih- hnah- ma-tii- kih- hne- ja- mah- sa- hnaa- ta- ja-, la- jee- dsa- hi- jee- ta- ja-, mi-kwayh- kyah- hnah-.

30 Mah- jayh-: "Dsa-nuuh- la- ga-løoy- chooy- hne- la- mah- sa- ga-liyh- ma- mi-hnaay-."

31 O wa- jmeen- jaa- rey, hi- dsoo- dsa-tee- kyaah- jnah- rey, ja- gyay- to-ne-, jee- che- jmaa- gyaa- mil hløø- kyaay- mah- dsa-teey- kyaah- jnah- rey hi- jaa- gye- mil hløø-?

32 Wa-ra- ga-jee- sa- liyh-, he- ja- cheey- jaa- hi- dsa-hleeh- llay- ha- la- jee- hii- tii- juu- ja-, ta-ko-jiih- sa- ma-ya-jah- jnah- rey he-.

33 He-ja- cher-mah- chaa- jaa- hnah- hi- sa- tuu- dsè- be- la- jè- he- cha- kih-, sa- jmaay- leey- discipulo kyaan-.

34 Llu- ba- ñe- pero wa-ra- ga-dsaa- he- nii- kih-, ha- la-lii- ka-läh- nii-.

35 Sa- jmaa- kih- hwa-, ni- he- kaayh- kyaah- jyoh- tu-hoh- sa- jmaa-. He- be- ba- dsa- ja-. Hi- hnøø- heeh- juu- la-, wa- heeyh-.

15

Juu- na-hmaa- la-koo- la- kih- jaa- borrego hi- na-hee-

(Mt. 18:10-14)

1 Jwee- dsa- hi- ma- koo- ku-sih- hi- jnah- dsa- wa- hi- cha- hi- ga-lla-naa- koo- kih- Jesús mah- nuuy- juu- he- ma- kway-.

2 He-ja- sa- ga-tih- dsè- dsa- fariseo ni- saduceo ka-läh-, ma- jayh-:

—Dsa-nuuh- la- heeh- la- jee- hi- jmeey- wa- la- cha- la- hi- kuyh- ko-joh- kyaayh- ka-läh-.

3 He-ja- ga-hleeyh- dsa- he- juu- na-hmaa- la-la-, ga-jayh-:

4 —Cher-mah- jaa- hnah- chaa- hna-laa- borrego kyaah-, mah- dsa-hee- jaa-, che- sa- beey- ko-hwee- jee- la- jee- jah- he- mah-

dsooy- ta- moh- dsa-hnaayh- hi- na-hee- he- la- jiih- jnaayh-?

5 Peer- jee- dsè- wa-ra- ga-jnaayh- jah- kyaay-, mah- teey- jwe- ka-kyooy-.

6 Hi- wa-ra- ga-llaayh- kiyh-, teeyh- la- jee- ome- kyaay- hi- la- jee- hi- taah- koo- kiyh- mah- siiyh-: "Wa- chaa- jne- llu-, jeeh- ma-jnaahn- borrego kyaan- hi- ma- na-hee-."

7 Jweehn- hnah-, la- ja- ka-läh- cha-gamiih- chaa- llu- hi- taah- gyuuh- kyaah- jaa- hi- dsa-jeeh- kih- Dio la-koh- ga-kyaa- la- jee- to-lo-gyaa- dsè- to-laa- nu- hi- sa- jmeey- bii- kih- dsa-jeeyh- kih- Dio.

Juu- na-hmaa- la-la- kih- kuu- he- na-hii-

8 La-ja- ka-läh- jaa- dsa-me- hi- ma- cha- gya- kuu- kih-. Cher-mah- ga-hii- koo- kuu- kiyh-, che- sa- hiih- je- mah- hyayh- cha-neh- kiyh-, hnooyh- kwee- la- jiih- jnøoyh-?

9 Hi- wa-ra- ga-jnøoyh- kuu- he- ma- na-hii- ja-, teeyh- la- jee- ome- kyaay- hi- la- jee- hi- taah- koo- kiyh- mah- jayh-: "Wa- chaa- jne- llu-, jeeh- ma-jnøohn- ba- kuu- kin- he- ma- na-hii-."

10 La-ja- jweehn- hnah-, ha- koh- sa- chaa- llu- angele kyaah- Dio wa-ra- ga-tu- jaa- dsa- jwe- hiih- mah- dsa-jeeyh- kyaah- Dio —ga-jah- Jesús.

Juu- na-hmaa- la-koo- la- kih- chih- hi- na-hee-.

11 Hi- ga-jah- Jesús ka-läh- juu- la-:

—Jaa- dsa- ma- chaa- uu- jo-nuuh-.

12 Naa- hi- mah- ga-siiyh- jmiij-: "Taa-, kwèh- jna- heen- he- ga-teen- hyohn-." Mah- ga-kweeyh-.

13 Miih- jmiij- ba- ma-hya-, ga-ka- hi- mah- he- heey- he- ga-teey- ja-, ngooy- ta- jee- jwi- uu-. Jee- ja-, ga-jmeey- wa- la- cha- la-, ga-heey- la- jè- go-te- heey- ja-.

14 Ma-ngèe- ma-mi-llay- la- jè- kuu- kiyh-, ma- ga-la- cha- hoo- la-kaa- hwa- ja-. Ja- jiih- ga-løø- lla-kyaa- la- jè-.

15 He-ja- ñeey- na-ngiiy- ta- kih- jaa- hi- ma- chaa- hwa- ja-. Dsa- he- ga-cheey- ta- moh- kiyh- mah- dsa-haay- ñe-.

16 Ma' hnøø' chih' he' ma' kayh' tuyh' kyaah' he' ma' kuh' ñe' he'. Pero jee' ja' sa' chaa' hi' ma' kwa' he' ma' kuyh'.

17 Ja' ga' ga' lä' liiyh' mah' ga' jmeey' huudsē': "Jah' moz' sa' chaa' kya' tää' kyaan', cha' he' kuyh', lä' jiih' dsa' chaa' ga' kiyh', mah' jnä' dsa' juun' hoo' jee' la'.

18 Hii' jnä' ngaahn' go' te' kih' tää' kyaan', na' chih' jnih': Tää' kyaan', ma' jmeen' he' hiih' cha' ne' Dio hi' ma' hläähn' cha' neh' ka' läh'.

19 Mo' so' ga' tēē' jnä' leen' lä' koo' jooH'. Jmää' jnä' lä' koo' jaa' moz' kyaah' ba'."

20 He' ja' ga' hey' jwē' ngaayh' kih' tää' kyaay'.

Ja' ga' llaayh' kiyh', hu' ga' lä' ja' ga' jēē' jmiyy' jayh'. Peer' ga' lä' ñih' dsēy' kiyh' ma' ga' jēēy', mah' ngooy' ko' chih' na' eey' chih' he', hi' ga' chuyh' kiyh'.

21 He' ja' ga' jäh' chih' he' siiyh' jmiyy': "Tää' kyaan', ma' jmeen' he' hiih' cha' ne' Dio hi' ma' hläähn' cha' neh' hne' ka' läh'. Mo' so' ga' tēē' jnä' leen' lä' koo' jooH'."

22 Pero jmi' chih' he' ga' siiyh' moz' kyaay': "Go' kye' hmi' he' llu' ga' miih' mah' kye' chih' kyaan' la'. Tøøh' aniy' cha' gooy' hi' tøøh' mii' tiy'.

23 Hnääh' kya' hi' baah' ga' miih' mah' jngēēh' hnäh' kyeh'n'. Wa' jmeen' jmi' kiyh'.

24 Jēēh', gyuu' kyaan' la' hi' ma' na' juu' ba' la' kin', ma' lä' jiih' ka' läh'. Hi' ma' na' hēē' ba' la', na' ga' ma' hñay'." Ja' ga' ga' løy' jmeey' jmi'.

25 'Pero chih' nää' hi' jøøh' he' ma' hää' jee' nuu'. Lä' koo' ma' ga' llaayh' jäh' kiyh', ga' nuuy' hii' luu', hi' ma' tääh' dsa' jmee' ja'.

26 Ga' tēēy' jaa' moz' mah' ga' ngiiy' juu' kih' hee' ja' ma' jmee' dsa' jee' ja'.

27 Mah' ga' jäh' moz' he' siiyh': "Chih' øøh' ba' na' ma' jah'. He' ja' ma' jngēēh' tää' kyaah' kya' hi' baah' ga' miih', kih' he' na' lluy' bih' ma' jayh'."

28 Ga' lä' lee' jwēte' chih' he', sa' ma' hnøøy' ma' dsa' hey' cha' neh'. He' ja' ya' hēē' jmiyy' ga' chuuy' kyaayh' mah' dsa' hey' cha' neh'.

29 He' ja' ga' jäh' chih' he' siiyh' jmiyy': "Joh' jii' ñe' sa' ma'hya' jmeen' ta' kyaah' hne'. Ni' miih' sa' cha' he' ma' hläähn' kyaah' hne'. Pero ni' koo' hä' sa' ma' kwēēh' jnä' jaa' jah' mäh' mah' jmeen' jmi' kyaah' ome' kyaan'.

30 Pero na' ma' jah' chih' kyaah' na' hi' ma' mi' lla' he' cha' kyah' kyaah' wa' hi' cha' hi' hyaa', mah' ma' jngēēh' kya' hi' baah' ga' miih' kiyh'."

31 'He' ja' ga' jäh' jmiyy' siiyh': "Gyuu' kyaan', hne' ñeh' tää' kyaah' jnä'. Ga' lä' jēē' he' cha' kin', la' kyah'.

32 Ha' lä' ja' sa' jmee' jne' jmi' mah' lä' chaa' jne' llu'. Jēēh' dsa' ñuu' øøh' na' hi' ma' na' juu' ba' na', na' ma' lä' jiiyh'. Hi' ma' na' hēē' ba' na', na' ga' ma' hñay'."

16

Juu' na' hmää' lä' koo' la' kih' hi' ma' hä' goo' ta'

1 Ga' jäh' Jesús ka' läh' siiyh' discípulo kyaay':

—Ma' chaa' jaa' dsa' cha' kuu'. Kih' hi' cha' kuu' he' ma' chaa' jaa' hi' ma' hä' goo' ta' kiyh'. Pero ga' bääh' dsih' dsoo', kih' he' ma' heey' kuu' kih' dsa' juuy'.

2 Mah' ga' tēēy' dsa' he' ga' siiyh': "Ma' nuun' ha' lä' la' he' ma' løø' jmeeh'. ¿He' la' jmeeh' lä' na'? Ngēē' kwaat' kih' ta' kyah'. Jēēh', mo' so' le' dsa' he' ga' gooh' ta' he' ga' kwēēh' hne'."

3 Dsa' hi' ma' hä' goo' ta' ja', ga' jmee' huudsē': "¿Ha' lä' jmeen' na'? Dsa' juu' ta' ma' lleey' jnä' ma' jmeen' ta' kiyh'. Sa' lihn' jmeen' ta' jee' nuu'. Peer' na' hiihn' ngi' kuu' kih' dsa'.

4 Ma' man' ha' lä' jmeen' mah' lä' chaa' hi' heeh' jnä' cha' neh' kih' wa' ra' ya' hi' ta' he' jmeen' la'."

5 He' ja' ga' tēēy' ma' jaa' ma' jaa' hi' ma' ää' kih' dsa' juu' ta' he'. Hi' to' ne' he' ga' siiyh': "Joh' ääh' kih' patrón kyaan'."

6 "Ään' hñä' loo' mi' kwaah' aceit", ga' jayh'. Mah' ga' jäh' hi' ma' hä' goo' ta' he', siiyh': "Hee' la' kwaat' kyah'. Na' jee' na' ga' juh', sii' to' lo' gya' ba' he' ääh'."

7 Ja' ga' ga' siiyh' hi' jñah' he': "¿Hne' na', joh' ääh'?" "Hñä' loo' hi' trigo", ga' jäh'

hi he'. Mah' ga'jäyh' siyh': "Hee' la' kwaat' kyah'. Si' kye' gyii' ba' he' ääh' hne'."

8 Pero dsa-juu' he' ga'hlëeh' llu' kih' dsa-hii' hi' ma' hä' goo' ta' ja', kih' he' ga'lä'may' ga'lyh' ya'hii' llu' ta' kiyh'. Dsoo' ba', dsa' hi' sa' ma'heeh', may' cha'ga'miih' ha' jee' leeyh' dsa'kyaayh', lä'koh' ga' he' jmee' dsa' hi' tääh' jee' wa'je'.

9 He'ja' jwëehn' hnäh', kyaah' lä'jē' he' cha'kyah' hnäh' jmi'gyuu' hliih' la', hnøh' ' hnäh' ha' lä' jee' lä'jwah' hnäh' kyaah' dsa'. Lä'ja' wa'ra' ga'dsa' he' cha'kyah' hnäh' chaa' hi' heeh' hnäh' cha'neh' jee' go'taah' hnäh' tää'.

10 'Jaa' hi' mi'te' koo' ta' pih', lä'ja' mi'tey'ka'läh' ta' he' juuh' ga'. Hi' jaa' hi' sa' mi'teh' koo' ta' pih', lä'ja' sa' mi'teyh' kyaah' ta' he' juuh' ga'.

11 Cher'mah' sa' ga'jmää' hnäh' kooh' hnäh' kuu' he' cha' jmi'gyuu' hliih' la', çha' lä'ka' dsa' o'jöh' dsē' kyah' hnäh' he' tooyh' gooh' hnäh' he' kyeē' ga'?

12 Hi' cher'mah' sa' jmeeh' hnäh' lä'lle' kih' kyaah' kuu' kih' jñah', çha' lä' kwëeh' dsa' hnäh' ma'ra' he' la' kyah' hnäh'?

13 Ni' jaa' dsa' sa' lä'këh' jmi' jmee' ta'he' kih' uu' dsa'juu'. Jëeh' jmeey' na'häayh' jaa' mah' lä'hnäy' hi' jñah' ba'. Mi'tey' kih' jaa' mah' mi'kwayh' hi' jñah' he'. Lä'ja' sa' lä'këh' hnäh' jmi' kyaah' koo' hä' ba' kah' hnäh' huudsē' kih' kuu' hi' kah' hnäh' huudsē' kih' Dio ka'läh'.

14 Ga'nuu' dsa' fariseo ka'läh' lä'jē' he' ma' hlëeh' Jesús discípulo kyaay'. Dsa' fariseo he' ma' tu'dsëy' kuu' he'ja' ga'mi'kwayh' kih' Jesús.

15 He'ja' ga'jäh' Jesús siyh':

—Jmääh' hnäh' hñaa' lluu' cha'nē' hi' tääh' jmi'gyuu' la'. Pero ñe' ba' Dio ha' lä' la' neh' tuh'hoh' hnäh'. Hi' kih' lä'jē' he' jmee' dsa' juuh' nē' hwa' la', he' ja' sa' lä'jē' Dio go'te'.

16 'Jää' ba' ma' cha' ley kih' Moisé hi' ma' cha' juu' kih' lä'jē' hi' ga'ngē' juu' kih' Dio lä'jiuh' jii' kih' Jwaa' hi' ma' choo' jmi'. Lä' ma'ja' ga'løø' nuu' dsa' ju'hmē' lä'koo' jää' Dio dsa' lä'hih' kih'.

He'ja' lä'jē' ba' jmee' lä'bii' lä'jaa' mah' dsa'taayh' jee' jmee' Dio hih'.

17 Pero ma'ra' he' lä'te' ba' ley. Miih' ga' jwëeh' he' hee' gyuu' hwa' lä'koh' ga' he' jä' ta' koo' koo' mi'juu' kih' ley.

Ga'jäh' Jesús ha' lä' la' he' beē' dsa' øøh' (Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 'Lä'jē' hi' beē' dsa'mē' kya' mah' kaay' jñah' dsa'mē', he' ma'jmeey' dso'kye' ba' ja'. Hi' lä'ja' hi' kaa' dsa'mē' hi' ga'beey' he', he' ma'jmeey' dso'kye' ba' ja' ka'läh'.

Dsa' cha' kuu' kyaah' Lázaro

19 Ma' chaa' jaa' dsa' cha' kuu' hi' ma' këh' hmiih' gyuu' läh'. Hmiih' hmooh' jmah' ba' ma' këyh'. Hi' koo' kyoo' ba' ma' cha' lä'jē' nē' he' ma' kuh'hijh'.

20 Hi' ma' chaa' jaa' hi' tä'ñee' hi' chee' Lázaro. Hi' he' ma' gya' ho'haah' kih' dsa' cha' kuu' he'. Tuu' ba' cha'hmi' ma' laay'.

21 Ma' hee' dsēy' ma' kuyh' lä'jē' he' ma' dsa'saa' nē' mes' kih' dsa' cha' kuu' he'. Lä'kye' dsii' ma' dsa'nää' dsa'hluyh' nē' dsoo' kiyh' ja'.

22 Ga'lloo' koo' jmi' ga'juu' hi' tä'ñee' he'. Ya'nää' ángele mah' ga'tëey' lä' ga'tē' koo' kih' Abraham. Lä'ja' ga'juu' dsa' cha' kuu' he' mah' ga'haa' dsih'.

23 Jee' häay' cha'je' jëy' wii', ga'chooyh' mo'nēy', hi' uu' ga'jëy' Abraham kyaah' Lázaro täayh' ko'jöh'.

24 He'ja' ga'hlëeyh' ki'gaa', ga'jäyh': "Tää' Abraham, wa' lä'ñih' hoh' ki' jnä'. Wa' mi'gyuh' Lázaro mi'lle' cha'gooy' kyaah' jmi' mah' cheey' jee' la' mi'gyuyh' ko'hi'pih' na'si'hn'. Jëeh', jëen' wii' jwërte cha'je' la'."

25 Pero ga'jäh' Abraham siyh': "Gyuu' kyaan', mi'dsooh' hoh' he' ga'ngëeh' llu' jwërte ta'ko'jiuh' ma' chaah'. Mah' Lázaro ga'ngëe' hliih'. He'ja' chaay' llu' jee' la', mah' hne' jëeh' wii'.

26 Ma'la' ba' ma'hñah' hnäh' høø' hnäh'. Ta' jyoh' ko'taa' cha' koo' ta'juh' ñiih' jee' jnän'. Hi' hnøø' hwëe' jee' la' mah' dsa'näy' jee' na' sa' le'. Ni' sa' le' ya'nää' hi' tääh' jee' na' jee' tøøh' jñäh' la'."

27 Pero dsa⁻ hi⁻ ma' cha⁻ kuu' he' ga⁻ jah': "Chuun' kyaah' hne⁻, taa' Abraham, chee' Lazaro cha'neh⁻ kih' taa' kyaan⁻.

28 Jeeh' chaa⁻ hnaa' ooh⁻. Hi⁻ he' hnoon' dsa⁻ hlee⁻yh' mah' la⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ ya⁻ naay' jee⁻y' wii' la⁻ jee⁻n⁻ la⁻."

29 Mah' ga⁻ jah' Abraham siiyh⁻: "Cha⁻ ba' nuuh⁻ kih' Moise' hi⁻ cha⁻ ba' juu' he' ga⁻ hlee⁻h' hi⁻ ga⁻ ngee' juu' kih' Dio jee' taay⁻h' oo⁻. Wa' jmeey' he' kih' juu' ja⁻."

30 Ja⁻ ga' ga⁻ jayh': "Ja⁻ la⁻ ja⁻, taa' Abraham. Wa'ra⁻ jah' kih' llaah⁻ jaa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu' jee' kiyh', dsa⁻ jee⁻yh' kyaah' Dio."

31 Pero ga⁻ jah' Abraham siiyh⁻: "Cher'mah' sa⁻ ga⁻ jmeey' he' nuuh⁻ kih' Moise' hi⁻ la⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ jmeey' he' juu' he' ga⁻ hlee⁻h' hi⁻ ga⁻ ngee' juu' kih' Dio, ni⁻ la⁻ ja⁻ sa⁻ la⁻ heey' wa'ra⁻ ga⁻ jee⁻y' ma⁻ la⁻ jiih' jaa⁻ hi⁻ ma⁻ na⁻ juu'."

17

Goo⁻ la' kih' hi⁻ jmee⁻ teh' dsa⁻ kyaah'
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

1 Mah' ga⁻ siih⁻ Jesus discipulo kyaay':

—Ma⁻ ra⁻ he⁻ gwa' ba' he⁻ jaa' jne' jwe' hlih'. Peer' jwii' dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ dsa⁻ teh' dsa⁻ kyaah'.

2 Peer' jwii' ba' hi⁻ jmee⁻ dsa⁻ teh' jaa⁻ hi⁻ mah' la⁻ kyaah' he⁻ hlih'. Llu' ga' la' kiyh' wa'ra⁻ jah' kih' hnaa' dsa⁻ luuy' koo⁻ cha⁻ too' kih' molii' mah' jwaa' dsih' cha⁻ jmi⁻ neeh⁻.

3 He⁻ ja⁻ jwe⁻ehn⁻ hnah', leeh⁻ hnah' kyaah' he⁻ ja⁻.

Cher'mah' jaa⁻ ooh' ga⁻ hlaah⁻ kyaah' hne⁻, hlee⁻h' hnih'. Hi⁻ cher'mah' ga⁻ heeh⁻ bih', jmee' joh⁻ hoh' kiyh'.

4 Cher'mah' gyii' jiih⁻ ga⁻ hlaay⁻h' kyaah' hne⁻ koo⁻ jmi⁻, hi⁻ cher'mah' gyii' jiih⁻ jay⁻ ya⁻ chiiyh' hne⁻: "Mo⁻ so⁻ jmeen⁻ ka⁻ lah'." Ja⁻ jmeeh⁻ joh⁻ hoh' kiyh'.

5 He⁻ ja⁻ ga⁻ jah' apostole siiyh⁻ Dsa⁻ joh⁻ jnan⁻:

—Jmee' wa' la⁻ dsoo' dsē⁻ jnaah' cha⁻ ga⁻ miih⁻.

6 He⁻ ja⁻ ga⁻ jeeh⁻ Dsa⁻ joh⁻ jnan⁻ juu' kiyh', ga⁻ siiyh⁻:

—Wa'ra⁻ jah' kih' dsoo' hoh' hnah' ko⁻ hi⁻ pih' la⁻ koo⁻ te' mi⁻ juu⁻ mostaza, le' ba' jwiih' hnah' chaah' hma⁻ sicomoro la⁻: "Cheh' hnaah' jee' la⁻ mah' gwa⁻ ta⁻ cha⁻ jmi⁻ neeh⁻." Jmeey' ba' la⁻ jwiih' hnih'.

Hnoo' jmee' jne' ta' he' kih' ooh' jne'

7 Wa' jmeen', jaa⁻ hnah' chaa⁻ jaa⁻ moz⁻ kyaah' hi⁻ kyah⁻ hwa' ohi⁻ haa⁻ jah'. Wa'ra⁻ jayh', che' jwa⁻ jwiih' hnih': "Ngēē', na⁻ ya⁻ na' ne' mes⁻ mah' kuh'huh'?"

8 La⁻ la⁻ ba' jwiih' hnih': "Jmee' ma⁻ nuuh⁻ kuhn'. Jmaa⁻ hnaah' mah' jmee' ta' he' kin⁻ ta⁻ ko⁻ jiih' kuh'huh⁻. Ja⁻ ga' kuh'huh' hne⁻."

9 Che' jwa⁻ jwiih' hnih' ti'hmaah', kih' he⁻ ma⁻ mi⁻ tey' la⁻ je⁻ mada⁻ kyah'? Go⁻ laan⁻ kin⁻ sa⁻ jmeeh' hnah' la⁻ ja⁻.

10 La⁻ ja⁻ ka⁻ lah' hnah', wa'ra⁻ ga⁻ mi⁻ teh' hnah' la⁻ je⁻ mada⁻ he⁻ jmee⁻ Dio kyah' hnah', jawah' hnah': "Sa⁻ cha⁻ jmaa⁻ jnaah' ni⁻ miih⁻ kyah'. Jeeh', la⁻ koh' te' he⁻ aa⁻ jmi⁻ jmee' jnaah', ko⁻ ja⁻ ba' ma⁻ jmee' jnaah'."

Ga⁻ mi⁻ hlaa' Jesus gyaa' hi⁻ ma' dsaah'
dsoo' hmih' ooh'

11 La⁻ koo⁻ ma' haa' Jesus jwe' ngooy' ta⁻ Jerusalen, ga⁻ ngēēy' ya⁻ jwii' kih' hwa' Samaria kyaah' kih' hwa' Galilea.

12 La⁻ koo⁻ ma' ga⁻ hey' koo⁻ jwii' mah⁻, gyaa' dsa⁻ nuuh⁻ hi⁻ ma' dsaah' dsoo' hmih' hoo⁻, ya⁻ naa' ga⁻ mi⁻ jee⁻y' Jesus. Pero uu' ba' ga⁻ taayh'.

13 Ga⁻ hlee⁻yh' ki⁻ gaa⁻, ma' jayh':

—Jesus, hne⁻ hi⁻ laah' ta⁻ jwoh', wa' la⁻ nih' hoh' kyaah' jnaah'.

14 Ma' ga⁻ jee' Jesus la⁻ je⁻ dsa⁻ dsaah' he', ga⁻ siiyh':

—Go⁻ naa' hnah', go⁻ haa⁻ hnah' hnaah' jmi⁻ dsa⁻ mah' jee⁻y' he⁻ ma⁻ ja⁻ kyah' hnah'. Ta⁻ ko⁻ jiih' jee' ga⁻ naay' ja⁻, ga⁻ aah' go⁻ te⁻ hmih' ooh' ja⁻.

15 Jaa⁻ jee' la⁻ je⁻ kih' gyaa' dsa⁻ he', ma' ga⁻ jee⁻y' ma⁻ ja⁻ go⁻ te⁻ kiyh', ga⁻ jee⁻yh' ka⁻ lah', kway⁻ ti'hmaah' kih' Dio hlee⁻yh' ki⁻ gaa⁻.

16 Ga⁻ juuyh' jney' ga⁻ jluuy' hniiy' la⁻ ga⁻ te' hwa' hu' ti' Jesus, ga⁻ kwēēyh' ti'hmaah'. Dsa⁻ he' ma' chaa⁻ Samaria.

17 Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—¿Ja', gya'a' dsa' hi' ma'jä' kih'? ¿Ha' ba' tääh' jñah' ga' ñu'?

18 Dsa' chaa' uu' la', ma'la' hi' la' ba' ma'këh' kwa' ti'hmaah' kih' Dio.

19 Mah' ga'siiyh' dsa' hi' ma'dsaah' he':

—Noo', gwaah' ba'hne' kyah'. Ma'hlaa' ba'hne' kih' he' ma'lä'dsoo' hoh'.

Ga'jäh' Jesús ha' lä' le' wa'ra' ga'të' jee' jäyh'

(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Ga'ngii' dsa' fariseo juu' kih' Jesús:

—¿Lih' ba'lloo' jmi' jmee' Dio hih'?

He'ja' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Sa' la' jnä'hä' wa'ra' ga'løø' jää' Dio dsa' lä'hih' kih'.

21 Ni' jaa' sa'jäh': "Jee' la' jmee' Dio hih' ojee' oo' ba'jmeey' hih'." Jëeh', lä'koo' jää' Dio dsa' lä'hih' kih' ma'cha' ba'jee' jnän'.

22 Hi' ga'jäyh' siiyh' discípulo kyaay':

—Lloo' koo' jmi' lä'hnooh' hnäh' wa'jäh' na' ga'juh' Hi'ga'lëë'ngo' la', pero sa'jahn' jmi' he' hnooh' hnäh'.

23 Ma'ja' ko'llaa' jäh': "Hi' Jesús ma'jah', hi' cheh' na' o hi' cheh' jee' oo' go-jëë' hnäh'." Pero ta' go'nää' hnäh', ta'lla'le' hnäh' kaah' kiyh'.

24 Jëeh', lä'koo' jmee' je'ñih' wa'ra' ga'hih', dsa'lä'jnä' lä' ga'dsa' jmi'gyuu', ja'ba' lä'ja' le' wa'ra' jah' Hi'ga'lëë'ngo' la'.

25 Pero to'në' jmee' bii' jëen' wii', dsa' chaa' na'jmäay' jnä' ta' koo'.

26 Lä'koo' ga'la' jmi' kih' Noé, lä'ja' ka'läh' le' wa'ra' ga'të' jee' jäh' Hi'ga'lëë'ngo' la'.

27 Ma' kuh' ma' hih' dsa', ma' dsa'jee' goo' dsa' lä'jiih' ga'lloo' jmi' ga'he' Noé neh' barco. Jmi' ja' ja' jmi'juuh' mah' ga'jngiih' kih' lä'jëë'.

28 Ja'ba' lä'ja' ga'la' jmi' kih' Lot. Ma' kuh' ma' hih' dsa', ma' tääh' hi' la', ma' tääh' hi' hñii', ma' tääh' hi' jngëë' mii' hma' hi' ma' tääh' hi' jmee' hne'.

29 Pero jmi' ma' ya'hëë' Lot jwii' Sodoma, ga'hla' gyuu' sije' kyaah' azufre he' ga'jngiih' kih' lä'jëë'.

30 Lä'ja' le' ka'läh' jmi' wa'ra' ga'lä'jnää' Hi'ga'lëë'ngo' la'.

31 Jmi' ja', hi' tääh' jee' ga'të' to' jwëë' hne' wa' jñaa'y' mah' wa' kyuu' bih'. Sa' wa' kyey' he' tääh' cha'neh' kiyh'. Hi' tääh' jee' nuu' kih' lä'ja' sa' wa'lla'näay' cha'neh' kiyh'.

32 Ja' mi'dsooh' hoh' hnäh' lä'koo' ga'la' kih' më' Lot.

33 Lä'jëë' hi' hnooh' ha' lä' jee' läay' hñii', juuy' ba'. Pero lä'jëë' hi' kwa'a' hñii' juu', hi' he' ba'lää'.

34 He'ja' jwëëhn' hnäh', hwë' he' jahn' ja', na'saa' uu' në' jii'. Jaa' he' tëey', hi' hi' jaa' he' jä'.

35 Uu' dsa'më' tääh' dsë' hor' ja'. Jaa' he' tëey' hi' hi' jaa' he' jä'.

36 Ma'ja' uu' dsa' tääh' jee' nuu' kih' jmee' ta'. Jaa' he' tëey' hi' hi' jaa' he' jä'.

37 He'ja' ga'jäh' discípulo he' siiyh':

—¿Ha' ba'ja', Dsa'jøøh' kyaan'?

Mah' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Jee' kya'a' hi' ma'na'juu', jee' ja' kuh' tu'siih'.

18

Juu' na'hmäa' lä'koo' la' kih' jwëë' kyaah' dsa'më' hñii'

1 Ga'hleeh' ka'läh' Jesús juu' na'hmäa' mah' mi'tëey' discípulo kyaay' he' jmee' bii' ngiiy' kiyh' lä'jë' jmi' kyaah' Dio hi' sa' hnøø' hwaay' he' chuuy' kyaah' Dio.

2 Ga'jäyh' siiyh':

—Koo' jwii' juuh' ma' chaa' jaa' jwëë' hi' sa' ma' gah' Dio ni' sa' ma' jmeey' he' kih' dsa'.

3 Jee' jwii' ja', ma' chaa' jaa' dsa'më' hñii' hi' ma'dsoo' në'ta' kih' jwëë' he', ma' jäyh' siiyh': "Lla' ta' kin' kyaah' dsa' hi' jmeeh' jnä'."

4 Ga'läh' hii' cha'miih' jmi' sa' ga'hii' jwëë' he' ma'lla' ta' kih' dsa'më' he'. Këë' ga'ga'jmeey' hu' dsë': "Ma'ke' sa' gahn' Dio, ni' sa' jmeen' he' kih' dsa',

5 pero ma'ra' he' jmeen' ba' he' kih' dsa'më' hñii' hi' chuuy' kyaah' jnä'. Jëeh', cher'mah' lä' ma'ngoo' la' ba' gway' në'ta' kin', lä'dsëeh' dsën' kyaah' jnih'."

6 Hi' ga'hleeh' ga'Dsa'jøøh' jnän':

—Kye' da' hnäh' kwaat' kwee' ha' lä' ga'jmeey' jwëë' hi' hñaa' dsë' he'.

7 ¿Che' jwa' sa' jmee' Dio he' kih' dsa' hi' na' lleeh' kyaay' hi' tääh' ngii' kiyh' lä' jmi' lä' hwé'? ¿Che' lä' hii' jeeyh' kiyh', laah' hnäh'?

8 Jwëehn' hnäh', chah' ba' jeeh' Dio kiyh'. Pero wa'ra' jah' Hi' ga' lëë' ngo' la', ¿ché' lä' ma' chaa' ja' ba' dsa' hi' jmee' dsoo' dsë' kiyh'?

Juu' na' hmää' lä' koo' la' kih' fariseo kyaah' hi' ma' koo' ku'sih'

9 Hi' ga' hlëeh' Jesús ka' läh' jyoh' juu' na' hmää'. Ga' hlëeyh' dsa' hi' ma' jmee' kwaan' laa' jaa' hi' lluu' mah' ma' na' häyeh' dsa'.

10 Uu' dsa' ga' wii' jee' chih' gwah' na' ngii' kiyh' kih' Dio. Jaa' he' fariseo, hi' jaa' he' hi' koo' ku'sih'.

11 Dsa' fariseo he' na' cheyh' ma' hlëeyh' lä' la' kyaah' Dio: "Dio kyaan', kwan' ti'hmaah' kyah'. Jëeh' sa' laan' lä' koo' laa' jee' lä' jëë' dsa', dsa' hi' hii', hi' sa' mi'teh', hi' ngë' kyaah' wa' hi' cha' hi' hyaa', ni' sa' laan' lä' koo' laa' hi' koo' ku'sih' hi' cheh' oo'.

12 To' jiih' koo' seman' sa' kuh' huhn' mah' ngii' mën' kin' kyah' hne'. Kih' lä' jë' he' lihn', kwa' ba' jnä' gya' kih' lä' koo' hña' loo'.

13 Pero hi' koo' ku'sih' he', uu' ga' miih' ma' cheyh'. Ni' miih' sa' ga' tuu' dsëy' ma' chooy' nëy' ta' gyuah'. Ma' cheyh' kiiy' mo' dsëy', ma' jäh': "Hne' Dio kyaan', wa' lä' ñih' hoh' ki' jnä', cha' miih' he' hiih' ma' jmeen'."

14 He' ja' jwëehn' hnäh', ma' ga' hwëey' gwah' ga' nääy' kiyh', hi' koo' ku'sih' he' ga' jäh' lluu' cha' në' Dio. Pero dsa' fariseo he' sa' ga' jäh' lluu'. Jëeh', lä' jëë' hi' jmää' hñii' kaah', hi' he' jäh' ta' hwa' go' te'. Pero hi' jmää' hñii' hwaä', hi' he' ba' lee' jøøh'.

Ga' mi' jäh' Jesús gyuu'

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Ma' dsa' nää' dsa' dsa' jäh' gyuu' kyaä' cha' në' Jesús mah' kyey' gooy' në' kiyh'. Pero ma' ga' jëë' discípulo kyaay', ga' jiiyh' kih' dsa' hi' ma' jäh' gyuu' he'.

16 He' ja' ga' tëeh' Jesús discípulo kyaay', ga' siiyh'.

—Kwa' jwë' ya' nää' gyuu' ta' la' kin'. Ta' ha' hnäh' kiyh', jëeh' hi' laa' lä' koo' gyuu', hi' he' ba' jäh' Dio lä' hii' kih'.

17 Ma' ra' ju' dsoo' jwëehn' hnäh', hi' sa' heeh' jäh' Dio lä' hii' kih' lä' koo' heeh' jaa' gyuu', sa' heyh' jee' jmee' Dio hih'.

Jaa' dsa' kwaä' hi' cha' kuu' ga' hlëeh' kyaah' Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Jaa' dsa' hi' ma' kye' në' ga' ngii' juu' kih' Jesús, ga' jäh':

—Hne' hi' laa' Ta' jwoh' lluu', ¿heeh' hnøø' jmeen' mah' tëehn' jee' mo' so' juun'?

19 He' ja' ga' jäh' Jesús siiyh':

—¿Che' ñeh' hne' he' laan' lluu'? Jëeh' ni' jaa' hi' lluu' sa' chaa', jaa' Dio ba' hi' lluu'.

20 Ma' kyuu' ba' hne' lä' jë' mada' kih' Dio: "Ta' kaah' hi' laa' kyaä' jñah', ta' jngëeh' dsa', ta' hii' kih' dsa', ta' jmee' dsoo' kih' juu' ta' juu'. Wa' hnaah' maa' kyaah', tää' kyaah'."

21 He' ja' ga' jäh' dsa' he' siiyh':

—Lä' jë' he' na' ma' mi'ten' lä' jiih' ma' mäh'.

22 Ma' ga' nuu' Jesús he' ga' jäh' dsa' he' lä' ja', he' ja' ga' siiyh' ka' läh':

—Hnøø' ga' koo' he' jmeeh'. Gwaah' go' hnii' lä' jë' he' cha' kyah' mah' go' kwëeh' hi' tä' ñee'. Lä' ja' ba' lä' cha' cha' miih' kyah' gyuu' jmi' gyuu'. Ja' ga' na' ñeeh' mah' jmeen' ko' jøh' —ga' jäh' Jesús.

23 Ma' ga' nuu' dsa' he' juu' ja', ga' lä' meeh' dsëy' jwërte kih' he' ma' chay' cha' miih' kuu'.

24 Ma' ga' jëë' Jesús ga' lä' meeh' dsëy' cha' miih', he' ja' ga' jäh':

—Ha' koh' sa' jwëeh' la' kih' dsa' cha' kuu' heyh' jee' jmee' Dio hih'.

25 Sa' ga' jwëeh' la' kih' jaa' camey', ngëë' to' gwa' koo' hma' kuu' lä' koh' ga' he' heh' jaa' dsa' cha' kuu' jee' jmee' Dio hih'.

26 Lä' jëë' hi' ga' nuu' juu' la', ga' jäh':

—¿Hii' ba' lää' ja'?

27 He' ja' ga' jäh' Jesús siiyh':

—He' sa' lä' käh' dsa' jmi' jmee', Dio ba' lih' jmee'.

28 Mah' ga' jäh' Pee' siiyh':

—Ma-jä' ba' lä-jë' he' cha-kyaa' jnääh' mah' ma-ya-nøø' jnääh' kyaah' hne'.

²⁹ He-jä' ga-jäh' Jesús ssiyh':

—Ma-ra' ju'dsoo' jwëëhn~ hnäh'. Lä-jëë' hi- ma-tuu- dsë' ma-hwëë- cha'neh' kih', hi- ma-beey' cho'jmiiy-, øøyh-, mëy', chih- kyaay' kih' he- hnøøy' jmeey' lä-koo- la' mada' kih' Dio,

³⁰ hi- he' hyoh' cha-ga'miih- jmi-gyuu- la-. Hi- jmi-gyuu- he- na' ga-jä', tëëy' jee' mo'so' juuy'.

Ngoo' hnë-jiih~ jmeeh' Jesús juu' he-juuy' (Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Ga-tëëh' Jesús kah' lä-jëë' gya-tuu' discípulo kyaay' mah' ga'ssiyh':

—Na' maan' ta' Jerusalén mah' lä-te' lä-jë' he- ga'sii' lä-jëë' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio llo'joo' lä-koo- ga'ssiy' kih' Hi-ga-lëë'ngo' la-.

³² Jee' ja- taayh' jnä' ja'goo- dsa- hi- sa- laa' judiu mah' mi-kwayh' jnä', ta-haayh' jnä', mah' ti'hney' jnä'.

³³ Ma-ngëë' ma-jmi' ma-baay' jnä', ja-ga' jngëëyh' jnä'. Pero lä-jiihn' ka-läh' ga-ma-hya- hnë- jmi'.

³⁴ Pero ni- jaa- discípulo kyaay' he' sa- ga-lä-ngëë' he- juu' ja- ma' hlëëyh'. Kih' discípulo he' ma' la' lä-koh' juu' na-hmäa' ba'. He-ja- sa- ga-lä-ngëëy' hee- ma' hnøø' jäh' juu' ja-.

Ga-mi'hlää' Jesús jaa- dsa-tuu' (Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Ma-ngoo' ya-jäh' Jesús chuu' jwii- Jericó, koo' jwë' ja- ma' gya' jaa- dsa-tuu' hi- ma' chu' kyaah' dsa- hi- ma' dsa-ngëë' jee' ja-.

³⁶ Ma' ga-nuu' dsa-tuu' he' dsa-ngëë' jwëë' dsa- mah' ga-ngiiy' juu':

—¿Hee- na- jmee' dsa- hi- ga-nää' na-?

³⁷ Mah' ga-jmeeh' dsa- juu' kiyh':

—Jesús dsa- chaa- Nazaret ba' na- hi- dsa-ngëë' cha'jwë' la-.

³⁸ Ja-ga' ga-hlëëyh' ki-gaa-, ga-jäyh':

—Jesús, hne- hi- laa' sa'ju- kih' David, wa' lä-nih' hoh' ki' jnä'.

³⁹ Lä-jëë' dsa- hi- ga-nää' ta- cha'në' Jesús, ga-juu' kih' dsa-tuu' he' mah'

mo'so' ma' tooyh' miih'. Pero dsa-tuu' he' cha-ga'miih- ma' tooyh' miih':

—Hne- hi- laa' sa'ju- kih' David, wa' lä-nih' hoh' ki' jnä'.

⁴⁰ Ja-ga' ga-noo- Jesús. Ga-jmeey' mada- na'kyaay' hi- tuu' he' chuh' kiyh'. Ma' ga-llooy' chuh', ga-ngii' Jesús juu' kiyh'.

⁴¹ Ga-jäyh' ssiyh':

—¿Hee- hnooh- jmeen' kyah'?

Mah' ga-jäh' dsa-tuu' he':

—Dsa-jøøh' kyaan-, hnoon' lä-jnä' mi-nën'.

⁴² —Wa' lä-jnä' ba' mi'nëh'. Ma-hlaa' ba' hne- kih' he- ma-lä-dsoo' hoh' —ga-jäh' Jesús ssiyh'.

⁴³ Lä-chah' ja- ga-lä-jnä' mi'nëy'. Mah' ngooy' kyaah' Jesús, kway- ti'hmaah' kih' Dio. Hi- lä-jëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja- ma' kway- ti'hmaah' kih' Dio ka-läh'.

19

Juu' kih' Zaqueo

¹ Ma' ga-he' Jesús jee' jwii- Jericó, ngoo' bih' häay' jwë'.

² Jee' ja- ma' gya' jaa- dsa- cha- kuu' hi- ma' chee- Zaqueo, dsa-jøøh' kyaa' lä-jëë' hi- ma' koo' ku'sih'.

³ Ma' hnøøy' ma' jëëy' Jesús. Pero sa- ga-tëëy' ma' jëëy' jee' kih' jwëë' dsa-, jëëh' ma' laay' jaa- dsa- bëëh' pih'.

⁴ He-ja- ngooy' ko-chih' ta- cha'në'. Ga-wiiy' gyuu' hma- sicómoro mah' jëëy' Jesús. Jëëh' ta- ja- ma' dsa-ngëëy'.

⁵ Ma' ya-jäh' Jesús jee' ja-, ga-jëëy' ta- gyuu', ga-jëëy' Zaqueo lee' gyuu' hma-. Mah' ga'ssiyh':

—Zaqueo, jñaa' na'koh' jee' na-. Jëëh', na' jmee' bii' na-jän' cha'neh' kyah'.

⁶ Ja-ga' ga-jñaa' ko-chih'. Peer- jëë- dsëy' ga-tëëy- cha'neh' kiyh'.

⁷ Ma' ga-jëë' lä-jëë' dsa- he', ga-løøy' hlëëyh' wii' kih' Jesús, kih' he- ga-jäy' cha'neh' kih' jaa- dsa- wa' hi- cha- hi-.

⁸ Mah' ga-noo- Zaqueo jee' ma-gya', ga-jäyh' ssiyh' Dsa-jøøh' jnan':

—Dsa-jøøh' kyaan-, kwan' to'dsaah' he- cha- kin- kwëëhn- dsa- hi- tä-nëe'. Lä-jëë' hi- ma-hün' kuu' kih', ngëen' kiyh' kye' juh'.

9 Mah' ga'jäh' Jesús sïyh':

—Na' ma'laa' lä'jēē' dsa' hi' tääh' cha'neh' la'. Jēēh', dsa'ñuuh' la', laa' ja'ba'saju' kih' Abraham ka'läh'.

10 Jēēh', Hi'ga'lēē'ngo' la', ma'jay' hnaayh' hi' na'hēē' mah'lääy'.

Juu' na'hmää' lä'koo' la' kih' uu' dsa' hi' ga'jmeē' ta' kyaah' kuu'

(Mt. 25:14-30)

11 Ma' tääh' dsa' ma' nuu' kih' Jesús, he'ja' ga'hlēēyh' juu' na'hmää' lä'la'. Jēēh' ma'ngoo' ya'jäyh' kih' Jerusalén hi' ma'jmeē' dsa' hūū'dsē', lä'chah' ja' ma'leē' Jesús dsa'ta' mah'jmeey' hih' kih' dsa'gooy'.

12 He'ja' ga'jäh' Jesús sïyh':

—Ma' chaa' jaa' dsa'jōōh' hi' ngoo' jee' jwii' uu' jee' hñaa' dsih' leey' dsa'ta' jōōh', ja'ga'jäyh' gooy'.

13 Jää' ja'ga' ya'hēēy', ga'tēēyh' gyaa' moz' kyaay'. Ga'kwēēyh' ma'koo' chooh' kuu' lä'jaay'. Mah' ga'sïyh': "Jmeē' hnäh' ta' kyaah' kuu' la', ta'ko'jiuh' lä'hēēn'."

14 Pero dsa' hi' ma' tääh' jee' jwii' ja', ma' na'hōōh' kih' dsa'jōōh' he'. He'ja' ga'cheey' dsa' kaah' kiyh' hi' dsa'jäh' jee' ja': "Sa' hnōō' jnääh' leē' dsa' na' dsa'ta' kyaa' jnääh'."

15 'Lä'koo' ma' jah' dsa'jōōh' he', ma'ngēē' ma'hñaa'y' ta', ga'jmeey' mada' dsa'tēēyh' moz' hi' ga'kwēēyh' kuu' mah' jēēy' ha'koo' te' kuu' ma'lih' moz' he'.

16 Ja' hi' to'nē' he', ga'jäyh' sïyh': "Dsa'jōōh' kyaan', kyaah' kuu' kyah' ma'lihn' koo' ga' gya' lä'koo' te' he' ga'kwēēh' jnä'."

17 Dsa'ta' jōōh' he' ga'jäh' sïyh': "Llu' ba' ta' kyah', hne' moz' lluu' kyaan'. Kih' he' ma'mi'teh' kyaah' miuh' he' ga'toohn' gooh', leeh' dsa'ta' kih' gya' jwii'."

18 Ja' hi' jñah' he' hi' ga'jäh': "Dsa'jōōh' kyaan', kuu' kyah' ma'lih' hñaa' juh' lä'koh' te' kuu' he' ga'kwēēh' jnä'."

19 Hi' ga'sïyh' ka'läh' hi' he': "Hne' ka'läh' leeh' dsa'ta' kih' hñaa' jwii'."

20 'Hi' ja' jñah' ka'läh' hi' ga'jäh': "Dsa'jōōh' kyaan', hee' kuu' kyah' la', ga'lōōn' lluu' kyaah' hmiih' dsa'luu'.

21 Jēēh', ga'lä'gohn' kyaah' hne' kih' he' hääh' kyaah' ta' kyah'. Jmeeh' kyah' he' la' kih' jñah' hi' chooh' ta' jee' sa' jngēēh'."

22 Mah' ga'jäyh' sïyh': "He' ba' che' hlēēh' hne' moz'. Kyaah' ja'ba' juu' he' ma'hlēēh' llan' ta' kyah'. Ma'ñeh' ba' hne' he' hää'n', mah' jmeen' kin' he' la' kih' jñah' hi' choohn' ta' jee' sa' ma'jngēēn'."

23 ¿He'la' sa' ga'tōōh' kuu' kin' banco mah' ma'la' ma'jahn' ma' ngēēh' kin' lä'kye' sa'joo' kih'?"

24 Mah' ga'sïyh' lä'jēē' hi' ma' tääh' jee' ja': "Jñuuh' hnäh' kuu' he' chooyh' na' mah' kwēēh' hnäh' hi' cha' kih' gya' koo' na'."

25 Dsa' he' ga'jäh' sïyh': "Dsa'jōōh' kyaan', pero dsa' na' cha' ba' kiyh' gya' koo' na'."

26 Pero jwēēh' hnäh': "Hi' cha' kih', hyoyh' cha'ga'miih'. Mah' hi' cha' miuh' kih', dsa'jñuh' go'te' ba' he' cha' kiyh'."

27 Lä'ja' ka'läh' lä'jēē' hi' na'hōōh' kin', hi' sa' ma' hnōō' ma' jmeen' hih' kih', go'kyaa' kyaan' ta' la' mah' kuh' luuy' cha'nēn' la'."

Ga'he' Jesús na'dsēē' burr' jwii' Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Ma'ngēē' ma'hlēēh' Jesús juu' ja', ga'hey' jwē' ngooy' ta' Jerusalén.

29 Ma' ngooy' ya'chuyh' jwii' Betfagé kyaah' Betania, jäh' kih' moh' he' chee' Olivo, ga'cheey' uu' discípulo kyaay'.

30 Ga'sïyh':

—Go'nää' hnäh' ta' jee' jwii' mäh' he' nōō' ta' cha'nē'. Wa'ra' ga'tēēh' hnäh' jee' oō', jnääh' hnäh' jaa' burr' mäh' hi' na'hñuuh', hi' sa' ga' ma'wii' dsa'. Ja' cheeh' hnäh' mah' ya'jääh' hnäh' ta' la'.

31 Cher'mah' chaa' hi' ga'ngii' juu' kyah' hnäh' he'la' cheeh' hnäh' burr' na', ja' jwiih' hnih' lä'la': "Jmeē' bii' kih' Dsa'jōōh' kyaa' jnääh' ba' la'."

32 He'ja' ga'nää' ba' hi' ga'cheey' he'. Hi' ga'jnääy' ba' lä'koh' ga'jäyh'.

33 Lä'koo' ma' tääyh' cheeyh' burr' he', ga'jäh' dsa'jūū' burr' sïyh':

—¿He'la' cheeh' hnäh' burr' na'?

34 Mah' ga'jäh' discípulo he' sïyh':

—He⁻ jmee⁻ bii⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ ba⁻ la⁻.

³⁵ He⁻ja⁻ na⁻jääy⁻ burr[~] he⁺ jee⁺ cheh⁺ Jesús mah⁺ ga⁻kye⁻ dsa⁻hmiih⁻ kih⁺ ka⁻luu⁻ burr[~]. Ja⁻ga⁻ ga⁻wii⁺ Jesús burr[~] he⁺.

³⁶ Lä⁻koo⁻ ma⁺ ngoo⁺ Jesús, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ ma⁺ ja⁻ hmiih⁻ kih⁺ lä⁻ hä⁻ jwë⁺.

³⁷ Ma⁺ ngooy⁺ ya⁻jäyh⁻ jyoo⁻ kih⁺ moh⁺ Olivo, peer⁺ ma⁺ chaa⁻ llu⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ kyaay⁺ hi⁻ ma⁺ chaa⁻ kaah⁻ kiyh⁺. Ma⁺ tooyh⁻ miih⁺, kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁺ Dio kih⁺ lä⁻jë⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ga⁻jëëy⁺.

³⁸ Ma⁺ jäyh⁺:

—iDio kyaah⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ hi⁻ ja⁺ na⁻ lä⁻hih⁻ kiyh⁺! Wa⁺ hii⁺ ti⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺. iHe⁻ ba⁻ che⁻ jøøh⁺ laa⁺ hi⁻ gya⁺ gyuu⁺!

³⁹ Ja⁻ga⁻ ko⁻llaa⁻ fariseo hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺ ga⁻jäyh⁺:

—Ta⁻jwoh⁺, ta⁻ kwa⁻ jwë⁺ hlëeh⁻ discípulo kyaah⁺ lä⁻na⁻.

⁴⁰ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Jesús siiyh⁺:

—Jwëehn⁻ hnäh⁺, cher⁺mah⁺ dsa⁻ la⁻ ga⁻tu⁻ hlëeh⁻ lä⁻na⁻, ku⁺u⁺ he⁻ tääh⁺ la⁻ hlëeh⁻ llay⁻.

⁴¹ Lä⁻koo⁻ ma⁺ ga⁻tëë⁻ Jesús chuh⁺ kih⁺ Jerusalén, ga⁻jëëy⁺ ta⁻ jee⁺ jwii⁻ ja⁻. Peer⁺ ga⁻ki⁺ ga⁻hooyh⁺ kih⁺ dsa⁻ chaa⁻ jee⁺ ja⁻.

⁴² Hi⁻ ga⁻jäyh⁺:

—He⁻ ba⁻ che⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺, wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih⁺ lä⁻ngëeh⁻ hnäh⁺ jmi⁺ na⁺, hii⁻ na⁻ hi⁻ le⁻ jmee⁺ hii⁺ ti⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Pero sa⁻ jnä⁺ he⁻ ja⁻ kyah⁺ hnäh⁺ na⁺ ga⁻juh⁻.

⁴³ Jëeh⁺, jä⁻ jmi⁺ hliih⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Dsa⁻ hi⁻ na⁻høøh⁻ kyah⁺ hnäh⁺ dsa⁻taayh⁻ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ jee⁺ jwii⁻ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ saayh⁺ hnäh⁺ lä⁻hii⁺ nē⁻ go⁻te⁻. Ni⁻ ko⁻taa⁻ mo⁻so⁻ cha⁻ jee⁺ lääh⁺ hnäh⁺.

⁴⁴ Soh⁺hlay⁺ go⁻te⁻ na⁺hyah⁻ he⁻ na⁻jne⁻ jwii⁻ kyah⁺ hnäh⁺. Ja⁻ jiih⁺ ma⁻jaa⁻ hnäh⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. Soh⁺hla⁺ mi⁺ ku⁺u⁺ he⁻ la⁻ na⁺hyah⁻, kih⁺ he⁻ sa⁻ ga⁻jmeeh⁺ hnäh⁺ he⁻ he⁻ ja⁺ hi⁻ ma⁺ lää⁺ hnäh⁺.

Ga⁻hwëë⁺ Jesús dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ hni⁺ jee⁺ chih⁺ gwah⁺

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Ma⁺ ga⁻he⁺ Jesús jee⁺ chih⁺ gwah⁺ juuh⁺, ga⁻løøy⁺ hëëy⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ lla⁻ hmoo⁺ jee⁺ ja⁻.

⁴⁶ Mah⁺ ga⁻siiyh⁺:

—Lä⁻la⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Hne⁻ kin⁻ lä⁻cheë⁻ hne⁻ jee⁺ ngii⁺ dsa⁻ kih⁺ Dio.” Pero ma⁻jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ too⁻ jee⁺ dsa⁻taah⁻ dsa⁻hii⁻ ba⁻.

⁴⁷ Koo⁻ jmi⁺ koo⁻ jmi⁺ ma⁺ hlëeh⁻ Jesús dsa⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺. Pero lä⁻jëë⁻ dsa⁻kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻ dsa⁻ kyaah⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley kyaah⁺ dsa⁻kaah⁺ kih⁺ jee⁺ jwii⁻ ja⁻, ma⁺ hnøøy⁺ ma⁺ jngëëyh⁺ Jesús.

⁴⁸ Sa⁻ ga⁻jnøøyh⁺ ha⁻ lä⁻ ma⁺ jmeey⁺ mah⁺ ma⁺ jngëëyh⁺ Jesús, jëeh⁺ jwëë⁺ dsa⁻ ma⁺ tääh⁺ jëë⁻ koo⁻ hwëh⁻, nuuy⁻ juu⁺ he⁻ kwa⁻ Jesús.

20

He⁻ja⁻ gyuu⁺h⁺ ba⁻ hih⁺ he⁻ jmee⁺ Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

¹ Koo⁻ jmi⁺ ma⁺ cheh⁺ Jesús hlëëyh⁻ dsa⁻ ju⁻hmëë⁻ jee⁺ chih⁺ gwah⁺ ma⁺ ya⁻nää⁻ dsa⁻kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻ dsa⁻ kyaah⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ dsa⁻gyuu⁺h⁺.

² Mah⁺ ga⁻jäyh⁺ siiyh⁺ Jesús:

—Chiih⁺ jnääh⁺. ¿Che⁻ cha⁻ jwë⁺ kyah⁺ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ na⁻? ¿Hii⁻ kih⁺ hih⁺ he⁻ jmeeh⁻ lä⁻na⁻?

³ He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺, ga⁻siiyh⁺:

—Ngii⁺ koo⁻ mi⁺juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻läh⁺. Jëeh⁺ da⁻ hnäh⁺ kin⁺ jää⁺, ja⁻ga⁻ jwahn⁻ hi⁻ kih⁺ hih⁺ he⁻ jmeen⁻ lä⁻la⁻.

⁴ ¿Hii⁻ ga⁻jmeë⁻ hih⁺ he⁻ ga⁻chaa⁺ Jwaa⁻ dsa⁻ jmi⁻, che⁻ Dio o che⁻ dsa⁻ñuu⁺h⁺?

⁵ Jee⁺ tääyh⁺ ja⁻ ma⁺ llay⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻kyaayh⁺, ma⁺ jäyh⁺:

—Cher⁺mah⁺ ga⁻jäh⁺ jne⁺, hih⁺ kih⁺ Dio ba⁻ ja⁻, Jesús jäh⁺: “¿He⁻la⁺ sa⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ ga⁻ja⁻?”

⁶ Hi⁻ cher⁺mah⁺ ga⁻jäh⁺ jne⁺, ja⁺ hih⁺ kih⁺ dsa⁻ ba⁻ja⁻, lä⁻jëë⁻ dsa⁻ te⁺ ku⁺u⁺ jnän⁻, jëeh⁺, lä⁻jëë⁻ hi⁻ he⁻ jmeey⁺ dsoo⁺ Jwaa⁻ ma⁺ laa⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁺ ngëë⁻ juu⁺ kih⁺ Dio.

⁷ He⁻ja⁻ ga⁻jäyh⁺ ga⁻siiyh⁺ Jesús:

—Sa⁻ ñë⁻ jnääh⁺ hi⁻ kih⁺ hih⁺ ja⁺ Jwaa⁻ he⁻ ga⁻chaa⁺ dsa⁻ jmi⁻.

⁸ Mah⁺ ga⁻jëeh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺ ka⁻läh⁺, ga⁻siiyh⁺:

—Ni⁻ jnä⁺ sa⁻ jmeehn⁻ juu⁺ hi⁻ ga⁻jmeë⁻ hih⁺ he⁻ jmeen⁻ lä⁻la⁻.

Juu' na-hmää' lä-koo- la' kih' dsa- hi- ga-høø' ta' kih' jñah'

(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Hi- ga-løøy' hlëëyh~ dsa- juu' na-hmää' lä-la-:

—Jaa- dsa- ga-tää' koo- nää' chaah' wii- jeh'. Mah' ga-tooyh- goo- dsa- he- høøy' ma- to-dsaah. Ja-ga- ya-hëëy' ngooy', jee- ga-lä-hëëy' cha-miih- jmi-.

10 Ma' ga-lloo' jii- kih' mi-jeh' ja-, ga-cheey' jaa- moz~ kyaay' jee' ma' tääh' dsa- høø- ta' kiyh' mah' ma' kooy- heey' he- ma' tëëy-. Pero dsa- hi- ma' høø- chaah' jeh' ja-, ga-kway' kih' moz~ he' mah' ga-hëëy' kih' ta-jmah'.

11 Ga-cheey' jñah' ka-läh' moz~ kyaay'. Hi- he' ka-läh' ga-jmi' ga-baa' dsih', ga-lley- o-hih- kih' mah' ga-cheeyh- ta-jmah'.

12 Ga-të' hne- jiih~ ga-cheey' jñah' moz~ kyaay'. Pero dsa- hi- ma' tääh' jmee- ta' jee' ja-, lä-ja- ka-läh' ga-jmeeyh- dsoo' mah' ga-hëëy' kih' go-te~.

13 Hi- dsa-jmü' chaah' jeh' ja-, ma' jmeey- hmü'dsë-: “¿Ha- lä- jmeen? Go- cheen- jaa- chih- kyaan- nää' ga- hi- hnaan-, ha- ga- che- wa-ra- ga-llooy', jmeey' he' kih'.”

14 Pero dsa- hi- ma' høø- chaah' jeh' ja-, ma' ga-jëëy' ja' chih- he', ga-taayh' ga'llay' juu', ga-jäyh': “Hi- oo- na- jä' kyaah' ta-la-. Wa-jngëeh' jnih' mah' jän' kyaah' heey- he- ma' tëëy-.”

15 He-ja- ga-lleey- ta- ka'hne- jee' ma' na-jnää' chaah' jeh' ja- mah' na-jngëëyh-.

¿Hee- ba' jmee' dsa-jmü' chaah' jeh' kih' hi- høø- ta' kiyh', laah' hnäh'?

16 Lloo- dsa-jmü' jeh' mah' mi-llaay- hi- jmee- ta' ja- mah' tooyh- goo- jñah' hi- jmee' ta' kiyh'—ga-jäh' Jesús.

Ma' ga-nuu' lä-jëë- dsa- he' juu' ja-, ga-jäyh':

—iSa- wa' kwa' Dio jwë' jmeen' lä-ja-!

17 Ma' cheh' Jesús jëë- lä-jëë- dsa- he' mah' ga-siiyh-:

—¿Hee- hnøø' jäh- he- na-sii- lä-la-?:

Ja-ba' kuu' he- sa- ga-tih' dsë' të-hyah-, he- ja- ba' ga-jä' lä-koo- mi'kuu' he- kye- dsa- to-në' kih' koo- hne' jmüh-.

18 Lä-jëë- hi- täh- në' kuu' ja-, hi- he' chü-jøø' jmi-ngo' kih'. Hi- wa-ra- ga-toh' kuu' ja- në' kih' dsa-, jleeyh' go-te~.

19 Lä-jëë- jmi-dsa- kaah' he' kyaah' ta-jwoh' kyaah' ley hnøøy' ma' saayh' Jesús hor- ja-, jëeh' ga-tah' dsëy' he- ga-hlëëh' Jesús kiyh' kyaah' juu' na-hmää' ja-. Pero ma' gayh- dsa-.

Kwaat- kih' ku'sih-

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

20 He-ja- ga-chee' dsa-kaah' he' ko-llaah' dsa- hi- na'ki' juu'. Hi- he' ma' jmää- hñii' lä-koo- hi- lluu'. Lä- taah' ga-ga-jmeey' ha- lä- jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús mah' ma' hñiiy' kiyh' kyaah' dsa-ta'.

21 Lä-ja-, ga-ngiiy' juu' kiyh':

—Ta-jwoh', në' jnääh' hne- hlëëh' kwee- ma' kwah- juu'. Sa- cha- kwaat- kyeh' ha- lä- laah' lä-jaah- lä-jaah- dsa-. Hne- jwiih' dsa- kyaah' ju'dsoo' jmah' ba' ha- lä- la' jwë' kih' Dio.

22 ¿Ha- lä- jawah' hne-, che' lluu' mi'hmaah' jne' ku'sih- kih' dsa-ta' César o sa' lluu'?

23 Pero kyüü~ ba' Jesús may~ kih' dsa- he', he-ja- ga-siiyh-:

—¿He-la' kah- hnäh' dsën-?

24 Heeh' da' jnä' koo- kuu'. ¿Hi- kih' heeh' too- la-? ¿Hi- kih' jmi- na-sii- la-?

Mah' ga-jäh' dsa- he' siiyh' Jesús:

—Kih' César ba' na-.

25 He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh-:

—He- la' kih' César, kwëëh' ba' César. He- la' kih' Dio, kwëëh' ba' Dio he- la' kih'.

26 Ni- miih- sa- ga-jnøøyh' ha- lä- jee' ma' kaah' juu' kih' Jesús to-lo- në' lä-jëë- dsa-. Koo- ga-taayh' jëë- dsayh- ba' kyaah' juu' he- ga-jëeh- Jesús kiyh' mah' ga-jäy' ti'sih' go-te~.

Ga-ngii' dsa- juu' ha- lä- le' wa-ra- ga-të' jee' lä-jiih' hi- na-juu'

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 Lä-ja- ga-lla-nää' ko-llaah' dsa- sa- duceo jee' ma' cheh' Jesús. Dsa- he', sa- ma' jmeey- dsoo' he- lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu'. Mah' ga-ngii' dsa- he' juu' kih' Jesús.

28 Ga-jäyh':

—Ta⁻jwoh¹, Moisé ga⁻sih¹ jnän⁻ kyaah¹ juu¹ la⁻. Wa⁻ra⁻ ga⁻juu¹ jaa⁻ dsa⁻n⁻uu⁻h⁻ hi⁻ sa⁻ chaa⁻ joo¹, dsa⁻n⁻uu⁻h⁻ øøh⁻ hlii¹ he¹, lle⁻ kih¹ tēey⁻ dsa⁻mē¹ mah¹ lä⁻ chaa⁻ joo¹ hi⁻ lee¹ kwaat⁻ kyaa¹ hlii¹ øøyh⁻.

²⁹ Ma¹ laa¹ 'gyee¹ dsa⁻n⁻uu⁻h⁻ jaa⁻ ba⁻ cho¹ jmiiy⁻. Hi⁻ to⁻ nē¹ he¹ ga⁻kaa¹ dsa⁻mē¹ pero chah¹ ba¹ ga⁻juuy¹. Sa⁻ ga⁻lä⁻ chaa⁻ joo¹.

³⁰ He⁻ ja⁻ jee¹ ga⁻tē¹ uu⁻ dsa⁻n⁻uu⁻h⁻ øøyh⁻, ga⁻kaa¹ dsa⁻mē¹ he¹. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻juuy¹, sa⁻ ga⁻lä⁻ chaa⁻ joo¹.

³¹ Jee¹ ga⁻tē¹ uu⁻ dsa⁻n⁻uu⁻h⁻ øøyh⁻, ga⁻kaay¹ dsa⁻mē¹ he¹. Ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ jēē⁻ gyee¹ dsa⁻n⁻uu⁻h⁻ ga⁻kaa¹ dsa⁻mē¹ he¹ hi⁻ ga⁻juu¹ lä⁻ jēē⁻ gyee¹ dsa⁻n⁻uu⁻h⁻ he¹. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻ chaa⁻ joo¹.

³² Jee¹ ga⁻dsaa¹ go⁻te⁻, ga⁻juu¹ hñii¹ dsa⁻mē¹ ka⁻lä⁻h¹.

³³ Wa⁻ra⁻ ga⁻tē¹ jee¹ lä⁻ jiih¹ hi⁻ ma⁻na⁻ juu¹, ¿hii⁻ jaa⁻ kih¹ jee¹ lä⁻ jēē⁻ gyee¹ lee¹ kyaa¹ dsa⁻mē¹ he¹? Jēē¹, ga⁻lä⁻ jēē⁻ gyee¹ ba¹ ga⁻lä⁻ kyaay¹h⁻ —ga⁻jäh¹ dsa⁻ saduceo siyh⁻ Jesús.

³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻jēeh⁻ Jesús juu¹ kiyh¹, ga⁻siyh⁻:

—Dsa⁻mē¹ dsa⁻n⁻uu⁻h⁻ jēey⁻ gooy⁻ ta⁻ko⁻ jiih¹ chaay⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ ba⁻.

³⁵ Pero lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ laa¹ kwaat⁻ lä⁻ jiih¹ jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻ juu¹ mah¹ dsa⁻taay¹h⁻ jmi⁻gyuu⁻ hmēē¹, jee¹ ja⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻mē¹ dsa⁻n⁻uu⁻h⁻ mo⁻so⁻ jēey¹ gooy⁻.

³⁶ Ni⁻ mo⁻so⁻ juuy¹ ka⁻lä⁻h¹, leey¹ kwee⁻ lä⁻ko⁻ angele. Lä⁻llu¹ he⁻ lä⁻ jiiyh¹ he⁻ ja⁻ leey¹ joo¹ Dio ba¹.

³⁷ Hi⁻ lä⁻ kye⁻ Moisé ga⁻mi⁻jnää⁻ jnän⁻ he⁻ lä⁻ jiih¹ dsa⁻ jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻ juu¹. Jēē¹, lä⁻ ma¹ ga⁻sih¹ Moisé lä⁻ko⁻ ga⁻la¹ kiyh¹ jee¹ ma¹ chih¹ chaah¹ too¹ ja⁻, ga⁻tēeyh¹ Dio lä⁻la⁻: “Dio kyaa¹ Abraham, Dio kyaa¹ Isaac, Dio kyaa¹ Jacob.”

³⁸ He⁻ ga⁻jäh¹ lä⁻ ja⁻, sa⁻ na⁻ juu¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻ he¹ kih¹ Dio. Jēē¹ Dio jnän⁻ laay¹ Dio kyaa¹ hi⁻ na⁻ jiih¹ ba¹.

³⁹ Ko⁻llaa¹ ta⁻jwoh¹ kyaa¹ ley ga⁻jäh¹ siyh⁻:

—Llu¹ ba¹ he⁻ ma⁻jäh¹ na⁻, Ta⁻jwoh¹.

⁴⁰ Ja⁻ jiih¹ mo⁻so⁻ ga⁻tuu⁻ dsēy¹ ma¹ ngii¹ gyih¹ juu¹ kih¹ Jesús.

Hi⁻ kih¹ ja¹ hi⁻ laa¹ Cristo

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Mah¹ ga⁻jäh¹ Jesús siyh⁻:

—¿Ha⁻ lä⁻ la¹ he⁻ jäh¹ dsa⁻, Cristo laa¹ sa⁻ju⁻ kih¹ David?

⁴² He¹ ba¹ hñii¹ David ga⁻sih¹ juu¹ la⁻ nē¹ je⁻ kih¹ Salmo:

Ga⁻jäh¹ Dio ga⁻siyh⁻ Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻:

“Na¹ jwoo¹ ra⁻llu⁻ kin⁻ la⁻,

⁴³ lä⁻ jiih¹ lloo⁻ jmi⁻llaan⁻ hii¹ tih¹ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ na⁻høøh¹ kyah¹.”

⁴⁴ ¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ laa¹ Cristo sa⁻ju⁻ kih¹ David ga⁻ ja⁻, cher¹ mah¹ hñii¹ David ga⁻jäh¹ kih¹ Cristo: “Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻?”

Ga⁻jüh¹ Jesús kih¹ ta⁻jwoh¹ kyaa¹ ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Lä⁻ ma⁻nuu¹ ja⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ tääh¹ jee¹ ja⁻, ga⁻jäh¹ Jesús sih⁻ discípulo kyaay¹:

⁴⁶ —Leeh⁻ hnäh¹ kyaah¹ ta⁻jwoh¹ kyaa¹ ley. Peer⁻ tih⁻ dsēy¹ ngēy¹ jee¹ kih¹ dsa⁻ kyeyh¹ hmiih⁻ kyoo⁻, hnøøy¹ jmee¹ dsa⁻ Dio kiyh¹ cha⁻jwē¹ jüh⁻. Hi⁻ tih⁻ dsēy¹ gyay¹ to⁻nē¹ hma⁻sii⁻ neh⁻ gwah⁻ mäh⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ ka⁻lä⁻h¹ jee¹ dsa⁻taah¹ dsa⁻ kuh⁻h¹.

⁴⁷ Hwēēy⁻ dsa⁻mē¹ hñii¹ cha⁻neh⁻ kih¹, ki⁻wēē¹ dsa⁻taay¹h⁻ ngiiy¹ kiyh¹ kih¹ Dio ha⁻ jee¹ jēē⁻ dsa⁻ kiyh¹. Pero cha⁻ga⁻miih⁻ wii¹ heeh¹ Dio dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ ja⁻.

21

Na⁻ka⁻ dsa⁻mē¹ hñii¹ kuu¹ cha⁻nē¹ Dio

(Mt. 12:41-44)

¹ Ma¹ cheh¹ Jesús jēē⁻ ha⁻ lä⁻ ma¹ jmee⁻ dsa⁻ cha⁻ kuu¹, tooyh⁻ kuu¹ neh⁻ wii¹ kih¹ gwah⁻.

² Ga⁻jēey¹ ka⁻lä⁻h¹ jaa⁻ dsa⁻mē¹ hñii¹ hi⁻ tä⁻ñee¹ go⁻te⁻, ga⁻tooyh⁻ to¹ ñe¹ nøø¹ he⁻ sa⁻ kyee¹ ni⁻ miih⁻.

³ He⁻ ja⁻ ga⁻jäh¹:

—Ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo¹ jwēēhn⁻ hnäh¹, dsa⁻mē¹ hñii¹ la⁻ tä⁻ñee¹, ma⁻kway¹ cha⁻ga⁻miih⁻ lä⁻koh¹ ga⁻jee¹ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ cha⁻kuu¹.

⁴ Jēē¹ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ oo⁻ ma⁻kwēēh¹ Dio miih⁻ he⁻ dsa⁻ chaa¹ kiyh¹, pero dsa⁻mē¹ hñii¹ la⁻, ma⁻ke⁻ tä⁻ñee¹, ma⁻kway¹ lä⁻koh¹ te¹ kuu¹ he⁻ cha⁻ kiyh¹ he⁻ kyaah¹ ma¹ lay¹ he⁻ jmee⁻ bii¹ kiyh¹ —ga⁻jäh¹ Jesús.

Lloo~ koo~ jmi' hla' gwah' juuh'
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Ma' tääh' ko~llaa' ma' lla' juu' kih' gwah' ha' lä'koo' na'hñaa' ma' la' kuu' he' ma' na'chuh' hi' ma' na'li' kyaah' lä'jē' he' ma' dsa-ka' dsa-kih' Dio. He'ja' ga'jah' Jesús siyh':

6 —Lä'jē' he' jēeh' hnäh' na', lloo~ koo~ jmi' ni' koo' mi'kuu' sa' jä' na'chuh' nē' kih' øøh'. Lä'jē' ba' soh'hla'.

Joh' nēe' sa' jmee' lii' jää' ja-ga' llaa' jmi-gyuu'
(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 He'ja' ga'ngi' dsa' he' juu' kiyh', ga'jäyh' siyh':

—Ta'jwoh', ¿lih' ba' le' he' hlēeh' na'? ¿Hee' lii' jmee' wa'ra' ya'jah' lä'te' juu' na'?

8 He'ja' ga'jah' Jesús siyh':

—Hnøø' leeh' hnäh' mah' ni' jaa' sa' mi-gaa' hnäh'. Jwēē' dsa' ya'nää' hi' ka' nē' kin', jäyh' siyh' hnäh': “Jnä' he' laan' Cristo hi' ma'chee' Dio.” Hi' jäyh': “Ma' ngoo' ga'tē' jmi'.” Pero ta' go'nää' hnäh' kaah' kiyh'.

9 Ga' ma'nūh' hnäh' cha' hñi' ta' la' ta' jnø, ta' jøøh' hnäh' hñaa'. Jēeh', jmee' bi' le' lä'ja' to'nē'. Pero ja' lä'chah' ja' llaa' jmi-gyuu'.

10 Ngoo' bih' hlēeyh':

—Tēe' dsa' hi' chaa' koo' hwa' kyaah' jyoh' hwa', hi' tēe' dsa'ta' kyaah' jñah' dsa'ta'.

11 Jeh' wi' jwēte hwa', ja' he' koo' jee' jwi' jēe' dsa' hoo' hi' lä'cha' dsoo' he' dsa'kwah'. Jmee' goo' jwēte, hi' ha' koh' lii' sa' jmee' gyuu' jmi-gyuu'.

12 Jää' ja-ga' le' lä'jē' he' hlēehn' la', saah' dsa' hnäh', jmeeyh' hnäh'. Jääy' hnäh' neh' gwah' kiyh', taayh' hnäh' neh'ñe', dsa-jääy' hnäh' cha'nē' dsa'ta' kaah' kwaat' kin'.

13 Jee' tääh' hnäh' dsa-ngēeh' hnäh' lä'ja', ma'ja' la' jmi' kyah' hnäh' he' kwah' hnäh' ju'dsoo' kin'.

14 Koo' hä' ba' lla' hoh' hnäh' he' sa' jmeeh' hnäh' huudsē' ha' lä' hlēeh' hnäh' he' kyaah' lääh' hnäh' hñaa', ga' ma-tääh' hnäh' cha'nē' dsa'ta'.

15 Jēeh', jnä' ba' kwan' juu' he' hlēeh' hnäh' kyaah' cha-miuh' huudsē' llu'. Lä'ja' lä'jēē' hi' na'høøh' kyah' hnäh' sa' leeyh' hnäh' kyaah' ma'la' juu' he' hlēeyh'.

16 He' ba' maa' tää' kyaah' hnäh' hñiy' kyah' hnäh', lä'ja' ka-läh' øøh' hnäh', hi' chaa' kyaah' hnäh', ome' kyaah' hnäh'. Lä'jiuh' jngēeyh' ko~llaa' hnäh'.

17 Ga'lä'jēē' ba' jmee' na'høøh' kyah' hnäh' kwaat' kin'.

18 Pero ni' koo' jñu' lleh' hnäh' sa' dsa-hii'.

19 Wa' kwēeh' hoh' hnäh' mah' lä'ja' lääh' hnäh'.

20 Wa'ra' ga'jēeh' hnäh' ma-tääh' hløø' lä'ku' lä'ji' kih' Jerusalén, ma'ja' lä'ñeh' hnäh' ma'lloo' jmi' jee' hee' go'te' jee' jwi' ja'.

21 Jmi' ja' lä'jēē' hi' tääh' hwa' Judea wa' kyuu' ta' moh'. Hi' tääh' jee' jwi', wa' kyuu'. Hi' hi' tääh' jee' nuu' kih', ta' wa' lla'nääy' cha'neh' kiyh'.

22 Jēeh', ma'ja' dsēē' jmi' teeh' Dio jwi' kih' dsa', mah' lä'te' lä'jē' juu' he' ma'na'si'.

23 Peer' jwi' dsa-mē' hi' kyaa' gyuu' jmi' ja' hi' lä'ja' hi' jää' gyuu' seh' ka-läh'. Ha' koh' wi' sa' jēe' dsa' hi' chaa' hwa' Judea, heeh' Dio wi' jwēte dsa' hi' chaa' Jerusalén.

24 Ko~llaa' jngēeh' dsih' kyaah' ñe'. Hi' jñah' ko~llaa' jää' dsih' na'hñuuy' ta' jee' jyoh' jwi'. Lä' tē' dsē' dsa' hi' sa' laa' judiu' jmeey' kih' dsa' chaa' Jerusalén lä'jiuh' dsēē' jmi' he' lle' kiyh'.

Wa'ra' ga'tē' jee' jah' Hi' ga'lēē'ngo'
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 Ja' ga' jmee' lii' nē' hyoo' nē' sih' jee' hēē' nuu', mah' nē' hwa' la' sa' ñe' dsa' he' jmee' wa'ra' ga'nuuy' tooh' miuh' jmi' ñeeh' wa'ra' ga'hluh' wi' jwēte.

26 Lä'jiuh' sa'hlaa' dsa' hwa' lä'goyh'. Jmeey' huudsē' he' ba' le' kiyh' wa'ra' ga'jēey' sa-jeh' lä'jē' he' cha' gyuu'.

27 Ja-ga' jēey' Hi-ga'lēē'ngo' la' hi' jah' gyuu' jee' jni' kyaah' cha-miuh' be', laay' jøøh' go'te'.

28 Wa'ra- ga-løø¹ dsa-la' lä-jë⁺ he- la-, ja- kwah- hnäh' be', chaah⁺ hnäh' hñaah¹. Jëeh', miih- ga- hnøø¹ lääh' hnäh' ma'ja-.

Juu' na-hmää' kih' chaah' higo

29 Hi- ga-jäyh' sïyh⁺ juu' na-hmää' lä-la-: —Jëe- da- hnäh' ha- lä-la' kih' chaah' higo kyaah' jyoh' chaah' hma-.

30 Wa'ra- ga-løø¹ dsa-hyo⁺ sa'jih' kih¹, ma-ñeh' hnäh' he- ma-ngoo¹ ga-të' jii- jma¹ ba'ja-.

31 Ja-ba' lä-ja- hnäh' ka-läh', wa'ra- ga-jëeh' hnäh' dsa-la' lä-jë⁺ he- ma-jwahn¹ la-, wa' lä-ngëeh' hnäh' he- ma-ya-jäh⁺ jee' jmee- Dio hih- jnä'hä'.

32 'Ma-ra⁺ ju'dsoo' jwëehn~ hnäh', sa- llaa⁺ dsa- chaa- na' ta'ko-jiih¹ sa⁺ ga- ma-lä-te¹ lä-jë⁺ he- jäh' juu' la-.

33 Ngëe' ba' lä-jë⁺ he- cha- gyuu¹ hwa¹, pero juu' kin⁺, lä- ma- cha- ja-ba'.

34 'Hnøø¹ hääh¹ hnäh' hñaah¹. Ta- kwa- hnäh' jwë¹ lä-hweh- tuh-hoh' hnäh' kyaah' he- hliih¹ he- jøø⁺ kyah¹ hnäh', he- lla-heeh- hnäh', he- kyeh¹ hnäh' cha-miih- hu¹dsë- he- ga' hnøø¹ kyah¹ hnäh' jmi-gyuu⁺ la-. Le' ga- che- ni- sa- leeh- hnäh' wa'ra- ga-lä-te¹ jmi¹ ja-.

35 Jmi¹ ja- le' lä-koø- sa-lä' he- jlë¹ ga-lä-jëe⁺ dsa- hi- tääh¹ lä-kaa- hwa¹.

36 Ta- gwii- hnäh' ja-, ngii¹ hnäh' kih¹ Dio ko-lla-jiih~ mah¹ lä-ja- lääh¹ hnäh' kih¹ lä-jë⁺ he- wi¹ he- ja- ja-, hi- tëeh¹ hnäh' go'taah¹ hnäh' cha'ne¹ Hi-ga-lëe¹ngo¹ la- —ga-jäh¹ Jesús.

37 Ta-la⁺ jmi¹ ma' kway- juu' jee' chih¹ gwah¹. Hi- ta-la⁺ hwë¹ ma' go-hëey¹ ma' dsaayh~ ta' moh¹ he- chee- Olivo.

38 Ta-la⁺ tiih~ ma' dsa-nää¹ jwëe¹ dsa- jee' chih¹ gwah¹ ma' dsa-nuu¹ juu' he- kway¹.

22

Ma' hnooh- dsa- ha- lä- jee' ma' saayh¹ Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

1 Ma-ngoo¹ ga-të' jmi¹ he- kuh- dsa- judiu he-ñiih- he- sa- kyaah¹ levadura, ja-ba' jmi¹ ja- kuh- dsa- he' borrego mah¹.

2 Lä-jëe⁺ jmi-dsa- kaah¹ kyaah¹ ta-jwoh¹ kyaah¹ ley, ma' hnooyh- ha- lä- jee' ma' jngëeyh¹ Jesús jee' sa- jëe- dsa-, jëeh' ma' gayh¹ dsa-.

3 Mah¹ ga-he¹ Tana¹ neh- tuh-dsë¹ Juda hi- ma' tëeyh~ Iscariote. Hi- he' ma' llaa¹ ja- jee' lä-jëe⁺ gya-tuu¹ apóstole kyaah¹ Jesús.

4 He-ja- ñeey¹ na'hleeyh¹ jmi-dsa- kaah¹ kyaah¹ juu¹ hløø¹ hi- ma' høø⁺ gwah¹ ja-. Ga'llay¹ juu¹ kyaayh¹ ha- lä- ngëey¹ Jesús.

5 Peer- ga-lä-chaa¹ llu¹ dsa- he', he-ja- ga-jiiyh¹ kuu¹ kih¹ Juda.

6 Ga-heeh- ba' Juda juu¹ ja-. He-ja- ga-hnooyh- ha- lä- jmeey¹ mah¹ ngëey¹ Jesús jee' sa- jëe⁺ dsa-.

Ga-jmee¹ Dsa-jøøh¹ jnän¹ ma-nuu¹ kyaah¹ ga-hiyh¹ juu¹

(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

7 Ma' tääh¹ dsa- judiu jmi¹ kuyh- he-ñiih¹ he- sa- kyaah¹ levadura, ma' ga-të' jmi¹ he- jngëeyh¹ borrego mah¹ hi- kuyh- hwë¹ ma' të- jmi¹ ja-.

8 He-ja- ga-jmee¹ Jesús mada- kih¹ Pee¹ kyaah¹ kih¹ Jwaa¹, ga-jäyh¹ sïyh¹:

—Go-nää¹ hnäh' go-millu¹ hnäh' jee¹ kyehn¹ borrego mah¹.

9 —¿Ha- jawah¹ millu¹ jnääh¹ ma-nuu¹? —ga-jäh¹ discípulo he' sïyh¹.

10 —Wa'ra- ga-taah¹ hnäh' jee¹ jwii- juu¹ oo⁺, jëeh¹ hnäh' jaa- dsa- hi- kii¹ koø- mi¹ dsuu¹ na-ka¹ jmi¹. Ja- lla-lleh¹ hnäh' kaah¹ kiyh¹ lä-jiih¹ dsa-hey¹ cha'neh¹.

11 Jee¹ dsa-hey¹ ja-, jwiih¹ hnäh' dsa-juu¹ hne¹: “Lä-la- jäh¹ Ta-jwoh¹ sïyh¹ hne-. ¿Na- jee¹ hne¹ jee¹ le¹ kyeh¹ jnääh¹ borrego mah¹ kyaah¹ discípulo kyaan¹?”

12 Hi- he' heeh¹ hnäh' jee¹ ga-të' to¹ jwëe¹ hne¹ jee¹ cha- koø- jee¹ he- ma-na'llu¹. Jee¹ ja- millu¹ hnäh' ma-nuu¹ jnän¹ —ga-jäh¹ Jesús sïyh¹.

13 Ga-lla-nää¹ ba¹ discípulo he¹ jee¹ ja- hi- ga-la¹ ba¹ lä-koø- ga-jäh¹ Jesús sïyh¹. Mah¹ ga-mi'lluy¹ ma-nuu¹ he- kuyh¹.

14 Ma' ga'lloo¹ hor~ kuyh¹, ga-gya- Jesús në¹ mes~ ko-jøh¹ kyaah¹ apóstole kyaay¹.

15 Mah¹ ga-jäh¹ Jesús sïyh¹:

—Ha⁻ koh^ʹ sa⁻ hee^ʹ dsen⁻ kuhn⁻ ma⁻ nuu⁻ la⁻ ko⁻ jøh^ʹ kyaah^ʹ hnäh^ʹ, jää^ʹ ja⁻ ga⁻ jään⁻ wii^ʹ!

¹⁶ Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo^ʹ jwëehn⁻ hnäh^ʹ, mo⁻ so⁻ kuhn⁻ ka⁻ läh^ʹ ma⁻ nuu⁻ la⁻ lä⁻ jiih^ʹ lloo⁻ jmi^ʹ he⁻ kuhn⁻ ka⁻ läh^ʹ jee⁻ jmee⁻ Dio hih⁻.

¹⁷ Mah^ʹ ga⁻ kay^ʹ kyaah^ʹ he⁻ ma⁻ haa⁻ jmih^ʹ mi⁻ jeh^ʹ, ga⁻ kway^ʹ ti⁻ hmaah^ʹ kih^ʹ Dio mah^ʹ ga⁻ jäh^ʹ:

—Kye⁻ kyaah^ʹ la⁻ mah^ʹ hih^ʹ hnäh^ʹ ma⁻ miih⁻ ga⁻ lä⁻ jëe⁻ hnäh^ʹ.

¹⁸ Jëeh^ʹ, mo⁻ so⁻ huhn⁻ ka⁻ läh^ʹ jmih^ʹ mi⁻ jeh^ʹ ma⁻ ää⁻, lä⁻ jiih^ʹ løø^ʹ Dio jmee⁻ hih⁻ jnä⁻ hä⁻.

¹⁹ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ kay^ʹ he⁻ ñiih⁻, ga⁻ kway^ʹ ti⁻ hmaah^ʹ kih^ʹ Dio mah^ʹ ga⁻ ti⁻ ga⁻ llooyh^ʹ, ga⁻ jäh^ʹ:

—He⁻ la⁻ na⁻ jmi⁻ ngo⁻ kin⁻. He⁻ llu⁻ kyah^ʹ hnäh^ʹ kwan⁻ hñiin⁻ juun⁻. Kuh⁻ hnäh^ʹ hi⁻ ja⁻ jmeeh⁻ hnäh^ʹ lä⁻ na⁻ mah^ʹ lä⁻ dsooh⁻ hoh⁻ hnäh^ʹ kin⁻.

²⁰ Ma⁻ la⁻ ma⁻ goh⁻ ma⁻ nuu⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ ka⁻ läh^ʹ, ga⁻ kay^ʹ wa⁻ kyaah^ʹ mah^ʹ ga⁻ jäh^ʹ:

—He⁻ la⁻ na⁻ jma⁻ kin⁻ he⁻ tuu⁻ kyah^ʹ hnäh^ʹ hi⁻ kyaah^ʹ jma⁻ kin⁻ la⁻ jmee⁻ Dio koo⁻ hmooh⁻ hmëe⁻.

²¹ Pero hi⁻ ngëe⁻ jnä⁻ ja⁻ goo⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁻, hii⁻ ma⁻ kye⁻ ma⁻ goo⁻ ko⁻ jøh^ʹ kyaah^ʹ kin⁻ nē mes⁻ la⁻.

²² Ma⁻ ra⁻ ju⁻ dsoo^ʹ, Hi⁻ ga⁻ lëe⁻ ngo⁻ la⁻ le⁻ kiyh^ʹ lä⁻ koo⁻ lle⁻ kih^ʹ ba⁻, pero jwii⁻ dsa⁻ ñuu⁻ hi⁻ ngëe⁻ jnä⁻ kih^ʹ dsa⁻.

²³ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ taayh⁻ ngiiy⁻ juu⁻ kih^ʹ dsa⁻ kyaayh^ʹ, hii⁻ na⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁻ ja⁻.

Ha⁻ lä⁻ hnøø⁻ kih^ʹ hi⁻ kye⁻ nē kih^ʹ øøh^ʹ jne⁻

²⁴ Hi⁻ ga⁻ ti⁻ ga⁻ chooy⁻ juu⁻ ka⁻ läh^ʹ, ma⁻ jäh^ʹ:

—¿Hii⁻ jaa⁻ jee⁻ lä⁻ jëe⁻ ka⁻ nē kih^ʹ dsa⁻ kyaah^ʹ jne⁻?

²⁵ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^ʹ Jesús siiyh⁻:

—Lä⁻ jëe⁻ rey hi⁻ na⁻ hñaa⁻ kyaa⁻ dsa⁻ jmeey⁻ hih⁻ lä⁻ tē dsëy⁻ kih^ʹ dsa⁻ kyaay⁻. Hi⁻ jäh^ʹ dsa⁻ kiyh^ʹ, he⁻ jmee⁻ bih⁻ llu⁻.

²⁶ Pero hnäh^ʹ sa⁻ ga⁻ tēeh⁻ hnäh^ʹ jmeeh⁻ hnäh^ʹ lä⁻ ja⁻. Lla⁻ he⁻ ja⁻, hi⁻ jøøh^ʹ ga⁻ jee⁻ kyah^ʹ hnäh^ʹ hnøø⁻ jmääy⁻ hñiiy⁻ jaa⁻ hi⁻ hwaä⁻ ba⁻. Hi⁻ kye⁻ nē kyah^ʹ hnäh^ʹ hnøø⁻ jmeey⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ ba⁻.

²⁷ ¿Hii⁻ laa⁻ jøøh^ʹ, laah⁻ hnäh^ʹ? ¿Che⁻ hi⁻ gya⁻ nē mes⁻, o hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻? ¿Ja⁻ hi⁻ gya⁻ nē mes⁻ ba⁻ jøøh^ʹ? Pero jnä⁻ laan⁻ jee⁻ kyah^ʹ hnäh^ʹ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ ba⁻.

²⁸ Hi⁻ hnäh^ʹ laah⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kwëeh⁻ dsë⁻ ko⁻ jøh^ʹ kyaah^ʹ jnä⁻ jee⁻ ma⁻ jëen⁻ wii⁻.

²⁹ He⁻ ja⁻ kwan⁻ jee⁻ jmeeh⁻ hnäh^ʹ hih⁻, lä⁻ koo⁻ ga⁻ kwëeh⁻ Täa⁻ jnä⁻ jmeen⁻ hih⁻.

³⁰ Lä⁻ ja⁻ kuh⁻ huh⁻ hnäh^ʹ nē mes⁻ kin⁻ jee⁻ jmeen⁻ hih⁻. Hi⁻ kwan⁻ jee⁻ go⁻ taah⁻ hnäh^ʹ jee⁻ jmeeh⁻ hnäh^ʹ hih⁻ kih^ʹ lä⁻ jëe⁻ gya⁻ to⁻ nää⁻ dsa⁻ Israel.

Ga⁻ jäh^ʹ Jesús he⁻ hmä⁻ Pee⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ kyuu⁻

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Hi⁻ ga⁻ jäh^ʹ ka⁻ läh^ʹ Dsa⁻ jøøh^ʹ jnä⁻:

—Simón, Simón. Ga⁻ ngëe⁻ Tana⁻ hnäh^ʹ mah^ʹ kaayh^ʹ hnäh^ʹ. Jmeey⁻ kyah^ʹ hnäh^ʹ lä⁻ koo⁻ jmee⁻ dsa⁻ hi⁻ jwä⁻ mi⁻ trigo jwë⁻ nē lle⁻ mah^ʹ llee⁻ kyah^ʹ kih^ʹ.

³² Pero ma⁻ ngiin⁻ kyah^ʹ kih^ʹ Dio mah^ʹ sa⁻ jeh^ʹ hoh⁻. Hi⁻ hne⁻, wa⁻ ra⁻ ga⁻ jeeh⁻ kyaah^ʹ jnä⁻, lle⁻ kih^ʹ kwah⁻ be⁻ kih^ʹ lä⁻ jëe⁻ øøh^ʹ mah^ʹ wa⁻ lla⁻ nää⁻ bih⁻ ta⁻ cha⁻ nē.

³³ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^ʹ Simón:

—Dsa⁻ jøøh^ʹ kyaan⁻, ma⁻ lla⁻ dsen⁻ he⁻ ñiin⁻ neh⁻ ñe⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ koo⁻ ñiin⁻ neh⁻ ñe⁻, lä⁻ kye⁻ he⁻ juun⁻ ko⁻ jøh^ʹ kyaah^ʹ hne⁻ ma⁻ lla⁻ dsen⁻.

³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^ʹ Jesús siiyh⁻ Pee⁻:

—Jwëehn⁻ hne⁻, ja⁻ ba⁻ na⁻, jää^ʹ ja⁻ ga⁻ hoo⁻ chaah⁻ dsoo⁻, hne⁻ ma⁻ tē hnē⁻ jiih⁻ ma⁻ hmäh⁻ juu⁻ he⁻ sa⁻ kyuu⁻ jnä⁻.

Lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ jëe⁻ dsa⁻ wii⁻

³⁵ Mah^ʹ ga⁻ siiyh⁻ lä⁻ jëe⁻:

—Lä⁻ ma⁻ ga⁻ cheen⁻ hnäh^ʹ na⁻ kwah⁻ hnäh^ʹ juu⁻, sa⁻ kyeh⁻ hnäh^ʹ hmih⁻ tuh⁻, ni⁻ sa⁻ kyeh⁻ hnäh^ʹ kuu⁻, ni⁻ loo⁻ he⁻ tooh⁻ hnäh^ʹ tiih⁻ hnäh^ʹ, ¿che⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ hnøø⁻ kyah^ʹ hnäh^ʹ ma⁻ ja⁻?

—Ni⁻ koo⁻ —ga⁻ jäh^ʹ lä⁻ jëe⁻.

³⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh^ʹ siiyh⁻:

—Pero na⁻, hi⁻ cha⁻ hmih⁻ tuh⁻ kih^ʹ, wa⁻ kyey⁻ ba⁻. Lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh^ʹ kuu⁻. Hi⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ ñe⁻ tuuh⁻ kih^ʹ, wa⁻ hñiiy⁻ hmih⁻ lloo⁻ kiyh^ʹ mah^ʹ wa⁻ läy⁻ koo⁻.

³⁷ Jwëehn~ hnäh', jmee' bii' lä'te' kin' he- na-sih' lä'la-: "Jmäa' dsa- jnä' kwaat~ he- laan' lä'koo- jaa- hi- ää- dsoo'." Jëeh', he- ma-na-sih' kin' ma'ra' he- lä'te' ba'.

³⁸ Ja-ga' ga'jäh' lä'jëy':

—Dsa-jøøh' kyaan-. Cha-ba' to' ñe'tuuh'.

Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Lee' ba' ma'la' he- na-.

Ñee' Jesús Getsemaní na'chuuy' kyaah' Dio

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Lä'chah' ja- ya'hëe' Jesús. Hi- lä'koo- ma'tëy' jmeey', ngooy' ta' moh' he- chee- Olivo. Hi- ga'nää' discípulo kyaay' chaa' kaah' kiyh' ta' ja'.

⁴⁰ Lä'koo- ma' ga'tëy' moh' ja-, ga'siyh' discípulo kyaay':

—Ngii' hnäh' kyah' hnäh' kih' Dio mah' sa' kaah' hi-sa'llu' hnäh' lä'hyoh- dsé'.

⁴¹ Ga-lä'øøy' lä'koo- uu' jwä- dsa- koo- mi'kuu'. Mah' ga'juuyh' jney', ga'løøy' ngiiy' kiyh'.

⁴² Ga'jäh':

—Cher'mah' hnooh- Täa', lää' jnä' kih' he- wii' he- jëen- na'. Pero sa' wa' le' lä' hnoon' hñiin-. Wa' le' lä' hnooh- hñaa' ba'.

⁴³ Ga'lla-sëeh' jaa- ängel hi- ja' gyuu' cha'ney' hi- ga'kwa' be' kiyh'.

⁴⁴ Lä'koo- ma' gyay' jëy~ wii', cha-ga'miih- ma' ngiiy' kiyh'. Peer- kah'gaa- tooh' jmi-lloo' kiyh' he- ma'tuu- lä' ga'të' hwa' he- la' lä'koh' jee' tuu- jma-.

⁴⁵ Ma' ga'nooy- jee' ma' gyay' ngiiy' kiyh', ngooy' jee' ma' tääh' discípulo kyaay'. Ga'jëy' na-saa' na-gwiiy-, jëeh' ga'hwaay' he- ti-meeh- dsëy'.

⁴⁶ Mah' ga'siyh':

—¿He-la' na-gwiih- hnäh'? Noo- hnäh', ngii' hnäh' kyah' hnäh' mah' sa' leh' he- hliih' hnäh'.

Ga'saayh' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Cheh' ga' Jesús hlëeh- ma' ga'lla-nää' jwëe' dsa-. Hi- ga'lloo' hi- ma' chee- Juda, jaa- jee' lä'jëe' gya'tuu' discípulo, hi- ma' jää- dsa- he'. Ngooy' chuh' kih' Jesús mah' ga'chuyh' kiyh'.

⁴⁸ He-ja- ga'jäh' Jesús siyh':

—Juda, ¿ché' he- hnaah- jnä' la- he- ma'chuh' kin' mah' ngëeh' jnä' he- juun'?

⁴⁹ Lä'jëe- hi- ma' tääh' kyaah' Jesús, ma' ga'jëy' he- kih' ja- he- ya'nää' dsa-, he-ja- ga'jäh' siyh':

—Dsa-jøøh', ¿ché' ta' jnääh' kiyh' kyaah' ñe'?

⁵⁰ Jaa- discípulo he', ga'jmeey' dsoo' kih' jaa- moz' kyaa' dsa-jøøh' kyaa' jmi-dsa-, ga'kuy' lo-gway' ra'lluu'.

⁵¹ Mah' ga'jäh' Jesús siyh':

—Ma'lee' ko-na-. Mo-to' kaah'.

Ga'sooyh' lo-gwa' moz' he', mah' ga'mi-hläy'.

⁵² Ja-ga' ga'jäh' Jesús sih- lä'jëe- hi- ya'nää' ya'chaayh-, lä'jëe- jmi-dsa- kaah', lä'jëe- hløø' hi- ma' høø' gwah-, hi- lä'jëe- dsa-gyuuh':

—¿Ché' dsa-hii- jnä', mah' ma-ya-nääh' hnäh' kyaah' ñe' kyaah' hma'?

⁵³ Lä'jé- jmi' ma' hään' jee' kyah' hnäh' jee' chih' gwah- mah' sa' ga'chaah' hnäh' jnä'. Pero na' ma'cha- jwë' kyah' hnäh' jmeeh' hnäh' hih-, jëeh' ma-të' hor- jmee' hih- hi- hää' jee' na-hoo-.

Ga'hmä Pee' juu' he- sa' kyuyy' Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ He-ja- ga'saayh' Jesús, ga'tëy- lä' ga'të' cha'neh- kih' dsa-jøøh' kyaa' jmi-dsa-. Uu' ba' ma' llee' Pee' kaah' kiyh'.

⁵⁵ To'dsaah' ho'hne- kiyh' ja-, ga'jeeh' dsa- je-, mah' ga'taayh' lä'ku' lä'jii' llooyh- je-. Ja-ba' jee' ja- ga'gya- Pee' ka-läh' llooyh- je-.

⁵⁶ Jee' ja- ma' hää' jaa- dsa-më' hi- ma' jmee- ta' jee' ja-. Ma' ga'jëy' Pee' gya' llooyh- je-, ni' miih- sa' ga'kooy' nëy' ma' jëy~ Pee' mah' ga'jäh':

—Hi- na- ka-läh' ma' ngë' kyaah' Jesús.

⁵⁷ Pero ga'hmä' Pee' juu', ga'jäh':

—Dsa-më', sa' kyuyun- dsa- na-.

⁵⁸ Ko-hwëe' ja-ga', jñah' dsa- ga'jëy' Pee'. Mah' ga'siyh':

—Hne- ka-läh' laa' dsa- kyaay'.

Mah' ga'jäh' Pee':

—Jah-ha', ja- he' jnä' dso'.

⁵⁹ Ga'hya- ga'koo- hor~, jñah' ka-läh' ma' jmee- dsoo' juu' ja-, ma' jäh':

—Sa⁺ na⁻hee⁻ go⁻te[~], laay⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁺
jme⁺ ko⁻joh⁺ kyaah⁺ Jesús. Jëeh⁺, dsa⁻
chaa⁻ Galilea ba⁺ na⁻.

⁶⁰ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Pee⁺:

—Dsa⁻ñuu^h, sa⁺ man⁺ he⁻ na⁻ hlëeh⁺.

Pero hlëeh⁺ gyih⁺ lä⁺ja⁻, lä⁺chah⁺ ja⁻
ga⁻hoo^h chaah⁺ dsoo⁺.

⁶¹ He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Dsa⁻jøø^h jnän⁺ hñii⁺,
ga⁻jëëy⁺ Pee⁺. Ja⁻ga⁻ ga⁻lä⁻dsooh[~] dsë⁺ Pee⁺
juu⁺ kih⁺ Dsa⁻jøø^h jnän⁺, lä⁺koh⁺ ga⁻siiy^h:
“Jää⁺ ja⁻ ga⁻hoo^h chaah⁺ dsoo⁺, hne⁻ ma⁻të⁺
hnë⁻ jiih[~] ma⁻hmäh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ kyuuh⁺
jnä⁺.”

⁶² Ja⁻ga⁻ ya⁻hëë⁺ Pee⁺ ta⁺ ka⁺hne⁻,
ga⁻hooy^h lä⁺jiih⁺ llä⁻ dsëy⁺.

⁶³ Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ hää[~] Jesús ma⁺
mi⁻kway^h, ma⁺ ki⁻jnaay[~].

⁶⁴ Ga⁻løø⁺ dsa⁻ mo⁻nëy⁺ hi⁻ ma⁺ jnoo[~] dsa⁻
kiyh⁺, mah⁺ ma⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—Jäh⁺ da⁺ hii⁻ ma⁻jnoo⁺ kyah⁺.

⁶⁵ Joh⁺ juu⁺ sa⁻ ma⁺ ba⁺ ma⁺ jnaay^h.

*Na⁺jääy⁻ Jesús cha⁺në⁻ dsa⁻ta⁺kaah⁺ kyaa⁺
dsa⁻judiu*

*(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-
24)*

⁶⁶ Ma⁺ ga⁻jnä⁺ ja⁻, ga⁻kuh⁺ lä⁻jëë⁻
dsa⁻gyuu^h, kyaah⁺ dsa⁻kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻,
kyaah⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley, na⁺jääy⁻ Jesús jee⁺ dsa⁻ñee⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ta⁺
kyaa⁺ dsa⁻judiu he⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻ngii⁺ dsa⁻
he⁺ juu⁺ kiyh⁺, ga⁻siiy^h:

⁶⁷ —Chiih⁺ jnääh⁺, ¿che⁺ hne⁻ he⁺ hi⁻ laa⁺
Cristo?

Mah⁺ ga⁻siiy^h:

—Cher⁺mah⁺ ga⁻jwëëhn⁺ hnäh⁺ sa⁻
lä⁻heeh⁺ hnäh⁺ kin⁺.

⁶⁸ Hi⁺ cher⁺mah⁺ hee⁻ juu⁺ ngiin⁺ kyah⁺
hnäh⁺ ka⁻läh⁺, sa⁺ jëeh⁺ hnäh⁺ kin⁺ ni⁺ sa⁻
lääh⁺ hnäh⁺ jnä⁺.

⁶⁹ Pero na⁺ ta⁺ cha⁺në⁻, Hi⁻ga⁻läëë⁺ngo⁺
la⁻ gya⁺ jwoo⁺ ra⁻llu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ cha⁻
ga⁻lä⁻jë⁺ be⁺ kih⁺.

⁷⁰ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ ga⁻lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁺:

—¿Che⁺ laah⁺ hne⁻ Joø⁺ Dio ja⁻?

Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Jesús siiy^h:

—Hnäh⁺ ba⁺ ma⁻jäh⁺ hnäh⁺ jnä⁺ he⁺.

⁷¹ Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁺:

—¿He⁻la⁺ hnääh⁺ ga⁺ jne⁺ hi⁻ jmee⁺
ju⁺dsoo⁺? ¿Ja⁺ ma⁻ñuu⁺ ba⁺ jne⁺ juu⁺ kiyh⁺?

23

Ga⁻jää⁺ dsa⁻ Jesús cha⁺në⁻ Pilato

*(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-
38)*

¹ Lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁺ ga⁻noo⁻ jee⁺ ma⁺ tääy^h
mah⁺ na⁺jääy⁻ Jesús cha⁺në⁻ Pilato.

² Ga⁻løøy⁺ hñiiy[~] kiyh⁺, ma⁺ jäh⁺:

—Ma⁻jëë⁺ jnääh⁺ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ jmee⁻ dsa⁻
la⁻, mi⁻gaay⁻ dsa⁻goo[~] jnääh⁺. Jäh⁺ sa⁺ le⁺
mi⁺hmaahn⁺ ku⁺sih⁻ kih⁺ rey to⁻në⁺, hi⁺ jäh⁺
laay⁺ Cristo hi⁻ laa⁺ Rey.

³ He⁻ja⁻ ga⁻ngii⁺ Pilato juu⁺ kiyh⁺,
ga⁻jäh⁺:

—¿Che⁺ hne⁻ he⁺ dsa⁻jøø^h kyaah⁺ dsa⁻
judiu?

—Ma⁻jäh⁺ ba⁺ hne⁻ —ga⁻jäh⁺ Jesús siiy^h.

⁴ He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Pilato siih⁺ dsa⁻kaah⁺
kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ lä⁻jëë⁻ ga⁺ dsa⁻:

—Ni⁺ miih⁻ he⁻ hñiih⁺ sa⁻ ma⁻jnoøhn[~] kih⁺
dsa⁻ñuu^h la⁻.

⁵ Pero dsa⁻kaah⁺ he⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ juu⁺
ma⁺ hnooy⁻ kih⁺ Jesús, ma⁺ jäh⁺:

—Hi⁺ hi⁻ na⁻, peer⁺ ma⁺ llay⁺ hñii⁻ kih⁺
dsa⁻goo[~] jnääh⁺ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ Judea jee⁺ ma⁺
ngëy⁺ kway⁻ juu⁺. Ga⁻løøy⁺ hwa⁺ Galilea
täay^h dsa⁻ miih⁺ lä⁻jiih⁺ ma⁻jay[~] lä⁻ ga⁻të⁺
jee⁺ jwii⁻ la⁻.

Ga⁻jää⁺ dsa⁻ Jesús cha⁺në⁻ Herode

⁶ Ma⁺ ga⁻nuu⁺ Pilato lä⁻ja⁻, ga⁻ngiiy⁺ juu⁺
kih⁺ dsa⁻kaah⁺, ga⁻jäh⁺:

—¿Che⁺ ja⁻ ba⁺ hi⁻ chaa⁻ Galilea dsa⁻ na⁻?

⁷ Ma⁺ ga⁻lä⁻ñe⁺ Pilato, dsa⁻ chaa⁻ Galilea
ba⁺ he⁺, ga⁻cheey⁺ kyaah⁺ Herode hi⁻ ma⁺ laa⁺
lle⁺moh⁺ hwa⁺ Galilea. Jëeh⁺, ja⁻ba⁺ jmi⁺ ja⁻
ma⁺ gya⁺ Herode jwii⁻ Jerusalén.

⁸ Herode, ma⁺ ga⁻jëëy⁺ Jesús ga⁻nøh⁺ dsëy⁺.
Jëeh⁺, ma⁻lä⁻hii⁺ hnøøy⁺ jëëy⁺, kih⁺ he⁻ ma⁺
nuuy⁻ lä⁻jë⁺ he⁻ ma⁺ jmee⁻ Jesús kih⁺ dsa⁻,
hi⁺ hnøøy⁺ ma⁺ jëëy⁺ he⁻ jmee⁺ Jesús koo⁻ he⁻
juh⁻ gaa⁻.

⁹ Ja⁻ he⁻ koo⁻ juu⁺ ga⁻ngii⁺ Herode kiyh⁺,
pero ni⁺ miih⁻ sa⁻ ga⁻jëeh⁻ Jesús kiyh⁺.

¹⁰ Jee⁺ ja⁻ ma⁺ tääh⁺ ka⁻läh⁺ dsa⁻kaah⁺
kyaa⁺ jmi⁻dsa⁻ kyaah⁺ ta⁻jwoh⁺ kyaa⁺ ley.
Hi⁻ he⁺ ma⁺ tääh⁺ koo⁻ hwëh⁻ hñiiy[~] kih⁺
Jesús.

¹¹ He⁻ja⁻ Herode kyaah⁺ hløø⁺ kyaay⁺
ga⁻kaay^h lëë⁺. Hi⁺ ga⁻kyey^h Jesús koo⁻

hmiih⁻ na⁻hñaa^h he⁻ mi⁻kwayh^h kiyh^h ba⁻ ja⁻. Mah^h ga⁻cheey^h ka⁻lä^h cha⁻në^h Pilato.

12 Jmii^h ja⁻ ga⁻lä^h jawah^h Pilato kyaah^h Herode, jëeh^h hi⁻ he^h ma⁻ na⁻hääy^h øøyh^h jää^h.

Ga⁻jä^h juu^h jngëeh^h dsa⁻ Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

13 Ja⁻ga⁻ ga⁻tëeh^h Pilato lä⁻jëë⁻ dsa⁻kaah^h kyaah^h jmi⁻dsa⁻ hi⁻ lä⁻jëë⁻ ga⁻ dsa⁻ta^h, lä⁻kye⁻ dsa⁻jwii⁻.

14 Mah^h ga⁻siiyh^h:

—Hnä^h ma⁻ya⁻jää^h dsa⁻ñuu^h la⁻ hi⁻ jawah^h hnäh^h llay^h hnii⁻ kih^h dsa⁻gooh^h hnäh^h. Hi⁻ ja⁻ba⁻ cha⁻nëh^h hnäh^h ma⁻kan^h ju⁻dsoo^h kiyh^h. Pero ni⁻ miih⁻ he⁻ hliih^h sa⁻ ma⁻jnøøhn⁻ kih^h dsa⁻ñuu^h la⁻ he⁻ kyaah^h bääh^h hnih^h.

15 Lä⁻ja⁻ Herode, sa⁻ ma⁻jnøøyh⁻ ni⁻ koo⁻ he⁻ na⁻bääh^h, he⁻ ja⁻ ma⁻cheey^h ka⁻lä^h ta⁻ la⁻. Jee⁻ na⁻ ma⁻jëeh^h hnäh^h, sa⁻ cha⁻ he⁻ hliih^h ma⁻jmeey^h dsa⁻ñuu^h la⁻ he⁻ kyaah^h ää⁻ jmi⁻ juuy^h.

16 Heeh^h jnih^h wii^h jää^h, ja⁻ga⁻ lää^h jnih^h.

17 Ma⁻ lle^h kih^h Pilato he⁻ lääy^h jaa⁻ hi⁻ hää^h neh⁻ñe^h ma⁻ tē⁻ jmi⁻.

18 Pero lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he^h, koo⁻ hä⁻ ba⁻ ga⁻løøy^h tooyh^h miih^h, ma⁻ jäyh^h:

—Jngëeh^h go⁻te⁻ dsa⁻ na⁻. Lää^h Barrabá ba⁻.

19 Hi⁻ he^h ñee⁻ neh⁻ñe^h kwaat⁻ kih^h he⁻ ga⁻jngëeyh^h jaa⁻ dsa⁻ jee⁻ ma⁻ tee⁻ koo⁻ nää⁻ dsa⁻ kyaah^h dsa⁻ta^h.

20 Ma⁻ hnøø^h Pilato ma⁻ lääy^h Jesús, he⁻ ja⁻ ga⁻hlëeyh^h ka⁻lä^h dsa⁻ hi⁻ ma⁻ hñii⁻ he^h.

21 Pero dsa⁻ he^h cha⁻ga⁻miih⁻ miih^h ma⁻ tooyh^h, ma⁻ jäyh^h:

—Tääy^h dsöh^h hma⁻cru⁻. Tääy^h dsöh^h hma⁻cru⁻.

22 Ga⁻tē⁻ hnē⁻ jiih⁻ ga⁻jäh^h Pilato siiyh^h:

—¿Hee⁻ ba⁻ dsoo^h ma⁻jmeey^h dsa⁻ñuu^h la⁻? Sa⁻ hii⁻ jnøøhn⁻ ni⁻ miih⁻ he⁻ kyaah^h ää⁻ jmi⁻ juuy^h. Heeh^h jnih^h wii^h, ja⁻ga⁻ lää^h jnih^h.

23 Pero cha⁻ga⁻miih⁻ miih^h ma⁻ tooyh^h, ma⁻ ngiiy^h he⁻ tää⁻ dsih^h dsöh^h hma⁻cru⁻. Kyaah^h juu^h he⁻ ma⁻ hlëeh^h dsa⁻, hi⁻ kyaah^h he⁻ ma⁻ hlëeh^h jmi⁻dsa⁻ kaah^h he^h ga⁻liyh^h he⁻ ma⁻ ngiiy^h ja⁻.

24 Ga⁻heeh⁻ ba⁻ Pilato jmeey^h lä⁻koh^h ma⁻ ngii⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he^h.

25 He⁻ja⁻ ga⁻lääy^h hi⁻ ma⁻ hää^h neh⁻ñe^h he^h, hi⁻ ga⁻jngëeh^h dsa⁻ jee⁻ ma⁻ teey⁻ kyaah^h dsa⁻ta^h. Ga⁻lääy^h hi⁻ he^h mada⁻ kih^h dsa⁻jwii⁻ mah^h ga⁻ngëey^h Jesús goo⁻ hløø⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻ngii⁻ hi⁻ ma⁻ hñii⁻ he^h.

Ga⁻tää^h dsa⁻ Jesús dsöh^h hma⁻cru⁻

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Lä⁻koo⁻ ma⁻ ga⁻jääy^h Jesús na⁻tääy^h dsöh^h hma⁻cru⁻, ga⁻jëey^h jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ chee⁻ Simón hi⁻ ma⁻ chaa⁻ Cirene. Dsa⁻ he^h jah^h jee⁻ nuu⁻ kih^h. Hi⁻ he^h ga⁻kyaay⁻ hma⁻cru⁻ kih^h Jesús, ngooy^h kyey⁻ hma⁻cru⁻ kaah^h kiyh^h.

27 Hi⁻ jwëë^h jwërte^h dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää^h kaah^h kiyh^h. Jee⁻ kiyh^h ja⁻ ma⁻ tääh^h jwëë^h dsa⁻më⁻ hi⁻ ma⁻ ki⁻hoo⁻ cha⁻miih⁻ kih^h Jesús.

28 He⁻ja⁻ ga⁻jëeh^h Jesús hñii⁻ ta⁻ jee⁻ ma⁻ tääh^h dsa⁻më⁻ he^h mah^h ga⁻siiyh^h:

—Dsa⁻më⁻ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén, ta⁻ hoo⁻ hnäh^h kin^h. Hoo⁻ hnäh^h kyah^h hnäh^h ba⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ kih^h gyuu⁻ kyaah^h hnäh^h.

29 Jëeh^h, jä⁻ koo⁻ jmi⁻ ma⁻ jäh^h dsa⁻: “Llu⁻ la⁻ kih^h dsa⁻më⁻ hi⁻ sa⁻ kaa⁻ gyuu⁻. Lä⁻ja⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻kaa⁻ gyuu⁻, hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ sa⁻ jää⁻ gyuu⁻ gyuu⁻.”

30 Jmi⁻ ja⁻ løø⁻ dsa⁻ jäh^h: “Wa⁻ra⁻ jäh^h kih^h tøh⁻ ba⁻ moh^h la⁻ në⁻ jnän⁻”, hi⁻ jñah^h jäh^h: “Wa⁻ra⁻ jäh^h kih^h jlëë⁻ ba⁻ jne⁻ kyaah^h moh^h la⁻.”

31 Jëeh^h, cher^h mah^h lä⁻na⁻ jmeeh^h dsa⁻ jnä^h hi⁻ laa⁻ lä⁻koh^h chaah^h hma⁻ eeh⁻, ha⁻ ga⁻ koh^h sa⁻ jmeeyh^h hnäh^h hi⁻ laa⁻ lä⁻koh^h chaah^h hma⁻ kii⁻.

32 Hi⁻ ma⁻ jääy^h ka⁻lä^h uu⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁻ hi⁻ ma⁻ dsa⁻jngëeyh^h.

33 Ma⁻ ga⁻lla⁻näay^h jee⁻ chee⁻ Moo^h Lle^h Hlii^h, jee⁻ ja⁻ ga⁻tääy^h Jesús dsöh^h hma⁻cru⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻lä^h lä⁻uu⁻ dsa⁻ hñaa⁻ dsë⁻ he^h, jaa⁻ jwoo^h ra⁻llu⁻ kiyh^h hi⁻ jaa⁻ jwoo^h ra⁻këh^h.

34 Ga⁻jäh^h Jesús:

—Tää^h kyaan^h, jmeey^h jøh⁻ hoh^h kiyh^h. Jëeh^h, sa⁻ ñey⁻ hee⁻ na⁻ jmeey⁻.

Hi⁻ hløø⁻ hi⁻ ma⁻ tääh^h jee⁻ ja⁻ ga⁻ti⁻ ga⁻llooyh^h hmiih⁻ kih^h Jesús, kyaah^h he⁻ ma⁻ kooyh⁻ suert.

35 Jee' ja- ma' tääh' dsa- jëë~. Lãk'ye- dsa-ta' ma' mi-kwah' kih' Jesús. Ma' jãyh':

—Ga-liyh' ba' ga-läy' dsa-. Wa' läy' hñiy' na', cher'mah' dsoo' laay' Cristo hi- na-lleeh' kyaa' Dio.

36 Lãk'ye- hløø' ka-lãh' ma' mi-kwah' kih' Jesús, läkoo- ma' ñeey' chuh' na'heeyh' jmi-jiih'.

37 Ma' jãyh':

—Cher'mah' hne- laah' Rey kyaa' dsa- judiu, lää` hñaa'h'.

38 Ma' na-sii- ka-lãh' gyuu'h' lley' kyaah' hwëh' griego kyaah' hwëh' latin hi- kyaah' hwëh' hebreo ka-lãh', he- ma' jãh': “Hi- la- he' Rey kyaa' dsa- judiu.”

39 Jaa- dsa- hi- ma' hñaa- dsè' he' hi- ma'taa' jyoh' hma-cru-, ga-mi-kwayh' kih' Jesús, ga-jãyh':

—Cher'mah' hne- laah' Cristo, lää` hñaa'h' hi- lää` jnaäh'.

40 Pero hi- jaa- he' ga-juu'h' kih' dsa-kyaayh', ga-jãyh' siiyh':

—¿Ché' läk'ye- hne- sa' gah' Dio, ma' ke- ma-tøøh' jne' jee' juu' jne'?

41 Lã-na- le' le' jnãn'. Jëeh', jee' la- mi'hmaahn' lä' hnøø' jnãn' kih' he- hliih' he- ma-jmeen'. Pero dsa- la- ni' koo- he- hliih' sa' cha- he- ma-jmeey'.

42 Mah' ga-jãyh' siiyh' Jesús:

—Ja- mi-dsooh' hoh' jnã' ga' ma-ñeh' jee' jmeeh' hih'.

43 Ja-ga' ga-jãh' Jesús siiyh':

—Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn~ hne-, ja-ba- na' gwaah' kyaah' jnã' ya-jwii' kih' Dio.

Ga'juu' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Ma' ga-të' koo- llã'hyoo- ga-nuu- go-te- lä'kaa- hwa' ja- lä'jiih' ga-të' ko-hi- hnë- ta' ga'hloo'.

45 Ga-nuu- jmi-gyuu-. Hi- hmiih- he- ma' hii' llah' gwah- ga-chee' go-te- to'dsaah'.

46 Ja-ga' ga-hlëeh' Jesús koo- ki-gaa-, ga-jãyh':

—Tää` kyaan-. Ngëen' jmi-lle' kin' ja'gooh-.

Ma-la' ma-hlëeyh' lä'ja- ga'juuy'.

47 Ma' ga-jëë' juu' hløø' he- ga-la' lä'ja-, ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ga-jãyh':

—Ma-ra- ju'dsoo', dsa-ñuuh- na- ma' laa' jaa- hi- lluu' go-te-.

48 Lã-jëë- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ma' ga-jëey' he- ga-la' lä'ja-, ga-näy' ki-jnooy- mo-dsëy'.

49 Ga-lã-jëë- hi- ma' kyuu- Jesús, läk'ye- dsa-më' hi- ya-nää' kyaayh' lä' ga-të' Galilea, uu' ba' ma' täy' jëey- lä-jë- he- ga-la' ja-.

Ga'haay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Ma' chaa- jaa- dsa- lluu' hi- ma' mi-teh' kih' Dio, ma' chee- José. Dsa- he' ga-lã' chaa- jwii- Arimatea he- na-hee- hwa' Judea. Ma' laa' jaa- dsa-ta' kyaa' dsa- judiu.

51 Dsa- he' sa' ga-taayh- hñiy' jee', kyaah' juu' ja- ma' ga-taah' lä-jëë- dsa-kyaayh' juu' kwee- ha- lä-jmeey' kih' Jesús. Hi- ma' jøøy- ma' jëey' jnã'hã' he- jãä- Dio dsa- lä- hih' kih'.

52 José he' ñeey' nã'ta' kih' Pilato na'ngiiyh' jmi-ngo' kih' Jesús.

53 Ma-la' ma-jyooy' jmi-ngo' kiyh', ga-läy- koo- hmiih- ta-jmaah'. Mah' ga-taayh- neh' koo- to-høø- he- ma' na-hë- nã' kuu' hloo-, jee' sa' ga' ma-taayh- ni' jaa- hlii'.

54 Jmii' ja- ma' mi-lluu' dsa- judiu hñii' kih' he- jnã' jyoh' jmi' he- ma'høøy', jëeh' ta' ga'hloo' ja- ma-hää' jmi' he- teeh- dsa- dsè'.

55 Lã-jëë- dsa-më' hi- ya-nää' kyaah' Jesús lä' ga-të' Galilea, ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' José na-jëey- ha- jee' ga-kyaay- Jesús.

56 Ja-ga' ga-näy' kiyh' ga-mi-lluy' nuu- mi-jwii- kyaah' naa' mi-jwii-. Hi- ga-taayh' ga'høøy' jmi' he- teeh- dsa- dsè' lä-koo- la' mada' kih' ley.

24

Ga-lã'jiih' Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

1 Tiih~ go-te~ to-né' jmií' kih' seman~, ga-lla-nää' dsa-mé' he' jee' ma' la' to-høø- ja-, ma' kyey- lä-jé- he- hii- mi-jwií- he- ga-mi-lluy' ja- hi- jñah' ga' dsa-mé' ga-jmee' ko-jøh' kyaayh'.

2 Ma' ga-tëy' jee' ja-, kuú' he- ma' na-jné- hoo' to-høø- ma-na-bá' ta' koo'.

3 Ma' ga-taayh` neh' to-høø- ga-jëy' mo'so' kye- jmi-ngo' kih' Jesús Dsa-jøøh' jñän'.

4 Jee' täayh' jmeey' cha-miih- huu'dsë-, lä-cha' ja- ga-lla-sëeh' chuh' kiyh' uu' dsa-ñuuh- hi- ma' kyeh' hmiíh- tø-jlëë- ñih'.

5 Ga-jwaah' jwërte dsa-mé' he', ga-jyooy' mo-nëy' ta' hwa'. Mah' ga-jäh' lä-uu' dsa-ñuuh- he' siyh':

-¿He-la' hnaah' hnäh' jaa- hi- na'jiíh' jee' kih' hi- ma-na-juu'?

6 Mo'so' chaa- jee' la-. Hii- ma-lä-jiíh'. Mi-dsooh' hoh' hnäh' he- ga-jäyh' siyh' hnäh' lä-koø- ma' gya' gyih' hwa' Galilea,

7 lä-koh' ma' ga-jäyh' lä-la-: "La' bii' kih' Hi- ga-lëë' ngo' la- ngëë' dsih' ja'goo- dsa- hñaa- dsë', mah' tääy' dsöh' hma-cru'. Hi- ga' ma-hya- hnë- jmií' lä-jiíyh' ka-läh'."

8 Ja-ga' ga-lä-dsooh- dsë' dsa-mé' he' juu' ja-.

9 Ma' ga-hwëy- jee' ja-, na'näy' ' na'jmeeyh' juu' kih' lä-jëë- gya-kaa' apóstole kyaah' kih' jee' lä-jëë- dsa-kyaayh'.

10 Dsa-mé' hi- na'koø- juu' kih' apóstole he' ma' chee- María Magdalena, Juana, María choo' Jacobo hi- jñah' ga' dsa-mé'.

11 Pero lä-jëë- hi- ga-nuu' juu' kih' dsa-mé' he' sa' ga-lä-heey' kiyh'. Ma' laay', juu' ngaa' ba' ja- ma' hlëeyh'.

12 He-ja- ga-noo- Pee', ngooy' ko-chih' jee' ma' la' to-høø- ja-. Ma' ga-jëy' neh', ma-la' ta-jmaah' ba' ma' kye-. Peer- dsaa- dsëy' ngaayh', ma' jmeey' huu'dsë- ha- ba' lä' ga-la'.

Ga-mi-jnäa- Jesús hñii' kih' uu' discípulo (Mr. 16:12-13)

13 Ja-ba' jmií' ja- na'nää' uu' discípulo koø- jee' jwií- he- chee- Emaú, uu' koø- gya-koø- kilómetro kih' Jerusalén.

14 Jee' täayh' jwë' ga-näy' ja-, ma' llay' juu' kih' lä-jé- he- ga-la'.

15 Pero hee- ga-la'. Jee' ga-näy' llay' juu' ja- kyaah' dsa-kyaayh', ni' sa' liih' gyih', he' ba' hñii' Jesús ngoo' ko-jøh' kyaayh'.

16 Pero sa' ga-lä-kyuuy', kih' ma-na-jlë- huu'dsë- kiyh'.

17 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

-¿Hee- ba' juu' na- llah- hnäh' cha'jwë' la-? ¿He-la' meeh- hoh' hnäh'?

18 Mah' jaa- hi- ma' chee- Cleofa, ga-jäyh' siyh':

-¿Ha- lä' la' juu'? Jee' kih' lä-jëë- hi- na'nää' jmií', ¿ché' jaa- hne- ba' sa' ñeh' lä-jé- he- ga-la' jee' jwií- Jerusalén ma' jmií' la-?

19 Ja-ga' jäh' Jesús siyh':

-¿Hee- ba' ga-la'?

Mah' ga-jäh' dsa- he' siyh':

-Lla- jnääh' juu' kih' Jesús dsa- ma' chaa- Nazaret. Ma' laay' jaa- hi- ga-ngëë- juu' kih' Dio. Jëeh', cha'në' Dio hi- cha'në' lä-jëë- dsa- ga-mi-jnäy- he- beey' kyaah' ta' kiyh' hi- lä-ja- kyaah' juu' he- ga-hlëeyh' ka-läh'.

20 Hi- lla- jnääh' juu' ha- lä- ga-jmee' dsa-kaah' kyaa' jmi-dsa- kyaah' dsa-ta' kyaa' jnääh' ga-taayh- goo- lle'moh' mah' jmeey' hih- he- juuy', ja-ga' ga-täy- dsöh' hma-cru'.

21 Pero jnääh' ma' kye' jnääh' o-jøh- dsë- hi- he' nøø' juu' ma' lää' jnääh' dsa- Israel. Pero na' ma-hya- hnë- jmií' he- ga-la' lä-ja-.

22 ¿Ché' kyuu~ ha- lä- ma-la'? Ko-llaq' dsa-mé' hi- jmee' ko-jøh' kyaah' jnääh', ma-jøøyh' jnääh', kyaah' juu' he- ma' kiíy' ja-. Jëeh' tiíh~ ga' ma-na'näy' jee' la' to-høø-.

23 Ma' ya-näy', jäyh' mo'so- cha- jmi-ngo' kiyh' kye- neh' to-høø- ja-, hi- jäyh' ma-jëy' ángele hi- ma-jäh' siyh' he- na'jiíh' ba' Jesús.

24 Lä-ja- ma-na'nää' ko-llaq' dsa-kyaah' jnääh' jee' la' to-høø- ja-. Pero ma' ya-näy', koø- ba' juu' jmeeyh- lä-koh' jäh' dsa-mé' he', he- mo'so- kye- jmi-ngo' kih' Jesús.

25 Ja-ga' ga-jäh' Jesús siyh':

—He ba che taah hnäh. He-lii ba ga-lä dsoo hoh hnäh lä-jë he ga-jäh hi ga-ngëe juu kih Dio llo'joo.

26 ¿Che sa ma la' bii kih hi laa Cristo ma dsa-ngëey lä-jë he wii, jaa ja-ga leey jøøh?

27 Lä chah ja ga-løoy hlëeyh lä-koo ma-na-sii kiyh jaa. Ga-løoy kyaah he ga-sii Moisé hi ngoo bih mi-jnäy lä hii nē ha lä hlëeh kiyh jee ga-sii hi ga-ngëe juu kih Dio.

28 Ma ga-tëey jwii jee ga-näy ja, ga-jmee Jesús lä-koo he ngoo bih ta'chanē.

29 Pero discípulo he ga-chuuy kyaayh mah jäy hwē ja, ga-jäyh siiyh:

—Jä kyaah jnääh, jëeh ma-hloo ba la, ma-ngoo ga-nuu.

Ga-jä bih kyaah discípulo he.

30 Lä-koo ma gyay nē mes, ga-kay heñiih. Ma-ngëe ma-kway tihmaah kih Dio, ga-llaay heñiih ja mah ga-kwëeyh discípulo he.

31 Lä chah ja ga-na mi nēy hi ga-lä kyuy Jesús. Lä ma-jëy ja ga-äh Jesús.

32 Mah ma jah dsa-kyaayh:

—Ha koh sa ma-nøh dsē jne lä-koh juu he ma-hlëeyh jne cha'jwē. Hi lä-ja ka-läh kih he ma-mi-jnäy ha lä hnøø' jäh jee na-sii juu kih Dio.

33 Lä chah hor ja ga-nooy ga-näy ta Jerusalén. Ga-lla-näy jee ma tääh ko-jøh lä-jëe gya-kaa apóstole kyaah jnah dsa-kyaayh.

34 He-ja ga-jäh dsa hi ma tääh he:

—Ma-ra ju'dsoo ma-lä-jiih Dsa-jøøh jnän, hi ma-mi-jnäy hñiiy kih Simón.

35 Ja-ga ga-jmeeh lä-uy discípulo he juu, ha lä ga-la kiyh cha'jwē, hi ha lä ga-lä kyuy Jesús ma ga-llaay heñiih.

Ga-mi-jnä Jesús hñii kih discípulo kyaay'

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Ta-ko-jiih ma täayh llay juu ja, ga-lla-sëeh Jesús to-dsaah jee kiyh mah ga-siiyh:

—Wa hii ti kyah hnäh.

37 He-ja ga-jwaah jwërte lä-jëe hi ma tääh he mah ga-lä-goyh. Jmi-llē ba ja ma-jëy, laay.

38 He-ja ga-jäh Jesús siiyh:

—¿He-la' gah hnäh? ¿He-la' jmeeh hnäh to' hoh hnäh?

39 Jëe da hnäh ma-goon. Jëe da hnäh ma-tiin. Ja-ba jnä la. Chooh da hnäh mah jëe. Jëeh, jmi-llē sa kye jmi-ngo lä-koo jëeh hnäh laan.

40 Jee cheyh hlëeyh lä-ja, ga-heeyh dsa ma-gooy ma-tiy.

41 Pero sa ga ma-heey llu, kih he-jëe dsëy cha-miih hi ma-dsaa dsëy ka-läh. He-ja ga-jäh Jesús siiyh:

—¿Hee cha-miih kihn jee la'?

42 He-ja ga-kwëeyh koo jwi kih hmooh na-dsëe nē je hi koo jwi tah sēr.

43 He-ja ga-sooyh mah ga-kuyh lä ma-jëe ja lä-jëe.

44 Mah ga-jäh Jesús siih lä-jëe dsa he:

—He la na juu he ga-hlëeh hnäh lä ma gya ga jnä jee kyah hnäh. He ga-jmee bii ga-lä-te lä-jë he na-sii kin nē ley kih Moisé, hi jee na-sii juu kih hi ga-ngëe juu kih Dio, hi kih salmo ka-läh.

45 Ja-ga ga-jmeey ga-na hu' dsē kih dsa he mah ga-lä-ngëey lä-koo na-sii juu kih Dio.

46 Mah ga-siiyh lä-jëe dsa he:

—He la na ma-na-sii kin jaa. Ga-jmee bii ki jnä hi laa Cristo he ga-jëen wii mah ga-lä-jiih jee kih hi na-juu ma ga-hya hnē jmi.

47 Hi kwaan kin, dsa-nää dsa-dsa-kwa juu kin ga-lä-kaa hwa. Løoy ta Jerusalén hlëeyh dsa ha lä dsa-jëeyh kyaah Dio mah koo Dio dsē kih dso'kye kiyh.

48 Hnäh he hi jmee ju'dsoo kih lä-jëe he la.

49 Hii jnä cheen kyah hnäh he ga-bääh Täa kyaan hñii kwëeyh hnäh. He-ja jaa hnäh Jerusalén la, lä-jiih tēeh hnäh be he jyoo gyuh.

Ngaah' Jesús gyuuuh'
(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Ga jāā' Jesús lä'jēē' dsa- he' lä' ga'tē'
 jāh' kih' jwii- Betania. Jee' ja- ga'chooy'
 gooy- gyuuuh' mah' ga'mi jāāy' lä'jēē'.

⁵¹ Jee' cheyh' mi-jāāy' lä'jēē' dsa- he'
 ngaayh' ta' gyuuuh'.

⁵² Ma-ngēē' ma-jmäāy' jøøh' Jesús, peer'
 jēē- dsēy' ga'nāāy' ta' Jerusalén.

⁵³ Hi- ma'tāāh' tāāy' jee' ma' chih' gwah',
 kway- ti'hmaah' kih' Dio hi- ma' jmeey'
 juuh- kiyh'. Wa' la' lä'ja-.

San Juan

Ju'hmëe' kih' Jesús he- ga' sii' Jwaa'

Juu' kih' Dio ga'läey' dsa-

¹ Lä- ma' to- nē' ma' chaay- ba', laay' Juu'. Juu' ja- ma' laa' kyaah' Dio. Ja- ba' Juu' ja- ma' laa' hñii' Dio.

² Hi- na- ma' laa' lä- ma' to- nē' kyaah' Dio.

³ Hñiiy' ga' jmeey' lä- jē- he- cha-, ni' miih- sa' cha- he- ma- na- la- kih' hñii' he- sa' ga' jmeey' hñiiy'.

⁴ Kih' hñii' bih' na' jiih-. Heh' he- na' jiih- ja-, la' lä- koo- wa' je- he- choo- kih' lä- jē- dsa-.

⁵ Ga- lä- jnā- wa' je- ja- jee' ma' tääh' hi- jmee- he- hliih'. Pero dsa- hi- ma' tääh' jmee- he- hliih', sa' ga- liyh' kyaah'.

⁶ Hi- ma' chaa- jaa- dsa- ñuuh- ma' chee- Jwaa- hi- ga' chee' Dio.

⁷ Hi- he' ja' kye- ju'dsoo', mah' kway' ju'dsoo' kih' wa' je-, mah' lä- ja- lä- jē- dsa- lä- dsoo' dsē' kih' wa' je- ja- kyaah' juu' he- ga' kway'.

⁸ Ja- hi- he' ma' laa' lä- koo- wa' je- ja-, jay' mah' kway' ju'dsoo' kih' hi- laa' lä- koo- wa' je- ja- ba'.

⁹ Ma' ngoo' ya- jäh- ja- hi- laa' lä- koo- wa' je- he- la' ju'dsoo', he- choo- kih' lä- jē- dsa-.

¹⁰ Ja- ba' jmi- gyuu- la- ma- chaay-, hi' ga' jmeey' Dio jmi- gyuu- la- ta- la- kih'. Pero dsa- chaa- jmi- gyuu- la- sa' ga- lä- kyuyy'.

¹¹ Jay' ja- ba' jmi- gyuu- kih', pero hi- chaa- kyaay' sa' ga- heeyh-.

¹² Pero lä- jē- hi- ga- heeyh-, hi- jmee- dsoo' dsē' kih', ga' kway' jwē' leey' joo' Dio.

¹³ He- laay' joo' Dio, ja- kih' he- ga- lä- chaay- lä- koo- lle' kih' dsa- lä- chaa- dsa- jmi- gyuu-, ni' ja- kih' he- ga- lä- hyoh- dsē' cho' jmiy- he- ga- lä- chaay- he- laay' joo' Dio, ni' ja- kih' he- ga' jmeey' cho' jmiy- huudse- he- ga- lä- chaay-. He- ga- lä- chaay- lä- hnøø' hñii' Dio ba' ja-.

¹⁴ Hi- hi- laa' Juu' ja-, ga- läey' dsa- mah' ga' gyay- jee' jnān-, hi' jnāh' discípulo kyaay' ga' jē- jnih' he- laay' jøøyh'. Laay' jøøyh' kih' he- laay' gyuu- koo- mēe' kyaay' Täa'. Ha- koh' sa' llu' dsēy' hi- kye- ju'dsoo' jmah' ba'.

¹⁵ Ga- kwa' Jwaa- ju'dsoo' kih', ma' jäh': —Hi- la- he' hi- ma' jwahn- kih': “Hi- jä- kē- ga' kin-, hi- la- jøøh' ga' lä- koo- jnā-, jēh' ko- ja- ma- chaa- bih' jää' ki- jnā'.”

¹⁶ Ha- koh' sa' cha- miih- he- cha- kih', hi' jee' ga' lä- jē- jne' joh' he- sa' ma- hñah- jne'. Ja- koo- hä' ma- mi- jääy' jne'.

¹⁷ Heh' ley, ta- la- kih' Moisé ba' ja'. Pero lä- jē- he- la' kwa' Dio, kyaah' lä- jē- ju'dsoo', ta- la- kih' Jesucristo ba' ga' hñah' jne'.

¹⁸ Jih' koh' jih' lih-, ni' jaa- sa' ma- jē- Dio. Jooy' hi- laa' gyuu- koo- mēe' ba', hi- gya' ko- jøh' kyaah' Täa', hi- he' ba' ma- mi- jnāy- jnān- ha- lä- laay'.

Ga' jmeey' Jwaa' ju'dsoo' kih' Jesús (Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Dsa- ta' judiu hi- chaa- Jerusalén ga' cheey' jmi- dsa- kyaah' dsa- levita kih' Jwaa- mah' na' ngiiy' juu' kih' hi- laa' Jwaa-.

²⁰ He- ja- ga- heeh- ba' Jwaa- he- jmeeyh' juu', sa' ga- hmäy':

—Ja- he' jnā- laan' Cristo —ga' jäh' Jwaa- siiyh-.

²¹ —¿Hi- ba' laah' hne- ja-? ¿Che' hne- he' Elía? —ga' siiyh- Jwaa-.

—Ja- he' jnā- —ga' jäh'.

—¿O che' hne- he' laah' dsa- hi- ngē- juu' kih' Dio hi- nøø' juu' jä' jmi- gyuu- la-? —ga' jäh' dsa- he'.

Koo- ka- läh' ga' jēh- Jwaa- juu' kih':

—Jah' ha'.

²² —¿Hi- ba' laah' hne- ja-? Mah' ngē- jnāh' juu' kwee- kih' hi- ma- chee' jnāh'. ¿Ha- lä' jwah' hñah'? —ga' jäh' dsa- he' siiyh- Jwaa-.

²³ He- ja- ga- jäh' Jwaa- siiyh':

—Jnā- laan' hi- kwa- juu' jee' la' hwa' kii' jee' sa' kwa- ni' miih-: “Mi- lluy' hnäh' hñah' mah' jä' Dsa- jøøh' jnān- ko- dsoo' jwē'” —lä- koo- ga' jäh' Isaia hi- ga' ngē- juu' kih' Dio.

24 Lã-jëë dsa-hi ga-chee dsa-judiu he ma laa fariseo.

25 Ga-ngiiy juu kiyh ka-lãh ga-siiyh:

—¿He-la ja chaah dsa-jmii, cher mah sa laah Cristo, ni sa laah Elia, ni hii ga jnah dsa-hi ma ngëe juu kih Dio? — ga-jãh dsa-he siiyh.

26 —Jnã chaan dsa-jmii kyaah jmii ba, pero jee kyah hnãh chaã-jaa hi sa kyuuh hnãh.

27 Hi he ja këe ga ki jnã. Hi ni sa tẽdsëen chiihn mah llen loo he hä tiiy —ga-jãh Jwaa siiyh.

28 Lã-jë he-la ga-la jee jwii he chee Betania, ta hngaah ko-taa kih jmii Jordán, ta jee ma choo Jwaa jmii.

Jesús laa Borrego mah kyaã Dio

29 Ma ga-jnã jyoh jmii, ga-jëe Jwaa Jesús ja ta jee ma cheyh, mah ga-jãyh:

—Jëe da, hi na he Borrego mah kyaã Dio hi jnuuh dso kye kih dsa-jmi-gyuu.

30 Hi na na hi ma jwahn kih: “Këe ga kin, ja jaa dsa-nuuh hi jøøh ga la koo jnã, jëeh ko-ja ma chaã-bih jãã ki jnã.”

31 Jnã sa ma kyuuh jnih. Ma-jan mah chaan dsa-jmii ba mah la ja, la jnãyy kih dsa-Israel.

32 Ga-mi jnãã ga Jwaa juu, ga-jãyh:

—Ga-jëen Jmi-lle Na-jngii kih Dio ga jyoo gyuu jmi-gyuu, laay la koo jaa juu, hi ga ja ko-hwëe nã kiyh.

33 Jnã sa ma man hii he. Pero hi ga-chee jnã he chaan dsa-jmii kyaah jmii, ga-siiyh jnã: “Hi jëeh jyoo Jmi-lle mah ja ko-hwëe nã kiyh, hi he he hi chaã dsa-jmii kyaah Jmi-lle Na-jngii kih Dio.”

34 Lã-ja ga-jëen hi jmeen ju dsoo kiyh, hi he he Joø Dio —ga-jãh Jwaa.

To nã discipulo kyaã Jesús

35 Ma ga-jnã jyoh jmii, koo ka-lãh ma cheh Jwaa kyaah uu hi ma jmee ko-jøh kyaayh.

36 Ma ga-jëey Jesús ma ngëe jee ja, mah ga-jãyh:

—Jëe da, hi na he Borrego mah kyaã Dio.

37 Ma ga-nuu la-uu hi ma ga-nãã ko-jøh kyaah Jwaa he ga-hlëeyh la-ja, ga-nãyy kyaah Jesús ba.

38 Ma ga-jëeh Jesús hñii, ga-jëey chaã hi he kaah kiyh, mah ga-siiyh:

—¿Hee na hnooh hnãh?

Mah ga-jãh dsa-he:

—¿Ha ñeh hne Rabí, he-la hnøø jãh Ta-jwoh?

39 —Ya-nãã hnãh ja mah ya-jëe —ga-jãh Jesús siiyh.

Ga-nãyy mah na-jëey ha ma gyay. Jee ja ga-jãy kyaayh jmii ja. Hor ja, ma tẽ ko-hi gya.

40 Jaa jee la-uu, hi ga-nuu kih Jwaa hih ga-jmee ko-jøh kyaah Jesús, chee Andre øøh Simón Pee.

41 He ga-jmeey to-nã, na-hnãayh øøyh Simón mah ga-siiyh:

—Ma-jëe jnããh Mesía —he hnøø jãh Cristo.

42 Lã-chaã ja na-jãay Simón cha-nã Jesús. Ma ga-jëe Jesús hi he, ga-jãyh:

—Hne he Simón, joø Joná. Hne la cheeh Cefa —he hnøø jãh Pee.

Jesús ga-tëeh Felipe kyaah Natanael

43 Ma ga-jnã jyoh jmii, ngaah Jesús ta Galilea. Jee ja ga-jëey Felipe mah ga-siiyh:

—Ñã kyaah jnã.

44 Felipe he ma chaã Betsaida, dsa-goo Andre kyaah Pee ka-lãh.

45 Ma ga-jëe Felipe Natanael mah ga-siiyh:

—Ma-jëe jnããh hih dsa-hi ga-sii Moisé kih nã ley, hi la-jëe hi ga-ngëe juu kih Dio ga-sii kiyh ka-lãh. Hi he he Jesús, joø José hi chaã Nazaret.

46 Mah ga-jãh Natanael:

—¿Ha la-la juu he ya-hëe jaa hi lluu jee jwii Nazaret?

—Ñã mah jëe da —ga-jãh Felipe siiyh.

47 Ma ga-jëe Jesús ngoo ya-jãh Natanael, ga-hlëeyh kiyh:

—Hi ja na, hi na ba he dsa-Israel, hi sa cha-ni miih juu ta juu tuh-dsë.

48 —¿Ha la-na he ma-lã-kyuuh jnã? —ga-jãh Natanael siiyh.

—Jää' ja' ga' hlëeh' Felipe hne-, ga' jëen' hne- ma' cheh' koo' kih' chaah' higo — ga' jäh' Jesús siyh'.

49 —Ta' jwoh', hne- he' laah' Joo' Dio, hne- laah' Rey kya' dsa' goo' jne' —ga' jäh' Natanael siyh'.

50 Mah' ga' jäh' Jesús ka' läh':

—Ma' lä' dsoo' hoh' jnä', kih' he' ma' jwëehn' hne- ga' jëen' hne- koo' chaah' higo. Pero cha' ga' miih- he' juh' gaa' jëeh' na' ta' cha' nē.

51 Hi' ga' jäh' ka' läh':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwëehn' hnäh', na' ta' cha' nē jëeh' hnäh' gyuh' jmi' gyuh' na' na', jëeh' hnäh' ángele kya' Dio hi' wii' hi' jñaa' nē kih' Hi' ga' lëe' ngo' la' —ga' jäh' Jesús siyh'.

2

Lä' la' ga' la' lä' ma' ga' jee' goo' jaa' dsa' jee' jwii' Caná

1 Jee' ga' tē' hnē- jmi', ga' jee' goo' jaa' dsa- jee' jwii' Caná, he- na' hee' hwa' Galilea. Jee' ja- ma' hää' choo' Jesús.

2 Jesús hi' jnääh' ' discipulo kyaay' ga' tēy' jnääh' jee' tē- jmi' ka' läh'.

3 Ma' sa' ga' lëe' jmi' mi' jēh' ma' ää- he' ma' hih' dsa-, ga' jäh' choo' Jesús siyh':

—Ma' dsa' go' te' jmi' mi' jēh' kih' dsa'.

4 Mah' ga' jeeh' Jesús juu' kiyh':

—¿He' la' jwii' jnä' lä' na'? Sa' ga' ma' tē' hor' kin'.

5 Mah' ga' jäh' chooy' siyh' hi' ma' tääh' kwa' be' jee' ja-:

—Jmee' hnäh' lä' jē- he' siyh' hnäh'.

6 Ma' tō' jee' ja-, jñii' mi'hya- kaah' he' ma' la' kyaah' kuu' jee' ma' chih' dsa- judiu jmi- he- ma' jmee' jay' na' jngëy' cha' nē Dio. Lä' koo' mi'hya- ja-, ma' hiih' koo' hña' loo' hih' jmi'.

7 Mah' ga' jäh' Jesús sih' dsa- hi' ma' tääh' kwa' be' jee' ja-:

—Kaa' jmi- neh' lä' jē- mi'hya- na-.

Mah' ga' jmeey' na' kah' na' dsēh' lä' jē- mi'hya- ja-.

8 Ja' ga' ga' jäh' Jesús sih' dsa- he':

—Na' na', kye- miih- mah' go' kwëeh' dsa- juu' jmi'.

Hi' lä' ja- ga' jmeey'.

9 Hi' dsa- juu' jmi' he', ga' jëy' che' llu' jmi- he- ma' la' jmi' mi' jēh'. Ni' sa' ñey- ha- ta' ja' he- ja-, ma' la' hi- ma' kwa' be' hi- ga' hwëe' jmi- ja' ba' ñe-. Mah' ga' tēe' juu' jmi' kih' hi- dsa- jee' goo-,

10 mah' ga' siyh':

—Ga' lä' jëe- dsa- kwëeh- to- nē' jmi' mi' jēh' llu'. Ma' la- ma' hiyh' cha- miih-, ja' ga' kwëeyh' jmi' mi' jēh' he- hwa' ga' miih-. Pero hne- ma' na' hōoh- jmi' mi' jēh' llu' mah' kwëeyh' jee' llaa' ga'.

11 Jee' jwii- Caná he- na' hee' hwa' Galilea ba' ga' jmee' Jesús to- nē' he- juh' gaa' ja-. Jee' lä' ja- ga' mi' jnäy- hñiiy' ha- koo' jōoh' laay', hi' lä' jëe- jnääh' ' discipulo kyaay', cha' ga' miih- ga' lä' dsoo' dsē- jnääh' kiyh'.

12 Ma' ngëe' he- ja-, ngaayh' ta' Capernaum, kyaah' chooy' kyaah' ooyh' hi' jnääh' ' discipulo kyaay'. Jee' ja- ga' tooh' jnääh' cha- miih- jmi'.

Jesús ga' hwëe' dsa- hi- ma' tääh' hñii' jee' ma' chih' gwah'

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

13 Ma' ngoo' ma' ya- jäh' jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh', he- ja- ngoo' Jesús ta' Jerusalén.

14 Jee' chih' gwah' juu', jee' ja- ga' jëy' dsa- hi- ma' hnëe' kya', hi- ma' hnëe' borrego, hi- ma' hnëe' juu-, kyaah' hi- ma' tääh' mi- sii' kuu' kih' dsa'.

15 Ga' jmeey' koo' si' hñii'. Kyaah' he- ja-, ga' hëy' kih' lä' jëe' hi- ma' tääh' jee' chih' gwah' ja-, hi- ga- borrego, hi- ga- kya', hi- ga- hi- mi- sii' kuu'. Ga' këyh' ga' lä' jē- na' mes-, ga' saa' ga' jaay' kuu' kih' hi- he'.

16 Hi- ma' tääh' hnëe' juu- he' ga' siyh':

—Hwëe' lä' jē- he- na- jee' la-. Ta' jmee- hnäh' je' hmooh' hne' kih' Täa' kyaan'.

17 Ja' ga' ga' lä' dsooh- dsē- jnääh' ' discipulo kyaay' lä' koo' na- sii- juu' kih' Dio: “Ngoo' dsa- llaan- kih' he- kyen' cha- miih- hu' dsē- kih' hne' kyah'.”

18 Dsa- hi- tääh' nē' kih' judiu ga' ngii' juu' kih' Jesús:

—¿Hee koo lii jmeeh', mah' jëe jnääh' he na ngëh' jwë' he jmeeh' lä'jë' he na? —ga'jäyh' sïyh' Jesús.

19 —Hla' hnäh' gwah' la mah' kyaah' hnë' jmii' ba' choohn' —ga'jäyh' Jesús sïyh'.

20 Lä'chah' ja' ga'jäyh' dsa' hi' tääh' në' he' sïyh'.

—Kyaah' to'loo' jñii' jñe' ga'jmeë' dsa' gwah' la'. ¿Ha' lä'ja' jwah' hne', kyaah' hnë' jmii' ba' choohn'?

21 Pero ja' kih' gwah' he' ga'hlëëyh' lä'ja', he' ma' hlëëyh' kih' jmi'ngo' kiyh' ba' ja'.

22 He'ja' ma'ngëë' ma'lä'jiih' Jesús, ga'lä'dsooh' dsë' jnääh' discípulo kyaay' he' ga'hlëëyh' ja', hi' cha'ga'miih' ga'lä'dsoo' dsë' jnääh' lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio, hi' ga'lä'dsoo' dsë' jnääh' lä'koo' ga'hlëëh' Jesús ka'läh'.

Lä'jë' huud'së' he' ma' jmeë' dsa' ma' kyuu'h' ba' Jesús

23 Ta'ko'jiih' ma' tē' jmii' he' kuh' dsa' borrego mäh' jee' jwii' Jerusalén, jwëë' dsa' ga'heeh' juu' kih' Jesús ma' ga'jëëy' lä'jë' he' juh'gaa' he' ma' jmeey'.

24 Pero hñii' Jesús, sa' ga'lä'cha' o'joh' dsë' kiyh' kyaah' dsa' he', jëeh' ma' kyuu' bih' ga'lä'jëë' dsa'.

25 Sa' ma' jmeë' bii' kiyh', he' ma' jmeeh' dsa' juu' ha' lä' la' kih' dsa' kyaayh', jëeh' ñey' ba' ha' lä' la' tuh'dsë' lä'jaa' lä'jaa' dsa'.

3

Ta'la' hwë' ba' ñee' Nicodemo na'jëëy' Jesús

1 Ma' chaa' jaa' dsa' ñuu'h' jee' kih' fariseo hi' ma' chee' Nicodemo, ma' laa' jaa' dsa' hi' kye' në' kih' dsa' judiu.

2 Ta'la' hwë' ba' ñee' dsa' ñuu'h' he' na'jëëy' Jesús mah' ga'sïyh'.

—Ta'jwoh', ñe' jnääh', ga'chee' Dio hne', laah' jaa' ta'jwoh'. Jëeh' ni' jaa' sa' lih' jmeë' lä'jë' he' juh'gaa' he' jmeeh' hne' wa'ra' jäh' kih' sa' kyaah' Dio hne' —ga'jäyh' Nicodemo sïyh'.

3 —Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hne', hi' sa' lä'chaa' ka'läh' lä'hmëë', sa' tëëy' jëëy' jee' jmeë' Dio hih' —ga'jäyh' Jesús sïyh'.

4 —¿Ha' lä'ja' lä'chaa' ka'läh' jaa' dsa' ga'ma'gyuh'? ¿Che' le' dsa'heey' jee' ma' hääy' mah' lä'chaa' lä'hmëë'? —ga'jäyh' Nicodemo sïyh'.

5 Koo' ka'läh' ga'jäyh' Jesús:

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hne', hi' sa' lä'chaa' kyaah' jmii' hi' kyaah' jmi'lle', sa' tëëy' dsa'hey' jee' jmeë' Dio hih'.

6 Hih' dsa'lä'chaa' kih' ngo', ngo' ba' laay'. Hi' hih' dsa'lä'chaa' kyaah' jmi'lle', laay' jmi'lle' ba'.

7 Ta' jmeë' dsaa' hoh' he' ma'jwëëhn' hne', jmeë' bii' lä'chaa' hnäh' ka'läh' lä'hmëë'.

8 Lle' gwa' hi' dsoo' ha' jee' hnø'. Ma'ke' nuuh' hij' lle', sa' ñeh' ha' ta' gwa' ni' ha' ta' dsoo'. Lä'ja' la' kih' lä'jëë' hi' dsa'lä'chaa' kyaah' jmi'lle' kih' Dio —ga'jäyh' Jesús sïyh'.

9 —¿Ha' lä' la' juu' na'? —ga'jäyh' Nicodemo sïyh'.

10 Mah' ga'jëeh' Jesús juu' kiyh', ga'sïyh'.

—¿Ja' ta'jwoh' kyaa' dsa' Israel laah' mah' sa' kyuu'h' he' la'?

11 Ma'ra' ju'dsoo' jwëëhn' hne', he' ma'kyuu'h' jnääh', he' ja' ba' hlëëh' jnääh'. Hi' he' ma'jëë' jnääh', he' ja' ba' jmeë' jnääh' dsoo'. Pero hnäh' sa' heeh' hnäh' he' hlëëh' jnääh'.

12 Wa'ra' ga'hlëëhn' hnäh' lä'koo' la' he' cha' hwa' la', sa' jmeeh' hnäh' dsoo'. Ha' ba' lä' jmeeh' hnäh' dsoo' cher'mah' ga'hlëëhn' hnäh' lä'koo' la' he' cha' gyuu'h' jmi'gyuu'.

13 'Sa' chaa' ga'jñah' hi' ga'wii' gyuu'h' jmi'gyuu', ma'la' hi' ga'jñaa' gyuu'h' ba'. Hi' he' he' Hi'ga'lëë'ngo' la' hi' gya' gyuu'h' jmi'gyuu'.

14 Ja'ba'lä'koo' ga'chaa' Moisé miih' ta' gyuu'h' jee' ma' la' hwa' kii' ja', ja'ba'lä'ja' jmeë' bii' chaa' dsa' gyuu'h' Hi'ga'lëë'ngo' la'.

15 Mah' lä'ja' lä'jëë' hi' jmeë' dsoo' dsë' kiyh' sa' heey', lä'chaa' tää' ga'lä'jë' joh' jmi' cha' ba'.

Cha'miih' hnää' Dio lä'jëë' dsa' jmi'gyuu'

16 Jëeh' cha-miìh- hnää' Dio lä-jëë' dsa- jmi-gyuu', he-ja- ga-kwaay' gyuu- koo- mee' kyaay', mah' lä-ja- lä-jëë' hi- jmee' dsoo' dsë' kiyh' sa- heey', lä-chaay- ga-lä-jë' joh' jmi' cha- ba'.

17 Jëeh' sa- ga-chee' Dio joo' jmi-gyuu' la- mah' taayh' dsa- dso'jwii'. Ga-cheey' mah' ta-lä' kiyh' läay' dsa- jmi-gyuu' ba'.

18 Hi- jmee' dsoo' dsë' kiyh' sa- cha- ni- miìh- dso'jwii' në' kiyh'. Pero hi- sa- jmee' dsoo' dsë' kiyh' ma-cha- dso'jwii' në' kiyh', jëeh' sa- dsoo' dsëy' kih' gyuu- koo- mee' kyaay' Dio.

19 Lä-la- ba' la' he- ja' dso'jwii' në' kih' dsa-. Ja' ba' wa'je- hwa' la- pero ga-lä-hnøø' gyih' jee' na-hoo- lä-koh' ga' wa'je-, jëeh' lä-jë' he- jmeey', he- hliih' jmah' ba'.

20 Jëeh' lä-jëë' hi- jmee' he- hliih' na-høøyh' kih' wa'je-, sa- hnøøy' ya-näay' jee' jnä' wa'je- mah' sa- lä-jnä' he- jmeey'.

21 Pero hi- tääh' jmee' lä- hnøø' ju'dsoo', hi- he' ba' go-nää' jee' jnä' wa'je- mah' lä-ja- lä-jnä' la' kyaah' be' kih' Dio lä-jë' he- jmeey' —ga-jäh' Jesús siyh' Nicodemo.

Koo- ka-läh' ga-løø' Jwaa- hi- ma' choo- jmi- hlëeh' kih' Jesús

22 Ma-ngëë' he- ja-, ngoo' Jesús ta- hwa' Judea, hi- jnääh' discípulo ga-nøø' jnääh' kyaayh'. Jee' ja- ga-jä' jnääh' kyaayh' miìh- jmi' hi- ma' chaay- dsa- jmi-.

23 Jwaa' ka-läh' ma' chaay- dsa- jmi- jee' jwii- Enón, koo' Salim, jëeh' jee' ja- cha- cha-miìh- jmi-. Jee' ja- ma' dsa-nää' dsa- mah' ma' saay- jmi-.

24 Jmi' ja-, sa- ga' ma-taah- dsa- Jwaa- neh- ñe'.

25 He-ja- ko-llaa' discípulo kyaay' Jwaa- ga-taayh' ti-chooy' juu' kyaah' dsa- judiu- ha- lä- jmee' dsa- mah' jäy' na-jngëey' cha-në' Dio.

26 Mah' na-näay' jee' cheh' Jwaa- na'chiyh':

—Ta-jwoh', hi- ma' gya' kyaah' hne- ta- hngaah' ko-taa- kih' jmi- Jordán, hi- ga-kwah' ju'dsoo' kih' he', na' chaay- dsa- jmi-. Ga-lä-jëë' ba' dsa- dsa-nää' kyaayh'.

27 Mah' ga-jäh' Jwaa- siyh':

—Sa- le' hyoh' dsa- ni- miìh-, wa-ra- jäh' kih' sa- ga-hyoyh' kih' Dio.

28 Ja' he' ba' hnäh' ga-nuuh- hnäh' kin- he- ga-jwahn?: “Ja' he' jnä' laan' Cristo. Laan' jaa- hi- ga-chee' Dio jää' mah' hlëeh' kiyh'.”

29 Dsa-më' hi- dsa-jee' goo- laay' kyaay' dsa-nuuh- hi- jee' goo- kyaayh'. Pero ome' kyaay' dsa-nuuh- he' hi- cheh' koo' kiyh' chaay- llu' kyaah' koo- nuuy' hlëeh' dsa-nuuh- he'. Lä-ja- la' ki- jnä' ka-läh', ma-jëë' dsën' go-te' na' he- ma-ja- Cristo.

30 Jmee' bi' jmuh' ta' kiyh' mah' lä-ja- lä-hwaa' ta' kin-.

Hi- ja' gyuu' jmi-gyuu' kye- në' kih' jee' lä-jëë'

31 Hi- ja' gyuu' kye- në' kih' jee' lä-jëë'. Pero hi- chaay- hwa' la-, hwa' la- ba' na-jnäay', hi- hlëeyh' kih' he- cha- hwa' la- ba'. Hi- ja' gyuu' jmi-gyuu' kye- në' kih' jee' lä-jëë'.

32 He- ma-jëey' he- ma-nuuy', he- ja- ba' hlëeyh', pero ni- jaa- sa- heeh- juu' he- kway'.

33 Hi- heeh- juu' he- kway', hi- he' jmee' bih' dsoo' juu' kih' Dio.

34 Jëeh' hi- ga-chee' Dio, hlëeyh' juu' kih' Dio ba'. Hi- ja- kyaah' hih- kwa- Dio jmi-lle' kih'.

35 Jëeh', Tääh' hnäay' ba' Jooy'. Hi- ga-tooyh- goo- Jooy' lä-jë' he- ga-cha-.

36 Hi- jmee' dsoo' dsë' kih' Joo' Dio lä- ma-chaay- ja-ba'. Pero hi- sa- jmee' dsoo' dsë' kih' Joo' Dio sa- jëey' jee' jmee' Dio hih'. He- wii' he- na' ga-chee' Dio, he- ja- ba' jä- në' kiyh'.

4

Ja- dsa-më' hi- chaay- hwa' Samária ga-hlëeh' kyaah' Jesús

1 Ga-nuuy' dsa- fariseo hlëeh' dsa- kih' Jesús, ma' jäyh' jwëë' ga' dsa- jää' Jesús hi- jwëë' ga' dsa- chaay- jmi- lä-koh' ga' Jwaa'. Hi- ga-lä-ñe' Dsa-jøøh' jnän' he- ga-nuuy' dsa- fariseo juu' ja-.

2 (Ma-ke- ja- he' hñii' Jesús hi- ma' choo- jmi-. Jnääh' discípulo ba' hi- ma' choo- jmi-.)

3 He-ja- ya-hëë' Jesús hwa' Judea ja- mah' ngaayh' ta' Galilea ka-läh'.

4 Ga-jmee' bii' kiyh' ngooy' ta' hwa' kih' Samária.

5 Ga-tëëy' koo- jee' jwii- kih' Samária he- ma' chee- Sicar, jäh- kih' hwa' he- ga-kwëeh' Jacob jooy' José.

6 Jee' ja- ma' chih' koo- jmi-too- he- ga-jmee' Jacob. Ga-hwaa' Jesús jee' hääy' jwë' mah' ga-gyay- ga-tëeyh- dsëy' koo' jmi-too- ja-. Hor~ ja- ma-ngoo' ga-të' lla'hyoo'.

7 Ja' jaa- dsa-më' hi- chaa- Samária, ya-kye' jmi-. Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Kwëeh' jnä' miih- jmi- kyah' huhn'.

8 (Jnääh' discípulo kyaay' na'nøø' jnääh' ta' jee' jwii- na'lä' jnääh' he- ga'kih' jnääh'.)

9 Hi- dsa-më' hi- ma' chaa- Samária he' ga-siyh- Jesús:

—¿Ha- lä-ja- hne- hi- laa' dsa- judiu ngiih' jmi- kin- mah' huh', jnä' hi- laa' dsa- chaa- Samária?

(Jëeh', dsa- judiu sa- jwayh' kyaah' dsa- samaritano.)

10 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Wa-ra- jäh' kih' ñeh' hee- na- he- la' kwa- Dio, hi- hii- na- hi- ngii- jmi- kyah' mah' hiih', hne- ba' ngiih' kiyh' jmi- he- huh' hi- hñiiy' kwëeyh' hne- jmi- jiih'.

11 Mah' ga-jäh' dsa-më' he' ka-läh':

—¿Ha- lä- jmeeh' Dsa-jøøh' kyaan'? Sa- cha- ni- miih- he- kyeh' he- kyaah' chooh' jmi-, hi- juuh- jwërte jmi-too- la-. ¿Ha- ba' ta' haa' jmi- jiih' ja- he- kwah'?

12 ¿Che' jøøh' ga' hne- lä-koh' ga' Jacob dsa- ma-gyuh- kyaay' jnääh', hi- ga-kwëeh' jnääh' jmi-too- la-? Jee' la- ga-hiih' kyaah' jooy' hi' kyaah' lä-jëë' jah' kyaay' ka-läh'.

13 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kih' dsa-më' he':

—Wa' hi- cha- hi-, hi- hiih' jmi- he- haa' la-, koo- ka-läh' ja- lä-kii- dsëy'.

14 Pero hi- hiih' jmi- he- kwa' jnä', jiih'koh' jiih'lih' sa- ja- lä-kii- dsëy'. Jmi- he- kwa' jnä', he- ja- hya- lä- ma-hya- ja-ba' neh- tuh-dsëy' he- jmee' chaay- tää'.

15 Mah' ga-jäh' dsa-më' he' siyh':

—Kwëeh' jnä' jmi- ja-, Dsa-jøøh' kyaan', mah' sa- ja- lä-kii- dsën'. Lä-ja- mo'so'

jän- jee' la- ya-kyen' jmi- —ga-jäh' dsa-më' he'.

16 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Gwaaah- mah' go-kyaa- dsa-ñuuh- kyaah' ta- la'.

17—Sa' chaa- dsa-ñuuh- kyaan- —ga-jäh' dsa-më' he' siyh'.

—Ja-ba' dsoo' he- ma-jäh', sa' chaa- dsa-ñuuh- kyaah'.

18 Jëeh' hñaa' dsa-ñuuh- hi- ma-lä-kyaah', hiih' hi- kyaah' na', ja- he' dsa-ñuuh- kyaah' he'. He- dsoo' na- ma-jäh' —ga-jäh' Jesús siyh'.

19—Dsa-jøøh' kyaan-, go- hi- ngëë- juu' kih' Dio ba' hne- laan'.

20 Lä-jëë- dsa- ma-gyuh- kyaay' jnääh' dsa- samaritano ga-hnaayh- Dio jee' chih' moh' la-, mah' hnäh' dsa- judiu jwah' hnäh', jwii- Jerusalén ba' jee' hnäahn' Dio —ga-jäh' dsa-më' he' siyh'.

21—Dsa-më', jmee' dsoo' he- jwahn- la-. Lloo- koo- jmi-, ni- moh' la- ni- jwii- Jerusalén sa- hnaah' hnäh' Tää'.

22 Sa- kyuu- hnäh' hii- na- hnaah- hnäh'. Pero jnääh' dsa- judiu, kyuu- ba' jnääh', hii- na- hi- hnääh' jnääh', jëeh' ta-la' kih' dsa- judiu ba' ja' he- dsa-lää' dsa-.

23 Ja- koo- hor~, hi- hor~ ja- la' na' ga-juh-. Hi- dsoo' hnaah- Tää', hnaayh- lä- hnøø' Jmi-llë' Na-jngii' hi' kyaah' ju'dsoo' ka-läh'. Jëeh' Tää' hnäay' dsa- hi- hnaayh- lä-ja-.

24 Jmi-llë' ba' laa' Dio. Lä-jëë- hi- hnaayh-, jmee' bii' kiyh' hnaayh- kyaah' jmi-llë' hi' kyaah' ju'dsoo' —ga-jäh' Jesús siyh'.

25—Jnä' man- he- ja- hi- jäh' Mesía kih', hi- jäh' dsa- chee- Cristo. Wa-ra- jay', hi- he' mi-jnää' ha- lä- la' lä-jëë- juu' la- —ga-jäh' dsa-më' he' siyh'.

26 Mah' ga-jäh' Jesús:

—Hi- he' he' jnä' hi- hlëeh- kyaah' hne-.

27 Hor~ ja- ya-nøø' jnääh' discípulo kyaay'. Peer- ga-lä-dsaa- dsë- jnääh' ma' ga-jëë' jnääh' lä- Jesús juu' kyaah' jaa- dsa-më'. Pero ni- jaa- sa- ga-tuu- dsë' ma' ngii' juu' hee- juu' ja- ma' llay-, hi- he-la' ma' hlëeyh- kyaah' dsa-më' he'.

28 Jee' ja- ga- chih' dsa- me' mi' dsuu' kiyh' mah' ngaayh' ta- jee' jwii-, na' chiiyh' la- jee' dsa-:

29 —Ma- n00n' ma- jeeen' jaa- dsa- nuuh- hi- ma- siih- jna' la- je- go- te' he- ma- jmeen'. ¿Che' ja- hi- he' oo- Cristo hi- hii' juu' kih'?

30 La- चाह' ja- ga- hwee- dsa- hi- ma- chaa- jee' jwii- ja-, na' naay' na' jee- y-.

31 Ta- ko- jiih' ja- ma' chu- jnaah' kyaayh':

—Ta- jwoh', kuh- hih'.

32 Mah' ga- siiyh- jnaah':

—Cha- ba' he- kuh- he- sa- kyuu- hnah'.

33 He- ja- ga- ngii' jnaah' juu' kih' dsa- kyaah' jnaah':

—¿Che' chaa- jaa- hi- ma- ja- hi- ma- ya- ka- he- kuyh'?

34 Mah' ga- jah' Jesús siiyh- ka- lah':

—He- jmeen' la- hn00' hi- ga- chee' jna' mah' mi' hnaan' ta' kiyh', he- ja- ba' ma' he- jmee' dsa- keen'.

35 ¿Ja' jwah' hnah', hn00' ga' kye' sih- mah' chooh' dsa- ta' kih'? Pero jna' jwahn', chooh' hnah' neh' mah' jee' da' hnah' la- kaa- jee' taah' dsa- hi- laa' la- ko- mi' ju- he- ma- aa- he- ma- le' chooh' dsa-.

36 Hi- chaa- dsa- liyh- ba' jneey'. He- chaa- dsa- mah' chaa- taah', la' la- ko- he- chooyh- mi' ju- mah' sa' hee' jih' koh'. Kyaah' la- ja-, ko- joh' ba' la- chaa- llu' hi- ga- jngee' kyaah' hi- ga- chooh' ta'.

37 Heh' la- jah' juu' la-, la' ju' dsoo': "Jnah' ba' hi- jngee-, hi' jnah' ba' hi- chooh' ta'."

38 Jna' ga- cheen- hnah' mah' chooh' hnah' ta' he- sa- ga- jneeh' hnah'. Jnah' ba' ga- kee' ta' kih', mah' hnah' ga- taah- hnah' jee' la' ta' kiyh' mah' ko- chooh' ba' hnah' ta' ja- —ga- jah' Jesús siiyh-.

39 He- ja- jwee' samaritano, hi- chaa- jee' jwii- ja- ga- la- dsoo' dsé' kih' Jesús, la- ko- ma' ga- nuuy' juu' kih' dsa- me' hi- ga- jah': "La- je- ba' he- ma- jmeen' ma- siiyh- jna'."

40 He- ja- ya- naa' samaritano he' ya- jee- Jesús mah' ga- chu- kyaayh', ga- siiyh-:

—Ja' kyaah' jnaah' jee' la-.

He- ja- ga- jay' to' jmi' jee' ja-.

41 Jwee' ga' dsa- ga- la- dsoo' dsé' ma' ga- nuuy' he- ma' hlee- ja-.

42 La- jee- hi- he' ma' siih- dsa- me' he':

—Ja- ma- la- juu' kyah' hne- jmee- jnaah' dsoo', hnaa' jnaah' ma- nuu' jnaah' juu' kiyh'. Na' ba' ra' si- ma- ne' jnaah' ma- ra- ju' dsoo', hi- he' he' Cristo, hi- laa- dsa- jmi- gyuu-.

Ga- mi- hlaa' Jesús chih- kya- jaa- dsa- joh' kya- rey

43 Ma- ngée' to' jmi' ja-, ya- hee' Jesús jee' ja-, ngaayh' ta- Galilea.

44 (Hnii' Jesús ga- jah', jaa- hi- ngée- juu' kih' Dio jee' jwii- gooy' sa- hnaa' dsih'.)

45 Ma' ga- laayh' hwa' Galilea, dsa- hi- ma' chaa- jee' ja- ga- heeyh- bih' llu', kih' he- ga- jee- he- juh- gaa- he- ga- jmee' Jesús ma' ga- te' jmi' kuyh- borrego mah' jwii- Jerusalén. Jeeh' na' naa' dsa- he' ka- lah' ma' ga- te' jmi' ja-.

46 Ko- ka- lah' ga- llooy' jwii- Cana he- na- hee- hwa' Galilea, jee' ga- jmeey' jmi- dsé' ba' ga- lii' jmi' mi' jeh'. Jee' jwii- Capernaum ja-, ma' chaa- jaa- dsa- joh' kya- rey hi- ma- dsaah' jaa- chih- kya-.

47 La- ma' ga- nuu' dsa- joh' he' ya- hee' Jesús hwa' Judea jayh' ta- hwa' Galilea, he- ja- neey' ga- mi- jee- mah' ga- chu- kyaah', ga- siiyh-:

—Man' mah' mi' hlaah' chih- kyaan- hi- ma- kya- dsa- juu'.

48 He- ja- ga- jah' Jesús siiyh-:

—Sa- heeh' hnah' wa- ra- jah' kih' sa- jmeen' he- juh- gaa- he- jeeh' hnah'.

49 —Dsa- joh' kyaan-, ma- n00n' ga- juh-, jaa' sa- ga- ma- juu- chih- kyaan- —ga- jah' dsa- joh' he' siiyh-.

50 Mah' ga- jah' Jesús siiyh-:

—Gwaa- ba' hne- kyah', chaa- ba' chih- kyaah'.

Dsa- joh' he' ga- jmeey' ba' dsoo' dséy' ma' ga- jah' Jesús la- ja-, mah' ngaayh'.

51 Ni- sa- ga- ma- laayh' kiyh', ya- naa' dsa- kyaay' ga- mi- jee-, mah' ga- jmeeyh' juu', ga- jayh':

—Ma- ja' ba' kih' chih- kyaah'.

52 Mah' ga- ngii' dsa- joh' he' juu' kih' dsa- kyaay':

—¿Hee hor~ ga l00¹ chaay llu'?

Mah' ga jah' dsa kyaay':

—Lloo', ko hi' gyii', ya hii' llii' kiyh'.

⁵³ Mah' ga la dsooh~ dsē' jmiī chih he', ja ba' hor~ ja ga jah' Jesús: "Chaa ba' chih kyaah'." He ja cha ga miih ga la dsoo' dsēy' la kye hi' chaa cha neh' kiyh'.

⁵⁴ Jee la ga tē' to' he juh gaa he ga jmeē' Jesús, ma' ya hēy' hwa' Judea ngaayh' ta' hwa' Galilea.

5

Ga mi hlää' Jesús jaq hi sa liih' goo tii'

¹ Ma ngēē' he ja, ngoo' Jesús ta Jerusalén. Ma ja ma tääh' dsa judiu jmiī.

² Jee jwii Jerusalén chih' koo na hyah jee dsa ha jmiī, jah' Ho haah' kih' Oveja. Jee ja chee Betesda kyaah' juu' hebreo. Ma cha la ku' la jii' kih' jmi too ja hña' jee kih' hoo na hii'.

³ Jee ja ma saa' jwēē' hi dsaah', hi tuu', hi jluuh', kyaah' hi sa le' ngē, ma jooy he hor~ jeh' jmiī.

⁴ Jēē' ma lih' koh' ba' ma jña' jaa' ángel jee haa jmiī ja, mah' ma kah' ma gwēyh'. Ma la ma kah' ma gwēh' jmiī ja, hi ga tēē' to nē dsa he' neh' jmiī ja, dsa ja' go te' kiyh' wa' he cha he dsoo' he laay'.

⁵ Jee ja ma hää' jaa dsa nūh hi ma hya gyii' gya' jña' ji ne dsaah'.

⁶ Ma ga jēē' Jesús dsa he' na kyaay' jee ja, ne bih' he ma la hii' dsaah' dsa he', mah' ga siyh'.

—¿Ché hnooh ja' kyah'? —ga jah' Jesús siyh'.

⁷ —Sa chaa ni jaa hi taah' jnā' cha jmiī na wa ra ga kah' ga gwēh'. Jää' ga jñah' taah' hñii', ja ga lloo' jnā' —ga jah' dsa dsaah' he' siyh'.

⁸ —Noo jee kyaah' na, kii' jii' kyah' mah' ngē —ga jah' Jesús siyh'.

⁹ La chah' ja ga ja' kiyh' mah' ga kooy' jii' kiyh', ngaayh'. Jmiī ja ma la jmiī he teēh dsa dsē'.

¹⁰ He ja ga jah' dsa ta' judiu siyh' hi ga ja' kih' he'.

—Jmiī he teēh dsa dsē' ba na, sa cha jwē' koo' jii' kyah' —ga jah'.

¹¹ —Hi ma mi hlää' jnā', hi he' ma sih' jnā': "Kii' jii' kyah' mah' ngē" —ga jah' hi ma dsaah' he'.

¹² —¿Hi na, hi ma sih' hne': "Kii' jii' kyah' mah' ngē"? —ga jah' dsa ta' he'.

¹³ Pero dsa nūh he', sa ga la kyuy' hii' he' hi ga mi hlääy', jēēh' Jesús ga aah' go te' jee kih' jwēē' dsa hi ma tääh' jee ja'.

¹⁴ Ma ngēē' he ja, ga jee Jesús dsa he' ka lah' jee chih' gwah' ja mah' ga siyh':

—Jēē' da, na he ma ja' kyah', mo to jmeē' ga dso kye, mah' sa ja he hliih' ga nē kyah' —ga jah' Jesús siyh'.

¹⁵ Ja ga ngooy' na jmeeyh' juu' kih' dsa ta' judiu, na chiiyh':

—Jesús ba' he' hi ga mi hlää' jnā' —ga jah'.

¹⁶ Kih' he ja ba ja, ma hnooh dsa ta' he ha la jwē' jee ma jngēēyh' Jesús, jēēh' ma mi hlääy' wa' hi cha hi jmiī he teēh dsa dsē'.

¹⁷ Mah' ga jah' Jesús siyh':

—Tää' kyaan, jmeē' ta la jiih' na, hi ja ba la ja jmeē' jnā' ka lah'.

¹⁸ He ja cha ga miih ma hnooh dsa ta' he ha la jee ma jngēēyh' Jesús. Ja ma la kih' he sa ma hooy' jmiī he teēh dsa dsē', la kye kih' he ma jah': "Dio laa' Tää' kyaan," ma jmaay' hñiiy' kwee kyaah' Dio.

Jesús jmeē' chaa dsa tää'

¹⁹ Koo ka lah' ga jeeh' Jesús juu' kiyh', ga siyh':

—Ma ra ju dsoo' jwēēhn' hnäh'. Joo' Dio sa le' jmeē' ni miih jee tēēy' hñiiy'. He jēēy' jmeē' Jmiīy', he ja ba jmeey'. La jē' he jmeē' Tää', ja ba la ja kwee go te' jmeē' Jooy' ka lah'.

²⁰ Hnää' ba Tää' Joo', hi mi jnäay' kiyh' la jē' he jmeey'. Pero cha ga miih he juh gaa la koh' ga he jmeey' la, mi jnäay' kih' Jooy' ta' cha nē, la jiih' la dsa hoh' hnäh'.

²¹ Ja ba la koo mi jiih' Tää' hi ma na juu', mah' jmeey' chaa ka lah',

ja-ba' lä-ja- Jooy' jmeey' chaa- lä- jah' hi- hnäy'.

22 Sa-lla' Täa' ta' kih' ni- jaa-, ga-tooyh- goo- Jooy' ba' mah' llay' ta' kih' lä-jëe'.

23 Mah' lä-ja- lä-jëe' dsa- jmee' juuh- kih' Täa'. Hi- sa- jmee' juuh- kih' Jooy', sa- jmee' juuh- kih' Täa' hi- ga-cheey'.

24 'Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', hi- nuu- juu' kin- hi- jmeey' dsoo' dsëy' kih' hi- ga-chee' jnä', chaay- tää' ba'. Sa- jä- dso'jwii' né- kiyh'. Lla- he- ma-juuy', ma-tëeyh' jee' chaay- tää'.

25 Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh'. Jä- koo- hor-, hi- hor- ja- lä- na'. Ma-të' jee' nuu' lä-jëe' hi- na-juu' juu' kih' Jooy' Dio. Hi- lä-jëe' hi- nuu' kiyh', mo-so- juuy'.

26 Jëeh', Täa', kih' hñii' bih' na'jiih-. Ja-ba' lä-ja- ga-kway' jwë' he- na'jiih- kih' hñii' Jooy' ka-läh'.

27 Hi- ga-hñaa'y' llay' ta' kih' dsa-, lä-llu' he- laay' Hi-ga-lëe'ngo'.

28 Ta- jmee- dsa- hoh' hnäh' he- jwahn- la-. Jä- koo- hor- nuu' lä-jëe' hi- tääh' to-høø- tëen' kiyh'.

29 Hi- lä-jëe' hi- ga-jmee' he- llu', lä-jiiyh' mah' tëey' jee' chaay- tää'. Hi- lä-jëe' hi- ga-jmee' he- hñih', lä-jiiyh' mah' dsa-näay' kyaah' dso'jwii' ba'.

Cha-ba' he- jmee- ju'dsoo' kih' Jooy' Dio

30 'Ni- miih- sa- le' jmeen' jee' tëen- hñiin-. Lä-koo- te' man- kih' Täa' kyaan-, ko-ja- ba' te' llan- ta' kih' dsa-. Hi- kyaah' ju'dsoo' jmah' ba' llan- ta', jëeh' sa- hnoohn- he- hnoon' hñiin-. Hnoohn- he- hnooh' Täa' hi- ga-chee' jnä' ba'.

31 Cher'mah' hñiin- ba' jmeen- ju'dsoo' kin-, sa- jmaa' ju'dsoo' kin- lä-ja-.

32 Chaa- ga-jñah' hi- jmee- ju'dsoo' kin-. Jnä' man-, ju'dsoo' he- jmeey- kin-, la- dsoo'.

33 Ga-cheeh- hnäh' dsa- hi- na'ngii' juu' kih' Jwaa-, hi- lä-jëe' he- ga-jäyh' ja-, la- ju'dsoo'.

34 Sa- jmee- bii' ki- jnä' ju'dsoo' kih' dsa-. He- llu' kyah' hnäh' ba' ja-, he- ga-jmee' Jwaa- ju'dsoo' kin-, mah' lä-ja- lääh' hnäh'.

35 Hi- he' ma' laa- lä-koo- wa'je- he- na-hih- mah' ma' kwa- jmeë'. Hi- ga-lä-chaa- hnäh' llu' miih- jmi' kyaah' juu' he- ga-kway' ja-.

36 Pero cha- ga-jyoh' he- jmee- ju'dsoo' kin- he- juuh- ga- lä-koh' ga- ju'dsoo' he- ga-jmee' Jwaa-. Lä-jëe' ta' he- ga-kwëeh' Dio jnä' mah' mi'ten', ja-ba' ta' he- jmeen- la-, jmee- ju'dsoo' kin-, Täa' ba' he' hi- ga-chee' jnä'.

37 Hi- Täa' hi- ga-chee' jnä', ga-jmeey' ju'dsoo' kin- ka-läh'. Ni- koo- hä- sa- ga-nuuh- hnäh' lä- ma' ga-hlëeyh', ni- lä-ja- sa- ga-jëeh' hñih'.

38 Hi- ni- sa- ga-jä- juu' kiyh' neh- tuh-hoh' hnäh', kih' he- sa- heeh' hnäh' kih' hi- ga-cheey'.

39 Ja- hëh- da' hnäh' kwee- lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio. Jëeh', laah' hnäh' kyaah' juu' na- chaah- hnäh' tää'. Ja-ba' juu' na- jmee- ju'dsoo' kin- ka-läh'.

40 Ni- lä-ja- sa- hnooh- hnäh' juu' kin- mah' jmeen' chaa- hnäh' tää'.

41 Ja- he- hnoon' mah' leen' jøøh' cha'në- dsa-.

42 Jnä' kyuun- hnäh', man- kwee- sa- hnaah- hnäh' Dio.

43 Jnä' ma-jan- kyaah' mada- kih' Täa', mah' hnäh' sa- heeh' jnä'. Pero wa-ra- ja- jñah' lä- hyoh- dsëy' hñiiy', tää' sa- tääh' hnäh' jmeeh- he' kih' hi- he'.

44 Ha- lä-ja- lä-dsoo' hoh' hnäh', jëeh' hnooh' hnäh' ha- lä- jee' leeh' hnäh' kaah' cha'në' dsa-kyaah' hnäh' hi- sa- hnooh' hnäh' mah' leeh' hnäh' kaah' cha'në' Dio.

45 Ta- jmee- hnäh' huudsë- jnä' hnëen- hnäh' cha'në' Täa' kyaan-. Moisé, hi- kyeh' hnäh' o-jøh- dsë- kih', hi- he' ba' hnëe- hnäh'.

46 Wa-ra- jäh' kih' jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' he- ga-jäh' Moisé, lä-ja- jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' juu' kin- ka-läh'. Jëeh', he- ga-siiy' ja-, hlëeh- kin- ba' ja-.

47 Pero cher'mah' sa- jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' he- ga-siiy' ja-, ha- ba' lä-ja- lä-dsoo' hoh' hnäh' juu' kin-.

Ga' ääh- Jesús hña' mil dsa-ñuuh-

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

1 Ma-ngëe' he- ja-, ngoo' Jesús ta- hn-gaah' ko-taa- jmi-juuuh- he- hla- hwa' Galilea, ja-ba' he- jäh' kih' Tiberia.

2 Jwëe' dsa- ma' chaa- kaah' kiyh', kih' he- ma' jëe' lä-jëe' he- juh-gaa- he- ma' jmeey' lä-koo- hä' ma' mi-hlääy' hi-dsaah'.

3 Ja-ga' ga-wii' Jesús ta- jee' chih' koo- lle'koh' mah' jee' ja- ga-tooh' jnääh' discípulo kyaayh'.

4 Jmii' ja- ma-ya-jäh' të' jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mäh'.

5 Ma' ga-jëe' Jesús jwëe' jwërte dsa- hi- ya-nää' mah' ga-siiyh' Felipe:

—Ha- ba' dsa'nøøn' dsa-län' miih- he- kuh- dsa- la-?

6 Pero he- ga-jäh' lä-ja-, he- ma' hnøøy' ' ma' jëe' hee- ja- ma' jäh' Felipe. Jëeh' kyuuuh- bih' ha- lä- jmeey'.

7 Mah' ga-jäh' Felipe:

—Sa- lee' to' hña-loo' jmi' ta' he- kyaah' län' he-ñiih' mah' tëe' lä-jëe' dsa- ma' miih'.

8 Mah' ga-jäh' jaa- discípulo kyaay', Andre' øøh' Simón Pee':

9 —Jee' la- hää' jaa- chih- hi- kye- hña' he-ñiih' he- na-la' kyaah' cebada, kyaah' uu' hmooh- mäh'. Pero ha- lee' he- oo' kih' lä-jëe' dsa- hi- tääh' na- —ga-jäh'.

10 —Chiih' lä-jëe' dsa- na-, wa' dsa-taayh' wa' gyay- hwa' —ga-jäh' Jesús.

Jee' ga-taayh' ja-, ma' cha- cha-miih- nuu-. Kih' lä-jëe' dsa- hi- ga-taah' jee' ja-, ma-la' dsa-ñuuh- ma' tee' koo- hña' mil.

11 Ga-ka' Jesús he-ñiih' ja-, ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-la' ma-kway' ti'hmaah', ga-jmeey' jwi' he-ñiih' ja- mah' ga-kwëeyh' discípulo. Hi- ja-ba' lä-ja- ga-jmeey' discípulo kyaah' hi- ma' tääh' hwa'. Hi- ja-ba' lä-ja- ga-jmeey' kih' hmooh- mäh' he', ga-kwëeyh' dsa- ha- koo- jiih' ma' hnøø' lä-jaa- lä-jaay'.

12 Ma-la' ma-këe' lä-jëe' dsa-, ga-jmeey' Jesús mada' kyaay' jnääh' discípulo:

—Juuuh' hnäh' lä-jëe' jwi' he- ma- chaa- na- mah' sa- hee'.

13 Ma-la' ma-juuuh' lä-jëe' jwi' he- ga' chaa- ja-, ga' kah' gya-to' sa'miih- jwi' kih' hña' he-ñiih' he- ma' na-la' kyaah' cebada.

14 Ma' ga-jëe' dsa- he', he- juh-gaa- he- ga-jmeey' Jesús jee' ja-, ga-jäh':

—Ma-ra' ju'dsoo', hi- na- he' hi- dsa- hi- ngëe' juu' kih' Dio hi- ga-jäh' dsa- kih' jä' jmi-gyuu- la-.

15 Pero ma-liih' ba' Jesús, he- hnøø' dsa- lä-bii' lä-jaa' ma' tëe' mah' ma' jmääy' rey kyaay', he- ja- koo- ka-läh' ga-wiiy' ta- lle'koh' ja- mah' ga-jäh' hñiiy'.

Ga-ngë' Jesús në' jmi'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Ma' ga-nuu- jmi' ja-, ma-la' jnääh' ' discípulo ba' ga-jñaa' jnääh' ta' cha'ho'o' jmi-juuuh- ja-.

17 Ga-tooh' jnääh' neh' na'moo' mah' ga-nøø' jnääh' haa' jnääh' jmi-juuuh- ja-, ta' hngaah' jee' chee- Capernaum. Ma-na-hoo- go-te' hor- ja- ni- sa' ga- ma-jah- Jesús.

18 Pero ja' koo- lle' tä', lä-jiih' ga-løø' hluh' jmi'.

19 Ma-lä-øøy' koo- hña' jñii' kilómetro në' jmi-, ma' ga-jëe' jnääh' Jesús ja' ya-jäh' kih' na'moo', ngëy' në' jmi-, mah' ga-lä-gah' jnääh'.

20 Pero ga-jäh' Jesús siiyh' jnääh':

—Jnä' ba' la-, ta' wa' gah' hnäh'.

21 Ja-ga' ga-heeh' jnääh' lä-kaa- tuh-dsë- jnääh' neh' na'moo' ja-, hi' chah' ba' ga-tëe' jnääh' hwa' jee' ga-nøø' jnääh' ja-.

Jwëe' dsa- ga-hnaah- Jesús

22 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', dsa- hi- ma' tääh' ta' hngaah' jee' ga-hwëe- jnääh' ja-, ga-lä-liih', ma-la' jnääh' discípulo ba' ga-tooh' jnääh' neh' koo- ba' na'moo' he- ma' hii' jee' ja-.

23 Ta'ko-jiih' ja- ga-lloo' jyoh' ga' na'moo' he- ga-hwëe- ta' jee' jwi- Tiberia, ja-ba' koo' jee' ga-taah' hña' mil dsa- hi- ga' kuh- jee' ja-, jee' ga-kwa' Jesús ti'hmaah' kih' Dio.

24 Ma' ga-jëe' dsa-, mo-so' chaa- Jesús ni- discípulo kyaay' jee' ja-, ga-taayh' neh' na'moo' he- ma' hii' jee' ja-, ga-nääy' ga-hnääh' Jesús ta' jee' jwi- Capernaum.

Hñii' Jesús laa' he'ñiih' he' jmee' chaa' dsa'

25 Ma' ga'lla'näay' ta' hngaah' ja-, ga'jnäayh' Jesús mah' ga'siiyh':

—Ta'jwoh', ¿hee' ba'hor~ ma'ñeh' hne'?

26 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn~ hnäh', ma'ya'nääh' hnäh' hnaah' jnä', ja' kih' he' ga'jëeh' hnäh' he' juh'gaa' he' ga'jmeen'. Hnaah' hnäh' jnä' kih' he' ga'kuh' hnäh' lä'jiih' ga'keë' hnäh' ba'ja'.

27 Ta' wa' hee' hoh' hnäh' kih' ma' he' dsa'lla'. Wa' hee' hoh' hnäh' kih' ma' he' sa'lla', he' jmee' chaa' dsa' tää'. He' la' na' ma' he' kwa' Hì-ga'lëë'ngo' la'. Jëeh', Täa' hì-laa' Dio, ga'hñaay' jnä' kih' he' la'.

28 Mah' ga'ngii' dsa' he' juu' kiyh':

—¿Hee' na' ga'tëë' jnääh' jmeen' mah' jmee' jnääh' lä' hnøø' Dio? —ga'jah' dsa' he'.

29 —He' la' ba' hnøø' Dio jmeeh' hnäh', he' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' kih' hì-ga'cheey' —ga'jah' Jesús siiyh'.

30 —¿Hee' koo' he' juh'gaa' heeh' jnääh', mah' jëë' jnääh', ja' ga' jmee' jnääh' dsoo' dsë' jnääh' kyah'? ¿Ha' lä' la' he' jmeeh' mah' jëë' jnääh'?

31 Dsa' ma'gyuh' kyaa' jnääh' ga'kuyh' maná jee' la' hwa' kii' ja-, lä'koo' na'sii' juu' kih' Dio: “He'ñiih' he' ja' gyuu' ba'ja-, ga'kwëeh' dsih' mah' ga'kuyh'” —ga'jah' dsa' siiyh'.

32 —Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn~ hnäh', ja' he' Moisé hì-ga'kwa' he'ñiih' he' ja' gyuu'. Täa' kyaan' ba' he' hì-kwëeh' hnäh' ma'ra' he'ñiih' he' gwa' gyuu'.

33 Jëeh' he'ñiih' he' kwa' Dio, hì-he' he' hì-ga'jñaay' gyuu', hì-jmee' chaa' dsa' jmi-gyuu' —ga'jah' Jesús ga'siiyh'.

34 —Kwëeh' jnääh' tää' he'ñiih' ja-, Dsa'jøøh' kyaan' —ga'jah' dsa' he' siiyh'.

35 Mah' ga'jah' Jesús siiyh':

—Jnä' he' laan' he'ñiih' he' jmee' chaa' dsa'. Hì-jmee' kō-jøh' kyaah' jnä', jih'koh' sa' ja' lä'kyoyh'. Lä'ja-, hì-jmee' dsoo' dsë' kin', sa' ja' lä'kii' dsëy' jih'koh' jih'lih'.

36 Pero jwëehn~ hnäh' ka-läh' lä'koo' ma'jwëehn' hnäh' jää', ma'ke' ma'jëeh'

hnäh' jnä', sa' ma'jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kin'.

37 Ga'lä'jëë' dsa' hì-taah' Täa' goon', hì-he' go'näa' kin'. Hì-lä'jëë' hì-go'näa' kin', sa' beë' jnih'.

38 Jëeh', sa' ga'jñaan' gyuu' mah' jmeen' lä' hnoon' hñiin'. Ga'jñaan' mah' jmeen' lä' hnøø' hì-ga'chee' jnä' ba'.

39 Täa' hì-ga'chee' jnä' hyoh' dsëy' lä'la' ba'. Sa' hnøøy' dsa' hëë' ki' jnä' ni' jaa' hì-ga'taayh' goon' mah' ga'lä'jëë' ba' hì-he' mi'jiih' wa'ra' ga'të' jee' llaa' jmi-gyuu'.

40 Hì-ga'chee' jnä' hyoh' dsëy' lä'la'. Lä'jëë' hì-go'näa' kih' Jooy' mah' jmee' dsoo' dsë' kiyh', hì-he' ba' jmeey' chaa' tää'. Mah' jnä' ba' mi'jiih' jnih' wa'ra' ga'të' jee' llaa' jmi-gyuu' —ga'jah' Jesús sih' dsa' he'.

41 He'ja' ga'løø' dsa' judiu' he' cha'häy~ hlëeyh' wii' kih' Jesús, kih' he' ma'jäyh', laay' he'ñiih' he' ga'jyoo' gyuu'.

42 Lä'la' ga'jäyh':

—¿Ja' he' hì-na' joo' José? Kyuu' ba' jne' cho'jmiiy'. ¿Ha' lä'ja' he' jäyh', ga'jñaay' gyuu'?

43 Mah' ga'jah' Jesús siiyh' ka-läh':

—Tu' hnäh' he' cha'hääh' jnä'.

44 Ni' jaa' sa' le' ja' kih' hñii' kyaah' jnä' cher'mah' Täa' hì-ga'chee' jnä' sa' ga'taayh' goon'. Mah' jnä' ba' mi'jiih' jnih' wa'ra' ga'të' jee' llaa' jmi-gyuu'.

45 Lä'la' na'sii' koo' kō-llaa' hì-ma'ngëe' juu' kih' Dio llo'joo': “Dio ba' mi'tëë' lä'jëë' dsa'.” Lä'ja-, lä'jëë' hì-ga'nuu' hì-ga'lä'tëëy' kih' Täa', ya'näay' kyaah' jnä'.

46 Sa' chaa' hì-ma'jëë' Täa'. Ma'la' hì-ja' jee' gya' Dio ba', hì-he' ba' ma'jëë' Täa'.

47 Ma'ra' ju'dsoo' jwëehn~hnäh', hì-jmee' dsoo' dsë' kin', hì-he' ba' chaa' tää'.

48 Jnä' he' laan' he'ñiih' he' jmee' chaa' dsa'.

49 Dsa' ma'gyuh' jnan' ga'kuyh' maná jee' la' hwa' kii' ja-, pero ga'juuy'.

50 Pero hì-la' he' he'ñiih' he' ga'jyoo' gyuu' mah' lä'jëë' hì-ga'kuh' kiyh' mo'so' juuy'.

51 Jnä' he' laan' he'ñiih' jiih' he' ga'jyoo' gyuu'. Hì-kuh' kih' he'ñiih' la-, chaa' y-tää' ba'. He'ñiih' he' kwa' jnä', la' ngo'

kin⁺. He⁻ ja⁻ kwan^h mah⁺ lä⁺ ja⁻ jmee⁺ chaa⁻ lä⁺ jëë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ —ga⁺ jah⁺ Jesús siiyh⁺.

52 He⁻ ja⁻ dsa⁻ judiu he⁺ ga⁺ ti⁻ ga⁺ chooy⁺ juu⁺ kyaah⁺ øøyh⁺:

—¿Ha⁻ lä⁺ ja⁻ kwa⁺ dsa⁻ na⁻ ngo⁺ kih⁺ mah⁺ kihⁿ? —ga⁺ jäh⁺.

53 Mah⁺ ga⁺ jah⁺ Jesús siiyh⁺:

—Ma⁺ ra⁺ ju⁺ dsoo⁺ jwëëhn[~] hnäh⁺, cher⁺ mah⁺ sa⁺ ga⁺ kuh⁺ hnäh⁺ ngo⁺ kih⁺ Hi⁻ ga⁺ lëë⁺ ngo⁺ la⁻, hi⁺ sa⁺ huh⁺ hnäh⁺ jma⁻ kiyh⁺ ka⁻ läh⁺, sa⁺ tëëh⁺ hnäh⁺ jee⁺ jmee⁺ chaa^h hnäh⁺ tää⁺.

54 Hi⁻ kuh⁺ ngo⁺ kin⁺ mah⁺ hih⁺ jma⁻ kin⁺ ka⁻ läh⁺, chaay⁻ tää⁺ ba⁺. Hi⁻ jnä⁺ mi⁺ jiih⁺ jnih⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁺ tē⁺ jee⁺ llaa⁺ jmi⁻ gyuu⁺.

55 Jëëh⁺ ngo⁺ kin⁺, ko⁺ he⁻ la⁻ ba⁺ ma⁺ he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻, lä⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺ kih⁺ hi⁻ hih⁺ jma⁻ kin⁺, ko⁺ he⁻ la⁻ ba⁺ jmee⁺ chaay⁻.

56 Hi⁻ kuh⁺ ngo⁺ kin⁺ mah⁺ hih⁺ jma⁻ kin⁺ jäh⁺ ko⁺ hweh⁻ kyaah⁺ jnä⁺ hi⁻ jnä⁺ jän⁺ kyaayh⁺ ka⁻ läh⁺.

57 Tää⁺ hi⁻ na⁺ jiih⁺ ga⁺ chee⁺ jnä⁺, hi⁺ jnä⁺ chaan⁻ ta⁺ la⁺ kih⁺ Tää⁺. Ja⁻ ba⁺ lä⁺ ja⁻, hi⁻ kuh⁺ ki⁺ jnä⁺, ta⁺ la⁺ ki⁺ jnä⁺ ba⁺ chaay⁻.

58 He⁻ la⁻ ja⁻, he⁺ ñiih⁻ he⁻ ga⁺ jyoo⁺ gyuu^h. Sa⁺ la⁺ lä⁺ la⁺ maná he⁻ ga⁺ kuh⁻ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺ hi⁺ ma⁺ ra⁺ he⁻ ga⁺ juu⁺ bih⁺. Pero hi⁻ kuh⁺ he⁺ ñiih⁻ la⁻, chaay⁻ tää⁺ ga⁺ lä⁺ jë⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻ ba⁺ —ga⁺ jah⁺ Jesús siih⁺ dsa⁻ he⁺.

59 Lä⁺ jë⁺ juu⁺ la⁻ ga⁺ kwa⁺ Jesús neh⁺ gwah⁻ mäh⁻ kih⁺ dsa⁻ judiu jee⁺ jwii⁻ Caper-naum.

Kyaah⁺ juu⁺ la⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻ tää⁺

60 Lä⁺ ma⁺ ga⁺ nuuy⁺ juu⁺ ja⁻, jwëë⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁺ jah⁺:

—Jwëëh⁻ la⁺ juu⁺ na⁻. ¿Hi⁻ ga⁺ mo⁺ tih⁺ dsë⁺ nuu⁺ juu⁺ na⁻?

61 Ñé⁺ ba⁺ Jesús he⁻ ma⁺ tääyh⁺ ma⁺ cha⁻ ma⁺ hääy[~] kwaat[~] kih⁺ juu⁺ he⁻ ga⁺ hlëëyh⁺ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁺ jah⁺ Jesús siiyh⁺:

—¿Ché⁺ ma⁻ toh⁺ wii⁺ kyah⁺ hnäh⁺ juu⁺ kin⁺?

62 Ha⁻ ba⁺ lä⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ ja⁻, wa⁻ ra⁻ jäh⁺ kih⁺ jëëh⁺ hnäh⁺ Hi⁻ ga⁺ lëë⁺ ngo⁺ la⁻ wii⁺ ka⁻ läh⁺ jee⁺ ma⁺ gyay⁺ jää⁺.

63 Jmi⁻ lle⁺ ba⁺ he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻, pero jmi⁻ ngo⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ le⁺ jmee⁺ ni⁺ miih⁻.

Lä⁺ jë⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺, gwa⁺ kih⁺ jmi⁻ lle⁺ ba⁺ na⁻, hi⁺ lä⁺ ja⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻.

64 Pero chaa⁻ ko⁻ llaa⁺ hnäh⁺ hi⁻ sa⁻ ma⁻ jmee⁺ dsoo⁺ dsë⁺ kin⁺ —ga⁺ jah⁺ Jesús.

Jëëh⁺ ma⁻ kyu⁺ bih⁺ jää⁺ hii⁻ na⁻ hi⁻ sa⁻ lä⁻ dsoo⁺ dsë⁺ kiyh⁺, hi⁺ kyu⁺ hii⁻ na⁻ hi⁻ ngëëy⁺ kih⁺ dsa⁻.

65 Mah⁺ ga⁺ jäh⁺ ka⁻ läh⁺:

—He⁻ ja⁻ ba⁺ na⁻ ma⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺: “Ni⁻ jaa⁻ sa⁺ le⁺ jä⁺ kih⁺ hñii⁺ ki⁺ jnä⁺ cher⁺ mah⁺ sa⁻ ga⁺ taah⁻ Tää⁺ goon⁺.”

66 Ma⁻ ngëë⁺ ma⁻ jäh⁺ lä⁺ ja⁻, jwëë⁺ discípulo kyaay⁺ ga⁺ biiy⁺ kih⁺, mo⁺ so⁺ ga⁺ jmeey⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaayh⁺.

67 Ja⁻ ga⁺ ga⁺ siiyh⁺ lä⁺ jëë⁻ gya⁺ tuu⁺ jnääh⁺ discípulo kyaay⁺:

—¿Ché⁺ hnooh⁻ hnäh⁺ go⁺ nääh⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺ lä⁺ na⁻?

68 He⁻ ja⁻ ga⁺ jah⁺ Simón Pee⁺:

—Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁻, hii⁻ ga⁺ na⁻ kih⁺ dsa⁻ nøø⁺ jnääh⁺. Jaa⁻ hne⁻ ba⁺ kyeh⁺ juu⁺ he⁻ jmee⁺ chaa⁻ dsa⁻ tää⁺ ga⁺ lä⁺ jë⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻.

69 Ma⁻ dsoo⁺ ba⁺ dsë⁻ jnääh⁺ kyah⁺, ma⁻ ñé⁺ ba⁺ jnääh⁺ hne⁻ he⁺ Cristo, Joø⁺ Dio jiih⁺ —ga⁺ jah⁺ Pee⁺ siiyh⁺.

70 Mah⁺ ga⁺ jëëh⁻ Jesús juu⁺ kiyh⁺:

—¿Ja⁺ ga⁺ lleehn⁺ lä⁺ jëë⁻ gya⁺ tuu⁺ hnäh⁺ mah⁺ jaa⁻ jee⁺ lä⁺ jëë⁻ hnäh⁺ laa⁺ dsa⁻ kyaa⁺ hi⁻ sa⁻ llü⁺? —ga⁺ jah⁺ Jesús siiyh⁺.

71 He⁻ ma⁺ hlëëyh⁺ kih⁺ Juda Iscariote, joø⁺ Simón ba⁺ ja⁻. Jëëh⁺ Juda he⁺, hi⁻ ga⁺ ngëëy⁺ këë⁻ ga⁺, ma⁺ laa⁺ jaa⁻ kih⁺ jee⁺ lä⁺ jëë⁻ gya⁺ tuu⁺ jnääh⁺.

7

Øøh⁻ Jesús sa⁺ ma⁺ heeh⁺ kiyh⁺

1 Ma⁻ ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ma⁺ ngë⁺ Jesús hwa⁺ Galilea. Mo⁺ so⁺ ma⁺ hnøøy⁺ ma⁺ ngëëy⁺ ta⁻ Judea, jëëh⁺ dsa⁻ judiu ma⁺ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁺ jee⁺ ma⁺ jngëëyh⁺.

2 Ma⁻ ya⁻ jäh⁻ tē⁺ jmi⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu, he⁻ ma⁺ hiiy⁻ hmi^h jee⁺ dsa⁻ taayh⁻ ma⁺ tē⁺ jmi⁺.

3 He⁻ ja⁻ ga⁺ jah⁺ øøyh⁻ siiyh⁺:

—Gwa⁻ hne⁻ ka⁻ läh⁺ ta⁺ Judea, mah⁺ jëë⁺ discípulo kyaah⁺ hi⁻ tääh⁺ jee⁺ oo⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ he⁻ jah⁻ gaa⁻ he⁻ jmeeh⁻.

4 Jëeh', jaa- hi- hnøø' mi-jnää' hñii', sa- jmeey- ta' kiyh' jee' na-hmää'. Hne- ma-løøh' jmeeh- lä-jë- he- na-, mi-jnää' hñaa' cha'në' lä-jë- dsa- jmi-gyuu- — ga-jäh' øøyh- sïyh- Jesús.

5 Jëeh', ni- ga' øøyh- sa- ma' heeh' kiyh'.

6 Ja-ga' ga-jäh' Jesús sïyh-:

—Sa- ga' ma-ja- jmi- kin-, pero kyah' hnäh', wa' he- cha- he- jmi- ba' llu' kyah' hnäh'.

7 Dsa- hi- chaa- jmi-gyuu- la- sa- le' jmeey' na-høøyh' kyah' hnäh'. Pero jnä' na-hääh', kih' he- mi-jnään' he- jmeey' he- hlih'.

8 Go-nää' ba' hnäh' jee' të- jmi- ja-. Pero jnä' sa- nñn', jëeh' sa- ga' ma-dsëe' jmi- kin-.

9 Ma-ngëe' ma-jäyh' lä-ja-, ga-jäy' ta' Galilea ba'.

Ma' ga-të' jmi- jwë- Jerusalén ñee' Jesús

10 Ma-ngëe' ma-nää' øøyh-, ngoo' ba' Jesús jee' të- jmi- ja-. Pero sa- ngooy' jnä'hä' mah' sa- jëe' dsih'.

11 Pero dsa- judiu ma' hnaayh- Jesús jee' të- jmi- ja-, ma' jäyh':

—¿Na- hi- he'?

12 Dsa- hi- ma' tääh' jee' jmi- ja- ma' hlëeyh- juu' hii-, ma' cha- ma' hääh- Jesús. Ma' jäh' jwëe' dsa-:

—Dsa- lluu' ba' he'.

Pero jñah' ma' jäh':

—Jah-hä', koo- mi-gaay' dsa- ba'.

13 Pero ni- jaa- dsa- sa- ma' hlëeh- jnä'hä' kih' Jesús, kih' he- ma' gayh- dsa-ta'.

14 Ma-të' to' dsaah' jmi-, ja-ga' ngoo' Jesús jee' ma' chih' gwah- mah' ga-løøy' hlëeyh- dsa-.

15 Peer- ga-lä-dsaa- dsë' dsa- judiu, mah' ma' jäyh':

—Ha- lä-ja- he- kyuu- dsa- na- cha-miih- hi- sa- cha- jee' ñeey' ga-mi-tëey- hñiiy'.

16 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kih' dsa- he':

—Ja- he- la' kin- nuuh- he- kwan- la-, la' kih' hi- ga-chee' jnä' ba'.

17 Hi- lla- dsë' jmee' lä- hnøø' Dio, lä-kyuuyh- ha- lä- la' nuuh- he- kwan- la-, che' he- gwa- kih' Dio, o che' he- hlëehn' kwaan- kin- ba'.

18 Hi- hlëeh- kwaan- kih' hñii', he- hnooyh- ha- lä- jee' jmääy' hñiiy' jøøh' ba' ja-. Pero hi- hnooh- ha- lä- jee' jmääy' jøøh' hi- ga-chee' jnä', hi- he' ba' hi- hlëeh- ju'dsoo'. Ni- miih- sa- hlääh- kyaah' juu' kiyh'.

19 ¿Ja' ga-kwëeh' ba' Moisé hnäh' ley mah' ni- jaa- hnäh' sa- ga-mi-teh' hnäh'? ¿He-la' hnooh- hnäh' jngëeh' jnä'?

20 He-ja- ga-hlëeh' jwëe' dsa- he':

—Sa- chaa- ni- jaa- hi- jngëeh' hne-.

Hi-sa-llu' ba' na- hääh' tuh-hoh'.

21 He-ja- ga-jäh' Jesús sïyh-:

—Ga-lä-jëe- ba' hnäh' ga-lä-dsaa- hoh' kih' ga-jëeh- hnäh' ga-jmeen' koo- he- juh-gaa-.

22 Dsoo' ba' jäh' jne' Moisé ga-lla' nuuh- he- uu- jmi-ngo' jnän'. (Pero ja- he' Moisé hi- ga-lla' nuuh- ja-, ko-ja- ma-nøø' kih' dsa- ma-gyuh- jnän' hi- ma' chaa- jaa' ga' kih' Moisé.) Mah' tuh- hnäh' jmi-ngo' kih' dsa-ñuuh- lä-kye- jmi- he- teeh- dsa- dsë'.

23 Heeh' ba' hnäh' he- uu- jmi-ngo' kih' gyuu- ñuuh- jmi- he- teeh- dsa- dsë' mah' mi-teh' hnäh' lä-koo- na-sii- ley kih' Moisé. ¿He-la' ja- hnee- hnäh' kyaah' jnä', kih' he- ga-mi-hlään' jaa- dsa-ñuuh- jmi- he- teeh- dsa- dsë'?

24 Ta- ka- hnäh' kwaan- kih' dsa- lä-koo- la' huudse- kyah' hnäh', kye- hnäh' kwaan- lä-koo- lle- ju'dsoo' ba- —ga-jäh' Jesús.

Ga-jmeeh' Jesús juu' ha- ta- jay'

25 He-ja- ga-jäh' ko-llaa' dsa- hi- ma' chaa- Jerusalén:

—¿Ja' hi- na- na- hi- hnaah- dsa- mah' jngëeyh'?

26 ¿Ja' hi- he' na- cheh' hlëeh- to' lo- në- lä-jëe- dsa-, hi- sa- chaa- hi- hlëeyh- ni- miih-? ¿Che' jahn' dsoo' ma-heeh- dsa-ta' he- laay' Cristo?

27 Pero dsa- la-, ñe' ba' jne' ha- chaa-. Hi- wa-ra- ga-të' jee' jä- Cristo, ni- jaa- sa- ñe- ha- ta- jäy-.

28 Lä-koo- ma' ga-nuu' Jesús lä-ja-, lä- ma-cheyh' ja- hlëeyh- dsa- jee' chih' gwah- ja-, ga-hlëeyh' koo- ki-gaa-:

—Jwah' hnäh' kyuu- jnä', hi- ñeh' hnäh' ha- chaan-. Pero sa- ma-jan- jee' tëen-

hñiin⁺. Hih⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺ jmee⁻ ju'dsoo⁻ jmah⁺. Hi⁻ he⁺ sa⁻ kyuu^h hnäh⁺.

²⁹ Pero jnä⁺ kyuu⁺ jnih⁺, jëeh⁺ kih⁺ bih⁺ ya⁻ hëen⁺. Hi⁻ he⁺ ba⁺ ga⁻ chee⁺ jnä⁺ —ga⁻ jah⁺ Jesús.

³⁰ He⁻ ja⁻ hnøø⁺ dsa⁻ ma⁺ saayh⁺, pero ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻ tuu⁻ dsë⁺ ma⁺ choo⁺ goo⁻, jëeh⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ tē⁺ hor⁻ kiyh⁺.

³¹ Jwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsë⁺ kiyh⁺.

—Wa⁻ ra⁻ ja⁺ Cristo, ¿ché⁺ hi⁻ he⁺ ga⁻ jmee⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ he⁻ juh⁻ gaa⁻ lä⁻ koh⁺ ga⁻ dsa⁻ la⁻? —ga⁻ jah⁺ ko⁻ llaa⁺.

Ga⁻ lä⁻ hnøø⁺ dsa⁻ fariseo ma⁺ saah⁺ Jesús

³² Lä⁻ ma⁺ ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ fariseo he⁺, he⁻ hlëeh⁻ dsa⁻ lä⁻ ja⁻ kiyh⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ mada⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻ dsa⁻ mah⁺ sooh⁺ poo⁻ kyaa⁺ gwah⁻ kiyh⁺.

³³ Mah⁺ ga⁻ jah⁺ Jesús siiyh⁺:

—Miih⁻ jmi⁺ ga⁻ gyan⁺ kyaah⁺ hnäh⁺, naah⁻ ba⁺ jnä⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺.

³⁴ Ja⁻ ga⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ jnä⁺, pero mo⁻ so⁻ jnääh⁺ jnä⁺. Mo⁻ so⁻ le⁺ go⁻ nääh⁺ hnäh⁺ ha⁻ jee⁺ naahn⁻ —ga⁻ jah⁺ Jesús.

³⁵ Dsa⁻ fariseo he⁺ ga⁻ løø⁺ ngiiy⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaayh⁺:

—¿Ha⁻ ta⁻ dsaah⁺ hi⁻ na⁻ mah⁺ mo⁻ so⁻ jnääh⁺ jnih⁺? ¿Ché⁺ dsaayh⁺ lä⁻ kaa⁻ jee⁺ tääh⁺ dsa⁻ goo⁻ jne⁺ hi⁻ na⁻ saa⁻ na⁻ jñee⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ griego mah⁺ dsa⁻ hlëeyh⁺ lä⁻ kye⁻ dsa⁻ griego?

³⁶ ¿Hee⁻ ba⁺ hnøø⁺ jah⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ hlëeyh⁺ na⁻: “Ja⁻ ga⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ jnä⁺, pero mo⁻ so⁻ jnääh⁺ hnäh⁺ jnä⁺, mo⁻ so⁻ le⁺ go⁻ nääh⁺ hnäh⁺ jee⁺ naahn⁻”?

Jesús kwa⁻ jmi⁻ he⁻ jmee⁻ chaq⁻ dsa⁻ tää⁺

³⁷ Hih⁺ ga⁻ ma⁻ ja⁻, la⁺ jmi⁺ juuh⁻ kyaah⁺ jee⁺ ga⁻ dsaa⁺ jmi⁺ ja⁻. Ga⁻ noo⁻ Jesús mah⁺ ga⁻ hlëeyh⁺ kyaah⁺ cha⁻ miih⁻ be⁺:

—Cher⁺ mah⁺ chaq⁻ hi⁻ lä⁻ kii⁻ dsë⁺, wa⁻ jäy⁻ kyaah⁺ jnä⁺ mah⁺ wa⁺ hiyh⁺ jmi⁺ he⁻ kwan⁻.

³⁸ Le⁺ kiyh⁺, lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio, hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsë⁺ kin⁺, lä⁻ koo⁻ jmi⁻ juuh⁻ he⁻ na⁻ jiih⁺ hya⁺ neh⁺ tuh⁻ dsëy⁺ —ga⁻ jah⁺ Jesús.

³⁹ He⁻ ga⁻ jäyh⁺ lä⁻ ja⁻ ga⁻ hlëeyh⁺ kih⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ he⁻ hyoh⁻ dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsë⁺ kiyh⁺. Jmi⁺ ja⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ ja⁻ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺, jëeh⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ saah⁺ Jesús gyuu^h mah⁺ leey⁺ jøøh⁺.

Ga⁻ tee⁺ ga⁻ jëë⁺ dsa⁻ kwaat⁻ kih⁺ Jesús

⁴⁰ Ma⁺ ga⁻ nuu⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús, ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ he⁺ ma⁺ jah⁺: —Ma⁻ ra⁻ ju'dsoo⁻, hi⁻ la⁻ he⁺ hi⁻ ngëë⁻ juu⁺ kih⁺ Dio hi⁻ hii⁺ juu⁺ kih⁺.

⁴¹ Hi⁻ jaa⁻ ma⁺ jah⁺:

—Hi⁻ he⁺ he⁺ Cristo.

Pero jñah⁺ ma⁺ jah⁺:

—¿Ha⁻ lä⁻ la⁺ juu⁺ ja⁻, heh⁺ ya⁻ hëë⁺ jaa⁻ dsa⁻ Galilea lee⁺ Cristo?

⁴² ¿Ja⁺ jah⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, sa⁻ ju⁻ kih⁺ David ba⁺ ya⁻ hëë⁺ hi⁻ laa⁺ Cristo? Hi⁻ ja⁻ ba⁺ jwii⁻ mäh⁻ he⁻ chee⁻ Belén jee⁺ ma⁺ chaq⁻ David, jee⁺ ja⁻ ba⁺ ya⁻ hëë⁺ Cristo.

⁴³ He⁻ ja⁻ ga⁻ laa⁺ to⁺ nää⁺ dsa⁻ kwaat⁻ kih⁺ Jesús.

⁴⁴ Ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ he⁺ hnøø⁺ ma⁺ saayh⁺ pero ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻ tuu⁻ dsë⁺ ma⁺ choo⁺ goo⁻.

Sa⁻ ga⁻ heeh⁻ dsa⁻ ta⁻ juu⁺ kih⁺ Jesús

⁴⁵ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nää⁻ poo⁻ he⁺ jee⁺ ma⁺ tääh⁺ dsa⁻ kaah⁺ kyaa⁺ jmi⁻ dsa⁻ kyaah⁺ dsa⁻ fariseo. Mah⁺ ga⁻ jah⁺ dsa⁻ kaah⁺ he⁺ siiyh⁺:

—¿He⁻ la⁻ sa⁻ ma⁻ teeyh⁺ ta⁻ la⁻?

⁴⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ jah⁺ poo⁻ he⁺ siiyh⁺:

—Ni⁻ koo⁻ hä⁺ sa⁻ ma⁻ hlëeh⁺ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h lä⁻ koo⁻ hlëeh⁺ dsa⁻ he⁺.

⁴⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jah⁺ fariseo he⁺ siiyh⁺:

—¿Ché⁺ lä⁻ kye⁻ hnäh⁺ ma⁻ lä⁻ gah⁺ hnäh⁺ juu⁺ kiyh⁺?

⁴⁸ Ni⁻ jaa⁻ jnääh⁺ dsa⁻ ta⁻ ni⁻ dsa⁻ fariseo ma⁻ heeh⁺ jnääh⁺ juu⁺ kiyh⁺.

⁴⁹ Lä⁻ jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ na⁻, hi⁻ sa⁻ kyuu^h ley, kyaayh⁺ dso⁻ jwii⁺ —ga⁻ jah⁺ dsa⁻ ta⁻ he⁺.

⁵⁰ Nicodemo, hi⁻ ma⁺ laa⁺ dsa⁻ kyaayh⁺, hi⁻ ñee⁺ koo⁻ hä⁺ ta⁻ la⁻ hwë⁺ jee⁺ ma⁺ gya⁺ Jesús, ga⁻ jäyh⁺ siiyh⁺:

⁵¹ —Lä⁻ koo⁻ jah⁺ ley jnän⁻ sa⁻ le⁺ cheen⁻ dso⁻ jwii⁺ né⁺ kih⁺ dsa⁻, cher⁺ mah⁺ jää⁺ sa⁻ ga⁻ ma⁻ ñuan⁺ kwee⁻ juu⁺ kiyh⁺ mah⁺ lä⁻ ngëë⁻ jne⁺ hee⁻ na⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻.

⁵² Mah⁺ ga⁻ jeeh⁻ dsa⁻ he⁺ juu⁺ kiyh⁺, ga⁻ siiyh⁺:

—¿Che' laah' hne- dsa- galileo ka-läh'? Hnøøh' da' kwee- jee' na-sii- juu' kih' Dio mah' jëe' da', jih'koh' sa- ma-ya-hëë- ni- jaa- hwa' Galilea hi- ngëe' juu' kih' Dio.

⁵³ Ma-ngëe' he- ja-, ga-lä-jëë- ba' ga-nää- ta- kih'.

8

Dsa-më' hi- ga-jaa' kyaah' dsa-niih-

¹ Pero Jesús ngoo' ta- lle'koh' he- chee- Olivo.

² Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', ngooy' ta- jee' chih' gwah-. Hi- jwëë' dsa- na'nää' jee' ma' cheyh' ja-. Jee' ja- ga-gyay- ga-hlëëyh' dsa-.

³ Hor- ja- ya-nää' ta-jwoh' kyaah' ley kyaah' fariseo, ya-jäy- jaa- dsa-më' hi- ga-jaa' kyaah' dsa-niih-, mah' ga-cheeyh- jee' to'dsaah' ja-.

⁴ Mah' ga-siiyh' Jesús:

—Ta-jwoh', dsa-më' na- ma-jaa' kyaah' dsa-niih-.

⁵ Lä-koo- lle' ley jnän', ga-jmee' Moisé hih' jngëehn' kyaah' kuu' dsa-më' hi- jmee- lä-na-. Ha- gah- hne-, ha- lä-jwah'.

⁶ He- ma' kay- dsë' Jesús ba' ja-, hnøøy' ha- lä- jee' ma' hniy' kiyh'. Pero Jesús ga-gyay- na-juyh' mah' ga-løøy' siiy' hwa' kyaah' cha'gooy-.

⁷ Pero na- ba' tääyh' chuuy' kyaah' Jesús, ja-ga-ga-nooy- ka-läh' mah' ga-siiyh'.

—Hih' hnäh' hi- sa- cha- ni- miih- dso'kye- kih', hi- he' to-në' wa' te' kuu' kiyh'.

⁸ Koo- ka-läh' ga-gyay- na-juyh' mah' ga-siiy' hwa' lä-hmëë'.

⁹ Ma' ga-nuuy' lä-ja-, ma- jaa- ma- jaa- ba' ga-løø' ga-nää' ma' ga-lä-liiyh- hni- huu'dsë- kiyh'. Ga-løø' hi- kaah' lä-kye- hi- mäh' ga-nää'. He-ja- ga-jä' ma-la' Jesús kyaah' dsa-më' hi- ga-cheeyh- cha'nëy'.

¹⁰ Ja-ga-ga-noo- Jesús jee' ma' gya', mah' ga-siiyh'.

—Dsa-më', ¿na- hi- ma' hni- kyah'? ¿Che' ni- jaa- sa- ma-taah- hne- dso'jwii'? — ga-jäh' Jesús siiyh'.

¹¹ —Ni- jaa- Dsa-jøøh' kyaan- —ga-jäh' dsa-më' he' siiyh'.

—Ni- jnä' sa- taahn- hne- dso'jwii'. Gwaah- ba' hne- kyah', mo-to- jmee- dso'kye- —ga-jäh' Jesús siiyh'.

Jesús laa' wa'je- kih' dsa- jmi- gyiih-

¹² Ga-løø' ka-läh' Jesús hlëëh- dsa- hi- ma- tääh' jee' ja-:

—Jnä' he' laan' wa'je- kih' dsa- jmi- gyiih-. Hi- nuu' kin-, mo-so- ngëy' jwë' hlih'. Lä-cha- wa'je- kiyh', he- jmee- chaay-.

¹³ He-ja- ga-jäh' dsa- fariseo siiyh'.

—Ju'dsoo' he- jmeeh- na-, la' kyah' hñaa' ba' hne-. He-ja- sa- la' dsoo' juu' kyah'.

¹⁴ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh'.

—Ma-ke' jmeen- ju'dsoo' ki- hñiin-, pero ma-ra- he- la' dsoo' juu' he- jwahn-, jëeh' jnä' ba' man- ha- na- jan' hi- ha- na- naahn-. Pero hnäh', sa- ñeh' hnäh' ha- na- jan' hi- ha- ta- naahn-.

¹⁵ Hnäh' kah- kwaat- lä-koo- la' huu'dsë- kyah' hnäh'. Pero jnä' sa- kan- kwaat- kih' ni- jaa-.

¹⁶ Hi- ma' kan- kwaat- kih' dsa-, jmeen- lä- hnøø' ju'dsoo' ba'. Jëeh' sa- jmeen- hñiin-, jmeen- kyaah' Täa- hi- ga-chee' jnä'.

¹⁷ Hi- në' ley jnän' na-sii-, kyaah' uu' dsa- hi- hlëëh- koo- ba' juu', he-ja- ba' la' ju'dsoo'.

¹⁸ Jnä' jmeen- ju'dsoo' kin- hi- Täa- hi- ga-chee' jnä', jmeey- ju'dsoo' kin- ka-läh' — ga-jäh' Jesús.

¹⁹ —¿Na- ba' Täa' kyaah'? —ga-jäh' dsa- he' siiyh'.

Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh'.

—Hnäh' sa- kyuu- jnä', ni- Täa' kyaan- sa- kyuu-. Wa-ra- jäh' kih' kyuu- jnä', ja-ba- lä-ja- kyuu- hnäh' Täa' kyaan-.

²⁰ Juu' la- ma' kwa- Jesús lä-koo- ma' hlëëyh- dsa- jee' ma' chih' gwah-, koo' jee' ma' tooh- dsa- kuu'. Ni- jaa- sa- ga-saayh' jee' ja-, jëeh' sa- ga- ma-lloo' hor- kiyh'.

Ga-jäh' Jesús: "Sa- le' go'nääh' hnäh' ha- jee' naahn-"

²¹ Koo- ka-läh' ga-jäh' Jesús siiyh'.

—Hii- jnä' naahn-. Ha- jee' naahn- sa- le' go'nääh' hnäh'. Hi- hnäh' hnaah' ga- jnä',

pero juuh' ba' hnäh', lä' ma' kyaah' na' ba' hnäh' dso'kye' kyah' hnäh'.

²² He' ja' ga' jäh' dsa' judiu:

—¿Che' jngëëyh' hñiiy' he' ja' jäyh' lä' na'—: “Ha' jee' naahn' sa' le' go'nääh' hnäh'?”

²³ Mah' ga' jäh' Jesús siyh':

—Dsa' chaä' hwa' la' ba' hnäh', jnä' laan' kih' gyuu' jmi' gyuu'. Laah' hnäh' hi' chaä' jmi' gyuu' la', pero jnä' sa' laan' kih' jmi' gyuu' la'.

²⁴ He' ja' ba' na' he' ma' jwëëhn' hnäh', juuh' hnäh' lä' ma' kyaah' na' ba' hnäh' dso'kye' kyah' hnäh'. Jëeh' cher'mah' sa' heeh' hnäh' kin', he' laan' lä' koo' ma' jwëëhn' hnäh', juuh' hnäh' kyaah' dso'kye' kyah' hnäh' —ga' jäh' Jesús siyh'.

²⁵ —¿Hee' ba' laah' hne', hij' ba' hne' ja'—? —ga' jäh' dsa' he'.

He' ja' ga' jäh' Jesús:

—Lä' ma' to'ne' ga' jwëëhn' hnäh' hij' laan'.

²⁶ Cha' cha' miih' he' jwëëhn' hnäh' hi' lä' ja' he' kan' kwaat' kyah' hnäh'. Hih' hi' ga' chee' jnä', hlëëyh' ju'dsoo'. Hi' lä' jë' he' ga' nuun' kiyh', he' ja' ba' hlëëhn' dsa' jmi' gyuu'.

²⁷ Kih' Täa' ba' ja' ma' hlëëh' Jesús, pero sa' ga' lä' ngëë' dsa' he'.

²⁸ He' ja' ga' jäh' Jesús siyh':

—Wa'ra' ga' chaah' hnäh' gyuu' Hi' ga' lëe' ngo' la', ja' ga' lä' neh' hnäh' hij' jnä' hi' lä' neh' hnäh' sa' cha' ni' koo' he' jmeen' jee' tëen' hñiin'. Jwëëhn' hnäh' lä' koo' te' he' ga' mi'tëë' Täa' jnä', ko' ja' ba' te' he' hlëëhn'.

²⁹ Jëeh' ma' ra' he' kyaah' ba' jnä' hi' ga' chee' jnä'. Sa' ga' beey' jnä' mah' jän' hñiin', jëeh' jnä' lä' ma' jmeen' ja' ba' lä' jë' he' tih' dsëy' —ga' jäh' Jesús siyh'.

³⁰ Lä' koo' ma' ga' hlëëyh' lä' ja', jwëë' dsa' ga' lä' dsoo' dsë' kiyh'.

Hij' laa' joo' Dio hi' hij' na' hnëë' kyaah' dso'kye'

³¹ He' ja' ga' siih' Jesús lä' jëë' dsa' judiu hi' ga' lä' dsoo' dsë' kiyh':

—Cher'mah' ga' høøh' hnäh' juu' kin', leeh' hnäh' ma' ra' discípulo kyaan'.

³² Hi' lä' kyuuh' hnäh' ju' dsoo', hi' kyaah' ju' dsoo' kin' lääh' hnäh'.

³³ Mah' ga' jëeh' dsa' he' juu' kiyh':

—Sa' ju' kih' Abraham, laa' jnääh'. Jih' koh' sa' ma' jäh' jnääh' lä' koo' jaa' hi' na' hnëë'. Ha' lä' ja' he' jwah' hne', lääh' jnääh'.

³⁴ Mah' ga' jäh' Jesús siyh' ka' läh':

—Ma' ra' ju' dsoo' jwëëhn' hnäh', lä' jëë' hi' jmee' dso'kye', na' hnëëy' kyaah' ja' ba' dso'kye' ja'.

³⁵ Dsa' hi' na' hnëë' jmee' ta', lä' ma' na' hnëëy' ja' ba' kih' dsa' juy', jih' koh' sa' leey' jooy'. Pero hi' laa' jooy', lä' ma' laa' ja' ba' kyaay'.

³⁶ He' ja' cher'mah' jooy' ga' lääy' hnäh' jee' na' hnëëh' hnäh', ma' ra' ju' dsoo' ma' laah' ba' hnäh'.

³⁷ Ma' ba' jnä', laah' hnäh' sa' ju' kih' Abraham. Pero jmeeh' hnäh' bii' jngëëh' jnä', kih' he' sa' hiih' hnäh' heeh' juu' kin'.

³⁸ Jnä' hlëëhn' he' ma' jëen' kih' Täa' kyaan' ba', mah' hnäh' jmeeh' he' ma' nuuh' hnäh' kih' täa' kyaah' —ga' jäh' Jesús siyh'.

³⁹ He' ja' ga' jäh' dsa' he':

—Täa' kyaa' jnääh' laa' Abraham ba'.

Mah' ga' jäh' Jesús ka' läh':

—Wa'ra' jäh' kih' he' ba' joo' Abraham laah' hnäh', jmeeh' hnäh' lä' koo' ga' jmeey'.

⁴⁰ Ma' hlëëh' ba' jnä' ju' dsoo' lä' koo' ga' nuun' kih' Dio. Pero na' hnooh' hnäh' ha' lä' jee' jngëëh' jnä'. ¿Che' ga' jmee' Abraham lä' ja'?

⁴¹ Jmeeh' hnäh' lä' koo' jmee' täa' kyaah' ba' hnäh' na' —ga' jäh' Jesús siyh'.

—Sa' laa' jnääh' joo' wa' hi' cha' hi'. Chaä' ba' jaa' Täa' kyaa' jnääh'. Hi' he' hñii' Dio —ga' jäh' dsa' he' siyh' Jesús.

⁴² He' ja' ga' jäh' Jesús ka' läh':

—Wa'ra' jäh' kih' Dio laa' Täa' kyaah' hnäh', ma' lä' hnaah' jnä'. Jëeh' jnä', ya' hëen' jee' gya' Dio mah' jan'. Ja' he' jan' jee' tëen' hñiin'. Hñiiy' ga' cheey' jnä', he' ja' jan'.

⁴³ Kih' he' sa' hnooh' hnäh' nuuh' juu' kin', he' ja' sa' hii' lä' ngëëh' hnäh' juu' he' hlëëhn' la'.

44 Jëeh', hi-sa'llu' laa' täa' kyaah' hnäh' he-ja- hnooh- hnäh' jmeeh' hnäh' lä'koo- hnøøy'. Jëeh', hi- he' ga-løø' jngëeh- dsa- lä' ma' to-në'. Sa' ga-jäy' kyaah' ju'dsoo', kih' he- sa' cha- ni' miih- ju'dsoo' kiyh'. Wa'ra- ga-juuy', juu' kih' hñii' bih' hlëeyh', jëeh' laay' ta-juu' dso', hi' laay' juu' ta-juu'.

45 Kih' he- hlëehn' he- la' ju'dsoo', he-ja- ba' na- sa' heeh' hnäh' kin'.

46 Sa' chaa- ni' jaa- hi- le' bääh- jnä' kyaah' dso'kye-. Lä'ja-, cher'mah' hlëehn' ba' jnä' ju'dsoo', che-la' sa' jmeeh- hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kin'?

47 Hi- laa' kyaa' Dio, juu' kih' Dio ba' nuuy-. Pero sa- laah' hnäh' kyaa' Dio, he-ja- ba' na- sa' nuuh- hnäh' juu' kiyh' — ga-jäh' Jesús siyh'.

Ma' chaa- ba' Jesús jää' lä'koh' ga' Abraham

48 Mah' ga-jäh' dsa- judiu he' siyh':

—Të- ba' juu' kyaa' jnääh', hne- laah' jaa- samaritano hi- kyaah' jmi-llë' hñih'.

49 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

—Sa' kyaahn' jmi-llë' hñih'. Jee' lä-jë- he- jmeen-, jmeen- he' kih' Täa' kyaan- ba'. Mah' hnäh', sa' taah' jnä' ta'.

50 Sa' hnoohn- ha- lä' jee' leen' jøøhn', pero chaa- ba' jaa- hi- hnooh- kin- ha- lä' jee' leen' jøøhn', hi- he' ba' lla' ta'.

51 Ma'ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', hi- høø- juu' kin- mo-so' juuy' jih'koh'.

52 Koo- ka-läh' ga-jäh' dsa- judiu he' siyh':

—Na' ba' ra' si-, ñë' jnääh', jääh- hne- jmi-llë' hñih'. Ga-juu' ba' Abraham, hi' ga-juu' ba' lä-jëe- hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio llo'joo'. Mah' hne- jwah': "Hi- høø- juu' kin- sa' juuy' jih'koh'."

53 ¿Che' jøøh' ga' hne-, lä'koh' ga' Abraham, dsa- ma-gyuh- jnän', hi- ga-juu'? Hi' ga-juu' ba' lä-jëe- hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio. ¿Hi- na- jmääh- hñaa'h'? —ga-jäh' dsa- judiu he' siyh'.

54 —Wa'ra- jäh' kih' jnä' jmään- hñiin- jøøh', sa' jmää' ni' miih- lä-ja-. Täa' kyaan- ba' he', hi- jmää- jnä' jøøhn', hi- jwah' hnäh' laa' Dio kyaah' hnäh'.

55 Pero sa- kyuuh- hnäh' hi- he', jnä' ba' kyuu- jnih'. Cher'mah' ga-jwahn' sa' kyuu- jnih', jmään- hñiin- jaa- hi- ta-juu', lä'koo- laah' hnäh' ta-juu' dso'. Pero jnä' kyuu- jnih', hi- høøn- juu' kiyh'.

56 Abraham, dsa- ma-gyuh- jnän', ma' jëe- dsëy' lä'koo- ma' jøøy- he- lloo- koo- jmi' jëey' jnä', hi' ga-jëey' ba', he-ja- ga-lä' chaa- llu' —ga-jäh' Jesús siyh'.

57 —Ni' to-lo-gya' ji-ñe- sa' ga' ma-hääh' hne- mah' jwah' ma-jëeh- Abraham — ga-jäh' dsa- judiu he' siyh'.

58 —Ma'ra- ju'dsoo' jwëehn- hnäh', jää' sa' ga' ma- chaa- Abraham, ko-ja- ma- chaa- ba' jnä' —ga-jäh' Jesús siyh'.

59 He-ja- ga-ka' dsa- he' kuu' mah' ma' tey' kiyh'. Pero ga-hmääh- Jesús jee' kih' dsa-, ya-hëey' jee' ma' chih' gwah- ja-. Ga-ngëey' jee' tääh' dsa-, ngaayh'.

9

Ga-mi-hlää' Jesús jaa- dsa-tuu'

1 Jee' ngë- Jesús ja-, ga-jëey' jaa- dsa-tuu' hi- tuu' lä' ma' ga-lä' chaa'.

2 Mah' ga-ngii' jnääh' juu' kiyh':

—Ta-jwöh', ¿hi- kih' dsoo' he- laay' lä-na-, che' kih' hñiiy' o che' kih' cho'jmiiy- heh' ga-lä' chaa- tuu'?

3 He-ja- ga-jäh' Jesús siyh- jnääh':

—Ja' hñiiy' dsëey- dsoo' ni' cho'jmiiy-, he- laay' lä-na-. Laay' lä-na- mah' lä-jnä' ta' kih' Dio në' kiyh' ba'.

4 Ta'ko-jiih' la' jmi', jmee- bii' kin- jmeen- ta' kih' hi- ga-chee' jnä'. Wa'ra- ngoo' ga-nuu-, ni' jaa- mo-so' le' jmee' ta'.

5 Ta'ko-jiih' gyan' jmi-gyuu' la-, laan' wa'je- kih' dsa- jmi-gyuu'.

6 Ma-la- ma-hlëeyh' lä-ja-, ga-hñey' hwa' mah' ga-jmeey' tu'ji' kyaah' jmi- tu'heyh'. Ja-ba' kyaah' tu'ji' ja-, ga-suy' mi'në' dsa-tuu' he'.

7 Mah' ga-siiyh':

—Gwa- mah' go-gyih- mi'nëh' jee' chih' he- haa' jmi- he- chee- Siloé —juu' la- hnøø' jäh': he- ga-chee' dsa-.

Lä-ja- ga-jmee' dsa- he', na'gyiyh- mi'nëy'. Ma' jayh' ma-jnä' mi'nëy', ma' jëey'.

8 Dsa- hi- ma' tääh' koo' jee' ma' chih' hne' kiyh', kyaah' ga' jñah' hi- ma' jëe- lä' koo- ma' tuu', ma' jäyh':

—¿Ja' hi- na- he' hi- ma' gya' chu' ma' ngiiy' kuu'? —ga' jäh' dsa- he'.

9 —Hi- he' na- —ma' jäh' ko-llaa'.

—Lä' ja- laay' —ma' jäh' jñah'.

—Jnä' he' —ma' jäyh' hñiiy'.

10 —¿Ha- lä' ja- he- ma- na' mi'neh'? —ga' jäh' dsa- he' siiyh'.

11 —Dsa- hi- chee- Jesús, ga' jmeey' tu' jii' mah' ga' suy' mi'nën'. Ja- ga' ga' siiyh' jnä': "Gwa- jee' chih' Siloé mah' go-gyih' mi'neh'." Mah' ñeen' na' gyihn' mi'nën', lä' ja- ba' ga' løø' jëen- —ga' jäh' dsa- hi- ma' tuu' he'.

12 —¿Na' ba' dsa- he'? —ga' jäh' hi- ma' tääh' ngii' juu' kiyh'.

Mah' ga' jäyh':

—Sa- man'.

Ga'lla' kyaq- dsa- fariseo jmi' dsa- hi- ma' tuu' he'

13 He- ja- ga' jääy' hi- ma' tuu' he' cha'ne' dsa- fariseo.

14 Ma' ja-, la' jmi' he- teeh- dsa- dsë', ma' ga' jmeey' Jesús tu' jii' he- kyaah' ga' näy' mi'ne' dsa- he'.

15 Koo- ka- läh' ga' ngii' dsa- fariseo juu' kih' hi- ma' tuu' he', ha- lä' ga' jmeey' he- ga' løøy' jëey'.

—Ga' suy' tu' jii' mi'nën', mah' ga' gyihn', ja- ga' ga' løø' jëen- —ga' jäyh' siiyh'.

16 Ko-llaa' dsa- fariseo he' ma' jäh':

—Sa' laa' kyaq' Dio dsa- he', he- ja- sa' høøy' jmi' he- teeh- dsa- dsë'.

Jñah' ma' jäh':

—¿Ha- lä' la' juu', he- jmee' wa' hi- cha- hi- koo- he- juh- gaa- lä- na-?

Sa' ga' hi' kwee- juu' kiyh'.

17 Koo- ka- läh' ga' siiyh' dsa- hi- ma' tuu' he':

—¿Hee- jwah' hñaa' kih' hi- ga' nä' mi'neh'?

Mah' ga' jäh' dsa- hi- ma' tuu' he':

—Jnä' jwahn' laay' jaa- hi- ngëe- juu' kih' Dio.

18 Pero dsa- fariseo he', sa' ma' laay' dsoo' he- ma' tuu' dsa- he' mah' ga' lä' jnä' mi'nëy'. He- ja- lä' jiih' ga' tëeyh' cho'jmii- dsa- hi- ga' lä' jnä' mi'në' he'.

19 Mah' ga' ngiiy' juu' kiyh':

—¿Che' ja- ba' joo' hnäh' hi- la-, hi- jwah' hnäh' ga' lä' chaa' tuu'? ¿Ha- lä' ja- he- ma- jëey' na'?

20 He- ja- ga' jäh' cho'jmii- dsa- he':

—Dsoo' ba' hi- he' la- chih- kyaq' jnääh' la-, hi- ga' lä' chaa' tuu'.

21 Pero sa' ñe' jnääh' ni' miih- ha- lä' ja- he- ma- jëey' na', ni' sa' ñe' jnääh' hi- na- hi- ga' nä' mi'nëy'. Ma- cha- ba' ji- ñe- kiyh', ngii' hnäh' juu' kiyh', hñii' bih' jmeeyh' juu' kyah' hnäh'.

22 Lä' ja- ba' ga' jäh' cho'jmii- dsa- he', jëeh' ma' gayh' dsa- fariseo hi- ma- tääh' juu' kwee- ha- lä' jmeey' cher' mah' jaa- jäh' Jesús he' laa' Mesía. Mo' so' cha- jwë' kiyh' dsooy' gwah'.

23 He- ja- ba' ja- ga' jäh' cho'jmiiy-: "Ma- cha- ba' ji- ñe- kiyh', ngii' hnäh' juu' kiyh'."

24 Koo- ka- läh' ga' tëeyh' dsa- ñuuh- hi- ma' tuu' he' mah' ga' siiyh':

—Kwa' ti' hmaah' kih' Dio ba', ja' kih' Jesús. Jëeh' ñe' jnääh' dsa- wa' hi- cha- hi- ba' he'.

25 He- ja- ga' jëeyh- juu' kih' dsa- fariseo:

—Sa' man' che' laay' dsa- wa' hi- cha- hi-. Koo- he- la- ba' man'. He- ma' laan' tuu' mah' na' ma- jëen'.

26 Koo- ka- läh' ga' ngii' dsa- fariseo juu' kiyh', ga' siiyh':

—¿Hee- ga' jmeey' kyah'? ¿Ha- lä' ga' näy' mi'neh'?

27 Mah' ga' jäh' hi- ma' tuu' he':

—Ma- jwah' ba' jnä' jää' mah' sa- ga' lä' hnooh- hnäh' ma' nuuh'. ¿He- la' hnooh- hnäh' nuuh' ka- läh'? ¿Che' lä' kye- hnäh' hnooh- lee' hnäh' discípulo kyaay'?

28 Mah' dsa- fariseo he' ga' ta' ga' haayh-, ga' siiyh':

—Hne- ba' he', laah' discípulo kyaay'. Pero jnääh', laa' jnääh' discípulo kyaq' Moisé ba'.

29 Ñe' jnääh' ga' hlëeh' Dio kyaah' Moisé. Pero kih' dsa- he', ni' miih- sa' ñe' jnääh' ha- ta' jay'.

30 Mah' ga' jäh' hi- ma' tuu' he' siiyh':

—Ha- lä' la' juu' he- sa' ñeh' hnäh' ha- ta' ja' dsa- he' mah' jnä' ga' jmeey' jëen'.

31 Ñe' ba' jne', sa' nuu- Dio kih' hi- jmee' wa' he- cha- he-. Pero kih' hi- gah' Dio mah' jmeey' lä- hnøø' Dio, hi- he' ba' nuuy- kih'.

32 Pero jih' koh' sa' ma- nuu' jne' kih' jaa- hi- lih' nä' mi' nē' dsa- hih' dsa- lä- chaa- tuu'.

33 Wa'ra- jäh' kih' sa' laa' kyaa' Dio dsa- ñuu- he', sa' cha- he- le' jmeey' ni' miih'.

34 Mah' ga' siiyh' dsa- hi- ma' tuu' he':

—Kyaah' ga' lä- jē- dso' kye- ga' lä- chaah' hne-, mah' hnooh- hlēēh' jnääh'.

He- ja- ga' lleē- dsih' ka' hne-, ga' hēēy' kih' go- te-.

Lä' koo- he- tuu' ba' laa' dsa- fariseo he'

35 Ma' ga- nuuh' Jesús juu' he- ga' lleē- dsih' ka' hne-, na' hnääh' mah' ga' siiyh':

—¿Ché' jmeeh- hne- dsoo' hoh' kih' Hi- ga' lēē' ngo'?

36 —Chiih' jnä' hi- he', Dsa- jøøh' kyaan-, mah' jmeen' dsoo' dsen- kiyh' —ga' jäh' dsa- he' siiyh'.

37 —Ma- jēēh' ba' hne-, jnä' he', hi- kyaah' cheh' hlēēh' —ga' jäh' Jesús siiyh'.

38 Mah' ga' jäh':

—Dsoo' ba' dsen- kyah' hne-, Dsa- jøøh' kyaan'.

Mah' ga' juuyh' jney', ga' jmääh' jøøh'.

39 Mah' ga' jäh' Jesús:

—Jan' jmi- gyuu' la- mah' wa' kye- dsa- kwaat- ha- lä' la' ju' dsoo' kin'. Lä' jēē- hi- sa- jēē-, jēēy'. Hi- lä' jēē- hi- jēē-, mo' so- lä' jnä' mi' nēy'.

40 Ko- llaa' fariseo hi- ma' tääh' kyaayh' jee' ja-, ma' ga' nuuy' lä' ja-, ga' ngiiy' juu' kih' Jesús:

—¿Ché' jwa- lä' kye- jnääh' ka- läh' mo' so- jnä' mi' nē' jnääh'?

41 Mah' ga' jäh' Jesús siiyh':

—Wa'ra- jäh' kih' tuuh' hnäh', ni- koo- dso' kye- sa- cha- kyah' hnäh'. Pero kih' he- jwah' hnäh', jnä' ba' mi' nēh' hnäh', he- ja- ba' na-, lä' ma- kyeh' ja- ba' hnäh' dso' kye-.

1 'Ma- ra- ju' dsoo' jwēēhn- hnäh', hi- sa- dsa- he' ta- ho' haah' jee' tääh' borrego, mah' hnooyh- ta- jee' jyoh' dsa- hey', dsa- hii- ba' he' hi- dsa- kyaa' jah'.

2 Pero hi- dsa- he' ta- ho' haah', hi- he' ba' ma' ra- hi- hää- borrego.

3 Hi- cheh' høø- jee' ja-, näy' ho' haah' wa'ra- ja' hi- hää- borrego he'. Hi- lä' jēē- borrego he' ma- nuuh' kiyh'. Lä' cheey- ba' tēēyh- lä' jaa- lä' jaa- mah' hwēēy- jee' ja-.

4 Ma- la- ma- hwēēy' lä' jēē- hi- laa' kyaay', mah' ja- ga' dsooy' jäh'y'. Lä' jēē- ba' dsa- nää' kaah' kiyh', jēēh' ma- kyuu- bih' lle' kiyh'.

5 Pero jaa- hi- sa- kyuyy-, sa- lla- lley' kaah' kiyh'. Kyuyy' kih' hi- he', jēēh' sa- kyuyy- lle' kih' hi- jñah' he'.

6 Juu' na- hmääh' lä' ja- ga- hlēēh' Jesús, he- ja- sa- ga- lä- ngēē- dsa- he' hee- ja- ma' jäh'.

Pastor lluu' laa' Jesús

7 Ngoo' ba' Jesús hlēēyh- dsa- he':

—Ma' ra- ju' dsoo' jwēēhn- hnäh', jnä' he' laan' ho' haah' kih' borrego.

8 Lä' jēē- hi- ya- nää' jäh' ga' kin-, ma' laa' dsa- hii- hi- ma' hii- kih' dsa-. Pero ni- jaa- dsa- hi- laa' lä' koo- borrego sa- ga' nuu' kiyh'.

9 Jnä' he' laan' ho' haah'. Hi- dsa- taah' ta- ho' haah' ja-, hi- he' ba' lääh'. Mo' so' hii' goo- kiyh', le' dsa- taayh' mah' hwēēy- hi- jnøøyh- ba' he- kuyh-.

10 Wa'ra- ja' hi- hii-, hēēy', jngēēyh' hi- heey' go- te-. Koo- he- ja- ba' jmeey'. Pero jnä' ma- jan- mah' jmeen- chaa- dsa- hi- mi' jäh' jnih' cha- miih-.

11 Jnä' he', laan' lä' koo- jaa- hi- hää- llu' jah' kyaa'. Hi- lluu' he', kwaay' hñiiy' juuy' kih' borrego kyaay'.

12 Pero jaa- hi- hlääh' mah' hääh' jah' kyaa' jñah', kih' he- sa- laa' kyaa' hi- hlääh' he', he- ja- wa'ra- ga- jēēy' ja' lobo, beey' borrego, mah' kyuyy'. He- ja- gwa' lobo mah' dsa- chaayh- borrego. Jee' ja- dsa- saa' dsa- jñeey' wa' ha- cha- ha-.

13 Lä' ja- jmee- hi- hlääh', kyuu- bih'. Jēēh', he- hlääh' ba' ja-. Sa- cha- he- ga- tēē- jēēy' kih' borrego he'.

10

Dsa- hi- hää- borrego kyaa'

14 Jnā' he' laan' lā'koo' jaa' hi' hää' kwee' jah' kyaah'. Kyuu' ba' jnā' borrego kyaan'. Hi' lā'jēē' hi' laa' kyaan', kyuyy' jnā'.

15 Ja' ba' lā'ja', kyuu' Tää' kyaan' jnā', hi' jnā' kyuu' jnih'. Hi' kwaan' hñiin' juun' kih' dsa' kyaan' hi' laa' lā'koo' borrego.

16 Hi' chaa' ga' jñah' dsa' kyaan' hi' laa' lā'koo' borrego hi' sa' ga' ma'taah' cha'neh'. Hi' he' ka'läh' jmee' bii' kin' na'teen' mah' lā'nuyh' kin'. Hi' lā'ja', lā'jēē' lee' koo' nää' ba', hi' jaa' ba' juuy'.

17 Hnää' Tää' jnā', kih' he' kwaan' hñiin' juun'. Hi' ma'ngēē' ma'juun' lā'jiin' ka'läh'.

18 Ni' jaa' sa' jngēēh' jnā', ta' la' jngēēyh' jnā' lā'na'. He' kwaan' hñiin' ba' ja' he' jngēēyh' jnā'. Na'ngēn' jwē' kwaan' hñiin' hi' lā'ja' na'ngēn' jwē' lā'jiin' ka'läh'. He' la' ja' mada' he' ga'hyohn' kih' Tää' kyaan'.

19 Koo' ka'läh' sa' ga'hii' kwee' juu' kih' dsa' fariseo kyaah' juu' he' ma'hlēeh' Jesús ja'.

20 Jwēē' dsa' he' ma'jäh':

—Kyey' jmi'lle' hñih', dsa' ngaah' ba' na'. ¿He'la' nuuh' hnäh' kiyh'?

21 Pero jñah' ma'jäh':

—Sa' hlēeh' lā'na', jaa' hi' kye' jmi'lle' hñih'. ¿Ha' lā'ja' nā' jmi'lle' hñih' mi'ne' jaa' hi' tuu'?

Sa' ga'hii' dsa' judiu ma' heeh' Jesús

22 Jwēē' Jerusalén ma' jmee' dsa' jmi' kih' gwah'. Jii' gyuu' ma' toh' jmi' ja'.

23 Ma'ngēē' Jesús jee' ma' chih' gwah' ja', jee' la' hoo' na'hii' kih' Salomón.

24 Mah' ga'kuh' ga'lih' dsa' judiu kiyh', ga'siiyh':

—¿Lih' ba' mi'jnāäh' juu' kyaah' jnāäh'? Chih' jnāäh' jēē' go'te~, cher'mah' hne' he' laah' Cristo.

25 He'ja' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':

—Ga'jwēēhn' ba' hnäh' jāā', mah' sa' ga'lā'dsoo' hoh' hnäh'. Lā'jēē' he' jmeen' kyaah' mada' kih' Tää' kyaan', he' ja' na' jmee' ju'dsoo' kin'.

26 Pero hnäh' sa' ma'dsoo' hoh' hnäh' kin', jēēh' sa' laah' hnäh' borrego kyaan'.

27 Lā'jēē' borrego kyaan' nuuh' kin'. Jnā' kyuu' jnih', hi' dsa'nāāy' kyaah' jnā'.

28 Jnā' kwēēh' jnih' he' kyaah' chaay'tää'. Jih'koh' mo'so' juuy'. Ni' jaa' sa' lih' hwēēy' ja'goon'.

29 Tää' kyaan' hi' ga'kwēēh' jnā', jøøh' gyih' lā'koh' ga' kih' jee' lā'jēē'. Ni' jaa' sa' lih' hwēēy' ja'goo' Tää' kyaan'.

30 Koo' ba' laa' jnā' kyaah' Tää'.

31 Koo' ka'läh' ga'ka' dsa' judiu kuuy' mah' ma'tey' kiyh'.

32 He'ja' ga'jäh' Jesús siiyh':

—Cha'miih' he' llu' he' ma'mi-jnāän' cha'neh' hnäh' kyaah' be' kih' Tää' kyaan'. ¿Hee' koo' kih' jee' lā'jēē' he' ja', he' hnooh' hnäh' teh' hnäh' kuuy' kin'?

33 Mah' ga'jäh' dsa' judiu he' siiyh':

—Sa' te' jnāäh' kuuy' kyah', kih' ta' llu' he' ma'jmeeh'. Te' jnāäh' kuuy' kyah' kih' he' mi'kwah' Dio. Jēēh' dsa'nuyh' ba' hne', mah' jmāäh' hñah' Dio.

34 He'ja' ga'jäh' Jesús siiyh' dsa' he':

—¿Che' sa' na'sii' ne' ley jnān' lā'la': "Jnā' ga'jwahn', dio laah' hnäh'?"

35 Kyah' hnäh' hi' ga'hyoh' juu' kiyh', ga'jäyh' "dio". Hi' juu' kiyh' ja', sa' le' hee'.

36 Cher'mah' Tää' kyaan' ga'hñaa' jnā' mah' ga'cheey' jnā' jmi'gyuu' la', ¿he'la' jwah' hnäh' kin', mi'kwahn' Dio, kih' he' ma'jwahn', jnā' he' laan' Joo' Dio?

37 He'ja' sa' cha' he' kih' lā'heeh' hnäh' kin', wa'ra' jäh' kih' jnā' sa' jmeen' ta' he' jmee' Tää' kyaan'.

38 Pero cher'mah' jmee' ba' jnā', ma'ke' sa'dsoo' hoh' hnäh' kin', jmee' hnäh' dsoo' kih' ta' he' jmeen' ba', mah' kyaah' koo' hä' ja'ba' lā'ngēēh' hnäh', Tää' he' kyaah' jnā', hi' jnā' he' kyaahn' Tää'.

39 Koo' ka'läh' ma' hnøoy' ma' saayh' Jesús, pero ga'laa' bih' kih' dsa' he'.

40 Mah' ngooy' ka'läh' ta' hngaah' jmi' Jordán, ja'ba' ta' jee' ga'chaa' Jwaa' dsa' jmi' lā' ma'to'nē'. Jee' ja' ga'jäyh'.

41 Jwēē' dsa' na'nāā' jee' ma'gyay', mah' ma'jäyh':

—Ma'ra' ju'dsoo', ni' koo' he' jah'gaa' sa' ga'jmeē' Jwaa'. Pero lā'jēē' he' ga'jäyh' kih' hi' la', ma'la' ju'dsoo'.

42 Hi⁻ jwëë^ʼ dsa⁻ ga⁻lä⁻ dsoo^ʼ dsë^ʼ kiyh^ʼ jee⁻ ja⁻.

11

Ga⁻juu^ʼ Lázaro

1 Ma⁻ dsaah^ʼ jaa⁻ dsa⁻ñuu^h- hi⁻ chee⁻ Lázaro, dsa⁻ chaa⁻ Betania, ja⁻ba^ʼ jwii⁻ mäh⁻ jee⁻ ma⁻ chaa⁻ María kyaah^ʼ Marta dsa⁻më^ʼ øøyh⁻.

2 María he^ʼ hi⁻ ga⁻huu^ʼ naa⁻ mi⁻jwii⁻ tii⁻ Jesús mah^ʼ ga⁻mi⁻kiih^ʼ kyaah^ʼ jñu⁻ lley⁻, ma⁻ laay^ʼ dsa⁻më^ʼ øøh⁻ Lázaro hi⁻ ma⁻ dsaah^ʼ he^ʼ.

3 He⁻ja⁻ lä⁻uu^ʼ dsa⁻më^ʼ he^ʼ ga⁻chee^ʼ juu⁻ kih^ʼ Jesús:

—Dsa⁻jøøh^ʼ kyaan⁻, dsaah^ʼ dsa⁻ñuu^h- hi⁻ hnaah⁻ —ga⁻siiyh⁻ Jesús.

4 Ma⁻ ga⁻nuu^ʼ Jesús lä⁻ja⁻, mah^ʼ ga⁻jäh^ʼ:
—Sa⁻ juuy^ʼ kyaah^ʼ dsoo^ʼ ja⁻. He⁻ ja⁻ mi⁻jnaä⁻ jaa⁻ Dio ba^ʼ hi⁻jøøh^ʼ, hi⁻ mi⁻jnaä⁻ laa^ʼjøøh^ʼ Joø^ʼ Dio ka⁻läh^ʼ.

5 Peer⁻ ma⁻ hnää^ʼ Jesús Marta kyaah^ʼ María, kyaah^ʼ Lázaro.

6 Lä⁻ ma⁻ ga⁻nuu^ʼ Jesús kih^ʼ hi⁻ ma⁻ dsaah^ʼ he^ʼ, ga⁻jäh^ʼ ga⁻to^ʼ jmi⁻ jee⁻ ma⁻ gyay^ʼ ja⁻.

7 Ma⁻ngëë^ʼ he⁻ ja⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻jäh^ʼ siiyh⁻ jnääh^ʼ discípulo:

—Ma⁻jne⁻ ka⁻läh^ʼ ta⁻ hwa^ʼ Judea.

8 Mah^ʼ ga⁻chiih^ʼ jnääh^ʼ:

—Ta⁻jwoh^ʼ, hnøø^ʼ dsa⁻kaah^ʼ he^ʼ ma⁻ te⁻ kuu^ʼ kyah^ʼ, mah^ʼ jawah^ʼ ga⁻hne⁻ goh^ʼ ka⁻läh^ʼ jee⁻ oo⁻.

9 Mah^ʼ ga⁻jäh^ʼ Jesús siiyh⁻ jnääh^ʼ:

—¿Ja⁻ gya⁻to^ʼ hor⁻ kye⁻ koø⁻ jmi⁻? Hii⁻ hi⁻ ga⁻naä⁻ ta⁻la⁻ jmi⁻, sa⁻ tēyh^ʼ. Jëeh^ʼ, jëey⁻ wa⁻je⁻ kih^ʼ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

10 Pero hi⁻ ga⁻naä⁻ ta⁻la⁻ hwë^ʼ, dsa⁻tēyh^ʼ. Jëeh^ʼ, mo⁻so⁻ jnä⁻ wa⁻je⁻ kih^ʼ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

11 Ma⁻ngëë^ʼ ma⁻jäh^ʼ lä⁻ja⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻jäh^ʼ ka⁻läh^ʼ:

—Ma⁻gwii⁻ Lázaro ome⁻ jnän⁻, nün⁻ mah^ʼ na⁻chaa⁻ jnih^ʼ.

12 He⁻ja⁻ ga⁻jäh^ʼ jnääh^ʼ:

—Dsa⁻jøøh^ʼ kyaan⁻, cher^ʼ mah^ʼ na⁻gwii⁻, jä^ʼ kiyh^ʼ.

13 He⁻ la⁻ ma⁻ jäh^ʼ Jesús, kih^ʼ he⁻ ma⁻na⁻juuy^ʼ ba^ʼ ja⁻. Pero ma⁻ lii⁻ jnääh^ʼ, na⁻gwii⁻ he⁻ teeyh⁻ dsëy^ʼ ba^ʼ ja⁻, he⁻ ma⁻ hlëeh⁻ Jesús lä⁻ja⁻.

14 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh^ʼ Jesús jëë⁻ go⁻te⁻:

—Ma⁻na⁻juu^ʼ ba^ʼ Lázaro.

15 Jëë⁻ ba⁻ dsën⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻gyan⁻ jee⁻ oo⁻, jëeh^ʼ lä⁻ja⁻ la⁻llu^ʼ kyah^ʼ hnäh^ʼ mah^ʼ lä⁻ja⁻ lä⁻dsoo^ʼ hoh^ʼ hnäh^ʼ. Ma⁻jne⁻ ma⁻jëë⁻ jnih^ʼ.

16 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh^ʼ Tamá, hi⁻ ma⁻ tēeyh⁻ Dsa⁻suu⁻, ga⁻siiyh⁻ jnääh^ʼ:

—Ma⁻jne⁻ ka⁻läh^ʼ, mah^ʼ juu^ʼ jne⁻ ko⁻jøh^ʼ kyaayh^ʼ.

Ga⁻kwa^ʼ Jesús be^ʼ kih^ʼ dsa⁻më^ʼ øøh⁻ Lázaro

17 Ma⁻hya⁻ kye⁻ jmi⁻ na⁻haa^ʼ Lázaro ma⁻ ga⁻lloo^ʼ Jesús jee⁻ ja⁻.

18 Jee⁻ jwii⁻ Betania ja⁻, ma⁻ jä⁻ jäh⁻ kih^ʼ Jerusalén, koø⁻ hnë⁻ kilómetro ba^ʼ.

19 Jwëë^ʼ dsa⁻ judiu na⁻naä⁻ na⁻jëey⁻ Marta kyaah^ʼ María, na⁻kway⁻ be^ʼ kiyh^ʼ mah^ʼ sa⁻ wa⁻ meeh⁻ dsëy^ʼ he⁻ ga⁻juu^ʼ Lázaro øøyh⁻.

20 Ma⁻ ga⁻nuu^ʼ Marta ja⁻ Jesús, ya⁻hëey⁻ mah^ʼ ngooy^ʼ ga⁻mi⁻jëey⁻. Pero ga⁻jä⁻ ba^ʼ María cha⁻neh⁻.

21 Ma⁻ ga⁻jëe⁻ Marta Jesús mah^ʼ ga⁻siiyh⁻:
—Dsa⁻jøøh^ʼ kyaan⁻, wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih^ʼ ma⁻ ñeh⁻ jee⁻ la⁻, sa⁻ ma⁻juu⁻ dsa⁻ñuu^h- øøhn⁻.

22 Jnä⁻ man⁻, ga⁻lä⁻jë⁻ he⁻ ngiih⁻ kih^ʼ Dio, kway^ʼ ba⁻ —ga⁻jäh^ʼ Marta.

23 —Lä⁻jiih^ʼ ba^ʼ øøh^ʼ —ga⁻jäh^ʼ Jesús siiyh⁻.

24 —Jnä⁻ man⁻ lä⁻jiiyh^ʼ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ lä⁻jiih^ʼ dsa⁻ jee⁻ llaa⁻ jmi⁻ —ga⁻jäh^ʼ Marta siiyh⁻.

25 Mah^ʼ ga⁻jäh^ʼ Jesús siiyh⁻:

—Jnä⁻ he⁻ hi⁻ mi⁻jiih⁻ dsa⁻, hi⁻ jmeen⁻ chaa⁻. Hi⁻ jmee⁻ dsoo^ʼ dsë⁻ kin⁻, ma⁻ke⁻ ga⁻juuy^ʼ, lä⁻jiiyh^ʼ ka⁻läh^ʼ.

26 Ga⁻lä⁻jëë⁻ hi⁻ chaa⁻ mah^ʼ jmeey⁻ dsoo^ʼ dsëy^ʼ kin⁻, ma⁻ke⁻ ga⁻juuy^ʼ, sa⁻ jäy^ʼ lä⁻ja⁻. ¿Che⁻ heeh⁻ juu^ʼ la⁻? —ga⁻jäh^ʼ Jesús siiyh⁻.

27 —Jaah⁻, Dsa⁻jøøh^ʼ kyaan⁻, hee⁻ ba^ʼ jnä⁻, hne⁻ he⁻ Cristo, Joø^ʼ Dio hi⁻ hii⁻ juu^ʼ kih^ʼ jä⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ —ga⁻jäh^ʼ Marta.

28 Ma⁻ngëë^ʼ ma⁻jäh^ʼ lä⁻ja⁻, ñëey⁻ na⁻teeyh⁻ María øøyh⁻ mah^ʼ na⁻hlëeyh⁻ kyaah^ʼ juu^ʼ hii⁻ mah^ʼ sa⁻ nuu⁻ dsa⁻ kiyh^ʼ, ga⁻siiyh⁻:

—Hii⁻ ta⁻jwoh^ʼ ma⁻ ja⁻, tēeyh⁻ hne⁻.

29 Ma⁻ ga⁻nuu^ʼ María lä⁻ja⁻, lä⁻chah^ʼ ja⁻ ga⁻nooy⁻ ngooy^ʼ ga⁻mi⁻jëey⁻ Jesús.

30 Sa' ga' ma' he~ Jesús ta' jee' jwii~ mäh~ ja~. Lä~ ma' cheyh' ja' ba' jee' ga' jee'y' Marta.

31 Ma' tääh' dsa~ judiu cha'neh' kih' María ma' kway' be'. Ma' ga' jee'y' ga' noo~ María mah' ngooy' ko~ chih', he' ja' ga' naä' dsa~ he' kaah' kiyh', ma' jäyh':

—Ngooy' ta' jee' la' to~ høø~ mah' ga' hooyh' jee' oo~.

32 Ma' ga' lloo' María jee' ma' cheh' Jesús, ga' juuyh' jney' cha'ney' mah' ga' siiyh':

—Dsa~ jøøh' kyaan~, wa'ra~ jäh' kih' ma' ñeh' jee' la~, sa' ma' juu' dsa~ ñuuh' øøhn'.

33 Ma' ga' jee' Jesús hooyh~, hi' ga' jee'y' hoo~ dsa~ kaah' kyaay' hi' ma' jmee~ ko~ jøh' kyaayh', he' ja' ga' lä~ meeh' dsëy' jwërte, lä' jiih' ga' jii' neh' tuh' dsëy'.

34 Mah' ga' siiyh':

—¿Ha' ga' kyaah' hnih'?

Mah' ga' jäyh':

—Dsa~ jøøh' kyaan~, ña~ mah' go' jeeh'.

35 Peer' ga' hoo~ Jesús.

36 Mah' ga' jäh' dsa~ judiu he':

—Jee' da', he' ba' che~ ma' hnäy'.

37 Mah' ga' jäh' ko~ llaa' dsa~ he':

—Dsa~ na~, ga' jmeey' ga' lä' jnä' mi' ne' jaa' dsa~ tuu'. ¿Che' sa' le' ma' jmeey' mah' sa' ma' juu' dsa~ oo'?

Ga' lä' jiih' Lázaro

38 Koo~ ka' läh' ga' lä' meeh' dsë' Jesús, mah' ngooy' chuh' jee' la' to~ høø~. Heh' to~ høø~ ja~, ma' na~ jne~ kyaah' koo~ mi' kuu'.

39 Mah' ga' jäh' Jesús:

—Jñuuh' hnäh' kuu' na~.

Mah' ga' jäh' Marta dsa~ më' øøh' hlii' he' siiyh' Jesús:

—Dsa~ jøøh' kyaan~, ma' hëey~ mi' juu~, jeeh' ma' hya~ kye' jmi' na' juuy'.

40 Mah' ga' jäh' Jesús siiyh':

—¿Ja' ma' jwëehn' hne~, cher'mah' ga' jmeeh' dsoo' hoh', jeeh' he' juh' gaa~ he' jmee' Dio?

41 Ja' ga' ga' jñuuyh~ mi' kuu' he' ma' na~ jne~ hoo' to~ høø~ ja~, jee' ma' hää' hlii' he'. Ja' ga' ga' jee' Jesús ta' gyuuh', ga' jäyh':

—Tää' kyaan~, kwan' ti'hmaah' kyah', jeeh' ma' nuuh~ ba' kin'.

42 Ma' ba' jnä', nuuh~ ba' hne~ kin' tää'. He' jwahn' lä' la~, la' llu' kih' hi~ tääh' nuu~ lä' ku' lä' jii' kin' jee' la~, mah' lä' ja~ lä' dsoo' dsëy', hne~ ba' ga' cheeh' jnä'.

43 Ma' la' ma' jäyh' lä' ja~, ga' hlëeyh' koo~ ki' gaa~:

—¿Lázaro, go~ hëë' jee' na~!

44 He' ja' ya' hëë' hi~ ma' na' juu' he' lä' ma' na' gyoh' ja' goo~ tiiy', kyaah' hmih~ he' ga' gyaah~ dsih' ma' ga' juuy', hi' lä' ma' na' løø~ ja' mo~ nëy' kyaah' hmih~ sa' luu~. Mah' ga' jäh' Jesús:

—Jee'y' sa' hmih~, mah' wa' ngëy'.

Ma' hnooh~ dsa~ ha~ lä' jee' ma' saayh' Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 Jwëë' dsa~ judiu hi~ na' naä' kyaah' María ga' lä' dsoo' dsëy' kih' Jesús, ma' ga' jee'y' he' ga' jmeey' lä' ja~.

46 Pero ko~ llaa' dsa~ he' na' naäy' na' jee'y~ dsa~ fariseo na' jmeeyh' juu' ha~ lä' ga' jmee' Jesús.

47 He' ja~ jmi~ dsa~ kaah' kyaah' dsa~ fariseo ga' kuyh' lä' jee~ dsa~ ta' dsa~ gyuuh' kyaay', ma' jäyh':

—¿Ha' lä' jmeen'? Peer' cha~ miih~ he' juh' gaa~ jmee' dsa~ ñuuh~ he'.

48 Cher'mah' ga' kwan' jwë' jä' lä' na~ ba', lä' jee~ ba' dsa~ lä' hëë' kiyh'. He' ja~ ya' naä' dsa~ roma ya' hëey~ jee' jwii~ jnän' hi' lä' kaa~ hwa' jnän' ka' läh'.

49 Caifá, jaa' dsa~ kyaah' dsa~ judiu he', ma' laa' dsa~ jøøh' kyaay' lä' jee~ jmi~ dsa~ ji~ ñe~ ja~. Ga' jäyh':

—Ni' miih~ sa' ñeh' hnäh'.

50 Che' sa' laah' hnäh' llu' ga' he' juu' jaa' dsa~ ñuuh~ kih' dsa~ goo~ jne', lä' koh' ga' he' hëë' lä' kaa~ hwa' la~ —ga' jäh' Caifá.

51 Ja' he' ga' hlëeyh' jee' tëey~ hñiiy' ja~. Kih' he' ma' laay' dsa~ jøøh' kyaay' jmi~ dsa~ ji~ ñe~ ja~, he' ja~ ba' ja~ ga' jmeey' Dio ga' hlëeyh' lä' ja~, ga' ngëey' juu' he' juu' Jesús kih' lä' jee~ dsa~ judiu.

52 Hi' ja' ma' la' kih' dsa~ judiu ja' juuy', he' hnøoy' jmäay' koo~ naä' dsa~ ba' jee' lä' jee~ hi' laa' joo' Dio hi' na~ saa~ na~ jñee' wa' ha~ cha~ ha~.

53 Jmi' ja' ga' taayh' ko~ jøh' juu' kwee' mah' jngëeyh' Jesús.

54 He-ja- mo-so- ga-ngë Jesús jnä-hä jee' kih' dsa- judiu. Ya-hëëy' hwa' Judea, ngooy' koo- jee' jwii- he- chee- Efraín he- hla- jäh- kih' hwa' kii-. Jee' ja- ga-jä' jnääh' ko-jøh' kyaayh'.

55 Ma-ngoo' ya-jäh- të' jmi- he- kuh- dsa- judiu borrego mäh'. Jwëë' dsa- hi- chaa- jee' ja- na-näay' ta- Jerusalén mah' mi-lluuy' hñiiy' lä-koo- tëë' dsa- jmee' jää' ja-ga-të' jmi-.

56 Ma' hnaah- dsa- he' Jesús, ma' hlëëyh- kyaah' dsa-kyaayh' jee' ma' chih' gwah-, ma' jäyh':

—¿Ha- lä- jëeh' hnäh'? ¿Che' sa- jäy- jee' jmi- la-?

57 Dsa-kaah' kya- jmi-dsa- he' kyaah' fariseo ga-jmee' mada-:

—Cher'mah' hi- hnäh' ga-jëeh' hnäh' ha- ta- ngëy-, ja- ya-jmeeh' hnäh' juu' चाह' mah' dsa-nää' dsa- dsa-chaayh-.

12

Ga-huu' María naa-mi-jwii- tü' Jesús (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Jñii' jmi-, jää' ja-ga-të' jmi- he- kuh- dsa- borrego mäh', ñee' Jesús ta- Betania jee' ma' gya' Lázaro hi- ga-jmee' Jesús ga-lä-jiih' ma-ngëë' ma-na-juuy'.

2 Jee' ja- ga-jmeey' ma-nuu- kyaah' Jesús. Marta ma' llooh- ma-nuu-, hi- Lázaro he', ma' laa' jaa- hi- ma' gya' ko-jøh' kyaah' Jesús në' mes- ja-.

3 Ja-ga' ga-ka' María koo- së' jmi- mi-jwii- he- chee- nardo, he- hmooh' jwërte. Ga-huuy' tü' Jesús. Mah' ga-mi-kiyh' kyaah' jñu- lley'. Ga-hii' mi-jwii- lä-kaa- cha'neh- ja-.

4 Mah' ga-jäh' jaa- dsa-kyaah' jnääh', hi- ma' chee- Juda Iscariote, joo' Simón hi- ga-hñii' kih' Jesús këë-:

5—¿He-la' sa- ma-hñii' jmi- mi-jwii- na-, lä-koo- kye' hnë- hña-loo' jmi- ta' mah' ma' kwëehn' hi- tä-ñee'?

6 He- ga-jäyh' lä-ja-, ja- kih' he- ma' jmeey' be' kih' hi- tä-ñee' ja-, kih' he- ma' hëëy- ba' ja-. Jëeh' ma' høøy- sa'tuh- jee' ma' tääh' kuu' mah' ma' hwëëy- jee' na-hmäa'.

7 Mah' ga-jäh' Jesús:

—Ta- ha- kiyh'. Jëeh', jmi- mi-jwii- na- he- ma' høøy- mah' ma' huuy- jnä' wa-ra- ga-të' jee' haan'.

8 Hih' hi- tä-ñee', lä- ma-täayh' na- ba' kyaah' hnäh'. Pero jnä', mo-so' gyan' ki-wëë' jee' kyah' hnäh' —ga-jäh' Jesús.

Ma' hnøø' dsa-kaah' ma' jngiiyh' kih' Lázaro ka-läh'

9 Ga-lä-ñe- jwëë' dsa- judiu he- ma' gya' Jesús jwii- Betania mah' na-näay' jee' ja-. Pero ja- ma-la- kwaat- kih' Jesús ja- na-näay', he- na-jëëy- Lázaro, hi- ga-lä-jiih' ma-ngëë' ma-na-juu' ba' ja-.

10 He-ja- ga-taah' dsa-kaah' kya- jmi-dsa- he' juu' kwee- mah' ma' jngëëyh' Lázaro ka-läh'.

11 Jëeh', kwaat- kih' Lázaro ja-, jwëë' dsa- judiu ga-beey' dsa-kaah' kyaay' mah' ga-hëëyh- kih' Jesús ba'.

Ga-he' Jesús na-dsëë' jaa- burr- jee' jwii- Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

12 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi-, jwëë' jwërte dsa- ma' tääh' jee' të- jmi- ja-. Ma' ga-nuuy' ja' Jesús ta' jwii- Jerusalén,

13 ga-kay' gooh' hma-su' mah' ga-näay' ga-mi-jëey' Jesús. Mah' ma' jäyh':

—¿He- ba' che- lluu' Dio! ¿Dio kyaah' hi- ja' na- lä-hih' kiyh'! Laay' Rey jnan- — ga-jäh' dsa- Israel he'.

14 Ga-hñah- Jesús jaa- burr- mäh', mah' ga-wiiy' ka'luu', lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio:

15 Ta- wa' gah' hnäh' dsa- chaa- jwii- Sión.

Hii- Rey kyaah' hnäh' ja' na-,

dsëëy- jaa- burr- mäh'.

16 He- ga-la' lä-ja-, sa- ga-lä-ngëë' jnääh' 'discípulo kyaay' lä- ma' to-në'. Pero ma' ngaah' Jesús gyuah', ja-ga- ga-lä-ngëë' jnääh' kih' Jesús ba' ja- ma' hlëeh- lä-koo- ma-na-sii- jää', he- ga-jmee' dsa- juuh- kiyh'.

17 Dsa- hi- ma' tääh' kyaah' Jesús lä-koo- ma' ga-tëëyh' Lázaro neh- to-høø- lä-koo- ma' ga-mi-jiiyh', ma' jmeeyh- juu' lä-koo- ga-jëëy' jee' ja-.

18 He-ja- jwëë' dsa- na'nää' ga-mi-jee'y' Jesús, lä-koo- ma' ga-nuuy' kih' he-juh-gaa- he- ga-jmeey'.

19 Pero dsa- fariseo ma' jäyh' siyh' dsa-kyaa'yh':

—Jëë' da'. Ni- miih- sa- cha- he- le' jmeen'. Lä-jëë' ba' dsa- ga-nää' chaä' kaah' kiyh'.

Ko-llaq' dsa- griego ga-hnaayh- Jesús

20 Jee' kih' dsa- hi- na'nää' na-hnääh- Dio jee' të- jmii', ma' tääh' ko-llaq' dsa- griego.

21 Dsa- griego he', ya-nää' koo' kih' Felipe, dsa- ma' chaä- Betsaida he- na-hee' hwa' Galilea. Ga-chuuy' kyaah', ga-siiyh':

—Hne- dsa-nuuh-, hnø- jnääh' lla' jnääh' juu' kyaah' Jesús.

22 He-ja- ngoo' Felipe mah' na'chiiyh' André'. Hi- André' he' kyaah' Felipe na-hlëeyh' Jesús.

23 He-ja- ga-jeeh- Jesús juu' kiyh', ga-jäyh':

—Ma- të' hor- jee' lee' jøøh' Hi- ga-lëë' ngo' la-.

24 Ma-ra- ju'dsoo' jwëëhn- hnäh', cher'mah' sa- ga-toh' koo- mi'trigo jee' gwaah' hi- sa- ga-hya-, ma-jä' lä- ma-la- ja-ba'. Pero cher'mah' ga-hya- mi' ja-, cha-miih- mi' kwa'.

25 Lä-ja-, hi- sa- kwaa' hñii' juu', hi- he' hee' go-te-. Pero hi- kwaa' hñii' juu' jmi-gyuu' la-, he- hääy- hñiiy' ba' ja- mah' chaay- tää' ga-lä-jë' joh' jmi' cha-.

26 Hi- mi-te' kin-, wa' jmeey' ko-jøh' kyaah' jnä'. Ja-ba' jee' naahn- na'gyan', jee' ja- dsa-taayh' ka-läh' hi- mi-te' kin-. Hi-h' mi-te' kin-, Tää' kyaan- jmäy' jøøh'.

Ga-jmee' Jesús juu' he- juuy'

27 'Peer- chaan- cha-miih- huuh'dsë-. ¿Hee- na- jwahn- na'? ¿Che' jwahn-: "Tää', lää' jnä' kih' he- dsa-ngëen' la-"'? Sa- le' jwahn- lä-na-. Jëeh', kih' he-ja- ba' jan'.

28 Tää', mi-jnää' he- laah' jøøh' —ga-jäh' Jesús.

Hor- ja- ga-lä-nuuh', ga-hlëeh' gyuuh':

—Ma-mi-jnää' ba' jnä' he- laan' jøøhn', hi- mi-jnään' ka-läh' he- laan' jøøh'.

29 Jwëë' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga-nuuy' he- ga-hlëeh' gyuuh', he-ja- ga-jäyh':

—Go- ñih' ba' na- ma-hii'.

Jñah' ma' jäh':

—Jaa- ángel ba' na- ma-hlëeh' kyaayh'.

30 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Sa- ma-ja- juu' na- kwaat- ki- jnä'. Kyah' hnäh' ba' na- ma-ja- juu' na-.

31 Na' ma-të' jmi' jee' ka' Dio ju'dsoo' kih' jmi-gyuu' la-. Hi- ma-të' hor- jä' o-hih' hi- sa-llu' hi- jmee' hih' jmi-gyuu' la-.

32 Wa-ra- ga-chaä' dsa- jnä' gyuuh', tëen' lä-jëë' hi- ya-nää' kyaah' jnä' —ga-jäh' Jesús.

33 He- ga-hlëeyh' lä-ja-, ga-mi-jnääy- ha- lä- kyaah' ma' juuy' ba' ja-.

34 He-ja- ga-jäh' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-:

—Ma-nuuh' jnääh' lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio. Cristo chaä- tää' ba'. ¿He-la' jwah' hne-, jmee' bii' kih' Hi-ga-lëë' ngo' chaä' dsa- gyuuh'? ¿Hi- ba' he' hi- jwah' hne- Hi-ga-lëë' ngo'?

35 Mah' ga-jäh' Jesús siyh':

—Ko-hwëë' ga' jnä' wa-je- jee' kyah' hnäh'. Ngë' hnäh', ta-ko-jiih' jnä' wa-je- jee' kyah' hnäh' mah' sa- leh' jee' na-hoo- hnäh'. Jëeh', hi- ga-nää' jee' na-hoo-, sa- ñey- ha- ta- dsa-näy'.

36 Ta-ko-jiih' jnä' wa-je- kyah' hnäh', heeh' hnäh' kih' wa-je- mah' lä-jnääh' hnäh' jee' jnä' wa-je-.

Ma-la- ma-hlëeh' Jesús lä-ja-, mah' ga-hmäy' kih' dsa- he'.

Sa- ga-heeh- dsa- judiu juu' kih' Jesús

37 Ga-jëë' ba' dsa- judiu lä-jë' he- juh-gaa- he- ga-jmee' Jesús to-lo' nëy', pero ni- lä-ja- sa- ga-lä-heey' kiyh'.

38 Mah' lä-ja-, ga-lä-te' lä-koo- ga-jäh' Isaia hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo'joo':

Tää' kyaan-, sa- chaä- hi- ma-heeh- juu' jnän-.

Sa- chaä- hi- ga-lä-ngëe' lä-koo- te' he- juh-gaa- he- ga-jmee' Dio kyaah' goo-, ga-jäh' Isaia.

39 Kih' he-ja-, sa- ga-la' ma-lä-heey'. Hi- ja-ba' lä-ja- ka-läh' ga-jäh' Isaia kiyh':

40 Ga'jmee' Dio ga'jnē' mi'nēy', ga'jlē' huu'dsē' kiyh',

mah' sa' le' jēy', ni' sa' lā'ngēy'.

Ni' sa' dsa'jēyh' kyaah' jnā' mah' mi'hlāā' jnih'.

41 Lā'jē' he' ja' ga'jāh' Isaia, lā' ma' ga'jēy' he' laa' jōh' Jesús mah' ga'hlēyh' kiyh'.

42 Pero ma'ra' he' ga'heeh' ba' jwēē' dsa' kih' Jesús, lā'kye' dsa'kaah' kyaay'. Hi' kih' he' ma' gayh' dsa' fariseo, he'ja' sa' ga'mi'jnāy' hñiy', mah' sa' ma' hwēē' dsih' neh' gwah' mäh'.

43 Ma' hnooyh' ha' lā' jee' ma' leey' kaah' cha'nē' dsa' jmi'gyuu', lla' he' ma' hnooyh' ha' lā' jee' ma' leey' kaah' cha'nē' Dio.

Juu' he' ga'hlēh' Jesús, lla' ta' kih' dsa'

44 Ja'ga' ga'hlēh' Jesús koo' ki'gaa', ga'jäyh'.

—Hi' heeh' jnā', ja' ma'la' jnā' he' heeyh', heeyh' hi' ga'chee' jnā' ba'.

45 Hih' hi' ma'jēē' jnā', ma'jēy' hi' ga'chee' jnā' ba' ja'.

46 Jnā' he' laan' lā'koo' wa'je' he' ja' jmi'gyuu' la', mah' lā'jēē' hi' heeh' jnā', sa' jäy' jee' na' hoo'.

47 Hi' nuu' juu' kin' mah' sa' heeyh', ja' jnā' ngi'hn' kwaat' kiyh'. Jēh' sa' ma'jan' jmi'gyuu' la' mah' ngi'hn' kwaat' kih' dsa' jmi'gyuu'. Ma'jan' mah' lään' dsa' jmi'gyuu' ba'.

48 Hi' sa' hnāā' jnā' mah' sa' heeyh' juu' kin', cha' ba' he' ngi'hn' kwaat' kiyh'. Ja' ba' juu' he' ma'hlēhn' la', ngi'hn' kwaat' kiyh' wa'ra' ga'tē' jee' llaa' jmi'.

49 Jēh', sa' ma'hlēhn' jee' tēen' hñiin'. Täā' kyaan' hi' ga'chee' jnā', hi' he' ga'jmee' mada' kin' ha' lā' jwahn', hi' ha' lā' hlēhn'.

50 Jnā' man', mada' he' ga'jmeey' kin' jōō' kih' dsa' mah' wa' chaay' ga'lā'jē' joh' jmi' cha'. Kih' he'ja', hlēhn' ja'ba' lā'koo' te' he' ga'si'hn' Täā' jnā' ba'.

13

Ga'gyih' Jesús tii' discípulo kyaay'

1 Ma'ngoo' ya'jāh' jmi' he' kuh' dsa' borrego mäh', ma'ñe' ba' Jesús ma'tē' hor'

he' ya'hēy' jmi'gyuu' la' mah' dsaayh' jee' gya' jmiy'. Ga'lā'hnāy' hi' ma' laa' kyaay' hi' ma' täāh' jmi'gyuu' la', pero hwē' ja' ga'mi'jnāy' he' ga'lā'hnāy' cha'mi'hn' hi' laa' kyaay'.

2 Ja'ga' dsa'taayh' kuyh' ma'nūh' ma'hā' ba' huu'dsē' kih' hi'sa'llu' neh' tuh'dsē' Juda Iscariote joo' Simón ha' lā' jmeey' mah' ngēy' Jesús.

3 Pero Jesús ma'ñe' bih' he' ga'tooh' Täā' gooy' hñii' lā'jē' go'te' he' na'hñāy' jmeey' hi' lā'ja' ñey' he' ya'hēy' kih' Dio, hi' ja'ba' kih' Dio dsaayh' ka'lāh'.

4 He'ja' ga'nooy' jee' täāyh' kuyh' ma'nūh' ja', ga'jñuuyh' hmi'hn' he' ma' kyeyh' nē', ga'kay' hmi'hn' tu'jla' mah' ga'bāy' hñiy'.

5 Hi' ga'kay' koo' jee' ga'chih' jmi' mah' ga'lōoy' gyiyh' ma'tii' jnāāh' discípulo. Ja'ga' ga'mi'kiyh' kyaah' hmi'hn' tu'jla' he' ma' na'bāy' ja'.

6 Ma' ga'tēy' jee' ma' gya' Simón Pee', mah' ga'jāh' Pee'.

—Dsa'jōh' kyaan', ¿ché' hne' ba' gyih' ma'tiin'?

7 Mah' ga'jāh' Jesús siyh'.

—He' jmeen' la', sa' lā'ngēh' hne' na' ga'juh'. Kēē' ba' lā'ngēh'.

8 —Sa' gyih' hne' ma'tiin' jih'koh' — ga'jāh' Pee' siyh'.

Mah' ga'jāh' Jesús siyh'.

—Cher'mah' sa' ga'gyih' ma'ti'hn', sa' le' jmeeh' ko'jōh' kyaah' jnā'.

9 Mah' ga'jāh' Simón Pee' siyh'.

—Dsa'jōh' kyaan', ja' ma'la' ma'tiin' hnōō' jñii', lā'ja' ma'goon' kyaah' ka'llen' hnōō' jñii' ka'lāh'.

10 Mah' ga'jāh' Jesús ka'lāh'.

—Hi' ma'na'jngēē', sa' jmeē' bii' jñii' lā'kaa' kiyh'. Ma'la' ma'ti'ny' ba' hnōō' jñii', jēh' lā'kaa' ba' kiyh' ma'na'jngi'. Hi' ma'na'jngēē' ba' hnāh', ma'ke' ja' lā'jēē' hnāh'.

11 Jēh' ma'ñe' bih' hiji' na' ma'ngēy', he'ja' ba' ja' ma'jäyh': “Ma'ke' ja' lā'jēē' hnāh' na'jngēē'.”

12 Ma'la' ma'gyiyh' ma'tii' lā'jēē', ga'kēyh' hmi'hn' kiyh' mah' ngaayh' na'gyay' nē' mes' ka'lāh'. Mah' ga'jäyh'.

—¿Che' ma-lä-ngëeh' hnäh', hee- na- ma-jmeen' kyah' hnäh'?

13 Tëeh' jnä' Ta-jwoh' hi- jwah' hnäh' Dsa-jøøh' kyaan'. Llu' ba' jwah' hnäh', jëeh' he- ja- laan'.

14 Jnä' he' laan' ta-jwoh' kyaah' hnäh', hi- laan' Dsa-jøøh' kyaah' hnäh', mah' ma-gyihn' ma-tih' hnäh'. Lä-na- hnøø' jmeeh' hnäh' ka-läh', gyih' hnäh' ma-tii' dsa-kyaah' hnäh'.

15 Jee' la- ma-heehn' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' ja-ba' lä-koo- ma-jmeen' kyah' hnäh'.

16 Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn' hnäh', jaa- hi- nuuh' kih' jñah', sa- jøøyh' ga- lä-koh' ga- dsa-juu'. Hi- hi- dsoo- mada', sa- jøøyh' ga- lä-koh' ga- hi- cheey'.

17 Na' he- ma-lä-ngëeh' hnäh' he- ma-jmeen' la-, llu' la' kyah' hnäh' cher'mah' ga-jmeeh' hnäh' lä-ja-.

18 'Ja- he- hlëehn' kih' lä-jëe- hnäh' la-. Kyuu- ba' jnä' hii- na- ma-lleehn'. Mah' lä-ja- lä-te' lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio: "Hi- ma' kuh- kō-jøh' kyaah' jnä', ma-jëeyh- ma-na-høøyh' kin'."

19 To-na' ga-jah- jwahn' jää' sa' ga- ma-ngëey' jnä'. Mah' wa-ra- ga-la' he- ja-, lä-heeh' hnäh', jnä' he' laan' he- jwahn' laan'.

20 Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn' hnäh', hi- heeh- jaa- hi- cheen-, he- heeyh- jnä' ba' ja-. Hi- hi- heeh- jnä', heeyh- hi- ga-chee' jnä' ba' ja-.

Ga-jmeeh' Jesús juu', hñi' jaa- dsa- kyaay' kiyh'

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Ma-la- ma-jäh' Jesús lä-ja-, pero ga-lä-meeh- dsëy' mah' ga-mi-jnäay- jëe- juu' ja-:

—Jaa- jee' lä-jëe- hnäh' hnëeh' jnä'.

22 Ja-ga- ga-tooh' jnääh' jëe' jnääh' në- dsa-kyaahn', sa- ñe' jnääh' hii- kih' na- ma- hlëeyh'.

23 Kih' jee' lä-jëe- jnääh' discípulo kyaay', jaa- ba' ga-lä-hnääh' Jesús cha-miih-. Hi- he' ma' gya' koo' kih' Jesús.

24 Kih' hi- he', ga-jmee' Simón Pee' lii- mah' ngiiy' juu' kih' Jesús, hii- kih' ja- ma- hlëeyh'.

25 Hii- hi- ma' gya' koo' kih' Jesús he', ga-ngiiy' juu' kiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿hii- he' hi- jwah' na-?

26 Mah' ga-jëeh- Jesús juu' kiyh':

—Hi- kwëehn- kuh- koo- jwi' he-ñiih- gyuh', hi- he' he'.

Mah' ga-mi-gyayh' koo- jwi' he-ñiih-, ga-kwëeyh' Juda Iscariote, joo' Simón.

27 Lä-koo- ngooy' kuyh- he-ñiih- ja-, ga-he' Tana' neh- tuh-dsëy'. Ja-ga- ga-jäh' Jesús siiyh':

—He- hnooh- jmeeh', jmee' ga-jah- to-na'.

28 Pero ni- jaa- hi- ma' tääh' në- mes- ja-, sa' ga-lä-ngëey' he-la' ga-siiyh- hi- he' lä-ja-.

29 Kih' he- ma' høø- Juda sa-tuh- jee' ma' tääh' kuu', he-ja- kō-llaa' ga-jmee' huudse-, he- ga-jäh' Jesús siiyh': "Go-läh' miih- he- hnøø' jnän' kih' jmi'" o jäh': "Go-kwëeh' hi- tä-ñee' miih- kuu'".

30 Ma' ga-la' kih' Juda, ma-kuyh- he-ñiih-, chah' ba' ya-hëey'. Ma-na-hoo- ba' hor- ja-.

Koo- nuuh- hmëe'

31 Ma-la- ma-ya-hëe- Juda jee' ja-, ga-jäh' Jesús:

—Na' lä-jnä' he- laa' jøøh' Hi-ga-lëe' ngo- la-, hi- ta-la' kih' hi- he' lä-jnä' he- laa' jøøh' Dio.

32 Hi- cher'mah' jooy' mi-jnääh- he- laa' jøøh' Dio, ja-ba' lä-ja- Dio mi-jnääh- he- laa' jøøh' jooy', hi- chah' ba' jmeey'.

33 Gyuu- mäh' kyaan-, kō-hwëe' ga-gyan' kyaah' hnäh'. Hnaah' hnäh' jnä'. Pero ja-ba' lä-koo- ma-jwün' dsa- judiu, jee' naahn' sa' le' go-nääh' hnäh', ja-ba' lä-ja- jwëehn- hnäh' ka-läh' na'.

34 Jmeen' koo- mada- hmëe' kyah' hnäh'. Wa' hnaah- hnäh' øøh' hnäh'. Wa' hnaah- hnäh' lä-jaa- lä-jaa- dsa-kyaah' hnäh', ja-ba' lä-koo- ma-lä-hnaan- hnäh'.

35 Cher'mah' ga-lä-hnaah- hnäh' dsa-kyaah' hnäh', lä-jëe- ba' dsa- lä-ñe- laah' hnäh' discípulo kyaan'.

Ga'jah' Jesús he- hmä' Pee' juu' he- sa' kyuyy'

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ He-ja- ga-ngii' Simón Pee' juu':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿ha- ta- goh' hne-?

Mah' ga-jah' Jesús siiyh':

—Ha- jee' niin', sa- le' goh' kyaah' jnä' na'.
Këe- ga' goh' kyaah' jnä'.

³⁷ He-ja- ga-jah' Pee' siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿he-la' ja- mo'so' le'
niin' kyaah' hne- na'? Ma-lla- ba' dsen'
juun' llah' hne-.

³⁸ He-ja- ga-jah' Jesús siiyh':

—¿Ché' ju'dsoo' ma-lla- hoh' juuh' llan~?
Ma-ra- ju'dsoo' jwëehn- hne-, jää' ja-ga'
hoh' chaah' dsoo', hne- ma-të' hne- jiih~
ma-hmah' juu' he- sa' kyuyh' jnä'.

14

Jesús laa' jwë' he- dsa'toohn' jee' gya' Dio

¹ Ta- jeh- hoh' hnäh'. Jmee' hnäh' dsoo'
hoh' kih' Dio ba', hi- jmee' hnäh' dsoo' hoh'
kin- ka-läh'.

² Cha'neh- kih' Tää- kyaan- cha-
cha-miih- jee' dsa'toohn'. Wa-ra- jah' kih'
sa- la- lä-ja-, ma-jwëehn' ba' hnäh' jää'.
He-ja- niin' mi'llun' jee' go'taah' hnäh'.

³ Wa-ra- ngaahn' mah' na'jmeen' llu' jee'
go'taah' hnäh', ja-ga- jahn' ka-läh' mah'
go'nääh' hnäh' kyaah' jnä'. Mah' lä-ja-
jee' naahn- na'gyan', jee' ja- go'taah' hnäh'
ko-jøh' kyaah' jnä'.

⁴ Ma-ñeh' ba' hnäh' ha- jee' naahn-, hi-
ma-kyuyh- ba' hnäh' jwë' ka-läh'.

⁵ Mah' ga-jah' Tamá siiyh':

—Dsa-jøøh' kyaan', sa- ñe' jnääh' ha- na-
gwaah'. ¿Ha- lä-ja- lä-kyuyh- jnääh' jwë'
ka-läh'?

⁶ He-ja- ga-jah' Jesús siiyh':

—Jnä' he' laan' jwë', jnä' he' laan'
ju'dsoo', jnä' he' jmeen- chaa- dsa-. Ni'
jaa- sa- lla-nää- jee' gya' Tää- wa-ra- jah'
kih' sa- ya-näy' ta-la- ki' jnä'.

⁷ Cher'mah' kyuyh- jnä', ja-ba- lä-ja-
kyuyh- hnäh' Tää- kyaan-. Na' ma-kyuyh-
ba' hnäh', hi- ma-jëeh- hnäh' ka-läh'.

⁸ Mah' ga-jah' Felipe:

—Dsa-jøøh' kyaan', hääh- jnääh' Tää,
mah' ko-ja- ba' ma-lee- kyaah' jnääh'.

⁹ Mah' ga-jah' Jesús siiyh' Felipe:

—¿Joh' jmi' sa- ma-hya- gyan' kyaah'
hnäh' jee' la- mah' sa- ma-lä-kyuyh- jnä'?
Hi' ma-jëe- jnä', he- ma-jëey- Tää- ba- ja- .
¿Ha- lä-ja- jwah' hne-: “Hääh- jnääh' Tää”?

¹⁰ ¿Ché' sa- laah' dsoo', jnä' he' laan' koo-
kyaah' Tää, hi- Tää- he' laa' koo- kyaah'
jnä'? Lä-jë- juu' he- hlëeh- jnä', ja- he-
hlëehn' jee' tëen- hñiin- na-. Tää- hi- laa'
kyaah' jnä', hi- he' ba' jmee- he- jmeen-
la-.

¹¹ Wa- lä-dsoo' hoh' hnäh', jnä' he' laan'
koo- kyaah' Tää- hi- Tää- he' laa' koo-
kyaah' jnä'. Pero cher'mah' sa- laah' hnäh'
dsoo' lä-ja- la- kin- kyaah' Tää, jmee' hnäh'
dsoo' kih' he- ma-jëeh- hnäh' ha- lä- la- ta'
he- jmeen-.

¹² Ma-ra- ju'dsoo' na- jwëehn- hnäh', hi-
jmee- dsoo' dsë- kin-, hi- he' jmee- ka-läh'
ja-ba- ta' he- jmeen-. Hi- juuh- ga' ta'
jmeey', jëeh' naah- ba' jnä' kyaah' Tää.

¹³ Lä-jë- he- ngiih' hnäh' kih' Tää- lä-hih-
kin-, jmeen- he- ja-, mah' lä-ja- lä-jnä' he-
laa' jøøh' Tää- ta-la- kih' jooy'.

¹⁴ Jmee- ba' jnä' wa- he- cha- he- he-
ngiih' hnäh' lä-hih- kin-.

Ga'jah' Jesús cheey' Jmi-llë' Na-jngii'

¹⁵ 'Cher'mah' hnaah- hnäh' jnä', høø'
hnäh' mada- he- jmeen- kyah' hnäh'.

¹⁶ Mah' jnä' chuun- kyaah' Tää- cheey'
jñah' hi- kwa' be' kyah' hnäh'. Mah' jây'
kyaah' hnäh' ga-lä-jë- joh' jmi' cha-.

¹⁷ Hi- he' laa' Jmi-llë' hi- jmee- ju'dsoo'.
Dsa- hi- chaa- jmi-gyuu- la-, sa- le' heeyh-,
jëeh' sa- jëey-, ni- sa- kyuyy-. Pero hnäh',
kyuyh- hñih', jëeh' hääy' jee' kyah' hnäh',
hi- dsa-hey' neh- tuh-hoh' hnäh'.

¹⁸ Wa-ra- ngaahn', sa- jah' hnäh' hnëe'.
Jahn' ka-läh' kyah' hnäh'.

¹⁹ Miih- jmi' ga' mo'so- jëe' dsa- jnä'.
Pero hnäh', jëeh' jnä'. Hi- kih' he- chaa-
jñä', he-ja- ba- ja- jmee' chaa- hnäh'.

²⁰ Ma-ja- ga- lä-ngëeh- hnäh', jnä' gyan'
kyaah' Tää- kyaan-, hi- hnäh' kyaah' jnä',
hi- jnä' kyaah' hnäh'.

21 Hi⁻ ma⁻ heeh⁻ mada⁻ kin⁺ mah⁺ høøy⁺, hi⁻ he⁺ hnää⁺ jnä⁺. Hi⁻ hi⁻ hnää⁺ jnä⁺, Tää⁻ kyaan⁺ lä⁻ hnäy⁺ hi⁻ he⁺. Hi⁻ jnä⁺ ka⁻ läh⁺ lä⁻ hnaa⁺ jnih⁺ mah⁺ mi⁺ jnään⁺ hñiin⁺ kiyh⁺.

22 Mah⁺ ga⁻ jäh⁺ Juda (pero ja⁻ he⁺ Iscariote):

—Dsa⁻ jøøh⁺ kyaan⁺, ¿he⁻ la⁺ ma⁻ la⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ ba⁺ mi⁺ jnääh⁺ hñaa⁺, mah⁺ sa⁺ mi⁺ jnääh⁺ hñaa⁺ kih⁺ lä⁻ jëe⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺?

23 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Jesús sñyh⁺:

—Hi⁻ hnää⁺ jnä⁺, høøy⁺ juu⁺ kin⁺, hi⁻ Tää⁻ kyaan⁺ lä⁻ hnäy⁺ hi⁻ he⁺. Mah⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ Tää⁻ dsa⁻ tooh⁺ jnääh⁺ kyaayh⁺.

24 Hi⁻ sa⁺ hnää⁺ jnä⁺, sa⁺ høøy⁺ juu⁺ kin⁺. Hi⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻ nuuh⁻ hnäh⁺, ja⁻ juu⁺ ki⁺ hñiin⁺ ja⁻, juu⁺ kih⁺ Tää⁻ hi⁻ ga⁻ chee⁺ jnä⁺ ba⁺ ja⁻.

25 'Hlëëhn⁺ hnäh⁺ lä⁻ jëe⁺ juu⁺ la⁻, ta⁻ ko⁻ jiih⁺ gyan⁺ kyaah⁺ hnäh⁺.

26 Pero wa⁻ ra⁻ ngaahn⁺, kwaan⁺ ki⁺ jnä⁺, chee⁺ Tää⁻ jaa⁻ hi⁻ kwa⁺ be⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Hi⁻ he⁺ he⁺ jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngii⁺ hi⁻ heeh⁺ hnäh⁺ ga⁻ lä⁻ jëe⁺ ba⁺, hi⁻ jmeey⁺ lä⁻ dsooh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ lä⁻ jëe⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ hlëëhn⁺ hnäh⁺.

27 'Jnä⁺ kwan⁺ mah⁺ jmeen⁺ hii⁺ ti⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ hii⁺ ti⁺ kin⁺. Ja⁻ lä⁻ koo⁻ kwa⁺ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ he⁻ kwëëhn⁺ hnäh⁺. Ta⁺ jeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺, ni⁺ ta⁺ wa⁺ gah⁺ hnäh⁺.

28 Ma⁻ nuuh⁻ ba⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ ma⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺. Naahn⁺ hi⁻ jäh⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ka⁻ läh⁺. Cher⁺ mah⁺ dsoo⁺ hnaah⁺ hnäh⁺ jnä⁺, jëe⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ki⁺ jnä⁺ kih⁺ he⁻ naahn⁺ jee⁺ gya⁺ Tää⁻, jëeh⁺ jøøh⁺ gyih⁺ lä⁻ koh⁺ jnä⁺.

29 Ma⁻ jwëëhn⁺ hnäh⁺ juu⁺ la⁻, jää⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻ la⁺. Mah⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ la⁺, ja⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺.

30 'Mo⁺ so⁺ hlëëhn⁺ ga⁺ cha⁻ miih⁻ kyaah⁺ hnäh⁺, jëeh⁺ jäh⁺ hi⁻ sa⁻ llu⁺ hi⁻ jmee⁺ hih⁺ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻. Pero kyaah⁺ jnä⁺ sa⁺ cha⁻ kiyh⁺ ni⁺ miih⁻.

31 He⁻ jmeen⁺ lä⁻ koo⁻ mada⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁺ Tää⁻ kin⁺ ba⁺, mah⁺ lä⁻ ja⁻ lä⁻ ñe⁻ dsa⁻ hi⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁺ la⁻, jnä⁺ hnaan⁺ Tää⁻.

'Noo⁻ hnäh⁺, man⁺.

15

Chaah⁺ wii⁻ jëh⁺ kyaah⁺ sa⁺ goh⁺ kih⁺

1 'Jnä⁺ he⁺ laan⁺ lä⁻ koo⁻ chaah⁺ wii⁻ jëh⁺ he⁻ llu⁺ go⁻ te⁻. Tää⁻ kyaan⁺, hi⁻ he⁺ mi⁻ llu⁺ chaah⁺ wii⁻ jëh⁺ ja⁻.

2 Hnäh⁺ lä⁻ jëe⁺ sa⁺ goh⁺ he⁻ choo⁺ kin⁺, he⁻ sa⁺ hii⁻ mii⁺. Hi⁻ lä⁻ jëe⁺ sa⁺ goh⁺ he⁻ hii⁻ mii⁺, mi⁻ lluy⁺ mah⁺ jäh⁺ na⁻ jngii⁺. Mah⁺ lä⁻ ja⁻ hii⁻ cha⁻ ga⁺ miih⁻ mii⁺.

3 Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁻ na⁻ jngëe⁺ hnäh⁺ lä⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻ heeh⁻ hnäh⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ hlëëhn⁺ hnäh⁺.

4 Jäh⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁺ jnä⁺, hi⁻ jnä⁺ jän⁺ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁺ hnäh⁺. Lä⁻ koo⁻ sa⁺ goh⁺ kih⁺ chaah⁺ wii⁻ jëh⁺, sa⁺ le⁺ hii⁺ mii⁺ kih⁺ hñii⁺, cher⁺ mah⁺ sa⁺ na⁻ choo⁺ hñii⁺ chaah⁺ kih⁺. Ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ cher⁺ mah⁺ sa⁺ tääh⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁺ jnä⁺.

5 'Jnä⁺ he⁺ laan⁺ chaah⁺ wii⁻ jëh⁺. Hnäh⁺ he⁺ laah⁺ sa⁺ goh⁺ kih⁺. Dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁺ jnä⁺ hi⁻ jnä⁺ chehn⁺ koo⁻ hweh⁻ kyaayh⁺, he⁻ lä⁻ ja⁻ ba⁺ hii⁻ cha⁻ miih⁻ mii⁺. Jëeh⁺, cher⁺ mah⁺ sa⁺ laah⁺ hnäh⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, ni⁺ miih⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ le⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺.

6 Hi⁻ sa⁺ jäh⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, hi⁻ he⁺ jäh⁺ ta⁺ ka⁺ hne⁻. Le⁺ kiyh⁺ lä⁻ koo⁻ la⁺ kih⁺ sa⁺ goh⁺ chaah⁺ wii⁻ jëh⁺ he⁻ ma⁻ na⁻ hna⁺. Mah⁺ wa⁻ ra⁻ ga⁻ lä⁻ kii⁺, juuh⁺ dsa⁻ mah⁺ jëy⁺ kyaah⁺ je⁻.

7 'Cher⁺ mah⁺ tääh⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻ kyaah⁺ jnä⁺ hi⁻ jäh⁺ juu⁺ kin⁺ kyah⁺ hnäh⁺, ngii⁺ lä⁻ jëe⁺ he⁻ hnooh⁻ hnäh⁺. Hñaa⁺ ba⁺ hnäh⁺.

8 Dsa⁻ lä⁻ jnä⁺ he⁻ laa⁺ jøøh⁺ Tää⁻ kyaan⁺ jee⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ cha⁻ miih⁻ ta⁺ llu⁺, hi⁻ lä⁻ jwë⁺ ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺ lii⁻ laah⁺ hnäh⁺ discípulo kyaan⁺.

9 Lä⁻ koo⁻ ma⁻ lä⁻ hnää⁺ Tää⁻ jnä⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ ma⁻ lä⁻ hnaan⁺ hnäh⁺. Lä⁻ ma⁻ dsoo⁺ ja⁻ ba⁺ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ hnaan⁺ hnäh⁺.

10 Cher⁺ mah⁺ høøh⁻ hnäh⁺ lä⁻ jëe⁺ mada⁻ he⁻ jmeen⁺ kyah⁺ hnäh⁺, lä⁻ ma⁻ dsoo⁺ ja⁻ ba⁺ hoh⁺ hnäh⁺ he⁻ hnaan⁺ hnäh⁺. Jëeh⁺ jäh⁺ ba⁺ lä⁻ na⁻ ma⁻ jmeen⁺. Ma⁻ høøn⁺ lä⁻ jëe⁺ mada⁻ he⁻ ga⁺ jmee⁺ Tää⁻ kin⁺, hi⁻ lä⁻ ma⁻ choohn⁺ ja⁻ ba⁺ koo⁻ hweh⁻ he⁻ hnäy⁺ jnä⁺.

11 'Lä⁻ jëe⁺ he⁻ la⁻ ma⁻ hlëëhn⁺ mah⁺ wa⁺ jëe⁺ hoh⁺ hnäh⁺ lä⁻ koo⁻ jëe⁺ dsen⁺, heh⁺ lä⁻ ja⁻ wa⁺ na⁻ hñaa⁺ he⁻ jëe⁺ hoh⁺ hnäh⁺.

12 He- la- ja- mada- he- jmeen- kyah- hnäh'. Wa' lä-hnaah- hnäh' dsa-kyaa- hnäh', ja-ba' lä-ko- ma-lä-hnaan- hnäh'.

13 Ni- jaa- sa- chaa- hi- hnää' dsa- cha-ga-mi-ih- lä-ko- ja- hi- kwaa- hñii- he- juuy- kih' ome- kyaa'.

14 Ome- kyaan- laah- hnäh', cher-mah- jmeeh- hnäh' lä-jē- mada- he- jmeen- kyah- hnäh'.

15 Sa- tēehn- hnäh' moz-. Jēeh' moz- sa- ñe- he- hñdsē- jmee- dsa-jmuy-. Tēehn- hnäh' ome- kyaan- ba', jēeh' lä-jē- he- ma-nuun- kih' Täa- kyaan-, ma-mi-jnäan- kyah- hnäh'.

16 Ja- he- hnäh' ga-lleeh- hnäh' jnä'. Jnä- ba' ga-lleeh- hnäh' hi- ga-hñaan- hnäh' mah' go-jmeeh- hnäh' ta- kin-. Hi- ya-hñi- kwee- ta- kyah- hnäh', lä-ja- jä- ko- hweh- ka-läh'. Mah' lä-ja-, lä-jē- he- ngiih- hnäh' kih' Täa- lä-hih- kin-, kway- ba'.

17 He- la- ba- ja- mada- he- jmeen- kyah- hnäh': Wa' hnaah- hnäh' dsa-kyaa- hnäh'.

Na-høøh' dsa- kih' Jesús, lä-ja- kih' dsa- kyaay'

18 Cher-mah- dsa- jmi-gyuu- la- na-høøh- kyah- hnäh', ma- ñeh- ba' hnäh', jää- ga- jnä- ga-lä-høøy- kin-.

19 Wa-ra- jäh- kih' laah- hnäh' hi- kyaa- jmi-gyuu- la-, dsa- chaa- jmi-gyuu- la- lä-hnää' hnäh' lä-ko- hnäy- hi- laa- kyaay'. Pero ga-lleeh- hnäh' jee- kih' hi- tääh- jmi-gyuu- la-, he-ja- hi- tääh- jmi-gyuu- la- na-høøh- kyah- hnäh', jēeh' mo-so- laah- hnäh' dsa- kyaay'.

20 Mi-dsooh- hoh- hnäh' juu- he- ma-jwēeh- hnäh'. Jaa- moz-, sa- jøøy- ga- lä-ko- dsa-jmuy-. Cher-mah- dsa- ga-jmeeh- jnä', ja-ba' lä-ja- jmeeh- dsa- hnäh' ka-läh'. Hi- cher-mah- ga-høøy- juu- kin-, ja-ba' lä-ja- høøy- juu- kyah- hnäh' ka-läh'.

21 Lä-ja- jmeey-, jmeeyh- hnäh' kwaat- kin-, jēeh' sa- kyuy- Dio hi- ga-chee- jnä'.

22 Wa-ra- jäh- kih' sa- ma-jan- hi- ni- sa- ga-hlēeh- jnih-, sa- ma- lä-ñey- kih' dso'kye-. Pero na-, ma-na-bäy- h-, mo-so- le- jäh- sa- ñey-.

23 Hi- na-høøh- kin-, ja-ba' lä-ja- na-høøy- kih' Täa- kyaan- ka-läh'.

24 Wa-ra- jäh- kih' sa- ga-jmeen- he- juh-gaa- jee- kiyh-, he- sa- ma-jmee- ni- jaa-, sa- ma- lä-ñey- kih' dso'kye-. Pero na- he- ma-jēey- lä-ja-, mah- na-høøy- kin-, hi- na-høøy- kih' Täa- kyaan- ka-läh'.

25 Lä-ja- dsa-lä-te- lä-ko- na-sii- nē- ley: Ni- mi-ih- sa- cha- he- kih' he- ga-lä-häy- jnä'.

26 Pero wa-ra- ja- hi- noo- nē- kyah- hnäh', hi- he- jmee- ju-dsoo- kin-. Hi- he- ya-hēē- kih' Täa- mah- cheen- jee- kyah- hnäh'. Hi- he- he- Jmi-llē- Na-jngii'.

27 Hi- hnäh' ka-läh', jmeeh- hnäh' ju-dsoo- kin-, kih' he- ga-jmeeh- hnäh' ko-jøh- kyaah- jnä' lä- ma-to-nē'.

16

Jēē- wii- discípulo kyaa- Dio

1 Lä-jē- he- la- ma-hlēeh- hnäh' mah- sa- cha- he- kih' jeh- hoh- hnäh'.

2 Hwēē- dsa- hnäh' gwah- mäh- jee- dsa-kuh- hnäh' hi- lloo- jmi- wa-ra- ga-jngiih- wa- hi- cha- hi- kyah- hnäh', lä-ko- he- jmeey- ta- kih' Dio ba- ja- laay'.

3 Lä-ja- jmeey- kyah- hnäh', jēeh' sa- kyuy- Täa-, ni- sa- kyuy- jnä'.

4 Ma-jwēeh- hnäh' lä-jē- he- la- mah- wa-ra- ga-tē- jee- dsa-ngēeh- hnäh' lä-ja-, ja-ga- lä-dsooh- hoh- hnäh' lä-ko- jwēeh- hnäh' la-. Sa- ga-jwēeh- hnäh' lä-la- lä- ma- to-nē-, jēeh' gyan- kyaah- hnäh'.

He- la- na- jmee- Jmi-llē- Na-jngii'

5 Pero na-, naahn- jee- gya- hi- ga-chee- jnä- hi- ni- jaa- hnäh' sa- ngiih- hnäh' juu- kin-: "¿Ha- na- gwaah?"

6 Pero meeh- hoh- hnäh' cha-mi-ih- kih' he- ma-jwēeh- hnäh' lä-la-.

7 Ma-ra- ju-dsoo- he- jwēeh- hnäh'. He- llu- kyah- hnäh' ba- ja- he- naahn-. Jēeh', cher-mah- sa- ngaahn-, sa- jä- hi- noo- nē- kyah- hnäh'. Pero cher-mah- ngaahn-, cheen- hi- he- kyah- hnäh'.

8 Hi- wa-ra- ja- hi- he-, jmeey- lä-ngēē- dsa- jmi-gyuu- he- täy- kyaah- dso'kye-,

hi mi-jnääy he chaa jaa hi lluu go-te, hi lä ja he lla Dio ta.

9 Mi-jnääy he tääh dsa kyaah dso'kye, kih he sa heeyh jnä.

10 Lä ja mi-jnääy, jnä he hi lluu, jëeh naahn kih Tää kyaan hi mo-so jëeh jnä.

11 Hi mi-jnääy he lla Dio ta kih dsa, jëeh hi sa llui hi jmee hih jmi-gyuu la ma-na-bääh kyaah dso'jwii.

12 'Cha ga he hnoon jwëehn hnäh, pero sa lä ngëeh hnäh na ga jah.

13 Pero wa-ra ja jmi-llä hi laa ju'dsoo, hi he jää hnäh mah lä ngëeh hnäh na-hñaa lä jëe ha lä la ju'dsoo. Jëeh sa hlëeyh jee tëey hñiyy. Hlëeyh he nuuy ba hi jmeey lä ngëe dsa lä jë he na ga jä.

14 Jmeey lä ngëeh hnäh lä koo laa jnä, lä ja mi-jnääy he laan jøøh.

15 Laan ja ba lä koo laa Tää. He ja ba na ma-jwahn, jmeey lä ngëeh hnäh lä koo laa jnä.

16 Ko-hwëe ga, mo-so jëeh jnä. Hi koo ga ko-hwëe, jëeh jnä ka-läh, ja ga naahn jee gya Tää.

Hi-meeh dsë lä chaa llui

17 Ja ga ga ngii jnääh juu kih dsa kyaah jnääh:

—Hee na he hlëeyh jne he jäyh lä na: “Ko-hwëe ga, mo-so jëeh jnä, hi koo ga ko-hwëe, jëeh jnä ka-läh, ja ga naahn jee gya Tää?”

18 Ma' chiih ga jnääh dsa kyaah jnääh: —Hee na he jäyh: “Ko-hwëe ga?” Sa ngëe jne hee na hlëeyh.

19 Ñe ba Jesús he ma hnøø jnääh ma ngii jnääh juu kiyh. He ja ga siiyh jnääh:

—Ma jwëehn hnäh ko-hwëe ga, mo-so jëeh jnä hi koo ga ko-hwëe, jëeh jnä ka-läh. ¿Che he la na he ngii hnäh juu kih dsa kyaah hnäh?

20 Ma-ra ju'dsoo jwëehn hnäh, ja ki'hooh hnäh jwërte pero dsa jmi-gyuu la lä chaay llui. Ko-hwëe ba ja, ja ti-meeh hoh hnäh, ja ga jëe hoh hnäh go-te.

21 Wa-ra ga tē jee lä chaa gyuu kyaä jaa dsa-mé, jëey wii, jëeh ma-tē jee lä chaa gyuu kyaay. Pero ma-ngëe ma-lä chaa gyuu kyaay, mo-so dsooh dsëy wii he ma-jëey ja, kih he chaay llui he ma-lä chaa jaa gyuu kyaay.

22 Ja ba lä ja ti-meeh hoh hnäh na. Pero koo ka-läh jëen hnäh, ja ga jëe hoh hnäh, hi ni jaa sa le jñuuh lä koo te he jëe hoh hnäh.

23 Jmii ja, mo-so ngii hnäh juu kin ni miih. Ma-ra ju'dsoo jwëehn hnäh, lä jë go-te he ngii kih Tää lä hih kin, kway ba.

24 Lä jiih ma-ya-nøø jne, ni miih sa cha he ma-ngii hnäh lä hih kin. Ngii hnäh mah hñah hnäh hi lä ja, jëe hoh hnäh go-te.

Ga-lih Jesús ga-lla dsëey he hlih he cha jmi-gyuu

25 Ma-hlëehn hnäh lä jë he la kyaah juu na-hmäa. Ma-ngoo ga-tē hor jee mo-so hlëehn hnäh juu na-hmäa. Na-hñaa lä jëe ba jmeehn juu kyah hnäh ha lä la kih Tää.

26 Ma ja ngii hnäh kih Dio lä hih kin. Sa jwëehn hnäh ngiin kyah hnäh kih Tää.

27 Hnäa Tää hnäh, jëeh ma-lä hnaah jnä hi ma-lä dsoo ba hoh hnäh he jan kih Tää.

28 Kih Tää ba ya hëen mah jan jmi-gyuu la. Na ya hëen jmi-gyuu la mah naahn ka-läh jee gya Tää —ga jah Jesús siiyh jnääh.

29 Mah ga jah jnääh:

—Na ga hlëeh jëe go-te, mo-so hlëeh juu na-hmäa.

30 Na ga ma-lä ngëe jnääh, kyuuh ba hne ga-lä jë go-te. Kyah hne sa jmee bii, ngii dsa juu, jëeh ma-ñeh ba hne he huu dsë jmeey. He ja ba na ma-lä dsoo dsë jnääh ya hëeh kih Dio.

31 Mah ga jah Jesús siiyh:

—¿Che na ga ma-lä dsoo hoh hnäh?

32 Ma-ngoo ga-tē hor hi hor ja ma-tøøhn na ga jah he sa jñee hnäh mah beeh jnä. Pero sa jan hñiin go-te, Tää kyaan kyaah jnä.

33 Lã-jë⁺ he⁻ la⁻ ma⁻hlëeh⁻ hnäh⁻ mah⁻ ta⁻la⁻ki⁻jnã⁻ hñi⁻ tii⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Jmi⁻gyuu⁻ la⁻ jëeh⁻ hnäh⁻ he⁻ wñi⁻. Pero wa⁻ cha⁻ o-jøh⁻ dsë⁻ kyah⁻ hnäh⁻, jëeh⁻ ma⁻lihn⁻ ma⁻lla⁻dsëen⁻ kih⁻ he⁻ hñih⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ -ga⁻jäh⁻ Jesús sñih⁻ dsa⁻ kyaah⁻.

17

Ga⁻ngñi⁻ Jesús kih⁻ discípulo kyaah⁻ kih⁻ Dio

1 Ma⁻ngëe⁻ ma⁻hlëeh⁻ Jesús lä-jë⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻jëe⁻ ta⁻ gyuu⁻ mah⁻ ga⁻jäyh⁻:

-Tää⁻ kyaan⁻, ma⁻dsëe⁻ hor⁻. Mi⁻jnää⁻ jooh⁻ he⁻ laay⁻ jøøh⁻ mah⁻ lä-ja⁻, jooh⁻ mi⁻jnääy⁻ hne⁻ he⁻ laah⁻ jøøh⁻ ka⁻läh⁻.

2 Hne⁻ ga⁻hñaa⁻ jnä⁻ mah⁻ jmeen⁻ hih⁻ kih⁻ ga⁻lä-jëe⁻ dsa⁻. He⁻ja⁻ na⁻na⁻ jwë⁻ kin⁻ jmeen⁻ chaa⁻ tää⁻ ga⁻lä-jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻kwëeh⁻ jnä⁻.

3 He⁻ kyuu⁻ dsa⁻ hne⁻, ma⁻la⁻ ja⁻ hne⁻ ba⁻ laah⁻ Dio jøøh⁻, hi⁻ he⁻ kyuu⁻ Jesu-cristo hi⁻ ga⁻cheeh⁻, he⁻ la⁻ ba⁻ ja⁻, he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻ tää⁻.

4 Ma⁻mi⁻jnään⁻ hne⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ laah⁻ jøøh⁻. Ma⁻hñaa⁻ ba⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻kwëeh⁻ jnä⁻ jmeen⁻.

5 Na⁻ na⁻ Tää⁻, mi⁻jnää⁻ he⁻ laan⁻ jøøhn⁻ ya⁻jwñi⁻ kyah⁻, ja⁻ba⁻ lä-koo⁻ jøøhn⁻ ma⁻ laan⁻ kyaah⁻ hne⁻, jää⁻ ja⁻ ga⁻nøø⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

6 Ma⁻mi⁻jnään⁻ hne⁻ kih⁻ lä-jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻kwëeh⁻ jnä⁻. Hi⁻ he⁻ ma⁻ laa⁻ kyaah⁻ mah⁻ ga⁻kwëeh⁻ jnä⁻, hi⁻ ga⁻høøy⁻ juu⁻ kyah⁻.

7 Na⁻ ma⁻lä-kyuu⁻yh⁻, he⁻ ja⁻ kyah⁻ ba⁻ ja⁻ lä-jë⁺ he⁻ ga⁻tøøh⁻ goon⁻.

8 Jëeh⁻, lä-jë⁺ juu⁻ he⁻ ga⁻chiih⁻ jnä⁻, ma⁻hlëeh⁻ jnih⁻ hi⁻ ga⁻heeyh⁻ ba⁻. Ma⁻lä-hee⁻ bih⁻ he⁻ ya⁻hëen⁻ kyah⁻. Hi⁻ ma⁻lä-dsoo⁻ ba⁻ dsëy⁻, hne⁻ he⁻ ga⁻cheeh⁻ jnä⁻.

9 He⁻ja⁻ ngiin⁻ kiyh⁻, ja⁻ kih⁻ lä-jëe⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻. Ngiin⁻ kih⁻ hi⁻ ga⁻kwëeh⁻ jnä⁻ ba⁻, jëeh⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻ laa⁻ dsa⁻ kyaah⁻.

10 Lä-jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ laa⁻ kyaan⁻, he⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ laa⁻ kyaah⁻. Hi⁻ lä-jëe⁻ hi⁻ laa⁻ kyaah⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ laa⁻ kyaan⁻ ka⁻läh⁻. Ta⁻la⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻ ga⁻lä-jnä⁻ he⁻ laan⁻ jøøhn⁻.

11 Mo⁻so⁻ gya⁻ ga⁻jnã⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Pero dsa⁻ kyaan⁻, jä⁻ gyih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Hi⁻ jnä⁻ naahn⁻ kyah⁻. Tää⁻ kyaan⁻, hne⁻ hi⁻ na⁻jngëe⁻, hää⁻ kyaah⁻ be⁻ kyah⁻ lä-jëe⁻ hi⁻ ga⁻kwëeh⁻ jnä⁻, mah⁻ ja⁻ leey⁻ koo⁻ ba⁻, ja⁻ba⁻ lä-koo⁻ laa⁻ jne⁻ koo⁻ ba⁻.

12 Ta⁻ko⁻jiih⁻ ma⁻gyan⁻ kyaah⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ma⁻ hää⁻ jnih⁻ kyaah⁻ be⁻ kyah⁻. Ga⁻hään⁻ hi⁻ ga⁻kwëeh⁻ jnä⁻. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻hëe⁻. Ma⁻la⁻ jaa⁻ hi⁻ nøø⁻ juu⁻ dsa⁻hëe⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ ga⁻hëe⁻ go⁻te⁻, mah⁻ lä-ja⁻ lä-te⁻ lä-koo⁻ na⁻sñi⁻ juu⁻ kyah⁻.

13 Na⁻ naahn⁻ jee⁻ ñeh⁻ hne⁻. Ta⁻ko⁻jiih⁻ gyan⁻ ko⁻hwëe⁻ ga⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ma⁻hlëeh⁻ ba⁻ jnih⁻ lä-jë⁺ he⁻ la⁻, mah⁻ jëe⁻ dsëy⁻ lä-koo⁻ jiih⁻ jëe⁻ dsën⁻.

14 Ma⁻ngëen⁻ lä-jë⁺ juu⁻ kyah⁻ kih⁻ hi⁻ he⁻. Hi⁻ ga⁻lä-høøh⁻ dsa⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ kiyh⁻, kih⁻ he⁻ mo⁻so⁻ laay⁻ kih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ja⁻ba⁻ lä-koo⁻ sa⁻ laa⁻ jnä⁻ kih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

15 Sa⁻ ngiin⁻ kyah⁻ mah⁻ hwëeyh⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Ngiin⁻ kyah⁻ mah⁻ hääh⁻ hñih⁻ kih⁻ he⁻ hñih⁻ ba⁻.

16 Sa⁻ laay⁻ kih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ja⁻ba⁻ lä-koo⁻ sa⁻ laa⁻ jnä⁻ kih⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

17 Jmääy⁻ cha⁻ ga⁻miih⁻ na⁻jngëey⁻ kyaah⁻ ju⁻dsoo⁻ kyah⁻. Jëeh⁻ juu⁻ kyah⁻, la⁻ ju⁻dsoo⁻ jmäh⁻ ba⁻.

18 Lä-koo⁻ ga⁻cheeh⁻ jnä⁻ jee⁻ tääh⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻, ja⁻ba⁻ lä-ja⁻ ga⁻chee⁻ jnih⁻ jee⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ tääh⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

19 Kwaat⁻ kih⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻ na⁻ he⁻ ngëen⁻ hñiin⁻ kyah⁻. Mah⁻ lä-ja⁻ hi⁻ he⁻ lee⁻ na⁻jngëe⁻ go⁻te⁻.

20 Ja⁻ ma⁻la⁻ kih⁻ hi⁻ la⁻ ngiin⁻. Lä-ja⁻ ngiin⁻ ka⁻läh⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ ga⁻heeh⁻ jnä⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻nuuy⁻ juu⁻ kih⁻ hi⁻ he⁻.

21 Mah⁻ lee⁻ koo⁻ ba⁻ jee⁻ lä-jëe⁻, lä-koo⁻ laah⁻ hne⁻ kyaah⁻ jnä⁻ Tää⁻, hi⁻ jnä⁻ kyaah⁻ hne⁻. Lä-ja⁻ lee⁻ koo⁻ ba⁻ jee⁻ lä-jëe⁻ hi⁻ he⁻ kyaah⁻ jne⁻. Mah⁻ lä-ja⁻, hi⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ lä-dsoo⁻ dsë⁻, hne⁻ he⁻ ga⁻cheeh⁻ jnä⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

22 Lä-koo⁻ ma⁻mi⁻jnään⁻ jnä⁻ kih⁻ dsa⁻, lä-ja⁻ ma⁻mi⁻jnään⁻ hñiin⁻ kiyh⁻, mah⁻ lä-ja⁻ leey⁻ koo⁻ ba⁻, lä-koo⁻ laa⁻ jne⁻.

23 Jnā' laan' kyaah' jnih', hi' hne' laah' kyaah' jnā', mah' lä'ja' dsa'taayh' kwee' go'te' leey' koo' ba'. Lä'ja' lä'ngëe' dsa' jmi-gyuu' la-, hne' ba' ga'cheeh' jnā', hi' lä'ja' lä'ney' ga'lä'hnaah' hnih', ja'ba' lä'koo' hnaah' jnā'.

24 Tää' kyaan', lä'jëe' hi' ga'kwëeh' jnā' he', hnoon' dsa'taayh' kyaah' jnā' ha' jee' naahn' na'gyan'. Mah' jëey' he' ma'llaah' jnā' jøøh', kih' he' ga'lä'hnaah' jnā' jää' ja'ga'nøø' jmi-gyuu' la-.

25 Lluu' laah' hne' Tää'. Dsa' chaa' jmi-gyuu' la-, sa' ma'lä'kyuuy' hne'. Pero jnā', kyuu' hne'. Ma'ñe' ba' dsa' kyaan', hne' ga'cheeh' jnā'.

26 Ma'mi' jnään' kiyh', ha' lä' laah' hne', hi' jmeen' lä'kyuuy' hne' cha'gamiih'. Mah' jnā' he' hään' jee' kiyh' hi' ja'ba' lä'koh' hnaah' jnā', ja'ba' lä'ja' lä'hnaay' dsa'kyaayh'.

18

Ga'saayh' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Ma'ngëe' ma'hlëeh' Jesús lä'ja', jnääh' discípulo ga'nøø' jnääh' kyaayh' ta'hngaah' ko'taa' kih' koo' jmi' he' chee' Cedrón. Jee' ja' ga'tooh' jnääh' kyaayh' jee' na'jnää' chaah' hma' kih' dsa'.

2 Juda ka'läh', hi' ga'hneë' Jesús, ma' kyuu' hne' lä'kaa' jee' ja', jëeh' cha'miuh' jiih' na'nøø' jnääh' discípulo kyaah' Jesús ta'ja'.

3 Jee' ja' ga'lloo' Juda, ma' jää' koo' nää' hløø', kyaah' ko'llaa' poo' hi' ga'chee' jmi-dsa' kaa' hi' hi' ga'chee' fariseo. Ga'lla'näay' jee' ja', chooy' je-, kyey' hma' lle' je-. Kye' hi' kye' ñe', kye' hi' kye' hma'.

4 Pero ma'ñe' ba' Jesús lä'je' go'te', hee' na'jä' ne' kiyh'. Mah' ya'hëey' ta' cha'në' hi' ga'ngiyy' juu' kih' dsa' he':

—¿Hi' na' hnaah' hnäh'?

5 —Ma'ya'nøø' jnääh', hnääh' jnääh' Jesús, dsa' chaa' Nazaret—ga'jäh' dsa' he'.

—Jnā' he' —ga'jäh' Jesús siyh'.

Jee' ja' ma'hää' Juda ka'läh', hi' ga'ngëe' Jesús kih' dsa' he'.

6 Lä'koo' ma' ga'jäh' Jesús “jnā' he'”, ga'tëe' dsa' he' hñii' ta' ka'luu' lä'jiih' ga'saay' hwa'.

7 Koo' ka'läh' ga'ngiyy' Jesús juu' kiyh':
—¿Hi' ba' na' hnaah' hnäh'? —ga'jäh'.
—Jesús, dsa' chaa' Nazaret—ga'jäh' dsa' he'.

8 —Ja' ma'jwëeh' ba' hnäh', jnā' he'? Cher'mah' jnā' hnaah' hnäh', kwa'jwë' wa'lla'nää' hi' tääh' la' —ga'jäh' Jesús siyh'.

9 He' la' ga'la' mah' lä'te' he' ga'jäh' Jesús: “Tää', lä'jëe' hi' ga'kwëeh' jnā', ni' jaa' hi' he' sa' dsa'hëe'.”

10 He'ja' ga'lle' Pee' ñe' kih' mah' ga'kuy' lo'gwa' jwoo' ra'lluu' kih' Malco, hi' ma' laa' jaa' hi' ma' jmee' ta'he' kih' jmi-dsa' jøøh'.

11 Mah' ga'jäh' Jesús siyh' Pee':
—Tøøh' ñe' kyah' neh' loo' kih'. ¿Ja' jmee' bii' kin' jëen' he' wii' la' lä'koo' mada' he' ga'jmeë' Tää' kin'?

Na'jäay' Jesús cha'në' Aná

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 Ja'ga' ngoo' juu' hløø' kyaah' hløø' kyaay' hi' kyaah' poo' kya' dsa' judiu he', mah' ga'saayh' Jesús ga'hñuuy'.

13 To'në' na'jäay' cha'në' Aná, hi' ma' laa' 'dso'jmi' Caifá. Caifá he' ma' kye' ne' kih' lä'jëe' jmi-dsa' jii' ja'.

14 Hi' he' na', hi' ga'taah' dsa' judiu juu' jää', ga'siyyh' he' jmee' bii' juu' jaa' dsa' ñuuh' kih' jwii' goo' jne'.

Ga'hmä' Pee' juu' he' sa' kyuu' Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Ma' lleë' Pee' kaah' kih' Jesús kyaah' jñah' ga' discípulo. Discípulo he' ma' kyuu' ba' dsa'jøøh' kya' jmi-dsa'. He'ja' ga'hey' kyaah' Jesús jee' la' ho'hne' kih' jmi-dsa' jøøh' he'.

16 Pero ta' ka'hne' kih' ho'haah' ja'ba' ma' cheh' Pee'. Ja'ga' ya'hëe' hi' jñah' discípulo he', hi' ma' kyuu' jmi-dsa' jøøh' mah' ga'hlëeyh' kyaah' dsa'më' hi' ma' høø' ho'haah' ja'. Ja'ga' ga'taayh' Pee' ta' cha'neh'.

17 He'ja' ga'jäh' dsa'më' he' siyh' Pee':
—¿Ja' hne' ka'läh' laah' discípulo kya' dsa' ñuuh' oo'?

—Ja' he' jnä' —ga'jäh' Pee'.

¹⁸ Jmii' ja' ma' jmee' gyuu'. Hi' lä'jää' hi' ma' tääh' jmee' ta'he' jee' ja' kyaah' poo', ga'jääy' je' mah' ga'taayh' llooyh'. Jee' ja' ma' cheh' Pee' ka'läh', llooh' je' ko'joh' kyaayh'.

Na'jäy' Jesús cha'né' dsa'ta' kya' dsa' judiu

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ga'löö' jmi-dsa' jööh' ngii' juu' kih' Jesús, hi' ga' he' hi' ma' laa' discípulo kyaay', hi' ha' na' ma' täayh'. Hi' ma' ngiiy' juu' kiyh' ha' lä' la' juu' he' ma' kway'.

²⁰ He'ja' ga'jeeh' Jesús juu' kiyh':

—Jnä'hä' go'te' ga'hläehn' dsa' jmi-gyuu'. Ma' hlääh' jnih' tääh' neh' gwah' mäh' hi' jee' chih' gwah' juuh' jee' dsa'kuh' dsa'goo' jne'. Ni' koo' sa' ga'hläehn' jee' na'hmä'.

²¹ ¿He'la' ngiih' juu' kin'? Ngii' juu' kih' hi' ga'nuu' ba', mah' jäh' he' na' ga'jwahn'. Hi' he' ba' ñe' lä'jäh' hee' na' ga'hläehn'.

²² Lä'koo' ma' ga'jäh' Jesús lä'ja', jaa' poo' kya' dsa' he' hi' ma' cheh' koo' jee' ja', ga'jnooy' mo'né' Jesús.

—¿Ché' lä'na' ba' jiih' juu' kih' dsa'jööh' kya' jmi-dsa'? —ga'jäh' poo' he' siyh'.

²³ —Cher'mah' ma'hläehn' hliih', chiih' jnä' hee' na' he' hliih' ma'ya'hii' hoon'. Hi' cher'mah' ma'hläehn' ba' jnä' ju'dsoo', ¿he'la' jnooh' kin'? —ga'jäh' Jesús siyh'.

²⁴ He'ja' na'hñuuh' Jesús ga'chee' Aná cha'né' Caifá, dsa'jööh' kya' jmi-dsa'.

Koo' ka'läh' ga'hmä' Pee' juu' he' sa' kyuy' Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Lä' ma'cheh' ja'ba' Pee' llooh' je', mah' ga'jäh' dsa' siyh':

—¿Ja' hne' laah' jaa' discípulo kyaay'?

—Jah'hä', ja' he' jnä' —ga'jäh' Pee'.

²⁶ Mah' ga'hlääh' jaa' hi' ma' jmee' ta'he' kih' jmi-dsa' jööh', hi' laa' miih' ööh' hi' ga'ku' Pee' lo'gwa' he', ga'ngiiy' juu' kih' Pee':

—¿Ja' ga'jää'n' hne' kyaayh', jee' na' jnä' chaah' hma'? —ga'jäh' siyh' Pee'.

²⁷ Koo' ka'läh' ga'juu' Pee', hi' lä'chah' ja' ga'hooh' chaah' dsoo'.

Ga'jää' dsa' Jesús cha'né' Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Ja' ga' ga'llee' dsa' Jesús kih' Caifá mah' ga'jääy' ta' né'ta' kih' Pilato. Hor' ja' ma'ngoo' ga'jnä'. Sa' ga'taah' dsa' judiu cha'neh' né'ta' ja' mah' sa' mi'sayh' hñiiy'. Jääh', sa' ma' le' ma' hoooy' jmi' he' kuh' dsa' borrego mäh', wa'ra' jäh' kih' ga'taayh' jee' ja'.

²⁹ He'ja' ya'hää' Pilato ka'hne' ta' jee' ma' täayh' ja' mah' ga'jäh':

—¿Hee' dsoo' bääh' hnäh' dsa' la'? —ga'jäh' Pilato.

³⁰ —Wa'ra' jäh' kih' sa' hlääh' dsa' na', sa' cha' he' kih' ma'ngäe' jnääh' ja'gooh' —ga'jäh' dsa' he' siyh' Pilato.

³¹ —Tee' ba' hnäh' kyah', la' hnäh' ta' kiyh', lä'koo' lle' ley kyah' hnäh' —ga'jäh' Pilato siyh'.

—Pero sa' na'ngé' jnääh' jwé', jngääh' jnääh' ni' jaa' dsa' —ga'jäh' dsa' judiu he'.

³² Lä'ja' ga'lä'te' juu' kih' Jesús lä'koo' ma' ga'jäh' ha' lä' kyaah' ma'juuy'.

³³ Ja' ga' ga'he' Pilato ta' cha'neh' né'ta' kih' mah' ga'tääy' Jesús, ga'ngiiy' juu' kiyh':

—¿Ché' hne' he' dsa'jööh' kya' dsa' judiu? —ga'jäh'.

³⁴ —¿Ché' he' hlääh' kyah' hñaa' he' jwäh' lä'na', o ché' he' ma'hlääh' jñah' ki' jnä'? —ga'jäh' Jesús siyh'.

³⁵ —Ja' he' dsa' judiu jnä'. Dsa'gooh' kyaah' dsa'kaah' kya' jmi-dsa', hi' he' ba' na' ma'ngäe' hne' ta' kin'. ¿Hee' ma'jmeeh'? —ga'jäh' Pilato sih' Jesús.

³⁶ —Ja' jmi-gyuu' la' jmee' jnä' hih'. Wa'ra' jäh' kih' jmee' jnä' hih' jmi-gyuu' la', hi' cha' kaah' kin' sa' kway' jwé' ngäe' dsa' jnä' kih' dsa'goon' hi' laa' ta'. Pero sa' jmee' jnä' hih' jee' la' —ga'jäh' Jesús siyh'.

³⁷ —¿Ché' ma'ra' he' laah' hne' rey ja'? —ga'jäh' Pilato.

—Hne⁻ ba' jwah', jnä' laan' rey. Kih' he⁻ la⁻ ba' ga⁻lä' chaan', hi' jan' jmi⁻gyuu' la⁻ mah' jmeen' ju'dsoo' ba'. Hi' lä' jëë' hi⁻ laa' kyaa' ju'dsoo', nuuy⁻ juu' kin' —ga⁻jäh' Jesús siyh'.

³⁸ —¿Hee⁻ ja⁻, he⁻ la' ju'dsoo'? —ga⁻jäh' Pilato.

*Ga⁻jä' juu' jngü'h' dsa⁻ kih' Jesús
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)*

Lä⁻koo⁻ ma' ga⁻jäyh' lä⁻ja⁻, ya⁻hëy' ngooy' ta' jee' ma' tääh' dsa⁻ judiu, mah' ga⁻siyh'.

—Ni⁻ koo⁻ he⁻ hlih' sa⁻ ma⁻ jnøøhn⁻ kiyh'.

³⁹ Lä⁻jë⁻ jiih⁻ ma' tē⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh', tēh' hnäh' lään' jaa⁻ hi⁻ tih⁻ hoh' hnäh' hi⁻ hää' neh' ñe'. Hnäh' dsa⁻ judiu, ¿che' hnooh⁻ hnäh' mah' lään' rey kyaah' hnäh'?

⁴⁰ Ga⁻lä⁻ jëë⁻ ga⁻tooh' mih', ga⁻jäyh':
—Ta⁻ lää' dsa⁻ na⁻. Lää' Barrabá ba'.
Barrabá he' ma' laa' jaa⁻ dsa⁻ hü⁻.

19

¹ He⁻ja⁻ ga⁻jmeey' Pilato hih' mah' jmi⁻ba' dsa⁻ kih' Jesús.

² Ga⁻ka⁻ hløø' wii⁻ too', ga⁻jmeey' koo⁻ coron mah' ga⁻tooyh⁻ lle' Jesús. Hi' ga⁻kyeh⁻ dsih' koo⁻ hmih⁻ gyuu' läh⁻ lä⁻koh' hmih⁻ he⁻ kēh⁻ rey.

³ —iPeer⁻ jøøh' dsa⁻ ta' kyaa' dsa⁻ judiu! — ma' jäyh'.

Mah' ma' jnoo⁻ hløø' mo⁻ nēy'.

⁴ Ja⁻ ga' ya⁻ hëë' ka⁻läh' Pilato ta⁻ ka'hne' mah' ga⁻siyh' dsa⁻ he':

—Hii⁻ ja⁻ la⁻ kyah' hnäh' mah' jëeh' hnäh' ni⁻ koo⁻ he⁻ hlih' sa⁻ hii⁻ jnøøhn⁻ kiyh'.

⁵ Ja⁻ ga' ya⁻ hëë' Jesús, na⁻ hä' lley' coron he⁻ na⁻ la⁻ kyaah' wii⁻ too', hi' na⁻ kyeyh' koo⁻ hmih⁻ gyuu' läh⁻. Mah' ga⁻jäh' Pilato siyh' lä⁻ jëë' dsa⁻ he':

—Hii⁻ la⁻ dsa⁻ ñuu⁻ na⁻.

⁶ Ma' ga⁻jëë' dsa⁻ kaah' kyaa' jmi⁻ dsa⁻ kyaah' poo⁻ kyaa' gwah', ga⁻tooyh' mih', ma' jäyh':

—Täay' dsöh' hma⁻ cru⁻, täay' dsöh' hma⁻ cru⁻.

Pero ga⁻jäh' Pilato ka⁻läh':

—Tee⁻ hnäh' mah' tää' hnäh' hñaah' dsöh' hma⁻ cru⁻. Jëeh', ni⁻ koo⁻ he⁻ hlih' sa⁻ ma⁻ jnøøhn⁻ kiyh'.

⁷ Mah' ga⁻jäh' dsa⁻ judiu he':

—Cha⁻ ba' ley kyaa' jnääh'. Lä⁻koo⁻ jäh' ley kyaa' jnääh' ää⁻ jmi⁻ juuy'. Jëeh' ga⁻jmäy' hñiiy' Joø' Dio.

⁸ Ma' ga⁻nuu' Pilato lä⁻ja⁻, cha⁻ ga⁻miih⁻ ga⁻lä⁻ goyh'.

⁹ Koo⁻ ka⁻läh' ngaayh' kyaah' Jesús nē⁻ ta' kiyh', mah' ga⁻siyh':

—¿Ha⁻ chaah⁻ hne'?

Pero sa⁻ ga⁻ngii' Jesús go⁻ te' kiyh'.

¹⁰ —¿He⁻ la' sa⁻ ngiih' kin'? ¿Che' sa⁻ ñeh' na⁻ ngēn' jwē' jmeen' hih' mah' tää' dsa⁻ hne⁻ dsöh' hma⁻ cru'? Hi' lä⁻ja⁻ jmeen' hih', mah' lään' hne⁻ —ga⁻jäh' Pilato siyh'.

¹¹ —Ni⁻ miih⁻ sa⁻ na⁻ ngēh' jwē' he⁻ jmeeh' lä⁻ja⁻ kin' wa⁻ ra⁻ jäh' kih' sa⁻ ga⁻kwa' Dio jwē'. He⁻ ja⁻ juuh⁻ ga' la⁻ dso⁻ kye⁻ kih' hi⁻ ga⁻ngēe' jnä' kyah', lä⁻koh' ga' kyah' hñaah' —ga⁻jäh' Jesús siyh'.

¹² He⁻ja⁻ cha⁻ ga⁻miih⁻ ma' hnøø' Pilato ma' lääy' Jesús. Pero dsa⁻ judiu he', ma' tooyh⁻ cha⁻ miih⁻ mih', ma' jäyh':

—Cher⁻ mah' hne⁻ ga⁻lääh' hnih', sa⁻ laah' ome⁻ kyaa' rey to⁻ nē' hi⁻ gya' Roma. Wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ hi⁻ jmää⁻ hñii' rey, la⁻ dsēy' rey to⁻ nē' ba' ja⁻.

¹³ Ma' ga⁻nuu' Pilato lä⁻ja⁻, ga⁻jäy' Jesús ta⁻ ka'hne', mah' ga⁻gyay⁻ jee' jmeey' hih'. Jee' ja⁻ ma' chee⁻ Gabata kyaah' juu' hebreo. Juu' na⁻ hnøø' jäh': jee' ma⁻ na⁻ joo' kuu'.

¹⁴ Ma⁻ ja⁻, hlooh⁻ jmi⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻ borrego mäh', ma⁻ tē' lä⁻ hyoo'. Mah' ga⁻jäh' Pilato sih' dsa⁻ judiu he':

—Hii⁻ la⁻ rey kyaah' hnäh'.

¹⁵ —iWa' juuy', wa' juuy'! iTäay' dsöh' hma⁻ cru⁻! —ga⁻jäh' dsa⁻ he'.

—¿Ha⁻ lä⁻ja⁻ he⁻ tää' jnä' rey kyaah' hnäh' dsöh' hma⁻ cru'? —ga⁻jäh' Pilato siyh'.

—Sa⁻ cha⁻ ga⁻ jñah' rey kyaa' jnääh', ma⁻ la⁻ César ba' —ga⁻jäh' dsa⁻ kaah' kyaa' jmi⁻ dsa⁻ he'.

16 Ja-ga' ga-ngëë' Pilato ja'goo- hløø' mah' tää- dsih' dsoh' hma-cru-. He-ja- ga-tëë- hløø' Jesús.

Ga-tää- dsa- Jesús dsoh' hma-cru'

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Ya-hëë' Jesús jee' ja- ma' kyey- hma-cru-, ngooy' jee' chee- Moo' Lle' Hlii'. Kyaah' juu' hebreo jäh': Gólgota.

18 Jee' ja- ga-tää- dsih' dsoh' hma-cru-, ko-jøh' kyaah' uu' dsa-, ma' jaa- lä-koø- jwoo' kiyh'.

19 Ga-jmee' Pilato mada- he- ga-la' koø- hwëh' he- ga-tøoy' në' hma-cru- he- jäh': "Jesús dsa- chaä- Nazaret, Rey kyaä' dsa- judiu."

20 Jwëë' dsa- judiu ga-hëy' hwëh' ja-, jëeh' ma' jäh' kih' jee' jwii- ja- jee' ga-tää- dsa- Jesús dsoh' hma-cru-, hi- hwëh' he- ma' na-sii- ja- ma' la' kyaah' juu' hebreo, kyaah' juu' griego hi- kyaah' latín ka-läh'.

21 He-ja- lä-jëë- dsa-kaah' kyaä' jmi-dsa- kyaä' dsa- judiu na'nää' na'chiih' Pilato:

—Ta' sii- "Rey kyaä' dsa- judiu." Sii' lä-koø- ga-jäyh' hñiiy' "Jnä' he' laan' Rey kyaä' dsa- judiu."

22 Pero Pilato ga-jëeh- juu' kiyh':

—He- ma-siin', sa' cha- he- kih' mi'siin'.

23 Ma-ngëë' ma-tää- hløø' Jesús dsoh' hma-cru- mah' ga-kay' sa'hmiih- kiyh', ga-jmeey' kye' jwi', ma' koø- jwi' kih' lä-jaa- hløø'. Hi- ga-ka' hløø' sa'hmiih- he- ma' na-lääy- he- ma' la' koø- ta-jmaah' koø- dsaa'.

24 Mah' ga-siiyh' dsa-kyaayh':

—Sa' wa' gyiin'. Wa' koohn' suert ba', wa' jëen' hi- tëë'.

Kyaah' lä-ja- ga-lä-te' lä-koø- na-sii- juu' kih' Dio, he- jäh': "Ga-ti' ga-llooh' dsa- hmiih- kin', mah' ga-kooyh' suert kih' hmiih- kyoo- kin' he- ma' na-lään-." Lä-ja- ga-jmee' hløø' he'.

25 Ma' cheh' choo' Jesús koo' hma-cru- kiyh', kyaah' dsa-më' øøh- chooy', kyaah' María më' Cleofa, hi- kyaah' María Magdalena ka-läh'.

26 Ma' ga-jëë' Jesús choo', kyaah' discípulo hi- ga-lä-hnäy' cha-miuh-, mah' ga-siiyh' chooy':

—Dsa-më', hii- jooh- cheh' na-.

27 Ja-ga' ga-hlëëyh' discípulo he':

—Hii- maa' kyaah' cheh' na-.

Lä-chañ' ja- ga-tëë- discípulo he' choo' Jesús cha'neh' kih'.

Ga-juu' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Ma' ga-ngëë' he- ja-, ma-ñe- ba' Jesús ga-hñaa- ba' lä-jë- he- ma' lle' kiyh'. Hi- mah' lä-te' lä-koø- na-sii- juu' kih' Dio, ga-jäyh':

—Lä-kii- dsën'.

29 Jee' ja- ma' chih' koø- mi'dsuu' he- ma' haa' jmiih- jiih-. Mah' ga-mi-gyuh' dsa- koø- mi'joo- kyaah' jmiih- jiih- ja-. Mah' ga-lla-lley' lle' koø- sa'goh' hma- hisopo, ga-choo' dsa- lä- ga-të' hoo' Jesús.

30 Ma' ga-hih' Jesús jmiih- jiih- ja-, ga-jäyh':

—Ma-hñaa- ba' lä-jë-.

Lä-chañ' ja- ga-tøyh' lley', ga-juuy'.

Jaa- hløø' ga-jmee' dsoo' dsoh' mo-miih- kih' Jesús

31 Ma'ja- hlooh- jmiih' he- kuh- dsa- borrego mäh'. Sa' ma' hnøø' dsa- judiu ma' jä' dsa- dsoh' hma-cru- wa-ra- ga-taayh' teeyh- dsëy'. Jëeh' jmiih' ja- ma' la' juuh- ga' kih' jee' lä-jë- jmiih' he- teeh- dsa- dsë'. He-ja- ga-ngiiy' kih' Pilato mah' ma' jmeey' hih' he- ma' jøoy' kyey' hi- ma' jñaay' hi- ma' chaä- dsoh' hma-cru- mah' tëëy- ga-juh-.

32 He-ja- na'nää' hløø' mah' ga-jøoy' to-në' kye- hi- ma' taa' dsoh' hma-cru- koo' kih' Jesús. Ja-ba' lä-ja- ga-jmeey' kih' hi- ma' taa' jyoh' ko-jwoo' kiyh' ja-.

33 Ma' ga-lla-näy' jee' ma' taa' Jesús, ga-jëëy' ma-na-juuy', he-ja- mo-so' ga-jøoy' kye' Jesús.

34 Ma'ke- ma-na-juuy', jaa- hløø' ga-ka' hma- lle' ñe' chuyh- kih', ga-jmeey' dsoo' mo-miih- kih' Jesús. Lä-chañ' ja- ga-tuu- jma- kyaah' jmiih-.

³⁵ Hi- ga-jëe' ha- lä- ga-la', hi- he' jmee- ju'dsoo'. Hi- juu' kiyh' la' dsoo'. Hi- he' ñe- kwee- he- jäyh' ju'dsoo'. Hi- ga-jmeey' ju'dsoo' mah' lä-ja- ka-läh' lä-dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesús.

³⁶ Lä-ja- ga-la', mah' lä-te' lä-koō- na-sii- juu' kih' Dio: “Ni- koō- moo' kiyh' sa- jøø' dsa-.”

³⁷ Hi- lä-ja- jee' jyoh' na-sii- juu' kih' Dio: “Dsa- hi- ga-jmee' dsoo' kiyh' jëey' ka-läh'.”

Ga-haay' Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Ma-ngëe' he- ja-, José dsa- cha- Ari-matea ga-ngiiy' kih' Pilato mah' kway' jwë' kooy- jmi-ngo' kih' Jesús. José ma' laa' jaa- discípulo kyaah' Jesús jee' na-hmäa', jëeh' ma' gayh' dsa- judiu. Ga-kwa' ba' Pilato jwë'. He-ja- ngooy' na-kiyy' jmi-ngo' kih' Jesús.

³⁹ Ngoo' ka-läh' Nicodemo hi- ñee' ta-la- hwë' na-hnääh- Jesús. Ma' kyey- koō- gyii' gya' kil naa' mi-jwii-, he- ma' la' mirra na-kaah- na-gwëeh- kyaah' áloes.

⁴⁰ He-ja- lä-uu' dsa- he', ga-jñaay' Jesús mah' ga-gyaayh- koō- hmiih- gyuh' kyaah' naa' mi-jwii- ja-, lä-koō- tëe' jmee' dsa- judiu ma' haay- hlii' kyaay'.

⁴¹ Jee' ga-tää- dsa- Jesús dsoh' hma-cru-, ma' na-jnäa' chaah' hma-. Hi- jee' chaah' hma- ja-, ma' la' koō- to-høø- hmëe', jee' sa- ga- ma-taayh' ni- jaa- hlii'.

⁴² Jee' ja- ga-kye- dsa- jmi-ngo' kih' Jesús, kih' he- hlooh- jmi- he- kuh- dsa- judiu borrego mäh', hi- jäh- ba' la' to-høø- ja- ka-läh'.

20

Ga-lä-jiih' Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ To-në' jmi- kih' seman-, tiih- na-hoo- ga', ñee' María Magdalena jee' ma' la' to-høø- ja-. Mah' ga-jëey' ma' kye- ta- koo' mi'kuu' he- ma' na-jnë- hoo' to-høø- ja-.

² Ja-ga' ngooy' ko-chih' kih' Simón Pee' kyaah' kih' jñah' discípulo hi- ga-lä-hnäa' Jesús, mah' ga-siiyh'.

—Ma-llee- dsa- neh- to-høø- Dsa-jøøh' jnän'. Sa- ñe' jne' ha- ta- ma-jäay'.

³ Mah' ngoo' Pee' kyaah' jñah' discípulo he' na-jëey- jee' ma' la' to-høø- ja-.

⁴ Lä-uu' ga-näa' cha-hlii-. Pero jñah' discípulo he' ga-hlii' cha-ga-miih- lä-koō' ga' Pee'. Hi- he' ga-lloo' to-në' jee' ma' la' to-høø- ja-.

⁵ Ga-jluuy' hñiiy' mah' ga-jëey'. Ma-la- hmiih- he- ma' na-läa- Jesús ja-ba' ga-jëey' neh- too- ja-. Ja- jiih' mo-so' ga-hey' neh- to-høø- ja-.

⁶ Ja-ga' ga-lloo' Pee'. Hi- he' ba' ga-he' ga-të' neh- to-høø- ja-. Ma-la- sa-hmiih- he- ma' na-läa- Jesús ba' ga-jëey' ma' kye- neh- jee' ja-.

⁷ Hi- ga-jëey' hmiih- sa-luu- he- ma' na-gyoh' lle' Jesús, mo-so' kye- ko-jøh' kyaah' hmiih- he- ma' na-läay- ja-. Ma' kye- ma-na-gyoh' ta- koo' ba'.

⁸ Ja-ga' ga-he' ka-läh' hi- jñah' discípulo, hi- ga-lloo' to-në' he', neh- to-høø- ja-. Ga-jëey' kwee-, ja-ga' ga-lä-dsoo' dsëy'.

⁹ Jëeh', sa- ga' ma-lä-ngëey' lä-koō- na-sii- juu' kih' Dio he- ga-la' bii' he- ga-lä-jiiyh' jee' kih' hi- na-juu'.

¹⁰ Hi- lä-uu' discípulo he' ga-näay' ta' kih'.

Ga-lä-jnäa' Jesús cha-në' María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Pero María ga-jä' ta- ka'hne- kih' to-høø- ja-, hooyh-. Jee' cheyh' hooyh- ja- ga-jluuy' hñiiy' mah' ga-jëey' ta- neh- to-høø- ja-.

¹² Mah' ga-jëey' uu' ángele, hi- kyeh' hmiih- tøø-. Jaa- ma' gya' jee' ma' la' ta- gyuuuh' lley' hi- jaa- ma' gya' jee' ma' la' ta- huu' tiyy', ja-ba' jee' ga-kye- dsa- jmi-ngo' kih' Jesús.

¹³ Mah' ga-jäh' ángele he' siiyh-:

—Dsa-më', ¿he-la' hoo' hne'?

—Hoo' jnä' kih' he- ma-lleey- Dsa-jøøh' kyaan-. Sa- man- ha- ta- ma-kyay- — ga-jäh' María siiyh-.

¹⁴ Ma-ngëe' ma-hlëeyh' lä-ja-, ga-jëeyh- hñiiy' ta- ka-luuy'. Ga-jëey' cheh' Jesús, pero mo-so' ga-lä-kyuuy'.

¹⁵ Mah' ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Dsa⁻mē^ʔ, ¿he⁻la^ʔ hoo^ʔ hne⁻? ¿Hi⁻ na⁻ hnaah⁻?

Pero María ma^ʔ laay^ʔ, dsa⁻ hi⁻ ma^ʔ høø⁻ chaah^ʔ le^ʔ ba^ʔ he^ʔ. He⁻ja⁻ ga⁻siiyh⁻:

—Hne⁻ dsa⁻, cher^ʔmah^ʔ hne⁻ ma⁻lleeh⁻ hlii^ʔ kyaan⁻, chiih^ʔ jnä^ʔ ha⁻ ta⁻ ma⁻kyaah⁻, mah^ʔ niin⁻ na⁻teen⁻ —ga⁻jäh^ʔ María siiyh⁻.

16 —María —ga⁻jäh^ʔ Jesús siiyh⁻.

Mah^ʔ ga⁻jeeh⁻ ka⁻lä^ʔ María, ga⁻siiyh⁻:

—¡Raboni! —he⁻ la⁻ hnøø^ʔ jäh⁻ Ta⁻jwoh⁻.

17 Mah^ʔ ga⁻jäh^ʔ Jesús siiyh⁻:

—Ta⁻ ee⁻ jnä^ʔ. Jëeh^ʔ, sa⁻ ga⁻ ma⁻wiin^ʔ jee^ʔ gya^ʔ Täa⁻ kyaan⁻. Gwa⁻ jee^ʔ tääh^ʔ øøhn^ʔ mah^ʔ go⁻chiiyh⁻: “Naahn⁻ na⁻gyan^ʔ kyaah^ʔ hi⁻ laa^ʔ Täa⁻ kyaan⁻, ja⁻ba^ʔ hi⁻ laa^ʔ Täa⁻ kyaah^ʔ hnäh^ʔ ka⁻lä^ʔ. Naahn⁻ na⁻gyan^ʔ kyaah^ʔ hi⁻ laa^ʔ Dio kyaan⁻, ja⁻ba^ʔ hi⁻ laa^ʔ Dio kyaah^ʔ hnäh^ʔ.”

18 He⁻ja⁻ ñee^ʔ María Magdalena na⁻jmeeh^ʔ juu^ʔ kih^ʔ lä⁻jëe⁻ jnääh^ʔ discípulo he⁻ ga⁻jëe^ʔ Jesús, hi⁻ ga⁻jmeeyh^ʔ juu^ʔ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻siiyh⁻ María.

Ga⁻lä⁻ jnä⁻ Jesús jee^ʔ kih^ʔ discípulo kyaay^ʔ (Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Ma^ʔ ga⁻na⁻ ja⁻ba^ʔ jmi^ʔ ja⁻, to⁻në⁻ jmi^ʔ kih^ʔ seman⁻, na⁻jne⁻ haah^ʔ ma^ʔ tøø^ʔ jnääh^ʔ ko⁻jøh⁻ lä⁻jëe⁻ jnääh^ʔ, kih^ʔ he⁻ ma^ʔ gah⁻ jnääh^ʔ dsa⁻ta⁻. Ga⁻he^ʔ Jesús, mah^ʔ ga⁻lla⁻sëeyh^ʔ to⁻dsaah⁻ jee^ʔ ma^ʔ tøø^ʔ jnääh^ʔ ja⁻. Mah^ʔ ga⁻jäh^ʔ siiyh⁻ jnääh^ʔ:

—Wa^ʔ hii^ʔ ti^ʔ kyah^ʔ hnäh^ʔ.

20 Lä⁻koø⁻ ma^ʔ ga⁻jäh^ʔ lä⁻ja⁻, ga⁻heeyh^ʔ jnääh^ʔ discípulo kyaay^ʔ ma⁻gooy⁻ kyaah^ʔ jwoo^ʔ mo⁻miih⁻ kiyh^ʔ. Peer⁻ ga⁻jëe⁻ dsë⁻ jnääh^ʔ ma^ʔ ga⁻jëe⁻ jnääh^ʔ Dsa⁻jøøh^ʔ jnän⁻.

21 Mah^ʔ ga⁻jäh^ʔ Jesús siiyh⁻ jnääh^ʔ ka⁻lä^ʔ:

—Wa^ʔ hii^ʔ ti^ʔ kyah^ʔ hnäh^ʔ. Lä⁻koø⁻ ga⁻chee^ʔ Täa⁻ jnä^ʔ, ja⁻ba^ʔ lä⁻ja⁻ cheen⁻ hnäh^ʔ.

22 Lä⁻koø⁻ ma^ʔ ga⁻jäh^ʔ lä⁻ja⁻, ga⁻jmeeyh^ʔ në⁻ kyaay^ʔ jnääh^ʔ, mah^ʔ ga⁻siiyh⁻ jnääh^ʔ:

—Heeh⁻ hnäh^ʔ Jmi⁻lle⁻ Na⁻jngii⁻.

23 Cher^ʔmah^ʔ ga⁻kiih^ʔ hnäh^ʔ hoh^ʔ kih^ʔ dso⁻kye⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻, dsa⁻che⁻ ba^ʔ dso⁻kye⁻ kiyh^ʔ. Pero cher^ʔmah^ʔ sa⁻ ga⁻kiih^ʔ hnäh^ʔ hoh^ʔ kiyh^ʔ, lä⁻ ma⁻kyaayh^ʔ ja⁻ba^ʔ dso⁻kye⁻ kiyh^ʔ.

Sa⁻ ga⁻lä⁻hee^ʔ Tamá he⁻ ma⁻lä⁻jiih⁻ Dsa⁻jøøh^ʔ jnän⁻

24 Pero Tamá, hi⁻ tëeyh⁻ dsa⁻ suu⁻ he^ʔ, jaa⁻ jee^ʔ lä⁻jëe⁻ gya⁻tuu^ʔ jnääh^ʔ, sa⁻ ma^ʔ hää^ʔ jee^ʔ kyaay^ʔ jnääh^ʔ ma^ʔ jah^ʔ Jesús to⁻në⁻.

25 Ga⁻jmeeh^ʔ ba^ʔ jñah^ʔ discípulo juu^ʔ kih^ʔ Tamá, ga⁻siiyh⁻:

—Ma⁻jëe⁻ jnääh^ʔ Dsa⁻jøøh^ʔ jnän⁻.

Mah^ʔ ga⁻jäh^ʔ Tamá:

—Cher^ʔmah^ʔ sa⁻ ga⁻jëen^ʔ, la^ʔ lii⁻ gooy⁻ jee^ʔ ga⁻hoo^ʔ jo⁻ñe^ʔ, hi⁻ tän⁻ cha⁻goon⁻ jee^ʔ ga⁻hoo^ʔ jo⁻ñe^ʔ hi⁻ tän⁻ goon⁻ jwoo^ʔ mo⁻miih⁻ kiyh^ʔ, sa⁻ heen⁻.

26 Ma⁻hya⁻ ga⁻jñaa^ʔ jmi^ʔ, ma^ʔ tøø^ʔ jnääh^ʔ ka⁻lä^ʔ cha⁻neh⁻, hi⁻ ma^ʔ hää^ʔ Tamá jee^ʔ kyaay^ʔ jnääh^ʔ. Pero na⁻jne⁻ ba^ʔ haah^ʔ ga⁻mi⁻jnäa⁻ Jesús hñii^ʔ jee^ʔ tøø^ʔ jnääh^ʔ ja⁻, mah^ʔ ga⁻jäh^ʔ:

—Wa^ʔ hii^ʔ ti^ʔ kyah^ʔ hnäh^ʔ.

27 Chah^ʔ ba^ʔ ga⁻jäh^ʔ Jesús siiyh⁻ Tamá:

—Tøø^ʔ da^ʔ cha⁻gooh⁻ jee^ʔ la⁻, mah^ʔ jëe⁻ ma⁻goon⁻. Hii^ʔ ma⁻gooh⁻, mah^ʔ tä^ʔ neh⁻ jwoo^ʔ mo⁻miih⁻ kin⁻ la⁻. Ta⁻ wa^ʔ hweh⁻ hoh^ʔ, wa^ʔ lä⁻dsoo^ʔ hoh^ʔ kin⁻.

28 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh^ʔ Tamá siiyh⁻:

—¡Dsa⁻jøøh^ʔ kyaan⁻, hi⁻ Dio kyaan⁻!

29 Mah^ʔ ga⁻jäh^ʔ Jesús siiyh⁻:

—Tamá, kih^ʔ he⁻ ma⁻jëeh⁻ jnä^ʔ, he⁻ja⁻ ba^ʔ na⁻ ma⁻lä⁻dsoo^ʔ hoh^ʔ. Pero llu^ʔ ga⁻ kih^ʔ hi⁻ lä⁻dsoo^ʔ dsë⁻, ma⁻ke⁻ sa⁻ ga⁻jëey⁻ jnä^ʔ.

He⁻la⁻ he⁻ ma⁻na⁻sii⁻ juu^ʔ la⁻

30 Cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ ga⁻jmeeyh^ʔ Jesús cha⁻në⁻ jnääh^ʔ discípulo kyaay^ʔ he⁻ sa⁻ cha⁻ na⁻sii⁻ në⁻ mo⁻je⁻ la⁻.

31 Pero siin⁻ lä⁻la⁻ mah^ʔ lä⁻dsoo^ʔ hoh^ʔ hnäh^ʔ, Jesús he^ʔ, hi⁻ he^ʔ he^ʔ Cristo, Joø^ʔ Dio. Hi⁻ kih^ʔ he⁻ lä⁻dsoo^ʔ hoh^ʔ hnäh^ʔ kiyh^ʔ, he⁻ ja⁻ jmee⁻ chaa⁻ hnäh^ʔ.

21

Ga⁻mi⁻jnäa⁻ Jesús hñii^ʔ kih^ʔ gyee^ʔ discípulo kyaay^ʔ

1 Këe⁻ ga⁻ ja⁻, ga⁻mi⁻jnäa⁻ Jesús hñii^ʔ cha⁻hoo^ʔ jmi⁻jmeeh⁻ he⁻ hla⁻ hwa^ʔ Tiberia. Lä⁻la⁻ ga⁻mi⁻jnäay⁻ hñii^ʔ.

2 Ma^ʔ cheh^ʔ Simón Pee^ʔ kyaah^ʔ Tamá, hi⁻ tëeyh⁻ dsa⁻ suu⁻ he^ʔ, kyaah^ʔ Natanael dsa⁻ chaa⁻ jee^ʔ jwii⁻ Caná hwa^ʔ Galilea,

kyaah' lä'uu' joo' Zebedeo hi' kyaah' ga' uu'
'discipulo kyaah' Jesús.

³ Ga'jäh' Simón Pee' siyh':

—Hii' jnä' ngoon' na'chaahn' miih' jah'
chaa' cha'jmii'.

Mah' ga'jäh' jee' lä'jēē':

—Dsa'nøø' jnääh' kyaah' hne'.

Mah' ga'näy', ga'taayh' neh' koo'
na'moo'. Hwè' ja' sa' ga'lēyeh' ni' miih'
hmooh'.

⁴ Ma'ngoo' ga'jnä' ba'ja', ma' ga'lä'jnää'
Jesús cha'hoo' jmi'jueh' ja'. Pero sa'
ga'lä'kyuu' jnääh' che' he' ba' Jesús hi' ma'
chah' jee' ja'.

⁵ Mah' ga'ngii' Jesús juu' kyaah' jnääh':

—Gyue' kyaan', ¿ché' cha' miih' he'
kihn'? —ga'jäh' Jesús siyh'.

Ga'lä'jēē' jnääh' ga'chiih' jnääh':

—Jah'ha'.

⁶ He'ja' ga'jäh' Jesús siyh' jnääh':

—Tøøh' hnäh' sa'hma' kyah' hnäh' ta'
jwoo' ra'lluu' kih' na'moo' kyah' hnäh' na',
mah' leeh' hnäh'.

Hi' ga'jmee' jnääh' lä'koo' ga'jäyh'.
Ja'ga' na' ga'cheeh' jnääh' sa'hma' ja' hi'
mo'so' ga'tää' jnääh' ma' lle' jnääh', kih'
he' jwēē' jah' ma'tääh'.

⁷ Ja'ga' ga'jäh' discipulo hi' ga'lä'hnää'
Jesús cha'miuh' ga'siyh' Pee':

—jDsa-jøøh' jnä' ba' oo'!

Ma' ga'nuu' Simón Pee', laa' Dsa-jøøh'
kyaah', ga'kēyh' hmiih' kiyh' he' ga'lleey'
ta'ko'jiih' ma'jmee' ta'koo' hma'. Mah'
ga'jwäy' hñiiy' cha'jmii'.

⁸ Hi' jee' lä'jēē' jnääh' ya'nøø' jnääh' ta'
jee' dsoo' kyaah' na'moo' ja', na'cheeh'
jnääh' sa'hma' na'kah' hmooh'. Jēēh', koo'
hña'loo' metro ba' ue' tēēh' jnääh' jee' la'
hwa' jee' ma'tøøh' jnääh' ja'.

⁹ Ma' ga'hwēē' jnääh' neh' na'moo' ja',
ga'jēē' jnääh' na'jēēh' je', na'kyaah' ja'
hmooh' nē' kyaah' he'ñiih'.

¹⁰ Mah' ga'jäh' Jesús siyh' jnääh':

—Go'tee' hnäh' ta' la' miih' hmooh' hi'
ja'ga' ma'lēēh' hnäh'.

¹¹ Mah' ga'wii' Simón Pee' neh' na'moo'
mah' ga'sēyeh' sa'hma' ja' ta' hwa' kii'.
Na'kah' go'te' jah' kaah'. Ga'tē' koo'
hña'laa' na'dsē' to'lo'gyaa' dsē' uu' jah'

jee' lä'jēē'. Ma'ke' jwēē' ma' laa' jah' he',
ni' lä'ja' sa' ga'gii' sa'hma'.

¹² Ja'ga' ga'jäh' Jesús:

—Ya'näa' hnäh' ya'kuh' hnäh'.

Hi' ni' ja' jnääh' sa' ga'tuu' dsē' jnääh'
ma'ngii' jnääh' juu' kiyh': “¿Hii' hne'?”

Jēēh' ñe' ba' jnääh', he' ba' Dsa-jøøh'
kyaah' jnääh' ba' he'.

¹³ He'ja' ga'ka' Jesús he'ñiih' ja',
ga'kwēyeh' jnääh'. Ja'ba' lä'ja'
ga'kwēyeh' jnääh' hmooh' ka'läh'.

¹⁴ Jee' la' ga'tē' hnē' jiih' he'
ga'mi'jnää' Jesús hñii' kyaah' jnääh'
discipulo kyaah', ma'ngēē' ma'lä'jiih'.

Ga'hlēēh' Jesús kyaah' Simón Pee'

¹⁵ Ma'la' kiyh' ma'kuyh', ja'ga' ga'jäh'
Jesús siih' Simón Pee':

—Simón, joo' Joná, ¿ché' hnaah' ga' jnä'
lä'koh' ga'lä'jēē' hi' tääh' la'?

Mah' ga'jäyh':

—Jaah', Dsa-jøøh' kyaan'. Ñeh' ba' hne'
he' hnaan' hne' —ga'jäh' Pee'.

—Ja' hääh' llu' dsa' kyaan' —ga'jäh'
Jesús siyh'.

¹⁶ Koo' ka'läh' ga'jäyh', jee' ga'tē' to'
jiih':

—Simón, joo' Joná, ¿ché' hnaah' jnä'?

—Jaah', Dsa-jøøh' kyaan'. Ñeh' ba' hne'
he' hnaan' hne' —ga'jäh' Pee'.

—Ja' hääh' llu' dsa' kyaan' —ga'jäh'
Jesús siyh'.

¹⁷ Ga'tē' hnē' jiih' ga'jäh' Jesús:

—Simón, joo' Joná, ¿ché' hnaah' jnä'? —
ga'jäyh'.

Ja'meeh' dsē' Pee', kih' he' ma'tē' hnē'
jiih' ga'jäyh': “¿Ché' hnaah' jnä'?” Mah'
ga'siyh' Jesús:

—Ga'lä'jēē' ba' ñeh' hne', Dsa-jøøh'
kyaan'. Ñeh' kwee' he' hnaan' hne'.

Mah' ga'jäh' Jesús:

—Hää' llu' dsa' kyaan' ja'.

¹⁸ Ma'ra' ju'dsoo' jwēēh' hne'. Lä' ma'
kwaah' ga' hne' miih', ma'jmääh' hñaah'
, ma' goh' wa' ha' cha' ha', ha' jee' ma'
hnooh' hñaah'. Pero wa'ra' ga'gyuh',
ñiih' ma'gooh' mah' jñah' dsa' kyeh' hne'
hmiih' kyah'. Hi' ha' jee' sa' hnooh' goh',
jee' ja' ba' dsa'jäy' hne'.

19 Lã'ja- ga'jäyh' mah' lä'ngëë' Pee' ha-
lä' ma' juuy' lä'jwë' ja- lä'jnã' ha- koh'
jøøh' sa' laa' Dio. Ja-ga' ga'jäyh':

—Jmee' ko-jøh' kyaah' jnä'.

Discípulo hi- ga'lã'hnaä' Jesús

20 Ma' ga'jēh- Pee' hñii' ta' ka'luu',
ga'jēy' ja' discípulo hi- ga'lã'hnaä' Jesús
he'. He- ba' hi- he' ma' gya' koo' kih' Jesús
lä' ma' ga'kuyh- ma'nuu' ja-, hi- ga'ngii'
juu' kih' Jesús: “Dsa-jøøh' kyaan', ¿hi- na-
hi- ngëë' hne-?”

21 He-ja-, ma' ga'jēë' Pee' discípulo he',
ga'jäyh' siyh' Jesús:

—Dsa-jøøh' kyaan', ¿ha- ga- hi- ja' oo'?
¿Hee- ba' le' kiyh'? —ga'jäh' Pee'.

22 —Wa'ra- jäh' kih' hnoon' chaay- lä'jiih'
të' jmi' jähn', sa' ga'tēh' hne- jēh' kiyh'.
Hne-, jmee' ko-jøh' kyaah' jnä' —ga'jäh'
Jesús siyh'.

23 Jee' kih' øøh' jne' la-, ya'hi' koo- juu'
kih' discípulo he', ga'jäyh' sa' juuy'. Pero
ja- he- ga'jäh' Jesús he- mo' so' juuy' ja-.
Ga'jäyh' lä'la- ba': “Wa'ra- jäh' kih' hnoon'
chaay- lä'jiih' të' jmi' jähn', sa' ga'tēh'
hne- jēh' kiyh'.”

24 Hi- la- he' discípulo hi- jäh' ju'dsoo'
kih' ga'lã'jē- juu' la-. Hi- ga'siiy' lä'jē- he-
la-. Hi- ñe' jne', ju'dsoo' he- jmeey', la'
ju'dsoo' jmah' ba'.

25 Hi- cha- ga' cha-miih- he- ga'jmeey'
Jesús. Wa'ra- jäh' kih' sii' jne' ma' koo- ma'
koo- lä'hi' nē', sa' hiih- lä'kaa- jmi-gyuu'
laan', cher'mah' hi- sii' lä- ga'dsa' he-
hnøø' ga'dsa-sii'. Wa' la' lä'ja-.

Hechos Lä-la- ga-jmee' ko-llaa' apóstole

Ma-na-la- juu' chee' Dio Jmi-llé' kih' né' kih' dsa'

¹ Teófilo, jee' la- jmeen- ka-läh' juu' kyah'. Lä-koo- ma' ga-siin' to-né, ga-jmeen' juu' lä-jé- he- ga-jmee' Jesús lä- ma' huu' ga-løoy' jmeey- ta', lä-ja- ka-läh' lä-jé- juu' he- ga-kway',

² lä-jiih' ga-lloo' jmi' ga-sayh' ta' gyuuh'. Pero jää' ja-ga' sayh-, ga-jmeey' juu' kih' lä-jé- apóstole hi- ga-lleeyh-. Kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii', ga-jmeey' mada- kih' apóstole ha- lä- jmeey'.

³ Hi- ma-ngé- ma-juuy-, ga-mi-jnäay- hñiiy' na-hñaa' na-dsay- cha-né' apóstole kyaay'. Ja- he- koo- né- ga-jmeey' lä- ma' ga-mi-jnäay- hñiiy' mah' lii- la' dsoo' juu' he- na-jiiyh-. Lä-ja- ga-jmeey' lä-jiih' ga-té' to'loo' jmi' hi- ga-hléeyh' kih' ha- lä- jää' Dio dsa- lä-hih' kih'.

⁴ Koo- hä, lä- ma' gyay' kyaah' lä-jé- apóstole kyaay', ga-jmeey' mada- kiyh', ga-siiyh-:

—Ta' la' hwé- da' hnäh' Jerusalén la-. Jøø' da' lä-jiih' ja- he- ga-bääh- Dio hñii' kwa', ja-ba' lä-koo- ga-jwéeh- hnäh' jää'.

⁵ Ma-ra- ju'dsoo', kyaah' jmi- ba' ga-cha- Jwaa' dsa- jmi-, pero sa- lä-hii' cha-miih- jmi' saah- hnäh' jmi- kyaah' Jmi-llé' Na-jngii'.

Ngaah' Jesús ta' gyuuh'

⁶ Apóstole hi- ma' tääh' kyaah' Jesús, ga-ngiiy' juu' kih':

—Hne- Dsa-jøøh' kyaan-, che' na' na- kwah' jwé' jmee' dsa- Israel hih' kih' hñii' lä-koo- ma' nøø' kih' dsa- ma-gyuh- jnän' jää'?

⁷ He-ja- ga-jäh' Jesús siiyh-:

—Sa- cha- he- kih' lä-néh' hnäh' he- jmi', he- ji-né- jmee' Dio he- jawah' hnäh' na-, hñii' ba' Täa- na-ngé' jwé' tøoy' hih' lih' jmi' jmeey' lä-ja-.

⁸ Pero wa-ra- ja' Jmi-llé' Na-jngii' neh- tuh-hoh' hnäh', ja-ga' na- hñah' hnäh' be' mah' leeh' hnäh' hi- jmee' ju'dsoo' kin- jee' jwii- Jerusalén la-, hi- lä-kaa- Judea kyaah' Samária hi- lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu' ka-läh'.

⁹ Ma-ngé- ma-jäyh' lä-ja-, lä- ma-jé- ja- dsa- kyaay', ga-sah' Jesús ngaayh' ta' gyuuh'. Ga-hey' jee' jni', ja- jiih' mo-so' ga-jé- gyih'.

¹⁰ Jee' täayh' jéy- ta' gyuuh' ha- lä- ngaah' Jesús, lä-cha' ja- ga-lla-séeh' uu' dsa- hi- kyeh' hmiih- tø-jlé- cha-néy'.

¹¹ Mah' ga-jäh' dsa- he' siiyh-:

—¿He-la' tääh' hnäh' jéeh' hnäh' ta' gyuuh', dsa- galileo? He' ba' Jesús hi- ma-té- Dio ta' gyuuh' na', ja-ba' lä-koo- jéeh' hnäh' ma-ngaayh-, ja-ba' lä-na- jéeh' hnäh' jäyh' ka-läh'.

Ga-lleeyh- Matía lee' apóstol la- Juda

¹² Jäh- kih' Jerusalén chih' moh' Olivo jee' ma' tääh' apóstol he'. Jee' ja- ga-taayh' jwé' ga-näay' ta' Jerusalén, ko-ja- ba' jiih' hii' le' ma-ngé' dsa- jmi' he- teeh- dsa- dsé'.

¹³ Lä- ma' ga-lla-näay' Jerusalén, ga-wiiy' jee' ga-té' to' jwé- hne', ja-ba' jee' ma' täayh' jää'. Jee' ja- ga-lla-näa- lä-jé- hi- he', Pee' kyaah' Jacobo, Jwaa-, Andre', Felipe, Tamá, Bartolomé, Matá, Jacobo joo' Alfeo, Simón Zelote, hi- Juda øøh- Jacobo.

¹⁴ Lä-jé- hi- he' ma' tääh' tä- ngiiy' kiyh' kih' Dio lä-kaa- tuh-dsëy', hi- ma' tääh' dsa-mé', kyaah' øøh- Jesús hi- María chooy'.

¹⁵ Jee' lä-jé- dsa- he' tee' hñä-laa' dsé- gyé-. Koo- hä' kih' jee' lä-jé- jmi' ja-, ga-noo- Pee' to-dsaah' jee' kih' dsa-kyaayh' mah' ga-siiyh-:

¹⁶ —Hnäh' øøhn', ga-jmee' bii' ga-lä-te' lä-koh' jäh' juu' kih' Dio he- ga-sii' David lä-koo- ga-mi-jnäa- Jmi-llé' Na-jngii' kiyh' jää'. Juu' ja- ga-hléeh' kih' Juda hi- ma' jää- dsa- hi- ga-sooh' kih' Jesús.

¹⁷ Hi- he' ma' laa' kwaan- dsa-kyaah' jnääh', koo- ba' ma' la' ta' kya- jnääh' kyaayh'.

¹⁸ (Hi- he' ga-la' koo- jwi' hwa' kyaah' jñeey' he- ga-liyh' kwaan- kih' he- hñiih' he-

ga⁻jmeey'. Hwa¹ jee' ga⁻lay¹ ja⁻, ga⁻tayh¹ ta⁻ cha⁻jëe⁻ mah¹ ga⁻ni⁻ tuyh¹, hi⁻ ga⁻hwëe⁻ lä⁻jëe⁻ he⁻ ma⁻ tääh⁻ neh⁻ tuyh¹.

19 Lä⁻jëe⁻ dsa⁻ Jerusalén ga⁻nuuy¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻la¹ kih¹ Juda, he⁻ ja⁻ ga⁻mi⁻cheey⁻ hwa¹ ja⁻ Acéldama. Juu¹ la⁻ hnøø¹ jäh⁻ hwa¹ kih¹ jma⁻.)

20 Kye⁻ da¹ hnäh¹ kwaat⁻ lä⁻koh¹ na⁻si⁻ nē Salmo:

Hne¹ kiyh¹ wa¹ jä¹ ta⁻jmah¹,
ni⁻ jaa⁻ sa⁻ wa¹ dsa⁻ taah⁻ jee¹ ja⁻.

Hi⁻ na⁻si⁻ ka⁻läh¹ lä⁻la⁻:

Wa¹ jä¹ goo⁻ jñah¹ ta⁻ kiyh¹.

21 Ngoo¹ ba¹ Pee¹ hlëeh⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻jäyh¹:

—He⁻ ja⁻ jmee⁻ bii¹ hñaan¹ jaa⁻ øøh¹ jne⁻ hi⁻ hää¹ tää¹ kyaah¹ jne⁻ lä⁻jiih¹ ma⁻ gya⁻ Jesús.

22 Hñaan¹ jaa⁻ hi⁻ hää¹ jee¹ jnän⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻choo¹ Jwaa⁻ jmii⁻ kih¹ Jesús, lä⁻jiih¹ ga⁻të¹ jmii⁻ ya⁻hëe¹ Jesús jee¹ jnän⁻ ngaayh¹ ta⁻ gyuu¹. Hi⁻ he¹ lee¹ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ ju⁻dsoo¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ jne⁻, he⁻ ga⁻lä⁻jiih¹ Jesús —ga⁻jäh¹ Pee¹.

23 He⁻ ja⁻ ga⁻mi⁻jnäay⁻ uu¹ dsa⁻ñuu¹, ga⁻mi⁻jnäay⁻ José hi⁻ ma⁻ chee⁻ Barsabá (hi⁻ he¹ ma⁻ tëeyh⁻ Justo) hi⁻ ga⁻mi⁻jnäay⁻ Matía.

24 Mah¹ ga⁻taayh⁻ ngiiy⁻ kih¹ Dio, ga⁻jäyh¹:

—Hne⁻ Dio, hi⁻ kyuu¹ ha⁻ lä⁻la¹ tuh⁻dsë⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻, hääh¹ jnääh¹ hi⁻ jaa⁻ jee¹ lä⁻uu¹ hi⁻ ma⁻lleeh⁻,

25 mah¹ dsa⁻he¹ gooy⁻ ta¹ la⁻, leey¹ apóstol, kooy⁻ nē ta¹ he⁻ ga⁻be¹ Juda, Juda hi⁻ ga⁻tah¹ jwë¹ hliih¹ hi⁻ ngoo¹ jee¹ lle⁻ kih¹ tëey⁻.

26 He⁻ ja⁻ ga⁻kooyh¹ suert hi⁻ Matía ba¹ ga⁻tëe¹ he⁻ ja⁻. Hi⁻ he¹ ga⁻jmäay¹ kwaat⁻ kyaah¹ gya⁻kaa⁻ apóstol he¹.

2

Ga⁻jyoo¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹ kih¹ Dio nē kih¹ dsa⁻

1 Lä⁻ ma⁻ ga⁻të¹ jmii⁻ Pentecosté, ma⁻ tääh¹ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ he¹ ko⁻jøh¹ koo⁻ ba¹ cha⁻neh⁻.

2 Ni⁻ juu¹ ga⁻sa⁻ cha⁻, ga⁻hii¹ goo⁻ gyuu¹ lä⁻ hii¹ lle¹ tä¹ he⁻ ga⁻ngëe¹ lä⁻ ga⁻dsa⁻ cha⁻neh⁻ jee¹ ma⁻ täayh¹ ja⁻.

3 Jee¹ ja⁻ ga⁻lä⁻jnä⁻ nē kih¹ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaay⁻ he⁻ la¹ lä⁻koh¹ mi⁻je⁻ he⁻ hëe⁻.

4 Hi⁻ ga⁻lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ jee¹ ja⁻, ga⁻jyoo¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹ neh⁻ tuh⁻dsëy¹, hi⁻ ga⁻løøy¹ hlëeyh⁻ jyoh¹ juu¹ lä⁻koo⁻ ga⁻kwa¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹ he⁻ hlëeyh¹.

5 Lä⁻ ma⁻ jmee⁻ dsa⁻ judiu jmii⁻ juu¹ Jerusalem, chaa⁻ jwëe¹ dsa⁻ñuu¹ hi⁻ mi⁻teh¹ kyaah¹ Dio hi⁻ go⁻nää⁻ lä⁻kaa⁻ lä⁻juh¹ jmi⁻gyuu¹.

6 Hi⁻ ma⁻ ga⁻nuuy¹ hii¹ goo⁻, ga⁻lla⁻nää⁻ jwëe¹ dsa⁻ he¹, ga⁻kah¹ ga⁻gwëh¹ huud⁻dsë⁻ kiyh¹, jëeh¹ ga⁻nuuy¹ hlëeh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh¹ cha⁻neh⁻ ja⁻, juu¹ kiyh¹ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaay⁻.

7 Ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ he¹ mah¹ ma⁻ jëe⁻ dsayh⁻, ma⁻ jäyh¹:

—¿Che⁻ ja⁻ dsa⁻ galileo lä⁻jëe⁻ hi⁻ tääh¹ hlëeh⁻ na⁻?

8 ¿Ha⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ hlëeyh⁻ juu¹ jnän⁻ he⁻ hlëeh⁻ jne⁻ he⁻ kyaah¹ ga⁻lä⁻chaa⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁻?

9 Hwa¹ jee¹ ga⁻lä⁻chaa⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁻ chee⁻: Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto hi⁻ Asia,

10 Frigia, Panfilia, Egipto, hi⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh¹ jwii⁻ he⁻ na⁻hee⁻ hwa¹ Africa he⁻ kye⁻ ta⁻ cha⁻nē⁻ ga⁻ kih¹ hwa¹ he⁻ chee⁻ Cirene. Hi⁻ chaa⁻ hi⁻ ma⁻ya⁻nää⁻ Roma. Ko⁻llaa¹ hi⁻ he¹ laa¹ judiu, hi⁻ ko⁻llaa¹ hi⁻ ja⁻ ga⁻ ga⁻taah⁻ kyaah¹ judiu.

11 Hi⁻ chaa⁻ hi⁻ ma⁻ya⁻nää⁻ Creta, hi⁻ ma⁻ya⁻nää⁻ Arabia ka⁻läh¹ hi⁻ lä⁻jëe⁻ ba¹ jne⁻ nuu⁻ jne⁻ hlëeh⁻ dsa⁻ na⁻ juu¹ jnän⁻, kway¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ la¹ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ jmee⁻ Dio.

12 Ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ he¹, mah¹ ga⁻kah¹ ga⁻gwëh¹ huud⁻dsë⁻ kiyh¹, ma⁻ llay⁻ juu¹ kyaah¹ dsa⁻kyaayh⁻:

—¿Hee⁻ hnøø¹ jäh⁻ he⁻ täayh¹ jmeey⁻ lä⁻na⁻?

13 Pero hi⁻ jñah¹ ma⁻ mi⁻kwayh¹:

—Hi⁻ hee¹ ba¹ na⁻ —ma⁻ jäyh¹.

Ga⁻kwa¹ Pee¹ juu¹ kih¹ Jesús

14 He⁻ ja⁻ ga⁻noo⁻ Pee¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ lä⁻jëe⁻ gya⁻kaa⁻ dsa⁻kyaayh⁻, mah¹ ga⁻hlëeyh¹ ki⁻gaa⁻ ga⁻jäyh¹:

—Lä⁻jëe⁻ hnäh¹ judiu hi⁻ ma⁻ya⁻nää⁻ jee¹ jmii⁻ hi⁻ hnäh¹ hi⁻ chaa⁻ jee¹ jwii⁻ Jerusalem la⁻, nuu⁻ da¹ hnäh¹ juu¹ kin⁻ mah¹ lä⁻ngëeh⁻

hnäh' ha- lä- la' he- jmee- Dio jee' kyaä' jnääh'.

15 Sa- hee' hi- tääh' la- lä-koö- jmeeh- hnäh' huüdsē-, na' ga' ma-tē' ba' ko-hi' nu

16 He- ma-taah' hnäh' ma-nuuh- hnäh' na', kih' he- la- na- ga-hlēeh' Joel hi- ga-ngēē' juu' kih' Dio llo'joo':

17 Lä-la- ga-jäh' Dio:

“Jee' llaä- jmi' cheen- jmi-lle' kin- neh- tuh-dsē' lä-jēē- dsa-,
chih-mē' chih-nuuh- kyaah' hnäh' hlēeh' juu' he- kwan`.

Chih- kwaä- kyaah' hnäh' jēē' he- mi'jnään' kiyh',

hi- jmeen' kē' dsa- ma-gyuh- kyaah' hnäh'.

18 Ma-ra- ju'dsoo' cheen- jmi-lle' kin- neh- tuh-dsē' hi- mē' hi- nuuh- hi- jmee' ta'he' kin-,

mah' ngēēy' juu' kin- kih' dsa- jmi' ja-.

19 Gyuh' jmi-gyuh- jmeen' he- jmee' dsaa- dsē' dsa- hi- jmeen' he- juh-gaa- nē' hwa' la-, kyaah' jma-, kyaah' je-, kyaah' cha-miuh- nē'.

20 Lä-läh- nē' hyoo-, lä-gyuu' sih-, jää' ja-ga' ja' jmi' juuh- jmi' goo- kih' Dio.

21 Hi- lä-jēē' hi- ngi' kih' kih' Dio, hi- he' ba-lää'.”

22 'Hnäh' hi- laä' israelita dsa-goon~, nuuh- da' hnäh' juu' la-. Lä-koö- ma' ja' Jesús dsa- chaä- Nazaret jee' kyah' hnäh', Dio ga-mi'jnää- he- laay' hi- na-hñaa' kyaay'. Jēeh', ma-nēh' ba' hnäh', ja- he- koö- nēē' he- juh-gaa- ga-jmeey' jee' kyah' hnäh' he- ga-jmee' dsaa- hoh' hnäh'.

23 Pero ma-na-la- ba' huüdsē- kih' Dio ha- lä- le' kiyh'. Nē- bih' ha- lä- jmeeh' hnäh' kih' Jesús. Lä- ma' ga-hey' gooh- hnäh' ga-chaah' hnäh' hi- ga-ngēēh' hnäh' goo- dsa- hñaa- dsē', mah' ga-tää- dsih' dsöh' hma-cru-. Jee' ja- ga-juuy'.

24 Pero ga-tuh' kiyh' jee' ma' jii- lä-koh' ma' ga-juuy'. Ni- koö- sa- ga-lih' ma' lla-dsēē' kiyh', ma-ra- he- ga-mi'jiuh' ba' Dio ka-läh'.

25 Nuuh- da' hnäh' lä-koö- ga-hlēeh' David kih' Jesús:

Lä-jēē' jmi' ba' cheh' Dio kyaah' jnä' kih' he- gyay' jwoo' ra-lluu' kin-,
he-ja- sa' jeh' dsen-.

26 He-ja- chaä- ba' jnä' llu', jēē- ba' dsen- hñ- kiyh',

cha- ba' o-joh- dsē- kin- kyaayh'.

27 Jēeh', sa' kwah' jwē' jän' neh' to-høø-, ni- sa' kwah' jwē' jyah' jmi-ngo' kin-, jnä' hi- na-jngēē' kyaah'.

28 Ga-mi'jnääh' kin- jwē' he- jmee- chaan-. Hne- ba' jmeeh' jēē- dsen- cha-miuh- kih' he- cheh' kyaah' jnä', ga-jäh' David.

29 'Hnäh' dsa-goon~, sa' na-hee' he- jwahn- la- kih' dsa- ma-gyuh- jnän' David. Ga-juuy' hi- ga-haay'. Ja-ba' hwa' jnän' la- na-haay' lä-jiuh' na'.

30 Pero ga-ngēē' bih' juu' kih' Dio hi- ma-nēy- lä-koö- ga-bääh- Dio hñii' jmee' kiyh'. Ga-tää- Dio hñii', ga-siuh': “Jaa- kih' jee' lä-jēē- sa-ju- kyah' ya-hēē' hi- lee' Cristo mah' kooy- nē' kyah', leey' rey.”

31 Ma-nē- ba' David ha- lä- le' ta' cha-nē', he-ja- ga-hlēēyh' kih' he- lä-jiuh' Cristo, ga-jäyh': “Sa' jäy' neh' to-høø- hi- ni- sa' hee' jmi-ngo' kiyh'.”

32 Dio ga-mi'jiuh' Jesús hi- hlēehn' kih' la-. Lä-jēē' jnääh' jmee- jnääh' ju'dsoo' he- ga-lä-jiuh' Jesús.

33 Mah' ngaayh' na'gyay- jøøyh' jwoo' ra-lluu' kih' Dio. Hi- ga-hyoyh' Jmi-lle' Na-jngi' lä-koh' hmooh' he- ga-jmee' Tää' kyaayh', ja-ga' ga-cheey' Jmi-lle' Na-jngi' ja- kyaä' jnääh'. He-ja- na- he- jēeh' hnäh' na' hi- he- nuuh- hnäh' ka-läh'.

34 'Jēē- da', ja- he' David hi- ga-sah' gyuh'. He' ba' hñiiy' ga-jäyh' lä-la-:

Ga-jäh' Dio siuh' Dsa-jøøh' kyaan-:

“Na' jwoo' ra-lluu' kin- la-,

35 lä-jiuh' lloo- jmi' toohn' gooh- he- jmeeh' hih' kih' hi- na-høøh' kyah'”, ga-jäh' David.

36 'Lä-jēē' jne' dsa- Israel, hnøø' lä-ngēē' jne', juu' la- la' ma-ra- ju'dsoo'. He' ba' Jesús hi- ga-tääh' hnäh' dsöh' hma-cru-, he' ba' hi- he' na- ga-jmää' Dio laay' Dsa-jøøh' jnän' hi- ga-hñaa' laay' Cristo – ga-jäh' Pee'.

37 Peer⁻ ga⁻saah¹ dsa⁻ he¹ llii¹ ma¹ ga⁻nuuy¹ juu¹ ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻ngiiy¹ juu¹ kih¹ Pee¹ kyaah¹ jñah¹ apóstol, ga⁻jäh¹:

—Dsa⁻goon¹, ¿hee⁻ na⁻ jmee¹ jnääh¹ na¹?

38 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh¹ Pee¹ siiyh¹:

—Jeeh¹ hnäh¹ kyaah¹ Dio, chaa¹ hnäh¹ hñaa¹ jmi⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ hnäh¹ lä⁻hih¹ he⁻ ga⁻jmee¹ Jesucristo mah¹ dsa⁻che¹ dso¹kye⁻ kyah¹ hnäh¹, hi⁻ lä⁻ja⁻ hñah⁻ hnäh¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹ he⁻ kwa⁻ Dio.

39 He⁻ jnä¹ ba¹ jne¹ la⁻ he⁻ ga⁻jäh¹ Dio kwa⁻, he⁻ kih¹ gyuu⁻ jnä¹, he⁻ kih¹ hi⁻ tääh¹ uu¹. La¹ kih¹ lä⁻hi⁻ nē¹ hi⁻ tēeh⁻ Dio —ga⁻jäh¹ Pee¹.

40 Ga⁻kwēeh¹ Pee¹ nuuh⁻ hi⁻ ga⁻hlēeyh¹ kyaah¹ cha⁻ga⁻miih⁻ juu¹, ga⁻jäh¹:

—Lää¹ hnäh¹ hñaa¹ kih¹ he⁻ hliih¹ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻.

41 Lä⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ juu¹ kih¹ Dio he⁻ ga⁻kwa¹ Pee¹ jmi⁻ ja⁻, tee¹ hnē⁻ mil hi⁻ ga⁻saa⁻ jmi⁻. Lä⁻jēē⁻ dsa⁻ he¹ ga⁻jmee¹ ko⁻jöh¹ kyaah¹ hi⁻ ma¹ tääh¹ jää¹, lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻jwēē⁻ gyih¹.

42 Lä⁻jēē⁻ dsa⁻ he¹ ga⁻taah⁻ nuuy⁻ lä⁻jēē⁻ juu¹ he⁻ ga⁻kwa¹ apóstole. Ga⁻jmeey¹ ko⁻jöh¹ kyaah¹ ko⁻ ba¹ huud⁻dsē⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ma¹ kuyh⁻ he⁻ñiih⁻ lä⁻hih¹ kih¹ Jesús, hi⁻ ko⁻jöh¹ ba¹ ma¹ ngiiy¹ kiyh¹ kih¹ Dio.

Lä⁻la⁻ ga⁻jmee¹ lä⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ kih¹ Jesús ma¹ to⁻nē¹

43 Peer⁻ ga⁻lä⁻goo⁻ dsē¹ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ ma¹ ga⁻jēey¹ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ga⁻jmee¹ apóstole.

44 Lä⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁻heeh⁻ juu¹ kih¹ Dio ga⁻taayh¹ ko⁻jöh¹. Ga⁻jmeey¹ bih¹ llu¹ dsēy¹, ga⁻jmeey¹ kwaat⁻ la¹ kih¹ lä⁻jēē⁻ ba¹ he⁻ cha⁻ kiyh¹.

45 Ga⁻hñiiy¹ hwa¹ kiyh¹, ga⁻hñiiy¹ he⁻ cha⁻ kiyh¹. Lä⁻jēē⁻ kuu¹ he⁻ ga⁻liyh¹ ja⁻, ga⁻ti¹ ga⁻llooyh¹ kih¹ hi⁻ lla⁻kyaa¹.

46 Lä⁻jēē⁻ jmi⁻ ba¹ ma¹ dsa⁻ñeey⁻ ko⁻jöh¹ koo¹ gwah¹ juuh⁻ ja⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ma¹ dsa⁻ñeey⁻ cha⁻neh¹ kih¹ dsa⁻kyaa¹ ma¹ kuyh⁻ ma⁻nuu⁻ kih¹ Jesús. Lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsēy¹ ma¹ kuyh⁻ ko⁻jöh¹. Sa⁻ cha⁻ huud⁻dsē⁻ ma¹ kyey⁻ ni⁻ miih⁻.

47 Ma¹ häy¹ kih¹ Dio hi⁻ dsa⁻gooy¹ ma¹ th⁻ ba¹ dsēy¹ lä⁻ko⁻ ma¹ jmeey¹. Ko⁻

jmi⁻ ko⁻ jmi⁻ ga⁻jmee¹ Dsa⁻jöh¹ jnä¹ ga⁻lä⁻jwēē⁻ ga⁻ dsa⁻ hi⁻ lle¹ kih¹ lää¹.

3

Ga⁻hlaa¹ ja⁻ dsa⁻jluuh¹

1 Ko⁻ hä¹ ngoo¹ Pee¹ kyaah¹ Jwaa⁻ ta⁻ gwah¹. Hor¹ ja⁻ ma¹ dsa⁻nää¹ dsa⁻ ngiiy¹ kiyh¹ kih¹ Dio ko⁻ hi⁻ hnē⁻ ta⁻ ga⁻hloo¹.

2 Jee¹ ja⁻ ma¹ gya¹ ja⁻ dsa⁻jluuh¹ tü¹, hi⁻ ma⁻jluuh¹ ga⁻lä⁻chaa⁻. Jee¹ ja⁻ ma¹ dsa⁻llaa⁻ dsih¹ lä⁻jēē⁻ jmi⁻ ho⁻haah¹ kih¹ sa⁻jne¹ kih¹ gwah¹. Ho⁻haah¹ ja⁻ chee⁻ Na⁻hñaa¹. Jee¹ ja⁻ ma¹ gyay¹ ngiiy¹ kuu¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻nää¹ gwah¹.

3 Ma¹ ga⁻jēē⁻ dsa⁻dsaah¹ he¹ ja⁻ Pee¹ kyaah¹ Jwaa⁻ dsa⁻taayh¹ ta⁻ jee¹ chih¹ gwah¹ ja⁻, ga⁻chuuy¹ kyaah¹, ga⁻ngiiy¹ kuu¹.

4 He⁻ja⁻ ga⁻noo⁻ Pee¹ kyaah¹ Jwaa⁻, ga⁻jēey¹ dsa⁻jluuh¹ he¹ ko⁻ hwēh⁻, mah¹ ga⁻jäh¹ Pee¹ siiyh¹:

—Jēē⁻ da¹ jnääh¹.

5 Peer⁻ ga⁻nöh¹ dsēy¹ ma¹ ga⁻jēey¹ apóstol he¹, ma¹ hyoyh¹ miih⁻ kuu¹ ma¹ laay¹.

6 Pero lä⁻la⁻ ba¹ ga⁻jäh¹ Pee¹:

—Sa⁻ cha⁻ kuu¹ tōō⁻ ku⁻nōō⁻ he⁻ kwēēhn⁻ hne⁻. He⁻ la⁻ ba¹ kwēēhn⁻ hne⁻. Kyaah¹ hih¹ kih¹ Jesucristo dsa⁻ chaa⁻ Nazaret, noo⁻ mah¹ ngē¹.

7 Hi⁻ ga⁻sooh¹ Pee¹ gooy⁻ ra⁻llu¹, ga⁻chaayh¹. Lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁻lä⁻bee¹ ma⁻tiiy¹.

8 Ga⁻nooy⁻ ko⁻chih¹ ga⁻lōoy¹ ngēy¹. Ga⁻hey¹ ta⁻ neh¹ sa⁻jne¹ kih¹ gwah¹ kyaah¹ lä⁻uu¹ apóstol he¹, ma¹ hēē⁻ dsay⁻ häy¹ kih¹ Dio.

9 Lä⁻jēē⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ jee¹ ja⁻, ga⁻jēey¹ ngē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻jluuh¹ he¹, häy¹ kih¹ Dio.

10 Ma¹ kyuu⁻ ba¹ dsih¹, he⁻ja⁻ ma¹ jäh¹:

—Hi⁻ he¹ na⁻ hi⁻ ma¹ gya¹ ngii¹ kuu¹ ho⁻haah¹ he⁻ chee⁻ Na⁻hñaa¹.

Peer⁻ ga⁻jwaa¹ dsa⁻, ga⁻taayh¹ jēē⁻ dsayh¹, ha⁻ lä⁻ ga⁻la¹ kih¹ dsa⁻jluuh¹ he¹.

Ga⁻kwa¹ Pee¹ juu¹ hoo¹ na⁻hii¹ kih¹ Salomón

11 Ga⁻nää¹ apóstole ta⁻ hoo¹ na⁻hii¹ kih¹ Salomón hi⁻ dsa⁻jluuh¹ hi⁻ ga⁻hlaa¹ he¹ sa⁻ ga⁻tuy¹ jmeey¹ ko⁻jöh¹ kyaah¹ apóstole. Ha⁻ koh¹ sa⁻ ma¹ dsaa⁻ dsē¹ lä⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁻kuh¹ jee¹ ja⁻.

12 Ma' ga' jëë' Pee' ga' kuh' dsa' he', he' ja' ga' jäh':

—¿He' la' dsa' hoh' hnäh' dsa' Israel he' jëeh' jnääh' lä' na'? ¿Che' laah' hnäh' he' mi' te' jnääh' cha' ga' miih' he' ja' ma' mi' hlää' jnääh' dsa' ñuuh' la' o che' laah' hnäh' cha' cha' miih' be' kya' jnääh'?

13 Dio kya' Abraham, Dio kya' Isaac, Dio kya' Jacob, Dio kya' dsa' ma' gyuh' jnän' ga' jmäy' jøh' joo' Jesús hi' ga' ngëeh' hnäh' goo' Pilato. Hi' lä' koo' ma' ga' jäh' Pilato ma' läy', sa' ga' heeh' hnäh' kiyh'.

14 Hi' lluu' he', hi' sa' ää' ni' miih' dsoo', sa' ga' tih' hoh' hnäh' he' ma' läy'. Ga' tih' ga' hoh' hnäh' he' ga' ngih' hnäh' kih' Pilato he' ga' laa' jaa' hi' ää' dsoo'.

15 Ga' jngëeh' hnäh' hi' ga' jmä' jne', pero Dio ga' mi' jiih' jee' kih' hi' na' juu'. Ja' ba' jnääh', jmee' jnääh' ju' dsoo' he' ga' lä' jiih'.

16 Kih' he' ma' dsoo' dsë' jnääh' kih' Jesús, he' ja' ba' ma' hlaa' hi' la' hi' jëeh' hnäh' hi' kyuu' hnih'. He' ma' dsoo' dsë' jne' gwa' kih' Jesús, he' ja' ba' ma' jä' kiyh' go' te' hi' jëeh' hnäh' cheh' la'.

17 Hnäh' dsa' goon', ma' ba' jnä' he' sa' ga' lä' ngëeh' hnäh', he' ja' ba' ga' jmeeh' hnäh' lä' ja' kih' Jesús, hi' lä' ja' ga' jmee' dsa' ta' ka' läh'.

18 Pero Dio ga' mi' te' lä' koo' ga' jäh' jää'. Lä' jëë' hi' ga' ngëë' juu' kiyh', ga' jmeeyh' juu' ma' ra' he' jëë' ba' wii' Cristo kya'.

19 He' ja' jwahn', wa' lä' dsa' hoh' hnäh' miih', jeeh' hnäh' kya' Dio mah' dsa' che' dso' kye' kyah' hnäh'. Ja' ga' na' kwa' Dio jwë' dsa' toohn' lluu',

20 hi' chey' Jesucristo ka' läh', he' ba' hi' ma' nuuh' hnäh' kih' jää'.

21 Pero na', lä' ma' gya' ja' ba' Jesús gyuu' ya' jwii' lä' jiih' lloo' jmi' jmeeyh' lä' hmëë' lä' jë' he' cha' jmi' gyuu' la'. Ga' jmee' ba' Dio juu' ha' lä' le' jmi' ja', jëeh' ga' chee' bih' hi' na' jngëë' kya' hi' ga' ngëë' juu' kiyh' llo' joo'.

22 Jëeh', Moisé ga' ngëë' juu' kih' dsa' ma' gyuh' jnän', ga' jäh': "Jee' jnän' la' jmee' Dio ya' hëë' jaa' hi' ngëë' juu' kiyh'

lä' koo' jmeen' la'. Ja' jmeeh' hnäh' he' lä' jë' he' jäh' hi' he'.

23 Lä' jëë' hi' sa' jmee' he' juu' kih' hi' he', mo' so' leey' kwaan' dsa' kya' Dio", ga' jäh' Moisé.

24 Hi' ngoo' ba' Pee' kway' juu', ga' jäh': —Lä' jëë' hi' ga' ngëë' juu' kih' Dio jää', ga' jmeeyh' juu' ha' lä' jmee' Dio jmi' na'. Lä' ja' juu' ga' kwa' Samuel to' në' hi' ja' ba' lä' ja' la' juu' he' ga' kwa' hi' ya' nää' këë'.

25 Dsa' goo' ba' jne' hi' ga' ngëë' juu' kih' Dio, hi' ja' ba' he' jnä' jne' hmooh' he' ga' jmee' Dio kya' dsa' ma' gyuh' jnän'. Mi' dsooh' da' hoh' hnäh' ha' lä' ga' jäh' Dio siyh' Abraham: "Ta' la' kih' sa' ju' kyah', mi' jään' ga' lä' jëë' dsa' jmi' gyuu'."

26 He' ja' jwëeh' hnäh', lä' ma' ga' mi' jiih' Dio joo', ga' chey' jnä' jne' to' në' mah' mi' jää' jne'. He' hnøoy' dsa' jeeh' lä' jaa' lä' jaa' jne' mah' mo' so' jmee' ga' jne' he' hlih'.

4

Ga' jää' Pee' kya' Jwaa' cha' në' dsa' ta' Judiu

1 Cheh' ga' Pee' kya' Jwaa', hlëeyh' dsa' ma' ga' lä' nää' jmi' dsa', ga' lloo' dsa' jøh' kya' poo' hi' ma' høø' gwah' hi' ga' lä' nää' saduceo ka' läh'.

2 Lä' jëë' dsa' he' sa' ga' tih' dsëy' juu' he' ma' kwa' apóstol, jëeh' ma' hlëeyh' he' lä' jiih' dsa' jee' kih' hi' na' juu', kih' he' ga' lä' jiih' Jesús.

3 He' ja' ga' saayh' Pee' kya' Jwaa'. Koo' ga' taayh' neh' ñe' ba', kih' he' ga' hloo'. Ga' jnäyh' neh' ñe' ja' jyoh' jmi'.

4 Peer' jwëë' dsa' ga' lä' dsoo' dsë' ma' ga' nuuy' juu' kih' Dio. Hña' mil ga' tē' ma' la' dsa' ñuuh' jmah'.

5 Ma' ga' jnä' jyoh' jmi', ga' kuh' dsa' ta' nē' ta' kih', jee' jwii' Jerusalén ja', kya' dsa' gyuu', hi' kya' ta' jwoh' kya' ley.

6 Jee' ja' ma' hää' Aná hi' ma' laa' jmi' dsa' jøh', kya' Caifá kya' Jwaa' kya' Alejandro kya' lä' jëë' ga' hi' laa' dsa' kya' jmi' dsa' jøh' he'.

7 Hi' he' ga' jmee' mada' ga' hwëë' hi' ma' tääh' neh' ñe', mah' ga' chey' hi'

to¹ dsaah` jee' ma' tääyh' ja⁻, ga⁻ngiiy' juu' kiyh':

—¿Hi⁻ kih' hih⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh' lä⁻na⁻, hi⁻ kwa⁺ be' kyah' hnäh'?

⁸ He⁻ja⁻ ga⁻hlëeh' Pee' kyaah' cha⁻miih⁻ be' kih' Jmi⁻lle' Na⁻jngii', ga⁻siiyh':

—Hnäh' hi⁻ laa⁺ dsa⁻ta' dsa⁻gyuuh' kyaa⁺ dsa⁻ Israel,

⁹ ma⁻teeh' hnäh' jnääh' kih' he⁻ ma⁻jä⁻ kih' jaa⁻ hi⁻ ma' dsaah', lla⁻kyaah⁻ jnääh' jmi⁺ ha⁻ lä⁻ ma⁻hlaay'.

¹⁰ Hnøø⁺ lä⁻ngëeh' hnäh' kyaah' lä⁻jëë⁺ ga⁻ dsa⁻ chaa⁻ hwa⁺ Israel la⁻, kyaah' hih⁺ kih' Jesucristo dsa⁻ chaa⁻ Nazaret ba⁻ ma⁻hlaa⁺ dsa⁻ hi⁻ ma' jluuh' la⁻. He⁺ ba' Jesús hi⁻ ga⁻jngëeh' hnäh' dsöh' hma⁻cru⁻, Dio ga⁻mi⁻jiiyh' jee' kih' hi⁻ na⁻juu'. Kyaah' be' kih' Jesús, cheh' hi⁻ ma' jluuh' la⁻ cha⁻nëh' hnäh'.

¹¹ Jesús hi⁻ hlëeh⁺ kih' la⁻, laa⁺ lä⁻koh' mi⁻kuu' he⁻ sa⁺ ga⁻tih' hoh' hnäh', hnäh' hi⁻ laa⁺ lä⁻koo⁻ tē⁻hyah⁺ kyaa⁺ Dio. Hi⁻ he⁺ ga⁻jä⁺ lä⁻koh' mi⁻kuu' he⁻ kye⁻ dsa⁻ to⁻në⁻ kih' koo⁻ hne⁻ juuh⁻.

¹² Sa⁺ chaa⁻ ga⁻jñah' jmi⁻gyuuh⁺ la⁻ hi⁻ lää⁺ jne', jëeh' jaa⁻ ba' he⁺ hi⁻ ga⁻kwaa⁺ Dio hi⁻ na⁻ngë⁺ jwë⁺ lää⁺ jne'.

¹³ Ma' ga⁻jëë⁺ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ta' he⁺ ni⁻ miih⁻ sa⁺ goh⁻ Pee' kyaah' Jwaa⁻, he⁻ja⁻ ga⁻taayh' jëë⁻ dsayh⁺. Jëeh', ñe⁻ bih' apóstole he⁺ ma' laay' dsa⁻ wa' hi⁻ cha⁻ hi⁻, ni⁻ sa⁺ kyuu⁺yh⁻ hwëh' ka⁻läh'. Hi⁻ ga⁻lä⁻kyuuy⁺ he⁺ ba' hi⁻ he⁺ ma' ga⁻näay' kyaah' Jesús.

¹⁴ Hi⁻ ga⁻jëëy⁺ he⁻ ma' cheh' dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ma' jluuh' he⁺ jee' kiyh' ja⁻, he⁻ja⁻ sa⁺ ga⁻la' ma' jäyh' sa⁺ llu⁺ he⁻ ma⁻la' lä⁻ja⁻.

¹⁵ Mah' ga⁻jmeë⁺ dsa⁻ta' mada⁻ he⁻ ga⁻hwëë⁻ apóstole he⁺, ta⁻ko⁻jiih' ga⁻taayh' ga⁻llay' juu' kyaah' dsa⁻kyaayh'.

¹⁶ Ma' jäyh':

—¿Ha⁻ lä⁻llu⁺ jmeen' kyaah' dsa⁻ñuuh⁻ na⁻? Ma⁻ra⁺ ju⁻dsoo' ga⁻jmeey' koo⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ hi⁻ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén la⁻ ma⁻ñey⁻, he⁻ja⁻ sa⁺ le' jäh' jne' sa⁺ dsoo'.

¹⁷ Lä⁻la⁻ ba' wa' jmeen' mah' mo⁻so⁻ lä⁻nuuh' ga' juu' la⁻ jee' jwii⁻ jnän'. Wa' juu⁺hn' kiyh' mah' mo⁻so⁻ hlëeh' gyih' ni⁻ jaa⁻ kih' Jesús.

¹⁸ He⁻ja⁻ ga⁻tëeyh' Pee' ka⁻läh' kyaah' Jwaa⁻ ta⁻ nē⁻ta' mah' ga⁻siiyh':

—Mo⁻so⁻ hlëeh' ga' hnäh' kih' Jesús, ni⁻ mo⁻so⁻ mi⁻tëeh' ga' hnäh' dsa⁻ juu' kiyh'.

¹⁹ He⁻ja⁻ ga⁻jëeh⁻ Pee' kyaah' Jwaa⁻ juu' kiyh':

—Jmeë' da' hnäh' hu⁺dsë⁻ ha⁻ lä⁻sooh⁻ kyaa⁺ jnääh' cha⁻në' Dio, ¿che' llu⁺ ga' he⁻ mi⁻te⁻ jnääh' kyah' hnäh' lla⁻ he⁻ mi⁻te⁻ jnääh' kih' Dio?

²⁰ Pero sa⁺ le' tu⁺ jnääh' he⁻ kwa⁻ jnääh' juu' la⁻, lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻jëë⁺ jnääh' kyaah' he⁻ ga⁻nuu⁺ jnääh' —ga⁻jäyh'.

²¹ He⁻ja⁻ ga⁻jäh' dsa⁻ta':

—Ma⁻ñeh' ba' hnäh' cher⁻mah' ga⁻nääh' ga' hnäh' kwah⁻ juu' na⁻.

Ja⁻ga⁻ ga⁻lääy'. Sa⁺ ga⁻jnøøyh' ha⁻ lä⁻jee' ma' jmeeh⁻ dsih', jëeh' lä⁻jëë⁺ ba' dsa⁻ ma' jmeë⁻ juuh⁻ kih' Dio kih' he⁻ ga⁻la' lä⁻ja⁻.

²² Jëeh', ga⁻la⁺ koo⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ kih' dsa⁻ hi⁻ ga⁻hlaa⁺ he⁺ hi⁻ ma' hää⁺ la⁻ ga⁻to⁻loo⁻ jii⁻ñe⁻.

Ga⁻ngii' øøh' jne' kih' Dio mah' hyoyh⁺ be'

²³ Lä⁻ma' ga⁻laa⁺ apóstol he⁺, ga⁻lla⁻näay' ka⁻läh' jee' ma' tääh' dsa⁻kyaayh', ja⁻ga⁻ ga⁻jmeeyh' juu' ha⁻ lä⁻ ga⁻jäh' jmi⁻dsa⁻kaah' kyaah' dsa⁻gyuuh' he⁺.

²⁴ Hi⁻ ma' ga⁻nuu' lä⁻jëë⁺ dsa⁻kyaayh', ga⁻taayh' ko⁻jøh' lä⁻jëëy⁺ ga⁻chuuy' kyaah' Dio, ga⁻jäyh':

—Jaa⁻ hne⁻ ba' jmeeh⁻ hih⁺, hne⁻ he⁺ Dio hi⁻ ga⁻jmeeh' gyuuh' hwa⁺, ga⁻jmeeh' jmi⁻ñeeh', hi⁻ ga⁻jmeeh' lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻cha⁻.

²⁵ Hi⁻ hne⁻ ga⁻kwah' juu' lä⁻koo⁻ ga⁻hlëeh' David hi⁻ ga⁻jmeë⁺ ta⁻he' kyah' lä⁻ma' ga⁻hlëeyh' lä⁻la⁻:

¿Hee⁻ ba' la' chi⁻jwaa⁻ dsa⁻ lä⁻kaa⁻ lä⁻juh' jmi⁻gyuuh'?

Lä⁻kaa⁻ jee' jwii⁻, dsa⁻taayh' juu' kwee⁻ kyaah' hu⁺dsë⁻ he⁻ sa⁺ jmää⁺ ta'.

²⁶ Dsa⁻kuh' lä⁻jëë⁺ dsa⁻ta' kaah', mah' jmeey' ko⁻jøh' kyaah' dsa⁻kyaayh', hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻jee' lla⁻dsëëy⁻ Dio kyaah' Cristo hi⁻ na⁻lleeh' kyaay', ga⁻jäh' David.

²⁷ Hi⁻ ma⁻ra⁺ he⁻ ga⁻la' ba' he⁻ ja⁻ jee' jwii⁻ la⁻, ga⁻kuh' Herode kyaah' Poncio Pilato kyaah' dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu hi⁻ kyaah'

dsa- judiu. Ga-hnooy' juu' kih' Jesús, gyuu- hi- na-jngëe' kyaah' hi- ga-hñaah'.

28 Kyaah' be' kyah' hi- kyaah' huudsë- kyah' ma-na-la- juu' jaa' ha- lä- le' kih' Jesús hi- ja-ba' lä-ja- ga-jmee' dsa- he' kiyh'.

29 Jëe' da' Dsa-jøøh' kyaan- ha- lä- jøøh- dsa- jnääh' na'. Kwa' be' kyaa' jnääh' hi- jmee' ta-he' kyah' mah' sa- lä-gah' jnääh' hlëeh' jnääh' dsa- kyaah' juu' kyah'.

30 Hii' gooh- në' kih' hi- dsaah' mah' hläy' hi- kwa' be' kyaa' jnääh' mah' jmee' jnääh' cha-miih- he- jah-gaa- kyaah' be' kih' Jesús gyuu- kyaah' hi- na-jngëe' - ga-jäh' apóstol he'.

31 Ma' ga-dsaa' ga-hlëeyh' kyaah' Dio ga-jeh' hwa' jee' ma-täayh' ja-, lä- chah' ja- ga-tayh' na-kah' bih' Jmi-lle' Na-jngii', hi- ga-nää' bih' kway- juu' kih' Dio, ni- miih- sa- goyh'.

Ga-kwa' øøh' jne' be' kih' hi- lla-kyaa'

32 Lä-jëe' dsa- hi- ga-lä-dsoo' dsë' kih' Dio, koo- nëe' ba' ma' la' huudsë- kiyh', ni- jaa- sa- ma' jmee- kih' lä-jëe' he- ma' cha- kiyh', ga-jmeey' kwaat- la' kih' lä-jëe' ba'.

33 Kyaah' cha-miih- be', ga-lä-jëe' apóstole ga-jmeey' ju'dsoo' he- ga-lä-jiih' Jesús Dsa-jøøh' jnän'. Hi- Dio ga-mi-jøø' cha-miih- kih' lä-jëe' dsa- he'.

34 Jee' kih' dsa- he' ni- jaa- sa- ma' jmee- wëe' kih'. Jëeh' ma' chaa- øøh' jne' hi- ma' høø- hwa', hi- ma' høø- hne', ga-hniiy' he- ja- mah' ma-dsa-kay- kuu' he- ma' liyh' ja-,

35 ma' dsa-kwëeyh' apóstole. Hi- apóstole he' ma' ti- ma' llooh- kuu' ja- kih' lä-ja- lä-ja- hi- lla-kyaa'.

36 Lä-ja- ga-jmee' José. Pero apóstole he' ga-mi-chee- dsih' Bernabé. Jmii- kiyh' hnøø' jäh': hi- kwa- be' kih' dsa-. Ma' laay' sa-ju- kih' Leví. Jee' ga-lä-cha- Bernabé chee- Chipre, hwa' he- hä' jee' jmi- ñeeh'.

37 Hi- he' ma' høø- koo- jwi' hwa' hi- ga-hniiy'. Kuu' he- ga-liyh' ja-, na-kay- kih' apóstole.

5

Ga-juu' Ananía kyaah' mëy' Safira

1 Che' kyuu- ha- lä- ga-jmee' jaa- hi- ma' chee- Ananía kyaah' mëy' hi- chee- Safira. Dsa- he', ga-hniiy' koo- jwi' hwa' kih' ka-läh'.

2 Ga-tayh' juu' kwee- kyaah' mëy' ha- lä- juuy' mah' hmäy' to'dsaah' kuu' he- ga-hniiy' hwa' ja-. He-ja- na-kay- to'dsaah' ba' kuu' ja- kih' apóstole. (Ga-jmeey' lä-koh' he- ga-kwëeyh' lä-jëe' ba'.)

3 He-ja- ga-jäh' Pee' siiyh':

-Ananía, ¿ha- lä- ma-he- Tana' neh- tuh-hoh' ma-juuh' kih' Jmi-lle' Na-jngii', he- ma-hmäh' to'dsaah' kuu' he- ma-hniih' hwa' kyah'?

4 ¿Ja' he- kyah' ba' hne- ma' la' hwa' ja- ta-ko-jiih' sa- ma-hniih'? Hi- ma' ga-hniih' hwa' ja-, ¿ja' he- kyah' ba' hne- kuu' he- ga-lëh' kih' hwa' ja-? ¿He-la' ma-ja- huudsë- hliih' he- ma-jmeeh' lä-na-? Ja- he' dsa- na- hi- ma-juuh' kih', kih' Dio ba' na- ma-juuh'.

5 Ma' ga-nuu' Ananía juu' ja-, ga-tayh' hwa', ga-juuy' go-te-. Peer- ga-lä-goo' dsë' lä-jëe' dsa- ma' ga-nuuy' he- ga-la' lä-ja-.

6 Chih- hi- ma' tääh' jee' ja-, ga-bäayh- Ananía koo- hmiih-, mah' ga-jäay' na-haay'.

7 Ga-lä-hii' koo- hnë- hor-, ja-ga' ma' ga-lloo' mëy' jee' ma-tääh' apóstole, ni- sa- ñey- he- na- ma-la'.

8 He-ja- ga-jäh' Pee':

-Chiih' jnä', ¿che' ko-ja- jiih' ga-këe' hwa' kyah' hnäh' he- ga-hniih' hnäh'?

He-ja- ga-jäh' dsa-më' he':

-Ja-ba' ko-ja- ga-këe'.

9 Mah' ga-jäh' Pee' siih' dsa-më' he':

-¿Ha- lä- ma-taah' hnäh' juu' kwee- ma-juuh' hnäh' kih' Jmi-lle' kih' Dsa-jøøh' jnän', laah' hnäh' sa- cha- he- le'? Jëe' da' hi- tääh' ho-haah' na-, hi- ma-ya-nää' ma-na-haa' dsa-ñuu- kyaah'. Ja-ba' lä-na- dsa-näay' dsa-jäay' hne- ka-läh'.

10 Hi- lä- chah' ja- ga-tah' dsa-më' he' cha-në' Pee', ga-juuy'. Hi- chah' ba' ga-lla-nää' chih-ñuu- he' jee' ma' kyaa' dsa-më' he' hi- ga-jëey' ma-na-juuy'. He-ja- ga-jäay' na-haay' ja-ba' koo' kih' dsa-ñuu- kyaay'.

11 He-ja- ga-lä-goo- jwërte dsë' lä-jëë- hi- ga-heeh- juu' kih' Dio hi- lä-jëë- ga- jñah' hi- ga-nuu' juu' ja-, ga-lä-goo- dsëy' ka-läh'.

12 Peer- cha-miuh- he- juh-gaa- ma' jmee- apóstol jee' jwii- ja-. Hi- lä-jëë- hi- ga-heeh- juu' kih' Dio ga-jmee' ko-jøh' kyaayh' jee' la' hoo' na-hii' kih' Salomón.

13 Ga-tih' ba' dsë' dsa- ha- lä- ma' jmee- hi- ga-heeh- juu' kih' Dio, pero sa- ga-tuu- dsëy' ma' jmeey' ko-jøh' kyaayh'.

14 Ma-ke- lä-ja- ga-la', ma-ra- he- ga-lä-jwëë' ga- dsa- hi- ga-lä-dsoo' dsë' kih' Dio, jwëë' dsa- ñuuh- hi- lä-ja- dsa-më' ka-läh'.

15 He-ja- ma' dsa-jäy- dsa-dsaah' kyaay' na-kyaay' në' jii' cha'hoo' jwë' jee' ma' dsa-ngëë' Pee', ma' laay' ha- ga- che- tëey' miuh- hi' kih' Pee' wa-ra- ga-ngëey' jee' ja-.

16 Hi- ma' go-nää' hi- chaa- jwii- he- tääh' jäh- kih' Jerusalén jäy- dsa-dsaah' kyaay', hi- ma' jäy- dsa- hi- kye- jmi-llë' hliih'. Lä-jëë- hi- he' ma' dsa-jä' kih'.

Koo-ka-läh' ga-saayh' apóstole he'

17 Peer- ga-lä-llëë' jmi-dsa- jøøh' hi- lä-ja- dsa- saduceo hi- laa' dsa-kyaayh'.

18 He-ja- ga-saayh' apóstole he', ga-taayh- neh-ñe'.

19 Pero hwë' ja-, ga-lloo' jaa- ángel kyaa' Dio, ga-näy' hoo' neh-ñe' mah' ga-hwëëy' apóstol he', ga-siiyh-:

20 —Go-nää' hnäh' ka-läh', hi- na-cheh' ba' hnäh' hoo' na-hii' kih' gwah- oo-, ja- kwah- hnäh' juu' na-hñaa' lä-jëë- ha- lä- jmee' Dio chaa- dsa- ta-la' kih' Jesús.

21 Ga-mi-te' bih' lä-koh' ga-nuuy'. Tiuh- ga' ma' ga-jnä', ga-näy' ta' hoo' na-hii' kih' gwah- ja-, ga-taayh' mi-tëey- dsa-.

Ta-ko-jiih' ja-, jmi-dsa- jøøh' kyaah' dsa-kyaayh' ga-lla-näy' në'ta' kiyh', mah' ga-jøøyh- lä-jëë- dsa-ta' hi- lä-jëë- dsa-gyuuuh' hi- na-hñaa' kyaa' dsa- Israel hi- ga-jmeey' mada- he- dsa-kyaay' hi- tääh' neh-ñe'.

22 Ma' ga-lla-nää' poo- neh-ñe' sa- chaa- apóstol he' mo- tääh'. He-ja- ga-näy' na-jmeeyh' juu' kih' dsa-ta',

23 ma' jäh':

—Ma-ra- ju'dsoo', ma' ga-lla-nøø' jnääh' jee' chih' neh-ñe', na-jnë- ba' llu', tääh' ba' hi- høø- neh-ñe'. Pero ma' ga-nä' jnääh' hoo' neh-ñe' ja-, sa- chaa- ni- jaa- — ga-jäh'.

24 Ma' ga-nuu' jmi-dsa- jøøh' kyaah' juu' poo-, kyaah' lä-jëë- ga' jmi-dsa- kaah', he-ja- ga-taayh' jmeey' to' dsëy' ha- jiih' lla-nää' apóstole he' kyaah' juu' ja-.

25 Hor- ja- ga-lloo' jaa- dsa- hi- kye- juu': —Hi- ga-tääh' hnäh' neh-ñe', hi- tääh' ka-läh' hoo' na-hii' kih' gwah- hlëëyh- dsa- —ga-jäh'.

26 He-ja- ngoo' juu' poo- kyaah' dsa- kyaay' na-teey- ka-läh' apóstol he', kyaah' juu' llu' ba'. Sa- ga-kaayh', kih' he- goyh- te' dsa- kuu' kiyh'.

27 Ma' ga-lla-näy' në'ta', na-jää- dsih' cha-në' dsa-ta', he-ja- ga-jäh' jmi-dsa- jøøh' siiyh- apóstole he':

28 —Ja' ga-chiih' jnääh' hnäh' ma-ja-, mo-to- hlëëh' ga- hnäh' dsa- juu' kih' Jesús? Pero he- ma-jmeeh' hnäh', lä- ga-dsa' jee' jwii- Jerusalén la-, ma-mi-tëëh' hnäh' dsa-, nuuh' kyah' hnäh', hnooh- hnäh' bääh' jnääh' he- ga-juu' dsa-ñuuh- he'.

29 He-ja- ga-jëeh- Pee' juu' kih' dsa- he' ko-jøh' kyaah' jñah' apóstole, ga-jäh':

—Jmee- bii' he- mi-te' jne' kih' Dio ba', lä-koh' ga' he- mi-te' jne' kih' dsa- jmi-gyuu-.

30 Dio kyaa' dsa- ma-gyuh- jnän' ga-mi-jiiyh' Jesús hi- ga-jngëëh- hnäh' na-taa' dsöh' hma-cru'.

31 Hi- he' na- ga-llaa' Dio Jøøh' jwoo' ra-lluu' kiyh', ga-jmäy' dsa-ta' hi- ga-hñaa' läy' dsa-. Lä-ja- ga-näy' jwë' kih' dsa- Israel, mah' dsa-jëeyh- kyaah' Dio hi- lä-ja- dsa-che- dso'kye- kiyh'.

32 He-ja- jmee' jnääh' dsoo' kih' juu' la-. Hi- lä-kye- jmi-llë' Na-jngii' jmee' dsoo' ka-läh', ja-ba- he- ga-kwëëh' Dio lä-jëë- hi- nuuh' kiyh'.

33 Lä- ma' ga-nuu' dsa-ta' he', ga-ya-jëë' dsëy' cha-miuh-, hnøøy' ma' jngëëyh' apóstol he'.

34 Pero jee' kih' dsa-ta' he' ma' hää' jaa- fariseo hi- ma-chee- Gamaliel. Hi- he' ma'

laa' jaa- ta-jwoh' kyaa' ley hi+ lä+jëë- ba' dsa- ma' jmäy~ jøøh'. Ga-noo- ta-jwoh' he' mah' ga-jmeey' mada- he- ga-hwëë- apóstole ko-hwëë'.

³⁵ Mah' ga-jäyh':

—Jëë- da' hnäh' dsa-ta', dsa-goon~ hi- chaa- Israel la-. Leeh- hnäh' hee- na- jmeeh' hnäh' kih' dsa- na-.

³⁶ Mi-dsooh- da' hoh' hnäh' ha- lä- ga-la' jee' jnän' jää'. Ya-hëë' jaa- dsa-goo~ jne' hi- ma' chee- Teuda. Ga-jmäy' hñiyy' jøøh'. Koo- kye' hñä-laa' dsa- hi- ga-kuh' kyaayh'. Pero ga-juu' dsa- he', hi- lä+jëë- hi- ma' nuuh' kiyh' ga-sa' ga-jñee'. Jee' ja- ga-dsaa' juu' kiyh'.

³⁷ Ma-ngëë' he- ja-, jii- he- ga-sooh' censo, ya-hëë' Juda dsa- galileo. Lä-ja- jwëë' dsa- ga-jøøh- hi- he' hi+ ja-ba' lä-ja- ga-juuy' hi- lä+jëë- dsa- kyaay' ga-sa' ga-jñee' ka-läh'.

³⁸ He-ja- jwëëhn~ hnäh' tøø- dsa- na-, wa' la-näy' kiyh'. Cher'mah' nuuh- he- kyey- na-, la' huudsë- kih' dsa- ta-jmah', o cher'mah' hñiyy' bih' jmeey- lä-na-, llaa- ba' juu' na-.

³⁹ Pero cher'mah' la' kih' Dio juu' he- kway- na-, sa- lä-këh' hnäh' jmi' heeh' hnäh'. Leeh- hnäh', le' ga- che- lla-dsëeh' hnäh' kih' Dio —ga-jäh' Gamaliel siyyh' dsa-ta' he'.

⁴⁰ Ga-heeh- ba' dsa-ta' he' juu' he- ga-hlëeh' Gamaliel ja-. Ja-ga' ga-tëey- ka-läh' apóstole he', ga-kway' kih' hi- ga-juyh' kih' mah' mo-so- hlëeh' gyih' kih' Jesús. Ja-ga' ga-tøøy'.

⁴¹ Ma' ga-hwëë- apóstole cha'në' dsa-ta' he', ma' chaa- bih' llu'. Jëë- ba' dsëy' kih' he- ga-kwa' Dio jwë' he- ga-jëey' wi' kwaat~ kih' Jesús.

⁴² Lä-jë- jmi' ba' sa- ma' tuy~ mi-tëey- dsa- hi- kway- juu' kih' Jesús hi- jäyh' laa' Cristo. Lä-ja- ma' jmeey- hoo' na-hii' kih' gwah- hi- cha'neh- kih' dsa- ka-läh'.

6

Ga-hñaa'y' gyeë' dsa- hi- jmee' be' kih' apóstole

¹ Jmi' ja- ga-lä+jwëë' ga' hi- ga-heeh- kih' Jesús. Ma'ja- ga-soo- juu' jee' ti-llooyh~ he- kuh- dsa- koo- jmi' koo- jmi'. Ga-lä-hnee- hi- ma' hlëeh- griego kyaah' hi- ma' hlëeh- hebreo, kih' he- sa- na-kah' kwee- wi' he- ga-hyoh' dsa-më' hñi' hi- hlëeh- griego lä-koh' te' he- ga-hyoh' hi- ma' hlëeh- hebreo.

² He-ja- lä+jëë- gya-tuu' apóstole he' ga-jøøyh- lä+jëë- hi- ma-heeh- juu' kih' Dio mah' ga-taayh' juu', ga-jäyh':

—Sa- sooh~ kyaa' jnääh' he- tu' jnääh' kwa- jnääh' juu' kih' Dio mah' ti'looh' jnääh' he- kuh' dsa-.

³ He-ja- jwëëhn~ hnäh' øøhn', lleë- hnäh' gyeë' dsa- hi- hii' juu' kih' jmee- he- llu' jmah', dsa- hi- ngëë' hi- ma-hyoh- cha-miuh- be' kih' Jmi-lle' Na-jngii'. Hi- he' ba' dsa-he' goo- ta-la-.

⁴ Jnääh' ga-nøø' ba' jnääh' ngii' jnääh' kih' Dio hi' kwa' jnääh' juu' kiyh' ka-läh'.

⁵ Ga-jä' ba' kwee- juu' kih' ga-lä+jëë- dsa- he'. He-ja- ga-hñaa'y' Esteban hi- ma' dsoo' dsë' cha-miuh- kih' Dio hi- ma' kyey- cha-miuh- be' kih' Jmi-lle' Na-jngii'. Hi- ga-hñaa'y' Felipe kyaah' Prócoro, kyaah' Nicanor, kyaah' Timón, kyaah' Parmeno, kyaayh' Nicolás dsa- chaa- Antioquía. Nicolás he' sa- ma' laay' judiu pero ga-ngëey' hñiyy' mah' leey' koo- ba' kyaayh'.

⁶ Lä-jëë- hi- he', na-jäy- cha'në' apóstole. Hi- lä-chah' ja- ga-kye- apóstole goo- në' kiyh', ga-ngiiy' kih' Dio mah' häy'.

⁷ Lä-ja- ga-na' jwë' kiyh' he- kway' cha-ga-miuh- juu' kih' Dio. Hi- ga-lä+jwëë' ga' dsa- hi- ga-heeh- jee' jwi' Jerusalén hi- jwëë' hi- ma' laa' jmi-dsa- ga-lä-dsoo' dsëy' juu' kih' Dio.

Ga-saayh' Esteban

⁸ Peer- jnaah' llu' dsë' Esteban hi- kyaah' be' kih' Dio ga-jmeey' cha-miuh- he- juh-gaa- jee' jwi- ja-.

⁹ Koo- gwah- mäh- jee' dsa-ñee- judiu, jee' ja- ma' tääh' koo- nää' dsa- hi- chee- Libertados. Hi- ma' tääh' hi- ya-nää' jwi- Cirene kyaah' jwi- Alejandría hi- lä-kye- hi- chaa- hwa' Cilicia hi- Asia. Hi- he' na- ga-lä-hnee- kyaah' Esteban.

10 Pero sa⁺ ga⁻liyh⁺ kyaah⁺ Esteban, kih⁺ he⁻ ma⁻ hlëeyh⁻ kyaah⁺ cha⁻ miih⁻ huu⁻ dsë⁻ llu⁺ hi⁻ ma⁻ hlëeyh⁻ lä⁻ koo⁻ kwa⁺ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁺.

11 Ma⁻ sa⁺ ga⁻lih⁺ dsa⁻ he⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻ laay⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ jmee⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺:

—Ma⁻ nuu⁻ jnääh⁺ ma⁻ mi⁻ kwah⁺ Esteban Moisé hi⁻ ma⁻ mi⁻ kwayh⁺ Dio ka⁻ läh⁺.

12 Lä⁻ jwë⁺ ja⁻, ga⁻ tooyh⁻ je⁻ dsë⁺ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén ja⁻, lä⁻ kye⁻ kih⁺ dsa⁻ gyuu⁺ kyaah⁺ ta⁻ jwoh⁺ kyaa⁺ ley. He⁻ ja⁻, lä⁻ chah⁺ ja⁻ ga⁻ nääy⁺ na⁻ chaayh⁻ Esteban mah⁺ na⁻ jääy⁻ nē⁺ ta⁺.

13 Hi⁻ ga⁻ kwaay⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ jmee⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺ nē⁺ ta⁺ ja⁻. Hi⁻ he⁺ na⁻ ga⁻ jäh⁺:

—Dsa⁻ ñuu⁻ la⁻ sa⁺ tuy⁻ mi⁻ kwayh⁺ gwah⁺ na⁻ jngii⁺ na⁻ hi⁻ mi⁻ kwayh⁺ ley ka⁻ läh⁺.

14 Ma⁻ nuu⁻ jnääh⁺ ma⁻ jäyh⁺, Jesús dsa⁻ Nazaret heey⁺ jee⁺ la⁻ jnän⁺, hi⁻ mi⁻ siiy⁺ lä⁻ jē⁻ lä⁻ nøø⁻ jnän⁺ he⁻ ga⁻ llä⁺ Moisé.

15 Ma⁻ ga⁻ jēē⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ ta⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ nē⁺ ta⁺ ja⁻, jee⁺ cheh⁺ Esteban, ga⁻ jēey⁺ nēy⁺, la⁺ lä⁻ koh⁺ nē⁺ jaa⁻ ángel.

7

Ga⁻ kwa⁺ Esteban ju⁻ dsoo⁺ kih⁺

1 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ jmi⁻ dsa⁻ jøøh⁺ he⁺ siyh⁺:
—¿Che⁺ dsoo⁺ juu⁺ he⁻ hñii⁻ dsa⁻ kyah⁺?

2 Hi⁻ ga⁻ jäh⁺ Esteban:

—Dsa⁻ ñuu⁻ øøhn⁺, dsa⁻ ma⁻ kaah⁺ kyaan⁺, nuu⁻ da⁻ hnäh⁺. Dio hi⁻ gya⁻ gyuu⁺ ga⁻ mi⁻ jnääy⁻ hñiiy⁺ kih⁺ tää⁺ jnän⁺ Abraham lä⁻ ma⁻ ga⁻ gyay⁻ hwa⁺ Mesopotamia, ja⁻ ga⁻ dsooy⁺ ta⁻ Haran.

3 He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Dio siih⁺ Abraham: “Ya⁻ hēē⁺ gooh⁺, wa⁺ jä⁺ ba⁺ hi⁻ chaa⁻ kyah⁺ mah⁺ gwa⁻ ta⁻ hwa⁺ he⁻ kwëehn⁻ hne⁻.”

4 Ja⁻ ga⁻ ya⁻ hēē⁺ Abraham hwa⁺ jee⁺ ma⁻ tääh⁺ dsa⁻ caldeo, ngooy⁺ na⁻ gyay⁻ hwa⁺ Haran. Ma⁻ ngēē⁺ ma⁻ juu⁺ jmi⁻ Abraham, ja⁻ ga⁻ ga⁻ chee⁺ Dio Abraham ta⁻ hwa⁺ la⁻, jee⁺ tøøh⁺ jne⁺ na⁺.

5 Pero sa⁺ ga⁻ kwa⁺ Dio he⁻ la⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻ hyoh⁻ Abraham, ni⁻ jee⁺ ma⁻ jmeey⁺ hne⁺ kiyh⁺ sa⁺ ga⁻ hyoyh⁺. Hwa⁺ la⁻ ga⁻ bääh⁻ Dio hñii⁺ ma⁻ kwëeyh⁺ Abraham kyaah⁺ lä⁻ jēē⁻

dsa⁻ kyaay⁺ hi⁻ ja⁻ ga⁻ ga⁻ lä⁻ chaa⁻. Pero sa⁺ ga⁻ ma⁻ chaa⁻ jooy⁺ ma⁻ ja⁻.

6 Ga⁻ jäh⁺ Dio siih⁺ Abraham: “Dsa⁻ kyaah⁺ hi⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ chaa⁻, dsa⁻ nääy⁺ dsa⁻ taayh⁺ jyoh⁺ hwa⁺ goo⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ uu⁺. Jee⁺ ja⁻ jmääh⁻ dsih⁺ ta⁻ lä⁻ tē⁻ dsë⁺ hi⁻ jmeeh⁺ dsih⁺ lä⁻ jiih⁺ tē⁺ kye⁺ hña⁻ loo⁺ ji⁻ ñe⁻.”

7 Pero ma⁻ ra⁺ he⁻ llä⁻ ba⁺ jnä⁺ ta⁻ kih⁺ hi⁻ jmeeh⁻ dsa⁻ kyaah⁺. Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, hwëē⁻ dsa⁻ kyaah⁺ hwa⁺ Egipto, ya⁻ hnääh⁻ jnä⁺ jee⁺ la⁻.”

8 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jmee⁺ Dio hmoo⁺ kyaah⁺ Abraham, ga⁻ jmeey⁺ mada⁻ he⁻ uu⁺ jmi⁻ ngo⁺ kiyh⁺. Ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ lä⁻ chaa⁻ Isaac joø⁺ Abraham. Ma⁻ ga⁻hya⁻ Isaac jña⁺ jmi⁻, ga⁻ wih⁺ jmi⁻ ngo⁺ kiyh⁺. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁺ Isaac kih⁺ jooy⁺ Jacob, hi⁻ ja⁻ ba⁺ lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁺ Jacob kih⁺ lä⁻ jēē⁻ gya⁻ tuu⁺ jooy⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺.

9 Hi⁻ lä⁻ jēē⁻ joø⁺ Jacob he⁺ ga⁻ lä⁻ wih⁺ dsëy⁺ kyaah⁺ José øøyh⁺. Ga⁻ hnēey⁺ José kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ nää⁺ ta⁻ Egipto, mah⁺ dsa⁻ jmeey⁺ ta⁻ lä⁻ jmi⁻ lä⁻ je⁻. Pero Dio sa⁺ ga⁻ tu⁺ kiyh⁺,

10 ga⁻ lääy⁺ José kih⁺ lä⁻ jē⁻ nēē⁺ he⁻ wih⁺ he⁻ ma⁻ jēey⁻, hi⁻ ga⁻ kwëeyh⁺ cha⁻ miih⁻ huu⁻ dsë⁻ llu⁺ hi⁻ ga⁻ jmeey⁺ ga⁻ jäy⁺ llu⁺ cha⁻ nē⁺ Faraón, rey kyaa⁺ dsa⁻ Egipto. He⁻ ja⁻ ga⁻ tih⁺ dsë⁺ rey he⁺, ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ José he⁻ ga⁻ jmeey⁺ hih⁺ kih⁺ lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ Egipto hi⁻ lä⁻ kye⁻ ta⁻ he⁻ cha⁻ cha⁻ neh⁻ kih⁺ rey he⁺, ga⁻ he⁺ gooy⁻.

11 ‘Pero ma⁻ ngēē⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻ jēē⁺ dsa⁻ hoo⁺ lä⁻ kaa⁻ hwa⁺ Egipto hi⁻ lä⁻ ja⁻ lä⁻ ga⁻ tē⁺ Canaan la⁻ ka⁻ läh⁺. Cha⁻ miih⁻ wih⁺ ga⁻ jēey⁺, kih⁺ he⁻ sa⁺ ga⁻ jnä⁺ he⁻ ma⁻ kuh⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺.

12 Lä⁻ ma⁻ ga⁻ nuu⁺ Jacob he⁻ ma⁻ hñii⁺ dsa⁻ trigo hwa⁺ Egipto, ga⁻ cheey⁺ jooy⁺ ta⁻ Egipto ja⁻. He⁻ ja⁻ la⁺ to⁻ nē⁺ he⁻ na⁻ nää⁺ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ jnän⁺ jee⁺ ja⁻.

13 Lä⁻ ma⁻ ga⁻ tē⁺ to⁺ jiih⁻ he⁻ na⁻ nääy⁺ ta⁻ Egipto ja⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ mi⁻ jnää⁻ José hñii⁺ he⁻ laay⁺ øøyh⁺ dsa⁻ he⁺. Lä⁻ jwë⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁻ kyuu⁻ Faraón lä⁻ jēē⁻ dsa⁻ kyaa⁺ José.

14 Hi⁻ ga⁻ chee⁺ José juu⁺ he⁻ dsa⁻ nää⁺ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ chaa⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ jmi⁻ y⁻ Jacob ta⁻ Egipto. Koo⁻ nää⁺ dsa⁻ he⁺ tee⁺ to⁺ lo⁺ gya⁺ dsë⁻ gyii⁺ hña⁺.

15 He-ja- ngoo¹ Jacob ta⁺ Egipto. Jee⁺ ja- ga⁻lloo¹ jmi⁺ ga⁻juuy¹ hi⁺ lä⁻ja- ga⁻juu¹ lä⁻jëë⁻ jooy¹.

16 Jee⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ he⁺ na⁺haay¹ ta⁺ hwa¹ Siquem, koo⁻ jwi⁺ hwa¹ jee⁺ ga⁻la¹ Abraham kih¹ joo⁺ Hemor lä⁻ kyee⁺ mah¹ haay¹ hlii⁺ kyaay¹.

17 'Lä⁻ ma⁺ ngoo¹ ga⁻dsëë¹ jmi⁺ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁺ kyaah¹ Abraham, ga⁻lä⁻jwëë⁺ jwërte dsa⁻ kyaay¹ hwa¹ Egipto ja⁻.

18 Jmi⁺ ja⁻ ya⁻hëë¹ jñah⁺ rey hwa¹ Egipto hi⁻ sa⁻ dsooh⁻ dsë¹ kih¹ José.

19 Rey he⁺ ma⁺ kyuyh⁻ ha⁻ lä⁻ ma⁺ jmeey¹ kih¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁺, ga⁻jmeeyh⁻ dsa⁻ jnän⁺ cha⁻miih⁻. Lä⁻jiih¹ ga⁻jmeey⁺ hih⁻ he⁻ juu⁺ lä⁻jëë⁻ gyuy⁻ ñuuh⁻ kyaay¹ mah¹ mo⁺so⁻ lä⁻jwëë⁺ gyih¹.

20 Jmi⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ Moisé. Cha⁻miih⁻ ga⁻tih¹ dsë¹ Dio gyuy⁻ Moisé he⁺. Uu⁻ sih⁻ ba⁺ ga⁻lih¹ cho⁻jmiy⁻ ga⁻hmäay¹ gyuy⁻ he⁺ cha⁻neh⁻ kiyh¹.

21 Ja⁻ga⁻ ga⁻lleey⁻ ka⁻hne⁻ jee⁺ ma⁺ hii⁺ goo⁻ juuy¹. Pero ma⁺ ga⁻jëë¹ jo⁻mii⁺ rey gyuy⁻ he⁺, ga⁻tëey⁻ hi⁺ ga⁻mi⁺kwaay⁻ lä⁻koo⁻ jooy¹ ba⁺.

22 Jee⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻tëë⁻ Moisé lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁺ kyuyh⁻ dsa⁻ Egipto. Lä⁻jë⁻ juu¹ kiyh¹ ma⁺ la¹ kyaah¹ be⁺ hi⁺ lä⁻jë⁻ ta⁺ kiyh¹ ma⁺ go⁻hi¹ llu¹.

23 'Ma⁺ ga⁻hya⁻ Moisé to⁻loo¹ ji⁻ñe⁻, ja⁻ dsëy¹ dsa⁻jëy⁻ dsa⁻ Israel dsa⁻gooy¹.

24 Ma⁺ ga⁻llooy¹ jee⁺ tääh¹ dsa⁻ Israel he⁺, ga⁻jëy¹ dsa⁻ Egipto ma⁺ kway⁻ kih¹ jaa⁻ dsa⁻ Israel. Lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁻lääy¹ øøyh⁻ he⁺ mah¹ ga⁻jngiiyh¹ kih¹ dsa⁻ Egipto.

25 "Na⁺ ba⁺ lä⁻ngëë⁻ dsa⁻goon⁻, Dio lääy¹ ta⁻la⁺ ki⁺ jnä⁺ ba⁺", laa⁺ Moisé. Pero sa⁻ ga⁻tah¹ dsë¹ øøyh⁻ he⁻ ja⁻.

26 Ma⁺ ga⁻jnä¹ jyoh¹ jmi⁺, ga⁻jëe¹ Moisé uu¹ dsa⁻gooy¹ hi⁻ ma⁺ tääh¹ tee⁻. Ma⁺ hnøø¹ Moisé ma⁺ llaa¹ hñii⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻jäyh¹: "¿He⁻la⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁻na⁻? ¿Ja⁺ øøh¹ ba⁺ hnäh⁺ na⁻, mah¹ tääh¹ hnäh⁺ tee⁺?"

27 Dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kwa⁻ kih¹ dsa⁻kyaayh¹ he⁺ ga⁻hløøyh¹ kih¹ Moisé mah¹ ga⁻siiyh¹: "Sa⁻ chaa⁻ hi⁻ ma⁻hñaa¹ hne⁻ mah¹ jmääh¹ hñaa¹ dsa⁻ta⁺, jmääh¹ hñaa¹ jwëë⁻ he⁻ llah¹ ta⁺ kyaay¹ jnääh¹."

28 ¿Che⁺ hnooh⁻ jngëeh¹ jnä⁺ lä⁻ ga⁻jngëeh⁻ dsa⁻ Egipto lloo¹?"

29 Ma⁺ ga⁻nuu⁺ Moisé juu¹ ja⁻ ga⁻kyuy¹, na⁺gyay⁻ ta⁺ hwa¹ Madián, laay¹ jaa⁻ dsa⁻ chaa⁻ uu¹ ba⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ uu¹ jooy¹.

30 'Ma⁻ngëë⁻ to⁻loo¹ ji⁻ñe⁻ gya¹ Moisé hwa¹ kii⁺ ja⁻, ma⁺ ga⁻lä⁻jnääh¹ jaa⁻ ángel ta⁻ cha⁻nëy¹ jee⁺ ma⁺ koo⁻ koo⁻ chaah¹ to⁻ në⁺ moh⁺ Sinaí.

31 Peer⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë¹ Moisé ma⁺ ga⁻jëy¹ he⁻ ja⁻ mah¹ ngooy¹ na⁻jëy⁻ chuh⁺. Ja⁻ga⁻llooy⁻ chuh⁺, ga⁻nuuy¹ ga⁻hlëeh¹ Dio kyaayh¹:

32 "Jnä⁺ laan¹ Dio kyaay¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaah¹. Laan¹ Dio kyaay¹ Abraham, laan¹ Dio kyaay¹ Isaac, hi⁻ Dio kyaay¹ Jacob." Peer⁻ ga⁻jlää¹ Moisé kih¹ he⁻ goyh⁺, mo⁺so⁻ ga⁻tuu⁻ dsëy¹ ma⁺ jëy¹.

33 He⁻ ja⁻ ga⁻jäh¹ Dio siiyh¹: "Jñuuh¹ loo⁻ he⁻ hä⁺ tiih⁺ na⁻. Jëeh⁺, jee⁺ cheh¹ na⁻, la⁻ na⁻jngii¹.

34 Man⁺ kwee⁻ jëë⁻ wi⁺ dsa⁻ kyaan⁺ hi⁻ tääh¹ hwa¹ Egipto. Ma⁻nuun¹ ki⁻hooyh⁻, he⁻ ja⁻ ma⁻jñaan¹ mah¹ lää⁺ jnih⁺. Na⁺ na⁺, ña⁻ kyaah¹ jnä⁺ mah¹ cheen⁻ hne⁻ ta⁺ Egipto", ga⁻jäh¹ Dio.

35 Hlëeh⁺ ga⁻ Esteban kyaayh¹:

—Dsooh⁻ ba⁺ hoh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ga⁻jäh¹ dsa⁻goo⁻ jne¹ hi⁻ ga⁻jmeey¹ hñaa⁻ dsë⁻ kih¹ Moisé jää¹, hi⁻ ga⁻jäh¹: "Sa⁻ chaa⁻ hi⁻ ma⁻hñaa¹ hne⁻ mah¹ jmääh¹ hñaa¹ dsa⁻ta⁺, jmääh¹ hñaa¹ jwëë⁻ he⁻ llah¹ ta⁺ kyaay¹ jnääh¹." He⁺ ba⁺ Moisé hi⁻ sa⁻ ga⁻taah⁻ dsa⁻goo⁻ jne¹ ta⁺, ga⁻chee¹ Dio laay¹ jaa⁻ dsa⁻ta⁺ hi⁻ laay¹ jaa⁻ hi⁻ lää⁻ dsa⁻. Juu¹ la⁻ ga⁻ngëë⁻ ángel kih¹ Moisé, lä⁻ ma⁺ ga⁻lä⁻jnääh¹ jee⁺ ma⁺ koo⁻ chaah¹ to⁻ ja⁻.

36 Moisé he⁺ ga⁻hwëy¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁺ hi⁻ ma⁺ tääh¹ Egipto, ga⁻jmeey¹ cha⁻miih⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻ jee⁺ ja⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey¹ jee⁺ jmi⁺ñeeh⁻ gyuy⁻, hi⁻ lä⁻kaa⁻ hwa¹ kii⁺ jee⁺ ga⁻ngëey¹ ka⁻läh⁺, lä⁻jiih¹ ga⁻të¹ to⁻loo¹ ji⁻ñe⁻.

37 Moisé he⁺ ga⁻jäh¹ siiyh¹ dsa⁻ Israel: "Dio jmee¹ ya⁻hëë¹ jee⁺ kyah¹ hnäh⁺ jaa⁻ hi⁻ ngëë¹ juu¹ lä⁻koo⁻ jmee⁻ jnä⁺. Kih¹ hi⁻ he⁺ ba⁺ nuuh¹ hnäh⁺", ga⁻jäyh¹.

38 Moisé hi- ma' hää' jee' kih' dsa- ma-gyuh- jnän' hwa' kii' ja-, he' ba' hi- ga-hlëeh' kyaah' ángel moh' Sinaí, hi- he' na- ga-hyoh' juu' mah' ngëey' jnän' he- jmee' cha- jne' kih' Dio.

39 'Pero dsa- ma-gyuh- jnän' sa- ga-hii' ma' nuuy' kih' Moisé, ni- lä-ja- sa- ga-taayh- ta', ma' hnøoy' ma' dsa-näay' ka-läh' ta' Egipto.

40 He-ja- ga-jäh' dsa- he' siih- Aarón: "Jmäa' jaa- dio hi- noo- né' jnän', jëeh' sa- ñe' jne' hee- na- ma-la- kih' Moisé hi- ga-hwëë' jne' hwa' Egipto."

41 He-ja- ga-jmäa' dsa- jaa- gyuh- kya'. Ma' ga-laa' kya' he', ga-jngëeyh' jah' mah' ga-llay' cha-né' kya' hi- ga-jmäay' dio. Peer- ga-lä-cha- llu' lä-jëë' dsa- he' kih' ta' he- ga-jmeey' kyaah' gooy-.

42 He-ja- ga-lä-øø' Dio kih' dsa- he', ga-kway' jwë' mah' jmeey' juuh- kih' nuu' hi- hëë' gyuh'. Lä-ja- na- sii- jee' lle' juu' he- ga-hlëeh' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio. Lä-la- ga-jäh' Dio:

Hnä' dsa- Israel, ja- he' jnä' ga-kwëeh' jah',
ni- ja- ki- jnä' he- ga-jëeh' hnäh' jah'
ta-ko-jiih' ga-taah' hnäh' to'loo'
ji- ñe- hwa' kii' ja-.

43 Lla- he- ma' jmeeh' hnäh' lä-ja- kin-,
ga-kyeh- hnäh' na-hyoo' kih' Moloc lä-kaa-
jee' ya-nääh' hnäh',
hi- lä-ja- ga-jmeeh' hnäh' kih' nuu' kya-
dio Refán.

Ga-jmeeh' hnäh' juuh- kih' dio hi- na-laa-
kaah' hnäh' ba'.
He-ja- hwëën' hnäh' jee' na-, mah' cheen-
hnäh' ta- oo- ga' miih- kih' Babilo-
nia, ga-jäh' Dio.

44 'Pero ma' cha- ba' gwah- kih' dsa-
ma-gyuh- jnän', jee' ma' täayh' hwa' kii-
ja-. Gwah- ja- ma' la' lä-koø- ga-mi-jnäa-
Dio kih' Moisé gyuh' moh'. He-ja- ba' ja-
ga-jmee' dsa- ma-gyuh- jnän' koø- gwah-
kyaah' loo' jah' he- ma' chee- tabernáculo.
Neh- ja- ma' tääh' kuu' he- ma' na-sii-
hmooh' kih' Dio.

45 Lä- ma-kye- ba' dsa- tabernáculo ja-,
ma' ga-løø' Josué ga-noo- né' lla- Moisé.
Jmii' ja- ga-hwëë' Dio dsa- hi- chaah- hi-

ma' tääh' hwa' jee' tøøhn' la- mah' ga-taah'
dsa- ma-gyuh- jnän' kyaah' Josué. Hi-
lä- ma-høoy' ja-ba' tabernáculo ja-, lä-jiih'
ga-gya- David.

46 Dio ga-mi-jää' David cha-miih-,
he-ja- ga-chuu' David kyaayh' mah' kway'
jwë' le' koø- hne' jee' gya- Dio, he' ba' hi-
laa' Dio kya- Jacob.

47 Pero Salomón jo-ñuuh- bih' hi-
ga-jmee' hne' ja-.

48 'Pero Dio Jøøh' jnän' sa- gyay' gwah-
he- na-la- kyaah' goo- dsa-. Ja-ba' lä-ja-
ga-jäh' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio:

49 Gyuh' ba' la' høøn' jee' jmeen- hih-,
hwa' la-, la' jee' chih- tiin- ba'.

¿Ha- lä-ja- he- jmeeh' hnäh' hne' kin-?
ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän'.

¿Che' laah' hnäh' hnøø' jee' teehn' dsen-?

50 ¿Ja' kyaah' goon- ga-jmeen' lä-jëë' he- la-?
ga-jäh' Dio.

51 'He- ba' che- chaah- hnäh' —ga-jäh'
Esteban—. ¿He-la' sa- hii- lä-ngëeh' hnäh'?
Lä-jëë' jiih- kwah- hnäh' jmi' kyaah'
Jmi-lle' Na-jngii'. Jmeeh- hnäh' ja-ba'
lä-koø- ga-jmee' dsa- ma-gyuh- jnän'.

52 Dsa- ma-gyuh- jnän', lä-hii-né' ba'
ga-jmeeyh- dsa- hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio.
Hi- ga-jngëeyh' ko-llaa' hi- ga-hlëeh' he- ja-
ga-jaa- hi- lluu' go-te-. Hi- ma' ja' hi- lluu'
he', ga-jmeeh' hnäh' hi- ga-jngëeh- hnäh'
ka-läh'.

53 Ma-nuuh- ba' hnäh' ha- lä- la' ley kih'
Dio, he- ga-ngëë' ángel kih' Moisé, mah' sa-
ga-mi-teh' hnäh'.

Ga-jngëeyh' Esteban

54 Lä- ma' ga-nuu' dsa- he' he- ga-hlëeh'
Esteban lä-ja-, ga-lä-lleey' ngaayh', lä-jiih'
ga-juuy' cha-jay', kih' he- ga-ya-jëë' dsëy'
kyaayh'.

55 Pero Esteban ma' kye- cha-miih- be'
kih' Jmi-lle' Na-jngii'. Ga-chooyh' néy' ta-
gyuh', ga-jëey' ga-tah' jmëë' jee' gya' Dio
hi- ga-jëey' Jesús cheh' jwoo' ra-lluu' kih'
Dio.

56 He-ja- ga-jäh':

—Jëë' da' hnäh', hii- jnä' jëen- gyuh'
na-hña- lä-jëë-, jëen- Hi-ga-lëë' ngo'
cheyh' jwoo' ra-lluu' kih' Dio.

57 Ma' ga'nuu' dsa- he' juu' ja-, ga'jney' to-gway', ga'ta' ga'hooyh' ki-gaa-, koo- mi' ba' ga'jmeey' ga'saayh' Esteban.

58 Ga'seeyh- la- ga'te' chuu' jwi- ja-. Hi- la'jee- hi- ga'hni' kiyh' ga'leey' hmi- he- ma' na-laay- mah' ga'hoo' jaa- chih- hi- ma' chee- Saulo. Mah' ga'løoy' tey' kuu' kih' Esteban.

59 Ta'ko' jiih' te- dsa- kuu' kiyh', ga'hleeh' Esteban kyaah' Dio, ga'jäh':

—Jesús Dsa'jøh' kyaan-, heeh' jmi-llē' kin-.

60 Ga'juuyh' jney' mah' ga'hleeyh' koo- ki-gaa-:

—Dio kyaan-, ta' jmee- kwaat- kih' he- hlih' he- jmee- dsa- kin-.

Ma-la- ma'hleeyh' la'ja-, ga'juuy'.

8

1 Ga'hiih- ba' dsē' Saulo he- ga'juu' Esteban.

Ja-ba' jmi' ja-, ga'la'cha- koo- hni- juuh- kyaah' la'jee- dsa- hi- ga'heeh- juu' kih' Jesús jwi- Jerusalén. La'jee- dsa- he' ga'sa' ga'jne', ga'näy' ta' Judea hi' ta' Samária ka-läh'. Ma-la- apóstole ba' ga'jä' Jerusalén ja-.

Ga'jmeeh- Saulo dsa- hi- ga'heeh- juu' kih' Jesús

2 Ko-llaa' dsa- hi- mi-te' kyaah' Dio, ga'jäy' Esteban mah' na'haay' hi' ga'hoo' jwēte dsa- he' kiyh'.

3 Ga'løo' Saulo jmeeyh- la'jee- hi- ma'heeh- kih' Jesús. Ma' dsa-hey' la'koo- la'koo- hne' kih' dsa-. He- wii' ba' ma' dsa-hwēy' dsa-mē' dsa-nuuh- ma' dsa-jäy' neh-ñe'.

Dsa- hi- ma' chaa- Samária ga'heeh- ju'hmē' kih' Jesús

4 La'jee- dsa- hih' ga'sa' ga'jne' he', ga'nä' bih' hleeyh- dsa- ju'hmē' kih' Jesús la'kaa- jee' ga'näy'.

5 Ngoo' Felipe ta' jwi- Samária na'kway- juu' kih' Jesucristo jee' ja-.

6 Jwē' dsa- ga'taah- nuu- la'kaa- tuh-dsē' juu' he- ma' kwa- Felipe, la' ma' ga'jēy' cha-miuh- he- juh-gaa- he- ma' jmeey-.

7 La'jee- jmi-llē' hlih' hi- ma' tääh' tuh-dsē' dsa- ga'hwēy' hooyh- ki-gaa-. Hi- jwē' dsa- hi- sa' liih- goo- tii' ga'hlaa' hi- la'jee- hi- jluuh' ga'jä' kih'.

8 Peer- ga'la'chaa' llu', dsa- hi- ma' chaa- jee' jwi- ja-.

9 Ja-ba' jee' jwi- ja-, ma' gya' jaa- dsa- chee- Simón hi- ma' tēy- ji-nah'. Ma' mi-gaay- dsa- hi- chaa- jee' ja- hi- ma' jmäy- hniy' jøh'.

10 La'jøh' la'mäh' ma'tih- dsē' la'koh' ma' nuuy- juu' kih' dsa- he', ma' jäh':

—Dsa-nuuh- la- ba' kye- cha-miuh- be' kih' Dio.

11 Ma' jmee- dsa- he' kiyh', jēh' ma-la-hi' mi-gaay- dsa- kyaah' ji-nah' he- ma' jmeey' ja-.

12 Pero ma' ga'kwa' Felipe ju'hmē' la'koo- jaa' Dio dsa- la'hiih- kih' hi- ha- la- la' kih' Jesucristo, ko-llaa' dsa- he' ga'la'dsoo' dsē' mah' ga'saa- jmi- dsa-mē' dsa-nuuh-.

13 Hi- la'kye- hniy' Simón hi- ma' tēy- he', ga'la'dsoo' dsēy' hi' ga'saay- jmi- mah' ga'løoy' jmeey- ko-jøh' kyaah' Felipe. Ma' dsaa' jwēte dsēy' ma' jēy- la'jē- he- juh-gaa- he- ma' jmee- Felipe.

14 Hi- ga'nuu' apóstole hi- ga'jä' Jerusalén he- ma'heeh- dsa- chaa- Samária juu' kih' Dio. Ma' ga'nuuy' ja-, ga'cheey' Pee' kyaah' Jwaa' ta' ja-.

15 La- ma' ga'lla-näy' jee' ja-, ga'ngiiy' kih' la'jee- dsa- hi- ma'heeh- juu' kih' Dio mah' hyoyh' Jmi-llē' Na-jngii'.

16 Jēh', ni' jaa- hi- he' sa' ga'ma-hyoyh- Jmi-llē' Na-jngii', koo- ma-na-saay- jmi- la'hiih- kih' Jesús ba'.

17 He-ja- ga'kye- Pee' kyaah' Jwaa' goo- nē' kih' øøh' jne' he'. La'chah' ja- ga'tēy' Jmi-llē' Na-jngii'.

18 Ma' ga'jēy' Simón koo- ga'kye- ba' apóstole goo- nē' kih' øøh' jne', he- ga'tēy' Jmi-llē' Na-jngii', he-ja- ga'jiih' Simón hi- ma'tēy- he' kuu' kih' apóstol,

19 ga'jäh' siiyh-:

—Hni' kin- heh' be' na- mah' la'jee- dsa- hi- kye- goon- nē' kih', tēy' Jmi-llē' Na-jngii'.

20 He-ja- ga'jäh' Pee' siiyh- Simón:

—Wa' hee' hne' kyaah' kuu' kyah' na-,
lä'llu' he' ma'jmeeh' huu'dsē- lah' he' la'
kwa' Dio.

21 Ni' miih- sa' ga'tēeh' taah' hñaa'h'
kyaah' ta' la-. Jēeh', sa' hii' koo- ba'
huu'dsē- kyah' kyaah' Dio.

22 Wa' lä-dsaa' hoh' kih' he' hñih' kyah'
na- hi' ngii' kyah' kih' Dio ha- ga- che- che'
ba' Dio huu'dsē- hñih' he' ma'jmeeh' na-.

23 Man' kyah'. Ma'ra' mi'dsih' llih' laah'
hne-, na-hñuuh' ga' hne- kyaah' he' hñih'
na- —ga'jäh' Pee'.

24 He-ja- ga'jäh' Simón hi- ma' tēē- he'
siyh' Pee' kyaah' Jwaa':

—Ngii' hnäh' kih' Dio mah' mo'so' jä- he'
hñih' he' ma-jäh' na- nē' kin'.

25 Ma-ngēē' ma' jmee' apóstole he'
ju'dsoo' hi- ma' kway- juu' kih' Dio,
ga'näy' ta' Jerusalén. Lä'jē' jwii- mäh-
he- na-hee' hwa' Samária, he- nøø'
cha'jwē' jee' ga'näy' ja-, ga'hleeyh' dsa-
ju'hmēē' kih' Jesús.

*Ga'hleeh' Felipe jaa- dsa-jøøh' hi- ma'
chaa- Etiopía*

26 Jaa- ángel kyaa' Dio ga'hleeh' kyaah'
Felipe, ga'jäyh':

—Gwa- ta' kye', jwē' he- go-hii' Jerusalén
he- dsoo- ta' Gaza, ja-ba' jwē' he-
dsa-ngēē' ta' hwa' kii'.

27 He-ja- ya'hēē' Felipe ngoo'. Cha'jwē'
jee' ngooy' ja-, ga'jeey' jaa- dsa-gyuh' hi-
ma' chaa- Etiopía. Hi- he' laa' ta' juuh-,
høøy' kuu' kih' nē'ta' kih' reina Candace hi-
chaa- Etiopía. Dsa- he' hää' jwē' ngaah' he-
ñeey' Jerusalén na'jmeey' juuh- kih' Dio.

28 Jee' gyay' neh' carret kiyh', ma' hēy-
juu' he- ga'sii' Isaía hi- ga'ngēē' juu' kih'
Dio llo'joo'.

29 He-ja- ga'jäh' Jmi-llē' kih' Dio siyh'
Felipe:

—Gwa-, chuh' koo' carret kiyh'.

30 He-ja- ngoo' Felipe ko-chih' ta' koo'
carret ja-. Ma' ga'nuuy' hē- dsa- he' juu'
he- ga'sii' Isaía hi- ga'ngēē' juu' kih' Dio,
he-ja- ga'ngiiy' juu' kih' dsa- he':

—¿Che' ngēēh' he- hēh- na-? —ga'jäh'
Felipe.

31 He-ja- ga'jäh' dsa- he':

—¿Ha- lä- lä'ngēēn' cher'mah' sa' chaa-
jaa- hi- jii' juu' la-?

He-ja- ga'tēeyh' Felipe, ga'llaay' koo'
kiyh' neh' carret ja-.

32 Ma'hē- dsa- he' jee' na-sii- lä-la-:
Na'jäā- dsih' lä-koh' dsa-jäā- dsa-jaa- bor-
rego jee' jngēeyh',

lä-koo- jaa- borrego hi- sa' hooh- ma' jäā-
dsih' jee' tūy' jñu',

ja-ba' lä-ja- sa' ga'näy' hooy' ni' miih-.

33 Lä- tē- dsē' dsa- ga'jmeeh' dsih', sa'
ga'nøø' ta' kiyh' lä-koo- lle' kih'.

Ga'jngēēh' dsih', sa' ga'lä' chaa' joo'siiyh'.
¿Ha- ta' jä' joo'siiyh' mah' hlēeh' dsa- kiyh'?

34 He-ja- ga'ngii' dsa- he' juu' kih' Felipe:

—Ta' jmee- hñaa- hoh', chiih' jnä', ¿hii-
kih' hlēeh' hi- ga'ngēē' juu' kih' Dio la-,
che' kiyh' hñiiy' o che' kih' hi- jñah'?

35 He-ja- ga'løø' Felipe mi-jnäā- he-
hnøø' jäh' juu' ja-, ga'hleeyh' ju'hmēē' kih'
Jesús.

36 Jee' ga'näy' cha'jwē' ja-, ga'tēey' jee'
hla- jmi-, he-ja- ga'jäh' dsa- he':

—Hee' jmi- hla- la-, ¿che' sa' le' saan-
jmi- jee' la-?

37 Mah' ga'jäh' Felipe:

—Cher'mah' jmeeh- dsoo' lä'kaa-
tuh-hoh', le' ba'.

Hi- ga'jäh' dsa- he':

—Jmee- ba' jnä' dsoo', Jesucristo laa' Joo'
Dio.

38 Hi- ga'jmee' dsa- he' mada- dsa-sih'
carret ja-. Ga'jñaa'y' neh' carret mah'
ga'näy' lä'uuy' cha'jmi-. Jee' ja- ga'chaa'
Felipe jmi- dsa- he'.

39 Lä- ma' ga'hwēey- cha'jmi- ja-, ni- sa'
liih' gyih' ga'jøø' Jmi-llē' kih' Dio kih' Fe-
lipe ta' jee' jyoh'. Mo'so- ga'lä'jnää' gyih'
chá'nē' dsa- he'. Ngaah' bih' kiyh' lä'kaa-
tuh-dsēy'.

40 Ja-ga' ga'lä'jnää' Felipe jee' jwii-
Azoto. Hi- ngoo' bih' kway- ju'hmēē' kih'
Jesús lä-koo- lä-koo- jwii- lä'jiih' ga'tēey'
jwii- Cesarea.

9

*Ga'heeh- Saulo juu' kih' Jesús
(Hch. 22:6-16; 26:12-18)*

1 Lã⁻jiih¹ ma' ga⁻juu¹ Esteban, sa⁻ ga⁻tu¹ Saulo ma' jmeeyh⁻ dsa⁻, jãyh¹ ma' jngëëyh¹ lã⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih¹ Jesús. He⁻ja⁻ ñee⁻ Saulo kih¹ jmi⁻dsa⁻ jøøh¹,

2 na⁻ngiiy¹ je⁻ kih¹ dsa⁻ta¹ mah¹ cha⁻ jwë¹ dsooy¹ gwah⁻ kih¹ dsa⁻ judiu he⁻ chih¹ jwii⁻ Damasco. Ma¹ dsa⁻hnääh⁻ dsa⁻më¹ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ma⁻tääh¹ jwë¹ hmëë¹ kih¹ Jesús, mah¹ ma¹ tëëy⁻ dsa⁻tääh⁻ neh⁻ñe¹ jwii⁻ Jerusalén.

3 Miih⁻ ga⁻hnøø¹ llooy⁻ Damasco ja⁻, ni⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻liih⁻ gyih¹ ma¹ ga⁻jyoo¹ koo⁻ je⁻ tø⁻jlëë⁻ ñih¹ në¹ kiyh¹ jee¹ ngooy¹ ja⁻.

4 Hi⁻ ga⁻tayh¹ hwa¹. Jee¹ ja⁻ ga⁻nuuy¹ ga⁻hlëeh¹ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻jäh¹:

—Saulo, Saulo, ¿he⁻la¹ hñaa⁻ hoh¹ kyaah¹ jnä¹?

5 He⁻ja⁻ ga⁻ngii¹ Saulo juu¹ kih¹ hi⁻ ga⁻hlëeh¹ he¹:

—¿Hii⁻ hne⁻ dsa⁻ñuuh⁻? —ga⁻siiyh⁻.

He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ hi⁻ he¹:

—Jnä¹ he¹ Jesús hi⁻ ga⁻llooh¹ hñaa⁻ hoh¹ kyaah¹. He⁻ jmeeh¹ hñaa⁻ ba¹ hne⁻ na⁻, he⁻ hah⁻ kin¹ jwë¹ he⁻ taahn⁻ hne⁻.

6 Peer⁻ goyh⁻ hi⁻ jlääy⁻, ga⁻jäyh¹:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, ¿hee⁻ na⁻ hnooh⁻ jmeen¹?

He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Jesús siiyh⁻:

—Noo⁻, go⁻he¹ ta¹ jee¹ jwii⁻ na⁻. Jee¹ na⁻ jmee¹ dsa⁻ juu¹ hee⁻ na⁻ ga⁻tëeh⁻ jmeeh¹.

7 Dsa⁻ hi⁻ ga⁻nää¹ kyaah¹ Saulo he¹ ga⁻taayh⁻ jëë⁻ dsayh⁻. Ga⁻nuu¹ bih¹ ga⁻hlëeh¹ pero sa⁻ ga⁻jëëy¹ ni⁻ jaa⁻.

8 Ma¹ ga⁻noo⁻ Saulo jee¹ ma¹ kyaay¹ ja⁻, hnøøy¹ ma¹ jëëy¹, pero mo⁻so⁻ ga⁻lä⁻jnä¹ mi⁻ñey¹. He⁻ja⁻ dsa⁻ ba¹ na⁻hää⁻ goo⁻ Saulo na⁻jääy⁻ ta⁻ Damasco.

9 Jee¹ ja⁻ ga⁻jäy¹ tuu¹ lã⁻jiih¹ ga⁻të¹ hnë⁻ jmii⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻kuh⁻ ga⁻hiyh¹ ni⁻ miih⁻.

10 Damasco ja⁻ ma¹ gya¹ jaa⁻ discípulo kyaa¹ Jesús, hi⁻ chee⁻ Ananía. Dio ga⁻mi⁻jnää⁻ kih¹ Ananía mah¹ ga⁻siiyh⁻:

—Ananía.

He⁻ja⁻ ga⁻ngiiy¹ kiyh¹:

—Hii⁻ jnä¹ la⁻ Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻.

11 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Dio siiyh⁻:

—Go⁻hëë¹, gwa⁻ ta¹ jwë¹ he⁻ chee⁻ Ko⁻dsoo¹. Gwa⁻ cha⁻neh⁻ kih¹ Juda. Ja⁻

jwiiyh¹: “Ma⁻jan⁻ hlëehn¹ kyaah¹ Saulo, dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ chaa⁻ Tarso.” Hi⁻ he¹ gya¹ ngii⁻ kih¹ jee¹ ja⁻.

12 Ma⁻mi⁻jnään¹ hne⁻ kih¹ Saulo he⁻ goh¹ go⁻kyeh⁻ gooh⁻ në¹ kiyh¹ mah¹ lä⁻jnä¹ mi⁻ñey¹ —ga⁻jäh¹ Dio.

13 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Ananía:

—Dsa⁻jøøh¹ kyaan⁻, joh¹ jiih⁻ sa⁻ ma⁻nuun¹ cha⁻ juu¹ hñaa⁻ dsë¹ dsa⁻ñuuh⁻ he¹. Joh¹ he⁻ hliih¹ sa⁻ ma⁻jmeey¹ jwii⁻ Jerusalén, ma⁻jmeeyh⁻ dsa⁻ hi⁻ na⁻jngëë¹ kyaah¹.

14 Hi⁻ na⁻ na⁻ ma⁻jay⁻ jee¹ la⁻ kyaah¹ hih⁻ kih¹ jmi⁻dsa⁻ kaah¹, tëëy⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ hnaah⁻ hne⁻.

15 He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Dio siih⁻ Ananía:

—Gwa⁻, jëeh¹ hi⁻ he¹ na⁻lleeh¹ kyaan⁻ mah¹ dsa⁻kay⁻ juu¹ kin⁻ kih¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻läa⁻ judiu hi⁻ kih¹ dsa⁻ta¹ kaah¹ hi⁻ kih¹ lä⁻jëë⁻ judiu ka⁻läh¹.

16 Jnä¹ mi⁻jnään¹ kiyh¹, jmee⁻ bii⁻ dsa⁻ngëëy⁻ cha⁻miih⁻ wii⁻ kwaat⁻ kin⁻ —ga⁻jäh¹ Dio siih⁻ Ananía.

17 Ja⁻ga⁻ngoo¹ Ananía jee¹ gya¹ Saulo. Ma¹ ga⁻llooy¹ ga⁻hey¹ cha⁻neh⁻, ga⁻kyey⁻ gooy⁻ në¹ kiyh¹. Mah¹ ga⁻jäyh¹ lä⁻la⁻:

—Saulo øøhn¹, Jesús hi⁻ ga⁻lä⁻jnää¹ kyah¹ cha⁻jwë¹ jee¹ ya⁻ñeh¹, hi⁻ he¹ na⁻ma⁻chee⁻ jnä¹ ta¹ la⁻ mah¹ lä⁻jnä¹ mi⁻ñeh¹ hi⁻ mah¹ hñah⁻ cha⁻miih⁻ bë¹ kih¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹.

18 Lã⁻chah¹ ja⁻ ga⁻sa¹ ga⁻hla¹ he⁻ ma¹ na⁻jlë⁻ mi⁻në¹ Saulo, he⁻ la¹ lä⁻koo⁻ sa⁻uu⁻ hmooh⁻. Hi⁻ lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁻lä⁻jnä¹ mi⁻ñey¹. Hi⁻ ga⁻nooy⁻ ngooy¹ mah¹ ga⁻saay⁻ jmii⁻.

19 Ja⁻ga⁻ga⁻kuh⁻ ga⁻hiyh¹ mah¹ ga⁻tëëyh¹ bë¹ ka⁻läh¹. Ga⁻jä¹ Saulo miih⁻ jmii⁻ kyaah¹ øøh¹ jne¹ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih¹ Jesús hi⁻ ma¹ tääh¹ Damasco ja⁻.

Ga⁻kwa¹ Saulo juu¹ kih¹ Jesús jwii⁻ Damasco

20 Neh⁻ gwah⁻ kih¹ dsa⁻ judiu he⁻ chih¹ jwii⁻ Damasco ja⁻, ga⁻løøy¹ kway⁻ juu¹ kih¹ Cristo, ga⁻jäyh¹, he¹ ba¹ hi⁻ he¹ läa¹ Joø¹ Dio.

21 Lã⁻jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻nuu¹ ga⁻taayh⁻ jëë⁻ dsayh⁻, ma¹ jäyh¹:

—¿Ja¹ hi⁻ na⁻ na⁻ ma⁻ngë⁻ jmee⁻ hñaa⁻ dsë¹ kih¹ dsa⁻ kyaa¹ Jesús jwii⁻ Jerusalén ma¹ja⁻? ¿Ja¹ hi⁻ na⁻ na⁻ ja¹ hi⁻ hnøø¹ ma¹

saah¹ dsa⁻ kyaa¹ Jesús mah¹ ma¹ dsa⁻ jãäy⁻ cha¹ nê¹ jmi⁻ dsa⁻ kaah¹?

²² Pero Saulo ma¹ hlëëyh⁻ kyaah¹ cha⁻ ga⁻ miih⁻ be¹ koo⁻ hä¹ koo⁻ hä¹. Ga⁻ mi⁻ jnääy⁻ na⁻ hñaa¹ ' lä⁻ jëë⁻ ja⁻ ba¹ dsoo¹ Jesús he¹ laa¹ Cristo, lä⁻ jiih¹ ga⁻ kah¹ ga⁻ gwëh¹ huu¹ dsë⁻ kih¹ judiu hi⁻ ma¹ tääh¹ Damasco ja⁻.

Ga⁻ kyuu¹ Saulo kih¹ dsa⁻ judiu

²³ Ma⁻hya⁻ cha⁻ miih⁻ jmi¹ gya¹ Saulo jwii⁻ Damasco ja⁻, mah¹ ga⁻ taah¹ judiu juu¹ kwee⁻ he⁻ ma¹ jngiiyh¹ kih¹ Saulo.

²⁴ Pero चाह¹ ba¹ ga⁻ lä⁻ ñe⁻ Saulo hee⁻ na⁻ ma¹ hnøø¹ dsa⁻ ma¹ jmee¹ kiyh¹. Lä⁻ jmi¹ ' lä⁻ hwë¹ ga⁻ taah¹ dsa⁻ tääy⁻ ho¹ haah¹ kih¹ chuuh¹ jwii⁻ ja⁻, hnøøy¹ ma¹ jngiiyh¹ kih¹ Saulo.

²⁵ Pero øøh¹ jne¹ ga⁻ taayh⁻ neh⁻ hma⁻ ta⁻ mah¹ ga⁻ jñaay¹ ta⁻ la⁻ hwë¹, ta⁻ dsoh¹ na¹ hyah⁻ he⁻ na⁻ jne⁻ chuuh¹ jwii⁻. Lä⁻ ja⁻ ba¹ ga⁻ laa¹ Saulo.

Ñee¹ Saulo jee¹ jwii⁻ Jerusalén ga⁻ mi⁻ jeey⁻ apóstole

²⁶ Ma¹ ga⁻ lloo¹ Saulo jwii⁻ Jerusalén, hnøøy¹ ma¹ jmeey¹ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ øøh¹ jne¹ jee¹ ja⁻. Pero lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ he¹ ma¹ na⁻ hñaa¹ dsih¹, sa⁻ ga⁻ jmeey¹ dsoo¹ he⁻ ma⁻ heeyh⁻ kih¹ Jesús.

²⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ jøø¹ Bernabé kih¹ Saulo na¹ jãäy⁻ cha¹ nê¹ apóstole. Jee¹ ja⁻ ga⁻ jmeeh¹ Bernabé juu¹ he⁻ ga⁻ jëë¹ Saulo Jesús cha¹ jwë¹ hi⁻ ga⁻ hlëëh¹ kyaayh¹ hi⁻ ga⁻ jmeeyh¹ juu¹ he⁻ sa⁻ goh¹ Saulo ga⁻ kway¹ juu¹ kih¹ Jesús lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ dsëy¹ jee¹ jwii⁻ Damasco.

²⁸ He⁻ ja⁻ ga⁻ jã¹ Saulo mah¹ ga⁻ løøy¹ jmeey¹ ko⁻ jøh¹ kyaah¹ øøh¹ jne¹ hi⁻ chaa⁻ Jerusalén.

²⁹ Ni⁻ miih⁻ sa⁻ goyh⁻ ma¹ hlëëyh⁻ kih¹ Jesús, ma¹ ti⁻ chooy⁻ juu¹ kyaah¹ judiu hi⁻ ma¹ hlëëh¹ griego. Pero dsa⁻ he¹ hnøøy¹ ma¹ jngëëyh¹ Saulo.

³⁰ Ma¹ ga⁻ lä⁻ ñe⁻ øøh¹ jne¹, hii¹ goo⁻ ma¹ jngëëh¹ dsih¹, he⁻ ja⁻ ga⁻ jãäy¹ Saulo ga⁻ nääy¹ kyaah¹ ta⁻ Cesarea, ja⁻ jiih¹ ga⁻ cheey¹ ta⁻ jwii⁻ Tarso.

³¹ Ja⁻ jiih¹ mo⁻ so⁻ ga⁻ hii¹ goo⁻ kih¹ lä⁻ jëë⁻ øøh¹ jne¹ he¹. Ma¹ hii¹ ti¹ kiyh¹ lä⁻ kaa⁻

Judea, lä⁻ kaa⁻ Galilea hi⁻ lä⁻ kaa⁻ Samária ka⁻ läh¹. Kih¹ he⁻ gayh⁻ Dsa⁻ jøøh¹ jnän⁻ he⁻ ja⁻ cha⁻ ga⁻ miih⁻ ma¹ hnaayh⁻ Dio hi⁻ ga⁻ lä⁻ jwëë¹ ga⁻ øøh¹ jne¹ kyaah¹ be¹ kih¹ Jmi⁻ lle¹ Na⁻ jngii¹.

Ga⁻ jã¹ kih¹ Enea

³² Ga⁻ lloo¹ koo⁻ jmi¹ ngoo¹ Pee¹ na¹ jëëy⁻ øøh¹ jne¹ lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ jwii⁻ lä⁻ jiih¹ ga⁻ lloooy¹ na¹ jëëy⁻ hi⁻ ma¹ tääh¹ Lida.

³³ Jee¹ ja⁻ ga⁻ jëëy¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu^h hi⁻ chee⁻ Enea. Ma⁻hya⁻ jña¹ ji⁻ ñe⁻ kyaay¹ nê¹ jii¹ dsaayh¹, sa⁻ liih¹ goo⁻ tiiy¹.

³⁴ He⁻ ja⁻ ga⁻ jãh¹ Pee¹ siiyh⁻:

—Enea, Jesucristo ma⁻ mi⁻ hlää¹ hne⁻, noo⁻ chooh¹ jii¹ kyah¹.

Hi⁻ lä⁻ चाह¹ ja⁻ ga⁻ noo⁻ Enea.

³⁵ Hi⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ chaa⁻ jee¹ jwii⁻ Lida hi⁻ jee¹ jwii⁻ Sarón ga⁻ jëëy¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ hlaa¹ he¹, he⁻ ja⁻ ga⁻ ngëë¹ dsa⁻ he¹ hñii¹ kih¹ Dsa⁻ jøøh¹ jnän⁻.

Ga⁻ lä⁻ jiih¹ Dorca

³⁶ Jmi¹ ja⁻ ma¹ chaa⁻ jaa⁻ dsa⁻ më¹ hi⁻ ma¹ laa¹ øøh¹ jne¹ jee¹ jwii⁻ Jope. Dsa⁻ më¹ he¹ ma¹ chee⁻ Tabita, kyaah¹ griego hnøø¹ jãh⁻ Dorca. Ta⁻ ko⁻ jiih¹ ga⁻ gya⁻ dsa⁻ më¹ he¹ jmi⁻ gyuu¹, ga⁻ jmeey¹ he⁻ llu¹ jmah¹ ba¹ hi⁻ ga⁻ jmeey¹ be¹ kih¹ hi⁻ tä⁻ ñee¹.

³⁷ Ga⁻ lloo¹ koo⁻ jmi¹ ga⁻ lä⁻ dsaah⁻ Dorca hi⁻ ga⁻ juuy¹. He⁻ ja⁻ ga⁻ gyeëh⁻ dsih¹ mah¹ na¹ kyaay⁻ jee¹ ga⁻ tē¹ to¹ jwëë¹ hne¹.

³⁸ Jãh⁻ ba¹ kih¹ jwii⁻ Lida ja⁻, ma¹ jã⁻ jwii⁻ Jope. He⁻ ja⁻ ma¹ ga⁻ nuu¹ øøh¹ jne¹ hi⁻ ma¹ tääh¹ Jope gya¹ Pee¹ jwii⁻ Lida, ga⁻ cheey¹ uu¹ dsa⁻ ñuu^h na¹ jmee¹ juu¹ kiyh¹ mah¹ wa¹ jãy⁻ na¹ koh¹ ta⁻ Jope.

³⁹ Ma¹ ga⁻ nuu¹ Pee¹ juu¹ ja⁻, ngooy¹ kyaah¹ dsa⁻ he¹. Hi⁻ ma¹ ga⁻ lloooy¹ cha¹ neh⁻ ja⁻, ga⁻ jãä¹ dsih¹ jee¹ kyaa¹ hii¹ Dorca. Jwëë¹ dsa⁻ më¹ hñii¹ ma¹ tääh¹ hooch⁻ kiyh¹ jee¹ ja⁻. Hi⁻ ma¹ ga⁻ lloo¹ Pee¹ ga⁻ kuyh¹ lä⁻ ku¹ lä⁻ jii¹ kiyh¹ hooyh⁻, heeyh⁻ Pee¹ lä⁻ jë⁻ hmiih⁻ he⁻ ga⁻ hme¹ Dorca lä⁻ ma¹ jiiyh⁻.

⁴⁰ Ja⁻ ga⁻ ga⁻ hwëë¹ Pee¹ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ më¹ he¹, hi⁻ ga⁻ juuyh¹ jney¹ ga⁻ løøy¹ ngiiy⁻ kih¹ Dio. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ jiiyh¹ nëy¹ ta⁻ jee¹ ma¹ kye⁻ jmi⁻ ngo¹ kih¹ Dorca mah¹ ga⁻ siiyh⁻:

—Tabita, noo⁻.

Mah' ga' nã' Tabita mi' nẽ'. Ma' ga' jëy' Pee', ga' gyay'.

41 He' ja' ga' sooh' Pee' gooy' mah' ga' chaayh'. Hi' ja' ga' tãyeh' lã' jëe' øøh' jne' hi' ga' tãyeh' dsa' mẽ' hni' he' ka' lãh', mah' ga' siyh':

—Hii' ma' lã' jiih' la'.

42 Ga' lã' jëe' dsa' chaa' jwii' Jope ga' nuu' juu' ja', he' ja' jwëe' dsa' ga' ngëe' hni' kih' Dio.

43 Cha' miih' jmi' ga' jã' Pee' jee' jwii' Jope ja', cha' neh' kih' dsa' hi' chee' Simón hi' ma' mi' llu' loo' jah'.

10

Ga' jmee' Cornelio mada' he' jã' Pee'

1 Jwii' Cesarea ma' gya' jaa' dsa' ñuuh' hi' ma' chee' Cornelio. Ma' laay' dsa' jøøh' kyaa' hña' laa' hløø' hi' chee' Italiana.

2 Dsa' ñuuh' he' ma' hnaayh' Dio kyaah' lã' jëe' hi' ma' chaa' kyaay'. Hi' ma' gayh' Dio, ma' ngiiy' kiyh' kih' Dio lã' jëe' jmi', hi' ma' jmeey' cha' miih' be' kih' hi' tã' ñee'.

3 Jee' gyay' ngiiy' kiyh' kih' Dio, ko' hi' hnẽ' ta' ga' hloo', ga' hëe' mi' nẽy' ga' jëy' na' hña' na' dsa' jaa' ángel kyaa' Dio hi' ga' he' ta' jee' gyay', hi' ga' jãh':

—Cornelio.

4 Mah' ga' jëy' koo' hweh', Peer' goyh' ga' ngiiy' juu' kih' ángel, ga' jãyh':

—¿Hee' na' jwah' hne' Dsa' jøøh' kyaan'?

Hi' ga' jãh' ángel siyh':

—Ma' tih' ba' dsẽ' Dio lã' jëe' he' ngiih' hi' lã' jëe' he' kwëeh' hi' tã' ñee'.

5 Chee' dsa' ta' Jope. Wa' lla' chiiyh' Simón, ja' ba' hi' tãyeh' Pee', mah' wa' jãy'.

6 Hi' he' gya' cha' neh' kih' jñah' hi' chee' Simón hi' mi' llu' loo' jah' cha' hoo' jmi' ñeeh'. Hi' he', jãh' hee' na' jmeeh'.

7 Ma' ngaah' ángel hi' ga' hlëeh' kyaayh', ga' tãeh' Cornelio uu' dsa' hi' ma' jmee' ta' kiyh' kyaah' jaa' hløø' hi' jwah' kyaayh' hi' ma' mi' te' kih' Dio.

8 Ma' la' ma' jmeeh' Cornelio lã' jëe' juu' kih' dsa' he', ja' ga' ga' cheey' ta' Jope.

9 Ma' ga' jnã' jyoh' jmi', ma' ngoo' ga' tã' lla' hyoo' hi' ngoo' ya' jãh' dsa' he' ta' Jope.

Hor' ja' ga' wii' Pee' gyuuh' jee' ga' tã' to' jwëe' hne', jee' na' ngiiy' kiyh' kih' Dio.

10 Ja' kyoyh' jee' ma' gyay', hnøøy' ma' kuyh'. Ta' ko' jiih' jøøy' jmee' dsa' ma', ga' hëe' mi' nẽy' koo' he' ga' mi' jnãe' Dio kiyh', jee' gyay' chuuy' kyaah'.

11 Ga' jëy' gyuuh' jmi' gyuu' na' hña' lã' jëe' koo' he' la' lã' koh' ta' jmaah', na' hñuu' lã' jëe' kye' kiih' he' ga' jyoo' lã' ga' tã' hwa'.

12 Neh' ja' ma' tãäh' lã' jëe' nẽe' jah', ma' tãäh' jah' hi' choo' goo' tii', ma' tãäh' jah' hi' sëeh' hni' hwa', hi' ma' tãäh' ta' jah' hi' hëe' gyuuh'.

13 Jee' ja' ja' koo' juu', he' jãh'.

—Noo' Pee', jngëeh' jah' na' mah' kuh' — ga' jãyh'.

14 He' ja' ga' jãh' Pee':

—Jah' ha' Dsa' jøøh' kyaan'. Jëeh', ni' jaa' hi' laa' wa' hi' cha' hi' hi' ni' jaa' hi' sah' sa' ma' kuh' jiih' koh'.

15 Koo' ka' lãh' ja' juu' jee' ga' tã' to' jiih': —Kih' hi' ga' jmaã' Dio na' jngëe', ta' jwah' laay' wa' hi' cha' hi'.

16 Hnẽ' jiih' ga' la' lã' ja', ja' ga' ga' sooh' ta' jmaah' ja', ngooh' ka' lãh' ta' gyuuh'.

17 Ta' ko' jiih' ma' gya' Pee' jmee' cha' miih' huudse' he' hnøø' jãh' he' ga' jëy' ja', ga' lla' nãe' dsa' hi' ga' chee' Cornelio he', ngiiy' juu' ha' chih' hne' kih' Simón hi' mi' llu' loo' jah', lã' jiih' ga' lla' nãe' jee' ja'.

18 Ma' ga' lla' nãe' dsa' he', ga' ngiiy' juu':

—¿Che' jee' la' gya' Simón, hi' tãyeh' Pee'? —ga' jãyh'.

19 Gya' ga' Pee' gyuuh' jmeey' huudse' ha' lã' la' he' ga' jëy' ja', mah' ga' jãh' Jmi' lle' kih' Dio siyh':

—Jëe' da' Pee', uu' dsa' ma' ya' nãe' hnaah' hne'.

20 Jñaa' mah' go' jëe'. Ta' jmee' to' hoh', gwa' kyaayh'. Jnã' ba' ma' cheen' dsa' na'.

21 He' ja' ga' jñaa' Pee' ta' jee' ma' tãäh' dsa' hi' ga' chee' Cornelio he' mah' ga' siyh':

—Hii' jnã' la' hi' hnaah' hnãh'. ¿He' la' ma' ya' nãe' hnãh'? —ga' jãh' Pee'.

22 He' ja' ga' jãh' dsa' he':

—Ma⁻ya⁻nøø¹ jnääh¹ mada⁻ kih¹ Cornelio dsa⁻jøøh¹ kyaä¹ jnääh¹. Laay¹ jaa¹ juu¹ hløø¹ hi⁻ lluu¹ hi⁻ gah⁻ Dio, hi⁻ lä⁻jëë⁻ judiu jwah¹ kyaayh¹. Cornelio he¹ tēy^h hne⁻ gooh¹ cha¹neh⁻ kiyh¹ mah¹ nuuy¹ juu¹ he⁻ kwah¹, lä⁻koø⁻ mada⁻ nuuyh⁻ kih¹ ángel hi⁻ na⁻jngëë¹.

²³ Ja⁻ga⁻ ga⁻taah⁻ Pee¹ dsa⁻ he¹ cha¹neh⁻. Jee¹ ja⁻ ga⁻jä⁻ dsa⁻ he¹ hwë¹ ja⁻.

Ga⁻lloo¹ Pee¹ kih¹ Cornelio

Ma¹ ga⁻jnä¹ jyoh¹ jmi¹ ga⁻noo⁻ Pee¹, ngooy¹ kyaah¹ dsa⁻ he¹ hi⁻ ga⁻nää¹ ko⁻llaa¹ øøh¹ jne¹ hi⁻ chaa⁻ Jope kyaayh¹.

²⁴ Jyoh¹ jmi¹ ga⁻ gälla⁻näy¹ jwii⁻ Cesaarea. Ma¹ gya¹ Cornelio jøø¹ kyaah¹ lä⁻jëë⁻ ga⁻ hi⁻ chaa⁻ kyaay¹, hi⁻ kyaah¹ ome⁻ hi⁻ jwayh¹ kyaah¹.

²⁵ Ma¹ ga⁻lloo¹ Pee¹ ho¹hne⁻ kiyh¹, ya⁻hëë¹ Cornelio mah¹ ga⁻heeyh⁻. Lä⁻chah¹ ja⁻ ga⁻juuh¹ Cornelio jné¹ cha¹në⁻ Pee¹, ga⁻jmäy¹ jøøh¹.

²⁶ Pero Pee¹ ga⁻chaah⁻ Cornelio ga⁻siiyh⁻: —Noo⁻, ta⁻ jmee⁻ lä⁻na⁻. Dsa⁻ ba¹ hne⁻, dsa⁻ ba¹ jnä¹ ka⁻läh¹.

²⁷ Lä⁻ ma⁻llay¹ ja⁻ba¹ juu¹ ga⁻taayh¹ cha¹neh⁻ lä⁻jiih¹ ga⁻tëy¹ jee¹ tääh¹ jwëë¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻kuh¹ jee¹ ja⁻.

²⁸ Mah¹ ga⁻jäh¹ Pee¹ siiyh⁻:

—Ma⁻ñeh¹ ba¹ hnäh¹ kwee⁻, na¹høø¹ jwërte la¹ kyaä¹ jnääh¹ dsa⁻ judiu he⁻ dsa¹tooh¹ jnääh¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu hi⁻ ni⁻ he⁻ dsa¹tooh¹ jnääh¹ cha¹neh⁻ kiyh¹ sa⁻ le¹. Pero Dio ma⁻mi⁻jnää⁻ kin⁻ he⁻ sa⁻ sah¹ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ ni⁻ sa⁻ laay¹ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻. He⁻ja⁻ mo⁻so⁻ jmee⁻ ga⁻ jnä¹ kwaat⁻ he⁻ sah¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu.

²⁹ He⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻choon¹ juu¹ ni⁻ miih⁻, lä⁻ ma¹ ga⁻lloo¹ juu¹ kin⁻, chah¹ ba¹ ma⁻jan⁻. He⁻ja⁻ ngiin¹ juu¹ kyah¹. ¿He⁻la⁻ ma⁻teeh¹ jnä¹?

³⁰ He⁻ja⁻ ga⁻jäh¹ Cornelio:

—Na¹ ma⁻hya⁻ kye¹ jmi¹ sa⁻ ma¹ kuh⁻ ma¹ huhn⁻, ja⁻ba¹ hor⁻ la⁻ ko⁻hi⁻ hnë⁻ ta⁻ ga⁻hloo¹ gyan¹ ngiin¹ kin⁻ kih¹ Dio cha¹neh⁻ la⁻. Koø⁻ ma¹ ga⁻jëen⁻ jaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻ kye¹ hmiih⁻ jih¹gyeh¹ cha¹nën⁻.

³¹ Hi⁻ he¹ na⁻ ga⁻jäh¹: “Cornelio, ma⁻nuu¹ ba¹ Dio lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻hlëeh¹

kyaayh¹, hi⁻ kye⁻ bih¹ kwaat⁻ kih¹ lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻kweëh¹ hi⁻ tä⁻ñee¹.

³² Chee⁻ dsa⁻ ta⁻ Jope mah¹ wa¹ jä⁻ Simón hi⁻ tēy^h Pee¹. Hi⁻ he¹ gya¹ cha¹neh⁻ kih¹ he¹ ba¹ Simón hi⁻ mi⁻llu¹ loo⁻ jah¹, cha¹hoø¹ jmi⁻ñeeh⁻. Wa⁻ra⁻ ja¹ hi⁻ he¹, hlëeh¹ hne⁻”, ga⁻siiyh⁻ jnä¹.

³³ He⁻ja⁻ chah¹ ba¹ ga⁻cheen⁻ dsa⁻ na¹kyaä¹ hne⁻. Hi⁻ lluu¹ ba¹ ma⁻jmeeh¹ ma⁻ñeh¹. Na¹ na⁻ lä⁻jëë⁻ jnääh¹ tøøh¹ jnääh¹ jee¹ la⁻ cha¹në⁻ Dio, mah¹ nuu¹ jnääh¹ juu¹ he⁻ ma⁻hñah⁻ kih¹ Dio.

Ga⁻kwa¹ Pee¹ juu¹ cha¹neh⁻ kih¹ Cornelio

³⁴ He⁻ja⁻ ga⁻løø¹ Pee¹ hlëeh⁻ lä⁻la⁻:

—Na¹ ga⁻ ma⁻lä⁻ngëen¹ kwee⁻, ma⁻ra⁻ ju¹dsoo¹ koø⁻ ba¹ laa¹ dsa⁻ cha¹në⁻ Dio.

³⁵ Tih¹ ba¹ dsë¹ Dio kih¹ ga⁻lä⁻jëë⁻ hi⁻ gayh⁻ hi⁻ kih¹ hi⁻ jmee⁻ he⁻ lluu¹.

³⁶ He⁻ la⁻ na⁻ juu¹ he⁻ ga⁻chee¹ Dio kih¹ dsa⁻ Israel. Ju¹hmëë¹ la⁻ he⁻ jmee⁻ hi¹ ti¹ kih¹ dsa⁻ ta⁻la⁻ kih¹ Jesucristo hi⁻ laa¹ Dsa⁻jøøh¹ kyaä¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻.

³⁷ Ñeh¹ ba¹ hnäh¹ kwee⁻ ha⁻ lä⁻ ga⁻la¹ lä⁻kaa⁻ hwa¹ Judea, he⁻ ga⁻løø¹ ta⁻ Galilea, ma⁻ngëë¹ he⁻ ga⁻hlëeh¹ Jwaa¹ kih¹ he⁻ saa⁻ dsa⁻ jmi⁻.

³⁸ Ma⁻nuuh⁻ ba¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeë¹ Dio kyaah¹ Jesús dsa⁻ chaa⁻ Nazaret. Ga⁻kweëy¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹, hi⁻ ga⁻kweëy¹ cha⁻miih⁻ be¹. Hi⁻ lä⁻kaa⁻ jee¹ ga⁻ngëëy¹ ga⁻jmeey¹ he⁻ lluu¹ jmah¹ hi⁻ ga⁻lääy¹ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma¹ jëë⁻ wii¹ kaah⁻ hi⁻ sa⁻lluu¹, jëeh¹ Dio cheh¹ kyaayh¹.

³⁹ Jmee⁻ jnääh¹ ju¹dsoo¹ kih¹ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻jmeë¹ Jesús hwa¹ Judea hi⁻ jee¹ jwii⁻ Jerusalén. Hi⁻ he¹ ga⁻jngiih¹ dsa⁻ kih¹, na⁻taay⁻ dsoh¹ hma⁻cru¹.

⁴⁰ Pero Dio ga⁻mi⁻jiiyh⁻ ma¹ ga⁻hya⁻ hnë⁻ jmi¹ hi⁻ ga⁻mi⁻jnääy⁻ mah¹ jëë¹ dsih¹ he⁻ ma⁻lä⁻jiiyh⁻.

⁴¹ Pero sa⁻ ga⁻mi⁻jnääy⁻ kih¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻. Ma⁻la⁻ kyaä¹ jnääh¹ hi⁻ ga⁻lleeh⁻ Dio jää¹ ba¹ ga⁻mi⁻jnääy⁻ mah¹ jmee¹ jnääh¹ ju¹dsoo¹ kiyh¹, jnääh¹ hi⁻ ga⁻kuh⁻ ga⁻hih¹ kyaayh¹ ma⁻ngëë¹ ma⁻lä⁻jiiyh⁻ jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻juu¹.

⁴² Ja⁻ga⁻ ga⁻cheey¹ jnääh¹ kwa¹ jnääh¹ juu¹ kih¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻. Mah¹ jmee¹ jnääh¹ dsoo¹, Jesús he¹ hi⁻ na⁻hñaa¹ kih¹ Dio, laay¹ jwëë¹

kih' lä'jēē dsa- hi- jiih' hi- lä'ja- kih' hi- na'juu'.

43 Ga-lä'jēē hi- ga-ngēē' juu' kih' Dio llo'joo' ga'jmeē' dsoo' kih' Jesús, ga'jäyh', ta-la' kih' bih' dsa- che' dso'kye- kih' lä'jēē hi- heeh' juu' kiyh'.

Ga'hyoh' dsa- hi- sa- laa' judiu Jmi-lle' kih' Dio

44 Hlëeh' ga' Pee' lä'ja- ma' ga'jyoo' Jmi-lle' Na-jngii' nē' kih' lä'jēē dsa- hi- ma' tääh' nuu- jee' ja-.

45 Lä'jēē øøh' jne' hi- laa' judiu hi- ga'lla'nää' kyaah' Pee' ga'taayh' jēē dsayh' ma' ga'jēy' ga'hyoh' dsa- hi- sa- laa' judiu Jmi-lle' Na-jngii'.

46 Ga-nuuy' hlëeh' dsa- he' jyoh' juu' hi- ma' jmeey' juuh- kih' Dio.

47 He-ja- ga'jäh' Pee':

—¿Hii- le' ha' kih' dsa- la- he- saay' jmi-, na' he- ma-hyoyh' Jmi-lle' Na-jngii' ja-ba' lä'koo- ma-hñah' jne'?

48 He-ja- ga'jmeē' Pee' mada- ga'saay- jmi- lä'hih' kih' Jesús Dsa-jøøh' jnän'. Ja-ga' ga'chuu' dsa- he' kyaah' Pee' mah' jäy' miih- jmi' kyaayh'.

11

Ga'jmeeh' Pee' juu' kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' Jerusalén

1 Ga-nuu' apóstole, hi- ga-nuu' øøh' jne' hi- ma' tääh' Judea he- ga'heeh- lä'kye- hi- sa- laa' judiu juu' kih' Dio.

2 Ma' jah' Pee' ta' Jerusalén, ko'llaa' øøh' jne' ga'løø' ti-choo' juu' kyaayh', kih' he- ma' laay' he- jmeē' bi' juuh' jmi-ngo' kih' dsa-ñuuh-.

3 Ga'jäyh':

—¿He-la' ñeeh' na'jēēh' dsa- hi- sa- ga-wih' jmi-ngo' kih' hi- na'kuh' kyaayh' ko-jøh'?

4 He-ja- ga'jmeeh' Pee' juu' lä- ma' huuh' ha- lä- ga-la' kiyh' ta- jee' ñeey', ga'jäyh':

5 —Jnä' ma' gyan' jwi- Jope ngiin' kin' kih' Dio ma' ga'hēē' mi'nēn' koo- he- ga-mi'jnää- Dio kin'. Ga-jēēn' koo- he- la' lä'koh' ta-jmaah' na-hñuuh- lä'jēē kye' sa'kiih' ga'jyoo' gyuuuh' lä- ga-tē' jee' ma' gyan'.

6 Ga-jēēn' kwee-, hi- ga-mi'kyuun' hi- jah' ma' tääh' neh-. Ga-jēēn' jah' hi- choo' goo- tii', ga-jēēn' jah' hää' kyaah' jah' hi- sēēh- hñii' hwa' hi- ga-jēēn' ta'jah' hi- hēē- gyuuuh'.

7 Jee' ja- ga-nuun' koo- lle' he- ga-hlëeh' gyuuuh', ga'jäh': “Noo- Pee', jngēēh' jah' na- mah' kuh'.”

8 He-ja- ga-ngiin' kiyh': “Jah' ha' Dsa-jøøh' kyaan-. Jēēh', ni' jaa- hi- laa' wa' hi- cha- hi- hi- ni' jaa- hi- sah' sa- ma-kuhn' jih'koh'.”

9 Koo- ka-läh' ga-hlëeh' gyuuuh' jee' ga-tē' to' jiih': “Kih' hi- ga-jmää' Dio na-jngēē', ta- jwah' laay' wa' hi- cha- hi-.”

10 Hnē- jiih' ga-la' lä'ja-, ja-ga' ga-sooh' ka-läh' ta-jmaah' ja-, ngooh' ta' gyuuuh'.

11 Lä'chah' ja- ga'lla'nää' uu- dsa-ñuuh- hi- ya-nää' Cesarea, hnaayh- jnä' jee' ma' gyan'.

12 Hi' Jmi-lle' kih' Dio ga'siih' jnä' jee' ja-: “Gwa- ba' hne-, ta- jmeē- to' hoh’”, ga'jäyh'. Hi' jñee' øøh' jne' hi- chaa- jee' ja- ga'jmeē' ko-jøh' kyaah' jnä' lä- ga-tē' cha'neh' kih' dsa-ñuuh- hi- ga-tēēh' jnä'.

13 Dsa-ñuuh- he', ga'jmeeyh' juu' he- ga'jēy' jaa- ángel hi- ga-noo- cha'nēy' cha'neh' kiyh'. Hi' ga'jmeeyh' juu' ha- lä- ga'jäh' ángel siiyh': “Cheē- dsa- ta' Jope mah' wa' ja- Simón, hi- tēēyh' Pee'.

14 Hi- he' kwa' juu' ha- lä- jee' lääh' kyaah' lä'jēē hi- chaa- kyah’”, ga'jäh' ángel siiyh'.

15 Lä- ma' ga-løøn' hlëeh'n' dsa- he', ga'jyoo' Jmi-lle' Na-jngii' nē' kih' lä'jaa- lä'jaa-, lä'koh' ga'jyoo' nē' jnän' lä- ma' to-nē'.

16 Ja-ga' ga-lä'dsooh- dsen- lä'koo- ga'jäh' Jesús jää': “Ma-ra' ju'dsoo', Jwaa- ga'chaay' dsa- jmi- kyaah' jmi- ba', pero hnäh' saah' hnäh' jmi- kyaah' Jmi-lle' Na-jngii'.”

17 Cher'mah' Dio ga'kwēēh' dsa- he', ja-ba' he- ga'kwēēyh' jne' lä- ma' ga'heeh' jne' Jesús Dsa-jøøh' jnän', ¿heē- laa' jnä' mah' jwiin' Dio: “Ta' kwēēh' hi- na-”?

18 Ma' ga-nuuy' dsa- he' juu' kih' Pee' ga'taayh' ti' ba', ga'jmeey' juuh- kih' Dio, ga'jäyh':

—Na' ga' ma-na' jwè' kih' hi- sa' laa' judiu mah' dsa- jeeyh~ kyaah' Dio hi- jmee' chaq- dsa-.

Ga-lä-jwëë' øøh' jne' jee' jwii- Antioquía

19 Lä' ma' ga-jngiih' dsa- kih' Esteban, ga-løø' dsa- jmeeh+ øøh' jne'. He-ja- ga-hwëëy- jee' jwii- Jerusalén, ga-sa' ga-jñeey' ga-näay' ta' jee' jyoh'. Ga-näay' ta' Fenicia, ta' Chipre, ta' Antioquía. Dsa- judiu he' ga-näay' kway- juu' kih' Dio lä-kaa- jee' tääh' ma-la- dsa-goo' bih'.

20 Pero jee' kih' hi- ga-hwëë- he', ma' tääh' ko-llaa' hi- chaa- Chipre hi- ma' tääh' hi- chaa- Cirene. Ma' ga-lla-nää' hi- he' jwii- Antioquía ga-kway' ju'hmëë' kih' Jesús lä-kye- kih' hi- sa' laa' judiu.

21 Peer- cha-miih- be' ga-kwa' Dio kiyh', he-ja- jwëë' dsa- ga-ngëë' hñii' kih' Jesús jwii- Antioquía.

22 Ga-tëeh' øøh' jne' hi- ma' tääh' Jerusalén juu' ja-. He-ja- ga-cheey' Bernabé, ngooy' ta' jwii- Antioquía.

23 Ma' ga-lloo' Bernabé jee' ja-, ga-jëey' he- ga-mi-jää' Dio cha-miih- dsa- he', he-ja- ga-tih' dsëy'. Hi- ga-kwëëyh' nuuh- mah' dsa-taayh' mi-teyh' lä-kaa- tuh- dsëy' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

24 Bernabé he' ma' llu' dsëy' hi- ma' dsoo' dsëy' cha-miih- ka-läh' hi- ma' kyey- cha-miih- be' kih' Jmi-llé' Na-jngii'. Ma' ga-jëë' dsa- ha- lä- jmeey-, he-ja- jwëë' dsa- ga-heeh- juu' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

25 Ma-ngëë' he- ja-, ya-hëë' Bernabé ngooy' ta' Tarso na-hnäayh- Saulo. Ma' ga-jnäayh- Saulo, ga-jääy' ta' Antioquía.

26 Jee' ja- ga-taayh' koo- ñe- jmi' kyaah' øøh' jne' he' mah' ga-mi-tëëy- jwëë' dsa-. Jee' jwii- Antioquía ja-, jee' ja- to-në' ga-mi-cheey- øøh' jne' cristiano, he- hnøø' jäh' Cristo mah'.

27 Jmi' ja- ga-hwëë- ko-llaa' hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio hi- ma' tääh' Jerusalén, na-näay' ta' jee' jwii- Antioquía.

28 Jaa- dsa- he' hi- chee- Agabo, ga-nooy- ga-hlëëyh' lä-koo- jäh' Jmi-llé' kih' Dio, ga-jäyh' jä- koo- hoo' lä-kaa- jmi-gyuu-. Hi- ga-lä-te' ba' lä-koo- ga-jäh' Agabo, lä- ma' laa' Claudio rey to-në'.

29 He-ja- ga-taah' øøh' jne' hi- tääh' Antioquía juu' kwee- he- cheey' miih- kuu' kih' øøh' jne' hi- tääh' ta' Judea, ha- koo- te' tää- kwa' lä-jaa- lä-jaa-.

30 Lä-ja- ga-jmeey' hi- ga-tooyh- goo- Bernabé kuu' ja- kyaah' Saulo mah' na-ngëëy' kih' hi- ma' laa' dsa-gyuu' kyaah' gwah- hwa' Judea ja-.

12

Ga-jngëëyh' Jacobo hi- ga-taayh- Pee' neh-ñe'

1 Ja-ba' jii- ja-, ga-jmee' rey Herode mada' he- ga-jmeeyh- ko-llaa' øøh' jne'.

2 Ga-jngëëyh' Jacobo øøh' Jwaa' kyaah' ñe'tuuh'.

3 Ma' ga-nuu' rey he' he- ga-tih' dsë' dsa- judiu he- ga-juu' Jacobo, he-ja- ga-jmeey' mada' wa' jaa' Pee' ka-läh'. He-ja- ga-la' ma' të- jmi' he- kuh- dsa- he-ñiih- he- sa' kyaah' levadura.

4 Ma' ga-jaa' Pee', ga-taah- dsih' neh-ñe'. Ga-taayh- ja-goo- kyë' nää' hløø' hi- ma' jää- ma' kyë' lä-koo- nää' hi- ga-hää' Pee'. Herode ma' jmee- huudse- ma' mi-jnäay' kih' dsa' ga- ma-goh- jmi' he- kuh- dsa- judiu borrego mah'.

5 Ga-jä' ba' Pee' neh-ñe' pero ta'ko-jiih' ma' hääy' neh-ñe' ni' jaa- øøh' jne' sa' ga-tuy' he- ma' chuuy' kyaah' Dio kwaat- kih' Pee'.

Dio ga-llee- Pee' neh-ñe'

6 La' kwaat- ma' mi-jnää' Herode kih' dsa' wa-ra- ga-jnä'. Pero ja-ba' hwë' ja-, ma' na-kyaa' Pee' na-hñuu- kyaah' to' caden- ja-ba' jee' kih' uu' hløø' hi- ma' na-hñuu- kyaayh'. Hi- ma' tääh' ga' jñah' hløø' hi- ma' høø- hoo' neh-ñe' ja-.

7 Ni- sa- ga-lä-liih- ga' hløø' he', ma' ga-lloo' jaa- ángel kyaah' Dio, hi- lä- ga-dsa' neh-ñe' ga-lä-jnä' je-. Lä-chah' ja- ga-chaay' Pee', ga-siiyh'.

—Noo- na'koh'.

Lä-chah' ja- ga-sa' ga-hla' caden- he- ma' na-hñuu- gooy-.

8 Hi- ga-jäh' ángel:

—Kye' hmi' kyah', hee' loo- kyah'.

Lä-ja- ga-jmee' Pee', mah' ga-siiyh' ka-läh':

—Bää` hmiih` kyah` mah` man` ga`jah`.

⁹ Hi` ya`hëë` ángel, kaah` lleë` Pee`. Sa` ñey` che` dsoo` he` jmee` ángel, he` kē` bih` laay`.

¹⁰ Ga`ngëëy` jee` ma` tääh` koo` nää` hløø`, hi` lä`ja` jee` ga`tē` to` nää` hløø`, ja`ga` ga`tëëy` ho`haah` he` la` kyaah` ñe` jee` hwëë` dsa` ta` cha`jwē`. Hñii` ba`haah` ja` ga`na`. Ga`hwëëy`, hi` ga`kwayh` koo` jwē`, jee` ja` ga`bii` ángel kih` Pee`.

¹¹ Ja` ga` ga`lä`liih` Pee`, ga`jmeey` huü`dsē`:

—Dsoo` ba` ma`chee` Dio ángel kyaä` hi` ma`lää` jnä` kih` Herode hi` ma`lääy` jnä` kih` lä`jē` he` ma`hnøø` dsa`goon` he` ma`jmeey` kin`.

¹² Ma` ga`lä`liiyh` he` ma`na`laay`, lä`chah` ja` ngaayh` ta` kih` María choo` Jwaa`, he` ba` hi` tēëyh` Marcos, jee` ma` tääh` jwëë` hi` ngii` kih` Dio.

¹³ Ma` ga`lloo` Pee` ho`haah` jee` dsa`taah` dsa`, ga`tëëy`. Lä`koo` ma` ga`nuu` jaa` chih`mē` hi` chee` Rode tēëy`, mah` ngooy` na`jēëy`.

¹⁴ Lä`chah` ja` ga`lä`kyuuyh` lle` kih` Pee` hi` ma` tēë`. Peer` ga`nøh` dsëy`. Ni` sa` ga`näy` ho`haah` ja`, ngaayh` ko`chih` na`jmeeyh` juu` kih` hi` ma` tääh` cha`neh` ja`, ga`jäyh`:

—Hii` Pee` cheh` ho`haah`.

¹⁵ He`ja` ga`jäh` hi` ma` tääh` jee` ja`, siiyh` chih`mē` he`:

—He` ngaah` ba`hne` na`.

Pero chih`mē` he` sa` tää` sa` jaay`, ma` jäyh`:

—Hi` he` na`.

He`ja` ga`jäh` dsa` he`:

—Ángel kyaä` Pee` ba` na`.

¹⁶ Lä` ma`cheh` ja`ba` Pee` ho`haah` ja`, tēëy`. Ja`ga` ga`näy` ho`haah` ja`, ga`jēëy` Pee`. Ga`taayh` jēë` dsayh`.

¹⁷ He`ja` ga`jmeey` Pee` lii` kyaah` gooy`, mah` sa` tooyh` miih`. Ga`jmeeyh` juu` ha` lä` ga`jmeey` Dio he` ya`hëëy` neh`ñe`, hi` ga`jäyh`:

—Go`jmeeh` juu` la` kih` Jacobo hi` kih` lä`jēë` øøh` jne`.

Ja`ga` ya`hëëy` ngooy` ta` jee` jyoh`.

¹⁸ Ma` ga`jnä` jyoh` jmií, Peer` ga`tēë` ga`jēë` hløø` he` kyaah` dsa`kyaayh`, kih` he` sa` ga`jēëy` ha` lä` ya`hëë` Pee` jee` ja`.

¹⁹ He`ja` ga`jmeey` Herode mada` he` na`hnääh` Pee` ka`läh`. Ma` sa` ga`jnääh`, ga`lla`kyaay` hløø` he` jmií. Lä`jiih` ga`jmeey` mada` he` ga`jngëëyh` hløø` he`. Ja`ga` ya`hëëy` hwa` Judea, ngooy` na`gyay` ta` Cesarea.

Ga`juu` Herode

²⁰ Pero ma` cha` hnii` kih` Herode kyaah` dsa` chaa` Tiro hi` kyaah` hi` chaa` Sidón ka`läh`. Dsa` hi` ma` chaa` jee` ja` sa` ma` hnøø` hnii`. Jēeh` ma` ga`nääh` lay` løø` ta` jwii` kih` Herode. He`ja` na`nääh` na`llay` juu` kyaah` Herode. Pero to`nē` da`, ga`taayh` juu` kwee` kyaah` Blasto, hi` kye` ta` juuh` kyaah` rey Herode, mah` hñii` bih` llay` juu` kyaah` Herode.

²¹ He`ja` ga`tøø` rey he` jmií he` ya`nääh` dsa`. Ma` ga`lloo` jmií ja`, ga`lla`nääh` dsa` he` hi` ga`kēh` rey hmiih` he` kēyh` ma` llay` ta` mah` na`gyay` nē`ta` kiyh`, ga`kway` juu`.

²² Ma` ga`nuu` dsa` he` juu` kiyh` ja`, ga`tooyh` cha`miih` miih`, ga`jäyh`:

—Ja` he` dsa`ñuuh` na` hlēeh`, Dio ba` na` hlēeh`.

²³ Lä`chah` ja`, ja` jaa` ángel kyaä` Dio, ga`jmeey` dsoo` kih` rey Herode, kih` he` sa` ga`jmeey` juuh` kih` Dio. He`ja` ga`kaay` jah` lä`jiih` ga`juuy`.

²⁴ Pero ga`nääh` ba` øøh` jne` kway` juu` kih` Dsa`jøøh` jnän` hi` cha`ga`miih` ngoo` dsa`lä`jwëë` hi` heeh` juu` ja`.

²⁵ Ma` ga`hñaa` ta` he` na`hñaa` Bernabé kyaah` Saulo, ga`hwëëy` Jerusalén, ga`lla`nääh` ka`läh` Antioquía jääy` Jwaa` hi` tēëyh` Marcos.

13

Ga`hñaa` Bernabé kyaah` Saulo mah` dsa`nääh` dsa`kway` ju`hmēë`

¹ Jee` kih` øøh` jne` hi` ma` tääh` Antioquía ja`, ma` tääh` hi` ma` ngēë` juu` kih` Dio hi` ma` tääh` ta`jwoh`. Hi` he` Bernabé, hi` Simón hi` ma` tēëyh` Läh`, Lucio hi` ma` chaa` Cirene, Manaén hi` ga`kwaä` kwee`

kyaah' Herode hi- ma' laa' lle'moh' hwa' Galilea, hi- Saulo ka-lah'.

2 Ta'ko-jiih' ma' taa'h' ooh' jne' he' sa' kuh-hiyh', hnaayh- Dio la'kaa- tuh-dsey', ga-hleeh' Jmi-llé' Na-jngii' kyaayh', ga-siiyh':

—Hña` Bernabé kyaah' Saulo mah' jmeey' ta' he- kwëeh' jnih'.

3 Ma-ngëë' ma-ngiiy' kih' Dio sa' ga-kuh- ga-hiyh', ja-ga' ga-kyey- gooy- në' kih' Bernabé kyaah' Saulo. Hi- ma-dsaa' he- ja-, ga-hiyh' juu' kyaah' dsa-kyaayh'.

Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta' Chipre

4 Ngoo' Bernabé kyaah' Saulo ta' hwa' Seleucia la-hih' kih' Jmi-llé' Na-jngii'. Ma' ga-lla-näay' Seleucia, ga-taayh' neh- barco, ga-näay' ta' hwa' he- chee- Chipre.

5 Ma' ga-tëey' jwii- Salamina, ga-taayh' neh- gwah' kih' judiu he- tøø' jee' jwii- ja-, mah' ga-kway' juu' kih' Dio. Hi- ma' jaa'y- Jwaa- hi- ma' kwa- be' kiyh'.

6 Ga-ngëëy' la- ga-dsa' hwa' Chipre he- hä' jee' jmi-nëeh', la'jiih' ga-lla-näay' jee' jwii- Pafó. Jee' ja- ga-jeey' jaa- judiu hi- tée- ji-nah', hi- ma' chee- Barjesús. Ma' jmaäy- hñiiy' la-koh' jaa- hi- ngëë- juu' kih' Dio.

7 Dsa-tëe- he' ma' jwayh' kyaah' lle'moh' hi- ma' chee- Sergio Paulo, hi- kyuh- cha-miih-. He-ja- lle'moh' he' ga-jmeey' mada- he- na'kyaay' Bernabé kyaah' Saulo, kih' he- ga-la-hyoh- dsëy' nuuy' juu' kih' Dio.

8 Pero dsa- tée- he', hi- tëeyh- Elima kyaah' juu' griego, hi- he' na-, ma' ha- kih' Bernabé kyaah' Saulo. Jëeh', sa- ma' hnøøy' he- ma' heeh- lle'moh' he' juu' kih' Dio.

9 He-ja- ga-hleeh' Saulo, he' ba' hi- chee- Paa'. Ga-hleëyh' kyaah' cha-miih- be' kih' Jmi-llé' Na-jngii' hi- ga-jëey' koø- hwëh- në' dsa- tée- he'.

10 Mah' ga-jäyh':

—He- ba' che- ta-juuh' hne-, Peer' hleeh' hne-, joø' hi-sa'llu'. ¿He-la' hnooh-lla-dsëeh' kih' la-jë- he- llu'? ¿Lih' ba' llaa- he- hah- kih' jwë- llu' kih' Dsa-jøøh' jnän'?

11 Na' heeh' Dio hne- wii'. Jä' tuu' mi-nëh'. Mo-so- jëeh' jmëe' hyoo- miih- jmi- — ga-jäh' Paa'.

La'chah' ja- ga-løø- mi-nëy' mah' ga-jäy' tuu'. La'ku' la'jii' kiyh' ma' hnaayh- jaa- hi- ma' jaa'y', kih' he- mo-so- ga-la-jnä' mi-nëy'.

12 Ma' ga-jëe' lle'moh' he' he- ga-la- la-ja-, ga-heeyh- kih' Jesús. Peer' ga-la-dsaa- dsëy' ma' ga-nuuy' juu' kih' Jesús.

Nëe' Paa' kyaah' Bernabé Antioquia he- na-hee' hwa' Pisidia

13 Ja-ga' ya-hëe' Paa' jwii- Pafó ja- kyaayh' dsa-kyaayh', ga-näay' ta' Perge, jwii- he- na-hee- Panfilia. Pero Jwaa- ga-bee' dsa-kyaayh' mah' ngaayh' ta' Jerusalén.

14 Ga-ngëë' Paa' kyaah' Bernabé jwii- Perge, ga-lla-näay' ta' jyoh' Antioquia he- nøø' hwa' Pisidia. Ma' ga-të' jmi- he- teeh- dsa- dsë', ngoo' Paa' kyaah' Bernabé gwah- kih' dsa- judiu mah' ga-taayh' jee' ja-.

15 Ma-ngëë' ma-hë' jaa- dsa- miih- he- na-sii- në' ley kih' Moisé hi- ga-hëy' miih- he- ga-sii' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio, ja-ga' ga-jäh' dsa-kaah' hi- ma' hä' goo- gwah' ja':

—Cher'mah' cha- miih- he- jwah' hnäh' dsa-nuuh- ooh' hñe', hleeh' jnääh' miih- he- jmee' llu' kyaa' jnääh' —ga-jäyh'.

16 He-ja- ga-noo- Paa', ga-jmeey' lii- kyaah' gooy- mah' wa' dsa-taayh' ti'. Ga-jäyh':

—Nuuh- da' hnäh' dsa- Israel hi- la-jëe- ga' hnäh' hi- gah' Dio.

17 Dio kyaa' jnääh' dsa- Israel, ga-lleeh- dsa- ma-gyuh- kyaa' jnääh' mah' leey' dsa- kyaay' hi- ngoo' ba' mi-jäay' la'jiih' ga-të' koø- jwii- juuh- la- ma' taa'yh' hwa' Egipto ma-ke- laay' dsa- jñah' kih' hwa' ja-. Ma-ngëë' he- ja-, kyaah' cha-miih- be' ga-hwëe' Dio dsa- he' hwa' ja-, mah' ga-lla-näay' hwa' kiyh'.

18 Ta'ko-jiih' ga-taah' dsa- he' to'loo' ji-në- jee' la' hwa' kii-, ga-la-be' dsë' Dio kyaayh' kih' la-jë- he- hñih' he- ma' jmeey'.

19 Ma-ngëë' he- ja-, ga-hee' Dio gyii' nää' dsa- hi- ma' taa'h' hwa' he- chee- Canaán.

Hwa¹ kih¹ dsa⁻ he^ʼ ga⁻jmee^ʼ Dio hee⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kya^ʼ jna^ʼh.

20 'Ma' ga⁻lla⁻na^ʼay^ʼ hwa¹ Canaan ja⁻, ga⁻hna^ʼ Dio hi⁻ ga⁻ka¹ ne^ʼ kih¹ dsa⁻ he^ʼ, la⁻jiih¹ ga⁻lloo¹ jmi^ʼ ga⁻hna^ʼay¹ Samuel hi⁻ ga⁻ng^ʼee¹ juu¹ kiyh¹. La⁻ja⁻ ga⁻jmee^ʼ Dio kya^ʼayh¹ la⁻jiih¹ ga⁻te^ʼ kye^ʼ hna⁻loo^ʼ na⁻ds^ʼe⁻ to⁻lo⁻gya^ʼ ji⁻ne⁻.

21 Jii⁻ kih¹ Samuel, dsa⁻ Israel ga⁻ng^ʼee¹ jaa⁻ hi⁻ lee^ʼ rey kya^ʼay¹. He⁻ja⁻ ga⁻hna^ʼ Dio Sa^ʼul, hi⁻ ga⁻laa¹ rey to⁻loo¹ ji⁻ne⁻. Jmi⁻ Sa^ʼul he^ʼ ma^ʼ chee⁻ Cis, hi⁻ ma^ʼ laa¹ sa⁻ju⁻ kih¹ Benjamín.

22 Ma⁻ng^ʼee^ʼ he⁻ ja⁻, Dio ga⁻lee⁻ Sa^ʼul mah¹ ga⁻lla^ʼay¹ David hi⁻ ga⁻koo¹ ne^ʼ kiyh¹. Ga⁻jmee^ʼ Dio ju⁻dsoo^ʼ kih¹ David, ga⁻ja^ʼyh^ʼ: "Ma⁻j^ʼee⁻ David joo^ʼ Isaí. Kih¹ hi⁻ he^ʼ ba^ʼ ma⁻tih¹ ds^ʼen⁺, j^ʼee^ʼ hi⁻ he^ʼ jmee¹ la⁻j^ʼe⁻ he⁻ hnoon¹."

23 Hi⁻ jee^ʼ kih¹ jaa⁻ jee^ʼ la⁻j^ʼee⁻ sa⁻ju⁻ kih¹ David he^ʼ, ga⁻la⁻cha^ʼ Jesús, hi⁻ ga⁻chee^ʼ Dio mah¹ la⁻ay¹ dsa⁻ Israel la⁻koo⁻ ga⁻ja^ʼyh^ʼ jaa¹.

24 Jaa¹ ja⁻ga⁻ ja⁻ Jesús, ma^ʼ kwa⁻ Jwa^ʼ juu¹ kih¹ la⁻j^ʼee⁻ dsa⁻ Israel. Ga⁻hl^ʼeyh¹ dsa⁻ mah¹ dsa⁻j^ʼeyh⁻ kya^ʼah¹ Dio hi⁻ he⁻ sa^ʼay⁻ jmi⁻.

25 Hi⁻ la⁻koh^ʼ ma^ʼ j^ʼee⁻ Jwa^ʼ ngoo¹ dsa⁻hna^ʼ ta^ʼ kiyh¹, ga⁻ja^ʼyh^ʼ: "¿Hi⁻ jna^ʼ la^ʼah^ʼ hn^ʼah^ʼ? Ja⁻ he^ʼ jna^ʼ hi⁻ no^ʼ juu¹ ja⁻ la⁻koo⁻ jmeeh⁻ hn^ʼah^ʼ h^ʼds^ʼe⁻. Hi⁻ ja⁻ ke^ʼe⁻ kin⁺, sa^ʼ te^ʼds^ʼee⁻ chiihn¹ mah¹ llen⁻ loo⁻ he⁻ ha^ʼ t^ʼiy^ʼ", ga⁻ja^ʼh^ʼ Jwa^ʼ.

26 Ngoo¹ ba^ʼ Paa^ʼ hl^ʼee^ʼ, ma^ʼ ja^ʼyh^ʼ:

—Hn^ʼah^ʼ dsa⁻goon⁻ hi⁻ laa¹ sa⁻ju⁻ kih¹ Abraham, kya^ʼah¹ la⁻j^ʼee⁻ ga⁻hn^ʼah^ʼ hi⁻ ga⁻h^ʼ Dio, jna^ʼ jne^ʼ ba^ʼ ga⁻chee¹ Dio juu¹ la⁻ mah¹ la⁻ja^ʼ jne^ʼ.

27 Pero dsa⁻ hi⁻ ma^ʼ ta^ʼah^ʼ Jerusalén, kya^ʼah¹ dsa⁻ta^ʼ kya^ʼay¹ sa⁻ ga⁻la⁻kyu^ʼay¹ Jesús. Ni⁻ kih¹ hi⁻ ga⁻ng^ʼee¹ juu¹ kih¹ Dio llo^ʼjoo¹ sa⁻ ga⁻la⁻ng^ʼee¹, ma⁻ke⁻ ma^ʼ he⁻ dsa⁻ he^ʼ juu¹ ja⁻ la⁻j^ʼe⁻ jmi^ʼ he⁻ tee^ʼh⁻ dsa⁻ ds^ʼe⁻. Heh¹ la⁻koh^ʼ ma^ʼ ja^ʼyh^ʼ he⁻ jmee⁻ bii¹ juu¹ Jesús, ga⁻la⁻te¹ la⁻j^ʼe⁻ juu¹ he⁻ ma^ʼ he⁻ya⁻ ja⁻.

28 Pero sa⁻ ga⁻jno^ʼoyh¹ he⁻ kya^ʼah¹ ma^ʼ ba^ʼayh¹ Jesús mah¹ la⁻ja^ʼwe^ʼ ja⁻ ma^ʼ jng^ʼiyh¹

kih¹, he⁻ja⁻ ga⁻ng^ʼiy^ʼ kih¹ Pilato mah¹ wa^ʼ jmeey^ʼ hih⁻ he⁻ juu^ʼ.

29 Ma^ʼ ga⁻la⁻te¹ la⁻j^ʼe⁻ go⁻te¹ la⁻koo⁻ na⁻si⁻ kiyh¹ jaa¹, ja⁻ga⁻ ga⁻jna^ʼ dsih^ʼ dsoh^ʼ hma⁻cru⁻ mah¹ na^ʼha^ʼay¹.

30 Pero Dio ga⁻mi⁻jiih⁻ jee^ʼ kih¹ hi⁻ na⁻juu⁻.

31 Hi⁻ cha⁻miih⁻ jiih⁻ ga⁻la⁻jna^ʼay^ʼ jee^ʼ kih¹ hi⁻ na⁻na^ʼ kya^ʼayh¹ Jerusalén, la⁻ ma^ʼ ta^ʼayh¹ Galilea. Hi⁻ he^ʼ na⁻ hi⁻ jmee⁻ ju⁻dsoo^ʼ kih¹ la⁻j^ʼee⁻ dsa⁻ jmi^ʼ na¹.

32 'Ja⁻ba⁻ la⁻ja⁻ kwa⁻ jna^ʼah¹ ju⁻hm^ʼee^ʼ la⁻, ja⁻ba⁻ juu¹ he⁻ ga⁻ba^ʼah⁻ Dio h^ʼni^ʼ kya^ʼah¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kya^ʼ jna^ʼh.

33 He⁻ ga⁻mi⁻jiih⁻ Jesús, ga⁻mi⁻te¹ Dio juu¹ kih¹ jee^ʼ kya^ʼ jna^ʼah¹, hi⁻ laa¹ sa⁻ju⁻ kih¹ Abraham. La⁻ja⁻ ga⁻la⁻te¹ la⁻koo⁻ na⁻si⁻ salmo hw^ʼeh^ʼ to¹: "Hne⁻ la^ʼah¹ gy^ʼay⁻ kya^ʼan⁺, na¹ ma⁻laan¹ Täa⁻ kya^ʼah^ʼ", ga⁻ja^ʼh^ʼ Dio.

34 Kya^ʼah¹ he⁻ ga⁻mi⁻jiih⁻ Jesús jee^ʼ kih¹ hi⁻ ma⁻na⁻juu⁻ mah¹ mo⁻so⁻ juu⁻ gyih¹ jih¹koh^ʼ, la⁻ja⁻ ga⁻la⁻te¹ juu¹ he⁻ ma⁻na⁻si⁻ la⁻la⁻: "Mi⁻te⁻ ba^ʼ jna^ʼ la⁻j^ʼe⁻ he⁻ ga⁻ja^ʼwin¹ David", ga⁻ja^ʼh^ʼ Dio.

35 Hi⁻ ja⁻ba⁻ la⁻ja⁻ lle⁻ ka⁻lah^ʼ ne^ʼ salmo: "Sa⁻ kwah¹ jw^ʼe¹ jyah⁻ jmi⁻ngo¹ kih¹ hi⁻ na⁻jng^ʼee¹ kya^ʼah^ʼ", ga⁻ja^ʼh^ʼ David.

36 'Ga⁻mi⁻te¹ ba^ʼ David la⁻koh^ʼ ga⁻la⁻hyoh⁻ ds^ʼe⁻ Dio la⁻ ma^ʼ kyey⁻ ne^ʼ kih¹ dsa⁻ kya^ʼay¹. Hi⁻ ma^ʼ ga⁻juu¹ na^ʼha^ʼ dsih^ʼ koo^ʼ jee^ʼ na⁻ha^ʼ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kya^ʼay¹. Hi⁻ ga⁻jngaah⁻ ba^ʼ jmi⁻ngo¹ kiyh¹.

37 Pero hi¹ hi⁻ ga⁻la⁻jiih⁻ he^ʼ, sa⁻ ga⁻jngaah⁻ jmi⁻ngo¹ kiyh¹.

38 'He⁻ja⁻ hn^ʼo¹ la⁻ng^ʼee^ʼ hn^ʼah^ʼ o^ʼohn¹, ta⁻la⁻ kih¹ Jesús hi⁻ hl^ʼee^ʼhn¹ kih¹ la⁻ dsa⁻che^ʼ dso⁻kye⁻ jna⁻.

39 La⁻j^ʼee⁻ hi⁻ dsoo^ʼ ds^ʼe⁻ kih¹ Jesús, hi⁻ he^ʼ ba^ʼ hw^ʼee⁻ lluu⁻, la⁻ay¹ kih¹ la⁻j^ʼe⁻ he⁻ ma^ʼ hl^ʼayh⁻ cha⁻ne^ʼ ley kih¹ Moisé. J^ʼee^ʼ sa⁻ hw^ʼee⁻ jne^ʼ lluu⁻ cha⁻ne^ʼ Dio kya^ʼah¹ he⁻ ho^ʼ jne^ʼ ley ja⁻.

40 Lee^ʼh⁻ hn^ʼah^ʼ, mah¹ sa⁻ ja⁻ ne^ʼ kyah¹ hn^ʼah^ʼ la⁻koo⁻ ga⁻ja^ʼh^ʼ hi⁻ ga⁻ng^ʼee¹ juu¹ kih¹ Dio:

41 J^ʼee⁻ da^ʼ hn^ʼah^ʼ, dsa⁻ hi⁻ mi⁻kwah¹ juu¹ kin⁺, wa^ʼ la⁻dsaa⁻ hoh^ʼ hn^ʼah^ʼ, wa^ʼ he^ʼh^ʼ hn^ʼah^ʼ go⁻te⁻.

Jëeh' jee' kyah' hnäh' jmeen' koo' he' jmee' dsaä' hoh' hnäh'.

Ni' lä' ja' sa' jmeeh' hnäh' dsoo' ma' ke' hi' ga' ga' jmeeh' juu' kyah' hnäh', ga' jäh' Dio.

42 Lä' ma' ya' hëë' Paa' kyaah' Bernabé neh' gwah' kih' dsa' judiu, ga' chuü' dsa' hi' sa' laa' judiu kyaayh':

—Ja' ya' nääh' hnäh' ka' läh' jyoh' jmi' he' teeh' dsa' dsë' mah' kwah' hnäh' ka' läh' juu' na' kyaä' jnääh'.

43 Ma' ga' hwëëy' neh' gwah' ja', jwëë' dsa' judiu hi' lä' kye' hi' sa' laa' judiu hi' ma' hnaah' Dio, ga' jmeey' ko' jöh' kyaah' Paa' kyaah' Bernabé. He' ja' ngoo' ba' Paa' hlëëyh' mah' wa' lla' nää' bih' ta' cha' né' kyaah' he' mi' jää' Dio.

44 Ma' ga' tē' jmi' he' teeh' dsa' dsë', miih' ga' sa' ga' dsaä' lä' jëë' dsa' chaa' jee' jwii' ja', na' nääy' na' nūy' ha' lä' la' juu' kih' Dio.

45 Pero ma' ga' jëë' dsa' judiu, he' ga' kuh' jwëë' dsa', he' ja' ga' lä' lleey' jwërte, ga' lōy' lla' dsëëy' kih' juu' he' ma' kwa' Paa' hi' ma' hlëëyh' wii' kiyh'.

46 Pero Paa' kyaah' Bernabé sa' ga' lä' goyh' ga' hlëëyh' dsa' he', ga' jäh':

—Kyah' hnäh' to' né' dsa' goon' jmee' bii' he' nuuh' hnäh' juu' kih' Dio he' ma' kwa' jnääh' la'. Pero he' beh' hnäh' juu' la', mi' jnääh' hnäh' hñaa' sa' hnooh' hnäh' ha' lä' jee' jmee' chaa' hnäh' tää'. Na' na' hwëë' jnääh' jee' kyah' hnäh' mah' dsa' kwa' jnääh' juu' kih' dsa' hi' sa' laa' judiu ba'.

47 Jëeh' Dio ga' jmeey' mada' lä' la' kyaä' jnääh', ga' jäh':

Ma' hñaa' hne', laah' wa' je' kih' dsa' hi' sa' laa' judiu,

mah' hne' ba' kah' juu' ha' lä' lää' dsa' lä' kaa' lä' juh' jmi' gyüü'.

48 Ma' ga' nuu' dsa' hi' sa' laa' judiu juu' kih' Dsa' jöh' jnän', ga' jmeey' juh' kih' juu' ja' hi' ga' lä' chaay' llu'. Ga' heeh' lä' jëë' hi' laa' kwaan' teeh' jee' ka' Dio.

49 Lä' ga' dsa' hwa' ja' ga' lloo' juu' kih' Dsa' jöh' jnän'.

50 Pero ko' llaa' judiu ga' taayh' juu' dsa' më' hi' ma' hnaah' Dio, lä' kye'

dsa' më' hi' kaah' kih' jee' jwii' ja'. Hi' lä' ja' ga' taayh' juu' hi' laa' ta'. Ga' tooyh' je' dsë' dsa' kaah' he' mah' lä' lleey' kyaah' Paa' kyaah' Bernabé mah' hëëy' kiyh' ta' jee' üü' ga' kih' hwa' ja'.

51 Kyaah' ya' hëë' Paa' ngaah' kyaah' Bernabé ga' hlay' hlø' he' ma' na' beh' tiiy' he' jmeey' lii' kih' dsa' he', he' lä' ma' kyaayh' ja' ba' dso' kye' kiyh'. Hi' ga' hwëëy' jee' ja', mah' ga' nääy' ta' jwii' Iconio.

52 Lä' jëë' hi' ga' heeh' juu' kih' Dio cha' miih' ma' jëë' dsëy', hi' ma' kyey' cha' miih' be' kih' Jmi' lle' Na' jngii'.

14

Ngoo' Paa' kyaah' Bernabé ta' jwii' Iconio

1 Lä' ma' gya' Paa' kyaah' Bernabé jwii' Iconio ja', ma' dsa' taayh' ko' jöh' lä' uuy' neh' gwah' mäh' kih' dsa' judiu. Ha' koh' sa' llu' juu' he' ga' kway', he' ja' jwëë' hi' laa' judiu hi' lä' kye' hi' sa' laa' judiu ga' heeh'.

2 Pero ko' llaa' judiu hi' sa' ga' heeh', ga' tooyh' je' dsë' dsa' hi' sa' laa' judiu mah' ga' lä' hneey' kyaah' øøh' jne' hi' ga' heeh' kih' Dio.

3 He' ja' ga' jäh' Paa' kyaah' Bernabé cha' miih' jmi' jee' ja'. Ni' miih' sa' ma' goyh' ma' kway' juu' kih' Dio hi' ma' kyey' cha' miih' o' jöh' dsë' kih' Dsa' jöh' jnän'. Hi' ga' jmeey' cha' miih' he' juh' gaa'. Lä' ja' ga' jmeey' Dio ju' dsoo' kih' juu' he' ma' kway'.

4 Pero dsa' hi' ma' chaa' jee' jwii' ja', ga' laa' to' nää'. Ko' llaa' ga' taah' jwoo' kih' judiu, hi' ko' llaa' ga' taah' jwoo' kih' apóstole.

5 Ga' taah' dsa' judiu juu' kwee' kyaah' dsa' hi' sa' laa' judiu, ko' jöh' kyaah' dsa' ta' kyaay' mah' kway' kih' apóstole he' hi' tey' kuü' kiyh'.

6 Pero ma' ga' lä' ñe' Paa' kyaah' Bernabé he' hnø' dsa' ma' jmee' kiyh' lä' ja', lä' chah' ja' ga' hwëëy' ga' nääy' ta' Listra hi' Derbe, jwii' he' hla' hwa' Licaonia. Hi' na' nää' gyih' jyoh' jwii' he' hla' lä' kaa' jee' jäh' ja',

7 mah' na'kway- ju'hmëe' kih' Jesús lä'kaa- ja-.

Ga'te' dsa- kuu' kih' Paa' jee' jwii- Litra

8 Litra ja- ma' gya' jaa- dsa- jluuh' hi- jluuh' ga- lä' chaa', jih' koh' sa- ma' ngëy'.

9 Dsa- he' ma' gya' nuu- lä' jë- he- ma' hlëeh' Paa'. Ma' ga' jëe' Paa' mi' nëy' ga- lä' liiyh- kih' dsa- he', he- ma- dsoo' dsëy' hläy'.

10 He- ja- ga- hlëeh' Paa' ki- gaa- ga- ssiyh': —Noo- da', chih' tiih' na- ko- dsoo'.

Lä- chah' ja- koo- ba' ga- hliiy' ta' gyuuh' hi' ga- løy' ngëy'.

11 Ma' ga' jëe' dsa- hi- ma' tääh' jee' ja- he- ga' jmee' Paa' lä' ja-, ga- løy' hlëeyh' koo- ki- gaa- kyaah' juu' kiyh', ma' jäyh':

—Lä' laa' dsa- ñuuh- laa' uu' dio hi- ma- jnaa' jee' jnan' la-.

12 Ga- mi' cheey- Bernabé Júpiter hi- Paa' ga- mi' cheey- Mercurio kih' he- ma' kwa- Paa' juu'.

13 Chuuh' jwii- ja- ma' chih' gwah- kih' dio Júpiter. Jee' ja- ga- lloo' jmi- dsa- hi- ma' jmee- ta' neh- gwah- ja-, ma' jäy' kya' dso' hi' ma' kyey- he- na- lii' kyaah' le'. Ma' hnøoy' ma' jngëeyh' kya' he' mah' ko- jøh' kyaah' dsa- gooy' ma' jmeey' juuh- kih' apóstole he'.

14 Lä- ma' ga- nuu' Bernabé kyaah' Paa' he- ja-, ga- güy' hmiih- kiyh', mah' ga- taayh' jee' kih' dsa- he' ma' hlëeyh' ki- gaa-,

15 ma' jäyh':

—Hnääh' dsa- ñuuh- ¿he- la' jmeeh- hnäh' lä- na-? ¿Ja' dsa- jmi- gyuu- ba' jnääh' lä- koh' laah' hnäh'? Ma- ya- nøø' jnääh' mah' kwa' jnääh' ju'hmëe' kih' Jesús. Tu- hnäh' he- na-, ta' jmee- hnäh' he- sa' jmää' ta'. Jëeh' hnäh' hñaah' kih' Dio jiih- ba', hi- ga- jmee' gyuuh' hwa', hi- ga- jmee' jmi- ñeeh' hi- ga- jmeey' lä' jë- he- ga' cha- ne' kih'.

16 Jää' ma' tääh' dsa- jmee- lä' hyoh- dsë' hi- sa' cha- he- ma' jmee- Dio kiyh' ni- miih-.

17 Pero ja- he- ga- hmääyh- go- te-. Ma- ra- he- ga- mi- jnäy- ha- lä- laay' hñiiy' kyaah' lä' jë- he- llu' he- jmeey-. Cheey' jma', hi' jmeey- kwa- lä' jë- he- jngëe- dsa-

mah' lä- cha- cha- miih- he- kih' hih' jne' hi- lä' ja- jmeey' jëe- dsë- jne'.

18 Ma- ke- ga- hlëeh' apóstole he' lä- ja-, he- lii' ba' ga- liyh' ga- jney' jwë' kih' dsa- he' he- ma' jngëeyh' kya' mah' ma' jmeey' juuh- kih' apóstole.

19 Ma- ngëe' he- ja-, ga- lla- nää' judiu hi- chaa- Antioquía, lä' kye- hi- chaa- Iconio. Ga- taayh- juu' dsa- hi- ma' chaa- Litra. He- ja- ga- tey' kuu' kih' Paa'. Ma- ngëe' he- ja-, ga- sëeyh- Paa' lä' ga- tē' chuuh' jwii-, jëeh' ma' jmeey' huudse- ma- juuy' ba'.

20 Lä- jëe- øøh' jne' ga- taayh' lä- ku' lä' jii' kih' Paa'. Ko- hwëe' ga' ja- ma' ga- noo- Paa' jee' ma' kyaay' ja- hi' koo- ka- läh' ga- hey' ta' jee' jwii- ja-. Ma' ga- jna' jyoh' jmi-, ngooy' kyaah' Bernabé ta' Derbe.

21 Ma' ga- lla- näy' jwii- Derbe, ga- kway' ju'hmëe'. Hi' jwëe' dsa- ga- heeh- juu' kih' Jesús. Ja- ga' ga- näy' ka- läh' ta' Litra, ta' Iconio, hi- ta- Antioquía.

22 Lä- koo- lä- koo- jwii- ja-, ga- kway' cha- ga- miih- be' kih' øøh' jne'. Ga- hlëeh' gyih' mah' sa' tøy' juu' he- ma- dsoo' dsëy', ma' jäyh':

—Jmee- bii' jëe' jne' cha- miih- wii', ja- ga' heh' jne' jee' jmee- Dio hih'.

23 Lä- koo- lä- koo- jwii- jee' ma' tääh' hi- ma- heeh- juu' kih' Dio, ga- hñaay' dsa- gyuuh' hi- ka' ne' kih' dsa- kyaayh'. Ma- ngëe' he- ja-, ga- taayh' ngiiy' kih' Dio ta' ko- jiih' sa' kuh- hiih'. Lä- ja- ga- taayh- goo- Dsa- jøøh' jnan' dsa- gyuuh' hi- na- hñaä' kyaay'.

Ga- llaah' Paa' ka- läh' kyaah' Bernabé jee' jwii- Antioquía he- na- hee' hwa' Siria

24 Ma' ga- hwëey- jee' ja-, ga- ngëe' bih' ko- dsoo' hwa' Pisidia ga- näy' ta' Perge, jwii- he- nøø' hwa' Panfilia.

25 Ma- ngëe' ma- kway' juu' kih' dsa- hi- ma' chaa- Perge, ga- näy' ta' jwii- Atalia.

26 Jee' ja- ga- taayh' neh- barco, ga- näy' ka- läh' ta' Antioquía, ja- ba' jwii- jee' ga- taah- dsih' goo- Dio ma' ga- mi- jäy' kyaah' ta' kiyh' he- na' ga- ma- hñaä-.

27 Ma' ga- lla- näy' Antioquía ja-, ga- tëeyh' lä' jëe- øøyh' hi- ma' chaa- jee' ja-. Mah' ga- jmeeyh' juu' ha- lä' la' he-

juh-gaa- he- ga-jmee' Dio lä-kaa- jee' na'näy' hi- ha- lä- ga-kwa' Dio jwë' he- ga-lä-dsoo' dsë' hi- sa- laa' judiu.

²⁸ Jee' ja- ga-jä' Paa' kyaah' Bernabé cha-miuh- jmih' kyaah' øøh' jne'.

15

Ga-taah' apóstole juu' kwee- ha- lä- säh' øøh' jne' hi- sa- laa' judiu

¹ Ko-llaa' dsa- hi- ma' chaa- Judea ga-lla-näy' jwih- Antioquia na'kway- juu' kih' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja-, ma' jäyh':

—Cher'mah' sa- ga-wih' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä-koo- nøø' kih' Moisé, sa- lääh' hnäh'.

² Peer- ga-ti- ga-choo' Paa' juu' kyaah' dsa- he' hi- lä-ja- ma' jmee- Bernabé ka-läh'. Ha- koh' juu' sa- ga-ti- ga-chooy'. He-ja- øøh' jne' hi- ma' tääh' Antioquia, ga-hñaay' Paa' kyaah' Bernabé kyaah' jñah' ga-øøh' jne'. Ga-cheey' ta- Jerusalén mah' mi-eeey' juu' ja- kyaah' apóstole hi- kyaah' lä-jëe- dsa-gyuhh'.

³ Øøh' jne' hi- ma' tääh' Antioquia ga-chee' dsih' kyaah' juu' llu'. Jee' ga-näy' ja-, ga-ngëey' hwa' Fenicia hi- ga-ngëey' hwa' Samária. Lä-jë- jwih- jee' ga-ngëey' ja-, ga-jmeeyh' juu' ha- lä- ga-la' he- ga-jeeh- dsa- hi- sa- laa' judiu kyaah' Dio. Peer- ga-tih' dsë' lä-jëe- øøh' jne' ma' ga-nuuy' juu' ja-.

⁴ Ma' ga-lloo' Paa' kyaah' Bernabé ta- Jerusalén, øøh' jne' hi- tääh' jee' ja- ga-heeh- bih' llu'. Hi- lä-ja- ga-jmee' apóstole kyaah' lä-jëe- dsa-gyuhh' ka-läh'. Hi- ga-jmeeh' Paa' kyaah' Bernabé juu' lä-jë- he- ga-jmee' Dio kyaayh' lä-kaa- jee' na'näy'.

⁵ Pero ko-llaa' fariseo hi- ma-heeh- juu' kih' Dio ga-nooy- mah' ga-jäyh':

—Jmee- bih' øøh' jmi-ngo' kih' dsa-nuuh- hi- sa- laa' judiu hi- jmeen' mada- kiyh' mah' høøy' lä-jë- nuuh- kih' Moisé.

⁶ He-ja- ga-kuh' apóstole kyaah' dsa-gyuhh' mah' mi-eeey' juu' ja-.

⁷ Ma-lä-hih' tääyh' ti-chooy' juu' jee' lä-jëey', ja- ga- ga-noo- Pee' mah' ga-jäyh':

—Nuuh- da' hnäh' dsa-nuuh- øøhn'. Neh' ba' hnäh', jää' ga-leeh- Dio jnä' jee' kyah' hnäh' mah' kwan' ju'hmëe' kih' hi- sa- laa' judiu, mah' lä-dsoo' dsëy' kih' Jesús.

⁸ Dio hi- kyuhh- ha- lä- la' tuh- dsë' dsa-, ga-mi-jnäy- dsa- he', ma-ra- he- laay' dsa- kyaay' lä-llu' he- ga-kwëeyh' jmi-llë' Na-jngih', ja-ba- lä-koh' ga-hñah' jne'.

⁹ Ja-ba- lä-koh' ga-jmee' Dio jnä' jne', ja-ba- lä-ja- ga-jmeey' kyaah' dsa- he' ka-läh'. Jëeh', kyaah' he- ma-lä-dsoo' dsëy' kih' Jesús, lä-ja- ba' ma-jäy' na-jngëey'.

¹⁰ ¿He-la' kah- hnäh' dsë' Dio, he- jmeeh- hnäh' bih' kih' øøh' jne' he- høøy' ley he- sa- tääy- høøy', hi- ni- jne' sa- tää' jne' høøn', hi- ni- dsa- ma-gyuh- jnän- sa- ga-täy' ma' høøy'?

¹¹ Pero na' ma-në' jne', he- la- ma-lää' ba' Jesús jne', kwee- ba' kyaah' dsa- he' — ga-jäh' Pee'.

¹² Ma' ga-løø' Bernabé kyaah' Paa' jmeeh- juu', lä-jëe- dsa- he' ga-taah' ti' nuuy- ha- lä- cha-miuh- juh-gaa- he- ga-jmee' Dio kyaayh' jee' na'näy' na'kway- ju'hmëe' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu.

¹³ Hi- ma' ga-dsaa' juu' kih' Paa' kyaah' Bernabé, ga-hlëeh' Jacobo, ga-jäyh':

—Dsa-nuuh- øøhn', nuuh- da' hnäh'.

¹⁴ Ma-nuuh' jne' lä-koo- ma-jmeeh' Simón juu' ha- lä- ga-jmee' Dio to-në' jee' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu, ga-tëey- dsa- he', ga-jmäy' kyaay'.

¹⁵ He- la- na- jeeh' kwee- kyaah' he- ga-hlëeh' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio, jee' na-sii- lä-la-:

¹⁶ Ma-ngëe' he- la-, nñn- na'choohn- hne' kih' David he- na-hla-.

Na-jmeehn- ka-läh' lä-kaa- jee' na-hee-, mah' choohn' ka-läh' lä-hmëe',

¹⁷ mah' lä-ja- hi- jñah' nää' dsa- he' wa' hnäy' Dio,

lä-jëe- dsa- hi- sa- laa' judiu hi- ma-mi-jään- laay' kyaan'.

¹⁸ Lä-ja- ga-jäh' Dio, hi- ga-mi-jnäe- juu' la- llo'joo' go-te'.

¹⁹ He-ja- jwahn-, ta- wa' han' kih' hi- sa- laa' judiu hi- dsa-jeeh- kyaah' Dio.

20 Ma⁻lee⁻ ba⁻ koo⁻ siin⁻ kiyh⁻ mah⁻ sa⁻ wa⁻ kuyh⁻ ma⁻ he⁻ jmee⁻ mi⁻ sayh⁻ hñiiy⁻ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻ nē⁻ dio⁻ hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻, hi⁻ dsa⁻ mē⁻ dsa⁻ ñuu⁻h⁻ sa⁻ wa⁻ kaa⁻y⁻h⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ ni⁻ sa⁻ wa⁻ kuyh⁻ jah⁻ hi⁻ dsa⁻ juu⁻ kyaah⁻ he⁻ wii⁻, ni⁻ sa⁻ wa⁻ kuyh⁻ jma⁻.

21 Jēeh⁻ llo⁻ joo⁻ ga⁻ løø⁻ dsa⁻ judiu kwa⁻ nuuh⁻ kih⁻ Moisé neh⁻ gwah⁻ he⁻ tøø⁻ lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ jwii⁻. Jee⁻ ja⁻ hēy⁻ he⁻ ga⁻ sii⁻ Moisé, lä⁻ jē⁻ jmi⁻ he⁻ tee⁻h⁻ dsa⁻ dsē⁻ —ga⁻ jā⁻h⁻ Jacobo.

Ga⁻ cheey⁻ koo⁻ je⁻ kih⁻ lä⁻ jēē⁻ øø⁻h⁻ jne⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu

22 Lä⁻ jēē⁻ øø⁻h⁻ jne⁻ he⁻, kyaah⁻ apóstole hi⁻ kyaah⁻ dsa⁻ gyuu⁻h⁻ ga⁻ taay⁻h⁻ juu⁻ kwee⁻ ga⁻ hñaa⁻y⁻ ko⁻ llaa⁻ øø⁻h⁻ jne⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻ mah⁻ dsa⁻ nääy⁻ jwii⁻ Antioquía kyaah⁻ Paa⁻ hi⁻ kyaah⁻ Bernabé. Ga⁻ hñaa⁻y⁻ Juda, he⁻ ba⁻ hi⁻ tee⁻y⁻h⁻ Barsabá, hi⁻ ga⁻ hñaa⁻y⁻ Sila. Hi⁻ he⁻ ma⁻ laa⁻ ta⁻ jee⁻ kih⁻ dsa⁻ kyaay⁻h⁻.

23 Kyaah⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻ cheey⁻ je⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ lä⁻ la⁻:

“Jnääh⁻ apóstole, jnääh⁻ dsa⁻ gyuu⁻h⁻ kyaah⁻ øø⁻h⁻ jne⁻, jmee⁻ jnääh⁻ juu⁻ kyah⁻ hnäh⁻ øø⁻hn⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu hi⁻ chaa⁻ Antioquía, hi⁻ chaa⁻ hwa⁻ Siria hi⁻ Cilicia ka⁻ lä⁻h⁻. Wa⁻ chaa⁻ hnäh⁻ llu⁻.”

24 Ma⁻ nuu⁻ jnääh⁻ kih⁻ ko⁻ llaa⁻ hi⁻ ga⁻ hwēē⁻ jee⁻ la⁻ ga⁻ nääy⁻ ta⁻ na⁻. Sa⁻ ñē⁻ jnääh⁻ he⁻ ga⁻ nääy⁻ mi⁻ gaay⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ juu⁻ kiyh⁻, heey⁻ hu⁻dsē⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ jmeey⁻ hih⁻ he⁻ uu⁻h⁻ jmi⁻ngo⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ he⁻ høø⁻h⁻ hnäh⁻ ley.

25 He⁻ ja⁻ ma⁻ tooh⁻ jnääh⁻ juu⁻ kwee⁻, ma⁻ jēē⁻ jnääh⁻ llu⁻ ba⁻ he⁻ ma⁻ hñaa⁻ jnääh⁻ øø⁻h⁻ jne⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ la⁻ mah⁻ dsa⁻ nääy⁻ dsa⁻ jēēy⁻ hnäh⁻ ko⁻ jøø⁻h⁻ kyaah⁻ Paa⁻ hi⁻ kyaah⁻ Bernabé hi⁻ hnää⁻ jne⁻ cha⁻ mi⁻h⁻.

26 Dsa⁻ ñuu⁻h⁻ na⁻, sa⁻ ga⁻ jmeey⁻ he⁻ che⁻ chaa⁻ juuy⁻ jee⁻ ga⁻ nääy⁻ kway⁻ juu⁻ kih⁻ Jesucristo.

27 He⁻ ja⁻ chee⁻ jnääh⁻ Juda kyaah⁻ Sila mah⁻ dsa⁻ nääy⁻ dsa⁻ kway⁻ juu⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ la⁻.

28 Llu⁻ ba⁻ la⁻ kih⁻ Jmi⁻lle⁻ Na⁻ jngii⁻ hi⁻ lä⁻ ja⁻ kya⁻ jnääh⁻ ka⁻ lä⁻h⁻, he⁻ sa⁻ hnøø⁻

jnääh⁻ he⁻ høø⁻h⁻ hnäh⁻ he⁻ sa⁻ tää⁻ hnäh⁻ høø⁻h⁻. Ma⁻ la⁻ he⁻ la⁻ ba⁻ hnøø⁻ nuuh⁻ hnäh⁻.

29 Sa⁻ kuh⁻ hnäh⁻ he⁻ ma⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻ nē⁻ dio⁻ hi⁻ na⁻ laa⁻ kaah⁻ dsa⁻, ni⁻ sa⁻ le⁻ kuh⁻ hnäh⁻ jma⁻, ni⁻ sa⁻ le⁻ kuh⁻ hnäh⁻ jah⁻ hi⁻ dsa⁻ juu⁻ kyaah⁻ he⁻ wii⁻. Hnäh⁻ dsa⁻ mē⁻ dsa⁻ ñuu⁻h⁻, ta⁻ kaah⁻ hnäh⁻ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻. Cher⁻ mah⁻ ga⁻ lēh⁻ hnäh⁻ høø⁻h⁻ he⁻ ja⁻, jmeeh⁻ ba⁻ hnäh⁻ llu⁻. Wa⁻ dsa⁻ ngēē⁻h⁻ ba⁻ hnäh⁻ llu⁻.”

30 Lä⁻ jēē⁻ hi⁻ na⁻ hñaa⁻ he⁻, ga⁻ nääy⁻ ta⁻ Antioquía. Ma⁻ ga⁻ lla⁻ nääy⁻ jee⁻ ja⁻, ga⁻ jøøy⁻h⁻ øø⁻h⁻ jne⁻ mah⁻ ga⁻ ngēēy⁻ je⁻ he⁻ ma⁻ kyey⁻ ja⁻, to⁻ lo⁻ nē⁻ jee⁻ lä⁻ jēē⁻.

31 Peer⁻ ga⁻ nøø⁻h⁻ dsē⁻ øø⁻h⁻ jne⁻ he⁻ ma⁻ ga⁻ hēy⁻ je⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ chaa⁻y⁻ llu⁻ jwē⁻te.

32 Juda kyaah⁻ Sila hi⁻ ma⁻ ngēē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio ma⁻ kway⁻ cha⁻ ga⁻ mi⁻h⁻ juu⁻. Heh⁻ lä⁻ ja⁻, ga⁻ nøø⁻h⁻ dsē⁻ øø⁻h⁻ jne⁻ hi⁻ ga⁻ tee⁻y⁻h⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ be⁻.

33 Ga⁻ lä⁻ hii⁻ ga⁻ mi⁻h⁻ jmi⁻, ja⁻ ga⁻ ga⁻ hih⁻ øø⁻h⁻ jne⁻ juu⁻ kyaay⁻h⁻ mah⁻ dsa⁻ nääy⁻ llu⁻ ta⁻ Jerusalén jee⁻ tääh⁻ hi⁻ ga⁻ cheey⁻.

34 Pero ga⁻ jmee⁻ Sila hu⁻dsē⁻: “Go⁻ llu⁻ ga⁻ he⁻ jän⁻ jee⁻ la⁻.”

35 Hi⁻ ga⁻ jā⁻ ba⁻ Paa⁻ kyaah⁻ Bernabé Antioquía ja⁻, ma⁻ mi⁻ tee⁻y⁻ dsa⁻ juu⁻ kih⁻ Dsa⁻ jøø⁻h⁻ jnän⁻. Hi⁻ ko⁻ jøø⁻h⁻ kyaah⁻ jñah⁻ dsa⁻ kyaay⁻h⁻ ma⁻ kway⁻ ju⁻ hmēē⁻.

Ngoo⁻ Paa⁻ jee⁻ ga⁻ tē⁻ to⁻ jii⁻h⁻ na⁻ kway⁻ juu⁻

36 Ga⁻ lä⁻ hii⁻ ga⁻ mi⁻h⁻ jmi⁻, ma⁻ ga⁻ jā⁻h⁻ Paa⁻ sii⁻y⁻h⁻ Bernabé:

—Man⁻ ka⁻ lä⁻h⁻ ma⁻ jēē⁻ lä⁻ jēē⁻ øø⁻h⁻ jne⁻ hi⁻ tääh⁻ lä⁻ kaa⁻ jwii⁻ jee⁻ na⁻ kan⁻ juu⁻ kih⁻ Dio jā⁻, ma⁻ jēē⁻ ha⁻ lä⁻ tääy⁻h⁻.

37 Ma⁻ hnøø⁻ Bernabé ma⁻ jāäy⁻ Jwaa⁻ hi⁻ tee⁻y⁻h⁻ Marcos.

38 Pero sa⁻ ga⁻ tih⁻ dsē⁻ Paa⁻ he⁻ ma⁻ jāäy⁻ ka⁻ lä⁻ hi⁻ ga⁻ kēh⁻ jii⁻h⁻ hwa⁻ Panfilia, jēē⁻ mo⁻ so⁻ ñee⁻ gyih⁻ na⁻ kway⁻ juu⁻ kih⁻ Dio kyaah⁻ Paa⁻.

39 Ni⁻ mi⁻h⁻ sa⁻ ga⁻ hii⁻ kwee⁻ juu⁻ kih⁻ Paa⁻ kyaah⁻ Bernabé, lä⁻ jii⁻h⁻ ga⁻ beey⁻ øøy⁻h⁻, ga⁻ nääy⁻ ma⁻ kih⁻ kih⁻. He⁻ ja⁻ Bernabé ga⁻ jāäy⁻ Marcos, ga⁻ taay⁻h⁻ neh⁻ barco ga⁻ nääy⁻ ta⁻ Chipre.

40 Hi Paa' ga'jäy' Sila. Lä'koo' ma' ga'hwëy' jee' ja', ga'jä' øøh' jne' hi' ma' tääh' Antioquia siyh':

—Dio kyaah' hnäh'.

41 Ga'ngëy' ta' hwa' Siria kyaah' hwa' Cilicia ma' kway' be' kih' øøh' jne' hi' ma' tääh' lä'koo' lä'koo' jwii'.

16

Ngoo' Timotä kyaah' Sila ko'jöh' kyaah' Paa'

1 Ma'ngëy' he' ja', ga'näy' ta' Derbe, ja'ga' ga'näy' ta' Lистра. Jee' ja' ma' gya' jaa' øøh' jne' hi' chee' Timotä. Chooy' ma' laa' judiu hi' ma' laay' øøh' jne' ka'läh'. Pero jmii' Timotä ma' laa' griego.

2 Lä'jëe' øøh' jne' hi' ma' tääh' Lистра hi' hi' ma' tääh' Iconio ma' hlëeyh' llu' kih' Timotä.

3 Ga'lä'hnøø' Paa' jäy' Timotä lä'kaa' jee' dsooy', he' ja' ga'jmeey' mada' ga'wih' jmi'ngo' kih' Timotä mah' sa' choo' judiu hi' chaa' jee' ja' juu' kyaayh', jëeh' ga'lä'jëe' dsa' chaa' jee' ja' ma'ñey' laa' griego jmii' Timotä.

4 Ga'lä'kaa' jwii' jee' ga'näy', ga'jmeeyh' juu' kih' øøh' jne' ha' lä' la' juu' ee' he' ga'taah' apóstole kyaah' dsa' gyuu' hi' ma' tääh' Jerusalén mah' høøy' ma' la' he' na' ba'.

5 Ma' ga'nuu' øøh' jne' juu' ja', ga'tëeyh' cha'miih' be' hi' jwëe' ga' dsa' ga'heeh' juu' kih' Dio koo' jmii' koo' jmii'.

Ga'mi'jnää' Dio kih' Paa' jaa' dsa' hi' ma' chaa' hwa' Macedonia

6 Pero Jmi'lle' Na'jngii' sa' ga'kwa' jwë' kih' Paa' kyaah' dsa'kyaayh' mah' ma' kway' juu' kih' Dio hwa' Asia, he' ja' ga'ngëy' bih' lä' ga'dsa' hwa' Frigia, kyaah' hwa' Galacia.

7 Lä'koo' ma' ga'lla'näy' ta' hwa' Misia, ma' hnøøy' ma' dsa'näy' ta' Bitinia pero sa' ga'kwa' Jmi'lle' Na'jngii' jwë'.

8 He'ja' koo' ga'ngëy' ta' koo' hwa' Misia ba', lä'juuh' ga'lla'näy' jwii' Troa.

9 Hwë' he' ma' gya' Paa' Troa, ga'hëe' mi' 'ney' ma' cheh' jaa' dsa'ñuu' hi' chaa' Macedonia ma' chu' kyaayh', ma' jäh':

“Na' ta' hwa' Macedonia mah' kwah' be' kyaa' jnääh'.”

10 Ma' ga'jëe' Paa' he' ja', lä'chah' ja' ga'mi'llu' jnääh' løø' kyaa' jnääh', mah' ga'nøø' jnääh' kyaayh' ta' Macedonia. Ga'jmeey' jnääh' dsoo' he' tëeh' Dio jnääh' mah' dsa'kwa' jnääh' ju'hmëe' kih' Jesús jee' ja'.

Ngoo' Paa' kyaah' Sila jee' jwii' Filipino

11 Jee' jwii' Troa ja' ga'tooh' jnääh' neh' barco, ga'nøø' jnääh' ko'dsoo' ta' Samotracia, hwa' he' hä' jee' jmi'ñeeh'. Ma' ga'jnä' jyoh' jmii', ga'nøø' jnääh' ta' jwii' Neópolis.

12 Jee' ja' ga'hwii' jnääh' mah' ga'nøø' jnääh' ta' jwii' Filipino he' ga'lla' dsa' chaa' Roma hi' ma' la' jwii' to'në' kih' hwa' Macedonia. Jee' jwii' ja' ga'tooh' jnääh' miih' jmii'.

13 Koo' jmii' he' teeh' dsa' dsë' ga'hwëe' jnääh' jee' jwii' ja', ga'nøø' jnääh' ta' cha'hoo' jmii'. Jëeh', ma'ñe' jnääh' he' dsa'näa' dsa' jee' ja', jee' dsa'ngiiy' kiyh' kih' Dio. He'ja' ga'tooh' jnääh' ga'hlëeh' jnääh' juu' kih' Dio dsa'më' hi' ma' tääh' jee' ja'.

14 Jaa' dsa'më' he' ma' chee' Lidia, hi' ma' chaa' jwii' juuh' he' chee' Tiatira. Ma' hny' hmiih' gyuu' he' hmoo' hi' ma' hnaayh' Dio. He'ja' ga'chee' Dio dsëy' mah' wa' jmeey' he' juu' he' ma' hlëeh' Paa'.

15 Lä'koo' ma' ga'saay' jmii' ko'jöh' kyaah' lä'jëe' hi' chaa' kyaay', ga'chuuy' kyaa' jnääh', ga'jäh':

—Cher'mah' laah' hnäh' mi'te' ba' jnä' kih' Dio, jä' hnäh' kin' na'.

He'ja' ga'jmeey' dsa'më' he' bii' he' ga'jä' jnääh' cha'neh' kiyh'.

Ga'taayh' Paa' kyaah' Sila neh'ñe'

16 Koo' hä' lä' ma' na'nøø' jnääh' ka'läh' jee' ma' ngii' dsa' kiyh' kih' Dio, jee' ja' ga'jëe' jnääh' jaa' chih'më' hi' ma' kye' jmi'lle' hlih' hi' ma' lle' juu' kih' dsa'. Kyaah' chih'më' he' ma' lih' dsa'juuy' cha'miih' kuu'.

17 Peer' kii' hooch' chih'më' he' ma' lleey' kaah' kyaa' jnääh', ma' hlëeyh':

—Dsa-ñuuh- hi- ga-nää' na-, ga-nää' mada-kih' Dio Jøøh'. Hi- na- na- kwa- juu' kih' Dio he- jmee- dsa-lää' dsa-.

18 Ma-lä-hii' cha-miih- jmi' jmee- chih-më' he' lä-ja-, lä-jiih' ga-lä-dsëh- dsë' Paa'. He-ja- ga-jëyh- hñiiy' ga-siiyh- jmi-llë' hliih':

—Kyaah' be' kih' Jesucristo jmeen- hih- kyah', go-hëë' kih' chih-më' na-.

Lä-chah' ja- ya-hëë' jmi-llë' hliih' kih' chih-më' he'.

19 Ma' ga-lä-liih- dsa-juu' chih-më' he' mo-so- cha- he- kyaah' liyh- kuu', ga-lä-hneey- kyaah' Paa'. Ga-saayh' Paa' kyaah' Sila na-jäy- cha-në' dsa-ta'.

20 Ga-taayh- goo- jwëë', ga-siiyh-:

—Judiu ba' laa' dsa-ñuuh- la-, ha- koh' hñii- sa- ma' jay- llay- jee' jwii- jnän'.

21 Mi-tëy- jne' he- tëy- jmeey- he- sa- cha- jwë' jnän' heehn' ni- he- jmeen' he- tëy- jmeey-, jne' hi- laa' dsa- romano.

22 Hi- lä-jëë- dsa-jwii- ga-kwa' be' kih' dsa- hi- ga-hñii' he'. He-ja- ga-jmee- dsa-ta' mada- ga-lleey' hmiih- kih' Paa' kyaah' Sila mah' ga-kwa' dsa- kiyh' kyaah' sihma-.

23 Ma-ngëë' ma-kwa' dsa- kiyh' cha-miih-, ga-taah- dsih' neh-ñe'. Ja-ga- ga-jmeey' mada- kih' poo- kyaay' mah' häy' llu'.

24 Ma-ngëë' ma-hyoh- poo- jwë' ha- lä- jmeey', ga-taayh- Paa' kyaah' Sila ga-të' neh- ga' kih' neh-ñe'. Jee' ja- ga-gwëy' tii' Paa' kyaah' Sila neh' jwi' hma- he- hë- too-, he- chee- cepo.

25 Pero ma' ga-të' koo- lla-nuu' ma' ngii- Paa' kyaah' Sila kiyh' kih' Dio, hi- ma' häy- su- kih' Dio, hi- jñah' ga- dsa- hi- ma' tääh' neh-ñe' ja- ma' nuuy-.

26 Ni- sa- liih- ga- dsa- he' ma' ga-jeh' wii' jwërte hwa', lä-jiih' ga-sa' ga-hluh' tii' na-hyah- he- la' neh-ñe' ja-. Lä-chah' ja- ga-na' lä-jë- ho'haah' kih', hi- ga-saa' ga-jaä' caden- he- ma' na-hñuu' lä-jëë- hi- ma' tääh' neh-ñe' ja-.

27 He-ja- ga-ñe' poo- hi- ma' høø- jee' ja-. Ma' ga-jëy' na-na' hoo' neh-ñe', ga-lley- ñe' tuuh- kiyh' mah' ma' jngëy' hñiiy',

kih' he- laay' ma-kyuu' dsa- hi- ma' tääh' neh-ñe'.

28 He-ja- ga-hlëeh' Paa' ki- gaa- ga-jäyh': —Ta- jmeeh- hñaa'h', tøøh' ba' jnääh' lä-jëë- jnääh' jee' la-.

29 He-ja- ga-ngii' poo- he' wa'je-, mah' ga-hey' ko-chih' cha'neh-. Jläy- ga-lä-ja-, ga-jwäy' hñiiy' huu' tii' Paa' kyaah' Sila.

30 Hii' poo- he' ga-hwëy' øøh' jne' neh-ñe', mah' ga-siiyh-:

—Dsa-ñuuh-, he- na- jmeen- mah' lään'.

31 He-ja- ga-jäh' øøh' jne' he':

—Jmee' dsoo' hoh' kih' Jesucristo mah' lä-ja- ba' lääh' kyaah' lä-jëë- hi- chaa- kyah'.

32 Ja-ga- ga-hlëy' poo- he' juu' kih' Dio, kyaah' lä-jëë- hi- chaa- cha'neh- kiyh'.

33 Lä- hwë' ja- ga-jøø' poo- he' kih' Paa' kyaah' Sila na-giyh- jee' ga-la' dsoo' kiyh'. Lä-chah' ja- ga-saa- poo- he' jmi- kyaah' lä-jëë- hi- chaa- kyaay'.

34 Ma-ngëë' ma-saay- jmi-, ga-tëy- øøh' jne' he' cha'neh- kiyh', ga-kwëy' he- ga-kuyh-. Peer- ga-lä-chay- llu' kyaah' lä-jëë- hi- chaa- kyaay', lä-llu' he- ga-heeyh- juu' kih' Dio.

35 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi' ja-, ga-chee' dsa-ta' jñah' poo- hi- na'jmeey' juu' kih' hi- ma' høø- neh-ñe' mah' läy' Paa' kyaah' Sila.

36 He-ja- ga-jmeeh' poo- juu' kih' Paa' kyaah' Sila, ga-jäyh':

—Ma-jmeey' dsa-ta' mada- he- lään' hnäh'. He-ja- jwahn-, hwëë- hnäh', go-nää' hnäh' kyaah' juu' llu' ba'.

37 He-ja- ga-jäh' Paa' siiyh- lä-la-:

—¿He-la' ja- ga-kway' kyaa' jnääh' cha'në' lä-jëë- dsa-, ni- sa- ga-ngiiy' juu' che' ää- jnääh' dsoo'? He' ba' dsa- romano jnääh' ka-läh' mah' ga-taayh- jnääh' neh-ñe'. Na' laay', läy' jnääh' jee' na-hmää'. Ni- miih- sa- heeh' jnääh' lä-na-. Wa' ya-nää' hñii' dsa-ta' mah' hwëy' jnääh'.

38 He-ja- na'jmeeh' poo- he' juu' kih' dsa-ta'. Peer- ga-lä-goo- dsë' dsa-ta' he' ma' ga-nuuy' laa' Paa' dsa- romano kyaah' Sila.

39 He-ja- na'näy ' na'jēy-, mah' ga'siyh' Paa' kyaah' Sila:

—Jmee' hnäh' jøh' hoh'.

Ma-la- ma-hwēy' neh' ñe', ga'siyh':

—Go-nää' ba' hnäh' ta' jee' jyoh'.

40 Ma' ya'hēy' Paa' neh' ñe' kyaah' Sila, ga'näy' ta' kih' Lidia, jee' ga'jēy' miih' øøh' jne'. Ga'kwa' Paa' kyaah' Sila be' kiyh', ja-ga' ga-hwēy' jee' jwii' ja-, ga'näy' ta' jee' jyoh'.

17

Ga-lä'hnee' dsa- kyaah' Paa' jee' jwii' Tesalónica

1 Ga-ngēy' Paa' kyaah' Sila ta' jee' jwii' Anfipoli hi' ga-ngēy' jee' jwii' Apolonia lä'jiih' ga'lla'näy' jwii' Tesalónica, jee' ma' chih' koo- gwah' kih' dsa- judiu.

2 Hi' lä'koo- tēy' Paa' jmee', jmi' he- teeh- dsa- dsē' ma' dsooy' neh' gwah' dsa-hlēy' dsa-. Ga'tē' hnē- jiih' ma' dsooy' gwah' jmi' he- teeh- dsa- dsē' ma' dsa-kway' juu' na-hñaa' lä'jēy'.

3 Ma' mi-jnäy' jēy' go-te' lä'koo- na-sii- juu' kih' Dio he- jäh', jmee' bii' jēy' Cristo wii' hi' lä'jiyh' ka-läh' jee' kih' hi- na-juu'. Hi' ga'jäyh':

—Jesús hi' hlēhn' kih' la-, hi' he' he' Cristo.

4 Ko'llaa' judiu ga-lä'dsoo' dsēy', he-ja- ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' Paa' hi' kyaah' Sila. Jwēy' griego hi' ma' hnaah- Dio ga'heeh-. Hi' lä'ja- jwēy' dsa-mē' hi' hii' juu' kih' jee' jwii' ja- ga'heeyh- kih' Jesús.

5 Pero ko'llaa' judiu hi' sa' ma' dsoo' dsē' kih' Jesús, ga-lä'leey'. He-ja- na'kyaay' ko'llaa' dsa-ññh- hi' hñaa- dsē' hi' la' ga'nää' jee' jwii' ja-. Kyaah' dsa-ññh- he' ga'liy' ga'tooyh- je- dsē' dsa- chaa- jee' jwii' ja-. He-ja- ga'näy' cha'neh' kih' Jasón he- hnøoy' ma' jāy' Paa' kyaah' Sila mah' ma' taayh' goo- dsa- jwii'.

6 Pero sa' ga-jnäy' he-ja- ga'saayh' Jasón kyaah' jñah' ga' øøh' jne', na'jäy' kih' dsa-ta', ta-hooyh- ki-gaa- ma' jäyh':

—Dsa- na- ga'nää' mi-gaa' dsa- lä'kaa- jmi-gyñh- hi' na' ma- ya-näy' jee' la- jnän'.

7 Jasón la- na- ma-taayh- dsa- he' cha'neh' kih'. Lä'jēy' hi- la- na-

mi-kwayh' ley kih' dsa-ta' jøøh' jnän' hi- gya' roma. Jäyh' chaa- jñah' rey hi- chee- Jesús.

8 Ma' ga-nuu' dsa-ta' kyaah' dsa-jwii- juu' ja-, ga'heey' dsēy' go-te'.

9 He-ja- ga-jmee' dsa-ta' mada- ga-mi'hmaah' Jasón dsoo' kih' kyaah' lä'jēy' øøh' jne' hi- ga'saayh' he'. Ja-ga' ga-läy'.

Ngoo' Paa' kyaah' Sila ta' jwii' Berea

10 Øøh' jne' hi- ma' chaa- jee' ja-, lä'chah' hwē' ja-, ga'cheey' Paa' kyaah' Sila ta' jwii- Berea. Ma' ga'lla'näy' Berea na'näy' neh' gwah' kih' judiu.

11 Judiu hi- ma' chaa- Berea ja-, llu' cha-ga'miih- huu'dsē- kih' lä'koh' ga' hi- chaa- Tesalónica. Ga-lä'hnoø' gyih' nuuy' ha- lä' la' juu' ja-, hi' lä'jē' jmi' ma' hēy- jee' na-sii- juu' kih' Dio mah' ma' jēy' che' ma-ra' ju'dsoo' he- ma' jäh' Paa'.

12 Jwēy' dsa- judiu he' ga'heeh- juu' kih' Dio hi' lä'ja- jwēy' dsa-mē' griega hi- hii' juu' kih' jee' jwii- ja- hi' jwēy' dsa-ññh- ka-läh'.

13 Ma' ga-nuu' judiu hi- chaa- Tesalónica he- häy' Paa' ta- Berea kway' juu' kih' Dio, he-ja- na'näy' jee' ja- ka-läh' na'llay- hñii- kih' dsa-.

14 Lä'chah' ja- øøh' jne' hi- chaa- jee' ja- ga'cheey' Paa' ta- cha'hoo' jmi-ññh-. Ga'jä' ba' Sila kyaah' Timotä jwii- Berea.

15 He' ba' øøh' jne' hi- ma' kyaah' Paa' ga-jmee' be' ga-jøø' kiyh' lä' ga'tē' jwii- Atena. Hi' ma' ga-hwēy' øøh' jne' jwii- Atena ja-, ga'cheey' Paa' juu' wa' ja- Sila kyaah' Timotä ta' la', na'koh' lä'jiih' jee' le'.

Ga'kwa' Paa' juu' jee' jwii' Atena

16 Ta'ko-jiih' ma' gya' Paa' jøøy' lloo- Sila kyaah' Timotä jwii- Atena, ga-lä'meeh' dsēy' kih' ga-lä'kaa- ba' tääh' dio hi- na-laa- kaah- dsa-.

17 He-ja- neh' gwah' ma' mi-jnäy' Paa' juu' na-hñaa' lä'jēy' kih' judiu hi- ma' chaa- jee' ja-, hi' kih' jñah' ga' dsa- hi- hnaah- Dio. Hi' lä'jē' jmi' ma' dsa-ngēy' Paa' lä'kaa- je'hmooh' ja-, hlēy' dsa- hi- dsa-kuh' jee' ja- ka-läh'.

18 Jee' ja- ga-jeey' dsa- hi- jah' kyuu~. Koo- naa' dsa- he- teeyh~ epicúreo hi- jnah' ka-lah' teeyh~ estoico. Dsa- he- na- ga-løø' ti-choo' juu' kyaah' Paa'. He-ja- ga-jäyh' siiyh' dsa-kyaayh':

—Hee- ba' juu' he- kwa- dsa- na-, heh' he- hlëeyh' cha-miih- ngëe'.

Jnah' ka-lah' ga-jäh':

—Lä-koo- he- hlëeyh' kih' jnah' dio hi- sa' kyuu- jne'.

Lä-ja- ga-jäyh' kih' Paa' kih' he- ma- mi-jnäa' Paa' ju'hmëe' kih' Jesús hi- juu' he- lä-jiih' dsa-.

19 He-ja- ga-jäy' Paa' koo- jee' ma- dsa-ñeey-, jee' chee- Areópago. Jee' ja- ga-ngiiy' juu' kiyh':

—¿Ché le' nuu- jnääh' miih- ha- lä- la- ju'hmëe' he- kyeh' na-?

20 Kyeh' juu' he- sa- ma-nuu' jnääh' go-te-. Hnøø- jnääh' lä-ñe- jnääh' he- hnøø' jäh' juu' na-.

21 (Jëeh', jwëe' dsa- chaa- jee' jwii- Atena hi- dsa- hi- ya-naa' hwa' uu', ga-taayh' täa' jee' ja-. Sa- cha- he- ga-jyoh' he- ma' tih- dsëy', ma-la- ju'hmëe' he- ma' nuuy' kyaah' he- ma' kway', he- ja- ba' ma' tih- dsëy'.)

22 He-ja- ga-noo- Paa' to-dsaah' jee' kih' hi- ma' tääh' Areópago ja-, mah' ga-jäyh':

—Kyuun- hnäh' dsa- chaa- Atena. Peer- mi-teh- hnäh' kyaah' lä-jëe- dio kyaah' hnäh'.

23 Jëeh' lä- ma' ñeen' na-ngen' lä-kaa- jee' jwii- la-, ga-jëen' lä-kaa- ba' tääh' hi- na-laa- kaah- hnäh'. Jee' ja- ga-jëen' koo- na-hyoo' jee' na-sii- lä-la-: “Hi- la- Dio hi- sa' kyuu- jne'.” Jëe- da' hnäh', he- ba' Dio hi- hnaah- hnäh', ni- sa' kyuu- hnäh', kih' hi- he- na- hlëehn' na'.

24 Dio hi- ga-jmee' lä-kaa- jmi-gyuu-, hi- ga-jmee' lä-jë- he- ga- cha- në- kih', hi- he- laa' juu' gyuu' hwa', he-ja- sa- jmee- bii- jmee' dsa- jmi-gyuu- koo- gwah' jee' gyay'.

25 Sa- cha- he- jmee- bii' kiyh' ni- miih-, ni- hi- jmee' ta-he' kiyh'. Hñii' bih' jmeey- chaa- lä-jëe- jne', jmeey- ki' jne' lle' hi- kway- lä-jë- he- jmee- bii' jnän'.

26 Kih' jaa- dsa-ñuu- ba' ga-jmäy' lä-jëe- naa' dsa- jmi-gyuu- mah' dsa-taayh'

lä-kaa- hwa'. Hi- ga-tøøy' hih' ha- koh' jmi' dsa-taah' dsa- hi- ha- hñii' dsa-taayh'.

27 Ga-jmäy' jne' mah' hnääh' jnih'. Lä-ja- koo- sa- su' sa- jne- ba' jne' Dio. Jëeh', ma-ra- ju'dsoo' sa- cheyh' uu' kih' lä-jaa- lä-jaa- jne'.

28 Jëeh', ta-la- kiyh' ba' chaa- jne' hi- ga-nøø' jne' hi- na-jiih' jne'. He- la- jeeh' kwee- lä-koh' ga-sii' ko-llaa' dsa-goo' hnäh' hi- ma' kyuu~ hi- ga-jäh': “Laa' jne' sa'ju- kih' Dio.”

29 Lä-llu' he- laa' jne' sa'ju- kih' Dio, he-ja- sa- cha- he- kih' jmeen' hu' dsë- laay' lä-koo- dio hi- jmäa- dsa- kyaah' ñe' nøø' o ñe' tøø- o kyaah' kuu'. Jëeh' heeh' he- jmee- dsa- ja-, la- lä-koo- gwa' hu' dsë- kih' dsa- ba'.

30 Jää', sa- ga-jmee' Dio he' kih' lä-jë- he- ma' jmee- dsa-. Jëeh' dsa-, sa- ma' ñe- hee- ja- ma' jmeey-. Pero jmi' na', Dio jmee- mada- kih' lä-jëe- dsa- hi- tääh' lä-kaa- jmi-gyuu- wa' lä-dsaa- dsëy' lä-jë- he- jmeey'.

31 Jëeh', ga-tøø' Dio hih- lloo- koo- jmi' llay' ta' kih' lä-jëe- dsa- kyaah' ju'dsoo'. Ma-na-lleeh' ba' jaa- dsa-ñuu- hi- lla' ta' hi' kih' lä-jëe- dsa- ga-jmee' Dio dsoo' juu' ja-, lä-llu' he- ga-mi-jiiyh' Jesús jee' kih' hi- na-juu- —ga-jäh' Paa'.

32 Ma' ga-nuu' dsa- he' juu' he- lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu', ko-llaa' dsa- he' ga-mi-kwayh' hi' ko-llaa' ga-jäh' lä-la-:

—Jyoh' jiih' ba' nuu' jnääh' ka-lah' juu' na-.

33 He-ja- ya-hëe' Paa' jee' kih' dsa- he'.

34 Ko-llaa' hi- ga-lä-dsoo' dsë', ga-jmeey' ko-joh' kyaah' Paa'. Jee' ja- ma' häa' Dionisio hi- ma' dsoo- ta- Areópago. Hi- lä-ja- ga-heeh- jaa- dsa-më' hi- ma' chee- Dámari hi- chaa- ga-jnah' hi- ga-heeh-.

18

Ngoo' Paa' ta' jwii- Corinto

1 Ma-ngëe' he- ja-, ya-hëe' Paa' jwii- Atena ngooy' ta' jwii- Corinto.

2 Jee' ja- ga-jeey' jaa- judiu chee- Aquila hi- ga-lä- chaa- jee' jwii- Ponto, hi- hmëe' ya-hëe' hwa' Italia kyaah' mëy' Priscila lä-hih' kih' Claudio rey to-në'. Hi- rey he',

sa⁺ hnøoy¹ ma⁺ dsa⁻ taah¹ dsa⁻ hi⁻ laa¹ judiu jee⁺ jwii⁻ Roma he⁻ nøø⁺ hwa¹ Italia. He⁻ ja⁻ ñee⁺ Paa⁺ na⁺ jëë⁻ dsa⁻ gooy¹ he⁺.

³ Aquila he⁺ ma⁺ jmee⁻ ta⁺ hme⁻ hmi⁻ loo⁻, he⁻ ja⁻ ma⁺ la¹ ta⁺ kiyh¹. Ja⁻ ba⁺ lih⁺ Paa⁺ ma⁺ jmeey⁻ ta⁺ ja⁻ ka⁻ läh⁺, he⁻ ja⁻ ga⁺ jäy⁺ jmeey⁻ ta⁺ ja⁻ ko⁻ jøh⁺ kyaayh⁺.

⁴ Lä⁺ jë⁺ jmi⁺ he⁻ teeh⁻ dsa⁻ dsë⁺ ma⁺ dsoo⁻ Paa⁺ neh⁺ gwah⁺ mäh⁻ ma⁺ dsa⁻ hlëëyh⁺ dsa⁻ judiu kyaah⁺ hi⁻ sa⁺ laa¹ judiu, ma⁺ kway⁺ juu⁺ na⁻ hña⁺ lä⁺ jëë⁻ ha⁻ lä⁺ jee⁺ ma⁺ heeh⁺ dsa⁻ juu⁺ kih¹ Dio.

⁵ Ma⁺ ga⁻ lloo¹ Sila kyaah⁺ Timotä hi⁻ ma⁺ tääh⁺ Macedonia, ja⁻ ga⁺ ga⁻ tu⁺ Paa⁺ ta⁺ jmee⁻ hmi⁻ loo⁻ mah⁺ ga⁻ kway⁺ juu⁺ kih¹ Dio ba⁺. Ga⁻ hlëëyh⁺ judiu dsa⁻ gooy¹, ga⁻ jmeey⁻ ju⁺ dsoo⁺ kih¹ Jesús. Ga⁻ jäyh⁺ hi⁻ he⁺ he⁺ Cristo.

⁶ Pero dsa⁻ he⁺ ga⁻ løø⁺ jiiyh⁻ juu⁺ kyaah⁺ Paa⁺, hi⁺ ga⁻ mi⁻ kwayh⁺ ka⁻ läh⁺. He⁻ ja⁻ ga⁻ kyah⁺ Paa⁺ hmi⁺ kih¹, ga⁻ jäyh⁺:

—Dsoo⁺ kyah⁺ hña⁺ ba⁺ hnäh⁺ na⁻, he⁻ juuh⁺ hnäh⁺ lä⁺ ma⁻ na⁻ bääh⁺ ja⁻ ba⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ dso⁺ kye⁻. Sa⁺ cha⁻ dsoo⁻ dsëën⁻ ni⁻ miih⁻. Na⁺ ta⁺ cha⁻ né⁺ na⁻ kan⁻ juu⁺ la⁻ kih¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa¹ judiu ba⁺.

⁷ Ya⁻ hëëy⁺ neh⁺ gwah⁺ ja⁻, ngooy⁺ cha⁻ neh⁺ kih¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ hi⁻ chee⁻ Justo hi⁻ ma⁺ gya⁺ jäh⁺ jee⁺ chih¹ gwah⁺. Hi⁻ he⁺ ma⁺ gah⁺ Dio.

⁸ Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ hä⁺ goo⁻ gwah⁺ hi⁻ chee⁻ Crispo, ga⁻ heeh⁻ juu⁺ kih¹ Jesús kyaah⁺ lä⁺ jëë⁻ hi⁻ chaa⁻ kyaay¹. Hi⁺ jwëë⁺ dsa⁻ hi⁻ chaa⁻ ja⁻ ba⁺ Corinto ja⁻, ga⁻ heeyh⁻ juu⁺ kih¹ Dio ma⁺ ga⁻ nuuy⁺ juu⁺ he⁻ ma⁺ kwa⁺ Paa⁺. Lä⁺ jëë⁻ hi⁻ he⁺ ga⁻ saa⁻ jmi⁻.

⁹ Koo⁻ hwë⁺ he⁻ ma⁺ gya⁺ Paa⁺ jwii⁻ Corinto ja⁻, ga⁻ hëë⁺ mi⁻ nëy⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻ hi⁻ ga⁻ jäh⁺ siyh⁺:

—Ta⁺ wa⁺ gah⁺, hlëeh⁺ ba⁺ hne⁻ juu⁺ kin⁺, ta⁺ tu⁺ he⁻ kwah⁻ juu⁺.

¹⁰ Ni⁻ jaa⁻ sa⁺ chaa⁻ hi⁻ kaah⁺ hne⁻ mah⁺ jmeeyh⁻ hne⁻. Jëeh⁺ jnä⁺ chehn⁺ kyaah⁺ hne⁻. Hi⁺ ta⁺ jyoh⁺ ko⁻ taa⁻, tääh⁺ jwëë⁺ dsa⁻ jee⁺ jwii⁻ la⁻ hi⁻ na⁺ ga⁻ heeh⁺ juu⁺ kin⁺.

¹¹ He⁻ ja⁻ ga⁻ jäh⁺ Paa⁺ koo⁻ ji⁻ ñe⁻ na⁻ dsë⁻ jñee⁺ sih⁻ jee⁺ jwii⁻ Corinto ja⁻, kway⁺ juu⁺ kih¹ Dio.

¹² Lä⁺ koh⁺ ma⁺ laa¹ Galiön lle⁺ moh⁺ kih¹ lä⁺ kaa⁻ hwa¹ Acaya, lä⁺ jëë⁻ judiu hi⁻ chaa⁻ Corinto ga⁻ taayh⁻ juu⁺ kwee⁻ kyaah⁺ dsa⁻ kyaayh⁺ ga⁻ teey⁺ kyaah⁺ Paa⁺ he⁻ ja⁻ na⁺ jäh⁺ në⁺ ta⁺,

¹³ ma⁺ jäyh⁺:

—Dsa⁻ ñuuh⁻ la⁻ mi⁻ tëëy⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁺ jee⁺ hnaayh⁺ Dio mah⁺ lla⁻ dsëëy⁻ kih¹ ley jnän⁻ kyaah⁺ juu⁺ ja⁻.

¹⁴ Ma⁻ cheh⁺ Paa⁺ ma⁺ hlëeh⁺, ma⁺ ga⁻ jäh⁺ Galiön siyh⁺ dsa⁻ judiu he⁺:

—Cher⁺ mah⁺ dsoo⁺ la⁺ hliih⁺ he⁻ jmeey⁻, o cher⁺ mah⁺ na⁻ bääyh⁻ koo⁻ dsoo⁺ juuh⁻, ja⁻ ga⁺ na⁻ høø⁺ kwaat⁻ llan⁻ ta⁺ kyah⁺ hnäh⁺ dsa⁻ judiu.

¹⁵ Pero juu⁺ ta⁻ jmah⁺ ba⁺ na⁻ hlëeh⁺ hnäh⁺. Dsa⁻ ba⁺ na⁻ hääh⁺ hnäh⁺, kih¹ ley kyah⁺ hnäh⁺ ba⁺ na⁻ hlëeh⁺ hnäh⁺. He⁻ ja⁻ jëë⁻ ba⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁺ lä⁻ ee⁻ juu⁺ na⁻. Sa⁺ hnoon⁺ taahn⁻ hñiin⁺ kyaah⁺ he⁻ na⁻ —ga⁻ jäyh⁺.

¹⁶ He⁻ ja⁻ ga⁻ hwëëy⁺ dsa⁻ he⁺ në⁺ ta⁺ ja⁻.

¹⁷ He⁻ ja⁻ ga⁻ saah⁺ dsa⁻ he⁺ Sóstene hi⁻ ma⁺ hä⁺ goo⁻ gwah⁺ kiyh¹. Ga⁻ kway⁺ kih¹ ta⁺ ka⁻ hne⁻ kih¹ në⁺ ta⁺ ja⁻. Pero lle⁺ moh⁺ he⁺ ni⁻ miih⁻ sa⁺ ga⁻ jmeey⁻ he⁺ kiyh¹.

¹⁸ Pero ga⁻ gya⁻ ga⁻ Paa⁺ cha⁻ miih⁻ jmi⁺ Corinto ja⁻. Ja⁻ ga⁺ ga⁻ hiyh⁺ juu⁺ kih¹ lä⁺ jëë⁻ øøh⁺ jne⁺, ngooy⁺ ta⁺ hwa¹ Siria, kyaah⁺ Aquila kyaah⁺ Priscila. Jää⁺ ja⁻ ga⁺ dsa⁻ taayh⁻ neh⁺ barco jwii⁻ Cencrea, ga⁻ ti⁺ Paa⁺ lle⁺, ga⁻ jmeey⁻ kwaah⁻ go⁻ te⁻. Lä⁺ ja⁻ ga⁻ lä⁺ jnä⁺ ga⁻ jmeey⁻ koo⁻ hmooh⁺ kyaah⁺ Dio.

¹⁹ Ma⁺ ga⁻ lla⁺ nääy⁺ Éfeso, ja⁻ jiih⁺ ga⁻ jäh⁺ dsa⁻ kyaayh⁺. Ngoo⁺ ba⁺ Paa⁺ ta⁺ gwah⁺ na⁻ hlëëyh⁺ judiu.

²⁰ He⁻ ja⁻ ga⁻ ngii⁺ judiu he⁺ ma⁺ jäh⁺ ga⁻ Paa⁺ miih⁻ jmi⁺, pero sa⁺ ga⁻ heeyh⁻.

²¹ Ga⁻ hiyh⁺ juu⁺ kih¹ lä⁺ jëë⁻ hi⁻ he⁺, ga⁻ siyh⁺:

—Jmee⁻ bii⁺ naahn⁻ jmi⁺ he⁻ tē⁺ Jerusalén. Pero koo⁻ ka⁻ läh⁺ jän⁻ ya⁻ jëën⁺ hnäh⁺, cher⁺ mah⁺ lä⁺ ja⁻ hnøø⁺ Dio.

Éfeso ja⁻ ga⁻ he⁺ Paa⁺ neh⁺ barco, ngaayh⁺ ta⁺ Jerusalén.

²² Ma⁺ ga⁻ llooy⁺ Cesarea, ngaah⁺ bih⁺ ta⁺ Jerusalén na⁻ jmeey⁻ Dio kih¹ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jee⁺ ja⁻. Ja⁻ ga⁺ ngooy⁺ ta⁺ jwii⁻ Antioquia ka⁻ läh⁺.

23 Ga⁺gyay⁻ miih⁻ jmi⁺ Antioquía, ja⁻ga⁻ ya⁻hëëy⁺ ka⁻läh⁺, ngooy⁺ lä⁻ko^o- lä⁻ko^o- jwⁱⁱ- he⁻ nø⁺ hwa⁺ Galacia, hi⁻ lä⁻ja⁻ jwⁱⁱ- he⁻ nø⁺ hwa⁺ Frigia, na⁻kway⁻ be⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ jee⁺ ja⁻.

Ga⁺kwa⁺ Apolo juu⁺ jee⁺ jwⁱⁱ- Éfeso

24 Ta⁻ko⁻jiih⁺ ja⁻, ga⁻lloo⁺ ta⁺ jwⁱⁱ- Éfeso jaa⁻ judiu hi⁻ chee⁻ Apolo, hi⁻ ga⁻lä⁻chaa⁺ jee⁺ jwⁱⁱ- Alejandria. Peer⁻ liyh⁻ kway⁺ juu⁺ kih⁺ Dio na⁻hña⁺ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ma⁺ ky^{uu}yh⁻ ra⁻këh⁺ ra⁻llu^u jee⁺ na⁻si⁻ juu⁺ kih⁺ Dio.

25 Ga⁻lä⁻tëë⁻ bih⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ jwë⁺ kih⁺ Jesús hi⁻ ma⁺ hlëëyh⁺ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsëy⁺. Ma⁺ mi⁻tëëy⁺ dsa⁻ na⁻hña⁺ lä⁻jëë⁻ ha⁻ lä⁺ la⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús. Pero he⁻ saa⁺ dsa⁻ jmi⁻, ma⁻la⁺ he⁻ ma⁺ jmee⁻ Jwaa⁻ ba⁺ ma⁺ ky^{uu}yh⁻.

26 Sa⁺ goyh⁺, ga⁻løoy⁺ hlëëyh⁻ dsa⁻ neh⁻ gwah⁺ kih⁺ judiu he⁻ chih⁺ Éfeso ja⁻. Pero lä⁺ ma⁺ ga⁻nuu⁺ Aquila kyaah⁺ Priscila ha⁻ lä⁺ la⁺ juu⁺ he⁻ ma⁺ kwa⁻ Apolo ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻tëëy⁻ ta⁺ kiyh⁺ mah⁺ na⁻heeh⁺ gyih⁺ ha⁻ lä⁺ la⁺ juu⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻ jee⁺ sa⁺ ma⁺ ky^{uu}yh⁻.

27 Ma⁻ngëë⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻lä⁻hnøø⁺ Apolo dsoo⁺ ta⁺ hwa⁺ Acaya. Hi⁻ lä⁻jëë⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ kyaayh⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁻kway⁺ be⁺ kih⁺ hi⁻ ga⁻siy⁺ ko^o- je⁻ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ Corinto he⁻ nøø⁺ hwa⁺ Acaya mah⁺ wa⁻ heeyh⁻ Apolo lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsëy⁺. Hi⁻ ma⁺ ga⁻lloo⁺ jee⁺ ja⁻, ga⁻la⁺ llu⁺ cha⁻miih⁻ kih⁺ lä⁻jëë⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ ga⁻heeh⁻ kih⁺ Dio, kih⁺ he⁻ llu⁺ dsë⁺ Dio kyaayh⁺.

28 Lä⁻jiih⁺ jee⁺ le⁺, ga⁻ti⁻ ga⁻choo⁺ Apolo juu⁺ kyaah⁺ judiu dsa⁻kyaayh⁺. Ga⁻mi⁻jnääy⁻ na⁻hña⁺ lä⁻jëë⁻ lä⁻ko^o- jäh⁺ juu⁺ kih⁺ Dio mah⁺ lä⁻ngëëy⁺, Jesús he⁺ hi⁻ laa⁺ Cristo.

19

Ngoo⁺ Paa⁺ ta⁺ jwⁱⁱ- Éfeso

1 Ta⁻ko⁻jiih⁺ ma⁺ gya⁺ Apolo jwⁱⁱ- Corinto, ngoo⁺ Paa⁺ jwë⁺ hwa⁺ ba⁺ lä⁻jiih⁺ ga⁻lloo⁺ jwⁱⁱ- Éfeso. Ma⁺ ga⁻lloo⁺ jee⁺ ja⁻ ga⁻jëey⁺ ko⁻llaa⁺ øøh⁺ jne⁺.

2 He⁻ja⁻ ga⁻ngii⁺ Paa⁺ juu⁺ kiyh⁺:

—¿Che⁺ ga⁻tëeh⁺ hnäh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ lä⁻ ma⁺ ga⁻heeh⁻ hnäh⁺ juu⁺ kih⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻?

He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁺:

—Ni⁺ sa⁺ ñe⁺ jnääh⁺ hee⁻ ja⁻ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺.

3 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Paa⁺:

—¿Hee⁻ juu⁺ ga⁻jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ he⁻ ga⁻saah⁻ hnäh⁺ jmi⁻?

Mah⁺ ga⁻jäh⁺ dsa⁻ he⁺:

—Ga⁻saa⁻ jnääh⁺ jmi⁻ lä⁻hih⁺ ga⁻jmee⁺ Jwaa⁻ ba⁺.

4 Mah⁺ ga⁻jäh⁺ Paa⁺ siyh⁺:

—Jwaa⁻ ga⁻choo⁺ jmi⁻ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻lä⁻dsaa⁻ dsë⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁻ he⁻ hliih⁺. Ga⁻siyh⁺ dsa⁻ he⁺: “Wa⁻lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ hi⁻ jä⁻ këë⁻ ga⁺ ki⁺ jnä⁺.” Jwaa⁻ he⁺ ma⁺ hlëeh⁻ kih⁺ Jesús hi⁻ laa⁺ Cristo.

5 Ma⁺ ga⁻nuu⁺ dsa⁻ he⁺ juu⁺ ja⁻, ga⁻saay⁻ jmi⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺ Jesús.

6 Lä⁺ ma⁺ ga⁻kye⁻ Paa⁺ goo⁻ në⁺ kiyh⁺, ga⁻jyoo⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ në⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺. Lä⁻chah⁺ ja⁻ ga⁻hlëëyh⁻ jyoh⁺ juu⁺ hi⁻ ga⁻løoy⁺ ngëëy⁻ juu⁺ he⁻ ma⁺ mi⁻jnää⁻ Dio kiyh⁺.

7 Jee⁺ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ñuu⁻ he⁺ ma⁺ tee⁺ gya⁻tuu⁺.

8 Uu⁻ sih⁻ he⁻ ga⁻gya⁻ Paa⁺ jee⁺ ja⁻, ma⁺ dsooy⁻ gwah⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu he⁻ chih⁺ jee⁺ ja⁻. Sa⁺ goyh⁺ ma⁺ hlëëyh⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻mi⁻jnääy⁻ na⁻hña⁺ lä⁻jëë⁻ ha⁻ lä⁺ jaa⁺ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih⁺.

9 Pero ko⁻llaa⁺ dsa⁻ he⁺ ma⁺ hwëh⁻ dsëy⁺, sa⁺ ga⁻jmeey⁻ dsoo⁺ dsëy⁺ kih⁺ Jesús. Wi⁺ ba⁺ ga⁻hlëëyh⁻ kih⁺ Jesús to⁻lo⁺ në⁺ dsa⁻kyaayh⁺. He⁻ja⁻ ya⁻hëë⁺ Paa⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ he⁺, ga⁻jäay⁺ øøh⁺ jne⁺ ga⁻näay⁺ jee⁺ chih⁺ sa⁻kwel⁻ kih⁺ hi⁻ chee⁻ Tiranno. Jee⁺ ja⁻ ga⁻hlëeh⁻ Paa⁺ øøh⁺ jne⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús lä⁻jë⁻ jmi⁻.

10 Lä⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ lä⁻jiih⁺ ga⁻të⁺ to⁺ ji⁻ñe⁻. Lä⁻jwë⁺ ja⁻ lä⁻jëë⁻ judiu hi⁻ ma⁺ chaa⁻ hwa⁺ Asia, hi⁻ lä⁻kye⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu, ga⁻nuuy⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻.

11 He⁻ba⁺ che⁻ juh⁻gaa⁻ he⁻ ga⁻jmee⁺ Dio jee⁺ ja⁻ ta⁻la⁺ kih⁺ Paa⁺.

12 Ma⁺ dsa⁻nää⁺ dsa⁻ kyaah⁺ hmi⁻h⁻ kih⁺ jee⁺ ma⁺ cheh⁺ Paa⁺. Ko^o- ma⁺ dsa⁻jnooh⁺

miih- nē' kih' Paa' hmiih- sa'luu- hi' hmiih- hii' cha'nē'. Hmiih- ja- ma' dsa- suy' dsa- dsaah' kyaay'. Lā' ja- ma' dsa- jā' kih' hi' lā' kye- jmi- lle' hliih' ma' hwēē-.

13 Hi- ma' chaa- ko- llaa' judiu hi- ma' ga- nāa' ta' kye' ta' ñii' ma' hwēēy- jmi- lle' hliih' kih' dsa-. Pero koo- hä', ja' huu' dsē- kih' ma' hwēēy' jmi- lle' hliih' kyaah' be' kih' Jesús, ga' jāyh'.

—Kyaah' hih' kih' Jesús hi- hlēeh- Paa' kih', jmeen- hih- hwēeh- hnäh'.

14 He- la- ma' jmee- lä' jēē- gyee' joo' dsa- judiu hi- ma' chee- Esceva, hi- ma' laa' jaa- jmi- dsa- hi- kye- nē'.

15 Pero ga' jiih' jmi- lle' hliih' juu' kyaah' dsa- he', ga' jāyh'.

—Kyuu- ba' jnä' Jesús, hi- ma- ba' jnä' hii- he' Paa', pero hnäh', sa' kyuu- ni- miih-.

16 Dsa- hi- ma' kye- jmi- lle' hliih' he', ni- juu' ga' sa- ga' hiiy', ga' sooyh' kih' lä' jēē- gyee' dsa- he'. Peer- ga' kway' kih', lä' jiih' ga' jmääyh- dsoo', ga' kyuy' to' lo' kwayh'.

17 Lä' jēē- dsa- judiu hi- kyaah' dsa- hi- sa- laa' judiu hi- ma' tääh' Éfeso ga- lä' goyh- jwēte ma' ga- nuuy' ha- lä' ga- la' kih' dsa- he'. He- ja- ga' jmeey' juuh- kih' Jesús.

18 Hi- jwēē- dsa- hi- ga' heeh- juu' kih' Dio ga- mi- jnäay- to' lo' nē' øøyh- lä' jēē- he- hliih' he- ma' jmeey-.

19 Hi- ja- ba' lä' ja- jwēē- hi- ma' tēē- ji- nah' ma' dsa- kay- je- hliih' ja-, mah' ma' dsa- jey- cha'nē' jee' lä' jēē-. Hi- ma' ga' jmeeh' dsa- kwaan- joh' kyee' jee' lä' jēē- mo' je- ja-, ya- hii' kwaan- to' lo' gya' mil kuu' tøø-.

20 Lä' ja- ga- lä' jwēē- cha- ga' miih- dsa- hi- ga- nuu' juu' kih' Dio hi- ga' jēēy' ha- koh' be' sa- cha- kih' Dio.

21 Ma- ngēē- he- ja-, ga' jmeey' Paa' huu' dsē- dsooy' ka- läh' ta' hwa' Macedonia hi- ta' hwa' Acaya. Ja- ga' dsaayh' ta' Jerusalén. Hi- ga' jāyh'.

—Ma- lä- hii' miih- jmi- gyan' Jerusalén, ma- ra- he- jmee- bii' ñin- ta' Roma.

22 Uu' hi- ma' jmee- ko- jøh' kyaayh' ga- cheey' ta- hwa' Macedonia, ga- cheey' Timotä kyaah' Erasto. Pero ga' jā' ga' Paa' miih- jmi- hwa' Asia ja-.

Ga- lä' hnee- dsa- hi- ma' chaa- jwii- Éfeso kyaah' Paa'

23 Jmi- ja- ga- lä' cha- koo- hnii- juuh- jee' jwii- Éfeso, kwaan- kih' ju' hmēē'.

24 Jee' ja- ma' gya' jaa- dsa- chee- Demetrio hi- ma' kwa- ta' he- jmee- dsa- gwah- pih' kyaah' ñe' tøø- jmah' he- la' heeh- gwah- kih' Diana he- ma' chih' jee' jwii- ja-. Kyaah' ta' ja- ma' liyh' cha- miih- kuu' kyaah' dsa- kyaayh'.

25 He- ja- ga' jøøyh- lä' jēē- dsa- hi- ma' jmee- ta' kih' hi' jñah' ga' dsa- hi- ma' jmee- ja- ba' ta' ja-, mah' ga' shiyh-:

—Dsa- ñuuh-, ñeh' ba' hnäh' kwee- lēh' jne' cha- miih- kuu' kyaah' ta' la-.

26 Pero na' ma- jēē- jne' hi- ma- nuu' jne' ngē- Paa' Éfeso la- mi- gaay- jwēē- dsa-. Hi- ja- ma' la- jee' la- jmeey- lä' na-. Lä' ga' dsa' hwa' Asia ma- mi- gaay- jwēē- dsa-, jāyh': “Ja- Dio he', hih' dio hi- jmää- dsa- kyaah' goo-.”

27 He- ja- hii' goo- wa- ra- ga- heey' ta' jnan- la-, hi- mo' so' tooh- dsa- ta' gwah- kih' dio Diana jnan- hi- lä' ja- mo' so' jmeey' juuh- kih' Diana, hi- hnaah- lä' jēē- dsa- chaa- hwa' Asia hi- lä' kaa- jmi- gyuu- ka- läh'.

28 Ma' ga- nuu' dsa- he' juu' ja-, ga- lä' lleey' jwēte hi- ga- løoy' tooyh- cha- miih- miih', ma' jāyh'.

—He- ba' che- jøøh' Diana hi- cheh' Éfeso la-!

29 He- ja- ga- kah' ga- gwēh' huu' dsē- kih' lä' jēē- dsa- hi- ma' chaa- jee' jwii- ja-. Koo- mii' ba' ga' jmeey' ga' saayh' Gayo kyaah' Aristarco na' jāy- jee' dsa- ñee- dsa- kyaayh'. Lä' uu' dsa- ñuuh- he' chaa- Macedonia hi- ma' jmeey' ko- jøh' kyaah' Paa'.

30 Hnøø' Paa' ma' dsa- hlēeh- kyaah' dsa- he' pero sa' ga' kwa' øøh' jne' jwē' ma' dsooy'.

31 Hi- lä' ja- ko- llaa' hi- ma' laa' ta' hwa' Asia ja-, ma' jwayh' kyaah' Paa'. He- ja- ga- cheey' juu' kih', ga' chuuy' kyaah' Paa' mah' sa- dsooy' jee' tääh' dsa- he'.

32 Ga- kah' ga- gwēh' go- te- huu' dsē- kih' lä' jēē- dsa- hi- ma' tääh' jee' ja-. Kah' ba' ma' hlēeh- lä' jaa- lä' jaa-. Hi- jwēē- ga' hi-

sa' ma' ñe' hee' kih' ja' he' ma' tääyh' jee' ja'.

³³ He' ja' dsa' judiu ga' hñaa'y' na' koh' Alejandro jee' kih' lä' jëë' dsa' he' mah' na' jääy' ta' cha' nê'. He' ja' ga' jmeey' Alejandro lii' kyaah' gooy', hnøoy' ma' hlëeyh' jwooy' kih' judiu.

³⁴ Pero ma' ga' lä' kyuu' dsih' laay' judiu, koo' hä' ba' ga' tooh' lä' jëë' miih'. Miih' ga' sa' ga' tē' to' hor' ga' jmeey' lä' ja', ma' jäh':

—jHe' ba' che' jøøh' Diana hi' cheh' Éfeso la'!

³⁵ Lä' jiih' jaa' tē' je' kya' jee' jwii' ja', ga' jmeey' hih' he' ta' dsa' he' tooh' miih', ga' jäh':

—Nuu' da' hnäh' hi' chaa' Éfeso la'. Ga' lä' jëë' ba' dsa' jmi' gyuu' ñe', koo' jee' la' ba' la' to' nê' jee' jmeey' dsa' juuh' kih' gwah' kih' Diana he' chih' jee' la' jnän' hi' lä' ja' ka' läh' heeh' kiyh' he' ja' kih' Júpiter.

³⁶ Ni' jaa' sa' le' jäh' sa' dsoo'. He' ja' jwahn', tu' hnäh', ta' jmeey' hnäh' na' koh' wa' la' cha' la'.

³⁷ Hih' uu' dsa' ñuu' hi' ma' ya' jääh' hnäh' la', sa' ma' mi' kwayh' gwah' jnän', ni' sa' ma' hlëeyh' hlih' kih' dio jnän'.

³⁸ Cher' mah' cha' hnii' kih' dsa' kyaah' Demetrio kyaah' jñah' dsa', cha' ba' nê' ta' jee' le' mi' eey' juu' na'. Jee' ja' ba' lle' kih' hñiy' kih' dsa'.

³⁹ Cher' mah' cha' ga' he' sa' hii' lä' ee' kyah' hnäh', le' mi' ee' jne' lä' ma' dsa' ñee' dsa' mada' kih' dsa' ta'.

⁴⁰ Pero he' jmeey' jne' la', hii' goo' dsa' bääh' jne' he' tøøh' jne' cha' miih' miih'. Hee' juu' dsa' kwan' cher' mah' ga' tēeh' dsa' ta' jne' kih' he' tøøh' jne' miih' jee' la'.

⁴¹ Ko' ja' ba' te' ga' hlëeh' tē' je' he', mah' ga' hih' juu' kih' dsa' jwii'.

20

Ngoo' Paa' ta' hwa' Macedonia hi' ta' hwa' Grecia

¹ Ma' ngëe' ma' dsaa' juu' ja', ga' tēeh' Paa' øøh' jne', ga' kwëeyh' nuuh' mah' ga' eey', ja' ga' ga' hih' juu', ngooy' ta' Macedonia.

² Ga' ngëey' lä' jë' jwii' mäh' jee' ma' tääh' øøh' jne', ga' hlëeh' gyih' mah' tēey' cha' ga' miih' be'. Lä' ja' ga' jmeey' lä' jiih' ga' llooy' hwa' Grecia (ja' ba' jee' chee' Acaya).

³ Jee' ja' ga' gyay' uu' sih'. Ma' ga' tē' jmi' he' dsa' hey' barco he' dsooy' ta' hwa' Siria, ga' lä' ñey' ma' la' juu' kih' judiu he' saah' dsih'. He' ja' ga' mi' siiy' huudse' kiyh'. Ga' jeeyh' ka' läh' ta' Macedonia, ngooy' jwë' hwa' ba'.

⁴ Hi' ko' llaa' øøh' jne' ga' jmeey' ko' jøh' kyaayh' lä' ga' tē' hwa' Asia. Jaa' hi' he', chee' Sópater hi' chaa' Berea. Hi' jñah' chee' Aristarco kyaah' Segundo hi' chaa' Tesalónica. Hi' jñah' chee' Gayo hi' chaa' Derbe hi' Timotä. Jñah' chee' Tíquico hi' Trófimo hi' chaa' hwa' Asia.

⁵ Ga' lä' jëë' hi' he' ga' lä' jää' na' jääy' jnääh' lä' ga' tē' Troa.

⁶ Hi' jnääh', ma' la' ma' goh' jmi' kih' he' ñiih' he' sa' kyaah' levadura, ga' tooh' jnääh' neh' barco jwii' Filipo. Ga' hya' ga' hñä' jmi', ja' ga' ga' jee' jnääh' dsa' kyaahn' hi' ma' tääh' jøø' Troa. Jee' ja' ga' jä' jnääh' gyii' jmi'.

Ga' gwii' Eutico jee' gyay' nuuy' juu' kih' Paa'

⁷ To' nê' jmi' kih' seman', ga' tooh' jnääh' ko' jøh' kyaah' øøh' jne' jee' ma' kih' jnääh' ma' nuu' kih' Jesús. He' ja' ga' løø' Paa' kwa' juu'. Juu' ja' ga' kyoo' lä' jiih' ga' tē' koo' lla' nuu', kih' he' ga' jmeey' huudse' dsooy' ta' jee' jyoh' wa' ga' jnä' jyoh' jmi'.

⁸ Hi' ma' tøø' cha' miih' mi' sê' he' na' hih' je' cha' neh' jee' ga' tē' hnē' jwëe' hne' jee' ma' tøøh' jnääh' ja'.

⁹ Jaa' chih' hi' chee' Eutico ma' gyay' hoo' ventan jee' ma' tøøh' jnääh'. Jee' gyay' ja', ga' gwiiy' ñiih' kih' he' ga' kyoo' juu' he' ma' kwa' Paa'. Jee' na' gwiiy' ja', ga' tayh' lä' ga' tē' hwa'. Ma' na' juuy' ma' ga' chaa' dsih'.

¹⁰ He' ja' ga' jñaa' Paa', ngooy' na' eey' chih' he'. Mah' ga' jäh':

—Ta' jwaa' hnäh', jiih' ba' chih' la'.

¹¹ He' ja' ga' wii' Paa' ka' läh' jee' ma' tøøh' jnääh', ja' ga' ga' tooh' jnääh' ga' kih'

ga⁻hⁱh' jnääh' ma⁻n^{uu} kih' Jesús. Ma⁻ngëe' he⁻ ja⁻, ngoo' bih' hlëeyh⁻ lä⁻jⁱih' ga⁻jnä'. Ja⁻ga⁻ngooy' ta⁻jee' jyoh'.

¹²Peer⁻ ga⁻nøh' dsë' dsa⁻ he' kih' he⁻ jⁱih' ba' chih⁻ kyaay', hi⁻ ga⁻tëey⁻ ga⁻näy' kiyh'.

Ya⁻hëe' Paa' jee' jwⁱ Troa ngooy' lä⁻ga⁻të' jee' jwⁱ Mileto

¹³ Ga⁻tooh' jnääh' neh⁻ barco, mah' lla⁻nøø' jnääh' jää' lä⁻ga⁻të' jwⁱ Asón. Jee' ja⁻, ga⁻jää' jnääh' Paa' lä⁻koo⁻ la' mada⁻nuuh' jnääh', jëeh' jwë' hwa' ba' ngooy' ta⁻ja⁻.

¹⁴ Ma' ga⁻lloo' Paa' jee' tøøh' jnääh' jwⁱ Asón ja⁻, ga⁻tooh' jnääh' neh⁻ barco kyaayh', ga⁻lla⁻nøø' jnääh' jwⁱ Mitilene.

¹⁵ Jee' ga⁻të' to' jmⁱ, ga⁻ngëe' jnääh' jäh' jwⁱ he⁻ chee⁻ Quío. Jee' ga⁻të' hnë⁻ jmⁱ, ga⁻lla⁻nøø' jnääh' jwⁱ Samo jee' hwëe' barco. Jee' ga⁻të' kye' jmⁱ, ja⁻ga⁻ ga⁻tëe' jnääh' jwⁱ Mileto.

¹⁶ Sa⁻ ma' hnøø' Paa' ma' jä' ki⁻wëe' hwa' Asia, he⁻ja⁻ koo⁻ ga⁻ngëe' bih' kih' jwⁱ Éfeso. Ga⁻jmeey' bii' he⁻ llaayh⁻ lä⁻ga⁻të' Jerusalén mah' tëey' jmⁱ Pentecosté cher⁻mah' ga⁻la'.

Ga⁻hlëeh' Paa' kyaah' hi⁻ kye⁻ në' kih' gwah' jwⁱ Éfeso

¹⁷ Lä⁻ma' gya' Paa' jwⁱ Mileto, ga⁻cheey' juu' he⁻ ya⁻nää' dsa⁻gy^{uu}h' hi⁻ kye⁻ në' kih' øøh' jne' jwⁱ Éfeso.

¹⁸ Ma' ga⁻lla⁻nää' hi⁻ he' jee' gya' Paa', ga⁻jäh' Paa' sⁱyh':

—Ma⁻ñeh' ba' hnäh' ha⁻ lä⁻ga⁻jmeen' jee' kyah' hnäh' lä⁻ma' to⁻në' jan' ta⁻ hwa' Asia la⁻ lä⁻jⁱih' na'.

¹⁹ Ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻jmään⁻ hñiin⁻ jøøh' lä⁻ma' ga⁻gyan' kyaah' hnäh' kwan⁻ juu' kih' Dio. Ja⁻ he⁻ koo⁻ jⁱih' ga⁻t^{uu}n' jmⁱ haa' mⁱnën⁻ kyah' hnäh'. Joh' jⁱih' sa⁻ ga⁻jëen' wⁱ kih' lä⁻jë' he⁻ ma' hnøø' dsa⁻ judiu ma' jmee' kin⁻.

²⁰ Sa⁻ cha⁻ ga⁻jmeen' kwaat⁻ che' hii' goo⁻ kin⁻ jee' ga⁻jmeen' he⁻ llu' kyah' hnäh'. Ga⁻hlëehn' hnäh' jee' jä' dsa⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ cha⁻neh⁻ kyah' hnäh' ka⁻läh'.

²¹ Hnäh' judiu hi⁻ hnäh' hi⁻ sa⁻ laa' judiu, ga⁻jwëehn' hnäh' jëeh' hnäh' kih' Dio

hi⁻ wa' lä⁻dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa⁻jøøh' jnän'.

²² Hi⁻ na' ma⁻hään' jwë' ngaahn' ta⁻ Jerusalén lä⁻jøø' Jmⁱlle' Na⁻jngⁱ kin⁻. Ni⁻ sa⁻ man⁻ he⁻ dsa⁻ngëen' jee' ja⁻.

²³ Koo⁻ he⁻ la⁻ ba' man⁻. Lä⁻kaa⁻ jwⁱ jee' nⁱn' dsa⁻ngëen' wⁱ, taah⁻ dsa⁻ jnä' neh⁻ñe', jäh' Jmⁱlle' Na⁻jngⁱ.

²⁴ Pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ jmeen⁻ he' che' chaan⁻ o he⁻ juun'. Jëe⁻ ba' dsen⁻ ngoon' ta⁻ cha⁻në' kyaah' ta⁻ he⁻ na⁻hñaan', lä⁻jⁱih' mⁱten' ta⁻ he⁻ ga⁻tooh⁻ Jesús goon⁻ mah' kwan' ju⁻hmëe' he⁻ mi⁻jnää' ha⁻ lä⁻koo⁻ hnää' Dio jne'.

²⁵ 'Man⁻ kwee⁻ ni⁻ jaa⁻ jee' lä⁻jëe' hnäh' mo⁻so⁻ jëeh' hnäh' jnä', lä⁻jëe' hnäh' hi⁻ ma⁻nuu' juu' he⁻ kwan' ha⁻ lä⁻jää' Dio dsa⁻ lä⁻hih' kih'.

²⁶ He⁻ja⁻ jwëehn⁻ hnäh' jmⁱ na', ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ mo⁻so⁻ na⁻bäähn', sa⁻ cha⁻ dsoo' dsëen⁻ ni⁻ miih⁻.

²⁷ Jëeh', ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻gohn', ga⁻mⁱjnään' na⁻hñaa' lä⁻jëe' juu' kih' Dio kyah' hnäh'.

²⁸ He⁻ja⁻ jwëehn⁻ hnäh', hää' hnäh' hñaa⁻ hi⁻ hää' lä⁻jëe' dsa⁻ kyaah' hnäh'. Ma⁻na⁻hñaa⁻ hnäh' kih' Jmⁱlle' Na⁻jngⁱ mah' jëeh' hnäh' dsa⁻ kyaah' hnäh'. He⁻ja⁻ hää' hnäh' kwee⁻ lä⁻jëe' hi⁻ laa' kyaa' Dsa⁻jøøh' jnän' hi⁻ ga⁻laa' jne' kyaah' jma⁻ kih'.

²⁹ Jëeh', man⁻ kwee⁻ ha⁻ lä⁻le' wa⁻ra⁻ ngaahn'. Ya⁻nää' jee' kyah' hnäh' hi⁻ laa' lä⁻koo⁻ jah' hää'. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ jä⁻ lä⁻nih' dsëy' kih' dsa⁻ kyaa' Dio.

³⁰ Hi⁻ ja⁻ ba⁻ jee' kyah' hnäh' hwëe' hi⁻ jmee' ra⁻këh' ju⁻dsoo' mah' jääy' øøh' jne' lä⁻hyoh⁻ dsëy'.

³¹ Go⁻taah' hnäh' leeh⁻ hnäh'. Mi⁻dsooh⁻ da' hoh' hnäh' ha⁻ lä⁻ga⁻jmeen' ta⁻koo⁻jⁱih' hnë⁻ ji⁻ñe⁻ he⁻ ga⁻gyan' kyaah' hnäh'. Lä⁻jmⁱ lä⁻hwë', sa⁻ ga⁻t^{uu}n' ma' kwëehn⁻ hnäh' nuuh', lä⁻jⁱih' ga⁻t^{uu}n' jmⁱ he⁻ haa' mⁱnën⁻ kih' lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ hnäh'.

³² 'Na' na⁻ øøhn', taahn⁻ hnäh' goo⁻ Dio. Jä' hnäh' kyaah' juu' kiyh' he⁻ mi⁻jää' jne'. Juu' na⁻ kye⁻ be' he⁻ jmee' dsa⁻nøøn' ta⁻ cha⁻në' hnäähn' Dio cha⁻ga⁻miih⁻ mah'

hñah˘ jne˘ heen˘ ko˘joh˘ kyaah˘ lä˘jēē˘ hi˘ na˘jngēē˘!

³³ Sa˘ ga˘lä˘hee˘ dsen˘ ku˘nøø˘ kuu˘ tøø˘ ni˘ hmiih˘ he˘ cha˘ kih˘ dsa˘.

³⁴ Ma˘ñeh˘ ba˘ hnäh˘, ga˘jmeē˘ ba˘ jnä˘ ta˘ ha˘ jee˘ ga˘jnä˘ he˘ ga˘jmeē˘ bii˘ kin˘ hi˘ lä˘kye˘ kih˘ dsa˘kyaahn˘.

³⁵ Ma˘ra˘ he˘ ga˘jmeē˘ ba˘ jnä˘ ta˘ kyaah˘ goon˘ mah˘ lä˘tēēh˘ hnäh˘ jmeēh˘ hnäh˘ lä˘koh˘ jmeē˘ jnä˘ hi˘ lä˘ja˘ jmeēh˘ hnäh˘ be˘ kih˘ hi˘ tä˘ñee˘. Mi˘dsooh˘ da˘ hoh˘ hnäh˘ juu˘ kih˘ Jesús Dsa˘jøøh˘ jnän˘, hi˘ ga˘jäh˘: “Llu˘ ga˘la˘ kih˘ hi˘ kwa˘ lä˘koh˘ ga˘ hi˘ hyoh˘.”

³⁶ Ma˘ngēē˘ ma˘jäh˘ Paa˘ lä˘ja˘, ga˘juuyh˘ jney˘ kyaah˘ lä˘jēē˘ øøh˘ jne˘ he˘, ga˘ngiiy˘ kiyh˘ kih˘ Dio.

³⁷ Lä˘jēē˘ øøhn˘ jne˘ he˘ ga˘ki˘ ga˘hooh˘ cha˘miih˘. Ga˘eey˘ Paa˘ mah˘ ga˘chuyh˘ kih˘.

³⁸ Ga˘lä˘meeh˘ dsē˘ jwërte dsa˘gyuuh˘ he˘ kih˘ he˘ ga˘jäh˘ Paa˘: “Mo˘so˘ jēēh˘ ga˘jnä˘ ka˘läh˘.” Ja˘ga˘ ga˘nääy˘ na˘jääy˘ Paa˘ ta˘ jee˘ ma˘ hii˘ barco.

21

Ngaah˘ Paa˘ ta˘ Jerusalén

¹ Ja˘ jiih˘ ga˘jä˘ øøh˘ jne˘ he˘. Hi˘ ga˘tooh˘ ba˘ jnääh˘ neh˘ barco. Ko˘dsoo˘ ba˘ ngoo˘ barco ja˘ ta˘ Cos. Ma˘ ga˘jnä˘ jyoh˘ jmi˘, ga˘lla˘nøø˘ jnääh˘ jwii˘ Roda. Ma˘ngēē˘ ja˘ ga˘nøø˘ jnääh˘ ta˘ jwii˘ Pátara.

² Pátara ja˘ ga˘jēē˘ jnääh˘ koø˘ barco he˘ ngoo˘ ta˘ Fenicia. Neh˘ ja˘ ga˘tooh˘ jnääh˘ ga˘nøø˘ jnääh˘ ta˘ ja˘.

³ Jee˘ ga˘nøø˘ jnääh˘ ja˘, ga˘jēē˘ jnääh˘ hwa˘ Chipre he˘ hä˘ jee˘ jmi˘ñeeh˘. Hwa˘ ja˘ ga˘jä˘ jwoo˘ ra˘kēh˘ ta˘ jee˘ ga˘ngēē˘ jnääh˘ ta˘ hwa˘ Siria. Ga˘ngēē˘ ba˘ jnääh˘ lä˘jiih˘ ga˘tēē˘ jnääh˘ Tiro he˘ nøø˘ hwa˘ kih˘ Siria, jēēh˘ jee˘ ja˘ hwēē˘ dsa˘løø˘ he˘ kye˘ barco.

⁴ Ma˘ ga˘tooh˘ jnääh˘ jee˘ jwii˘ Tiro ga˘jee˘ jnääh˘ øøh˘ jne˘ hi˘ ma˘ tääh˘ jee˘ ja˘. Hi˘ ga˘jä˘ jnääh˘ kiyh˘ gyii˘ jmi˘. Øøh˘ jne˘ he˘ ga˘hlēēyh˘ Paa˘ lä˘koh˘ ga˘mi˘jnääh˘ Jmi˘lle˘ Na˘jngii˘ kiyh˘ he˘ sa˘ ma˘ dsaayh˘ ta˘ Jerusalén.

⁵ Ma˘ ga˘dsēē˘ jmi˘ ja˘, lä˘jēē˘ øøh˘ jne˘ hi˘ chaa˘ jee˘ ja˘, hi˘ mē˘ hi˘ ñuuh˘ lä˘kye˘ chih˘pih˘, ga˘jmeey˘ ko˘joh˘ kyaah˘ jnääh˘ lä˘ ga˘tē˘ chuuh˘ jwii˘, jee˘ la˘ cha˘hoo˘ jmi˘ñeeh˘. Jee˘ ja˘ ga˘juuh˘ jnääh˘ jnen˘ ga˘ngii˘ jnääh˘ kih˘ Dio.

⁶ Ga˘eē˘ jnääh˘ øøh˘ jne˘ he˘ lä˘jaa˘ lä˘jaa˘ jnääh˘, ja˘ga˘ ga˘tooh˘ jnääh˘ neh˘ barco, hi˘ ga˘nääh˘ ba˘ øøh˘ jne˘ he˘ cha˘neh˘ kih˘.

⁷ Ga˘hwii˘ jnääh˘ Tiro, ga˘nøø˘ jnääh˘ ta˘ Tolemaida. Ma˘ ga˘lla˘nøø˘ jnääh˘ Tolemaida ja˘, na˘jēē˘ jnääh˘ øøh˘ jne˘ hi˘ chaa˘ jee˘ ja˘. Ga˘jä˘ jnääh˘ koø˘ jmi˘ kyaayh˘.

⁸ Ma˘ ga˘jnä˘ jyoh˘ jmi˘, ga˘hwii˘ jnääh˘ Tolemaida, ga˘nøø˘ jnääh˘ ta˘ Cesarea. Ma˘ ga˘tēē˘ jnääh˘ Cesarea ja˘, ga˘nøø˘ jnääh˘ kih˘ Felipe hi˘ ma˘ kwa˘ ju˘hmēē˘ hi˘ ma˘ laay˘jaa˘ kih˘ jee˘ lä˘jēē˘ gyee˘ hi˘ ma˘ kwa˘ be˘ kih˘ apóstole jää˘. Jee˘ ja˘ ga˘jä˘ jnääh˘ kih˘ Felipe he˘.

⁹ Felipe he˘ ma˘ chaa˘ kyeē˘ jo˘miiy˘ hi˘ ma˘ tääh˘ hñii˘, hi˘ ma˘ ngēē˘ juu˘ kih˘ Dio.

¹⁰ Ma˘hya˘ cha˘miih˘ jmi˘ tøøh˘ jnääh˘ jee˘ ja˘, ma˘ ga˘lloo˘jaa˘ dsa˘ chaa˘ Judea hi˘ chee˘ Agabo hi˘ ma˘ ngēē˘ juu˘ kih˘ Dio.

¹¹ Ma˘ ga˘llooy˘ jee˘ tøøh˘ jnääh˘, ga˘lley˘loo˘ he˘ hä˘ tuh˘ Paa˘, mah˘ ga˘hñuu˘ goo˘ tiiy˘ hñiiy˘, ga˘jäyh˘:

—Jäh˘ Jmi˘lle˘ Na˘jngii˘, ja˘ba˘ lä˘koh˘ na˘hñuun˘ la˘, ja˘ba˘ lä˘la˘ hñuu˘ dsa˘ judiu juu˘ loo˘ la˘ jee˘ jwii˘ Jerusalén mah˘ ngēēy˘ goo˘ dsa˘ hi˘ sa˘ laa˘ judiu.

¹² Ma˘ ga˘nuu˘ jnääh˘ juu˘ kiyh˘, ga˘chuuy˘ jnääh˘ cha˘miih˘ kyaah˘ Paa˘. Sa˘ ma˘ kwa˘ jnääh˘ jwē˘ ma˘ dsaayh˘ ta˘ Jerusalén, hi˘ ja˘ba˘ lä˘ja˘ ma˘ jäh˘ øøh˘ jne˘ hi˘ ma˘ chaa˘ jee˘ ja˘.

¹³ He˘ja˘ ga˘jäyh˘:

—¿He˘la˘ hooh˘ hnäh˘ kin˘, he˘la˘ jmeēh˘ hnäh˘ meeh˘ dsen˘? Heēh˘ ba˘ jnä˘ cher˘mah˘ ga˘hñuu˘ dsa˘ jnä˘. Ma˘ke˘ ga˘jngēēh˘ dsa˘ jnä˘ ta˘ Jerusalén, lä˘jē˘ ba˘ heehñ˘ kwaat˘ kih˘ Jesús.

¹⁴ Ma˘ sa˘ ga˘lēh˘ jnääh˘ ma˘ hløøh˘ jnääh˘ kih˘ Paa˘, ga˘tu˘ jnääh˘ go˘te˘, ga˘chiih˘ jnääh˘:

—Wa˘ le˘ lä˘hyoh˘ dsē˘ Dio ba˘.

15 Ma' ga-të' jmi' he- hwii' jnääh' jee' ja-, ga-jmee' jnääh' løø' kyaah' jnääh', ga-nøø' jnääh' ta' Jerusalén kyaah' Paa'.

16 Ko-llaa' øøh' jne' hi- chaa- Cesarea ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' jnääh', ga-jäy' jnääh' lä- ga-të' cha'neh' kih' dsa- chaa- Chipre hi- chee- Mnasón, hi- ga-heeh' kih' Jesús lä- ma' to-në'. Jee' ja- ga-jä' jnääh'.

Ngoo' Paa' na-jëe- Jacobo

17 Ma' ga-lla-nøø' jnääh' Jerusalén, lä-jëe' øøh' jne' hi- ma' tääh' jee' ja- ga-heeyh- jnääh' lä-kaa- tuh-dsëy'.

18 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', ga-nøø' jnääh' kyaah' Paa' na-jëe' jnääh' Jacobo. Hi- ma' tääh' dsa-gyuu' kyaah' gwah' kyaayh'.

19 Ma-la- ma-jmee' Paa' Dio kih' hi- he', ga-jmeeyh' juu' lä-hii' në' ha- lä- ga-jmee' Dio kyaah' dsa- hi- sa' laa' judiu, lä-kaa- jee' ñeey' na'kway' juu'.

20 Lä- ma' ga-nuuy' juu' ja-, ga-kway' cha-miih- tíhmaah' kih' Dio. He-ja- ga-jäyh' siyh' Paa':

—Ma-jëeh' jah' mil dsa- judiu sa- ma-heeh- juu' kih' Dio, hi- lä-jëe' hi- he' lä- ma-hnøø' bih' høøy' ley kih' Moisé.

21 Hi- ma-nuuy' hii' juu' kyah', hne- hlëeh' dsa- judiu hi- tääh' ta- jee' jyoh', jwiih' hnih': “Ta- jmee- he' kih' ley kih' Moisé.” Hi- jwiih' hnih': “Sa- le' uu' jmi-ngo' kih' gyuu- ñuu' jnän' ni- mo-so' le' jmee' jne' lä-koø- tëe' jne'.”

22 ¿Ha- lä- jmee' jne' na'? Kuh' jwëe' dsa- ma-la- ma-nuuy' he- ma-ñeh' ka-läh'.

23 Jmee' lä-koh' jah- jnääh' la-: Chaa- kye' øøh' jne' jee' la- hi- ga-tëe' mi-te' he- ga-bäy' hñiiy' kyaah' Dio.

24 Jää- hi- he', go-jmäa' hñaa' na-jngëe' kyaayh' lä-koh' jah' ley jnän'. Ja- mi-hmaah' jñii' he- dsa-tii' kwaah- lley mah' hñaa' hmooh' kih' øøh' jne' he'. Ja- ga- na- lä-ñe- lä-jëe' dsa-, sa- la- dsoo' juu' he- ga-nuuy' kyah'. Wa-ra- ga-jmeeh' lä-ja-, lä-jnä' lä- ma-høøh- ba' hne- ley.

25 Pero kih' hi- sa' laa' judiu hi- ma-heeh- juu' kih' Dio, ga-sii' jnääh' kiyh' jää', ga-jmee' jnääh' juu' kiyh', ma-la- he- la- ba' hnøø' høøy'. Sa- le' kuyh' he- ma-lla' dsa- cha'ne' dio hi- na-laa' kaa'h-

dsa- hi- sa- le' kuyh' jma- ni- ngo' jah' hi- dsa-juu' kyaah' he- wii', hi- dsa-më' dsa-ñuu', sa- le' kaa'yh' wa- hi- cha- hi-.

26 Ga-heeh- ba' Paa' juu' ja-, ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' lä-jëe' kye' øøh' jne' he'. Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', ga-jmäy' hñiiy' na-jngëe' kyaayh'. Ja- ga- ga-hey' jee' chih' gwah- juu' na-jmeey' juu' lih' dsëe' jmi' he- ma' häy' hñiiy'. Jëeh', wa-ra- ga-dsëe' jmi' ja-, dsa-kay' he- tëe' kwëeyh' Dio lä-jaa- lä-jaay-.

Ga-saayh' Paa' jee' chih' gwah' juu'

27 Ma' ngoo' ga-dsëe' gyii' jmi' he- ma' häy' hñiiy', ma' ga-jëe' judiu häa' Paa' ta- neh' jee' chih' gwah'. Judiu he' ma' chaa- hwa' Asia. Hi- he' na- ga-taah- dsa- judiu hi- chaa- Jerusalén juu' mah' wa- lä-hneey' kyaah' Paa'. Hi- lä- chah' ja- ga-saah' dsih',

28 ga-ta' ga-hooyh' ki-gaa-, ma' jäyh':

—Hnä' judiu dsa-goon-, jmee' be' jnän'. Hi- la- na- dsa-ñuu' hi- ngë- lä-kaa- jmi-gyuu' kway' juu' he- la-dsëe' jnän' hi- lä-ja- la-dsëe' kih' ley jnän' hi- kih' gwah' jnän'. Hi- ja- ma-la- he- ja-. Lä-kye- dsa- hi- sa- laa' judiu ma-taayh- neh' gwah' jnän', ma-mi-kwayh' jee' na-jngii' jnän' la-.

29 (Jëeh', jää' ba' ga-jëe' Paa' ta- jee' jwii- ma-ngëy' ko-jøh' kyaah' Tróximo, hi- chaa- Éfeso. He-ja- na-, dsa- judiu he' ma' jmee' hu' dsë- he- ma' jää' Paa' jaa- hi- sa' laa' judiu jee' chih' gwah'.)

30 Lä-jëe' dsa- hi- chaa- jee' jwii- ja- ga-hee' dsëy' go-te- ma' ga-nuuy' juu' he- ma-mi-kwah' Paa' gwah' kiyh'. He-ja- ga-lla-nää' dsa- he' jee' ja- ko-chih'. Ga-saayh' Paa' ga-sëeyh- lä- ga-të' ka'hne- kih' gwah', hi- lä- chah' ja- ga-jney' ho'haah' kih' ho'hne- ja-.

31 Ma-tääh' gyih' jngëeyh' Paa' ma' ga-jmeeh' dsa- juu' kih' hi- kye- në' kih' hløø' romano, ga-jäyh': “Lä- ga-dsa' ba' Jerusalén cha- hñii'.”

32 Lä- chah' ja-, ga-jøøh- hi- ma' kye- në' kih' hløø' he' hløø' kyaah' kyaah' juu' hløø', ga-näy' ko-chih' lä- ga-të' jee' ma' tääh' dsa- he'. Ma' ga-jëe' dsa- he', ja' hi- kye-

nē kyaah' hløø' kyaa', chah' ba' ga'tuy' ma' kway' kih' Paa'.

³³ Ma' ga'lloo' hi- ma' kye- nē kih' hløø' he', ga'jmeey' mada' kih' hløø' he- hñuuy' Paa' kyaah' to' caden-. Mah' ga'ngiy' juu' kih' judiu, ga'jäyh':

—¿Hi- dsa- la-? ¿Hee- na- ma'jmeey'?

³⁴ Jyoh' ma' hlëeh' bih' lä'jaa- lä'jaay-. Pero sa' ga'längëë' hi- ma' kye- nē he' ha- lä- la' juu' ja-, kih' he- ma' tooyh- cha-miuh- miih'. He-ja- ga'jmeey' dsa-jøøh' he' mada' he- ga'tëey- Paa' ta' jee' chih' hne' kih' hløø'.

³⁵ Ma' ga'lloo' Paa' sa'joo' ta- kih' hne' ja-, hää' dsa- jwërte. Jmee' gyih' bii' kway' kih' Paa' jee' ja-. He-ja- ga'chaa' hløø' he' Paa' ta' gyuu' mah' sa' kwa' dsa- kiyh'.

³⁶ Lä'jëë' dsa- he' ya'nää' tooh- miih' ma' ngiy' he- ma' juu' Paa'.

Ga'hlëeh' Paa' cha'nē judiu dsa-gooy'

³⁷ Ma-tääh' gyih' taayh' Paa' cha'neh', ma' ga'ngiy' Paa' juu' kih' hi- ma' kye- nē kih' hløø' he':

—¿Ché le' hlëehn' koo- mi'juu' kyaah' hne-?

He-ja- ga'jäyh' hi- ma' kye- nē he':

—¿Ché leh' hlëeh' griego?

³⁸ ¿Ché ja- he' hne- dsa- egipto hi- ga'jmeey' hñii- kyaah' hwa' la- ma-ko-hna- la-? ¿Ché ja- he' hne- hi- ga'jøøh- kyeey' mil dsa- mah' ga'tëeh' kyaah' lle'moh', ja-ga' ga'jääh' hñih' ta' hwa' kii-?

³⁹ He-ja- ga'jäyh' Paa':

—Jnä' laan' ma'ra' judiu. Ga'lä'chaa- koo- jwii- juuh- he- chee- Tarso, he- na-hee' hwa' Cilicia. Ta'jmeey' hñaa- hoh', kwa' da' jwë' hlëehn' kyaah' dsa- la-.

⁴⁰ He-ja- ga'kwa' hi- ma' kye- nē he' jwë' hlëeyh'. Mah' ga'noo- Paa' nē sa'joo' ta- kih' hne' ja-. Ga'jmeey' lii' kyaah' gooy- mah' dsa-taayh' tii'. Ma' ga'tu' dsa- he' he- tooyh- miih', ja-ga' ga'hlëeh' Paa' kyaah' juu' hebreo, ga'jäyh':

22

¹ —Dsa-nñuuh- øøhn', dsa- ma-kaah' kyaan-, nuu- da' hñäh', wa' kwa' da' jnä' juu' kin'.

² Ma' ga'nuu' dsa- he', he- hlëeh' Paa' juu' hebreo, ga'taayh' ti'sih' go-te-. Ngoo' bih' hlëeyh-:

³ —Laa' jnä' judiu. Ga'lä'chaa- jwii- Tarso he- nøø' hwa' Cilicia. Jerusalén la- ba' ga'kwaan'. Gamaliel ga'mi-tëë- jnä' llu' lä'koh' la' ley kih' dsa- ma-gyuh- jnän-. Ha- koh' sa' hee' dsen- hnaahn- Dio ja-ba' lä'koh' jmeeh- hñäh' na'.

⁴ Ñeen' lä'kaa- lä'juuh- jee' jwii- na'jmeen' hñaa- dsen- kih' dsa-më' dsa-nñuuh- hi- ma-heeh- ju'hmëë' la- mah' ma' jngëeh' jnih', he-ja- ga'tëë' jnih' mah' ga'taah' jnih' neh-ñe'.

⁵ Ñe- ba' jmi-dsa- jøøh' kyaah' dsa-gyuu' ha- lä' ga'jmeen'. Hi- he' ga'kwa' je- he- ma' kye' kih' dsa-goo- jne' hi- chaa- Damasco. Ñeen' jee' ja- na'hñääh' hi- ma-heeh- ju'hmëë' kih' Jesús mah' ma' tëen' ta' Jerusalén la- mah' ma' heeh' dsih' wii'.

Ga'jmeeh' Paa' juu' ha- lä' ga'heeyh- kih' Dio

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Pero jee' ngoon' cha'jwë' ja-, ya'jäyh- lloon- ta' Damasco ma-të' koo- lä'hyoo', ni' sa' liih- ga' jnä' ga'jyoo' gyuu' koo- je- he- beey' jwërte lä'ku' lä'jii' jee' ngoon' ja-,

⁷ lä'jiih' ga'tahn' hwa'. Hi- lä'chah' ja- ga'nuun' ga'hlëeh': “Saulo, Saulo, ¿he-la' hñaa- hoh' kyaah' jnä'?”

⁸ He-ja- ga'ngiin' juu' kiyh': “¿Hi- hne- dsa-nñuuh-?”, ga'jwii' jnih'. Ja-ga' ga'jäyh': “Jnä' he' Jesús dsa- chaa- Nazaret, hi- jmeeh- hñaa- hoh' kih'.”

⁹ Lä'jëë' hi- ga'nää' kyaah' jnä' ta' ja', ga'jëey' wa'je- ja-, he-ja- ga'jwaayh' jwërte pero sa' ga'längëëy' he- juu' ma' hlëeh' kyaah' jnä'.

¹⁰ He-ja- ga'ngiin' juu' kih' hi- ga'hlëeh' jnä': “¿Hee- hnooh- jmeen' dsa-nñuuh-?” He-ja- ga'jäyh' dsa-nñuuh- he': “Noo-, mah' gwa- ba' hne- ta' Damasco. Jee' oo- jmeey' dsa- juu' lä'jë- he- ga'tëeh' jmeeh'.”

¹¹ Kyaah' wa'je- he- ga'jëen' ja-, ga'heey' mi'nën'. Dsa-kyaahn' he' ba' ga'jääh' jnä' na-häay- goon- lä'jiih' ga'lloon' Damasco.

12 Jee' ja- ma' gya' jaa- dsa- ñuu- chee- Ananía hi- ma' mi-te' ley jnän. Hi- lä-jëe- dsa- judiu hi- ma' tääh' Damasco, ma' hlëyh- llu' kiyh'.

13 Ananía he', ñeey' na-jëey- jnä'. Ma' ga'llooy' chuh- kin- ga-siiyh- jnä': "Øøhn' Saulo, wa' lä-jnä' ka-läh' mi'nëh'." Lä-cha' ja-, ga-lä-jnä' mi'nën- hi- ga-jëe- jnih'.

14 He-ja- ga-siiyh- jnä': "Dio kyaa' dsa- ma-gyuh- jnän' ma-lleeyh- hne- mah' lä-kyuuh- lä-jë- he- hyoh- dsëy' jmeeh' hi- jëeh' hi- lluy' go-te- hi- lä-ja- ka-läh' nuuh' he- jäyh'.

15 Jëeh', hne- jmeeh' ju'dsoo' kiyh', kih' lä-jëe- dsa- jmi-gyuu- hi- jmeeh' ju'dsoo' kih' lä-jë- he- ma-jëeh' hi- kih' he- ma-ñuu-.

16 Na' na- mo-to- jøø, noo- mah' saah- jmii-, ngii' kyah' lä-hih- kih' Jesús mah' jñii' lä-jë- dso'kye- kyah'", ga-jäh' Ananía.

Ga-jmeeh' Paa' juu' ha- lä- ga-la' he- ñeey' na'kway- juu' kih' hi- sa- laa' judiu

17 Hi- ma' jahn' Jerusalén la-, ñeen' jee' chih' gwah- na'ngin- kin-. Jee' ja- ga-hëe- mi'nën- Dsa-jøøh' jnän'.

18 Ga-jëen- hi- ga-hlëeh' jnä', ga-jäyh': "Go-hëe' na'koh' Jerusalén la-. Jëeh', sa- heeh- dsa- nuu' juu' kin- he- hlëeh' hne-."

19 He-ja- ga-jwii' jnih': "Dsa-jøøh' kyaañ-, ñe- ba' dsa- hi- tääh' jee' la-, he- ñeen' lä-koo- lä-koo- gwah- na'hwëen- lä-jëe- hi- ma-heeh- juu' kyah' hi- ga-jmeen' mada- ga-kwa' dsa- kiyh' hi- ga-taah- dsih' neh- ñe'.

20 Hi- lä- ma' ga-jngëeyh' Esteban, hi- ma' jmeey- ju'dsoo' kyah', ma' cheh' jnä' jee' ja- ka-läh'. Koo- ba' ga-hii' huudsë- kyaa' jnääh' he- ga-juu' Esteban hi- jnä' ga-høøn- hmiih- kih' dsa- hi- ga-jngiih' kiyh'."

21 Pero Dsa-jøøh' jnän' ga-siih' jnä': "Goh' jee' cheen- hne- uu' jee' tääh' dsa- hi- sa- laa' judiu ba'."

Ma-ra- he- ga-jä' ba' Paa' goo- hløø'

22 Ja- jiih' mo-so- ga-lä-hnøøy' ma' nuuy' juu' kih' Paa' mah' ga-løoy' tooyh- miih', ma' jäyh':

—Wa' juu' dsa-ñuu- na-, sa- høø- kwaat- chaa- gyih'.

23 Tääh' gyih' lä-ja- tooyh- miih', ga-ka' dsa- he' hmiih- kiyh' ga-jwäy' ta- gyuuh', ga-huuy' hløø- jwë- në- lle'.

24 He-ja- hi- kye- në- kih' hløø' ga-jmeey' mada- kih' dsa- kyaa' mah' ga-tëey- Paa' ta- cha'neh- jee' ma' tääh' lä-jëe- hløø'. Hi- ga-jmeey' mada- he- ma' kway' kiyh' mah' jmeeyh' juu' he-la' tooh- dsa- miih' kyaa'.

25 Ma- cheh' Paa' na-hñuu- jee' ma' kwa' hløø' kiyh', he-ja- ga-ngiiy' juu' kih' juu' hløø' hi- ma' cheh' jee' ja-:

—¿Che' cha- jwë' kyah' hnäh' kwah' kih' jaa- dsa- romano, cher'mah' sa- ma-kyeh- ju'dsoo' kiyh'?

26 Ma' ga-nuu' juu' hløø' lä-ja-, ngaayh' na'jmeey' juu' kih' hi- kye- në, ga-jäyh':

—¿Ha- lä- jmeeh' na'? Dsa-ñuu- oo- laa' dsa- romano.

27 Ja- ga- ga'lloo' hi- kye- në- he' chuh- kih' Paa' mah' ga-ngiiy' juu':

—¿Che' ju'dsoo' laah' hne- dsa- romano? He-ja- ga-jäh' Paa':

—Ju'dsoo', hi- he' jnä'.

28 Hi- ga-jäh' hi- kye- në- he':

—Ya-hii' hmoooh' kin-, lä-llu' he- ga-laan' dsa- romano.

He-ja- ga-jäh' Paa':

—Pero jnä' laan' dsa- romano lä-jiih' ma' ga-lä-chaan-.

29 Cha' ba' ga-jmeey' ta- koo' hløø' hi- ma' kwa' kih' Paa'. Lä-kye- hi- kye- në- he' ma' ga-nuuy' laa' Paa' dsa- romano, ga-lä-goyh- kih' he- ga-jmeey' mada- he- ga-hñuuy' Paa' kyaa' caden-.

Ga-jäy' Paa' cha'në- dsa-kaah' kyaa' judiu

30 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi', hnøø' hi- kye- në- kih' hløø' he' ma' lä-ñe- kwee- he- kih' ja- he- ma' hñii- judiu kih' Paa'. He-ja- ga-jmeey' mada- kih' hløø' wa' cheeyh- Paa' jee' hääy' neh- ñe' hi- ga-jmeey' mada- wa' ya-nää' jmi-dsa- kaah' hi- lä-jëe- dsa-ta' judiu. Ma' ga-lla-nää' lä-jëe- dsa-ta' he', ga-jmeey' mada- he- ngëe' Paa' cha'në- lä-jëe- dsa-ta' he'.

23

1 He-ja- ga-jëe' Paa' koo- hweh- dsa-ta' he' mah' ga-jäyh':

—Øøhn', ni- miih- sa- hñi- huusdse- kin', jëeh' lä- ma-jmee- ba' jnä' lä-jiih' na' lä- hnøø' Dio.

2 Ananía hi- laa' jmi-dsa- jøøh' ga-jmeey' mada- kih' hi- ma' tääh' jäh' kih' Paa' wa' jnooy' hooy'.

3 He-ja- ga-jäh' Paa':

—Kyah' hne- wa' jnoo' Dio, hne- hi- na-jngi' mo-në'. Hne- hi- gya' ka- ju'dsoo' kin- lä-koo- hlëeh' ley, ¿he-la' la-dsëeh' ley he- jmeeh- mada' jnoo' dsa- kin'?

4 Lä-jëe- hi- ma' tääh' koo' kih' Paa' he' ga-jäyh':

—¿He-la' jiih' juu' wi' kyaah' jmi-dsa- jøøh' kyaah' Dio?

5 He-ja- ga-jäh' Paa':

—Sa' ma' man- øøhn' he- laay' jmi-dsa- jøøh', jëeh' na-sii- ba' juu' kih' Dio he- jäh': “Ta- hlëeh' hñi' kih' hi- kye- në' kyah' hnäh'.”

6 Ma' ga-lä-liih- Paa' kih' lä-jëe- dsa-ta' he' tääh' hi- laa' saduceo hi- tääh' hi- laa' fariseo, he- ja- ga-hlëeyh' koo- ki-gaa-, ga-jäyh':

—Øøhn', laan' fariseo, he' ba' joo' fariseo jnä'. Kah- hnäh' kwaat- kin- kih' he- kye- o-jøh- dsë- he- lä-jiih' hi- ma-na-juu'.

7 Ma' ga-hlëeyh' lä-ja-, ga-jnä' hñi- kih' fariseo kyaah' saduceo, lä-jiih' ga-laay' to' nää'.

8 Jëeh', hi- laa' saduceo sa- heey' he- lä-jiih' hi- ma-na-juu', ni- he- chaa- ángele, hi- ni- he- cha- jmi-lle' ka-läh'. Pero dsa- hi- laa' fariseo jmeey- dsoo' ba' kih' lä-jëe- he- ja-.

9 Ha- koh' miih' sa- ma' tooh' dsa- he'. Ja-ga' ga-noo- ko-llaa' ta-jwoh' kyaah' ley, hi- ma' laa' fariseo, ga-ti- ga-chooy' juu' ga-jäyh':

—Ni- miih- dsoo' sa- na-bääh' dsa-nñuh- na-. Ta- ha- hnäh' kih' Dio, ha- ga- che- jmi-lle' o- jaa- ángel ga-hlëeh' kyaayh'.

10 Pero cha-ga-miih- ga-lä-hnee- dsa- he'. Ga-lä-goh- hi- kye- në' kih' hløø', gi-hnä' dsa- kih' Paa' ma' laay'. He-ja-

ga-tëeyh' hløø' mah' wa' lleey- Paa' jee' ja- wa' la- jääy- ka-läh' jee' tääh' lä-jëe- hløø'.

Ga-taah' dsa- juu' kwee- he- ma' jngëeyh' Paa'

11 Jee' ga-të' to' hwë' ga-lä-jnäa' Dsa-jøøh' jnan- cha-në' Paa', ga-jäyh':

—Kwa' be' Paa'. Lä-koo- ma-jmeeh' ju'dsoo' kin- Jerusalén la-, ja-ba' lä-na- jmee- bi' go'jmeeh' ka-läh' jwi- Roma.

12 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi' ko-llaa' judiu ga-taayh' juu' kwee-, ga-jäyh':

—Wa' ja- dso'jwi' në' kyaah' jnääh' cher'mah' kih' hi' jnääh' jää' sa' ga' ma-jngëeh' jnääh' Paa'.

13 Laa' ga-to' laa' dsa-nñuh- hi- ga-jmee' hmoo' lä-ja-.

14 Dsa- he' na-näay' na-jëey- jmi-dsa- kaa' kyaah' dsa-gyuh', na-chiiyh':

—Jnääh' ma-heeh' jnääh', he- ja- dso'jwi' në' kyaah' jnääh' cher'mah' kih' hi' jnääh' jää' sa' ga' ma-jngëeh' jnääh' Paa'.

15 Na' na- chu' hnäh' ko-jøh' kyaah' lä-jëe- dsa-ta' jnan- kih' hi- kye- në' kih' hløø' oo' mah' wa' ya-jääy- Paa' ta- në'ta' la-. Chiiyh': “Hnøø- jnääh' kye' jnääh' kwaat- kiyh' cha-ga-miih-.” Hi- jnääh' cha'jwë' ba' jøø' jnääh' mah' jngëeh' jnääh' wa-ra- ga-ngëey' jee' ja-, ga-jäh' dsa- he'.

16 Pero chih- kyaah' dsa-më' øøh- Paa' ga-nuu' ha- lä- juu' he- ga-taah' dsa- he'. He-ja- ñeey' jee' ma' tääh' hløø' na-jmeeyh' juu' kih' Paa'.

17 He-ja- ga-tëeh' Paa' jaa- juu' hløø', mah' ga-siiyh':

—Jää' chih- la- kih' hi- kye- në' kih' hløø'. Hnøøy' llay' miih- juu' kyaayh'.

18 He-ja- ga-jøø' juu' hløø' he' kih' chih- jee' ma' gya' hi- kye- në' kih' hløø', mah' ga-siiyh':

—Paa' hi- hää' neh- ñe' ma-chee' chih- la- kyah'. Cha- koo- juu' he- siiyh- hne-.

19 He-ja- hi- kye- në' kih' hløø' ga-hääy' goo- chih- he' ga-jääy' kah' kih' mah' ga-ngiiy' juu' kiyh', ga-jäyh':

—¿Hee- na- jwi' jnä'?

20 He-ja- ga-jäh' chih- he':

—Dsa- judiu ma-taah' juu' kwee- ngiiy' kyah' he- cheeh' Paa' hø' jee'

dsa-ñee⁺ dsa-ta' kyaay¹, jäyh' lla-kyaay¹
cha-ga'miih- jmiⁱ.

21 Pero ta⁺ jmee- dsoo'. Laa⁺ ga to'laa⁺
dsa- kyaay¹ hi- tääh' na-hmääh' jøø~ mah¹
jngëeyh¹ Paa'. Ma-jäyh': "Wa' jä- dso'jwiⁱ
në' kyaa¹ jnääh¹ cher'mah¹ kih'hih¹ jnääh¹
jäa¹ sa⁺ ga ma-jngëeh¹ jnääh¹ Paa'." Hi- na
ma-täayh¹ jøøy~ he- na- jwah¹ hne-.

22 He-ja- ga-hih¹ hi- kye- në' kih¹ hløø'
juu¹ kih¹ chih- he', mah¹ ga-siⁱyh¹:

—Gwaah- ba' hne- kyah¹, ta⁺ lla-
juu¹ kyaah¹ ni⁺ jaa- dsa- lä'jē⁺ juu¹ he-
ma-chiⁱh¹ jnä'.

*Hi- kye- në' kih¹ hløø' ga-cheey¹ Paa'
cha'nē' lle'moh¹ Félix*

23 He-ja- ga-tëeh¹ hi- kye- në' he' uu¹ juu¹
hløø' mah¹ ga-siⁱyh¹:

—Jmee' juu¹ kih¹ to¹ hñā-laa' hløø' wa'
mi-lluuy¹ hñiⁱy' dsa-näay¹ ta⁺ Cesarea na'
ko-hi' ñu¹ ta-la⁺ hwē'. Hi- jmee' juu¹ kih¹
jñah¹ ka-läh¹ to-lo-gyaa⁺ dsē- gyeē¹ hi- jäa'
kya'jiih¹ hi⁺ jñah¹ ga to¹ hñā-laa' hløø' hi-
ka¹ hma- lle- ñe¹ chuuh¹.

24 Hi- mi-lluuy¹ kya'jiih¹ hi- jäa¹ Paa' mah¹
go-jääh¹ hnäh¹ cha'nē' lle'moh¹ Félix, mah¹
wa' llooy~ na'lluuy¹.

25 Hi- kye- në' kih¹ hløø' he' ga-chee¹ ko-
je- he- na-siⁱ- lä-la-:

26 "Jnä' Claudio Lisias siⁱn⁺ kyah¹ hne-
Félix lle'moh¹ lluu¹. Wa' chaah- ba' hne-
llu¹.

27 Dsa-ñuuh- hi- ngoo¹ na- ga-sooh¹
dsa- judiu kiyh¹ koo' gwah⁺, miⁱh- ga sa⁺
ga-jngiⁱh¹ dsa- kiyh¹. Ma' ga-lä-man⁺ laay¹
dsa- romano, he-ja- ñeen' kyaah¹ hløø'
kyaan⁺ na-läa' jnih¹.

28 Ma' hnoon¹ lä-man⁺ he- kih¹ he- ma'
hnëe~ dsih¹, he-ja- ga-jäa' jnih¹ cha'nē'
dsa-kaah¹ kyaa¹ dsa- judiu.

29 Ja-ga' ga-lä-jnä' he- ti-chooy¹ juu¹ kih¹
ley kih¹ bih¹ ja-. Sa⁺ cha- he- kih¹ he- juuy¹,
ni⁺ he- dsa-hey¹ neh¹ ñe¹.

30 Pero jnä' ga-tëeh¹ juu¹, jwëē' judiu
ma-tääh¹ juu¹ kwee- he- ma' jngiⁱh¹ kiyh¹.
He-ja- lä-chah¹ ja- ma-chee⁺ jnih¹ ta⁺ kyah¹
hne-. Hi- ma-jwiⁱn¹ lä-jēē⁺ hi- hñiⁱ mah¹
dsa-kway⁺ ju'dsoo' cha'nēh¹ hne- he- kih¹
ja- he- hñiⁱy~ kih¹ Paa'. Wa' dsa-ngëeh¹ ba'
hne- llu'ⁱ, ga-jäh¹ hi- kye- në' kih¹ hløø' he'.

31 He-ja- ga-jøø¹ hløø' kih¹ Paa' lä-hih¹
he- ga-jmee¹ hi- kye- në' he', ga-jäay¹ lä-
hwē¹ ja- ta⁺ Antípatri.

32 Ma' ga-jnä¹ ja-, ga-kēh¹ hløø' hi-
na-näa¹ jwē' tiⁱ he', ga-näay¹ ta⁺ në'ta' kiyh¹.
Hi- dsëē~ jah¹ he' ba' ga-näa¹ kyaah¹ Paa'.

33 Ma' ga-lla-näa¹ hløø' he' Cesarea,
ga-kwëeyh¹ lle'moh¹ he' je- he- ma' kyey-
ja- hi⁺ ga-ngëey¹ Paa' goo- lle'moh¹.

34 Ma-ngëē' ma-hē' lle'moh¹ je- ja-,
ga-ngiⁱy¹ juu¹ kih¹ Paa' ha- chaay-. Ma'
ga-lä-ñe⁺ lle'moh¹ laa¹ Paa' dsa- cha- Cili-
cia,

35 he-ja- ga-jäyh¹:

—Wa' ya-näa' da' hi- hñiⁱ, ja-ga' llan¹ ta'
kyah¹.

Hi- ga-jmeey¹ mada- kih¹ hløø', he- häay¹
Paa' neh¹ hne¹ juuh- kih¹ Herode.

24

Ga-kwa' Paa' ju'dsoo' kih¹ cha'nē' Félix

1 Ma-hya- hñā' jmiⁱ gya¹ Paa' Cesarea,
ja-ga' ga-lloo¹ jmi-dsa- jøøh¹ hi- chee-
Ananía, kyaah¹ ko-llaa¹ dsa-gyuuh¹ hi⁺
kyaah¹ jaa- hi- cheh¹ në' hi- chee-
Tértulo. Ga-lla-näay¹ hñiⁱy~ kih¹ Paa' cha'nē'
lle'moh¹.

2 Hi- ma' ga-lloo¹ Paa' cha'nē' Félix, ga-løø¹
Tértulo hñiⁱ kiyh¹.

—Ti'hmaah¹ hne- lle'moh¹ Félix —jäyh¹—
. Peer⁺ cha- jnääh¹ lluu¹ he- hii' tiⁱ kyaa'
¹ jnääh¹ hi⁺ cha- cha-miⁱh- huⁱdsē- lluu¹
kyah¹ he-ja- dsa-la' cha-miⁱh- ta' lluu¹ hwa'
kyaa¹ jnääh¹.

3 He- ba' che- lluyh¹ hne- Félix. He-ja-
sa⁺ hwaā¹ jnääh¹ kwa- jnääh¹ ti'hmaah¹
kyah¹ wa' ha- cha- ha- jee' tøøh¹ jnääh¹.

4 Sa⁺ hnoon¹ heen⁺ cha-miⁱh- jmiⁱ kyah¹,
he-ja- chuun¹ kyaah¹ hne-, ta⁺ jmee- hñaa-
hoh¹ nuuh¹ miⁱh- juu¹ he- kye¹ jnääh¹ la-.

5 Dsa-ñuuh- na- hee~ huⁱdsē- kih¹ dsa⁺
lä-kaa- jee' ngëy¹, llay¹ hñiⁱ kih¹ dsa- judiu
hi- tääh¹ lä-kaa- jmi-gyuuh¹. Hi- na- na- hi-
kye- në' kih¹ dsa- hi- chee- nazareno hi-
kwa⁺ jyoh¹ juu¹.

6 Hnøøy¹ ma' mi-kwayh¹ gwah⁺ kyaa¹
jnääh¹, he-ja- ga-chaah¹ jnääh¹. He- ma'
hnøø- jnääh¹ ma' lla' jnääh¹ ta' kiyh¹ lä-ko-
jäh¹ ley kyaa¹ jnääh¹.

7 Pero ga⁻lloo¹ hi⁻ kye⁻ nē⁻ kih¹ hløø¹ hi⁻ chee⁻ Lisias jee⁻ tøø¹ jnääh¹. He⁻ wii⁻ ba⁻ ga⁻lleey⁻ dsa⁻ñuuh⁻ na⁻ goo⁻ jnääh¹.

8 Ga⁻jäyh¹ wa⁻ lla⁻nää¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ hñii⁻ kiyh¹ cha⁻nē⁻ lle⁻moh¹. Wa⁻ra⁻ ga⁻lla⁻kyaah⁻ hñih¹ jmi⁻, lä⁻ñeh¹ la⁻ dsoo⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ jäh⁻ jnääh¹ la⁻.

9 Lä⁻jëe⁻ judiu ga⁻hii⁻ koø⁻ ba⁻ juu¹ kiyh¹, ga⁻jäyh¹:

—Ja⁻ba⁻ lä⁻na⁻ jäh⁻ jnääh¹ ka⁻läh¹.

10 He⁻ja⁻ ga⁻jmee⁻ lle⁻moh¹ lii⁻ kih¹ Paa⁻ mah¹ kway¹ ju⁻dsoo⁻ kiyh¹. Ja⁻ga⁻ ga⁻jäh¹ Paa⁻:

—Man⁻ ma⁻hya⁻ cha⁻miih⁻ ji⁻ñe⁻ laah¹ hne⁻ lle⁻moh¹ Cesarea la⁻, he⁻ja⁻ jëe⁻ ba⁻ dsen⁻ kwan⁻ juu¹ kin⁻ lä⁻koø⁻ te⁻ la⁻ ba⁻.

11 Le⁻ koø⁻ kwaat⁻, na⁻ ma⁻hya⁻ gya⁻to⁻ jmi⁻ ñeen⁻ ta⁻ jee⁻ chih¹ gwah⁻ juuh⁻ jee⁻ jwii⁻ Jerusalén na⁻ kwan⁻ ti⁻hmaah¹ kih¹ Dio.

12 Sa⁻ ma⁻ teen⁻ kyaah⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻, ni⁻ ja⁻ he⁻ jnä⁻ ga⁻jmeen⁻ he⁻ ga⁻tooh⁻ dsa⁻ miih⁻ jee⁻ chih¹ gwah⁻ juuh⁻ ja⁻, lä⁻koø⁻ ma⁻ jëe⁻ jnä⁻. Ni⁻ sa⁻ ga⁻llan⁻ hñii⁻ kih¹ dsa⁻ jee⁻ tøø⁻ gwah⁻ mäh⁻, ni⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻llaan⁻ dsa⁻ hñii⁻.

13 He⁻ja⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kyaah⁻ jmee⁻ dsa⁻ na⁻ dsoo⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ bääyh⁻ jnä⁻ na⁻.

14 He⁻ la⁻ ba⁻ jmeen⁻ dsoo⁻, he⁻ ba⁻ Dio hi⁻ ga⁻hnaah⁻ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän⁻, he⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ hi⁻ hnaahn⁻ lä⁻koø⁻ la⁻ juu¹ hmëe⁻. Dsa⁻ na⁻ jäyh¹ la⁻ ra⁻këh⁻ ba⁻ jwë⁻ he⁻ hään⁻. Pero hee⁻ ba⁻ jnä⁻ lä⁻jë⁻ ley he⁻ ga⁻sii⁻ Moisé hi⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻sii⁻ ga⁻jñah⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu¹ kih¹ Dio.

15 Hi⁻ kyen⁻ o⁻jøø⁻ dsë⁻ kih¹ Dio, ja⁻ba⁻ lä⁻koø⁻ kye⁻ hi⁻ na⁻, he⁻ lä⁻jiih⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ na⁻ juu¹, lä⁻jiih⁻ hi⁻ lluu¹ hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ hlëeh¹.

16 Kih¹ he⁻ja⁻ ba⁻ na⁻, kwan⁻ be⁻ jmeen⁻ he⁻ llu¹ jmah¹ mah¹ sa⁻ hñii⁻ huuh⁻ dsë⁻ kin⁻ cha⁻nē⁻ Dio, hi⁻ ni⁻ cha⁻nē⁻ dsa⁻ ka⁻läh¹.

17 'Ga⁻lä⁻hëen⁻ miih⁻ ji⁻ñe⁻ ñeen⁻ jyoh⁻ hwa¹, ja⁻ga⁻ ga⁻llaahn⁻ Jerusalén ma⁻ kiin⁻ kuu⁻ he⁻ la⁻ kwaat⁻ kih¹ hi⁻ tä⁻ñee⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ ja⁻, hi⁻ ma⁻ kiin⁻ he⁻ ga⁻tëen⁻ kwëehn⁻ Dio.

18 He⁻ja⁻ na⁻ ma⁻ jmeen⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻lla⁻nää⁻ miih⁻ judiu hi⁻ ya⁻nää⁻ ta⁻ hwa¹ Asia. Ga⁻jëe⁻ jnä⁻ jee⁻ chih¹ gwah⁻

Jerusalén, ma⁻na⁻ jngëe⁻ ba⁻ jnä⁻ lä⁻hih⁻ kih¹ ley. Pero sa⁻ ma⁻ tääh⁻ jwëe⁻ dsa⁻, ni⁻ miih⁻ sa⁻ ma⁻ tääh⁻.

19 Wa⁻ ya⁻nää⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻ jee⁻ la⁻ mah¹ kway¹ ju⁻dsoo⁻ kiyh¹ cher⁻mah¹ he⁻ cha⁻ kiyh¹ kyaah⁻ jnä⁻.

20 O wa⁻ jäh⁻ hi⁻ tääh⁻ na⁻ che⁻ ga⁻lä⁻jnä⁻ he⁻ ga⁻hlääh⁻ kyaayh⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻kay⁻ ju⁻dsoo⁻ kin⁻ jee⁻ jwii⁻ Jerusalén.

21 Koø⁻ he⁻ la⁻ ba⁻ sa⁻ ga⁻tih⁻ dsëy⁻ ma⁻ ga⁻hlëehn⁻ lä⁻koø⁻ ma⁻ hään⁻ jee⁻ kiyh¹, ga⁻jwii⁻ jnih⁻ lä⁻la⁻ ki⁻gaa⁻: “Llah⁻ hñäh⁻ ta⁻ kin⁻, kih¹ he⁻ jmeen⁻ dsoo⁻ he⁻ lä⁻jiih⁻ ka⁻läh⁻ hi⁻ ma⁻na⁻ juu¹”, ga⁻jäh⁻ Paa⁻.

22 Ma⁻ñe⁻ ba⁻ Félix ha⁻ lä⁻ la⁻ juu¹ hmëe⁻ kih¹ Jesús. He⁻ja⁻ ma⁻ ga⁻nuuy⁻ ga⁻jäh⁻ Paa⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻hiiy⁻ lä⁻ja⁻ ba⁻ nē⁻ juu¹ ja⁻. Ga⁻siiyh⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ he⁻:

—Wa⁻ jä⁻ da⁻ hi⁻ kye⁻ nē⁻ kih¹ hløø¹ hi⁻ chee⁻ Lisias, ja⁻ga⁻ jëen⁻ ha⁻ lä⁻ jä⁻ juu¹ kyah¹ hñäh⁻ na⁻.

23 Ja⁻ga⁻ ga⁻jmee⁻ lle⁻moh¹ Félix mada⁻ kih¹ hløø¹ kyaay⁻ mah¹ hääy⁻ Paa⁻ hi⁻ ga⁻kwa⁻ bih¹ jwë⁻ he⁻ na⁻nää⁻ ome⁻ kyaay⁻ na⁻jëe⁻ hi⁻ na⁻kay⁻ he⁻ ma⁻ jmee⁻ bii⁻ kiyh¹.

24 Ga⁻lä⁻hii⁻ ga⁻ miih⁻ jmi⁻ ma⁻ jah⁻ lle⁻moh¹ Félix nē⁻ta⁻ kiyh¹ ka⁻läh⁻ kyaah⁻ Drusila mëy⁻, hi⁻ laa⁻ dsa⁻ judiu. He⁻ja⁻ ga⁻jmee⁻ Félix mada⁻ he⁻ ga⁻tëeyh⁻ Paa⁻ mah¹ nuuy⁻ ha⁻ lä⁻ la⁻ juu¹ he⁻ jmee⁻ dsoo⁻ dsë⁻ dsa⁻ kih¹ Jesucristo.

25 He⁻ja⁻ ga⁻hlëeh⁻ Paa⁻ ha⁻ lä⁻ jä⁻ dsa⁻ lluu¹ cha⁻nē⁻ Dio, hi⁻ ha⁻ lä⁻ hää⁻ dsa⁻ hñii⁻, hi⁻ ga⁻hlëeyh⁻ he⁻ ka⁻ Dio ju⁻dsoo⁻ kih¹ dsa⁻.

Peer⁻ ga⁻jwaah⁻ Félix ma⁻ ga⁻nuuy⁻ juu¹ ja⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jäyh⁻:

—Ma⁻le⁻ gwaah⁻ da⁻, la⁻ ba⁻ tëehn⁻ hne⁻ ka⁻läh⁻ lä⁻ ma⁻ jään⁻.

26 Kuu⁻ ba⁻ ja⁻ ma⁻ jøø⁻ Félix ma⁻ jiih⁻ Paa⁻, ja⁻ga⁻ ma⁻ lääy⁻. He⁻ja⁻ ma⁻ tëeyh⁻ Paa⁻ ko⁻lla⁻ jiih⁻ ma⁻ llay⁻ juu¹ kyaayh⁻.

27 Ga⁻hya⁻ to⁻ ji⁻ñe⁻ jmeey⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻jiih⁻ ya⁻hëe⁻ Félix lle⁻moh¹. Nē⁻ kiyh¹ ga⁻he⁻ Porcio Festo. Ma⁻ hnøø⁻ Félix ma⁻ jä⁻ llu¹ kyaah⁻ dsa⁻ judiu, he⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻kway⁻ jwë⁻ ma⁻ lää⁻ Paa⁻.

25

Ga^hlëeh' Paa' cha'në' Festo

1 Ma' ga'lloo' Festo jwii⁻ Cesarea, ga^lä^hëëy^h hnë⁻ jmi^h jee' ja⁻, ja⁻ ga' ngooy' ta⁻ Jerusalén.

2 Lä^hjëë⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah' kyaah' lä^hjëë⁻ hi⁻ kye⁻ në⁻ kih' judiu, ga^llä^hnääy^h hniiy^h kih' Paa' ka⁻ lä^h kih' lle'moh' Festo, lä^hbii' lä^hjaa' ma' chuuy' kyaah':

3 —Ta⁻ jmee⁻ hña⁻ hoh', jmee' mada⁻ he⁻ jäh' Paa' ta⁻ Jerusalén —ga^hjäyh' siiyh' Festo.

Jëeh' ga⁻ jmeey' hu^hdsë⁻ he⁻ ma' jngëëyh' Paa' cha^hjwë' ba'.

4 He⁻ ja⁻ ga^hjäh' Festo:

—Jee' oo⁻ ba' hää' Paa' na⁻ jnëëy' jwii⁻ Cesarea. Ja⁻ ba' jee' naahn⁻ chah'.

5 Lä^hjëë⁻ hnäh' hi⁻ jää', ma⁻ nøon' kō⁻ jōh' mah' jee' oo⁻ ba' hniih' hnäh' kiyh' cher'mah' cha⁻ kō⁻ dsoo' juuh⁻ he⁻ na⁻ bääh^h dsa⁻ ñuuh⁻ he'.

6 Ga^hgya⁻ ga' Festo jwii⁻ Jerusalén kō⁻ jña⁻ o gya^h jmi^h, ja⁻ ga' ngaayh' ta⁻ Cesarea. He⁻ ga^h jnä^h jyoh' jmi^h, ja⁻ ga' ga^h gyay⁻ nē⁻ ta⁻ kiyh'. Mah' ga⁻ jmeey' mada⁻ he⁻ na⁻ kyaay' Paa'.

7 Ma' ga^h he' Paa' nē⁻ ta⁻ kih' lle'moh', lä^hjëë⁻ dsa⁻ ta⁻ judiu hi⁻ ya⁻ nää^h Jerusalén ga^h kuyh' lä^h ku^h lä^h jii' kih' Paa'. Ja⁻ he⁻ kō⁻ nēë⁻ dsoo' juuh⁻ ma' bääh⁻ dsih' pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻ jmää^h juu' kih' dsa⁻ he'.

8 He⁻ ja⁻ ga^h lōø^h Paa' kwa⁻ ju'dsoo' kih', ga^h jäyh':

—Ni⁻ kō⁻ he⁻ hliih' sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ jmeen^h, sa⁻ ma⁻ hlëehn⁻ wii^h kih' ley kya^h jnääh' dsa⁻ judiu. Ni⁻ sa⁻ ma⁻ mi⁻ kwahn⁻ kih' gwah^h juuh⁻ hi⁻ ni⁻ sa⁻ ma⁻ hlääh^h kyaah' rey to⁻ nē⁻ hi⁻ gya^h Roma.

9 Pero lle'moh' he', hnøoy' ma' jäy' llu' kyaah' dsa⁻ judiu, he⁻ ja⁻ ga^h ngiiy' juu' kih' Paa':

—¿Ché⁻ hnooh⁻ gwaah' ta⁻ Jerusalén mah' mī⁻ een^h juu' na⁻ jee' oo⁻?

10 He⁻ ja⁻ ga^h jäh' Paa':

—He⁻ ma⁻ chehn' jee' la⁻, lä^h kō⁻ he⁻ chehn' nē⁻ ta⁻ kih' rey to⁻ nē⁻ ba' ja⁻. Jee' la⁻ ba' ga^h tēë^h lä^h ee⁻ juu' kin⁻. Ñeh' ba' hne⁻ kwee⁻, ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ma⁻ hlääh^h kyaah' dsa⁻ judiu.

11 Lle⁻ kih' juun' cher'mah' ga^h jmeen^h kō⁻ dsoo' juuh⁻. Sa⁻ gohn^h juun'. Pero cher'mah' sa⁻ la⁻ ju'dsoo' he⁻ bääh⁻ dsa⁻ jnä^h la⁻, ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ ta⁻ sa⁻ cha⁻ jwë^h ngëë^h jnä^h goo⁻ dsa⁻ judiu na⁻. Hñii' rey to⁻ nē⁻ hnoon^h mi⁻ eey⁻ juu' kin⁻.

12 He⁻ ja⁻ ga^h llä^h Festo juu' kyaah' dsa⁻ kyaayh' ha⁻ lä^h jmeey'. Ja⁻ ga' ga^h jäh' Festo siiyh' Paa':

—Hñaah' ba' hne⁻ ma⁻ ngiih' he⁻ mi⁻ ee⁻ hñii' rey to⁻ nē⁻ juu' kyah'. He⁻ ja⁻ cha^h nē⁻ hi⁻ he' ba' gooh' na'.

Ga^hlëeh' Paa' cha'në' rey Agripa

13 Ga^hhya⁻ ga' miih⁻ jmi^h, ga'lloo' rey Agripa jwii⁻ Cesarea ja⁻ kyaayh' Bernice, ga^h llä^h nääy^h na⁻ jëëy⁻ Festo.

14 Ma⁻hya⁻ cha⁻ miih⁻ jmi^h tääyh' jee' ja⁻, ja⁻ ga' ga^h jmeeh' Festo juu' kih' rey Agripa ha⁻ lä^h la⁻ juu' kih' Paa', ga^h jäyh':

—Jee' la⁻ hää' jaa⁻ dsa⁻ ñuuh⁻ neh⁻ ñe⁻ hi⁻ ga^h taah⁻ Félix lä⁻ ma' laay' ta'.

15 Lä^h ma' ñeen⁻ Jerusalén lä^h jëë⁻ jmi⁻ dsa⁻ kaah' hi⁻ lä^h jëë⁻ dsa⁻ gyuuh' kya^h judiu ga^h ngiiy' kin⁻ he⁻ ma⁻ jmeen⁻ mada⁻ he⁻ juu' Paa'.

16 He⁻ ja⁻ ga^h jwii^h jnih', sa⁻ lle⁻ ley kya^h jnääh' dsa⁻ romano he⁻ jmee' jnääh' mada⁻ he⁻ juu' dsa⁻ cher'mah' sa⁻ cheh' hi⁻ na⁻ bääh⁻ dsoo' cha^h nē⁻ hi⁻ hnii⁻ kiyh'. Lä^h ja⁻ ba' cha⁻ jwë^h lääy' hñiiy' kih' he⁻ hnii⁻ dsa⁻ kiyh'.

17 Hi⁻ ma' ya⁻ nää^h dsa⁻ he' jee' la⁻, chah' ba' ngaahn' ta⁻ nē⁻ ta⁻ kin⁻ ma' ga^h jnä^h jyoh' jmi^h. Hi⁻ ga^h jmeen^h mada⁻ na⁻ kyaay' Paa'.

18 He⁻ ja⁻ ga^h lōø^h dsa⁻ he' hnii⁻ kiyh'. Pero ni⁻ kō⁻ dsoo' juuh⁻ sa⁻ ga^h lä^h jnä^h kiyh' lä^h kō⁻ hu^hdsë⁻ he⁻ ma⁻ jmeen⁻.

19 Ga^h lä^h høøh⁻ dsa⁻ he' kih' Paa' kih' he⁻ sa⁻ ma' hnaayh⁻ Dio lä^h tēë^h jmeey'. Hi⁻ ga^h hniiy' kiyh' kwaat⁻ kih' Jesús, hi⁻ ma⁻ na⁻ juu', hi⁻ jmee⁻ Paa' dsoo' chaa⁻ bih'.

20 He⁻ ja⁻ sa⁻ man⁻ he⁻ ma⁻ jmeen⁻ kyaah' juu' la⁻. He⁻ ja⁻ ga^h ngiin⁻ juu' kih' Paa' cher'mah' hnøoy' ma' dsaayh' ta⁻ Jerusalén mah' ma' lä^h ee⁻ juu' kiyh' jee' oo⁻.

21 Pero Paa' ga^h ngiiy' he⁻ dsooy' cha^h nē⁻ rey to⁻ nē⁻ hi⁻ chee⁻ Augusto mah' hi⁻ he'

mi-ee' juu' kiyh'. He-ja- ga-jmeen' mada' wa' hää' bih' kiyh' neh' ñe' ta'ko-jiih' lloo' jmi' chee' jnih' cha'né' rey he'.

22 He-ja- ga-jäh' rey Agripa siiyh' lle'moh' Festo:

—Hnoo' jnä' ka-läh' nuun' juu' kih' dsa-ñuuh- na'.

He-ja- ga-jäh' Festo:

—Hø' ba' nuuh' ha- lä' jäyh'.

23 Ma' ga-jnä' jyoh' jmi' ga-he' rey Agripa ne'ta' kyaah' Bernice. Ha- koh' juuh- sa' ga-jmee' dsa- kiyh'. Ga-taayh' ko-jøh' kyaah' hi- kye- né' kih' hløø' hi' kyaayh' dsa- kaah' kyaah' jee' jwi- ja-. He-ja- ga-jmee' lle'moh' Festo mada' na'kyaay' Paa'.

24 Ma' ja' Paa', ga-jäh' Festo:

—Hne- rey Agripa, kyaah' lä-jëe' hi- tääh' kyaah' jne' jee' la-, hiji- dsa-ñuuh- he' cheh' la-. Lä-jëe' judiu ya'nää' cha'nén- bääyh- dsa-ñuuh- la- dsoo'. Ga-ngiyy' kin' ma' lä-ee- juu' la- ta' Jerusalén hi' ja-ba' lä-ja- ga-jmeey' ma' ya'näy' Cesarea la-. Peer- ga-tooyh' miih' kyaah' jnä', ga-lä-hnøoy' he- ma' juu' Paa'.

25 Pero jnä' laan- sa' cha- dsoo' juuh- ääy- ni- miih- mah' juuy'. Hñii' Paa' ga-ngi' kiyh' dsooy' cha'né' rey to-né' mah' lä-ee- juu' kiyh' jee' ja-, he-ja- ga-lla' dsen- chee' jnih' ta' Roma.

26 Pero sa' cha- he- siin- kih' rey he' ni- miih-, he-ja- ma-kwaat- jnih' cha'néh' hne- rey Agripa hi' cha'né' jee' lä-jëe' hnäh' hi- tääh' la-. Wa' jëen- ha- lä- ja' juu' la-, ja-ga' cha- he- siin- kih' rey to-né' he'.

27 Sa' jnä' llu' laan- cheen- ja- hi- hää' neh' ñe' ta' Roma cher'mah' sa' cha- hee- na- siin- kih' rey to-né' ha- lä- la' dsoo' he- bääh- dsih'.

26

Ga'kwa' Paa' ju'dsoo' kiyh' cha'né' rey Agripa

1 He-ja- ga-jäh' rey Agripa siiyh' Paa':

—Cha- jwé' kyah' he- kwah' ju'dsoo' he- kyaah' le' lääh' hñaa'h'.

He-ja- ga-hii' Paa' goo- ga-løoy' hlëeyh' lä-la- lä-jwé' jee' ma' lääy' hñiyy':

2 —Chaan- llu' kyaah' hne- rey Agripa, lluuuh' hne- kwah- jwé' kwan' ju'dsoo' he- kyaah' lään' hñiin- kih' lä-jëe' he- bääh- dsa- judiu jnä'.

3 Llu' la' kin- kih' he- kyuuuh- hne- lä-jëe' he- tëe' jmee- jnääh' dsa- judiu, kyuuuh- lä-jëe' juu' he- ti-choo- jnääh'. He-ja- chuun' kyaah' hne- mah' wa' jøh- hoh' nuuh' juu' la-.

Lä-la- ma'jmee' Paa' jää'

4 Lä-jëe' judiu kyuu' jnä' ha- lä- ma-jan- lä-jiih' ma' mäh'n'. Ñe- bih' ha- lä- ma' gyan' jwi- kin- hi- lä-ja- jwi- Jerusalén ka-läh'.

5 Lä-ja- ñey- kwee- laa' jnä' fariseo. Jnääh' fariseo mi-te' ba' jnääh' lä- nøø' kyaa' jnääh' lä-koh' ga-jee' lä-jëe' judiu. Le' ba' mi-jnäy- la' dsoo' cher'mah' hnøoy'.

6 Na' chehn' ne'ta' la-, llah- hnäh' ta' kin-, kih' he- kyen' o-jøh- dsé- he- hñah' jne' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaah' dsa- ma-gyuh- jnän'.

7 Lä-jiih' na' jøø- lä-jëe' gya-to' nää' dsa- judiu lä-te' juu' ja-. Lä-jmi' lä-hwé' hnaayh- Dio jøøy- dsëe' juu' ja-. Hne- rey Agripa, kih' he- kyen' o-jøh- dsé- kih' juu' ja-, he-ja- ba' na- hñii- dsa- kin-.

8 ¿Ha- lä- jëeh' hnäh', che' jwëeh' he- lä-heeh' hnäh' he- mi-jiih' Dio hi- ma-na- juu'?

Lä-la- ga'jmee' Paa' jää' kih' dsa- kyaa' Jesús

9 Ma-ra- ju'dsoo' ma'jmeen- kwaat-, he- ma' lle' kih' jmeen- hñaa- dsen- cha-miuh- kih' Jesús dsa- chaa- Nazaret.

10 Lä-ja- ga-jmeen' Jerusalén. Jwëe' dsa- kyaa' Jesús ga-taahn- neh' ñe' lä-hih- kih' jmi- dsa- kaah'. Hi- lä- ma' ga-jngëeyh' dsa- he', lä-kye- jnä' ga-hiuh- dsen'.

11 Cha-miuh- jiih- ñeen' lä-koo- lä-koo- gwah- mäh-, ga-saahn- dsa-, ga-heeh- jnih' wii' mah' wa' hlëeyh' hñiih' kih' Jesús. Ma' ya-jëe' dsen- jwërte kyaah' dsa- he', he-ja- ñeen' lä-kaa- jwi- kih' dsa- jñah' mah' na'jmeeh' jnih'.

Lä-la- ga-la' ma' ga-heeh- Paa' kih' Dio (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

12 'Lä ma' jmeen' ja-ba', ngoon' ta' Damasco lä-hih' kih' jmi-dsa- kaah' hi- ga-chee' jnä'.

13 Hne- rey, jee' la- jweëhn- hne- ha- lä ga-la' kin' jee' ngoon' cha'jwë' ja-. Ma-të' koo- lla'hyoo- ga-jëen' koo- je- ja' gyuuh', beë' ga' lä-koo- jmëe' kih' hyoo-, he- ga-lä-jnä' lä-ku' lä-ji' jee' ga-nøø' jnääh' ja-.

14 Lä-jëe- jnääh' ga-saa' jnääh' hwa'. Jee' ja- ga-nuun' ga-hlëeh' jaa- dsa- kyaah' juu' hebreo: "Saulo, Saulo", ga-jäyh'. "He- jmeeh' hñaah' ba' hne- na-, he- hah- kin' jwë' he- taahn- hne-."

15 He-ja- ga-jwëh' jnih': "¿Hi- hne- dsa-nuuh'?" He-ja- ga-jäh' hi- he': "Jnä' he' Jesús hi- jmeeh- hñaah- hoh' kih'.

16 Noo-, chih' tüh'. Ma-mi-jnään' hñiin- kyah' mah' hñaan- hne- jmeeh' ta' kin' hi- jmeeh' dsoo' lä-jë- he- ma-jëeh- kin' hi- lä-jë- he- na' ga' mi-jnään' kyah'.

17 Lään' hne- kih' lä-jë- he- jmee' dsa-gooh' kyah' hi- lään' hne- kih' dsa-jñah'. Jëeh' kih' dsa- jñah' ba' cheen- hne- na'.

18 Mah' näh' mi-nëy', lä-ja- dsa-jëeh' hi- tääh' jee' na-hoo- ta' jee' jnä' wa'je-. Hi- dsa-jëeh' hi- tääh' lä-hih' kih' Tana' mah' jmeey' lä- hnøø' Dio. Hi- lä-jëe- hi- lä-dsoo' dsë' kin' dsa-che' dso'kye- kiyh' hi- hyoyh' heey' ko-jøh' kyaah' lä-jëe- hi- ma-na-jngëe', ga-jäh' Jesús siih' jnä'.

19 'He-ja- jweëhn- hne- rey Agripa, ga-heeh' ba' jnä' jmeen' lä-jë- he- ga-nuun' lä-koo- ma' ga-lä-jnä' kin' he- ja' gyuuh'.

20 To-në' ga-jmeen' juu' kih' dsa- hi- cha- Damasco. Ja-ga' na- ga-kwan' juu' jee' jwëh- Jerusalén hi- lä-kaa- hwa' Judea. Hi- lä-ja- ga-kwan' juu' kih' hi- sa- laa' judiu ka-läh', ga-jwëh' jnih' wa' lä-dsaa- dsëy' kih' lä-jë- he- jmeey- mah' wa' dsa-jëyh' kyaah' Dio. Hi- lä-ja- ga-jwëh' jnih' hnøø' jmeey' lä-koo- lle' kih' jaa- hi- ma-jëeh' kyaah' Dio.

21 Kwaat' kih' juu' la- ga-saah' judiu jnä' jee' chih' gwah- Jerusalén hnøøy' ma' jngëeyh' jnä'.

22 'Pero kyaah' be' kih' Dio ma-kwëeh'

ba' dsën' lä-jiih' na', kwan' juu' kih' Dio kih' lä-jøh' lä-mäh'. Sa' ga-lla-dsëen' he- ga-hlëeh' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo'joo' hi- lä-jë- he- ga-hlëeh' Moisé. Lä-koo- te' he- ga-jäyh' le', ko-ja- ba' jiih' ga-jwahn'.

23 Hi- he' ga-jäh', ma-ra- he- dsa-ngëe' ba' Cristo wii' hi- leey' to-në' hi- lä-jiih' jee' kih' hi- ma-na-juu', mah' kway' juu' kih' dsa', he- mi-jnää' ju'dsoo' kih' dsa- judiu hi- kih' hi- sa- laa' judiu hi- tääh' jee' na-hoo-.

Ma' hnøø' Paa' ma' heeh' rey Agripa juu' kih' Jesús

24 Hlëeh' ga' Paa' lä-ja-, ha- lä- jee' ma' lääy- hñiyy', ma' ga-hlëeh' Festo ki-gaa-, ga-jäyh':

—He- ngaah' ba' hne- na- Paa'. Kyaah' he- ma-mi-tëeh' hñaah' cha-miuh-, he-ja- ngoo' ga-lä-ngaah'.

25 Pero Paa' ga-jäh':

—Sa- ngaah' jnä' Festo kyaan-. Ju'dsoo' na- hlëehn' hi- la' juu' kyaah' hih' ba'.

26 Ñe- ba' rey Agripa juu' la-, he-ja- hlëehn' lä-kaa- tuh-dsën' cha-nëy'. Laan- ma-nuu' ba' rey juu' la-, jëeh' lä-jë- he- la- sa' ga-la' jee' na-hmäa' he- sa- lä-ñe- dsa-.

27 Hne- rey Agripa, ¿che' jmeeh- dsoo' lä-jë- he- ga-hlëeh' hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio? Jnä' laan- jmeeh- ba' hne- dsoo'.

28 He-ja- ga-jäh' Agripa siyh' Paa':

—¿Che' laah' kyah', kyaah' ma-la- miuh- juu' he- ma-hlëeh' na- leeh' jnä' mah' leen' dsa- kyaah' Jesús?

29 He-ja- ga-jäh' Paa':

—Kwee- ba' la' kin' che' ma-lee' kyah' o cher'mah' hnooh- nuuh' cha-ga'miuh-. Hi- ja- ma-la' hne-, lä-kye- hi- tääh' nuu- lä- hlëehn' la-, Dio hnøø' wa' leey' dsa- kyaah' Cristo ja-ba' lä-koo- laa' jnä' pero ja- lä-koh' na-hñuuh' kyaah' caden-.

30 Ma' ga-nuu' rey he' juu' ja-, ga-nooy- jee' ma' tääyh' kyaah' lle'moh' kyaah' Bernice hi- lä-jëe- ga' hi- ma' tääh' kyaayh'.

31 Ma' ga-hwëy- në'ta' ja-, ga-näay' kah' hlëeyh' kyaah' dsa- kyaayh', ma' jäyh':

—Ni- koo- sa- cha- he- ma-jmee' dsa-nuuh- na- mah' juuy' o he- dsooy' neh-ñe'.

³² He-ja- ga-jäh' rey Agripa süyh' Festo:
—Le' ma' lää' ba' dsa-nūuh- na- jee' la-
wa-ra- jäh' kih' sa- ga-ngiyy' dsooy' cha'nē'
rey to-nē'.

27

Ga-cheey' Paa' ta' Roma

¹ Ga-lla' dsēy' cheey' jnääh' ta- hwa' Italia
kyaah' barco, he-ja- ga-taayh- Paa' kyaah'
jnäh' ga' hi- ma' tääh' neh' ñe' goo- juu' hløø'
hi- chee- Julio. Hi- he' ma' na-hää- koø-
nääh' hløø' kyaä' rey to-nē'.

² Ga-tooh' jnääh' koø- barco he- ja' ta-
Adramitio, ja-ba' he- dsa-ngēē' lä-koø-
lä-koø- jwii- ta- hwa' Asia. Hi' Aristarco
hi- chaä- Tesalónica he- nøø' hwa' Macedo-
nia ga-jmee' ko-jøh' kyaah' jnääh'.

³ Jyoh' jmi' ga-lla- nøø' jnääh' Sidón. Julio
he' ga-lä-jwayh' kyaah' Paa', ga-kway' jwē'
na-jēēy- ome- kyaay' mah' na-ngiyy' lä-jē'
he- ma' jmee- bii' kiyh'.

⁴ Ga-hwēē- jnääh' Sidón ja-, ga-nøø' ba'
jnääh'. Pero ma' gwa' lle' ta- jee' ga-nøø'
jnääh' ja-, he-ja- ga-jluu' jnääh' jäh' koo'
hwa' Chipre he- hä' jee' jmi-ñeeh-, mah' sa-
hläh' lle' kih' barco.

⁵ Ga-ngēē' jnääh' jäh' hwa' Cilicia kyaah'
Panfilia, ga-lla-nøø' jnääh' jwii- Mira he-
nøø' hwa' Licia jee' ga-jä' barco.

⁶ Mira ja- ga-jēē' juu' hløø' jyoh' barco
he- ja' ta- Alejandria, ja-ba' he- ngoo' ta-
hwa' Italia. He-ja- ga-tooh' jnääh' ga-nøø'
jnääh' ta' ja-.

⁷ Cha-miuh- jmi' ga-tooh' jnääh' nē' jmi-,
ta' hwa' lä-ja- ba' ngoo' barco. Ga-kēē'
jwēte ta', ja-ga' ga-lla-nøø' jnääh' jäh' jee'
jwii- Gnido. Sa- ga-kwa' jwē' ma' dsoo'
ko-chih' barco ko-dsoo' ta- Italia, kih' he-
tä' lle'. He-ja- ga-nøø' jnääh' jäh' koo' jee'
jwii- Salmón he- nøø' Creta, hwa' he- hä'
jee' jmi-ñeeh-.

⁸ He- wii' lä-ja- ga-nøø' jnääh' lä- hä' hwa'
ja-, lä-jiih' ga-lla-nøø' jnääh' koø- jee' chee-
Ho'haah' Llu'. Jäh' ja-ba' hla- jwii- Lasea.

⁹ Ga-lä-hēē' jnääh' cha-miuh- jmi' nē'
jmi-, hi- ma-hii' goo- mo-so- le' ngē' jnääh'
nē' jmi-. Jēēh' ma-goh- jmi' he- sa-
kuh-hiyh- hi- cha-ga-miuh- ma-hii' goo-

kiyh' nē' jmi- ja-. He-ja- ga-kwēēh' Paa'
nūuh' hi- ma' tääh' neh' barco ja-.

¹⁰ Ga-jäyh':

—Jēē' da' hnäh', jnä' man' hii' goo- jwēte
jwē' he- ga-nøø'n' la-. Goo- hēē' barco hi-
lä-kye- løø', hi- lä-jiih' jnän' hii' goo- juu'
jne' cher'mah' ha- lä- ga-la'.

¹¹ Pero juu' hløø' he' sa- ga-jmeey' kyeē'
juu' kih' Paa'. He- ma' hlēēh- juu' barco
kyaah' hi- ma' koooh- barco ba' ga-jmeey'
he' kih'.

¹² Jee' ga-hii' barco ja- sa- ma' llu' ma'
jä' jnääh' jii- gyuu', he-ja- lä-jēē' dsa- he'
ga-jäh' llu' ga' cher'mah' jmeen' be' dsa-jää'
jne' jwii- Fenice he- nøø' hwa' Creta jee'
hii- barco, ta-ko-jiih' ngēē' jii- gyuu'. He-
tøøh' jne' jee' ja-, jnä' cha'hoo' jmi-ñeeh- ta-
ñii' hi- ta- kye' jee' dsaa- hyoo-.

Ja' koø- lle' tä' nē' jmi-ñeeh'

¹³ Lä' ma' ga-jēēy' gwa' lle' hwa' ta- kye',
ga-jmeey' huusē- ma' le' dsa-nää' gyih'
ta- cha'nē'. He-ja- ga-hwii- jnääh' jee' ja-,
ga-nøø' jnääh' jäh' lä- hä' hwa' Creta.

¹⁴ Ni- sa- ga-lä-hii' ga' ma' ga-hwii- jnääh'
'jee' ja-, ma' ja' koø- lle' tä' ta- jee' ga-nøø'
jnääh'.

¹⁵ Ta- jee' jyoh' ba' ma' hläh' lle', sa-
ga-tää' barco ma' dsoo' ta- cha'nē', he-ja-
ga-kwa' dsa- jwē' ngoo' barco lä- ngoo' lle'
ba'.

¹⁶ Ja-ga' ga-ngēē' jnääh' ta- koo' koø-
hwa' pih' he- hä' jee' jmi-ñeeh- he- chee-
Clauda. Lä-jwē' ja- ba' ga-kyeē' miuh-
lle'. Pero he-lii' ba' ga-tēēh' jnääh' na'moo'
he- ma' kye' jnääh' he- ma' hii' ta- ka'luu'
barco, mah' ga-tøøh' jnääh' neh' barco ja-.

¹⁷ Ma' ga-he' na'moo' ja- neh' barco,
ga-ka' dsa- hii' ga-hñuuy' lä-ku' lä-jii' tuh-
barco mah' sa- llaä'. Hi- ma' hii' goo-
lla-ñu' barco nē' mi'sii' jee' sa- juuh- jmi-
jee' chee- Sirte, he-ja- ga-jyooy' hmiih-
kih' barco mah' ngoo' lä- ngoo' lle' ba'.

¹⁸ Ma' ga-jnä' jyoh' jmi' cha-ga-miuh- tä'
lle' ma' hii', he-ja- ga-løø' dsa- jwä- løø'
kih' cha'jmi-.

¹⁹ Hi- jee' ga-tē' hnē- jmi', he- wii' ba'
ga-jwä' jnääh' cha'jmi- lä-jē' he- jmäyih-
ta' kih' barco ja-.

20 Cha⁻miih⁻ jmiⁱⁱ ga⁻gya⁻ jniⁱⁱ, mo⁻so⁻ ga⁻lä⁻jnä⁻ hyoo⁻, ni⁻ n^{uu} mo⁻so⁻ ga⁻lä⁻jnää⁻. Hi⁻ lle⁻ lä⁻ ma⁻hiⁱ ja⁻ba⁻. Mo⁻so⁻ ma⁻ cha⁻ o⁻jøh⁻ dsë⁻ kya^{aa} jnääh⁻ he⁻ ma⁻ lä⁻ jnääh⁻.

21 Cha⁻miih⁻ jmiⁱⁱ ma⁻lä⁻hiⁱ mo⁻so⁻ kih⁻hiⁱ jnääh⁻. He⁻ja⁻ ga⁻noo⁻ Paa⁻ to⁻dsaah⁻ jee⁻ kih⁻ dsa⁻kya^{ayh} he⁻, ga⁻jäyh⁻ lä⁻la⁻:

—Wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnäh⁻ he⁻ juu⁻ kin⁻, sa⁻ ma⁻hwëë⁻ jne⁻ ta⁻ Creta, ni⁻ sa⁻ ma⁻ jëë⁻ jne⁻ wii⁻ he⁻ dsa⁻ngëë⁻ jne⁻ la⁻.

22 Na⁻ jwahn⁻ kwa⁻ hnäh⁻ be⁻. Jëeh⁻ ni⁻ jaa⁻ jne⁻ sa⁻ juu⁻ jne⁻. Ma⁻la⁻ barco la⁻ ba⁻ hee⁻.

23 N^{uu} ga⁻jëën⁻ jaa⁻ ángel hi⁻ ga⁻chee⁻ Dio kya^{aan}, he⁻ ba⁻ hi⁻ jmeen⁻ ta⁻he⁻ kih⁻.

24 Ga⁻jäyh⁻: “Ta⁻ wa⁻ gah⁻ Paa⁻. Jmee⁻ bii⁻ llooh⁻ kih⁻ rey to⁻në⁻. He⁻ja⁻ ma⁻kwa⁻ Dio jwë⁻ he⁻ lä⁻ hne⁻ kya^{ah} lä⁻jëë⁻ hi⁻ tääh⁻ neh⁻ barco la⁻”, sⁱⁱyh⁻ jnä⁻.

25 Kih⁻ he⁻ja⁻ na⁻, jwëëhn⁻ hnäh⁻ dsa⁻n^{uu}h⁻, kwa⁻ hnäh⁻ be⁻. Jëeh⁻ jmeen⁻ dsoo⁻ dsën⁻ kih⁻ Dio, ma⁻ra⁻ he⁻ le⁻ ba⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻jäh⁻ ángel sⁱⁱh⁻ jnä⁻.

26 Pero ma⁻ra⁻ he⁻ jä⁻ ba⁻ barco kya^{ah} he⁻ wii⁻ koo⁻ jee⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻ he⁻ hä⁻ jee⁻ jmi⁻ñeeh⁻ —ga⁻jäh⁻ Paa⁻.

27 Ma⁻ ga⁻dsëë⁻ to⁻ seman⁻ ja⁻, ga⁻ngëë⁻ jnääh⁻ në⁻ jmi⁻ñeeh⁻ he⁻ chee⁻ Adriático hi⁻ ngoo⁻ ba⁻ barco lä⁻ hii⁻ lle⁻. Koo⁻ lla⁻n^{uu} h⁻wë⁻ ja⁻ ga⁻lä⁻liih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kooh⁻ barco he⁻ ngoo⁻ ya⁻ jäh⁻ jee⁻ la⁻ hwa⁻.

28 He⁻ja⁻ ga⁻lla⁻ dsa⁻ he⁻ hih⁻ ha⁻ koo⁻ jiih⁻ juuh⁻ jmi⁻ jee⁻ ja⁻. Ma⁻ ga⁻jëëy⁻ jee⁻ ja⁻, juuh⁻ gyii⁻gya⁻ jñii⁻ metro. Miih⁻ ga⁻ ta⁻ cha⁻në⁻ ga⁻jëëy⁻ ka⁻läh⁻. Jee⁻ ja⁻ juuh⁻ gyii⁻gyii⁻ metro ba⁻.

29 Goyh⁻ lla⁻ñu⁻ barco ja⁻ kya^{ah} ku⁻. He⁻ja⁻ ga⁻jyooy⁻ kye⁻ mi⁻ñe⁻ hii⁻ he⁻ hii⁻ ta⁻ ka⁻luu⁻ barco, he⁻ jmee⁻ hii⁻ ti⁻ barco. Peer⁻ ma⁻ hnøoy⁻ wa⁻ra⁻ jäh⁻ kih⁻ na⁻ ga⁻jah⁻ ba⁻ ma⁻jnä⁻.

30 Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ kooh⁻ barco ja⁻, hnøoy⁻ ma⁻ jñaa⁻ neh⁻ barco, he⁻ja⁻ ga⁻løoy⁻ jyooy⁻ na⁻moo⁻, ga⁻jmeey⁻ lä⁻koh⁻ he⁻ jyooy⁻ ñe⁻ hlääh⁻ he⁻ hii⁻ ta⁻ cha⁻në⁻ barco.

31 He⁻ja⁻ ga⁻jmeeh⁻ Paa⁻ juu⁻ kih⁻ j^{uu} hløø⁻ hi⁻ kih⁻ hløø⁻ ka⁻läh⁻, ga⁻jäyh⁻:

—Cher⁻mah⁻ sa⁻ ga⁻jä⁻ dsa⁻ na⁻ neh⁻ barco la⁻, sa⁻ lä⁻äh⁻ hnäh⁻.

32 He⁻ja⁻ ga⁻hnä⁻ hløø⁻ he⁻ hii⁻ he⁻ kya^{ah} ma⁻ jyooy⁻ na⁻moo⁻ ja⁻. Ga⁻kway⁻ jwë⁻ ga⁻toh⁻ cha⁻jmi⁻.

33 Ma⁻ngoo⁻ ga⁻jnä⁻, ga⁻jmeey⁻ Paa⁻ mada⁻ wa⁻ kuh⁻ dsa⁻, ga⁻jäyh⁻:

—Na⁻ ma⁻ tē⁻ gya⁻kye⁻ jmi⁻ tøøh⁻ jne⁻ neh⁻ barco la⁻, jøø⁻ jne⁻ ha⁻ lä⁻ le⁻, na⁻ juu⁻ jne⁻ hoo⁻, sa⁻ cha⁻ ma⁻kihn⁻ ni⁻ miih⁻.

34 He⁻ja⁻ na⁻ chuun⁻ kya^{ah} hnäh⁻ kuh⁻hi⁻ hnäh⁻ miih⁻ mah⁻ tēeh⁻ hnäh⁻ be⁻. Lä⁻jëë⁻ jne⁻ lla⁻nøø⁻ ba⁻ jne⁻ llu⁻, ni⁻ koo⁻ jñu⁻ lle⁻ jne⁻ sa⁻ hee⁻.

35 Ma⁻ngëë⁻ ma⁻jäyh⁻ lä⁻ja⁻, ga⁻kay⁻ koo⁻ he⁻ñiih⁻ ga⁻kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio to⁻lo⁻ nē⁻ jee⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻kya^{ayh} hi⁻ ga⁻llaay⁻ he⁻ñiih⁻ ja⁻, mah⁻ ga⁻løoy⁻ kuyh⁻.

36 Ja⁻ga⁻ ga⁻nøh⁻ dsë⁻ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ he⁻, ga⁻taayh⁻ ga⁻kuyh⁻ ka⁻läh⁻.

37 Jee⁻ lä⁻jëë⁻ jnääh⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁻ neh⁻ barco ja⁻ ma⁻ tee⁻ to⁻ hña⁻lä⁻ dsë⁻ to⁻ lo⁻gyaa⁻ dsë⁻ gyeë⁻ jñee⁻ dsa⁻.

38 Ma⁻la⁻ ma⁻kuyh⁻ lä⁻jiih⁻ ga⁻këëy⁻, ja⁻ga⁻ ga⁻jwäy⁻ lä⁻jë⁻ trigo kiyh⁻ cha⁻jmi⁻ mah⁻ ma⁻ jwää⁻ ga⁻miih⁻ barco.

Ga⁻hee⁻ go⁻te⁻ barco

39 Ma⁻ ga⁻jnä⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ chaa⁻ hi⁻ ma⁻ kyuu⁻ heh⁻ hwa⁻ ja⁻. Ga⁻jëëy⁻ koo⁻ gooh⁻ jmi⁻ñeeh⁻ he⁻ hä⁻ jee⁻ hwa⁻. He⁻ja⁻ ga⁻jmeey⁻ h^{uu}dsë⁻ ma⁻ tooyh⁻ barco ta⁻ ja⁻, cher⁻mah⁻ ga⁻la⁻.

40 Ga⁻hnäy⁻ hii⁻ he⁻ ma⁻ na⁻kyaa⁻ ñe⁻ hlääh⁻ he⁻ kya^{ah} hii⁻ ti⁻ barco, ga⁻kway⁻ jwë⁻ ga⁻toh⁻ cha⁻jmi⁻. Ja⁻ga⁻ ga⁻chih⁻ he⁻ kya^{ah} jiiyh⁻ barco hi⁻ ga⁻chooyh⁻ hmiih⁻ kih⁻ barco he⁻ na⁻kyaa⁻ hma⁻dsë⁻ he⁻ chih⁻ ta⁻ cha⁻në⁻. Ja⁻ga⁻ ngoo⁻ barco ko⁻chih⁻ ta⁻ jee⁻ jnä⁻ nē⁻ dsoo⁻.

41 Ga⁻lä⁻hnøø⁻ ga⁻ ma⁻ lloo⁻ barco, ga⁻lla⁻lle⁻ jee⁻ mi⁻sii⁻ neh⁻ jmi⁻. Jee⁻ ja⁻ ga⁻hoo⁻ ta⁻ mi⁻lle⁻ barco, mah⁻ ga⁻jä⁻ koo⁻ hwëh⁻. Jee⁻ na⁻hoo⁻ ja⁻ ga⁻jnoh⁻ jmi⁻ ta⁻ ka⁻luu⁻. Kya^{ah} be⁻ kih⁻ jmi⁻ ja⁻ ga⁻hee⁻ go⁻te⁻.

42 He⁻ja⁻ hnøø⁻ hløø⁻ he⁻ ma⁻ jngiiyh⁻ kih⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ ää⁻ dsoo⁻ hi⁻ ma⁻ jääy⁻ he⁻ mah⁻ sa⁻ kyuu⁻ nē⁻ jmi⁻.

43 Pero sa⁻ ga⁻ kwa⁻ jwë⁻ j^{uu}y ma⁻ juu⁻ dsa⁻ he⁻ kih⁻ he⁻ hnø⁻y' lääy⁻ Paa'. He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ mada⁻ to⁻ nē⁻ kih⁻ hi⁻ lih⁻ gii⁻ jmi⁻ wa⁻ jwääy⁻ hñiiy⁻ cha⁻ jmi⁻ lä⁻ jiih⁻ tēy⁻h⁻ hwa⁻ kii⁻.

44 Ja⁻ ga⁻ ga⁻ siyh⁻ hi⁻ sa⁻ lih⁻ gii⁻ jmi⁻:

—Kye⁻ hnäh⁻ jwi⁻ hma⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ he⁻ ga⁻ na⁻ he⁻ jmä⁻ kyah⁻ hnäh⁻ kih⁻ barco na⁻, mah⁻ tēh⁻ hnäh⁻ hwa⁻ kii⁻ —ga⁻ jäh⁻.

Lä⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻ tēh⁻ lä⁻ jē⁻ jnä⁻h⁻ hwa⁻ kii⁻.

28

Lä⁻ la⁻ ga⁻ la⁻ ma⁻ hä⁻ Paa⁻ hwa⁻ Malta

1 Ma⁻ ga⁻ tēh⁻ jnä⁻h⁻ nē⁻ hwa⁻ ja⁻, ja⁻ ga⁻ lä⁻ nē⁻ jnä⁻h⁻, hwa⁻ he⁻ hä⁻ jee⁻ jmi⁻ ñeeh⁻ ja⁻, chee⁻ Malta.

2 Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tä⁻h⁻ jee⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ llu⁻ dsēy⁻ kya⁻h⁻ jnä⁻h⁻. Ma⁻ hii⁻ jma⁻ hi⁻ gy⁻u⁻ ka⁻ lä⁻h⁻ he⁻ ja⁻ ga⁻ jee⁻h⁻ dsa⁻ he⁻ je⁻, ga⁻ tēy⁻h⁻ jnä⁻h⁻ mah⁻ lloo⁻h⁻ jnä⁻h⁻ je⁻.

3 He⁻ ja⁻ ga⁻ lø⁻ Paa⁻ j^{uu}h⁻ si⁻hma⁻ kii⁻ he⁻ ga⁻ tooy⁻h⁻ cha⁻ je⁻. Jee⁻ ja⁻ ya⁻ hē⁻ jaa⁻ mi⁻h⁻ hi⁻ ky⁻u⁻ kih⁻ je⁻. Lä⁻ cha⁻h⁻ ja⁻ ga⁻ kya⁻ay⁻ goo⁻ Paa⁻.

4 Ma⁻ ga⁻ jē⁻ dsa⁻ cha⁻ jee⁻ ja⁻, lle⁻ mi⁻h⁻ goo⁻ Paa⁻, ga⁻ jäh⁻ si⁻yh⁻ dsa⁻ kya⁻ay⁻:

—Dsoo⁻ ba⁻ dsa⁻ ñ⁻u⁻h⁻ na⁻ ä⁻ hii⁻. Ma⁻ ke⁻ ma⁻ lä⁻ay⁻ kih⁻ jmi⁻ ñeeh⁻, ma⁻ ra⁻ he⁻ ma⁻ nø⁻ ba⁻ ta⁻ kiy⁻h⁻.

5 Na⁻ ma⁻ hii⁻ ga⁻ kyah⁻ Paa⁻ goo⁻ mah⁻ ga⁻ tah⁻ mi⁻h⁻ he⁻ cha⁻ je⁻. Ni⁻ mi⁻h⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ kiy⁻h⁻.

6 Lä⁻ jē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tä⁻h⁻ jee⁻ ja⁻ ma⁻ jø⁻y⁻ gyoo⁻ goo⁻ Paa⁻ hi⁻ ma⁻ jmeey⁻ hu⁻dsē⁻ juuy⁻ na⁻ ga⁻ juh⁻. Ma⁻ ga⁻ lä⁻ hii⁻ jēy⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ ni⁻ mi⁻h⁻, ga⁻ lä⁻ sii⁻ hu⁻dsē⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻. Ma⁻ jäh⁻: “Go⁻ Dio ba⁻ na⁻.”

7 Jäh⁻ ba⁻ jee⁻ täy⁻h⁻ ja⁻, kye⁻ koo⁻ jwi⁻ hwa⁻ kih⁻ Publio hi⁻ ma⁻ laa⁻ ta⁻ kih⁻ hwa⁻ he⁻ hä⁻ jee⁻ jmi⁻ ñeeh⁻ ja⁻. Hi⁻ he⁻ ga⁻ heeh⁻ jnä⁻h⁻ llu⁻ ta⁻ ko⁻ jiih⁻ ga⁻ tooh⁻ jnä⁻h⁻ hnē⁻ jmi⁻ jee⁻ ja⁻.

8 Jee⁻ ja⁻ ma⁻ kya⁻ jmi⁻ Publio, ma⁻ dsaah⁻ lli⁻ hi⁻ ma⁻ dsaay⁻h⁻ ta⁻ kya⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ he⁻ Paa⁻ na⁻ jēy⁻ hi⁻ dsaah⁻ he⁻. Hi⁻ ga⁻ ngii⁻ Paa⁻ kih⁻ Dio he⁻ hlää⁻ dsa⁻ he⁻. Ma⁻ ngē⁻ ma⁻ ngii⁻ kih⁻ Dio,

ga⁻ kyey⁻ gooy⁻ nē⁻ kih⁻ hi⁻ dsaah⁻ he⁻ mah⁻ ga⁻ mi⁻ hlää⁻.

9 Ma⁻ ngē⁻ ma⁻ jä⁻ kih⁻ jmi⁻ Publio he⁻, ya⁻ nä⁻ jñah⁻ dsa⁻ dsaah⁻ hi⁻ cha⁻ hwa⁻ ja⁻. Lä⁻ jē⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻ jä⁻ kih⁻.

10 Ha⁻ koh⁻ llu⁻ sa⁻ ga⁻ jmeey⁻ kya⁻ jnä⁻h⁻ ta⁻ ko⁻ jiih⁻ ga⁻ tooh⁻ jnä⁻h⁻ kya⁻h⁻ dsa⁻ he⁻. Hi⁻ ma⁻ ga⁻ tē⁻ jmi⁻ ga⁻ tooh⁻ jnä⁻h⁻ neh⁻ barco, ga⁻ kwēy⁻h⁻ jnä⁻h⁻ cha⁻ mi⁻h⁻ he⁻ jmee⁻ bi⁻ cha⁻ jwē⁻.

Ga⁻ lloo⁻ Paa⁻ jw⁻ Roma

11 Uu⁻ sih⁻ ga⁻ tooh⁻ jnä⁻h⁻ kih⁻ dsa⁻ he⁻. Jee⁻ ja⁻ ma⁻ hii⁻ koo⁻ barco he⁻ ga⁻ jä⁻ ta⁻ ko⁻ jiih⁻ dsa⁻ ngē⁻ jii⁻ gy⁻u⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ tooh⁻ jnä⁻h⁻ neh⁻ barco he⁻ ja⁻ ta⁻ Ale⁻ jandria. Dsoh⁻ barco ja⁻, ma⁻ cha⁻ uu⁻ dio hi⁻ na⁻ laa⁻ ka⁻h⁻ dsa⁻. Jaa⁻ he⁻ chee⁻ Cástor, hi⁻ jñah⁻ he⁻ chee⁻ Pólux.

12 Ga⁻ lla⁻ nø⁻ jnä⁻h⁻ jw⁻ Siracusa jee⁻ hii⁻ barco. Jee⁻ ja⁻ ga⁻ tooh⁻ jnä⁻h⁻ hnē⁻ jmi⁻.

13 Ga⁻ hwē⁻ jnä⁻h⁻ jee⁻ ja⁻, ngoo⁻ barco lä⁻ hä⁻ hwa⁻ ja⁻, lä⁻ jiih⁻ ga⁻ tē⁻ jnä⁻h⁻ jw⁻ Regio. Jyoh⁻ ka⁻ lä⁻h⁻ jmi⁻ ma⁻ hii⁻ lle⁻ he⁻ gwa⁻ ta⁻ kye⁻. Jee⁻ ga⁻ tē⁻ to⁻ jmi⁻, ja⁻ ga⁻ lla⁻ nø⁻ jnä⁻h⁻ jw⁻ Puteoli.

14 Jee⁻ ja⁻ ga⁻ jee⁻ jnä⁻h⁻ ø⁻h⁻ jne⁻ hi⁻ ga⁻ tē⁻ jnä⁻h⁻ ta⁻ kih⁻. Ga⁻ jä⁻ jnä⁻h⁻ kya⁻ay⁻ koo⁻ seman⁻. Ja⁻ ga⁻ ga⁻ nø⁻ jnä⁻h⁻ ta⁻ Roma.

15 Ma⁻ ga⁻ nuu⁻ ø⁻h⁻ jne⁻ hi⁻ ma⁻ tä⁻h⁻ Roma he⁻ ga⁻ nø⁻ jnä⁻h⁻ ta⁻ ja⁻, ya⁻ näy⁻ ga⁻ mi⁻ jeey⁻ jnä⁻h⁻ jw⁻ Foro Apio hi⁻ ko⁻ llaa⁻ ya⁻ jø⁻ jiih⁻ Tres Taberna. Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ jē⁻ Paa⁻ ø⁻h⁻ jne⁻ he⁻, ga⁻ kway⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio, ga⁻ nø⁻h⁻ dsēy⁻ jwē⁻te.

16 Ma⁻ ga⁻ lla⁻ nø⁻ jnä⁻h⁻ Roma ja⁻, ga⁻ ngē⁻ j^{uu} hlø⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ jäy⁻ he⁻ goo⁻ hlø⁻ kya⁻ rey to⁻ nē⁻. Pero ga⁻ kway⁻ jwē⁻ kih⁻ Paa⁻ he⁻ ga⁻ gyay⁻ ta⁻ jee⁻ jyoh⁻ ba⁻ kya⁻h⁻ jaa⁻ hlø⁻ hi⁻ ma⁻ häy⁻.

Ga⁻ kwa⁻ Paa⁻ juu⁻ kih⁻ Jesús jw⁻ Roma

17 Ma⁻hya⁻ hnē⁻ jmi⁻ gya⁻ Paa⁻ jee⁻ ja⁻, ga⁻ cheey⁻ juu⁻ wa⁻ ya⁻ nä⁻ lä⁻ jē⁻ dsa⁻ ka⁻h⁻ kya⁻ judiu⁻ hi⁻ cha⁻ Roma ja⁻. Ma⁻ ga⁻ ngē⁻ lä⁻ jē⁻ hi⁻ he⁻, ga⁻ jäh⁻ Paa⁻ si⁻yh⁻:

—Øøhn¹, sa⁺ cha⁻ he⁻ ga⁺jmeē¹ jnä⁺
ni⁺ miih⁻ kih¹ judiu dsa⁻goon⁻, ni⁺ sa⁺
ma⁻jmeen¹ ta⁺ koo⁺ he⁻ tēē¹ jmeē⁻ dsa⁻
ma⁻gyuh⁻ jnän⁻. Sa⁺ cha⁻ he⁻ kih¹
ga⁺saayh¹ jnä⁺ Jerusalén mah¹ ga⁺ngēēy¹
jnä⁺ kih¹ dsa⁻ romano.

18 Hi⁺ ga⁻ka¹ dsa⁻ta⁺ he⁺ ju⁺dsoo⁺ kin⁺.
Pero ni⁺ miih⁻ sa⁺ ga⁺jnøøyh¹ he⁻ kih¹ ma⁺
jngēēyh¹ jnä⁺, he⁻ja⁻ hnøøy¹ ma⁺ lääy¹ jnä⁺.

19 Pero sa⁻ ga⁻tih¹ dsē¹ judiu hi⁻ ma⁺läa¹ ta⁺
jee⁺ ja⁻. Kih¹ he⁻ja⁻ ba⁺ ga⁻la¹ bi¹ ga⁻ngiin⁻
he⁻ mi⁻ee⁺ rey to⁻nē¹ juu¹ kin⁺. Ja⁺ he⁻
ma⁻jan⁻ mah¹ hniin⁻ kih¹ dsa⁻goon⁻.

20 He⁻ja⁻ ba⁺ na⁻ ma⁻tēehn⁻ hnäh⁺ mah¹
lä⁻kyuun⁻ hnäh⁺ hi⁺ mah¹ jwēehn⁻ hnäh⁺
ha⁻ lä⁻ la¹ juu¹ kin⁺. Kih¹ o⁻jøh⁺ dsē⁻ he⁻
ma⁻cha⁻ jnän⁻ dsa⁻ Israel he⁻ja⁻ ba⁺ na⁻
chehn¹ na⁻llen⁻ caden⁻ la⁻.

21 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ dsa⁻kaah⁺ he⁺:

—Ni⁺ koo⁻ je⁻ kih¹ hi⁻ cha⁻ judea sa⁺
ma⁻heeh⁺ jnääh¹ he⁻ jmeeh⁻ juu¹ ha⁻ lä⁺
dsa⁻ngēeh⁺ hne⁻. Hi⁺ ni⁺ jaa⁻ øøh¹ jne⁺ hi⁻
cha⁻ jee⁺ oo⁺ sa⁺ ma⁻ja⁻ hi⁻ hni⁻ kyah¹ ni⁺
he⁻ hlēēyh⁺ wi⁺ kyah¹.

22 Pero hnøø⁻ jnääh¹ jwah¹ ha⁻ lä⁺ la¹
juu¹ kyah¹, jēeh⁺ lä⁻kaa⁻ ba⁺ ma⁻nuu⁻ jnääh¹
hlēēh⁺ dsa⁻ wi⁺ kih¹ hi⁻ ma⁻taah⁻ jwē⁺
hmēē⁺ na⁻.

23 He⁻ja⁻ ga⁻taah⁻ dsa⁻ he⁺ juu¹ kwee⁻
koo⁻ jmi⁺ he⁻ ya⁻nääy⁺ ya⁻llay⁻ juu¹
ka⁻läh⁺ kyaah⁺ Paa⁺. Ma⁺ ga⁻lloo¹ jmi⁺ ja⁻,
ya⁻näa¹ jwēē⁺ dsa⁻ jee⁺ ma⁺ gya¹ Paa⁺. Ti⁻h⁻
go⁻te⁻ ga⁻løø¹ Paa⁺ hlēēh⁺, lä⁻ji⁻h¹ ga⁻nuu⁻,
ga⁻hlēēyh⁺ ha⁻ lä⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih¹.
Ga⁻hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁺ heeh⁺ dsa⁻ kih¹
Jesús. Ga⁻hlēēyh⁺ kih¹ Jesús lä⁻koh⁺ jäh⁺ ley
kih¹ Moisé hi⁻ lä⁻koh⁺ ga⁻jäh⁺ hi⁻ ga⁻ngēē¹
juu¹ kih¹ Dio.

24 Ko⁻llaa⁺ ga⁻heeh⁻ he⁻ ga⁻jäh⁺ Paa⁺ hi⁻
ko⁻llaa⁺ sa⁻ ga⁻lä⁻heē⁺.

25 Sa⁺ ga⁻hi⁺ koo⁻ juu¹ kiyh¹ jee⁺ lä⁻jēēy⁺.
He⁻ja⁻ ga⁻hlēēh¹ Paa⁺ dsa⁻ he⁺ ja⁻ga⁻
hwēēy⁻ jee⁺ ja⁻, ga⁻siyh⁺:

—Llu¹ go⁻te⁻ ga⁻hlēēh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii¹
lä⁺ ma⁺ ga⁻mi⁻jnäy⁻ juu¹ la⁻ kih¹ Isaía hi⁻
ga⁻ngēē¹ juu¹ kih¹ Dio kih¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻
jnän⁻. Ga⁻jäyh⁺:

26 Gwa⁻ jee⁺ jwi⁻ oo⁺, go⁻chi⁻h¹ dsa⁻ oo⁺:
Ma⁺ke⁺ nuuh⁻ hnäh⁺, sa⁺ lä⁻ngēeh⁺ hnäh⁺,

ma⁺ke⁺ jēeh⁺ hnäh⁺ sa⁺ lä⁻jnä⁺ kyah¹ hnäh⁺.

27 Jēeh⁺ ma⁻na⁻jlē⁻ hu⁻dsē⁻ kih¹ dsa⁻ oo⁺,
ma⁻na⁻jnē⁻ to⁻gway⁺, ma⁻na⁻løø⁻
mi⁻nēy⁺,

mah¹ sa⁺ lä⁻jnä⁺ kiyh¹, ni⁺ sa⁺ lä⁻nuuh⁺ kiyh¹
ni⁺ sa⁺ lä⁻ngēēy⁺.

Lä⁻ja⁻ mo⁻so⁺ dsa⁻jēēyh⁻ kyaah⁺ jnä⁺, mah¹
lää⁺ jnih⁺.

28 Hnoon¹ lä⁻ñeh⁺ hnäh⁺, na¹ ta⁺ cha⁻nē¹
lloo⁻ juu¹ kih¹ Dio kih¹ hi⁻ sa⁺ läa¹ judiu. Hi⁻
he⁺ ba⁺ heeh⁻ juu¹ la⁻ mah¹ lääy⁺.

29 Ma⁺ ga⁻dsaa¹ juu¹ he⁻ ma⁺ hlēēh⁺ Paa⁺,
ga⁻hwēē⁻ ba⁺ judiu jee⁺ ma⁺ tääyh⁺ ja⁻. Peer⁺
cha⁻miih⁻ juu¹ ti⁻chooy⁺ jee⁺ ga⁻näay⁺ kiyh¹.

30 Hne¹ hlääh⁻ ba⁺ ga⁻gya⁻ Paa⁺ to⁺ ji⁻ñe⁻
na⁻hñaa¹. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ heeyh⁻ lä⁻jēē⁺ hi⁻ ma⁺
dsa⁻näa¹ dsa⁻jēēy⁺.

31 Ma⁺ cha⁻ ba⁺ jwē¹ kiyh¹, he⁻ ma⁺ kway⁺
juu¹ ha⁻ lä⁻ jää⁻ Dio dsa⁻ lä⁻hih⁺ kih¹ hi⁻
ma⁺ hlēēyh⁻ dsa⁻ kih¹ Jesucristo Dsa⁻jøøh¹
jnän⁻. Ni⁺ koo⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ ma⁺jmeē⁺ jwi⁻h¹
kiyh¹.

Romanos

Juu' la- ga-sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Roma

1 Jnä' Paa' jmeen' ta' kih' Jesu-
cristo, na-hñaan' laan' apótol, lä-ja-
ma-na-llehn' kwan' ju'hmëe' kih' Dio.

2 Ga-bääh- Dio hñii' kyaah' dsa- kyaay'
hi- ga-ngëe' juu' kiyh' llo'joo' he- kway'
ju'hmëe' la-. Jee' ma-na-sii- juu' ja-, la-
na-jngii' go-te~.

3 Jee' na-sii- ja- jäh' ha- lä- jä- jooy',
he' ba' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ga-laay'
sa'ju- kih' David ma' ga-laay' dsa-
jmi-gyuu'.

4 Hi- kyaah' be' kih' Jmi-llë' Na-jngii'
ga-lä-jnä' laay' Joo' Dio, kih' he- ga-lä-jiyh'
jee' kih' hi- na-juu'.

5 Hi- ta-la- kyaah' Jesucristo ga-jmee' Dio
llu' dsë' kyaah' jnääh', ga-hñaay' jnääh' laa'
jnääh' apótol mah' kwa' jnääh' juu' kiyh'
lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu', mah' wa' lä-dsoo'
dsë' dsa- kih' Jesús hi- wa' mi-teh' dsa- juu'
kiyh', lä-ja- jmee' dsa- juuh- kiyh'.

6 Hi- jee' kih' lä-jëe' dsa- he' ma-laah'
hnäh' kwaat~, ma-na-teeh' hnäh' mah'
leeh' hnäh' kyaah' Jesucristo.

7 Siin' kyah' hnäh' hi- tääh' jwii- Roma.
Pero hnää' Dio hnäh' hi- na-teeh' hnäh'
mah' leeh' hnäh' hi- na-jngëe'.

Ngii'n' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngii'n'
kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' wa' kway'
he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' tii'
kyah' hnäh'.

8 To-në' kwan- ti'hmaah' kih' Dio
kwaat~ kyah' hnäh' lä-jëe' hnäh'. Kwan-
ti'hmaah' kiyh' ta-la- kih' Jesucristo, kih'
he- ma-nuu' dsa- lä-kaa- jmi-gyuu' he-
ma-heeh' hnäh' kih' Jesucristo.

9 Jmeen' ta' kih' Dio, lä-kaa- tuh-dsën'
kwan- ju'hmëe' kih' jooy', he-ja- Dio jmee'
dsoo' kin- he- lä- ma-dsooh- ja-ba' dsën'
hnäh' lä-jëe' jiih- ma' chuun' kyaayh'.

10 Chuun' kyaah' Dio mah' wa' jëen' che'
kway' jwë' kin- na' na-jëen' hnäh'.

11 Peer- hnoon' na-jëen' hnäh' na'kan'
miih- he- llu' he- kwa' Jmi-llë' kih' Dio
mah' lä-cha- cha-ga'miih- be' kyah' hnäh'.

12 Lä-ja- lä-cha- be' jnän' kwee- lä-llu'
he- ma-dsoo' hoh' hnäh' ja-ba' lä-koh'
jnä'.

13 Hnoon' lä-ngëeh' hnäh' øøhn', joh'
jiih- sa- ga-jmeen' huu'dsë- na-jëen' hnäh'
pero lä-jiyh' na' sa- hii- kwa' jä- kin- nñn'.
He- hnoon' lä-jnä' ta' kin- jee' kyah' hnäh'
lä-koo- ga-la' jee' kih' jee' lä-jëe' dsa- hi-
sa- laa' judiu.

14 Kih' griego hi- kih' hi- tääh' jee' jyoh'
uu' ga', hi- kih' hi- kyuuh- hi- kih' hi- sa-
kyuuh- ka-läh' na-laan' hmooh' na'kwan'
juu' kih' dsa- he'.

15 Lä-ja- ma-ra- he- hee' ba' dsën' nñn'
na'kwan' ju'hmëe' kyah' hnäh' hi- chaa-
Roma ka-läh'.

16 Sa- cha- la- o-hih- kin- kyaah' ju'hmëe'
la-. Juu' la- kye- be' kih' Dio mah' lää'
lä-jëe' hi- dsoo' dsë', la' kih' judiu to-në',
hi- ja-ba' lä-ja- la' kih' hi- sa- laa' judiu
ka-läh'.

17 Kyaah' juu' la- dsa-lä-jnä' ha- lä-
jmeë' Dio hwëe- dsa- lluu' cha'nëy'. La'
kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne' hi- hnøø' lä-
ma-dsoo' ja-ba' dsë- jne', lä-koo- na-sii-:
"Hi- lluu' he', kyaah' he- ma-dsoo' dsëy',
jmeë' chaa-."

Dsëe- dsoo' dsa- jmi-gyuu'

18 Ñë- ba' jne' lä- ga-të' jee' gya' Dio gwa'
he- ya-jëe' dsëy' kih' lä-jëe' he- sa- há' ta'
hi- lä-jëe- dso'kye- he- jmeë' dsa-. Jëeh' he-
hliih' ja- ha- kih' ju'dsoo'.

19 Jnä' hä' cha- he- kyaah' lä-kyuuh- dsa-
kih' Dio, jëeh' ma-mi-jnää- bih' jää'.

20 Ma-ke- sa- tëe' jne' jëen' Dio pero lä-
ma' ga-nøø' jmi-gyuu', ma-ra- he- lii- ba'
ha- lä- laay'. Kyaah' lä-jëe' he- ga-jmeey',
he-ja- jnä' hä' ba' chaa- Dio hi- lä-ja- cha-
tää' ba' be' kiyh'. He-ja- sa- le' jäh' dsa-:
"Sa- man- che' chaa- Dio".

21 Ma' ñë- bih' chaa- Dio, pero sa-
ga-jmäay' jøøh' lä- hnøø' kiyh', ni- sa-
ga-kway' ti'hmaah' kiyh'. He- ga-jmeë'
dsa- lä-ja- ga-hee' go-te~ huu'dsë- kih'

dsa-, ga-lä-hweh- dsëy', he-ja- ga-jlë-
go-te- huu-dsë- kiyh'.

22 He- jah' bih' cha- cha-miuh- huu-dsë-
llu' kiyh' pero cha-ga-miuh- taa- bih'.

23 Lla- he- ma' jmeey' juuh- kih' Dio
hi- sa- llaa- jmiuh' kih', ga-jmeey' juuh- kih'
heeh- kih' dsa- hi- dsa- juu', kih' ta-jah',
kih' jah' kye' goo- tii' hi- kih' jah' hi- sëeh-
hñii' hwa'.

24 He-ja- ga-kwa' Dio jwë' ngëey' hñiiy'
jmeey' he- ga- jyoh' he- hee' dsëy' lä-jiuh'
ga-heey' hñiiy' kaayh- dsa-kyaayh'.

25 Ga-be' dsa- ju'dsoo' kih' Dio mah'
ga-taayh' kyaah' juu' ta-juu'. Ga-jmeey'
juuh- kih' lä-jë- he- ga-jmee' Dio, lla- he-
ma' jmeey' juuh- kih' hi- ga-jmee' lä-jë- he-
cha-. Hi- he' he' Dio hi- na- jaa- lä-jë- joh'
jmiuh' cha-. Wa' la' lä-ja-.

26 He-ja- ga-kwa' Dio jwë' ngëey' hñiiy'
jmeey' lä-jë- he- lla- dsëy' he- la' o-hih-.
Lla- he- ma' jmee' dsa-më' lä-lle' kih',
ga-kaayh' dsa-më' dsa-kyaayh'.

27 Hi- ja- ba' lä-ja- ga-jmee' dsa-ñuuh-
ka-läh'. Sa- ga-jmeey' lä-lle' kih' kyaah'
dsa-më', ga-jmeey' ga-ngëe' jwëe' he-
ga- jyoh' he- hee' dsëy', kaayh- he' ba'
dsa-ñuuh- dsa-kyaayh'. He-ja- ba' ja' në'
kiyh' dso-jwii' lä- hnøø' kiyh' kyaah' jwë'
hliih' he- täayh' ja-.

28 Sa- ga-jmäa' kiyh' ma-lä-kyuuy' Dio,
he-ja- ga-kwa' Dio jwë', he- ga-hee' go-te'
huu-dsë- kiyh' mah' wa' jmeey' ga-juh-
lä-jë- he- sa- jmää' ta'.

29 Ma-ngëe' jwëe' jmeey- he- hliih', hi-
më' hi- ñuuh- hi- kaah- wa' hi- cha-
hi-, jmeey- hñaa- dsëy', hee' dsëy' liyh-
lä-jë- he- ga- cha-, sa- lluy' go-te', wii'
dsëy', jngëeyh- dsa-, hneey-, mi-gaay-
dsa-, hñaa- dsëy'.

30 Koo- he- sa- tih- dsëy' ba- lä-jë-, hlëeyh-
wii' kih' dsa-, sa- hnäay' Dio, sa- jii- kiyh'
he- jmeey- kih' jñah', jmääy- hñiiy' jøøh',
taayh' ngëe', hnooyh- ga- jyoh' he- hliih',
chaayh- kyaah' cho-jmiuy-.

31 Sa- hii- lä-ngëey', sa- mi-tey' juu' kiyh',
sa- hnäay' dsa-, sa- hnøøy' jëeyh' juu', sa-
lä-ñih' dsëy'.

32 Hi- ma-ke- ma-ñe- bih' he- lla' Dio ta'
kih' hi- jmee- lä-ja-, lle- kih' juuy', pero
dsa- he', sa- lee' kiyh' he- jmeey' lä-ja-,
hnøøy' mah' jmee' jñah' ka-läh'.

2

Kyaah' ju'dsoo' lla' Dio ta'

1 He-ja- sa- cha- le' jawah': "Sa-
dsëen- dsoo'", hne- hi- ka- kwaat- kih'
dsa-kyaah', wa- laah' he- laah' hne-. Kih'
he- kah- kwaat- kih' dsa-kyaah', he- bääh'
hñaa' ba' hne- ja-. Jëeh', ja-ba' he-
jawah' sa- llu', ja-ba' he- ja- jmeeh- hñaa'
ka-läh'.

2 Ne- ba' jne', Dio ngiih' kwaat- kih' hi-
jmeey- lä-ja- hi- lä-koo- la' ju'dsoo' kiyh'
llay' ta'.

3 Hne- hi- ka- kwaat- kih' dsa-kyaah'
mah' jmeeh- ba' hne- ka-läh' he- jawah' sa-
llu', ¿che' laah', sa- ka' Dio ju'dsoo' kyah'?

4 Ta- koo' ba' jmeeh- lä-koo- te' he- llu'
dsë' Dio kyaah' jne'. Ha- koh' sa- jøh- dsëy'
hi- cha-miuh- be' dsëy' kyaah' jne'. ¿Che' sa-
jëeh' he- tëeh- Dio hne- mah' wa' lä-dsaa-
miuh- hoh', he- ja- ba' ja- he- llu' dsëy'?

5 Peer- chaah- hne-, sa- hii- lä-dsaa-
miuh- hoh'. He- hnooh' he- ja-
cha-ga-miuh- he- wii' në' kyah' ba' ja-,
wa-ra- ga-lloo' jmiuh' ya-jëe' dsë' Dio, llay'
ta' kyaah' ju'dsoo'.

6 Ma-ja- mi-hmaah- Dio jñee' lä-jaa-
lä-jaa- lä-koo- te' he- ma-jmeey'.

7 Kih' lä-jëe' hi- sa- tii- jmee' he- llu',
kway' jwë' dsa-taah- täa' kyaayh', lä-llu'
he- hnooyh- ya-jwii', hi- hnooyh- ha- lä-
jee' jmää' Dio jøøyh', hi- hnooyh- ha- lä-
jwë' jee' sa- juuy'.

8 Pero ja- ya-jëe' dsë' Dio wa-ra-
ga-lä-lleey' kyaah' dsa- hi- chaah-, kih' hi-
sa- jmee' he' kih' ju'dsoo', mah' jmee' gyih'
he' kih' he- hliih' ba'.

9 Kih' lä-jëe' hi- jmee' he- hliih', ja-
na-ku' na-ngii' he- wii' në' kiyh', to-në' ja-
kih' hi- laa' judiu hi- ja-ba' lä-ja- ja- kih' hi-
sa- laa' judiu ka-läh'.

10 Pero lä-jëe' hi- jmee' he- llu', tëey'
ya-jwii' hi- jmää' Dio jøøyh' hi- hii' tii' kiyh'.
To-në' kih' hi- laa' judiu, ja-ga- tëe' hi- sa-
laa' judiu.

11 Jëeh', Dio kwee- ba' hnäy' lä' jëë' dsa-.

12 Lä' jëë' hi- jmee' dso'kye-, ma' ke' sa' na' jnäy' kyaah' ley kih' Moisé, ja- ba' lä' ja- juuy' go- te-, pero ja' kih' he- sa' ga' mi- tey' ley ja-. Hi- lä' jëë' hi- na' jnäy' kyaah' ley, cher' mah' ma- jmeey' dso'kye-, ja- ba' ley ja- ka' kwaat- kiyh'.

13 Ja' kih' he- ma- nuuy' ley ja-, he- ja- lluu' dsa- cha' nē' Dio. Lä' jëë' hi- mi- te' ley, hi- he' ba' hwëë' lluu'.

14 Dsa- hi- sa' laa' judiu, sa' cha- ley kiyh', pero cher' mah' mi- tey' ley kih' Moisé, ko- ja- ga- lä' chaa- bih', he' ba' hñiiy' laay' lä' koo- ley, ma' ke' sa' kyuyh- ley.

15 Kyaah' he- jmee' dsa- he' lä' ja-, la' lä' koo- he- na- sii- ley neh' tuh- dsëy'. He- ja- huusdse- kih' hñii' bih' jmee' dsoo', cher' mah' jmeey' he- llu' hi' cher' mah' jmeey' he- hlih' hñii' kiyh'.

16 Jmii' he- lla' Dio ta' kyaah' jooy' Jesu- cristo, lä' jnä' lä' jë' huusdse- he- jmee- jne' jee' na- hmää'. Lä' ja- la' ju' hmëë' kih' Dio he- kwan'.

Dsa- judiu kyaah' ley kih' Moisé

17 Na' cha- koo- he- jwëëhn- hne- hi- laa' dsa- judiu, hne- hi- kye- o- jøh- dsë- kih' ley kih' Moisé hi' jmääh- hñaa' jøøh' kih' he- jawah' Dio kyaah' hne-.

18 Ma- ñeh' ba' hne- ha- lä' hnøø' Dio, hi- ma- mi- tēēh' ba' hne- ley, he- ja- ma- ñeh' ba' hne-, hee- ja- he- nää- he- llu'.

19 Hi' leh' jääh' dsa- tuu', laah'. Hi' leh' chooh' je- kih' hi- ga- nää' jee' na- hoo-, laah'.

20 Hi' leh' mi' tēēh' jñah' hi- sa' kyuyh- hi- laah' ta- jwoh' kyaah' chih- pih', laah', kih' he- ma- cha- ley he- la' ju' dsoo' jmah' he- jmee' kyuyh- cha- miih-.

21 Hne- hi- mi- tēē- jñah', ¿he- la' sa' mi- tēēh' da' hne- hñaa' jää'? Hne- jawah', sa' llu' he- hëë- dsa-, mah' hëēh- ba' hne-.

22 Hi' jawah' sa' llu' kyaah' jne' jñah' dsa- mē', mah' kyaah' ba' hne- jñah'. Hne- hi- na- høøh' kih' hi- sa' laa' Dio, mah' hñiih- ba' hne- kuu' he- cha- neh' gwah- kiyh'.

23 Peer- taah' hne-, kih' he- cha- ley kyaah'. ¿Che' sa' jëeh' ma- jmääh- ta- koo' Dio, kih' he- sa' ma- mi- teh' ley na-?

24 Lä' la- na- sii- juu' kih' Dio: "Dsa- hi- sa' laa' judiu mi- kwah' jmii- kih' Dio, dsoo' kyaah' hnäh' dsa- judiu."

25 Dsoo' ba' kyeë' miih- he- ga- wih' jmi- ngo' kyaah', cher' mah' mi- teh' ley. Pero cher' mah' sa' mi- teh' ley, laah' lä' koo- jaa- wa' hi- cha- hi- dsa- hi- sa' ga- wih' jmi- ngo' kih'.

26 Hi' lä' ja-, jaa- dsa- hi- sa' ga- wih' jmi- ngo' kih', cher' mah' mi- tey' lä' jë- mada' lä' koo- jäh' ley kih' Moisé, laay' lä' koo- jaa- hi- ga- wih' jmi- ngo' kih'.

27 He- ja-, jaa- dsa- hi- sa' ga- wih' jmi- ngo' kih', cher' mah' mi- tey' ley, hi- he' ka' ju' dsoo' kyaah', kih' he- sa' ma- mi- teh' ley ma' ke' ga- wih' jmi- ngo' kyaah' hi' na' jnääh' nē' ley kih' Moisé.

28 Sa' jmää' kih' dsa- judiu he- koo- laay' judiu. Hi' ni- sa' jmää' kih' dsa-, he- koo- ga- wih' jmi- ngo' kiyh'.

29 Sa' la' lä' ja-. Hi- ma- ra- hi- dsoo' laa' judiu, hnaayh- Dio lä' kaa- tuh- dsëy'. Hi- ma- ra- hi- dsoo' ga- wih' jmi- ngo' kih', ja- ta' ga- wih' ja-, Jmi- lle' Na- jngii' ba' ga' mi- sii' tuh- dsëy'. He- ja- sa' ja' lä' koo- la' mada' kih' ley. Kih' hi- he' ba' hlëeh' Dio llu' ma' ke' dsa- sa' jmee' lä' ja-.

3

1 ¿Che' cha- he- jmää' ga' miih- kih' dsa- hi- laa' judiu, o che' jmää' ga' kiyh', he- ga- wih' jmi- ngo' kiyh'?

2 Cha- miih- ga' cha- he- jmää' ta' kiyh'. To- nē' he- kyeë' kih' jee' lä' jë-, he- ma- na- hä' gooy- juu' kih' Dio.

3 Ha- ga- cher' mah' ko- llaa' dsa- he', sa' ma- dsoo' dsëy'. ¿Che' kih' he- ja-, jmee' mo- so- mi- te' Dio juu' kih'?

4 Ni' miih- sa' la' lä' ja-. Juu' kih' Dio ba' la' dsoo', ma' ke' lä' jëë- dsa- ta- juu'. Lä' koo- jäh' jee' na- sii-:

Kyaah' ju' dsoo' kyaah' lä' jnä' he- laah' lluu'. Hi' hne- ba' leh- wa- ra- ga- kay' ju' dsoo' kyaah'.

5 Cher' mah' kyaah' he- jmee- jne' he- hlih', jiih- juu', lluu' ba' Dio, la' lä' koo- he- kwan- be' kiyh' kyaah' he- hlih' he- jmeen-. He- ja- ¿ché' le' jahn', jmee'

Dio hñaa- dsè' wa'ra- ga'cheey' he- wii' nè' jnän? (Hlëehn- lä'koh' hlëeh- dsa- jmi-gyuu- ba'.)

6 Ni- miih- sa- le' jäh' jne' lä'ja-. Cher'mah' lä'ja- la', ha- lä- le' lla' Dio ta' kih' dsa- jmi-gyuu-.

7 Ha- ga- cher'mah' ga-mi-jnään' la' dsoo' cha-ga-miih- juu' kih' Dio kyaah' he- ta-juun' mah' lä'li- laay' jøøh' cha-ga-miih-, ¿che' le' jwahn- he-la' kay' ju'dsoo' kin- lä'koq- jaa- hi- jmee' dso'kye-?

8 ¿He-la' sa- jmee' jne' cha-ga-miih- he- hlih' mah' jä- cha-ga-miih- he-llu'? Lä'ja- mi-kwah' dsa- jne', jäh' ko-llaa' dsa-, jne' ba' na- kwa- jne' juu' lä'na-. Hi- hlëeh- lä'na- sooh- kiyh' dsooy' kyaah' dso'jwii'.

Ga-lä-jëe' jne' na-bäähn- cha'nè' Dio

9 Ha- lä'ja-. ¿Che' lluu' ga' jnääh' judiu lä'koh' ga' hi- sa- laa' judiu? Ni- miih- sa- la' lä'ja-. Jnä' ma-jwahn' lä'jëe- ba' jne' jøø- he- hlih' jnän- lä'kye- hi- laa' judiu kyaah' hi- sa- laa' judiu.

10 Lä'koq- jäh' jee' na-sii- juu' kih' Dio: Sa- chaa- hi- lluu' chaa-, ni- wa'ra- jaa- ga'.

11 Sa- chaa- ni- jaa- hi- ngëe', sa- chaa- hi- hnaah- Dio.

12 Lä'jëe- ba' ma-kah- jwë', lä'jëe- ba' mo'so- jmää' ni- miih-.

Sa- chaa- hi- jmee- he- llu', ni- wa'ra- jaa- ga' chaa-.

13 Tu- tu-luuy' la' lä'koq- to-høø- na-na', peer- mi-gaay- dsa- kyaah' juu' kiyh', venen kih' miih- haa' neh- to-hooy'.

14 Juu' he- hwëe- hooy', hwëe- dso'jwii' jmah', kyaah' juu' hlih' he- sa- tøøhn' ta'.

15 Peer- hñuuy', na' ba' koh' jngëeyh- dsa-.

16 Wa' he- cha- he- ba' dsa-hee' jee' ga-näay'.

17 Sa- kyuyh- ha- lä- jwë' jee' dsa-taayh' ti'.

18 Ni- miih- sa- gayh- Dio.

19 Ma-ñe' jne' lä'jë- he- hlëeh- ley, la' kih' hi- na'jnää' kyaah' ley mah' mo'so- cha- ga' he- mo- jäh' jne'. Ga-lä-jëe- ba' dsa- jmi-gyuu- jä' na-bääh- cha'nè' Dio.

20 He-ja- ni- jaa- dsa- sa- hwëe- lluu' cha'nè' Dio kyaah' he- mi-tey' ley. Kyaah' ley ga-lä-kyuuh- jne' ha- lä- la' dso'kye-.

Kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio lää' jne'

21 Pero na' ma-lä-jnä' ha- lä- jmää' Dio lluu' dsa-, pero ja' kyaah' ley. Ja-ba' lä'ja- jäh' ley hi- ja-ba' lä'ja- ga-jäh' lä'jëe- hi- ga-ngëe' juu' kih' Dio llo'joo'.

22 Dio jmää' lluu' ga-lä'jëe- ba' dsa- cher'mah' ga-jmeey' dsoo' dsëy' kih' Jesu-cristo. Kwee- ba' laa' lä'jëe- dsa- kih' Dio,

23 jëeh' lä'jëe- ba' dsa- ma-jmee' dso'kye-, ni- ko-hi-pih' sa- na'jnääy' ya'jwii' kih' Dio.

24 Pero Dio jmää- lluu' dsa-, he- la' jmääy- ba', kih' he- llu' dsëy'. Ta-la' kih' Cristo Jesús ga-läay' jne'.

25 Ga-ngëe' Dio Jesús mah' tñu- jma- kiyh' mah' lä'ja- dsa-che- dso'kye- jnän- hi- ma-dsoo' dsë' kih' Jesús. Lä'jwë' ja- ga-mi-jnää- Dio he- ga-jmee' bih' llu' he- sa- ga-jmeey' kwaat- dso'kye- kih' dsa- hi- ma-tääh' jää'. Sa- ga-kay' kwaat- kih' hi- he', kih' he- jøh- dsëy'.

26 Lä'ja- ma-lla' dsë' Dio jmee' mah' mi-jnääy' jmi' na', ma-ra- he- llu' ba' he- jmeey-. Heh' lä'ja- dsa-lä-jnää' lluu' ba' Dio, hi- he' ba' hñiiy' jmääy- lluu' dsa- hi- ma-dsoo' dsë' kih' Jesús.

27 ¿Che' le' jmään' hñaan' kaah', kih' he- lluu' jne'? Ni- miih- sa- le'. ¿Hee- juu' ja- he- dsa-jne' jwë' jnän? ¿Che' dsa-jne' jwë' jnän' kyaah' juu' he- jäh', hnøø' jmee' jne' ta' llu'? Jah-ha'. Juu' he- jäh', hnøø' dsoo' dsë- jne' mah' hwëe- jne' lluu', he- ja- ba' dsa-jne' jwë' jnän- he- jmään' hñaan' kaah'.

28 He-ja- dsa-lä-ngëe' jne', heh' he- hwëe- dsa- lluu' kyaah' he- dsoo' dsëy' kih' Jesús, ja' kyaah' he- høøy' ley.

29 ¿Hi' Dio, che' laay' ma-la' kyaa' dsa- judiu ba'? ¿Che' sa- laay' kyaa' dsa- hi- sa- laa' judiu ka-läh'? Ma-ra- ju'dsoo', laa' bih' Dio kyaa' dsa- hi- sa- laa' judiu.

30 Jaa- ba' Dio laa'. Kyaah' he- ma-dsoo' dsë' dsa- jmääy' lluu' hi- ga-wih' jmi-ngo' kih', hi- jmääy' lluu' hi- sa- ga-wëh'

18 He mo so kye dsa o-jøh dsë le', pero Abraham ga ka ba o-jøh dsë, ga lä dsoo dsëy he ga jäh Dio, he ja ga laay tää kih jwëë dsa lä koo ga jäh Dio syyh: "Lä la lä jwëë dsa kyaah."

19 Lä koo ma ga lä dsoo dsëy, sa ga hwaay. Sa ga kay ni miih hu dsë kih he ma gyuyh. Mo so chaay cha miih jmi lä koo ma laay. Jii ja, miih ga sa ma hääy hña loo ji ñe. Hi sa ga kay cha miih hu dsë kih Sara dsa më kyaay, hi sa ma le ma kaa gyuu.

20 Ni sa ga jeh dsëy, sa ja hu dsë kiyh ma jäyh sa le. Ma ra he jmee ba Dio he jäyh jmeey, ma laay. Cha ga miih ga lä dsoo dsëy hi ga kway tihmaah kih Dio.

21 Ma ra he ga jmee bih dsoo dsëy he lä këh Dio jmi jmee he ga bääyh hñiy.

22 He ga lä dsoo dsë Abraham lä ja, ga jmee Dio kwaan laay lluu.

23 Sa hlëeh ma lä kih Abraham jee na sih juu kih Dio, he jäh: "Ga laay kwaan".

24 Lä kye jne laa jne kwaan, kih he ma dsoo dsë jne kih Dio, hi ga mi jiih Jesús Dsa jøøh jnän jee kih hi na juu.

25 Dio ga ngëey Jesús mah ga juuy kih lä jë he na bääh jne hi ga mi jiiyh ka läh mah lee jne lluu cha në Dio.

5

Na ma hi ti jnän kyaah Dio

1 He ma laa jne lluu kyaah he ma dsoo dsë jne, he ja hi ti jnän kyaah Dio ta lä kih Jesucristo Dsa jøøh jnän.

2 Hi lä ja ta lä kih, ma cha ba jwë jnän dsa toohn cha në Dio. He la ma hñah ba jne he la, kih he ma dsoo dsë jne. Peer jëë dsë jne he cha o-jøh dsë jnän he tëë jne ya jwii kih Dio.

3 Hi ja ma lä kih he ja. Lä kye he jëë jne wii jmee jëë dsë jne. Jëh, ñe ba jne, he jëë jne wii ja, jmee kwëeh dsë jne cha ga miih.

4 Hi he kwëeh dsë jne, jmee be dsë jne. Hi kih he be dsë jne he ja cha ga miih o-jøh dsë cha jnän.

5 Heh o-jøh dsë he ma cha jnän, ja he mi gaan hñaan ja. Jëh, Dio hnää jne cha miih ta lä kih jmi lle Na jngii he ga tooyh neh tuh dsë jne.

6 Lä koo ma laa jne jaa, sa ma cha be jnän. Pero ma ga të hor, Cristo ga juu jnä jne hi ää dsoo.

7 Ju dsoo, he lä ba jnä jaa hi juu laa jaa hi lluu. Pero cher mah cha jaa hi lluu dsë, go jnä jaa hi tuu dsë juu laa hi he.

8 Pero Dio ga mi jnä ha lä koo jiih hnääy jne, jëh, ma ke cha miih ma hlëeh jne, ga kwaay Cristo ga juu kwaan jnän.

9 Na he ma lluu jne kyaah jma kih Cristo, ha ga sa lääy jne kih he wii he na ga chee Dio.

10 Lä koh sa ma jawah jne kyaah Dio, ga jiih juu jnän kyaayh, lä lluu he ga juu jooy. Hi na he ma jiih juu jnän kyaayh, ha ga sa lääy jne lä lluu he na jiih jooy.

11 Hi ja ma lä koo lääy jne, jmeey jëë dsë jne tää ta lä kih Jesucristo Dsa jøøh jnän hi ga jeeh juu jnän kyaah Dio.

Adán kyaah Cristo

12 Ja ba lä koo ga he dso kye jmi gyuu la kyaah jaa dsa ba hi kyaah dso kye ja ga juuy, lä ja ga lä jëë ba dsa dsa juu, kih ga lä jëë ba ga jmee dso kye.

13 Sa ga ma cha ley kih Moisé, ma cha ba dso kye jmi gyuu la. Pero sa la kwaan dso kye ja, jaa sa ga ma cha ley.

14 Pero ma ra he ga juu ba dsa, ga løø jmi kih Adán, lä ga të kih Moisé. Ga lä jëë ba dsa dsa juu, ma ke na sih ba la dso kye he ga jmeey kyaah he ga jmee Adán. Adán he ma laa lä koo laa jaa hi ga hii juu kih ja jmi gyuu la.

15 Pero kah' ba' la' he- la' kwa- Dio jnan' la'koh' ga' he- hlih' he- ga'jmee' Adan. Kyaah' dso'kye- he- ga'jmee' Adan, ga'hee' jwee' dsa-. Pero cha-ga'miih- ga-la'cha- he- llu' kih' jwee' dsa- kyaah' he- llu' dsé' Dio he- la' kway- ba' ta-la' kih' he- llu' dsé' jaa- dsa-. Hi- he' he' Jesucristo.

16 Hi- sa- jeeh' kwee- he- hlih' he- ga'jmee' Adan kyaah' he- la' kwa- Dio. Jeeh', ja- jwiz- kwaat- kih' koo- ba' dso'kye- he- ga'jmee' dsa- he', hi- kih' he-ja-, ga-toh' dso'jwi- ne' jnan'. Pero kwaat- kih' he- jmee- dsa- cha-miih- dso'kye-, he-ja- ba' ja- ja' he- la' kwa- Dio mah' la'ja- lee' lluu' dsa-.

17 Kyaah' dso'kye- he- ga'jmee' jaa- dsa-nuuh-, ga-lih' ga'hee' la'jee- dsa-. Pero la'jee- dsa- hi- heeh- he- la' kwa- Dio mah' lee' lluu', ha- ga' sa- le' dsa-taayh' llu', kih' he- na'jiyh- cha-ne' Dio ta-la' kih' jaa- dsa- hi- chee- Jesucristo.

18 Kyaah' dso'kye- he- ga'jmee' jaa- dsa-, ja' dso'jwi- ne' kih' la'jee-. Ja-ba' la'ja-, ta-la' kih' jaa- dsa- hi- ga'jmee' llu', ja' he- lee' lluu' la'jee- dsa- mah' na'jiyh- cha-ne' Dio.

19 Kih' he- ga-la'chaah- jaa- dsa-nuuh-, jwee' dsa- ga'lee' hlee'h'. Ja-ba' la'ja- ka-lah' kih' he- ga-la-nuuh- jaa- dsa-, jwee' dsa- lee' lluu'.

20 Ga-noo' ley kih' Moisé mah' la'cha- cha-ga'miih- dso'kye-. Hi- ma' ga-la'cha- cha-miih- dso'kye-, cha-ga'miih- ga-la'llu' dsé' Dio kyaah' jne'.

21 Hi- ja-ba' la'koo- ga-lih' dso'kye- ga'jngiuh' jnan', ja-ba' la'ja- ga-lih' Dio ga'jma- jne' lluu' ta-la' kih' he- llu' dséy', mah' jmee' chaa- jne' ga-la'je- joh' jmi- cha- ta-la' kih' Jesucristo Dsa-joo'h' jnan'.

6

Ma' ga-saa- jne' jmi-, la'koo- he- ga'juu- jne' kyaah' Cristo

1 ¿Ha- la- jah' jne' ja-, che' wa' jmee' ba' jne' he- hlih' mah' la'llu' dsé' Dio cha-ga'miih- kyaah' jne'?

2 Ni- miih- sa- la' la'ja-. Ma-na-juu' jne' kih' he- hlih', ha- la'ja- dsa'tooh' ga' jne' jmeen' he- hlih'.

3 ¿Che' sa- ñeh' hnäh' he- ma-laa' jne' koo- kyaah' Cristo, he-ja- ba' ja- heh' ga-saa- jne' jmi- kwaat- kiyh'? He-ja- la' kwaat- he- ga'juu' jne' ko-joh' kyaayh'.

4 La- ma' ga-saa- jne' jmi-, la'koo- he- ga'juu' jne' hi- ga-haa' jne' ko-joh' kyaah' Cristo. Hi- la- ma' ga-la'jiuh' Cristo jee' kih' hi- na-juu' kyaah' be' kih' Dio, ja-ba' la'ja- ga-la'chaa- jne' la-hmee' mah' dsa'toohn' kyaayh'.

5 Cher'mah' la' kwaat- kyaah' jnih' ko-joh' la'koo- ma' ga'juuy', ja-ba' la'ja- la'jiuh' jne' kyaayh' la'koo- ga-la'jiuh' hñiiy'.

6 Ma-ñe' ba' jne' la'koo- ma-laa' jne' jaa', la' la'koo- he- ga-taa- jne' kyaayh' dsoh' hma-cru- mah' ga-laay' jne' kih' jmi-ngo' he- ma' joo- jnan' jwe' hlih'. Heh' la'ja- mo-so' cha- he- kih' jmee' ga' jne' he- hlih'.

7 Jeeh' jaa- hi- ma-na-juu', ma-na-laay' kih' dso'kye-.

8 Hi- cher'mah' ga'juu' jne' kyaah' Cristo, la'ja- ma-dsoo' dsé- jne' ma-chaa- jne' ka-lah' kyaayh'.

9 Jeeh' ma-ñe' jne' he- ga-la'jiuh' Cristo jee' kih' hi- na-juu', he-ja- mo-so' cha- he- kih' juuy' ka-lah'. Hee- ga' na- he- jmee' juuy'.

10 Jeeh', la- ma' ga'juuy', ga'juuy' kih' dso'kye- koo- ha'ja-ba'. Ni- miih- sa- jmee' dso'kye- hih' kiyh'. Heh' he- na'jiyh-, na'jiyh- kih' Dio ba'.

11 Ja-ba' la'ja- hnäh', jmee' hnäh' kwaat- he- ma-na-juuh' hnäh' kih' dso'kye-, hi- na'jiuh' hnäh' kih' Dio ta-la' kih' Cristo Jesús Dsa-joo'h' jnan'.

12 Mo-to' kwa- hnäh' jwe' lla-dsée- he- hlih' ne' jmi-ngo' kyah' hnäh'. Mo-to' jmeeh- hnäh' he' he- ga' ngii- jmi-ngo' kyah' hnäh'.

13 Ta- kwa- jwe' jmee' goo- tih' hnäh' he- hlih'. Ngée- hnäh' hñaa' kih' Dio, la'koo- he- ma-la-jiuh' hnäh' jee' kih' hi- ma-na-juu'. Hi- ngée- hnäh' na-hñaa' jmi-ngo' kyah' hnäh' kih' Dio mah' jmee' he- llu' jmah' ba'.

14 La'jwe' ja- mo-so' lla-dsée- he- hlih' kyah' hnäh', jeeh' mo-so' na'jnää' hnäh'

kih¹ ley, na¹ he⁻ ma⁻ tääh¹ hnäh¹ kyaah¹ he⁻ llu¹ he⁻ la¹ kwa⁺ Dio.

Jne¹ hi⁻ mi⁻ te¹ kih¹ he⁻ llu¹

15 Ha⁻ lä⁻ ja⁻, na¹ he⁻ ma⁻ tøøh¹ jne¹ kyaah¹ he⁻ la¹ kwa⁺ Dio hi⁺ mo⁻ so⁻ na¹ jnä¹ jne¹ kih¹ ley, ¿che¹ jmee⁺ ga¹ jne¹ he⁻ hliih¹? Ni⁺ miih⁻ sa⁺ la¹ lä⁻ ja⁻.

16 ¿Che¹ sa⁺ ñeh¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ la¹? Cher¹ mah¹ ga¹ hnëeh¹ hnäh¹ hñaa¹ jmee¹ ta¹ kih¹ dsa⁺, he⁻ ma⁻ na⁻ hñuu¹ hnäh¹ mi⁻ teh¹ hnäh¹ kiyh¹ ba¹ ja⁻. Lä⁻ ja⁻ cher¹ mah¹ jmee⁻ ga¹ hnäh¹ he⁻ hliih¹, lä⁻ ma⁻ tääh¹ ja⁻ ba¹ hnäh¹ kyaah¹ he⁻ hliih¹ he⁻ jmee¹ juu¹ hnäh¹. Pero cher¹ mah¹ tääh¹ hnäh¹ ñuu¹ hnäh¹ kih¹ Dio, leeh¹ hnäh¹ llu¹.

17 Ti¹ hmaah¹ Dio, ma⁻ ke⁻ ma¹ na⁻ hñuu¹ hnäh¹ kyaah¹ dso¹ kye⁻, pero na¹ ma⁻ heeh¹ hnäh¹ lä⁻ kaa⁻ tuh⁻ hoh¹ hnäh¹ lä⁻ jë⁻ ju¹ dsoo¹ he⁻ ma⁻ ñuu¹ hnäh¹.

18 Ma⁻ na⁻ laah¹ hnäh¹ kih¹ dso¹ kye⁻, hi⁺ na¹ ma⁻ ngëeh¹ hnäh¹ hñaa¹ jmee¹ hnäh¹ he⁻ llu¹ jmah¹ ba¹.

19 Ma⁻ hlëeh¹ hnäh¹ juu¹ kih¹ hi⁻ na⁻ hnëe¹ jmee⁺ ta¹ hi⁺ kih¹ dsa⁻ juu¹ mah¹ lä⁻ ngëe¹ hnäh¹ kwee⁻. Jää¹ ga¹ ngëeh¹ hnäh¹ hñaa¹ kih¹ dso¹ kye⁻, ga¹ jmee¹ hnäh¹ he⁻ kih¹ he⁻ hliih¹ cha⁻ ga¹ miih⁻. Pero na¹ ta⁺ cha⁻ nē¹ ngëe¹ hnäh¹ hñaa¹ kih¹ Dio mah¹ leeh¹ hnäh¹ hi⁻ jmee⁺ he⁻ llu¹ jmah¹ ba¹ hi⁺ lä⁻ ja⁻ leeh¹ hnäh¹ na⁻ jngëe¹ cha⁻ ga¹ miih⁻.

20 Lä⁻ koo⁻ ma¹ na⁻ hñuu¹ hnäh¹ kyaah¹ dso¹ kye⁻, sa⁺ ma¹ laah¹ hnäh¹ kwaat⁻ kyaah¹ he⁻ llu¹.

21 ¿Hee⁻ na⁻ ga⁻ lëh¹ hnäh¹ kyaah¹ he⁻ hliih¹ he⁻ ga¹ jmee¹ hnäh¹? Hi⁺ na¹ kwa⁺ o⁻ hih⁺ kyah¹ hnäh¹. He⁻ jngi¹h⁺ jnän¹ ba¹ ja⁻.

22 Pero na¹ he⁻ mo⁻ so⁻ na⁻ hñuu¹ hnäh¹ kyaah¹ dso¹ kye⁻ ja⁻, ma⁻ laah¹ hnäh¹ hi⁻ jmee⁺ ta¹ he¹ kih¹ Dio ba¹. He⁻ la⁻ ba¹ ja⁻ ya¹ jøø⁻ kyah¹ hnäh¹, he⁻ jmee⁺ na⁻ jngëeh¹ hnäh¹ lä⁻ jiih¹ mo⁻ so⁻ juu¹ hnäh¹.

23 Hi⁻ jmee⁺ dso¹ kye⁻, juu¹ bih¹. He⁻ ja⁻ na⁻ la¹ lä⁻ koo⁻ jñeey¹. Pero he⁻ la¹ kwa⁺ Dio, he⁻ ja⁻ jmee⁺ chaa⁻ jne¹ tää¹ ta¹ la¹ kih¹ Cristo Jesús Dsa⁻ jøø¹ jnän¹.

7

Ley kih¹ Moisé mo⁻ so⁻ jmee⁺ hih⁺ jnän¹

1 Øøhn¹, hlëeh¹ hnäh¹ hi⁻ kyuu¹ ley, ¿che¹ sa⁺ ngëeh¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ la¹ ley? Ley ja⁻ jmee⁺ hih⁺ kih¹ dsa⁺, ta¹ ko⁻ jiih¹ chaa⁻.

2 Lä⁻ koo⁻ la¹ kih¹ jaa⁻ dsa⁻ mē¹ hi⁻ na⁻ jee⁻ goo⁻. Cha⁻ nē¹ ley, ma⁻ na⁻ laay⁻ kyaa¹ jaa⁻ dsa⁻ ñuu¹ ba¹ ta¹ ko⁻ jiih¹ chaa⁻ dsa⁻ ñuu¹ kyaay¹. Pero cher¹ mah¹ ga¹ juu¹ dsa⁻ ñuu¹ he¹, mo⁻ so⁻ jmee⁺ hih⁺ ley ja⁻ kiyh¹.

3 Lä⁻ ja⁻, cher¹ mah¹ ga¹ kaa¹ dsa⁻ mē¹ he¹ jñah¹ dsa⁻ ñuu¹ ta¹ ko⁻ jiih¹ chaa⁻ dsa⁻ ñuu¹ kyaay¹, he⁻ jmeey⁻ dso¹ kye⁻ ba¹ ja⁻. Pero cher¹ mah¹ ga¹ juu¹ dsa⁻ ñuu¹ kyaay¹, mo⁻ so⁻ jmee⁺ hih⁺ ley ja⁻ kiyh¹. Ja⁻ ga¹ na⁺, le¹ ba¹ kaa¹ jñah¹, sa⁺ cha⁻ hliih¹ la¹.

4 Ja⁻ ba¹ lä⁻ ja⁻ hnäh¹ øøhn¹, ma⁻ na⁻ juu¹ hnäh¹ cha⁻ nē¹ ley kih¹ Moisé, kih¹ he⁻ ga¹ juu¹ jmi⁻ ngo¹ kih¹ Cristo. Lä⁻ ja⁻ cha⁻ jwē¹ leeh¹ hnäh¹ kyaa¹ jñah¹. Hi⁻ he¹ he¹ Cristo hi⁻ ga⁻ lä⁻ jiih¹ jee¹ kih¹ hi⁻ na⁻ juu¹ mah¹ jmee¹ jne¹ he⁻ llu¹ jmah¹ cha⁻ nē¹ Dio.

5 Ta¹ ko⁻ jiih¹ ma¹ ga¹ nøø⁻ jne¹ lä⁻ koo⁻ ma¹ ngi⁺ jmi⁻ ngo¹ jnän¹, lä⁻ jë⁻ he⁻ hliih¹ he⁻ ma¹ hee¹ dsē⁻ jne¹, ga¹ tēē¹ be¹ kyaah¹ ley, mah¹ ga¹ jøø¹ jnän¹ jmeen¹ he⁻ hliih¹ he⁻ ma¹ jngi¹h⁺ jnän¹.

6 Pero na¹ ma⁻ na⁻ laa¹ jne¹, lä⁻ llu¹ he⁻ ma⁻ na⁻ juu¹ jne¹ cha⁻ nē¹ ley he⁻ ma¹ jmee⁺ hih⁺ jnän¹. Hi⁺ na¹ tøø¹ jne¹ kyaah¹ mada¹ hmēe¹ lä⁻ koo⁻ hih⁺ jmee⁺ jmi⁻ lle¹ kih¹ Dio. Mo⁻ so⁻ jmee⁺ ga¹ hih⁺ jnän¹ lä⁻ koo⁻ na⁻ sii⁻ nē¹ ley ma⁻ gyuh⁻.

Sa⁺ tää¹ jne¹ mi⁻ te¹ jne¹ ley

7 ¿Ha⁻ lä⁻ jäh¹ jne¹ ja⁻? ¿Che¹ jmee⁺ hliih¹ ley ja⁻? Ni⁺ miih⁻ sa⁺ la¹ lä⁻ ja⁻. Jnä¹ sa⁺ ga⁻ lä⁻ kyuu¹ hee⁻ ja⁻ dso¹ kye⁻ wa⁻ ra⁻ jäh¹ kih¹ sa⁺ cha⁻ ley. Hi⁻ ni⁺ sa⁺ ma⁻ lä⁻ kyuu¹ hee⁻ ja⁻ he⁻ hee¹ dsē¹ dsa⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ ga¹ cha⁻ wa⁻ ra⁻ jäh¹ kih¹ sa⁺ lle⁻ nē¹ ley ñuu¹ la⁻: “Ta¹ wa¹ hee¹ hoh¹ leh¹ he⁻ ga¹ cha⁻.”

8 Pero dso¹ kye⁻ ga¹ tēē¹ be¹ cha⁻ ga¹ miih⁻ ma¹ ga⁻ nuun¹ ha⁻ lä⁻ hlëeh¹ ñuu¹ ja⁻. He⁻ ja⁻ ga⁻ lä⁻ jë⁻ go⁻ te¹ ba¹ ma¹ hee¹ dsē¹. Pero wa⁻ ra⁻ jäh¹ kih¹ sa⁺ cha⁻ ley, na⁻ hmää¹ ba¹ dso¹ kye⁻ ja⁻.

9 Sa⁺ ga¹ ma⁻ nuun¹ ley ma¹ chaa⁻ ba¹ jnä¹ llu¹ laan¹. Pero ma¹ ga⁻ nuun¹ ñuu¹

jā, gālǟjnǟ dso'kyē hī gālǟngëen̄ mā nābääh̄n̄ hē mā juun̄ bā.

10 Jā-gā gālǟngëen̄, heh̄ n̄uuh̄ hē lā kwaat̄ jmee' chaā jne', gāmījnäǟ hē mā nābääh̄n̄ hē mā juun̄.

11 Jëeh̄, dso'kyē gātëē bē kyaah̄ n̄uuh̄ jā, gāmīgaaȳ jnǟ hī jā-bā hē jā gābääh̄ jnǟ hē mā juun̄.

12 Mā-rā hē nā-jngiī' bā ley, hī lǟjē̄ n̄uuh̄ hē llē nē̄ ley nā-jngiī', llu' bā la', sā chā-la' nī miih̄.

13 ¿Che' jā-bā hē llu' jā, gābääh̄ jnǟ juun̄? Nī miih̄ sā la' lǟjā. Dso'kyē bā jā hē gāhee' jnǟ. Kyaah̄ hē llu' jā, gāmījnäǟ hā lǟ la' dso'kyē hē kyaah̄ mā nābääh̄n̄ juun̄. Hē jā kyaah̄ n̄uuh̄ jā gālǟjnǟ hā kōō hlih̄' sā la' dso'kyē hē kye' jne'.

Sā täǟ jne' han' kih' hē hlih̄' hē ngiī' jmīngo' jnän'

14 Māñe' bā jne', jmīlle' bā la' ley, pero jnǟ jmīngo' bā laan̄, mā nā-hnëe' bā jnǟ hē jmeen̄ tāhe' kih' dso'kyē.

15 Sā ngëen̄ heē nā la' kin̄, sā jmeen̄ lǟkōō hnoon' jmeen̄. Hē sā tih̄ dsen̄, hē jā bā jmeen̄.

16 Hī cher'mah' gā jmeen̄ hē sā hnoon' jmeen̄, lǟjwē̄ jā jmeen̄ dsoo', llu' bā ley jā.

17 Hē jā jmee' liī, jā hñiin̄ hē jmeen̄ lǟjā, dso'kyē hē kyaah̄n̄ bā jā, hē jmee' lǟjā.

18 Man̄ kweē, sā jnøø' nī miih̄ hē llu' kī jnǟ. Hē mā-jwahn̄ lǟ nā hē hlëehn̄ kih' jmīngo' kin̄ bā jā. Mā ke' hnoo' bā jnǟ jmeen̄ hē llu', pero sā tään̄ jmeen̄.

19 Jëeh̄, sā jmeen̄ hē llu' lǟkōō hnoon' jmeen̄. Hē hlih̄' hē sā hnoon' jmeen̄, hē jā bā jmeen̄.

20 Hī cher'mah' jmeen̄ hē sā hnoon' jmeen̄, jā hē hñiin̄ hē jmeen̄ lǟjā. Dso'kyē hē kyaah̄n̄ bā jā hē jmee' lǟjā.

21 Lǟjē̄ jiih̄ hē hnoon' jmeen̄ hē llu', hē hlih̄' jmah' bā jøø' kin̄. Kō-nā la' bā kin̄.

22 Neh̄ tuh̄ dsen̄, tih̄ bā dsen̄ ley kih' Dio.

23 Pero man̄, chā ga' jyoh' hē ha' kih' hē tih̄ dsen̄. Hē jā llā dsëē kin̄ mah' jmeen̄ hē kih' dso'kyē hē kyaah̄n̄.

24 Peer' jwī jnǟ kih' Dio. ¿Hī lǟ jnǟ kih' jmīngo' hē jmee' juun̄?

25 Tīhmaah' kwan̄ kih' Dio, mā-rā hē lǟy' bā jnǟ tā la' kih' Jesucristo Dsā-jøøh' jnän̄. Lǟ la' bā la'. Neh̄ tuh̄ dsen̄ hnoon' jmeen̄ hē kih' ley kih' Dio pero jmīngo' kin̄, jmee' ga' he' kih' dso'kyē bā.

8

Jmīlle' Nā-jngiī' kwa' be' mah' leh' jne'

1 Na' nā, mō so' nābääh̄ dsā-nää' cha'jē hī tääh̄ kyaah̄ Cristo Jesús, hī sā gānää' lǟ ngiī' jmīngo' kih', gānää' bih' lǟkōō jäh' Jmīlle' Nā-jngiī'.

2 Na' hē mā kyaah̄n̄ Cristo Jesús, Jmīlle' Nā-jngiī' hē jmee' chaā jne', gālǟ jne' hē mā nābääh̄ jne' kyaah̄ dso'kyē hē mā jngiih̄ jnän̄.

3 Sā gājmää' ley kih' Moisé ma' lǟ jne', kih' hē sā chā be' kih' jmīngo' jnän̄. Hē jā gāchee' Dio joo', gā kay' jmīngo' lǟkōō jmīngo' hē kye' jne' hī äǟ dsoo'. Gā juuy' kih' hē nābääh̄ jne' kyaah̄ dso'kyē. Lǟjwē̄ jā gāchee' Dio dso'kyē jā kyaah̄ dso'jwī hē ma' kye' jne' nē̄ jmīngo' jnän̄.

4 Mah' lǟjā lǟtäǟ jne' jmeen̄ hē llu' jmah' lǟ hnøø' kih' ley, cher'mah' sā jmee' ga' jne' he' lǟkōō ngiī' jmīngo' jnän̄. Hnøø' jmee' jne' he' lǟkōō jäh' Jmīlle' Nā-jngiī' bā.

5 Dsā hī gānää' lǟkōō ngiī' jmīngo' kih', kyeȳ hūdsē̄ kih' jmīngo'. Pero hī gānää' lǟkōō jøø' Jmīlle' Nā-jngiī', kyeȳ hūdsē̄ kih' Dio bā.

6 Cher'mah' jmee' jne' he' kih' hē ngiī' jmīngo' jnän̄, hē jā jmee' juu' jne'. Pero cher'mah' jmee' jne' he' kih' Jmīlle' Nā-jngiī', hē jā bā jmee' chaā jne' hī jmee' hī tī jnän̄.

7 Lǟkōō la' kih' jmīngo' jnän̄ sā jwah' kyaah̄ Dio. Sā jmee' he' lǟkōō jäh' ley kih' Dio hī nī lǟjā sā täǟ høøy' wā-rā jäh' kih' jmeey' he'.

8 Hi- ga-nää' lä-koo- ngii- jmi-ngo' kih', sa- tääy' jmeey' he- tih- dsé' Dio.

9 Pero hnäh', mo-so- tääh' hnäh' lä- hnøø' jmi-ngo'. Cher'mah' ju'dsoo' kyeh' hnäh' Jmi-llé' kih' Dio, tääh' hnäh' lä- hnøø' Jmi-llé' Na-jngii' ba'. Hi- cher'mah' chaä- hi- sa- kye- Jmi-llé' kih' Cristo, sa- laay' kyaa' Cristo.

10 Pero cher'mah' kyaah' hnäh' Cristo, lä-koo- he- ga-juu' jmi-ngo' kyah' hnäh' kwaat- kih' dso'kye-, hi- jmi-llé' kyah' hnäh' na-jiih' lä-llu' he- ma-laah' hnäh' lluu'.

11 Cher'mah' kyeh' hnäh' Jmi-llé' kih' hi- ga-chaah- Jesús jee' kih' hi- ma-na-juu', he' ba' hi- ga-mi-jiih' Cristo, mi-jiiyh' jmi-ngo' kyah' hnäh' he- dsa-juu', ta-la- kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii' he- kyeh' hnäh'.

12 He-ja- jwëehn- hnäh' øøhn', koo- ba' la' he- ää- jmi- jmeen' pero ja- he- dsa'toohn' lä-koo- hnøø' jmi-ngo' jnän'.

13 Cher'mah' tääh' hnäh' lä- hnøø' jmi-ngo' kyah' hnäh', juuh' hnäh'. Pero cher'mah' kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii' ' ga-lä-øøh' hnäh' kih' he- ngii- tuh-hoh' hnäh', chaä- ba' hnäh' tää'.

14 Lä-jëe- hi- jøø- Jmi-llé' Na-jngii' kih', hi- he' ba' laa' ma-ra- joo' Dio.

15 Sa- ga-hñah' jne' koo- jmi-llé' he- hnëe- jne' mah' dsa'tooh' jne' gah' jne' lä-koo- ma' tøøh' jne' jää'. Ga-hñah' jne' Jmi-llé' kih' Dio hi- ga-jmää' jne' ma-ra- joo'. He-ja- chiih' jnih': "Abba", he- hnøø' jäh- Tää' kyaan'.

16 Ja-ba' Jmi-llé' Na-jngii' jmee- ju'dsoo' siiyh' jmi-llé' jnän', ma-ra- he- laa' jne' joo' Dio.

17 Hi- he- ma-laä' jne' joo', ma-laä' jne' kwaat- hñah' jne' he- kwëeh' Dio joo'. Lä-ja- ko-jøh' kyaah' Cristo hñah' jne' heen- he- ga-bääh- Dio hñii', cher'mah' heeh' jne' jëen' wii' ko-jøh' kyaayh'. Ja-ga- na-, le' dsa'toohn' ko-jøh' kyaayh' ya-jwii' kiyh'.

Lloo- koo- jmi- tëeh' jne' ya-jwii' kih' Dio

18 Jnä' laan', he- lli'wii' he- jëe' jne' na', ni- miih- sa- jëeh' lä-koo- le' jnän' ya-jwii' kih' Dio he- na' ga-lä-jnä'.

19 Ga-lä-jëe- he- ga-jmee' Dio cha- jmi-gyuu- la-, hnøø' wa-ra- jäh' kih' na' ga-juh- ba' ma-të- jmi- mi-jnää- Dio lä-jëe- hi- laa' joo'.

20 Jëeh', lä-jëe- he- ga-jmee' Dio cha- jmi-gyuu- la- mo-so- jnä' lä-koo- ma' jnä' lä- ma' ga-jmee' Dio. Pero ja- he- hyoh- dsé' ja-, he- ga-jä' ta- hwa'. Lä-ja- ga-lä-hnøø' hñii' hi- ga-jmee' ba'. Pero ma-ra- he- cha- ba' o-jøh' dsé- kih'.

21 Jëeh', ma-ra- he- lää' ba' lä-jëe- he- ga-jmee' Dio, sa- kway' jwë' hee' ta-la' hee' lä-ja- ba'. Ma-ja- le' cha-miih- llu' kiyh' wa-ra- ga-të- jee' lääy' ko-jøh' kyaah' lä-jëe- hi- laa' joo' Dio.

22 Ma-ñe' ba' jne', lä-jëe- he- ga-jmee' Dio ki-hooh- lä-jiih' na' kih' lli'wii' he- jëey-, ku'jii- kih' lä-koo- jaa- dsa-më- jee' dsa-lä-chaä- gyuu- kyaay'.

23 Hi- ja- ma-la- he- ja- ki-hooh-, ja-ba' lä-ja- jne' ka-läh'. Jëeh', ma-hñah- jne' Jmi-llé' Na-jngii' he- la' to-në- kih' jee' lä-jëe- he- na' ga-hñah- jne'. He-ja- ku'jii- tuh-dsë- jne', jøøn' kih' Dio he- mi-jnääy' jne' he- laan' ma-ra- joo'. Ja-ga- na- lää' jmi-ngo' he- kye' jne' la-.

24 Ga-lääy' jne', he-ja- ma-cha- ba' o-jøh' dsé- jnän' he- lää' ba' jmi-ngo' jnän'. Pero wa-ra- jäh' kih' ga-tëe' jne' he- la-, mo-so- cha- he- kih' he- jøø' ga' jne'. Jëeh', he- ma-tëe' jne', he-la' jøø' ga' jne' tëen'?

25 Pero jne', tøøh' ba' jne' jøøn' he- sa' ga' ma-tëe' jne', he-ja- hnøø' jmeen' jøh- dsé- jne'.

26 Ja-ba' lä-ja-, Jmi-llé' Na-jngii' kway- be' lä- ma' sa- cha- be' jnän'. Jëeh', sa- kyuu- jne' ha- lä- chuun' kyaah' Dio, pero Jmi-llé' Na-jngii' cheh' në- jnän', ki-hooh- ngiiy' jnän' kyaah' juu' he- sa- këh' jne' jmi- hlëeh'.

27 Dio hi- jëe- kwee- ha- lä- la' neh- tuh-dsë- jne', hi- he' ñe- hee- na- he- ngii- Jmi-llé' Na-jngii', jëeh' lä- hyoh- dsé' Dio ba' ngiiy- jnän' hi- laa' kyaay'.

28 Jne' hi- hnää' Dio, ñe' jne', he- llu' jnän' ba' ja- lä-jëe- he- dsa-ngëe' jne', jne' hi-

na-teeh' kyaä' Dio lä'koo- huu'dsē- kiyh' he- ma-na-la- jāä'.

²⁹ Jää' ma-kyuu- Dio lä-jëē- dsa- kyaä' hi- lä-ja- ga-jmääy' kwaat- lä- ma- to-nē', mah' leey' lä'koo- laa' jooy'. Lä-jwē' ja-, lee' Cristo to-nē' jee' kih' jwēē' dsa- kyaay'.

³⁰ Hi- lä-jëē- hi- ga-jmääy' kwaat- lä- ma- to-nē', ga-tëeyh' hi- he'. Hi- lä-jëē- hi- ga-tëeyh', ga-jmääy' lluu'. Hi- hi- ga-jmääy' lluu' he', ga-jmääy' kaah'.

³¹ ¿Hee- ga- na- jäh' jne' na'? Cher'mah' Dio kyaah' jne', ¿hi- na- hi- lla-dsēē' jne'?

³² Sa- ga-kooy' dsēy', ma-ra- he- ga-ngēē' bih' jooy' ga-juu' kwaat- jnän'. Ha- ga- sa- kwēeyh' jne' lä-jē- he- jmee- bih' jnän'.

³³ ¿Ha- ta- jā- hi- hnēē' hi- ma-na-lleeh' kyaä' Dio? Hñii' ba' Dio jmääy- lluu'.

³⁴ ¿Ha- ta- jā- hi- taah' jne' cha-je-? Cristo ga-juu' jnän' hi- ja- ma-la- koo- ga-juuy' ja-, ga-lä-jiiyh' ka-läh'. Hi- ja- ma-la- koo- ga-lä-jiiyh', na' gyay' jwoo' ra-lluu' kih' Dio ngiiy' jnän'.

³⁵ ¿Ha- ta- jā- he- ha- jnän' he- hnää' Cristo jne'? ¿Che' kyaah' he- jëē' jne' wi', che' kyaah' he- la- jwēēh' jnän', he- kwa- dsa- jnän', he- sa- cha- he- kih-hihn-, he- sa- cha- hmih- he- kyehñ', he- hii' goo- jnän', o he- juu' jne'?

³⁶ Lä'koo- na-sii- juu' kih' Dio: Kih' he- tøøh' jnääh' kyaah' hne-, he-ja- lä-jē- jmii' ba' hii' goo- juu' jnääh'. Jmee- dsa- kwaat-, laa' jnääh' lä'koo- jah' hi- jngēeyh'.

³⁷ Kih' jee' lä-jē- he- ja-, ma-ra- he- leh- ba' jne' kyaah' be' kih' Cristo hi- hnää' jne'.

³⁸ He-ja- jmeen- dsoo', ni- he- juu' jne', ni- he- cha- jmi-gyuu- la-, ni- ángele, ni- hi- laa' ta' juuh-, ni- hi- na-høø- ga-be', ni- he- cha-na', ni- he- na' ga-lä-jnä' ta- cha-nē',

³⁹ ni- he- cha- gyuuh', ni- he- cha- neh- hwa', ni- he- ga- jyoh' he- ma-na-la- kih' Dio, sa- tää- jñuuh' lä'koo- te' he- hnää' Dio jne', he- ga-mi-jnääy- jnän' ta-la- kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän'.

9

Ga-jä' ta- koo' dsa- Israel hi- ma' laa' kwaat-

¹ Jnä' hi- laa' kyaah' Cristo, ju'dsoo' na- jwēēhn- hnäh', sa- ta-juun'. Hi- Jmi-llē' Na-jngii' jmee- ju'dsoo' ko-jøh' kyaah' jnä',

² he- meeh- dsen- cha-miih-. Lä-jē- jmii' ba' jii- tuh-dsen'.

³ Hnoon' jä- dso'jwii' nē' kin-, hnoon' jän- ta- koo' kih' Cristo ha- ga- che- lä-ja- le' llu' kih' øøhn' hi- te-ju- kin- kyaah',

⁴ hi- laa' dsa- Israel. Dio ga-jmääy' lä'koo- jooy', hi- ga-mi-jnääy- jmēē' je- kiyh' hi- ga-jmee' Dio hmooh' kyaayh', ga-tooyh- gooy- ley kih' Moisé, hi- ga-jmeey' mada- he- jmee- dsa- he' juuh- kiyh', hi- ga-bääh- hñiiy' ha- lä- jmeey' kyaayh'.

⁵ Dsa- Israel he' laay' sa-ju- kih' dsa- ma-kaah' kyaä' jnääh' hi- ma' chaa- llo'joo'. Hi- jee' kyaä' jnääh' ya-hēē' Cristo laay' dsa- jmi-gyuu-. Hi- he' laa' Dio, hi- jøøh' ga- kih' jee' lä-jëē-. Lä-ja- wa- hän' kiyh' ga-lä-jē- joh' jmii' cha-. Wa- la- lä-ja-.

Dio sa- dsēē- dsoo' he- ga-jä' dsa- he' ta- koo'

⁶ Ja- he- sa- ga-mi-te' Dio juu' kih' kyaah' dsa- Israel, he- ga-jäy' ta- koo'. Jëēh' ja- lä-jëē- sa-ju- kiyh' laa' ma-ra- dsa- Israel.

⁷ Ni- ja- lä-jëē- sa-ju- kih' Abraham, laa' ma-ra- jooy'. Lä-la- ba' jäh' Dio siiyh': "Ma-la- sa-ju- kih' Isaac ba' lee' dsa- kyaah'."

⁸ Lä-la- ba' hnøø' jäh' juu' la-. Ja- kih' he- ga-lä- chaa- dsa- jee' kih' hi- na-hñaa' chaa-, he-ja- laay' joo' Dio. Ma-la- dsa- hi- dsa-lä- chaa- lä'koo- ga-bääh- Dio hñii' kyaah', hi- he' ba' jmääy- kwaat- laa' ma-ra- sa-ju- kiyh'.

⁹ He- la- ba' ja- he- ga-bääh- Dio hñii', ga-jäyh': "Ja- ba' jii- la- jän- jyoh' ji- ñe-, hi- lä- chaa- joo' Sara."

¹⁰ Ja- ma-la- he- ja- ga-la'. Jaa- ba' jmii- lä-uu' joo' Rebeca, hi- ga-lä- chaa-. Hi- he' he' dsa- ma-gyuh- jnän' Isaac.

¹¹ Sa- ga- ma-lä- chaa- gyuu- suu' he', hi- ni- sa- ga- ma-jmee' gyuu- suu' he' ni- he- hñih' ni- he- llu'. Ma-ja- ba' ga-lleeh- Dio jaa- hi- ga-laa' kyaay', lä-ja- ba' ga-jä' koo- hwēh-, Dio le' lleeh' hii- na- hi- hnääy'.

Sa' la' kwaat~ hee- na- he- jmee+ dsa-, Dio ba' he' hi- tēeh~ dsa-.

12 Lā'la- ga'jäh' Dio siih+ Rebeca: "Hi- mäh' ba' jmee' hih+ kih' hi- jøøh'."

13 Juu' na- jeeh' kwee- lä'koo- na-sii- jee' la-: "Jacob ba' ga'lä'hnaan+, pero Esau ga'jmään+ ta' koo'."

14 ¿Ha- lä' jäh' jne' ja-? ¿Che' jmee+ Dio hlih' he- jmeey+ lä'na-? Ni+ miih- sa' la' lä'ja-.

15 Jēeh', lä'la- ga'jäh' Dio siih+ Moisés: "Lä-ñih' dsen+ kih' hi- lla+ dsen+ hi' lä'jöh- dsen+ kyaah' hi- lla+ dsen+ ka-läh'."

16 Sa' la' kwaat~ lä' hnøø' dsa-, ni+ kih' he- jmee+ dsa- lä'bi'. Ni+ miih- sa' la' lä'ja-. Lä-ñih' dsē' Dio kih' dsa- hi- lla+ dsēy' ba'.

17 Lā'la- na-sii- juu' kih' Dio lä'koo- ma' ga'hleeyh' kyaah' Faraón: "Ma-llaan+ hne- jøøh' mah' jēē' dsa- ha- koh' sa' cha- be' kin+ he- mi'jnään' nē' kyah', mah' lä'ja- lä'kyuut+ dsa- jnä' lä'kaa- jmi-gyuu+", ga'jäh' Dio.

18 Jee' ja- dsa-lä-jnä', lä-ñih' dsē' Dio kih' hi- lla+ dsēy' hi' lä'ja- kih' hi- lla+ dsēy' jmeey' lä'chaayh- cha-gamiih-.

19 Cher'mah' hne- jwiih' jnä': "¿He-la' ja- bääh- Dio jne' dsoo'? Jēeh', sa' chaa- ni' jaa- hi- lih+ ha' kih' Dio kih' he- lla+ dsēy' jmeey'."

20 Pero jnä' jeehn' kyah' lä'la-: "Hne- dsa-ñuuh-, ¿hee- laah' hne- mah' ti'chooh' juu' kyaah' Dio?" Sa' le' hlēeh' mi'hya- siiyh- tē'hya-: "¿He-la' ma'jmääh' jnä' lä'na-?"

21 Cha- jwē' kih' tē'hya- jmee' lä' lla+ dsēy'. Kyaah' ja-ba' tu'jii' ja-, jmeey' mi'hya- he- la' na'hñaah' hi' jmeey' mi'hya- wa' la' cha- la'.

22 Hi+ ha- lä' jäh' jne' kih' he- la-. Dio hnøøy' mi'jnäay+ lä'koo- ya-jēē' dsēy', hi' hnøøy' nuu' dsa- ha- lä' la' be' kiyh', pero sa' jmeey- lä'chah' ja-, kwēeh~ ba' dsēy' ' cha-miih- kyaah' hi- lle' kih' dsa-nää' kyaah' dso'jwii'.

23 Hi+ lä'ja- ka-läh' hnøøy' jēē' dsa- ha- koh' na'hñaah' sa' la' ya'jwii' kiyh', he- mi'jnäay+ kih' hi- lä-ñih' dsēy', he' ba'

hi- ga'mi'lluuy' lä' ma' to-nē' mah' tēeyh' ya'jwii' kiyh'.

24 Lā'ja-, lä'kye- jne' ma-tēeyh+ na'. Hi+ ja' ma'la' hi- laa' judiu, ja-ba' lä'ja- ma-tēeyh+ hi- sa' laa' judiu.

25 Lā'koo- ga'jäh' Osea:

Kih' dsa- hi- sa' laa' kyaan+, mi-chee' jnih' "Dsa- kyaan+."

Dsa- hi- sa' ma' hnaan+, na' ma'hnaa+ jnih'.

26 Ja-ba' jee' ga'jäyh' ja- "Sa' laah' hnäh' dsa- kyaan+",

ja-ba' jee' ja-, lloo' koo- jmi' jäh' "Laah' hnäh' joo' Dio jiih+."

27 Ja-ba' lä'ja- ga'hleeh' Isaia kih' dsa- Israel: "Ma-ke- jwēē' jwēte sa'ju- kih' Israel lä'koo- mi'sii' he- cha- cha'hoo' jmi-ñeeh', pero miih- go-te~ ba' hi- lää'."

28 Jēeh', ma-ra- he- jmee' ba' Dio lä'koo- ga'jäyh' le' kih' hi- na-bääh' dsoo' lä'kaa- jmi-gyuu+. Chah' ba'llay' ta' kyaah' ju'dsoo' jmah'."

29 He- la- na- ga'jäh' Isaia jää':

Wa-ra- jäh' kih' Dio, hi- cha- ga-lä-jēē' be' kih', ga'heey' lä-jēē' jne' dsa- Israel, ma' le' jnan' lä'koo- ga-la' kih' hi- ma'tääh' jwii- Sodoma kyaah' jwii- Gomorra.

30 Juu' la- ma-jä' lä'la-. Dsa- hi- sa' laa' judiu hi- sa' ma' jmee+ he' ma' hnaayh' Dio, ga'hwēey- lluu' lä'llu' he- ga-lä'dsoo' dsēy'.

31 Pero dsa- judiu hi- ma'høø' ley ha- lä' jee' ma' hwēey+ lluu', sa' ga'liyh' ma' jäy' lluu'.

32 ¿He-la' sa' ga'liyh'? Kih' he- ma' hnooyh- ha- lä' jee' ma' hwēey+ lluu' kyaah' he- mi-tey' ley. Lla' he- ma' jmeey' dsoo' dsēy' kih' Dio, ga'teyh' kyaah' kuu' he- jmee+ dsa-tēh' dsa-.

33 Lā'koo- na-sii- juu' kih' Dio:

Jee' jwii- Sión la- kyen' kuu' he- jmee+ dsa-tēh' dsa-, kyen' hloo- he- jmee+ täh+ dsa-.

Pero hi- jmee+ dsoo' dsē' kiyh', jih'koh' sa' jäy' kyaah' o'hih+.

10

Ga'jä' ta' koo' dsa- Israel, kih' he- sa- ga-lä-dsoo' dsëy'

¹ Øøhn', ma'ra' ju'dsoo', lä'kaa- tuh-dsën' hnoon' wa'lää' dsa- Israel, lä'ja- ngiin' kiyh' kih' Dio.

² Jnä' jmeen' ju'dsoo' kiyh', ma'ra' he- kwa' bih' be' hnaayh- Dio pero sa' ngëëy' ha- lä- hnøø' Dio.

³ Sa' ngëëy' ha- lä- jmää- Dio lluu' dsa-. Hnooyh- ha- lä- jee' hwëëy' lluu' kyaah' lä'jē he- jmeey' hñii' bih', he-ja- sa' jmeey' he' ha- lä- jmää- Dio lluu' dsa-.

⁴ Kyaah' Cristo ga-lä-te' ley kih' Moisé mah' hwëë' lluu' dsa- hi- ma-dsoo' dsë' kiyh'.

⁵ Moisé ga-jmeeh' juu' ha- lä- jee' hwëë' lluu' dsa- kyaah' ley. Ga-jäyh' lä-la-: "Cher'mah' hi- ga-mi-te' kih' ley ja-, ja-ba' ley ja- jmee' chaay'."

⁶ Pero he- hwëë' dsa- lluu' kyaah' he- ma-dsoo' dsëy', lä-la- ba' ga-jäh' Moisé: "Ta' jmee- hu' dsë- lä-la-: ¿Hi- na- wii' gyuu'?" (He- la- hnøø' jäh': hnøøy' he- dsa- kyaay' Cristo.)

⁷ "Ni- ta' jmee- hu' dsë- lä-la-: ¿Hi- na- jñaa' ta' neh' hwa'?" (He- la- hnøø' jäh': lä'koh' lä- ma-na-juu' ba' Cristo mah' dsa- chaayh' jee' kih' hi- na-juu'.)

⁸ ¿Hee- ga' ga-jäh' Moisé? "Jäh- go-te' ba' cha- juu' la- kyah', ma-hä' ba' hoo' hi- ma-hä' ba' neh' tuh-hoh' ka-läh'", ga-jäyh'. He- la- ba' ja- juu' he- kwa- jnääh', he- hnøø' jmeen' dsoo' dsë- jne'.

⁹ He-ja-, cher'mah' hñaa' jwah': "Jesús laa' Dsa-jøøh' kyaan", hi' cher'mah' jmeeh- dsoo' hoh', Dio ga-chaayh- jee' kih' hi- na-juu', ma-laah' ba' hne-.

¹⁰ Jëeh', kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne', hwëë- jne' lluu'. Hi' kyaah' he- jäh' jne', Jesús he' laa' Dsa-jøøh' kyaan, lä'jwë' ja- ma-na-laa' ba' jne' ja-.

¹¹ Jee' na-sii- juu' kih' Dio, jäh' lä-la-: "Ga-lä-jëë' hi- ma-dsoo' dsë' kiyh', jih'koh' sa' jäy' kyaah' o-hih'."

¹² Kwee- ba' laa' dsa- judiu kyaah' hi- sa' laa' judiu. Jëeh', jaa- ba' Dio kya' jee'

lä-jëë'. Ja- kyaah' hih' mi-jäay' lä-jëë' hi- tääh' ngii' kiyh'.

¹³ Lä-la- na-sii- ka-läh': "Lä-jëë' hi- chuu' kyaah' Dsa-jøøh' jnan', hi- he' ba' lää'."

¹⁴ ¿Ha- lä- ngii' dsa- kih' Dio cher'mah' sa- ma-dsoo' dsëy' kiyh'? ¿Hi- ha- lä- lä-dsoo' dsëy' kiyh', cher'mah' sa- ma-nuuy' juu' kiyh'? ¿Ha- lä- nuu' dsa- cher'mah' sa' chaa- hi- kwa' juu'?

¹⁵ ¿Ha- lä- kway' juu' cher'mah' sa' chaa- hi- ma-cheey'? Lä-koø- jäh' jee' na-sii-: "Peer- na'hñaa' la' wa-ra- ja' jaa- hi- ngëë- ju'hmëë' he- jmee' hii' tii' kih' dsa-."

¹⁶ Pero ja- lä-jëë' israelita ma-heeh- ju'hmëë' la-. Nu- da' lä-koø- ga-jäh' Isaia: "Hne- Dsa-jøøh' kyaan, ni' jaa- dsa- sa' ma-heeh- juu' he- ma-kwa' jnääh' la-", ga-siiyh' Dio.

¹⁷ He-ja-, wa-ra- ga-nuu' jne' ju'hmëë', jmee' dsa-lä-dsoo' dsë- jne'. Hi- juu' he- nuu' jne' ja-, la' juu' kih' Dio ba' ja-.

¹⁸ He-ja- ngii' ka-läh' juu': ¿Che' sa- ma-nuu' israelita juu' la- jäh'? ¿Ha- lä- sa' ma-nuuy'? Lä-koø- jäh' juu' kih' Dio: Lä'kaa- jmi-gyuu' ma-lloo' juu' kiyh', lä'ku' lä'ji' hwa' ma-nuu' dsa- juu' la-.

¹⁹ Jwahn' ka-läh': ¿Che' sa' ga-lä- ngëë' dsa- Israel? Nu- da' hnäh'. To-në' Moisé ga-ngëë' juu' kih' dsa- he' lä-koø- ga-jäh' Dio siiyh':

Jmeen' lä-lleeh' hnäh' kyaah' dsa- hi- sa' laa' kwaan', llan' hñii- kyah' hnäh' kyaah' dsa- hi- sa' ngëë' ni' miih-.

²⁰ Hi- lä-ja- ka-läh' Isaia ga-tuu- dsëy' ga-juyh' kih' dsa- he', kyaah' juu' he- ga-ngëë' Dio kiyh':

Dsa- hi- sa' ma' hnaah- jnä' ga-jnäayh- jnä',

ga-mi-jnäan' hñiin' kih' hi- sa' ma' chuu' kyaah' jnä', ga-jäh' Dio.

²¹ Pero kih' dsa- Israel, ga-jäyh' ka-läh': "Lä-jē jmi' ga-hiin' goon' nē' kyah' hnäh'. Peer' chaah' hnäh', sa' hii- lä-nuuh' hnäh' kin'."

11

Ma'ra' he- ga-laa' ba' ko-llaa' dsa- Israel

1 ¿Ha- lä- jwahn- ja-, che' ga-bee' Dio lä-jëë- dsa- kyaä'? Ni' miih- sa' la' lä-ja-. He' ba' israelita jnä'. He' ba' sa'ju- kih' Abraham jnä', hi' laan- sa'ju- kih' Benjamín.

2 Sa- ga-bee' Dio lä-jëë- dsa- hi- ga-lleeyh- jää'. Che' sa- ñeh' hnäh' ha- lä- na-sii- kih' Elía, he- ga-hnäëy' dsa- Israel dsa-gooy', lä-koö- ma' ga-chuuy' kyaah' Dio:

3 “Dio Dsa-jøøh' kyaan-, dsa- he' ma-jngëeh- lä-jëë- dsa- hi- ma' ngëë- juu' kyah' hi' ma-heey' lä-jë- na'hyoo' kyah'. Hñii' ba' jnä' ma-jän', hi' hnøoy' jngëeyh' jnä' ka-läh'”, ga-jäh' Elía.

4 Nuu- da', ha- lä- ga-jäh' Dio siyh-: “Na-hään- ga' gyii' mil dsa-ñuuh- hi- laa' kyaan- hi- sa' ma-juuh' jné' cha-né' Baal.”

5 Ja-ba' lä-ja- na', ma-chaa- ga' miih- dsa- Israel hi- ma-na-lleeh', kih' he- llu' dsé' Dio kyaayh'.

6 Cher'mah' ma-na-lleeyh', kih' he- llu' dsé' Dio, ja- kih' he- ga-jmeey' ta' llu' ja-. Hi' wa-ra- jäh' kih' ma-na-lleeyh' kih' he- ma-jmeey' ta' llu', mo-so' la' kwaan- he- llu' dsé' Dio kyaayh'.

7 ¿Ha- ba' lä- ga-la' ja-? Sa- ga-jnøøh' dsa- Israel he- ma' hnooyh-. Lä-jëë- hi- na-lleeh' kyaä' Dio, hi- he' ba' ga-jnøøh'. Pero kih' hi- jñah' he' ga-jmee' Dio hwéh- dsëy' cha-ga'miih-.

8 Lä-koö- na-sii-: “Dio ga-kañ' ga-gwëh' huüdsë- kih' dsa- he', hi' ga-jmeey' sa' jnä' mi-nëy' hi' ga-jmeey' ga-lä-gwëëy'. Hi' lä-ja- ga-jäy' lä-jiih' na'.”

9 Hi' ga-hlëeh' David kih' dsa- he' ka-läh':

Lä-jë- he- llu' he- ma-hñah- hnäh' wa' dsa-jiih- lä-koö- sa-lä' hi' lä-koö- sa'hma' ka-läh'.

Mah' he- ja- jmee' tēh' hnäh', hi- ja-ba' he- ja- la' jñeeh' hnäh'.

10 Wa' tuu' mi-nëh' hnäh' mah' sa' le' jëeh' hnäh',

wa' jluu' ka'luuh' hnäh' lä- ma-na-jluu' na- kyaah' løø' he- kyeh' hnäh' na-, ga-jäh' David.

11 He- ja- jwahn-: Lä- ma' ga-tēh' dsa- Israel, ¿ché' lä- ga-tayh' ja-ba'? Ni' miih- sa'

la' lä-ja-. Ta-la' kih' he- ga-tëyh' ja-, he- ja- ga-na' jwë' lää' dsa- hi- sa' laa' israelita mah' lä-ja- lä-hee' dsé' dsa- Israel hnaayh- Dio ka-läh' lä-hmëë'.

12 Kih' he- ga-täh' dsa- Israel dsoo', he- ja- ga-la' llu' kih' lä-jëë- dsa- jmi-gyuu-. Hi' kih' he- ga-jäy' ta' koo', he- ja- jnaah' la' kih' hi- sa' laa' judiu. Ha- ga' sa' le' llu' cha-ga'miih- kih' lä-jëë- dsa- wa-ra- ga-jëeyh- ka-läh' kyaah' Dio.

13 Pero cha- he- jwëëhn- hnäh' dsa- hi- sa' laa' judiu. Jëeh' na-hñaan- laan' apóstol mah' hlëehn' dsa- hi- sa' laa' judiu, he- ja- jmeen- kyeë' ta' he- jmeen- la-.

14 Hnoon' wa-ra- jäh' kih' dsa- hi- te-ju- kin- kyaah', lä-lliyh- kyaah' hnäh', ha- ga- che- lä-ja-, lä-hee' dsëy' hnaayh- Dio ka-läh', mah' lää' ko-llaa'.

15 Kih' he- ga-jä' ta' koo' dsa- judiu, he- ja- ga-jiih' juu' kih' dsa- jmi-gyuu- kyaah' Dio. ¿Ha- lä- le' kih' dsa- judiu, wa-ra- ga-jëeyh- kyaah' Dio ka-läh'? Le' kiyh' lä-koö- he- ma-lä-jiyh- he- ma- na-juuy'.

16 Cher'mah' la' kwaan-, la' kih' Dio he-ñiih- he- hwëë- to-në', lä-ja- la' kiyh' ka-läh' lä-jë- ta'ka' he- dsa-chaa'. Hi' cher'mah' la' kih' Dio jmoo' hma-, lä-ja- la' kiyh' sa'goh' ka-läh'.

17 Dsa- judiu he' laa' lä-koö- sa'goh' hma- olivo llu'. Lä-koö- dsa-hla' goh' hma-, lä-ja- ga-la' kih' ko-llaa' dsa- judiu he'. Hi' hne- dsa- hi- sa' laa' judiu, laah' lä-koö- sa'goh' hma- olivo nuu-. Hi' ma-heh- hne- høø' dsa- judiu he', lä-koñ' he- ma-na-chuh- dsöh' hma- olivo llu'. Hi' kyaah' he- ja-, ma-tëeh' be' ma-laah' koö- ba' kyaah' hma- olivo ja-.

18 Ta- jmää- hñaañ' jøøh' kyaah' gooh' hma- ja-. Jëeh' sa' cha- he- kih' he- jmääñ' hñaañ' jøøh'. ¿Ché' sa' ñeh', ja- he' hne- ääh' jmoo' hma- ja-? Jmoo' hma- ja-ba' ääh- hne-.

19 Ha- ga- che- ga-chiuh' jnä': “Ga-hla' gooh' hma- olivo ja-, he- ja- ga-kwa' jwë' kin- he- ga-hen' høø' dsa- judiu he'.”

20 Dsoo' ba' lä-ja- ga-la'. Pero Dio ga-hwëë' dsa- he' høøy' jee' ma-täayh', kih' he- sa' ga-jmeey' dsoo' dsëy'. Hi' hne-, llu'

la¹ kyah¹, kih¹ he⁻ ma⁻ dsoo¹ hoh¹. He⁻ ja⁻ ta⁻ jmää¹ hñaa¹ jøøh¹, hnøø¹ wa¹ gah¹ ba¹.

²¹ Jëeh¹, cher¹ mah¹ sa¹ ga⁻ lä⁻ jøh⁻ dsë¹ Dio kyaah¹ sa¹ goh¹ hma⁻ llu¹ ja⁻, ni¹ lä⁻ ja⁻ sa⁻ lä⁻ jøh⁻ dsëy¹ kyaah¹ hne⁻.

²² Kye⁻ da¹ hnäh¹ kwaat¹, cha⁻ miih⁻ llu¹ dsë¹ Dio hi⁻ lä⁻ ja⁻ hääy¹ ka⁻ läh¹. Kyaah¹ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ hwëëy¹ he¹, ga⁻ lä⁻ hääy¹. Pero kyaah¹ hne⁻ llu¹ dsëy¹, cher¹ mah¹ sa⁻ jmeeh⁻ ta⁻ koo¹ he⁻ llu¹ dsëy¹ kyaah¹ hne⁻. Pero cher¹ mah¹ ga⁻ jmeeh⁻ ta⁻ koo¹, le¹ kyah¹ lä⁻ koo⁻ ga⁻ la¹ kih¹ dsa⁻ he¹.

²³ Cher¹ mah¹ dsa⁻ he¹ ga⁻ jëeh⁻ ka⁻ läh¹ jmeey¹ dsoo¹ dsëy¹ kih¹ Dio, dsa⁻ heey¹ ka⁻ läh¹ høøy¹ jee¹ ma¹ tääy¹. Dio cha⁻ cha⁻ miih⁻ be¹ kih¹. Le¹ chaay¹ ka⁻ läh¹ lä⁻ hmëë¹.

²⁴ Hne⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu, hi⁻ ma¹ laa¹ kya¹ hma⁻ olivo nuu⁻, ga⁻ laah¹ hne⁻ kya¹ hma⁻ olivo llu¹, ma¹ ke¹ sa⁻ lle¹ ma¹ le¹ lä⁻ ja⁻. Ha⁻ ga¹ sa⁻ le¹ chuuh¹ ka⁻ läh¹ sa¹ goh¹ hma⁻ olivo llu¹ kyaah¹ ma⁻ ra⁻ chaah¹ kih¹.

²⁵ Øøhn¹, hnoon¹ lä⁻ ngëëh¹ hnäh¹ juu¹ he⁻ ma¹ na⁻ hmää¹ jää¹ mah¹ sa⁻ jmääh¹ hnäh¹ hñaa¹ kaah¹. Dsoo¹ ba¹ ga⁻ lä⁻ chaah⁻ dsa⁻ Israel pero ja⁻ lä⁻ jëë⁻. Kih¹ he⁻ ja⁻, ga⁻ jäy¹ ta⁻ koo¹ lä⁻ jiih¹ dsëë¹ lä⁻ jëë⁻ hi⁻ sa⁻ laa¹ judiu heey¹ juu¹ kih¹ Dio.

²⁶ Ma¹ ja⁻ ga¹ lää¹ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ Israel, lä⁻ koo⁻ na⁻ si⁻ juu¹ kih¹ Dio:

Jwii⁻ Sión ya⁻ hëë¹ jaa⁻ hi⁻ lää¹ dsa⁻, chey¹ dso¹ kye⁻ kih¹ lä⁻ jëë⁻ sa¹ ju⁻ kih¹ Jacob.

²⁷ He⁻ la⁻ ja⁻ hmoo¹ he⁻ ga⁻ jmeen¹ kyaah¹ dsa⁻ judiu, wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē¹ jee¹ chen⁻ dso¹ kye⁻ kiyh¹, ga⁻ jäh¹ Dio.

²⁸ Dsa⁻ judiu he¹ na⁻ høøy¹ kih¹ ju¹ hmëë¹, he⁻ ja⁻ ga⁻ la¹ llu¹ kyah¹ hnäh¹. Pero ta⁻ la⁻ kih¹ he⁻ ma⁻ na⁻ lleeh¹ dsa⁻ judiu he¹, he⁻ ja⁻ lä⁻ ma⁻ hnää¹ ba¹ Dio, kih¹ he⁻ ga⁻ lä⁻ hnäy¹ dsa⁻ ma⁻ gyuh⁻ kya¹ jnääh¹.

²⁹ Wa⁻ ra⁻ ga⁻ tēh¹ Dio dsa⁻, sa⁻ mi⁻ siiy¹ juu¹ kiyh¹. Hi⁻ lä⁻ ja⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ kwëëy¹ dsa⁻ he⁻ la¹ kwëëy¹, sa⁻ kooy¹ ka⁻ läh¹.

³⁰ Jää¹ ba¹ sa⁻ ma¹ nuuh¹ hnäh¹ kih¹ Dio, pero ma⁻ lä⁻ ñih¹ dsëy¹ hnäh¹ kih¹ he⁻ ga⁻ lä⁻ chaah⁻ dsa⁻ judiu kyaay¹.

³¹ Ja⁻ ba¹ lä⁻ ja⁻ na¹, sa⁻ nuuh¹ dsa⁻ judiu he¹ kih¹ Dio. Pero ma⁻ ra⁻ he⁻ lä⁻ ñih¹ ba¹ dsë¹ Dio kyaay¹, lä⁻ koo⁻ ga⁻ lä⁻ ñih¹ dsëy¹ kyah¹ hnäh¹.

³² Ga⁻ kwa¹ ba¹ Dio jwë¹ he⁻ ga⁻ lä⁻ chaah⁻ ga⁻ lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ mah¹ lä⁻ ja⁻ lä⁻ ñih¹ dsëy¹ kih¹ lä⁻ hii¹ nē¹ ba¹.

³³ He⁻ ba¹ che⁻ kyuu¹ Dio. Peer⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ huus¹ dsë⁻ kiyh¹. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ lloo⁻ lä⁻ ngëë⁻ lä⁻ koo⁻ la¹ hih¹ he⁻ jmeë⁻ Dio, hi⁻ ni⁻ sa⁻ dsëë¹ jne¹ lä⁻ ngëë⁻ jne¹ ha⁻ lä⁻ la¹ jwë¹ kiyh¹.

³⁴ ¿Ha⁻ cha⁻ hi⁻ ngëë⁻ ha⁻ lä⁻ la¹ huus¹ dsë⁻ kih¹ Dio? ¿Ha⁻ cha⁻ hi⁻ lih¹ kwëëy¹ nuuh¹?

³⁵ ¿Ha⁻ cha⁻ hi⁻ ga⁻ kwëëh¹ Dio miih⁻ he⁻ cha⁻ kiyh¹, mah¹ jmeey¹ bii¹ jiih¹ Dio ka⁻ läh¹?

³⁶ Jëeh¹, lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻, gwa¹ kih¹ Dio ba¹ ja⁻, hñii¹ bih¹ ga⁻ jmeey¹, kiyh¹ ba¹ la¹ ga⁻ lä⁻ jë⁻. Lä⁻ ja⁻, wa¹ jmeen¹ juuh⁻ kih¹ Dio jnän¹ lä⁻ jë⁻ joh¹ jmi¹ cha⁻. Wa¹ la¹ lä⁻ ja⁻.

12

Hnøø¹ ngëë¹ jne¹ hñaan¹ kih¹ Dio

¹ Øøhn¹, lä⁻ llu¹ he⁻ ga⁻ lä⁻ ñih¹ dsë¹ Dio jne¹, he⁻ ja⁻ na⁻ chuun¹ kyaah¹ hnäh¹ ngëë¹ hnäh¹ hñaa¹ kih¹ Dio la⁻ he⁻ jngëëh¹ hnäh¹ jah¹ nē¹ na¹ hyoo¹. Jëeh¹ he⁻ ngëë¹ jne¹ hñaan¹ kiyh¹, he⁻ na⁻ ba¹ la¹ na⁻ jngii¹ kih¹ Dio hi⁻ tih⁻ dsëy¹ ka⁻ läh¹. Koo⁻ he⁻ na⁻ ba¹ lle¹ kih¹ jmeeh¹ hnäh¹ hi⁻ jmeë⁻ jmi¹ kiyh¹.

² Ta⁻ jmeë⁻ hnäh¹ lä⁻ koo⁻ jmeë⁻ dsa⁻ jmi⁻ gyuu¹. Hnøø¹ lä⁻ sëëh¹ hnäh¹, wa¹ lä⁻ hmëë¹ huus¹ dsë⁻ kyah¹ hnäh¹ mah¹ lä⁻ kyuu¹ hnäh¹ lä⁻ jë⁻ he⁻ tih⁻ dsë¹ Dio. Jëeh¹, sa⁻ jmää¹ kiyh¹ he⁻ la¹ wa¹ la¹ cha⁻ la¹. He⁻ llu¹ jmah¹ ba¹ tih⁻ dsëy¹.

³ Na⁻ hñaan¹ ta⁻ la⁻ kih¹ he⁻ llu¹ dsë¹ Dio kyaah¹ jnä¹, he⁻ ja⁻ jwëëhn⁻ hnäh¹, ta⁻ ngëë¹ hnäh¹ jwë¹ lä⁻ koo⁻ laah¹ hnäh¹. Jmeë¹ hnäh¹ huus¹ dsë⁻ lä⁻ koo⁻ lle¹ kyah¹ hnäh¹ ba¹ kyaah¹ lä⁻ koo⁻ te¹ he⁻ ma⁻ hñah⁻ hnäh¹ kih¹ Dio.

⁴ Lä⁻ koo⁻ la¹ kih¹ jmi⁻ ngo¹ jnän¹, cha⁻ cha⁻ miih⁻ he⁻ na⁻ ku⁻ na⁻ chah¹ kyaah¹, pero sa⁻ la¹ koo⁻ ba¹ ta¹ kiyh¹.

⁵ Ja⁻ ba¹ lä⁻ koo⁻ la¹ jmi⁻ ngo¹ jnän¹, lä⁻ ja⁻ jwëë¹ jne¹ kih¹ Cristo, hi⁻ koo⁻ ba¹ ma⁻ laa¹ jne¹ jee¹ lä⁻ jëë⁻ jne¹ kyaay¹. He⁻ ja⁻ la¹

lä⁻koo⁻ he⁻ na⁻ku⁻ na⁻chah[˘] lä⁻jëë⁻ jne⁻
ko⁻joh[˘].

6 Lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁻, ga⁻hñah[˘] jne⁻ ma⁻
koo⁻ nëë⁻ ta⁻ he⁻ jmeen⁻, kih⁻ he⁻ llu⁻ dsë⁻
Dio kyaah[˘] jne⁻. He⁻ja⁻, cher⁻mah[˘] hi⁻
ga⁻hyoh[˘] ta⁻ he⁻ ngëëy⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, wa⁻
ngëëy⁻ lä⁻koh[˘] te⁻ he⁻ ma⁻lä⁻dsoo⁻ dsëy⁻ ba⁻.

7 Hi⁻ cher⁻mah[˘] hi⁻ ga⁻hyoh[˘] ta⁻ he⁻
jmeey⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ dsa⁻, wa⁻ jmeey⁻ bih⁻. Hi⁻
cher⁻mah[˘] hi⁻ ga⁻hyoh[˘] ta⁻ he⁻ mi⁻tëëy⁻
dsa⁻, wa⁻ mi⁻tëëy⁻ ba⁻.

8 Hi⁻ cher⁻mah[˘] hi⁻ ga⁻hyoh[˘] ta⁻ he⁻
hlëëyh[˘] dsa⁻, wa⁻ hlëëh[˘] bih⁻. Hi⁻ hi⁻
ga⁻hyoh[˘] ta⁻ he⁻ kway⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻
kwëëyh[˘] dsa⁻kyaayh[˘], wa⁻ kwa⁻ bih⁻ ja⁻
kyaah[˘] hih⁻. Hi⁻ hi⁻ ga⁻hyoh[˘] ta⁻ he⁻ kay⁻ në⁻
kih⁻ dsa⁻kyaayh[˘], wa⁻ jmeey⁻ bih⁻ kwee⁻. Hi⁻
hi⁻ ga⁻hyoh[˘] ta⁻ he⁻ lä⁻ñih⁻ dsëy⁻ kih⁻ dsa⁻,
wa⁻ jmeey⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻ dsëy⁻.

9 Jmeey⁻ hnaah⁻ dsa⁻kyaah[˘] pero ja⁻ koo⁻
jmeeh⁻ ba⁻. Jmeey⁻ hnäh[˘] ta⁻ koo⁻ he⁻ hliih⁻,
go⁻taah[˘] hnäh[˘] koo⁻ hweh⁻ kyaah[˘] he⁻ llu⁻
jmah⁻ ba⁻.

10 Wa⁻ hnaah⁻ hnäh[˘] øøh⁻ hnäh[˘] lä⁻koo⁻
lle⁻ kih⁻. Jmeey⁻ kyee⁻ ga⁻ øøh⁻ hnäh[˘] lä⁻koh[˘]
ga⁻ hñaa⁻ hnäh[˘].

11 Kwa⁻ hnäh[˘] be⁻, ta⁻ jmeey⁻ hnäh[˘] jwëh⁻
hnäh[˘]. Jmeey⁻ hnäh[˘] ta⁻ he⁻ kih⁻ Dsa⁻jøøh⁻
jnän⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh[˘].

12 Wa⁻ jëë⁻ hoh⁻ hnäh[˘] kih⁻ he⁻ ma⁻cha⁻
o⁻joh⁻ dsë⁻ kyah⁻ hnäh[˘]. Wa⁻ joh⁻ hoh⁻
hnäh[˘] he⁻ jëëh⁻ hnäh[˘] wii⁻, ta⁻ ta⁻ hnäh[˘] he⁻
chuyh⁻ hnäh[˘] kyaah[˘] Dio.

13 Kwa⁻ be⁻ kih⁻ hi⁻ laa⁻ kyaa⁻ Dio
cher⁻mah[˘] cha⁻ he⁻ jmeey⁻ bii⁻ kiyh⁻. Heeh⁻
hnäh[˘] llu⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ tëë⁻ cha⁻neh⁻ kyah⁻
hnäh[˘].

14 Chiuh⁻ Dio, wa⁻ mi⁻jää⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻
jmeeh⁻ hnäh[˘]. Ngii⁻ llu⁻ kiyh⁻, ta⁻ jwä⁻
dso⁻jwii⁻ në⁻ kiyh⁻.

15 Wa⁻ jëë⁻ hoh⁻ hnäh[˘] kyaah[˘] hi⁻ jëë⁻
dsë⁻, hoo⁻ hnäh[˘] kyaah[˘] hi⁻ hoo⁻.

16 Wa⁻ hii⁻ koo⁻ ba⁻ huu⁻dsë⁻ kyah⁻ hnäh[˘].
Ta⁻ jmää⁻ hnäh[˘] hñaa⁻ kaa⁻, heeh⁻ hnäh[˘]
hi⁻ tä⁻ñee⁻. Ta⁻ jmeey⁻ hnäh[˘] kyuyh⁻
cha⁻miih⁻.

17 Ta⁻ jiih⁻ hnäh[˘] hliih⁻ kih⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻
jmeey⁻ he⁻ hliih⁻ kyah⁻ hnäh[˘]. Kwa⁻ hnäh[˘] be⁻

ha⁻ lä⁻ jee⁻ jmeeh⁻ hnäh[˘] he⁻ llu⁻ kih⁻ lä⁻jëë⁻
ba⁻.

18 Lä⁻jiih⁻ jee⁻ le⁻ kwa⁻ hnäh[˘] be⁻ go⁻taah[˘]
hnäh[˘] llu⁻ kyaah[˘] lä⁻jëë⁻ dsa⁻.

19 Øøhn⁻ hi⁻ hnaah⁻, ta⁻ tëeh⁻ hnäh[˘] jwii⁻
kih⁻ dsa⁻. Hñii⁻ ba⁻ Dio ga⁻tëë⁻ heeyh⁻ wii⁻,
lä⁻koo⁻ ma⁻na⁻sii⁻: “Jnä⁻ ba⁻ tëehn⁻ jwii⁻
kiyh⁻, jnä⁻ ba⁻ mi⁻hmaa⁻hn⁻ kiyh⁻”, ga⁻jäh⁻
Dio.

20 Lä⁻ja⁻ na⁻sii⁻ ka⁻läh⁻: “Cher⁻mah[˘]
kyoh⁻ hi⁻ na⁻høøh⁻ kyah⁻ hnäh[˘], kwëëyh⁻
he⁻ kuyh⁻. Hi⁻ cher⁻mah[˘] lä⁻kii⁻ dsëy⁻,
kwëëyh⁻ he⁻ hiyh⁻. Kyaah[˘] he⁻ jmeeh⁻
hnäh[˘] lä⁻ja⁻, jä⁻ o⁻hih⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻høøh⁻
kyah⁻ hnäh[˘].”

21 Ta⁻ kwa⁻ jwë⁻ lla⁻dsëë⁻ he⁻ hliih⁻ kyah⁻
hnäh[˘]. Jmeey⁻ hnäh[˘] he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻,
lä⁻jwë⁻ ja⁻ lla⁻dsëë⁻ hnäh[˘] kih⁻ he⁻ hliih⁻.

13

Hnøø⁻ mi⁻te⁻ jne⁻ kih⁻ dsa⁻ta⁻

1 Lä⁻jëë⁻ jne⁻, jmeey⁻ bii⁻ mi⁻te⁻ jne⁻ kih⁻
dsa⁻ta⁻. Jëëh⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ta⁻ sa⁻ tääh⁻ ta⁻lä⁻
tääh⁻. Kih⁻ Dio ba⁻ ja⁻ he⁻ na⁻hñaa⁻ lä⁻jëë⁻
dsa⁻ta⁻.

2 Cher⁻mah[˘] hi⁻ chaah⁻ kyaah[˘] dsa⁻ta⁻,
he⁻ chaayh⁻ kyaah[˘] mada⁻ he⁻ ga⁻jmeey⁻
Dio ba⁻ ja⁻. Hii⁻ hi⁻ jmeey⁻ lä⁻ja⁻, hnooyh⁻
ha⁻ lä⁻ jwë⁻ jee⁻ dsooy⁻ kyaah[˘] dso⁻jwii⁻ ba⁻
ja⁻.

3 Sa⁻ tääh⁻ dsa⁻ta⁻ mah⁻ jøøyh⁻ hi⁻ jmeey⁻
he⁻ llu⁻. Hi⁻ jmeey⁻ he⁻ hliih⁻ ba⁻ hii⁻ goo⁻
kiyh⁻ kyaah[˘] dsa⁻ta⁻. Cher⁻mah[˘] sa⁻ hnooh⁻
hii⁻ goo⁻ kyah⁻ kyaah[˘] dsa⁻ta⁻, jmeey⁻ he⁻ llu⁻
jmah⁻ ba⁻ mah⁻ hlëëyh⁻ llu⁻ kyah⁻.

4 Dsa⁻ta⁻ hi⁻ tääh⁻ na⁻hñaa⁻ kih⁻ Dio,
na⁻hñaa⁻ jmeey⁻ he⁻ llu⁻ kyah⁻. Pero
cher⁻mah[˘] jmeeh⁻ he⁻ hliih⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ hii⁻
goo⁻ kyah⁻. Jëëh⁻ sa⁻ tääh⁻ dsa⁻ta⁻ he⁻ koo⁻
laay⁻ dsa⁻ta⁻ ta⁻ jmah⁻. Na⁻hñaa⁻ kih⁻ Dio
mah⁻ llay⁻ ta⁻ lä⁻ hnøø⁻ kih⁻ hi⁻ jmeey⁻ he⁻
hliih⁻ ba⁻.

5 Jmeey⁻ bii⁻ mi⁻te⁻ jne⁻ mada⁻ kih⁻ dsa⁻ta⁻
mah⁻ sa⁻ jmeeyh⁻ jne⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ jmeey⁻ bii⁻
mi⁻ten⁻ mah⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ hñii⁻ huu⁻dsë⁻
jnän⁻.

6 Hi⁻ lle⁻ kih⁻ mi⁻hmaa⁻ dsa⁻ ku⁻sih⁻.
Jëëh⁻ dsa⁻ta⁻ na⁻hñaa⁻ jmeey⁻ lä⁻koo⁻
hnøø⁻ Dio ba⁻, koo⁻ he⁻ na⁻ ba⁻ la⁻ ta⁻ kiyh⁻.

7 Hnøø¹ mi'hmaah' hnäh' lä'jē⁺ he⁻ ääh⁻ hnäh'. Cher'mah' koo¹ dsa⁻ ku'sih⁻, lle⁻ kih' mi'hmaah' hnäh'. Cher'mah' he⁻ ga⁻ ga⁻tēēh' hnäh' mi'hmaah', ja⁻ mi'hmaah' hnäh'. Ja⁻ jiih' hnäh' juu' llu¹ kyaah' lä'jēē⁺ hi⁻ laa¹ ta¹ hi⁻ wa¹ gah' hnäh' miih⁻ kyaayh'.

8 Ja⁻ mi'hmaah' hnäh' he⁻ ääh⁻ hnäh' kih' dsa⁻. He⁻ ää⁻ jne¹ kih' dsa⁻ dsa⁻llaa⁺ ba'. Pero he⁻ hnää¹ jne¹ dsa⁻kyaahn', jiih'koh' sa⁻ ää⁻ jmi¹ llaa⁺. Jēēh', he⁻ hnää¹ jne¹ dsa⁻kyaahn', he⁻ ma⁻mi⁻te¹ jne¹ lä⁻koo⁻ jäh' ley ba' ja⁻.

9 Lä⁻la⁻ jäh' ley: "Ta⁺ kaa⁺ wa¹ hi⁻ cha⁻ hi⁻, ta⁺ jngēēh⁺ dsa⁻, ta⁺ hii¹ kih' dsa⁺, ta⁺ bääh⁻ dsa⁻ kyaah' juu' ta⁻juu', ta⁻ wa¹ hee¹ hoh' he⁻ ga⁻ cha⁻", hi⁺ cha⁻ ga¹ jyoh' nuuh⁻ he⁻ lle⁻ nē¹ ley. Pero ma⁻mi⁻teh¹ ba' hne⁻ lä⁻jē⁻ nuuh⁻ la⁻, cher'mah' jmeeh⁻ lä⁻koo⁻ jäh' jee¹ la⁻: "Wa¹ hnaah⁺ dsa⁻kyaah', lä⁻koo⁻ hnaah⁺ hñaah¹."

10 He⁻ hnää¹ jne¹ dsa⁻kyaahn', sa⁺ cha⁻ jwē¹ jmeen¹ he⁻ hliih¹ kiyh¹. Lä⁻jwē¹ ja⁻, dsa⁻lä⁻te¹ lä⁻koo⁻ lle⁻ nē¹ ley.

11 Kye¹ da¹ hnäh' kwaan⁻ ha⁻ lä⁻ ngoo¹ la¹ jmi¹ gyuu⁺. Hnøø¹ na⁻nē¹ jne¹, jēēh' ma⁻ngoo¹ ya⁻jäh⁺ he⁻ lä⁻ jne¹. Miih⁻ ga⁻ hnøø¹ na¹, lä⁻koh' ma¹ ga¹ heeh⁻ jnih¹.

12 Ma⁻ngoo¹ hwē¹ ba¹ la⁻, ngoo¹ ya⁻jäh⁺ jmi¹. Mo⁻so⁺ wa¹ jmee¹ ga¹ jne¹ he⁻ hliih¹ lä⁻koo⁻ tēē¹ dsa⁻ jmee⁺ ta⁻la⁺ hwē¹. Wa¹ mi¹llu¹ jne¹ hñaan¹ lä⁻hnøø¹ kih' hi⁻ tääh¹ jee¹ wa¹je⁻.

13 Wa¹ jmeen¹ he⁻ llu¹ jmah¹ ba¹, lä⁻koo⁻ tēē¹ dsa⁻ jmee⁺ jmi¹. Sa⁺ wa¹ kih'hijn¹ ga⁻ngēē¹ jwēē¹, ni⁺ he⁻ jmeen¹ cha¹hijh⁻, hi⁻ mē¹ hi⁻ ñuu⁻ sa⁺ wa¹ jmeen¹ wa¹ la¹ cha⁻ la¹, ni⁺ he⁻ ga¹ jyoh' he⁻ la¹ o⁻hih⁺, ni⁺ he⁻ hnee⁻ jne¹, ni⁺ he⁻ wi¹ dsē⁻ jne¹.

14 Wa¹ dsa⁻toohn¹ koo⁻ hweh⁻ kyaah' Jesucristo Dsa⁻jøøh¹ jnän¹. Sa⁺ wa¹ jmeen¹ he⁻ kih' he⁻ ngii¹ jmi¹ ngo¹ jnän¹.

14

Ta⁺ wa¹ jmeen¹ jeh¹ dsē¹ øøh¹ jne¹

1 Heeh⁻ hnäh' hi⁻ sa⁻ bee¹ kyaah' he⁻ ma⁻dsoo¹ dsēy¹. Ta⁺ hlēēh⁻ hnäh' kyaah' juu' wi¹, cher'mah' sa⁻ ga⁻ ma⁻kyuu¹yh⁻ lä⁻koh' hnäh'.

2 Ko⁻llaa¹ laa¹ le¹ ba¹ kuyh⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ cha⁻. Hi⁺ ko⁻llaa¹ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be¹ kih¹, kuyh⁻ ma⁻la⁺ mi¹ he⁻ jngēē⁻ dsa⁻ ba¹.

3 Hi⁻ laa¹ le¹ ba¹ kuyh⁺ lä⁻jē⁻, sa⁺ wa¹ mi⁻kwayh¹ kih' hi⁻ sa⁻ kuh⁻. Hi⁺ hi⁻ sa⁻ kuh⁻, sa⁺ wa¹ kyey¹ kwaan⁻ kih' hi⁻ kuh⁻, jēēh' ma⁻heeh⁻ ba¹ Dio kiyh¹.

4 ¿Hee⁻ laah¹ hne⁻, he⁻ kyeh¹ kwaan⁻ kih' hi⁻ laa¹ kya¹ jñah¹? Hñii¹ ba¹ dsa⁻juu¹ ñe⁻ che¹ jmeey⁻ he⁻ llu¹ o⁻ che¹ jmeey⁻ he⁻ hliih¹. Pero ma⁻ra⁺ he⁻ go⁻hēē¹ bih¹ llu¹, jēēh' Dio cha⁻ cha⁻miih⁻ be¹ kih¹, sa⁺ kway¹ jwē¹ täyh⁺.

5 Ko⁻llaa¹ jmee⁻ kyee¹ ga¹ koo⁻ jmi¹ lä⁻koh' ga¹ jyoh' jmi¹. Hi⁺ chaa⁻ jñah¹ ka⁻läh¹, laay¹, kwee⁻ ba¹ la¹ lä⁻jē⁻ jmi¹. Pero lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ hnäh', koo⁻ hä¹ ba¹ jmee¹ hnäh' hu¹dsē⁻ ha⁻ lä⁻ jmeeh¹ hnäh'.

6 Hi⁻ høø⁺ koo⁻ jmi¹, kih¹ Dio ba¹ ja⁻ jmeey⁻. Hi⁻ sa⁺ jmee⁺ he¹ kih¹ koo⁻ jmi¹, kih¹ Dio ba¹ ja⁻ jmeey⁻ ka⁻läh¹. Hi⁺ hi⁻ kuh⁻ lä⁻jē⁻ nēē¹, he⁻ jmeey⁻ kih¹ Dio ba¹ ja⁻, jēēh' kway¹ ti'hmaah' kih¹ Dio. Hi⁺ hi⁻ sa⁻ kuh⁻ lä⁻jē⁻ nēē¹, lä⁻ja⁻ he⁻ jmeey⁻ kih¹ Dio ba¹ ja⁻, hi⁺ kway¹ ti'hmaah' kih¹ Dio ka⁻läh¹.

7 Jēēh', ni⁺ jaa⁻ sa⁻ chaa⁻ ta⁻la⁺ chaa⁻ hñii¹, hi⁺ ni⁺ jaa⁻ sa⁻ juu¹ ta⁻la⁺ juu¹.

8 Cher'mah' chaa⁻ jne¹, kih¹ Dio ba¹ ja⁻ chaa⁻ jne¹. Hi⁺ cher'mah' ga¹ juu¹ jne¹, kih¹ Dio ba¹ ja⁻ juu¹ jne¹. Lä⁻ja⁻ cher'mah' chaa⁻ jne¹ o⁻ cher'mah' ga¹ juu¹ jne¹, laa¹ jne¹ kya¹ Dio ba¹.

9 Kih¹ he⁻ja⁻, ga¹ juu¹ Cristo hi⁺ ga⁻lä⁻jiiyh¹ ka⁻läh¹ mah¹ leey¹ juu¹ hi⁻ ma⁻na⁻juu¹ hi⁻ leey¹ juu¹ hi⁻ chaa⁻ ka⁻läh¹.

10 Pero hne⁻, ¿he⁻la¹ kyeh¹ kwaan⁻ kih¹ øøh¹? Hi⁺ hne⁻ ka⁻läh¹, ¿he⁻la¹ mi⁻kwah⁻ øøh¹? Lä⁻jēē⁺ ba¹ jne¹ dsa⁻nøø¹ cha¹nē¹ Cristo mah¹ kay¹ ju¹dsoo¹ jnän¹.

11 Jēēh', lä⁻koo⁻ na⁻sii¹: Jmeen¹ dsoo¹, ga¹ jäh¹ Dio, lä⁻jēē⁺ dsa⁻ juuh¹ jne¹ cha¹nē¹,

lä⁻jēē⁺ dsa⁻ jmi¹ gyuu⁺ hä¹ kih¹ Dio.

12 Kyaah' juu' la⁻ dsa⁻lä⁻ngēē¹ jne¹, lä⁻jēē⁺ ba¹ jne¹ ngēē¹ kwaan⁻ jnän¹ cha¹nē¹ Dio.

13 He⁻ja⁻ mo⁻so⁺ wa¹ kyen¹ kwaan⁻ kih¹ dsa⁻kyaahn¹. Llu¹ ga¹ wa¹ jmeen¹ lä⁻la⁻ ba¹. Sa⁺ wa¹ jmeen¹ tēh¹ øøh¹ jne¹ ni⁺ he⁻ jmee¹ jne¹ jeh¹ dsēy¹.

14 Kih' he- kyaahn' Jesús Dsa-jøøh' jnän', he-ja- man' kwee- ni- koo- sa- cha- he- soh' ta-la' soh' hñii'. Pero cher'mah' cha- he- laa' dsa- soh', kih' hi- he- lä- ma- ngoo' ja-ba' soh'.

15 Cher'mah' ga-jmeeh' jeh' dsë' øøh', kih' he- ma- kuh' koo- nee' ma' he- sa- kuyh-, he- mo-so' hnaah' ba' hnih' ja-. Ta- hee- dsë' øøh' kyaah' he- kuh-, jëeh' Cristo ga-juu' kiyh'.

16 Lä-ja- ta- kwa- jwë' hlëeh' dsa- wii' kih' koo- he- jmää' jnän'.

17 He- ga-nøø' jne' kyaah' juu' kih' Dio, sa- la' kih' he- kih-hih- jne'. Pero he- jmee- jne' he- llu', he- hii' tii' jnän' kyaah' øøh' jne', hi- he- jëë- dsë- jne' lä-koo- kwa- Jmi-llë' Na-jngii', he- ja- ba' kyeë' jnän'.

18 Cher'mah' jmee' ba' jne' he- na- jee' hnääh' jne' Cristo, he- na- ba' tih- dsë' Dio hi- lä-ja- ka-läh' tih- dsë' dsa-.

19 He-ja- wa' kwan' be' wa' hnøøhn' ha- lä- jee' hii' tii' jnän' hi- wa' hnøøhn' ha- lä- jee' tëë' jne' cha-ga'miih- be' ko-jøh' kyaah' øøh' jne'.

20 Ta- hee- ta' kih' Dio kyaah' he- kuh-huh'. Ju'dsoo', ga-lä-jë- ba' he- kih-hih- jne' na-jngii'. Pero la' hñiih' cher'mah' ga-jeh' dsë' øøh' kyaah' he- kuh-huh'.

21 Kih' he-ja-, llu' ga' cher'mah' sa- kuh' ngo', he- sa- huh' jmi' mi'jeh' ma-ää-, ni- sa- jmeeh' ni- koo- ni- he- ga' jyoh', he- kyaah' jmeeh' tēh' øøh' jne'.

22 Hi- hne-, che' jmeeh- dsoo' llu' ba' he- kuh- lä-jë-, wa' la' kyah' hñaa' ba' kyaah' Dio. La' llu' kih' hi- sa- hñii- huu' dsë- kih' wa-ra- ga-kuyh- lä-jë- he- laay' llu'.

23 Pero cher'mah' hi- jmee- to' dsë' kih' he- kuh-hiyh-, ma-na-bäayh' dsoo' ba' ja-, kih' he- sa- ma-kuyh- lä-kaa- tuh-dsëy'. Hi- lä-ja- kih' lä-jë- he- jmee- jne', cher'mah' sa- la' kyaah' koo- ba' huu' dsë-, ma-la' dso'kye- ba' ja-.

15

1 Jne' hi- beë' kyaah' he- ma- dsoo' dsën-, wa' jmeen' jøh- dsë- jne' kyaah' hi- sa- cha- be' kih'. Sa- wa' jmeen' lä-koo- hnøø- jne' hñaan'.

2 Lä-ja- lä-ja- jne' wa' jmeen' he- tih- dsë' dsa-kyaahn' ba' mah' wa' la' llu' kiyh' hi- lä-ja- lä-cha- cha-ga'miih- be' kiyh' cha-në' Dio.

3 Jëeh' sa- ga-hnooh- Cristo ma' jmee' lä- tih- dsëy' hñiiy'. Lä-la- ba' na-sii- kiyh': "He- hñiih' he- ma' hlëeh' dsa- kyah', ja' në' kin'."

4 Lä-jë- juu' he- ma-na-sii- jää', he- llu' jnän' ba' ja- he- na-sii- mah' mi'tëë' jne' hñaan'. Lä-ja-, kyaah' juu' kih' Dio, tëë' jne' be' hi' jmee' kwëeh- dsë- jne', hi- he- na- jmee' lä-cha- o-jøh- dsë- jnän' kyaah' Dio.

5 Dio ba' he' hi- jmee- kwëeh- dsë' dsa- hi- kway- be' ka-läh'. He-ja- ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' koo- nee' ba' huu' dsë- kih' lä-jëë- hnäh' lä- hnøø' Cristo Jesús.

6 Mah' lä-ja- lä-jëë- hnäh', kyaah' koo- nee' ba' huu' dsë-, jmeeh' hnäh' juuh- kih' Dio, hi- laa' Jmii- Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

7 Heh' lä-ja-, lle' kih' heeh' hnäh' lä-ja- lä-ja- øøh' jne' lä-koo- ga-heeh- Cristo jne' mah' lä-jnä' laa' jøøh' Dio.

8 Lä-la- jwahn'. Cristo ja' mah' ga-hnooyh- he- llu' kih' dsa- judiu. Lä-jwë' ja- ga-lä-te' juu' lä-koo- ga-bääh- Dio hñii' kyaah' dsa- ma-kaah' jnän'. Ga-mi-jnäay- he- ga-mi-te' Dio juu' kih'.

9 Hi- lä-ja- jay' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu mah' jmee' dsa- he' juuh- kih' Dio, kih' he- ga-lä-nih' dsëy' kiyh'. Lä-koo- na-sii-:

He-ja- hlëeh' llu' hi- hñii' kyah' jee' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu.

10 Jyoh' ka-läh' jee' na-sii-, hlëeh' lä-la-:

Wa' jëë- hoh' hnäh' hi- sa- laa' judiu kyaah' judiu hi- laa' kyaah' Dio.

11 Hi- na-sii- ka-läh' lä-la-:

Hä' hnäh' kih' Dio lä-jëë- hnäh' hi- sa- laa' judiu,

lä-jë- jee' jwii- ha- jee' tääh' hnäh', jmee' hnäh' juuh- kiyh'.

12 Hi- ja- ba' lä-na- jäh' Isaia ka-läh':

Hñaa' jaa- dsa- jee' chaah' jmoo' kih' Isaí, ya-hëë' jaa- hi- jmee' hih' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu.

Dsa- hi- sa- laa' judiu, kay' o-jøh- dsë- kiyh'.

13 Dio ba' jmeē⁺ he⁻ cha⁻ o⁻jōh⁺ dsē⁻ jnān⁻. He⁻ja⁻ ngiⁿ' kiyh⁺ mah⁺ wa' jmeey⁺ jēē⁻ hoh⁺ hnāh⁺ cha⁻miih⁻ hi⁺ wa' jmeey⁺ hii⁺ ti⁺ kyah⁺ hnāh⁺ kih⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnāh⁺ kiyh⁺, mah⁺ lä⁻ja⁻ wa' lä⁻cha⁻ cha⁻miih⁻ o⁻jōh⁺ dsē⁻ kyah⁺ hnāh⁺ ta⁻la⁻ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺.

Na⁻hñaa⁺ Paa⁺ kwa⁺ ju⁺hmēē⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu

14 Man⁺ kwee⁻ kyah⁺ hnāh⁺ øøhn⁺, llu⁺ hoh⁺ hnāh⁺ jwē⁺te, hi⁺ cha⁻ cha⁻miih⁻ huu⁺dsē⁻ llu⁺ kyah⁺ hnāh⁺, hi⁺ kyuuh⁺ hnāh⁺ kwēēh⁺ nuuh⁻ dsa⁻kyaah⁺ hnāh⁺.

15 Hnāh⁺ øøhn⁺, koo⁻ jee⁺ koo⁻ llah⁺ ma⁻tuu⁻ dsēn⁻ ma⁻siin⁺ kyah⁺ hnāh⁺ lä⁻koo⁻ te⁺ lla⁻ dsēn⁻ mah⁺ mi⁻dsoohn⁻ hoh⁺ hnāh⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tēēh⁺ hnāh⁺ jāā⁺. Ta⁻la⁻ na⁻hñaan⁺ jmeen⁻ kih⁺ Dio, kih⁺ he⁻ llu⁺ dsēy⁺ kyaah⁺ jnä⁺,

16 mah⁺ jmeen⁻ ta⁺ kih⁺ Cristo jee⁺ tääh⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu, kwan⁺ ju⁺hmēē⁺ kih⁺ Dio. Hi⁺ lä⁻ja⁻ ngēēn⁻ dsa⁻ he⁺ kih⁺ Dio. Hi⁺ tih⁺ ba⁺ dsēy⁺ kih⁺ hi⁻ he⁺, jēēh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ ga⁺jmäy⁺ ma⁻na⁻lluuy⁺.

17 Kih⁺ he⁻ kyaahn⁺ Cristo Jesús, he⁻ja⁻ chaan⁻ llu⁺ kyaah⁺ ta⁺ he⁻ jmeen⁻ kih⁺ Dio.

18 He⁻ja⁻ sa⁺ tuu⁻ dsēn⁻ hlēēhn⁺ he⁻ ga⁺ jyoh⁺. Ma⁻la⁻ he⁻ ga⁺jmeē⁺ Cristo kyaah⁺ jnä⁺, he⁻ja⁻ ba⁺ mi⁻jnāan⁺. Kyaah⁺ be⁺ kiyh⁺, ga⁻kwan⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu hi⁺ cha⁻ ga⁺ jyoh⁺ he⁻ ga⁺jmeen⁺, heh⁺ he⁻ ga⁺heeh⁻ dsa⁻ kih⁺ Dio.

19 Kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio ga⁺jmeen⁺ ja⁻ koo⁻ nēē⁺ he⁻ juh⁻gaa⁻. Lä⁻ja⁻ ga⁻løø⁺ kwan⁺ juu⁺ kih⁺ Cristo jwii⁻ Jerusalén hi⁺ ngoon⁺ lä⁻ku⁺ lä⁻jii⁺ hwa⁺ ja⁻, lä⁻jiih⁺ ga⁻tēēn⁺ hwa⁺ Ilirico. Lä⁻kaa⁻ jee⁺ ja⁻ ga⁻kwan⁺ ju⁺hmēē⁺ kih⁺ Cristo.

20 Lä⁻jwē⁺ ja⁻, ga⁻kwan⁺ be⁺ ngoon⁺ na⁻kwan⁺ ju⁺hmēē⁺ ta⁺ jee⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻lloo⁺ juu⁺ kih⁺ Cristo, mah⁺ sa⁺ mi⁻kwaan⁺ ta⁺, ja⁻ba⁺ jee⁺ ma⁻løø⁺ jñah⁺.

21 Ga⁻la⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ na⁻si⁻ he⁻ jäh⁺ lä⁻la⁻: Hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻nuu⁺ hii⁺ juu⁺ kiyh⁺, jēēy⁺ ba⁺. Hi⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ ga⁺ ma⁻nuu⁺, lä⁻ngēē⁺ bih⁺.

Ga⁺jmeeh⁺ Paa⁺ juu⁺ he⁻ dsa⁻kay⁺ kuu⁺, kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ lla⁻kyaa⁺

22 Kih⁺ he⁻ja⁻ ba⁺ sa⁺ hii⁺ kwa⁺ jā⁺ na⁺jēēn⁺ hnāh⁺. Sa⁺ ma⁺ jāän⁺ go⁻te⁻.

23 Pero na⁺, mo⁻so⁻ cha⁻ jee⁺ niin⁻ hi⁺ ma⁻hya⁻ ji⁻ñe⁻ heē⁺ dsēn⁻ niin⁻ na⁺jēēn⁺ hnāh⁺.

24 He⁻ja⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ niin⁻ ta⁺ España, jmeen⁻ huu⁺dsē⁻ dsa⁻ngēēn⁺ ta⁺ na⁻. Hnoon⁺ na⁺jēēn⁺ hnāh⁺ mah⁺ dsa⁻toohn⁺ miih⁻ jmi⁺ hi⁺ lä⁻jōh⁻ dsē⁻ jne⁺. Hi⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ ya⁻hēēn⁺, hnoon⁺ jmeeh⁺ hnāh⁺ be⁺ kin⁻ he⁻ kyaah⁺ niin⁻ ta⁺ cha⁻ne⁺.

25 Pero to⁻nē⁻ niin⁻ ta⁺ Jerusalén na⁻kwan⁺ be⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ jee⁺ ja⁻.

26 Øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ Macedonia kyaah⁺ hi⁻ tääh⁺ Acaya ga⁺juuh⁺ ga⁻lääyh⁺ miih⁻ kuu⁺ he⁻ ngēēn⁻ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tä⁻ñee⁺ hi⁻ tääh⁺ Jerusalén.

27 Lä⁻ja⁻ lla⁻ dsēy⁺ jmeey⁺ hi⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻tēēy⁺ jmeey⁺ kih⁺ judiu he⁺. Jēēh⁺ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu ga⁺hyoyh⁺ he⁻ la⁻ kwa⁺ Dio ta⁻la⁻ kih⁺ dsa⁻ judiu. He⁻ja⁻ lle⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu, jmee⁺ be⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu kyaah⁺ miih⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁺ ka⁻läh⁺.

28 Ma⁻la⁻ ma⁻dsaa⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ jmeen⁻ la⁻ hi⁺ ti⁻lloohn⁻ kuu⁺ he⁻ ga⁺juuh⁺ ga⁻lääh⁺ ja⁻ kwēēhn⁻ hi⁻ tä⁻ñee⁺, ja⁻ ga⁺ dsa⁻ngēēn⁻ ta⁺ na⁺ kyah⁺ hnāh⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ niin⁻ ta⁺ España.

29 Ma⁺ ba⁺ jnä⁺, cha⁻miih⁻ mi⁻jää⁺ Dio hnāh⁺ kyaah⁺ ju⁺hmēē⁺ kih⁺ Cristo wa⁻ra⁻ ga⁻lloon⁺ ta⁺ jee⁺ tääh⁺ hnāh⁺.

30 Chuun⁺ kyaah⁺ hnāh⁺ øøhn⁺, ta⁻la⁻ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnān⁻ hi⁺ ta⁻la⁻ kih⁺ he⁻ hnää⁺ Jmi⁻lle⁺ jne⁺. Ta⁺ jmee⁻ hnāh⁺ hñaa⁺ hoh⁺, kwa⁺ hnāh⁺ be⁺ kin⁻, ja⁻ ngiih⁺ hnāh⁺ kin⁻ kih⁺ Dio,

31 mah⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ dsa⁻ngēēn⁻ jee⁺ kih⁺ hi⁻ chaah⁻ hi⁻ tääh⁺ Judea. Hi⁺ ngii⁺ hnāh⁺ kin⁻ ka⁻läh⁺ kih⁺ Dio mah⁺ ya⁻hii⁺ llu⁺ jee⁺ ti⁻lloohn⁻ kuu⁺ la⁻ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ tääh⁺ Jerusalén. Hnoon⁺ wa⁺ heeh⁻ bih⁺ llu⁺.

32 Lä⁻ja⁻ ngii⁺ hnāh⁺ kin⁻ mah⁺ jēē⁻ dsēn⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ lloon⁻ jee⁺ tääh⁺ hnāh⁺, hi⁺ teeh⁺ jne⁺ ko⁻jōh⁺ dsē⁻ jne⁺ jee⁺ na⁻, cher⁺ mah⁺ lä⁻ja⁻ hnøø⁺ Dio.

33 Dio, hi⁻ jmee⁻ hii⁺ ti⁺ jnān⁻, wa⁺ kyaah⁺ lä⁻jēē⁻ hnāh⁺. Wa⁺ la⁻ lä⁻ja⁻.

16

Jee' ga⁺dsaa' ga⁺hiah' Paa' juu'

¹ Jmeen⁻ juu' kyah' hnäh' øøhn⁺, dsa⁻mē⁺ øøh⁺ jne' Febe jmee⁻ bih' kwee⁻ ta' he⁻ hä gooy⁻ gwah⁺ jwäh⁻ Cencrea.

² Heeh⁻ hnäh' lä⁺ hnøø⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺, lä⁺ ää⁻ jmi⁺ jmeen' kih' hi⁻ ma⁻na⁻jngëë'. Jmee' hnäh' be' kiyh' cher'mah' he⁻lla⁻kyaay⁺, jëeh' ma⁻jmeey' be' kih' jwëë⁺ øøh⁺ jne' hi⁻ lä⁺ja⁻ ga⁺jmeey' be' kin⁻ka⁻läh'.

³ Jmee' Dio kih' Priscila kyaah' Aquila, hi⁻ jmee⁻ ta' kih' Cristo Jesús ko⁻jøh⁺ kyaah' jnä⁺.

⁴ Ma⁻ke⁻ ga⁺hi⁺ goo⁻ kiyh' ma⁺ juuy⁺, ga⁻nooy⁻ nē⁻ kin⁻. Hi⁻ ja⁺ ma⁻la⁻ jnä⁺ kwan⁻ ti'hmaah' kiyh', lä⁺ja⁻ ka⁻läh' lä⁺jē⁻ gwah⁺ jee' tääh' dsa⁻ hi⁻ sa⁻laa⁺ judiu kwa⁻ ti'hmaah' kiyh'.

⁵ Lä⁺ja⁻ ka⁻läh', jmee' hnäh' Dio kih' lä⁺jē⁻ øøh⁺ jne' hi⁻ dsa⁻ñee⁻ cha⁻neh⁻ kiyh'. Hi⁻ jmee' hnäh' Dio kih' Epeneto hi⁻ hnaan⁺, hi⁻ he⁻ to⁻nē⁻ ga⁺heeh⁻ juu' kih' Cristo hwa⁺ Acaya.

⁶ Jmee' hnäh' Dio kih' María hi⁻ ga⁺jmeey' cha⁻miih⁻ ta' jee' kyah' hnäh'.

⁷ Jmee' hnäh' Dio kih' Adrónico kyaah' Junia. Lä⁺uu⁺ dsa⁻goon[~] he⁻ te⁻ju⁻ kin⁻ kyaah', na⁻näy⁺ neh⁻ñe⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah' jnä⁺. Lä⁺jē⁻ apóstole ga⁻lä⁻hnäy⁺ cha⁻miih⁻ lä⁺uu⁺ dsa⁻ he⁻, hi⁻ ga⁺heeh⁻ jää⁺ kih' Cristo lä⁻køh⁺ jnä⁺.

⁸ Jmee' hnäh' Dio kih' Amplias hi⁻ hnaan⁺, hi⁻ hnaah⁻ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah' jne'.

⁹ Jmee' hnäh' Dio kih' Urbano hi⁻ jmee⁻ ta' kih' Cristo ko⁻jøh⁺ kyaah' jnä⁺, hi⁻ jmee' hnäh' Dio kih' Estaqui ome⁻ kyaan⁺ hi⁻ hnaan⁺.

¹⁰ Jmee' hnäh' Dio kih' Apele hi⁻ ma⁻ya⁻hëë[~] llu⁺ jee' jmeey⁻ ta' kih' Cristo. Jmee' hnäh' Dio kih' lä⁺jē⁻ hi⁻ tääh' cha⁻neh⁻ kih' Aristóbulo.

¹¹ Jmee' hnäh' Dio kih' Herodiön dsa⁻ hi⁻ te⁻ju⁻ kin⁻ kyaah'. Jmee' hnäh' Dio kih' hi⁻ tääh' cha⁻neh⁻ kih' Narciso hi⁻ jmee⁻ ko⁻jøh⁺ kyaah' Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺.

¹² Jmee' hnäh' Dio kih' Trifena hi⁻ kih' Trifosa hi⁻ jmee⁻ ta' kih' Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺.

Jmee' hnäh' Dio kih' Pérsida hi⁻ hnaan⁺ hi⁻ ga⁺jmeey' cha⁻miih⁻ ta' kih' Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺.

¹³ Jmee' hnäh' Dio kih' Rufo hi⁻ na⁻lleeh⁺ kyaa⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺, hi⁻ lä⁺ja⁻ kih' chooy' ka⁻läh'. Hi⁻ he⁻ ga⁺jmaa⁺ jnä⁺ lä⁺koø⁻ jooy⁺.

¹⁴ Jmee' hnäh' Dio kih' Asíncrito, kih' Flegonte, kih' Herma, kih' Patroba, kih' Herme, hi⁻ kih' lä⁺jē⁻ øøh⁺ jne' hi⁻ tääh' kyaayh'.

¹⁵ Jmee' hnäh' Dio kih' Filólogo, kih' Julia, kih' Nereo hi⁻ kih' dsa⁻mē⁺ øøyh⁻, hi⁻ lä⁺ja⁻ kih' Olimpa kyaah' lä⁺jē⁻ hi⁻ na⁻jngëë' hi⁻ tääh' kyaayh'.

¹⁶ Jmee' hnäh' Dio kih' dsa⁻kyaah' hnäh', hi⁻ ja⁻ chuh⁻ hnäh' kiyh' lä⁺ hnøø⁺ Dio. Lä⁺koø⁻ lä⁺koø⁻ gwah⁺ kih' Cristo jmee⁻ Dio kyah' hnäh'.

¹⁷ Pero chuun⁺ kyaah' hnäh' øøhn⁺, leeh⁻ hnäh' kyaah' hi⁻ hnøø⁺ jmee⁻ to⁺ nää⁺, hi⁻ jmeey⁻ dsa⁻tēh⁺ hnäh' kih' he⁻ kway⁻ jyoh⁺ juu' he⁻ sa⁺ la⁺ lä⁺koø⁻ juu' he⁻ ma⁻mi⁻ tēeh⁺ hnäh'. Ta⁻ jmee⁻ hnäh' ko⁻jøh⁺ kyaayh'.

¹⁸ Jëeh' dsa⁻ hi⁻ jmee⁻ lä⁺ja⁻, sa⁺ jmeey⁻ he⁻ kih' Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺, hnooyh⁻ lä⁺jē⁻ he⁻ ngii⁻ tuh⁻dsëy⁺ ba'. Hlëëyh⁻ kyaah' juu' na⁻hñaah⁺ ha⁻ lä⁺ jee' tih' dsë⁻ dsa⁻ mah⁺ mi⁻gaay⁺ hi⁻ jlää⁺.

¹⁹ Lä⁺kaa⁻ ba⁺ ma⁻ñe⁻ dsa⁻, nuuh⁺ ba⁺ hnäh', he⁻ja⁻ chaan⁻ llu⁺ kyaah' hnäh'. Hnoon⁺ kyuu^h hnäh' jmeeh' hnäh' he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺, mah⁺ sa⁺ lih⁺ he⁻ hlih⁺ kyah' hnäh'.

²⁰ Dio, hi⁻ jmee⁻ hii⁺ ti⁺ jnän⁺, चाह⁺ ba⁺ jwääy⁺ Tana⁺ ta⁺ hwa⁺ huuh⁺ tiih⁺ hnäh'. Wa⁺ kwa⁺ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁺ lä⁺jē⁻ he⁻ llu⁺ kyah' hnäh'.

²¹ Timotä, hi⁻ jmee⁻ ta' kyaah' jnä⁺, jmee⁻ Dio kyah' hnäh'. Hi⁻ lä⁺ja⁻ ka⁻läh' Lucio, kyaah' Jasón, kyaah' Sosipater, he⁻ ba⁺ dsa⁻ hi⁻ te⁻ju⁻ kin⁻ kyaah'.

²² Jnä⁺ Tercio ma⁻siin⁺ lä⁺jē⁻ juu' he⁻ hlëeh⁺ Paa⁺. Jnä⁺ jmeen⁻ Dio kyah' hnäh'.

²³ Hi⁻ Gayo jmee⁻ Dio kyah' hnäh'. Kiyh' gyan⁺ na⁺, hi⁻ kway⁻ cha⁻neh⁻ kiyh' jee' dsa⁻ñee⁻ lä⁺jē⁻ øøh⁺ jne'. Erasto hi⁻ koø⁻ ku⁻sih⁻ jee' jwäh⁻ la⁻, kyaah' øøh⁺ jne' Cuarto jmee⁻ Dio kyah' hnäh'.

²⁴ Wa' mi-jää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän`
lä-jëë` hnäh'. Wa' la' lä-ja`.

²⁵ Dio le' jmeey' jäh' hnäh' koo` hweh`
kyaah' ju'hmëë' kih' Jesucristo he` kwan`
la`. Lä-jë` juu' la` ma' na` hmää' jää', lä-jih'
ma' ga`nøø' jmi-gyuu`.

²⁶ Pero na' ma-lä-jnä' juu' la` ta-la`
kyaah' he` ga`si' lä-jëë` hi` ga`ngëë'
juu' kih' Dio llo'joo', lä-koo` la' mada`
kih' Dio hi` chaa` lä-jë` joh' jmi' cha`.
Ga`mi-jnääy` juu' la` mah' lä-dsoo' dsë'
lä-jëë` dsa` hi` lä-ja` lä`nuuyh' kiyh'.

²⁷ Jaa` Dio ba' hi` kyuu` cha` miih`. Wa'
la' juuh` kiyh' lä-jë` joh' jmi' cha`, ta-la`
kih' Jesucristo. Wa' la' lä-ja`.

1 Corintios

He-la-to-nē-je-he-ga-sii Paa-kih' ooh' jne' hi- chaa- Corinto

1 Jnä Paa' na-hñaan' laan' apóstol kyaah' Jesucristo lä- hyoh- dsē' Dio. Ko-jøh' kyaah' Sóstene ooh' jne',

2 siin' kyaah' hnäh' hi- laa' gwah' kih' Dio jee' jwii- Corinto. Laah' hnäh' kyaah' Dio ta-la- kih' Cristo Jesús, ma-na-lleeh' hnäh' mah' leeh' hnäh' na-jngēē'. Hi' juu' la- la' kih' lä-jēē' hi- tääh' ta- la- ta- jnø- ka-läh', lä-jēē' hi- chuū' kih' Dio ta-la- kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Jēeh', jaa- ba' laa' Dsa-jøøh' jnän' kyaayh'.

3 Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Tääh' jnän' hi- ngiiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyaah' hnäh', hi' wa' jmeey' hi' ti' kyaah' hnäh'.

Lä-jē- he- llu' he- ga-hñah' jne' kih' Cristo

4 Lä-jē- jiih' kwan' tíhmaah' kih' Dio jnän' kwaat' kyaah' hnäh', jēeh' cha-miih- he- llu' ga-kwēēh' Dio hnäh' he- la' ga-kway' ba' ta-la- kih' Cristo Jesús.

5 Kih' he- laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo he-ja- cha- cha-miih- he- ga-hñah' hnäh' kih' Dio. Ma-tēē' hnäh' juu' kiyh' hi- lä-ja- ma-tēē' hnäh' cha-miih- huu'dsē- llu'.

6 Kih' he- ma-jä' koo- hweh- juu' kih' Cristo kyaah' hnäh',

7 he-ja-, mo-so- cha- ga' he- ga' hnøø' hñah' hnäh' kih' Dio jēeh' ma-hñah' ba' hnäh' hi' ma-cha- o-jøh- dsē- kyaah' hnäh' he- tēēh' hnäh' ya-jwii' kiyh' wa-ra- ga-tē' jee' lä-jnä' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

8 Hi- hñii' bih' jmeey' go'taah' hnäh' koo- hweh- lä-jiih' llaa' mah' mo-so- cha- ga' he- na-bääh' hnäh' ni' miih- wa-ra- ga-tē' jee' jäh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

9 Ma-ra- he- mi-te' ba' Dio juu' kih'. Hi- he' ba' hi- ga-tēēh' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' ko-jøh' kyaah' Jooy' Jesucristo, Dsa-jøøh' jnän'.

Ga-la- ma- kih-kih' øøyh' jee' jwii- Cor- into

10 He-ja- chuun' kyaah' hnäh' øøhn', kyaah' hih- kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Jmee- bii' hii' koo- ba' juu' kyaah' hnäh' lä-jēē- hnäh' mah' sa- leeh' hnäh' to' nää'. Koo- nēē' ba' go-taah' hnäh'. Wa' la' koo- ba' huu'dsē- kih' jee' lä-jēē- hnäh'.

11 Øøhn', ga-nuun' ha- lä- tääh' hnäh', ga-jmeeh' dsa- kyaah' Cloé juu' he- cha- hñii- jee' kyaah' hnäh'.

12 Lä-la- ba' ngoo' juu' la-. Ko-llaa' hnäh' jwah' hnäh': "Jnä jmeen' ko-jøh' kyaah' Paa'." Hi- jñah' jäh': "Jnä kyaahn' Apolo." Hi- jñah' jäh': "Jnä kyaahn' Pee'." Hi- jñah' jäh': "Jnä laan' kyaah' Cristo."

13 Ha- ba' lä- la' juu' ja-. ¿Che' laa' uu' uu- Cristo? ¿Che' jnä' ga-taan' dsøh' hma-cru- kwaat' kyaah' hnäh'? ¿Che' ga-saa- hnäh' jmi- lä-hih- kin'?

14 Kwan' tíhmaah' kih' Dio sa' ga-chaan' dsa- jmi- jee' kyaah' hnäh'. Ma-la- Crispo kyaah' Gayo ba' ga-chaan' jmi-.

15 He-ja- ni' jaa- dsa- sa- le' jäh- he- na-saah' hnäh' jmi- kyaah' hih- kin'.

16 Hi' ga-chaan' jmi- hi- chaa- kih' Estéfana ka-läh'. Pero sa' man' che' chaa- ga' jñah' hi- ga' ga-chaan' jmi-.

17 Jēeh', sa' ga-chee' Cristo jnä' mah' chaan' dsa- jmi-. Ga-cheey' jnä' mah' kwan' ju'hmeē' kiyh' ba'. Hi' sa' hlēēhn' kyaah' juu' kaah', ha- ga- che- sa' hä' ta' he- ga-taa- Cristo dsøh' hma-cru-.

Kyaah' Cristo ga-lä-jnä' he- kyuuh- Dio cha-miih-

18 Jēeh', kih' hi- dsa- kah- jwē', ngaah' ba' la' juu' he- ga-taay' dsøh' hma-cru-. Pero jnä' jne' hi- dsa-lää', juu' la- la' be' kih' Dio ba'.

19 Lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio:

Heen- go-te- huu'dsē- kih' hi- kyuuh- cha-miih-.

Jñuuhn' lä-jē- he- ma-mi-tēē- dsa- hi- ngēē' cha-miih-, ga-jäh' Dio.

20 ¿Na- hi- kyuuh- cha-miih-? ¿Na- hi- ma-mi-tēē- cha-miih-? ¿Na- hi- lih- ti-choo- juu' jmi-gyuu- la-? ¿Che' sa- ga-jmee' Dio ga-jä' ta- hwa' lä-jē- he- kyuuh- dsa- jmi-gyuu-?

21 Cha⁻miih⁻ huu⁺dsē⁻ llu⁺ cha⁻ kih⁺ Dio, he⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻kway⁺ jwē⁺ ma⁻lä⁻kyuu⁺ dsih⁺ kyaah⁺ he⁻ kyuu⁺h[~] dsa⁻ cha⁻miih⁻. Ga⁻tih⁺ dsēy⁺ lä⁺äy⁺ dsa⁻ hi⁻ jmee⁺ dsoo⁺ dsē⁺ kiyh⁺ ba⁺, ta⁻lä⁻ kih⁺ he⁻ kwa⁺ dsa⁻ juu⁺ kiyh⁺ ma⁻ke⁺ jäh⁺ dsa⁻, ngaah⁺ juu⁺ na⁻.

22 Dsa⁻ judiu hnø⁺ jēy⁺ koo⁻ he⁻ juh⁻gaa⁻. Hi⁺ dsa⁻ griego hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁺ lä⁻kyuu⁺h[~] cha⁻ga⁻miih⁻ ba⁺.

23 Pero jne⁺, ga⁻nø⁺ ba⁺ jne⁺ kwa⁺ jne⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻taa⁻ Cristo dsöh⁺ hma⁻cru⁻. Hi⁺ juu⁺ la⁻ la⁺ o⁻hih⁺ kih⁺ dsa⁻ judiu, hi⁺ kih⁺ dsa⁻ griego la⁺ juu⁺ ngaah⁺ ba⁺.

24 Pero kih⁺ hi⁻ ga⁻tēeh⁺ Dio, dsa⁻ judiu lä⁻kye⁻ griego, juu⁺ kih⁺ Cristo mi⁻jnää⁻ ha⁻ lä⁻koo⁻ be⁺ sa⁻ cha⁻ kih⁺ Dio, hi⁺ ha⁻ lä⁻koo⁻ sa⁻ kyuu⁺h[~].

25 Ma⁻ke⁺ jäh⁺ dsa⁻, ngaah⁺ la⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, pero kye⁺ cha⁻ga⁻miih⁻ he⁻ kyuu⁺h[~] Dio lä⁻koh⁺ ga⁺ he⁻ kyuu⁺h[~] dsa⁻. Hi⁺ ma⁻ke⁺ jäyh⁺ sa⁻ be⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, pero cha⁻ga⁻miih⁻ be⁺ ba⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ juu⁺ kih⁺ dsa⁻.

26 Jēē⁺ da⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, ha⁻ lä⁻ ma⁺ tääh⁺ hnäh⁺ lä⁻ ma⁺ ga⁻tēeh⁺ Dio hnäh⁺. Sa⁻ jwēē⁺ hnäh⁺ hi⁻ ma⁺ kyuu⁺h[~] cha⁻miih⁻ lä⁻koo⁻ te⁺ he⁻ ma⁻mi⁻tēē⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺. Sa⁻ jwēē⁺ hnäh⁺ hi⁻ ma⁺ jmee⁺ hih⁺, hi⁻ ni⁻ sa⁻ jwēē⁺ hnäh⁺ hi⁻ ma⁺ hii⁺ juu⁺ kih⁺.

27 Ga⁻lleeh⁻ Dio hi⁻ sa⁻ kyuu⁺h[~] ni⁻ miih⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah⁺ lley⁻ o⁻hih⁺ kih⁺ hi⁻ kyuu⁺h[~] cha⁻miih⁻, hi⁺ ga⁻lleeyh⁻ hi⁻ sa⁻ be⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ mah⁺ lley⁻ o⁻hih⁺ kih⁺ hi⁻ be⁺.

28 Lä⁻kye⁻ hi⁻ sa⁻ lä⁻jēēn⁺, lä⁻kye⁻ hi⁻ sa⁻ tääh⁺ ta⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, ga⁻lleeh⁻ Dio, hi⁺ lä⁻jēē⁺ hi⁻ sa⁻ laa⁺ ni⁻ miih⁻ ga⁻lleeyh⁻ mah⁺ jmääy⁺ ta⁻ koo⁺ lä⁻jēē⁺ hi⁻ laa⁺ kaah⁺.

29 Lä⁻ja⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ le⁺ jmää⁺ hñii⁺ jøøh⁺ cha⁻nē⁺ Dio.

30 Ta⁻lä⁻ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻, he⁻ tääh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ Cristo Jesús. Hi⁺ kyaah⁺ Cristo ga⁻jmeey⁺ kyuu⁺h[~] jne⁺ cha⁻miih⁻, he⁻ja⁻ lluu⁺ jne⁺, na⁻jngēē⁺ jne⁺, hi⁺ na⁻laa⁺ jne⁺ ta⁻lä⁻ kih⁺ Cristo.

31 He⁻ja⁻ lä⁻koo⁻ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Hi⁻ hnø⁺ jmää⁺ hñii⁺ jøøh⁺, wa⁺ jmääy⁺ hñiiy⁺ jøøh⁺ kih⁺ he⁻ laay⁺ kyaa⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻.”

2

1 Lä⁻ ma⁺ ñeen⁺ na⁻jēēn⁺ hnäh⁺ ga⁻kwan⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, pero sa⁻ ga⁻hlēēhn⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ kaah⁺ ni⁻ sa⁻ ga⁻jmeen⁺ kyuu⁺h[~] cha⁻miih⁻.

2 Ga⁻lla⁺ dsēn⁻ he⁻ sa⁻ hlēēhn⁻ kih⁺ wa⁺ he⁻ cha⁻ he⁻ juu⁺, ma⁻lä⁻ juu⁺ kih⁺ Jesucristo ba⁺ ga⁻kwan⁺, ha⁻ lä⁻ ga⁻taay⁻ dsöh⁺ hma⁻cru⁻.

3 Sa⁻ ma⁺ cha⁻ be⁺ kin⁺ lä⁻ ma⁺ gyan⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺. Ga⁻lä⁻ gohn⁻ lä⁻jiih⁺ ga⁻jlään⁺.

4 Lä⁻ ma⁺ ga⁻kwan⁺ juu⁺ sa⁻ ga⁻hlēēhn⁻ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ hlēēh⁻ jaa⁻ hi⁻ kyuu⁺h[~] cha⁻miih⁻ mah⁺ ma⁺ jmeen⁻ lä⁻ngēēh⁻ hnäh⁺. Ga⁻lä⁻ jnä⁻ jēē⁻ go⁻te⁻ he⁻ ga⁻hlēēhn⁻ kyaah⁺ be⁺ he⁻ ga⁻kwa⁻ Jmi⁻lle⁺ kih⁺ Dio.

5 Lä⁻jwē⁺ ja⁻, ja⁻ kyaah⁺ he⁻ kyuu⁺h[~] dsa⁻ cha⁻miih⁻ ga⁻jmeeh⁺ hnäh⁺ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺. Kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻, he⁻ ga⁻lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺.

Lä⁻la⁻ ba⁺ la⁺ huu⁺dsē⁻ llu⁺ kih⁺ Dio

6 Dsoo⁺ ba⁺ hlēēh⁻ jne⁺ kyaah⁺ huu⁺dsē⁻ llu⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ ma⁻kaah⁺ kyaah⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Pero ja⁻ kyaah⁺ huu⁺dsē⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, ni⁻ kih⁺ hi⁻ jmee⁺ hih⁺ hi⁻ tääh⁺ na⁺ hi⁻ lle⁺ kih⁺ hee⁺ go⁻te⁻.

7 Hlēēh⁻ jne⁺ lä⁻koo⁻ la⁺ huu⁺dsē⁻ kih⁺ Dio he⁻ ma⁺ na⁻hmää⁺ jāä⁺. Ma⁻ñe⁻ ba⁺ Dio, jāä⁺ ja⁻ ga⁻ nøø⁺ jmi⁻gyuu⁺ ha⁻ lä⁻ jwē⁺ tēy⁺ jne⁺ ya⁺ jwii⁺ kiyh⁺.

8 Ni⁻ jaa⁻ dsa⁻ ta⁺ hi⁻ chaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, sa⁻ ga⁻lä⁻ ñe⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ huu⁺dsē⁻ kih⁺ Dio. Wa⁻ra⁻ jäh⁺ kih⁺ ga⁻lä⁻ñey⁺, sa⁻ ma⁺ tääy⁻ dsöh⁺ hma⁻cru⁻ Dsa⁻ta⁺ hi⁻ jøøh⁺ ga⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁻jēē⁺.

9 Pero lä⁻la⁻ ba⁺ na⁻sii⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: He⁻ sa⁻ ma⁻jēē⁻ dsa⁻, he⁻ sa⁻ ma⁻nuuy⁺, he⁻ sa⁻ ma⁻jmeē⁺ dsa⁻ huu⁺dsē⁻ kih⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ ma⁻mi⁻llu⁺ Dio kih⁺ lä⁻jēē⁺ hi⁻ hnää⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻.

10 Jnä⁻ jne⁺ ba⁺ ga⁻mi⁻jnää⁻ Dio ha⁻ lä⁻ la⁺ huu⁺dsē⁻ kiyh⁺ ta⁻lä⁻ kyaah⁺ Jmi⁻lle⁺ kiyh⁺. Jēēh⁺ Jmi⁻lle⁺ kyuu⁺h[~] ba⁺ ga⁻lä⁻jē⁻. Lä⁻kye⁻ huu⁺dsē⁻ kih⁺ Dio he⁻ sa⁻ lä⁻kēh⁺ jne⁺ jmi⁻ lä⁻kyuu⁺h[~] jne⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ kyuu⁺h[~].

11 Sa⁻ chaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ñe⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ kih⁺ jñah⁺ dsa⁻. Ma⁻lä⁻ jmi⁻lle⁺ kiyh⁺ ba⁺ ñe⁻. Ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ la⁺ kih⁺ Dio ka⁻läh⁺. Sa⁻ chaa⁻ hi⁻ ñe⁻ ha⁻ lä⁻ laay⁺. Ma⁻lä⁻ Jmi⁻lle⁺ kiyh⁺ hñiiy⁺ ba⁺ ñe⁻.

12 Jne' hi- ma-heeh- juu' kih' Dio, sa ga-hñah' jne' jmi-llé' he- cha- jmi-gyuu- la-. Ga-hñah' jne' jmi-llé' he- ga-chee' Dio mah' lä-ñé' jne' ha- lä-koo- te' he- ga-kwëeh' Dio jne'.

13 Kih' he- na- ba' hlëeh' jne'. Pero ja- kyaah' juu' he- ma-mi-tëë' jne' kih' dsa- hi- kyuu- cha-mi-ih-. He- ma-mi-tëë' jne' kih' jmi-llé' kih' Dio ba', he- ja- ba' hlëehn'. He-ja- kwa- jnäh' juu' he- gwa' kiyh' mah' ngëen' kih' jñah' hi- ma-kye- jmi-llé' lä-na-.

14 Jaa- dsa- ta-jmah' hi- sa- ga- ma-heeh- kih' Dio, sa- heeyh- he- gwa' kih' jmi-llé' kih' Dio. Juu' ngaah' ba' la' he- ja- kiyh', hi- ni- sa- lä-këyh' jmi-llé' lä-ngëey', jëeh' kyaah' be' kih' jmi-llé' Na-jngii' ba' lä-ngëe' jne'.

15 Pero ta- jyoh' ko-taa-, hi- ma-hyoh- jmi-llé' Na-jngii', lä-këyh' jmi-llé' kay' kwaat- kih' lä-jë-. Pero kiyh' sa- chaa- hi- ka- kwaat-.

16 Lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio: “¿Hi- ba' kyuu- he- huudsë- he- jmeë- Dio? ¿Hi- ba' lih- kwëeyh' nuuh-?” Pero jnän, ma-cha- huudsë- lä-koo- la' huudsë- kih' Cristo.

3

Ko-jøh' ba' wa' jmeen' ta' la- lä-jëë' jne'

1 Lä-ja- øøhn', sa- ga-la' ma- hlëehn' hnäh' lä-koh' dsa- ma-kaah' hi- ga-nää' lä- hnøø' jmi-llé' Na-jngii'. Ga-hlëehn' hnäh' lä-koo- lle' kih' dsa- hi- ga-nää' lä-koh' ngii- jmi-ngo' kih'. Ga-hlëehn' hnäh' lä-koo- jaa- chih-pih' hi- na' ga- ma-løø' jwë' kih' Cristo.

2 Ga-heeh'n' hnäh' lä-koo- wa-juh-, kih' he- sa- ga- ma- lä-ngëe' hnäh' lä-koo- ngëe' dsa- ma-kaah'. Hi- lä- ma-tääh' hnäh' ja- lä-ji-ih' na'.

3 Hi- lä- ma-ngoo' ja-ba' ga-nää' hnäh' lä-koo- ngii- jmi-ngo' kyah' hnäh'. Chaa- ko-llaq' hnäh' hi- llih-, hi- cha- hnii- jee' kyah' hnäh', hi- ti-chooh- hnäh' juu'. ¿Che' sa- ñeh' hnäh', jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' na- he- jøø- he- ga-nääh' hnäh' lä-koo- dsa- wa- hi- cha- hi-?

4 Lä- ma- ga-jäh' hnäh': “Jnä' jmeen' ko-jøh' kyaah' Paa”, mah' hi- jñah' ga-jäh':

“Jnä' jmeen' ko-jøh' kyaah' Apolo”, ¿ché' sa- ñeh' hnäh', he- ga-nää' hnäh' lä-koo- ngii- jmi-ngo' kyah' hnäh' ba' ja-?

5 ¿Hee- ba' laa' jnä' ja-? ¿Hee- ba' laa' Apolo? Sa- cha- he- laa' jnäh' ni- mi-ih-. He- jmeë- jnäh' ta-he' kih' Dio ba' ja-. Hi- ta-la' kyaa' jnäh' ga-heeh' hnäh' kih' Dio. Lä-jaa- lä-jaa- jnäh' ga-jmeë' jnäh' ta- he- ga-hñah' jnäh' kiyh'.

6 Jnä' ga-jngëen' mi-ju-, Apolo ga-huu' jmi-, pero Dio ba' hi- ga-mi-kwaa- ta- he- ga-jmeë' jnäh'.

7 Sa- cha- he- laa' ni- mi-ih- hi- jngëe- hi- hi- huu- jmi- he- na-jnää'. Dio ba' hi- jøøh', hi- he' ba' hi- jmeë- dsa-kwaa- ta- kih'.

8 Kwee- ba' laa' hi- jngëe- kyaah' hi- huu- jmi-. Hi- Dio ba' mi-hmaah' kih' lä-jaa- lä-jaa- lä-koo- te' ta- he- jmeey'.

9 Jmeë- jnäh' ko-jøh' ta' kih' Dio. Hi- hnäh' laah' hnäh' lä-koo- hwa' jee' jmeë- jnäh' ta' kih' Dio, hi- laah' hnäh' lä-koo- hne- juuh- kiyh'.

10 Kyaah' ta' he- hä' goon- he- la' ga-hyohn' kih' Dio, ga-jmeen' lä-koo- jmeë- të-hyah' hi- ma-tëë- llu', ga-jmeen' ma-tii' na-hyah- kih' hne' ja-. Hi- jñah' ba' hi- choo- na-hyah-. Pero lä-jaa- lä-jaa- jmeë- bi- jëey' kwee- ha- lä- chooyh' na-hyah- ja-.

11 Sa- chaa- ni- jaa- hi- na-ngë' jwë' jmeë' jyoh' ma-tii' na-hyah-, lä-koh' he- ma-na-la-. Jesucristo ba' laa' ma-tii' na-hyah- ja-.

12 Wa-ra- ga-choo' dsa- na-hyah- ja-, ko-llaq' koooh' ku-nøø-, kuu' tøø-, kuu' he- hmooh', jwi- hma-, wa-ñii-, moo- kii-.

13 Hi- lä-jnä' ha- lä- ma-jmeë' lä-jaa- lä-jaa-. Jëeh' lloo- koo- jmi- lä-jnä' kyaah' wa-je-, ha- lä- la' ta- he- ma-jmeey'. Wa-je- ja- mi-jnää' che' llu' ta' kiyh'.

14 Cher'mah' ga-jä' ko- hweh- ta' he- ga-chooy' në' ma-tii' na-hyah- ja-, hyoyh' jñeey'.

15 Hi- cher'mah' ga-koo' ta- he- ga-jmeey' ja-, ma-hee- ba' ta' ja-. Pero lääy' ba', le' kiyh' lä-koo- he- ga-laay' he- ma-kaay'.

16 ¿Che' sa- ñeh' hnäh' laah' hnäh' gwah- kih' Dio hi- ja- ba' jmi-llé' kih' Dio hää' neh'

tuh-hoh' hnäh'?

¹⁷ Cher'mah' chaa' hi- ga-hee' gwah' kih' Dio, lä'ja- hee' Dio hi- he' ka-läh'. Jëeh' na-jngih' gwah' kih' Dio hi- he' ba' hnäh', laah' hnäh' gwah' kiyh'.

¹⁸ Ta' mi-gaa' hnäh' hñaah'. Cher'mah' laah' hnäh' kyuu~ hnäh' cha-miuh- lä'koo- kyuu~ dsa- jmi-gyuu~, jmää' hnäh' hñaah' lä'koo- jaa- hi- too- ba' mah' lä'ja- ba' lä'kyuu~ hnäh' cha-ga'miuh-.

¹⁹ Jëeh', lä'jē he- kyuu~ dsa- jmi-gyuu~, kih' Dio sa' jmää' he- ja- ni' miuh-. Lä'la- na-sii- juu' kih' Dio: "Dio ba' lla-dsēē kih' hi- kyuu~ cha-miuh-, ja-ba' kyaah' he- kyuu~ ja- jmee' täyh'."

²⁰ Hi- lä'ja- na-sii- ka-läh': "Ñe- ba' Dio sa' jmää' ni' miuh- lä'jē huudsē- kih' hi- laa' kyuu~ cha-miuh-."

²¹ Heh' lä'ja-, ni' jaa- sa' wa' jmää' hñii' jøøh' kih' he- jmeey' ko-jøh' kyaah' jaa- dsa-kyaa'yh'. Jëeh' koo- ba' laay' jee' lä'jēē.

²² Lä'ja- Paa', kyaah' Apolo, kyaah' Pee', kyaah' kih' jmi-gyuu- la-, lä'ja- he- chaa- jne', he- juu' jne', hi- kih' lä'jē he- cha- na' kyaah' he- na' ga' jä, ga' lä'jē ba' la' jnän'.

²³ Lä'ja- ka-läh' laa' jne' kyaa' Cristo, hi- Cristo laa' kyaa' Dio.

4

Lä'la- la' ta' kih' apóstol

¹ Lä'ja-, wa' jmee' dsa- kwaat~ laa' jnääh' hi- jmee' ta'he' kih' Cristo ba', na-hñaah' jnääh' mah' mi'jnää' jnääh' juu' kih' Dio he- ma' na-hmää' jää'.

² Hi- kih' hi- hä' goo- koo- ta', jmee' bii' mi-tey' kyaah' ta' he- hä' gooy-.

³ Sa' cha- he- jmee' cher'mah' hnäh' o cher'mah' jñah' ka' kwaat~ ha- lä' ngoon' kyaah' ta' kin'. Ni' jnä', sa' kyeñ' kwaat~ ki' hñiin'.

⁴ Ma'ke' sa' hñii' huudsē- llu' kin', pero ja' kyaah' he- na- hnøø' jäh' ma-jän' llu'. Dio ba' hi- ngiih' kwaat~ kin'.

⁵ Lä'ja-, ta' ka- hnäh' kwaat~ kih' ni' jaa-, ta'ko-jiih' sa' ga' ma-jah~ Dsa-jøøh' jnän'. Hi- he' ba' mi-jnää- lä'jē he- hñiih' he- ma-jmee' jne' jee' na-hmää', hi- mi-jnääh' ha- lä' la' neh' tuh-dsē- jne'.

Ma'ja- ba' hlëeh' Dio llu' kih' lä'jaa- lä'jaa- hi- hwëē' llu'.

⁶ He- llu' kyah' hnäh' ba' na- øøhn', he-ja- ma-jwëehn' hnäh' ha- lä' la' kin' kyaah' Apolo he- sa' hnoon' jmää' dsa- jnääh' kaah'. Mah' lä'ja- lä'ngëeh' hnäh' lä'koo- hnøø' jäh' juu' la-: "Ta' wa' ngëen' jwë' kih' lä'koo- te' he- na-sii-." Lä'ja- ta' jmää- hnäh' jøøh' ni' jaa- mah' jñah' jmääh' hnäh' ta' koo'.

⁷ ¿Hi- ba' na- hi- ga'jmää' hne- jøøh'? ¿Hee- ba' cha- kyah' he- sa' ga'kwa' Dio? Hi- cher'mah' ma-hñah' ba' hne- kih' Dio, ¿he-la' jmääh' hñaah' jøøh'? Lä'koo- he- sa' cha- he- ma-hñah' ba' jmeeh-.

⁸ Ma-cha- ba' lä'jē he- ma' hnooh- hnäh', ma-cha- ba' kuu' kyah' hnäh'. Ma-gaa' hoh' jnääh'. Jmääh' hnäh' hñaah' lä'koh' dsa-ta'. Llu' wa'ra- jäh' kih' ma-ra- ju'dsoo' ma-laah' hnäh' dsa-ta' mah' jmee' jnääh' hih' ko-jøh' kyaah' hnäh'.

⁹ Go- laan-, ga'llaa' Dio jnääh' hi- laa' apóstole ta' hwa' go-te, lä'koo- he- ga'jmeey' hih' juu' jnääh'. Lä'jē he- ga'ngëē jnääh' ga'jmeey' ga-lä'dsaa~ dsē' dsa- kyaa' jnääh', lä'kye- ángele, hi- lä'jēē dsa- jmi-gyuu- ka-läh'.

¹⁰ He- hnää- jnääh' Cristo, he-ja- laa' jnääh' lä'koo- dsa- too- ba', pero kyah' hnäh' cha- cha-miuh- huudsē- llu' ta-la' kih' Cristo. Sa' cha- be' kyaa' jnääh', pero kyah' hnäh' cha- cha-miuh-. Hnää' dsa- hnäh' pero jnääh' sa' taayh- ta'.

¹¹ Lä'jiih' na', kyaah' jnääh', na-kii- dsē- jnääh', sa' cha- hñiih- he- kyeh' jnääh', kwa' dsa- jwërte kyaa' jnääh', sa' cha- jee' dsa'tooh' jnääh'.

¹² Lä'jiih' ga'hwaa' jnääh' ga'jmeey' jnääh' ta' mah' cha- he- jmee' bii' kyaa' jnääh'. Pero dso'jwii' ba' kwëeh~ dsa- jnääh', hi- jnääh' ngii' jnääh' he- llu' kih' hi- jwä- dso'jwii'. Jëē jnääh' wii', pero kwëeh~ ba' dsē- jnääh'.

¹³ Hlëeh- dsa- wii' kyaa' jnääh', hi- ngii' jnääh' llu' kiyh' kih' Dio. Lä'jiih' na', sa' hii~ lä'jmää' jnääh' go-te~ jmi-gyuu- la-, laa' jnääh' lä'koo- wa'hløø- he- be' dsa-.

¹⁴ Sa' ma-siin' he- la- mah' jäh' hnäh'

kyaah' o-hih'. He- juaahn' miih- kyah' hnah' ba' la-, kih' he- laah' hnah' la'koo- gyuu- kyaan' hi- hnaan'.

15 Ma'ke- chaa- gyaah' mil dsa- hi- hleeh- hnah' juu' kih' Cristo, pero jaa- ba' hi- ga-hleeh' hnah' la' ma' to-ne' he-ja- laan' la'koo- taah' kyaah' hnah'. Jeeh' jna' ba' ga-jmeen' ga-la'chaa- hnah' kyaah' ju'hmee' kih' Cristo Jesús.

16 He-ja-, chuun' kyaah' hnah', jmee' hnah' la'koo- jmee- jna'.

17 He-ja- ba' na-, ma-cheen- Tim- otä dsa-jee- hnah'. Peer- hnaa- jnih'. Laay' la'koo- gyuu- kyaan', mi-tey' kih' Dsa-jøøh' jnan'. Hi- na- jmee' la-dsooh- hoh' hnah' la'koo- mi'ten' kih' Cristo. Jeeh' jmee- ba' jna' la'koo- ma-hleeh- dsa- la'kaa- gwah-, wa' ha- cha- ha- jee' taayh'.

18 Ko-llaa' hnah' ma-jmaa- hnah' hnaah' kaah'. Laah' hnah', jih'koh' sa- lloon- na'jeen- hnah'.

19 Pero chah' ba' nän' na'jeen- hnah' cher'mah' la'ja- hnøø' Dio. Ma'ja- jeen- che' cha- be' kih' hi- jmaa- hnaah' kaah', o che' ko-ja- hleeh- bih'.

20 Jeeh', he- tøøh' jne' kyaah' Dio, tøøh' jne' kyaah' be' kiyh', sa' la' kyaah' juu' he- koo- hleeh' jne'.

21 ¿Ha- ba' la'hnooh- hnah'? ¿Che' na'jeen- hnah' kyen' koo- sihma-, o che' jmeen- hnaan- hnah' kih' he- hwaan'?

5

Jaa- dsa- ñuu- ga'kaa' me' jnah'

1 Hii' juu' cha- koo- he- hlih' jwërte jee' kyah' hnah' he- sa' jmee- dsa- hi- sa' ma-heeh- kih' Dio. Jäyh', chaa- jaa- jee' kyah' hnah' hi- kyaah' cho'hmay- (he- hnøø' jäh-: me' jmiiy-).

2 Ha- ba' la'ja- he- jmaa- hnah' hnaah' kaah'. Llu' ga' wa'ra- jäh' kih' ki'hooh' hnah' mah' leeh' hnah' hi- jmee- dso'kye- la-na-, jee' kyah' hnah'.

3 Ma'ke- sa' gyan' kyaah' hnah', pero ma'ra- he- hää' ba' jna' jee' kyah' hnah' kyaah' jmi-llé' kin-. Ma- ba' jna', ha- la' jmeen- kih' hi- ga-jmee' dso'kye- na-, la'koo- he- gyan' ko-jøøh' kyaah' hnah' ba' ma-la'.

4 Ja- go-taah' hnah' ko-jøøh' kwaan- kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnan', hi- jmee' hnah' kwaan- he- hä' jmi-llé' kin- ko-jøøh' kyaah' hnah'. Ma'ja- kyaah' be' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnan',

5 ngëe- hnah' dsa- na- ja'goo- Tana' mah' wa' juu' jmi-ngo' kiyh'. Mah' la'ja- lää' jmi-llé' kiyh' wa'ra- ga-té' jee' jäh' Dsa-jøøh' jnan'.

6 Sa' llu' he- jmaa- hnah' hnaah' kaah'. ¿Che' sa- ñeh' hnah', miih- ba' levadura lee- kaah' dsa- la'kaa- koo- naä' tuka'?

7 Jnuuh' hnah' levadura ma-gyuh- na- mah' leeh' hnah' koo- naä' tuka' hmee' ba' he- sa' kyaah' levadura, la'llu' he- ma-na-jngëeh' hnah' na'. Jeeh', he- llu' jnan' he- ga-jngëeh' dsa- Cristo hi- laa' bor-rego mah' jnan'.

8 La' la'koo- he- tøøh' jne' jmi- he- kyeh- borrego mah' jee' sa- le' kih- levadura. He-ja- wa' jnuuh' kih' he- hlih'. Mo-so' wa' jmee' ga' jne' he- ngii' jmi-ngo' jnan'. He- na- la' la'koh' levadura ma-gyuh-. Wa' kyen' koo- nee' ba' hnaah' la- hnøø' kih' ju'dsoo'. He- na- la' la'koo- he- kih- he'niih' he- sa' kyaah' levadura.

9 Lä- ma' ga'siin' kyah' hnah' jaa', ga-jwëeh- hnah', mo-to' jmee- hnah' ko-jøøh' kyaah' hi- ga-naä' kyaah' wa' hi- cha- hi-.

10 Sa' jwahn- kih' dsa- hi- sa' ma-heeh- juu' kih' Dio, hi- kaah- wa' hi- cha- hi-, hi- hnøø' lih- cha-miih- kuu', hiiy- kih' dsa-, jmaa- jøøh' dio hi- na-laa' kaah- dsa-. Cher'mah' tøøh' ba' jne' jmi-gyuu- la-, ma'ra- he- tøøh' ba' jne' jee' kih' dsa- hi- jmee- la-na-.

11 Lä-la- ba' ga'siin' kyah' hnah'. Mo-to' jmee- hnah' ko-jøøh' kyaah' ni- jaa- hi- jäh' laay' øøh' jne' cher'mah' kaayh- wa' hi- cha- hi-, hi- cher'mah' hnøøy' liyh- cha-miih- kuu', jmaa- jøøh' hi- na-laa' kaah- dsa-, hleeyh- wii' kih' dsa-, laay' la'hiih-, hiiy- kih' dsa-. Ni- ta- kuh- hnah' ko-jøøh' kyaayh'.

12 Sa' ga-tëen' llan' ta' kih' hi- sa' ma-heeh- juu' kih' Dio. Pero kih' hi- jmee- ko-jøøh' kyaah' jne', ¿he-la' sa' lla' jne' ta' kiyh'?

13 He-ja-lee hnäh' hi- hlëeh' he' jee' kyah' hnäh'. Pero Dio ba' lla' ta' kih' hi- sa' ma-heeh- juu' kiyh'.

6

Ma' hnaah- øøyh' dsa-ta' cha'në' hi- sa' ma-heeh- juu' kih' Dio

1 Cher'mah' chaa- jaa- hi- cha- hnii- kih' kyaah' øøh', ¿ché' sa- lä- hiyh' dsooy' në'ta' cha'në' jaa- hi- sa' ma-heeh- juu' kih' Dio, lla- he- ma' dsooy' cha'në' hi- laa' kyaah' Dio?

2 ¿Ché' sa- ñeh' hnäh' lloo- koo- jmi- hi- na-jngëe' ba' llay' ta' kih' dsa- jmi-gyuu'? He-ja- cher'mah' hñah- hnäh' jwë' llah' hnäh' ta' kih' dsa- jmi-gyuu', he-la' sa' le' llah' hnäh' ta' kih' koo- mi'juu' he- sa' la' juuh'?

3 ¿Ché' sa- ñeh' hnäh' lla' jne' ta' kih' ángele ka-läh'? ¿Ha- lä-ja- sa' le' lla' jne' ta' kih' hi- chaa- jmi-gyuu- la'?

4 He-ja- ga' ma-cha- koo- hnii- jee' kyah' hnäh' jmi-gyuu- la', ¿he-la' go'tøøh' hnäh' goo- hi- sa' ma-heeh- juu' kih' Dio?

5 Hlëehn' lä-na- mah' jä- o-hih- kyah' hnäh'. ¿Ha- lä- la' kyah' hnäh'? ¿Ché' sa- chaa- ni- jaa- øøh' hnäh' hi- cha- huud'së- llu' kih' mah' mi-ee- juu' kyah' hnäh'?

6 Lla- he- ma' jmeeh' hnäh' lä-ja-, te-jëeh' hnäh' kyaah' øøh' hnäh' mah' ga-nääh' hnäh' cha'në' hi- sa' ma-heeh- juu' kih' Dio mah' llay' ta' kyah' hnäh'.

7 Kih' he- te-jëeh' hnäh', ma-hlääh- hnäh' kyaah' dsa-kyaah' hnäh'. ¿He-la' sa- kwëeh- hoh' hnäh' cher'mah' lla-dsëy' hnäh'? ¿He-la' sa- kwëeh- hoh' hnäh' cher'mah' jmeeyh- hnäh'?

8 Lla- he- ma' kwëeh- hoh' hnäh', lla-dsëeh' hnäh' kih' dsa-, mah' jmeeh' hi- laa' ja- ba' øøhn'.

9 ¿Ché' sa- ñeh' hnäh', lä-jëe- hi- hñaa- dsë', sa- heyh' ya-jwii' kih' Dio? Ta- mi-gaa' hnäh' hñaa'. Hi- sa- na-jee- goo- kaayh- wa' hi- cha- hi-, kyaah' hi- jmää- jøøh' dio hi- na-laa- kaah- dsa-, kyaah' hi- na-jee- goo- kaayh- hi- laa' kyaah' jñah', kyaah' dsa-ñuu- hi- jmee- lä- jmee- dsa-më', kyaah' dsa-ñuu- hi- kaah-

he' ba' dsa-ñuu- dsa-kyaayh', hi- he' sa- heh' ya-jwii' kih' Dio.

10 Lä-ja- hi- hii- kih' dsa-, hi- hee' dsë' kuu', lla-hiih-, hi- jwä- dso'jwii' kih' dsa-kyaah', hi- ga-nää' mi-gaa' dsa-, sa- heyh' ya-jwii' kih' Dio.

11 He-ja- ma' laa- ko-llaa' hnäh'. Pero na- ma-na-che' dso'kye- kyah' hnäh', ma-na-jngëeh' hnäh', hi- lluu' hnäh' ta-la- kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', hi- ta-la- kih' Jmi-llë' kih' Dio jnän'.

Hnøø' dsa'tooh' jne' jmeen' lä- hnøø' Dio

12 Ga-lä-jë- ba' na-ngën' jwë' jmeen', pero ja- lä-jë- jmää' ta'. Ga-lä-jë- ba' na-ngën' jwë' jmeen', pero sa- jmeen' mah' sa- lla-dsëe' kin- ni- miih'.

13 Lä-jë- ma', la' kih' tuh- jne', lä-ja- tuh- jne', la' kih' ma'. Pero kwee- ba' hee' Dio lä-tø'. Sa- ga-jmää' Dio jne' mah' kaah' jne' wa' hi- cha- hi-. Ga-jmeey' jmi-ngo' he- kye' jne' mah' jmee' ta-he' kiyh'. Hi- lä-ja- ka-läh', he- llu' jnän' ba' chaa- Dio.

14 Hi- lloo- koo- jmi-, Dio hi- ga-mi-jiih' Dsa-jøøh' jnän', he' ba' hi- he' mi-jiih' jne' ka-läh' kyaah' be' kiyh'.

15 ¿Ché' sa- ñeh' hnäh' jmi-ngo' he- kye' jne' la- ma-la' koo- ba' kyaah' Cristo? ¿Ché' jñuuhn' jaa- hi- ma-laa' koo- kyaah' Cristo mah' kwëehn' jaa- dsa-më' hi- hnëe' hñii' kyaah' wa' hi- cha- hi'? Ni- miih- sa- sooh- lä-ja-.

16 ¿O che' sa- ñeh' hnäh' jaa- hi- kyaah' dsa-më' hi- ngë' kyaah' wa' hi- cha- hi-, ma-laay' koo- jmi-ngo' kyaayh'? Jëeh', lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio: "Lä-uu' lee' jaa- ba'".

17 Pero hi- jmee- ko-jøh' kyaah' Dsa-jøøh' jnän', kyey- koo- ba' jmi-llë' kyaayh'.

18 Hää- hnäh' hñaa- cha-miih-, ta- kaah- wa' hi- cha- hi-. Jëeh' wa' he- cha- he- ga-jyoh' dso'kye- he- jmee- dsa-, sa- hnoo- dsoo' kih' jmi-ngo' kiyh'. Pero hi- kaah- wa' hi- cha- hi-, he- jmeeyh- hñiiy' ba' ja-.

19 ¿O che' sa- ñeh' hnäh', heh' jmi-ngo' jnän' la' gwah- kih' Jmi-llë' Na-jngii'? Hi- he' hää- neh- tuh-dsë- jne' hi- ga-kwëeh-

Dio jne'. Hi sa laa jne dsa-juu jmi-ngo jnan, Dio ba he hi laa dsa-juu.

20 Jëeh, hmooh kyaah ga laa Dio jne'. He-ja kyaah jmi-ngo jnan wa jmeen juuh kih Dio, hi la-ja kyaah jmi-lle jnan, jëeh la-to he la la kiyh.

7

Hweh-la he-jee dsa-goo

1 Na jeehn kyah hnah juu he ga-siuh hnah kin. Llu la kih dsa cher'mah sa ga-jee gooy.

2 Pero kih he kaah dsa wa hi cha hi, he-ja jwahn, la-ja dsa-nuuh wa kyaay jaa dsa-me, hi la-ja dsa-me, wa kyaay jaa dsa-nuuh.

3 Hih dsa-nuuh, hnø mi-tey kyaah dsa-me kyaay. Ja ba la-ja dsa-me hnø mi-tey kyaah dsa-nuuh kyaay ka-lah.

4 Jëeh dsa-me sa laay juu jmi-ngo kiyh, dsa-nuuh ba laa juu. La-ja ka-lah dsa-nuuh, sa laay juu jmi-ngo kiyh, mey ba laa juu.

5 La-uy ba, dsa-me dsa-nuuh, sa le jay he sa hnoon ni miuh. Pero cher'mah la-uy ga-tayh juu kwee la-øoy miuh jmi ta-ko-juh dsa-tayh ngiuh kiyh kih Dio, llu ba. Hi ga ma-ngëe he ja, wa mi-tey ka-lah la-uy mah la-ja sa kaah Tana, wa-ra sa ga-la-be dsëy.

6 He jwahn la-na, he kwan jwe ba, ja he jmeen mada.

7 Hnoo ga jna wa-ra jah kih la-jëe ba dsa-kweeh dsë la-ko ma-jna. Pero la-ja la-ja jne ga-hnah jne la-ko te he ga-kwa Dio. Jaa jmee ko, hi jah jmee jyoh.

8 Kih hi sa ga ma-jee goo hi la-kye kih dsa-hni, jwahn, llu la kiyh cher'mah ga-jay hniuh la-ko jna.

9 Pero cher'mah sa ga-kweeh dsëy jay hniuh la-juh jmi chaay, wa jee gooy. Jëeh llu ga he jee gooy la-ko ga he tu-ja tuh dsëy kih wa hi cha hi.

10 Pero kih hi ma-na-jee goo, jmeen mada, (ja he hniuh jwahn, Dio ba hi jah), dsa-me ta wa bee dsa-nuuh kya.

11 Cher'mah ga-beey øy, sa wa jee gooy kyaah jah, o wa dsa-jeeh kyaah dsa-nuuh kyaay ba. Hi kih dsa-nuuh jwahn, sa wa-beey dsa-me kyaay.

12 Pero kih jee la-jëe ga jah, jna jwahn (ja he Dio). Cher'mah cha-ja øh jne hi kyaah dsa-me hi sa ma-heeh kih Dio, hi cher'mah heeh ba dsa-me gya kyaah øh jne he, sa wa-beey.

13 Hi cher'mah cha-ja dsa-me øh jne hi kyaah dsa-nuuh hi sa ma-heeh kih Dio, hi cher'mah heeh ba dsa-nuuh gya kyaah øh jne he, sa wa-beey.

14 Jëeh, dsa-nuuh hi sa ma-heeh kih Dio, ma-na-jngëe ta-la kih mey. Hi ja ba la-ja dsa-me hi sa ma-heeh kih Dio, ma-na-jngëe ta-la kih dsa-nuuh kyaay. Wa-ra jah kih sa la la-ja, chih kyaay ja la ma-sah ja ba. Pero ta-ko-juh täy ko-joh ma-na-jngëe bih.

15 Pero cher'mah hi sa ma-heeh kih Dio ga-beey dsa-kyaay, wa-beey kih. Cher'mah ga-la la-ja, sa la he-wi kih dsa-me dsa-nuuh øh jne he dsa-tayh ko-joh. He hi ti jnan ba ga-tëh Dio jne.

16 Jëeh hne dsa-me øhn, sa neh hne che la-leh laah dsa-nuuh kyaah. La-ja hne dsa-nuuh, sa neh che la-leh laah dsa-me kyaah.

Wa heeh ba jne dsa-toohn la-ko ma-toohn la

17 La-ja la-ja jne, wa dsa-toohn kyaah he ga-hnah jne kih Dsa-joh jnan, la-ko ma ga-tëh Dio jne.

18 Cher'mah ma-ngëe ma-tuy jmi-ngo kyah la ma ga-tëh Dio hne, ja ba hne la-na. Pero cher'mah sa ga-tuy jmi-ngo kyah la ma ga-tëh Dio hne, sa jmee biuh jmi-ngo kyah.

19 Sa cha he hnø jah ni miuh he ga-wih jmi-ngo jnan, o he sa ga-wih. Kih jee la-jëe, hnø nuuh jne mada kih Dio ba.

20 La-ja la-ja wa jay ba kih la ma-täy ja, la-ko ma ga-heeyh kih Dio.

21 Cher'mah' ma' na-hnëeh' jmeeh' ta' kih' dsa', lä'koo' ma' ga'tëeyh' hne-, ta' jmee' cha-miuh' huu'dsë-. Pero cher'mah' cha-jwë' kyah' lääh' hñaah', kwa' be' lää' hñaah'.

22 Jëeh' jaa' hi- ma' na-hnëe' jmee' ta' kih' dsa' lä'koo' ma' ga'tëeh' Dio, ma-na-laa' bih' kih' Dio. Pero jaa' hi-sa' na-hnëe' jmee' ta' kih' dsa' lä'koo' ma' ga'tëeh' Dio, na' ma-na-hnëey' jmeey' ta' he' kih' Cristo ba'.

23 Hmoooh' kyaah' ga-laa' Dio jne', he-ja- ta' hnëe' hnäh' hñaah' mah' jmeeh' ta' kih' dsa- lä'jmii' lä'je-.

24 Lä'jaa- lä'jaa- hnäh' øøhn', wa' tääh' hnäh' kih' lä'koo' ma-tääh' hnäh' na-, lä'koo' ma' ga-heeh' hnäh' kih' Dio.

Nuuh' kih' dsa-më' dsa-nuuh- hi- sa- na-jee' goo-

25 Kih' dsa-nuuh- hi- sa- ma-kaah' dsa-më' hi- kih' dsa-më' hi- sa- ma-kaah' dsa-nuuh-, juu' he- kwan' la- sa- la' mada' kih' Dio. Pero sa' la' kyaah' juu' ta'jmah'. Jëeh' ma-lä-nih' dsë' Dio kin' he-ja- hlëehn' ju'dsoo' jmah' ba'.

26 Lä'koo' la' jmii' he- tøøhn' na', kih' he-ja- laan', go' llu' ga' he- go'taah' hnäh' lä'koo' ma-tääh' hnäh' na-.

27 Cher'mah' chaa- dsa-më' kyaah', ta' jmee' huu'dsë- beeh' hnih'. Hi' cher'mah' sa' chaa- dsa-më' kyaah', ta' jmee' bii' jëeh' gooh-.

28 Cher'mah' ga'kyaah' dsa-më', sa' la' hlih'. Lä'ja- chih-më' kwaa-, cher'mah' ga'kaay' dsa-nuuh-, sa' jmeey' hlih'. Pero kih' hi- dsa-jee' goo-, jä' cha-miuh' huu'dsë- në' kiyh'. Hi' hnoon' wa'ra- jäh' kih' ni' miuh- he- ja- sa' jëeh' hnäh'.

29 Ma-ngoo' ya-jäh' jmii', he-ja- na-jwahn' øøhn': Na' ta' cha'në', hih' hi- kyaah' dsa-më', lä'koo' he- sa' kyaah' bih' wa' jmeey'.

30 Hih' hi- ti-meeh- dsë', wa' gaa' dsëy'. Hih' hi- jëe- dsë', wa' jmeey' lä'koo' he- sa' jëe- dsëy'. Hih' ga'nää' la' løø', wa' jmeey' lä'koo' he- sa' cha- kiyh' ba'.

31 Hih' hi- koooh- jmee- he- cha- jmi-gyuu' la-, wa' jmeey' lä'koo' he- sa'

jmee' bii' kiyh' ba'. Jëeh' lä'jë' he- jëe' jne' jmi-gyuu' la-, he- dsa-ngëe' ba' ja-.

32 Hnoon' wa'ra- jäh' kih' sa' cha- ba' he- kih' kah' hnäh' huu'dsë-. Dsa-nuuh- hi- sa' ga' ma-jee' goo-, hi- he' hnaah- Dio, hnooyh- ha- lä' jee' tih' dsë' Dio ba'.

33 Pero hi- kyaah' dsa-më', kye' gyih' huu'dsë- kih' he- cha- jmi-gyuu' la-, hnooyh- ha- lä' jee' tih' dsë' mëy' ba'.

34 Lä'ja- ka-läh', kah' ba' la' kih' dsa-më' hi- kyaah' dsa-nuuh-, hi' kih' chih-më' kwaa- hi- tääh' hñii'. Chih-më' kwaa- he', hnaah- gyih' Dio, ngëey' hñiiy' kyaah' jmi-llë' kiyh' kih' Dio. Pero hi- na-jee' goo-, kye' gyih' huu'dsë- kih' he- cha- jmi-gyuu' la-, hnooyh- ha- lä' jee' tih' dsë' dsa-nuuh- kyaay' ba'.

35 He- la- ma-jwahn' mah' jmää' ta' kyah' hnäh'. Ja- he- hnoon' han' kyah' hnäh'. Hnoon' go'taah' hnäh' lä'koo' lle' kyah' hnäh' mah' hnaah' hnäh' Dsa-jøøh' jnän' lä'kaa- tuh-hoh' hnäh'.

36 Cher'mah' jaa- dsa- chaa- chih-më' kyaa' hi- ma-të' ji-ñe- jëey' gooy-, hi' cher'mah' jmeey' huu'dsë- sa' sooh- jäy' hñiiy', hi' laay', jmee' bii' jëey' gooy-, wa' jëey' gooy-. Jëeh' lä'ja- la' dsëy', sa' la' hlih'.

37 Pero cher'mah' chaa- jñah' hi- ma-jmee' koo- ba' huu'dsë-, hi' sa' la' kyaah' he- wi', jmeey' lä'koo- hyoh- dsëy' ba', cher'mah' ma-jmeey' koo- ba' huu'dsë- sa' kwaay' chih-më' kyaay' jee' goo-, he- jmeey' llu' ba' ja-.

38 Heh' lä'ja-, cher'mah' hi- ga'kwaa' chih-më' kyaa' jee' goo-, jmeey' llu' ba' ja-. Pero cher'mah' sa' ga'kwaay' jee' goo-, llu' ga' he- jmeey' lä'ja-.

39 Dsa-më' hi- na-jee' goo-, laay' kyaa' jaa- dsa-nuuh- lä'hih' kih' ley, ta'ko' jiih' chaa- dsa-nuuh- kyaay'. Pero cher'mah' ga'juu' dsa-nuuh-, ma-cha- jwë' kiyh' jëey' gooy- ka-läh' kyaah' hi- tih' dsëy', la' ra- laa' jaa- dsa-nuuh- hi- ma-heeh- juu' kih' Dio.

40 Hi' jnä' laan', llu' ga' la' kiyh' cher'mah' ga'jäy' hñiiy'. Pero sa' la' kyaah' huu'dsë- ta'jmah' he- ma-jwahn' lä'na-, jëeh' kyaah' ba' jnä' Jmi-llë' kih' Dio.

8

Ma' he- kwëeh~ dsa- dio hi- na- laa- kaah- dsa-

¹ Na' ngëen' juu' kyah' hnäh' kih' ma' he- kwëeh~ dsa- dio hi- na- laa- kaah~ dsa-. Lä' jëë- ba' jne' kyuu~ jne' ma' miih-. Hi' ta' la' kih' he- kyuu~ jne', he- ja- gwa' jmään' hñaan' kaah'. Pero he- hnää' jne' dsa- kyaahn', he- na- kwa- be' he- dsa' toohn' cha- ga' miih- llu' kyaah' Dio.

² Hi- laa' kyuu~ cha- miih-, sa' ga' ma- kyuu~h- lä' koo- te' lle' lä' kyuu~h-.

³ Pero jaa- hi- hnää' Dio, kyuu- ba' Dio hi- he'.

⁴ Kih' ma' he- lla- dsa- cha' nê' dio hi- na- laa- kaah~ dsa-, ma- ñe' ba' jne' sa' cha- he- laa' dio he' ni' miih- jmi- gyuu- la-. Jaa- ba' Dio chaa-. Sa' chaa- ga' jñah' Dio.

⁵ Ma' ke- gyuu~ hwa' la- jah' dsa- chaa- ja- hi- jaa- dio, (jëeh' ma' ra- he- chaa- jwëë' dio, hi- lä' ja- chaa- jwëë' dsa- kaah' ka- läh').

⁶ Pero jnä' jne', jaa- Dio ba' chaa- hi- laa' Täa' jnän'. Ga- lä' jë- ba' he- cha-, hñiiy' ba' ga- jmeey', hi- ga- jmäy' jne' mah' jmää' jne' kiyh'. Hi- jaa- ba' Dsa- jøøh' jnän' chaa-. Hi- he' he' Jesucristo. Ta- la- kiyh' ba' cha- ga- lä' jë-, lä' ja- ta' la- kiyh' ba' chaa- jne' ka- läh'.

⁷ Pero ja- lä' jëë- kyuu~ ha- lä- la' juu' la-. Ko- llaa' hi- ma' tëë' jmeë- he' kih' dio hi- na- laa-, gwa' huu' dsë- kiyh' kyaah' dio he', wa' ra- ga- kuyh- ma' he- lla- dsa- cha' nê' hi- he'. Kih' he- sa' la' koo- ba' huu' dsë- kiyh', he- ja- laay' mi- sayh' hñiiy'.

⁸ Dsoo' ba', ja- kyaah' he- kih- hih- jne' na-, jmeë- he- hnää' Dio jne'. Ja- kyaah' he- kih- hih- jne' na-, jmeë- lee' jne' lluu' ' cha- ga' miih-, ni- sa' jän' hliih' cher' mah' sa- ga- kihn' lä' jë- nêë' he- cha-.

⁹ Ma' ke- na- ngë' jne' jwë' kih' hih' wa' he- cha- he-, hnøø' lee' jne' mah' sa' täh- hi- sa' la' koo- ba' huu' dsë- kih', kwaat' jnän'.

¹⁰ Cher' mah' chaa- jaa- hi- sa' la' koo- huu' dsë- kih', ga- jëëy' hnäh', hi- ma- kyuu~ miih-, tääh' hnäh' nê' mes- koo' jee' tääh' heeh' kih' dio hi- na- laa- he', goo-

la' kiyh', jä- lä- hee' dsëy' kuyh- he- ma- lla' dsa- cha' nê' heeh' ja-.

¹¹ He- ja-, dsoo' kyah' hnäh' hi- ma- kyuu~ miih-, täh- øøh' hi- sa' cha- be' kih', hi' kih' hi- he' ba', ga' juu' Cristo.

¹² Lä' ja-, cher' mah' ga- jmeeh' hnäh' hñaa- hoh' kih' øøh' jne', hi' jmeeh- hnäh' sa' kyee' huu' dsë- kih' hi- sa' cha- be' kih', he- ma- hlääh- hnäh' kih' Cristo ba' ja-.

¹³ He- ja- cher' mah' ma' he- kih' jne', jmeen' täh- jaa- øøhn', mo- so- kih' ga' jne' ka- läh' ngo' jih' koh' mah' sa' jmeen' tēh' øøh' jne'.

9

Na- ngë' jwë' apóstole hyoh- miih- he- jmeë- bii' kiyh'

¹ ¿Ché sa' laan' apóstol laah' hnäh'? ¿Ché sa' na- ngën' jwë' jmeen' lä' koo- jmeë' jñah' apóstole? Jëeh', ma' ra- he- ga- jëën' Jesús Dsa- jøøh' jnän'. Hi' kih' he- ga- heeh' hnäh' juu' kiyh', he- ja- jmeë- lii- ta' he- jmeen' kih' Dsa- jøøh' jnän'.

² Cher' mah' kih' jñah', sa' laan' apóstol, pero kyah' hnäh' ma' ra- ju' dsoo' laan'. Jëeh', lä' llu' he- kyaah' hnäh' Dsa- jøøh' jnän', he- ja- jmeë- lii- ma' ra- he- laan' apóstol.

³ Juu' la- jmää' lään' hñiin' kih' hi- sa' taah- jnä' ta'.

⁴ ¿Ché sa' na- ngë' jnääh' jwë' he- hñah' jnääh' he- kih' hih' jnääh'?

⁵ ¿Ché sa' na- ngë' jnääh' jwë' jää' jnääh' dsa- më' hi- laa' øøh' jne' lä' koo- jmeë' jñah' apóstole, ja- ba' lä' koo- jmeë' øøh' Dsa- jøøh' jnän' kyaah' Pee' ka- läh'?

⁶ ¿Ché ma' la- jnä' ba' kyaah' Bernabé jmeë- bii' jmeë- jnääh' ta' mah' jnääh' jnääh' he- kih' hih' jnääh'?

⁷ ¿Ha- chaa- hløø' hi- tääh' jmeë- ta' kwaat' kih' hñii'? ¿Ha- chaa- hi- jmeë- ta' koo- hwa' mah' sa' kuyh- he- jngëëy-? ¿Ha- chaa- hi- hää- koo- nää' jah' mah' sa' hiih' juh' kih'?

⁸ ¿Ché laah' hnäh' hlëehm' he- la- lä- koh' hlëeh' wa' hi- cha- hi-? ¿Ché sa' na- sii- lä' ja- nê' ley?

9 Jëeh', në ley kih' Moisé na-sii': "Ta' kii' hoo' kya' jee' jmeey' ta'." He' ga'jah' Dio lä'ja-, ja' ma-la' kih' kya' ja' ma'kyey' huu'dsë-.

10 He' kyey' huu'dsë- jnä' jne' ba' ja-, he'ja- ba' ja- na-sii' lä'ja-. Jëeh', hi' mi-llu' hwa', lä'kye- hi' mi-llu' mi'ju-, ma'ra' he' cha- o-jøh' dsë- kiyh' liyh' kih' ta' he' jmeey' ja-.

11 Mi'ju' he' la' kih' Dio ga'jñee' jnääh' neh' tuh-hoh' hnäh', he'ja- ¿ché' jmeey' hii' cher'mah' ga'ngii' jnääh' miih- he' cha- kyah' hnäh'?

12 Cher'mah' jñah' ba' cha- jwë' kih' hyoyh' he' cha- kyah' hnäh', cha-ga'miih- na-ngë' jnääh' jwë' hñah' jnääh' he' ja-.

Hi' ma'ke' cha- jwë' jmeey' jnääh' lä'ja-, sa' ga'chu' jnääh' ni' miih- kyaah' hnäh'. Ga'kwëeh' ba' dsë- jnääh' mah' sa' jmeey' dsa- jyoh' huu'dsë- jee' kwa- jnääh' ju'hmëe' kih' Cristo.

13 ¿Che' sa' ñeh' hnäh', lä'jëe' hi' jmeey' ta'he' neh' gwah', kyaah' ja-ba' he' dsa-ka' dsa- neh' gwah' ja- jnä- he' kuyh-? Hi' lä'ja-, hi' jmeey' ta'në' na'hyoo', kuyh- kih' he' dsa-ka' dsa- në' na'hyoo' ja-.

14 Lä'ja- ka-läh', ga-jmeey' Dsa-jøøh' jnän' mada-, hi' na-hñaa' kwa' ju'hmëe', ta' kih' ju'hmëe' ja-ba' wa' kuyh-.

15 Pero jnä', ni' koo- hä' sa' ma-ngiin' he' ja- kyah' hnäh', ni' sa' siin- lä-la- mah' kwëeh' jnä' miih- he' cha- kyah' hnäh'. Llu' ga' he' juun' kyoh' lä'koh' ga' he' jñuuh' dsa- kin' he' chaan- llu' he' sa' koon' jñeen' he' kwan' juu'.

16 Pero sa' cha- he' kih' he' jmään' hñiin' jøøh' he' kwan' ju'hmëe' kih' Cristo. Jëeh', ma-na-hä' goon', he'ja- jmeey' bii' kin' kwan' juu' na-. Jwii' jnä' cher'mah' sa' ga' mi'ten' he' kwan' ju'hmëe' kiyh'.

17 Cher'mah' hyoh- dsën' kwan' juu' kih' Dio, hyoh' ba' jnä' jñeen'. Hi' ma'ke' sa' hyoh- dsën' jmeen' ta' la-, ma'ra' he' mi'ten' ba' ta' he' hä' goon'.

18 ¿Hee' ba' jñeen' ja-? He' chaan- llu' he' sa' koon' jñeen' he' kwan' ju'hmëe' kih' Cristo. He' ja- ba' ja- jñeen'. Kih' he'ja-,

sa' ngiin' ni' miih- he' cha- kyah' hnäh' lä'koo- na-ngën' jwë' jmeen'.

19 Ni' jaa- sa' chaa- hi' jmeey' hih' kin', he' jmeen' lä'ja-. Pero ma'ra' he' jmeey' ba' jnä' ta'he' kih' lä'jëe' mah' lä'ja- leeh' ga' jnä' jwëe' dsa- kih' Cristo.

20 He'ja- jee' kih' judiu, jmään' hñiin' lä'koo- jaa- judiu, mah' leehn' dsa- judiu. Hi' jee' kih' hi' mi-te' ley (ma'ke' sa' jmeey' ley hih' kin') jmeen' lä'koo- hi' mi-te' ley ba', mah' lä'ja- leehn' dsa- hi' mi-te' ley ja-.

21 Hi' kih' hi' sa' kyuuh~ ley, lä'koo- he' sa' kyuuhn~ ley ba' jmeen', mah' lä'ja- leehn' dsa- hi' sa' kyuuh~ ley. (Pero ja' kih' he' sa' kyaahn' ley kih' Dio, mi-te' ba' jnä' ley kih' Cristo.)

22 Hi' jee' kih' hi' sa' beey' huu'dsë- kih', ga'jmään' hñiin' lä'koo- he' sa' beey' huu'dsë- kin'. Hi' jee' kih' jee' lä'jëe', kwee- ba' ga'jmeen' kyaayh', mah' lä'ja- jnøøhn' ha- lä' jee' lään' ko'llaa' dsa-.

23 Kwaat~ kih' ju'hmëe' ba' jmeen' he- la-, mah' ko-jøh' ba' lä'cha- he' llu' kin' kyaah' hi' nuu- ju'hmëe' he' kwan' la-.

24 Ñeh' ba' hnäh', jee' hlii' jwëe' dsa-, jaa- ba' hi' lih'. Hi' he' lle' kih' hyoh' jñee'. Lä'ja- hnøø' kwah' hnäh' be' jee' hnaah' hnäh' Dio mah' lä'ja- hñah' hnäh' koo- he- la' kwa' Dio.

25 Lä'jëe' hi' hnøø' lih' jee' kooy', mi-lluuy' hñiiy' kih' lä'jëe' he' jmeey' jwiih' kiyh' mah' liyh' koo- coron he' dsa' hee'. Pero jne' mi-lluun' jne' hñaan' mah' leh' jne' koo- coron he' sa' hee' jih'koh'.

26 Lä'ja- jnä' ka-läh', ngoo' ba' jnä' kwan' be' ha- jee' lihn' koo- coron. He'ja- sa' jmeen' wa' la' cha- la', lä'koo- jaa- hi' te' jah- jwë' në' lle'.

27 Heehn' hñiin' wii' ba', ni' miih- sa' kwan' jwë' kih' jmi'ngo' jmeey' hih' kin'. Lä-na- ba' jmeen', mah' sa' jän' ta' koo' ma-la' ma-kwan' ju'hmëe' kih' jñah'.

10

Sa' wa' jmeen' ko-jøh' kyaah' hi' jmää- jøøh' dio hi' na-la' qaah' dsa-

¹ Hnoon¹ wa' lä-dsooh[~] hoh' hnäh' øøhn¹, lä⁻koō⁻ ga⁻la' kih' dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ jnän¹. Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba' ga⁻nää' lä⁻ ngoo' jniü'. Hi⁻ ga⁻ngëëy' jee' jmi⁻ñeeh⁻.

² Lä⁻llu¹ he⁻ ga⁻ngëëy' dsa⁻ he⁻ ko⁻jøh¹ kyaah' Moisé jee' ma' hii' jniü' hi⁻ ta⁻ jee' jmi⁻ñeeh⁻, he⁻ ja⁻ la⁻ lä⁻koh' he⁻ ga⁻taayh¹ ko⁻jøh¹ ga⁻saa⁻ dsa⁻ he⁻ jmi⁻ñeeh⁻ kyaah' Moisé mah' leey' koō⁻ kyaayh¹.

³ Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba' ga⁻kuh⁻ he⁻ñiih⁻ he⁻ ga⁻chee¹ Dio.

⁴ Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba' ga⁻hiih¹ jmi⁻ñeeh⁻ he⁻ ga⁻chee¹ Dio. Sa⁻ ma' la' wa' he⁻ cha⁻ he⁻ jmi⁻ñeeh⁻ he⁻ ga⁻jmeey' Dio ga⁻hya⁻ dsöh' mi⁻kuu¹. Hi⁻ mi⁻kuu¹ ja⁻, sa⁻ ma' la' wa' he⁻ cha⁻ he⁻ mi⁻kuu¹, ma' laa¹ hñii' Cristo hi⁻ ma' jmeey' ko⁻jøh¹ kyaayh¹.

⁵ Pero miih⁻ go⁻te' ba' dsa⁻ he⁻ ga⁻jmeey' he⁻ tih⁻ dsë¹ Dio. He⁻ ja⁻ jwëëy' ga⁻ ga⁻juu¹ hwa¹ kii⁻ ja⁻.

⁶ He⁻ ga⁻la' lä⁻ja⁻ kih' dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ kwëëh[~] jne' nuuh¹ mah' sa⁻ wa' hee¹ dsë⁻ jne' jmeen⁻ he⁻ hñiih¹ lä⁻koh' ga⁻jmeey' dsa⁻ he⁻.

⁷ Ni⁻ ta⁻ wa' jmään¹ jøøh¹ dio hi⁻ na⁻laa⁻ kaah[~] dsa⁻, lä⁻koh' ga⁻jmeey' dsa⁻ he⁻. Lä⁻koō⁻ jäh' jee' na⁻sii⁻ juu¹ kih' Dio: "Ga⁻taah¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻ ga⁻kuh⁻ ga⁻hiih¹, ja⁻ ga⁻taayh¹ ga⁻jmeey' wa' la' cha⁻ la⁻."

⁸ Ni⁻ ta⁻ wa' kaah¹ jne' wa' hi⁻ cha⁻ hi⁻, lä⁻koō⁻ ga⁻jmeey' dsa⁻ he⁻. Jëeh¹ kyaah¹ koō⁻ jmi⁻ñeeh⁻ ba' ga⁻juu¹ gyii¹ hnë⁻ mil dsa⁻ he⁻.

⁹ Ni⁻ sa⁻ wa' koo' jne' kyaah¹ he⁻ jøh¹ dsë¹ Dsa⁻ jøøh¹ jnän¹, lä⁻koō⁻ ga⁻jmeey' ko⁻llaa⁻ dsa⁻ he⁻ mah' ga⁻jngiih¹ miih⁻ kiyh¹.

¹⁰ Sa⁻ wa' cha⁻ wa' hää¹ jne' Dio, lä⁻koō⁻ ga⁻cha⁻ ga⁻hää¹ dsa⁻ he⁻, mah' ga⁻jngiih¹ ángel kiyh¹.

¹¹ He⁻ ga⁻la' lä⁻ja⁻ kih' dsa⁻ he⁻, he⁻ ja⁻ kwëëh[~] jne' nuuh¹, hi⁻ ma⁻na⁻sii⁻ jnän¹ mah' lä⁻leeh¹ jne' hi⁻ chaa⁻ na⁻ jee' ga⁻dsaa⁻ jmi⁻ñeeh⁻ he⁻ tøøhn¹ la⁻.

¹² Lä⁻ja⁻, kih' hi⁻ jmeey' huud⁻ dsë⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih' jeh¹ dsëy¹, hnøø¹ liiyh⁻ mah' sa⁻ täyh⁻.

¹³ Wa' he⁻ cha⁻ he⁻ he⁻ wii¹ he⁻ jëë¹ jne', ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻jëë⁻ jñah¹. Pero Dio llu¹ dsëy¹. Sa⁻ kway⁻ jwë¹ ngëëy' jne' koō⁻ he⁻ hwëh⁻ ga⁻ he⁻ mo⁻so⁻ tää⁻ jne'. Wa⁻ra⁻

ga⁻të⁻ jee' jëë¹ jne' he⁻ wii¹ ja⁻, kwa¹ ba' Dio be⁻ ha⁻ lä⁻ jee' lää¹ jne' hi⁻ lä⁻ja⁻ kwëëh¹ dsë⁻ jne'.

¹⁴ He⁻ ja⁻ jwëëhn[~] hnäh' øøhn¹ hi⁻ hnaan⁻. Hää¹ hnäh' hñaa¹ cha⁻ miih⁻. Mo⁻to⁻ jmeey' hnäh' juu¹ kih' dio hi⁻ na⁻laa⁻ kaah[~] dsa⁻.

¹⁵ Hlëëhn¹ hnäh' lä⁻koō⁻ dsa⁻ hi⁻ kyuu¹. Kye⁻ da⁻ hnäh' kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ ngoo' juu¹ he⁻ hlëëhn¹ hnäh¹.

¹⁶ Lä⁻ ma' hiih⁻ jne' kyaah¹ wa' kyaah¹ he⁻ na⁻jøø⁻, kwa⁻ jne' tíhmaah¹ kih' Dio, la¹ kwaat⁻ hiih⁻ jne' jma⁻ kih' Cristo ba' ja⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻laa⁻ jne' koō⁻ ba' kyaayh¹. Hi⁻ lä⁻ ma' kih⁻ jne' he⁻ñiih⁻ he⁻ tíllooh⁻ jne', he⁻ jmeey' jne' kwaat⁻ jmi⁻ñeeh⁻ ngo¹ kih' Cristo ba' ja⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ma⁻laa⁻ jne' koō⁻ ba' kyaayh¹ ka⁻läh¹.

¹⁷ Ma⁻ke⁻ jwëëy' jne', koō⁻ ba' laa⁻ jne' jee' lä⁻jëë⁻ jne'. Jëeh¹, koō⁻ ba' la⁻ he⁻ñiih⁻ he⁻ kih⁻ jne'.

¹⁸ Jëë⁻ da⁻ hnäh' ha⁻ lä⁻ ga⁻la' kih' dsa⁻ Israel hi⁻ ga⁻kuh⁻ jah¹ hi⁻ ma' dsa⁻jää⁻ dsa⁻ në⁻ na⁻hyoo¹, ga⁻laay⁻ koō⁻ ba' kyaah¹ Dio juu¹ na⁻hyoo¹ ja⁻.

¹⁹ He⁻ jwahn⁻ lä⁻na⁻, ja⁻ he⁻ jwahn⁻ kyeey' jwërte dio hi⁻ na⁻laa⁻ kaah[~] dsa⁻, ni⁻ ngo¹ he⁻ lla⁻ dsa⁻ cha⁻ në⁻ dio he⁻, sa⁻ cha⁻ he⁻ la⁻ ni⁻ miih⁻.

²⁰ Lä⁻la⁻ ba' jwëëhn[~] hnäh', lä⁻koō⁻ jmeey' hi⁻ sa⁻ ma⁻heeh⁻ kih' Dio, wa⁻ra⁻ ga⁻llay⁻ miih⁻ he⁻ cha⁻ kiyh¹ cha⁻ në⁻ dio hi⁻ na⁻laa⁻ he⁻, he⁻ kwëëyh[~] hi⁻ sa⁻llu¹ ba' ja⁻, ja⁻ he⁻ kwëëyh[~] Dio jnän¹ ja⁻. Sa⁻ hnoon¹ jmeey' hnäh' ko⁻jøh¹ kyaah¹ hi⁻ sa⁻llu¹.

²¹ Cher¹ mah¹ ga⁻hiih¹ hnäh' he⁻ kwa⁻ Dio, mo⁻so⁻ le⁻ huh¹ hnäh' he⁻ kwa⁻ hi⁻ sa⁻llu¹. Cher¹ mah¹ ga⁻taah¹ hnäh' ga⁻ku⁻ ga⁻hiih¹ hnäh' he⁻ lla⁻ Dio në⁻ na⁻mes[~], mo⁻so⁻ le⁻ kuh¹ huh¹ hnäh' në⁻ mes[~] kih' hi⁻ sa⁻llu¹ ka⁻läh¹.

²² ¿Ché ja⁻ he⁻ hnøøh¹ jne' ha⁻ lä⁻ jee' lä⁻llih¹ Dio he⁻ jmeey' jne' lä⁻ja⁻? ¿Ché cha⁻ ga⁻ be⁻ jnän¹, lä⁻koh' ga⁻ kiyh¹?

Wa' hnøøhn¹ he⁻ llu¹ kih' øøh¹ jne'

²³ Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba' na⁻ngën¹ jwë¹ jmeen⁻, pero ja⁻ lä⁻jëë⁻ jmi⁻ñeeh⁻ ta⁻. Ga⁻lä⁻jëë⁻ ba' na⁻ngën¹ jwë¹ jmeen⁻, pero ja⁻ lä⁻jëë⁻ kwa⁻ be⁻ jnän¹ jee' hnääh¹ Dio.

24 Sa⁺ wa⁺ hnøøhn⁻ he⁻ llu⁺ jnän⁻ hñaan⁺, wa⁺ hnøøhn⁻ he⁻ llu⁺ kih⁺ jñah⁺ ba⁺.

25 Kuh⁺ ba⁺ hnäh⁺ ga⁻lä⁻jē⁻ ngo⁺ he⁻ hñi⁻ dsa⁻ jee⁺ jngēy⁺ jah⁺. Ta⁺ ngi⁻ hnäh⁺ ni⁻ miih⁻ juu⁺ mah⁺ sa⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ cha⁻miih⁻ hu⁺dsē⁻.

26 Jēeh⁺, kih⁺ ba⁺ Dio la⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ga⁺ cha⁻ nē⁺ kih⁺, kih⁺ bih⁺ la⁺ lä⁻jē⁻.

27 Cher⁺mah⁺ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ ma⁻heeh⁻ kih⁺ Dio ga⁻tēy⁺ hnäh⁺ mah⁺ go⁺kuh⁺ hnäh⁺ kiyh⁺, hi⁻ gwa⁺ hoh⁺ hnäh⁺ go⁺nää⁺ hnäh⁺, ja⁻ go⁺kuh⁺ ba⁺ hnäh⁺ ga⁻lä⁻jē⁻ he⁻ llay⁺. Ta⁺ ngi⁻ hnäh⁺ ni⁻ miih⁻ juu⁺ mah⁺ sa⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ cha⁻miih⁻ hu⁺dsē⁻.

28 Pero cher⁺mah⁺ chaa⁻ hi⁻ ga⁻jäh⁺: “Ngo⁺ he⁻ ma⁻lla⁺ dsa⁻ nē⁺ na⁺hyoo⁺ ba⁺ na⁻”, ta⁺ kuh⁻ hnäh⁺ ga⁻ ja⁻, mah⁺ la⁺ llu⁺ kih⁺ hi⁻ ma⁻mi⁻jnäa⁻ juu⁺ ja⁻. Lä⁻ja⁻ sa⁺ jmeey⁺ jyoh⁺ hu⁺dsē⁻ he⁻ jmee⁺ jwi⁺h⁺ kiyh⁺. Jēeh⁺, kih⁺ ba⁺ Dio la⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ lä⁻jē⁻ he⁻ ga⁺ cha⁻ nē⁺ kih⁺, kih⁺ bih⁺ la⁺ lä⁻jē⁻.

29 Ja⁻ he⁻ hlēeh⁻ kih⁺ hu⁺dsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺. He⁻ hlēeh⁻ kih⁺ hu⁺dsē⁻ kih⁺ jñah⁺ ba⁺ na⁻, mah⁺ sa⁺ jmeey⁺ jyoh⁺ hu⁺dsē⁻ he⁻ jmee⁺ jwi⁺h⁺ kiyh⁺. ¿He⁻la⁺ ha⁺ dsa⁻ kin⁻ he⁻ na⁻ngēn⁻ jwē⁺ jmeen⁻ cher⁺mah⁺ ko⁻ja⁻ la⁺ hu⁺dsē⁻ kiyh⁺?

30 Cher⁺mah⁺ kwan⁻ ti⁺hmaah⁺ kih⁺ Dio kih⁺ he⁻ kuhn⁻, ¿he⁻la⁺ hlēeh⁻ dsa⁻ wii⁻ kin⁻ kih⁺ he⁻ kuhn⁻ he⁻ ja⁻?

31 Hi⁻ kwee⁻ ba⁺ la⁺ kih⁺ lä⁻jē⁻, cher⁺mah⁺ kuh⁻huh⁺ hnäh⁺, o he⁻ ga⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺, jmee⁺ hnäh⁺ lä⁻jē⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁺ ba⁺ mah⁺ lä⁻ja⁻ wa⁺ la⁺ juu⁺ kih⁺ Dio jnän⁻.

32 Ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ jeh⁺ dsē⁺ dsa⁻ judiu, ni⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu, ni⁻ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Dio ka⁻lä⁺.

33 Jmee⁺ hnäh⁺ lä⁻koh⁺ jmee⁺ jnä⁺ ba⁺. Jēeh⁺ jmeen⁻ bii⁺ hnoohn⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁺ ti⁺ dsē⁺ dsa⁻ kyaah⁺ lä⁻jē⁻ he⁻ jmeen⁻. Sa⁺ hnoohn⁻ he⁻ llu⁺ ki⁻ hñiin⁻, hnoohn⁻ he⁻ llu⁺ kih⁺ ga⁻lä⁻jē⁻ ba⁺ mah⁺ lää⁺.

11

Juu⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ jlē⁻ ka⁻lle⁺

1 Jmee⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ jmee⁺ jnä⁺, jēeh⁺ jnä⁺ jmeen⁻ lä⁻koo⁻ ga⁺ jmee⁺ Cristo.

2 Chaan⁻ llu⁺ cha⁻miih⁻ lä⁻koo⁻ tääh⁺ hnäh⁺ øøhn⁻, jēeh⁺, ga⁻lä⁻jē⁻ jiih⁻ ba⁺ dsa⁻lä⁻dsooh⁻ hoh⁺ jnä⁺, hi⁻ chooh⁺ ba⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻hlēeh⁻ hnäh⁺.

3 Hnoon⁺ lä⁻ngēeh⁺ hnäh⁺, Cristo laa⁺ to⁻nē⁺ kih⁺ lä⁻jē⁻ dsa⁻ñuu⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ laa⁺ dsa⁻ñuu⁻ kih⁺ dsa⁻mē⁺, lä⁻ja⁻ laa⁺ Dio kih⁺ Cristo ka⁻lä⁺.

4 La⁺ o⁻hih⁻ kih⁺ dsa⁻ñuu⁻ cher⁺mah⁺ jlēy⁻ ka⁻lley⁺ wa⁺ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio o⁻ wa⁺ra⁻ ga⁻ngēy⁺ juu⁺ kih⁺ Dio cha⁻nē⁺ dsa⁻.

5 Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁺ la⁺ o⁻hih⁻ kih⁺ dsa⁻mē⁺ cher⁺mah⁺ sa⁺ na⁻jlē⁻ ka⁻lley⁺ wa⁺ra⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ ngiiy⁺ kiyh⁺ kih⁺ Dio o⁻ wa⁺ra⁻ ga⁻ngēy⁺ juu⁺ kih⁺ Dio cha⁻nē⁺ dsa⁻. Heh⁺ lä⁻ja⁻, la⁺ lä⁻koo⁻ he⁻ na⁻ti⁺ kwah⁻ lley⁺.

6 Cher⁺mah⁺ jaa⁻ dsa⁻mē⁺ sa⁺ jlē⁻ lle⁺, llu⁺ ga⁺ wa⁺ tiy⁺ lley⁺ go⁻te⁻. Pero cher⁺mah⁺ laay⁺ la⁺ o⁻hih⁻ kiyh⁺ he⁻ tiy⁺ lley⁺ o⁻ he⁻ jmeey⁺ kwah⁻, he⁻ ja⁻ wa⁺ jlēy⁺ ba⁺.

7 Sa⁺ sooh⁻ kih⁺ dsa⁻ñuu⁻ jlēy⁺ lley⁺, jēeh⁺ laay⁺ heeh⁻ kih⁺ Dio, mah⁺ mi⁻jnäy⁻ ha⁻ lä⁻koo⁻ jøøh⁺ laa⁺ Dio. Pero dsa⁻mē⁺ mi⁻jnäy⁻ ha⁻ lä⁻koo⁻ jøøh⁺ laa⁺ dsa⁻ñuu⁻.

8 Dsa⁻ñuu⁻ sa⁺ ya⁻hēē⁺ kih⁺ dsa⁻mē⁺, dsa⁻mē⁺ ba⁺ ya⁻hēē⁺ kih⁺ dsa⁻ñuu⁻.

9 Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁺, sa⁺ ga⁻jmäā⁺ Dio dsa⁻ñuu⁻ mah⁺ le⁺ llu⁺ kih⁺ dsa⁻mē⁺, ga⁻jmäy⁺ dsa⁻mē⁺ mah⁺ le⁺ llu⁺ kih⁺ dsa⁻ñuu⁻ ba⁺.

10 Kih⁺ he⁻ja⁻, hi⁻ kwaan⁻ kih⁺ ángele ka⁻lä⁺, jmee⁻ bii⁺ jlē⁻ dsa⁻mē⁺ lle⁺ mah⁺ jmee⁺ lii⁻ chaa⁻ hi⁻ kye⁻ nē⁺ kiyh⁺.

11 Pero he⁻ tøøh⁻ jne⁺ kyaah⁺ Dsa⁻jøøh⁺ jnän⁻, ja⁻ ma⁻la⁺ dsa⁻ñuu⁻ laa⁺ kwaan⁻, ja⁻ ba⁺ lä⁻ja⁻ laa⁺ kwaan⁻ dsa⁻mē⁺ ka⁻lä⁺.

12 Jēeh⁺, lä⁻koh⁺ ya⁻hēē⁺ dsa⁻mē⁺ kih⁺ dsa⁻ñuu⁻, ja⁻ ba⁺ lä⁻ja⁻ kih⁺ dsa⁻mē⁺ dsa⁻lä⁻chaa⁻ dsa⁻ñuu⁻. Lä⁻uu⁺ ba⁺ hwēē⁻ kih⁺ Dio.

13 Kye⁻ da⁺ hnäh⁺ kwaan⁻ hñaa⁺ hnäh⁺, ¿che⁺ sa⁺ laah⁺ hnäh⁺ sa⁺ jnä⁺ llu⁺ wa⁺ra⁻ ga⁻ngii⁺ jaa⁻ dsa⁻mē⁺ kih⁺, kih⁺ Dio ma⁺ sa⁺ na⁻jlē⁻ lley⁺?

14 Lä⁻koo⁻ jmee⁻ jne⁺ he⁻ tøøhn⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ lä⁻koo⁻ la⁺ kih⁺ dsa⁻ñuu⁻, mi⁻jnäy⁻ he⁻ la⁺ o⁻hih⁻ kiyh⁺ he⁻ kway⁺ jwē⁺ kwaan⁻ jñu⁻ lley⁺.

15 Pero kih' dsa-më', kah' ba' la'. Jnä' llu' kiyh' he- kway' jwë' dsa-kwaa' jñu- lley'. Jëeh', dsa-më', ga-hyoyh' jñu- lley' kyoo- mah' jlë' lley' lla- he- ma' jlëy' kyaah' hmih'.

16 Cher'mah' chaa- hi- hnøø' ti'choo' juu' kih' juu' he- hlëehn' la-, hnøø' lä-ñey- ha- lä- la' kyaa' jnääh'. Jëeh' koo- nëe' ba' he- tēē' jnääh' jmee- jnääh' hi- lä-ja- lä-kaa- gwah' kih' Dio.

Mi-kwayh' ma-nuu' kih' Dsa-jøøh' jnän'

17 Pero ta- jyoh' ko-taa-, sa- chaan- llu' lä-koo- jmeeh- hnäh'. Jëeh', jee' dsa-ñeeh- hnäh', cha-ga'miuh- he- hlih' jmeeh- hnäh' lla- he- ma' jmeeh' hnäh' he- llu'.

18 To- nē' he- ja-, ma-nuun' kyah' hnäh' he- sa- hii' koo- ba' juu' kyah' hnäh' jee' dsa-ñeeh- hnäh'. Hi- jee' llah' laan- dsoo' ba'.

19 Jëeh', go- laan- jmää' kyah' hnäh' he- tääh' hnäh' lä-ja- mah' lä-lee- hij- na- hi- hnaah- Dio hi- lä-lee- hij- na- hi- sa- hnaah- Dio.

20 Cher'mah' lä-ja- tääh' hnäh', jee' dsa-ñeeh- hnäh', ja- ma-nuu' kih' Dsa-jøøh' jnän' ja- kuh- hnäh'.

21 Jëeh', wa-ra- ga-tē' hor- kuh' hnäh', lä-jaa- lä-jaa- hnäh' dsa-lä-jää' kuh-huh' hnäh' he- go-kye- hnäh'. Hñaah' ba' hnäh' kuh-huh' lä-jiuh' dsa-lä-hee' hnäh' mah' ko-llaa' jäy- kyaah' kyoo'.

22 ¿Che' sa- cha- cha'neh- kyah' hnäh' jee' go'taah' hnäh' kuh'huh' hnäh'? ¿He-la' mi-kwah- hnäh' hi- laa' kyaa' Dio, mah' lleh- hnäh' o-hih- kih' hi- sa- kye- ni- miih- he- kuh'huh'? ¿Hee- ba' na- jwëehn- hnäh'? ¿Che' jwëehn- hnäh' jmeeh- ba' hnäh' llu'? Ni- miih- sa- jwëehn- hnäh' lä-ja-.

23 Jëeh', kih' Dsa-jøøh' jnän' ga-hyohn' juu' la-, ja-ba' he- ma-hlëehn' hnäh' jää'. Hwë' he- ga-ngëey' Dsa-jøøh' jnän' ja-, ga-kay' heñiuh'.

24 Mah' ga-kway' ti'hmaah' kih' Dio. Ma-ngëe' he- ja-, ga-llaay' heñiuh' ja- mah' ga-jäyh': "Hee- la-, kuh' hnäh'. He- la- na- jmi-ngo' kin'. Ta-la' kyah' hnäh'

kwaan- hñiin- juun'. Ja- jmeeh- hnäh' lä-la- mah' lä-dsooh- hoh' hnäh' kin'."

25 Ja-ba' lä-ja- ga-jmeey' kyaah' wa'kyaah', ma-ngëe' ma-kuyh- ma-nuu'. Ga-jäyh': "Wa'kyaah' la- la' hmooh' hmëe' he- jmeen' kyaah' jma- kin'. Ja- jmeeh- hnäh' lä-la-, ga-lä-jë- jiuh- ma' huh' hnäh', mah' lä-dsooh- hoh' hnäh' kin'."

26 Lä-ja-, lä-jë- jiuh- ma' kuh- hnäh' heñiuh' la-, hi- ma' huh' hnäh' he- haa' neh- wa'kyaah' la-, he- jmeeh- hnäh' juu' he- ga-juu' Dsa-jøøh' jnän' ba' na-, lä- ma-ngoo' ja-ba' lä-jiuh' jäyh' ka-läh'.

27 He-ja-, cher'mah' hi- ga-kuh- heñiuh', hi- ga-hiyh' he- haa' neh- wa'kyaah' kih' Dsa-jøøh' jnän', hi- lä- ma-ngoo' bih' jmeey- he- hlih', ma-na-bääh' dsoo', kih' he- mi-kwayh' jmi-ngo' kyaah' jma- kih' Dsa-jøøh' jnän'.

28 Lä-jaa- lä-jaa- hnäh' hnøø' kah' da' hnäh' kwaat- che' sa- hñi- hñu'dsë- kyah' hnäh', jää' ja-ga' kuh' hnäh' heñiuh' hi- huh' hnäh' he- haa' neh- wa'kyaah'.

29 Jëeh', cher'mah' jmee- gyih' he- hlih' mah' kuyh- heñiuh' hi- hiyh- he- haa' neh- wa'kyaah' ja-, he- ngiyy- he- jä- he- hlih' nē' kiyh' ba' ja-. Jëeh' sa- tooyh- ta' jmi-ngo' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

30 Kih' he-ja-, chaa- jwëe' jee' kyah' hnäh' hi- dsaah', jwëe' hi- mo-so- cha- be' kih', lä-jiuh' chaa- ko-llaa' hi- ga-juu'.

31 Pero cher'mah' ga-kye' jne' kwaat- he- hñi- hñu'dsë- jnän', jää' ja-ga' kih'hih', mo-so- cha- he- kih' lla' Dio ta' jnän'.

32 Hi- cher'mah' ga'llay' ta' jnän', Dio ba' he' hi- heeh' jne' wñ', mah' sa- dsa'nøøñ ' cha'je- ko-jøh' kyaah' hi- sa- ma-heeh- juu' kiyh'.

33 He-ja- øøhn', wa-ra- ga'taah- hnäh' kuh', ja- jääh' hnäh' dsa-kyaah' hnäh'.

34 Hi- cher'mah' chaa- jaa- hi- kyoh-, wa' lla-kuyh- cha'neh- kiyh', mah' sa- jä- he- wñ' nē' kiyh', wa-ra- ga-jmeey' wa' la' cha- la' jee' dsa-ñeeh- hnäh'. Cher'mah' cha- ga' jyoh' juu', he- ja- mi'een' wa-ra- ga'lloon' na-jëen- hnäh'.

12

Lä-jë- he- ga-hñah' jne' kih' Jmi-llë' kih'

Dio

¹ Hnoon' lä'ngëeh' hnäh' miih' øøhn', ha- lä' la' he- ma-hñah~ jne' kih' Jmi-llé' kih' Dio.

² Néh' ba' hnäh' ha- lä' ma' jmeeh- hnäh', jää' sa' ga' ma-heeh' hnäh' kih' Dio. Ma' ga'nää' hnäh' ta' la' ta' jnø', ga'kah~ hnäh' jwé' jee' ma' hnaah' hnäh' dio kaa' hi- na-laa' kaa' dsa-.

³ He-ja- hnoon' lä'ngëeh' hnäh' ni' jaa- hi- hlëeh' lä' gwa' kih' Jmi-llé' kih' Dio sa' jwäy' dso'jwii' né' kih' Jesús. Lä'ja- ka-läh' sa' jäyh' jøøh' Jesús, cher'mah' sa' kyaayh' Jmi-llé' Na-jngii'.

⁴ Kah' ba' la' he- ma-hñah~ jne' lä'jaa- lä'jaa- jne' kih' Dio, pero jaa- ba' Jmi-llé' Na-jngii' hi- kwa' lä'jé- he- ja-.

⁵ Kah' ba' la' ta' he- jmeé- jne' lä'jaa- lä'jaa- jne' jee' hnääh' jne' Dio, pero jaa- ba' hi- laa' Dsa-jøøh' jnän'.

⁶ Kah' ba' la' be' he- ma-tëé' jne' lä'jaa- lä'jaa- jne', pero jaa- ba' Dio hi- jmeé- lä'jé- kih' ga-lä'jéé- jne'.

⁷ Lä'jaa- lä'jaa- jne' ma-hñah~ jne' he- ga'kwa' Jmi-llé' Na-jngii' mah' lä'ja- jä' llu' kih' lä'jéé-.

⁸ Jaa- ga-hyoh' miih- huud'së- llu' he- ga'kwa' Jmi-llé'. Jñah' ga-hyoh' he- jmeé- kyuyh~ cha-ga'miih-, he- ga'kwa' ja-ba' Jmi-llé' Na-jngii'.

⁹ Jñah' ka-läh' ga-hyoh' kih' ja-ba' Jmi-llé' ha- lä' jee' lä'dsoo' dsëy' cha-ga'miih-. Hi- jñah' ga-hyoh' ha- lä' jee' mi-hlääy' hi- dsaah' kyaah' be' kih' ja-ba' Jmi-llé' Na-jngii'.

¹⁰ Jñah' ga-hyoh' ha- lä' jmeey' he- jah-gaa-. Jñah' ga-hyoh' juu' he- ngëey' kih' dsa-. Jñah' ga-hyoh' mah' kay' kwaat' che' la' kih' Jmi-llé' Na-jngii' he- hlëeh' dsa- o che' la' kih' jmi-llé' hliih'. Jñah' ga-hyoh' hlëeyh' jyoh' juu'. Jñah' ka-läh', ga-hyoh' be' mah' jiiy' juu' he- hlëeh' dsa-kyaayh'.

¹¹ Pero jaa- ba' Jmi-llé' hi- jmeé- lä'jé- he- ja-. Hi- lä'koo- hyoh- dsëy' ba' ti-llooyh~ kih' lä'jaa- lä'jaa-.

Jee' lä'jéé- hi- laa' kya' Dio laay' lä'koo- jaa- ba'

¹² Koo- ba' la' jmi-ngo' jnän', hi' cha- cha-miih- nëé' he- na-ku- na-chah'. Ma'ke- cha-miih- nëé' he- na-ku- na-chah', ma'ra' he- la' ba' koo- jmi-ngo' jee' lä'jé-. Ja- ba' lä'ja- Cristo ka-läh' kyaah' jne'.

¹³ Jëeh', kyaah' jaa- ba' Jmi-llé' ga-lëé' jne' koo- ba' kyaayh', lä'llu' he- ma-na-saa- jne' jmi- kyaah' Jmi-llé' Na-jngii' kih' Dio. Lä'ja- kih' hi- laa' judiu' o hi- sa' laa' judiu, hi' lä'ja- ka-läh' kih' hi- na-hnëé' jmeé- ta' kih' dsa- o cher'mah' sa' na-hnëey'. Ga-lä'jéé- ba' jne' ma-heeh' jne' kih' jaa- ba' Jmi-llé'.

¹⁴ Heh' jmi-ngo' jnän', sa' la' koo- ba' jee' lä'jé-, cha-miih- jee' na-ku- na-chah'.

¹⁵ Cher'mah' ma-tiin' ga-jäh': "Sa' laan' ma-gooh-, he-ja- sa' na'jnään' kih' jmi-ngo' kyah'", pero ma'ke- ma-jäh' lä'ja-, ma'ra' he- na'jnää' ba' kih' jmi-ngo' jnän'.

¹⁶ Hi' cher'mah' lo-gwan' ga-jäh': "Sa' laan' mi'nëh', he-ja- sa' na'jnään' kih' jmi-ngo' kyah'", pero ma'ke- ma-jäh' lä'ja-, ma'ra' he- na'jnää' ba' kih' jmi-ngo' jnän'.

¹⁷ Cher'mah' lä'kaa- jmi-ngo' jnän', la' koo- mii' mi'në' juuh-, ¿hee- kyaah' ja- nuu' jne'? Hi' cher'mah' lä'kaa- jmi-ngo' jnän', la' koo- to-gwa' juuh-, ¿hee- kyaah' ja- he- taah' jne' jmeé'?

¹⁸ Pero Dio ga-jmeé' na-ku- na-chah' jmi-ngo' jnän', lä'koo- lla' dsëy'.

¹⁹ Cher'mah' koo- nëé' ba' la' lä'kaa- jmi-ngo' jnän', mo'so' la' lä'koo- jmi-ngo' he- kye' jne'.

²⁰ Pero ja- lä'ja- la' jmi-ngo' jnän'. Na-ku- na-chah' cha-miih- nëé', hi' jee' lä'jé- koo- ba' la'.

²¹ Sa' le' jäh' mi'nën' siih' ma-goon-: "Sa' jmeé- bii' hne- kin'." Ni' sa' le' jäh' ka'llen' siih' ma-tiin': "Sa' jmeé- bii' hne- kin'."

²² Pero sa' la' lä'ja-. He- cha- kih' jmi-ngo' jnän', he- jmeé- jne' kwaat' sa' beé' ni' miih-, he- ja- jmää' jnän' cha-ga'miih-.

²³ Hi' he- cha- kih' jmi-ngo' jnän' he- jmeé- jne' kwaat' sa' jnä' llu', he- ja- høø

jne' cha-ga'miuh-. Hi' he' sa' sooh~ jee' dsa-, jl'e' jne' llu'.

²⁴ Pero he' jna' llu' ne' jnan', sa' jmee' bii' jle' jne'. Ga'jme'e' Dio jmi'ngo' jnan' mah' hoon' cha-ga'miuh- la'je' he' sa' bee'.

²⁵ Heh' la'ja-, jmi'ngo' jnan' sa' jmee' ma' kih-kih'. La'je' nee' ba' hnaay' dsa-kyaa'h'.

²⁶ Cher'mah' jii' kih' koo- nee', la'ja- ga-la'je' ba' jii' kih'. Hi' cher'mah' ga-la' llu' kih' koo- nee', la'ja- la' llu' kih' ga-la'je' ba'.

²⁷ La'ja- jne' ka-lah', laa' jne' la'koo- jmi'ngo' kih' Cristo. La'jaa- la'jaa- jne' na'ku- na'chah' jne' kyaayh'.

²⁸ Jee' kih' hi- laa' gwah', Dio ga'hnaa' to-ne' hi- laa' apostole, ja-ga' ga'hnaay' hi- ngee' juu' kiyh', hi' ga'hnaay' ta-jwoh', kyaah' hi- jmee' he' juh-gaa-, kyaah' hi- mi-hlaa' dsa-, kyaah' hi- jmee' be' kih' dsa-, kyaah' hi- kye- ne' kih' dsa-kyaa'h', hi' kyaah' hi- lih' hlee'h' jyoh' juu'.

²⁹ ¿Che' la'jee' laa' apostole? ¿Che' ga-la'jee' laa' hi- ngee' juu' kih' Dio? ¿Che' ga-la'jee' laa' ta-jwoh'? ¿Che' ga-la'jee' jmee' he' juh-gaa-?

³⁰ ¿Che' ga-la'jee' ma-hyoh' be' mah' mi-hlaay' dsa-dsaah'? ¿Che' ga-la'jee' lih' hlee'h' jyoh' juu'? ¿Che' ga-la'jee' lih' jii' juu' he' hlee'h' dsa-kyaa'h'?

³¹ Wa' hee' hoh' hna'h' kih' ta' he' la' kwa' jmi-lle' Na-jngii' he' llu' ga' miuh-.

Pero ta' jyoh' ko-taa-, hlee'hn' hna'h' ha- la'jee' jnaah' hna'h' he' jmaa' cha-ga'miuh- kyah' hna'h'.

13

He' hnaa' jne' dsa-kyaa'h', he' ja- ba' kye'e'

¹ Cher'mah' ga'hlee'hn' kyaah' wa' he' cha- he' juu' he' hlee'h' dsa-, hi' kyaah' juu' he' hlee'h' angele ka-lah', hi' cher'mah' sa' hnaan' dsa-kyaa'h', laan' la'koo- ne' he' koo- hii' ta' jmah'. Laan' la'koo- jwi'ne' kih' te'.

² Cher'mah' ga'hyohn' cha-miuh- juu' kih' Dio he' ngéen' kih' dsa-, hi' cher'mah' ga-la'ngéen' la'je' juu' he' na-hmaa', cher'mah' kyaa'h' ba' jna' la'je', hi'

cher'mah' ga'jmeen' dsoo' dsen' cha-miuh- la'juh' mi'siin' hoo' moh', pero cher'mah' sa' hnaan' dsa-kyaa'h', ni' miuh- sa' cha- he' laan'.

³ Cher'mah' ga'ti' ga'lloohn' ga-la'je' he' cha- kin' mah' aahn' dsa- ta' nee', hi' cher'mah' ga'kwaan' hniin' kaan', pero cher'mah' sa' hnaan' dsa-kyaa'h', ni' miuh- sa' jmaa' kin' la'je' he' ja-.

⁴ He' hnaa' jne' dsa-, he' joh- dsen- ba' ja-, hi' llu' dsen- jne' ka-lah'. He' hnaa' jne' dsa-, ja' he' wii' dsen- jne' kyaah' dsa-. He' hnaa' jne' dsa-, ja' he' jmaa' jne' hnaan' kaah', ni' he' jmeen' kye'e' jne' cha-ga'miuh-.

⁵ He' hnaa' jne' dsa-, ja' he' jmeen' he' sa' lle' kih' jmeen', ja' he' hnoo'hn' ma-la' he' llu' jnan' hnaan', ja' he' la'lee' jne' na'koh', ja' he' tooh- jne' dsen- kyaah' dsa-.

⁶ Ja' he' tih- dsen- jne' he' hlih', he' tih' dsen- jne' ju'dsoo' jmah' ba'.

⁷ He' hnaa' jne' Dio, he' la-be' dsen- jne' kih' la'je', hi' la' ma-dsoo' ja-ba' dsen- jne' kiyh', hi' ngoo' ba' he' kye' jne' o-joh- dsen-, hi' he' kwee'h' dsen- jne' ka-lah'.

⁸ He' hnaa' jne' dsa-kyaa'h' sa' laa' jih'koh'. Pero lloo- koo- jmi' mo'so' jmee' bii' mi-jnaa' Dio juu' kih', la'ja- ka-lah' mo'so' jmee' bii' hyoh' dsa- hlee'h' jyoh' juu', hi' mo'so' jmee' bii' hyoyh' he' jmeey' kyaa'h' cha-ga'miuh-.

⁹ Pero jmi' he' too'hn' la-, sa' ga' ma-la'kyuuh- jne' na-hnaa' la'je' juu' na-, hi' la'ja- ka-lah' la'jee' hi- ngee' juu' kih' dsa-, sa' hlee'yh' na-hnaa' la'jee'.

¹⁰ Pero wa'ra- ga'lloo' jmi' jmee' Dio ma-na-hnaa' go-te' la'je', ma'ja- mo'so' jmee' bii' he' ga-la'kyuuh- jne' miuh- jmi-gyaa' la-, laa' go-te' ba' ja-.

¹¹ La'koo- ma' laan' chih-, ga'hlee'hn' la'koo- jaa- chih-, ga'jmeen' haa'dsen- la'koo- jaa- chih-, hi' ga-kan' kwaan' la'koo- jaa- chih-. Pero ma' ga-la'joo'hn', mo'so' ga'jmeen' la'je' he' ma' jmeen' la'koo- ma' ma'hn'.

¹² Jmi' na', sa' ma-la-ngee' jne' na-hnaa' la'jee', la' jnan' la'koo- he' jee' jne' kyaah' hu- he' sa' jee- ba'. Pero wa'ra- ga'lloo'

jmii' ja-, ja-ga' tee' jne' jeen' jee- go-te~. Na' kyaaahn~ miih- ba'. Pero wa'ra- ga' lloo' jmii' ja-, ja-ga' la' kyaaahn- la'-je-, ja-ba' la'-koo- kyuu- Dio jna'.

13 Hne- nee' ba' he- sa' llaa': he- ma-dsoo' dsē- jne', he- cha- o-joh- dsē- jnan', hi- he- hnää- jne' dsa-kyaaahn'. Kih' jee' la'-je- he- la-, kyee' ga' he- hnää- jne' dsa-kyaaahn'.

14

Ha- la- la' kih' hi- hlēeh- jyoh' juu'

1 He-ja- go-nää' ba' hnäh' ta' cha'nē' he- hnaah- hnäh' øøh' hnäh'. Hi- lä-ja- wa' hee' hoh' hnäh' kih' ta' he- la' kwa- Jmi-llē' Na-jngii'. Hi- kih' jee' la'-je- ta' na-, wa' hee' hoh' hnäh' kih' he- ngēeh' hnäh' juu' kih' Dio.

2 Jēeh', jaa- hi- hlēeh- jyoh' juu', ja- he- hlēeyh- kyaah' dsa- ja-, he- hlēeyh- kyaah' Dio ba' ja-. Hi- ma-ke- hlēeyh- juu' kaah' he- kwa- Jmi-llē' Na-jngii', ni- jaa- sa' ngēē' juu' kiyh'.

3 Pero jaa- hi- ngēē- juu' lä-koo- ga-hyoyh' kih' Dio, hi- he' ba' hlēeh- juu' he- jmeey- dsa-nää' dsa- ta' cha'nē', kway- be' kih' dsa-, hi- jmeey- dsa-nøh' dsē' dsa-.

4 Jaa- hi- hlēeh- juu' he- sa' ngēē' jne', he- kway- be' kih' hñiiy' ba' ja-. Pero jaa- hi- ngēē- juu' lä-koo- ga-hyoyh' kih' Dio, kway- be' kih' lä-jēē- hi- laa' kyaa' Dio.

5 Hnoon' wa'ra- jäh' kih' lä-jēē- ba' hnäh' hlēeh' hnäh' jyoh' juu'. Pero cha-ga'miih- hnoon' wa'ra- jäh' kih' ga-hñah' hnäh' ta' he- ngēeh' hnäh' juu' kih' Dio. Jēeh', llu' ga' he- ja-, lä-koh' ga' he- hlēeh' hnäh' jyoh' juu'. Hi- ma-ra- he- jmää' ba' he- hlēeh' hnäh' jyoh' juu' wa'ra- jäh' kih' chaa- hi- jii' juu' ja- mah' kwa' be' kih' hi- laa' kyaa' Dio.

6 Jēē- da' hnäh' øøhn'. Cher'mah' ngoon' na-hlēēhn' hnäh' kyaah' jyoh' juu' he- ma-hyohn~ kih' Dio, sa- jmää' he- ja- kyah' hnäh'. Llu' ga' he- hlēehn' hnäh' he- ga-mi-jnäa- Dio kin- ba', hi- hlēēhn' hnäh' he- ma-kyuuh~ jne', hi- hlēehn' juu' lä-koo- ga-hyohn' kih' Dio, hi- kyaah' nuuh- he- ma-mi-tee' jne'.

7 Lä-ja- la' kih' lä-jē- he- sa' na'jiih'. Wa'ra- ga' hii' luu' hma-ta-, wa'ra- ga' hii' tu-, cher'mah' sa' ga' hii' kwee-, sa' chaa- hi- ñe- hee- su- ja- hii'.

8 Hi- cher'mah' sa' ga' hii' kwee- luu' hoo', ni- jaa- hløø' sa' mi-lluu' hñii' mah' dsa-näay' jee' hnii-.

9 Lä-ja- la' kyah' hnäh' ka-läh'. Cher'mah' sa' jēē- juu' he- hlēeh' hnäh', ¿ha- lä-ja- lä-ngēē' dsa- juu' he- hlēeh' hnäh'? Koo- taah' miih' ba' ja- he- hlēeh' hnäh'.

10 Joh' juu' sa' hlēeh- dsa- lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu', hi- lä-koo- lä-koo- jwii- ngēē' bih' juu' kiyh'.

11 He-ja- cher'mah' sa' ngēēn' juu' he- hlēeh- dsa-, laan' lä-koo- jaa- hi- chaa- uu' ba' kiyh'. Hi- lä-ja- laa' hi- he' ki- jna' ka-läh'.

12 Lä-ja- jmee' hnäh' ka-läh'. Na' he- ma-hee' hoh' hnäh' kih' ta' he- la' kwa- Jmi-llē' Na-jngii', he-ja- cha-ga'miih- wa' tih- hoh' hnäh' he- la' kwa- Jmi-llē' Na-jngii' he- jmee- dsa-kwaa- lä-hii' nē- hi- laa' kyaa' Dio.

13 Kih' he-ja-, jaa- hi- ma-hyoh~ hlēeh' jyoh' juu', wa' ngiiy' kiyh' kih' Dio mah' kway' be' ha- lä- jee' jiiy' juu' ja- kyaah' dsa-kyaaah'.

14 Jēeh', cher'mah' ga-ngiin' kin- kyaah' juu' he- sa' ngēēn', he- ngiin' kyaah' jmi-llē' kin- ba' ja-. Pero juu' ja-, sa' ngēēn' he- hnøø' jäh-.

15 He-ja-, ¿ha- lä- jmeen? Ngii' ba' jna' kyaah' jmi-llē' kin-, hi- lä-ja- ka-läh' kyaah' juu' he- ngēēn' ba'. Hi- hän' kyaah' jmi-llē' kin-, hi- lä-ja- ka-läh' hän' kyaah' juu' he- ngēēn'.

16 Jēeh', cher'mah' ga-häh' kyaah' jmi-llē' jmah' jee' kwah- ti'hmaah' kih' Dio, ha- lä-ja- jäh- hi- tääh' nuu-: "Wa' la' lä-ja-", cher'mah' sa' ma-lä-ngēēy' hee- ja- he- ma-hlēeh'.

17 Ma-ke- jnaah' ma-kwah' ti'hmaah', pero kih' hi- tääh' nuu-, sa' tēey' be' kyaah' juu' ja-.

18 Kwan- ti'hmaah' kih' Dio kih' he- ma-hyohn~ hlēehn' cha-ga'miih- jyoh' juu' lä-koh' ga' hnäh'.

19 Pero ga' ma' chehn' jee' dsa' ñee' øøh' jne', llu' ga' laan' he' hlëehn' hñá' mi' juu' he' lä' ngëe' dsa' wa' ra' ga' tē' jee' hlëeh' jnih', lä' koh' ga' he' hlëehn' gya' mil mi' juu' he' sa' kyuh' dsa'.

20 Øøhn', ta' jmee' hnäh' huu' dsē' lä' koo' jaa' chih' hi' sa' ngëe'. Llu' ba' cher' mah' laah' hnäh' lä' koo' jaa' chih' hi' sa' jmee' he' hlih'. Pero hnøø' jmeeh' hnäh' huu' dsē' lä' koo' jaa' dsa' ma' jøøh' ba'.

21 Lä' la' na' sñi' nē' ley:

Kyaah' jyoh' juu' hlëehn' dsa' la'.

Kyaah' juu' he' hlëeh' dsa' chaa' uu' ba' hlëeh' jnih'.

Pero ni' lä' ja', sa' nuuy' kin', ga' jäh' Dio.

22 Lä' ja', hi' ma' hyoh' hlëeh' jyoh' juu', la' koo' he' juh' gaa' kih' hi' sa' ga' ma' heeh' kih' Dio. Sa' la' kih' hi' ma' heeh' kih' Dio. Pero ta' jyoh' ko' taa', jaa' hi' ngëe' juu' he' ga' hyoyh' kih' Dio, hlëeyh' hi' ma' heeh' kih' Dio ba'. Sa' la' kih' hi' sa' ma' heeh' kih' Dio.

23 He' ja' sa' llu' cher' mah' lä' jëe' hnäh' hlëeh' hnäh' jyoh' juu' he' sa' ngëe' jne' jee' dsa' ñee' hnäh'. Jëeh', cher' mah' ga' lloo' jaa' hi' hmëe' o jaa' hi' sa' ga' ma' dsoo' dsē' kih' Dio, ma' ja' jäh', he' ngaah' ba' hnäh' na'.

24 Pero cher' mah' lä' jëe' hnäh' ngëeh' hnäh' juu' he' ga' hñah' hnäh' kih' Dio hi' cher' mah' ga' lloo' jaa' hi' hmëe' o jaa' hi' sa' ga' ma' heeh' kih' Dio jee' tääh' hnäh', kyaah' juu' he' ngëeh' hnäh' ja' jmee' lä' ngëey' he' ma' hläy' h', hi' lä' liyh' lä' jëe' he' jmeey'.

25 Hi' lä' jñä' lä' jëe' he' na' hmää' neh' tuh' dsēy'. Ja' ga' na' juuyh' jñey' mah' hnaayh' Dio, jäh': "Ma' ra' ju' dsoo', cheh' ba' Dio jee' kyah' hnäh'."

Hnøø' dsa' toohn' lä' koo' lle' kih' lä' ma' dsa' ñee' jne'

26 Øøhn', he' koo' juu' lle' jne' kih' jee' lä' jëe' he' ma' jwëeh' hnäh'. Jee' dsa' ñeeh' hnäh', chaa' hi' hä', chaa' hi' mi' tēe', chaa' hi' hlëeh' ga' jyoh' juu', chaa' hi' ma' mi' jñää' Dio miih' kih', chaa' hi' lih' jii' juu' he' sa' ngëe' jne'. He' ja'

jmee' hnäh' lä' jëe' he' na' mah' lä' cha' cha' ga' miih' be' kyah' hnäh'.

27 Wa' ra' ga' hlëeh' hnäh' jyoh' juu', wa' hlëeh' uu' uu' ba', pero ma' jaa' ba'. Hi' ma' ra' he' hnää' jaa' hi' lih' jii' juu' ja'.

28 Cher' mah' sa' chaa' hi' lih' jii' juu' ja', sa' wa' hlëeyh' hi' tääh' neh' gwah'. Wa' hlëeyh' jee' nuuy' hñiyy' ba', hi' wa' hlëeyh' kyaah' Dio.

29 Lä' ja' ka' läh' kih' hi' ngëe' juu' he' ga' hyoyh' kih' Dio. Wa' hlëeh' uu' uu' ba', mah' jee' lä' jëe' wa' kyey' kwaat' ha' lä' dsoo' juu' ja'.

30 Cher' mah' ga' mi' jñää' Dio miih' kih' jaa' hi' gya' nuu', wa' jøøy' lä' jiih' llaa' hlëeh' hi' ma' løø' to' nē' he'.

31 Jëeh', lä' jëe' ba' hnäh' cha' jwë' kyah' hnäh' ngëeh' hnäh' juu' he' ma' hñah' hnäh' kih' Dio. Pero ma' jaa' ba' hnäh' ngëeh' hnäh' juu' ja', mah' lä' ja' lä' tēe' lä' jëe', hi' hyoyh' cha' ga' miih' be'.

32 Jmi' lle' kih' hi' ngëe' juu' nuuh' bih', sa' hlëeyh' ta' ko' jiih' hlëeh' jñah' øøyh'.

33 Jëeh' Dio, sa' laay' Dio hi' koo' jmee' tääh' miih'. He' jmeey' hii' ti' jñän' ba'.

Lä' koo' jmee' lä' jëe' gwah' jee' dsa' ñee' lä' jëe' hi' laa' kyaa' Dio,

34 lä' jëe' dsa' më' sa' wa' tooyh' miih' jee' täayh' neh' gwah'. Jëeh', sa' cha' jwë' kiyh' hlëeyh'. Hnøø' nuuyh' kih' dsa' ñuuh' ba', lä' koo' jäh' nē' ley.

35 Cher' mah' he' hnøøy' lä' tēey', wa' ngiyy' juu' kih' dsa' ñuuh' kyaay' wa' ra' ga' lla' nääy' cha' neh' kiyh'. Jëeh', sa' sooh' kih' dsa' më' hlëeyh' neh' gwah'.

36 Ja' ma' la' jee' kyah' hnäh' ga' lä' cha' juu' kih' Dio. Ni' sa' la' ma' la' kyah' hnäh' ka' läh'.

37 Cher' mah' chaa' hi' jmee' huu' dsē' laay' jaa' hi' ngëe' juu', o cha' ga' jyoh' he' ga' hyoyh' kih' Jmi' lle' Na' jngii', hi' he' tah' dsēy' la' mada' kih' Dio lä' jëe' he' ma' siin' la'.

38 Kih' hi' sa' jmee' he' kih' juu' la', ta' jmee' hnäh' he' kiyh'.

39 Lä' ja' hnäh' øøhn', wa' hee' hoh' hnäh' kih' ta' he' ngëeh' hnäh' juu' kih' Dio. Hi' ta' ha' hnäh' kih' hi' lih' hlëeh' jyoh' juu'.

40 Pero ta⁺ jmee⁻ hnäh[✓] wa[✓] la[✓] cha⁻ la[✓] jee[✓] dsa⁻ ñeeh⁻ hnäh[✓], jmee[✓] hnäh[✓] lä⁻ko⁻ lle⁻ kih[✓] ba[✓].

15

Ga⁻lä⁻jiih⁻ Cristo ma[✓] ga⁻hya⁻ hnē⁻ jmii⁻ na⁻juuy[✓]

1 Na[✓] na⁻ mi⁻dsoohn⁻ hoh[✓] hnäh[✓] øøhn[✓], ha⁻ lä[✓] la[✓] ju⁻hmēē[✓] he⁻ ga⁻hlēēhn⁻ hnäh[✓], ja⁻ba[✓] he⁻ ga⁻heeh⁻ hnäh[✓] ja⁻. Hi⁺ lä⁻ ma⁻tääh[✓] ja⁻ba[✓] hnäh[✓] kyaah[✓] juu[✓] ja⁻ lä⁻jiih⁻ na[✓].

2 Kyaah[✓] ja⁻ba[✓] juu[✓] la⁻ ma⁻na⁻laah[✓] hnäh[✓] cher[✓]mah[✓] ga⁻nää[✓] ba[✓] hnäh[✓] ko⁻ hwēh⁻ kyaah[✓] juu[✓] he⁻ ma⁻hlēēhn⁻ hnäh[✓]. Pero cher[✓]mah[✓] sa⁻ la[✓] lä⁻ja⁻, sa⁻ jmää[✓] he⁻ ma⁻dsoo[✓] hoh[✓] hnäh[✓].

3 To⁻nē⁻ ga⁻hlēēhn⁻ hnäh[✓] ja⁻ba[✓] juu[✓] he⁻ ga⁻heeh⁻ hñiin⁺ he⁻ ga⁻juu[✓] Cristo kih[✓] dso[✓]kye⁻ jnän⁻ lä⁻ko⁻ na⁻si⁻ juu[✓] kih[✓] Dio.

4 Ja⁻ga⁻na⁻ ga⁻haa[✓] dsih[✓] mah[✓] ga⁻lä⁻jiiyh⁻ ka⁻läh[✓] ma[✓] ga⁻hya⁻ hnē⁻ jmii⁻, lä⁻ko⁻ ma⁻na⁻si⁻ kih[✓] jää[✓].

5 Ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy[✓] kih[✓] Pee[✓]. Hi⁺ kēē⁻ ga⁻, ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy[✓] kih[✓] lä⁻jēē⁻ gya⁻tuu[✓].

6 Ma⁻ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy[✓] kih[✓] laa⁻ ga⁻hña[✓] hña⁻laa[✓] øøh[✓] jne[✓] kyaah[✓] ko⁻ hä[✓] ba[✓]. Hi⁺ jwēē⁻ øøh[✓] jne[✓] he[✓], cha⁻gyih[✓] lä⁻jiih⁻ na[✓], ko⁻llaa[✓] ba[✓] ma⁻na⁻juu[✓].

7 Ma⁻ngēē⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy[✓] kih[✓] Jacobo, ja⁻ga⁻ ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy[✓] jee[✓] ma⁻tääh[✓] lä⁻jēē⁻ apóstole.

8 Jee[✓] ga⁻dsaa[✓] ja⁻, ga⁻mi⁻jnääy⁻ hñiiy[✓] ki[✓] jnä[✓]. Jnä[✓] hi⁻ ga⁻la[✓] kih[✓] lä⁻ko⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻chaa⁻ lä⁻ko⁻ lle⁻ kih[✓].

9 Jēēh[✓], mäh[✓] ga⁻ jnä[✓] lä⁻koh[✓] ga⁻jee[✓] lä⁻jēē⁻ apóstole he[✓]. Ni⁺ sa⁻ lle⁻ kih[✓] tēēh[✓] dsa⁻ jnä[✓] apóstol. Jēēh[✓], ga⁻jmeehn⁻ cha⁻miih⁻ hi⁻ laa[✓] kyaa[✓] Dio.

10 Pero, kih[✓] he⁻ llu[✓] dsē[✓] Dio, he⁻ja⁻ ba[✓] ja⁻ laan[✓] he⁻ jwahn⁻ laan[✓]. Hi⁺ ga⁻jmää[✓] ba[✓] he⁻ llu[✓] dsēy[✓] kyaah[✓] jnä[✓] jēēh[✓] ga⁻jmeen[✓] cha⁻ga⁻miih⁻ ta⁻ lä⁻koh[✓] ga⁻jee[✓] lä⁻jēē⁻ apóstole he[✓]. Pero ja⁻ hñiin⁺ hi⁻ ga⁻jmee[✓] ta⁻ ja⁻. He⁻ llu[✓] dsē[✓] Dio kyaah[✓] jnä[✓] ba[✓] ja⁻, he⁻ja⁻ ya⁻hii[✓] llu[✓] ta⁻ he⁻ ga⁻jmeen[✓].

11 Lä⁻ja⁻ ba[✓] la[✓] juu[✓] he⁻ kwa⁻ jnääh[✓], kwee⁻ ba[✓] jmee[✓] cher[✓]mah[✓] jnä[✓], o

cher[✓]mah[✓] jñah[✓] kwa⁻ juu[✓] la⁻, hi⁺ juu[✓] la⁻ ba[✓] ja⁻, he⁻ ga⁻heeh⁻ hnäh[✓].

Lä⁻jiih⁻ lä⁻jēē⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻na⁻juu[✓]

12 Ga⁻nueh⁻ ba[✓] hnäh[✓] he⁻ ga⁻kwa[✓] dsa⁻ juu[✓] he⁻ ga⁻lä⁻jiih⁻ Cristo. ¿He⁻la[✓] ja⁻ ko⁻llaa[✓] hnäh[✓] jwah[✓] hnäh[✓] he⁻ sa⁻ lä⁻jiih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻na⁻juu[✓]?

13 Jēēh[✓], cher[✓]mah[✓] sa⁻ lä⁻jiih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻na⁻juu[✓], ni⁺ sa⁻ ga⁻lä⁻jiih⁻ Cristo cher[✓]mah[✓] lä⁻ja⁻ la[✓].

14 Hi⁺ cher[✓]mah[✓] sa⁻ ga⁻lä⁻jiih⁻ Cristo, sa⁻ jmää[✓] ta⁻ he⁻ kwa⁻ jnääh[✓] juu[✓] kih[✓]. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh[✓], he⁻ ma⁻lä⁻dsoo[✓] dsē⁻ jne[✓], sa⁻ jmää[✓] ta⁻ ni⁺ miih⁻.

15 Hi⁺ ja⁻ ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻. Ga⁻jmee[✓] jnääh[✓] juu[✓] ta⁻juu[✓] kih[✓] Dio, jēēh[✓] ma⁻jmee[✓] jnääh[✓] ju⁻dsoo[✓] he⁻ ga⁻mi⁻jiiyh⁻ Cristo. Pero sa⁻ ga⁻lä⁻jiih⁻ Cristo cher[✓]mah[✓] la[✓] ju⁻dsoo[✓] he⁻ sa⁻ lä⁻jiih⁻ dsa⁻.

16 Jēēh[✓], cher[✓]mah[✓] sa⁻ lä⁻jiih⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻na⁻juu[✓], ni⁺ lä⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻lä⁻jiih⁻ Cristo.

17 Wa⁻ra⁻ jäh[✓] kih[✓] sa⁻ ga⁻lä⁻jiih⁻ Cristo, sa⁻ jmää[✓] ta⁻ he⁻ ma⁻dsoo[✓] hoh[✓] hnäh[✓]. Lä⁻ ma⁻tääh[✓] ja⁻ba[✓] hnäh[✓] kyaah[✓] dso[✓]kye⁻ kyah[✓] hnäh[✓].

18 Lä⁻ja⁻ ka⁻läh[✓], ma⁻na⁻heē⁻ go⁻te⁻ lä⁻jēē⁻ hi⁻ ga⁻juu[✓] hi⁻ laa[✓] kyaa[✓] Cristo.

19 Wa⁻ra⁻ jäh[✓] kih[✓] la[✓] kih[✓] jmi⁻gyuu⁺ la⁻ ba[✓], he⁻ ma⁻cha⁻ o⁻joh[✓] dsē⁻ jnän⁻ kyaah[✓] Cristo, peer[✓] jwii⁻ jne[✓] jee[✓] kih[✓] lä⁻jēē⁻ dsa⁻.

20 Pero ma⁻ra⁻ ju⁻dsoo[✓] he⁻ ga⁻lä⁻jiih⁻ Cristo jee[✓] kih[✓] hi⁻ na⁻juu[✓]. Laay[✓] to⁻nē⁻ kih[✓] lä⁻jēē⁻ hi⁻ lä⁻jiih⁻ jee[✓] kih[✓] hi⁻ na⁻juu[✓].

21 Kih[✓] jaa⁻ ba[✓] dsa⁻ ja⁻ he⁻ dsa⁻juu[✓] dsa⁻. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh[✓], kih[✓] jaa⁻ ba[✓] dsa⁻ ja⁻ he⁻ lä⁻jiih⁻ hi⁻ na⁻juu[✓].

22 Jēēh[✓], ja⁻ba[✓] lä⁻koh[✓] dsa⁻juu[✓] dsa⁻ kih[✓] he⁻ laay[✓] sa⁻ju⁻ kih[✓] Adán, ja⁻ba[✓] lä⁻ja⁻ lä⁻jiih⁻ hi⁻ laa[✓] kyaa[✓] Cristo.

23 Lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ lä⁻jiih⁻, ga⁻ ma⁻tē⁻ hor⁻ kih[✓]. To⁻nē⁻ ga⁻lä⁻jiih⁻ Cristo hi⁻ kye⁻ nē⁻ jnän⁻. Ja⁻ga⁻ lä⁻jiih⁻ ka⁻läh[✓] hi⁻ laa[✓] kyaay[✓] wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁻ jee[✓] jäh[✓].

24 Hi⁺ wa⁻ra⁻ ga⁻tē⁻ jee[✓] laa⁻ go⁻te⁻, la⁻dsēē⁻ Cristo kih[✓] lä⁻jēē⁻ hi⁻ tääh[✓] jmee[✓] hih[✓], hi⁺ kih[✓] hi⁻ laa[✓] ta⁻ hi⁺ kih[✓] hi⁻ beē[✓]. Ma⁻ja⁻ ga⁻tooyh⁻ goo⁻ Dio hi⁻ laa[✓] Täa[✓] jnän⁻ mah[✓] hñii[✓] bih[✓] jmeey[✓] hih[✓].

25 Jëeh', jmee' bii' lla-dsëe' Cristo kih' lä-jëe' hi- na-høøh' kiyh' lä-jiih' jäy' ta' hwa' huu' tiy'.

26 Kih' jee' lä-jëe' hi- na-høøh' kiyh' he', heey' go-te' hi- jngiih' kih' dsa'.

27 Jëeh', kih' Dio ma-jä' ta' hwa' huu' tiy' Cristo lä-jëe' go-te' he- cha-. Lä-koo- ma' ga-jäyh': "Ma-jä' ta' hwa' huu' tiy' lä-jëe' he- cha-", ñe' ba' jne' sa' hlëeh' lä-kye- kih' hñii' Dio hi- ga-tooh- gooy- lä-jëe' he- ja-.

28 He-ja- wa-ra- ga-jä' ta' hwa' huu' tiy' lä-jëe' he- cha-, ja-ga-na' Jooy' ngëey' hñiiy' cha'në' hi- ga-tooh- gooy- lä-jëe' he- cha- mah' lä-ja- jä' jøøh' Dio jee' kih' lä-jëe'.

29 Ta' jyoh' ko-taa-, ¿hee- ga-lih' dsa- hi- ga-saa- jmi- lla- hi- ma-na-juu'? Cher'mah' sa- lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu', ¿he-la' ja- ga-saay- jmi- lla- hi- ma-na-juu'?

30 Lä-ja- jnääh' ka-läh', ¿he-la' ja- heeh' jnääh' he- hii' goo- kyaa' jnääh' ga-lä-jëe' jmi-, cher'mah' sa- lä-jiih' dsa-?

31 Ju'dsoo' jwahn' øøhn', lä-jëe' jmi' ba' hii' goo- juun'. Hi' lä-ja- la' ju'dsoo' he- chaan- llu' jwërte kwaat- kyah' hnäh' jee' hnääh' jne' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

32 Wa-ra- jäh' kih' laan' dsa- wa' hi- cha- hi-, ¿hee- jmää' kin' ja-, he- ga-teen' kyaah' dsa- hi- laa' lä-koo- jah' hää' hi- tääh' jwii- Éfeso? Wa-ra- jäh' kih' sa' lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu', wa' jmee' ba' jne' lä-jëe' he- tih- dsë- jne', wa' kih'hihn' llu'. Jëeh', hø' ba' juu' jne'.

33 Pero ta' mi-gaa' hnäh' hñaa' kih' hi- hlëeh' lä-ja-. Jëeh' cher'mah' ga-jmee' jne' ko-jøh' kyaah' hi- hñaa- dsë-, dsa-hee' lä-jëe' he- llu' he- tēe' jne' jmeen-.

34 Jmee' hnäh' huu' dsë-, mo'to' jmee- ga' hnäh' he- hliih'. Jëeh', ko-llaa' hnäh' sa' jmeeh- hnäh' he' kih' Dio. He-ja- jwahn' lä-na- mah' jä' o-hih- kyah' hnäh'.

Ha- lä- la' he- lä-jiih' dsa-

35 Pero jäh' ko-llaa' dsa-: "¿Ha- lä- la' he- lä-jiih' dsa-? ¿Ha- ba' lä-jnääy' wa-ra- ga-lä-jiih'?"

36 Peer- taah- hne-. Sa' hya- mi'ju- he- jngëeh- cher'mah' ga-jä' lä- ma-la' ja-ba' mii'.

37 He- jngëeh- ja-, sa' la' chaah' he- ja-ga' hya-. La' mi'ju- ta'jmah' ba', cher'mah' la' mi'ju- trigo, o he- ga' jyoh' mi'ju-.

38 Dio kwa- chaah' lä-koo- lla- dsëy'. Lä-koo- nëe' mi'ju- hya' kyaah' chaah' lä-koo- lle' kih'.

39 Hi' lä-ja- la' kih' ngo', sa' la' koo- nëe' ba' jee' lä-jëe'. Kah' ba' la' jmi-ngo' kih' dsa- jmi-gyuu-, hi' kah' ba' la' ngo' kih' jah'. Kah' ba' la' ka-läh' ngo' kih' jah' hi- tääh' cha'jmi-, hi' lä-ja- ka-läh' kih' jah' hi- hëe'.

40 Hi' lä-ja- la' ka-läh' kih' hi- chaa- gyuu' kyaah' hi- chaa- hwa' la-. Kah' ba' jnääh' hi- chaa- gyuu' hi' kah' ba' laa' hi- chaa- hwa' la-.

41 Kah' ba' la' jmeë' hyoo-, hi' kah' ba' la' kih' sih-, hi' lä-ja- kih' cha'nuu' ka-läh'. Kah' ba' la' jmeë' kih' jaa- jaa-.

42 Ja-ba' lä-ja- la' he- lä-jiih' dsa- hi- ma-na-juu'. Hoo- dsa- jmi-ngo' he- dsa-hee', pero wa-ra- ga'lloo' jmi- lä-jiih' ka-läh', mo'so' heey' jih'koh'.

43 Hoo- dsa- he- mo'so' tih- dsëy', pero wa-ra- ga-lä-jiih', lä-jnä' na'hñaa'. Hoo- dsa- he- ma-hwaa' go-te-, pero wa-ra- ga-të' jee' lä-jiih', ma-kyaah' cha-miih- be'.

44 He- hoo- dsa-, la' kih' hwa' la-. Pero he- lä-jiih', la' kyaah' jmi-llë'. Cha- jmi-ngo' he- la' kih' hwa', hi' lä-ja- cha- he- la' kyaah' jmi-llë'.

45 Lä-ja- na-sii- juu' kih' Dio: "Dsa- ñuuh- Adán hi- to-në' he', ma' na-laa- kih' hwa' la- ba' hi- ma' jiih'." Pero Adán hi- ja' jee' ga-dsaa' he', laa' kyaah' jmi-llë' mah' jmeey' chaa- dsa-.

46 Hi- laa' kyaah' jmi-llë' sa' laay' to-në'. Hi- ma' na-laa- kih' hwa' la- ba' ma' laay' to-në', ja-ga' ja' hi- laa' jmi-llë'.

47 Dsa- ñuuh- hi- ma' laa' to-në', ma' na'jnääy' kih' hwa' la-. Pero jee' ga-të' uu' dsa-ñuuh- he', laa' Dsa-jøøh' jnän' hi- na'jnää' kih' gyuu'.

48 Ga-lä-jëe' hi- na'jnää' kih' hwa' la-, laay' kwee- kyaah' hi- ga-laa' kyaah' gwaah'. Lä-ja- ka-läh' lä-jëe' hi- na'jnää' gyuu', leey' lä-koo- laa' hi- gya' gyuu'.

49 Jnää' jne' kwee- lä'koo- ma' jnää' hi- ga'laa' kyaah' gwaah'. Ja- ba' lä'ja-, lä'koo- jnää' hi- gya' gyuh', lä'ja- lä'jnää' jne' ka-läh'.

50 Lä'ja- jwëehn- hnäh' øøhn', hi- laa' kyaah' jmi-ngo', sa' tēy' ya'jwii' kih' Dio. Jëh' jmi-ngo' he- dsa-hee', sa' hiih' kyaah' jyoh' jmi-ngo' he- na' ga' tēē' jne' he- sa' dsa-hee' jih'koh'.

51 Na' jwëehn- hnäh' koo- juu' he- ma' na-hmää'. Ja' lä'jēē' jne' juun', pero lä'jēē' jne' lä'sēē' jne'.

52 Ni' sa' leeh' ga' jne', kyaah' koo- hmih' ba' jne' lä'sēē' jne', wa'ra- ga'hii' jee' ga'dsaa' luu' hoo'. Jëh', hii' luu' hoo' mah' lä'jiih' lä'jēē' hi- ma-na-juu'. Ja' jiih' mo'so' juuy' jih'koh'. Lä'jēē' ba' jne' lä'sēē' jne' ma'ja-.

53 Jmi-ngo' jnän' he- dsa-hee', jmee' bii' lä'sii' mah' mo'so' hee'. Hi' jmee' bii' lä'sii' mah' mo'so' juu' jih'koh'.

54 Wa'ra- ga'lii' jmi-ngo' he- dsa-hee', ja- jiih' mo'so' hee', hi' wa'ra- ga'lii' jmi-ngo' he- dsa-juu', lä'ja- mo'so' juu' ga'. Ja- ga' na' lä'te' juu' he- na-sii- lä'la-: "Ma-dsaa' go-te- ba' he- ma' jmee' dsa-juu' dsa-.

55 Na' hma-kuu' he- ma' lle' na'kuu' he- ma' jngiih' kih' dsa'. Na' to-høø-, he- ma' lla-dsëē' kih' dsa'."

56 Hma-kuu' he- jngiih' kih' dsa', la' dso'kye-. Hi' dso'kye- ja-, ka- be' kih' ley mah' jmeeh' jne'.

57 Wa' kwan' ti'hmaah' kih' Dio hi- jmee' lëh' jne' ta-la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

58 He-ja- jwëehn- hnäh' øøhn' hi- hnaan- cha-miih-, go-taah' hnäh' koo- hwëh-. Ta' jeh- hoh' hnäh' ni' miih-. Jmee' ba' hnäh' cha-ga'miih- ta' kih' Dsa-jøøh' jnän' koo- hä' koo- hä'. Jëh', ñe' ba' jne' sa' na-hee' ta' he- jmee- jne' kiyh'.

16

Wa' chooh' jne' kuu' mah' kwëehn' hi- tä-ñee'

1 Kwaat- kih' he- chooh' hnäh' kuu' kih' hi- laa' kyaah' Dio, jmee' hnäh' ja-ba' lä'koo- ga'jmeen' mada- kih' ga-lä'jēē' gwah- he- tøø' hwa' Galacia.

2 To-nē' jmi' kih' seman-, lä'jaa- lä'jaa- hnäh' høø' hnäh' kah' miih- kuu', he- lle' kih' kwëeh' hnäh' Dio ha- koh' te' he- lëh' hnäh' lä'koo- seman- mah' ma-na-jää' kuu' wa'ra- ga'lloon'.

3 Hi' wa'ra- ga'lloon' jee' tääh' hnäh', siin' koo- je- he- lla'llen' jmi- kih' hi- ma-hñaah' hnäh' mah' dsa-kay' kuu' he- ma-chooh' hnäh' kih' øøh' jne' hi- tääh' Jerusalén.

4 Cher'mah' ga-la' niin', dsa'nøø' jnääh' ko-jøh' kyaayh'.

Dsoo' Paa' ta' Macedonia

5 Niin' jää' ta' Macedonia, ja-ga' niin' jee' tääh' hnäh', jëh' ta' Macedonia ba' dsa-ngëen' jää'.

6 Hi- jëē- cher'mah' ga-jän' kyaah' hnäh' miih- jmi', o cher'mah' ga-la' jän' kyaah' hnäh' ta'ko-jiih' ngëē' jii- gyuh'. Ja-ga' kwëeh' jnä' miih- he- jmee' bii' kin' cha'jwë' ha- ta' jee' niin'.

7 Jëh' sa' hnoon', koo- dsa-ngëē' ba' jnä' ta' jee' tääh' hnäh'. Cher'mah' ga'kwa' Dio jwë', hnoon' jän' miih- jmi' kyaah' hnäh'.

8 Pero jän' jee' jwii- Éfeso la-, lä'jiih' gooh- jmi' Pentecosté.

9 Jëh' jee' la- ma-cha- jwë' kin' he- kwan' juu', hi' ta' kin' go-hii' llu' ma'ke- chaa- jwëē' hi- na-høøh' kin'.

10 Cher'mah' ga'lloo' Timotä, jmee' hnäh' lä' tih- dsëy', jëh' jmee' bih' ta' kih' Dio ja-ba' lä'koo- jmee' jnä'.

11 Lä'jēē' ba' wa' hnäy' mah' jäyh' jëē- dsëy' ta' la' kin'. Jëh' gyan' jää' jnih' kyaah' jñah' ga' øøh' jne'.

12 Jee' la- jwëehn- hnäh' ha- lä' la' kih' Apolo. Cha-miih- jiih- ga'chuun' kyaayh' mah' ma'dsooy' ma'dsa-jëy- hnäh' kyaah' jñah' ga' øøh' jne'. Pero sa' ga'lla' dsëy' ma'dsooy' lä'chah' ja-. Dsooy' ba' lä'koo- ma' jääy'.

Ga'hiih' Paa' juu' kyaah' øøyh'

13 Wa' na-nëh' hnäh', hnøø' lä' ma-dsooy' ja-ba' hoh' hnäh'. Wa' cha-cha-miih- be' kyah' hnäh'. Hi' ta' jeh- hoh' hnäh' ni' miih-.

14 Lă-jē⁺ he⁻ jmeeh⁻ hnäh^ʔ, jmee⁺ hnäh^ʔ lä⁻lle⁻ kih[!] he⁻ hnaah⁺ hnäh^ʔ dsa⁻kyaah^ʔ hnäh^ʔ.

15 Øøhn[!], ma⁻ñeh⁺ ba⁺ hnäh^ʔ kih[!] Estéfana kyaah^ʔ lä⁻jēē⁻ hī⁻ chaa⁻ kyaay[!]. Laay[!] to⁻nē⁺ hī⁻ ga⁻heeh⁻ ju[!]hmēē^ʔ hwa[!] Acaya. Lă-jēē⁻ hī⁻ he^ʔ tääh⁺ jmeey⁺ ta[!]he[!] kih[!] lä⁻jēē⁻ hī⁻ laa[!]kya[!]Dio.

16 Chuun^ʔ kyaah^ʔ hnäh^ʔ, wa⁺ nuuh⁺ hnäh^ʔ kih[!] dsa⁻ hī⁻ jmee⁺ lä⁻koo⁻ hī⁻ he^ʔ. Lă⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ kih[!] hī⁻ kwa⁺ be^ʔ kih[!] øøh[!] jne⁺ hī⁻ kyaah^ʔ ga⁺ jñah^ʔ øøh[!] jne⁺ hī⁻ jmee⁺ ta[!] kih[!] Dio.

17 Peer⁻ jēē⁻ dsen⁺ he⁻ ma⁻ja[~] Estéfana, kyaah^ʔ Fortunato, kyaah^ʔ Acaico. Hī⁻ he^ʔ na⁻ ga⁻kwa⁺ be^ʔ kya[!] jnääh[!] kih[!] he⁻ sa⁻ ga⁻la[!] ma⁻ya⁻nää[!] hnäh^ʔ.

18 Ga⁺ jmeey^ʔ jēē⁻ dsen⁺ cha⁻miih⁻ ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁺ jmeey^ʔ kyah[!] hnäh^ʔ. Kih[!] dsa⁻ hī⁻ jmee⁺ lä⁻ja⁻, hnøø[!] kwa⁺ jne⁺ ti[!]hmaah^ʔ kiyh[!].

19 Lă⁻jē⁺ gwah⁺ he⁻ tøø^ʔ hwa[!] Asia, jmee⁺ Dio kyah[!] hnäh^ʔ. Aquila kyaah^ʔ Priscila kyaah^ʔ øøh[!] jne⁺ hī⁻ dsa⁻ñee⁺ cha[!]neh⁺ kiyh[!], jmeey⁺ cha⁻miih⁻ Dio kyah[!] hnäh^ʔ lä⁻ hnøø[!] Dsa⁻jøøh[!] jnän[\].

20 Ga⁻lä⁻jēē⁻ øøh[!] jne⁺ jmee⁺ Dio kyah[!] hnäh^ʔ. Ja⁻ chuh⁻ hnäh^ʔ kih[!] dsa⁻kyaah^ʔ hnäh^ʔ lä⁻ hnøø[!] Dio.

21 Jnä^ʔ Paa^ʔ kyaah^ʔ goon⁺ hñiin⁺, ma⁻siin[!] miih⁻ jee⁺ ma⁻dsaa[!] he⁻ la⁻, he⁻ jmeen⁺ Dio kyah[!] hnäh^ʔ.

22 Dso[!]jwii^ʔ ba⁺ kyaah^ʔ hī⁻ sa⁺ hnää[!] Jesucristo Dsa⁻jøøh[!] jnän[\]. Chah^ʔ ba⁺ jäh^ʔ Dsa⁻jøøh[!] jnän[\].

23 Wa⁺ mi⁻jää[!] Jesucristo Dsa⁻jøøh[!] jnän[\] lä⁻jēē⁻ hnäh^ʔ.

24 Lă⁻jēē⁻ hnäh^ʔ hnaan⁺ ta⁻la⁺ kih[!] Cristo Jesús. Wa⁺ la[!] lä⁻ja⁻.

2 Corintios

He- la- jee- ga- te- to- je- he- ga- sii- Paa- kih- ooh- jne- hi- chaa- Corinto

1 Jna' Paa' laan' apóstol kya' Jesucristo lä' hyoh- dsé' Dio. Kyaah' Timotä' ooh' jne' siin' kyah' hnäh' hi- tääh' gwah' kih' Dio jwii- Corinto lä' kye- kih' lä' jee- hi- laa' kya' Dio hi- tääh' lä' kaa- hwa' Acaya.

2 Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnan' hi- ngiin' kih' Dsa- joooh' jnan' Jesucristo, wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Kwa- ba' Dio be' jnan' lä- ma' jee' jne' he- wii'

3 He- ba' che- lluu' Dio, Jmii- Jesucristo Dsa- joooh' jnan', hi- laa' Täa' jnan' hi- lä- ñih' dsé' jne', hi- laay' Dio jnan' hi- jmeey' dsa- nöh' dsé' jne'.

4 Ma' chaa- jne' lli' wii', hi- he' jnuuh- he- ti- meeh- dsé' jne'. Mah' lä' ja- ka- läh' jne', kwan' be' kih' jnah' hi- ti- meeh- dsé' lä' koo- ma- jmeey' Dio he- ma- nöh' dsé' jne'.

5 Jeeh', tóoh' jne' jeen' cha- miih- lli' wii' lä' koo- ga- jee' Cristo. Hi- ja- ba' lä' ja-, ta- la- kih' Cristo, tóoh' jne' jee- dsé' jne' cha- miih-.

6 He- ja- wa- ra- ga- jee' jnaäh' lli' wii', la' llu' kyah' hnäh' mah' ja- lääh' hnäh'. Hi- ma' jee- dsé' jnaäh', he- ja- jmeey' dsa- nöh' hoh' hnäh' hi- kwëeh- hoh' hnäh' ma' jeeh' hnäh' he- wii', ja- ba' lä' koo- wii' he- ma- jee' jnaäh'.

7 Heh' o- joh' dsé- he- cha- kya' jnaäh' ta- la- kyah' hnäh', sa- llaa'. Jeeh', ñe' jnaäh' lä' koo- jee' jnaäh' wii', ja- ba' lä' ja- jeeh' hnäh' wii'. Hi- ja- ba' lä' koo- dsa- nöh' dsé- jnaäh', ja- ba' lä' ja- dsa- nöh' hoh' hnäh' ka- läh'.

8 Oohn', hnøø- jnaäh' lä- ñeh' hnäh' ha- koh' wii' sa- ga- ngëe' jnaäh' hwa' Asia. Ma' jmeey' jnaäh' huu' dsé- sa- ma' lä- tää- jnaäh'. Lä' jiih' sa- ga- lä- cha- o- joh' dsé- he- ma' lää' jnaäh'.

9 Ma' jmeey' jnaäh' huu' dsé- he- ma- na- juu' ba' jnaäh' ja-. He- ja- ga- jmeey' kya' jnaäh' mah' sa- kye' jnaäh' o- joh' dsé- kya' hñaa' jnaäh'. Mah' lä' ja- lä- cha- o- joh' dsé- kya' jnaäh' kih' Dio hi- mi- jiih' hi- ma- na- juu'.

10 Hi- he' ga- lää' jnaäh', hi- he' lää' jnaäh', hi- kye' jnaäh' o- joh' dsé- kiyh', lä- ma- ngoo' ja- ba' lääy- jnaäh' ma' hii' goo- juu' jnaäh'.

11 Lä' ja- jmeey' cher' mah' kwah- hnäh' be' ngii' hnäh' kyaah' jnaäh' kiyh'. Jeeh' cher' mah' jwee' ngii' kih' Dio ta- la- kya' jnaäh', lä- ja- ka- läh' jwee' kwa' ti' hmaah' kih' Dio ma- ngëe' ma- jmeey' he- llu' kya' jnaäh'.

Ga- mi- sii' Paa' huu' dsé- he- ma' dsooy' ta- jwii- Corinto

12 He- la- ba' ja- he- ti- dsé- jnaäh', he- sa- hñii- huu' dsé- kya' jnaäh' lä' koo- ga- jmeey' jnaäh' ta- jee' jyoh'. Kye' jnaäh' koo- nee' ba' huu' dsé- he- gwa' kih' Dio. Sa- ga- jmeey' jnaäh' lä' koo- jmeey' hi- kyuu- cha- miih-. Ga- jmeey' jnaäh' lä' koo- lle' kih' ba', kih' he- llu' dsé' Dio kyaah' jnaäh'. Lä' ja- cha- ga- miih- llu' ga- jmeey' jnaäh' jee' kyah' hnäh'.

13 He- ma- sii' jnaäh' kyah' hnäh', la' kyaah' koo- nee' ba' huu' dsé-. Ha- koo- jiih' lä- ngëeh' ba' hnäh' jee' hëh' hnäh' he- ma- sii' jnaäh' la-, ko- ja- ba' la' huu' dsé- kya' jnaäh'. Hi- hnoon' täh- hoh' hnäh' llu'.

14 lä- koh' ma- lä- ngëeh' hnäh' miih- ha- lä- le' jnan' wa- ra- ga- te' jee' jäh' Jesús Dsa- joooh' jnan'. Jeeh' ja- ba' lä' koo- lä- chaa- jnaäh' llu' kwaan- kyah' hnäh', ja- ba' lä' ja- lä- chaa- hnäh' llu' kwaan- kya' jnaäh' jmi' ja-.

15 Ma- ra' ju' dsoo' lä' ja- le' jnan'. Ma' jmeen- huu' dsé- ma' nin' to- ne' ta- jee' tääh' hnäh'. Hi- lä- ja- ka- läh' ta- la- he- ma' jahn' ma' na' jee- hnäh' mah' te' to' jiih- lä- chaa- hnäh' llu'.

16 Jee' tääh' hnäh' na- ma' nin' ta- Macedonia. Hi- Macedonia ja-, ma' jahn' ka- läh' ta- jee' tääh' hnäh'. Hi- kyaah' be' kyah' hnäh' ma' nin' ta- Judea.

17 Lã'koō ma' ga'jmeen' hũũdsẽ- lã'ja-, ja' he- koon̄. O çhe' laah' hnäh' ga'jmeen' hũũdsẽ- lã'koō- ja- hi- ta'juu' hi- jah' "jaah-" mah' ja-ga'jäh' "jah-ha"?

18 Mi-te' ba' Dio juu' kih'. Ja-ba' lã'ja- jnãäh' ka-läh'. Sa- jah' jnãäh' "jaah-" mah' ja-ga'jäh- jnãäh' "jah-ha".

19 Hi- lã'ja- ka-läh' juu' kih' Jesucristo Joo' Dio he- ga'kwa' jnãäh' jee' kyah' hnäh', kyaah' Silvano hi- kyaah' Timotã, sa- ma' la' "jaah-, jah-ha", koō- "jaah-" ba' ma' la', jëeh' sa- ta'juuy'.

20 Jëeh' ga-lã-jë- he- ga-bãäh- Dio hñii' jmeey' ta-la' kih' jooy', koō- "jaah-" ba' la'. Ma-ra' he- mi-tey' ba' juu' kiyh'. He-ja- ba' ja-, ta-la' kih' Cristo jah- jne' "Wa-la lã'ja-" mah' jmeen' jũũh- kih' Dio jnãn̄.

21 Dio ba' hi- jmee- he- tøøh' jne' koō- hweh- kyaah' Cristo hi- ga-lleeyh- jne' mah' lee' jne' kyaay'.

22 Ga-tooyh- Jmi-llẽ' Na-jngii' kiyh' neh- tuh-dsẽ- jne', lã'koō- he- ga'jmãäy' jne' lee'. He-ja- ñe' jne' hñah' ga' jne' ta- çhã'ne'.

23 Ñe' ba' Dio he- sa- ga' ma-ñeen' jwii- Corinto jee' tääh' hnäh' na- kih' he- ga-lã-ñih' dsen- kyah' hnäh'.

24 Ja- he- hnøø- jnãäh' jmee' jnãäh' mada- kyah' hnäh' jee' hnãäh' Dio. He- hnøø- jnãäh' jmee' jnãäh' be' kyah' hnäh' ba' ja-, mah' jëë' hoh' hnäh'. Jëeh', kih' he- ma-heeh' hnäh' kih' Dio, he-ja- ma-tãäh' hnäh' koō- hweh-.

2

1 He-ja- ga-lla' dsen- he- sa- ñeen' na'jëen- hnäh' cher'mah' koō- ka-läh' jmeen' ti-meeh- hoh' hnäh'.

2 Jëeh', cher'mah' ga'jmeen' ti-meeh- hoh' hnäh', çhi- mo' jmee' jëë- dsen- cher'mah' ga'jmeen' lã'ja-? Ma-la' hnäh' ba' hi- jmee' jëë- dsen-.

3 Kih' he-ja- ba' ma-siin' kyah' hnäh' mah' wa-ra- ga'lloon' na'jëen- hnäh', sa- jmeeh' hnäh' ti-meeh- dsen-, hnäh' hi- ma' jmee- jëë- dsen-. Cha- ba' o-jøh- dsẽ- kin- kyaah' hnäh', he- tääh' hnäh' jëë- hoh' hnäh' lã'koō- jnãh'.

4 Lã'koō- ma' ga'siin' kyah' hnäh', sa- ma' chaan- llu', ma' ti-meeh- dsen- jwërte, lã'jiih' ja' hoohn'. Pero ja- he- ga'siin' mah' jmeen' ti-meeh- hoh' hnäh'. Ga'siin' mah' lã'ñeh' hnäh' he- hnaan- hnäh' cha-miih- ba' ja-.

Hnøø' jøh- dsẽ- jne' kih' hi- ga'jmeey' he- hñiih' mah' jäh' ka-läh'

5 Hi- ga'jmeey' ti-meeh- dsen-, ja- ma-la- kin- ga'jmeey' lã'ja-. Ga'jmeey' kih' lã'jëë- hnäh' he- ti-meeh- hoh' hnäh' miih-. Jwëëhn- hnäh' lã-la-, mah' sa- jmeen' jũũh- kih' juu' la-.

6 Ma-lee- ko-na- kih' dsa- he', lã'koō- te' he- ma-heeh' hnäh' wii'.

7 He-ja- na', llu' ga'he- jmeeh' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kiyh', mah' jëë- dsëy', le' ga- che- ga-hee' dsëy' kih' he- ti-meeh- dsëy' cha-miih-.

8 He-ja- çuun' kyaah' hnäh', mi-jnãä' hnäh' kiyh' he- hnaah- hñih'.

9 Lã'ja- ka-läh' ga'siin' kyah' hnäh' jãä', mah' jëen- che' nũũh' hnäh' kih' lã'jë- mada- kin-.

10 Cher'mah' jøh- hoh' hnäh' kih' dsa-kyaah' hnäh', jnã' ka-läh' jmeen' jøh- dsen- kiyh'. Heh' he- jmeen' jøh- dsen- ja- (cher'mah' cha- he- kih' jmeen' jøh- dsen-) he- jmeen' lã'ja-, he- llu' kyah' hnäh' ba' ja-, çhã'ne' Cristo.

11 Heh' lã'ja- sa- kwan' jwë' kih' Tana' leeyh- jne'. Jëeh', kyuuu- ba' jne' ha- lã-la' may- kiyh'.

Ga-lã-meeh- dsẽ' Paa' lã- ma' gyay' jwii- Troa

12 Ma' ga'lloon' jee' jwii- Troa, ma' kwan' ju'hmëë' kih' Cristo. Jee' ja- Dsa-jøøh' jnãn' ga-nã' jwë' kin- mah' ma' jmeen' ta' kiyh'.

13 Pero sa- ga-hii' ti- neh- tuh-dsen- kih' he- sa- ga'jnãäh' øøhn' Tito. He-ja- ga'hinn' juu' kih' dsa- he' mah' ngoon' ta' Macedonia ba'.

Ta-la- kih' Cristo leh- ba' jne'

14 Ti'hmaah' Dio hi- kwa- jwë' leh- jne' tää' kyaah' be' kih' Cristo Jesús. Lã'kaa- jee' dsa-nøø' jne', nuu' dsa- juu' kih' Dio. Lã'koō- he- kye' jne' llẽ' mi-jwii- he- jwã- uũ' ba' la'.

15 Ta⁻la⁻ kih¹ Cristo laa¹ jne¹ lä⁻koo⁻ lle¹ mi⁻jwii⁻ he⁻ soo⁻ jee¹ gya¹ Dio. He⁻ na⁻ la¹ jme¹ he⁻ taah⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻lä⁻ hi⁻ lä⁻kye⁻ hi⁻ dsa⁻hee¹ ka⁻lä⁻.

16 Kih¹ hi⁻ dsa⁻hee¹, hii⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hlii¹. Hi⁻ kih¹ hi⁻ dsa⁻lä⁻, hii⁻ mi⁻jwii⁻ he⁻ kwa⁻ jne¹ juu¹ he⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻. ¿Hii⁻ ba⁻ tää⁻ jmee¹ ta⁻la⁻?

17 Sa⁻ jmee⁻ jnääh¹ lä⁻koo⁻ jmee⁻ jwë⁻ hi⁻ ga⁻nää¹ kwa⁻ juu¹ kih¹ Dio ha⁻ lä⁻ jee¹ liyh⁻ kuu¹. Kyaah¹ koo⁻ nëe¹ ba⁻ huu⁻dsë⁻ ga⁻nø¹ jnääh¹ lä⁻koo⁻ ga⁻chee¹ Dio jnääh¹. Lä⁻ja⁻ jmee⁻ jnääh¹ cha⁻nëy¹, lä⁻llu¹ he⁻ tøø¹ jnääh¹ kyaah¹ Cristo.

3

Ga⁻hlëeh¹ Paa¹ kih¹ hmooh¹ hmë⁻

1 Pero ta⁻ jmee⁻ hnäh¹ huu⁻dsë⁻ he⁻ hlëeh¹ jnääh¹ llu¹ kyaah¹ hñaa¹ jnääh¹. Hi⁻ sa⁻ jmee⁻ bii¹ kye¹ jnääh¹ koo⁻ je⁻ he⁻ ngë⁻ juu¹ hee⁻ ta⁻ laa¹ jnääh¹ lä⁻koo⁻ jmee⁻ ko⁻llaa¹. Ni⁻ sa⁻ ngii¹ jnääh¹ kwah¹ hnäh¹ koo⁻ je⁻ he⁻ hlëeh¹ llu¹ kyaa¹ jnääh¹ mah¹ heeh¹ jnääh¹ dsa⁻ ha⁻ jee¹ të¹ jnääh¹.

2 Hñaa¹ ba⁻ hnäh¹ laah¹ hnäh¹ lä⁻koo⁻ je⁻ he⁻ hlëeh¹ llu¹ kyaa¹ jnääh¹. Lä⁻koo⁻ he⁻ na⁻sii⁻ neh⁻ tuh⁻dsë⁻ jnääh¹. He⁻ ja⁻ ba⁻ jëe¹ dsa⁻ hi⁻ kay¹ kwaat⁻ ha⁻ lä⁻ la¹ ta⁻ he⁻ ga⁻jme⁻ jnääh¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹.

3 Jnä⁻hä¹ laah¹ hnäh¹ lä⁻koo⁻ je⁻ he⁻ ga⁻sii¹ Cristo ta⁻la⁻ kyaa¹ jnääh¹. Ja⁻ he⁻ na⁻sii⁻ kyaah¹ hee⁻. He⁻ na⁻sii⁻ kyaah¹ Jmi⁻lle¹ kih¹ Dio jiih⁻ ba⁻ ja⁻. Ni⁻ sa⁻ na⁻sii⁻ në¹ mi⁻kuy¹, he⁻ na⁻sii⁻ neh⁻ tuh⁻dsë⁻ dsa⁻ ba⁻.

4 Ta⁻la⁻ kih¹ Cristo jmee⁻ jnääh¹ kwaat⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ ga⁻jmaa¹ kyah¹ hnäh¹ ta⁻ he⁻ ga⁻jme⁻ jnääh¹. He⁻ ja⁻ la¹ o⁻jø¹ dsë⁻ he⁻ cha⁻ kyaa¹ jnääh¹ cha⁻në¹ Dio.

5 Ja⁻ kyaah¹ be¹ kyaa¹ jnääh¹ he⁻ ma⁻ya⁻nø¹ jnääh¹ jmee⁻ jnääh¹ ta⁻ la⁻, mah¹ sa⁻ jmee⁻ jnääh¹ huu⁻dsë⁻ he⁻ la¹ ta⁻ kyaa¹ hñaa¹ jnääh¹. Sa⁻ la¹ lä⁻ja⁻. Ta⁻ he⁻ leh¹ jnääh¹ jmeen⁻, la¹ kyaah¹ be¹ kih¹ Dio ba⁻ ja⁻.

6 Hi⁻ he⁻ ba⁻ ga⁻hñaa¹ jnääh¹ hi⁻ ga⁻jmeey¹ he⁻ tē⁻dsë⁻ jnääh¹ mah¹ kwa⁻ jnääh¹ juu¹ ha⁻ lä⁻ la¹ hmooh¹ hmë⁻. Ja⁻ koo⁻ na⁻sii⁻ ta⁻jmah¹, kyaah¹ Jmi⁻lle¹ ba⁻ la¹ hmooh¹ hmë⁻. Jëeh¹, në¹ ley¹ kih¹ Moisé na⁻sii⁻,

ma⁻na⁻bää¹ jne¹ he⁻ juu¹ ba⁻ jne¹ ja⁻. Pero Jmi⁻lle¹ kih¹ Dio jmee⁻ chaa⁻ jne⁻.

7 Ley¹ he⁻ ma⁻ na⁻sii⁻ në¹ jwi¹ kuy¹, he⁻ taah⁻ jne¹ dso⁻jwi¹, he⁻ ja⁻ ja¹ kyaah¹ je⁻ tø⁻jlë⁻ ñih¹. He⁻ ja⁻ dsa⁻ Israel sa⁻ ga⁻täy¹ ma⁻ jëy¹ mo⁻në¹ Moisé kih¹ he⁻ be⁻ je⁻ ja⁻. Pero ga⁻dsaa¹ ba⁻ he⁻ be⁻ ja⁻.

8 Ha⁻ ga⁻ sa⁻ llu¹ cha⁻ga⁻miih⁻ hmooh¹ hmë⁻ he⁻ la¹ jnän⁻ ta⁻la⁻ kih¹ Jmi⁻lle¹ kih¹ Dio.

9 Jëeh¹, cher⁻mah¹ ja¹ kyaah¹ je⁻ tø⁻jlë⁻ ñih¹ juu¹ he⁻ taah⁻ jne¹ dso⁻jwi¹, ha⁻ ga⁻ koo⁻ sa⁻ jnaah¹ juu¹ he⁻ jmaa⁻ jne¹ lluu¹.

10 Heh¹ he⁻ tø⁻jlë⁻ ñih¹ kih¹ hmooh¹ ma⁻gyuh⁻ ja⁻, ni⁻ miih⁻ sa⁻ jëeh¹ kwee⁻ lä⁻koo⁻ jnaah¹ la¹ hmooh¹ hmë⁻.

11 Jëeh¹, cher⁻mah¹ ma⁻ la¹ tø⁻jlë⁻ ñih¹ hmooh¹ he⁻ ma⁻ngë⁻ ja⁻, ha⁻ ga⁻ sa⁻ jnaah¹ cha⁻ga⁻miih⁻ hmooh¹ he⁻ sa⁻ngë⁻ jih¹ koh¹.

12 Peer⁻ jnaah¹ la¹ he⁻ o⁻jø¹ dsë⁻ he⁻ ma⁻cha⁻ jnän⁻ kyaah¹ hmooh¹ hmë⁻, he⁻ ja⁻ hlëeh¹ jnääh¹ lä⁻kaa⁻ tuh⁻dsë⁻ jnääh¹ kih¹ he⁻ na⁻.

13 Sa⁻ jmee⁻ jnääh¹ lä⁻koo⁻ ga⁻jme⁻ Moisé he⁻ ma⁻ jlëy⁻ mo⁻nëy¹ kyaah¹ koo⁻ jwi¹ hmiih⁻ mah¹ sa⁻ ma⁻ jëe¹ dsa⁻ Israel je⁻ tø⁻jlë⁻ ñih¹ ja⁻ ta⁻ko⁻jiih¹ ma⁻ dsa⁻ hñaa¹.

14 Lä⁻ja⁻ ka⁻lä⁻, huu⁻dsë⁻ kih¹ dsa⁻ he⁻ ma⁻ na⁻jlë⁻. Lä⁻ja⁻ la¹ lä⁻jiih¹ na¹, wa⁻ra⁻ ga⁻hëy¹ jee¹ na⁻sii⁻ hmooh¹ ma⁻gyuh⁻ ja⁻. La¹ kiyh¹ lä⁻koo⁻ na⁻jlë⁻ jwi¹ hmiih⁻ huu⁻dsë⁻ kiyh¹, sa⁻ kwa⁻ jwë¹ lä⁻ngëy¹. Pero kyaah¹ Cristo dsa⁻jñuh¹ he⁻ na⁻jlë⁻ huu⁻dsë⁻ kiyh¹.

15 Lä⁻jiih¹ jmi¹ na¹, wa⁻ra⁻ ga⁻hëy¹ he⁻ ga⁻sii¹ Moisé, lä⁻ ma⁻na⁻jlë⁻ ja⁻ ba⁻ huu⁻dsë⁻ kiyh¹.

16 Pero wa⁻ra⁻ ga⁻heeh⁻ dsa⁻ kih¹ Dsa⁻jøø¹ jnän⁻, dsa⁻jñuh¹ he⁻ na⁻jlë⁻ huu⁻dsë⁻ kiyh¹.

17 Jëeh¹, Dsa⁻jøø¹ jnän⁻ laa¹ Jmi⁻lle¹ Na⁻jngii¹. Hi⁻ cher⁻mah¹ Jmi⁻lle¹ kih¹ Dsa⁻jøø¹ jnän⁻ kyaah¹ jne¹, ma⁻na⁻na⁻ huu⁻dsë⁻ jnän⁻ hi⁻ ma⁻laa¹ ba⁻ jne¹ cha⁻në¹ Dio.

18 He⁻ ja⁻ lä⁻jëe⁻ jne¹ ga⁻nøø¹ na⁻jñih¹ mo⁻në¹ jne¹, laa¹ jne¹ lä⁻koo⁻ hu⁻ he⁻ jëe⁻ jee¹ kih¹ dsa⁻ mah¹ tëy¹ jëy¹ ha⁻ koh¹ jøø¹ sa⁻ laa¹ Dsa⁻jøø¹ jnän⁻. Lä⁻ja⁻ Dsa⁻jøø¹

jnän` hi- laa' jmi-llé' ngoo' mi-sëëy' jne' lä`jiih' lee' jne' lä`koo- laay' hñiyy'.

4

1 Kih' he- ga-lä`ñih' dsë' Dio jnääh', he-ja- ga-hñah' jnääh' jmee- jnääh' ta' la-. He-ja- sa' dsa-jeh' dsë- jnääh'.

2 Ma-jmee' jnääh' ta' koo' lä`jē- he- la' o-hih' hi' lä`jē- he- jmee' dsa- jee' na-hmää'. Sa' hnø- jnääh' may- hliih' ja-, ni' sa' mi-sii' jnääh' juu' kih' Dio. Ñe- ba' Dio he- hlëeh' jnääh' ju'dsoo' jmah' hi' lä`ja- lä`jē- ba' ñe- kwee- ha- lä' jmee- jnääh'.

3 Dsoo' ba' na-hmää' ba' la' ju'hmëe' he- kwa- jnääh', pero ma-la' kih' hi- ma-kah- jwë' ba'.

4 Tana' hi- laa' dio kih' jmi-gyuu' la-, ga`jlëy' huu'dsë- kih' dsa- hi- sa' ma-heeh- kih' Dio. Mah' lä`ja- sa' jëey' wa`je- kih' ju'hmëe' he- mi-jnääh' ha- koh' sa' jøøh' laa' Cristo hi- laa' koo- heeh' kyaah' Dio.

5 Sa' hlëeh' jnääh' juu' kyaa' hñaa' jnääh', hlëeh' jnääh' kih' Jesucristo ba'. Jäh- jnääh' laay' Dsa-jøøh' jnän` mah' jmee' jnääh' ta' he' kyah' hnäh' kwaat- kih' Jesús.

6 Hih' Dio hi- ga`jäh': "Wa' lä`jnä' wa`je- jee' na-hoo-", hi- he' ga-mi-jnääh' wa`je- neh' tuh-dsë- jne'. Lä`ja- ga-na' huu'dsë- jnän` mah' lä`kyuuh- jne' ha- koh' jøøh' sa' laa' Dio, lä`koo- ga-mi-jnääh' Cristo jnän`.

Chaa- jne' kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio

7 Peer- jnaah' la' ta' he- jmee- jnääh' la-, ma-ke- laa' jnääh' lä`koo- mi'hya- he- na-la' kyaah' gwaah' mah' lä`ja- lä`jnä' kih' dsa-, ta' he- jmee- jnääh' la' kyaah' be' he- gwa' kih' Dio, ja- he- gwa' kyaa' jnääh'.

8 Na-ku' na-ngii' he- wi' dsa-ngëe' jnääh', pero sa' jeh- dsë- jnääh'. Chaa- jnääh' cha-miih- huu'dsë-, pero ma-ra' he- cha- ba' o-jøh- dsë- kyaa' jnääh'.

9 Hëe- dsa- kyaa' jnääh' pero Dio sa' beë- jnääh'. Jmeeh- dsa- jnääh', pero sa' dsa-juu' jnääh'.

10 Lä`kaa- jee' ga-nøø' jnääh' hii' goo- juu' jnääh' kwaat- kih' Jesús. Lä`jwë' ja-

dsa-lä`jnä' he- cheh' Jesús kyaa' jnääh', he-ja- ba' chaa- jnääh'.

11 Jëeh', jnääh' hi- jiih-, koo- ba' he- hii' goo- juu' jnääh' kwaat- kih' Jesús. Lä`ja- ba' dsa-lä`jnä' he- cheh' Jesús ne' kyaa' jnääh' hi- sa' beë'.

12 Heh' lä`ja-, lä`jē- jmi' ba' he- chaa- juu' jnääh' mah' hnäh', ma-jnääh- hnäh' ha- lä' jee' lä`chaa- hnäh' tää'.

13 Lä`koo- na-sii- juu' kih' Dio: "Ga-lä`dsoo' dsën-, kih' he-ja- ba' ga`hlëehn-." Ja-ba' lä`ja- la' huu'dsë- he- kye' jnääh' la-. Ga-lä`dsoo' dsë- jnääh' he-ja- ba' hlëeh' jnääh'.

14 Jëeh' ñe' ba' jnääh', he' ba' Dio hi- ga-mi-jiih' Jesús Dsa-jøøh' jnän`, he' ba' hi- he' mi-jiih' jnääh' ka-läh' kyaah' Jesús hi' lä`ja- ko-jøh' lä`jē- jne' tëey' ya`jwii' kiyh'.

15 Lä`jē- he- dsa-ngëe' jnääh', he- llu' kyah' hnäh' ba' ja-. Mah' mi-jää' Dio hnäh' cha-gamiih-, hi' lä`ja- jwëe' ga' kwa' ti'hmaah' kih' Dio hi' jmääy' jøøh' ka-läh'.

16 He-ja- sa' jeh- dsë- jnääh'. Ma-ke- ngoo' dsa-gyuh- hi' dsa-hee' jmi-ngo' kyaa' jnääh', pero ta' neh- jee' hä' jmi-llé' kyaa' jnääh' dsa-lä`hmëe' koo- jmi' koo- jmi'.

17 Sa' juuh- la' he- wi' he- jëe' jne' jmi-gyuu' la-, he- dsa-ngëe' ba' ja-. He- ja- jmää' jnän` hi- hnaah- Dio mah' tëe' jne' ya`jwii' he- jnä' na'hñaa' he- sa' hee' jih'koh'.

18 He-ja- sa' jmee- jnääh' he' kih' he- jnä' hwa' la-. Jmee- jnääh' he' kih' he- sa' jnä' ba'. Jëeh', lä`jē- he- jnä', he- dsa-ngëe' ba' ja-. Pero he- sa' jnä', lä' ma-la' ja-ba' lä`jē- joh' jmi' cha-.

5

1 Jmi-ngo' he- kye' jne', la' lä`koo- hne' jnän` ta'ko-jiih' tøøhn' jmi-gyuu' la-. Jmi-ngo' la- la' lä`koo- hne' he- na-la' kyaah' loo' jah'. He-ja- ñe' jne', wa-ra- ga-hee' jmi-ngo' jnän`, lä`cha- jyoh' he- hmëe' gyuu' jmi-gyuu' he- hñah- jne' kih' Dio he- sa' la' lä`koo- hne- he- jmee' dsa-. He- ja- sa' hee' jih'koh'.

2 Peer⁺ ku⁺jii⁺ jnän` ta⁺ko⁻jiih⁺ laa⁺ jne⁺ jmi⁻ngo⁺, hnø⁻ jne⁺ wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih⁺ na⁺ ga⁻jäh⁻ ba⁺ tēē⁺ jne⁺ jmi⁻ngo⁺ he⁻ sa⁺ heē⁺ he⁻ cha⁻ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺.

3 Lä⁺ja⁻, lä⁺cha⁻ ba⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän` mah⁺ sa⁺ jä⁺ jmi⁻lle⁺ jnän` ta⁺jmah⁺.

4 Ta⁺ko⁻jiih⁺ chaa⁻ jne⁺ kyaah⁺ jmi⁻ngo⁺ la⁻, Peer⁺ ku⁺jii⁺ jnän` hi⁺ ki⁺hoo⁺ jne⁺. Ja⁺ ko⁻ja⁻ hnø⁻ jne⁺ ben⁺ jmi⁻ngo⁺ la⁻, he⁻ hnø⁻ jne⁺ tēē⁺ jne⁺ jmi⁻ngo⁺ hmēē⁺ ba⁺. Mah⁺ jä⁺ jmi⁻ngo⁺ hmēē⁺ he⁻ cha⁻ tää⁺, lla⁺ jmi⁻ngo⁺ he⁻ dsa⁻heē⁺.

5 Dio ba⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻jmää⁺ jne⁺ mah⁺ tēē⁺ jne⁺ he⁻ hmēē⁺ ja⁻. Hi⁺ ga⁻kwēēy⁺ jne⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ he⁻ jmeeh⁺ juu⁺ jnän` he⁻ hñah⁺ jne⁺ cha⁻ga⁺miih⁻ ta⁺ cha⁺nē⁺.

6 Kih⁺ he⁻ja⁻, ngoo⁺ ba⁺ cha⁻ o⁻jøh⁺ dsē⁻ jnän`. Hi⁺ ñe⁺ jne⁺, ta⁺ko⁻jiih⁺ tøø⁺ jne⁺ kyaah⁺ jmi⁻ngo⁺ la⁻, lä⁻ko⁻ he⁻ tøø⁺ jne⁺ uu⁺ kih⁺ Dio ba⁺ la⁺.

7 (Jēē⁺, kyaah⁺ he⁻ dsoo⁺ dsē⁻ jne⁺ he⁻ tøøhn⁺ jwē⁺ kiyh⁺, ja⁺ kyaah⁺ he⁻ jēē⁺ jne⁺.)

8 He⁻ja⁻ ma⁻cha⁻ ba⁺ o⁻jøh⁺ dsē⁻ jnän`. Hi⁺ hnø⁻ ga⁺ jne⁺ lä⁻øøn⁺ kih⁺ jmi⁻ngo⁺ la⁻ mah⁺ dsa⁺toohn⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Dio.

9 He⁻ja⁻ wa⁺ kwan⁺ be⁺ jmeen⁺ lä⁻ti⁺h⁺ dsē⁻ Dio, cher⁺mah⁺ tøøhn⁺ kyaah⁺ jmi⁻ngo⁺ la⁻ o⁻ ma⁺ke⁺ sa⁺ tøøhn⁺ kyaah⁺ ka⁻lä⁺h⁺.

10 Jēē⁺, ga⁻lä⁻jēē⁺ ba⁺ jne⁺ dsa⁺nøøn⁺ nē⁺ta⁺ kih⁺ Cristo mah⁺ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne⁺ tēē⁺ jne⁺ jñeen⁺ ha⁻ ko⁻te⁺ ta⁺ he⁻ ma⁺ jmee⁻ jne⁺ ta⁺ko⁻jiih⁺ ma⁺ chaa⁻ jne⁺, che⁺ he⁻ llu⁺, o che⁺ he⁻ hñih⁺.

Kih⁺ he⁻ ga⁻juu⁺ Cristo ga⁻jiih⁺ juu⁺ jnän` kyaah⁺ Dio

11 Gah⁺ ba⁺ jnääh⁺ Dio, he⁻ja⁻ hlēēh⁺ jnääh⁺ dsa⁻ lä⁻jiih⁺ lä⁻ngēēy⁺. Ñe⁻ ba⁺ Dio ha⁻ lä⁺ la⁺ hu⁺dsē⁻ kyaah⁺ jnääh⁺. Lä⁻ja⁻ hnoon⁺ wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih⁺ lä⁻ngēēh⁺ hnäh⁺ ka⁻lä⁺h⁺.

12 Ja⁺ he⁻ hnø⁻ jnääh⁺ hlēēh⁺ jnääh⁺ llu⁺ kyaah⁺ hñaa⁺ jnääh⁺ cha⁺nē⁺ hnäh⁺. He⁻ kwa⁻ jnääh⁺ jwē⁺ mah⁺ lä⁻chaa⁻ hnäh⁺ llu⁺ kyaah⁺ ta⁺ he⁻ jmee⁻ jnääh⁺. Lä⁻jwē⁺ ja⁻, cha⁻ he⁻ kyaah⁺ jiih⁺ hnäh⁺ juu⁺ kyaah⁺ dsa⁻ hi⁻ ko⁻jēē⁺ ha⁻ lä⁻ tääh⁺ haa⁺ dsa⁻ lla⁻ he⁻ ma⁺ kay⁺ kwaat⁺ hee⁻ na⁻ hnø⁻ tuh⁻dsē⁻ dsa⁻.

13 Cher⁺mah⁺ ngaah⁺ jnääh⁺, kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻ he⁻ jmee⁻ jnääh⁺ lä⁻ja⁻. Hi⁺ cher⁺mah⁺ llu⁺ jnääh⁺, he⁻ llu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ba⁺ ja⁻.

14 Lä⁻ko⁻ hnää⁺ Cristo jne⁺, lä⁻ja⁻ jøø⁻ jnän` jmeen⁺ lä⁻lle⁺ kih⁺. Jēē⁺ ma⁺ ñe⁺ ba⁺ jne⁺ he⁻ ga⁻juu⁺ jaa⁻ kih⁺ lä⁻jēē⁺, he⁻ja⁻ la⁻ kwaat⁺ ga⁻lä⁻jēē⁺ jne⁺ ga⁻juun⁺.

15 Cristo ga⁻juu⁺ kih⁺ lä⁻jēē⁺ mah⁺ lä⁻jēē⁺ hi⁻ chaa⁻, mo⁺so⁺ jmeey⁺ lä⁻hnøøy⁺ hñiiy⁺. Jmeey⁺ lä⁻hnøø⁺ Cristo ba⁺, hi⁻ ga⁻juu⁺ hi⁻ ga⁻lä⁻jiih⁺ kih⁺ ga⁻lä⁻jēē⁺.

16 He⁻ja⁻ jnääh⁺, na⁺ ta⁺ cha⁺nē⁺ mo⁺so⁺ kye⁺ jnääh⁺ kwaat⁺ kih⁺ dsa⁺ lä⁻ko⁻ tēē⁺ jmee⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺. Ma⁺ke⁺ jää⁺ sa⁺ ga⁻jmee⁺ jnääh⁺ he⁺ kih⁺ Cristo, pero na⁺ mo⁺so⁺ jmee⁻ jnääh⁺ lä⁻ja⁻.

17 Heh⁺ lä⁻ja⁻, cher⁺mah⁺ jaa⁻ hi⁻ ma⁻laa⁺ ko⁻ kyaah⁺ Cristo, ma⁻laay⁺ jaa⁻ hi⁻ hmēē⁺ ba⁺. Lä⁻jēē⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁺ jää⁺, ma⁻ngēē⁺ ba⁺ ja⁻. na⁺ ma⁻laay⁺ hmēē⁺ go⁻te⁺.

18 Lä⁻jēē⁺ he⁻ la⁻, gwa⁺ kih⁺ Dio hi⁻ ga⁻jēēh⁺ juu⁺ jnän` ta⁺ la⁺ kih⁺ Cristo mah⁺ sa⁺ cha⁻ ga⁺ he⁻ na⁻bää⁺ jne⁺ kyaayh⁺. Hi⁺ ga⁻tooyh⁻ goo⁻ jnääh⁺ mah⁺ hlēēh⁺ jnääh⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ jēēy⁺ juu⁺ kiyh⁺ kyaah⁺ Dio.

19 Ta⁺ la⁺ kih⁺ Cristo, mo⁺so⁺ jmee⁺ Dio kwaat⁺ kih⁺ dso⁺kye⁻ jnän` heh⁺ lä⁻ja⁻ jēēy⁺ juu⁺ jnän` kyaayh⁺. Hi⁺ ga⁻tooyh⁻ goo⁻ jnääh⁺ kwa⁺ jnääh⁺ juu⁺ ha⁻ lä⁻ jēē⁺ jēēh⁻ dsa⁻ juu⁺ kih⁺ kyaah⁺ Dio.

20 He⁻ja⁻ na⁻hñaa⁺ jnääh⁺ he⁻ kwa⁻ jnääh⁺ juu⁺ lä⁻hih⁺ kih⁺ Cristo. La⁺ lä⁻ko⁻ he⁻ chu⁺ Dio kyaah⁺ hnäh⁺ ta⁺ la⁺ kyaah⁺ jnääh⁺. He⁻ja⁻ chu⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ ta⁺ la⁺ kih⁺ Cristo, jēēh⁺ hnäh⁺ juu⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ Dio.

21 Cristo hi⁻ sa⁺ cha⁻ dso⁺kye⁻ kih⁺, Dio ga⁻jmee⁺ cha⁻ dso⁺kye⁻ kiyh⁺ he⁻ llu⁺ jnän`, mah⁺ ta⁺ la⁺ kiyh⁺, lee⁺ jne⁺ llu⁺ cha⁺nē⁺ Dio.

6

1 He⁻ja⁻ jnääh⁺ hi⁻ kwa⁺ be⁺ kyaah⁺ ta⁺ kih⁺ Dio, hlēēhn⁺ hnäh⁺, ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ ta⁺ ko⁻ he⁻ llu⁺ dsē⁻ Dio kyaah⁺ hnäh⁺.

2 Jēē⁺, lä⁻ko⁻ na⁻sii⁺ juu⁺ kih⁺ Dio: Hor⁺ he⁻ jøh⁻ dsen⁺, ga⁺nuun⁺ kyah⁺. Jmii⁺ he⁻ ma⁺ lää⁺ dsa⁻, ga⁻jmeen⁺ be⁺ kyah⁺, ga⁺jäh⁺ Dio.

He-ja-jwëëhn~ hnäh', na' ba' ja- hor~ he-jøh- dsë' Dio. Na' ba' ma-cha- jmiï', lääh' hnäh'.

³ Ga-nøø' jnääh' lä-koø- lle' kih' ba' mah' ni' jaa- sa' cha- he- kih' mi-kwayh' kih' ta' he- jmee- jnääh'.

⁴ Wa' he- cha- he- he- dsa-ngëë' jnääh', hnøø- jnääh' mi'jnää' jnääh' kih' dsa-, laa' jnääh' hi- jmee- ta' he' kih' Dio. Kwëëh~ ba' dsë- jnääh', hi' ja- koø- nëe' he- wi' he- dsa-ngëë' jnääh', la-kyaa' jnääh', gwa' he- jmee- jwiih' kyaa' jnääh'.

⁵ Jmi-baa- dsa- jnääh', taah- dsa- jnääh' 'neh' ñe', tooyh~ miïh' kyaah' jnääh'. Peer- hwëh- ta' kyaa' jnääh', cha- ma' sa' gwii- jnääh', ni' sa- cha- he- kih- hih- jnääh'.

⁶ Ga-nøø' jnääh' koø- nëe' ba', cha- ba' huüdsë- kyaa' jnääh', jøh- dsë- jnääh', llu' dsë- jnääh', ga-nøø' jnääh' kyaah' Jmi-llë' Na-jngii', hi' kyaah' ju'dsoo' hnää' jnääh' dsa-.

⁷ Hlëëh' jnääh' ju'dsoo' jmah' ba'. Kyaah' be' kih' Dio ga-nøø' jnääh'. Jmee- jnääh' he- llu' jmah', lä-jwë' ja- hää- jnääh' hñaa' jnääh' hi' lëh' jnääh' kih' he- hliih'.

⁸ Cha- ma' hnää' dsa- jnääh', cha- ma' na-hääh' jnääh'. Cha- ma' mi-kwayh' jnääh', cha- ma' hlëëyh- llu' kyaa' jnääh'. Laa' jnääh' kiyh' lä-koø- dsa- hi- ta-juu', ma'ke- hlëëh' jnääh' ju'dsoo'.

⁹ Jmeey- sa' kyuyy- jnääh', ma'ke- kyuyy- ba'. Hi- ma-ngoo' ga-juu' ba' jnääh' kiyh', pero cha- ba' jnääh'. Kwa- dsa- kyaa' jnääh' pero sa- jngëëyh- jnääh'.

¹⁰ Ma'ke- ti-mëh- dsë- jnääh', ma-ra- he- jëë- ba' dsë- jnääh'. Laa' jnääh' tä- ñee', pero cha-miïh- he- llu' ma-hyoh~ jwëë' dsa- kwaat~ kyaa' jnääh'. Lä-koø- he- sa- cha- ni- miïh- kyaa' jnääh' ba' la', pero ga-lä-jë- ba' cha- kyaa' jnääh'.

¹¹ Sa- gah' jnääh' ma-hlëëh' jnääh' hnäh' dsa- Corinto juu' la-. Lä-kaa- tuh-dsë' jnääh' ga-mi'jnää' jnääh' hñaa' jnääh' kyah' hnäh'.

¹² Ja- kyaah' hih- ga-lä-hnää- jnääh' hnäh'. Pero hnäh', sa- ga-mi'jnääh' hnäh' hñaa' hnäh' kyaa' jnääh'.

¹³ Lä-koø- jmee- jnääh', ja-ba' lä-ja- jmee' hnäh'. (Hlëëhn' hnäh' lä-koø-

gyuu- kyaan-.) Wa' hnaah- jnääh' lä-kaa- tuh-hoh' hnäh'.

Laa' jne' lä-koø- gwah- kih' Dio

¹⁴ Ta- jmee- hnäh' ko-jøh' kyaah' hi- sa- ma-heeh- kih' Dio. Jëëh', sa- jëeh' kwee- he- hliih' kyaah' he- llu'. ¿Ha- lä-ja- jmee' ko-jøh' jee' na-hoo- kyaah' jee' jnä' wa'je-?

¹⁵ Hi- sa- sooh- kih' hi-sa-llu' he- jmeey' ko-jøh' kyaah' Cristo. Lä-ja- ka-läh' kih' hi- ma-heeh- kih' Dio kyaah' hi- sa- ma-heeh-.

¹⁶ Dio hi- na-laa- kaah~ dsa-, ni- miïh- sa- sooh~ jmeey' ko-jøh' kyaah' gwah- kih' Dio. Jëëh', jne' ba' laan' gwah- kih' Dio jiih'. Juu' he- jwahn- la-, la' lä-koø- ga-jäh' hñii' Dio:

Jän' jee' kiyh' mah' ngën' ko-jøh' kyaayh'. Jnä' leen' Dio kyaay' mah' lä-jëëy- leey' dsa- kyaan-.

¹⁷ He-ja- ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän': Hwëë- hnäh' jee' kih' hi- sa- ma-heeh- kin-, wa' lä-øø' hnäh' kiyh', ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän'.

Ta- kooh' hnäh' he- sa- lle' kih' kooh' hnäh', lä-ja- ba' heeh'n' hnäh'.

¹⁸ Mah' jnä' leen' Täa' kyaah' hnäh'. Hih' hnäh', leeh' hnäh' gyuu- më' gyuu- ñuuh- kyaan-, jäh' Dio hi- cha- ga-lä-jë- be' kih'.

7

¹ Na' ma-nuun' ha- koh' na'hñaa' sa- la' he- ga-jäh' Dio jmee' jnän'. He-ja- jwëëhn~ hnäh' øøhn' hi- hnaan-, hnøø' ben' lä-jë- he- mi-sah' jne' hi- lä-ja- kih' he- mi-soh' jmi-llë' jnän'. Hi' kih' he- gah- jne' Dio, hnøø' mi-lluu' jne' hñaan' koø- hä-koø- hä- lä-jiih' jän' na-jngëen' go-te'.

Ma' hnøø' Paa' ma' jmee' dsa- Corinto he' kiyh'

² Jmee' hnäh' miïh- he' kyaa' jnääh'. Jëëh', kih' ni' jaa- hnäh' sa- ma-jmee' jnääh' he- hliih'. Sa- ma-hee' jnääh' huüdsë- kih' ni' jaa-, ni' sa- ma-mi-gaa' jnääh' ni' jaa-.

³ Sa- jwahn- lä-ja- mah' bääh'n' hnäh' dsöö'. Ga-jwëëhn' hnäh' jää', hnaan- hnäh'. Jëëh' ma-lla- dsë- jnääh', jmee- jnääh'

ko-jøh' kyaah' hnäh' ma'ke' chaa- juu' jnääh'.

⁴ Cha- cha-miih- o-jøh' dsë- kin' kyaah' hnäh'. Chaan- llu' kwaat~ kyah' hnäh'. He- ja- gwa' dsa-nøh' dsën' cha-miih- hi' jëë- dsën' ma' jëën' cha-miih- he- wi'.

⁵ Lä' ma' ga-tëë' jnääh' Macedonia, sa' ga-teeh' jnääh' dsë- jnääh' ni' miih-. Ga-lä-jë- neë' he- wi' ga-jëë' jnääh'. Ga-tee' dsa- kyaah' jnääh'. Hi' ja' ma-la' he- ja-, ga-lä-gah' jnääh' cha-miih-.

⁶ Però Dio hi- jmee' dsa-nøh' dsë' lä-jëë- hi- chaa- huu'dsë-, ga-jmeey' ga-nøh' dsë- jnääh' lä' ma' ja' Tito.

⁷ Ja' ma-la' kih' he- ja' Tito, kih' he- ga-jmeeh' hnäh' ga-nøh' dsëy' ka-läh', he- ja- ba' ja- ga-nøh' dsë- jnääh'. Ga-jmeeyh' juu' he- hnooh- hnäh' jëeh' jnä', hi' ti-meeh- hoh' hnäh', lle' hoh' jnä'. He- ja- cha-ga-miih- jëë- dsën'.

⁸ Ma'ke' ga-jmeen' meeh- hoh' hnäh' kyaah' je- he- ga-siin' kyah' hnäh', pero sa' koon- dsën'. Dsoo' ba' ga-jiu' miih- kin' kih' he- ga-lä-meeh' hoh' hnäh' ko-hwëë'.

⁹ Però na' jëë- dsën'. Ja' kih' he- ga-lä-meeh' hoh' hnäh'. Kih' he- ga-lä-sii' huu'dsë- kyah' hnäh', ma' ga-jiu' kyah' hnäh', he- ja- ba' jmee' jëë- dsën'. Lä' ma' ga-lä-meeh' hoh' hnäh', ga-jmeeh' hnäh' lä' hnøø' Dio. Lä' ja-, ni' koo- he- hlih' sa' ja' në' kyah' hnäh' kwaat~ kyaah' jnääh'.

¹⁰ Jëeh', cher'mah' gwa' ti-meeh- dsë- jne' lä' hnøø' Dio, he- ja- jmee' dsa-lä-sii' huu'dsë- jnän' mah' lää' jne'. Heh' he- ma-na-laa' jne' sa' jmee' ti-meeh- dsë- jne'. Però he- ti-meeh- dsë- jne' lä-koo- tëë' jmee' dsa- jmi-gyuu', kyaah' he- ja- juu' ba' jne' ja-.

¹¹ Jëë' da' hnäh' ha- lä' ga-la' kyah' hnäh' lä' ma' ga-lä-meeh' hoh' hnäh' lä' hnøø' Dio. Ga-jmää' ba' ta' he- ja- kyah' hnäh', ja' hoh' hnäh' ga-nooh- hnäh' në' kin', ja' ya-jëë' hoh' hnäh', ja' gah' hnäh', hnooh- hnäh' ma' jëeh' jnä', ga-mi-eeh' hnäh' juu' lä-koo- mada' ga-jmeen' kyah' hnäh'. Lä' ja- ga-mi-jnääh' hnäh' hñaah' he- ma-mi-teh' ba' hnäh' kih' juu' ja-.

¹² He- ja- lä' ma' ga-siin' kyah' hnäh'

je- ja-, ja' ma-la' kih' hi- hñaah- dsë' he' ga-jmeen' huu'dsë-, ni' ja' kih' hi- ga-jmeeyh-. He- hnoon' lä' jnä' kyah' hnäh' cha-në' Dio he- kyeh' hnäh' huu'dsë- kyaah' jnääh' ba' ja-.

¹³ Peer' ga-nøh' dsë- jnääh' he- ga-lä-jnä' he- kyeh' hnäh' huu'dsë- kyaah' jnääh'.

Hi' cha-ga-miih- jëë- dsë- jnääh', kih' he- ma-jëë' jnääh' chaa- Tito llu'. Jëeh', ga-lä-jëë' ba' hnäh' ga-heeh' hnäh' llu' hi' ga-jmeeh' hnäh' jëë- dsëy'.

¹⁴ Ga-jmeehn' juu' kih' Tito he- chaan- llu' kyaah' hnäh'. Hi' sa' ga-jän' hlih'. Jëeh' lä-jë- he- ga-jwëëhn' hnäh' la' ju'dsoo'. Lä' ja- ka-läh' ma' ga-jëë' Tito ha- lä' tääh' hnäh', sa' na-hee- juu' lä-koo- ga-jwi' jnih' he- chaa- jnääh' llu' kyaah' hnäh'.

¹⁵ Hi' cha-ga-miih- hnää' Tito hnäh' lä-koo- ma' dsooh- dsëy' he- nuuh- ba' hnäh' kiyh'. Hi' ga-heeh' ba' hnäh' llu' lä-koo- jaa- dsa- ma-jøøh'.

¹⁶ Peer' jëë- dsën' kyaah' hnäh'. Ga-lä-jë- ba' mi-teh' hnäh'.

8

Ga-chooh' dsa- kuu' kih' øøh' jne' hi- chaa- Jerusalén

¹ Jee' la- jmeeh' jnääh' juu' kyah' hnäh' ha- lä' ga-jmee' øøh' jne' hi- tääh' lä-kaa- gwah- he- tøø' hwa' Macedonia kih' he- llu' dsë' Dio kyaayh'.

² Ma'ke' tääyh' jëëy' wi', pero chaay- llu'. Ma'ke' tääyh' tä-ñeey' pero cha-miih- kuu' ga-kway'. Ga-jmääy' hñiiy' lä-koo- dsa- cha- kuu'.

³ Jmeen- dsoo' kiyh', ga-kway' kuu' lä-koo- lla' dsëy', lä-koh' jiih' tääy'. Hi' ga-kway' la' ga'.

⁴ Cha-miih- ga-chuu' dsa- he' kyaah' jnääh' mah' kwa' jnääh' jwë' jmeey' lä-koo- jmee' lä-jëë' hi- chooh- kuu' mah' jmeey' be' kih' hi- laa' kyaah' Dio.

⁵ Cha-ga-miih- ga-jmeey' lä-koh' ga' he- ma' la' huu'dsë- kyaah' jnääh'. To-në' ga-ngëey' hñiiy' mah' jmeey' lä' hnøø' Dio. Hi' lä' ja- ga-jmeey' kyaah' jnääh' ka-läh'.

⁶ He- ja- ga-chuu' jnääh' kyaah' Tito mah' mi-hñaay' ta' kiyh' he- juh-lääyh' kuu'

lä'koo- ga'løoy' jmeey' jää' jee' kyah' hnäh' hi- kwa- kuu' lä'kaa- tuh- dsē'.

7 Ma-hwēēh- hnäh' llu' kyaah' lä'jē- he- jmeeh- hnäh'. Ma-lä-dsoo' hoh' hnäh', ma-hlēēh' hnäh' dsa-, ma-kyuuh- hnäh' llu', ma-jmeeh- hnäh' ta' lä'kaa- tuh- hoh' hnäh', hi- ma-lä-hnaah- jnääh'. Lä-ja- ka-läh', hnøø' hwēē- hnäh' kwee- kyaah' ta' llu' jee' juh'lääh' hnäh' kuu'.

8 Ja- he- jmeen- mada- kyah' hnäh' he- jwēēhn- hnäh' lä-na-. He- hnoon' jēen- che- ma-ra- ju'dsoo' hnaah- hnäh' øøh' jne'. He-ja- ba- na- ma-jwēēhn' hnäh' lä'koo- ga-jmee' hi- tääh' Macedonia.

9 Jēēh', ma-ñeh' ba' hnäh' lä'koo- llu' dsē' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ma-ke- hä' gooy- lä'jē- he- cha-, ga-jmääy' hñiiy' hi- tä-ñee', kih' he- hnäy' jne'. Lä'jwē' ja- lä'cha- jnän' cha-miuh-, kih' he- ga-jmääy' hñiiy' tä-ñee'.

10 He- llu' kyah' hnäh' he- kwan- nuaah- la-. Hnäh' to-nē' ga-lä-hyoh- hoh' hnäh' chooh' hnäh' kuu' ma-hya- koo- jī-ñe-. Hi-ja- ma-la- he-ja-, ga-løøh' hnäh' chooh' hnäh' kuu', jää' ga-lä-koh' jñah' øøh' jne'.

11 He-ja- na' mi-hñaa' hnäh' ta' he- ma-løøh' hnäh'. Ja-ba- lä'koo- ga-lä-hyoh- hoh' hnäh' jmeeh' hnäh', lä-ja- ka-läh', lä'kaa- tuh-hoh' hnäh' mi-hñaa' hnäh' ta' na-. Ja- chooh' hnäh' kuu' lä'koo- te' tääh- ba' hnäh'.

12 Cher'mah' chaa- hi- lla- dsē' kwa', heeh- ba' Dio ha- koo- te' cha-. Jēēh' sa- ngii- Dio he- sa- cha- jnän'.

13 Sa- jwahn- lä-la- mah' jñah' ba' lä-cha- kih', ta' koo- jiih' sa- cha- kyah' hnäh'.

14 Hnøø' jmeeh' hnäh' lä'koo- lle- kih'. Jmii' na' he- cha- cha-miuh- kyah' hnäh', he-ja- lee- kih' hi- lla-kyaa'. Lä-ja- ka-läh' ma- cha- cha-miuh- kih' jñah', lee- kyah' hnäh' ma- jmee- bii'. Lä-ja- ba' jä' llu' kih' lä-jēē-.

15 Lä'koo- na-sii- juu' kih' Dio: "Sa- ga- chaa' ga' kih' hi- ga-juaah' cha-miuh-. Ni- sa- ga-lä-hnøø' ga' kih' hi- ga-juaah' koo- hi-pih'."

Tito kyaah' dsa-kyaa'

16 Peer- ti'hmaah' Dio hi- ga-jmee' ga-ka' Tito hua'dsē- kyah' hnäh', ja-ba- lä'koo- kye' jnä' hua'dsē-.

17 Ga-heeh- bih' lä'koo- ga-hlēēh' jnih'. Jēēh', hñii' bih' ma' lle- dsēy' kway' be' kyah' hnäh'. He-ja- jee' tēy- hñii' bih' dsooy' dsa-jēy- hnäh'.

18 Ko-jøh' kyaah' Tito, chee' jnääh' jaa- øøh' jne' hi- hii' juu' kih' lä'kaa- gwah- jee' jmeey- ta' kwaat- kih' ju'hmeē'.

19 Ja- ma-la- he- ja-, øøh' jne' ga-hñaa'y' mah' jmeey' ko-jøh' kyaah' jnääh' jee' dsa'ka' jnääh' kuu' he- juh-lääh- øøh' jne'. Kyaah' he- ja-, jmee' jnääh' juaah- kih' Dio hi- lä-jwē' ja- lä-jnä' he- hnøø- jnääh' kwa' jnääh' be' kih' øøhn'.

20 Lä-ja- jmee- jnääh', mah' sa- chaa- hi- hlēēh' wii' kyaa' jnääh' he- juh'lääh' jnääh' cha-miuh- kuu'.

21 Jēēh' ñe- ba' Dio he- jmee- jnääh' bii' jmee' jnääh' ta' lä'koo- lle- kih', hi- lä-ja- hnoon' ka' dsa- jmi- gyuaah' kwaat- ka-läh'.

22 Hi- chee' ga' jnääh' jñah' øøh' jne' ko-jøh' kyaayh'. Hi- he', ja- koo- hä' ma-jēē' jnääh' jmeey- he- llu' jmah'. Hi- cha-ga-miuh- jmeey', na' he- ma-jēy- he- mi-te' hnäh'.

23 Ta- ka- hnäh' hua'dsē-. Tito laa' dsa-kyaa' jnääh' jee' jmee- jnääh' ta' ko-jøh' mah' le' llu' kyah' hnäh'. Hi- jñah' øøh' jne' hi- jääy- na-, hä' gooy- lä'kaa- gwah-. Hi- kwaat- kih' hi- he', lä'kaa- jee' dsa-näy' jmee- øøh' jne' juaah- kih' Cristo.

24 Ja- mi-jnääh' hnäh' kiyh' ha- lä'koo- jiih' hnaah- hnäh' dsa-. Lä-ja- mi-jnääh' hnäh' cha-nē' lä-jēē- øøh' jne' he- kih' ja- he- chaa- jnääh' llu' kyaah' hnäh'.

9

Hnøø' kwa' jne' kuu' lä'kaa- tuh-dsē- jne'

1 Kih' he- chooh' jne' miuh- kuu' kih' øøh' jne' hi- lla-kyaa', sa- jmee- bii' siin' kyah' hnäh' laan-.

2 Jēēh', ma- ba' jnä' kyah' hnäh' hi- tääh' hwa' Acaya, lle- hoh' hnäh' he- juh'lääh' hnäh' kuu'. Hi- ga-hlēēh' llu' kyah' hnäh' jee' kih' øøh' jne' hi- tääh' hwa' Macedonia. Na' ma-koo- ñe- ga-jwii' jnih' he- ma-lla- hoh' hnäh' kwah' hnäh' kuu'. He-ja- jwēē'

øøh' jne' he', ga' nøh' dsëy' kih' he' llu' hoh' hnäh'.

³ Pero ma' ra' he' cheen' øøh' jne', mah' sa' jän' hlih' kih' lä' jë' he' llu' he' ga' hlëehn' kyah' hnäh'. Hnoon' wa' ra' jäh' kih' ma' na' lluu' hnäh' jmeeh' hnäh' lä' koo' ga' jwii' jnih'.

⁴ Heh' lä' ja', wa' ra' ga' lloon' jee' tääh' hnäh', ko' jøh' kyaah' jñah' øøh' jne' hi' cha' hwa' Macedonia, hnoon' ma' na' lluu' hnäh' mah' sa' jä' jnääh' o' hih' wa' ra' ga' lla' nøø' jnääh', lä' llu' he' ma' jäh' jnääh' mi' teh' ba' hnäh', hi' cha' ga' miih' jäh' hnäh' o' hih', cher' mah' sa' ga' mi' teh' hnäh'.

⁵ Kih' he' ja' ba' ga' la' bii' kin' chuun' kyaah' øøh' jne' he', mah' dsa' nääy' dsa' jëy' hnäh' to' në', mah' kway' be' kyah' hnäh' ha' lä' jee' juh' lääh' hnäh' kuu' he' ga' bääh' hnäh' hñaa' kwah' hnäh'. Lä' jwë' ja' ma' na' lluu' hnäh' kwah' hnäh' kuu' lä' kaa' tuh' hoh' hnäh', ja' kyaah' he' wii'.

⁶ Nu' da' hnäh' ha' lä' la' kih' hi' jngëe' mi' ju': Hi' jngëe' miih', miih' ba' chooyh'. Hi' jngëe' cha' miih', lä' ja' cha' miih' chooyh'.

⁷ Lä' jaa' lä' jaa' wa' kway' lä' koo' te' lla' dsëy'. Pero ja' kyaah' he' meeh' dsëy', ni' ja' kyaah' he' wii'. Jëeh', Dio hnää' hi' kwa' lä' kaa' tuh' dsë'.

⁸ Dio hi' cha' be' kih', jmeey' lä' cha' cha' miih' he' llu' kyah' hnäh'. Lä' ja' ni' miih' sa' cha' he' jmee' bii' kyah' hnäh' jih' koh'. Lä' jiih' cha' ga' kyah' hnäh', jmeeh' hnäh' ja' he' koo' nëe' he' llu' kih' hi' lla' kyaa'.

⁹ Lä' la' na' sii' juu' kih' Dio:

Hi' llu' dsë' ga' ti' ga' llooyh' he' cha' kiyh', ga' kwëeyh' dsa' hi' tä' nëe'.

Ta' llu' kiyh' lä' jnä' ga' lä' jë' joh' jmi' cha'.

¹⁰ Dio ba' he' hi' kwa' mi' ju' kih' hi' jngëe', lä' ja' ka' läh' kway' he' kih' hih' jne'. Hi' he' kwa' lä' jë' he' jmee' bii' kyah' hnäh' hi' jmeey' lä' cha' cha' ga' miih'. Mah' lä' ja' lä' cha' he' kyaah' jmeeh' hnäh' cha' miih' he' llu' jmah' ba'.

¹¹ Lä' llu' he' lä' cha' lä' jë' nëe' he' jmee' bii' kyah' hnäh', lä' ja' lä' cha' cha' miih' he' kwëeh' hnäh' hi' lla' kyaa'. Hi' wa' ra' ga' ngëe' jnääh' kuu' ja' kih' øøh' jne' he', kway' cha' miih' ti' hmaah' kih' Dio.

¹² Jëeh', wa' ra' ga' ngëe' jnääh' kuu' he' juh' lääh' hnäh' kih' øøh' jne' he', he' ja' kwa' be' kiyh'. Hi' ja' ma' la' he' ja', kway' cha' miih' ti' hmaah' kih' Dio ka' läh'.

¹³ Wa' ra' ga' ngëe' jnääh' kuu' ja', jmee' dsa' he' juh' kih' Dio, jëeh' ma' mi' jnääh' hnäh' he' mi' te' hnäh' kyaah' ju' hmëe' kih' Cristo. Hi' lä' kaa' tuh' hoh' hnäh' ga' kwëeh' hnih' kuu', hi' lä' ja' jmeeh' hnäh' kih' lä' jëe' hi' jmee' bii' kih'.

¹⁴ Hi' wa' ra' ga' ngëy' kyah' hnäh' kih' Dio, ja' lla' lle' dsëy' hnäh' jëeh' ma' lä' jnä' he' ma' mi' jää' Dio hnäh' cha' miih'.

¹⁵ Ti' hmaah' kwan' kih' Dio, ha' koh' sa' llu' he' ga' kwëeyh' jne'. Hi' lä' käh' jmi' lä' ngëe'.

10

Ga' jmee' Paa' dsoo' he' laay' apóstol

¹ Jnä' Paa' chuun' kyaah' hnäh', hlëehn' hnäh' ja' ba' lä' koo' jmee' hñii' Cristo hi' hwa' hi' jøh' dsë'. Jëeh', jäh' dsa' kin', sa' tuu' dsën' hlëehn' lä' ma' hään' jee' kih' dsa'. Mah' wa' ra' ga' lä' øøn' jee' kiyh', ja' ga' tuu' dsën' hlëehn'.

² He' ja' chuun' kyaah' hnäh', go' taah' hnäh' lä' koo' lle' kih', mah' wa' ra' ga' lloon' jee' tääh' hnäh', sa' cha' he' kih' hlëehn' hi' jäh', ga' nøø' jnääh' lä' koo' wa' hi' cha' hi'. Jëeh', tuu' ba' dsën' ti' choon' juu' kyaayh' cher' mah' lä' ja' hnøøy'.

³ Dsa' jmi' gyuu' ba' laa' jnääh', pero sa' tee' jnääh' lä' koo' tee' dsa' jmi' gyuu'.

⁴ Sa' tee' jnääh' kyaah' wa' he' cha' he' he' koo' dsa' jmi' gyuu'. Tee' jnääh' kyaah' be' kih' Dio he' lih' hee' lä' jë' he' sa' lä' käh' jnääh' jmi' kyaah'.

⁵ Lä' ja' leh' jnääh' kyaah' hi' jmee' kyuu' cha' miih'. Hi' leh' jnääh' kyaah' hi' jmää' hñii' kaah'. Jëeh' juu' he' hlëeyh' ja', jne' jwë' kih' dsa' mah' sa' heeyh' kih' Dio. He' ja' hnøøh' jnääh' ha' lä' jee' dsa' jëeh' dsa' hi' jmee' hu' dsë' hlih' mah' lä' nuuyh' kih' Cristo.

6 Ma-lla⁺ dsē⁻ jnääh⁺ heeh⁺ jnääh⁺ wii⁺ lä⁺jēē⁻ hi⁻ chaah⁻, ma⁻la⁻ ma⁻mi⁻jnääh⁺ hnäh⁺ hñaa⁺ hnäh⁺ he⁻ nuuh⁺ hnäh⁺ kih⁺ Cristo.

7 Koo⁻ kah⁻ hnäh⁺ kwaan⁻ ha⁻ lä⁻ tääh⁺haa⁺ dsa⁻. Cher⁺mah⁺ jaa⁻ jmee⁻ huudsē⁻ laay⁺ kyaa⁺ Cristo, wa⁺ jmeey⁺ huudsē⁻ laa⁺ jnääh⁺ ka⁻lä⁺h⁺ kyaa⁺ Cristo, ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ laay⁺ hñiiy⁺.

8 Ga⁻hñaa⁺ Dio jnä⁺ mah⁺ kwan⁺ be⁺ kyah⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ jee⁺ go⁺taah⁺ hnäh⁺ koo⁻ hweh⁻. Sa⁻ ga⁻hñaa⁺ jnä⁺ mah⁺ heen⁻ hnäh⁺. Hi⁻ ma⁻ke⁺ jmeen⁺ juuh⁻ kih⁺ ta⁺ he⁻ hä⁺ goon⁺ sa⁻ la⁺ o⁻hih⁻ kin⁻ he⁻ jmeen⁺ lä⁻ja⁻.

9 Sa⁻ hnoon⁺ he⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ huudsē⁻ he⁻ juuhn⁺ kyah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ siin⁻ ko⁻lla⁻jiih⁻.

10 Jēeh⁺, lä⁻la⁻ hlēeh⁻ ko⁻llaa⁺ kin⁻. Hweh⁻ juu⁺ he⁻ siin⁻ kih⁺ dsa⁻. Pero ma⁺ chehn⁺ cha⁺nē⁺ dsa⁻, hwa⁺ ba⁺ jnä⁺, jāy⁺. Sa⁻ tooyh⁻ ta⁺ juu⁺ kin⁻.

11 Hi⁻ hlēeh⁻ lä⁻ja⁻ kyaa⁺ jnääh⁺, hnøø⁻ lä⁻ngēey⁺ lä⁻koo⁻ la⁺ huudsē⁻ kyaa⁺ jnääh⁺. Jēeh⁺, ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ hlēeh⁻ jnääh⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ sii⁻ jnääh⁺ ma⁺ tøø⁺ jnääh⁺ uu⁺, ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ hlēeh⁻ jnääh⁺ ka⁻lä⁺h⁺ ga⁺ ma⁻tøø⁺ jnääh⁺ kyaay⁺.

12 Sa⁻ tuu⁻ dsē⁻ jnääh⁺ jmee⁺ jnääh⁺ lä⁻koo⁻ jmee⁻ hi⁻ hlēeh⁻ llu⁺ kih⁺ hñii⁺. Sa⁻ hnøø⁻ jnääh⁺ jēeh⁻ kyaa⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺ hi⁻ laay⁻ hñiiy⁺ hih⁺ lä⁻koo⁻ la⁺ huudsē⁻ kih⁺ hñii⁺ bih⁺. Hi⁻ hnøøy⁺ jēeh⁻ kwee⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻kyaay⁺. He⁻ ba⁺ che⁻ taay⁻.

13 Pero lä⁻koo⁻ hä⁺ hih⁻ ba⁺ hlēeh⁻ jnääh⁺ kyaa⁺ hñaa⁺ jnääh⁺, lä⁻koo⁻ la⁺ huudsē⁻ kih⁺ Dio hi⁻ ga⁻hñaa⁺ jnääh⁺. He⁻ja⁻ ga⁻lla⁻nøø⁻ jnääh⁺ lä⁻ ga⁻tē⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺.

14 Jiuh⁺ jee⁺ ga⁻tøø⁺ Dio hih⁻ ba⁺ ga⁻nøø⁻ jnääh⁺. Sa⁻ ga⁻nøø⁻ jnääh⁺ jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺ wa⁺ra⁻ jāh⁺ kih⁺ sa⁻ ga⁻chee⁺ Dio jnääh⁺. Jēeh⁺ jnääh⁺ to⁻nē⁺ na⁺kwa⁺ jnääh⁺ ju⁺hmēē⁺ kih⁺ Cristo jee⁺ tääh⁺ hnäh⁺.

15 Sa⁻ jmää⁺ jnääh⁺ hñaa⁺ jnääh⁺ kaah⁺ kyaah⁺ ta⁺ kih⁺ jñah⁺. Hnøø⁻ jnääh⁺ wa⁺ lä⁻dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ cha⁻ga⁻miuh⁻ kih⁺ Dio ba⁺. Lä⁻jwē⁺ ja⁻ kwa⁻ ga⁻ ta⁺ kyaa⁺ jnääh⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺ jee⁺ ga⁻tooh⁻ Dio goo⁻ jnääh⁺.

16 Ja⁻ ga⁺ na⁺ dsa⁻kwa⁺ jnääh⁺ ju⁺hmēē⁺ ta⁻ jee⁺ uu⁺ ga⁺. Pero sa⁻ dsa⁻tooh⁺ jnääh⁺ jee⁺ ma⁻løø⁺ jñah⁺, mah⁺ sa⁻ jmää⁺ jnääh⁺ hñaa⁺ jnääh⁺ kaah⁺ kih⁺ ta⁺ he⁻ ma⁻jmeē⁺ jñah⁺.

17 Hi⁻ hnøø⁺ jmää⁺ hñii⁺ jøø⁺, wa⁺ jmääy⁺ hñiiy⁺ jøø⁺ kih⁺ he⁻ laay⁺ kyaa⁺ Dsa⁻jøø⁺ jñan⁻.

18 Jēeh⁺, hi⁻ hlēeh⁻ llu⁺ kih⁺ hñii⁺, ja⁻ kyaah⁺ he⁻ ja⁻ ya⁻hēey⁺ llu⁺. Hi⁻ hlēeh⁻ Dio llu⁺ kih⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ ya⁻hēē⁺ llu⁺.

11

Paa⁺ kyaah⁺ hi⁻ jmää⁺ hñii⁺ kaah⁺

1 Hnoon⁺ kwēeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jnä⁺ cher⁺mah⁺ ga⁻hlēeh⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ huudsē⁻ kih⁺. Kwēeh⁺ hoh⁺ hnäh⁺, ta⁻ jmee⁻ hnäh⁺ hñaa⁻ hoh⁺.

2 Peer⁺ kyen⁺ huudsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺. He⁻ gwa⁺ kih⁺ Dio ba⁺ ja⁻, he⁻ la⁺ lä⁻ja⁻ kin⁻. Jēeh⁺, ma⁻kwaan⁻ hnäh⁺ kih⁺ jaa⁻ dsa⁻nūuh⁻. Hi⁻ he⁺ he⁺ Cristo. Hi⁻ hnoon⁺ mi⁺jnään⁺ hnäh⁺ kiyh⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ chih⁻mē⁺ hi⁻ na⁻jngēē⁺ go⁻te⁻.

3 Pero gohn⁺ wa⁺ra⁻ ga⁻la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻la⁺ kih⁺ Eva. Kyaah⁺ may⁻ ga⁻mi⁺goo⁻ miuh⁻ kiyh⁺. Lä⁻ja⁻ hii⁺ goo⁻ mi⁻gaay⁻ hnäh⁺ ka⁻lä⁺h⁺. Heey⁺ huudsē⁻ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺ mo⁻so⁻ hnaah⁺ hnäh⁺ Cristo lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁺ hnäh⁺.

4 Jēeh⁺, cher⁺mah⁺ ga⁻lla⁻nää⁺ wa⁺ hi⁻ cha⁻ hi⁻, hi⁻ kwa⁻ jyoh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁻ jēeh⁺ kwee⁻ kyaah⁺ juu⁺ kih⁺ Jesús he⁻ kwa⁻ jnääh⁺, lä⁻chah⁺ ja⁻ heeh⁺ hnäh⁺. Hi⁻ heeh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ jmi⁻lle⁺ he⁻ sa⁻ la⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ he⁻ ma⁻heeh⁻ hnäh⁺ jāā⁺. Hi⁻ heeh⁺ hnäh⁺ jyoh⁺ ju⁺hmēē⁺, he⁻ sa⁻ jēeh⁺ kwee⁻ kyaah⁺ ju⁺hmēē⁺ he⁻ ma⁻heeh⁻ hnäh⁺.

5 Go⁻ laan⁻, sa⁻ kyeē⁺ ga⁺ apóstole hi⁻ jmää⁺ hñii⁺ kaah⁺ lä⁻koh⁺ ga⁺ jnä⁺.

6 Ma⁻ke⁺ sa⁻ hlēeh⁻ kyaah⁺ juu⁺ na⁺hñaa⁺, pero cha⁻ ba⁺ huudsē⁻ llu⁺ kin⁻. Joh⁺ jiuh⁺ sa⁻ ga⁻mi⁺jnään⁺ he⁻ ja⁻ kyah⁺ hnäh⁺.

7 Pero ga⁻jmään⁻ hñiin⁻ jaa⁻ hi⁻ hwa⁺ mah⁺ leeh⁺ hnäh⁺ kaah⁺. Jēeh⁺, sa⁻ ga⁻koon⁺ jñeen⁺ ma⁺ ga⁻kwan⁺ ju⁺hmēē⁺ kih⁺ Dio jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺. ¿Che⁺ jwa⁻ ga⁻jmeen⁺ hñii⁺ he⁻ ga⁻jmeen⁺ lä⁻ja⁻?

8 Ga⁻kan¹ kuu¹ kih¹ øøh¹ jne¹ hi⁻ tääh¹ ta⁻ jee¹ jyoh¹, ga⁻koon¹ jñeen¹ mah¹ jmeen¹ ta⁻ jee¹ kyah¹ hnäh¹.

9 Lä⁻koo⁻ ma¹ gyan¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹, sa¹ ga⁻lla⁻kyaan⁻ hnäh¹ ni¹ miih⁻ jmi¹ ma¹ ga⁻jmee¹ bi¹ kin⁻. Øøh¹ jne¹ hi⁻ ya⁻nää¹ ta⁻ Macedonia ba¹ ga⁻kwa¹ be¹ kin⁻ lä⁻ ma¹ ga⁻lla⁻kyaan⁻. Sa¹ ga⁻kwan¹ jwë¹ ma¹ kah¹ hnäh¹ huu¹dsë⁻ kin⁻. Hi¹ ngoo¹ ba¹ jmeen⁻ lä⁻ja⁻.

10 Kyuu^h ba¹ jnä¹ ju¹dsoo¹ kih¹ Cristo. He⁻ja⁻ man¹, ni¹ jaa⁻ sa¹ ha¹ kin⁻ he⁻ chaan⁻ llu¹ he⁻ sa¹ koon⁻ jñeen¹ lä⁻kaa⁻ jee¹ jwii⁻ he⁻ na⁻hee⁻ hwa¹ Acaya.

11 ¿He⁻la¹ jmeen⁻ lä⁻ja⁻, laah¹ hnäh¹? O, ¿ché¹ laah¹ hnäh¹ he⁻ sa¹ hnaan⁻ hnäh¹? Ñe⁻ ba¹ Dio he⁻ hnaan⁻ hnäh¹.

12 Hi¹ ngoo¹ ba¹ jnä¹ jmeen⁻ lä⁻ja⁻, mah¹ sa¹ kwan¹ jwë¹ kih¹ hi⁻ hlëeh¹ llu¹ kih¹ hñii¹, hi⁻ jäh¹ jmee⁻ ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ jmee⁻ jnääh¹.

13 Dsa⁻ he¹ jäh¹ laay¹ apóstole. Pero ta⁻juu¹ bih¹. Mi⁻gaay⁻ dsa⁻, jmäy⁻ hñiiy¹ lä⁻koo⁻ apóstole kyaa¹ Cristo.

14 Ja⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ dsë⁻ jne¹ juu¹ la⁻. Jëeh¹, lä⁻kye⁻ Tana¹ jmää⁻ hñii¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ ángel hi⁻ kye⁻ jmë¹.

15 Hi¹ lä⁻ja⁻ la¹ kih¹ hi⁻ jmee⁻ ta¹ kiyh¹ ka⁻läh¹. Jëeh¹, ja⁻ juu¹ he⁻ cha⁻ na¹ na⁻, he⁻ jmäy⁻ hñiiy¹ hi⁻ lluu¹. Pero wa⁻ra⁻ ga⁻të¹ jee¹ llaa⁻ jmi¹ liyh¹ jñey¹ lä⁻koo⁻ te¹ ta⁻ he⁻ jmeey⁻.

Ga⁻jmää⁻ Paa¹ hñii¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ huu¹dsë⁻ kih¹

16 Koo⁻ ka⁻läh¹ jwëeh⁻ hnäh¹: Ni¹ jaa⁻ hnäh¹ ta¹ jmee⁻ hnäh¹ huu¹dsë⁻ he⁻ ngaahn¹. Pero cher¹ mah¹ lä⁻ja⁻ laah¹ hnäh¹, kwa¹ hnäh¹ jwë¹ kin⁻ hlëeh¹ hnäh¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa¹ cha⁻ huu¹dsë⁻ kih¹ mah¹ lä⁻ja⁻ jmään⁻ miih⁻ hñiin⁻ jøøh¹ lä⁻koo⁻ jmee⁻ hi⁻ he¹.

17 He⁻ jmään⁻ hñiin⁻ jøøh¹, sa¹ hlëeh¹ lä⁻koo⁻ hnøø¹ Dio, he⁻ hlëeh¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ ngaah¹ ba¹.

18 Peer⁻ jwëë¹ hi⁻ jmää⁻ hñii¹ kaah¹ lä⁻koo⁻ tëë¹ jmee⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu¹, hi¹ ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ jmee⁻ jnä¹ ka⁻läh¹.

19 Ma⁻ke⁻ cha⁻ huu¹dsë⁻ kyah¹ hnäh¹, pero kwëeh⁻ hoh¹ hnäh¹ cha⁻miih⁻ kyaah¹ hi⁻ ngaah¹ he¹.

20 Hi¹ lä⁻ja⁻ kwëeh⁻ hoh¹ hnäh¹ ma¹ jmeey⁻ hih¹ kyah¹ hnäh¹, ma¹ jñuuuyh⁻ he⁻ cha⁻ kyah¹ hnäh¹, kaayh⁻ hnäh¹ lä⁻ të⁻ dsëy¹, jmäy⁻ hñiiy¹ kaah¹ jee¹ kyah¹ hnäh¹, lä⁻jiih¹ jnooy⁻ mo⁻neh¹ hnäh¹.

21 Na⁻hiihn¹ miih⁻ he⁻ jwëeh⁻ hnäh¹ he⁻ sa¹ beë¹ jnääh¹ jmee⁻ jnääh¹ lä⁻koo⁻ jmee⁻ dsa⁻ he¹.

Pero lä⁻koo⁻ tuu⁻ dsë¹ dsa⁻ he¹ jmäy⁻ hñiiy¹ kaah¹, jnä¹ ka⁻läh¹ tuu⁻ dsën⁻ jmeen⁻ lä⁻ja⁻, ma⁻ke⁻ hlëeh¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ sa¹ cha⁻ huu¹dsë⁻ kih¹.

22 Hi⁻ he¹ jäh¹ laay¹ dsa⁻ hebreo, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ laa¹ jnä¹. Jäh¹ laay¹ dsa⁻ Israel, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ jnä¹ ka⁻läh¹. Jäh¹ laay¹ sa¹ju⁻ kih¹ Abraham, ja⁻ba⁻ he⁻ ja⁻ laa¹ jnä¹.

23 Jäh¹ jmeey⁻ ta⁻he¹ kih¹ Cristo. Pero cha⁻ga⁻miih⁻ jmee⁻ jnä¹. Ngoo¹ ba¹ jnä¹ hlëeh¹ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ ngaah¹. Cha⁻ga⁻miih⁻ ta¹ he⁻ ma⁻jmee¹ jnä¹, cha⁻ga⁻miih⁻ jiih⁻ ma⁻ñeen¹ neh⁻ñe¹ lä⁻koh¹ ga⁻ dsa⁻ he¹. Cha⁻ga⁻miih⁻ ga⁻jmi¹ ga⁻baa¹ dsa⁻ jnä¹. Joh¹ jiih⁻ sa¹ ga⁻laan¹ he⁻ ma¹ jngëeh¹ dsa⁻ jnä¹.

24 Ja⁻ koo⁻ hä¹ ga⁻jmi¹ dsa⁻ judiu kin⁻ ma⁻ gyii¹ gya¹ ñu¹ si¹hñii¹. Lä⁻jiih¹ ga⁻të¹ hña¹ jiih⁻ ga⁻jmeey⁻ lä⁻ja⁻ kin⁻.

25 Hnë⁻ jiih⁻ ga⁻jmiy¹ kin⁻ kyaah¹ si¹hma⁻. Koo⁻ hä¹ ga⁻te¹ dsa⁻ kuuy¹ kin⁻. Hnë⁻ jiih⁻ ga⁻laan¹ jee¹ ga⁻hmeh¹ barco neh⁻ jmi¹. Koo⁻ hä¹ ga⁻jan¹ koo⁻ jmi¹ koo⁻ hwë¹ jee¹ to¹dsaah¹ jmi⁻ñeeh⁻.

26 Sa¹ na⁻he¹ jiih⁻ ngoon¹ hi¹ jahn¹ jee¹ uu¹. Ga⁻hi¹ goo⁻ kin⁻ jee¹ haan¹ cha⁻jmi⁻juuh⁻, lä⁻ja⁻ kyaah¹ dsa⁻hi¹ hi¹ kyaah¹ dsa⁻goon⁻ hi⁻ kyaah¹ hi⁻ chaa⁻ ta¹ jee¹ jyoh¹ ka⁻läh¹. Ga⁻hi¹ goo⁻ kin⁻ jee¹ jwii⁻ juuh⁻ hi¹ ta¹ jee¹ sa¹ chaa⁻ dsa⁻. Ga⁻hi¹ goo⁻ kin⁻ cha⁻jmi⁻ñeeh⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ kyaah¹ hi⁻ jäh¹ laa¹ øøh¹ jne¹.

27 Cha⁻miih⁻ ta¹ ga⁻jmeen¹, ga⁻jëen¹ cha⁻miih⁻ wii¹. Cha⁻ hwë¹ sa¹ ma¹ gwii¹. Ga⁻lä⁻kyohn¹, ga⁻lä⁻kii¹ dsën⁻. Ja⁻ he⁻ koo⁻ hä¹ sa¹ ga⁻lä⁻cha⁻ he⁻ ma¹ kuhn⁻. Ga⁻ngëen¹ gyuu¹ hi¹ sa¹ ga⁻lä⁻cha⁻ hmiih⁻ ma¹ këhn⁻.

28 Ja⁻ ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻. Lä⁻jë⁻ jmi¹ ba¹ kyen¹ huu¹dsë⁻ kih¹ lä⁻jë⁻ gwah¹. Peer⁻ wii¹ dsa⁻ngëen⁻.

29 Kyaah' lä'jēē' hī' sa' cha' be' kih', jnä' ka-läh' jii' kin'. Hi' gwa' ya-jēē' dsen', wa'ra- ga'jmeē' dsa- täh' jaa- øøh' jne'.

30 Wa'ra- jah' kih' jmeē' bii' hlēēhn' llu' kih' hñiin', ma'ja- hlēēhn' kih' he- mi-jnäā' he- sa' cha' be' kin'.

31 Dio Jmii' Jesús, Dsa-jøøh' jnän', hī' na-jää' ga-lä-jē' joh' jmii' cha', hī' he' ñe' he- sa' hlēēhn' juu' ta'juu'.

32 Koo- hä' lä' ma' gyan' jee' jwii' Damasco, le'moh' kyaā' rey Areta ga'jmeē' mada' ga-høø' dsa- lä'kaa- ho'haah' kih' chuu' jwii' he- hnøøy' ma' saayh' jnä'.

33 Pero neh' koo- hma-ta- ga-jñaa' dsa- jnä' ta' ho'haah' pih' he- ma' na-hē- dsoh' na'hyah'. Lä'ja- ba' ga-laän' he- ma' saah' dsa- jnä'.

12

Ga'jēē' Paa' koo- jee' la' na'hñaa'

1 Sa' jmää' ta' he- jmään' hñiin' jøøh'. Pero ma'ra' he- hlēēhn' kih' koo- he- ga'hēē' mi'nēn' he- ga'mi-jnäā' Dsa-jøøh' jnän'.

2 Kyuun' jaa- øøh' jne' hī- ga-tēē- Dio lä' ga-tē' hnē- jwēē' kih' gyuu' jmi-gyuu' ma-hya- gya'kye' jī-ñe-. Sa' man' ha- lä' ga-jää' dsih', che' lä' ma-na'hñaa' o che' kyaah' ma-la' jmi-lle' kiyh'. Hñii' ba' Dio ñe- ha- lä' ga-la'.

3 Kyuu' ba' jnä' dsa- he'. Sa' man' ha- lä' ngooy', che' lä' ma-na'hñaa' o che' kyaah' ma-la' jmi-lle' kiyh'. Hñii' ba' Dio ñe-.

4 Ga-jää' dsih' koo- jee' jnä' na'hñaa'. Jee' ja- ga-nuuy' ga-hlēēh' juu' he- sa' le' hlēēh' jne' hī' sa' chaa- ni' jaa- hī- na-ngē' jwē' hlēēh'.

5 Kih' dsa- lä'ja-, le' ba' jmää- jnih' jøøh', pero sa' jmään' hñiin' jøøh'. Kih' he- mi-jnäā' he- sa' cha' be' kin', ma-la' kih' he- na- ba' jmään' hñiin' jøøh'.

6 Cher'mah' hnoon' jmään' hñiin' jøøh', ja' he- ngaahn' ja-, jēēh' hlēēhn' ju'dsoo' ba'. Pero sa' jmeen' lä'ja- mah' ni' jaa- sa' jmeē' huu'dsē-, jøøh' ga' jnä' lä'koo- jēēy' jmeen' o lä'koo- nuuy- hlēēhn'.

7 He-ja- ja' nē' jmi-ngo' kin' he- jmeē' jwiih'. La' lä'koo- too' he- ja' mada' kih'

Tana' mah' heeh' jnä' wii'. He- ja- jmää' kin' mah' sa' jmään' hñiin' jøøh', lä'llu' he- ga-jēēn' koo- he- la' na'hñaa' he- sa' ma-jēēn' jih'koh'.

8 Hnē- jiih' ga'chuun' kyaah' Dio mah' jñuuyh' he- jmeē' jwiih' kin'.

9 Pero lä'la- ba' ga-jēēh' Dio juu' kin': "Ma-lee' ba' kyah' he- llu' dsen' kyaah' hne-. Jēēh' cha-ga'miih- lä'jnā' be' kin' kyaah' dsa- hī- sa' cha' be' kih'", ga-jäyh'. He-ja- lä'kaa- tuh-dsen' jmään' hñiin' jøøh' kih' he- sa' cha' be' kin' mah' jä' nē' kin' be' kih' Cristo.

10 Kih' he-ja-, chaan- llu' lä' ma' sa' cha' be' kin', ma' hlēēyh' wii' kin', ma' lla-kyaan', ma' jmeēh' dsa- jnä', ma' jēēn' wii' kwaan' kih' Cristo. Jēēh' lä' ma' sa' been', ma'ja- cha' be' kin'.

Ma'kye- Paa' huu'dsē- kih' lä'jēē- øøh' jne'

11 Dsēēh' hnäh' dsoo' he- ga'jmeen' lä'koo- jaa- hī- sa' cha- huu'dsē- kih', jee' ga'jmään' hñiin' jøøh'. Hnäh' ba' ga-tēēh' hnäh' ma' hlēēh' hnäh' llu' kin'. Jēēh' hī- jah' laa' apóstole kaa' sa' kyee' ga' hī- he' lä'koh' ga' jnä', ma'ke' sa' cha- laän' ni' miih'.

12 Kih' he- jøh- dsen' ba' ga'jmeen' lä-jē' he- la-. Ga'jmeen' cha-miih- lii, ga'jmeen' he- juh-gaa-, ga'jmeen' he- dsaa- dsē' dsa- jee' kyah' hnäh'. Lä'ja- ga-mi-jnään' ma'ra' he- laän' apóstol.

13 Koo- ba' he- ga'jmeen' ta' jee' jyoh' jee' tääh' øøh' jne', he- ja- sa' ga'jmeen' kyah' hnäh'. Ga-ngiin' kiyh' he- ma' jmeē' bii' kin'. ¿Che' kih' he-ja-, laah' hnäh' sa' taahn' hnäh' ta'? Jmeē' hnäh' jøh- hoh' kih' he- sa' ga-ngiin' kyah' hnäh' ka-läh'.

14 Jee' la- tē- hnē- jiih' he- ma-na'lluun' na-jēēn' hnäh'. Ni' lä'ja- sa' ngiin' kyah' hnäh' he- jmeē' bii' kin'. Sa' na'hñøøhn' he- cha- kyah' hnäh'. Hnoon' heeh' hnäh' jnä' ba'. Jēēh', ja' he' chih- hī- ga-tēē' juh'lääh' he- hnøø' kih' cho'jmii'. Cho'jmii- chih- ba' hī- ga-tēē' juh'lääh' he- hnøø' kih' chih- kyaā'. Lä'ja- la' kin' kyaah' hnäh' ka-läh'.

15 Lä'kaa- tuh-dsen' mi'llan' lä-jē' he- cha- kin' lä'jiih' kwaan' hñiin' juun'

kwaat~ kyah' hnäh'. Ma'ke' cha-ga'miuh-
hnaan' hnäh' koo-hä' koo-hä'. Pero hnäh',
miih- go-te- ba' hnaah' jnä'.

16 Lä'ja- ga-la', sa- ga'llan' lleh' hnäh'
kih' he- ma' jmee- bii' kin'. Pero ko'llaa'
dsa- jäh', kyaah' may- ba', ga'jmeen'
ga-tah' hnäh' neh- sa'lä'. ¿Che' jwa-
ga'jmeen' lä'ja- mah' ga-mi-gaan' hnäh'?

17 Sa- ga-mi-gaan' hnäh' lä- ma'
ga-cheen- øøh' jne' jee' tääh' hnäh'.

18 Ga-chuun' kyaah' Tito mah' dsooy' jee'
tääh' hnäh' hi- ga-cheen- ga'jaa- øøh' jne'
kyaayh'. Hi- ni- miih- sa- ga-mi-gaa- Tito
hnäh'. Jëeh', koo- nee' ba' huudsë- kye'
jnäh'. Ja-ba' lä'koo- jmee- jnä', jmee- Tito
ka-läh'.

19 Ta- wa' laah' hnäh' he- hnøø- jnääh'
hwëë- jnääh' llu' cha'neh' hnäh'. Ni- miih-
sa- la' lä'ja-. Ñe- ba' Dio he- hlëeh' jnääh'
lä'koo- lle' kih' hi- laa' kyaah' Cristo. Øøhn'
hi- hnaan- cha-miuh-, lä'jê- juu' he- sii-
jnäh' la-, he- llu' kyah' hnäh' mah' kwa'
be' kyah' hnäh' go'nääh' hnäh' ta- cha'ne'.

20 Gohn- miih- wa'ra- ga'lloon' jee' tääh'
hnäh', jëen- hnäh' jmeeh- hnäh' he- sa- tih-
dsën-. Hi- lä'ja- hnäh' ka-läh' jëeh' hnäh'
jmeen- he- sa- tih- hoh' hnäh'. Lä'ja- le'
cher'mah' ga'jëen- hnäh' ti-hnee- hnäh',
wi' hoh' hnäh', hää' hnäh', jmeeh- hnäh'
jñah' nää', hlëeh' hnäh' wi' kih' dsa-, kooh'
hnäh' juu' jwi', jmää- hnäh' hñaa' kaah',
jmeeh- hnäh' wa' la' cha- la'.

21 Kyen' miih- huudsë- wa'ra- ga'lloon'
ka-läh' jee' tääh' hnäh', ha- ga- che-
ga'jmeeh' Dio ga-jän' o-hih- kwaat~ kyah'
hnäh'. Lä'jih' jä- hooñ', cher'mah' jwëë'
hnäh' tääh' hnäh' jmeeh- hnäh' dso'kye-
hi- sa- ma-beh' hnäh' lä'jê- he- mi-soh'
tuh-hoh' hnäh', hi- lä- ma-kaah- ba' hnäh'
wa' hi- cha- hi-, hi- jmeeh- hnäh' he- la'
o-hih- he- ma' jmeeh- hnäh' jää'.

13

*Ga'hih' Paa' juu' kih' øøh' jne' hi- tääh'
Corinto*

1 Jee' la- të' hnë- jiih~ he- nün- na'jëen-
hnäh'. Lä-la- na-sii- juu' kih' Dio: "Wa' he-
cha- he- hnii- he- cha- kih' dsa-, lä-ee- ba'
kyaah' ju'dsoo' he- jmee' uu' uu- dsa-."

2 Ga'jwëëhn' hnäh' jää', hi- na' he-
ma- gyan' uu' kyah' hnäh', jwëëhn~ hnäh'
ka-läh'. Hi- wa'ra- ga'lloon' jee' tääh'
hnäh', jee' ja- të- hnë- jiih~ he- jwëëhn~
hnäh'. Ma'ja- mo-so' jmeen' jøh- dsën- kih'
hi- tääh' jmee- wa' la' cha- la', hi- lä'ja- kih'
hi- tääh' jmee- ga' lä'jih' na'.

3 He- hnooh- hnäh' jëeh' hnäh' che' dsoo'
ba' hlëeh' lä'koo- mada- kih' Cristo. Jëeh',
hi- he' mi-jnää- be' kih' jee' kyah' hnäh'.
Sa- laay' lä'koo- jaa- hi- sa- cha- be' kih'.

4 Ma'ke- dsoo' ga-tää- dsih' dsoh'
hma-cru- lä'koo- jaa- hi- sa- cha- be' kih',
pero chaa- bih' kyaah' be' kih' Dio. Ja-ba'
lä'ja- jnääh' hi- laa' koo- kyaah' Cristo,
ga'nøø' jnääh' lä'koo- he- sa- cha- be'
kyaah' jnääh'. Pero kyaah' be' kih' Dio chaa-
jnäh' ta-la- kih' Cristo mah' kwa' jnääh' be'
kyah' hnäh'.

5 Kye- da' hnäh' kwaat~ kyah' hñaa'
hnäh', che' lä- ma-dsoo' ja-ba' hoh' hnäh'
kih' Cristo. Jëe' da' kyah' hnäh' hñaa'. ¿Che'
sa- ñeh' hnäh', Jesucristo hää' jee' kyah'
hnäh'? Pero cher'mah' sa- la' lä'ja-, he- sa-
laah' hnäh' kwaat~ ba' ja-.

6 Hnoon' lä'ñeh' hnäh' he- laa' jnääh'
kwaat~.

7 Ngii' jnääh' kih' Dio mah' jmeeh' hnäh'
he- llu' jmah' ba'. Sa- jwahn- lä-la- mah' jä'
jnäh' llu'. He- hnøø- jnääh' go'taah' hnäh'
lä'koo- lle' kih', ma'ke' ga-jä' jnääh' lä'koo-
jaa- hi- sa- laa' kwaat~.

8 Jëeh', ni- miih- sa- le' lla'dsëe- jnääh'
kih' ju'dsoo'. Jmee- jnääh' lä- hnøø'
ju'dsoo' ba'.

9 He- ja- jëë- dsë- jnääh' lä- ma' sa- cha-
be' kyaah' jnääh', mah' lä'ja- hnäh' lä-cha-
be' kyah' hnäh'. Ga'nøø' jnääh' ngii' jnääh'
kyah' hnäh' mah' hwëë- hnäh' llu' go-te-.

10 Kih' he- ja- ba' na-, siin- lä-la- kyah'
hnäh' ma'ke- gyan' uu', mah' wa'ra-
ga'lloon' jee' tääh' hnäh', sa- cha- he- kih'
jmeen- hään' kyaah' hnäh', kyaah' be' he-
ga-hyohn' kih' Dsa-jøøh' jñän-. He- hnøøy'
kwan' be' kih' dsa- ba', ja- he- heeh- jnih'
wi'.

11 Kyaah' jee' ga-dsaa' juu' he- siin- kyah'
hnäh', jwëëhn~ näh' øøhn', wa' jëë- hoh'

hnäh'. Hnøøh' hnäh' ha- lä- jee' go'taah'
 hnäh' llu' cha-ga'miih-, wa' nøh' hoh'
 hnäh', wa' la' koq- nee' ba' huudsë- kyah'
 hnäh', wa' hii' ti' kyah' hnäh'. Hi- Dio hi-
 hnää' jne', hi- jmee- hii' ti' jnän, jäy' jee'
 jnän`.

¹² Jmee' hnäh' Dio kih' dsa-kyaah' hnäh'
 hi- ja- chuh- hnäh' kiyh' lä- hnøø' Dio.

¹³ Lä-jëë- hi- laa' kyaa' Dio jmee- Dio
 kyah' hnäh'.

¹⁴ Wa' mi-jää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän`
 lä-jëë- hnäh'. Wa' hnää' Dio ga-lä-jëë-
 hnäh'. Hi- Jmi-lle' Na-jngii' wa' laa' ko-jøh'
 kyaah' hnäh'. Wa' la' lä-ja-.

Gálatas

Juu' la- ga' sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- tääh' hwa' Galacia

1 Jnä' Paa' laan' apóstol. Pero ja' he- ga' chee' dsa- jnä', ni- ja' kyaah' be' kih' dsa- na- hñaan'. Jesucristo ba' ga' chee' jnä' kyaah' Dio hi- laa' Täa' jnan' hi- ga' mi- jiih' Jesucristo jee' kih' hi- na- juu'.

2 Siin' juu' la- kyah' hnäh' oohn' jee' dsa- ñeeh' hnäh' lä- kaa- hwa' Galacia. Hi- lä- jee- ooh' jne' hi- tääh' kyaah' jnä', koo- nee' ba' la' hua' dsä- kyaah' jnääh' he- siin' la-.

3 Ngiiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnan' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa- joooh' jnan', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

4 Jeeh' Jesús ga' kwaa' hñii' ga' juuy' kwaat' kih' dso' kye- jnan' mah' lääy' jne' kih' jmi- gyuu' hñiih' la-, lä- koo- hyoh- dsä' Dio jmee' jnan', he' ba' hi- laa' Täa' jnan'.

5 Lä- ja- wa' la' juuh- kiyh' ga' lä- jee- joh' jmi' cha-. Wa' la' lä- ja-.

Koo- ba' ju' hmee' cha- he- kyaah' lää' jne'

6 Peer- dsaa- dsen- kih' he- ga- nuun' chah' ga- juh- ga' lä- ooh' hnäh' kih' Dio hi- ga- teeh' hnäh' ta- la- kih' he- llu' dsä' Cristo, mah' ma- taah' hnäh' kyaah' jyoh' ju' hmee' he- laah' hnäh' llu' ga'.

7 Pero sa- cha- ga' jyoh' jwä' he- kye- ju' hmee'. He- hnøø' ko- llaa' dsa- kah' gwäh' hua' dsä- kyah' hnäh' ba' ja-, hi- hnøøy' mi- siiy' ju' hmee' kih' Cristo.

8 He- ja- jwahn-, wa' tøh' dso' jwi' nē' kyaah' jnääh' cher' mah' ga' jmee' jnääh' lä- na-, o cher' mah' jaa- ángel ja' gyuuh' kwa' jyoh' juu' lä- koh' ga' he- ga' mi- tee' jnääh' hnäh', ja- ba' lä- ja- wa' tøh' dso' jwi' nē' kiyh'.

9 Koo- ka- läh' jwahn-, ja- ba' he- ma- ngēē' ma- jahn' jää'. Cher' mah' chaa- hi- ga' jñah' hi- kwa- juu' kyah' hnäh' he- sa- la' kwee- kyaah' he- ga- heeh' hnäh', wa' tøh' dso' jwi' nē' kiyh'.

10 ¿Ha- lä- laah' hnäh'? ¿Che' he- hnoon' he- jän' llu' kyaah' dsa- he- ma- hlēēhn' lä- na-, o che' he- hnoon' he- jän' llu' kyaah' Dio? ¿Che' laah' hnäh' he- hnoohn' ha- lä- jee' tih' dsä- ki- jnä'? Jee' da', wa' ra- jäh' kih' ngoo' ba' jnä' jmeen- lä- jee- he- hnøø' dsa-, mo' so- laan' jaa- hi- jmee' ta' kih' Cristo.

Dio ba' ga- lleeh- Paa' mah' lee' apóstol kyaay'

11 Oohn', hnoon' lä- ñeh' hnäh' he- la-. Ja- he- gwa' kih' dsa-, ju' hmee' he- kwan- la-.

12 Sa- ga' hyohn' kih' dsa- juu' la- hi- ni- sa- ga' mi- tee- dsa- jnä'. Jesucristo ga' mi- jnäa- kin- juu' la-, he- ja- ba' ja- he- kyuuhn'.

13 Ma- nuuh- ba' hnäh' lä- koo- ma' ngēn- jää', he- ga' jmeen' lä- koh' tee' jmee' judiu dsa- goon-. Ha- koh' sa- ga' lä- hña- dsen- kyaah' hi- ga- heeh- kih' joo' Dio. Ma' hnoon' ma' mi- llaan' go- te- lä- jee- hi- he'.

14 Ga' jmee' ga' jnä' cha- ga' mi- h- lä- koh' ga' jee' lä- jee- judiu hi- laa' koo- ji- ñe- kyaah' jnä'. Ga' jmeen' bii' ga' hñon' lä- jee- nuuh- kih' dsa- ma- gyuh- kyaah' jnääh'.

15 Pero sa- ga' ma- lä- chaan- ga' lleeh- Dio jnä' mah' ja- leen' kyaah' bih'. Ga- teeyh' jnä' kih' he- llu' dsäy' kyaah' jnä'. Hi- lä- koh' ma' ga' tih' dsäy',

16 ja- ga' ga' mi- jnäay- jooy' kin- mah' kwan' juu' kiyh' kih' dsa- hi- sa- laa' judiu. Pero sa- ga' hnaahn- ni- jaa- dsa- mah' ma' siiyh' jnä' ha- lä- la' juu' he- ma' kwan'.

17 Ni- sa- ngaahn' ta' Jerusalén na' jēen- hi- laa' apóstole jää' ga' lä- koo- jnä'. Lä- chah' ja- ngon' ta' hwa' Arabia ba', (koo- hwa' ki- jee' sa- kwa- ni- mi- h-). Ma- ngēē' he- ja-, ngon' ka- läh' ta' Damasco.

18 Ma- hya- hnē- ji- ñe-, ja- ga' ngaahn' ta' Jerusalén na' jēen- Pee' hi- ga' jän' kyaayh' gya- hña' jmi' jee' ja-.

19 Ni- sa- ga' jēen' ga' jñah' apóstole, ma' la' Jacobo dsa- ñuuh- ooh' Dsa- joooh' jnan' ba' ga' jēen'.

20 Jmeen- dsoo', Dio ba' ñe- sa- cha- ta- juun' he- siin' kyah' hnäh' la-.

21 Ma⁻ngëé^ʼ he⁻ ja⁻, ñeen^ʼ ta⁻ hwa^ʼ Siria kyaah^ʼ Cilicia.

22 Øøh^ʼ jne⁻ hi⁻ tääh^ʼ lä⁻kaa⁻ hwa^ʼ Judea, hi⁻ dsa⁻ñee⁻ kwaat⁻ kih^ʼ Cristo sa⁻ ma⁻ kyuy^ʼ jnä^ʼ.

23 Koo⁻ ma⁻ nuuy⁻ lla⁻ dsa⁻ juu^ʼ ki⁻ jnä^ʼ: “Dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ hña⁻ dsë⁻ kya⁻ jnääh^ʼ he^ʼ, na⁻ ngëy⁻ kway⁻ juu^ʼ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne⁻ la⁻, ja⁻ ba⁻ juu^ʼ he⁻ ma⁻ hnøøy^ʼ ma⁻ heey^ʼ jää^ʼ.”

24 He⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey^ʼ juuh⁻ kih^ʼ Dio lä⁻ ma⁻ ga⁻ nuuy^ʼ kin⁻.

2

Lä⁻ jëë⁻ apóstole ga⁻ heeh⁻ bih^ʼ Paa^ʼ

1 Ma⁻hya⁻ gya⁻ kye⁻ ji⁻ ñe⁻, ja⁻ ga⁻ ngaahn⁻ ka⁻ läh^ʼ ta⁻ Jerusalén ko⁻ jøh⁻ kyaah^ʼ Bernabé hi⁻ ma⁻ jään⁻ Tito ka⁻ läh^ʼ.

2 Ga⁻ mi⁻ jnä⁻ Dio kin⁻ he⁻ jmee⁻ bii⁻ naahn⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ ngaahn⁻ na⁻ jmeehn⁻ juu^ʼ ha⁻ lä⁻ la⁻ ju⁻ hmëé⁻ he⁻ ga⁻ kwan⁻ ta⁻ jee⁻ tääh^ʼ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu. To⁻ nê⁻ ga⁻ llan⁻ juu^ʼ kyaah^ʼ ma⁻ la⁻ hi⁻ kye⁻ nê⁻ ba⁻, le⁻ ga⁻ che⁻ sa⁻ jmää⁻ he⁻ jmeen⁻ la⁻ hi⁻ lä⁻ kye⁻ he⁻ ga⁻ jmeen⁻ jää^ʼ.

3 Pero sa⁻ cha⁻ ga⁻ jäh⁻ ni⁻ miih⁻. Hi⁻ Tito hi⁻ ma⁻ cheh^ʼ kyaah^ʼ jnä^ʼ, sa⁻ ma⁻ laay^ʼ judiu, dsa⁻ griego ba⁻ he^ʼ. Ni⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ ga⁻ jäh⁻ jmee⁻ bii⁻ juuh⁻ jmi⁻ ngo⁻ kiyh⁻ lä⁻ koo⁻ tēē⁻ jmee⁻ dsa⁻ judiu.

4 Sa⁻ ga⁻ ti⁻ ga⁻ choo⁻ jnääh^ʼ juu^ʼ he⁻ juuh⁻ jmi⁻ ngo⁻ kih^ʼ dsa⁻ wa⁻ ra⁻ jäh⁻ kih^ʼ sa⁻ ga⁻ taah⁻ ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ jee⁻ ma⁻ tøøh⁻ jnääh^ʼ, hi⁻ jäh⁻ laay^ʼ øøh⁻ jne⁻. Hi⁻ he^ʼ, koo⁻ ma⁻ koo⁻ juu^ʼ he⁻ ma⁻ kwan⁻ he⁻ ma⁻ laa⁻ jne⁻ kih^ʼ dso⁻ kye⁻ ta⁻ la⁻ kih^ʼ Cristo Jesús. Sa⁻ ga⁻ lä⁻ hnøøy^ʼ he⁻ ma⁻ jäh⁻ jnääh^ʼ mo⁻ so⁻ na⁻ hñuuh⁻ jnääh^ʼ kyaah^ʼ ley. Jëeh⁻, ma⁻ hnøøy^ʼ lä⁻ ma⁻ na⁻ hñuuh⁻ ja⁻ ba⁻ jne⁻ kyaah^ʼ nuuh⁻ kih^ʼ Moisé.

5 Pero ni⁻ miih⁻ sa⁻ ga⁻ kwa⁻ jnääh^ʼ jwë⁻ ma⁻ jmeey^ʼ lä⁻ lla⁻ dsëy^ʼ. Hnøø⁻ jnääh^ʼ wa⁻ jäh⁻ ju⁻ hmëé⁻ kih^ʼ Jesús kyah^ʼ hnäh⁻ lä⁻ ma⁻ la⁻ ja⁻ ba⁻, mah⁻ sa⁻ dsa⁻ hi⁻ ju⁻ dsoo⁻.

6 Hi⁻ na⁻ jnä⁻ kye⁻ nê⁻ kih^ʼ øøh⁻ jne⁻, ni⁻ miih⁻ sa⁻ cha⁻ jäh⁻ he⁻ ma⁻ hlääh⁻ kyaah^ʼ juu^ʼ he⁻ kwan⁻. Jnä⁻ jwahn⁻

na⁻ jnä⁻ kyey⁻ nê⁻, jëeh⁻ sa⁻ ga⁻ tēē⁻ jëē⁻ kiyh^ʼ. Kih^ʼ koo⁻ ba⁻ laa⁻ jne⁻ cha⁻ nê⁻ Dio.

7 Pero dsa⁻ he⁻ sa⁻ ga⁻ hay⁻ kin⁻. Ga⁻ heeh⁻ bih^ʼ he⁻ hä⁻ goon⁻ ta⁻ he⁻ kwan⁻ ju⁻ hmëé⁻ kih^ʼ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu, ja⁻ ba⁻ lä⁻ hä⁻ goo⁻ Pee⁻ kway⁻ ju⁻ hmëé⁻ kih^ʼ hi⁻ laa⁻ judiu.

8 He⁻ ba⁻ Dio hi⁻ kwa⁻ be⁻ kih^ʼ Pee⁻ he⁻ laay^ʼ apóstol mah^ʼ kway⁻ juu^ʼ kih^ʼ judiu, he⁻ ba⁻ hi⁻ he⁻ na⁻, kwa⁻ be⁻ kin⁻ ka⁻ läh⁻ he⁻ laan⁻ apóstol mah^ʼ kwan⁻ juu^ʼ kih^ʼ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu.

9 He⁻ ja⁻ lä⁻ jëē⁻ hi⁻ laa⁻ kwaat⁻ kye⁻ nê⁻ kih^ʼ gwah⁻, ga⁻ sooyh⁻ goo⁻ jnääh^ʼ kyaah^ʼ Bernabé. Ma⁻ jëey⁻ laan⁻ ta⁻ ta⁻ la⁻ kih^ʼ he⁻ llu⁻ dsë⁻ Dio kyaah^ʼ jnä^ʼ, he⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻ jmääy⁻ jnääh^ʼ kwaat⁻ laa⁻ jnääh^ʼ ma⁻ ra⁻ øøyh⁻. Hi⁻ kye⁻ nê⁻ he⁻ chee⁻ Jacobo, Pee⁻, kyaah^ʼ Jwaa⁻. Ga⁻ jäh⁻: “Llu⁻ go⁻ nääh⁻ hnäh⁻ kih^ʼ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu mah^ʼ lä⁻ ja⁻ jnääh^ʼ dsa⁻ nøø⁻ jnääh^ʼ kih^ʼ hi⁻ laa⁻ judiu.”

10 Hi⁻ ga⁻ jäh⁻: “Hnøø⁻ dsooh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ jmeeh⁻ be⁻ kih^ʼ hi⁻ tä⁻ ñee⁻.” Ko⁻ ja⁻ ba⁻ jiih⁻ ga⁻ jäh⁻ dsa⁻ he⁻. Hi⁻ ma⁻ ra⁻ he⁻ jmee⁻ ba⁻ jnä⁻ be⁻ kih^ʼ hi⁻ tä⁻ ñee⁻.

Ga⁻ juuh⁻ Paa^ʼ kih^ʼ Pee^ʼ

11 Ma⁻ ga⁻ lloo⁻ Pee⁻ Antioquia ga⁻ juuhn⁻ kiyh⁻ to⁻ lo⁻ nê⁻ dsa⁻, jëeh⁻ lä⁻ ja⁻ hnøø⁻ kiyh⁻ kyaah^ʼ he⁻ hliih⁻ he⁻ ga⁻ jmeey^ʼ ja⁻.

12 Jää⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ lla⁻ nää⁻ ko⁻ llaa⁻ dsa⁻ hi⁻ ga⁻ chee⁻ Jacobo, ma⁻ kuh⁻ Pee⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah^ʼ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu. Pero ma⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁻ dsa⁻ judiu he⁻, ga⁻ tēē⁻ Pee⁻ hñii⁻, ya⁻ hëey⁻ jee⁻ kih^ʼ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu, kih^ʼ he⁻ goyh⁻ kyaah^ʼ hi⁻ ga⁻ lla⁻ nää⁻ he⁻ hi⁻ jäh⁻ jmee⁻ bii⁻ juuh⁻ jmi⁻ ngo⁻ jnän⁻.

13 Hi⁻ lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmee⁻ jñah⁻ judiu ga⁻ tēey⁻ hñiiy⁻, hi⁻ lä⁻ jiih⁻ Bernabé ga⁻ tēē⁻ hñii⁻ ma⁻ ga⁻ jëey⁻ ga⁻ jmee⁻ Pee⁻ to⁻ dsë⁻.

14 Lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ jëē⁻ dsa⁻ he⁻ mo⁻ so⁻ jmeey⁻ lä⁻ koo⁻ lle⁻ kih^ʼ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ la⁻ ju⁻ hmëé⁻, he⁻ ja⁻ ga⁻ jwii⁻ Pee⁻ cha⁻ nê⁻ jee⁻ lä⁻ jëē⁻ dsa⁻: “Hne⁻ laah⁻ judiu, ma⁻ tuh⁻ ma⁻ jmeeh⁻ lä⁻ koh⁻ ma⁻ tēē⁻ jne⁻ jmeen⁻ mah^ʼ ma⁻ løøh⁻ jmeeh⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaah^ʼ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu. Pero na⁻, ma⁻ teeh⁻ hñaah⁻ mah^ʼ jmeeh⁻ ka⁻ läh⁻ lä⁻ koh⁻ jäh⁻ nuuh⁻ ma⁻ gyuh⁻ ja⁻. ¿Ché⁻ sa⁻ ñeh⁻ he⁻ jmeeh⁻

wii' kih' hi' sa' laa' judiu mi-tey' nuuh' ma-gyuh' ja-, kih' he- ma-teeh' hñaa'?"

15 He- ga-lä' chaa' jne' laa' jne' judiu, sa' laa' jne' wa' hi' cha' hi' hi' jmee' he- hñih' lä' koo- laa' jñah' dsa-.

16 Pero na' ma-ñe' ba' jne', sa' jä' dsa- llu' cha'né' Dio kyaah' he- mi-tey' ley jnän'. Hnøø' dsoo' dsë- jne' kih' Jesucristo ba'. He-ja- lä' kye- jne' dsa- judiu ga' jmee' jne' dsoo' mah' jmaa' jne' kih' Dio kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne'. Pero ja' kih' he- ma-mi-te' jne' ley. Jëeh' ni' jaa- dsa- sa' ya-hëey' lluu' kih' he- høøy' nuuh' ja-.

17 He- hnøøh' jne' ha- lä' jee' hwëë' jne' lluu' ta-la' kih' Cristo, lä' ja- ma-lä-jnä' lä' kye- jne' judiu laa' jne' dsa- hi' jmee' dso' kye-. ¿Che' jwa- jahn' Cristo dsëë- dsoo' he- tøøh' jne' kyaah' dso' kye-? Ni' miih- sa' la' lä' ja-.

18 Hi' cher'mah' ga-løøn' høøn- ka-läh' ley he- ma-ben', he- ma-bääh'n' hñiin' dsoo' ba' ja-.

19 Jëeh', lä' ma' ga-lä' ngëen' he- ää- jmi' juun' lä' lle' ley, ga-tan' he- ma' kyen' o-jøh' dsë- kih' ley. La' lä' koh' he- na-juun' kih' ley mah' jmeen' ta' he' kih' Dio ba'.

20 La' kwaan' lä' koh' he- ga-juun' ko-jøh' kyaah' Cristo dsoh' hma-cru'. Mo-so' chaan- lä' hnoon' hñiin'. Cristo hi' jmee' ko-jøh' kyaah' jnä', he-ja- ba' jmee' chaan-. Hi' lä' ma-dsoo' ja-ba' dsën' kih' joo' Dio, hi' hnää' jnä' hi' ga-ngëey' hñiyy' ga-juuy' ki' jnä'. He-ja- ba' na- chaan- na'.

21 Sa' jmeen' ta' koo' he- llu' dsë' Dio kyaah' jne'. Jëeh', cher'mah' ga-jä' dsa- llu' cha'né' Dio kyaah' he- mi-tey' ley, he- la' ga-juu' ba' Cristo.

3

Kih' he- ma-dsoo' dsë- jne' he-ja- ba' lää' jne'

1 ¿He- ba' che- taah- hnäh' dsa- chaa- Galacia! ¿Hi- ga-mi-gaa- hnäh'? Ga-hlëehn' hnäh' na-hñaa' lä' jëë- ha- lä' ga-juu' Jesucristo dsoh' hma-cru'.

2 Koo- ga' juu' ngün' kyah' hnäh'. ¿Ha- lä' ga-tëeh' hnäh' Jmi-llé' Na-jngii'? ¿Che' kih' he- ga-mi-teh' hnäh' ley kih' Moisé, o

che' kih' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' juu' he- ma-nuuh- hnäh', he-ja- ga-tëeh' hnäh' Jmi-llé' Na-jngii'?

3 Peer- taah- hnäh'. Ga-løøh' ba' hnäh' llu', kyaah' be' kih' Jmi-llé' Na-jngii'. Hi' na' na', hnooh- hnäh' go'nääh' hnäh' ta' cha'né' kyaah' be' kyah' hñaa' hnäh'.

4 ¿Che' sa' ga-jmää' kyah' hnäh' lä' jë- he- ga-ngëeh' hnäh'? Go- laan' ga-jmää' ba'.

5 Ga-kwëeh' Dio hnäh' Jmi-llé' kiyh' hi' ngoo' ba' jmeey' cha-miuh- he- juh-gaa- jee' kyah' hnäh'. ¿He-la' jmeey' lä' ja-, che' kih' he- ga-mi-teh' hnäh' ley o che' kih' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' juu' he- ma-nuuh- hnäh'?

6 Lä-la- ga-la' kih' Abraham. Ga-jmeey' dsoo' dsëy' kih' Dio he-ja- ga-jmee' Dio kwaan' laay' jaa- hi- lluu'.

7 Heh' lä' ja-, hnøø' lä' ngëeh' hnäh', lä' jëë- hi' jmee' dsoo' dsë' kih' Dio laay' lä' koo- joo' Abraham.

8 Jää' ba' ga-jäh' juu' kih' Dio ha- lä' jmeey' ta' cha'né', he- jmeey' kwaan' lluu' hi' sa' laa' judiu cher'mah' ga-jmeey' dsoo' dsëy'. Jëeh', llo'joo' ba' ga-jmee' Dio juu' kih' Abraham ha- lä' la' ju'hmëë' kiyh', lä' ma' ga-siiyh': "Ta-la' kyah' hne- ba' mi-jään' ga-lä' jëë- dsa- jmi-gyuu'."

9 He-ja- ga-lä' jëë- dsa- hi' jmee' dsoo' dsë' kih' Dio ma-na-jääy' ko-jøh' kyaah' Abraham, hi' ga-lä' dsoo' dsë' jää'.

10 Pero lä' jëë- hi- ga-nää' høø- ley kih' Moisé, ma-cha- dso' jwii' né' kiyh'. Lä' koo- na-sii-: "Dso' jwii' ba' kyaah' lä' jëë- hi- sa' tää' høø- lä' hii' né' he- na-sii- ley ja-."

11 Jëë- go-te- ba' la', sa' chaa- ni' jaa- hi- lluu' cha'né' Dio kyaah' he- høøy' ley. Lä-la- ba' na-sii- juu' kih' Dio: "Pero dsa- hi- lluu', kyaah' he- ma-dsoo' dsëy', jmee' chaay-."

12 Ley kih' Moisé sa' hlëeh- kih' he- jmeen' dsoo' dsë- jne'. Lä-la- ba' jäh' ley ja-: "Cher'mah' hi- ga-mi-te' kih', lä' ma-jiyyh' ja- ba' kyaah' ley ja-."

13 Pero Cristo, kyaah' jma- kih', ga-läay' jne' kih' dso' jwii' he- gwa' ta-la' kih' ley. Ga-heeyh- ja' dso' jwii' né' kiyh' he- la' kwaan' jnän'. Jëeh', lä-la- na-sii- ley ja-:

“Dsojwii’ ba’ kyaah’ lä’jēē’ hi’ na’ hēē’ dsoh’ hma’.”

14 Lä’ja’, ta’ la’ kih’ Cristo Jesús mi’ jää’ Dio lä’jēē’ hi’ sa’ laa’ judiu ja’ ba’ lä’koh’ ga’ mi’ jääy’ Abraham. Hi’ lä’ja’, ta’ la’ kih’ he’ ma’ dsoo’ dsē’ jne’, hñah’ jne’ Jmi’ lle’ kih’ Dio he’ ga’ bääyh’ hñiiy’ kwēēyh’ jne’.

He’ la’ hmooh’ he’ ga’ jmeē’ Dio kyaah’ Abraham

15 Jēē’ da’ hnäh’ øøhn’ ha’ lä’ jmeē’ jne’ hi’ laa’ dsa’ jmi’ gyuu’. Cher’ mah’ ga’ jmeē’ jne’ koo’ hmooh’, sa’ le’ heen’ hmooh’ ni’ sa’ le’ jmeen’ na’ dsē’ ga’, koo’ hä’ ba’ ma’ jmeen’ hmooh’.

16 Hi’ ga’ jmeē’ Dio koo’ hmooh’ kyaah’ Abraham, ga’ bääyh’ hñiiy’ ha’ lä’ jmeey’ kih’ Abraham hi’ kih’ sa’ ju’ kiyh’. Pero sa’ ga’ jäh’ Dio: “La’ kih’ lä’jēē’ sa’ ju’ kyah’.” He’ ma’ jmeē’ Dio hmooh’ kyaah’ jwēē’ dsa’ wa’ ra’ jäh’ kih’ lä’ja’ la’ juu’. Lä’ la’ ba’ ga’ jäyh’: “La’ kih’ ma’ la’ jaa’ dsa’ kyaah’ ba’.” He’ ja’ ga’ hlēēyh’ kih’ jaa’ dsa’ ba’, hi’ he’ he’ Cristo.

17 Lä’ la’ jwahn’. Lä’ ma’ to’ nē’ ga’ jmeē’ Dio koo’ hmooh’ kyaah’ Abraham. Ma’ hya’ kye’ hña’ loo’ na’ dsē’ gyii’ gya’ ji’ ñe’, ja’ ga’ ja’ ley kih’ Moisé. Pero ley ja’, sa’ ga’ hee’ hmooh’ he’ ga’ jmeē’ Dio jää’. Sa’ ga’ jmää’ ta’ he’ ga’ bääh’ Dio hñii’ kyaah’ Abraham, wa’ ra’ jäh’ kih’ lä’ja’ la’.

18 Jēēh’, cher’ mah’ ga’ hyoh’ dsa’ hee’ ta’ la’ kih’ he’ mi’ tey’ ley ja’, mo’ so’ la’ kwaat’ he’ ga’ hyoyh’ ta’ la’ kih’ he’ ga’ bääh’ Dio hñii’ kyaayh’. Pero ga’ hyoh’ Abraham hee’ la’ ga’ hyoyh’ ba’, lä’llu’ he’ ga’ bääh’ Dio hñii’ kyaayh’.

19 ¿Hee’ kih’ jmää’ ley kih’ Moisé ja’? La’ miih’ he’ na’ dsē’ ba’ ja’, kih’ he’ cha’ dso’ kye’ kih’ dsa’ jmi’ gyuu’. Hi’ ga’ jä’ lä’ja’ ba’ ley ja’ lä’ jih’ ja’ hi’ laa’ sa’ ju’ kih’ Abraham lä’koh’ la’ hmooh’ he’ ga’ bääh’ Dio hñii’. Heh’ lä’ ma’ ga’ nøø’ ley ja’, ma’ chaa’ jaa’ dsa’ hi’ ga’ ngēē’ ley ja’ kih’ dsa’ kyaayh’ hi’ ma’ tääh’ ángele ka’ läh’ hi’ ga’ kwa’ be’ mah’ ngēēy’ juu’ ja’.

20 Pero cher’ mah’ jaa’ dsa’ lla’ dsē’ jmeē’ koo’ hmooh’ lä’ koo’ la’ huu’ dsē’ kih’ hñiiy’, sa’ jmeē’ bii’ jñah’ hi’ kwa’ be’

cher’ mah’ lä’ja’ la’ huu’ dsē’ kiyh’. Hi’ jaa’ ba’ Dio chaa’, hñii’ bih’ ga’ hlēēyh’ kyaah’ Abraham lä’koo’ ma’ ga’ jmeey’ hmooh’ kyaayh’.

21 ¿Che’ ha’ ley kih’ Moisé kyaah’ he’ ga’ bääh’ Dio hñii’ jmeē’? Ni’ miih’ sa’ la’ lä’ja’. Wa’ ra’ jäh’ kih’ cha’ ley he’ kwa’ Dio he’ jmeē’ chaa’ dsa’, lä’ja’ ba’ lluu’ dsa’ kyaah’ ley ja’, wa’ ra’ jäh’ kih’ lä’ja’ la’.

22 Pero nē’ ley ja’ na’ sii’ lä’ la’. Ga’ lä’jēē’ ba’ dsa’ na’ hñuuh’ kyaah’ dso’ kye’. Mah’ lä’ja’, kih’ he’ ma’ dsoo’ dsē’ jne’ kih’ Jesucristo, hñah’ jne’ he’ ga’ bääh’ Dio hñii’ kway’.

23 Jää’ sa’ ma’ cha’ juu’ he’ hnøø’ jmeen’ dsoo’ dsē’ jne’, ma’ tøøh’ jne’ lä’ hih’ kih’ ley. Lä’ja’ ma’ tøøh’ jne’ lä’ jih’ ga’ lä’ jnä’ juu’ he’ hnøø’ jmeen’ dsoo’ dsē’ jne’.

24 Ley ja’ ma’ hää’ jne’ jää’ hi’ ma’ jøø’ jnän’ mah’ tēēh’ jne’ kih’ Cristo. Heh’ lä’ja’ hwēē’ jne’ lluu’ kyaah’ he’ ma’ dsoo’ dsē’ jne’ kiyh’.

25 Na’ he’ ma’ dsoo’ dsē’ jne’, mo’ so’ tøøh’ jne’ kyaah’ ley he’ ma’ hää’ jne’.

26 Ga’ lä’jēē’ ba’ jne’ laa’ jne’ joo’ Dio ta’ la’ kih’ he’ ma’ dsoo’ dsē’ jne’ kih’ Cristo Jesús.

27 Jēēh’ lä’jēē’ hi’ ma’ na’ saa’ jmi’ kyaah’ Jmi’ lle’ Na’ jngii’, ma’ laay’ koo’ kyaah’ Cristo, la’ lä’koo’ he’ ma’ kyeyh’ hmih’ hmēē’.

28 He’ ja’ koo’ ba’ laa’ lä’jēē’ jne’ cha’ nē’ Dio. Jee’ oo’ sa’ chaa’ hi’ laa’ judiu, ni’ hi’ laa’ griego, sa’ chaa’ hi’ na’ hnēē’ jmeē’ ta’ kih’ dsa’ ni’ hi’ sa’ na’ hnēē’, sa’ chaa’ dsa’ mē’ dsa’ ñuuh’. Jaa’ ba’ laa’ jne’ kyaah’ Cristo Jesús.

29 Cher’ mah’ laa’ jne’ kyaa’ Cristo, ja’ ba’ lä’ja’ laa’ jne’ sa’ ju’ kih’ Abraham. Hi’ cha’ ba’ hee’ jne’ he’ ga’ bääh’ Dio hñii’ kway’.

4

1 Lä’ la’ na’ jwahn’: Jaa’ chih’ hi’ lle’ kih’ hyoh’ he’ ga’ tēēy’ hyoyh’ kih’ jmiiy’, ma’ ke’ la’ kwaat’ hyoh’ bih’ heey’, kwee’ ba’ laay’ kyaah’ hi’ na’ hnēē’ jmeē’ ta’ kih’ jmiiy’ ta’ ko’ jih’ mäyh’.

2 He-ja- ba' chaa- ta-jwoh' kyaa' chih- hi- chaa- hi- hääy- lä-jiih' lloo- jmi' he- jah- jmiiy- hyoyh- heey-.

3 Ja-ba' lä-ja- ma' laa' jne' jää', ta'ko-jiih' sa- ga' ma-heeh' jne' kih' Cristo. Jiij' ja- ma' na-hnëe' jne' ma' jmee- jne' lä'koo- tée- 'dsa- jmee- jmi- gyuu- la-.

4 Pero ma' ga-dsëe' jmi', ga-chee' Dio joo' hi- ga-lä' chaa- kih' jaa- dsa-më', hi- ga-lä' chaay- na-jnäy' kih' ley.

5 Jay' mah' lääy' jne' hi- na-hñuuh' lä-hih- kih' ley, mah' lee' jne' ma-ra' joo' Dio ba'.

6 Kih' he- laa' jne' jooy', he-ja- ga-chee' Dio jmi-llë' kih' gyuu- kyaay' neh- tuh-dsë- jne'. Hi- ja-ba' jmi-llë' ja- hi- siih' Dio lä-la-: "Abba", he- hnøø' jah- tää- kyaan-.

7 He-ja- mo-so- laa' jne' dsa- hi- na-hnëe', laa' jne' ma-ra' jooy' ba'. Hi- kih' he- laa' jne' jooy', hñah- ba' jne' heen- he- kwa' Dio ta-la' kih' Cristo.

Peer- le' dsë' Paa' kih' dsa- chaa- Galacia

8 Jää' sa- ga' ma-heeh' hnäh' kih' Dio, ma' laah' hnäh' lä'koo- dsa- hi- na-hnëe', ga-jmee' hnäh' he' kih' lä-jëe- dio hi- na-laa- kaah- dsa-.

9 Pero na' ma-kyuuh- hnäh' miih- kih' Dio. Llu' ga' he- jwahn- lä-la-, ma-kyuu- Dio hnäh'. ¿Hee- ba' la' ma-jeeh' hnäh' ta- ka'luu' mah' jmeeh- hnäh' lä'koo- tée- dsa- jmee- jmi- gyuu- la-, jmeeh- hnäh' he' kih' juu' he- sa- kyeë' ni- miih-? ¿Che' hnooh- hnäh' jah' na-hnëeh' hnäh' ka-läh' lä'koh' ma' tääh' hnäh' jää'?

10 Høøh- hnäh' jmi', jmeeh- hnäh' lä'koo- tée' dsa- jmee- kih' lä-jaa- sih-, hi- lä-ja- ka-läh' he- jmee- dsa- lä'koo- ji-ñe- hi- he- ga' jyoh' jmi' he- tée' dsa- jmee-.

11 He-ja- jmeen- cha-miuh- hñuuh- dsë- kyah' hnäh', le' ga- che- sa- ga-jmäa' ta' he- ga-jmeen' jee' kyah' hnäh'.

12 Chuun' kyaah' hnäh' øøhn', wa' la' hñuuh- dsë- kyah' hnäh' lä'koo- la' hñuuh- dsë- kin-. Ni- miih- he- hñih' sa- cha- he- ga-jmeeh' hnäh' kin- lä- ma' gyan' kyaah' hnäh'.

13 Neh' ba' hnäh', kih' he- ga-lä-dsaah- ba' jnä', he-ja- ba' ga-kwan' ju'hmeë' kyah' hnäh' lä- ma' to-në'.

14 Ma-ke- ga-jëeh' hnäh' wi' kih' he- ma' dsaahn', pero sa- ga-mi-kwah- hnäh' jnä'. Ma-ra- he- ga-jmääh' ba' jnä' he' lä'koo- jaa- ángel kyaa' Dio, hi- ga-heeh' ba' jnä' lä'koo- hñii' Cristo Jesús.

15 ¿Hee- ga-la' kyah' hnäh'? ¿He-la' mo-so- jëe- hoh' hnäh'? Jnä' jmeen- ju'dsoo' kyah' hnäh', llu' jwërte hoh' hnäh' kyaah' jnä', lä-jiij' hnooh- hnäh' ma' leh' hnäh' mi-nëh' mah' ma' kwëeh' jnä' wa-ra- jah' kih' ma' le' ba'.

16 ¿Che' na-hääh' hnäh' jnä' kih' he- ma-hlëeh'n' hnäh' ma-ra' ju'dsoo'?

17 Chaa- ko-llaa' dsa- hnooyh- ha- lä- jwë' jee' lä-jwah' hnäh' kyaayh'. Pero sa- llu' hñuuh- dsë- kiyh'. Hnøøy' jmeeh' hnäh' ta- koo' kyaa' jnääh' mah' jmeeh' hnäh' ta-he' kiyh'.

18 Llu' ba' he- hnää' dsa- hnäh' cha-miuh- pero kyaah' koo- nëe' ba' hñuuh- dsë- hi- ga-lä-jë- jmi' ba'. Ja- ma-la- ta'ko-jiij' gyan' kyaah' hnäh'.

19 Peer- hnaan- hnäh' gyuu- kyaan-. ¿He- ba' che- jii- kin- kwaat- kyah' hnäh'! Lä'koo- la' kih' jaa- dsa-më' wa-ra- ngoo' ga-lä' chaa- gyuu- kyaay', lä-ja- la' kin- he- hnoon' go'nääh' hnäh' ta- cha-në' lä-jiij' leeh' hnäh' lä'koo- laa' hñii' Cristo.

20 Hnoon' wa-ra- jah' kih' na' ga-juh- tøøh' jne' ko-jøh'. Ma-ja- le' hlëeh'n' hnäh' lä- hnøø' kyah' hnäh'. Jëeh' na' sa- man- go-te- he- hñuuh- dsë- kan' kyah' hnäh'.

Juu' na-hmäa' kih' Agar kyaah' Sara

21 Hnäh' hi- hnøø' høø' ley kih' Moisé, ngin' juu' kyah' hnäh'. ¿Che' sa- ma-nuuh- hnäh' lä'koo- jah' ley ja-?

22 Në' ley ja- na-sii- lä-la-: Uu' ba' joo' Abraham ma' chaa-. Jaa- jooy' ga-lä' chaa- kyaah' dsa-më' hi- ma' na-hnëe' hi- jaa- jooy' ga-lä' chaa- kyaah' ma-ra- mëy'.

23 Jooy' hi- ga-lä' chaa- kyaah' hi- na-hnëe' he', ga-lä' chaay- lä'koh' dsa-lä' chaa- wa' hi- cha- hi- dsa-. Pero jooy' hi- ga-lä' chaa- kyaah' ma-ra- mëy', ga-lä' chaay- kih' lä-ja- ba' ga-bääh- Dio hñii' kyaah' chooy'. (Hi- na-hnëe' he' ma' chee- Agar, hi- hi- ma-laa' ma-ra- mëy' ma' chee- Sara.)

24 Kyaah' juu' kih' lä'uu' dsa-më' he', le' hwëë' ga' jne' cha-ga'miuh' juu'. Wa' kye' da' jne' kwaat' lä'uu' dsa-më' he' laay' lä'koh' to' hmooh' he' ga'jmeë' Dio. Koo' hmooh' ga'jmeë' Dio ta' moh' Sinaí lä' ma' ga-nø' ley kih' Moisé. Lä'jëë' dsa- hi' ma' na'jnää' kih' hmooh' ja-, hi' he' laa' hi' na-hnëë' ba'. Hi' hmooh' ja- laa' kwaat' Agar.

25 Hi' Agar he' laa' kwaat' moh' Sinaí he' nø' hwa' Arabia hi' laay' lä'koh' jwii' Jerusalén he' hla- jmi-gyuu' la-. Na-hnii' jwii' ja- lä'kye' dsa- kyaay' kih' he' täayh' jmeey' ta' he' kih' ley ja-.

26 Pero jwii' Jerusalén he' nø' gyuuh', sa' na-hnii', he' ja- la' kwaat' lä'koo' Sara maa' jnan'.

27 Jee' na-sii' juu' kih' Dio (jä' lä'la- kih' lä'uu' dsa-më' he'):

Wa' chaah' hne- llu', hne- hi' sa' cha- ni' jaa- gyuu- kyaä'.

Wa' jëë' hoh' jwërte, jmeë' cha-miuh' miuh', hne- sa' ma-jëë' wii' lä'koh' ga' jñah' dsa-më' hi' dsa-lä' cha- joo'.

Jëëh', lä'jwëë' ga' joo' hne- hi' ga'jä' hñii', lä'koh' ga' hi' cha- dsa-ñuu' kyaä'.

28 Lä'ja- øøhn', laa' jne' ja-ba' lä'koh' Isaac, jëëh' laa' jne' joo' Dio lä'llu' he' ga-bääyh' hñiiy' kyaah' Abraham.

29 Pero lä'la- ba' ga'ngëë' lä'uu' joo' dsa-më' he'. Joo' hi' ga'lä' cha- lä'koh' dsa-lä' cha- wa' hi' cha- hi' dsa-, ga'jmeeyh' Isaac hi' ga'lä' cha- kyaah' be' kih' Jmi-llë' kih' Dio. Hi' lä'ja- la' lä'jiih' na', jmeeh' dsa- hi' ma-laa' kyaä' Jmi-llë' kih' Dio.

30 Nuu- da' ha- lä' jä' juu' kih' Dio: "Bee' go-te' dsa-më' hi' na-hnëë' na' kyaah' joo'. Joo' dsa-më' hi' na-hnëë' na' sa' cha- lle' kih' hyoyh' ni' miuh' lä'koh' te' hyoh' joo' më' Abraham."

31 Lä'ja- øøhn', sa' laa' jne' joo' hi' na-hnëë' he', laa' jne' lä'koo' joo' më' Abraham ba'.

5

Sa' wa' jmeë' jne' ta' koo' he' ma-na-laa' jne'

1 Ga-lää' Cristo jne' mah' dsa'toohn' na-laa' jne'. He- ja- jä' hnäh' koo' hweh' lä'koh' ma-tääh' hnäh' na- ba'. Ta' kwaä' hnäh' hñaa' leeh' hnäh' ka-läh' lä'koo' jaa- hi' na-hnëë' jmeë' ta'.

2 Nuu- da' hnäh', jnä' Paa' jwëëhn' hnäh'. Cher'mah' ga'wih' jmi-ngo' kyah' hnäh' sa' jmää' ni' miuh' kyah' hnäh' he' ga'juu' Cristo.

3 Jwahn- ka-läh' lä'hmëë'. Ga-lä'jëë' dsa-ñuuh-, cher'mah' ga'wih' jmi-ngo' kiyh', jmeë' bii' mi-tey' lä'hi' në' he' lle' në' ley kih' Moisé.

4 Hnäh' hi' hnooh- ha- lä' jee' hwëëh' hnäh' lluu' kyaah' he' mi-teh' hnäh' ley, he' ma-jmeeh' hnäh' ta' koo' kih' Cristo ba' ja-. Ma-hwëëh- hnäh' jee' mi-jää' Dio hnäh'.

5 Pero jnääh', jmeë- jnääh' dsoo' dsë- jnääh' kih' Cristo kyaah' be' kih' Jmi-llë', he- ja- cha- o-jøh' dsë- kyaä' jnääh' hwëë' jnääh' lluu'.

6 He- ma-laa' jne' koo' kyaah' Cristo Jesús, sa' cha- he- jmeë' che' ga'wih' jmi-ngo' jnan' o sa' ga'wih'. Koo' ba' he- kyeë' jee' lä'jë: he' dsoo' dsë- jne' kih' Dio, he' mi-jnääh' he' hnää' jne' dsa-kyaahn'.

7 Ma' ga'nääh' ba' hnäh' lluu' jää'. ¿Hi' na- ga-ha' kyah' hnäh', he- ja- mo-so' høøh- hnäh' ju'dsoo'?

8 Juu' he- ga'taayh- hnäh' na-, sa' ja' kih' Dio hi' ga-tëeh' hnäh'.

9 (Hi' juu' na- la' lä'koh' levadura.) Jëëh' "miuh' ba' levadura lee' kaah' dsa- lä'kaa' koo- nää' ta'ka'."

10 Kye' ba' jnä' o-jøh' dsë- kih' Dsa-jøøh' jnan', go- sa' jmeeh' ga' hnäh' jyoh' huu'dsë- lä'koh' ga' he- jmeë' jnä'. Pero dsa- hi' kah-gwëh- huu'dsë- kyah' hnäh', hi' he' mi-hmaah' kih' lä'jë- he- jmeey', sa' cha- he- jmeë' wa' he- cha- he- he- laay'.

11 Øøhn', kō-llaa' dsa- jä' kin- he- kwa- ga'jnä' juu' he- jmeë' bii' jmi-ngo' kih' dsa-ñuuh-. Pero ta-juuy' ba'. Jëëh', wa'ra- jä' kih' ga-tun' kwan' juu' he- ga'juu' Jesús dsöh' hma-cru-, mo-so' cha- he- kih' tøh' wii' kih' dsa-, hi' lä'ja- mo-so' jmeeh' gyih' jnä'.

12 He-ja- na- jwahn⁺, lä-jëë⁺ hi- kah-gwëh⁻ huu⁺dsë⁻ kyah⁺ hnäh⁺, llu⁺ ga' hnäy⁺ go-te⁻ he- kyey⁻ jay⁺ jmi-gyuu⁺ la⁻.

13 Ga-tëeh⁺ Dio jne' øøhn⁺, mah⁺ dsa'toohn⁺ na-laa⁺ jne'. Pero ja⁺ kih⁺ he-ja- na-, cha- jwë⁺ jnän⁻ jmeen⁺ wa' he- cha- he- lä⁺ hyoh⁻ dsë⁻ jne'. Wa' jmeen⁺ be' kih⁺ dsa-kyaahn⁺ ba', kih⁺ he- hnää⁺ jne' øøh⁺ jne'.

14 Jee⁺ kih⁺ lä-jëë⁺ nuuh⁻ he- ga-kwa⁺ Moisé ya-hii⁺ koo⁻ nuuh⁻ la⁻: "Wa' hnaah⁺ hnäh⁺ dsa-kyaah⁺ hnäh⁺ lä-koh⁺ hnaah⁺ hñaah⁺."

15 Pero cher'mah⁺ kuh-hih⁺ hnäh⁺ kih⁺ dsa-kyaah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ he- hlëeh⁺ hnäh⁺, leeh⁻ wa-ra- ga-heeh⁻ hnäh⁺ lä-jëë⁺ dsa-kyaah⁺ hnäh⁺.

Sa⁺ jwah⁺ Jmi-lle⁺ Na-jngii⁺ kyaah⁺ he- ngii⁺ jmi-ngo⁺ jnän⁻

16 He-ja- na- jwahn⁺. Go-taah⁺ hnäh⁺ lä-koo⁻ jøø⁺ Jmi-lle⁺ kih⁺ Dio kyah⁺ hnäh⁺, lä-ja⁺ mo⁻so⁻ jmeeh⁺ hnäh⁺ he- ngii⁺ jmi-ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

17 Hnøø⁺ jmi-ngo⁺ jnän⁻ lä-jëë⁺ he- sa⁻ sooh⁻ kih⁺ Jmi-lle⁺ hi⁺ lä-jëë⁺ he- hnøø⁺ Jmi-lle⁺, sa⁻ jeeh⁺ kyaah⁺ he- ngii⁺ jmi-ngo⁺ jnän⁻. Lä-to⁺ ba' lla-dsëë⁻ he-ja- sa⁻ kwa⁺ jwë⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä- ngii⁺ jmi-ngo⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

18 Pero cher'mah⁺ ga-nääh⁺ ba' hnäh⁺ lä-koo⁻ jøø⁺ Jmi-lle⁺ kyah⁺ hnäh⁺, mo⁻so⁻ na-hnëeh⁺ ga' hnäh⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ ta⁺ he⁺ kih⁺ ley.

19 Jnä⁺hä⁺ ba' la' lä-jëë⁺ he- hlih⁺ he- hwëë⁻ tuh-dsë⁻ dsa- jmi-gyuu⁺. Dsa-më⁻ dsa-ñuu⁻ hi- kaah⁻ hi- sa⁻ laa⁺ kyaa⁺, hi- kaah⁻ wa' hi- cha- hi-, hi- mi-sah⁺ hñii⁺ kyaah⁺ he- hlih⁺, hi- jmee⁺ lä-jëë⁺ he- la⁻ o-hih⁻.

20 Jmääy⁻ jøøh⁺ dio hi- na-laa⁻ kaah⁻ dsa-, jmeey⁻ ji-nah⁺, na-høøyh⁺, hneey⁻, lliyh⁺, lleey⁺, teey⁺, hi- jmee⁺ to⁺ nää⁺, hi- hnaah⁻ ma⁺ la⁺ hi- tih⁻ dsëy⁺,

21 hi- wi⁺ dsë⁺, hi- jngiih⁺, lla⁺heeyh⁻, jmeey⁻ he- lla⁻ dsëy⁺ jee⁺ tē⁻ jmi⁺, hi⁺ jmee⁺ gyih⁺ jyoh⁺ he- hlih⁺. Ma-ñeh⁺ ba' hnäh⁺, sa⁺ heyh⁺ ya⁺ jwi⁺ kih⁺ Dio lä-jëë⁺ hi- jmee⁺ lä-ja-, ja⁻ ba' lä-koh⁺ ga⁺ jwëëhn⁺ hnäh⁺ jää⁺.

22 Pero kyaah⁺ be' kih⁺ Jmi-lle⁺ Na-jngii⁺ ba' hwëë⁻ lä-jëë⁺ he- la⁻: he- hnää⁺ dsa-

øøh⁺, he- jëë⁻ dsë⁻ dsa-, he- hii⁺ ti⁺ dsëy⁺, cha- o-jøh⁻ dsë⁻ kiyh⁺, he- tih⁻ dsëy⁺ dsa-kyaayh⁺, llu⁺ dsëy⁺, mi-tey⁺ juu⁺ kiyh⁺,

23 hwaay⁺, hääy⁻ hñiiy⁺. Ni⁻ miih⁻ sa⁺ ha⁻ ley kih⁺ lä-jëë⁺ he- la⁻.

24 Lä-jëë⁺ hi- laa⁺ kyaa⁺ Cristo Jesús ma-bey⁺ lä-jëë⁺ he- ngii⁺ dsëy⁺, lä-koo⁻ he- ma-na⁻ juuy⁺ ba' la' kih⁺ he- hlih⁺ he- ma⁺ hee⁺ dsëy⁺.

25 Na⁺ he- jiih⁺ jne' kyaah⁺ be' kih⁺ Jmi-lle⁺ kih⁺ Dio, he-ja- jmee⁺ bii⁺ jnän⁻ dsa'nøø⁺ jne' ta⁺ cha⁻ né⁻ lä-koo⁻ jäh⁺ Jmi-lle⁺.

26 Ta⁺ wa' jmään⁺ hñaan⁺ kaah⁺, sa⁻ wa' llaan⁺ dsa- hnii⁻, sa⁻ wa' jmeen⁺ wi⁺ dsë⁻ jne' kyaah⁺ dsa-kyaahn⁺.

6

Hnøø⁺ jmee⁺ jne' be' kih⁺ øøh⁺ jne'

1 Øøhn⁺, wa-ra- ga-tah⁺ jaa⁻ øøh⁺ jne' kyaah⁺ he- hlih⁺, hnøø⁺ go-chaah⁻ hnih⁺, hnäh⁺ hi- tääh⁺ lä-koo⁻ jøø⁺ Jmi-lle⁺ kih⁺. Jmee⁺ hnäh⁺ hwaah⁺ kyaayh⁺ hi⁺ leeh⁻ hnäh⁺, le⁺ ga- che- né⁻ ja- ga-nääh⁺ hnäh⁺ ka-läh⁺.

2 Ja⁻ kwah⁻ hnäh⁺ be' kih⁺ dsa-kyaah⁺ hnäh⁺ ma⁺ he- chaay⁻, lä-jwë⁺ ja⁻ mi-teh⁻ hnäh⁺ nuuh⁻ kih⁺ Cristo.

3 Cher'mah⁺ jaa⁻ øøh⁺ jne' laay⁺: "Peer⁻ jøøh⁺ jnä⁺", mah⁺ sa⁺ cha- he- laay⁺ ni⁻ miih⁻, he- mi-gaay⁺ hñii⁺ bih⁺ ja⁻.

4 Lä-jaa⁻ lä-jaa⁻ jne' hnøø⁺ kyen⁺ kwaan⁻ ha- lä⁻ ga-nøø⁺ jne'. Cher'mah⁺ lii⁺ jne' jmee⁻ jne' llu⁺, ja-ga⁺ sooh⁻ jnän⁻ chaa⁻ jne' llu⁺. Pero ta⁺ wa' jëë⁺ jne' kih⁺ øøh⁺ jne', wa' jëën⁺ jnän⁻ hñaan⁺ ba'.

5 Jëeh⁺, lä-jaa⁻ lä-jaa⁻ jne', jmeen⁺ lä-koh⁺ te⁺ tēë⁻ jne' jmeen⁺.

6 Jaa⁻ dsa- hi- ma-mi-tëë⁻ juu⁺ kih⁺ Dio hnøø⁺ jmeey⁺ be' kih⁺ hi- ga-kwa⁺ juu⁺, kway⁺ miih⁻ he- cha- kiyh⁺.

7 Ta⁺ mi-gaa⁺ hnäh⁺ hñaah⁺. Sa⁺ le⁻ mi-kwah⁻ jne' Dio. Jëeh⁺, ja⁻ ba' he- jñee⁻ jne', la⁺ kwaan⁻ choohn⁺ ka-läh⁺.

8 Dsa- hi- jmee⁺ lä-jëë⁺ he- ngii⁺ jmi-ngo⁺ kih⁺, hi- he⁺ hee⁺ ba', he- ja- ba' liyh⁺. Pero dsa- hi- jmee⁺ lä- hnøø⁺ Jmi-lle⁺ kih⁺ Dio, he- la- ba' liyh⁺: he- chaay⁻ tää⁺ kyaah⁺ be' kih⁺ Jmi-lle⁺ kih⁺ Dio.

⁹ Sa⁻ wa' hwaan' he⁻ jmee' jne' he⁻ llu'.
Jëeh', lloo⁻ koo⁻ jmi⁻ leh' jne' cha⁻ ga'mi⁻h⁻
cher'mah' sa⁻ ga⁻ hwa⁻ jne'.

¹⁰ Wa' jmee' jne' he⁻ llu' jmah' kih' lä⁻ jëë⁻
dsa⁻, na' lä⁻ cha⁻ jmi⁻. Hi⁻ cha⁻ ga'mi⁻h⁻
wa' jmeen' kih' øøh' jne' hi⁻ ma⁻ dsoo' dsë'
kih' Dio.

Ga⁻ hih' Paa' juu' kih' dsa⁻ cha⁻ Galacia

¹¹ Jëë da' hnäh' ha⁻ koh' sa⁻ kaah' hwëh'
he⁻ ma⁻ s⁻in' mi⁻h⁻ kyah' hnäh' kyaah'
goon⁻ hñiin⁻.

¹² Lä⁻ jëë⁻ dsa⁻ hi⁻ hnooh⁻ ha⁻ lä⁻ jee'
jäy' llu' cha⁻ né' dsa⁻ kyaayh', hi⁻ he' na⁻
jä⁻ jmee' bii' uuh⁻ jmi⁻ ngo' kyah' hnäh'.
Sa⁻ tih⁻ dsëy' juu' he⁻ ga⁻ juu' Cristo dsoh'
hma⁻ cru', jëeh' sa⁻ hnøoy' jëey' wi⁻ kwaat⁻
kih' he⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ba' ja⁻ jmeey' lä⁻ ja⁻
kyah' hnäh'.

¹³ Dsa⁻ he', ma⁻ ke⁻ ga⁻ wih' jmi⁻ ngo'
kiyh', ni⁻ lä⁻ ja⁻ sa⁻ høoy⁻ ley. He⁻ hnøoy'
uuh⁻ jmi⁻ ngo' kyah' hnäh' mah' jmääy' hñii'
kaah', kih' he⁻ ma⁻ laah' hnäh' dsa⁻ kyaay'.

¹⁴ Pero jnä', ni⁻ mi⁻h⁻ sa⁻ jmään⁻ hñiin⁻
jøøh'. Kih' he⁻ ga⁻ juu' Jesucristo Dsa⁻ jøøh'
jnän⁻ dsoh' hma⁻ cru', he⁻ ja⁻ ba' na⁻ jmee'
chaan⁻ llu'. Ta⁻ la⁻ kih' he⁻ ga⁻ juu' Jesús,
he⁻ ja⁻ lä⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ hwa' la⁻ ma⁻ na⁻ juu'
ba' ja⁻ kin⁻, hi⁻ lä⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻
he⁻ dsën⁻ kih' jmi⁻ gyuu⁻ la⁻.

¹⁵ Sa⁻ kye⁻ ni⁻ mi⁻h⁻ cher'mah' ga⁻ wih'
jmi⁻ ngo' jnän⁻ o cher'mah' sa⁻ ga⁻ wih'. He⁻
ma⁻ laa⁻ jne' jaa⁻ hi⁻ hmëë' hi⁻ ga⁻ jmää'
Dio, he⁻ ja⁻ ba' kye⁻ jnän⁻.

¹⁶ Lä⁻ jëë⁻ hi⁻ høø⁻ juu' la⁻, wa' hii' ti⁻
kiyh' hi⁻ wa' lä⁻ ñih' dsë' Dio kyaayh'. Hi⁻
lä⁻ ja⁻ ka⁻ lä⁻ kih' dsa⁻ Israel, hi⁻ laa⁻ kya⁻
Dio.

¹⁷ Na' ta⁻ cha⁻ né', sa⁻ wa' jmee' dsa⁻ jwih'
kin⁻. Ha⁻ koh' gwih' sa⁻ kyen' he⁻ ga⁻ kwa'
dsa⁻ kin⁻ he⁻ la⁻ li⁻ jmeen⁻ ko⁻ jøh' kyaah'
Jesús Dsa⁻ jøøh' jnän⁻.

¹⁸ Øøhn', wa' mi⁻ jää' Jesucristo Dsa⁻ jøøh'
jnän⁻ hnäh'. Wa' la' lä⁻ ja⁻.

Efesios

Juu' la- ga- sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Éfeso

¹ Jnä' Paa' na- hñaan' laan' apóstol kyaä' Jesucristo, lä- hyoh- dsë' Dio. Sñn- kyah' hnäh' hi- na- jngëe' hi- tääh' jwii- Éfeso, hi- mi- teh' ba' hnäh' kih' he- ma- laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo Jesús.

² Ngñn' kih' Dio hi- laa' Täa- jnän' hi- ngñn' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

Cha- miih- ga- mi- jää' Dio jne'

³ He- ba' che- lluu' Dio, Jmii- Jesucristo Dsa- jøøh' jnän'. Ga- mi- jääy' jne' kyaah' lä- jë- he- kwa- Jmi- lle' Na- jngii' he- cha- gyuuh', lä- llu' he- ma- laa' jne' koo- kyaah' Cristo.

⁴ Jää' ja- ga- nøø' jmi- gyuuh', ga- lleeyh- jne' mah' lee' jne' koo- kyaah' Cristo. He- lä- ja- ma- na- jngëe' jne', sa- cha- na- hee' jne' ni- miih-. Hi- kih' he- hnäy' jne' cha- miih-,

⁵ he- ja- ga- jmäy' jne' kwaan- lä- ma' to- në', lee' jne' jooy' ta- la- kih' Jesucristo. Lä- ja- ga- lä- hnøøy' hi- ga- tih' dsëy' ka- läh'.

⁶ Mah' lä- ja- kwa' jne' ti- hmaah' kiyh', kih' he- llu' dsëy' cha- miih-. Jëeh', ja- kyaah' hih' ga- mi- jääy' jne', he- la' ga- hñah' ba' jne' ja-, ta- la- kih' Jooy' hi- hnäy' cha- miih-.

⁷ Hi- ta- la- kih' jooy', ga- laa' Dio jne' kyaah' he- ga- tuu- jma- kiyh'. Mah' lä- ja- ga- chey' dso'kye- jnän' ta- la- kih' he- llu' dsëy' cha- miih- kyaah' jne'.

⁸ He- ja- ga- jmeey' ga- lä- kyuu- jne' cha- miih- hi- ga- kway' cha- miih- huudsë- llu' jnän' ka- läh'.

⁹ Dio ga- mi- jnäa- jnän' lä- koo- ga- lä- hyoh- dsëy' jmeey' he- ma' na- hmää'. Hi- ma- na- la- ba' huudsë- kiyh' jää', lä- koo- lla- dsëy' jmeey'.

¹⁰ Lä- la- la' huudsë- kiyh'. Wa- ra- ga- dsëe' jmi-, Dio ba' tooh' goo- Cristo

lä- jë- go- te- he- cha- gyuuh' hwa', mah' lä- ja- hñii' bih' jmeey' hih'.

¹¹ Hi- lä- ja- ka- läh' hñah' jne' heen-, lä- llu' he- ma- laa' jne' koo- kyaah' Cristo. Jëeh' lä- ma' to- në', Dio ga- lleeh- jne' mah' lee' jne' dsa- kyaay', ja- ba' lä- koo- ma- na- la- huudsë- kiyh'. Hi- ma- ra' he- dsa- la' ba' lä- jë- lä- hyoh- dsëy' hñiiy'.

¹² Lä- ja- kwa' dsa- ti- hmaah' kiyh', hi- jmeey' juuh- kiyh' lä- llu' he- ma- laa' jnääh' koo- kyaayh', jnääh' hi- laa' to- në' hi- kye- o- jøh- dsë- kih' Cristo.

¹³ Hi- lä- ja- hnäh' ka- läh', lä- ma' ga- nuuh- hnäh' ju' dsoo', ja- ba' ju' hmëe' he- lää- jne', ja- ba' lä- ja- ga- heeh- hnäh' kiyh'. Ma- ja- ga- laah' hnäh' lee- kyaah' Jmi- lle' Na- jngii' he- ga- bääh- Dio hñii' kwëeh' jne'.

¹⁴ He- ja- na- ga- hñah' jne' to- në' mah' lii- la' hweh- hmooh' he- tée' jne' heen-, wa- ra- ga- lloo' jmi- lää' go- te- lä- jëe- hi- laa' kyaä' Dio. He- ja- kwa' jne' ti- hmaah' kih' Dio, hi- he' ba' jøøh'.

Ga- ngii' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' ooh' jne'

¹⁵ He- ja- lä- ma' ga- nuun' he- ga- heeh- hnäh' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän' hi- hnaah- hnäh' lä- jëe- hi- laa' kyaay',

¹⁶ sa- ma- tun' kwan- ti- hmaah' kih' Dio kwaan- kyah' hnäh' jee' ngñn' kiyh'.

¹⁷ Ngñn' kih' Dio, Jmii- Dsa- jøøh' jnän' Jesucristo, he' ba' hñii' Täa- hi- jøøh', jwii- jnih' wa' kwëeyh' hnäh' cha- ga- miih- huudsë- llu' hi- wa' mi- jnäy- kyah' hnäh' ha- lä- jee' lä- kyuu- hnih' cha- ga- miih-.

¹⁸ Hi- ngñn' kih' Dio, wa' nä- huudsë- kyah' hnäh' mah' lä- ngëeh' hnäh' ha- lä- la' he- jøø' jne' kiyh' ha- jee' ga- téeh' Dio jne'. Hnoon' lä- ngëeh' hnäh' ha- koh' na- hñah' sa- la' hee- hi- laa' kyaay'.

¹⁹ Hi- hnoon' lä- ngëeh' hnäh' ha- koh' sa- cha- be' kih' Dio he- jøø' jnän' hi- ma- dsoo' dsë' kiyh'. Jëeh', be' ja-, la' ja- ba' be' kiyh'

²⁰ he- ga- mi- jiih' Cristo mah' ga- llaay' jwoo' ra- lluu' kiyh' jee' gyay'.

²¹ Laay' jøøh' ga- lä- koh' ga- jñah' hi- tääh' gyuuh' hi- jøøh' ga' kih' jee' lä- jëe- hi- hä'

goo⁻ miih⁻ ta' jee' oo⁺, wa' hi⁻ cha⁻ hi⁻ hi⁻ laa⁺ ta'. Hi⁻ kih⁺ jee' lä⁻jëë⁺, sa⁺ chaa⁻ hi⁻ kye⁻ jmi⁺ lä⁻koh⁺ jmi⁺ kih⁺ Cristo. Ja⁻ ma⁻la⁺ jmi⁺ na' laay⁺ jøøyh⁺, lä⁻ ma⁻laay⁺ ja⁻ba⁺ jøøyh⁺ lä⁻kye⁻ jmi⁻gyuu⁺ he⁻ na⁺ ga' lä⁻jnä⁺.

22 Ga⁻lä⁻jë⁺ ba' he⁻ cha⁻ ga⁻lla⁺ Dio huu⁺ tiiy⁺. Hi⁻ ga⁻llaay⁺ Cristo mah⁺ kay⁺ nē⁺ kih⁺ jee' lä⁻jëë⁺ hi⁻ na⁻jnää⁺ gwah⁺ kiyh⁺ hi⁻ lä⁻ja⁻ kay⁺ nē⁺ kih⁺ jee' lä⁻jë⁺ he⁻ ga' cha⁻.

23 Jee' lä⁻jëë⁺ dsa⁻ kyaay⁺, laay⁺ lä⁻koo⁻ jmi⁻ngo⁺ kiyh⁺. Kyaah⁺ gwah⁺ ma⁻na⁻hñaay⁺ hñiiy⁺ hi⁻ kyaah⁺ hñiiy⁺ ka⁻läh⁺ ma⁻na⁻hñaal⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ga' cha⁻.

2

Kih' he⁻ llu⁺ dsē' Dio he⁻ja⁻ ba' ga⁻lääy⁺ jne'

1 Jää⁺ ba' ma⁺ na⁻juuh⁺ hnäh⁺ kwaat⁻ kih⁺ dso⁺kye⁻ he⁻ ma⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺,

2 hi⁻ ma⁺ tääh⁺ hnäh⁺ lä⁻koo⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ ta⁺jmah⁺. Ma⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ he⁻ kih⁺ jmi⁻lle⁺ hñih⁺ hi⁻ jmää⁺ hñii⁺ jøøh⁺ jee⁺ lle⁺. Hi⁻ he⁺ na⁻ kwa⁻ be⁺ kih⁺ hi⁻ chaah⁺ kyaah⁺ Dio.

3 Hi⁻ ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ ga⁻jmeē⁺ jnääh⁺ jää⁺, ma⁺ jmeē⁺ jnääh⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ngii⁺ jmi⁻ngo⁺ kyaa⁺ jnääh⁺, hi⁻ ma⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ lä⁻hyoh⁻ dsē⁻ jnääh⁺ hñaal⁺ jnääh⁺ hi⁻ ma⁺ tøøh⁺ jnääh⁺ lä⁻koo⁻ ma⁺ la⁺ huud⁻dsē⁻ kyaa⁺ jnääh⁺. Hi⁻ lä⁻koo⁻ ya⁻nøø⁺ jnääh⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, ma⁺ jøø⁺ dso⁺jwii⁺ kyaa⁺ jnääh⁺, ja⁻ba⁺ lä⁻koo⁻ la⁺ kih⁺ lä⁻jëë⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺.

4 Peer⁻ ga⁻lä⁻hnää⁺ Dio jne⁺ cha⁻miih⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻nih⁺ dsēy⁺ jne⁺ ka⁻läh⁺.

5 Hi⁻ ma⁺ke⁻ ma⁺ tøøh⁺ jne⁺ na⁻juu⁺ jne⁺ kyaah⁺ dso⁺kye⁻, pero Dio ga⁻jmeē⁺ chaa⁻ jne⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Cristo. Kih⁺ he⁻ llu⁺ dsē⁺ Dio, he⁻ ja⁻ ba⁺ ma⁻na⁻laa⁺ jne⁺.

6 Hi⁻ ga⁻mi⁻jiih⁺ Dio jne⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Cristo Jesús hi⁻ ga⁻llaay⁺ jne⁺ ko⁻jøh⁺ kyaayh⁺ gyuu⁺.

7 Lä⁻ja⁻ ga⁻jmeē⁺ Dio mah⁺ mi⁻jnääy⁺ jmi⁻gyuu⁺ he⁻ na⁺ ga' lä⁻jnä⁺, ha⁻ koh⁺ sa⁻ llu⁺ dsēy⁺ kyaah⁺ jne⁺, jëeh⁺ cha⁻miih⁻ ma⁻kwëeyh⁺ jne⁺ ko⁻jøh⁺ kyaah⁺ Cristo Jesús.

8 Lä⁻ ga⁻hñah⁺ ba⁺ jne⁺ kih⁺ Dio he⁻ ma⁻na⁻laa⁺ jne⁺ ta⁻la⁺ kih⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē⁻ jne⁺ kih⁺ Jesús. Hi⁻ ja⁻ he⁻ gwa⁺ jnän⁺ hñaan⁺ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē⁻ jne⁺. He⁻ lä⁻ ga⁻kwa⁺ ba⁺ Dio ja⁻.

9 Hi⁻ he⁻ ma⁻na⁻laa⁺ jne⁺, ja⁻ kih⁺ he⁻ ma⁻jmeē⁺ jne⁺ he⁻ llu⁺. Heh⁺ lä⁻ja⁻ ni⁺ jaa⁻ sa⁺ le⁺ jmää⁺ hñii⁺ jøøh⁺.

10 Lä⁻llu⁺ he⁻ ma⁻laa⁺ jne⁺ koo⁻ kyaah⁺ Cristo Jesús, Dio ga⁻jmääy⁺ jne⁺ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hmëē⁺ mah⁺ jmeē⁺ jne⁺ lä⁻jë⁺ ta⁺ he⁻ ma⁻na⁻jää⁺ jnän⁺.

11 Mi⁻dsooh⁻ hoh⁺ hnäh⁺ ha⁻ lä⁻ ma⁻la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ jää⁺, sa⁺ laah⁺ hnäh⁺ dsa⁻ judiu. He⁻ja⁻ dsa⁻ judiu ga⁻mi⁻cheey⁻ hnäh⁺: "Dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻wëh⁺." Hi⁻ judiu ga⁻mi⁻cheey⁻ hñiiy⁺: "Dsa⁻ hi⁻ ga⁻wih⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺." He⁻ ja⁻ jmeey⁺ nē⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ dsa⁻nñuh⁻ (mah⁺ laay⁺ lii⁻ he⁻ jmeey⁺ he⁻ kih⁺ Dio).

12 Jää⁺, sa⁺ ma⁻laah⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ Cristo, sa⁺ ma⁻laah⁺ hnäh⁺ dsa⁻goo⁺ Israel, ni⁺ sa⁺ ma⁺ la⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hmooh⁺ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺, sa⁺ ma⁺ chaa⁻ hnäh⁺ kyaah⁺ o⁻jøh⁺ dsē⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, hi⁻ ma⁺ na⁻hëē⁺ ba⁺ hnäh⁺ kih⁺ Dio.

13 Pero na⁺ he⁻ kyaah⁺ hnäh⁺ Cristo Jesús, mo⁻so⁻ tääh⁺ hnäh⁺ uu⁺ kih⁺ Dio lä⁻koo⁻ ma⁺ tääh⁺ hnäh⁺ jää⁺. Lä⁻koo⁻ he⁻ tääh⁺ hnäh⁺ jäh⁺ ba⁺, lä⁻llu⁺ he⁻ ga⁻tuu⁻ jma⁻ Cristo dsøh⁺ hma⁻cru⁻.

14 Hñii⁺ ba⁺ Cristo ga⁻jmeē⁺ hii⁺ ti⁺ jnän⁺ kyaah⁺ dsa⁻kyaahn⁺. Ga⁻jmääy⁺ koo⁻ ba⁺ jee⁺ lä⁻to⁺ nää⁺ dsa⁻. Ga⁻jmeey⁺ ta⁻ koo⁻ he⁻ ma⁺ na⁻hääy⁺ dsa⁻kyaayh⁺ he⁻ la⁺ lä⁻koo⁻ na⁻hyah⁻ he⁻ ma⁺ jmeē⁺ jwiih⁺ kiyh⁺.

15 Lä⁻ ma⁺ ga⁻juu⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ Cristo, ga⁻mi⁻llaay⁻ ley⁺ kih⁺ Moisé hi⁻ lä⁻jë⁺ nuuh⁻ he⁻ ma⁺ jmeē⁺ bii⁺ ma⁺ høø⁺ dsa⁻gooy⁺. Lä⁻ja⁻ ga⁻jmääy⁺ jaa⁻ dsa⁻ hmëē⁺ kyaah⁺ lä⁻to⁺ nää⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ tääh⁺ jää⁺. Ga⁻laay⁺ koo⁻ nää⁺ dsa⁻ kyaayh⁺ hñiiy⁺. Lä⁻ja⁻ ba⁺ ga⁻jmeey⁺, ga⁻hii⁺ ti⁺ kih⁺ dsa⁻.

16 Ga⁻jiih⁺ juu⁺ he⁻ la⁺ jnän⁺ kyaah⁺ Dio, hi⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻jmääy⁺ koo⁻ nää⁺ ba⁺ hi⁻ ma⁺ laa⁺ to⁺ nää⁺. Ma⁺ ga⁻juuy⁺ dsøh⁺ hma⁻cru⁻, ga⁻dsaa⁺ he⁻ ma⁺ cha⁻hñii⁻.

17 Ja⁺ Cristo kway⁺ ju⁻hmëē⁺ kyah⁺ hnäh⁺ hi⁻ tääh⁺ uu⁺, jäh⁺ jmeey⁺ hii⁺ ti⁺ kyah⁺ hnäh⁺

hi⁺ lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ kya⁺ä⁺ jnä⁺äh⁺ hi⁻ tä⁺äh⁺ jä⁺h⁺.

18 Kya⁺äh⁺ Cristo, lä⁻to⁺ nä⁺ä⁺ jne⁺ ma⁻cha⁻ jw⁺ë⁺ jnä⁺n⁺ he⁻ ya⁻jäh⁺ jne⁺ jee⁺ gya⁺ Tää⁻ jnä⁺n⁺ ta⁻lä⁻ kih⁺ ja⁻ba⁻ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngi⁺h⁺.

19 He⁻ja⁻ mo⁻so⁻ la⁺ah⁺ hnä⁺h⁺ lä⁻koo⁻ dsa⁻ hi⁻ cha⁺a⁺ ni⁺ mo⁻so⁻ la⁺ah⁺ hnä⁺h⁺ lä⁻koo⁻ dsa⁻ hi⁻ tä⁺äh⁺ hwa⁺ kih⁺ jñah⁺. Ma⁻la⁺ah⁺ hnä⁺h⁺ dsa⁻goo⁺ hi⁻ na⁻jngë⁺e⁺ kya⁺ä⁺ Dio, hi⁻ ma⁻la⁺ah⁺ hnä⁺h⁺ koo⁻ kya⁺äh⁺ ø⁺h⁺ jne⁺ hi⁻ ma⁻tää⁺h⁺ kya⁺äh⁺ Dio.

20 La⁺ah⁺ hnä⁺h⁺ lä⁻koo⁻ mi⁺kuu⁺ he⁻ ngoo⁺ soo⁻ nē⁺ ma⁻ti⁺ na⁻hyah⁻ he⁻ ga⁻chih⁺ apóstole kya⁺äh⁺ hi⁻ ma⁺ ngë⁺e⁺ juu⁺ kih⁺ Dio. Hi⁻ hñii⁺ Jesucristo la⁺a⁺ lä⁻koo⁻ to⁻nē⁺ mi⁺kuu⁺ he⁻ kye⁻ kii⁺h⁺ ti⁺ na⁻hyah⁻ ja⁻.

21 Kya⁺äh⁺ Cristo na⁻ku⁻ na⁻chah⁺ jne⁺, la⁺a⁺ jne⁺ lä⁻koo⁻ hne⁺ he⁻ ngoo⁺ ga⁻hñaa⁻ lä⁻jii⁺h⁺ tē⁺ koo⁻ gwah⁺ na⁻jngi⁺h⁺ ta⁻lä⁻ kih⁺ Dsa⁻jø⁺h⁺ jnä⁺n⁺.

22 Hi⁻ hnä⁺h⁺ ka⁻läh⁺, na⁻ku⁻ na⁻chah⁺ hnä⁺h⁺ kya⁺ay⁺h⁺, lä⁻ja⁻ la⁺ah⁺ hnä⁺h⁺ lä⁻koo⁻ hne⁺ jee⁺ gya⁺ Dio ta⁻lä⁻ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ kiy⁺h⁺.

3

Paa⁺ ba⁺ na⁻hñaa⁺ kway⁺ ju⁺hmë⁺e⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ la⁺a⁺ judiu

1 Kih⁺ he⁻ja⁻, jnä⁺ Paa⁺ hää⁺n⁺ neh⁻ñe⁺ kwa⁺at⁺ kih⁺ Cristo Jesús lä⁻llu⁺ he⁻ ga⁻kwan⁺ juu⁺ kiy⁺h⁺ kyah⁺ hnä⁺h⁺ hi⁻ sa⁻ la⁺a⁺ judiu.

2 Ma⁻ñeh⁺ ba⁺ hnä⁺h⁺ la⁺an⁺, ha⁻ lä⁻ la⁺ ta⁺ he⁻ hä⁺ goon⁺. He⁻ llu⁺ dsē⁺ Dio kya⁺äh⁺ jnä⁺, he⁻ja⁻ ga⁻hñaa⁺y⁺ jnä⁺ mah⁺ kwan⁺ juu⁺ kiy⁺h⁺ kyah⁺ hnä⁺h⁺.

3 Ga⁻mi⁺jnä⁺äy⁻ kin⁺ juu⁺ kiy⁺h⁺, he⁻ ma⁻ na⁻hmää⁺ jä⁺ä⁺, ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻si⁺n⁺ mi⁺h⁻ kyah⁺ hnä⁺h⁺.

4 Wa⁻ra⁻ ga⁻heh⁻ hnä⁺h⁺ juu⁺ la⁻, lä⁻ngë⁺h⁺ hnä⁺h⁺ kwee⁻ lä⁻koh⁺ ga⁻lä⁻ngë⁺n⁺ kih⁺ Cristo he⁻ ma⁻ na⁻hmää⁺ jä⁺ä⁺.

5 Sa⁻ ga⁻mi⁺jnä⁺äy⁻ Dio juu⁺ la⁻ kih⁺ hi⁻ ma⁻ tä⁺äh⁺ llo⁺joo⁺, pero na⁺ ga⁻mi⁺jnä⁺äy⁻ kya⁺äh⁺ Jmi⁻lle⁺ kiy⁺h⁺ mah⁺ lä⁻ngë⁺e⁺ lä⁻jë⁺e⁺ apóstole kya⁺ay⁺ kya⁺äh⁺ lä⁻jë⁺e⁺ hi⁻ ngë⁺e⁺ juu⁺ kiy⁺h⁺.

6 He⁻ la⁻ na⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻ na⁻hmää⁺: Ta⁻lä⁻ kih⁺ ju⁺hmë⁺e⁺ kih⁺ Cristo, hi⁻ sa⁻ la⁺a⁺ judiu le⁺e⁺ koo⁻ nä⁺ä⁺ ba⁺ kya⁺äh⁺ hi⁻ la⁺a⁺ judiu. Ko⁻joh⁺ ba⁺ hyoyh⁺ he⁻ kwa⁺ Dio,

hi⁻ ko⁻joh⁺ ba⁺ tēy⁺ he⁻ ga⁻bää⁺h⁻ Dio hñii⁺ kwa⁺ ta⁻lä⁻ kih⁺ Cristo.

7 Kih⁺ he⁻ llu⁺ dsē⁺ Dio, he⁻ la⁺ ga⁻hyoh⁺ ba⁺ jnä⁺ be⁺ kiy⁺h⁺ he⁻ na⁻hñaa⁺n⁺ jmeen⁻ ta⁻ kwan⁺ juu⁺ la⁻.

8 Ma⁻ke⁻ mäh⁺ ga⁺ jnä⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁻jë⁺e⁺ dsa⁻ hi⁻ la⁺a⁺ kya⁺ä⁺ Dio, he⁻ la⁺ ga⁻kwa⁺ ba⁺ Dio ta⁻lä⁻ he⁻ kwan⁺ ju⁺hmë⁺e⁺ kih⁺ hi⁻ sa⁻ la⁺a⁺ judiu, jw⁺h⁺ jñih⁺, cha⁻mi⁺h⁻ mi⁻jää⁺ Dio jne⁺ ta⁻lä⁻ kih⁺ Cristo. Ni⁺ sa⁻ lä⁻kë⁺h⁺ jne⁺ jmi⁺ lä⁻ngë⁺e⁺ jne⁺ ha⁻ koh⁺ mi⁻jää⁺y⁺ jne⁺.

9 Jë⁺e⁺ go⁻te⁻ jw⁺h⁺ lä⁻jë⁺e⁺ dsa⁻, ha⁻ lä⁻ la⁺ he⁻ mi⁻jää⁺ Dio jne⁺, jë⁺h⁺ lä⁻jii⁺h⁺ ma⁺ ga⁻nø⁺ jmi⁻gy⁺h⁺ sa⁻ ma⁺ ky⁺h⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ h⁺dsē⁻ kih⁺ Dio, hi⁻ ga⁻jme⁺e⁺ ga⁻lä⁻jë⁻ he⁻ cha⁻.

10 Lä⁻koo⁻ jme⁺e⁺ Dio jmi⁺ na⁺, he⁻ kyah⁺jäy⁺ jne⁺ hi⁻ la⁺a⁺ gwah⁺ kiy⁺h⁺, lä⁻jw⁺ë⁺ ja⁻ mi⁻jnä⁺äy⁻ kih⁺ lä⁻jë⁺e⁺ hi⁻ hä⁺ goo⁻ ta⁻ gy⁺h⁺ jmi⁻gy⁺h⁺ ha⁻ koh⁺ h⁺dsē⁻ llu⁺ sa⁻ cha⁻ kiy⁺h⁺.

11 Jmeey⁻ ja⁻ba⁻ lä⁻koh⁺ ga⁻lla⁺ dsëy⁻ jmeey⁺ lä⁻ ma⁻ to⁻nē⁺ ta⁻lä⁻ kih⁺ Cristo Jesús Dsa⁻jø⁺h⁺ jnä⁺n⁺.

12 He⁻ ma⁻la⁺a⁺ jne⁺ koo⁻ kya⁺äh⁺ Jesús, hi⁻ he⁻ ma⁻dsoo⁺ dsē⁻ jne⁺ kiy⁺h⁺, he⁻ja⁻ ma⁻ cha⁻ jw⁺ë⁺ jnä⁺n⁺ he⁻ ya⁻jäh⁺ jne⁺ kih⁺ Dio, jë⁺h⁺ ma⁻cha⁻ ba⁺ o⁻joh⁺ dsē⁻ jnä⁺n⁺ kya⁺ay⁺h⁺.

13 He⁻ja⁻ jw⁺ë⁺hn⁻ hnä⁺h⁺, ta⁻ jeh⁺ hoh⁺ hnä⁺h⁺ kih⁺ he⁻ jë⁺n⁻ w⁺h⁺ lä⁻llu⁺ he⁻ kwan⁺ juu⁺ kiy⁺h⁺. He⁻ llu⁺ kyah⁺ hnä⁺h⁺ ba⁺ na⁻.

14 He⁻ja⁻ ju⁺hn⁺ jnē⁻ cha⁻nē⁺ Tää⁻ kya⁺ä⁺ Jesucristo Dsa⁻jø⁺h⁺ jnä⁺n⁺, mah⁺ chu⁺n⁺ kya⁺ay⁺h⁺.

15 Kih⁺ hi⁻ he⁻ na⁻, na⁻jnä⁺ä⁺ lä⁻jë⁺e⁺ hi⁻ tä⁺äh⁺ gy⁺h⁺ lä⁻kye⁻ hi⁻ tä⁺äh⁺ hwa⁺ la⁻.

16 Jih⁺koh⁺ sa⁻lla⁺ he⁻ cha⁻ ya⁻jw⁺h⁺ kih⁺ Dio he⁻ kwë⁺ey⁺h⁻ jne⁺, he⁻ja⁻ ngi⁺n⁺ kiy⁺h⁺ kyah⁺ hnä⁺h⁺, wa⁺ kway⁺ be⁺ kih⁺ jmi⁻lle⁺ kyah⁺ hnä⁺h⁺ kya⁺äh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngi⁺h⁺ kiy⁺h⁺.

17 Hi⁻ ngi⁺n⁺ kih⁺ Dio kyah⁺ hnä⁺h⁺, wa⁺ hää⁺ tä⁺ä⁺ Cristo neh⁻ tuh⁻hoh⁺ hnä⁺h⁺ kya⁺äh⁺ he⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnä⁺h⁺. Hi⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻hoh⁺ hnä⁺h⁺ kye⁻ hnä⁺h⁺ ya⁻jø⁺ he⁻ hnä⁺äy⁺ hnä⁺h⁺.

18 Mah⁺ lä⁻ngë⁺h⁺ hnä⁺h⁺ kya⁺äh⁺ lä⁻jë⁺e⁺ ø⁺h⁺ jne⁺ ha⁻ lä⁻ cha⁻mi⁺h⁻ hnä⁺ä⁺ Cristo jne⁺. Ma⁻ra⁻ ju⁺dsoo⁺ jwahn⁺, ja⁻ kya⁺äh⁺ hi⁻ hnä⁺äy⁺ jne⁺.

19 Sa⁺ lä⁻këh' jne' jmii' lä⁻ngëë' jne' ha⁻ koh' sa⁻ hnäy' jne' pero ngiin' kih' Dio kyah' hnäh' mah' lä⁻ngëëh' hnäh' cha⁻gamiih⁻, mah' lä⁻ja⁻ wa' cha⁻ kyah' hnäh' lä⁻jë⁻ go⁻te⁻ he⁻ kwa⁺ Dio.

20 Ti⁻hmaah' Dio hi⁻ lih⁻ jmee' lä⁻jë⁻ go⁻te'. Hi⁻ cha⁻gamiih⁻ jmeey' lä⁻koh' ga' he⁻ ngii' jne' kiyh'. Ni⁻ sa⁻ lloo⁻ huu⁻dsë⁻ jnän⁻ ha⁻ koh' be' sa⁻ kway' jnän⁻.

21 Lä⁻ja⁻ wa' la' juu⁻ kiyh' ga⁻lä⁻jë⁻ joh' jmii' cha⁻, ta⁻lä⁻ kih' gwah⁻ hi⁻ ta⁻lä⁻ kih' Cristo Jesús. Wa' la' lä⁻ja⁻.

4

Jmi⁻lle' Na⁻jngii' jmee⁻ he⁻ laa' jne' koo⁻ ba'jee' lä⁻jë⁻

1 Jnä⁻ hään' neh⁻ñe' kwaan⁻ kih' Dsa⁻jøøh' jnän⁻, he⁻ja⁻ chuun' kyaah' hnäh', go⁻taah' hnäh' kwee⁻ lä⁻koo⁻ lle' kih' jmeeh' hnäh', na' he⁻ ma⁻tëeh⁻ Dio hnäh' mah' leeh' hnäh' kyaay'.

2 Ta⁻ jmää⁻ hnäh' hñaa⁻ kaah', jmee' hnäh' jøh⁻ hoh' hi⁻ hnøø⁻ kwëeh' hoh' hnäh' kyaah' dsa⁻kyaah' hnäh' lä⁻llu⁻ he⁻ hnaah⁻ hnih'.

3 Kwa' hnäh' be' wa' la' koo⁻ nëe' ba' huu⁻dsë⁻ kyah' hnäh' lä⁻jë⁻ hnäh', kyaah' be' kih' Jmi⁻lle' Na⁻jngii', hi⁻ ta⁻lä⁻ kih' he⁻ ma⁻hi⁻ ti⁻ kyah' hnäh'.

4 Koo⁻ ba' laa' jne' lä⁻jë⁻ jne' kih' Dio, koo⁻ ba' Jmi⁻lle' Na⁻jngii', hi⁻ ja⁻ba' lä⁻ja⁻ ga⁻tëeh' Dio jne' mah' lä⁻cha⁻ koo⁻ ba' o⁻jøh⁻ dsë⁻ jnän⁻.

5 Jaa⁻ ba' Dsa⁻jøøh' jnän⁻, koo⁻ ba' he⁻ dsoo⁻ dsë⁻ jne', koo⁻ ba' he⁻ saa⁻ jne' jmii⁻,

6 jaa⁻ ba' Dio chaa⁻, hi⁻ laa' Täa⁻ kyaay' lä⁻jë⁻. Hi⁻ he' na⁻ kye⁻ në' kih' jee' lä⁻jë⁻, hi⁻ he' hi⁻ kyah'jä⁻ lä⁻jë⁻ dsa⁻, hi⁻ häay' jee' kih' lä⁻jë⁻.

7 Lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ jne' ma⁻hñah⁻ jne' he⁻ la' ga⁻kwa⁻ Cristo, lä⁻hyoh⁻ dsëy' hñiiy'.

8 He⁻ja⁻ cha⁻ jee' na⁻si⁻ juu' kih' Dio he⁻ jäh' lä⁻la⁻:

Lä⁻ ma' ga⁻sayh' ta⁻gyuu⁻, ga⁻tëey⁻ lä⁻jë⁻ hi⁻ ga⁻lëeyh⁻ jee' hñii⁻, mah' dsa⁻ kyaay' ga⁻kwëeyh' he⁻ cha⁻ kih'.

9 Heh' he⁻ ga⁻sah' Cristo ta⁻gyuu⁻, he⁻ ja⁻ hnøø⁻ jäh⁻, jää⁻ ga' ga⁻jñaa⁻ ta⁻hwa⁻ ga' miih⁻ kih' hwa⁻ la⁻.

10 Hi⁻ ga⁻jñaa⁻ he', he' ba' hi⁻ he' ga⁻sah' ta⁻gyuu⁻ lä⁻ ga⁻tëy' jee' ga⁻dsaa⁻ go⁻te⁻ mah' leey' jøøh' kih' lä⁻jë⁻ ba'.

11 Hi⁻ he' ga⁻kwa⁻ ta' kih' dsa⁻ kyaay'. Ga⁻hñaa⁻ ko⁻llaa⁻ dsa⁻ mah' leey' apóstole, hi⁻ ko⁻llaa⁻ ga⁻hñaa⁻ ngëe' juu' kiyh', hi⁻ ko⁻llaa⁻ ga⁻hñaa⁻ mah' dsa⁻näy' jee' jyoh' dsa⁻kay⁻ ju⁻hmëe'. Hi⁻ ko⁻llaa⁻ ga⁻hñaa⁻ hi⁻ hää' dsa⁻ kyaay' hi⁻ leey' ta⁻jwoh'.

12 Ga⁻tooyh⁻ gooy⁻ ta' ja⁻ mah' mi⁻tëey⁻ dsa⁻ kyaay' Dio ha⁻ lä⁻ jmeey' ta⁻he' kih' dsa⁻kyaayh'. Lä⁻jwë⁻ ja⁻ ga⁻nää' bih' ta⁻ cha⁻në⁻ lä⁻jë⁻ hi⁻ laa' kyaay' Cristo,

13 lä⁻jiih' lloo⁻ jmii' le' koo⁻ ba' huu⁻dsë⁻ kih' jee' lä⁻jë⁻ jne' hi⁻ ma⁻dsö⁻ dsë' kiyh'. Ma⁻ja⁻ ga' lä⁻kyuu⁻ jne' ha⁻ lä⁻ laa' Joø⁻ Dio. Ja⁻ga' na⁻ leey' jne' lä⁻koo⁻ jaa⁻ dsa⁻ ma⁻jøøh' lä⁻koh' laa' hñii' Cristo.

14 Lä⁻ja⁻ mo⁻so⁻ leey' jne' lä⁻koo⁻ jaa⁻ chih⁻ hi⁻ sa⁻ kwa⁻ ta' mi⁻gaay⁻ kyaah' wa' he⁻ cha⁻ he⁻ juu' he⁻ nuuy⁻. Goo⁻ la' jnän⁻ dsa⁻nää' dsa⁻ hi⁻ lih⁻ mi⁻gaa⁻ jne' taayh⁻ jne' jwë⁻ hñiih', kih' he⁻ kyuu⁻h⁻ cha⁻miih⁻ may⁻.

15 Lla⁻ he⁻ ja⁻, hnøø⁻ dsa⁻tooh' jne' kyaah' ju⁻dsö⁻ jmah' ba' hi⁻ hnää⁻ jne' øøh' jne'. Lä⁻ja⁻ ba' dsa⁻nøø⁻ jne' ta⁻ cha⁻në⁻ kyaah' lä⁻jë⁻ he⁻ jmee⁻ jne' lä⁻jiih' leey' jne' lä⁻koo⁻ laa' hñii' Cristo, hi⁻ kye⁻ në' jnän⁻.

16 Lä⁻jë⁻ jne' na⁻ku⁻ na⁻chah' jne' kyaah' Cristo kih' he⁻ laa' jne' koo⁻ ba' kyaayh'. Hi⁻ ngoo⁻ ba' lä⁻ja⁻, kwa⁻ jne' be' kih' lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ øøh' jne' lä⁻koh' la' ta' he⁻ ma⁻hñah⁻ jne' jmeen'. Lä⁻ja⁻, ga⁻lä⁻jë⁻ jne' tëy' jne' be' mah' dsa⁻nøø⁻ jne' ta⁻ cha⁻në⁻ kyaah' he⁻ hnää⁻ jne' øøhn'.

Ta⁻lä⁻ kih' Cristo ma⁻laa' jne' lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ hmëe' ba'

17 He⁻ja⁻ jwëeh⁻ hnäh' juu' la⁻ hi⁻ kih' he⁻ kyaahn' Cristo, jmee⁻ bi⁻ jwahn⁻. Mo⁻to⁻ jmee⁻ hnäh' lä⁻koo⁻ tääh' lä⁻jë⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻heeh⁻ kih' Dio. Sa⁻ jmää⁻ ni⁻ miih⁻ lä⁻koo⁻ la' huu⁻dsë⁻ kiyh'.

18 Lã-koh' he- na-jlë- huu'dsë- kiyh', uu' go-te- ba' tääh' kih' Dio. Hweh- dsëy' he-ja- sa- ngëëy' ni- koo- ni- jyoh'.

19 Sa- liiyh- he- jmeey' he-ja- ga-ngëëy' hñiiy' jmeey' lä-jë- he- ngii' jmi-ngo' kiyh', lä-juuh' hee' dsëy' jmeey' he- ga' jyoh' he- hñiih' cha-ga'miih-.

20 Pero sa- ga-lã-tëeh- hnäh' lä-na- kih' Cristo.

21 JJa' ma-nuuh- ba' hnäh' ha- lä-juu' he- ga-kway'? Ma-lã-tëeh- ba' hnäh' lä-koo- la' ju'dsoo' kih' Jesús.

22 Hnøø' tuh' hnäh' jwë' hñiih' jee' ma' tääh' hnäh' jää'. He- hee- jne' ba' jwë' ja-, mi-gaa- jne' kyaah' lä-jë- he- hee' dsë- jne'.

23 Hi- hnøø' lä-sii' huu'dsë- kyah' hnäh', wa' la' koo- ba' huu'dsë- he- hmëë' go-te-.

24 Hnøø' lä-sëeh' hnäh' go-te-, wa' laah' hnäh' lä-koo- jaa- hi- hmëë' ba' lä-koo- laa' hñii' Dio. Lä-ja- hnøø' lluuuh' hnäh' hi- na-jngëeh' hnäh' lä- hnøø' kih' ju'dsoo'.

25 He-ja- jwahn-, sa- wa' ta-juuh' hnäh', hlëeh' hnäh' øøh' hnäh' kyaah' ju'dsoo' ba'. Jëeh' ma-laa' jne' jaa- ba' jee' lä-jëë- jne'.

26 Wa-ra- ga-lã-llee' hnäh', ta- kwa- hnäh' jwë' le' juuh-. Mi-llaa' hnäh' juu' na-, na' sa- ga' ma-dsaa' jmi'.

27 Lä-ja- ta- kwa- hnäh' jwë' kaah' hi-sa-llu' hnäh'.

28 Hi- hñii' kih' dsa-, mo-so- wa' jmeey' gyih'. Hnøø' jmeey' ta' lä-lle' kiyh' mah' lä-cha- kiyh' he- kyaah' jmeey' be' kih' hi-lla-kyaa'.

29 Ta- wa' hwëë- hooch' hnäh' juu' he- toh- wii'. Lla' hnäh' juu' he- kwa- be' kih' dsa- ba', mah' ja- tøh- llu' kih' lä-jëë- hi-nuu-.

30 Ta- jmeey- hnäh' meeh- dsë' Jmi-lle' Na-jngii' kih' Dio. Jëeh' hi- he' na- ga' jmeey' lee' hnäh' mah' lä-ja- lääh' hnäh' wa-ra- ga-lloo' jmi'.

31 Che' lä-jë- he- hä' tuh-hoh' hnäh', he- lleë' hnäh', he- ya-jëë' hoh' hnäh', he- tooh' hnäh' miih', he- hlëeh' hnäh' wii' kih' dsa-, he- hñaa- hoh' hnäh' kyaah' dsa-.

32 Jmeey' hnäh' llu' hoh' hnäh', wa' lä-ñiih' hoh' hnäh', kii' hnäh' hoh' kyaah' dsa-kyaa' hnäh', ja-ba' lä-koo- ga-koo' Dio dsë' kyaah' jne' ta-la' kih' Cristo.

5

Lã-jëë- hi- tääh' jee' jnä' wa'je-, mo-so- cha- he- kih' dsa-taayh' jee' na-hoo-

1 Ja- jmeeh- hnäh' ja-ba' lä-koo- jmeey- hñii' Dio, lä-llu' he- laah' hnäh' jooy' hi- hnäy' cha-miih-.

2 Go-taah' hnäh' hnaah- hnäh' dsa-, ja-ba' lä-koo- hnää' Cristo jne', hi- ga-ngëë- hñii' ga-juu' kwaan- jnän-. He- ga-kwaay' hñiiy' ja-, la' lä-koo- he- ga-kwëëy' Dio jmi- mi-jwii- he- ga-tih' dsëy'.

3 Dsa-më' dsa-ñuuh-, ta- kaah- hnäh' wa' hi- cha- hi-. Ni- ta- jmeey- hnäh' he- ga' jyoh' he- hee' hoh' hnäh', ni- sa- wa' hnooh- hnäh' leh- hnäh' lä-jë- he- ga' cha-. Jëeh' hi- na-jngëë' kyaa' Dio sa- lle' kih' jmeey' lä-ja-.

4 Ni- ta- hlëeh- hnäh' juu' hñiih', ni- ta- hlëeh- hnäh' wa' la' cha- la', ni- ta- jmeey- hnäh' lëë- he- sa- jmää' ta'. Jëeh', lä-jë- he- na- sa- sooh- jnän-. Hnøø' kwa' jne' ti'hmaah' kih' Dio ba'.

5 Ma-ñeh' ba' hnäh' sa- heh' ni- jaa- dsa- jee' gya' Cristo kyaah' Dio hi- kaah- wa' hi- cha- hi-, hi- jmeey' he- ga' jyoh' he- hee' dsëy', ni- hi- hnøø' lih' lä-jë- he- ga' cha-, jëeh' lä-koo- he- ja- ba' laa' dio kyaay' he- jmeey' lä-ja-.

6 Ta- kwa- hnäh' jwë' mi-gaa- dsa- hnäh' kyaah' lä-jë- juu' he- sa- jmää' ta'. Kih' he- hñiih' na- gwa' ya-jëë' dsë' Dio kyaah' hi- chaah-.

7 He-ja- ta- jmeey- hnäh' ko-jøh' kyaah' hi- jmeey' lä-ja-.

8 Jää' ma' tääh' hnäh' jee' na-hoo-, pero na' ma-tääh' hnäh' jee' jnä' wa'je- kih' Dsa-jøøh' jnän-. He-ja- hnøø' go-taah' hnäh' lä-lle' kih' hi- na-jnäa' kih' wa'je-.

9 Jëeh', he- tøøh' jne' lä- jøø- Jmi-lle' Na-jngii', he- ja- na- jmeey' llu' dsë- jne', jmeey' he- dsa-toohn' kwee- hi- jmeey' hlëeh' jne' ju'dsoo' jmah'.

10 Hnøø' jmeeh' hnäh' lä-jë- he- tih- dsë' Dsa-jøøh' jnän-.

11 Ta- jmeey- hnäh' lä- jmeey' hi- tääh' jee' na-hoo-. Ni- miih- sa- jmää' lä-jë- he- jmeey' ja-. Hnøø' mi'jnääh' hnäh' kiyh', kih' he- täayh' jwë' hñiih'.

12 Jëeh' la' o' hih' lä' jë' he' jmee' dsa' jee' na' hmää', lä' jiih' gwa' lä' heeh' jne' hlëehn' lä' koh' jmeey'.

13 Lä' jë' he' dsa' lä' jnä' kyaah' wa' je', jee' ja' dsa' jñih'. Jëeh' wa' je' mi' jnää' lä' jë'.

14 He' ja' ga' jäh' lä' la' :

Hne' hi' na' gwii', ñe' hñaa'h'.

Chaa'h' hñaa'h' jee' kih' hi' na' juu',

Cristo choo' wa' je' kyah'.

15 Leeh' hnäh', ha' lä' jmeeh' hnäh'. Ta' wa' taah' hnäh'. Hnøø' go' taah' hnäh' kyaah' cha' miih' hu' dsë' llu' ba'.

16 Kye' da' hnäh' kwaat', na' lä' cha' jmi'. Jëeh', lä' jë' jmi' ba' cha' he' hñih'.

17 Ta' wa' taah' hnäh', hnøø' lä' ngëeh' hnäh' ha' lä' hnøø' Dsa' jøøh' jnän'.

18 Ta' mi' hee' hnäh' hñaa'h' kyaah' jmi' mi' jeh' ma' ää'. He' jää' jne' jmeen' wa' he' cha' he' ba' ja'. Wa' na' kah' tuh' hoh' hnäh' kyaah' Jmi' lle' Na' jngii' ba'.

19 Ja' hlëeh' hnäh' dsa' kyaah' hnäh' kyaah' salmo, kyaah' su' kih' Dio, kyaah' lä' jë' su' he' kwa' jmi' lle'. Ja' häh' hnäh' kih' Dsa' jøøh' jnän' hi' ja' kwah' hnäh' ti' hmaah' kiyh' lä' kaa' tuh' hoh' hnäh'.

20 Lä' jë' jiih', kih' lä' jë' ba', ja' kwah' hnäh' ti' hmaah' kih' Dio hi' laa' Täa' jnän', ta' la' kih' Jesucristo Dsa' jøøh' jnän'.

Jmee' bii' jmee' jne' he' kih' dsa'

21 Ja' jmeeh' hnäh' he' kih' dsa' kyaah' hnäh' lä' llu' he' gah' hnäh' Dio.

22 Hnäh' dsa' më' hi' chaa' dsa' ñuu' kyaä', ja' jmeeh' hnäh' he' kih' dsa' ñuu' kyaah' hnäh', lä' koo' jmeeh' hnäh' kih' Dsa' jøøh' jnän'.

23 Jëeh', dsa' ñuu' ba' kye' në' kih' dsa' më' kyaä', ja' ba' lä' koo' kye' Cristo në' kih' dsa' kyaay' hi' ga' lääy', hi' laa' kwaat' gwah' kiyh'.

24 He' ja', ja' ba' lä' koo' ga' tää' gwah' jmeey' he' kih' Cristo, ja' ba' lä' ja' ka' läh', ga' tää' jmee' dsa' më' he' kih' dsa' ñuu' kyaä'.

25 Hnäh' dsa' ñuu' hi' chaa' dsa' më' kyaä', ja' jmeeh' hnäh' hñaa'h' hnäh' dsa' më' kyaah' hnäh', ja' ba' lä' koo' hnäh'

Cristo gwah' kih', lä' jiih' ga' ngëey' hñiiy' ga' juuy' kwaat' kih' gwah'.

26 Lä' jwë' ja' ga' jä' na' jngii' gwah', ga' gyiyh' he' ma' soh' kyaah' jmi' hi' kyaah' juu' kih' Dio.

27 Mah' wa' ra' ga' lloo' jmi' ja', kih' hñiiy' bih' mi' jnäy' gwah' he' la' na' hñaa'h', he' sa' soh', ni' sa' jnä' ma' gyuh', ni' he' ga' jyoh' he' la' lä' ja'. Na' jngii' go' te' ba' gwah' ja', mo' so' cha' ga' dso' kye' kih'.

28 Ja' ba' lä' ja' dsa' ñuu' hi' chaa' dsa' më' kyaä', jmee' bii' lä' hnäy' mëy', ja' ba' lä' koo' hnäy' hñiiy'. He' hnäy' mëy', he' hnäy' hñiiy' bih' ja'.

29 Sa' chaa' ni' jaa' hi' sa' hnäy' hñiiy', lä' jëe' ba' hää' hñiiy'. Hi' ja' ba' lä' ja' høø' Cristo gwah' kih'.

30 Jëeh' na' ku' na' chah' jne' kyaayh', laa' jne' lä' koo' jmi' ngo' kiyh', lä' llu' he' ma' laa' jne' koo' ba' kyaayh'.

31 Kih' he' ja' ba' bee' dsa' ñuu' cho' jmiy' mah' dsa' gyay' kyaah' mëy', leey' jaa' ba' jee' lä' uuy'.

32 Juu' la' juu' he' na' hmää' la'. Pero ja' he' hlëehn' kih' dsa' jmi' gyuu', he' hlëehn' kih' Cristo kyaah' gwah' kiyh' ba'.

33 He' ja' jwahn', jmee' bii' kih' lä' jaa' lä' jaa' dsa' ñuu' lä' hnäy' dsa' më' kyaay' hi' lä' ja' dsa' më' hi' chaa' dsa' ñuu' kyaä', hnøø' jmeey' he' kih' dsa' ñuu' kyaay'.

6

1 Hnäh' hi' laa' chih', wa' nuuh' hnäh' kih' maa' kyaah' täa' kyaah'. Lä' ja' ba' sooh' kyah' hnäh', hi' laa' kyaä' Dsa' jøøh' jnän'.

2 He' la' to' në' mada' he' ja' ko' jøh' kyaah' he' la' kwa' Dio kih' hi' mi' te': "Wa' nuuh' kih' maa' kyaah' täa' kyaah',

3 mah' chaa'h' hne' llu' hi' lä' ma' ngoo' ja' ba' chaa'h' jmi' gyuu' la'."

4 Hnäh' hi' chaa' joo', ta' ta' ta' haah' hnäh' gyuu' kyaah' ga' ngëe' jwëe', ha' ga' che' ga' ya' jëe' dsëy'. Jee' dsa' kwaay', hnøø' kwëeh' hnäh' nuuh' lä' lle' kih' mah' lä' tääy' jmeey' lä' hnøø' Dsa' jøøh' jnän'.

5 Hih' hnäh' hi' jmee' ta' kih' dsa', ja' jmee' hnäh' he' kih' dsa' juu' ta'. Ta' jmee'

hnäh' chaah- hnäh' kyaayh', ni- ta- mi- gaa-
' hnih', hnøø' gah- hnih' ba'. Jmee' hnäh'
kwaat- lä-koø- he- jmeeh- hnäh' ta' kih'
Cristo.

⁶ Lä-kaa- tuh- hoh' hnäh' jmee' hnäh' he'
kih' dsa- jmuu- ta' lä-koø- hnøø' Dio. Hi-
ja- ma- la- ta- ko- jiih' täayh' jëy, lä-koø-
jme- hi- hnøø' ja- llu' kyaah' dsa-. Jmee'
da' hnäh' huudse-, la' lä-koø- he- jmeeh-
hnäh' ta' kih' Cristo ba'.

⁷ Kyaah' koø- nee' ba' huudse- jmee'
hnäh' ta' kiyh', lä-koø- he- jmeeh- hnäh' ta'
kih' Dsa- jøøh' jnan, ja- kih' dsa- jmi- gyuu-.

⁸ Jëeh' neh' ba' hnäh', mi'hmaah' ba' Dio
kih' lä-jëe- dsa- ha- koh' te' ta' llu' he-
ma- jmeey'. Sa- cha- he- jmee' che' jmeey-
ta' kih' dsa- o che' la' ta' kih' hñiiy'.

⁹ Ja- ba' lä-ja- jmee' hnäh' kyaah' hi-
jme- ta' kyah' hnäh'. Ta- ta- ta- haah-
hnh'. Neh' ba' hnäh', he' ba' hi- gya' gyuuh'
laa' juu' hi- jme- ta' kyah' hnäh' hi' laay'
juu' hnäh' ka- lah'. Jëeh', koø- ba' laa' dsa-
cha- nøy'.

Cha- ba' he- kyaah' teen' kyaah' hi- sa- llu'

¹⁰ Ta- jyoh' ko- ta- jweehn- hnäh'
øøhn', kwa' hnäh' be' kih' he- ma- laah'
hnäh' koø- kyaah' Cristo. Jëeh' cha- miih-
be' cha- kiyh'.

¹¹ Jmääh- hnäh' ta' lä-jë- he- kwa- Dio
he- kyaah' lääh' hnäh' hñaaah'. Lä-ja- ba'
tääh- hnäh' teeh' kyaah' lä-jë- may- kih'
hi- sa- llu'.

¹² Sa- la' juu' tee' jne' kyaah' dsa-
jmi- gyuu-, la' juu' kyaah' lä-jë- jmi- lle' hñih'
hi- kye- na- ku' na- ngii' ta' jmi- gyuu- hñih'
la-. Chaa- hi- mäh', lä- ga- të- hi- jøøh'.
Lä-kye- jmi- lle' hñih' hi- ga- nää' gyuuh'
tee' jne' kyaah' ka- lah'.

¹³ He- ja- jme- bii' jmääh' hnäh' ta' lä-jë-
he- kwa- Dio, mah' teeh' hnäh' kyaah' hi-
he'. Lä-jë- he- kwëeh- Dio hnäh' la' lä-koø-
he- chooh- hløø' hi- tääh' jee' hñii- mah'
lääh' hnäh' hñaaah' wa- ra- ga- lloo' jmi- hñih'
ja-. Hi- ma- la- ma- teeh' hnäh', ma- lëh-
hnäh' kih' lä-jë-.

¹⁴ He- ja- go- taah' hnäh' koø- hweh-
kyaah' ju' dsoo'. He- ja- na- la' lä-koø- loo-
he- na- hñuu- tuh- hløø'. Hi- lä-ja- hnøø'

jmeeh' hnäh' he- llu' jmah' mah' lä-ja-
lääh' hnäh' hñaaah', lä- jme- hløø' hi- tääh'
jee' hñii- na- lä- bih' ñe'.

¹⁵ Hi- hnøø' ma- na- lluu- hnäh' tääh'
kwah' hnäh' ju' hmëe' he- jme- hii' ti-
jnan. He- ja- na- la' lä-koø- he- hä' mi-
tii' jne'.

¹⁶ Hi- jee' lä-jë-, hnøø' dsoo' hoh' hnäh'
kih' Dio mah' leh- hnäh' kih' hi- sa- llu'
wa- ra- ga- jmeey' jwiih' kyah' hnäh'. He-
ja- na- la' lä-koø- he- jme- hløø' hi- hñi-
ñe' he- lääy- hñiiy' kih' lä-jë- flech he-
na- hñih' je- he- te- dsa- jee' cha- hñii-.

¹⁷ Hi- dsooh- hoh' hnäh' ma- lää' ba' Dio
hnäh'. Lä-ja- laah' hnäh' lä-koø- laa' hløø'
hi- hä' mi' kyaah' lle'. Hi- chooh' hnäh' ñe'
' tuuh' juu- kih' Jmi- lle' Na- jngii'. He- ja-
na- la' juu' kih' Dio.

¹⁸ Lä-jë- jiih- hnøø' chuuh' hnäh' kyaah'
Dio, ngii' hnäh' kiyh' lä- hnøø' Jmi- lle'
Na- jngii'. Wa' na- neh' hnäh', ta- tu' hnäh'
he- ngiih' hnäh' kih' lä-jë- hi- laa' kyaah'
Dio.

¹⁹ Hi- ngii' hnäh' kin- mah' kway' juu'
he- hlëeh' hi- ni- sa- ja- lä- gohn- wa- ra-
ga- të- jee' kwan' ju' hmëe' kih' Jesús he- ma-
na- hmää'.

²⁰ Ga- chee' Dio jnä' mah' kwan' juu'
kiyh'. He- ja- ba' na- hään' neh- ñe'. He- ja-
ngii' hnäh' kin- mah' ja- tuu- dsen- hlëeh'
lä-koø- lle' kih'.

²¹ Tíquico laa' jaa- øøh' jne' hi- hnaan-
cha- miih-. Lä- ma- jmeey- ja- ba' ta' kih'
Dsa- jøøh' jnan. Hi- he' jme- juu' kyah'
hnäh' ha- lä- la' kin- hi- ha- lä- ngën-
kyaah' ta' kin-.

²² Kih' he- ja- ba' na-, chee- jnih' ta-
na- kyah' hnäh' mah' lä- neh' hnäh' ha- lä-
dsa- ngëe' jnääh' hi- lä-ja- kway' be' kyah'
hnäh'.

²³ Ngiiñ' kih' Dio hi- laa' Tääh' jnan' hi-
ngiiñ' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnan, wa'
jmeey' hii' ti- dsë- lä-jëe- øøh' jne' hi- tääh'
jee' na-, wa' jmeey' hnäy' øøyh' hi- wa'
jmeey' dsoo' dsëy' kih' Dio.

²⁴ Wa' mi- jää' Dio lä-jëe- hi- sa- hwaah-
he- hnäy' Jesucristo Dsa- jøøh' jnan. Wa'
la' lä-ja-.

Filipenses

Juu' la- ga-sii' Paa' kih' øøh' jne' hi- chaa- Filipo

1 Jnä' Paa' kyaah' Timotä jmee' jnääh' ta' kih' Jesucristo, siin' kyah' hnäh' hi- na-jngëe' hi- tääh' jwii- Filipo, kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Jesús. Hi' siin' he- la- lä'kye- kih' hi- kye- në' hi' kyaah' lä'jëe- hi- na-hñaä' kwa- be' jee' na-.

2 Ngün' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngün' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' lä'jê- he- llu' kyah' hnäh', hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

Ga-kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

3 Kwan' ti'hmaah' kih' Dio kyaan', koo- hä' koo- hä' lä' ma' dsooh- dsen' hnäh'.

4 Lä'jê- jiih' lä' ma' hlëehn' kyaah' Dio, chaa- ba' jnä' llu' jee' ngün' kih' lä'jêe- hnäh',

5 jëeh' lä' ma' ga-løøh' hnäh' kwah- hnäh' be' kin' jee' kwan' ju'hmëe' lä'jiih' na' sa- ma-hwaah' hnäh'.

6 Ma' ba' jnä' lä'koo- jmee' Dio kyah' hnäh'. Hñii' bih' ga-løøy' jäay- hnäh' hi' lä'ja- ngoo' ba' jäay- hnäh' lä'jiih' hñaä' ta' he- jmeey' kih' lä'jaa- lä'jaa- hnäh' wa'ra- ga-të' jee' jäh' Jesucristo.

7 Soøh- he- kan' o-jøh- dsë- lä'ja- kyah' hnäh', jëeh', hnaan- hnäh' cha-miih-. Ma'ke- hään' neh-ñe' o chehn' nē'ta' mah' noon' në' kih' ju'hmëe', ma'ra- he- mi-jää' ba' Dio jne' koo-jøh'.

8 Ñe- ba' Dio he- hnaan- hnäh' cha-miih-, ja-ba' lä'koo- hnää' Jesucristo hnäh'.

9 Lä'la- ngün' kih' Dio kyah' hnäh'. Hnoon' hnaah- hnäh' øøh' hnäh' cha-ga'miih-, hi' hnoon' lä'cha- ga' hñdsë- llu' kyah' hnäh' hi' hnoon' lä'ngëeh' hnäh' cha-ga'miih-.

10 Ma'ja- ba' lä'ñeh' hnäh' hee- na- he- llu' ga' kyah' hnäh' kih' jee' lä'jê-. Lä'jwë' ja- leeh' hnäh' na-jngëe', mo-so- cha- ga' he- na-bääh' hnäh' ni' miih- wa'ra- ga-të' jee' jäh' Cristo.

11 He- lä'ja-, lä'cha- na-ku' na-ngii' ta' llu' he- jmeeh' hnäh', ta-la- kih' Jesucristo mah' wa' la' juuh- kih' Dio hi- lä'ja- hä' dsa- cha-miih- kiyh'.

Ga-jmeeh' Paa' juu' ha- lä' la' kih' hñiiy'

12 Hnoon' lä'ñeh' hnäh' øøhn', kwaan- kih' lä'jê- wii' he- ga-ngëen', ga'jñee' cha-ga'miih- ju'hmëe'.

13 Lä'ja- lä'jêe- hløø' hi- tääh' nē'ta' la-, ma-ñe- bih' hään' neh-ñe' kwaan- kih' Cristo. Hi' ga-lä'jêe- ba' hi- tääh' jee' la- ma-nuu- bih'.

14 Jwëe' øøh' jne' ga-tëeyh' be' ta-la- kih' Dsa-jøøh' jnän', lä'llu' he- ga-nuuy' he- hään' neh-ñe'. He-ja- tuu- dsëy' cha-ga'miih- hlëeyh- dsa- juu' kih' Dio, mo-so- goyh- na'.

15 Ma'ra- ju'dsoo', wii' dsë' koo-llaa' dsa- hi- ga-nää' kwa- juu' kih' Cristo, hi' hnøøy' llay' hñii-. Pero hi- jñah' hi- kwa- juu', koo- nëe' ba' la' hñdsë- kiyh'.

16 Hih' koo- nää' dsa- he', kwa- juu' kih' Cristo, pero ta-juu' bih'. He- hnooyh- hñii- ba' ja-. Hi' hnooh- gyih' ha- lä' jee' lä'wii' kin- he- hään' neh-ñe' la-, hñdsë- kih' bih' ja-.

17 Pero hi- jñah' he', kwa- juu' kih' Cristo kih' he- hnäay' dsa-. Ma-ñe- bih' hään' neh-ñe' mah' noon' në' kih' ju'hmëe'.

18 Pero sa- cha- he- jmee', cher'mah' llu' hñdsë- kiyh' o cher'mah' sa' llu'. He- kwa- dsa- juu' kih' Cristo, he- ja- ba' jmee- chaan- llu'.

Hi' lä' ma-ngoo' ja-ba' chaan- llu',

19 jëeh' ma' ba' jnä' lä'jê- ba' ya-hii' llu'. Lää' ba' jnä' kyaah' he- ngiih' hnäh' kin- kih' Dio hi' kyaah' be' kih' Jmi-lle' kih' Jesucristo.

20 Ma-cha- ba' o-jøh- dsë- kin- hi' sa' jän' kyaah' o-hih-. Ma'ra- he- jmee' dsa- juuh- kih' Cristo ta-la- kih' jnä'. Sa- cha- he- jmee' cher'mah' chaa- ga' jnä' o ma-na-juun'.

21 Cher'mah' chaa- ga' jnä', Cristo ba' kyaah' jnä'. Hi' cher'mah' ga-juun', ma-lih- ba' jnä' ja-.

22 Cher'mah' ngoo' ga' chaan- jmi-gyuu' la-, lä'cha-cha-ga'miuh-ta'llu'he-jmeen'. Sa-man' he-koo-jee-lä-to'he-llu'ga'.

23 Koo-jee-ba'hään'kih'he-ja-. Hnoo' ga'jnä'he-juun'ba'mah'na'gyan'kyaah' Cristo. Cha-ga'miuh-llu'he-ja-kin'.

24 Pero lä'jmää' ga' kyah' hnäh', cher'mah' cha- ga'jnä' jmi-gyuu' la-.

25 Lä-la-gwa' huu'dsē-kin', man' he-cha- ga'jnä' miuh-jmii', he-gyan'kyaah' hnäh' jmi-gyuu' la-. Lä-ja-go-nää' hnäh' ta' cha'nē' he-jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' cha-ga'miuh- hi-ja-ba' lä-ja-jē- hoh' hnäh' kyaah' he-ma-dsoo' hoh' hnäh'.

26 He-ja- wa'ra- ga'lloon' ka-läh' jee' tääh' hnäh', lä'cha- hnäh' llu' cha-ga'miuh-ta-la' kih' Cristo, wa'ra- ga-jēh'jnä'.

27 Kih' jee' lä-jē', jmee' bi' go'taah' hnäh' kwee- lä-hnøø'kih'ju'hmēē'kih' Cristo. Cher'mah' ngoon' na'jēn' hnäh', o cher'mah' sa' ngoon', pero ma'ra' he-hnoon' tēēhn' juu' kyah' hnäh' che' lä-ma-tääh' ba' hnäh' koo- hweh- kyaah' koo- nēē' ba' huu'dsē-, hi' hnoon' nuun' ka-läh' che' lä-ma-kwah' ba' hnäh' be' ko-jøh' jee' jñeeh' hnäh' ju'hmēē' he-jmee-jne' dsoo'.

28 Ta' wa' gah' hnäh' ni' miuh-kih' hi- na-høøh' kyah' hnäh'. Lä-jwē' ja- lä-jnä' he-lloo-koo-jmii' heey'. Pero kyah' hnäh' lä-jnä', ma'ra' he-lää' ba' hnäh'. Dio ba' he' hi-jmee- lä-ja-.

29 Jēēh' ta-la' kih' Cristo, he- ga-na' jwē' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kiyh'. Hi- ja- ma-la' he-ja-, ma'ra' he-jēēh' hnäh' he-wii' kwaat' kiyh' ka-läh'.

30 He-ja-jēēh' hnäh' wii', ja-ba' lä-koo-wii' ga-jēēn' lä-ma'gyan'kyaah' hnäh'. Hi-na' nuuh- hnäh' he-ngoo' ba' jēēn' wii'.

2

Cristo ga'jmää' hñii' mäh' go-te

1 Cher'mah' ju'dsoo' ma'hñah- hnäh' miuh- be' kih' Cristo lä-llu'he- ma-laah' hnäh' koo- kyaayh', hi- cher'mah' jēē- hoh' hnäh' kih' he- hnääy' hnäh', hi- cher'mah' tih- hoh' hnäh' he- kyeh' hnäh' Jmi-llē'

Na-jngii', hi- cher'mah' ga-lä-nih' hoh' hnäh' hi-jøh- hoh' hnäh' kyaah' øøh'jne',

2 cher'mah' lä-ja- la' kyah' hnäh' øøhn', ja-jmeeh- hnäh' jēē- dsen- go-te. Hnoon' jmeeh' hnäh' koo- nēē' ba' huu'dsē- jee' lä-jēē- hnäh', hi- lä-hii' nē' ba' wa' hnaah- hnäh' dsa-kyaah' hnäh', hi- wa' la' koo- ba' huu'dsē- kyah' hnäh' jee' hnaah- hnäh' Dio.

3 Ta' jmee- hnäh' lä- tih- hoh' hnäh' hñaa', ni- ta- jmää- hnäh' hñaa' kaah'. Lla- he-ja-, jmää- hnäh' hñaa' lä-koo- ja- hi- mäh' ba'. Jmee' hnäh' kwaat' kyee' ga- øøh' hnäh' lä-koh' ga' hñaa' hnäh'.

4 Lä-ja- hnøøh' hnäh' he- llu' kih' dsa-kyaah' hnäh', ja- ma-la' kyah' hñaa' hnäh'.

5 Wa' la' huu'dsē- kyah' hnäh', ja-ba' lä-koo- la' huu'dsē- kih' Cristo Jesús.

6 Kwee- go-te- ba' laay' kyaah' Dio, pero sa- ga-jmeey' bi' ma' leey' kwee- kyaayh'.

7 Ga-jmäy' hñiiy' mäh', jay' lä-koo- ja- moz' ba'. Ga-lä-chaay' lä-koo- wa' hi- cha- hi- dsa- jmi-gyuu'.

8 Lä- ma' ga-ngēy' laay' dsa-, ga-jmäy' hñiiy' mäh' go-te-, lä-jiih' ga-heeyh- juuy', ma-ke' la' o-hih' he- ga-juuy' dsoh' hma-cru'.

9 He-ja- ga-chaah- Dio ta- gyuuh', ga-laay' jøøyh' go-te-. Hi- ga-kwēēyh' koo- jmi- he- llu' ga-lä-koh' ga' kih' jee' lä-jēē-.

10 Mah' ga-lä-jēē- ba' dsa- juuh' jnē' wa'ra- ga-nuuy' jmi- kih' Jesús. Lä-ja- jmee' hi- tääh' gyuuh' kyaah' hi- tääh' hwa', lä-kye- hi- tääh' neh- hwa' ka-läh'.

11 Hi- ga-lä-jēē- ba' jäh': "Jesucristo ba' laa' Dsa-jøøh' jñän'", lä-ja- jmeey' juuh- kih' Dio hi- laa' Täa' jñän'.

Laa' jne' lä-koo- wa'je- he- choo' kih' dsa

12 Øøhn' hi- hnaan-, chaan- llu' kyaah' hnäh', jēēh' ga-jmeeh' ba' hnäh' he' kin' lä- ma-tøøhn' ko-jøh' jee' na-. Hi- na' he-gyan' lä- ga-tē' la-, he-ja- na- jwēēhn- hnäh', jmee' hnäh' he- cha-ga'miuh- lä-koh' lle- kyah' hnäh' kih' he- ma-laah' hnäh'. Hi- lä-ja- hnøø' wa' gah' hñih'.

13 Dio ba' jmee' jä- tuh- hoh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä- hnøøy' hñiiy' hi' kway' be' kyah'

hnäh' mah' kwëeh' hoh' hnäh' jmeeh' he-
jäyh'.

14 Ta' ti-choo- hnäh' juu'. Ja- mi-teh'
hnäh' to-kë' ba' kih' lä-jë- he- jmeeh-
hnäh'.

15 Mah' leeh' hnäh' na-jngëe' hi- mo-so-
cha- ga- he- na-bääh' hnäh' ni- miih-
Leeh' hnäh' joo' Dio hi- mo-so- cha-
dso'kye- kih' jee' kih' dsa- hi- na-hee- dsë'.
Jee' kih' hi- hñaa- dsë' he', leeh' hnäh'
lä-koo- cha-nuu' hi- chaa' gyuu' hi- choo-
wa'je- lä-kaa- jmi-gyuu',

16 lä-llu' he- kwah- hnäh' juu' he- jmee-
chaa- dsa-. Hi- lä-ja- lä-chaan- llu' wa'ra-
ga-të' jee' jäh' Cristo. Jëeh' ma'ja- lä-jnä'
he- jmää' ba' ta' kin', ja- koo- ga-jmeen' ta'
ta-jmah'.

17 Hi- cher'mah' ga-jngëh' dsa- kin',
sa- cha- he- jmee'. Jëeh' ma-ngëe' ba'
ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio hi- ga-ngëeh-
hnäh' hñaa' mah' jmeeh' hnäh' ta' he' kiyh'.
Hi- cher'mah' ga-juun' jee' kwan- be' kyah'
hnäh', ja- ga- ma-hñaa- he- kwëeh' Dio.
Heh' lä-ja- chaa- ba' jnä' llu', hi- jëe- ba'
dsën- kwaat- kyah' hnäh'.

18 Hi- lä-ja- hnoon' jmeeh' hnäh' ka-läh',
wa' chaa' hnäh' llu', wa' jëe- hoh' hnäh'
ko-joh' kyaah' jnä'.

Timotä kyaah' Epafrodito

19 Wa' jëen' ha- lä- jäh' Jesús Dsa-jøøh'
jnän', na' ga' hnoon' cheen- Timotä
dsa-jëey- hnäh', mah' lä-chaan- llu'
ka-läh' lä-hmëe' wa'ra- ga-tëeh' juu'
kyah' hnäh'.

20 Sa- chaa- ga' jñah' hi- kye- koo- ba'
huu'dsë- lä-koo- jnä'. Jaa- hi- he' ba' lle-
dsë' hnäh' cha-miih-.

21 Lä-jëe- ga' jñah' hnooyh- ma-la- he-
hnøøy' hñii' bih', sa- hnooyh- he- hnøø'
Cristo Jesús.

22 Ma-ñeh' ba' hnäh' ma-ya-hëe- Timotä
llu' kyaah' ta' kih'. Lä-koo- jaa- hi- kwa-
be' kih' jmi-, lä-ja- jmeey- kyaah' jnä' jee'
kwa' jnääh' juu' kih' Jesús.

23 He-ja- to-chah' wa'ra- ga-lä-man- ha-
lä- jä- juu' kin', ja- ga- cheen- Timotä kyah'
hnäh', laan'.

24 Kyen' o-jøh- dsë- kih' Dsa-jøøh' jnän',
chah' ba' nün' ka-läh' jee' tääh' hnäh'.

25 Hi- jmee- bii' cheen- øøh' jne'
Epafrodito kyah' hnäh' ka-läh'. He' ba' hi-
na- ga-cheeh- hnäh' mah' jmeey' be' kin'.
He-ja- ga-jmee' jnääh' ta' ko-joh' kyaayh'.
Peer- ga-kwa' jnääh' be' lä-jiih' jee' le'.

26 Pero hnøø' gyih' dsa-jëey- hnäh', jëeh'
jmeey- cha-miih- huu'dsë- kyah' hnäh',
kih' he- ma-nuu' hnäh' dsaayh'.

27 Ma'ra- ju'dsoo' ba' dsaayh', miih-
ga' sa- ga-juuy'. Pero ga-lä-ñih' dsë' Dio
kiyh'. Hi- ja- ma-la- kih' hi- he' ga-lä-ñih'
dsëy'. Ga-lä-ñih' dsëy' ki- jnä' ka-läh'
jee' ma-hlaay'. Meeh- dsën- cha-ga-miih-
wa'ra- jäh' kih' ga-juuy'.

28 He-ja- jmee- bii' kin- chee- jnih'
ka-läh' dsa-jëey- hnäh'. Hi- wa'ra- ga-jëeh-
hnh', lä-chaah- hnäh' llu'. Hi- jnä' ka-läh'
mo-so- lä-meeh- dsën-.

29 Heeh' hnäh' lä-kaa- tuh- hoh' hnäh' lä-
hnøø' Dsa-jøøh' jnän'. Hi- wa' lä-hnaah-
hnäh' lä-jëe- hi- jmee- ta' lä-koo- jmee-
øøh' jne' he'.

30 Miih- ga' sa- ga-juuy' jee' jmeey- ta' kih'
Cristo. Ga-hii' goo- kiyh' he- ga-jmeey' be'
kin- lla- hnäh' kih' he- sa- ga-la- he- ma'
jmeeh' hnäh' hñaa' hnäh'.

3

Ga-jmee' Paa' ta' koo' lä-koo- ma' laay' jää'

1 He-ja- øøhn', wa' jëe- hoh' hnäh' ta-la-
kih' Dsa-jøøh' jnän'. Sa- dsa-lä-dsëh- dsën-
he- siin- ka-läh', ja-ba' he- ma-siin' jää',
jëeh' he- llu' kyah' hnäh' ba' ja-.

2 Leeh- hnäh' kyaah' hi- jmee- he- hliih',
hi- jmee- lä-koo- dsii- hää', jäyh', jmee- bii'
uu' jmi-ngo' kih' dsa-ñuu'.

3 Jne' ba' he' hi- ma-laä' kwaat- hi-
ga-wih' jmi-ngo' kih', jne' ba' he' hi- jmee-
ta' he' kih' Dio kyaah' koo- nëe' ba' huu'dsë-.
Jne' ba' he' hi- chaa- llu' kih' he- ma-laä'
jne' koo- kyaah' Cristo Jesús. ¿He-la' kyé'
ga' jne' o-jøh- dsë- jnän' hñaan' hi- laä'
jmi-ngo'?

4 Le' ba' kan' o-jøh- dsë- kih' hñiin-
wa'ra- jäh' kih' hnoon'. Hi- cher'mah'

chaā hī kyē ō-jòh̄ dsē kih̄ ta' hē mā-jmeeȳ, jnā' ba' chā kin̄ chā-gāmiih̄ lā̄koh̄ ga' kih̄ hī hē.

⁵ Jēeh̄, ma' gā-hyan̄ jñaa' jmī, gā-wih̄ jmī-ngo' kin̄. Hī laan̄ sa'jū kih̄ Israel, hī laan̄ jā-ba' sa'jū kih̄ Benjamín joōȳ. Hī laan̄ ma'ra' dsā-hebreo, jēeh̄ hebreo ba' ma' laa' maa' kyaan̄ tää' kyaan̄. Hī ma' laan̄ jaā fariseo hī ma' høø' ley kih̄ Moisé.

⁶ Hē-jā gā-kwaan̄ hñiin̄ hē ma' jmeehn̄ dsā-kyaa' Dio. Ma' mi'ten̄ ley mah' ma' jän' llu' kyaah̄ Dio, ni' miih̄ sa' ma' nā-bäähn̄ dsoo' ma' laan̄.

⁷ Pero lā̄-jē̄ hē ma' kyēn̄ ō-jòh̄ dsē kih̄ jā, gā-jmeen̄ kwaat̄ mō-so' jmää' hē jā kin̄, mah' ngoon̄ kyaah̄ Cristo ba'.

⁸ Hī jā ma'la' hē jā, gā-lā̄-jē̄ ba' hē chā, gā-jmeen̄ kwaat̄ sa' jmää' ni' miih̄. Pero hē kyūun̄ Cristo Jesús Dsā-jøøh̄ jnān̄, hē jā ba' kyē chā-gāmiih̄ kin̄. Hē-jā gā-jmeen̄ ta' koo' lā̄-jē̄ gō-tē ba', kih̄ hē hnaa' jnih̄. Gā-jmeen̄ kwaat̄ la' lā̄koō hløø' jmah' ba', mah' ngoon̄ kyaah̄ Cristo.

⁹ Hnoon' jän' gō-tē kō-jòh̄ kyaayh̄. Mō-so' hnoohn̄ hā lā̄-jē̄ jän' llu' kyaah̄ hē høø'n̄ ley mā-gyuh̄. Hē-jmeen̄ dsoo' dsē kih̄ Cristo, hē-jā ba' jän' llu'. Hē-jā ja' ta'la' kih̄ Dio, lā̄-llu' hē jmee' jne' dsoo' dsē jne' kiyh'.

¹⁰ Hī hnoon' lā̄-kyūun̄ Cristo chā-gāmiih̄ hnoon' ngēn̄ kyaah̄ lā̄-jē̄ be' kiyh', jā-ba' be' hē kyaah̄ gā-lā̄-jīȳh̄ jā. Hī hnoon' jēēn̄ wii' lā̄koō gā-jēē' Cristo, lā̄-jīh̄ le' kin̄ lā̄koō gā-la' kiyh' hē gā-juuy' kwaat̄ kih̄ dso'kyē jnān̄,

¹¹ mah' lā̄-jā tēēn̄ jmeen̄ ma'ra' hē-llu' jmah' lā̄koō jaā hī ma'la' jiih̄ jee' kih̄ hī ma'na' juu'.

Gā-kwa' Paa' be' lā̄-jīh̄ jee' le'

¹² Jā hē jwahn̄ hē ma'la' gā-jah̄, ni' hē ma'laan̄ luu' gō-tē. Pero ngoo' ba' jnā' ta' cha'nē kwan̄ be', hā-gā-che' lloo' koō jmī leen̄ lā̄koō hyoh̄ dsē' Cristo Jesús hī gā-tēēh̄ jnā'.

¹³ Øøhn̄, sa' gā ma' tēēn̄ hē-jā. Pero hē jmeen̄ lā̄-la'. mō-so' mī-dsoohn̄

dsēn̄ lā̄-jē̄ hē ma'ngēē', mah' kwan̄ be' lā̄-jīh̄ tēēn̄ hē chā ta' cha'nē ga'.

¹⁴ Ngoo' ba' jnā' ta' cha'nē kwan̄ be' lā̄-jīh̄ tēēn̄ hē lle' kih̄ hyohn̄ hē chā-gyūūh̄. Kih̄ hē-jā ba' gā-tēēh̄ Dio jnā' ta'la' kih̄ Cristo Jesús.

¹⁵ Lā̄-jēē' jne' hī ma' tääh̄ koō hweh̄, hnøø' dsa'toohn̄ kyaah̄ koō ba' hūūdsē, jā-ba' lā̄koō hūūdsē hē jmeen̄. Hī cher'mah' chaā kō-llaa' hnäh̄ hī sa' la' lā̄-jā hūūdsē kih̄, Dio ba' jmee' lā̄-ngēēȳ hā-lā' la'.

¹⁶ Pero hnøø' dsa'tooh̄ jne' koō hweh̄ kyaah̄ juu' hē ma' mī-tēē' jne'.

¹⁷ Øøhn̄, jmee' hnäh̄ jā-ba' lā̄koō jmee' jnā'. Hī kyē hnäh̄ nē' jmee' hnäh̄ jā-ba' lā̄koō jmee' dsā-kyaa' jnāäh'.

¹⁸ Jā koō hä' ma' jwēēhn̄ hnäh̄, jwēē' dsā gā-nää' jwē' hñih̄. Hī koō ka-läh̄ jwēēhn̄ hnäh̄, lā̄ ma'ga-nää' ba' dsā-jmee' ta' koo' juu' hē gā-juu' Cristo dsoh̄ hma-cru'. Hē-jā meeh̄ dsēn̄, lā̄-jīh̄ tuū jmī mī-nēn̄ kih̄ hē jmeey' lā̄-jā.

¹⁹ Kyaah̄ dso'jwii' ba' dsa-näay'. Hē-kuh̄-hih̄ bih̄ laa' dio kyaay'. Tih̄ dsēy' lā̄-jē̄ hē la' o'hih̄. Kyeȳ hūūdsē kih̄ ma'la' hē chā jmī-gyūū la' ba'.

²⁰ Pero jnā' jne', gyūūh̄ ba' na'jnāäh̄ jne' jee' ya-hēē' Jesucristo Dsā-jøøh̄ jnān̄ hī jøø'n̄ lā̄-jne'.

²¹ Chā be' kiyh' hē kyaah̄ le' jmeey' hih̄ kih̄ gā-lā̄-jē̄ hē chā. Hī kyaah̄ jā-ba' be' jā mī-siiy' jmī-ngo' hē kyē jne' jmī-gyūū la' mah' lee' jne' jøøh̄ lā̄koō laay' hñiiy'.

4

Wa' chaq̄-jne' llu' gā-lā̄-jē̄ jmī ta'la' kih̄ Dsā-jøøh̄ jnān̄

¹ Peer̄ hnaan̄ hnäh̄ øøhn̄, hnoon' na'jēēn̄ hnäh̄ hī jmee' jēē' dsēn̄. Jēēh̄ hē gā-heeh̄ hnäh̄ kih̄ Jesús, hē-jā ba' la' lā̄koō jñeen̄. Hē-jā jwēēhn̄ hnäh̄, øøhn̄ hī hnaan̄, jā gō-taah̄ hnäh̄ koō hweh̄ lā̄-llu' hē ma'laah̄ hnäh̄ koō kyaah̄ Dsā-jøøh̄ jnān̄.

² Chuun̄ chā-miih̄ kyaah̄ Evodia hī kyaah̄ Síntique ka-läh̄, wa' hii' koō ba' dsēy' lā̄-hnøø' Dsā-jøøh̄ jnān̄.

3 Hi' ngiin' kyah' hne- hi- jmee' ta' ko-jøh' kyaah' jnä', mah' kwah' be' kih' lä-uu' øøh' jne' he'. Jëeh', cha- cha-miih- ta' he- ga-jmee' dsa-më' he' ko-jøh' kyaah' jnä' jee' ga-kwa' jnääh' ju'hmëë'. Hi' lä-ja- ga-jmee' ka-läh' Clemente kyaah' lä-jëë- ga-jñah' hi- kwa' be' kin'. Lä-jëë- hi- he' na-sii- jmii- kih' në' je- jee' na-sii- jmii- kih' lä-jëë- hi- na-jnääh' kih' Dio.

4 Wa' chaah- hnäh' llu' ga-lä-jë- jmii' ta-la' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Jwahn' ka-läh': Wa' chaah- hnäh' llu'.

5 Mi-jnääh' hnäh' kih' lä-jëë- dsa- he- llu' hoh' hnäh', jëeh' ngoo' ga-lloo' jmii' jäh' Jesús.

6 Ni' miih- ta- kwëeh' hnäh' hñaaah' huu'dsë-. Hnøø' ngii' hnäh' kyah' hnäh' kih' Dio ba'. Hlëeh' hnäh' Dio ha- lä- hnooh- hnäh', chuü' hnäh' kyaayh' cher'mah' ha- lä- la' kyah' hnäh' hi- kwa' hnäh' ti'hmaah' kiyh'.

7 Hi' Dio jmee' hii' tii' kyah' hnäh' hi- ni- sa- lä-ngëeh' hnäh' ha- koh' jiih' jmeey'. Kyaah' lä-ja-, mo'so- jeh- hoh' hnäh' hi- jä' koo- hweh- huu'dsë- kyah' hnäh', ta-la- kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo Jesús.

8 Ta- jyoh' ko-taa- jwëëhn- hnäh' øøhn', kye- hnäh' huu'dsë- kih' he- la- ba': kih' he- la' dsoo', kih' lä-jë- he- jmää', lä-jë- he- llu', lä-jë- he- na-jngii', lä-jë- he- tih- dsë- jne', lä-jë- he- hii' juu' kih'. Kye- hnäh' huu'dsë- kih' lä-jë- he- la- he- ga-tëë' jne' jmeen' juuh- kih'.

9 Ja- høøh- hnäh' he- ma-heehn- hnäh', he- ma-mi-tëeh' hnäh' kin', he- ma-nuuh- hnäh' kin', hi- he- ma-jëeh' hnäh' jmeen'. Hñii' Dio hi- jmee' hii' tii' jnän', hi- he' na- kyaah' hnäh'.

Ga-tih' dsë' Paa' kih' he- ga-hyoyh' kuu'

10 Peer- jëë- dsën- ta-la- kih' Dsa-jøøh' jnän', na' he- ma-kwah' hnäh' be' kin- ka-läh' lä-hmëë'. Ma- ba' jnä' he- ma- lle- hoh' jnä', pero he- sa- ga-kwa' jä- ba' kyah' hnäh' he- ma- jmeeh' hnäh' be' kin'.

11 Ja- kih' he- lla-kyaan' he- ma-jwëëhn' hnäh' lä-na-. Ma-lä-tëën- kwan- be' kih'

hñiin'. Chaa- ba' jnä' llu' kih' wa' he- cha- he- he- dsa-ngëën'.

12 Ma-kyuuh- ba' jnä' hee- ja- he- tä-ñeen' hi- lä-koo- ma' cha- cha-miih- kin'. Ma-lä-tëën- kwan- be' kih' hñiin' he- chaan- llu' kih' wa' he- cha- he- he- dsa-ngëën', lä- ma' kyohn- hi- lä-koo- ma' na-kën-. Kwee- ba' jmee- lä- ma' dsa-chaa' kin', o lä-koo- ma' sa- cha- go-te-.

13 Kih' ga-lä-jë- ba' lihn- lla'dsëen' kyaah' be' kih' Cristo hi- ngë- kyaah' jnä'.

14 Pero ma-ra- he- ga-jmeeh' ba' hnäh' llu', ga-kwah' hnäh' he- hnoon' lä- ma' ga-jëen' wii'.

15 Ñeh' ba' hnäh' ha- lä- ga-la' lä- ma' to-në', lä- ma' ya-hëën' hwa' Macedonia ma' na'kwan' ju'hmëë'. Ni' koo- gwah- sa- ga-jmeey' be' kin', ma-la- hnäh' ba' ga-jmeeh' hnäh' ko-jøh' kyaah' jnä', cha- he- ga-kwah' hnäh' hi- cha- he- ga-hñah' hnäh' ka-läh'.

16 Ja- koo- hä- ga-cheeh- hnäh' lä-jë- he- ma' jmee- bii' kin- lä- ma' gyan' jwii- Tesalónica.

17 Hi- ja- he- koo- jøøn' he- hyohn- kyah' hnäh'. He- hnoohn- ha- lä- jee' lä-jnä' cha-ga'miih- ta' llu' kyah' hnäh' cha-në' Dio.

18 Ma-ngëë' ma-hyohn- ha- koh' te' he- lle' kih' hyohn-, lä-jiih' ma-ngëë' ga', na' he- ma-tëëhn' kuu' he- ma-cheeh- hnäh' kyaah' Epafrodito. He- na- hii- mi-jwii- kih' Dio, he- na- ba' heeyh-, hi- he- na- ba' tih- dsëy'.

19 Dio kyaan- kwa' ka-läh' he- jmee- bii' kyah' hnäh', jëeh' cha- ba' lä-jë- gyuuh' he- sa- lla- jih'koh' he- hñah- jne' kih' Cristo Jesús.

20 Lä-jë- joh' jmii' cha- wa' la' juuh- kih' Dio hi- laa' Täa' jnän'. Wa' la' lä-ja-.

21 Jmee' Dio kih' lä-jëë- hi- na-jngëë' hi- laa' koo- kyaah' Cristo Jesús. Hi- lä-jëë- øøh' jne' hi- tääh' kyaah' jnä' la-, jmeey' Dio kyah' hnäh'.

22 Hi- ga-lä-jëë- ba' dsa- hi- na-jngëë' jmee- Dio kyah' hnäh' ka-läh'. Hi- cha-ga'miih- lle- dsëy' hnäh' lä-jëë- hi- tääh' cha'neh- kih' César.

²³ Wa' mi-jää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän`
lä-jëë' hnäh'. Wa' la'lä-ja`.

Colosenses

Juu' la- ga-sii' Paa' kih' ooh' jne' hi- chaa- Colosas

1 Jnä Paa' laan' apóstol kyaá' Jesucristo lä' hyoh- dsé' Dio. Kyaah' Timotä ooh' jne' siin- kyah' hnäh',

2 hi- tääh' jwii- Colosas. Laah' hnäh' na-jngëe' hi- mi-teh- ba' hnäh', kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo. He-ja- ngiin' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ngiin' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' kway' lä-jë- he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Ga-kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

3 Lä-jë- jiih- ma' ngii' jnääh' kyah' hnäh', kwa- jnääh' ti'hmaah' kih' Dio, Jmii- Dsa-jøøh' jnän' Jesucristo.

4 Jëeh' ma-tëeh' jnääh' juu' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Cristo Jesús hi- hnaah' hnäh' lä-jëe- hi- na-jngëe'.

5 Jmeeh- hnäh' lä-ja-, jëeh' ma-cha- ba' o-jøh- dsë- kyah' hnäh' he- hñah' hnäh' heeh- he- høø- Dio gyuuu' jmi-gyuu-. Ga-nuuu- ba' hnäh' ha- lä- la' he- o-jøh- dsë- la- lä- ma' ga-heeh- hnäh' ju'dsoo', ja-ba' ju'hmeë' kih' Cristo.

6 Ga-lloo' juu' na- lä- ga-të- jee' tääh' hnäh', ja-ba' lä-koo- ngoo' lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu-. Hi- lä-kaa- jee' dsa-kway' juu' na-, le' llu' kih' dsa- hi- lä-ja- ngoo' ba' ta- cha-në', ja-ba' lä-koo- ga-la' kyah' hnäh' lä- ma' to-në' ga-nuuu- hnäh' hi- ga-lä-ngëeh' hnäh' ha- koh' sa- llu' dsé' Dio kyaah' jne'.

7 Ga-lä-tëeh- ba' hnäh' juu' na-, lä- ma' ga-hlëeh' Epafra hnäh', ooh' jne' hi- hnää' jnääh', hi- jmee- ta' ko-jøh' kyaah' jnääh' hi- mi-te' bih' lä-jë- ta' kih' Cristo, jee' kyah' hnäh' ka-läh'.

8 Hi- he' ga-jmeeh' juu' kyaá' jnääh' he- tääh' hnäh' hnaah- hnäh' ooh' kyaah' be' kih' Jmi-lle' Na-jngii'.

Ga-ngii' Paa' kih' Dio mah' kway' be' kih' ooh' jne'

9 He-ja- lä- ma' ga-tëeh' jnääh' juu' kyah' hnäh' sa- ma-tu' jnääh' ngii' jnääh' kih' Dio

mah' wa' kwëeyh' hnäh' huu' dsë- llu' he- jä- gyuuu', lä-jwë' ja- lä-nëh' hnäh' kwee- ha- lä- hnøøy' hñiiy'.

10 Lä-ja- ngii' jnääh' kyah' hnäh' mah' go'taah' hnäh' lä-koo- lle' kih' hi- laa' kyaá' Dsa-jøøh' jnän', hi- jmeeh' hnäh' tää' ba' lä-jë- he- tih- dsëy'. Ma-ja- ga' jmeeh' hnäh' lä-jë- he- llu' jmah' hi- lä-kyuuu- hnäh' Dio cha- ga'miih- koo- hä' koo- hä'.

11 Hi- wa' tëeh' hnäh' be' kih' Dsa-jøøh' jnän' hi- cha- ga-lä-jë- be' kih' mah' kwëeh' hoh' hnäh' kih' lä-jë- he- dsa-ngëeh' hnäh' hi- lä-jøh- hoh' hnäh' cha- ga'miih- kyaah' dsa-.

12 Hi- wa' jëe- hoh' hnäh' kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio hi- laa' Täa' jnän' hi- ga-mi-llu' jne' mah' hñah- jne' heen- jee' oo' ya' jwii' jee' jnä' wa' je- ko-jøh' kyaah' jee' lä-jëe- hi- na-jngëe'.

13 Jëeh', ga-lääy' jne' he- ma' tøøhn' jee' na-hoo- jee' ma' jmee- hi-sa-llu' hih- jnän' hi- ga-taayh- jne' goo- Jooy' hi- hnäay' cha-miih- mah' hi- he' ba' jää' jne' lä-hih- kiyh'.

14 Ga-lääyh' jne' ta-la- kih' Jooy' hi- ga-tuu- jma- kih'. Kyaah' he- ja- ga-kooy' dsëy' kih' dso'kye- jnän'.

Ja- Cristo ba' laa' jøøh' kih' jee' lä-jëe-

15 Cristo laa' koo- heeh' kyaah' Dio hi- sa- tëe' jne' jëen'. Jää' ba' ma-chaay-, he-ja- laay' to-në' kih' he- ja- ga' ga-nøø'.

16 Ta-la- kih' Cristo ga-jmee' Dio ga-lä-jë- go-te- he- cha-. Ga-jmeey' lä-jë- he- cha- gyuuu' hwa', lä-jë- he- jnä' kyaah' he- sa- jnä'. Ga-jmäay' lä-jëe- nëe' dsa-ta' hi- mäh', hi- kaah'. Ko-jøh' kyaah' Jooy', ga-jmeey' ga-lä-jë- ba' he- cha- hi- ga-lä-jë- ba' la' kih' Jooy' ka-läh'.

17 Ma-gya' bih' jää', ja- ga' ga-la' lä-jë- he- cha- hi- kyaah' be' kiyh' ngoo' ba' na' jnä' ga-lä-jë- he- ga-jmeey'.

18 Hi- he' na- kye- në' kih' gwah-. Hñii' bih' laay' to-në' jee' kih' jee' lä-jëe-, hi- hñii' bih' hi- ga-lä-jiih' to-në' jee' kih' hi- na-juu', mah' lä-ja- leey' jøøh' kih' jee' lä-jëe-.

19 Jëeh', ga-tih' ba' dsé' Dio he- laa' Cristo kwee- lä-koo- laay' hñiiy'.

20 Hi⁻ ga⁻tih⁻ ba⁻ dsëy⁻ he⁻ ga⁻jeeyh⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ cha⁻ gyuu⁻ hwa⁻. Ga⁻mi⁻llaay⁻ go⁻te⁻ he⁻ ma⁻ ää⁻ jne⁻ kiyh⁻, ta⁻la⁻ kih⁻ Cristo hi⁻ ga⁻tuu⁻ jma⁻ kih⁻ dsöh⁻ hma⁻cru⁻ mah⁻ lä⁻ja⁻ hii⁻ ti⁻ jnän⁻ kyaah⁻ Dio.

21 Jää⁻ ma⁻ laah⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ dsa⁻ chaa⁻ uu⁻, sa⁻ ma⁻ jwah⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ Dio. Jëeh⁻, hu⁻dsë⁻ hlih⁻ jmah⁻ ba⁻ ma⁻ kyeh⁻ hnäh⁻, hi⁻ he⁻ hlih⁻ jmah⁻ ba⁻ ma⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻. Pero na⁻ ma⁻ jeeh⁻ bih⁻ juu⁻ kyah⁻ hnäh⁻,

22 ta⁻la⁻ kyaah⁻ jmi⁻ngo⁻ kih⁻ Jesús. Ga⁻juuy⁻ mah⁻ mi⁻jnäy⁻ hnäh⁻ na⁻jngëh⁻ hnäh⁻ cha⁻nëy⁻, mo⁻so⁻ cha⁻ dso⁻kye⁻ kyah⁻ hnäh⁻ hi⁻ mo⁻so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ na⁻bääh⁻ hnäh⁻ ni⁻ miih⁻.

23 Pero hnø⁻ lä⁻ ma⁻dsoo⁻ na⁻ ba⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Jesús hi⁻ ta⁻ wa⁻ gaa⁻ hoh⁻ hnäh⁻ o⁻joh⁻ dsë⁻ he⁻ kyeh⁻ hnäh⁻ kih⁻ ju⁻hmëë⁻ he⁻ ma⁻nuuh⁻ hnäh⁻, ja⁻ba⁻ ju⁻hmëë⁻ kih⁻ Jesús he⁻ kwa⁻ dsa⁻ lä⁻kaa⁻ lä⁻jah⁻ jmi⁻gyuu⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ jnä⁻ ka⁻läh⁻ na⁻hñaan⁻ kwan⁻ ju⁻hmëë⁻ na⁻.

Ga⁻kwa⁻ Paa⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ na⁻hmää⁻ jää⁻

24 Chaa⁻ ba⁻ jnä⁻ llu⁻ kih⁻ he⁻ jëen⁻ wii⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Hi⁻ ngoo⁻ ba⁻ jnä⁻ jëen⁻ wii⁻ kyaah⁻ jmi⁻ngo⁻ kin⁻ mah⁻ lä⁻ja⁻ hña⁻ ha⁻ koh⁻ wii⁻ he⁻ jëe⁻ Cristo kih⁻ hi⁻ laa⁻ kyaay⁻, jne⁻ hi⁻ laa⁻ gwah⁻ kiyh⁻.

25 Hi⁻ ga⁻hña⁻ Dio jnä⁻ mah⁻ kwan⁻ be⁻ kih⁻ gwah⁻. Ga⁻jmeey⁻ mada⁻ he⁻ mi⁻jnään⁻ na⁻hña⁻ lä⁻jëe⁻ juu⁻ kiyh⁻ jee⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

26 Ma⁻ na⁻hmää⁻ ba⁻ juu⁻ ja⁻ llo⁻joo⁻. Pero na⁻ ma⁻mi⁻jnäy⁻ juu⁻ ja⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻jngëe⁻ kyaay⁻.

27 Kih⁻ hi⁻ he⁻ ba⁻ ga⁻tih⁻ dsë⁻ Dio mi⁻jnää⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻ na⁻hmää⁻. Peer⁻ jnaah⁻ la⁻ juu⁻ ja⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu, he⁻ jäh⁻ lä⁻la⁻: Cristo jmee⁻ ko⁻joh⁻ kyaah⁻ jne⁻. He⁻ja⁻ na⁻ kyë⁻ jne⁻ o⁻joh⁻ dsë⁻ dsa⁻tooh⁻ jne⁻ ya⁻jwii⁻ kiyh⁻.

28 He⁻ja⁻ na⁻ kwa⁻ jnääh⁻ juu⁻ la⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻. Hlëeh⁻ jnääh⁻ hi⁻ mi⁻tëe⁻ jnääh⁻ dsa⁻, kyaah⁻ cha⁻miih⁻ hu⁻dsë⁻ llu⁻, mah⁻ ngëe⁻ jnih⁻ kih⁻ Dio lä⁻jaa⁻ lä⁻jaay⁻, lluyy⁻ go⁻te⁻, laay⁻ koo⁻ ba⁻ kyaah⁻ Cristo Jesús.

29 He⁻ja⁻ kwan⁻ be⁻ jmeen⁻ ta⁻la⁻, kyaah⁻ be⁻ he⁻ kwa⁻ Cristo. Ha⁻ koh⁻ be⁻ sa⁻ cha⁻ kih⁻ hi⁻ kyah⁻jä⁻ jnä⁻.

2

1 Hnoon⁻ lä⁻ñeh⁻ hnäh⁻ he⁻ jmeen⁻ ta⁻la⁻, lä⁻jiih⁻ jee⁻ le⁻, he⁻ llu⁻ kyah⁻ hnäh⁻, hi⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ tääh⁻ Laodicea ka⁻läh⁻ hi⁻ lä⁻ja⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ma⁻jëe⁻ jnä⁻.

2 Lä⁻ja⁻ jmeen⁻ mah⁻ wa⁻ cha⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ be⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻, hi⁻ hnoon⁻ wa⁻ hnäy⁻ øøyh⁻ mah⁻ wa⁻ le⁻ koo⁻ ba⁻ hu⁻dsë⁻ kih⁻ jee⁻ lä⁻jëe⁻. Hi⁻ hnoon⁻ wa⁻ lä⁻ngëe⁻ na⁻hña⁻ lä⁻jëe⁻ mah⁻ kwa⁻ jwë⁻ lä⁻kyuyh⁻ he⁻ ma⁻ na⁻hmää⁻ kih⁻ Dio, hi⁻ he⁻ he⁻ Cristo.

3 Jaa⁻ hñii⁻ bih⁻ cha⁻ hu⁻dsë⁻ llu⁻ kiyh⁻. Jaa⁻ hñii⁻ bih⁻ ngëe⁻ ga⁻lä⁻jë⁻ go⁻te⁻. He⁻ ja⁻ ba⁻ kyee⁻ jnän⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ pero na⁻hmää⁻ ba⁻ he⁻ ja⁻ ta⁻ko⁻jiih⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻heeh⁻ jnih⁻.

4 Ma⁻jwëeh⁻ hnäh⁻ lä⁻ja⁻ mah⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ mi⁻gaa⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ juu⁻ na⁻hñaah⁻ ha⁻ lä⁻jee⁻ leeyh⁻ hnäh⁻.

5 Ma⁻ke⁻ sa⁻ gyan⁻ kyaah⁻ hnäh⁻ ko⁻joh⁻, ma⁻ra⁻ he⁻ lle⁻ ba⁻ dsën⁻ hnäh⁻. Peer⁻ chaan⁻ llu⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻nuun⁻ tääh⁻ hnäh⁻ kwee⁻ kyaah⁻ koo⁻ nëe⁻ ba⁻ hu⁻dsë⁻, hi⁻ lä⁻ja⁻ ngoo⁻ ba⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Cristo.

Juu⁻ kih⁻ Cristo ba⁻ jmää⁻ jnän⁻

6 Heh⁻ lä⁻ja⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ ga⁻heeh⁻ hnäh⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ go⁻nää⁻ hnäh⁻ kyaayh⁻ ta⁻ cha⁻në⁻.

7 Hnø⁻ jäh⁻ hnäh⁻ koo⁻ hweh⁻ kyaayh⁻. Lä⁻jwë⁻ ja⁻, leeh⁻ hnäh⁻ lä⁻koh⁻ chaah⁻ hma⁻ he⁻ ma⁻chooh⁻ jmoo⁻. Lä⁻ja⁻ lä⁻cha⁻ be⁻ kyah⁻ hnäh⁻ go⁻nääh⁻ hnäh⁻ ta⁻ cha⁻në⁻ lä⁻koh⁻ ga⁻mi⁻tëe⁻ dsa⁻ hnäh⁻. Hi⁻ hnø⁻ kwah⁻ hnäh⁻ cha⁻miih⁻ ti⁻hmaah⁻ kih⁻ Dio.

8 Leeh⁻ hnäh⁻ mah⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ mi⁻gaa⁻ hnäh⁻ kyaah⁻ juu⁻ kaah⁻ lä⁻koo⁻ gwa⁻ hu⁻dsë⁻ kih⁻ dsa⁻. Sa⁻ jmää⁻ ta⁻ juu⁻ he⁻ ma⁻tëe⁻ dsa⁻ hlëeh⁻ kih⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Sa⁻ gwa⁻ kih⁻ Cristo juu⁻ ja⁻.

9 Jëeh⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻koo⁻ laa⁻ hñii⁻ Dio, ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ laa⁻ Cristo hi⁻ ga⁻lëe⁻ ngo⁻.

10 Hi⁻ lä⁻jëe⁻ go⁻te⁻ he⁻ cha⁻ kih⁻ Dio, la⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ka⁻läh⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻laah⁻

hnäh' koo- kyaah' Cristo hi- kye- ne' kih' jee' lä-jëë- hi- laa' ta' juuh- hi- chaa- gyuuuh'.

11 Hi- kih' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaayh', he- ja- la' lä-koo- he- ga-wih' jmi-ngo' kyah' hnäh'. Pero sa- la' lä-koo- tée' dsa- jmee-. Cristo ba' ga-jnuuh' he- hlih' he- ma- hä' tuh-hoh' hnäh', he- ja- ma-laah' hnäh' kwaat- lä-koo- he- ga-wih' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä- hnøøy' hñiiy'.

12 Hi- lä- ma' ga-saah- hnäh' jmi-, lä-koo- he- ga-haah' hnäh' kyaayh' hi- ga-lä-jiih' hnäh' ka-läh' kyaayh', lä-llu' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' cha- ba' be' kih' Dio he- kyaah' ga-mi-jiyh' Cristo jee' kih' hi- na-juu'.

13 Hi- lä-koo- ma' tääh' hnäh' na-juuh' hnäh' kwaat- kih' dso'kye- hi- sa- ma' na-wih' jmi-ngo' kyah' hnäh', Dio ga-mi-jiyh' hnäh' ko-jøh' kyaah' Cristo. Ga-kooy' dsëy' kih' lä-jë- dso'kye- jnän'.

14 Ga-mi-llaay- go-te- lä-jë- he- ma- hñii- jnän', he- ga-hlääh- jne' kih' ley. Joh' dsoo' sa- ma' bääh- jne'. Pero Dio ga-jmee' ta- koo' he- ja-, lä-koo- he- ga-hooy' dsoh' hma-cru- ba'.

15 Hi- ga-jmää' Dio ta- koo' lä-jëë- hi- laa' ta' juuh- hi- chaa- gyuuuh', ga-mi-kwayh' kih' hi- he' cha-né- lä-jëë-. Ga-liyh' ga-lla-dsëy' kyaah' he- ga-juu' Cristo dsoh' hma-cru-.

Mo-so- jmää' jnän' nuuh' ma-gyuh-

16 Kih' he- ja- ba' na-, ni- jaa- sa- wa' kye- kwaat- ha- lä- kuh-huh' hnäh' ni- kih' he- sa- jmeeh- hnäh' jmi- he- téey' jmeey' o sa- jmeeh- hnäh' juuh- kih' lä- ma' heeh' sih- o kih' jmi- he- teeh- dsa- dsë'.

17 Lä-jë- he- ma-gyuh- ja-, koo- ga-mi-jnää- miih- ha- lä- la' kih' ju'dsoo' he- ja-ga- ja'. Pero Cristo ba' he' hi- laa' ma-ra- ju'dsoo' ja-.

18 Hi- leh- ba' hnäh' jñeeh' cher'mah' mi-teh' hnäh' kih' Cristo. He- ja- ta- kwa- hnäh' jwë' kih' ni- jaa- hi- jñuuh' he- ja- kyah' hnäh'. Dsa- he', jmää- hñii' hwaa' pero he- jmee- bih' ja- hi- jmeey' juuh- kih' ángele ka-läh'. Hi- jäyh' cha- he- ma-jëey' he- gwa' gyuuuh'. Hi- jmääy- hñiiy' jøøyh' kyaah' huusë- kih' dsa- ta- jmah' ba'.

19 Hi- he', sa- laa' koo- kyaah' Cristo hi- kye- ne' jnän'. Pero lä-jaa- lä-jaa- jne' na-ku- na-chah' jne' kyaah' Cristo, laa' jne' lä-koo- jaa- dsa- ba'. Lä-jwë' ja-, tée' jne' be' he- kwa- Dio mah' dsa'nøø' jne' ta- cha-né'.

20 He- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo, he- ja- la' lä-koo- he- ga-juuh' hnäh' ko-jøh' kyaayh' mah' mo-so- na-jnää' hnäh' kih' nuuh' ma-gyuh- he- cha- jmi-gyuu' la-. He- ja- mo-so- cha- he- kih' he- jmeeh' hnäh' he' kih' nuuh' ja-,

21 lä-koo- jäh' dsa-: "Ta- koo' he- na-, ta- kuh- he- na-, ta- sooh' he- na-."

22 He- lla- ba' lä-jë- he- ja- jee' koo' jmee- jne'. Hi- lä-jë- nuuh' ja-, he- ga-lla' dsa- jmi-gyuu' ba' ja- lä-koo- la- huusë- kiyh'.

23 Heh' nuuh' ja-, dsoo' ba' mi-jnää' lä-koo- he- kye- huusë- llu'. Jëeh' kyaah' he- ja-, jmee- dsa- lä-koo- he- hnaayh- Dio, hi- jmääy- hñii' hwaa' hi- heeyh- hñiiy' wii' ka-läh'. Pero ni- miih- sa- jmää' jnän' nuuh' ja- mah' lää' jne' kih' he- hee' dsë' jmi-ngo' jnän'.

3

1 Lä-llu' he- ma-lä-jiih' hnäh' kyaah' Cristo, he- ja- kye- hnäh' huusë- kih' he- cha- jee' oo- ya-jwii', jee' gya' Cristo jwoo' ra-lluu' kih' Dio.

2 Wa' lle' hoh' hnäh' he- cha- gyuuuh' ba', mo-to- hnooh- ga' hnäh' he- cha- jmi-gyuu' la-.

3 Jëeh', ma-na-juu' ba' hnäh' kih' jmi-gyuu' la- hi- chaa- ba' hnäh' ko-jøh' kyaah' Cristo jee' gya' Dio ma-ke- na-hmää' he- ja- jnän' jmi- na'.

4 Pero wa-ra- ga-lä-jnää' Cristo hi- jmee- chaa- jne', ma-ja- lä-jnää' jne' tøj-lëë- ñih' ko-jøh' kyaayh'.

Wa' ben' lä-jë- he- hlih' mah' dsa'nøøn' kyaah' he-llu' ba'

5 He- ja- tu' hnäh' lä-jë- he- hlih' he- jmeeh- hnäh' jmi-gyuu' la-. Hnäh' dsa- më- dsa-ñuuh- ta- kaah' wa' hi- cha- hi-, ta- mi-sah' hnäh' hñaa', ta- jmee- hnäh' he- ngii' jmi-ngo' kyah' hnäh' ni- he- ga- jyo' he- hee' hoh' hnäh'. Ta- hnooh- hnäh' leh- hnäh' lä-jë- he- ga- cha-. Jëeh' lä-koo-

he- ja- ba' laa' dio kyaah' hnäh' cher'mah' jmeeh- hnäh' lä' ja-.

6 Kih' he- hlih' na- gwa' ya- jëë' dsë' Dio kyaah' hi- chaah-.

7 Lä' jë- he- na- ga' jmeeh' hnäh' lä' koh' ma' tääh' hnäh' jää'.

8 Pero na' mo' to' jmee- hnäh' lä' jë- he- la-: he- ya- jëë' hoh' hnäh', he- lee' hnäh', he- hñaa- hoh' hnäh' kyaah' dsa-, he- hlëeh' hnäh' wih' kih' dsa-, he- hlëeh' hnäh' juu' hlih'.

9 Ta' juu' kih' dsa- kyaah' hnäh', jëeh' ma- jnuuh' hnäh' kih' lä' jë- he- ma' jmeeh- hnäh' jää'.

10 Hi- ga- løøh' hnäh' jmeeh' he- llu' ba'. He- ja- la' lä' koo- he- ma- kyeh' hnäh' hmih- hmëë'. Hi- ngoo' dsa- lä- hmëë' hnäh' koo- jmi' koo- jmi' kih' he- mi- tëë' ' hnäh' cha- ga' miih- mah' leeh' hnäh' lä' koo- laa' hi- ga' jmää' jne'.

11 Hih' hi- laa' koo- kyaah' Cristo sa- cha- he- jmee' cher'mah' laay' judiu, o sa' laay' judiu, cher'mah' ga- wih' jmi- ngo' kiyh' o sa' ga- wih', cher'mah' laay' jaa- hi- sa' kyuah- o jaa- hi- chaah- uuh', cher'mah' na- hnëey' jmeey' ta' kih' dsa- o cher'mah' sa- na- hnëey'. Koo- ba' he- kyeë' kih' jee' lä' jë-. Cristo ba' he' hi- jøøh' kih' jee' lä' jëë-, hi- he' ba' hi- cheh' kyaah' jne'.

12 He- ja- go- taah' hnäh' lä' koo- lle' kih' hi- na- leeh' kyaah' Dio. Jëeh' ma- na- jngëë' jne' hi- hnäy' jne' cha- miih-. He- ja- wa- lä- ñih' hoh' hnäh' kih' dsa- kyaah' hnäh', wa' llu' hoh' hnäh' kyaayh', ta' jmää' hnäh' hñaa' kaah', jmee' hnäh' hwaah' kyaah' dsa- kyaah', hi- jmee' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kyaayh'.

13 Kwëeh' hoh' hnäh' kih' dsa- kyaah' hnäh'. Cher'mah' chaah- jaa- hi- ga- hlääh- kyah' hnäh', kii' hnäh' hoh' kiyh'. Hi- jmee' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kih' dsa- kyaah', ja- ba' lä' koo- ga' jmee' Jesús jøh- dsë' kyaah' jne'.

14 Koo- ba' he- kyeë' kih' jee' lä' jë-. He- hnaah- hnäh' øøh' hnäh'. Jëeh' he- hnää' jne' øøhn' lä' tää- jne' jmeen' lä' jë- he- lle' kih'.

15 Kwa' hnäh' jwë' jmee' Dio hii' ti' jee'

kih' lä' jëë- hnäh'. Jëeh' ga- tëeyh' hnäh' mah' go' taah' hnäh' hii' ti' kyah' hnäh' lä' llu' he- laah' hnäh' koo- ba' jee' lä' jëë- hnäh'. Hi- hnøø' kwah' hnäh' ti' hmaah' kih' Dio.

16 Wa' jã' juu' kih' Cristo na- hñaa' ' lä' jëë- kyaah' hnäh'. Hi- kyaah' cha- miih- huudse- llu', mi'tëë' hnäh' dsa- kyaah' hi- hlëeh' hnih' ka- läh'. Hi- kwa' hnäh' ti' hmaah' kih' Dsa- jøøh' jnän' jee' häh- hnäh' kiyh' kyaah' salmo, kyaah' himno, kyaah' su- he- kwa- jmi- lle'.

17 Hi- ga- lä' jë- ba' he- jmeeh- hnäh', cher'mah' la' kyaah' juu', cher'mah' jmeeh- hnäh' ta', ja- jmeeh- hnäh' lä' hih' kih' Jesús Dsa- jøøh' jnän' hi- kwa' hnäh' ti' hmaah' kih' Dio, ta' la- kiyh'.

Hnøø' dsa'tooh' jne' kwee- kyaah' øøh' jne'

18 Hnäh' dsa- më' hi- chaah- dsa- ñuuh- kyaa', jmeeh- hnäh' he' kiyh', lä' koo- hnøø' Dsa- jøøh' jnän'.

19 Hnäh' dsa- ñuuh- hi- chaah- dsa- më' kyaa', wa' lä- hnaah- hnäh' dsa- më' kyaah' hnäh', ta' jmeeyh'.

20 Hnäh' hi- laa' chih-, hnøø' nuuh' hnäh' mada- kih' maa' tää' kyaah' hnäh', jëeh' lä' ja- ba' tih- dsë' Dsa- jøøh' jnän'.

21 Hnäh' hi- laa' cho' jmi- chih-, ta' jmeeh- hnäh' chih- kyaah' ga- ngëë' jwëë' mah' sa- lä' meeh- dsëy'.

22 Hnäh' hi- tääh' jmee- ta' kih' dsa-, nuuh- hnäh' lä' jë- mada- he- jmeey- kyah' hnäh'. Hi- ja- ma- la- ta' ko- jiih' täayh' jëey-, lä' koo- jmee- hi- hnøø' jã' llu' kyaah' dsa-. Hnøø' kyeh' hnäh' koo- nëë' ba' huudse- hi- hnøø' gah- hnäh' Dio.

23 Ga- lä' jë- ba' he- jmeeh' hnäh', jmee' hnäh' lä' kaa- tuh- hoh' hnäh'. Lä' koo- he- jmeeh- hnäh' ta' kih' Dsa- jøøh' jnän', ja- ma- la- kih' dsa- ta' jmah'.

24 Ma- ñeh' ba' hnäh' he- hñah- hnäh' heeh- hnäh' kih' Cristo Dsa- jøøh' jnän'. Jëeh' hi- he' mi- hmaah- kyah' hnäh' lä' llu' he- jmeeh- hnäh' ta' he' kiyh'.

25 Hi- kih' hi- jmee- ga' he- hlih', hyoyh- ka- läh' lä' koo- te' he- hlih' he- jmeey- ja-. Jëeh' sa' jëë- Dio hee- laa' dsa-.

4

1 Cher'mah' tääh' hī jmee' ta' kyah' hnäh', jmee' hnäh' kiyh' lä'koo' lle' kih', ta' jmeeyh'. Jëeh', ma'ñeh' ba' hnäh', ja'ba' lä'ja' chaa' dsa'jmaa' hnäh' hī gya' gyuu' jmi'gyuu'.

2 Ta' hwaä' hnäh' ngii' hnäh' kih' Dio. Ngii' hnäh' kiyh' tää' hi' kwa' hnäh' tih'maah' kiyh'.

3 Ngii' hnäh' kyaa' jnääh' mah' nä' Dsa'joo'h' jnän' jwë' kwa' jnääh' juu' kiyh'. Mah' mi'jnää' jnääh' juu' kih' Cristo he' ma' na'hmää' jää'. Jëeh' kwaat' kih' juu' na' hään' neh'ñe' la'.

4 Ngii' hnäh' kih' Dio mah' kwan' juu' na'hñaä' lä'jëe' lä'koo' lle' kih'.

5 Hnøø' cha' huu' dsë' llu' kyah' hnäh' lä' ma' tääh' hnäh' kyaah' hī sa' ma'heeh' juu' kih' Jesús. Hlëeh' hnih' na' lä'cha' jmi'.

6 Jee' llah' hnäh' juu' kyaayh', hlëeh' hnih' kyaah' juu' llu' jmah' ba' hi' kyaah' juu' he' toh' llu' kiyh'. Hi' hnøø' kyuu' hnäh' ha' lä' jëeh' hnäh' juu' kih' lä'jaä' lä'jaä'.

Ga'hih' Paa' juu' kih' dsa' kyaay'

7 Øøh' jne' Tíquico hī hnää' jne', dsoo' dsa'jmeey' juu' kyah' hnäh' ha' lä' la' kin'. Ma'ra' he' mi'te' bih' kyaah' ta' kiyh' he' jmeey' ta' kih' Dsa'joo'h' jnän' kō'joh' kyaah' jnä'.

8 He'ja' chee' jnih' jee' tääh' hnäh' mah' nuuh' hnäh' ha' lä' tøøh' jnääh' jee' la', he' lä'ja' jëe' hoh' hnäh'.

9 Dsooy' kyaah' Onésimo, øøhn' hī hnää' jne', hī mi'te' kyaah' ta' kiyh'. Hi' laay' dsa'gooh' hnäh'. Lä'uu' hī he' ngëe' juu' kyah' hnäh' lä'jëe' ha' lä' la' jee' la'.

10 Aristarco hī hää' neh'ñe' kō'joh' kyaah' jnä' jee' la', jmeey' Dio kyah' hnäh' hī lä'ja' ka'läh' Marco hī laa' jaa' ba' ma'hyaa' ta'gyuu' kyaay' kyaah' Bernabé. Ma'jwëehn' hnäh' jää' ha' lä' jmeeh' hnäh' wa'ra' ga'lloo' Marco. He'ja' cher'mah' ga'llooy' jee' na', ja' heeh' hnih' llu'.

11 Hi' lä'ja' Jesús hī chee' Justo, jmee' Dio kyah' hnäh'. Lä'jëe' hī he' laa' judiu.

Sa' chaa' ga' jñah' judiu jee' kih' lä'jëe' hī kwa' be' kin' jwë' jee' chaa' jne' kih' Dio. Ta'la' kih' hī he', jmee' jëe' dsën'.

12 Epafra hī laa' dsa'gooh' hnäh' jmee' Dio kyah' hnäh'. Hi' jmeey' ta'he' kih' Cristo ka'läh'. Lä'jëe' jiih' kway' be' ngiiy' kyah' hnäh' mah' wa' cha' be' kyah' hnäh' tää' hi' mah' ma'naluu' hnäh' jmeeh' hnäh' lä'jëe' he' tih' dsë' Dio.

13 Jmeen' ju'dsoo' kiyh', he' lle' dsëy' hnäh' cha'miih' hī lä'kye' kih' øøh' jne' hī tääh' Laodicea, kyaah' hī tääh' Hierápoli.

14 Të'më' hī chee' Luca hī hnää' jne', jmeey' Dio kyah' hnäh' hī lä'ja' jmee' Dema ka'läh'.

15 Hi' jmee' hnäh' Dio kih' øøh' jne' hī tääh' Laodicea hī kih' Ninfa ka'läh', kyaah' lä'jëe' øøh' jne' hī dsa'ñee' cha'neh' kiyh'.

16 Ma'ngëe' ma'heh' hnäh' juu' he' ma'siin' kyah' hnäh' la', ta' jmee' hnäh' hñaä' hoh', ja' cheeh' ka'läh' juu' la' kih' øøh' jne' hī tääh' Laodicea mah' hëy' ka'läh' jee' oo'. Hi' lä'ja' hëh' hnäh' he' ma'siin' kiyh' wa'ra' ga'cheeyh' ta' kyah' hnäh'.

17 Hi' chiih' Arquipo wa' kway' be' mi'tey' ta' he' ma'na'hñaay' jmeey' kih' Dsa'joo'h' jnän'.

18 Jnä' Paa' ma'siin' miih' jee' ga'dsaa' juu' la' kyaah' goon'. Dsooh' hoh' hnäh' jnä' hään' neh'ñe'. Wa' mi'jää' Dio lä'jëe' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

1 Tesalonicenses

He-la-to-né-je-he-ga-sii

Paa'kih' øøh' jne' hi- chaa- Tesalónica

1 Jnä' Paa' kyaah' Silvano kyaah' Timotä siin' kih' gwah' jwii' Tesalónica, hnäh' hi' tääh' kyaah' Tää' jnän' hi' kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ngiiin' kiyh' wa' kway' he-llu' kyah' hnäh' hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

Ga'kwa' Paa' ti'hmaah' kih' Dio

2 Dsooh' ba' dsë- jnääh' kyah' hnäh' lä-jë- jiih' wa'ra- ga'ngii' jnääh' kih' Dio, he-ja- kwa- jnääh' ti'hmaah' kiyh'.

3 Sa' dsa-gaa' dsë- jnääh' kwa- jnääh' ti'hmaah' kih' Dio hi- laa' Tää' jnän'. Ja- koo- nëe' ta' llu' ma- jmeeh' hnäh' kih' he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kiyh', hi' mi-teh' ba' hnäh' ta' kyah' hnäh' kih' he- hnaah' hnih' cha-miih'. Hi' kwëeh' ba' hoh' hnäh' kih' he- kyeh' hnäh' o-jøh' dsë- kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

4 Jëeh', laah' hnäh' øøhn' hi- hnää' Dio cha-miih' hi' ñe' ba' jnääh' he- ga-lleeh- Dio hnäh'.

5 Lä- ma' ga-ngëe' jnääh' ju'hmëe' kyah' hnäh', ja' kyaah' ma-la' juu' ta'jmah'. Ja' kyaah' cha-miih' be' kih' Jmi-llë' Na-jngii' ba' ja-. Sa' cha- ma' kye' jnääh' jyoh' huudse-. Juu' na- la' ma-ra' ju'dsoo' jmah' ba'. Hi' ma-ñeh' ba' hnäh' ha- lä- ga'jmeë' jnääh' jee' tääh' hnäh', kih' he- hnää' jnääh' hnäh'.

6 He-ja- ga'jmeeh' hnäh' ja-ba' lä-koo- jmeë- jnääh' hi' lä-koo- ga'jmeë' Dsa-jøøh' jnän'. Jëeh', ma' ga-heeh' hnäh' juu' kiyh', chaa- ba' hnäh' llu' ga'jmeë' Jmi-llë' Na-jngii', ma'ke' ga'jëeh' hnäh' cha-miih' he- wii'.

7 Heh' he- jmeeh' hnäh' lä-ja-, ga'nuu' øøh' jne' hi- tääh' hwa' Macedonia hi' hwa' Acaya. He-ja- ja' dsëy' ga'jmeey' ja-ba' lä-koo- jmeeh' hnäh'.

8 Kwaat' kyah' hnäh' ga'lloo' juu' kih' Dsa-jøøh' jnän' lä-kaa- hwa' Macedonia hi' Acaya. Hi' ga-lä-cha' juu' he- ma-dsoo'

hoh' hnäh' kih' Dio lä-kaa- jee' jyoh' jwii-. He-ja- mo'so- jmeë- ga' bii' jmeeh' jnääh' juu' kiyh' ha- lä- ga'jmeeh' hnäh'.

9 Lä-jëe' ba' dsa- hlëeh' ha- lä- ga'heeh' hnäh' jnääh' lä- ma' ga'lla-nøø' jnääh' jee' tääh' hnäh', hi' ha- lä- ga'beeh' hnäh' dio hi- na-laa- kaah' dsa- hi' ha- lä- jmeeh' hnäh' ta'he' kih' hi- laa' ma-ra' Dio jiih'.

10 Hi' hlëeyh' he- lle' hoh' hnäh' he- jäh' jooy' ka-läh' gyuuh' jmi-gyuu-. Jëeh' Dio ga-mi-jiih' Jesús jee' kih' hi- na-juu' mah' jooy' he' lää' jne' kih' lli'wii' he- na' ga'jä-.

2

Ha- lä- ga'jmeë' Paa' jwii' Tesalónica

1 Øøhn', ma-ñeh' ba' hnäh', sa- na-hee- ta'he- ga'jmeë' jnääh' lä- ma' na'nøø' jnääh' jee' tääh' hnäh'.

2 Hi' ma-ñeh' ba' hnäh' ha- lä- ga-lä-hää' dsa- jnääh', ga'kwa' dsa- kyaä' jnääh' jwii- Filipino. Pero Dio kyaah' jnääh' he-ja- ga-tuu- dsë- jnääh' ga'kwa' jnääh' ju'hmëe' kiyh' jee' jwii- kyah' hnäh' ma'ke- ga'tee' ga'jëe' dsa- kyaä' jnääh'.

3 Sa- na-hee- juu' he- ga'kwa' jnääh', ni- ja' kyaah' huudse- hliih'. Hi' ni' sa- ga-mi-gaan' hnäh'.

4 Ga-jëe' ba' Dio jmää' jnääh' jmeë' jnääh' ta' kiyh', he-ja- hlëeh' jnääh' lä-koo- lle' kyaä' jnääh' hi- na-hñaä' kwa- ju'hmëe' kiyh'. Hi' ja' he- hnøøh' jnääh' ha- lä- jee' tih' dsë' dsa- kyaä' jnääh' kyaah' juu' he- kwa' jnääh'. He- hnøøh' jnääh' ha- lä- jee' tih' dsë' Dio hi- kyuuh' ha- lä- la' huudse- jnän'.

5 Ñeh' ba' hnäh' sa- ga-hlëeh' jnääh' kyaah' juu' na'hñaah' lä-jwë' jee' ga-lëeh' hnäh' ni' sa' ga-hnøøh' jnääh' ha- lä- jee' ma'leh' jnääh' kuu'. Dio ba' ñe- ha- lä- la'.

6 Sa' hnøøh' jnääh' jmää' dsa- jnääh' kaah'. Sa' hnøø- jnääh' jmeeh' hnäh' lä-ja- ni' he- jmeë' jñah'. Kih' he- laa' jnääh' apóstole kyaä' Cristo, cha- ba' jwë' kyaä' jnääh' he- ma' jmeë' jnääh' mada' kyah' hnäh' wa'ra- jäh' kih' lä-ja- hnøø- jnääh'.

7 Pero ga'jmeë' jnääh' jøh- dsë- jnääh' ba', lä-koo- jøh- dsë' jaa- dsa-më' jee' mi-kwaay' gyuu- kyaay'.

8 Ga⁻lä⁻hnää⁻ jnääh¹ hnäh¹ cha⁻miih⁻. He⁻ja⁻ sa⁻ ga⁻jmaa⁻ kyaa¹ jnääh¹ koo⁻ ma⁻ dsa⁻ka⁻ jnääh¹ ju⁻hmëë⁻ kih¹ Dio ta⁻jmah¹. Ga⁻lla⁻ dsë⁻ jnääh¹ ga⁻jmeë⁻ jnääh¹ be⁻ kyah¹ hnäh¹ lä⁻jiih¹ ma⁻ ngëë⁻ jnääh¹ hñaa¹ jnääh¹ juu⁻ jnääh¹ kwaan⁻ kyah¹ hnäh¹ kih¹ he⁻ hnää⁻ jnääh¹ hnäh¹ cha⁻miih⁻.

9 Øøhn¹, ¿Che⁻ sa⁻ dsooh⁻ hoh⁻ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeë⁻ jnääh¹ ta⁻, mah¹ ga⁻lä⁻cha⁻ he⁻ ga⁻kih¹ jnääh¹? Lä⁻jmi⁻ lä⁻hwë⁻ ga⁻jmeë⁻ jnääh¹ ta⁻, jëëh⁻ sa⁻ hnøø⁻ jnääh¹ ma⁻ lla⁻kyaan⁻ hnäh¹ jmi⁻ ta⁻ko⁻jiih¹ ga⁻kwa⁻ jnääh¹ juu⁻ kih¹ Dio.

10 Ma⁻ñeh⁻ ba⁻ hnäh¹ hi⁻ ñe⁻ ba⁻ Dio ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeë⁻ jnääh¹ jee⁻ tääh¹ hnäh¹ hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih¹ Jesús. Ma⁻laa⁻ jnääh¹ hi⁻ na⁻jngëë⁻. Ga⁻jmeë⁻ jnääh¹ he⁻ llu⁻ jmah¹ ba⁻. Sa⁻ cha⁻ he⁻ na⁻bääh¹ jnääh¹ ni⁻ miih⁻.

11 Ma⁻ñeh⁻ ba⁻ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻jmeë⁻ jnääh¹ kyah¹ hnäh¹ lä⁻jaa⁻ lä⁻jaa⁻ hnäh¹. Ga⁻kwa⁻ jnääh¹ be⁻ kyah¹ hnäh¹, ga⁻chaah¹ jnääh¹ hnäh¹ lä⁻koo⁻ jmeë⁻ jaa⁻ dsa⁻kyaa¹ gyuu⁻ kyaay¹.

12 Hi⁻ ga⁻hlëëh¹ jnääh¹ hnäh¹ mah¹ jmeeh¹ hnäh¹ lä⁻ hnøø⁻ Dio hi⁻ ga⁻tëeh¹ hnäh¹ mah¹ lä⁻ jnääh¹ hnäh¹ ya⁻ jwii⁻ jee⁻ jmeey⁻ hih⁻.

13 He⁻ja⁻ sa⁻ hwaä⁻ jnääh¹ kwa⁻ jnääh¹ ti⁻hmaah¹ kih¹ Dio. Jëëh⁻, ga⁻heeh⁻ hnäh¹ juu⁻ kiyh¹ he⁻ ga⁻kwa⁻ jnääh¹. Ga⁻lä⁻ngëëh⁻ hnäh¹ sa⁻ la⁻ juu⁻ kih¹ wa⁻ hi⁻ cha⁻ hi⁻ dsa⁻. La⁻ ma⁻ra⁻ juu⁻ kih¹ Dio ba⁻, ja⁻ba⁻ juu⁻ he⁻ jøø⁻ kyah¹ hnäh¹, hi⁻ ma⁻heeh⁻ kih¹ Jesús.

14 Øøhn¹ hi⁻ tääh¹ Tesalónica na⁻, kwee⁻ ba⁻ ga⁻la⁻ kyah¹ hnäh¹ kyaah¹ lä⁻jë⁻ gwah¹ kih¹ Dio he⁻ tøø⁻ hwa⁻ Judea. He⁻ ba⁻ dsa⁻gooh⁻ hnäh¹ ga⁻jmeeh⁻ hnäh¹, ja⁻ba⁻ lä⁻koh⁻ ga⁻la⁻ kih¹ øøh¹ jne⁻ hi⁻ tääh¹ Judea. Judiu dsa⁻gooy⁻ ga⁻jmeeh⁻ dsih⁻ kih¹ he⁻ ga⁻lä⁻dsoo⁻ dsëy⁻ kih¹ Cristo Jesús.

15 Ja⁻ba⁻ dsa⁻gooy⁻ he⁻ ga⁻jngiih¹ kih¹ Jesús Dsa⁻jøøh¹ jnän⁻ lä⁻koh⁻ ga⁻jngëëyh¹ hi⁻ ma⁻ ngëë⁻ juu⁻ kih¹ Dio jää¹. Hi⁻ ja⁻ba⁻ lä⁻ja⁻ ga⁻lä⁻hñaa⁻ dsëy⁻ kyaa¹ jnääh¹ ka⁻läh⁻. Jmeey⁻ he⁻ sa⁻ tih⁻ dsë⁻ Dio hi⁻ lla⁻dsëëy⁻ kih¹ lä⁻jëë⁻ dsa⁻.

16 Ngoo⁻ ba⁻ hay⁻ kyaa¹ jnääh¹ he⁻ hlëëh¹ jnääh¹ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu mah¹ lääy⁻. Lä⁻jwë⁻ ja⁻, mo⁻so⁻ kyaah¹ hih⁻

dso⁻kye⁻ kiyh¹, he⁻ja⁻ jä⁻ dso⁻jwii⁻ nē⁻ kiyh¹ cha⁻miih⁻ ngëë⁻.

Hnøø¹ Paa⁻ dsa⁻jëë⁻ øøh¹ jne⁻ hi⁻ chaä⁻ Tesalónica

17 Hnäh¹ øøhn¹, ma⁻lä⁻hi⁻ miih⁻ jmi⁻ he⁻ sa⁻ jëën⁻ hnäh¹. Pero sa⁻ ma⁻gaa⁻ dsë⁻ jnääh¹. Ma⁻ra⁻ he⁻ lle⁻ dsë⁻ jnääh¹ dsa⁻jëë⁻ jnääh¹ hnäh¹.

18 He⁻ja⁻ hnøø⁻ jnääh¹ ma⁻ dsa⁻jëë⁻ jnääh¹ hnäh¹. Jnä⁻ Paa⁻ jmeen⁻ dsoo⁻, ja⁻ he⁻ koo⁻ hä⁻ ga⁻jmeen⁻ huu⁻ dsë⁻ ma⁻ dsa⁻nøø⁻ jnääh¹. Pero sa⁻ ga⁻la⁻, jmeë⁻ Tana⁻ jwiih⁻ kyaa¹ jnääh¹.

19 Hnäh¹ ba⁻ hi⁻ kye⁻ jnääh¹ o⁻jøh⁻ dsë⁻ kih¹, hnäh¹ ba⁻ hi⁻ jmeë⁻ chaä⁻ jnääh¹ llu⁻. Hnäh¹ ba⁻ hi⁻ jmeë⁻ lii⁻ jmaa⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻jmeë⁻ jnääh¹. He⁻ja⁻ hnøø⁻ jnääh¹ jëë⁻ jnääh¹ hnäh¹ tääh¹ hnäh¹ cha⁻në⁻ Jesucristo wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ jäh⁻ ka⁻läh⁻.

20 iHe⁻ ba⁻ che⁻ llu⁻ kyaa¹ jnääh¹ kwaan⁻ kyah¹ hnäh¹ he⁻ja⁻ chaä⁻ ba⁻ jnääh¹ llu⁻!

3

1 Sa⁻ lä⁻be⁻ dsë⁻ jnääh¹, he⁻ja⁻ jmeë⁻ jnääh¹ huu⁻ dsë⁻ jää⁻ jnääh¹ jwii⁻ Atena la⁻,

2 mah¹ cheë⁻ jnääh¹ Timotä øøh¹ jne⁻ dsa⁻jëë⁻ hnäh¹. Øøh¹ jne⁻ he⁻, jmeë⁻ ta⁻ kih¹ Dio ko⁻jøh⁻ kyaah¹ jnääh¹, kway⁻ ju⁻hmëë⁻ kih¹ Cristo. Hi⁻ he⁻ kwa⁻ be⁻ kyah¹ hnäh¹ mah¹ go⁻taah¹ hnäh¹ koo⁻ hweh⁻ jwë⁻ kih¹ Dio he⁻ tääh¹ hnäh¹ na⁻.

3 Mah¹ lä⁻ja⁻, ni⁻ jaa⁻ hnäh¹ sa⁻ jeh⁻ hoh⁻ hnäh¹ kih¹ he⁻ jëëh⁻ hnäh¹ he⁻ wii⁻. Ma⁻ñeh⁻ ba⁻ hnäh¹ lä⁻na⁻ lle⁻ kih¹ le⁻ jnän⁻.

4 Jëëh⁻, lä⁻ ma⁻ tøøh⁻ jnääh¹ kyaah¹ hnäh¹, ga⁻jäh⁻ jnääh¹ dsa⁻ngëë⁻ jne⁻ cha⁻miih⁻ he⁻ wii⁻ hi⁻ na⁻ ma⁻jëëh⁻ ba⁻ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ la⁻ he⁻ ja⁻.

5 He⁻ja⁻ mo⁻so⁻ ga⁻lä⁻be⁻ dsën⁻. Cha⁻h⁻ ba⁻ ga⁻cheen⁻ Timotä mah¹ dsa⁻jëëy⁻ che⁻ lä⁻ ma⁻dsoo⁻ ja⁻ba⁻ hoh⁻ hnäh¹. Jmeen⁻ huu⁻ dsë⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻jmeë⁻ hi⁻sa⁻llu⁻ jwiih⁻ kyah¹ hnäh¹ hi⁻ heë⁻ ta⁻ kyaa¹ jnääh¹.

6 Pero lä⁻ ma⁻ jah⁻ Timotä jee⁻ tøøh⁻ jnääh¹ la⁻, ga⁻jmeeyh¹ juu⁻, lä⁻ ma⁻dsoo⁻ ja⁻ba⁻ hoh⁻ hnäh¹ hi⁻ hnaah⁻ hnäh¹ dsa⁻kyaah¹. Hi⁻ jäh⁻, dsooh⁻ hoh⁻ hnäh¹ kyaa¹ jnääh¹ cha⁻miih⁻, hi⁻ hnooh⁻ hnäh¹ jëëh⁻ jnääh¹

ka-läh', ja-ba' lä-koō- hnøø- jnääh' jëë' jnääh' hnäh'.

⁷ Øøhn', ma-ke- dsa-ngëë' jnääh' na-ku' na-ngii' he- wii' jee' la-, pero cha-miih- ga-nøh' dsë- jnääh' ma' ga-nuu' jnääh' jmeeh- ba' hnäh' dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio.

⁸ Na' ba' ra' si' chaa- jnääh' llu', kih' he- ga-nuu' jnääh' tääh' ba' hnäh' koō- hweh- jwë' kih' Dsa-jøøh' jnän'.

⁹ Joh' ti'hmaah' sa- kwa- jnääh' kih' Dio kwaat- kyah' hnäh'. Jëeh', cha-miih- jëë- dsë- jnääh' cha'në' Dio ta-la' kyah' hnäh'.

¹⁰ Tøøh' ba' jnääh' ngii' jnääh' kih' Dio lä-jmii' lä-hwë' mah' lä-cha- jwë' dsa-jëë' jnääh' hnäh' ka-läh'. Mah' kwa' jnääh' be- tëeh' hnäh' he- ga' hnøø' kyah' hnäh' jee' tääh' hnäh' jwë' kih' Dio.

¹¹ Ngii' jnääh' kih' Täa' jnän' hi' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' mah' kway' jwë' dsa-jëë' jnääh' hnäh' ka-läh'.

¹² Hi- ngiin' kih' Dio wa' lä-hnaah- hnäh' cha-ga'miih- dsa-kyaa' hnäh' hi- wa' lä-hnaah- lä-na- lä-jëë- dsa- ja-ba' lä-koō- hnäa' jnääh' hnäh'.

¹³ Hi- ngiin' kih' Dio mah' go'taah' hnäh' koō- hweh- hi- na-jngëeh' hnäh' go-te- mah' mo-so' cha- ga' he- na-bääh' hnäh' ni- miih- cha'në' Täa' jnän' wa-ra- ga-të' jee' jäh' Jesús Dsa-jøøh' jnän' kyaah' lä-jëë- hi- lluu' kyaay'.

4

Wa'jmeen' lä-tih' dsë' Dio

¹ Øøhn', hlëëhn' hnäh' lä- hnøø' Jesús Dsa-jøøh' jnän'. Ta- jmee- hnäh' hñaa- hoh', go-näa' ba' hnäh' lä-koō- ga-lä-tëeh- hnäh' kyaä' jnääh'. Jëeh', lä-ja- lle' kyah' hnäh' hi- lä-ja- tih' dsë' Dio ka-läh'. Hi- jmee- bii' jmeeh' hnäh' he- llu' cha-ga'miih- koō- hä' koō- hä'.

² Ma-ñeh' ba' hnäh' ha- lä-la' nuuh- he- ga-hñah' hnäh' kyaä' jnääh' mada' kih' Jesús Dsa-jøøh' jnän'.

³ He- tøøh' jne' na-jngëen', he-ja- ba' hnøø' Dio. Hnäh' dsa-më' dsa-ñuuh- ta- kaa' hnäh' wa' hi- cha- hi-.

⁴ Go'taah' hnäh' llu' kyaah' dsa-më' kyaah' hnäh'. Hnøø' na-jngëeh' hnäh' kyaay' lä-koō- lle' kih'.

⁵ Ta- jmee- hnäh' he- ngii' jmi-ngo' kyah' hnäh' lä- jmee- dsa- hi- sa- laa' judiu hi- sa- ma-heeh- kih' Dio.

⁶ Ni- jaa- hnäh' ta- mi-kwah- kih' øøh' hnäh', ni- ta- mi-gaa' hnäh' ni- jaa-. Ma- jmee' ba' jnääh' juu' kyah' hnäh', Dsa-jøøh' jnän' teeh' jwii' kih' lä-jëë- hi- jmee- ta' hñih' ja-.

⁷ Jëeh', sa- ga-tëeh' Dio jne' mah' jmeen' wa' la' cha- la'. Ga-tëeyh' jne' mah' dsa'toohn' na-jngëen' ba'.

⁸ Hi- sa- jmee- he' juu' la-, ja- kih' dsa- ja- he- jmeey- chaayh-. He- jmeey- chaayh- kyaah' Dio ba' ja-, he' ba' Dio hi- ga-kwëeh' jne' Jmi-llë' Na-jngii'.

⁹ He- hnäa' jne' dsa-kyaa'hn', sa- jmee- bii' sii' jnääh' kyah' hnäh'. Jëeh', Dio ma-mi-tëë- hnäh' he- hnaah- hnäh' dsa-kyaa'.

¹⁰ Ma- ba' jnä', hnaah- ba' hnäh' lä-jëë- øøh' jne' hi- tääh' lä-kaa- hwa' Macedonia. Pero chuun' kyaah' hnäh' øøhn', mah' wa' hnaah- hñih' cha-ga'miih-.

¹¹ Kwa' hnäh' be' hii' ti' kyah' hnäh', ta- wa' hnee- hnäh'. Ta- jëë' hnäh' he- jmee- jñah'. Ta- wa' jwëh' hnäh', ja- jmeeh- ba' hnäh' ta- lä-koō- mada' he- ma-jmee- jnääh' kyah' hnäh'.

¹² Lä-jwë' ja-, hi- sa- ma-heeh- juu' kih' Dio hlëeyh' llu' kyah' hnäh' hi- lä-ja- lä-cha- ba' lä-jë' he- jmee- bii' kyah' hnäh'.

Ha- lä-le' wa-ra- ga-të' jee' jäh' Dsa-jøøh' jnän'

¹³ Øøhn', hnøø- jnääh' lä-ngëeh' hnäh' ha- lä-le' kih' øøh' jne' hi- ma-na-juu'. Sa- hnøø- jnääh' lä-meeh- hoh' hnäh' lä-koō- la' kih' hi- sa- cha- o-jøh- dsë- kih'.

¹⁴ Dsoo' ba' dsë- jne' he- ga-juu' Jesús hi- ga-lä-jiyyh' ka-läh'. Hi- jmee- jne' dsoo', ja-ba' lä-ja- mi-jiih' Dio ko-jøh' kyaah' Jesús ga-lä-jëë- hi- na-juu' hi- ga-heeh- kiyh'.

¹⁵ He-ja- jwëëhn- hnäh' lä-koō- ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän'. Jne' hi- chaa- wa-ra- ga-të' jmi' jäh', sa- lä-jää' jne' kih' øøh' jne' hi- na-juu'.

¹⁶ Ki-gaa- lä-nuu' jmee' Dsa-jøøh' jnän' mada' wa-ra- ga-të' jee' jñay' gyuu', hi-

lä'nuaħ' hlēēh' ángel hī- jøøh' ga' kih' jee' lä'jēē, hī- lä'nuaħ' hīi' luu' hoo' kih' Dio. Ma'ja- lä'jiih' to-nē' lä'jēē hī- na'juu' hī- ga'heeh- kih' Jesús.

17 Hī- lä'jēē jne' hī- chaa- jmii' ja-, chaa'yh- jne' jee' jnii' ko-jøh' kyaah' hī- na'juu' mah' jee- jne' Jesús jwē' nē' lle'. Ja-ga' na' dsa'tooh' jne' kyaah' Dsa-jøøh' jnän' lä'jē' joh' jmii' cha-.

18 He-ja- jmee' hnäh' jēē- dsē' dsa-kyaah' hnäh' kyaah' juu' la-.

5

1 Øøhn' sa' jmee' bii' sii' jnääh' kyah' hnäh' hee- jī-ñe- o hee- jmii' lä'te' juu' la-.

2 Ma-ñeh' ba' hnäh' kwee-, wa'ra- ga'lloo' jmii' jäh' Jesús, jäh' jmii' he- sa' liih- dsa-, lä'koo- jmee- dsa-hii- ta'la' hwē'.

3 Lä'koo- wa'ra- ga-jäh' dsa-: "Ma-tøøh' ba'jne' llu', mo-so' hii' goo- jnän'", lä'chah' ja-, ni' sa' liih- gyih', jä' he- wii' nē' kiyh', lä'koo- jmee' kih' dsa-mē' jee' dsa-lä'chaa- gyuu- kyaay'. Ni' jaa- sa' lää' kih' he- ja-.

4 Pero hnäh' øøhn', mo-so' tääh' hnäh' jmeeh- hnäh' wa'la' cha- la'. He-ja- wa'ra- ga-tē' jee' jäh', sa' jøøh- hnäh' lä'koo- dsa-jøøh' dsa- wa'ra- ga'lloo' jaa- dsa-hii- kiyh'.

5 Lä'jēē- ba' hnäh' ma-na'jnää' hnäh' jee' jnä' wa'je- hī- lä'ja- kih' jmii' ka-läh'. Mo-so' na'jnää' hnäh' kih' hwē', ni' kih' jee' na-hoo-.

6 He-ja- jwēēhn- hnäh', sa' wa' jmeen' lä'koo- jaa- hī- sa' liih- he- jmee-. Hnøø' na-nē' jne' hī- wa' hää' jne' hñaan'.

7 Hī- gwii-, hwē' ba' gwiiy-. Hī- hee', ko-ja- lla'heeh- bih'.

8 Pero jne' hī- ma-na'jnää' kih' jmii', wa' leeh- jne'. Wa' lä'dsoo' dsē- jne' kih' Dio, wa' hnää' jne' øøh' jne'. Lä'jwē' ja- hää- jne' hñaan' lä'koo- jmee- hløø' hī- na-lää- ñe'. Hī- wa' kyen' o-jøh' dsē- he- lää' jne'. Lä'jwē' ja- hää- jne' hñaan' lä'koo- jmee- hløø' hī- hä' mi'kyaah' lle'.

9 Jēēh', ga'jmää' Dio jne' mah' lääy' jne' ta'la' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', sa'

ga'jmääy' jne' mah' jēēn' he- lli'wii' he- na' ga'jä'.

10 Hī- he' ga'juu' jnä' jne' mah' chaa- jne' ko-jøh' kyaayh', kwee- ba' la' che' chaa- jne' o na'juu' jne' wa'ra- ga-tē' jmii' jäh'.

11 Kih' he-ja-, ja- kwah- hnäh' be' kih' dsa-kyaah' mah' dsa-näay' ta' cha'nē', ja-ba' lä'koh' tääh' hnäh' jmeeh- hnäh'.

12 Chuu' jnääh' kyaah' hnäh' øøhn', ja- jmeeh- hnäh' he' kih' hī- kwa- be' kyah' hnäh' hī- lä'ja- kih' hī- jää- hnäh' kwaat- kih' Dsa-jøøh' jnän' hī- kih' hī- hlēēh- hnäh' ka-läh'.

13 Wa'hnaah- hnih' cha-miih- ta-la' kih' ta' he- jmeey-. Hī- wa' hii' ti' kyah' hnäh' kyaah' dsa-kyaah' hnäh'.

14 Hī- chuun' kyaah' hnäh' øøhn', hlēēh' hnäh' hī- sa' hnøø' jmee' ta'. Kwa' hnäh' be' kih' hī- sa' lä'kaa- dsē', hī- lä'ja- kih' hī- sa' bee' huu'dsē- kih'. Jmee' hnäh' jøh- hoh' kyaah' lä'jēē-.

15 Leeh- hnäh', ni' jaa- hnäh' ta' jiih' hiih' kih' hī- jmee- he- hiih'. Lä'jē' jiih- jmee' hnäh' he- llu' jmah' ba' kih' øøh' hnäh' hī- kih' lä'jēē- dsa- jmi-gyuu-.

16 Wa' jēē- hoh' hnäh' lä'jē' jmii' ba'.

17 Ngii' hnäh' tää' kih' Dio.

18 Kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio kih' lä'jē-. He- la- na- hnøø' Dio jmeeh' hnäh' lä'llu' he- ma-laah' hnäh' koo- kyaah' Cristo Jesús.

19 Ta' ha- hnäh' kih' jmi-lle' Na-jngii'.

20 Ta' jmee- hnäh' ta' koo' juu' he- kwa- hī- ngēē- juu' kih' Dio.

21 Kye' da' hnäh' kwaat- kih' lä'jē- he- hlēēyh-. Mah' go-taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' ma-la' he- llu' jmah' ba'.

22 Be' hnäh' ta' koo' lä'jē- nēē' he- hiih'.

23 Dio ba' he' hī- jmee- hii' ti' tuh-dsē- jne'. He-ja- ngiin' kiyh' mah' wa' jmeey' na-jngēē' hnäh' go-te-. Wa' hääy' hnäh'. Wa' høøy' jmi-lle' kyah' hnäh', wa' høøy' lä'jē- huu'dsē- kyah' hnäh', wa' høøy' jmi-ngo' kyah' hnäh' mah' mo-so' cha- ga' he- na-bääh' hnäh' ni' miih- wa'ra- ga-tē' jee' jäh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'.

24 Ma'ra- he- mi-te' ba' hī- ga-tēēh' hnäh'. He- ga-jäh' jmeey', ma'ra- he- jmee' bih'.

²⁵ Øøhn', ngii' hnäh' kih' Dio mah' kway'
be' kyaa' jnääh'.

²⁶ Jmee' hnäh' Dio kih' lä'jēē' øøh' hnäh',
ja' chuh' hnäh' kiyh' lä' hnøø' Dio.

²⁷ Kyaah' mada' kih' Dsa'jøøh' jnän',
jwëëhn' hnäh', ja' hëh' hnäh' he' ma'siin'
la' cha'në' jee' lä'jēē' øøh' jne'.

²⁸ Wa' mi'jää' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'
lä'jēē' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

2 Tesalonicenses

He⁻ la⁻ jee' ga⁻ tē' to⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ sii' Paa' kih' øøh' jne' hi⁻ chaa⁻ Tesalónica

1 Jnä' Paa' kyaah' Silvano kyaah' Timotä sün⁻ kih' gwah⁻ jwii⁻ Tesalónica, hnäh' hi⁻ tääh' kyaah' Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän' kyaah' Dio hi⁻ laa⁻ Täa' jnän'.

2 Ngii⁻ kih' Dio hi⁻ laa⁻ Täa' jnän' hi⁻ ngii⁻ kih' Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän', wa' kway' he⁻ llu' kyah' hnäh', hi⁻ wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Dio lla' ta' kih' hi⁻ jmeeh' øøh' jne' wa'ra⁻ ga⁻ tē' jee' jäh' Dsa⁻ jøøh' jnän'

3 Øøhn⁻, hnøø⁻ kwa⁻ jnääh' ti'hmaah' kih' Dio lä⁻ jē⁻ jmi⁻ kwaat⁻ kyah' hnäh', lä⁻ lle⁻ kih', lä⁻ llu⁻ he⁻ ngoo⁻ ba' dsoo' hoh' hnäh' kiyh', hi⁻ ngoo⁻ ba' hnaah⁻ hnäh' dsa⁻ kyaah'.

4 Tih⁻ ba' dsē⁻ jnääh' lä⁻ koo⁻ jmeeh⁻ hnäh', he⁻ ja⁻ ga⁻ hlēeh' jnääh' llu' kyah' hnäh' lä⁻ koo⁻ lä⁻ koo⁻ gwah⁻ kih' Dio. Jmeeh⁻ jnääh' juu' ha⁻ lä⁻ jøh⁻ hoh' hnäh' kyaah' lä⁻ jē⁻ wii⁻ he⁻ dsa⁻ ngēē⁻ hnäh'. Hi⁻ ha⁻ lä⁻ dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio hi⁻ kwēeh⁻ ba' hoh' hnäh' ma' chaa⁻ hnäh' lli⁻ wii⁻.

5 Heh⁻ lä⁻ ja⁻, mi⁻ jnääh' ma⁻ ra⁻ he⁻ lla⁻ Dio ta' lä⁻ koo⁻ lle⁻ kih', he⁻ ja⁻ na⁻ na⁻ ngē⁻ hnäh' jwē⁻ go⁻ taah' hnäh' ya⁻ jwii⁻ kiyh', kih' he⁻ jēeh' hnäh' wii⁻ na⁻.

6 Jēeh', Dio jmee⁻ lä⁻ koo⁻ lle⁻ kih', he⁻ mi⁻ hmaayh⁻ kih' hi⁻ jmeeh⁻ hnäh' na⁻.

7 Hi⁻ hnäh' hi⁻ dsa⁻ ngēē⁻ wii⁻ na⁻, hñah⁻ ba' hnäh' jee⁻ teeh' hnäh' hoh' ko⁻ jøh' kyaah' jnääh' wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē' jee' lä⁻ jnä⁻ Jesús jñaay' gyuu⁻ kyaah' ángele kyaay' hi⁻ cha⁻ be⁻ kih'.

8 Jäyh' jee' wa⁻ je⁻ jih⁻ gyeh⁻, ma⁻ ja⁻ heeyh⁻ wii⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ heeh⁻ kih' Dio, hi⁻ lä⁻ kye⁻ hi⁻ sa⁻ ga⁻ lä⁻ hnøø⁻ ju⁻ hmēē⁻ kih' Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän'.

9 Hi⁻ he⁻ na⁻, jēē⁻ wii⁻ he⁻ sa⁻ llaa⁻ jih⁻ koh' jih⁻ lih', uu⁻ go⁻ te⁻ ba' dsa⁻ taayh⁻ kih' Dsa⁻ jøøh' jnän', jee' mo⁻ so⁻ tēēy' jēēy' jee' jnä⁻ na⁻ hñah⁻ kyaah' be⁻ kiyh'.

10 wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē' jmi⁻ jäh' Jesús. Ma⁻ ja⁻ dsa⁻ taah⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ laa⁻ kyaay', jmeey' juuh⁻ kiyh'. Peer⁻ jēē⁻ dsah⁻ lä⁻ jēē⁻ hi⁻ ma⁻ heeh⁻. Hi⁻ lä⁻ kye⁻ hnäh' jēeh' hnih', jēeh' ma⁻ lä⁻ dsoo' ba' hoh' hnäh' juu' he⁻ ma⁻ kwa⁻ jnääh'.

11 He⁻ ja⁻ ngii⁻ jnääh' kyah' hnäh' lä⁻ jē⁻ jmi⁻ mah' jmää⁻ Dio hnäh' llu⁻ lä⁻ lle⁻ kyah' hnäh' hi⁻ na⁻ teeh' kyaay'. Hi⁻ ngii⁻ jnääh' kiyh' mah' kway' be⁻ kyah' hnäh' jmeeh' hnäh' lä⁻ jē⁻ ta' llu' he⁻ hyoh⁻ hoh' hnäh' jmeeh', lä⁻ llu⁻ he⁻ ma⁻ dsoo' hoh' hnäh'.

12 Ma⁻ ja⁻ jmee⁻ dsa⁻ juuh⁻ kih' Jesucristo kwaat⁻ kyah' hnäh' hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ le⁻ kyah' hnäh' ko⁻ jøh' kyaayh', kih' he⁻ llu⁻ dsē⁻ Dio jnän', hi⁻ kih' he⁻ llu⁻ dsē⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän'.

2

Ha⁻ lä⁻ le' wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē' jee' jäh' Dsa⁻ jøøh' jnän'

1 Na⁻ hlēeh' ga⁻ jnääh' miih⁻ kih' ha⁻ lä⁻ le' wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē' jee' jäh' Jesucristo Dsa⁻ jøøh' jnän' hi⁻ ha⁻ lä⁻ jee⁻ jnih' mah' jmeen' ko⁻ jøh' kyaayh'. Øøhn⁻, chuun' kyaah' hnäh'.

2 ta⁻ hee⁻ hnäh' ga⁻ juh⁻ hu⁻ dsē⁻ kyah' hnäh'. Ta⁻ jeh⁻ hoh' hnäh' cher⁻ mah' ga⁻ nuuh⁻ hnäh' jäh' dsa⁻ ma⁻ jah⁻ Jesús. Ma⁻ ke⁻ he⁻ ga⁻ jäyh' ma⁻ hlēeh' Jmi⁻ lle⁻ kih' Dio, ma⁻ ke⁻ he⁻ ga⁻ jäyh' ma⁻ ya⁻ ka⁻ dsa⁻ juu' kyaay' jnääh' o ma⁻ tēēyh' juu' kyaay' jnääh', ta⁻ jmee⁻ hnäh' he⁻ go⁻ te⁻.

3 Ta⁻ kwa⁻ hnäh' jwē⁻ he⁻ ga⁻ mi⁻ gaa⁻ dsa⁻ hnäh'. Sa⁻ jäh' Jesús jää⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ lloo⁻ jmi⁻ jmee⁻ dsa⁻ na⁻ høøh' kih' Dio lä⁻ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁻ hi⁻ lä⁻ jnääh' dsa⁻ hlēeh' hi⁻ ma⁻ na⁻ hee⁻ go⁻ te⁻.

4 Hi⁻ he⁻ lä⁻ hnøø⁻ lla⁻ dsēēy⁻ kih' Dio hi⁻ kih' lä⁻ jē⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻ juuh⁻ kih'. Jmäy⁻ hñiiy' jøøh' kih' jee' lä⁻ jēē⁻, lä⁻ jiih' gay⁻ neh⁻ gwah⁻ kih' Dio, jmäy⁻ hñiiy' lä⁻ koo⁻ Dio.

5 ¿Che' sa⁻ dsooh⁻ hoh' hnäh' he⁻ ga⁻ jwēēhn⁻ hnäh' he⁻ la⁻, lä⁻ ma⁻ gyan' kyaah' hnäh' jee' na⁻?

6 Ma⁻ ñeh' ba' hnäh' hee⁻ na⁻ he⁻ sa⁻ kwa⁻ jwē⁻ lä⁻ jnääh' dsa⁻ hlēeh' he⁻ jää⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ tē' jmi⁻ kiyh'.

7 Sa⁺ chaa⁻ hi⁻ ñe⁻ kwee⁻, ha⁻ lä⁺ ma⁻ løø⁺ jmee⁺ ta⁺ hi⁻ hlëeh⁺ he⁺, pero ma⁺ ra⁺ he⁻ jmee⁺ bih⁺ ta⁺ to⁻ kē⁺. Koo⁻ jøøy[~] lloo[~] jmi⁺ jñuuh⁺ he⁻ jmee⁺ jwih⁺ kiyh⁺.

8 Ja⁻ ga⁺ na⁺ lä⁺ cha⁻ jwē⁺ ngēy⁺ jnä⁺ hä⁺. Pero wa⁺ ra⁻ ga⁺ tē⁺ jee⁺ jāh⁺ Jesús, kyaah⁺ lle⁺ he⁻ hä⁺ hooy⁺ ba⁺ jngēeyh⁺ dsa⁻ hlëeh⁺ he⁺. Mi⁻ llaay⁺ go⁻ te⁻ kyaah⁺ jmēē⁺ kiyh⁺ wa⁺ ra⁻ jayh⁺.

9 Kyaah⁺ cha⁻ miih⁻ be⁺ kih⁺ Tana⁺, jmee⁺ dsa⁻ hlëeh⁺ he⁺ ta⁺. Jmeey⁺ hi⁺ goo⁻ jmi⁻ gyuu⁺ hi⁺ jmeey⁺ he⁻ juh⁻ gaa⁻. Pero kyaah⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺ jmah⁺ ba⁺ jmeey⁺ lä⁺ jē⁻ he⁻ ja⁻.

10 Ja⁻ he⁻ koo⁻ nēē⁺ he⁻ hlih⁺ jmeey⁺. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻, mi⁻ gaay⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ tääh⁺ heē⁺ go⁻ te⁻, kih⁺ he⁻ sa⁺ ga⁺ lä⁺ hnøøy⁺ ma⁺ nuuy⁺ ju⁺ dsoo⁺ mah⁺ ma⁺ lääy⁺.

11 He⁻ ja⁻ kwa⁺ Dio jwē⁺ lä⁺ gaa⁻ dsa⁻ he⁺ cha⁻ ga⁺ miih⁻ kyaah⁺ juu⁺ ja⁻ mah⁺ jmee⁺ gyih⁺ he⁺ kih⁺ juu⁺ ta⁻ juu⁺ ba⁺.

12 Heh⁺ lä⁺ ja⁻, ja⁻ dso⁺ jwih⁺ nē⁺ kih⁺ lä⁺ jēē⁻ hi⁻ sa⁺ heeh⁻ kih⁺ ju⁺ dsoo⁺, kih⁺ he⁻ hnøø⁺ gyih⁺ he⁻ hlih⁺.

Ga⁻ lleeh⁻ Dio jne⁺ mah⁺ lää⁺ jne⁺

13 Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺ hnäy⁺ hnäh⁺ øøhn⁺, he⁻ ja⁻ jmee⁻ bi⁺ kwa⁺ jnääh⁺ tää⁺ ti⁺ hmaah⁺ kih⁺ Dio kwaat[~] kyah⁺ hnäh⁺. Jēēh⁺ Dio ga⁻ lleeh⁻ hnäh⁺ lä⁺ ma⁺ to⁻ nē⁺ mah⁺ lääh⁺ hnäh⁺, lä⁺ llu⁺ he⁻ ga⁺ mi⁻ lluyy⁺ hnäh⁺ ta⁻ la⁺ kih⁺ Jmi⁻ lle⁺ Na⁻ jngih⁺ hi⁻ lä⁺ llu⁺ he⁻ ma⁻ dsoo⁺ hoh⁺ hnäh⁺ kih⁺ ju⁺ dsoo⁺.

14 Ga⁺ tēēh⁺ Dio hnäh⁺ kyaah⁺ ju⁺ hmēē⁺ he⁻ ga⁻ kwa⁺ jnääh⁺ mah⁺ tēēh⁺ hnäh⁺ ya⁻ jwih⁺ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺.

15 Lä⁺ ja⁻ øøhn⁺, go⁻ taah⁺ hnäh⁺ koo⁻ hwēh⁻. Ta⁺ wa⁺ gaa⁺ hoh⁺ hnäh⁺ lä⁺ jē⁻ he⁻ ga⁻ lä⁺ tēēh⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ga⁻ hlëeh⁺ hi⁺ kyaah⁺ lä⁺ jē⁻ he⁻ ga⁺ si⁺ jnääh⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

16 Ngih⁺ jnääh⁺ kih⁺ Jesús Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺ hi⁻ ngiin⁺ kih⁺ Dio hi⁻ laa⁺ Tää⁺ jnän⁺ hi⁻ hnääh⁺ jne⁺, hi⁻ ga⁺ jmeē⁺ jēē⁻ dsē⁻ jne⁺ he⁻ sa⁺ llaa⁺ jih⁺ koh⁺, hi⁻ ga⁺ jmeē⁺ cha⁻ o⁻ jøh⁺ dsē⁻ jnän⁺ ta⁻ la⁺ kih⁺ he⁻ llu⁺ dsēy⁺.

17 Ngih⁺ kiyh⁺ mah⁺ wa⁺ jmeey⁺ jēē⁻ hoh⁺ hnäh⁺ hi⁺ wa⁺ kway⁺ be⁺ kyah⁺ hnäh⁺ mah⁺

ya⁻ hi⁺ llu⁺ lä⁺ jē⁻ he⁻ hlëeh⁺ hnäh⁺ hi⁺ lä⁺ jē⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁺.

3

Ga⁻ jāh⁺ Paa⁺ siih⁺ øøh⁺ jne⁺ ngih⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jnääh⁺

1 Øøhn⁺ ta⁺ jyoh⁺ ko⁻ taa⁻, ngih⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jnääh⁺ mah⁺ lloo[~] chah⁺ juu⁺ kih⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺ lä⁺ kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺ hi⁻ lä⁺ ja⁻ wa⁺ tøøyh⁻ ta⁺ juu⁺ ja⁻ lä⁺ koo⁻ ga⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺.

2 Ngih⁺ hnäh⁺ kyaah⁺ jnääh⁺ mah⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ dsa⁻ ngēē⁺ jnääh⁺ jee⁺ kih⁺ dsa⁻ hñaa⁻ dsē⁺. Jēēh⁺ ja⁻ lä⁺ jēē⁻ dsa⁻ lä⁺ dsoo⁺ dsē⁺ juu⁺ la⁻.

3 Pero mi⁻ te⁺ ba⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺ juu⁺ kih⁺, ma⁺ ra⁺ he⁻ hää⁺ bih⁺ hnäh⁺ mah⁺ sa⁺ cha⁻ he⁻ dsa⁻ ngēēh⁺ hnäh⁺.

4 Kye⁺ jnääh⁺ o⁻ jøh⁺ dsē⁻ kih⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺, he⁻ jmeeh⁻ ba⁺ hnäh⁺ lä⁺ jē⁻ he⁻ ma⁻ jāh⁺ jnääh⁺ hi⁺ ngoo⁺ ba⁺ jmeeh⁻ hnäh⁺ lä⁺ ja⁻.

5 Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ jää⁻ hnäh⁺ mah⁺ lä⁺ hnaah⁻ hnäh⁺ øøh⁺ hnäh⁺ lä⁺ koo⁻ hnääh⁺ Dio jne⁺ hi⁻ lä⁺ ja⁻ jääy⁺ hnäh⁺ mah⁺ kwēēh⁺ hoh⁺ hnäh⁺ lä⁺ ga⁺ kwēēh⁺ dsē⁺ Cristo.

Jmee⁻ bi⁺ jmee⁺ jne⁺ ta⁺

6 Jmee⁻ jnääh⁺ mada⁻ kyah⁺ hnäh⁺ lä⁺ hih⁻ kih⁺ Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁺. Ta⁺ jmee⁻ hnäh⁺ ko⁻ jøh⁺ kyaah⁺ ni⁻ jaa⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ jmee⁻ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺, hi⁻ sa⁺ jmee⁻ he⁺ lä⁺ jē⁻ juu⁺ he⁻ ma⁻ kwa⁺ jnääh⁺.

7 Ma⁻ ñeh⁺ ba⁺ hnäh⁺ he⁻ lle⁺ kyah⁺ hnäh⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ lä⁺ koo⁻ jmee⁻ jnääh⁺. Sa⁺ ga⁺ jmeē⁺ jnääh⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺ jee⁺ kyah⁺ hnäh⁺.

8 Sa⁺ ga⁺ kih⁺ jnääh⁺ la⁺ ga⁺ kih⁺ jnääh⁺ kih⁺ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻. Sa⁺ ga⁺ tēēh⁺ jnääh⁺ dsē⁻ jnääh⁺ ma⁺ ga⁺ jmeē⁺ jnääh⁺ ta⁺ lä⁺ jmi⁺ lä⁺ hwē⁺. Jēēh⁺ ni⁻ jaa⁻ hnäh⁺ sa⁺ ma⁺ hnøø⁺ jnääh⁺ ma⁺ lla⁺ kyaah⁺ jnääh⁺ jmi⁺.

9 Ja⁻ he⁻ sa⁺ na⁻ ngē⁺ jnääh⁺ jwē⁺ he⁻ ma⁺ ngih⁺ jnääh⁺ kyah⁺ hnäh⁺. Pero lla⁻ he⁻ ja⁻, ga⁺ jmeē⁺ jnääh⁺ ta⁺ mah⁺ jmeeh⁺ hnäh⁺ ja⁻ ba⁺ lä⁺ koo⁻ ga⁺ jmeē⁺ jnääh⁺.

10 Lä⁺ ma⁺ ga⁺ tooh⁺ jnääh⁺ kyaah⁺ hnäh⁺ ga⁺ jmeē⁺ jnääh⁺ mada⁻: Cher⁺ mah⁺ hi⁻ sa⁺ hnøø⁺ jmee⁻ ta⁺, lä⁺ ja⁻ sa⁺ wa⁺ kuyh⁻.

11 Jëeh' ma-nuu' jnääh', kō-llaa' dsa-kyaa'h' hnäh' jmee' wa' la' cha' la'. Ni' miih' ta' sa' jmeey'. Koo' dsa-jëey' he' jmee' dsa' ba'.

12 Kih' hi' he' na' hlëeh' jnääh' hi' jmee' jnääh' mada', lä'hih' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ta' wa' tääyh' ta' la' ta' jnø', wa' jmeey' ta' mah' lä'cha' he' kuyh'.

13 Hi' hnäh' øøhn', jmee' ba' hnäh' he' llu', ta' tu' hnäh'.

14 Cher'mah' chaa' kō-llaa' hi' sa' nuuh' kih' juu' he' na'sii' la', kye' da' hnäh' kwaat' kih' hi' jmee' lä'ja' hi' mo'to' jmee' hnäh' kō-jøh' kyaayh' mah' wa' jä' o'hih' kiyh'.

15 Pero ta' jmee' hnäh' na'hääh' hnih', hlëeyh' lä'le' kih' ta'la' kih' he' laa' øøh' ba'.

16 He' ba' Dio hi' jmee' hii' tii' jnän', wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh' lä'jë' jmi' wa' he' cha' he' he' chaa' hnäh'. Dio kyaa'h' hnäh'.

17 Jnä' Paa' ma'siin' miih' jee' ga'dsaa' juu' la' kyaa'h' goon'. Lä'ja' jmeen' kyaa'h' lä'jë' je' he' siin' mah' la' dsoo' jnä' he' hi' chee' je' ja'.

18 Wa' mi-jää' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' lä'jë' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.

1 Timoteo

He la to nē je he ga si

Paa kih Timotä

¹ Jnä' Paa' laan' apóstol kyaah' Jesucristo lä'hih' kih' Dio hi' lää' jne' hi' lä'hih' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi' kyen' o-jøøh' dsē-kih'.

² Siin' kyah' Timotä, hne- hi' laa' lä' koo- gyuu- kyaan' lä'llu' he- jään' hne- jwē' kih' Dio. Ngün' kih' Dio hi' laa' Tää' jnän' hi' kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän' wa' kway' lä'jē' he- llu' kyah', wa' lä- ñih' dsēy' hne-, hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

Ga'jmeey' Paa' mada' kih' Timotä mah' hlēyeh' dsa- hi- kwa' juu' ta-juu'

³ Jää' sa' ga' ma-ngoön' ta' hwa' Macedonia, ga'jwēehn' hne- he- jäh' jwii- Éfeso na- mah' hah' kih' ko-llaa' hi' mi-gaa' dsa- kyaah' juu' ta-juu'.

⁴ Ni' ta' kwa- jwē' jmeey' he' kih' lä'jē- juu' ma-gyuh- kiyh', ni' he- jmeey' juu' ha- lä' ma' laa' ma-hyaa' ta-gyuu' jnän'. Sa' cha- jee' laa' juu' ja-. Koo- llay' hni- ba' ja-. Sa' dsoo' ta' cha'nē' juu' kih' Dio kyaah' juu' ja-. He- dsoo' dsē- jne' kih' Dio, he- ja- ba' jmää' kih' dsa-. He- ja- jwahn' ka-läh', ja- jäh- Éfeso na- mah' jmeeh' he- ga'jwēehn' hne- jää'.

⁵ He- hnoon' lä'hnaä' dsa- øøh- kyaah' koo- nēē' ba' huud'sē-, he- ja- ba' ma-jmeen' mada' lä'na-. Peer' cher'mah' hñi' huud'sē- kiyh' hi' cher'mah' koo- jäh' bih' he- ma-dsoo' dsēy' kih' Dio, sa' jmää' kiyh' he- jäh' hnäy' øøyh'.

⁶ Kih' he- ga'jmeey' ko-llaa' dsa- ta' koo' he- hnäy' øøyh', he- ja- ga'näy' kyaah' juu' he- sa' jmää' ta'.

⁷ Hnøoy' jmääy' hñiiy' jaa- hi- kyuu' ley kih' Dio, pero ni' he- hlēyeh' sa' ngēy', ma'ke' kway' juu' lä'kaa- tuh-dsēy'.

⁸ Pero ma-ñē' ba' jne', llu' ba' ley kih' Dio wa'ra- jäh' kih' ngēy' jne' hee- kih' jmää' ley ja-.

⁹ Né' ba' jne' sa' ga'kwa' Dio ley kih' hi- jmeey' he- llu'. La' kih' hi- ma-hlääh-, kih'

hi- chaah-, kih' hi- na-hee- dsē', kih' hi- jmeey' dso'kye-, kih' hi- sa' kyaah' Dio, kih' hi- sa' cha- nuuh- kih', kih' hi- jngēeh- cho'jmii-, kih' hi- jngēeh- dsa-kyaah', kih' hi- he' ba' hnøø' ley ja-.

¹⁰ Kih' dsa-mē' dsa-ñuu- hi- kaah- wa' hi- cha- hi-, kih' dsa-mē' o dsa-ñuu- hi- kaah- ja-ba' dsa-kyaah', kih' hi- hēē- dsa-mah' hnēy-, kih' hi- ta-juu', kih' hi- jmeey' ju'dsoo' kih' juu' ta-juu', hi' la' kih' hi- hnøø' la-dsēē' kih' ju'dsoo' he- kwa- jnääh' la-,

¹¹ lä'koo- lle' ju'hmēy' he- na-hñaan' kwan'. He- ba' che- na'hñaah' la' ju'hmēy' kih' Dio hi- laa' Tää' jnän'.

Cha-miih- ga'lä'ñih' dsē' Dio kih' Paa'

¹² Kwan' ti'hmaah' kih' Cristo Jesús Dsa-jøøh' jnän' hi- kwa- be' kin'. Jēeh', ga'jmääy' jnä' kwaat- he- mi'ten' kiyh', he- ja- ga'hñaay' jnä' mah' jmeen' ta' kiyh'.

¹³ Jää' sa' ga' ma-tēyeh' jnä' ga'mi-kwah- jnih'. Ga-ngen' jmeen' hña- dsen' kih' dsa- kyaay', ma' hää- jwēte. Pero ga'lä'ñih' dsē' Dio jnä', jēeh' sa' ma' man- hee- ja- ma' jmeen', hi' sa' ma' heen' kih' ju'dsoo'.

¹⁴ Ha- koh' sa' llu' dsē' Dsa-jøøh' jnän' kyaah' jnä'. Ga'jmeey' ga'lä'dsoo' dsen' kiyh' hi' ga'jmeey' he- ga'lä'hnaan- dsa- ta-la' kih' Cristo Jesús.

¹⁵ Juu' he- jwahn' la-, la' dsoo' hi- hnøø' heeh- ga'lä'jēē- dsa-. Ja' Cristo Jesús jmi-gyuu' la- mah' läy' dsa- hi- jmeey' he- hñih'. Hi' jnä' laan' to-nē' kih' jee' lä'jēē- hi- jmeey' lä'ja-.

¹⁶ Kih' he- ja- ba' na-, ga'lä'ñih' dsē' Dio jnä', mah' mi-jnää' Cristo Jesús ta-la' ki' jnä' ha- lä'koo- jøh- dsēy'. Jēeh', cha-ga'miih- he- hñih' ga'jmeen' lä'koh' ga' he- jmeey' jñah'. Lä'jwē' ja-, ka' kwaat- hi- na' ga' heeh' kih' Jesús, ha- koh' sa' lä-jøh- dsē' Jesús kyaayh', mah' jmeey' chaay- lä'jēē' joh' jmi' cha-.

¹⁷ Lä'ja- wa' la' juuh- kih' Dio hi' wa' laay' jøøyh'. Sa' cha- ga' jñah' Dsa-ta' hi- jøøh' ga', hi- sa' juu' jih'koh', hi' ni' sa' tēē' jne' jēē' jnih', jaa- hñii' bih' laay' Dio hi- kyuu'. Wa' la' lä'ja-.

18 Timotä, gyuu⁻ kyaan⁺, kwëehn⁻ hne⁻ nuuh⁻ la⁻, ja⁻ba⁻ lä⁻ko⁻ juu⁺ he⁻ ga⁻mi⁻jnää⁻ Dio kih⁺ hi⁻ ga⁻hlëeh⁺ kyah⁺ jää⁺. Ja⁻ mi⁻dsooh⁻ hoh⁺ lä⁻ko⁻ ga⁻jäh⁺ hi⁻ he⁺ mah⁺ tëeh⁺ be⁺ jmeeh⁺ ta⁺ lä⁻jiih⁺ jee⁺ le⁺.

19 Hnøø⁺ lä⁻ ma⁻dsoo⁺ ja⁻ba⁻ hoh⁺, hi⁻ lä⁻ ma⁻jmeeh⁻ ja⁻ba⁻ he⁻ llu⁺ jmah⁺ mah⁺ sa⁺ hni⁺ hu⁺dsë⁻ kyah⁺. Ko⁻llaa⁺ dsa⁻ sa⁺ ga⁻jmeey⁺ he⁺ lä⁻ko⁻ ya⁻näy⁺ kyaah⁺ hu⁺dsë⁻ kiyh⁺, he⁻ja⁻ ga⁻heey⁺ hñiiy⁺, mo⁻so⁺ ga⁻näy⁺ ta⁺ cha⁺në⁺.

20 Uu⁺ hi⁻ ga⁻jmeey⁺ lä⁻ja⁻ chee⁻ Himeneo kyaah⁺ Leja⁺. Hi⁻ he⁺ ga⁻ngëen⁻ kih⁺ Tana⁺ mah⁺ lä⁻ja⁻ mi⁻tëey⁻ sa⁺ mi⁻kwayh⁺ Dio.

2

Ha⁻ lä⁻ chu⁺ jne⁺ kyaah⁺ Dio kih⁺ lä⁻jëe⁻ dsa⁻

1 Chuun⁺ kyaah⁺ hne⁻ to⁻në⁺, wa⁺ ngii⁺ jne⁺ kih⁺ Dio mah⁺ wa⁺ le⁺ llu⁺ kih⁺ lä⁻jëe⁻. Wa⁺ hlëeh⁺ jne⁺ Dio lä⁻jëe⁻ he⁻ lla⁻ dsë⁻ jne⁺ hi⁻ wa⁺ chiihn⁺ Dio lä⁻jëe⁻ he⁻ chaa⁻ jne⁺, hi⁻ wa⁺ kwan⁺ tíhmaah⁺ kiyh⁺.

2 Lä⁻ja⁻ hnøø⁺ ngii⁺ jne⁺ kih⁺ lä⁻jëe⁻ hi⁻ kye⁻ ta⁺ hi⁻ lä⁻kye⁻ dsa⁻ ta⁺ mäh⁺ mah⁺ kway⁺ jwë⁺ dsa⁻toohn⁺ llu⁺ hii⁺ ti⁺ jnän⁻. Hi⁻ lä⁻ja⁻ cha⁻ jwë⁺ hnääh⁺ Dio, hi⁻ jmeen⁺ lä⁻ko⁻ lle⁻ kih⁺.

3 He⁻ la⁻ ba⁻ ja⁻ he⁻ llu⁺ he⁻ tih⁻ dsë⁺ Dio hi⁻ lää⁻ jne⁺.

4 Dio hnøø⁺ he⁻ lää⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ hnøøy⁺ lä⁻ngëe⁺ dsa⁻ ha⁻ lä⁻ la⁺ ju⁺dsoo⁺.

5 Jëeh⁺, jaa⁻ ba⁻ Dio laa⁺ hi⁻ lä⁻ja⁻ jaa⁻ ba⁻ dsa⁻ñuuh⁻ chaa⁻ hi⁻ mi⁻ee⁻ juu⁺ kih⁺ dsa⁻ kyaah⁺ Dio. Dsa⁻ñuuh⁻ he⁺ chee⁻ Jesu⁻cristo.

6 Ga⁻ngëey⁺ hñiiy⁺ he⁻ ga⁻juuy⁺, mah⁺ lääy⁺ lä⁻jëe⁻ dsa⁻. He⁻ la⁻ ga⁻mi⁻jnää⁻ Dio ma⁺ ga⁻lloo⁺ jmi⁺ ja⁻.

7 He⁻ja⁻ ga⁻hñaa⁺ jnä⁺ laan⁺ apóstol mah⁺ kwan⁺ juu⁺ kiyh⁺. Ñe⁻ ba⁻ Cristo, hlëehn⁺ ju⁺dsoo⁺, sa⁺ ta⁻juun⁺. Na⁻hñaan⁺ mi⁻tëen⁺ dsa⁻ hi⁻ sa⁺ laa⁺ judiu, hee⁻ ja⁻ he⁻ dsoo⁺ dsë⁺ jne⁺ hi⁻ hee⁻ ja⁻ ju⁺dsoo⁺.

8 He⁻ja⁻ hnoon⁺ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻kaa⁻ jmi⁺ gyuu⁺ chuuy⁺ kyaah⁺ Dio. Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻hlëeyh⁺ kyaah⁺ Dio chooy⁺ gooy⁻ ta⁺ gyuu⁺, hnøø⁺ na⁻jngëey⁺, sa⁺ leey⁺, hi⁻ sa⁺ hneey⁻.

9 Lä⁻ja⁻ jwahn⁻ ka⁻läh⁺ kih⁺ dsa⁻më⁺, wa⁺ kyeyh⁺ hmi⁺h⁻ kyaah⁺ ko⁻ nëe⁺ ba⁺ hu⁺dsë⁻ lä⁻ko⁻ lle⁻ kih⁺ hi⁻ hnaah⁻ Dio. Hi⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻jñaa⁺ lley⁺ sa⁺ llu⁺ jmeey⁺ jih⁺gyeh⁺ na⁻beh⁻ kyaah⁺ ñe⁻ nøø⁻ o⁺kuu⁺ he⁻ hmooh⁺, ni⁻ he⁻ këyh⁺ hmi⁺h⁻ hmooh⁺.

10 Lla⁻ he⁻ ja⁻, wa⁺ jmäy⁺ hñiiy⁺ na⁻hñaa⁺ kyaah⁺ lä⁻jëe⁻ ta⁺ llu⁺, lä⁻ko⁻ lle⁻ kih⁺ dsa⁻më⁺ hi⁻ hnaah⁻ Dio.

11 Hi⁻ sa⁺ sooh⁻ kih⁺ dsa⁻më⁺ he⁻ tooyh⁺ mi⁺h⁺ jee⁺ kwa⁺ dsa⁻ juu⁺, hnøø⁺ nuuyh⁺ kih⁺ juu⁺ he⁻ nuuy⁻.

12 Sa⁺ kwan⁻ jwë⁺ kih⁺ dsa⁻më⁺ he⁻ mi⁻tëey⁺ dsa⁻ñuuh⁻, ni⁻ sa⁺ le⁺ kay⁺ në⁺ kih⁺ dsa⁻ñuuh⁻. Hnøø⁺ dsa⁻taayh⁻ to⁻kë⁺ ba⁺.

13 Jëeh⁺, Dio ga⁻jmää⁺ Adán to⁻në⁺. Këe⁻ ga⁺ ga⁻jmäy⁺ Eva.

14 Hi⁻ ja⁻ kih⁺ Adán ga⁻mi⁻goo⁻ hi⁻sa⁻llu⁺. Kih⁺ dsa⁻më⁺ ba⁺ ga⁻mi⁻gooy⁻. Kih⁺ he⁻ja⁻ ba⁻ ga⁻lä⁻cha⁻ dso⁺kye⁻ kiyh⁺.

15 He⁻ja⁻ ga⁻jäh⁺ Dio kih⁺ dsa⁻më⁺, jëey⁺ wii⁺ jee⁺ lä⁻chaa⁻ gyuu⁺ kyaay⁺, pero lää⁺ bih⁺ cher⁺mah⁺ ngoo⁺ ba⁻ dsoo⁺ dsëy⁺ kih⁺ Dio hi⁻ lä⁻ja⁻ hnøø⁺ hnäy⁺ dsa⁻, hnøø⁺ na⁻jngëey⁺, hi⁻ hnøø⁺ dsa⁻taayh⁻ lä⁻ko⁻ lle⁻ kih⁺.

3

Ha⁻ lä⁻ hnøø⁺ jmee⁺ hi⁻ kye⁻ në⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺

1 Jwahn⁻ dsoo⁺, cher⁺mah⁺ chaa⁻ hi⁻ hnøø⁺ ka⁺ në⁺ kih⁺ øøh⁺, ta⁺ llu⁺ ba⁻ ja⁻ hnooyh⁻.

2 Pero hi⁻ hä⁺ goo⁻ ta⁺ ja⁻, jmee⁺ bii⁺ laay⁺ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ na⁻bääh⁻ ni⁻ mi⁺h⁻ dsoo⁺, jaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻ hi⁻ kyaah⁺ jaa⁻ ba⁻ dsa⁻më⁺, jaa⁻ hi⁻ ngë⁺ ko⁻ nëe⁺ ba⁺, jaa⁻ hi⁻ hää⁻ hñii⁺, jaa⁻ hi⁻ hä⁺ ta⁺ kih⁺, jaa⁻ hi⁻ kwa⁺ jee⁺ jä⁺ dsa⁻ hi⁻ go⁻nää⁺, jaa⁻ hi⁻ lih⁻ mi⁻tëe⁻ dsa⁻.

3 Sa⁺ le⁺ ka⁺ në⁺, jaa⁻ dsa⁻lla⁺hi⁺h⁺. Hnää⁺ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ hnee⁻, jaa⁻ hi⁻ jøh⁻ dsë⁺ hi⁻ sa⁺ ti⁻choo⁺ juu⁺, jaa⁻ hi⁻ sa⁺ hee⁺ dsë⁺kuu⁺,

4 jaa⁻ hi⁻ lih⁻ lla⁺ ta⁺ cha⁺neh⁺ kih⁺, jaa⁻ hi⁻ lih⁻ kwëeh⁺ nuuh⁻ jo⁺ mah⁺ sa⁺ jiiyh⁺ juu⁺ kyaayh⁺.

5 Cher⁺mah⁺ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ sa⁺ lih⁻ lla⁺ ta⁺ cha⁺neh⁺ kih⁺, ¿ha⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻, kay⁺ në⁺ kih⁺ gwah⁻ kih⁺ Dio?

6 Jaā ̄ooh' jne' hī hmēē', sa' le' kay' nē', wa'ra- ja' hūūdsē- kiyh' jmāāy' hñiiy' jōoyh', hī jā' dso'jwii' nē' kiyh' lā'koh' ga'la' kih' hī-sa'llu'.

7 Hī jee' kih' hī sa' ma-heeh-, hnøø' hii' juu' kiyh' he- jmeey' he- llu' jmah' ba', mah' sa' hlēeh' dsa- hliih' kiyh' hī lā'ja- sa' mi-goo' hī-sa'llu' kiyh'.

Ha- lā- hnøø' jmee' dsa- na-lleeh' kyaa' Dio hi- kwa' juu' kiyh'

8 Hī lā'ja- ka-lāh' kih' lā'jēē- hī jmee' be' kih' hī kye- nē', hnāā' jaa- hī hā' ta' kih', hī mi-te' juu' kih', hī sa' hih-, hī hi- sa' heē' dsē' kuu'.

9 Hī hnāā' jaa- hī na-jngii' hūūdsē- kih', hī chooh- koo- hwēh- juu' he- ma-dsoo' dsē- jne', he- ma-lā-jnā' jnān' na'.

10 He-ja-, jāā' ga' hnøø' kye' jne' kwaat' che' jmāāy' jmeey' ta' ja-. Ja-ga' na', le' jmeey' be' kih' hī kye- nē', cher'mah' sa' cha- he- na-bāāyh'.

11 Ja-ba' lā'ja- kih' dsa-mē', hnøø' jaa- hī hā' ta' kih', hī sa' koooh- juu' jwii', hī ngē- koo- nēē' ba', hī jaa- hī mi-te' juu' kih'.

12 Hī jmee' be' kih' hī kye- nē', wa' laay' dsa-ñūūh- kyaa' jaa- ba' dsa-mē', hī wa' liyh' llay' ta' cha'neh- kiyh', hī wa' kwēēyh' 'nūūh- jōoy'.

13 Lā'jēē- hī ya-hēē' llu' kyaah' ta' ja-, dsa-hā' ta' kiyh' jee' kih' dsa-kyaa' hī cha-ga'miih- lā'cha- be' kiyh' hlēēyh' dsa- ha- lā' la' he- ma-dsoo' dsē- jne' kih' Cristo Jesús.

Jnaah' la' juu' he- ma-lā-jnā' jnān'

14 Hnoon' nūūn' na'jēēn' hne- chah' la-, pero ma'ra- he- sii- ba' jnā' kyah',

15 le' ga- che- sa' ngoon' chah'. Lā'ja- lā'neh' ha- lā' kah' nē' kih' dsa- hī ma-heeh- hī lāā' gwah- kih' Dio jiih- hī tāāh' nē' kih' ju'dsoo', hī chooyh- koo- hwēh- juu' ja-, laay' lā'koh' ma-tii' na'hyah-.

16 Ma'ra- ju'dsoo', sa' lā'kēh' jne' jmi' lā'ngēēn' ha- lā' la' jwē' kih' Dio. Pero kyaah' he- na-sii- jee' la- lā'ngēē' ba' jne' miih-:

Ga-mi-jnāā- Dio hñii' jmi-gyūū- la-, laay' lā'koo- jaa- dsa-.

Hī he' ya-hēē' lluu' ta-la- kih' Jmi-llē' Na-jngii'.

Lā'jēē- ángele ga-jēēy'.

Hī ga-kwa' dsa- juu' kiyh' kih' dsa- hī sa- lāā' judiu.

Ga-lā-dsoo' dsē' dsa- kiyh', jmi-gyūū- la-, hī ga-heeh- Dio ka-lāh' gyūūh' ya'jwii'.

4

Lloo- koo- jmi' jmee' dsa- ta' koo' ju'dsoo'

1 Na-hñaa' lā'jēē- ga-mi-jnāā- Jmi-llē' Na-jngii', ha- lā' le' wa'ra- ga-tē' jee' llaā' jmi'. Kō-llaa' dsa- lā'ōō' kih' he- ma-dsoo' dsē- jne', nuuy' juu' ta' juu' he- kwa' jmi-llē' hliih'.

2 iHe- ba' che- ta' juu' hī kwa' juu' lā'ja-! Mo-so' liiyh- he- jmeey', jlē' go-te' hūūdsē- kiyh'.

3 Mo-so' kway' jwē' jee' goo- dsa-, ni' sa' kway' jwē' kuh'hiih' dsa- lā'jē- he- cha-. Pero Dio ga'lla' lā'jē- he- cha- mah' kuh'hiih' hī kwa' ti'hmaah' kiyh', hī lāā' kyaay' hī kyūūh- ha- lā' la' ju'dsoo'.

4 Jēēh', llu' ba' lā'jē- he- ga'lla' Dio he- kih' hiih-. Sa' cha- he- kih' jāhn' sa' llu', hnøø' kwan' ti'hmaah' kih' bih'.

5 Kyaah' juu' kih' Dio hī kyaah' he- ngii' dsa- kiyh', jmee' na-jngii' lā'jē- he- kuh'hiih- dsa-.

Ha- lā- hnøø' jmee' hī hā' goo- ta' kih' Cristo

6 Cher'mah' mi-tēēh' ooh' juu' la-, ya-hēēh' ba' hne- llu' kyaah' ta' kih' Jesucristo, hne- hī tēē- be' kyaah' juu' he- ma-dsoo' dsē- jne', ja-ba' ju'dsoo' he- ma-heeh- na-.

7 Mo-to' taah- hñaa' kyaah' juu' ma-gyūū-, kyaah' juu' he- sa' jmāā' ta'. Jmee' bii' hnāāh' Dio ba'.

8 Llu' ba' miih- he- koo'hlii' jne'. Pero cha-ga'miih- llu' he- hnāāh' jne' Dio. Jēēh' he- ja- la' ya'jōō' jnān' jmi-gyūū- la- hī lā'ja- ka-lāh' jmi-gyūū- he- na' ga' lā'jnā'.

9 Juu' la-, la' dsoo' hī jmee' bii' heeh- lā'jēē- dsa-.

10 He-ja- ba' kwa- jne' be' lä-jjih' jee' le', kih' he- kye' jne' o-jøh' dsë- kih' Dio jjih', hi- lää- lä-jëë- dsa-. Pero lä-jëë- hi- ma-heeh- kiyh', hi- he' ba' lää'.

11 Ja- mi-tëeh' dsa- juu' la-, hi- jwih' hnih' jmee- bii' mi-tey'.

12 Ni- jaa-, ta- wa' mi-kwah' hne- kih' he- mäh'. Jle' jwë' kiyh'. Jmee' ba' hne- kwee- mah' ka' në' hi- ma-heeh- juu' kih' Dio lä-koo- jmeeh- hñaah': ha- lä- hlëeh', ha- lä- jmeeh-, ha- lä- hnaah' dsa-kyaa', ha- lä- ma-dsoo' hoh' kih' Dio hi- ha- lä- ngëh- kyaah' koo- nëe' ba' huu'dsë-.

13 Ta-kø-jjih' sa- ga- ma-lloon', ja- hëh- ba' hne- juu' kih' Dio, ja- hlëeh' dsa-kyaa' juu' na-, hi- ja- mi-tëeh' dsa- ka-läh'.

14 Ta- ya-tu' ta' he- ga-hñah' kih' Dio lä- ma' ga-kye- dsa-gyuu' goo- në' kyah'. Ga-ngëey' juu' he- ga-mi-jnäa- Dio kiyh', ga-hlëeyh' kih' ta' he- ma-hñah' kih' Dio.

15 He-ja- ta- hwa- jee' jmeeh- ta- ja-. Jmee' ba' hne- he' mah' li- ga-llooh' ba' hne- ta- cha'në'.

16 Hä- hñaah' hi- leeh- wa-ra- ga-mi-siuh' juu' na-. Ja- mi-teh' ba' hne-. Cher'mah' ga-llooh' ba' hne- jmeeh- lä-na-, lääh- hñaah' hi- lääh- lä-jëë- hi- nuu- juu' he- kwah-.

5

Ha- lä- dsa'toohn' kyaah' hi- ma-heeh- juu' kih' Dio

1 Ta- hlëeh' dsa-ñuuh- ma-gyuh- wa' la' cha- la', hlëeyh' kyaah' juu' llu' ba' lä-koh' jaa- tä- kyaah'. Hi- lä-ja- kih' hi- kwaa-, hlëeyh' lä-koh' dsa-ñuuh- øøh' ba'.

2 Lä-ja- kih' hi- laa' dsa- ma-hyaa', hlëeyh' lä-koh' maa' kyaah'. Hi- kih' hi- laa' dsa-më' kwaa-, hlëeyh' lä-koh' dsa-më' øøh' ba'. Wa' na- jngii' go-te- huu'dsë- kyah' kyaayh'.

3 Cher'mah' dsoo' chaa- dsa-më' hi- hni', kwa' be' kiyh'.

4 Pero cher'mah' chaa- dsa- hni' hi- chaa- joo', chaa- gyuu- llooy', hi- he' ba' ga-tëë' jmee' be' kiyh' to-në', lä-koo- lle' kih' hi- hnaah- Dio, lä-llu' he- ga-mi-kwaa- cho'jmiyy-. He- ja- ba' llu' hi- th- dsë' Dio.

5 Cher'mah' chaa- jaa- ma-ra- hi- dsoo' hni', hi- ma-jä' hñii' go-te-, hi- he' ba' kye- o-jøh' dsë- kih' Dio, hlëeyh' kyaah' Dio, hi- ngiiy' kiyh' lä-jmii' lä-hwë'.

6 Pero dsa-më' hni' hi- jmee- lä- ngii' jmi-ngo' kih', na-juuy' jee' ka- Dio ma-ke- jiiyh- jmi-gyuu- la-.

7 Kwa' ba' hne- juu' la-, mah' ni- jaa- sa- wa' jä- na-bääh' dsoo'.

8 Cher'mah' chaa- hi- sa- jmee- he' kih' hi- chaa- kyaay', he- ma-bey' he- ma-dsoo' dsëy' ba' ja-. Hi- jmeey' hñih' cha-gamiuh- cher'mah' sa- häy- hi- tääh' cha'neh' kiyh'. Hlëeh' gyih' lä-koh' ga' hi- sa- ma-heeh- go-te-.

9 Cher'mah' chaa- dsa-më' hni', hi- hä- la- ga-to-lo-gya' dsë- gya' ji-ñe-, hi- he' ba' cha- jwë' la-llee' je- mah' hyoyh' he- jmee- bii' kiyh', cher'mah' ma-laay' më' jaa- ba' dsa-ñuuh-.

10 Jmee- bii' jaa- dsa-më' hi- hii' juu' jmee- he- llu' jmah', hi- ga-mi-kwaa- joo', hi- ga-kwa' jee' ga-jä' dsa-, hi- ga-jmä- hñii' hwa- mah' ga-jmeey' ta'he' kih' hi- lä- kya- Dio, hi- ga-jmee' be' kih' hi- jëë- wii', hi- ma-tëë' jmee- he- llu' jmah'.

11 Pero dsa- hni' hi- kwaa-, sa- cha- jwë' kiyh' la-llee' je-, wa-ra- ja' dsëy' kaay' jñah' dsa-ñuuh- hi- sa- lä-täy- mi-tey' ta' kih' Cristo.

12 Jee' ja- ma-na-bäy, kih' he- ma-hläy- kyaah' hmooh' he- ga-jmeey' to-në'.

13 Hi- ja- ma-la- he- ja- jmeey', lä-jwëy' hi- lä-tëy- ngëy' lä-joh' hne' chih'. Hi- kooyh' juu' jwii', hi- taayh' hñiiy' jee' sa- ga-tëy' jëy', hi- llay' juu' he- sa- ga-tëy' hlëeyh'.

14 Dsa-më' hni' hi- kwaa-, hnoo' ga-jnä' he- kaay' dsa-ñuuh-, mah' lä- chaa- joo' hi- jmeey' ta'he' cha'neh' kiyh'. Hi- hnøø' liiyh' kih' lä-jë- he- jmeey'. Lä-ja- jle' jwë' kih' hi- na-høøh' hi- hlëeh' wii' kiyh'.

15 Chaa- kø-llaa' dsa-më' hni' ma-tuy' juu' kih' Dio mah' jmeey- lä- jøø- Tana' kiyh'.

16 Cher'mah' cha'neh' kih' øøh' jne' hi- më' hi- ñuuh- chaa- jaa- dsa-më' hni', wa- hnøø' bih' lä-jë- he- jmee- bii' kiyh' mah'

sa⁺ jmee⁺ hii⁻ kih⁺ gwah⁺. Ja⁻ ga⁺ na⁺ lä⁻ tää⁻ gwah⁺ kwa⁺ be⁺ kih⁺ dsa⁻ hñi⁺ hi⁻ sa⁺ chaa⁻ kya⁺ go⁻ te⁻.

17 Dsa⁻ gy^{uuh} hi⁻ tääh⁺ ta⁺ jää⁻ gwah⁺, lle⁻ kih⁺ hyoyh⁺ to⁺ jaa⁺. Pero jmee⁻ bii⁺ hyoh⁻ to⁻ ne⁺ hi⁻ kwa⁺ juu⁺ kih⁺ Dio, hi⁺ lä⁻ ja⁻ hi⁻ mi⁻ tēē⁻ dsa⁻.

18 Lä⁻ ja⁻ na⁻ sñi⁻ juu⁺ kih⁺ Dio: “Sa⁺ llu⁺ na⁻ hñi⁺ hoo⁺ kya⁺ jee⁺ pe⁻ jleeyh⁻ kyah⁺ kih⁺ mi⁺ trigo.” Hi⁺ lä⁻ ja⁻ na⁻ sñi⁻ ka⁻ läh⁺: “Hi⁻ jmee⁻ ta⁺, lle⁻ kih⁺ tēēyh⁺ jñeey⁺.”

19 Ta⁺ jmee⁻ he⁺ juu⁺ kih⁺ hi⁻ bääh⁻ dsoo⁺ dsa⁻ gy^{uuh} kya⁺ gwah⁺ cher⁺ mah⁺ sa⁺ chaa⁻ uu⁺ uu⁻ hi⁻ jmee⁻ ju⁺ dsoo⁺.

20 Cher⁺ mah⁺ ngoo⁺ bih⁺ jmeey⁻ he⁻ hñih⁺, hlēēyh⁺ to⁻ lo⁺ ne⁺ jee⁺ lä⁻ jēē⁻, mah⁺ lä⁻ ja⁻ hñi⁺ goo⁻ kih⁺ lä⁻ jēē⁻.

21 Jmeen⁻ mada⁻ kyah⁺, ñe⁻ ba⁺ Dio, ñe⁻ ba⁺ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻ hi⁻ ñe⁻ ángele hi⁻ na⁻ lleeh⁺ kyaay⁺. Jwēēhn⁻ hne⁻ høø⁺ lä⁻ jē⁻ juu⁺ la⁻. Jmee⁺ kwee⁻ lä⁻ hii⁺ ne⁺, ta⁺ wa⁺ hnaah⁺ ma⁺ la⁻ uu⁺ uu⁻ ba⁺.

22 Ta⁺ hñaa⁺ tä⁺ be⁺ hi⁻ ka⁺ ne⁺ kih⁺ øøh⁺ jne⁺ mah⁺ kyeh⁺ gooh⁻ ne⁺ kiyh⁺ mah⁺ sa⁺ dsa⁻ bääh⁺ dso⁺ kye⁻ kiyh⁺. Hää⁺ hñaa⁺, wa⁺ na⁻ jngēēh⁺ kih⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ hñih⁺.

23 Na⁺ ta⁺ cha⁻ ne⁺ mo⁺ to⁺ huh⁺ jmi⁻ dsē⁻ jmah⁺, hi⁺ miih⁻ jmi⁺ mi⁺ jēh⁺ ma⁻ ää⁻ kih⁺ he⁻ dsaah⁺ tuh⁻ hi⁻ kih⁺ he⁻ dsa⁻ lä⁻ dsaah⁺ ko⁻ lla⁻ jiih⁻.

24 He⁻ hñih⁺ he⁻ jmee⁻ ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ lä⁻ jnä⁺ jmi⁺ gy^{uuh} la⁻ jää⁺ ja⁻ ga⁺ lla⁺ Dio ta⁺. Pero he⁻ hñih⁺ he⁻ jmee⁻ jñah⁺, lä⁻ jnä⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁺ tē⁺ jee⁺ lla⁺ Dio ta⁺.

25 Hi⁻ lä⁻ ja⁻, dsa⁻ lä⁻ jnä⁺ ta⁺ llu⁺. Pero cher⁺ mah⁺ cha⁻ ta⁺ llu⁺ he⁻ sa⁺ na⁺ jnä⁺, ma⁺ ra⁻ he⁻ lä⁻ jnä⁺ ba⁺ kēē⁻.

6

1 Hi⁺ hi⁻ jmee⁻ ta⁺ kih⁺ dsa⁺, hnøø⁺ cha⁻ nñuh⁻ kiyh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ jñuy⁺ mah⁺ sa⁺ hlēēh⁺ dsa⁻ wñi⁺ kih⁺ Dio, hi⁺ ni⁺ sa⁺ hlēēyh⁺ wñi⁺ kih⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ mi⁻ tēē⁻ jne⁺.

2 Hi⁺ cher⁺ mah⁺ chaa⁻ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ laa⁺ jñu⁺ ta⁺, sa⁺ cha⁻ jwē⁺ jnän⁻ jmeen⁺ wa⁺ la⁺ cha⁻ la⁺ kih⁺ he⁻ laay⁺ øøh⁺ jne⁺. Lä⁻ llu⁺ he⁻ hnää⁺ jñih⁺, hnøø⁺ jmeen⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ kyaay⁺ ta⁺ la⁺ kih⁺ he⁻ laay⁺ øøh⁺ jne⁺ hi⁻ jä⁺

llu⁺ kyaah⁺ ta⁺ kiyh⁺. He⁻ ja⁻ mi⁻ tēē⁻ dsa⁻ juu⁺ la⁻, hi⁻ hlēēyh⁺ ka⁻ läh⁺.

Hii⁺ goo⁻ jnän⁻ kyaah⁺ kuu⁺

3 Cher⁺ mah⁺ chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ mi⁻ tēē⁻ dsa⁻ jyoh⁺ juu⁺ he⁻ sa⁺ jēeh⁺ kwee⁻ kyaah⁺ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻, hi⁻ sa⁺ jēeh⁺ kwee⁻ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ heeh⁺ jne⁺,

4 he⁻ jmäy⁻ hñi⁺ jøøh⁺ ba⁺ ja⁻, hee⁻ na⁻ ky^{uuh} y⁻, he⁻ sa⁺ tñy⁻ ti⁻ chooy⁻ juu⁺ ja⁻, koø⁻ llay⁻ hñi⁺ ba⁺. Jee⁺ ja⁻ hwēē⁻ hi⁻ wñi⁺ dsē⁺, hi⁻ hnoo⁻ hñi⁺, hi⁻ hlēēh⁺ wñi⁺ kih⁺ dsa⁺, hi⁻ hi⁻ sa⁺ cha⁻ o⁻ jøøh⁺ dsē⁺ kih⁺.

5 Hi⁺ lä⁻ ja⁻ hwēē⁻ hi⁻ chaa⁺ hi⁻ na⁻ hee⁻ go⁻ te⁻ hñi⁺ dsē⁻ kih⁺, hi⁻ mo⁻ so⁻ cha⁻ ju⁺ dsoo⁺ kih⁺. Hi⁻ he⁺ laa⁺, lä⁻ chay⁻ cha⁻ miih⁻ kuu⁺, kih⁺ he⁻ hnaayh⁻ Dio. Ta⁺ jmee⁻ ko⁻ jøøh⁺ kyaah⁺ dsa⁻ he⁺.

6 Jnaah⁺ la⁺ jnän⁻ he⁻ hnääh⁺ jne⁺ Dio, pero hnøø⁺ heeh⁺ ba⁺ jne⁺ ha⁻ koh⁺ te⁺ he⁻ cha⁻ jnän⁻.

7 Ni⁺ miih⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kye⁺ jne⁺ ma⁺ ya⁻ nøø⁺ jne⁺ jmi⁺ gy^{uuh} la⁻. Hi⁺ lä⁻ ja⁻ sa⁺ cha⁻ he⁻ kii⁺ jne⁺ wa⁺ ra⁻ ga⁺ nøø⁺ jne⁺ ka⁻ läh⁺.

8 Cher⁺ mah⁺ cha⁻ he⁻ kih⁺ hñi⁻ jne⁺ hi⁻ cha⁻ ba⁺ hñi⁺ kyeh⁺ jne⁺, kyaah⁺ he⁻ ja⁻ ba⁺, wa⁺ chaa⁻ jne⁺ llu⁺.

9 Hi⁻ hnøø⁺ lä⁻ cha⁻ cha⁻ miih⁻ kuu⁺, gwa⁺ dsēy⁺ jmeey⁺ he⁻ hñih⁺ kyaah⁺ he⁻ jøø⁺ kiyh⁺. Dsa⁻ lä⁻ ngaayh⁺ kyaah⁺ lä⁻ jē⁻ he⁻ hee⁺ dsēy⁺, koø⁻ hnoo⁻ dsoo⁺ ba⁺ ja⁻. Kyaah⁺ he⁻ ja⁻, dsooy⁺ ta⁺ hwa⁺ mah⁺ heey⁺ go⁻ te⁻.

10 Kih⁺ he⁻ hee⁺ dsē⁺ dsa⁻ kuu⁺, he⁻ ja⁻ ba⁺ hñi⁺ lä⁻ jē⁻ neē⁺ he⁻ hñih⁺. Kih⁺ he⁻ hnøøy⁺ liyh⁺ cha⁻ ga⁺ miih⁻ kuu⁺, lä⁻ ja⁻ ko⁻ llaa⁺ dsa⁻ ma⁻ be⁺ he⁻ ma⁻ dsoo⁺ dsēy⁺ kih⁺ Dio, he⁻ ja⁻ ma⁺ ja⁻ cha⁻ miih⁻ wñi⁺ ne⁺ kiyh⁺.

Wa⁺ kwan⁺ be⁺ kyaah⁺ juu⁺ he⁻ ma⁻ heeh⁺ jne⁺

11 Pero hne⁻ dsa⁻ ññuh⁻ kya⁺ Dio, ni⁺ miih⁻ ta⁺ jmee⁻ lä⁻ koø⁻ jmee⁻ dsa⁻ he⁺. Jmee⁺ he⁻ llu⁺ jmah⁺ ba⁺, hnääh⁺ Dio, wa⁺ lä⁻ dsoo⁺ hoh⁺ kiyh⁺, wa⁺ hnaah⁺ dsa⁻, wa⁺ jøøh⁺ hoh⁺ kyaah⁺ dsa⁻, hi⁺ jmä⁻ hñaa⁺ hwaah⁺ ba⁺.

12 Jwēte kwa⁺ be⁺ hnääh⁺ Dio, lä⁻ llu⁺ he⁻ ma⁻ dsoo⁺ hoh⁺. Jēēh⁺ ga⁺ lleeh⁻ Dio hne⁻ mah⁺ jmeey⁺ lä⁻ chaa⁺ tää⁻. He⁻ ja⁻

kwa' ba' hne' be' kyaah' juu' ja'. Jëeh' ga'mi'jnääh' ba' hne' juu' he' ma'dsoo' hoh' jee' kih' jwëë' dsa'.

¹³ Jmeen' mada' kyah', mi'te' lä'jê' he' ma'jwëëhn' hne'. Ñe' ba' Dio hi' jmee' chaä' ga'lä'jêë' hi' ñe' ba' Jesucristo hi' ga'mi'jnää' juu' kih' cha'ne' Poncio Pilato, ga'jäyh' ha' lä' la'ju'dsoo'.

¹⁴ Jmee' ba' hne' lä'jê' mada' he' ma'jmeen' kyah' mah' sa' hlääh' hne' hi' sa' na'bääh' ni' koo' wa'ra' ga'të' jee' jäh' Jesucristo Dsa'jøøh' jnän'.

¹⁵ Dio hi' lluu' mi'jnääy' Jesús wa'ra' ga'lloo' jmii'. Jaa' Dio ba' hi' lla' ta'. Hi' he' he' Rey hi' kye' ne' kih' jee' lä'jêë' Rey, hi' jaa' hñii' bih' laay' jøøh' kih' jee' lä'jêë' Dsa'kaah'.

¹⁶ Jaa' hñii' bih' sa' juuy' jih'koh', hñii' bih' gyay' jee' jnä' wa'je', ni' jaa' sa' tēdsëë' jee' gyay'. Ni' jaa' dsa' jmi'gyuu' sa' ma'jëëy', ni' sa' tēy'jëëy'. Wa'la' juuh' kiyh' hi' cha' cha'miih' be' kih' lä'jê' joh' jmii' cha'. Wa'la' lä'ja'.

¹⁷ Hlëëh' hi' cha' cha'miih' kuu' jmi'gyuu' la', ta' wa' jmääy' hñiiy' kaayh'. Ta' wa' kyey' o'jøh' dsë' kyaah' kuu' kiyh'. Lla' ba' kuu' na'. Hnøø' kay' o'jøh' dsë' kih' Dio ba', hi' kwa' cha'miih' lä'jê' he' hnøø' jnän' mah' kye' ya'jøø'.

¹⁸ Chiuh' hi' cha' kuu', wa' jmeey' he' llu' ba'. Lla' he' ma' lä'chay' kuu', wa' jmeey' cha'miih' be' kih' hi' lla'kyaa', sa' wa' chaayh'.

¹⁹ Lä'ja' ba' lä'cha' cha'miih' kiyh' he' mo'so' lla' ne' jmi'gyuu' he' na' ga'jä'. Hi' lä'ja' tēy' chaay' tää'.

²⁰ Timotä, ja' mi'teh' lä'jê' mada' nuuh' kih' Dio. Ta' taah' hñaa' jee' cha' juu' he' sa' jmää' ta' hi' lä'jê' juu' he' kwa' hi' jäh' ma'mi'tëë' cha'miih'.

²¹ Heh' lä'ja' ma'kah' kō'llaa' jwë', ma'jmeey' ta' koo' juu' kih' Dio he' jmee' jne' dsoo'.

Wa' mi'jää' Dio hne'. Wa'la' lä'ja'.

2 Timoteo

He⁻ la⁻ jee⁻ ga⁻ tē⁻ to⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ sii⁻ Paa⁻ kih⁻ Timotä

¹ Jnä⁻ Paa⁻ laan⁻ apóstol kya⁻ Jesucristo lä⁻ hyoh⁻ dsē⁻ Dio. Ga⁻ cheey⁻ jnä⁻ mah⁻ kwan⁻ juu⁻ kiyh⁻ lä⁻ koo⁻ ga⁻ bääyh⁻ hñiyy⁻ jmeey⁻ cha⁻ jne⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo Jesús.

² Jee⁻ la⁻ sñn⁻ kyah⁻ Timotä lä⁻ koh⁻ jaa⁻ gyuu⁻ hi⁻ hnaan⁻. Ngñn⁻ kih⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Tä⁻ jnän⁻ hi⁻ ngñn⁻ kih⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻, wa⁻ kway⁻ he⁻ llu⁻ kyah⁻, wa⁻ lä⁻ ñih⁻ dsēy⁻ hne⁻, wa⁻ jmeey⁻ hii⁻ ti⁻ kyah⁻.

*Paa⁻ ga⁻ hlēh⁻ Timotä mah⁻ mi⁻ tēy⁻ ta⁻ he⁻
hä⁻ gooy⁻*

³ Kwan⁻ ti⁻ hmaah⁻ kih⁻ Dio. Jmee⁻ ba⁻ jnä⁻ ta⁻ he⁻ kiyh⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ koh⁻ ga⁻ jmeey⁻ dsa⁻ ma⁻ kaah⁻ kyaan⁻. He⁻ ja⁻ sa⁻ hññ⁻ huu⁻ dsē⁻ kin⁻. Hi⁻ dsooh⁻ ba⁻ dsēn⁻ hne⁻ lä⁻ jmii⁻ lä⁻ hwē⁻ lä⁻ ma⁻ hlēehn⁻ kyaah⁻ Dio kyaan⁻.

⁴ Dsooh⁻ dsēn⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ meeh⁻ hoh⁻. He⁻ ja⁻ hnoon⁻ nñn⁻ na⁻ jēēn⁻ hne⁻, ja⁻ ga⁻ na⁻ chaan⁻ llu⁻.

⁵ Ma⁻ ba⁻ jnä⁻, ja⁻ koo⁻ jwah⁻ ba⁻ hne⁻ he⁻ ma⁻ dsoo⁻ hoh⁻ kih⁻ Dio. Lä⁻ ma⁻ to⁻ nē⁻ ga⁻ lä⁻ dsoo⁻ dsē⁻ ma⁻ hyaa⁻ kyaah⁻ Loida kyaah⁻ maa⁻ kyaah⁻ Eunice, hi⁻ jmeen⁻ dsoo⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁻ dsoo⁻ hoh⁻ hne⁻ ka⁻ läh⁻.

⁶ He⁻ ja⁻ jwēēhn⁻ hne⁻, kwa⁻ ba⁻ hne⁻ be⁻ kyaah⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻ kwēēh⁻ Dio hne⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻ kyen⁻ goon⁻ nē⁻ kyah⁻.

⁷ Jēēh⁻, sa⁻ ga⁻ kwa⁻ Dio Jmi⁻ lle⁻ kih⁻ mah⁻ jmeen⁻ gah⁻ jne⁻. Ga⁻ kway⁻ mah⁻ kwa⁻ be⁻ jnän⁻, mah⁻ lä⁻ hnää⁻ jne⁻ dsa⁻ kyaahn⁻, hi⁻ mah⁻ hään⁻ hñaan⁻.

⁸ He⁻ ja⁻ jwēēhn⁻ hne⁻, ta⁻ jmee⁻ na⁻ heeh⁻. Kwa⁻ ba⁻ hne⁻ juu⁻ kih⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻. Ni⁻ ta⁻ jmee⁻ na⁻ heeh⁻ ki⁻ jnä⁻ he⁻ hään⁻ neh⁻ ñe⁻ kwaat⁻ kih⁻ Jesús. Heeh⁻ ba⁻ hne⁻ jēēh⁻ wñ⁻ kwaat⁻ kih⁻ ju⁻ hmēē⁻ lä⁻ koh⁻ jēēn⁻ la⁻. Dio ba⁻ kwa⁻ be⁻ kyah⁻.

⁹ Hi⁻ he⁻ ga⁻ lää⁻ jne⁻ hi⁻ ga⁻ tēēyh⁻ jne⁻ mah⁻ lee⁻ jne⁻ na⁻ jngēē⁻. Ja⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ he⁻ ma⁻ jmeen⁻ he⁻ llu⁻ ga⁻ tēēyh⁻ jne⁻. Jää⁻ ba⁻ ma⁻ lla⁻ dsē⁻ Dio jmeey⁻ lä⁻ ja⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻

ga⁻ tēēyh⁻ jne⁻. Hi⁻ lä⁻ ma⁻ ga⁻ heeh⁻ jne⁻ kih⁻ Cristo, ga⁻ hñah⁻ jne⁻ he⁻ la⁻ kwa⁻ Dio he⁻ ma⁻ na⁻ la⁻ juu⁻ jää⁻ ja⁻ ga⁻ nøø⁻ jmi⁻ gyuu⁻.

¹⁰ Hi⁻ na⁻ ma⁻ mi⁻ jnä⁻ Dio lä⁻ jē⁻ he⁻ ja⁻, lä⁻ llu⁻ he⁻ ja⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ ga⁻ lää⁻ jne⁻. Ma⁻ ke⁻ ga⁻ juuy⁻, sa⁻ ga⁻ lih⁻ he⁻ ja⁻ kyaayh⁻. Ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ jiih⁻ bih⁻. Hi⁻ kyaah⁻ ju⁻ hmēē⁻ kiyh⁻ ga⁻ mi⁻ jnäy⁻ ha⁻ lä⁻ lä⁻ cha⁻ dsa⁻ tää⁻, lä⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ juuy⁻ jih⁻ koh⁻.

¹¹ Hi⁻ jnä⁻ na⁻ hñaan⁻ kwan⁻ juu⁻ la⁻, laan⁻ apóstol, hi⁻ laan⁻ ta⁻ jwoh⁻ kya⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu.

¹² Kih⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ na⁻, jēēn⁻ wñ⁻. Pero sa⁻ gwa⁻ na⁻ hiihn⁻, kyuu⁻ ba⁻ jnä⁻ hi⁻ kih⁻ ma⁻ dsoo⁻ dsēn⁻. He⁻ ja⁻ jmeen⁻ dsoo⁻, hi⁻ he⁻ cha⁻ be⁻ kih⁻ høøy⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ ga⁻ toohn⁻ gooy⁻ lä⁻ jiih⁻ lloo⁻ jmii⁻.

¹³ Wa⁻ jää⁻ koo⁻ hweh⁻ kyah⁻ lä⁻ jē⁻ ju⁻ dsoo⁻ he⁻ ma⁻ jwēēh⁻ hne⁻. Wa⁻ dsoo⁻ hoh⁻ tää⁻, wa⁻ hnaah⁻ dsa⁻. He⁻ na⁻ ba⁻ cha⁻ jnän⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻ laa⁻ jne⁻ koo⁻ kyaah⁻ Cristo Jesús.

¹⁴ Kyaah⁻ be⁻ kih⁻ Jmi⁻ lle⁻ Na⁻ jngii⁻ he⁻ kyaah⁻ jne⁻, høø⁻ juu⁻ llu⁻ he⁻ ma⁻ hñah⁻.

¹⁵ Ma⁻ ñeh⁻ ba⁻ hne⁻, lä⁻ jēē⁻ hi⁻ cha⁻ hwa⁻ Asia ma⁻ bee⁻ jnä⁻. Lä⁻ ja⁻ ga⁻ jmeey⁻ Figelo kyaah⁻ Hermógene.

¹⁶ Wa⁻ lä⁻ ñih⁻ dsē⁻ Dio lä⁻ jēē⁻ hi⁻ cha⁻ kya⁻ Onesiforo. Joh⁻ jiih⁻ sa⁻ ga⁻ jmeey⁻ be⁻ kin⁻, sa⁻ ga⁻ lä⁻ hiiyh⁻ kih⁻ he⁻ hään⁻ neh⁻ ñe⁻.

¹⁷ Lä⁻ चाह⁻ ma⁻ ga⁻ lloo⁻ Onesiforo jwii⁻ Roma, ga⁻ hnaayh⁻ jnä⁻ lä⁻ bii⁻ lä⁻ jaa⁻, lä⁻ jiih⁻ ga⁻ jnäy⁻ jnä⁻.

¹⁸ Wa⁻ lä⁻ ñih⁻ dsē⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ kiyh⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ tē⁻ jee⁻ llaa⁻ jmii⁻. Hne⁻ ñeh⁻ kwee⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ cha⁻ miih⁻ be⁻ jnän⁻ lä⁻ ma⁻ tøøhn⁻ jwii⁻ Efeso.

2

*Hnøø⁻ ma⁻ na⁻ lluu⁻ jne⁻ mah⁻ lä⁻ ja⁻ lee⁻ jne⁻
lä⁻ koo⁻ jaa⁻ hløø⁻ kya⁻ Jesucristo*

¹ Jwēēhn⁻ hne⁻ gyuu⁻ kyaan⁻, kwa⁻ ba⁻ hne⁻ be⁻ kyaah⁻ he⁻ la⁻ hñah⁻ jne⁻ ta⁻ la⁻ kih⁻ Cristo Jesús.

² Ga⁻ lä⁻ tēēh⁻ juu⁻ he⁻ ga⁻ kwan⁻ to⁻ lo⁻ nē⁻ jwēē⁻ dsa⁻. He⁻ ja⁻ jwēēhn⁻ hne⁻, tøøh⁻

goo- jñah' hi- laah' jmää' mi-tëë- dsa- juu' ja-.

3 Kwëeh' hoh' ma' jëeh' wii'. Mah' lä-ja- leeh' lä-koh' jaa- hløø' lluu' kyaä' Jesu-cristo.

4 Ni- jaa- hløø' sa- jääy' jmeey' jyoh' ta', ga-tëey' jmeey' lä-jë- mada- kih' jua' bih' mah' tih' dsë' jua' hi- ga-kwëeyh' ta' ja-.

5 Hi- lä-ja- hi- koo-, ni- koo- sa- liyh' cher'mah' sa- ga-kooy' lä-lle' kiyh'.

6 Jaa- hi- jmee- ta' hwa' kih', lle' kih' tëey' to-në' kih' jee' lä-jëë- wa'ra- ga-sooh' ta' ja-.

7 Jmee' da' hua'dsë- hee- hnøø' jäh' he- ma-jwëëhn' hne-. Dsa-jøøh' jnän' ba' kwa' be' kyah' mah' lä-ngëeh' lä-jë- he- ja-.

8 Wa' dsooh' hoh' kih' Jesucristo, hi- laa' sa'ju- kih' David hi- ga-lä-jiih' jee' kih' hi- na-juu', lä-koo- la' ju'hmëë' he- kwan-.

9 Kih' he-ja- ba' na-, jëen' wii', he- na-hñuuhn' kyaah' caden' lä-koh' jaa- hi- ää- dsoo'. Pero ni- miih' sa- le' jmeey' lä-ja- kih' juu' kih' Dio.

10 He-ja- kwëeh' ba' dsën- jëen' wii' mah' wa' la' lluu' kih' lä-jëë- hi- na-lleeh' kyaä' Dio. Mah' lä-ja- lloo- koo- jmi' lääy' ta' la' kih' Cristo Jesús mah' dsa-näay' ya' jwi' jee' sa- hee' jih'koh'.

11 Juu' la- la' ju'dsoo':

Cher'mah' ga'juu' jne' kyaah' Jesús, lä-ja- jmeey' chaa- jne' ko-jøh' kyaayh'.

12 Cher'mah' ga-lä-be' dsë- jne' jëen' wii', lä-ja- cha- jwë' jnän' jmeen' hih' ko-jøh' kyaayh'.

Cher'mah' ga-jäh' jne' sa' kyuu' jnih', ja-ba' lä-ja- jäh' sa' kyuu' jne'.

13 Cher'mah' sa- ga-mi'ten' juu' jnän', pero ma-ra' he- mi-te' bih' juu' kiyh',

jëeh' sa- le' hiiy' juu' kiyh'.

Jaa- hi- ma-ya-hëë- lluu' kyaah' ta' kih' Dio

14 Mi-dsooh' dsë' øøh' jne' kyaah' juu' la-. Ja- jwiiyh', ñe- ba' Dsa-jøøh' jnän', sa- lluu' he- ti'choo' jne' juu' he- sa- jmää' ta'. Koo- hee- dsë' dsa- hi- nuu- ba' ja-.

15 Kwa' be' mah' ya-hëeh' lluu' cha'në' Dio mah' sa- jäh' o-hih' kyaah' ta' he- mi'tëeh' dsa- ju'dsoo' lä-koo- lle' kih'.

16 Ta- kwaa- hñaa' kyaah' juu' he- sa- jmää' ta'. Kyaah' juu' ja- dsa-nää' dsa- cha-gamiih- kyaah' he- hñih'.

17 Juu' ja- kuh-gii- kih' dsa- lä-koh' kuh-gii- në' dsoo' jee' ja-. Lä-ja- ga-la' kih' Himeneo kyaah' Fileto.

18 Hi- he' ga-kah' jwë' kih' ju'dsoo', jäh' ma-ngëë' ba' he- dsa-lä-jiih' dsa-. Kyaah' juu' ja-, ga-heey' dsë' ko-llaa' dsa- hi- ma-dsoo' dsë'.

19 Pero juu' kih' Dio jä- koo- hweh-, lä-koh' ma-tii' na'hyah- he- na-sii- në' kih': "Kyuu' ba' Dsa-jøøh' jnän' lä-jëë- hi- laa' kyaay'." Hi-: "Lä-jëë- hi- ngii- ta' la' kih' Cristo, wa' lä-øøy' kih' lä-jë- he- hñih'."

20 Jëë- da'. Koo- hne' juuh- jee' cha- cha-miih- nëe' goo- tii' dsa-, cha- he- la' kyaah' ñe' hmooh', hi- cha- he- la' kyaah' hma-, hi- cha- he- la' kyaah' gwaah'. Lä-jë- he- hmooh' jmäy- ta' lä- ma-të- jmi'. Hi- he- sa- hmooh', he- ja- ba' jmäy- ta' koo- kyoo- ba'.

21 Hi- ja-ba' lä-ja- la' kih' dsa- kyaä' Dio ka-läh'. Cher'mah' ko-llaa' hi- ma-lä-øø' kih' he- hñih', hi- he' laa' lä-koo- ñe' he- hmooh', he- na-jngii' he- jmää' kih' Dsa-jøøh' jnän'. Lä-ja- ma-na'lluu' bih' jmeey' lä-jë- ta' lluu'.

22 Be' go-te- lä-jë- he- hee' dsë' chih- kwaa-. Hi- gwa- ba' hne- ta- cha'në' ko-jøh' kyaah' lä-jëë- hi- ngii' kih' Dsa-jøøh' jnän' kyaah' koo- nëe' ba' hua'dsë-. Ja- jmeeh- he- lluu' jmah' ba', hi- hnøø' lä- ma-dsoo' ja-ba' hoh' kih' Dio, wa' hnaah' dsa-kyaah' hi- wa' hii' ti' kyah'.

23 Jmee' ta- koo' juu' he- ti-choo' dsa-, juu' he- sa- jmää' ta'. Ma-ñeh' ba' hne-, koo- lla- hnii- ba' juu' ja-.

24 Jaa- hi- jmee- ta' he' kih' Dsa-jøøh' jnän', sa- hnøø' hneey- kyaah' dsa-. Hnøø' lluu' dsëy' kyaah' lä-jëë- ba'. Hnøø' liyh' mi-tëey' dsa-, hnøø' jøh- dsëy' kyaah' dsa-.

25 Hi- hnøø' jmäy' hñiiy' hwaä' wa'ra- ga-të' jee' hlëeyh' hi- chaah-, ha- ga- che- ga-kwa' Dio jwë' dsa-jëeh' hi- he' kyaayh' mah' lä-kyuuyh- ju'dsoo'.

26 Lä-ja- ba' lää' hi- tääh' goo- hi-sa'lluu', hi- jmee- lä- hyoh- dsëy'.

3

Ha- lä- tääh' dsa- wa'ra- ga-të' jee' llaa- jmi'

¹ Hnøø¹ lä-ñeh' he- la- ka-läh', jä- he- wi' wa'ra- ga-të' jee' llaa- jmi'.

² Ma'ja- dsa-taah' dsa- lä- hyoh- dsë' hñii', lä- hee' dsëy' kuu', jmääy' hñiiy' kaah', lä-taayh', mi-kwayh' Dio, lä-chaayh- kih' cho'jmiy-, sa- jiiyh' ni- koo- juu' llu', lä-hlëeyh' go-te'.

³ Ni- sa- lä-jøh- dsëy', ni- sa- lä-hnøøy' jëeyh- juu' kyaah' dsa-, kooyh' juu' jwii', sa- lä-täay- häay' hñiiy', lä-hñaa- dsëy' ga-ngëë' jwëë', jmeey' na-høøyh' kih' he- llu'.

⁴ Jmi' ja-, lä-tuu- dsëy' hnëey' dsa-kyaayh', ngaayh' kyaah' lä-jë- he- jmeey', jmääy' hñiiy' lluu', hnooyh- ga- he- tih- dsëy' lä-koh' ga- he- hnaayh- Dio.

⁵ Jmeey' lä-koo- hi- hnaah- Dio, pero kyaah' lä-jë- he- jmeey' ja-, lä-jnä' sa- kyey- ni- miih- be' kih' Dio. He-ja- ta- jmee- koo-jøh' kyaayh'.

⁶ Dsa- he' dsa-taayh- cha'neh- kih' dsa-më' hi- sa- cha- be' kih', mi-gaay- dsa-më' hi- tëë' jmee- he- hñiih', lä-koo- jøø' he- hee' dsë' jmi-ngo' kiyh'.

⁷ Täayh' mi-tëëy- hñiiy', pero jih'koh' sa- lä-këyh' jmi' lä-ngëëy' ha- lä- la' ju'dsoo'.

⁸ Hi- ja-ba- lä-koo- ga-jmee' Jane kyaah' Jambre, hi- ga-ha' kih' Moisé, lä-ja- jmee- dsa-nñuh- he', hay- kih' ju'dsoo'. Ma-na-hee' go-te- hñiih' dsë- kiyh', mo-so- laay' kwaat- kyaah' hi- ma-dsoo' dsë'.

⁹ Pero sa- dsa-näay' ta- cha'në' kyaah' juu' kiyh'. Jëeh', lä-jnää' kih' lä-jëë-, he- laay' dsa- too-, lä-koh' ga-la' kih' dsa- hi- ga-ha' kih' Moisé.

Jee' ga-dsaa' juu' la- kwa' ga- Paa' nñuh' kih' Timotä

¹⁰ Pero ma-kyuuh- ba' hne- juu' he- ma-nñuh- kin-, ha- lä- jmeen-, ha- lä- la' hñiih' dsë- kin-, he- ma-dsoo' dsën-, he- jøh- dsën-, he- hnaan- dsa-, hi- he- kwëeh- dsën-.

¹¹ Ma-ñeh' ba' hne- ha- lä- ga-jmeeh- dsa- jnä', hi- ha- lä- ga-jëen' wi' jee' jwii' Antioquia, Iconio, Listra. Ga-jëen' wi'

jwërte. Pero Dsa- jøøh' jnän- ga-läa' jnä' kih' lä-jë- he- ja-.

¹² Hi- lä-jëë- hi- hnøø' dsa-taah- lä-kaa- tuh- dsë' kyaah' Cristo Jesús, ma-ra- he- jëë' bih' wi'.

¹³ Pero dsa- hñaa- dsë' he', kyaah' hi- ta-juu', jmee- gyih' cha-ga'miih- he- hñiih' koo- hä' koo- hä', mi-gaay- dsa- hi- mi-goo- dsa- kiyh'.

¹⁴ Pero gwa' ba' hne- ta- cha'në' kyaah' he- ma-mi-tëeh', ma-ñeh' ba' hne- ha- lä- la' he- ma-heeh-. Jëeh', kyuuh- ba' hne- hii- na- hi- ga-mi-tëë- hne-.

¹⁵ Lä-jiih' ma' mäh' ma-kyuuh- ba' hne- juu' kih' Dio lä-koo- na-sii-. Juu' ja- ga-mi-tëë- hne- lä-jwë' jee' lääh', lä-llu' he- ma-dsoo' hoh' kih' Cristo Jesús.

¹⁶ Dio ba' ga-kwa' hñiih' dsë- llu' kih' hi- ga-sii' lä-jë- juu' ja- he- jmää' mi-tëë' jne' dsa-, he- mi-jnää' he- dsa-hlääh- jne', jmää' he- hlëeh' jne' dsa-, hi- he- mi-tëë' jnih' jmeey' he- llu' jmah' ba'.

¹⁷ Lä-ja- ba' hwëë- llu' hi- hnaah- Dio, ja-ga- na- ma-na'lluuy- go-te- jmeey' lä-jë- nëë' he- llu'.

4

¹ Chuun' kyaah' hne-. Ñe- ba' Dio hi- lä-ja- Jesucristo Dsa-jøøh' jnän- hi- jäh' lla' ta' kih' hi- jiih- hi- kih' hi- na-juu', wa'ra- ga-lä-jnäay' jmeey' hih- kih' dsa-.

² He-ja- kwa' ba' hne- juu' ja-. Kwa' ba' hne- jä- ma-ke- sa- la' hor- kih'. Hlëeh' hi- dsa-hlääh-, juuh' kiyh' kyaah' juu' ja-, kwëeyh' nñuh-. Hi- hnøø' jøh- hoh' kyaayh' jee' mi-tëeh' hñiih'.

³ Lloo- koo- jmi' mo-so- lä-hnøø' dsa- nuu' ju'dsoo' he- ma-mi-tëë' jne'. He-ja- hnaayh- jwëë' ta-jwoh' hi- kwa' juu' lä-koo- tih- dsë' dsa- nuu'.

⁴ Dsa- he' na-, be' ju'dsoo' mah' jmee' gyih' he' kih' juu' wa- he- cha- he-.

⁵ Pero hne- hää' hñaa'h', kwëeh- hoh' kih' lä-jë- he- wi' he- jä- në' kyah', kwa' ju'hmeë' la- kih' dsa- hi- sa- ma-nuu', mi-te- lä-jë- ta- he- ga-tëeh' jmeeh'.

⁶ Ma-ngoo' ya-jäh- he- naahn-, jëeh' ma-lloo' jmi' he- jngëeh' dsa- jnä'.

7 Ma-kwan¹ cha-miih⁻ be' kyaah¹ ta' la⁻. Ma-lih⁻ ba' jna¹ kyaah¹ ta' he⁻ ha' goon¹. La⁻ ma-dsoo¹ ja-ba⁻ dsen⁻ kih¹ Dio.

8 He-ja⁻ ma-na⁻ la⁻ juu¹ hyohn⁻ ko^o-coron ma'ja⁻, ja-ga⁻ na⁻ ya-heen⁻ lluu¹. Dsa-jøøh¹ jnan⁻, dsa-ta⁻ lluu¹, kway¹ he-ga⁻ teen⁻ hyohn⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻ la⁻ jna¹ hyohn⁻, ja-ba⁻ la⁻ ja⁻ hyoh⁻ la⁻ jee⁻ hi⁻ lle⁻ dsē⁻ he⁻ jah¹ Jesucristo.

Ga⁻ jah¹ Paa⁻ ha⁻ la⁻ jmee¹ Timotä

9 Jmee¹ bii¹ ya⁻ jee⁻ jna¹ chah¹.

10 Ma-bee¹ Dema jna¹, mah¹ hnooh⁻ gyih⁻ he⁻ cha⁻ jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. Ma-ngooy⁻ jwii⁻ Tesalónica. Crescente ma-ngooy⁻ ta⁻ hwa¹ Galacia, Tito ma-ngooy⁻ ta⁻ hwa¹ Dalmacia.

11 Jaa⁻ Luca ga⁻ gya¹ kyaah¹ jna¹. Ja⁻ jäh⁻ Marco ta⁻ la⁻ wa⁻ ra⁻ ga⁻ te⁻ jee⁻ ñeeh⁻. Hi⁻ na⁻ jmaa⁻ kin⁻ kyaah¹ ta' la⁻.

12 Ma-cheen⁻ Tíquico ta⁻ jwii⁻ Éfeso.

13 Wa⁻ ra⁻ ga⁻ te⁻ jee⁻ ñeeh⁻, ja⁻ kah⁻ ko⁻ lla⁻ hmih⁻ lloo⁻ kin⁻ he⁻ ga⁻ kyen⁻ kih¹ Carpo jee⁻ jwii⁻ Troa. Hi⁻ dsooh⁻ hoh⁻ kah⁻ la⁻ jē⁻ mo⁻ je⁻ na⁻ gyee⁻ kin⁻, hi⁻ he⁻ jmee⁻ ga⁻ bii¹ kin⁻ loo⁻ jah⁻ jee⁻ siin⁻.

14 Leja⁻ tē⁻ ñe⁻ he⁻, ga⁻ jmee⁻ cha⁻ miih⁻ hlih⁻ kin⁻. Dio mi⁻ hmaah⁻ ha⁻ koh⁻ te⁻ he⁻ ga⁻ jmeey⁻ kin⁻.

15 Hää⁻ hñaah⁻ kyaayh⁻. Peer⁻ hnøoy⁻ lla⁻ dsēy⁻ kih¹ juu¹ he⁻ kwa⁻ jne⁻.

16 To⁻ nē⁻ la⁻ ma⁻ ga⁻ lloon⁻ nē⁻ ta⁻ jee⁻ ma⁻ lään⁻ hñiin⁻ ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ga⁻ jmee⁻ be⁻ kin⁻, la⁻ jē⁻ ba⁻ ga⁻ bee⁻ jna¹. Sa⁻ wa⁻ jmee⁻ Dio kwaat⁻ kih¹ he⁻ ja⁻.

17 Pero Dio cheh⁻ kyaah¹ jna¹, ga⁻ kway⁻ be⁻ kin⁻, la⁻ jiih⁻ ga⁻ hña⁻ ga⁻ kwan⁻ juu¹ kiyh⁻ mah⁻ wa⁻ nuu⁻ la⁻ jē⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ laa⁻ judiu. Hi⁻ la⁻ ja⁻ ga⁻ kway⁻ be⁻ kin⁻ ga⁻ lääy⁻ jna¹ he⁻ ma⁻ kuh⁻ hyah⁻ jna¹.

18 Hi⁻ la⁻ ja⁻ lää⁻ Dio jna¹ kih⁻ la⁻ jē⁻ he⁻ hlih⁻, teey⁻ jna¹ ya⁻ jwii⁻ kiyh⁻. La⁻ ja⁻ wa⁻ la⁻ juuh⁻ kiyh⁻ ga⁻ la⁻ jē⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻. Wa⁻ la⁻ la⁻ ja⁻.

19 Jmee¹ Dio kih⁻ Prisca hi⁻ kih⁻ Aquila. Hi⁻ jmee¹ Dio kih⁻ hi⁻ chaä⁻ cha⁻ neh⁻ kih⁻ Onesíforo.

20 Erasto ga⁻ jä⁻ jwii⁻ Corinto, Trófimo ga⁻ llaan⁻ jwii⁻ Mileto kih⁻ he⁻ dsaayh⁻.

21 Ja⁻ jmeeh⁻ bii¹ ñeeh⁻ to⁻ chah⁻ la⁻, na⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻ ja⁻ jii⁻ gyuu⁻. Eubulo jmee⁻ Dio kyah⁻, hi⁻ la⁻ ja⁻ jmee⁻ Pudente, kyaah⁻ Lino, kyaah⁻ Claudia, hi⁻ la⁻ jē⁻ øøh⁻ jne⁻ hi⁻ tääh⁻ jee⁻ la⁻ ka⁻ läh⁻.

22 Wa⁻ hää⁻ Jesucristo Dsa⁻ jøøh⁻ jnan⁻ tuh⁻ hoh⁻, wa⁻ mi⁻ jää⁻ Dio hne⁻. Wa⁻ la⁻ la⁻ ja⁻.

Tito Juu' la- ga- sii' Paa' kih' Tito

¹ Jnä' Paa' jmeen' ta' kih' Dio, hi' laan' apóstol kyaá' Jesucristo he- ja- jmeen' juu' kih' hi- na- leeh' kyaá' Dio, mah' lä' dsoo' dsëy' kiyh' hi- lä' jwë' ja- lä' ngëey' ha- lä' la' ju' dsoo' he- tøh' jne'.

² He- ja- kyë' jne' o- jøh' dsë- he- chaa- jne' tää' lä' jë- joh' jmi' cha-, lä' koo- ga- bääh- Dio hñii' ja- ga' llay' jmi- gyuu'. Hi- sa- ta- juuy'.

³ Lä- ma' ga- lloo' jmi', ga- mi- jnääy- juu' kiyh' he- na- hñaan' kwan' lä' koo- mada- ga- jmeey' Dio hi- lää' jne'.

⁴ Siin' kyah' Tito, hne- laah' lä- koh' gyuu- kyaan' ta- la' kih' he- ma- dsoo' hoh' kih' Dio ko- jøh' kyaah' jnä'. Ngün' kih' Dio hi- laa' Tää' jnän' hi- ngün' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän', hi- ga- lää' jne', wa' kway' he- llu' kyah', wa' lä- ñih' dsëy' hne-, hi- wa' jmeey' hii' tii' kyah'.

Ha- lä- hnøø' kih' hi- kyë- nē' kih' øøh' jne'

⁵ Ga- llaan' hne- Creta (hwa' he- hä' jee' jmi- ñeeh-) mah' mi- hñaa' ta' he- ga' hnøø' le'. Hi- lä- kaa- jwii- jee' gooh', ja- hñaa' dsa- gyuu' kyaá' lä' koo- lä' koo- gwah', lä- koh' mada- ga- jmeen' kyah'.

⁶ Hnäá' jaa- hi- sa- na- bääh' ni- miih- dsoo', jaa- dsa- ñuu' hi- kyaah' jaa- ba' dsa- me', hi- hnøø' ma- dsoo' dsë' chih- kyaay', hi- jaa- hi- sa- hii' juu' kih' chih- kyaá' he- jmeey' wa- he- cha- he- hi- ni- sa- chaayh-.

⁷ Jmee' bii' kih' dsa- gyuu' he- sa- na- bääyh' go- te- lä- llu' he- hä' gooy- ta' kih' Dio. Hnäá' jaa- hi- sa- jmää- hñii' jøøh', jaa- hi- sa- lä- lee' chah', jaa- hi- sa- hih-, jaa- hi- sa- hnee-, jaa- hi- sa- hee' dsë' kuu'.

⁸ Hnäá' jaa- hi- kwa- jee' jä' dsa- hi- go- nää', jaa- hi- hnooh- ma- la- he- llu' ba', jaa- hi- ngë- koo- nēe', jaa- hi- jmee' he- llu' jmah', jaa- hi- na- jngëe', jaa- hi- lih' hää' hñii'.

⁹ Hnäá' jaa- hi- chooh- koo- hweh- ju' dsoo' he- ma- mi- tēe' jne', mah' lä- ja- hlēeyh' jñah' dsa- kyaah' ja- ba' juu' la-. Hi- lä- ja- ba' liyh- lla- dsëey' kih' hi- hlēeh- wii' kih' ju' dsoo'.

Ta- jwoh' hi- kwa- juu' ta- juu'

¹⁰ Peer' chaa- jwëe' hi- chaa- h-, hlēeyh- juu' he- sa- jmää' ta', mi- gaay- dsa-. Hi- jee' kih' lä- jēe' hi- he', jwëe' hi- jah', jmee' bii' uu' jmi- ngo' kih' dsa- ñuu'.

¹¹ Jmee' bii' jne' jwë' kiyh' mah' mo- so- hlēeh' gyih' juu' he- sa- jmää' ta'. Kyaah' juu' kiyh' ga- nääy' lä- joh' hne' chih' heey- dsë' lä- jah' hi- tääh' cha- neh-, mi- tēey- dsa- he- sa- lle' kih', lä- jwë' jee' liyh' kuu'.

¹² He' ba' dsa- hi- ngëe- juu' kih' dsa- gooy' jäyh' lä- la-: "Jne' hi- tøøhn' hwa' Creta la-, peer' ta- juu' jne'. Ma- ra' jah' hlēeh' laa' jne', jwëh' jne', jlaa' jne'", ga- jäyh'.

¹³ Ma- ra' ju' dsoo' na- lä- ja- laa' dsa- he'. He- ja- jwëeh- hne-, hweh- juu' kiyh' mah' dsa- taayh' na- jngëey' kyaah' ju' dsoo' ba'.

¹⁴ Ta- wa' jmeey' he' juu' ma- gyuh- kih' dsa- judiu, ni- sa- wa' jmeey' he' nuu' he- kwa- dsa- hi- ma- be' ju' dsoo'.

¹⁵ Lä- jë- ba' he- cha-, llu' ba' la' kih' hi- llu'. Pero kih' hi- na- hee' dsë' kyaah' hi- sa- ma- dsoo' dsë' kih' Dio, ni- koo- sa- llu' kiyh'. Ma- na- hee' go- te- lley', hi- lä- kyë- hu' dsë- kiyh' na- hee'.

¹⁶ Jäyh' kyuy' Dio, pero kyaah' he- jmeey' ja-, sa- dsoo' juu' kiyh'. Peer' sa- lä- jēe' jne' lä- koo- jmee' dsa- he', peer' chaayh-, mo- so- jmääy' jmeey' ni- koo- ta- llu'.

2

Ha- lä- hnøø' jmee' dsa- lä- jiih' jäh' Jesús

¹ Pero hne-, hlēeh' ba' hne- lä- koh' la' ju' dsoo' he- ma- mi- tēe' jne'.

² Lä- jēe' dsa- gyuu' hnøø' ngëy' koo- nēe' ba', hnää' jaa- hi- hä' ta' kih', jaa- hi- hää- hñii', jaa- hi- ma- kyuu' he- ma- dsoo' dsë- jne', jaa- hi- hnää' dsa-, jaa- hi- kwëeh- dsë' ma' cha- he- wii'.

3 Ja-ba' lä-ja' lä-jëë' dsa- ma-hyaa', hnøø' cha-nuuh' kiyh'. Sa-wa' kooyh' juu' jwii', sa-wa' hiiyh' jmi'h' mi-jeh' ma-ää-, hi' hnøø' mi-tëy' dsa- he-llu' jmah' ba'.

4 Hnøø' mi-tëy' dsa-më' kwaa- ha- lä- jmeey' mah' lä-hnäy' dsa-nuuh' kyaay' hi- lä-ja- lä-hnäy' gyuu- kyaay'.

5 Hnøø' häy' hñiiy', hnøø' ngëy' koo- nëe' ba', hnøø' høoy' cha'neh' kiyh', hnøø' llu' dsëy', hnøø' hwaay' kyaah' dsa-nuuh' kyaay', mah' ni' jaa- sa-wa' mi-kwah' juu' kih' Dio.

6 Ja-ba' lä-ja- hnøø' hlëeh' dsa-nuuh- kwaa- mah' häy' hñiiy'.

7 Hne- to-në', jmeey' he-llu' jmah' ba' mah' lä-tëe' dsa- jmeey' lä-koo- jmeeh-. Ja- jmeeh- hne-ka-läh' ja-ba' lä-koo- mi-tëeh' dsa-, ta-wa' ta-juuh' kih' dsa'.

8 Hlëeh' dsa- juu' na-jngii' he- sa- toh- wii' mah' lä-jëe' hi- na-høøh' jä- o-hih' kih', lä-ja- mo-so' cha- he- kih' hlëeyh' wii' kyah' hnäh'.

9 Chiih' hi- jmeey' ta' kih' dsa', wa' jmeey' lä- tih' dsë' juuy' ba', sa-wa' jiiyh' juu' kyaayh'.

10 Chiiyh' sa- llu' hëey' dsa-juu' ta'. Wa' mi-jnäy- he- laay' jaa- hi- mi-te' kih' lä-jëe' ba'. Lä-ja- jëe' dsa-, jnaah' llu' juu' kih' Dio hi- lää- jne'.

11 Jëeh', na' ma-lä-jnä' kih' lä-jëe' dsa- ha- lä-koo- llu' dsë' Dio kyaayh' mah' lä-ja- lääy'.

12 Ju'hmëe' he- mi-tëe' jne', sa- kwa- jwë' jmeen' he- hñih', ni- he- jmeen' he- hëe' dsë' jmi-ngo' jnän'. Lä-ja- mi-tëe' jne' ngën' koo- nëe' ba', jmeen' he- llu' jmah', hi- he- hnäahn' Dio ta'ko-jiih' tøøh' jne' jmi-gyuu' la-.

13 Hi- ga-nøø' ba' jne' jøøn' lä-jiih' lä-jnäy' Jesucristo hi- laa' Dio jøøh' jnän' hi- lää- jne'. Peer' jnaah' le' jmi' ja-, he- ja- jmeey' chaa- jne' llu' ta'ko-jiih' tøøhn' jøøn' he- lä-te' juu' ja-.

14 Hi- he' na- ga-ngëe' hñii' ta-la- jnä' jne' mah' lääy' jne' kih' lä-jëe' he- hñih' hi- lä-ja- jmäy' jne' na-jngëe' go-te~, mah' lee' jne' koo- nää' dsa- kyaay' hi- hëe' dsë' jmeey' he- llu' jmah' ba'.

15 Mi-tëe' dsa- juu' la-, hlëeh' dsa-, juuh' kiyh' lä-koo- mada- nuuh-, mah' ni' jaa- sa-wa' mi-kwah' hne-.

3

1 Mi-dsooh' dsëy', wa' jmeey' he' hi- wa' nuuyh' mada- he- jmeey' lä-jëe' dsa-ta', hi- wa' lä- dsëy' jmeey' he- llu' jmah' ba'.

2 Sa- wa' hlëeyh' wii' kih' dsa-, sa- wa' llay' hñii-. Wa' llu' dsëy' kyaah' dsa-, wa' jmäy' hñiiy' hwaay' kyaah' lä-jëe' ba'.

3 Jëeh', lä-kye- jne' ma' taa- jne' jää', ma' chaa- jne', sa- nuuh' jne', ma' na-hëe' jne' kih' Dio, ma' laa' jne' kyaay' lä-jëe' he- ma' hëe' dsë- jne', ma' tih' dsë- jne' na-ku' na-ngii' he- hñih', ma' hñaa- dsë- jne', ma' wii' dsë- jne', ma' na-høøh' dsa- jnän' hi- ma' na-hääh' jne' dsa-.

4 Lä-koo- ma' tøøh' jne' lä-ja-, Dio jnän', hi- lää- jne', ga- mi-jnäy- ha- lä-llu' dsëy' kyaah' jne', hi- ha- lä-koo- hnäy' jne'.

5 He-ja- ga-läy' jne' pero ja- ta-la' kih' he- ma-jmeey' jne' he- llu'. Ga-läy' jne' kih' he- ga-lä-nih' dsëy' jne' ba', hi- ga-jmeey' ga-lä-chaa- jne'. He- ja- la' lä-koh' he- ga-gyeyh- jne'. Ga-laa' jne' hmëe' ta-la' kih' jmi-llë' Na-jngii'.

6 Ja- kyaah' hih' ga-chee' Dio jmi-llë' kiyh' në' jnän' ta-la' kih' Jesucristo hi- lää- jne'.

7 Kih' he- llu' dsëy' ga-jmäy' jne' lluy', lä-ja- hñah' jne' heen' he- tøøh' jne' jøøn- jee' mo-so' juu' jne' jih' koh'.

8 Juu' he- ma-jwahn' la-, la' ju'dsoo'. Hnoon' jmeeh' bi' kwah' juu' la-. Hlëeh' hi- ma-lä-dsoo' dsë' kih' Dio mah' wa' ngëey' hñiiy' jmeey' he- llu' jmah' ba'. He- la- ba' llu' hi- jmää' kih' lä-jëe'.

9 Ta- kwaa- hñaa' kyaah' juu' he- sa- jmää' ta' hi- ni' kyaah' juu' ha- lä- ma' laa' ma-hyaa' ta-gyuu' jnän'. Ta- taa- hñaa' jee' tääh' dsa- hi- ti-choo' juu' hi- hi- te- jëe' kwaan' kih' ley kih' Moisé. Jëeh' juu' ja- sa- jmää' ni- miih-, ni- sa- kye- ya'jøø'.

10 Cher'mah' jee' kyah' hnäh', chaa- jaa- hi- hnøø' jmeey' to' nää', hlëeyh' koo- hä' to' hä'. Hi- cher'mah' sa- ga-jmeey' he' juu' kyah', lleey' go-te' ba'.

11 Ma-ñeh' ba' hne-, hi- jmee' lä'ja-, he- ma-kayh~ jwë' ba' ja-. Ja' ba' dso'kye- he- jmeey' ja-, bääh- dsoo'.

Ga'hih' Paa' juu' kih' Tito

12 Wa'ra- ga'të' jee' cheen- Artema o Tíquico ta' kyah', ja- gojëeh' jnä' chah' ta' jwü- Nicópoli. Jee' ja- jmeen' huu'dsë- dsa-ngëen' jii- gyuu'.

13 Wa'ra- ga'lloo' Zena hi- cheh' në', kyaah' Apolo ta' na', ja- jmeeh- be' kiyh' lä'jiih' jee' le'. Ja- kwëeyh' lä'jë' he- jmee' bii' cha'jwë' jee' dsa-näay'.

14 Wa' lä'tëë- lä'jëë- øøh' jne' jmeey' ta' llu' jmah' ba' mah' lä'cha- he- kyaah' jmeey' be' lä' ma' chaa- hi- lla-kyaa'. Mah' sa' dsa-taayh' lä'koö- hi- sa' ma-jmee' ta'.

15 Lä'jëë- hi- tääh' kyaah' jnä' jee' la- jmeey' Dio kyah'. Hi' jmee' Dio kih' lä'jëë- hi- hnää' jne', lä'llu' he- ma-dsoo' dsëy' ko-jøh' kyaah' jne'. Wa' mi-jää' Dio lä'jëë- hnäh'. Wa' la' lä'ja-.

Filemón Juu' la- ga- si' Paa' kih' Filemón

¹ Jnä' Paa' hään' neh- ñe' kwaat~ kih' Jesu-
cristo. Siin- juu' la- ko- jøh' kyaah' øøh' jne'
Timotä. Siin- kyah' Filemón, hnaan- hne-
kih' he- jmee- jne' koo- ba' ta'.

² Ja- ba' lä- ja- siin- kih' dsa- mē' øøh'
jne' Apia kyaah' Arquipo ka- läh', he' ba'
hi- jmee- ta' he- jmee- jne'. Hi- lä- ja-
kih' lä- jēē- øøh' jne' hi- dsa- ñee- cha' neh-
kyah'.

³ Ngün' kih' Dio hi- laa' Täa- jnän' hi-
ngün' kih' Jesucristo Dsa- jøøh' jnän', wa'
kway' he- llu' kih' lä- jēē- hnäh' hi- wa'
jmeey' hii' tii' kyah'.

Ga- kwa' Paa' ti- hmaah' kih' Dio

⁴ Lä- jē- jiih- wa- ra- ga- ngün- kin- kih'
Dio kyaan-, dsooh- ba' dsen- hne-. Kwan-
ti- hmaah' kiyh' ta- la- kyah',

⁵ kih' he- ga- nuun- kyah' ha- lä- hnaah-
Jesús Dsa- jøøh' jnän' hi- ga- nuun- ha- lä-
ma- dsoo' hoh' kiyh', hi- he- hnaah- lä- jēē-
hi- laa' kyaa' Dio.

⁶ Hi- ngün' kih' Dio mah' jwih' jñah' ha-
lä- la' he- ma- dsoo' hoh' hi- ngün' kiyh'
mah' lä- ngēēh' ha- lä- ma- mi- jää' Dio jne'
ta- la- kih' Cristo Jesús.

⁷ Peer- chaa- jnääh' llu' he- ma- nuu'
jnääh' ha- lä- hnaah- dsa-, he- ja- ma- nøh'
dsē- jnääh'. Jēēh' ta- la- kyah' hne- øøhn',
ma- tēē' be' lä- jēē- hi- laa' kyaa' Dio.

Paa' ga- chee' Onésimo ka- läh' kih' Filemón

⁸ Ta- la- kih' Cristo cha- jwē' kin- jmeen'
hih- kyah' mah' jmeeh' lä- lle' kih'.

⁹ Pero llu' ga' laan- hlēēhn' hne- kyaah'
juu' llu' ba', kih' he- hnaan- hne-. Jnä'
Paa', ma- gyuh- ba' jnä' hi- lä- ma- hää' ba'
jnä' neh- ñe' kwaat~ kih' Jesucristo, he- ja-
chuun' kyaah' hne-.

¹⁰ Ta- jmee- hña- hoh', ja- kwah- be'
kih' Onésimo, jēēh' laay' lä- koh' jaa- gyuu-
kyaan- kih' he- ga- heeyh- juu' kih' Dio jee'
hään' neh- ñe' la-.

¹¹ Jää' sa- ga' ma- heeyh- kih' Dio sa-
ga- jmäy' ma' jmeey' ta' kyah', pero na'
jmäy' kin- hi- jmäy' kyah' ka- läh'.

¹² Na' cheeh' jnih' ka- läh' kyah'. Heeyh'
lä- koh' he- heeh' jnä' ba'.

¹³ Hnoon' jäy' kyaah' jnä' ta- ko- jiih' hään'
neh- ñe' kwaat~ kih' ju- hmēē' mah' jmeey'
be' kin- llah' hne-.

¹⁴ Pero sa- hnoon' jmeen- bii' cher' mah'
sa- llä- hoh', mah' sa- wa' la' lä- koo- he-
wii' he- ngün' kyah'. Wa' la' lä- koo- hnooh-
hñaah'.

¹⁵ Go- laan-, ga- lä- øøy' kyah' ko- hwēē',
mah' lä- ja- heeh' hnih' ka- läh', he- jäy'
kyaah' hne- go- te-.

¹⁶ Na', mo- so- laay' wa' hi- cha- hi-, hi-
jmeē- ta' kih' dsa-. Na' ga' laay' ma- ra-
øøh' jne' hi- hnaan- cha- miih-. Ha- ga'
sa- lä- hnaah- hnih', lä- llu' he- ma- laay'
dsa- kyaah' jne' hi- ma- laay' kyaa' Dio
ka- läh'.

¹⁷ Lä- ja-, cher' mah' laa' jnä' ome- kyaah',
heeh' Onésimo lä- koh' he- ma- heeh' jnä'
ba'.

¹⁸ Cher' mah' cha- he- ma- jmeey' kyah' o
cher' mah' ääy- miih- kyah', jmee' kwaat~
lä- koo- jnä' ba' ään- kyah'.

¹⁹ Jnä' Paa' siin- kyah' kyaah' goon-, jnä'
jwahn- mi- hmaahn- kyah', kih' he- sa-
hnoon' jwēēhn- hne- he- ääh- kin- lä- llu'
he- ga- laah'.

²⁰ Lä- ja- øøhn', jmee' jēē- dsen-, jmee'
nøh' dsen-, lä- hnøø' Dsa- jøøh' jnän'.

²¹ Jmeen- dsoo', nuuh' ba' hne- he-
ma- siin- la-. Man- jmeeh' ga' hne-
cha- ga- miih- lä- koh' ga' he- ma- jwahn'
la-.

²² Hi- ja- ba' lä- ja-, mi- llu' ha- jee' jän'.
Cha- ba' o- jøh- dsē- kin-, nuu- ba' Dio
lä- jē- he- ngün' hnäh', kwa' bih' jwē' nün'
na- jēēn- hnäh'.

²³ Epafra jmee- Dio kyah'. Hi- la- na-,
hää' neh- ñe' kyaah' jnä' jee' la- kwaat~ kih'
Cristo Jesús.

²⁴ Hi- lä- ja- jmee- Dio kyah' Marco,
Aristarco, Dema, kyaah' Luca. Lä- jēē- hi-
he' jmee- ta' kih' Dio ko- jøh' kyaah' jnä'.

²⁵ Jesucristo Dsa- jøøh' jnän' wa' mi- jøøy'
jmi- lle' kyah' hnäh'. Wa' la' lä- ja-.

Hebreos

He-la-je-he-ga'lloo' kih' dsa-hebreo

Jøøh' ga' Joo' Dio lä'koh' ga' lä'jöö' ángel

1 Joh' jiih' sa' ga'hleeh' Dio kyaah' dsa- ma-gyuh- jnan' llo'joo'. Ga'cheey' hi- ga'ngëe' juu' kiyh', kih' dsa- ma-gyuh- jnan'. Ko'llaa' hi- ga'ngëe' juu' he' ga'hyoh' juu' kiyh' jee' ma' këy' hi' jñah' ko'llaa' ga'hëe' mi'në' he- ga-mi-jnäa- Dio kiyh'. Ja' koo- nëe' ga'jmeey' Dio ha- lä' jee' ga'hleeyh' kyaah' hi- ma' ngëe' juu' kiyh'.

2 Pero jee' ma-dsaa' jmi' la-, ga'hleeh' Dio jne' ta-la' kyaah' Joo' ba', hi- ga'tooyh- goo- ga'lä'jöö' he- cha-, hi' he' ba' hi- kyaayh' ga'jmeey' gyuu' hwa' ka-läh'.

3 Hi' he' mi-jnäa' na-hña' lä'jöö' ha- lä'koo- jøøh' laa' Dio, kih' he- laay' koo- heeh' kyaah' Dio. Hi' kyaah' juu' kiyh' he- bee', høoy' ga'lä'jöö' go-te' he- cha-. Hi' ma-ngëe' ma- chey' dso'kye- jnan', ja- ga' ga-gyay- jwoo' ra-llu' kih' Dio Jøøh' hi- gya' gyuu'.

4 Jaa- hi- he' ba' ya'hëe' jøøh' ga' lä'koh' ga' lä'jöö' ángele. Jëeh', ga'hyoyh' koo- jmi- he- kyeey' ga' lä'koh' ga' he- ga'hyoh' ángele.

5 Jëeh' ni' jaa- ángel jih'koh' sa' ga'jah' Dio siiyh':

Hne- laah' gyuu- kyaan'.

Na' ma-laan' Täa' kyaah'.

Ja-ba' lä'ja-, sa' ga'siiyh' ni' jaa- ángel lä'la-:

Jnä' leen' Täa' kyaah'.

Hne- leeh' gyuu- kyaan'.

6 Koo- ka-läh', lä' ma' ga'cheey' jmi-gyuu- la-, Joo' hi- laa' to-në', ga'jäyh':

Lä'jöö' hnäh' ángele kya' Dio, jmeey' hnäh' juuh- kiyh'.

7 Pero lä'la- ba' ga'hleeyh' kih' lä'jöö' ángele:

Dio chee' ángele kya', laa' lä'koo- lle'.

Ángele hi' jmeey' ta'he' kiyh', laa' lä'koo- je- he- hëe'.

8 Pero lä'la- ba' ga'siiyh' Joo':

Hne- Dio, jmeeh' hih' ga'lä'jöö' joh' jmi' cha-.

Kyaah' ju'dsoo' jmah' ba' jmeeh' hih'.

9 He- llu' jmah' ba' hnooh', hne- sa' hnooh' go-te' he- hlih'.

He-ja- hñii' Dio, hi- laa' Dio kyaah', hi- he' ga'hña' hne-.

Lä'ja- ga'jmeey' jëe- hoh' cha-ga'miuh- lä'koh' ga' lä'jöö' dsa-kyaah'.

10 Hi' ga'jäyh' ka-läh' lä'la-:

Hne- Dsa-jøøh', lä' ma' to-në' ga'llah' jmi-gyuu- la-,

Hñaah' ba' hne- ga'jmeeh' gyuu' jmi-gyuu-.

11 Lä'jöö' he- ja- la- ba', pero hne- lä' ma-chaah- na- ba'.

Dsa-gyuh- ba' gyuu' hwa', lä'koo- dsa-gyuh- sa'hmiuh-.

12 Lä'koo- bää' dsa- sa'hmiuh-, lä'ja- bääh' ga'lä'jöö' he- ja-, hi' dsa-lä'sii' ka-läh'.

Pero hne-, lä' ma-laah' na- ba', jih'koh' sa- gyuh-.

13 Juu' lä'la-, jih'koh' sa' ga'jah' Dio siih- jaa- ángel. Joo' bih' ga'hleeyh' lä'la-, lä' ma' ga'jäyh':

Na' hne- jwoo' ra-llu' kin- la-,

lä'jiih' lloo' jmi' laan' hu' tiih' lä'jöö' hi- na-høøh' kyah'.

14 ¿Ja' jee' lä'jöö' ángele, koo- ga'nää' mada- ba', laay' jmi-llë' hi- ga'cheey' Dio mah' jmeey' ta'he' kih' lä'jöö' hi- laa' kwaan' lää'?

2

Ta' wa' gaa' dsë- jne' juu' he- lää' jne'

1 He-ja- jmeey' bi' jmeen' cha-ga'miuh- he' kih' juu' he- ma-nuuh' mah' sa' wa' lä-øø' jne' kih' jwë' llu' he- ma-tøøh'.

2 Jëeh', ley he- ga'ngëe' ángele kih' Moisé, ma' la' koo- hmooh' hweh-. He-ja- lä'jöö' hi- ma' dsa-hlääh' kih' hmooh' ja-, hi' lä'jöö' hi- ma' chaah-, ga'jëey' wii' lä'koo- lle' kiyh'.

3 ¿Ha- lä'ja- tëeh' jne', cher'mah' sa' ga'jmeey' jne' he' kih' juu' he- lää' jne' he- kyeey' ga' lä'koo- ley ja-? He' ba' hñii' Dsa-jøøh' jnan' ga'kwa' juu' la- to-në' ha- lä' jee' lää' jne'. Ma-ngëe' he- ja-, lä'jöö'

hi- ma-nuu' kiyh', ma-jmeey' dsoo' kih' juu' la- jee' jnan'.

4 Hi- ga-jmee' Dio dsoo' juu' kih' dsa- he' jee' ga-naay' kway' juu', jeeh' Dio hi- kyaayh' ga-jmee' cha-miuh- he- juh-gaa-, hi- ga-jmeey' na-ku' na-ngii' he- jmee' jee- dsah' dsa-. Hi- ga-kweeyh' jmeey' na-ku' na-ngii' ta' kyaah' be' kih' Jmi-ll'e' Na-jngii' 'la-koo- hyoh- dsy'.

Jesucristo ga'laa' kwee- kyaah' jne'

5 Sa- ga-kwa' Dio jwe' kih' angele jmee' hih' kih' jmi-gyuu- he- na' ga- ja', he- ma-løø' jne' hleehn' miuh- kih'.

6 Cha- jee' na-sii- kih' hi- ga-hleeh' la-la-:

¿Hee- laa' dsa- jmi-gyuu- mah' la- ma-dsooh- ba' hoh' kiyh'?

¿Hee- laa' dsa- hi- laa' jmi-ngo' mah' la- ma-jmaah- ba' hnih' he'?

7 Miuh- jmi- ba' ga-jmaah' hnih' mah' ga- miuh- la-koh' ga- jee' la-jee- angele.

Ja-ga' ga-llaayh' hoooy' hi- ga-jmaah' hnih' jøøh' mah' la-ja- la-gah' dsih'.

Hi- ga-tøøh' gooy- ga-la-jee- ba' he- cha-.

8 Ga-la-jee- he- cha- ga-llah' ta' hwa' huuh' tiy' mah' jmeey' hih' kih', la-ja- na-sii- juu' kih' Dio.

Kyaah' he- ga-tooh- Dio gooy- ga-la-jee- he- cha-, he-ja- ni- miuh- sa- ga-ja' he- sa- le' jmeey' hih' kih'. Pero na' ga-juh- sa- ga- ma-jna' he- jmeey' hih'.

9 Pero ne' ba' jne' kih' hi- ga-ja' mah' ga- miuh- la-koh' ga- jee' la-jee- angele. Ga-llaa' Dio hoooy', hi- ga-jmaay' jøøh' mah' la-gah' dsih' la-llu' he- ga-juuy'. Hi- kih' he- llu' dsë' Dio, he-ja- ba' ja-, ga-ngëey' Jesús he- ga-juuy' he- llu' kih' ga-la-jee- ba'.

10 Ga-la-jee- ba' he- cha- na-la- kih' Dio hi- la' kiyh' ka-lah'. Hi- ga-la-hnøoy' teey- jwee' joooy' ya-jwii' kiyh'. He-ja- sooh- ba' kih' Dio, he- ga-mi-lluuy' go-te- Jesús hi- laa- jne', ta-la- kih' he- ga-jeeey' wi'.

11 Jne' hi- na-jngëe', hi- la-ja- Jesús hi- jmaah- jne' na-jngëe', la-jee- jne' laa' kyaa' Taa'. Kih' he-ja-, sa- la' o-hih- kih' Jesús teeyh- jne' øøyh'.

12 He-ja- ga-jah' Jesús siiyh- Dio: Hleehn' kyah' cha-ne' la-jee- øøhn'.

Jee' dsa-nee- la-jee- øøhn', jee' ja- han- kyah'.

13 Hi- ja-ba' la-ja- ga-jayh':

Kye' ba' jna' o-jøh- dsë- kiyh'.

Hi- koo- ka-lah' ga-jayh':

Hii- jna' la- kyaah' joooy' hi- ga-kweeyh- jna'.

14 Kih' he- kye- jmi-ngo' la-jee- joooy' he', la-ja- ka-lah' hñiiy' ma' kyey- jmi-ngo' hi- ga-juuy'. He- la-ja-, ga-liyh' ga-lla-dsëey' kih' hi-sa-llu' hi- jngiih- kih' dsa-.

15 Mah' la-ja- laay' hi- taah' goh- juu' la-jiuh' jmi- chaa-.

16 Dsoo' ba' sa- jay' mah' kway' be' kih' angele. Jay' mah' kway' be' kih' la-jee- hi- laa' sa-ju- kih' Abraham ba'.

17 Kih' he-ja- ba' ja-, he- ga-la' bii' kiyh' ga-leey' jmi-ngo', ja-ba' la-koo- laa' jne'. La-ja- ga-laay' jaa- jmi-dsa- jøøh' hi- jøh- dsë', hi- mi-te' kih' Dio mah' la-ja- chey' dso'kye- kih' la-jee- dsa-.

18 Kih' he- ga-jeeey' wi' la-koo- ma' ga-ka' dsa- dsëy', he-ja- ba' ja- kyuyh- kway' be' kih' hi- gwa' huuh' dsë- hliih' kih'.

3

Jesús ba' laa' jøøh' la-koh' ga' Moisé

1 La-jee- hnah' øøhn' hi- na-jngëe', la-jee- hi- na-jnaa' gyuuuh' ya-jwii' kih' Dio, jmee' da' hnah' miuh- huuh' dsë- ha- la-koo- laa' Cristo Jesús. Hi- he' to- ne' ga-kwa' juu' he- ma-heeh' jne' la- hi- laay' jmi-dsa- jøøh' jnan' ka-lah'.

2 Hi- he' ga-mi-teh' kih' hi- ga-hñay', ja-ba' la-koo- ga-mi-te' Moisé la- ma' kyey- ne' kih' dsa- hi- laa' kyaa' Dio.

3 Pero lle' jmeen' juuh- kih' Jesús la-koh' ga' kih' Moisé, ja-ba' la-koo- la' kih' jaa- hi- jmee- koo- hne'. Kyeey' ga- hi- ga-jmee' hne' la-koh' ga' hñii' hne'.

4 Jeeh' ga-la-jee- hne', chaa- ba' hi- ga-jmee'. Pero Dio ba' hi- ga-jmee' ga-la-jee- go-te' he- cha-.

5 La-ja- Moisé, koo- ga-jmeey' ta-he' kih' Dio ba'. Dsoo' ba', ga-mi-teyh' la- ma' kyey- ne' kih' dsa- kyaa' Dio. Ga-jayh' ha- la- la' juu' he- la-cha- kee-, ma-ngëe' ma-juuy'.

6 Pero Cristo ba' laa' jøøh' lä'koh' ga' Moisé, kih' he- laay' Joo' Dio hi- kye- ne' kih' dsa- kyaay'. Hi- laa' jne' dsa- kyaah' Dio, cher'mah' tøøh' jne' koo- hweh- kyaah' o-jøh- dsë- jøøn' kih' Dio lä'jih' llaa' jmi-gyuu'.

Ha- lä' teeh' dsa- dsë' kyaah' Dio

7 Wa' nuu' jne' lä'koo- jäh' Jmi-lle' Na-jngii' kih' Dio:

Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh',

8 ta' jmee- hnäh' hweh- tuh-hoh' hnäh', lä'koo- ga'jmee' dsa- hi- sa' ga'hii' ma' nuu' lä' ma' ga'kay' dsën' jee' oo' hwa' kii'.

9 Jee' ja- dsa- ma-gyuh- kyaah' hnäh' ga'kooy' kyaah' jnä', ma' jëy- he- ga' na- ma' jmeen- kyaayh'.

Ma'ke- ga'jëy' lä'jë- he- juh-gaa- he- ga'jmeen' kiyh' to'loo' ji-ñe-.

10 Kih' he-ja-, ga'lä-lleen' kyaah' dsa- he', mah' ga'jwii' jnih':

“Huu'dsë- kyah' hnäh' hä' tää' ta' jee' jyoh'. Sa' hnooh- hnäh' lä'kyuuh- hnäh' hee- ja- he- llu'.”

11 He-ja- ga'täan' hñiin' ma' ga'ya-jëë' dsën- kyaah' dsa- he':

“Sa' heh' dsa- he' jee' teehn' dsën-”, ga'jäh' Dio.

12 Leeh' hnäh' øøhn', ni' jaa- hnäh' ta' wa' hñaa- hoh' hnäh' he- sa' heeh' hnäh' kih' Dio jih' mah' sa' wa' lä-øø' hnäh' kiyh'.

13 Lla- he- ja-, kwa' hnäh' be' kih' dsa-kyaah' hnäh' koo- jmi' koo- jmi', na' lä'cha- jmi'. Mah' sa' leh- he- hliih' hnäh' he- mi-goo- kyah' hnäh'.

14 Jëeh' ma-laa' jne' koo- kyaah' Cristo cher'mah' lä' ma-kyen' ja-ba' o-jøh- dsë- kiyh' lä'jih' llaa' jmi-gyuu', ja-ba' lä'koo- ga'jmee' jne' lä' ma' to-në'.

15 Lä-la- hnøø' jnän', lä'koo- jäh' juu' la-: Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh', ta' jmee- hnäh' hweh- tuh-hoh' hnäh', lä'koo- ga'jmee' dsa- hi- sa' ga'hii' ma' nuu'.

16 ¿Hii- na- hi- ga'jmee' hweh- dsë', ma-ngëë' ma-nuuy' juu' kih' Dio? ¿Ja' he' dsa- hi- ga'hwëë' Moisé hwa' Egipito?

17 ¿Hii- na- hi- ga'ya-jëë' dsë' Dio kyaah' to'loo' ji-ñe-? ¿Ja' he' dsa- hi- ga'jmee' dso'kye- hi- ga'saa' na'juu' jee' la' hwa' kii- ja-?

18 ¿Hii- ba' kyaah' na- he- ga-bääh- Dio hñii', he- sa' heyh' jee' teeh- Dio dsë'? ¿Ja' he' dsa- hi- sa' ga'jmee' he' juu' kiyh'?

19 He- ga-la' lä'ja-, jmee' dsa-lä-ngëë' jne', sa' ga-la' ma' dsa-taayh' jee' ma' teeyh' dsëy', kih' he- sa' ma' heey' juu' kih' Dio.

4

1 He-ja- ta'ko-jiih' cha- jwë' jnän' heh' jne' jee' teeyh- dsëy' lä'koo- ga'bääh- hñiiy', hnøø' leeh- hnäh', le' ga- che- ko-llaa' hnäh' sa' ga'heh' hnäh' jee' ja-.

2 Jëeh', jnä' jne' ka-läh' ma'kway' ba' ju'hmëë' lä'koo- juu' he- ga'hyoh' dsa- he'. Pero sa' ga'jmää' ta' ni' miih- kiyh' lä' ma' ga'nuuy' juu' ja-. Koo- ga'nuuy' ba', sa' ga-lä-heey'.

3 Wa' dsa'toohn' jee' teeh' jne' dsën- hi- ma-dsoo' dsë', lä'koo- ga'jäyh': He-ja- ga'täan' hñiin' ma' ga'ya-jëë' dsën- kyaah' dsa- he':

“Sa' heyh' jee' teeh' dsën-”, ga'jäh' Dio.

Hi- ma-la- ma'jmee' Dio jmi-gyuu', ma-na-hñaa' ba' ta' kiyh'.

4 Jëeh' jee' llah', na-sii- juu' kiyh', hlëeh' kih' gyii' jmi':

Hi- ga'teeh- Dio dsë' ma' ga-la' ta' kiyh' jee' ga'të' gyii' jmi'.

5 Hi- koo- ka-läh' na-sii-:

Sa' heyh' jee' teehn' dsën'.

6 He- lä'ja-, ñe' jne' hnøø' ga' dsa-taah' ko-llaa' jee' ja-. Hi- lä'jëë- hi- ga'nuu' lä' ma' to-në', sa' ga'taayh', kih' he- sa' ga'jmee' he' juu' kih' Dio.

7 Ma-ngëë' cha-miih- ji-ñe-, koo- ka-läh' ga'tøø' Dio hih- koo- jmi' mah' jmee' dsa- he' kiyh'. Ga-ngëë' David juu' kih' dsa', lä'koo- ga'jäh' Dio:

Cher'mah' na' nuuh' hnäh' juu' kiyh',

ta' jmee- hnäh' hweh- tuh-hoh' hnäh'.

8 Ni' sa' ga'taah' dsa- hwa' kih' lä'koo- ma' gya' Josué. Jëeh', wa-ra- jäh' kih' ga'kwa' Josué jee' ma' teeh' dsa- dsë', sa' ma' hlëeh' ga' Dio lä'hmëë' kih' jyoh' jmi'.

⁹ He-ja- jne' hi- laa' jwii- kih' Dio, ma- cha- ba' jnan' jee' teeh' jne' dsen-.

¹⁰ Jeeh', hi- ma- he- teeh- dsē' kyaah' Dio, lä-ja- teeyh- dsēy' kih' ta' he- ma- jmeey', lä-koō- teeh- Dio dsē' kih' ta' he- ga- jmeey'.

¹¹ Wa' jmeen' bii' dsa'toohn' jee' teeh' jne' dsen-, mah' ni' jaa- sa' wa' täh- lä-koō- ga-tah' hi- sa' ga- jmeē' he' juu' kih' Dio jää'.

¹² Jeeh', juu' kih' Dio na' jiih- hi- cha- be' kih'. He- dsoo- ñiih' ga' lä-koō' ga' ñe'tuuh' he- na- jni' lä-to' jwoo'. Dsa-he' lä- ga-tē' neh- tuh- dsē- jne' jee' hä' jmi- lle', jñih- huū' dsē- he- kye' jne' hi' jñih- he- hee' dsē- jne'.

¹³ Ni' koō- he- na- la- kih' Dio sa' le' dsa- hmää' cha- nēy'. Ga- lä- jē- ba' na- jnä' kih' hi- tēē- jne' dsa- ngēēn' kwaat- jnan'.

Jesús laa' jaa- jmi-dsa- hi- jøøh' ga'

¹⁴ Jesús, Joō' Dio, laay' jnan' jaa- jmi- dsa- hi- jøøh' ga' hi- gya' ya- jwii'. He- ja- jmeē- bii' jnan' dsa'toohn' koō- hwēh- jwē' he- ma- tøøhn'.

¹⁵ Jeeh', jmi- dsa- jøøh' hi- cheh' nē' jnan' kyūūh- bih' jmeey' jøh- dsēy' ma' sa' cha- be' jnan'. Jeeh', ja- ba- lä-koō- ka- dsē- jne', ja- ba- lä-ja- ga- ka- dsēy' kyaah' na- ku' na- ngii' he- cha- jmi- gyūū' la-. Pero ni' lä-ja- sa' ga- jmeey' ni' koō- he- hliih'.

¹⁶ He- ja- kyaah' o- jøh- dsē- he- ma- cha- jnan' kyaah' jmi- dsa- he', sa' wa' gah' jne' ya- nøøn' kih' Dio hi- llu' dsē' mah' lä-ja- lä-ñih' dsēy' jne', hi' kway' be' jnan' wa- ra- ga-tē' jee' lla- kyaa' jne'.

5

¹ Lä- jēē- jmi- dsa- kaah' ma' laa' dsa- jmi- gyūū' ba'. Ma' na- hñaa' ga- kay' nē' kih' dsa' mah' ga- jmeey' ta- he' kih' Dio lla- dsa- he'. Hi' ma' heeyh- lä- jē- he- ma' kwēēh- dsa- Dio hi' ma' jēēy- jah' nē' na- hyoo' kwaat- kih' dso' kye- kih' dsa'.

² Kyūūh- bih' jmeey' jøh- dsēy' kyaah' hi- sa' kyūūh- hi' kyaah' hi- ga- nää' na- hēē', jēēh' ñe- bih', ja- he- koō- nēē' he- jmeē- jwiih' kih' hñiiy'.

³ Kih' he- sa' ma' cha- be' kiyh', ma' la' bii' jēēy' jah' kwaat- kih' dso' kye- kiyh' hi' lä-ja- kih' dso' kye- kih' dsa'.

⁴ Ni' jaa- sa' ma' le' ma' hñaa' hñii' kih' ta' llu' ja-. Ma- la' hi- ma' na- teeh' kyaa' ' Dio ba' hi- ma' jmeē- ta' ja-, lä-koō- ma' na- teeh' Aarón.

⁵ Lä-ja- ka- läh' Cristo, sa' ga- hñaa' hñiiy' jmi- dsa- jøøh'. Dio ba' he' hi- ga- kwēēy' ta' llu', lä- ma' ga- jayh': Hne- laah' gyūū- kyaan-.

Na' ma- laan' Täa' kyaah'.

⁶ Lä-ja- ka- läh' na- sii- jee' jyoh':

Hne- laah' jmi- dsa- ga- lä- jē- joh' jmi' cha-,

lä-koō- laa' Melquisedec.

⁷ Lä-koō- ma' gya' Cristo jmi- gyūū' la-, ga- ngiiy' kiyh' kih' Dio kyaah' be', lä- jiih' ga- tuu- jmi- mi- nēy', ga- chuuy' kyaah' hi- na- kēh' jmi' ma' läay' kih' he- ma' juuy'. Hi- ga- nuu' ba' Täa' kiyh', jēēh' ga- heeh- bih' le' kiyh' lä-koō- hyoh- dsē' Täa'.

⁸ Ma- ke- laay' Joō' Dio, kyaah' he- wii' he- ga- ngēēy' ja-, ga- lä- kyūūy' he- jmeey' nuuyh' kih' Dio.

⁹ He- lä-ja-, ga- laay' lluu' ga', ga- jay' laay' juu' hi- lää- go- te' lä- jēē- dsa- hi- nuuh' kiyh'.

¹⁰ Hi' na- hñaa' kih' Dio he- laay' jmi- dsa- jøøh' lä-koō- ga- laa' Melquisedec.

Goo- la' kih' hi- ma- heeh- mah' beey' Dio

¹¹ Cha- cha- ga- miih- he- hnoon' jwēēhn- hnäh' kih' juu' la-, pero jwēēh' kin' jmeen' lä- ngēēh' hnäh', jēēh' ta' hwa' go- te' dsa- lä- ngēē' hnäh'.

¹² Ngoo' ga- lä- hii' cha- miih- jmi' he- tääh' hnäh' mi- tēēh' hnäh'. Ma- tē' jee' leeh' hnäh' ta- jwoh'. Pero hnøø' ga' lä- tēēh- hnäh' kwee- ha- lä- la' juu' kih' Dio he- ga- mi- tēē' jne' to- nē'. Lä- ma- laah' ba' hnäh' lä-koō- jaa- gyūū- hi- hih- wa- juh', hi- sa- ma- lih- kuh- ma' he- kuh- dsa- ma- kaah'.

¹³ Lä- jēē- hi- sa' hii- lä- ngēē', sa' liyh- kay' kwaat- hee- ja- he- llu', jēēh' laay' lä-koō- jaa- gyūū- hi- hih- wa- juh'.

¹⁴ Pero juu' he- la' lä-koō- ma', la' kih' dsa- ma- kaah' ba' ja-. La' kih' dsa- hi- ma- kyūūh- ka- kwaat- hee- na- he- llu' hi- hee- na- he- hliih'. Jeeh', lä-ja- ma- lä- tēēy- jmeey'.

6

1 He-ja- ga-nøø' ba' jne' ta' cha'në' lä-jiih' tēē' jne' lee' jne' dsa- hi- kyuu~. Mo'so' hlēēh' ga' jne' he- ma-mi-tēē' jne' to-në' kih' Cristo. Sa-løø'n' ka-läh' hlēēhn' juu' he- ga-nuu'n' to-në':

He- hnøø' ben' jwē' hlih' mah' dsa-jeeh' jne' kih' Dio,

he- heeh' jne' kih' Dio,

2 he- saa' jne' jmi-,

he- kye' jne' goon- në' kih' øøh' jne',

he- lä-jiih' dsa- hi- na-juu',

hi' kih' he- mo'so' lää' dsa- wa'ra- ga-tē' jee' lla' Dio ta'.

3 He- la- ba' jmeen', ga-nøø' ba' jne' ta' cha'në' cher'mah' ga-kwa' Dio jwē'.

4 Pero jne' hi- ga-na' huu'dsē- kih', hi' ga-jēē' jne' ha- lä- la' he- la' kwa- Dio, hi' ga-hñah' jne' Jmi-llē' Na-jngii',

5 hi' ga-jēē' jne' llu' ba' juu' kih' Dio hi' ga-lä-ngēē' jne' miih- kih' he- juh-gaa- he- na' ga' jä'.

6 Pero cher'mah' ga-tah' jne', mo'so' le' dsa-jeeh' jne' ka-läh'. Jēēh' he- jmee' jne' lä-ja-, he- tää' jne' Joø' Dio dsöh' hma-cru- ka-läh' ba' ja-, mah' lle' jne' o-hih' kiyh' cha'në' lä-jēē'.

7 Lä-koo- la' kih' hwa' he- hih- jmi-jma' he- hla- ko-lla-jiih-. Cher'mah' ga-kwa' cha-miih- mi' he- kuh- dsa- hi- jmee' ta' jee' ja-, mi-jøø' Dio cha-ga-miih- hwa' ja-.

8 Pero hwa' he- dsa-hya- toø' kyaah' nuu- hlih', sa- jmää' ni- miih-. Jä- dso'jwii' në' kih' hwa' ja-. Hi' kyaah' jee' llaa-, koo- go-te'.

O-jøh' dsē- he- kye' jne' kwa- be' jnän`

9 Øøhn' hi- hnaan-, ma-ke- ma-hlēēhn' hnäh' lä-na-, ma-ra- he- jmee' jnääh' dsøø', hwēē' hnäh' llu', lä-llē' kih' hi- ma-na-laa'.

10 Jēēh', Dio jmee' he- llu' jmah' ba', jih'koh' sa- gaa' dsēy' ta' he- ma-jmeeh' hnäh'. Ma-mi-jnääh' ba' hnäh' kiyh', he- hnaah- hnih' lä- ma' ga-jmeeh' hnäh' be' kih' hi- na-jngēē' kyaay' hi' lä- ma-jmeeh- ja-ba' hnäh' lä-jiih' na'.

11 He- hnøø- jnääh' go'nääh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä-ja-, lä-jiih' jee' llaa-

jmi-gyuu' mah' tēē' hnäh' o-jøh' dsē- he- kye' hnäh'.

12 Sa- hnøø- jnääh' jmeeh' hnäh' jwēh' hnäh'. Wa- lä-dsoo' hoh' hnäh' kih' Dio ba' hi- wa' kwēēh' hoh' hnäh' lä-koo- jmee- lä-jēē' hi- hyoh' he- ga-bääh- Dio hñii' kway'.

13 Lä-koo- ma' ga-bääh- Dio hñii' mi-jääy' Abraham, ga-tääy- hñiiy', jēēh' sa' chaä- jñah' hi- jøøh' ga' lä-koh' hñiiy' hi- ma-tääy'.

14 Ga-jäyh': "Jwahn- dsøø', mi-jään- hne- cha-miih-. Jmeen- lä-jwēē' jwēte sa-ju- kyah'."

15 Lä-ja- ga-kwēēh' dsē' Abraham ma' jøøy- lä-jiih' ga-tēēy' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaayh'.

16 Dsoo' ba', tää- dsa- kih' jñah' hi- jøøh' ga' lä-koh' hñiiy'. Lä-ja- jä- hwēh- juu' kiyh'. Mo'so' cha- he- kih' he- ti-chooy- juu'.

17 He-ja- lä-koo- ma' ga-bääh- Dio hñii' mi-jääy' dsa- kyaay', ga-tääy- hñiiy' mah' jä' koo- hwēh- juu' ja-. Lä-ja- ga-mi-jnääy- kih' hi- mi-jääy' he', he- sa' le' lä-sii' ni- miih- juu' kiyh'.

18 Cha- to' juu'. Ga-bääyh- hñiiy' hi' ga-tääy- hñiiy'. Ni' miih- sa' le' lä-sii' juu' na-, jēēh' sa' le' juu' Dio. Kih' he-ja-, kwa- be' jnän' jwēte, jne' hi- choøh- koo- hwēh- juu' he- cha- o-jøh' dsē- jnän' kyaayh', lä-koo- ga-bääh- Dio hñii'.

19 He- o-jøh' dsē- he- kye' jne' la-, jmee- sa' jeh- dsē- jne', lä-koo- jmee- ñe' hlääh' he- jwä- dsa- cha-jmi- he- kyaah' hñii' ti' barco. Ma-ra' he- lää' ba' jne', jēēh', ta' ka'luu' sa-hmih- he- hii' neh' gwah' ba' cha- he- jøø' jne'.

20 Jesús ga-he' to-në' jee' ja- mah' ga-näy' jwē' jnän', laay' jmi-dsa- jøøh' kih' ga-lä-jē' joh' jmi' cha-, lä-koo- Melquisedec.

7

Jesús laa' jaä- jmi-dsa- lä-koo- Melquisedec

1 Melquisedec he', ma' laa' dsa-ta' jøøh' kih' jwii- Salem hi' ma-laay' jmi-dsa- kyaay' Dio hi- gya' gyuuh'. Hi- he' ngoo' ga-mi-jēē'

Abraham hi jah ma ga liyh ga teey kyaah jnah dsa ta. Jee ja ga mi jaa.

² Hi la chah ja ga ngée Abraham gya kih la koo hna loo he ga liyh jee hnii. Jmii Melquisedec, hnøø jah "dsa ta jøøh hi lla kwee ta". Hi jah dsa kiyh ka lah "dsa ta jøøh kya jwii Salem", he hnøø jah "dsa ta jøøh hi jmee hii ti kih dsa".

³ Hi he sa cha cho jmi, ni sa cha hi ne ha ta ya hēēy, sa cha juu cha he ga la chaay he ga juuy. He la ja, laay kwee la koo laa joo Dio ba. Laay jmi dsa ga la jē joh jmi cha.

⁴ Jmee da hu dsē ha koo sa jøøh Melquisedec he. La kye Abraham dsa ma gyuh jnan ga kwēy gya kih la koo hna loo he ga liyh jee hnii.

⁵ La jē jmi dsa hi ma laa sa ju kih Leví, ga jmeey la koo lle ley, ga kooy ma gya kih la koo hna loo he ma kwa dsa, ma ke he ba øøyh hi laa sa ju kih Abraham.

⁶ Pero Melquisedec he, hi sa ma laa sa ju kih Leví, ga kooy kih Abraham gya kih la koo hna loo mah ga mi jaa Abraham hi ga jmee Dio hmooh kyaah.

⁷ Ni jaa sa le ti choo ni miih juu kih he la. Jøøh ga hi mi jøø, la koh ga hi ma na jaa.

⁸ Ta ko taa, jmi dsa hi ma laa sa ju kih Leví hi ma koo gya kih la koo hna loo, ga juuy ba. Pero ta jyoh ko taa, Melquisedec, hi ga koo gya kih la koo hna loo, cha juu cha bih.

⁹ La jē jmi dsa hi ma laa sa ju kih Leví ga kooy gya kih la koo hna loo. Ja ba la ja, le jahn, la kye jmi dsa he ga kwēy Melquisedec, gya kih la koo hna loo.

¹⁰ Jēh, la koo ma ga mi jee Melquisedec Abraham, la la koo he ga kwa Leví gya kih la koo hna loo, heh he ga kwa Abraham ta gyuh kyaay ja, ma ke sa ga ma chaay.

¹¹ Dsa Israel ga hyoyh ley ja, ta la kih jmi dsa levita hi ma laa sa ju kih Aarón. Hi wa ra jah kih ga lih jmi dsa he ga jmaay lluu hi ma høø ley ja,

sa cha ma jmee bii ma ya hēē jnah jmi dsa la koo Melquisedec. Ma lee ba kyaah jmi dsa hi ma laa sa ju kih Aarón wa ra jah kih ga liyh.

¹² Pero na he ga la jna jnah jmi dsa hi sa laa sa ju kih Aarón, he ja ga la bii ga la jna jyoh ley.

¹³ He jwahn ga la jna jnah jmi dsa, he hlēhn kih Jesús hi na jna kih jnah naa dsa Israel. Pero jee kih dsa he, sa ga ma ya hēē ni jaa jmi dsa hi jmee ta jee la na hyoo.

¹⁴ Jēh, ne ba jne, Jesús Dsa jøøh jnan laa sa ju kih Judá ba. Hi ni miih sa cha he ga jah Moisé kih Judá, la koo ma ga hlēy kih jmi dsa.

¹⁵ Na hnaa la jē na jna he ga hnaa jnah jmi dsa, jēh laay jaa jmi dsa la koo Melquisedec.

¹⁶ Na hnaay laay jmi dsa, pero ja kih he laay sa ju kih Leví la koh ma jmee hih ley ja. Laay jmi dsa ta la kih he cha be kiyh taa, jēh sa juuy jih koh jih lih.

¹⁷ La la na sii kih:

Hne laah jmi dsa ga la jē joh jmi cha.

Hne laah jmi dsa la koo Melquisedec.

¹⁸ He ja ma ja ta koo ley ma gyuh, kih he sa cha be kih, hi sa jmaa ta ka lah.

¹⁹ Jēh, ni koo sa ga ja llu kyaah ley kih Moisé. Lla he ja, ma cha koo o joh dsē he llu ga, la jwē jee le ya nøø jne kih Dio.

²⁰ He llu ja, sa ja ta jmah. Ja kyaah he ga taa Dio hni ba.

²¹ Sa ga taa Dio hni la ma ga hnaa jmi dsa kih ley ja. Pero kyaah he ga taa hniy, ga laa Jesús jaa jmi dsa. Ga siyh la la:

Ga taa Dio hni, hi ni miih sa mi siy hu dsē kiyh:

"Hne laah jaa jmi dsa ga la jē joh jmi cha, la koo Melquisedec."

²² La llu he ga hnaay Jesús kyaah juu ja, he ja ne jne, llu ga hmooh kiyh la koh ga ley ma gyuh ja.

23 Ga⁻lä⁻chaa⁻ jwëë⁻ jmi⁻dsa⁻ kih¹ ley ma⁻gyuh⁻ ja⁻. Jëeh¹, sa⁻ ga⁻la¹ ma⁻dsa⁻nää¹ gyih¹ ta⁻ cha⁻në¹ kyaah¹ ta⁻ kiyh¹, kih¹ he⁻ ma⁻dsa⁻juuy¹.

24 Pero lä⁻ ma⁻chaa⁻ na⁻ ba⁻ Jesús, hi⁻ lä⁻ ma⁻laay¹ ja⁻ba⁻ jmi⁻dsa⁻ lä⁻jë⁻ joh¹ jmi⁻ cha⁻. Ni⁻ jaa⁻ sa⁻ ka¹ në¹ kiyh¹.

25 He⁻ja⁻ le⁻ ba⁻ läay¹ go⁻te⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ go⁻nää¹ kih¹ Dio ta⁻la¹ kiyh¹. Jëeh¹ gyay¹ tää¹, ngiiy¹ kih¹ dsa⁻ kyaay¹.

26 Jaa⁻ jmi⁻dsa⁻ jøøh¹ he⁻ ba⁻ hi⁻ jmee⁻ bii¹ jnän¹, hi⁻ na⁻jngëë¹, hi⁻ sa⁻ ää⁻ ni⁻ miih⁻, hi⁻ sa⁻ sah¹, hi⁻ sa⁻ jmee⁻ he⁻ hliih¹ lä⁻ jmee⁻ dsa⁻, gyay¹ laay¹ jøøh¹ ga⁻ lä⁻koh¹ jñah¹ hi⁻ tääh¹ gyuu¹ jmi⁻gyuu¹.

27 Kiyh¹, sa⁻ cha⁻ he⁻ jmee⁻ bii¹ koø⁻ jmi⁻ koø⁻ jmi⁻, jmeey¹ lä⁻koø⁻ ga⁻ jmee⁻ jmi⁻dsa⁻ he⁻. To⁻në¹ ma⁻ jngëëyh¹ jah¹ kih¹ dso⁻kye⁻ kiyh¹ hñiiy¹, ja⁻ga⁻ ma⁻ jngëëyh¹ jah¹ kih¹ dso⁻kye⁻ kih¹ dsa⁻. Pero Jesús, koø⁻ hä¹ ja⁻ba⁻ ga⁻ngëëy¹ hñiiy¹ juuy¹.

28 Ley ja⁻ ga⁻hñaa¹ jmi⁻dsa⁻ kaah¹ hi⁻ laa¹ dsa⁻nñuh¹ hi⁻ sa⁻ cha⁻ be¹ kih¹. Pero këë⁻ ga⁻ kih¹ ley, kyaah¹ he⁻ ga⁻tää⁻ Dio hñii¹ ga⁻hñaa¹ Jooy¹ laa¹ jmi⁻dsa⁻ jøøh¹ hi⁻ ya⁻hëë¹ lluu¹ go⁻te⁻ ga⁻lä⁻jë⁻ joh¹ jmi⁻ cha⁻.

8

Ga⁻jmeë⁻ Jesús koø⁻ hmooh¹ he⁻ llu¹ ga⁻

1 He⁻ la⁻ ba⁻ he⁻ kyeë⁻ ga⁻ kih¹ lä⁻jë⁻ juu¹ he⁻ tøøhn¹ hlëëhn¹ la⁻. Ma⁻chaa⁻ ba⁻ jaa⁻ jmi⁻dsa⁻ jøøh¹ jnän¹ hi⁻ ga⁻gya⁻ jwoo¹ ra⁻lluu¹ jee⁻ gya¹ hi⁻ jøøh¹ gyuu¹ jmi⁻gyuu¹.

2 Na⁻hñaa¹ jmeey⁻ ta⁻he¹ jee⁻ chih¹ gwah¹ he⁻ ga⁻jmeë⁻ Dio, ja⁻ gwah¹ he⁻ ga⁻jmeë⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu¹.

3 Lä⁻jëë⁻ jmi⁻dsa⁻ kaah¹ na⁻hñaa¹ ngëëy⁻ cha⁻në¹ Dio lä⁻jë⁻ he⁻ kwëëh⁻ dsa⁻ Dio hi⁻ jëy⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ kwëëh⁻ dsa⁻ Dio. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh¹, ga⁻jmeë⁻ bii¹ kih¹ Jesús ga⁻kwëëyh¹ Dio lä⁻lle⁻ kiyh¹, lä⁻llu¹ he⁻ laay¹ jmi⁻dsa⁻.

4 Wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ gya¹ gyih¹ hwa¹ la⁻, ni⁻ lä⁻ja⁻ sa⁻ laay¹ jmi⁻dsa⁻. Jëeh¹, lä⁻ ma⁻tää¹ ja⁻ba⁻ jmi⁻dsa⁻ hi⁻ ngëë⁻ he⁻ kwa⁻ dsa⁻ lä⁻hih⁻ kih¹ ley.

5 Gwah¹ jee⁻ jmeë⁻ ta⁻he¹ jmi⁻dsa⁻ he⁻, la⁻ lä⁻koø⁻ gwah¹ he⁻ chih¹ gyuu¹ jmi⁻gyuu¹.

He⁻ja⁻ ba⁻ na⁻, ga⁻hlëëh¹ Dio kyaah¹ Moisé lä⁻koø⁻ ma⁻ ga⁻løøy¹ jmeey¹ gwah¹ kyaah¹ loo¹ jah¹ ja⁻, ga⁻jäyh¹: “Jëë⁻ da⁻ kweë⁻, mah¹ jmeeh¹ ja⁻ba⁻ lä⁻koø⁻ la⁻ gwah¹ he⁻ ga⁻heehn¹ hne⁻ gyuu¹ lle⁻moh¹ ja⁻.”

6 Pero llu¹ ga⁻ ta⁻ he⁻ ga⁻hyoh¹ Jesús, ja⁻ba⁻ lä⁻koø⁻ llu¹ hmooh¹ he⁻ ga⁻jmeey¹ ja⁻. Jëeh¹, llu¹ cha⁻ga⁻miih⁻ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii¹ kwëëyh¹ jne⁻ kyaah¹ hmooh¹ ja⁻, lä⁻koh¹ ga⁻ hmooh¹ ma⁻gyuh⁻.

7 Wa⁻ra⁻ jäh¹ kih¹ ga⁻jmää⁻ to⁻në¹ hmooh¹ ja⁻, sa⁻ ma⁻ jmeë⁻ bii¹ jee⁻ ga⁻të⁻ to¹ hmooh¹.

8 Pero ga⁻jëë⁻ Dio he⁻ ma⁻ cha⁻ dso⁻kye⁻ kih¹ dsa⁻ he⁻, he⁻ja⁻ ga⁻jäyh¹:

Lloo⁻ jmi⁻, ga⁻jäh¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹, jmeen⁻ koø⁻ hmooh¹ hmëë⁻ kyaah¹ dsa⁻ Is-rael,

hi⁻ lä⁻ja⁻ ka⁻läh¹ kyaah¹ dsa⁻ Judá.

9 Pero sa⁻ la⁻ lä⁻koø⁻ hmooh¹ he⁻ ga⁻jmeen⁻ kyaah¹ dsa⁻ ma⁻gyuh⁻ kyaay¹,

lä⁻koø⁻ ma⁻ ñeen⁻ na⁻hwëë⁻ jnih¹ hwa¹ Egipto.

Jëeh¹, sa⁻ ga⁻mi⁻tey¹ kyaah¹ hmooh¹ he⁻ ga⁻jmeen⁻ kyaay¹,

he⁻ja⁻ ga⁻jñuuhn⁻ kiyh¹, ga⁻jäh¹ Dio.

10 He⁻ja⁻, lä⁻la⁻ ba⁻ la⁻ hmooh¹ he⁻ jmeen⁻ kyaay¹,

wa⁻ra⁻ ga⁻dsëë⁻ jmi⁻ ja⁻, ga⁻jäh¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹:

Toohn⁻ lley⁻ lä⁻jë⁻ ley kin⁻.

Sñn⁻ neh⁻ tuh⁻dsëy¹ juu¹ kin⁻.

Ma⁻ja⁻ leen⁻ Dio kyaay¹,

hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ he⁻ lee⁻ dsa⁻ kyaan⁻.

11 Ma⁻ja⁻, mo⁻so⁻ kwa⁻ dsa⁻ juu¹ kih¹ dsa⁻goo¹.

Ni⁻ jaa⁻ mo⁻so⁻ siih⁻ øøh⁻:

“Wa⁻ lä⁻kyuu¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹.”

Jëeh¹, lä⁻jøh¹ lä⁻mäh¹ ba⁻ lä⁻kyuu¹ jnä¹.

12 Jëeh¹, koøn⁻ dsën⁻ kih¹ ga⁻lä⁻jë⁻ he⁻ hliih¹ he⁻ ma⁻jmeey¹.

Jih¹koh¹ jih¹lih¹, mo⁻so⁻ lä⁻dsooh⁻ dsën⁻ lä⁻jë⁻ dso⁻kye⁻ kiyh¹, ga⁻jäh¹ Dio.

13 He⁻ ga⁻hlëëh¹ Dio kih¹ hmooh¹ hmëë⁻ ja⁻, ga⁻jmeey¹ ma⁻gyuh⁻ ba⁻ hmooh¹ to⁻në¹ ja⁻. Hi⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ngoo⁻ dsa⁻gyuh⁻, lloo⁻ jmi⁻ ääh¹ go⁻te⁻.

9

Gwah⁺ he⁻ chih⁺ hwa⁺ la⁻ jee⁺ ma⁺ jmee⁻ jmi⁻dsa⁻ ta⁺he⁺ kih⁺ Dio

¹ Hmooh⁺ he⁻ ma⁺ la⁺ to⁻nē⁺ ja⁻, ma⁺ jmee⁻ hih⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁻hnaah⁻ dsa⁻ Dio, hi⁺ ha⁻ lä⁺ ga⁻jmee⁻ dsa⁻ koo⁻ gwah⁺ kyaah⁺ loo⁺ jah⁺.

² Gwah⁺ ja⁻, ma⁺ la⁺ to⁺ jee⁻. Jee⁺ to⁻nē⁺ ja⁻, ma⁺ chee⁻ Jee⁺ Na⁻jngii⁺. Jee⁺ ja⁻ ma⁺ chih⁺ candelero, kyaah⁺ koo⁻ mes[~] jee⁺ ma⁺ hla⁻ he⁺ñiih⁻ he⁻ na⁻jøø⁻. Hi⁺ ma⁺ hii⁺ koo⁻ sa⁺hmiih⁻ ho⁺haah⁺.

³ Ta⁺ ka⁺luu⁺llah⁺ jee⁺ ma⁺ hii⁺ jee⁺ ga⁺tē⁺ to⁺ sa⁺hmiih⁻ chee⁻ Jee⁺ Na⁻jngii⁺ Go⁻te⁻.

⁴ Jee⁺ ja⁻ ma⁺ chih⁺ koo⁻ na⁺hyoo⁺ he⁻ ma⁺ la⁺ kyaah⁺ ku⁺nøø⁻ jee⁺ ma⁺ koo⁻ wa⁺chu⁻. Hi⁺ ma⁺ chih⁺ koo⁻ goo⁺ he⁻ na⁻løø⁻ kyaah⁺ ku⁺nøø⁻. Goo⁺ ja⁻ ma⁺ chee⁻ goo⁺ kih⁺ hmooh⁺. Neh⁺ goo⁺ ja⁻ ma⁺ hä⁺ koo⁻ mi⁺hya⁻ jee⁺ ma⁺ tääh⁺ miih⁻ maná. Hi⁺ ma⁺ hä⁺ síhma⁻ kih⁺ Aarón he⁻ ga⁺hyo⁺ sa⁺jih⁺ koo⁻ hä⁺, hi⁺ ma⁺ tääh⁺ jwi⁺ ku⁺u⁺ jma⁺ jee⁺ na⁻sii⁻ hmooh⁺ ka⁻läh⁺.

⁵ Nē⁺ kih⁺ wa⁺goo⁺ ja⁻, ma⁺ na⁻laa⁻ uu⁺ querubine hi⁻ ma⁺ tääh⁺ høø⁺ jee⁺ na⁻jngii⁺ go⁻te⁻. Ma⁺ na⁻niih⁻ sa⁺kyooy⁺ ma⁺ dsa⁻jle⁺ hoo⁺ wa⁺goo⁺ ja⁻. Pero na⁺ ga⁻jah⁻ sa⁺ le⁺ kwan⁻ cha⁻ga⁺miih⁻ juu⁺ kih⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ ja⁻.

⁶ Ma⁺ la⁺ ba⁺ ma⁺ chih⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ ja⁻, ma⁺ dsa⁻taah⁻ jmi⁻dsa⁻ ko⁻lla⁻jiih⁻ to⁻nē⁺llah⁺ kih⁺ gwah⁺ ja⁻, mah⁺ ma⁺ jmeey⁻ ta⁺he⁺ kih⁺ Dio.

⁷ Pero jee⁺ ga⁺tē⁺ to⁺llah⁺ ja⁻, ma⁺ la⁺ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺ ba⁺ ma⁺ dsa⁻he⁺ jee⁺ ja⁻, koo⁻ hä⁺ ba⁺ lä⁺koo⁻ ji⁻ñe⁻. Hi⁺ sa⁺ ma⁺ dsa⁻hey⁺ ta⁻jmah⁺. Ma⁺ jmee⁻ bii⁺ kiyh⁺ ma⁺ dsa⁻hey⁺ kyaah⁺ jma⁻ kih⁺ jah⁺ mah⁺ dsa⁻che⁻ dso⁺kye⁻ kiyh⁺, hi⁺ lä⁺ja⁻ ka⁻läh⁺ kih⁺ dsa⁻kyaay⁺ hi⁻ sa⁻liih⁻ ma⁺ dsa⁻hlääh⁻ kyaah⁺ dso⁺kye⁻.

⁸ Kih⁺ he⁻ ma⁺ dsa⁻he⁺ jmi⁻dsa⁻ koo⁻ hä⁺ ba⁺ lä⁺koo⁻ ji⁻ñe⁻ Jee⁺ Na⁻jngii⁺ Go⁻te⁻, he⁻ja⁻ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ ga⁻jmee⁻ lä⁻ngēen⁺ he⁻ sa⁺ ma⁺ cha⁻ jwē⁺ jnän⁻ ma⁺ dsa⁻toohn⁺ jee⁺ ja⁻, ta⁺ko⁻jiih⁺ chih⁺llah⁺ to⁻nē⁺ja⁻.

⁹ Lä⁺jē⁺ he⁻ ma⁺ jmeey⁻ neh⁺ gwah⁺ ja⁻, jmää⁺ jnän⁻ hi⁻ tääh⁺ na⁺. He⁻ ja⁻ jmee⁻ dsa⁻lä⁻ngēē⁺ jne⁺ he⁻ ma⁺ kwēēh⁻ dsa⁻ he⁺ Dio kyaah⁺ he⁻ ma⁺ jēy⁻ nē⁺ na⁺hyoo⁺, sa⁺ le⁺

ma⁺ gyiyh⁺ tuh⁻dsē⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ kwa⁺ he⁻ ja⁻.

¹⁰ Jēēh⁺, lä⁺jē⁺ juu⁺ ja⁻, koo⁻ hlēēh⁺ kih⁺ he⁻ kih⁻hih⁻ jne⁺, hi⁺ ha⁻ lä⁺ gyih⁺ jne⁺ he⁻ koo⁻ jmee⁻ jne⁺. He⁻ koo⁻ jmee⁻ hih⁺ kih⁺ jmi⁻ngo⁺ jnän⁻ ba⁺ ja⁻, ta⁺ko⁻jiih⁺ sa⁺ ga⁺ ma⁻lloo⁺ jmi⁺ mi⁻sii⁺ Dio lä⁺jē⁺.

Ga⁻jmee⁻ Cristo koo⁻ hmooh⁺ hmēē⁻ kyaah⁺ jma⁻ kiyh⁺

¹¹ Pero na⁺ he⁻ ma⁻ja⁻ Cristo, laay⁺ jmi⁻dsa⁻ jøøh⁺ jnän⁻ hi⁻ kwa⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ llu⁺ he⁻ na⁺ ga⁺jä⁺. Hi⁺ ga⁺lloo⁺ neh⁺ gwah⁺ he⁻ juuh⁻ ga⁺ he⁻ llu⁺ go⁻te⁻. Sa⁺ la⁺ gwah⁺ kih⁺ jmi⁻gyuu⁻ la⁻ ni⁻ ja⁻ he⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻jmee⁻ gwah⁺ ja⁻.

¹² Hi⁺ lä⁺ ma⁺ ga⁺lloo⁺ jee⁺ ja⁻, sa⁺ ma⁺ kyey⁻ jma⁻ kih⁺ chivo dso⁺, ni⁺ kih⁺ kya⁺ mäh⁺. Ma⁺ kyey⁻ jma⁻ kih⁺ hñiiy⁺ ba⁺ hi⁺ koo⁻ hä⁺ ja⁻ ba⁺ ga⁻hey⁺ Jee⁺ Na⁻jngii⁺ Go⁻te⁻. Lä⁺ja⁻ ga⁺liy⁺ ga⁺lääy⁺ jne⁺ lä⁺jē⁺ joh⁺ jmi⁺ cha⁻.

¹³ Lä⁺hih⁺ kih⁺ hmooh⁺ to⁻nē⁺ ja⁻, kyaah⁺ jma⁻ kih⁺ kya⁺ dso⁺ hi⁺ kyaah⁺ jma⁻ kih⁺ chivo dso⁺ hi⁺ kyaah⁺ tujwa⁻ kih⁺ kya⁺ mē⁺ mäh⁺ ma⁺ huuy[~] nē⁺ kih⁺ dsa⁺. Lä⁺jē⁺ he⁻ ja⁻, koo⁻ ma⁺ dsa⁻jñii⁺ jmi⁻ngo⁺ kih⁺ dsa⁻ hi⁻ ma⁺ dsa⁻hlääh⁻ cha⁺nē⁺ ley⁺ ja⁻.

¹⁴ Ha⁻ ga⁺ sa⁺ kyēē⁺ jma⁻ kih⁺ Cristo. Ga⁻ngēēy⁺ hñiiy⁺ ga⁻juuy⁺ kyaah⁺ be⁺ kih⁺ Jmi⁻lle⁺ he⁻ cha⁻ tää⁺. Cristo hi⁻ sa⁺ ää⁻ ni⁻ miih⁻, ga⁻kwaay⁺ hñiiy⁺ kih⁺ Dio mah⁺ jñii⁺ neh⁺ tuh⁻dsē⁻ jne⁺ kih⁺ he⁻ hliih⁻ he⁻ jngiih⁻ jnän⁻. Lä⁺ja⁻ ma⁻na⁺lluuy⁺ jne⁺ mah⁺ jmeen⁺ ta⁺he⁺ kih⁺ Dio jiih⁺.

¹⁵ Kih⁺ he⁻ ja⁻, Cristo he⁺ hi⁻ ga⁻jmee⁻ koo⁻ hmooh⁺ hmēē⁻. Ga⁻juuy⁺ mah⁺ ga⁻chey⁺ lä⁺jē⁺ he⁻ ma⁺ hlääh⁻ jne⁺ cha⁺nē⁺ hmooh⁺ to⁻nē⁺ ja⁻. Heh⁺ lä⁺ja⁻, lä⁺jēē⁺ hi⁻ na⁻teeh⁺, hyoyh⁺ heey⁻ he⁻ ga⁻bääh⁻ Dio hñii⁺ kwa⁺ he⁻ sa⁺ hee⁺ jih⁺koh⁺.

¹⁶ Cher⁺ mah⁺ ga⁻jmee⁻ dsa⁻ koo⁻ hmooh⁺ he⁻ jäh⁺, hi⁻ na⁻ tēē⁺ he⁻ cha⁻ kiyh⁺, sa⁺ jmää⁺ hmooh⁺ ja⁻, ta⁺ko⁻jiih⁺ sa⁺ ma⁻juuy⁺ hi⁻ ga⁻jmee⁻ hmooh⁺ ja⁻.

¹⁷ Ma⁻ngēē⁺ ma⁻juuy⁺ dsa⁻ hi⁻ ga⁻jmee⁻ hmooh⁺ ja⁻, ja⁻ ga⁻løø⁺ jmee⁻ ta⁺ hmooh⁺ ja⁻. Sa⁺ jmää⁺ ta⁺, ta⁺ko⁻jiih⁺ chaay⁻.

18 Ja-ba' lä-ja- ga-la' kih' hmooh' to-né' ja-, ga-løø' jmee' ta' kyaah' he- ga-tuu- jma-.

19 Jëeh', ma-ngëë' ma-jmeeh' Moisé juu' kih' dsa- he' lä-hii' né' lä-koo- na-sii- ley, ja-ga' ga-kay' jma- kih' kya' mäh', jma- kih' chivo dso', mah' ga-kaayh- kyaah' jmi-. Ga-kay' miih- jñu- kih' borrego he- ma-na-hee- hee- gyuu' kyaah' sa'goh' hisopo. Ga-mi-gyuyh' he- ja- mah' ga-huuy' né' jee' na-sii- juu' ja-, hi- lä-kye- né' kih' dsa-.

20 Ga-jäyh': "Kyaah' jma- la- løø' jmee' ta' lä-koo- hmooh' he- ga-jmee' Dio kyaah' hnäh'."

21 Hi- ja- ma-la' jee' ja-. Lä-kye- kih' gwah' ga-jñeey' jma- ja-, hi- lä-kye- kih' kyah'wii' he- ma' jmäh- jmi-dsa- ta' jee' ja-.

22 Lä-koh' he- ma' dsa-jñii' lä-jë- ba' kyaah' jma-, lä-koo- lle' ley ja-. Wa'ra- jäh' kih' sa' ga-tuu- jma-, sa' ma' dsa-che' dso'kye- kih' dsa-.

Kyaah' jma- kih' Cristo dsa-che' dso'kye- jnän'

23 Ga-la' bii' he- ga-jngii' gwah' kih' dsa- he- la' lä-koo- gwah' he- ga-jëe' Moisé gyuu' jmi-gyuu'. Pero hnøø' kwëeh' dsa- Dio he- llu' ga', mah' jñii' gwah' he- chih' gyuu' jmi-gyuu'.

24 He-ja- sa' ga-he' Cristo gwah' he- ga-jmee' dsa-, he- la' lä-koo- he- chih' gyuu'. Ga-hey' ma-ra' gwah' he- chih' gyuu' jmi-gyuu' ba', mah' nooy' né' jnän' cha-né' Dio.

25 Pero sa- ñeey' ko-lla- jiih' na-kay- jma- kiyh', lä-koo- ma' jmee' jmi-dsa- jøøh' he', ma' dsooy' lä-jë- ji-ñe-, ma' dsa-kay- jma- kih' jñah' jee' ma' jäh' dsa- kih' Jee' Na-jngii' Go-te-.

26 Joh' jiih' sa' ma' jmee' bii' ma' jëe' Cristo wii' lä-jiih' ma' ga-nøø' jmi-gyuu' wa'ra- jäh' kih' lä-ja- la'. Pero na' jee' ngoo' ga-dsaa' jmi' he- tøøh' jne' la-, ga-ngëey' hñiiy' ga-juuy' koo- hä' ja-ba' mah' mi-llaay- go-te- lä-jë- dso'kye-.

27 Lä-koo- lle' kih' dsa- jmi-gyuu' la-, koo- hä' ba' dsa-juuy'. Ma-ngëë' he- ja-, ja-ga' lla' Dio ta' kiyh'.

28 Ja-ba' lä-ja- la' kih' Cristo. Koo- hä' ja-ba' ga-kwaa' Dio ga-juuy' mah' ga-chey' lä-jë- dso'kye- kih' jwëë'. Ja-ga' lä-jnäy' ka-läh' jee' të- to' jiih', pero ja- kih' dso'kye- ja- jäyh'. Jäyh' läay' lä-jëe- hi-tääh' jäay- ya-teey-.

10

1 Jëeh' ley kih' Moisé koo- ga-mi-jnäa- miih- kih' he- llu' he- ja-ga' ja'. Sa' ma' la' koo- heh- lä-koo- la' he- cha- gyuuh'. Kih' he-ja-, jih'koh' sa' ga-jmäa' ma' hwëë- dsa- he' lluu' kyaah' he- ma' jëey' jah', he- ma' jmeey' lä-jë- ji-ñe- he- ma' hnaayh- Dio.

2 Wa'ra- jäh' kih' ga-hwëey- lluu', ga-tuy' kih', he- ma' kwëeyh- Dio. Jëeh', wa'ra- jäh' kih' ga-jmäa' he- ja- ga-jäy' na-jngëey', mo-so- ma' jmee' gyih' huudsë- he- cha- dso'kye- kiyh'.

3 Pero he- jëe- dsa- jah' lä-jë- ji-ñe-, koo- jmee- mi-dsooh- dsëy' he- cha- dso'kye- kiyh' ba' ja-.

4 Jëeh', jma- kih' kya' dso', hi- jma- kih' chivo dso', sa- jmää' mah' che' dso'kye- kih' dsa-.

5 He-ja- ma' ja' Cristo jmi-gyuu' la-, ga-jäyh' siiyh' Dio:

Sa' ga-tih' hoh' he- kaa- jah' ni- he- ga- jyoh' he- kwëeh- dsa- hne-.

Ga-jmeeh' ga-laan' jmi-ngo' ba'.

6 Sa' ga-tih' hoh' he- kaa- jah' ni- he- ga- jyoh' he- kwëeh- dsa- hne- kwaat- kih' dso'kye-.

7 He-ja- ga-jwahn': "Hii- jnä' la-, ma-jan- mah' jmeen- lä- hnooh- hñaa', hne- Dio kyaan'.

Jmee' ba' jnä' lä-koo- ma-na-sii- kin'."

8 To-né' jee' na-sii- kih' juu' la-, jäh' lä-la-: "He- kaa- jah', hi- he- ga- jyoh' he- kwëeh- dsa- hne- kwaat- kih' dso'kye-, sa' ga-hiih' ma' heeh' ni- sa' ga-tih' hoh'." Ma' kwa- dsa- he- ja-, lä-hih- kih' ley ba' ja-.

9 Ja-ga' ga-jäyh': "Hii- jnä' la- Dio kyaan', ma-jan- mah' jmeen- lä- hnooh- hñaa'." Juu' ja-, jmee' ta' koo' ley ma-gyuh- he- la' to-né', mah' jä' jee' ga-të' to' hmooh'.

10 Ga-heeh- Jesús ga-jmeey' lä- hyoh- dsë' Dio, he-ja- ba' ja-, ga-laa' jne' na-jngëe',

lällu¹ he⁻ ga⁻ngëey¹ hñiiy¹ ga⁻juuy¹ kyaah¹ koo⁻ hä⁻ ja⁻ ba¹.

11 Lä⁻ja⁻, lä⁻jë⁻ jmi¹ ba¹ ma¹ cheh¹ jmi⁻dsa⁻ he¹ jmeey⁻ ta¹he¹. Ko⁻lla⁻jiih¹ ba¹ jëey⁻ jah¹ në¹ na¹hyoo¹. Koo⁻ ba¹ he⁻ ja⁻ jmah¹, la¹ ta¹ kiyh¹, he⁻ sa⁻ jmää¹ jih¹koh¹ che¹ dso¹kye⁻ kih¹ dsa⁻.

12 Pero Cristo ga⁻kwaay¹ hñiiy¹ ga⁻juuy¹ kih¹ dso¹kye⁻ jnän¹ koo⁻ hä⁻ ja⁻ ba¹, ja⁻ga⁻gyay⁻ jwoo¹ ra⁻llu¹ kih¹ Dio.

13 Jee¹ ja⁻ jöoy⁻ lä⁻jiih¹ llaa¹ Dio ta¹ hwa¹ hu¹ tiy¹ lä⁻jëe⁻ hi⁻ na⁻høøh¹ kiyh¹.

14 Jëeh¹ kyaah¹ koo⁻ hä⁻ ba¹ ga⁻kwaay¹ hñiiy¹ ga⁻juuy¹, lä⁻ja⁻ ga⁻jmääy¹ llu¹ lä⁻jë⁻ joh¹ jmi¹ cha⁻, lä⁻jëe⁻ hi⁻ na⁻jngëe¹ kyaay¹.

15 Jmi¹ lle¹ Na⁻jngii¹ jmeey⁻ ju¹dsoo¹ kih¹ juu¹ ja⁻. Jëeh¹, ma⁻ngëe¹ ma⁻jäyh¹ lä⁻la⁻:

16 Lä⁻la⁻ ba¹ la¹ hmooh¹ he⁻ jmeen¹ kyaayh¹, wa⁻ra⁻ ga⁻dsëe¹ jmi¹ ja⁻, ga⁻jäh¹ Dsa⁻jøøh¹ jnän¹.

Toohn⁻ lley⁻ lä⁻jë⁻ ley⁻ kin⁻.

Siin⁻ neh⁻ tuh⁻ dsëy⁻ ka⁻ läh⁻.

17 Ja⁻ga⁻ ga⁻jäyh¹ ka⁻ läh⁻:

Jih¹ koh¹ jih¹ lih¹, mo⁻so⁻ lä⁻dsooh⁻ dsën⁻ lä⁻jë⁻ dso¹kye⁻ kih¹.

18 He⁻ ma⁻na⁻ che¹ dso¹kye⁻ jnän¹, mo⁻so⁻ jmee⁻ bii⁻ he⁻ ga⁻ kwëehn¹ Dio kwaat⁻ kih¹ dso¹kye⁻.

Jmee⁻ bii⁻ hnäähn¹ Dio

19 Lä⁻ja⁻ hnäh¹ øøhn¹, ta⁻la⁻ kih¹ he⁻ ga⁻tuu⁻ jma⁻ kih¹ Jesucristo, ma⁻na⁻na⁻ jwë¹ jnän¹ dsa⁻toohn¹ Jee¹ Na⁻jngii¹ Go⁻te⁻.

20 Wa¹ dsa⁻toohn¹ jwë¹ hmëe¹ he⁻ jmee⁻ cha⁻ jne¹, he⁻ ga⁻näy¹ jnän¹ lä⁻ ma¹ ga⁻hey¹ ta¹ ka¹luu¹ hmiih⁻ he⁻ ma¹ hii¹ jee¹ ga⁻të¹ to¹llah¹. Hmiih⁻ ja⁻ la¹ kwaat⁻ jmi⁻ngo¹ kih¹.

21 Cha⁻ jaa⁻ jmi⁻dsa⁻ jøøh¹ hi⁻ cheh¹ në¹ jnän¹, jne¹ hi⁻ laa¹ kya¹ Dio.

22 He⁻ ja⁻ lä⁻kaa⁻ tuh⁻ dsë⁻ jne¹ wa¹ hnäähn¹ Dio. Jëeh¹, ma⁻ñë¹ ba¹ jne¹ he⁻ ma⁻heeh¹ jne¹ kih¹ Dio. Ma⁻na⁻jngii¹ neh⁻ tuh⁻ dsë⁻ jne¹ he⁻ ja⁻ mo⁻so⁻ cha⁻ ga⁻ he⁻ mo⁻ hñii⁻ jnän¹, hi⁻ ma⁻na⁻jngii¹ jmi⁻ngo¹ jnän¹ kyaah¹ jmi¹ jëe⁻.

23 Wa¹ chooh¹ jne¹ koo⁻ hweh⁻ he⁻ o⁻jøh⁻ dsë⁻ he⁻ kye¹ jne¹. Ni⁻ miih⁻ sa⁻ wa¹ jeh¹ dsë⁻ jne¹, jëeh¹, mi⁻te¹ ba¹ Dio lä⁻koo⁻ ga⁻bäayh⁻ hñiiy¹.

24 Wa¹ hnøøhn¹ ha⁻ lä⁻ jmeen¹ mah¹ jä⁻ dsë¹ øøh¹ jne¹ lä⁻hnäy¹ cha⁻ga⁻miih⁻ dsa⁻kyaayh¹ hi⁻ lä⁻ja⁻ jmeey¹ cha⁻ga⁻miih⁻ he⁻ llu¹.

25 Sa⁻ wa¹ tun¹ he⁻ dsa⁻ñee⁻ jne¹, lä⁻koo⁻ tëe¹ ko⁻llaa¹. Wa¹ hlëehn¹ dsa⁻kyaahn¹. Hi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ wa¹ kwan¹ be¹ kih¹ øøh¹ jne¹, na¹ he⁻ jëe⁻ jne¹ ma⁻ngoo¹ ya⁻jäh⁻ jmi¹.

26 Jëeh¹, cher¹ mah¹ ga⁻jmee¹ ga¹ jne¹ dso¹kye⁻ he⁻ ñë¹ jne¹ sa⁻ sooh⁻ jmeen⁻ hi⁻ ma⁻ngëe¹ ba¹ ma⁻kyuuh⁻ jne¹ ju¹dsoo¹, hee⁻ ga⁻ ja⁻ mo⁻ kwëeh¹ jne¹ Dio kwaat⁻ kih¹ dso¹kye⁻.

27 Kih¹ hi⁻ he¹, jä⁻ ga⁻ koo⁻ he⁻ jmee⁻ goo⁻ jwërte¹ jnän¹, he⁻ lla¹ Dio ta¹ kyaah¹ je⁻ he⁻ jëey¹ go⁻te⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ na⁻høøh¹ kiyh¹.

28 Kih¹ hi⁻ sa⁻ ga⁻tooh⁻ ta¹ ley¹ kih¹ Moisé, cher¹ mah¹ ma¹ cha⁻ uu¹ uu⁻ hi⁻ ma¹ hñii⁻ kih¹ hi⁻ he¹, sa⁻ ga⁻lä⁻ñih¹ dsëy¹ ga⁻jngëeyh¹.

29 Ha⁻ koh¹ wii¹ sa⁻ hnøø¹ kih¹ dsa⁻ hi⁻ mi⁻kwah¹ Joø¹ Dio hi⁻ kih¹ hi⁻ sa⁻ tooh⁻ ta¹ jma⁻ kiyh¹ he⁻ kyaah¹ ga⁻la¹ hmooh¹ he⁻ ga⁻jmääy¹ jne¹ na⁻jngëe¹. Hi⁻ lä⁻ja⁻ hnøø¹ kih¹ hi⁻ sa⁻ tooh⁻ ta¹ kih¹ Jmi⁻lle¹ hi⁻ hnää¹ jne¹.

30 Jëeh¹, kyu¹ ba¹ jne¹ hi⁻ ga⁻jäh¹ lä⁻la⁻: “Jnä¹ ba¹ teehn¹ jwii⁻, jnä¹ ba¹ mi¹hmaahn¹ kiyh¹.” Koo⁻ ka⁻läh⁻ na⁻si⁻: “Dsa⁻jøøh¹ jnän¹ ngiiyh¹ kwaat⁻ kih¹ dsa⁻ kyaay¹.”

31 He⁻ ba¹ che⁻ goo⁻ la¹ jnän¹ wa⁻ra⁻ ga⁻jaa¹ jne¹ kih¹ Dio jiih⁻.

32 Mi⁻dsooh⁻ da¹ hoh¹ hnäh¹ ha⁻ lä⁻ ga⁻la¹ jää¹, lä⁻koo⁻ ma¹ ga⁻na¹ hu¹dsë⁻ kyah¹ hnäh¹. Ga⁻lä⁻be¹ ba¹ hoh¹ hnäh¹ ma¹ke¹ cha⁻miih⁻ ngëe¹ he⁻ wii¹ ja⁻ në¹ kyah¹ hnäh¹.

33 Ga⁻ta¹ ga⁻haah⁻ dsa⁻ hnäh¹ hi⁻ ga⁻jmeeyh⁻ hnäh¹ to⁻lo⁻ në¹ dsa⁻. Hi⁻ ja⁻ ma⁻la⁻ he⁻ ja⁻. Ga⁻jmeeh¹ hnäh¹ ko⁻jøh¹ kyaah¹ hi⁻ ma¹ jëe⁻ wii¹ ka⁻läh⁻.

34 Ga⁻lä⁻ñih¹ hoh¹ hnäh¹ kih¹ hi⁻ ma¹ tääh¹ neh⁻ ñë¹. Hi⁻ ga⁻lä⁻ chaah⁻ hnäh¹ llu¹ lä⁻ ma¹ ga⁻jñuuh¹ dsa⁻, he⁻ ma¹ cha⁻ kyah¹ hnäh¹. Jëeh¹, ma⁻ñeh¹ ba¹ hnäh¹, cha⁻ kyah¹ hnäh¹ gyuh¹ jmi⁻gyuh⁻ he⁻ llu¹ ga⁻ he⁻ sa⁻ hee¹ jih¹ koh¹.

35 Ta⁻ wa¹ gaa¹ hoh¹ hnäh¹ kih¹ o⁻jøh⁻ dsë⁻ he⁻ ma⁻cha⁻ kyah¹ hnäh¹. Jëeh¹, kyaah¹ he⁻ ja⁻, hñah⁻ hnäh¹ cha⁻miih⁻ jñeeh¹ hnäh¹.

36 Hnøø¹ kwëeh~ hoh' hnäh' jmeeh' hnäh' lä' hyoh- dsë' Dio, mah' hñah' hnäh' he- ga-bääh- hñiiy'.

37 Lä'koo- jäh' jee' na-sii- juu' kih' Dio: Miih- ga'jmeë'.

Hi- nøø' juu' jäh', ma-ra' he- jäh' bih', mo-so' lä'hëëy'.

38 Pero dsa- hi- lluu', kyaah' he- ma-dsoo' dsëy', jmeë' chaay-.

Hi- cher'mah' ga'jeeyh- ta- ka'luuy', sa- chaan- llu' kyaayh', ga'jäh' Dio.

39 Pero jne', sa- laa' jne' lä'koo- hi- dsa-jeeh- ta- ka'luu' hi- dsa-hëë' go-te'. Jëeh', ma-dsoo' ba' dsë- jne' kih' Jesús, he-ja- lää' ba' jne'.

11

Hee-ja- he- jmeë- jne' dsoo' dsë- jne'

1 He- ma-dsoo' dsë- jne' hnøø' jäh': sa- na-hee', ñe' ba' jne' he- tëë' jne' he- jøøn' hñah' jne' kih' Dio. Hi- hnøø' jäh' ka-läh': jmeë- ba' jne' dsoo', cha- ba' he- ja- ma-ke' sa- tëë' jne' jëen'.

2 Dsa- ma' chaa- llo'joo', kyaah' he- ga-lä-dsoo' dsëy', ga-hlëeh' dsa- llu' kiyh'.

3 Heh' he- ma-dsoo' dsë- jne', he-ja- ba' ga-lä-ngëë' jne', ga-la' lä-jë' he- cha- gyuu' hwa' kyaah' koo- ga-hlëeh' Dio. He- lä-ja-, ga'jmeë' Dio lä-jë' he- jnä', ja-ba' kyaah' he- sa- tëë' jne' jëen'.

4 Kih' he- ga-lä-dsoo' dsë' Abel, ga-kwëëy' Dio he- llu' cha-ga'miih- lä'koh' ga' he- ga-kwa' Caïn. Kih' he-ja-, ga-hii' juu' kiyh', ya-hëëy' lluu'. Ga-hëeh- ba' Dio he- ga-kway'. Hi- ma-ke' ma-na-juu' Abel, lä- ma-ngoo' ja-ba' cha- juu' kiyh' lä-llu' he- ma-dsoo' dsëy'.

5 Kih' he- ga-lä-dsoo' dsë' Enoc, ga-tëë- Diolä- ma-jiyh- ja- mah' sa- ma' juuy'. Ma' ga-hnaah- dsih', mo-so' ga-jnääh'. Jëeh', ga-tëë- ba' Dio lä- ma-jiyh- ja-. Hi- jää' sa- ga' ma-ngaayh~, ga-hii' juu' kiyh' he- ga'jmeey' he- tih- dsë' Dio.

6 Pero cher'mah' sa- ga'jmeë' jne' dsoo' dsën- kih' Dio, ni- miih- sa- lä-këh' jne' jmi' jmeen' he- tih' dsëy'. Jëeh', lä-jëë- hi- ya-nää' kih' Dio, hnøø' dsoo' dsëy' he-

chaa- ba' Dio hi- jmeë- bii' dsoo' dsë- jne' he- mi-hmaayh' kih' lä-jëë- hi- hnaayh-.

7 Ga-lä-dsoo' ba' dsë' Noé lä'koo- ma' ga-jäh' Dio siiyh', ja- lä-jë' he- sa- ga' ma-jëëy'. Kih' he- gayh' Dio, ga'jmeey' koo- barco jee' ga-laa' lä-jëë- hi- chaa- kyaay'. Hi- kih' he- ga-lä-dsoo' dsëy', ga'jmeey' ga-jä' dso'jwii' në' kih' dsa- jmi-gyuu'. Hi- ga-jmää' Dio kwaat- ya-hëëy' lluu' kih' he- ga-lä-dsoo' dsëy'.

8 Kih' he- ga-lä-dsoo' dsë' Abraham, lä'koo- ma' ga-tëë' Dio kiyh', ga-heeyh- ba' dsooy' ta' jee' la' kwaat- hyoyh' he- la' hëey'. Hi- ni- sa- ñey- ha- ta- ma' dsooy', ma' ya-hëëy' jee' ma' gyay' ja-.

9 Kih' he- ma' dsoo' dsë' Abraham, ga-heeh- bih' he- ga-gyay- hwa' jee' ga-bääh- Dio hñii', laay' lä'koo- jaa- dsa- chaa- uu' hi- ga-gya- hwa' kih' dsa-. Sa-hmiih- ba' ga-hiiy' jee' ga-gyay-. Ja-ba' lä-ja- ga-gya- Isaac kyaah' Jacob ka-läh', hi- ga-tëë' hee' ko-jöh' kyaah' Abraham lä'koo- ga-bääh- Dio hñii'.

10 Ga-kwëeh' ba' dsë' Abraham, kih' he- ma' jøøy- tëëy' koo- jwii- he- chih' koo- hwëh- he- ga'jmeë' Dio lä- hyoh- dsë'.

11 Kih' he- ma' dsoo' dsë' Sara, ga-hyoyh' be' he- ga-kaay' gyuu-, ma-ke' sa- ma' le' ma' kaay'. Hi- ga-lä- chaa- ba' gyuu- kyaay' ma-ke' ma-gyuyh-. Jëeh' ga'jmeey' dsoo' he- mi-te' Dio juu' he- ga-bääh- hñiiy'.

12 He- lä-ja-, kih' jaa- ba' dsa- ñuuh- he', ma-ke' ma-ya-jäh- llaa' jmi' kiyh', këë- ga' ga-lä-jwëë' jwërte dsa- kyaay', lä'koo- jwëë' nuu' hi- hëë- gyuu' hi- lä'koo- mi- 'sii' he- cha- cha'hoo' jmi- ñeeh-, he- sa- tää- jne' hen'.

13 Lä-jëë- dsa- he', lä- ma-dsoo' ja-ba' dsëy' lä-jiyh' ga-juuy'. Sa- ga-hyoyh' he- ga-tøø' Dio hih' ma' kwëëy'. Pero ga'jmeë' bih' dsoo', ma-ra' he- tëëy' ba'. La' lä'koo- he- ga-jëëy' uu' jee' ma' tääh' ja-, hi- la' lä'koo- he- ga'jmeey' Dio kih' ba'. Ga-jmääy' hñiiy' lä'koo- dsa- chaa- uu', hi- tääh' ko- hwëë' ba' jmi-gyuu- la-.

14 Lä-jëë- hi- hlëeh- lä-ja-, dsa-lä-ngëë' jne' kiyh', he- hnooyh- høøy' jee' dsa-taayh' tää'.

15 Wa'ra-jäh' kih' ma' hlëeh' dsa- he' kih' hwa' jee' ga'hwëëy' ja-, ma' ja' ba' kiyh' ma' dsa-näay' ka-läh' jee' ga'hwëëy' ja-.

16 Pero dsa- he', ma' hee' dsëy' koo- hwa' he- llu' cha-ga'miuh- he' hla- gyuuuh'. Kih' he- ja-, sa' la' o-hih' kih' Dio he- jäyh', laay' Dio kyaah' dsa- he'. Jëeh', ma-na-la' ba' koo- jwii- he- ga'jmeey' kih' dsa- he'.

17 Kih' he- ma' dsoo' dsë' Abraham, lä'koo- ma' ga'jmeey' Dio mada- kiyh' he- ma' jngëëyh' Isaac, ga'heeh- bih' kwaay' gyuu- koo- mëe' kyaay', ma'ke' ga'bääh- Dio hñii' he- jmeey' llu' kih' Abraham ta-la' kih' gyuu- he'.

18 Jëeh' ma-ngëë' ba' ma-jäh' Dio siyh': "Ta-la' kih' Isaac ba' hwëë- hi- lee' dsa- kyaah'."

19 Ma' jmeey' Abraham huud'së- he- cha- ba' be' kih' Dio, he- mi-jiiyh' dsa- jee' kih' hi- na-juu'. Kih' Abraham, la' lä'koo- he- ga'juu' jooy' mah' ga-lä'jiiyh' ka-läh'.

20 Kih' he- ga-lä'dsoo' dsë' Isaac, ga-mi-jäay' Jacob kyaah' Esaú, ga-jäyh' siyh' ha- lä'jmeey' Dio kiyh' ta' cha'në'.

21 Kih' he- ga-lä'dsoo' dsë' Jacob, lä'koo- ma' ngoo' ga'juuy', ga-mi-jäay' ma' jaa- ma' jaa- joó' José, hi' ga'jmeey' juuh- kih' Dio na-huuy' hma-hu' kiyh'.

22 Kih' he- ga-lä'dsoo' dsë' José, lä'koo- ma' ngoo' ga'juuy', ga-hlëëyh' kih' he- hwëë- dsa- Israel hwa' Egipto, hi' ga'jmeey' mada- ha- ta' dsa-hoo' dsa- jmi-ngo' kiyh'.

23 Kih' he- ga-lä'dsoo' dsë' cho'jmii- Moisé, he- ja- lä'koo- ma' ga-lä'chaay', ga-hmäay' lä'jiih' ga-të' uu- sih-, kih' he- ga-jëëy' laa' na'hñaa' gyuu- ñuuuh- he'. Sa' ga-lä'goyh' kyaah' mada- he- ga'jmeey' rey he- ma' juu' lä'jëë- gyuu- ñuuuh-.

24 Kih' he- ga-lä'dsoo' dsë' Moisé, he- ja- lä'koo- ma' ga-lä'jooyh', ga'jmeey' sa' kyee' he- ma' tëëyh' joó' jo- mi- Faraón.

25 Ga-lä'hnøoy' ga' he- ga-jëëy' wii' ko-joh' kyaah' dsa- kyaah' Dio, lä'koh' ga' he- ma' lä'chaay- llu' miuh- jmi' jmi- gyuu- la- ma' jmeey' dso'kye-.

26 Ga'jmeey' huud'së- llu' ga' he- jëëy' wii' kwaat- kih' Cristo lä'koh' ga' he- chaay-

llu' kyaah' lä'jë- he- cha- Egipto. Jëeh' ma' jooy- heey- he- nøø' juu' hyoyh'.

27 Kih' he- ga-lä'dsoo' dsëy', ya'hëëy' hwa' Egipto. Sa' ga-lä'goyh' ma'ke' ga'ya-jëë' dsë' rey kyaayh'. Ga'kwëëh' ba' dsë' Moisé, jëeh' la' kiyh' lä'koo- he- ma-jëë- bih' Dio hi- sa' tëë' jne' jëën'.

28 Kih' he- ga-lä'dsoo' dsë' Moisé, ga'jmeey' jmi' he- kuh- dsa- borrego mäh' hi- ga'jmeey' mada- he- chuh' dsa- jma- ho'haah' kih', mah' ni' jaa- gyuu- ñuuuh- hi- laa' to-në' kyaah' dsa- Israel sa' juu', wa'ra- ja' ángel jngiih' kih' gyuu- ñuuuh- hi- laa' to-në' kyaah' dsa- Egipto.

29 Kih' he- ga-lä'dsoo' dsë' dsa- kyaah' Dio, ga-ngëëy' jmi-ñeeh- gyuu- lä'koo- he- ga-näay' hwa' kii- ba'. Chah' ba' ga-lä'hnøø' dsa- Egipto ma' ngëë' lä'ja-, pero ga-hmäyh' cha'jmi- ja-.

30 Kih' he- ga-lä'dsoo' dsë' dsa- Israel, ga-hla' na'hyah- kih' jee' jwii- Jericó, koo- ga-jëey' lä'ku' lä'jii' kih' na'hyah- ja- gyii' jmi- ba'.

31 Kih' he- ga-lä'dsoo' dsë' Rahab, dsa-më' hi- ma' hnëë- hñii' kyaah' wa' hi- cha- hi-, he- ja- sa' ga'juuy' lä' ma' ga'juu' dsa-gooy' hi- chaah-. Jëeh', ga'heeyh- ba' llu' hi- ga-taah' koo' juu' ha- lä' la' jee' jwii- ja-.

32 ¿Hee- ga' jwahn'? Hnøø' kwa' ja' kin- mah' hlëehn' kih' Gedeón kih' Barac, kih' Sansón, kih' Jefté, kih' David, kih' Samuel, hi' kih' ga'jñah' dsa- hi- ma' ngëë- juu' kih' Dio llo'joo'.

33 Kih' he- ga-lä'dsoo' dsë' hi- he', ja' koo- hä' ga-liyh' ga-tëey' kyaah' rey, ga'llay' kwee- ta' kih' dsa', ga'hyoyh' he- ga'bääh- Dio hñii' kyaayh', ga-laay' he- ma' kuh' hyah-.

34 Ga-laay' he- ma' kaay-, ga-laay' he- ma' juuy' kyaah' ñe'tuuh-, ma'ke' sa' cha- be' kiyh' ga-tëëy' be', ga-lä'beey' jwërte jee' cha- hñii-, ga'hëëy' go-te- kih' hløø' hi- ya-näa' uu'.

35 Ma' chaay- dsa-më' hi- ga'juu' dsa-dsaah' kyaah' mah' ga-lä'jiiyh' ka-läh'. Hi' jñah' ko'llaa', ga'heeh- bih' he- ga'heeh' dsih' wii'. Sa' ga-lä'hnøoy' ma'

lääy' jëeh', ma-kyey- o-jøh' dsë- he- lä-juuyh' jee' llu' ga'.

36 Ko-llaa' ga-mi-kwah' dsih', ga-jmi' ga-baa' dsih'. Hi' ja' ma-la' he- ja-. Ga-hñuu' dsih' kyaah' caden~ mah' ga-taah- dsih' neh-ñe'.

37 Ko-llaa' ga-juu' kyaah' kuu', jñah' ga-jmääy' to' hnoo', hi' jñah' ga-juu' kyaah' ñe'tuuh-. Hi' ko-llaa' ma' ga-nää' ta' la' ta' jnø', ma' na-lääy- loo' borrego kyaah' loo' chivo ka-läh', ma' ta-ñeey'. Sa' ma' chaay- llu', ma' ta- ma' haah- dsih'.

38 Jee' kih' dsa- jmi-gyuu' sa' sooh~ he- tääh' hi- lluu' he'. He-ja- ga-näay' lä-koö- he- na-hëëy' lä-kaa- hwa' kii-, lä-kaa- neh- nuu-, ma' na-hmääh' neh- too- kuu', hi' lä-kaa- jee' he- too- moh'.

39 Lä-jëë- dsa- he', sa' ga-hyoyh' he- ga-bääh- Dio hñii' kyaayh', ma-ke- ga-hii' juu' kiyh' lä-llu' he- ga-lä-dsoo' dsëy'.

40 Jëeh', ma-lla' dsë' Dio he- hñah' jne' ko-jøh' he- llu' cha-ga-miih- kyaah' dsa- he' hi' lä-ja- hwëë' jne' llu' ko-jøh' kyaayh'.

12

Wa'jmeen' hñuu' dsë- ha- lä- ga-kwëeh' dsë' Jesús

1 Jwëë' jwërte dsa- hi- ga-lä-dsoo' dsë' jää'. Hi- he' laa' lä-koö- jni' he- hii' lä-ku' lä-jui' jnän', hi- jmee- dsoo' ha- lä- ga-la' kiyh'. Lä-ja- hnøø' jmeen' ta' koo' lä-jë- he- jmee- jwiih' jnän' kyaah' dso'kye- he- jmee- dsa-täh' jne'. Hi- hnøø' kwëeh' dsë- jne' dsa-nøøn' ta' cha-në' jwë' he- tøøhn' la-.

2 Wa'jmeen' miih- hñuu' dsë- kih' Jesús hi- ga-nä' jwë' ha- lä- jee' lää' jne' hi- lloo~ koö- jmi' he- lääy' jne' go-te-. Kih' he- ñey- jëë' ba' dsëy' ta' cha-në', he-ja- ga-heeh- bih' ga-jëëy' wii' dsoh' hma-cru-. Sa' ga-jmeey' he' he- la' o-hih-. Ja-ga' ga-gyay- jwoo' ra-lluu' kih' Dio.

3 Jmee' da' hnäh' hñuu' dsë- kiyh', ha- koh' wii' sa' ga-jëëy' kih' dsa- hñaa- dsë' hi- ga-lä-hnee' kyaayh'. Lä-ja- ta' hwaä- hnäh' ni' sa' wa' jeh' hoh' hnäh'.

4 Jëeh', jee' kwah- hnäh' be' mah' sa' täh- hnäh' kyaah' dso'kye-, sa' ga- ma-tuuh' hnäh' jma- kyah' hnäh'.

5 Che' ma-gaa' hoh' hnäh' nñuh- kih' Dio, he- hlëëyh~ hnäh' lä-koö- jooy', heh' he- ga-jäyh':

Gyuu- kyaan-, ta' jawah' sa' llu' wa-ra- ga-heeyh' hne- wii'.

Ta' jeh' hoh' wa-ra- ga-juyh' kyah'.

6 Jëeh', Dsa-jøøh' jnän', heeyh~ wii' hi- hnäy' ba'.

Kway- kih' lä-jëë- hi- tëëyh~ jooy'.

7 Wa' kwëeh' hoh' hnäh' he- heeyh~ hnäh' wii'. He- jmäy~ hnäh' lä-koö- jooy' ba' ja-. ¿Che' jwa- chaa- jaa- chih- hi- sa' heeh~ Täa' kyaay' wii'?

8 Ga-lä-jëë- ba' jne' heeh~ Dio wii'. Pero cher'mah' sa' ga-heeh' Dio hnäh' wii', sa- laah' hnäh' jooy'. Laah' hnäh' lä-koh' hi- sa' chaa- juu' ba'.

9 Ta' jyoh' ko-taa-, täa' jnän' hi- chaa- hwa' la- ga-heeyh' jne' wii' lä- ma' mäh' jne' mah' ga-lä-hnäa' jnih'. ¿He-la' sa' jmeen' cha-ga-miih- he' kih' Täa' hi- laa' juu' jmi-lle' jnän', mah' lä-ja- chaa- jne' tää' ba'?

10 Täa' jnän' hi- chaa- hwa' la-, ga-heeyh' jne' wii' miih- jmi' jmi-gyuu' la-, lä-koö- la' hñuu' dsë- kiyh'. Pero ta' jyoh' ko-taa-, hi- gya' gyuuh' heeyh~ jne' wii' kih' he- llu' jnän' ba' mah' hwëë' jne' na-jngëë' lä-koö- laay' hñiiy'.

11 Dsoo' ba', sa' tih~ dsë- jne' to- chah' wa-ra- ga-heeyh' jne' wii'. Koö- dsa-lä-meeh- dsën- ba' ja-. Pero ma-ngëë' ma-heeyh' jne' wii', lä-tëë- jne' jmeen' he- llu' jmah' hi' jmee- hii' ti' jnän' ka-läh'.

Goo- la' wa-ra- sa' ga-jmee' jne' he' he- jäh' Dio

12 He-ja- kwa' hnäh' be', hnäh' hi- sa' cha- be' kih'.

13 Kwa' hnäh' be' go-nää' hnäh' ko-dsoo' mah' tëë' be' hi- sa' beë' hi' lä-ja- mo' so' kayh~ jwë'.

14 Hnøøh' hnäh' ha- lä- jee' hii' ti' kyah' hnäh' kyaah' lä-jëë- dsa-, hi' ha- lä- jee' leeh' hnäh' na-jngëë' cha-ga-miih-. Jëeh', hi- sa' na-jngëë', sa' dsa-taayh' ya-jwii' kih' Dio.

15 Leeh- hnäh' ha- ga- che- ga-jñuuh' hnäh' kih' he- la' kwa- Dio jnän'. Goo-

wa'ra- ga-lä-wii' hoh' hnäh' kyaah' dsa-. Hi' kyaah' he- hlih' ja- hee' jwee' dsa-.

16 Ni' jaa- hnäh' dsa-më' dsa-niih-, ta- kaah' hnäh' wa' hi- cha- hi-. Ta' jmee- hnäh' ta' koo' he- la' kwa- Dio, lä-koo- ga-jmee' Esau. Ma-na-la' juu' hyoyh- heey-, kih' he- laay' gyuu- to-në'. Pero ga-hnii' he- ja-, koo- ga-tëey' koo- wii' ma' ba'.

17 Ma-nëh' ba' hnäh' ha- lä- ga-la' kiyh' ta- cha-në'. Ma' chuuy' kyaah' jmiy- mah' ma' mi-jäy', mah' ma' kwëeyh' he- ma-na-la- heey-. Pero sa- ga-hyoyh'. Ma-ke- ga-hooyh' cha-miih-, mo-so- ga-lä-sii' juu' kih' jmiy-.

18 Jëe' da' hnäh', sa- ga-lla-nääh' hnäh' moh' Sinai he- sa- ma' le' dsa-näa' dsa- chuh' kih', lä-koo- ga-la' kih' dsa- Israel llo'joo'. Peer- ga-hya- je- gyuu' moh' ja-, ga-la' na-hoo- läh-, ga-hii' goo-, ja' koo- lle' tä'.

19 Jee' ja- ga-lä-niih' hij' luu' hoo', ga-lä-niih' hlëeh- Dio. Lä- ma' ga-nuu' hi- ma' tääh' jee' ja-, ga-chuuy' cha-miih- mah' mo-so- hlëeh' gyih' kyaayh'.

20 Jëeh', sa- ga-lä-be' dsëy' ma' nuuy' mada- he- ma' jmeey': "Cher'mah' cha- hi- ga-hee' në' moh' la-, ma-ke- jaa- jah', jmee- bii' juuy' kyaah' kuu' o juuy' kyaah' ñe' chuuh-."

21 Kih' he- la' goo- ngëe' he- ga-jëe' dsa- he', he-ja- lä- ga-të' Moisé ga-jäh': "Peer- gohn-, lä-jiih' jlään-."

22 La' lä-koo- he- ma-lla-nääh' hnäh' moh' Sión ba' ja-, jee' jwii- kih' Dio jiih-, jwii- Jerusalén he- hla- gyuu' jmi-gyuu-, jee' tääh' cha-miih- mil ángele hi- jmee- jmi' kih' Dio.

23 Hi- ma-kuh' hnäh' ko-joh' kyaah' hi- ga-heeh- kih' Dio to-në' hi- na-sii- jmi- kih' gyuu' jmi-gyuu-. Ma-lla-nääh' hnäh' kih' Dio hi- la' ta' kih' lä-jëe- dsa-, ja- ba' jee' tääh' lä-jëe- hi- lluu', hi- laa' jmi-llë' hi- ga-jmää' Dio lluu' go-te'.

24 Ma-lla-nääh' hnäh' kih' Jesús hi- ga-jmee' koo- hmooh' hmëe' hi- lä-ja- ma-lla-nääh' hnäh' kih' jma- he- ga-tuu- kwaat- jnan-. Jma- ja- ngii- llu' jnan-.

Sa- hnii- kih' dsa- lä-koo- jmee- jma- he- ga-tuu- kih' Abel.

25 He-ja- leeh- hnäh' wa'ra- ga-jmeeh' hnäh' chaah- hnäh' kih' hi- hlëeh- hnäh'. Jëeh', hi- sa- ga-hii' ma' nuu', lä-koo- ma' ga-hlëeh' Dio kyaayh' gyuu' moh' he- chih' hwa' la-, sa- ga-laa' hi- he'. ¿Ha- ba' lä-läa' jne' ja-, cher'mah' sa- ga-jmeen' he' kih' hi- hlëeh- jne' lä- ga-të' gyuu' jmi-gyuu'?

26 Lä-koo- ma' ga-hlëeyh' kyaah' dsa- he', lä-kye- hwa' ga-jeh'. Pero koo- ka-läh' ga-jäyh': "Koo- ga-koo- hä' jmeen' jeh' hwa' la-, lä-kye- gyuu' jmi-gyuu- ka-läh'."

27 Kyaah' he- ga-jäyh': "Koo- ga-koo- hä'", dsa-lä-ngëe' jne', ääh' go-te- lä-jë- he- le' sa'jeh'. He- ja- hnø' jäh', lä-jë- he- na-la- he- ga-jmee' Dio. Ja-ga-na-, jä' koo- hweh- lä-jë- he- sa- le' sa'jeh'.

28 He-ja- wa' kwan' ti'hmaah' kih' Dio, kih' he- ma-na'jnää' jne' ya-jwii' kiyh' jee' sa- le' sa'jeh' ni- miih-. Wa' jmeen' ta-he' kiyh', wa' gah' jnih', wa' nuuh' jne' kiyh', lä-ja- ba' tih- dsëy'.

29 Jëeh' Dio jnan' laa' je- he- mi-llaa- lä-jë- go-te-.

13

Ha- lä- hnø' jmeen' mah' tih' dsë' Dio

1 Ta- tu' hnäh' he- hnaah- hnäh' dsa-kyaah' hnäh' lä-koo- lle' jnan-, lä-llu' he- laa' jne' øøhn'.

2 Ta- wa' gaa' hoh' hnäh' kwah' jee' jä- hi- go-nää' kyah' hnäh'. Jëeh', ko-llaa' ga-kwa' bih' jee' ga-jä' dsa-, ni- sa- ga-lä-ñey' koh' koh', ángele ba' he' hi- ga-jä' kiyh'.

3 Mi-dsooh- hoh' hnäh' kih' dsa- hi- tääh' neh-ñe', jmee' hnäh' kwaat- lä-koo- he- tääh' hnäh' ko-joh' kyaayh'. Lä-ja- ka-läh' kih' hi- jëe- wii', jmee' hnäh' kwaat- lä-koo- he- jëeh' hnäh' wii' ko-joh' kyaayh'.

4 Llu' ba' he- jee- dsa- goo-. Pero hnø' go'taah' hnäh' lä-llë' kih'. Jëeh', Dio la' ta' kih' hi- sa- na-jee- goo- mah' kaayh- wa' hi- cha- hi- hi- lä-ja- kih' hi- na-jee- goo- mah' kaayh- hi- laa' kyaaj' jñah'.

5 Ta' wa' hee' hoh' hnäh' kuu'. Wa' chaah' hnäh' llu' kyaah' he' cha' kyah' hnäh' ba'. Jëeh' ga' jah' Dio: "Jih'koh' jih'lih' sa' been' hne-, ni' sa' jmään' hne- ta' koo'."

6 Kih' he' ja-, jahn' lä'kaa' tuh' dsë- jne': Dsa-jøøh' kyaan' ba' kwa' be' kin', ni' miih' mo' so' gohn'.

¿Hee- na- le' jmee' dsa- kin'?

7 Mi-dsooh' hoh' hnäh' ha- lä' ga' jmee' hi- ma' jøø' kyah' hnäh', hi- ga' hlëeh' hnäh' juu' kih' Dio. Jëe' da' hnäh' ha- lä' ga' hwëy' kyaah' ta' kiyh'. Wa' lä-dsoo' hoh' hnäh', ja-ba' lä'koo' ga' lä-dsoo' dsë' hi- he'.

8 Jesucristo, lä' ma-laay' ja-ba' lloo', na', lä' ja- ga' lä'jé' joh' jmi' cha-.

9 Ta' kwa' jwë' mi-gaa' dsa- hnäh' kyaah' he- ga' jyoh' nuuh' he- sa' la' kwee- kyaah' he- ma-mi-tëë' jne'. Llu' ga' he- tëë' jne' be' kyaah' he- la' kwa' Dio ba', ja' kyaah' he- kih-hih' jne'. Jëeh', jih'koh' sa' ga'ka' ya'jøø' hi- ma' hlëeh' kih' he- kuh-hih' dsa-.

10 Chaa- ba' jaa- hi- ga' juu' jnän', pero jmi-dsa- hi- tääh' jmee' ta' he' neh' gwah' lä' hih' kih' hmooh' ma-gyuh- ja-, sa' na-ngëy' jwë' jmeey' ko-jøh' kyaah' hi- ga' juu' jnän'.

11 Jmi-dsa- kaah' he', ma' dsa-taayh' jee' jah' dsa- kih' Jee' Na-jngii' Go-te' kyaah' jma- kih' jah' hi- ma' kwëeh- dsa- Dio kwaat' kih' dso'kye-. Ja-ga' ma' dsa-jey' hnoo' kih' jah' he', uu' ga' kih' jee' jwii' ja-.

12 Ja-ba' lä' ja-, ga' juu' Jesús chuuh' jwii' ja-, mah' jmäy' dsa- na-jngëe' kyaah' jma- kih'.

13 Lä' ja- wa' jmeen' ko-jøh' kyaah' Jesús, ma-ke' dsa-, sa' tooyh- ta' jnän'. Wa' hlëeh' bih' lä'koo- hnøøy' hlëeyh', ja-ba' lä'koo- ga' hlëeyh' kih' Jesús.

14 Jëeh', jee' jwii- he- tøøhn' la-, dsa-ngëe' ba'. Pero jne', hnøøh' jne' koo- jwii- he- na' ga' lä' jnä'.

15 He- ja- sa' wa' tun' hän' kih' Dio ta-la' kih' Jesús. Wa' jmeen' juuh- kiyh'. He- ja- ba' lle' kih' kwëeh' hnih'.

16 Ta' wa' gaa' hoh' hnäh' jmeeh' he- llu' jmah' ba', hi' kwëeh' hi- lla-kyaa' miih-

he- cha- kyah' hnäh'. He- ja- ba' tih' dsë' Dio jmeen'.

17 Wa' nuuh- hnäh' kih' hi- jää- hnäh' hi- wa' hwaah' hnäh' kyaayh'. Jëeh', hi- he' na-dsë- lley' hnäh', he- ñey- lloo- koo- jmi' ngëy' kwaat' kih' ta' he- jmeey'. Lla- he- ma' jmeeh' hnäh' ti-meeh- dsëy', jmee' hnäh' jëë- dsëy' ba'. Jëeh', cher'mah' sa' ga' jmeeh' hnäh' lä' lle' kih', sa' cha- ya'jøø' kah' hnäh'.

18 Ngii' hnäh' kyaa' jnääh' kih' Dio. Kih' he- lii' jnääh', sa' hni' huuh' dsë- kyaa' jnääh'. Lä' ja- hnøø- jnääh' dsa'nøø' jnääh' kwee- kyaah' lä'jé- he- jmee' jnääh'.

19 Peer- chuun' kyaah' hnäh' he- ngiih' hnäh' kin' kih' Dio mah' kway' jwë' llaahn- to- chah' la- jee' tääh' hnäh'.

Ga'hiyh' juu' kyaah' øøyh'

20 Dio ba' he' hi- jmee- hii' ti' tuh' dsë- jne'. Hi- he' ga' mi' jiih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- hää- kwee- lä'jéë- hi- laa' kyaa' Dio. Jëeh' kyaah' jma- kiyh' he- ga' tuu- ja-, ga' jmeey' koo- hmooh' hmëe' he- sa' hee' jih'koh'.

21 Ngii'n' kiyh' he- jmäy' hnäh' lluu' mah' jmeeh' hnäh' lä'jé- ta' llu' lä' hyoh- dsëy' hi- jääy' hnäh' lä' tih' dsëy' ta-la' kih' Jesucristo. Wa' la' juuh- kiyh' ga' lä'jé' joh' jmi' cha-. Wa' la' lä' ja-.

22 Øøhn', chuun' kyaah' hnäh', jmee' hnäh' jøh- hoh' hnäh' kyaah' juu' he- ma-hlëeh'n' hnäh' la-. Sa' cha- cha-miuh- juu' he- ma-siin' kyah' hnäh'.

23 Hnoon' lä' ñeh' hnäh', ma-laay' ba' Timotä øøh' jne' he- ma' häay' neh' ñe'. Cher'mah' jäh' to- chah' la-, niin' kyaayh' na'jëen' hnäh'.

24 Jmee' hnäh' Dio kih' lä'jéë- hi- jää- hnäh' kyaah' lä'jéë- ga' hi- na-jngëe'. Lä'jéë- hi- tääh' hwa' Italia la-, jmeey' Dio kyah' hnäh' ka-läh'.

25 Wa' mi-jää' Dio lä'jéë- hnäh'. Wa' la' lä' ja-.

Santiago

Juu' la- ga-sii' Satia~ kih' judiu dsa-gooy'

1 Jnä' Satia~, jmeen+ ta'he' kih' Dio kyaah' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän. Jee' la- ma-siin' kyah' hnäh' lä-jëë' gya-to' nää' dsa- judiu hi- na-saa- na-jnee' lä-kaa- jmi-gyuu'. Jmeen+ Dio kyah' hnäh'.

Huu'dsë-llu' he-kwa- Dio

2 Øøhn', hnøø' wa' chaah- hnäh' llu' wa'ra- ga-ngëeh' hnäh' wa' he- cha- he- he- wii'.

3 Ma-neh' ba' hnäh' lä- ma' jëeh' hnäh' he- wii', jee' ja- dsa-lä-jnä' che' lä- ma-dsoo' ja-ba' hoh' hnäh' hi- lä-jwë' ja-, lä-tëeh- hnäh' kwëeh' hoh' hnäh'.

4 Pero hnøø' kwëeh' hoh' hnäh' cha-gamiih- lä-jiih' hwëë- hnäh' llu', lä-koo- jaa- hi- ma-ää- huu'dsë- kih'. Ja- jiih' mo-so- cha- ga- he- mo- jmee- bii kyah' hnäh'.

5 Cher'mah' cha- ko-llaa' jee' kyah' hnäh' hi- sa- ga- ma-ngëë' llu', wa' ngiiy' kih' Dio, hi- he' ba' jmee' lä-ngëëy'. Jëeh' ma-ra- he- kwa- ba' Dio cha-miih- huu'dsë- llu' kih' lä-jëë- hi- ngii+, hi- sa- dsa-lä-lleey' kyaah' ni- jaa- hi- ngii+.

6 Wa'ra- ga-ngiih' hnäh' kiyh', hnøø' jmeeh' hnäh' dsoo' hoh' hnäh', ta- wa' jeh- hoh' hnäh' ni- miih-. Jëeh', jaa- hi- jmee- to' dsë', laay' lä-koo- la' kih' jmi-ñeeh- wa'ra- ga-hluh' kyaah' lle', be- ta- la- ta- jnøø'.

7 Jaa- dsa- hi- jmee- lä-ja-, he-la' mo- jøø' gyih' he- hyoyh- kih' Dsa-jøøh' jnän.

8 Dsa- hi- jmee- to' dsë', sa- jmääy' ngëy' koo- nëe'.

9 Jaa- øøh' jne' hi- tä-ñee', wa' jëë- ba' dsëy'. Jëeh', kih' Dio ma-laay' lä-koo- jaa- hi- jøøh'.

10 Pero dsa- hi- cha- kuu', hnøø' jëë- dsëy', cher'mah' Dio ga-jmeey' ga-jäy' ta- hwa'. Jëeh', dsa- he' ääh' lä-koo- dsa-ääh' wa'le' he- cha- në- nuu'.

11 Wa'ra- ga-hya- hyoo- llii' jwërte, hëh' llii' chaah' le' ja-, he- ja- dsa-lä-kii- chaah'

hi- dsa-tøh' mi'le', mo-so- jnä' na'hñaa'. Ja-ba' lä-ja- la' kih' hi- cha- kuu', koo- dsa-uu- bih' jee' jmeey' ta' kiyh'.

Llu' la' kih' hi- kwëeh- dsë' ma' jëëy- he- wii'

12 Llu' la' kih' hi- ga-lä-be' dsë' wa'ra- ja' he- hliih' ka' dsëy'. Jëeh' cher'mah' ya-hëëy' lluu', lä-koo- jñeey' hyoyh- jee' chaay- tää'. He- ja- la' lä-koo- coron he- ga-bääh- Dio hñii' kwëëyh' dsa- hi- hnaayh-.

13 Cher'mah' gwa' dsë' dsa- jmee' he- hliih', ni- miih- sa- sooh- he- jäyh- Dio ka- dsëy'. Jëeh' sa- gwa' dsë' Dio jmee' he- hliih', hi- ni- sa- kay- dsë' dsa- mah' jëëy' che' jmee' dsa- he- hliih'.

14 Kih' he- hee' dsë' lä-jaa- lä-jaa- he- hliih', he- ja- gwa' dsëy' jmeey' he- hliih', mi-goo- kiyh', hi- jøø- kiyh' jwë' hliih'.

15 Hi- ma-ngëë' ma-häay' jwë' he- hee' dsëy', ma-na-jnäy' kyaah' dso'kye-. Ma-la- ma-heey' hñiiy' kyaah' dso'kye-, ja- jiih' juuy' go-te-.

16 Øøhn' hi- hnaan+, ta- mi-gaa' hnäh' hñaa'.

17 Lä-jë- he- llu' he- ga-hñah' jne' la-, lä-jë- he- jnaah' la', he- la- na- ja' gyuu' jmi-gyuu+, he- la' ga-kwa' ba' Dio. Hi- he' na- ga-jmää' lä-jëë- hi- choo' je- gyuu' jmi-gyuu+. Pero Dio sa- dsa-lä-sëëy' lä-koo- la' kih' hi- hëë- gyuu' he- dsa-lä-sii' heeh- kih'.

18 Lä- hyoh- dsëy', ga-jmeey' ga-lä-cha- jne' lä-hmëë' ta-la- kih' ju'dsoo' he- ga-kwëëyh' jne' mah' lee' jne' ma-ra- hi- kyaay' jee' kih' lä-jëë- hi- ga-jmääy'.

19 He-ja- jwahn+ øøhn' hi- hnaan+. Hnøø' nuuh' da' hnäh' jää' ha- lä- la' juu' kih' dsa-. Ta- jiih' hnäh' chah'. Ta- mi-lleë' hnäh' hñaa' na'koh'.

20 Heh' dsa-lä-lleë' jne', jne- jwë' jnän he- jmeen' he- llu'.

21 He-ja- jwahn+, mo-to- jmee- ga- hnäh' he- hliih', mo-to- bääh- ga- hnäh' hñaa' dso'kye- he- cha- cha-miih- na'. Jmää' hnäh' hñaa' hwaah', heeh' hnäh' juu' he- ma-na-jnäy' tuh-hoh' hnäh'. Jëeh' juu' na- lää' hnäh'.

Hnøø' jmeen' ta'he' kih' juu' he- ma-nuu' jne'

²² Ja- jmeeh- hnäh' he' kih' juu' na-, ja- koo- nuuh- ba' hnäh'. He- mi-gaah' hnäh' hñaa' ba' ja-, cher'mah' sa- ga-jmeeh' hnäh' he'.

²³ Cher'mah' sa- ga-jmee' dsa- he' wa-ra- ga-nuuy' juu' na-, hi- he' laa' lä-koo- jaa- hi- jee- hñii' kyaah' hu-.

²⁴ Jeeh', ma-la- ma-jee' hñii' mah' go-hëy' hi- lä-cha' ja- dsa-gaa' dsëy' ha- lä-laay'.

²⁵ Pero cher'mah' jaa- dsa- ga-nuuy' kwee- lä-koo- jah' ley he- llu' go-te- he- kyaah' dsa-lää' jne', hi- cher'mah' dsa- he- ngoo' bih' jmeey' he' kih' juu' na-, kih' hi- he' mi-jøø' ba' Dio lä-jë- he- jmeey'. Jeeh', ja- koo- nuu- bih' mah' dsa-gaa' dsëy' ka-läh', ma-ra- he- jmee- bih' he' kih' juu' na-.

²⁶ Cher'mah' jaa- dsa- laay', hnaayh- Dio mah' hlëeh- bih' wa' la' cha- la', he- mi-gaay' hñii' bih' ja-, sa- jmää' go-te- he- jäyh' hnaayh- Dio.

²⁷ Pero cha'në' Dio hi- laa' Täa' jnän, jaa- dsa- hi- ma-ra- he- dsoo' hnaayh- Dio, hnøø' kway' be' kih' chih- hñii' hi- jee- wi' hi- lä-ja- kih' dsa-më' hñii' ka-läh', hi- hnøø' häy' hñii' mah' sa- wa' lä-sayh' kyaah' he- hñii' he- cha- jmi-gyuu- la-.

2

Sa- wa' jee' jne' he- laa' dsa-

¹ Øøhn', he- ma-dsoo' hoh' hnäh' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän hi- lluu' go-te-, jmee- bii' jmeeh' hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-.

² Cher'mah' ga-lloo' jaa- dsa- jee' dsa-ñeeh- hnäh', hi- he' na- kyeh' hmiih- llu' hi- hä' aniy- hmooh' gooy- ka-läh'. Hi- wa-ra- ga-lloo' jaa- hi- tä-ñee' hi- sih' hi- hmiih- kih'.

³ Hi- cher'mah' jmääh' hnäh' jøøh' hi- jnaah' hmiih- kih' he', mah' jwi' hñii': "Na' jee' llu' la-", mah' hi- tä-ñee' he', jwi' hñii': "Jmää' lä- ma- cheh' na- o jee' la- ya-na' hu' tiin' la-."

⁴ Jee' ja- dsa-lä-jnääh' hnäh' he- sa- jmeeh- hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-.

He- jmeeh- hnäh' lä-ja-, jmääh- hnäh' hñaa' jwëe- hi- kye- hu' dsë- hñii' jmah' ba'.

⁵ Nuu- da' hnäh' øøhn' hi- hnaan': ¿Che' sa- ga-lleeh- Dio hi- tä-ñee' jmi-gyuu- la-, mah' lä-dsoo' dsëy' kih'? Hi- he' laa' lä-koh' hi- cha- kuu' kih', hi- hyoyh- heey- ya' jwi' kih' Dio lä-koo- ga-bääh- Dio hñii' kih' lä-jee- hi- hnaayh-.

⁶ Pero mi-kwah- hnäh' kih' hi- tä-ñee', mah' hnaah- hnäh' hi- cha- kuu'. ¿Ja' dsa- cha- kuu' na- hi- tääh' jmeeh- hnäh'? ¿Ja' hi- he' na-, dsa-jää- hnäh' në'ta'?

⁷ ¿Ja' dsa- cha- kuu' na-, hi- mi-kwah' jmi- kih' Cristo he- la' na'hñaa' jnän, hi- ja-ba' kyaah' jmi- kih' Cristo ga-mi-cheey- hnäh'?

⁸ He- jmeeh- hnäh' llu' ba' ja-, cher'mah' ju'dsoo' ga-mi-teh- hnäh' ley juuh-, lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio: "Wa' hnaah- dsa-kyaah', ja-ba' lä-koo- hnaah- hñaa'."

⁹ Pero cher'mah' sa- ga-jmeeh' hnäh' kwee- lä-hii' në' kyaah' dsa-, he- jmeeh- hnäh' dso'kye- ba' ja-. Ja-ba' ley ja-, hñii' kyah' hnäh' he- na-bääh- hnäh' dsoo'.

¹⁰ Jaa- dsa- hi- høø- lä-jë- he- lle' ley kih' Moisé, cher'mah' ga-hläy' kyaah' koo- mi'juu' ba', ma-na-bäy' lä-jë-.

¹¹ He' ba' hi- ga-jäh': "Hne- hi- na-jee- goo-, ta' kaah- hi- laa' kya' jñah'", he' ba' hi- he' ga-jäh' ka-läh': "Ta- jngëeh- dsa-." He- ja-, cher'mah' sa- kaah- hi- laa' kya' jñah', pero jngëeh- dsa-, ma-ra- he- ma-na-bääh- ba' hne- cha'në' ley.

¹² He- ja- hnøø' hlëeh' hnäh' hi- hnøø' jmeeh' hnäh' lä-koo- lle' kyah' hnäh' ba', jeeh' lloo- koo- jmi', ley ja- ngiih' kwaat- jnän, ja-ba' ley he- kyaah' dsa-lää' jne'.

¹³ Kih' hi- sa- lä-ñih' dsë' dsa-kyaah', ja-ba' lä-ja- sa- lä-ñih' dsë' Dio kyaayh' ka-läh' wa-ra- ga-të' jee' llay' ta'. Pero cher'mah' ga-lä-ñih' dsë- jne' kih' dsa-kyaah' jne', hwëe- jne' llu' wa-ra- ga-të' jee' ngiih' kwaat- jnän.

Ta' llu' jnän' kyaah' he- ma-dsoo' dsë- jne'

¹⁴ Øøhn', hee- jmää' kih' jaa- hi- jah' ma-dsoo' ba' dsëy' kih' Dio mah' ni- koo- he- llu' sa- jmeey'. ¿Che' läy' kyaah' he- koo- jäyh': "Ma-dsoo' ba' dsën'?"

15 Cher'mah' chaa- jaa- øøh' jne', dsa-më' dsa-ñuuh- hi- sa- cha- hmih- he- këyh- hi- sa- cha- he- kuh'hijh' koo- jmi' koo- jmi',

16 hi- cher'mah' jaa- hnäh' ga-chiih' hnih': "Jwërte kwa' be', gwaah- ba' hne- llu', ja- mi-llaah' hñaa', ja- kuh- ba' hne- llu'." Pero ¿hee- jmää' he- ga-jäh' lä-na-, cher'mah' sa- ga-kwëeh- hnih' he- jmee- bii' kiyh'?

17 Ja-ba' lä-ja- la' kih' hi- jäh' ma-dsoo' dsëy' kih' Dio. Cher'mah' sa- cha- ni- miih- he- llu' ma-jmeey', sa- jmää' he- jäh': "Ma-dsoo' ba' dsën-." Juu' ta-jmah' ba' ja-.

18 Pero cher'mah' jaa- ga-jäh': "Hne- jmeeh- ta' llu', jnä' ma-dsoo' dsën-", lä-la- jwi- jnih' ka-läh': "Mi-jnäa' kin- he- ma-dsoo' hoh', hne- hi- sa- ma-jmee' ni- miih- ta' llu', mah' jnä' mi-jnäan' kyah' he- ma-dsoo' dsën- kyaah' ta' llu' he- jmeen-."

19 Hne- jmeeh- dsoo', jaa- ba' Dio chaa-. Jmeeh- ba' hne- llu'. Hi- lä-ja- jäh' hi-sa-llu' ka-läh', mah' jlää- bih' kih' he- goyh-.

20 Peer- taah- hne-. ¿He-la' sa- hii- lä-ngëeh' miih-? Sa- jmää' he- jäh' jne' ma-dsoo' ba' dsën- kih' Dio mah' sa- na-jnä' ta' jnän-.

21 ¿Ja' ga-jmee' Dio kwaat- lluy' Abraham dsa- ma-gyuh- jnän- ta-la' kih' ta' llu' he- ga-jmeey', he- ga-ngëey' Isaac jooy' kih' Dio mah' ma' juuy' né' na-hyoo'?

22 ¿Che' sa- ngëeh' ha- lä-la'? Ga-lä-dsoo' dsë' Abraham kih' Dio, he-ja- ba' ga-jmeey' lä-koo- ga-jäh' Dio. Hi- kyaah' he- ga-jmee' Abraham ja-, ga-lä-jnä' ma-ra- he- ga-lä-dsoo' ba' dsëy' kih' Dio.

23 Lä-ja- ga-lä-te' lä-koo- na-sii- juu' kih' Dio he- jäh' lä-la-: "Ga-lä-dsoo' dsë' Abraham kih' Dio, he-ja- ga-jmee' Dio kwaat- lluy'." Hi- ga-lä-cheey- ome' kyaa' Dio.

24 Lä-ja- dsa-lä-ngëe' jne', jmee- Dio kwaat- lluy' dsa-, kyaah' he- jmeey' ta' llu', ja- ma-la' kyaah' he- ma-dsoo' dsëy'.

25 Ja-ba' lä-ja- ga-la' kih' Rahab, jaa- dsa-më' hi- ma- hnëe- hñii' kyaah' wa' hi- cha- hi-. Ga-jmee' Dio kwaat- lluy' kih' he- ga-kway' jee' ga-jä' hi- ga-lla-nää' koo-

'juu' hi- ga-cheey' ta- jyoh' jwë' lä-llu' jee' ga-laay'.

26 Jmi-ngo' he- mo-so- kyaah' jmi-llë', na-juu' ba' ja-. Ja-ba' lä-ja- la' jnän-. Sa- jmää' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio, cher'mah' sa- na-jnä' ta' llu' he- jmee- jne'.

3

Hnøø' leeh' jne' ha- lä- hlëeh' jne'

1 Sa- wa' chaa- jwëe' ta-jwoh' jee' tääh' hnäh' øøhn'. Ma-ñeh' ba' hnäh', hwëh- ga- miih- ngih' Dio kwaat- jnän- hi- laa' ta-jwoh'.

2 Lä-jëe- ba' jne', joh' jiih- sa- dsa-hlääh- jne'. Pero jaa- hi- sa- dsa-hlääh- kyaah' juu' he- hlëeyh', hi- he' laa' jaa- dsa-ñuuh- lluy' go-te-. Liyh- hääy' hñiiy' kih' lä-jë- ba', sa- kway- jwë' jøø' he- hlih' kiyh'.

3 Wa-ra- ga-tøøh' jne' fren- hoo' kya'jih', hwaä' bih' kyaah' jne'. Ma-ke- jøøyh', kyaah' koo- he- pih' ba' tää- jää' jne' ha- ta' jee' hnøø- jne'.

4 Lä-ja- la' ka-läh' kyaah' barco. Ma-ke- he- ga-juuh- ngëe' barco hi- ma-ke- sëeh- lle' tä' kih', pero kyaah' koo- jwi' hma- pih' ba' kooch- dsa-, le' dsa-näay' ha- ta' jee' hnøøy'.

5 Hi- lä-ja- la' ka-läh' kyaah' lä'siih' jne'. Koo- he- pih' ba', pero ha- koh' dsoo' sa- hnoo-. Kyaah' koo- je- pih' ba' lee- sooh' lä-jiih' koo- koo- moh' juuh-.

6 Hi- lä'siih' jne' la' lä-koo- je-. Joh' nëe' he- hlih' sa- gwa' kih'. He- na- hee- lä-kaa- jmi-ngo' jnän- lä-jë- jmi' ba'. Lä'siih' jne' na-, tëe- be' kih' cha-je-.

7 Lih- ba' dsa- mi-hwaä' lä-jëe- nëe' jah' laa' hi- chaa- hwa' la-, liyh- mi-hwaay' ta', miih-, hi- jah' hi- chaa- jmi-ñeeh- ka-läh'.

8 Pero sa- chaa- ni- jaa- hi- lih- ha' kih' lä'siih' jne'. Sa- cha- he- la-dsëe' kih' he- hlih' na-. Lä-koo- he- na-ka' venen he- jngih' kih' dsa- ba' la' lä'siih' jne'.

9 Kyaah' lä'siih' jne' hlëeh' jne' llu' kih' Dio hi- laa' Täa- jnän-, hi- ja-ba' kyaah' lä'siih' jne', jwä' jne' dso'jwi' kih' dsa-, hi- laa' lä-koo- heeh' kih' Dio.

10 Koō ba' hoo' jne' jee' hwëē juu' llu' hi' jee' hwëē juu' hlih'. Ni' miih' sa' sooh' lä' nā, øøhn'.

11 Hā lä' jā, koō jmī-toō hya' jmī-øø' hi' jā-ba' he' jā hya' jmī-llih' ka-läh'.

12 Øøhn', hā lä' jā koō chaah' higo hii' mi'olivo o wiī jëh' hii' mi'higo. Jā-ba' lä' jā la' kih' jee' hya' jmī, sa' hwëē jmī-ñii' ko-jøh' kyaah' jmī-øø'.

Kih' Dio ba' jā, he' gwa' huu'dsë-llu'

13 Cher'mah' chāā jāā hnäh' hi' cha' huu'dsë-llu' kih', hi' kyuuh' cha' miih', hi' he' hnøø' mi-jnǟ he' kyuuhyh' jā, kyaah' ta' llu' he' jmeey'. Hi' hnøø' jmǟy' hñii' jā hi' hwaa', lä' lle' kih' jā hi' kyuuh'.

14 Pero cher'mah' wii' hoh' hnäh' hi' jmeeh' hnäh' lä' tih' hoh' hnäh' hñaaah', sa' cha' he' kih' he' jmǟ hnäh' hñaaah' kaah'. He' ta' juu' ba' hnäh' jā.

15 Jā he' ja' gyuuh' huu'dsë- nā. Huu'dsë- cha' hwa' la' ba' nā, he' gwa' kyaah' jmī-ngo' kyah' hnäh' ba' nā. La' kih' hi' sa' llu' ba' huu'dsë- nā.

16 Jëeh', he' wii' hoh' hnäh' kyaah' dsa' kyaah' hnäh' hi' hnooh' hnäh' he' tih' hoh' hnäh' hñaaah', he' jā jmeey', he' tääh' hnäh' wa' la' cha' la', jmeeh' hnäh' lä' jë̄ nëe' he' hlih'.

17 Pero huu'dsë- he' ja' gyuuh', he' jā ba' na-jngii'. He' jā ba' jmeey' hii' tii' kih' dsa', jmeey' hwaa' dsa', nuuh' dsa', dsa-lä-ñih' dsëy' cha' miih' hi' jmeey' he' llu' jmah' ba'. Kyaah' huu'dsë- llu' jā, jmeey' dsa' kwee- lä' hii' në' kyaah' dsa' hi' ja' koō ta' juuy'.

18 Dsa' hi' ga' nǟ koō nëe' ba', jmeey' hii' tii' kih' dsa', hi' lä' jā lä' jwëe' dsa' hi' jmeey' he' llu' jmah' ba'.

4

Sa' wa' hnøøh' jne' he' cha' jmī-gyuu' la'

1 ¿Ha' ta' gwa' he' te-jëeh' hnäh'? Kih' he' hee' hoh' hnäh' he' ga' cha', he' jā ba' na' jmeey' jwiih' kyah' hnäh'.

2 Cha' he' hnooh' hnäh' pero sa' tëeh' hnäh'. Jngëeh' hnäh' dsa' hi' jmeeh' hnäh' bii' leh' hnäh' he' cha' kiyh' pero sa' tëeh' hnäh'. Ti' chooh' hnäh' juu', hi' ti' hnee'

hnäh'. Sa' ma' hñah' hnäh' he' hnooh' hnäh', jëeh' sa' ma' ngiih' hnäh' kih' Dio.

3 Hi' wa' ra' ga' ngiih' hnäh' kih' Dio, sa' hñah' hnäh'. Jëeh' sa' ngiih' hnäh' kyaah' huu'dsë- llu', koō hnooh' hnäh' lä' tih' hoh' hnäh' hñaaah' ba'.

4 Hnäh' dsa' më' dsa' ñuuh', ¿he' la' ma' lä-øø' hnäh' kih' Dio? ¿Che' sa' ñeh' hnäh' mo' so' jwah' hnäh' kyaayh', cher'mah' hnooh' ga' hnäh' he' cha' jmī-gyuu' la'? Jëeh', hi' hnooh' ga' he' cha' jmī-gyuu' la', mo' so' jwayh' kyaah' Dio.

5 ¿Che' laah' hnäh', koō ta-jäh' ba' juu' kih' Dio he' lle' lä' la': "Jmī-llë' Na-jngii' kih' Dio he' kyaah' jne', hnäy' jne' cha' miih', sa' hnøøy' kye' jne' jyoh' jwë'?"

6 Pero cha' miih' jmeey' Dio llu' dsë' kyaah' jne'. He' jā jäh' juu' kiyh' lä' la': "Dio jne' jwë' kih' hi' jmǟ hñii' jøøh', pero llu' ba' dsëy' kyaah' hi' hwaa'."

7 Wa' nuuh' hnäh' kih' Dio. Ta' kwa' jwë' kih' hi' sa' llu' kaayh' hnäh', lä' jā ba' lä' øøy' kyah' hnäh'.

8 Ya' nǟ hnäh' kih' Dio hi' Dio mi-jäyh' kyah' hnäh'. Hnäh' hi' jmeey' dso' kye', hnøø' na-jngëe' hnäh'. Hi' hnäh' hi' jmeey' to' dsë', wa' la' koō ba' huu'dsë- kyah' hnäh'.

9 Ki' hoooh' hnäh' lä' jiih' chaah' hoh' hnäh'. Lla' he' ngiih' hnäh', hnøø' hoooh' hnäh' ba'. Lla' he' chāā hnäh' llu', wa' ti' meeh' hoh' hnäh'.

10 Wa' hwaah' hnäh' kih' Dsa-jøøh' jnän', mah' jmǟy' hnäh' kaah'.

Sa' wa' kyen' kwaat' kih' øøh' jne'

11 Øøhn', ta' cha' hǟ hnäh' dsa' kyaah' hnäh'. Hi' cha' hǟ øøh', o kay' kwaat' kiyh', hi' he' cha' hǟ ley, hi' kay' kwaat' kih' ley. He' jā cher'mah' kah' hnäh' kwaat' kih' ley, he' jmǟh' hñaaah' jwëe' ba' jā, lla' he' ma' høøh' hnäh' ley.

12 Jaa' ba' hi' ga' llä' ley, jā ba' hi' na-ngë' jwë' lǟy' dsa' hi' na-ngëy' jwë' heey' dsa'. Pero hnäh', hee' laah' hnäh' mah' kah' hnäh' kwaat' kih' jñah'.

Sa' chaq' hi' ñe' ha' lä' chaq' jne' hø'

13 Nuuh' da' hnäh' hi' jäh': "Na' o hø' dsa'nøø' jnǟh' dsa' jmeey' jnǟh' ta' jee' jyoh'

jwiī. Jee' oo⁺ jā' jnääh' koo⁻ ñe⁻, jmee' jnääh' miih⁻ ta' hñiī mah' leh⁻ jnääh' cha⁻ miih⁻ kuu'⁻, jwah' hnäh'.

14 Pero sa⁻ ñeh' hnäh' hee⁻ na⁻ le' kyah' hnäh' hø⁴, che' chaa⁻ juuh' hnäh'. ¿Che' sa⁻ kye' hnäh' kwaat⁻ he⁻ laah' hnäh' lä⁻ koo⁻ jmī hmooh' he⁻ gwa' ko⁻ hwëe' mah' dsa⁻ ääh' ka⁻ läh'?

15 Lla⁻ he⁻ ma⁻ jwah' hnäh' lä⁻ ja⁻, jwah' hnäh' lä⁻ la⁻ ba': "Cher'mah' jāh' Dio chaa⁻ ga' jne', jmee' ba' jne' hee⁻ ga' hnøø' le'."

16 Pero kyaah' he⁻ hlëeh' hnäh', he⁻ jmääh' hnäh' hñaaah' kaah' ba' na⁻. Lä⁻ jē⁻ juu' taah' lä⁻ na⁻, la' hliih'.

17 Hi⁻ lih⁻ jmee' he⁻ llu'⁴, mah' sa⁻ jmeey⁻, he⁻ jmeey⁻ dso'kye⁻ ba' ja⁻.

5

Dsa⁻ cha⁻ kuu' hi⁻ hñaa⁻ dsë⁻ jëëy' wiī ba'

1 Nuu⁻ da' hnäh' dsa⁻ cha⁻ kuu'. Ki'hooh' hnäh' jwërte. Na' ga' jā⁻ cha⁻ miih⁻ wiī nē' kyah' hnäh'.

2 Ngoo' ga' hee' lä⁻ jē⁻ he⁻ hmooh' he⁻ cha⁻ kyah' hnäh'. Ma⁻ jwē' jah' sa' hmiih⁻ kyah' hnäh'.

3 Lä⁻ jē⁻ kuu' kyah' hnäh' ma⁻ hya⁻ tu'juuh'. Lä⁻ jē⁻ he⁻ na⁻ hñiī kyah' hnäh' lä⁻ jiih' mi-llaa⁻ hnäh', lä⁻ koo⁻ he⁻ kaah' hnäh' kyaah' je⁻ ba'. Peer⁻ ma⁻ lla⁻ mah' kuu' kyah' hnäh' jee' ma⁻ dsa⁻ jmī la⁻.

4 Jñee' dsa⁻ hi⁻ ma' jmee⁻ ta' jee' nuu⁻ kyah' hnäh' ki⁻hooh⁻ jwërte, hñiiy⁻ kyah' hnäh' kih' Dio. He⁻ ga' juu' hnäh' kiyh', he⁻ sa⁻ ga' mi⁻ hmaah' hnäh' jñeey'. Peer⁻ ki⁻hooh⁻ dsa⁻ hi⁻ ga' chooh' ta' kyah' hnäh' he⁻ ja⁻ ma⁻ nuu' Dio hi⁻ laa' juu' lä⁻ jēë⁻ hi⁻ tääh' gyuuuh'.

5 Peer⁻ jnaah' dsa⁻ ngëeh' hnäh' hwa' la⁻, ma⁻ lēh⁻ hnäh' ga⁻ lä⁻ jē⁻ ba' he⁻ ma⁻ hee' hoh' hnäh'. Ma⁻ gyaah' hnäh' lä⁻ koo⁻ jah' hi⁻ ngoo' ga' lloo' jmī jngëeh' dsa⁻.

6 Kih' hi⁻ sa⁻ ää⁻ ni⁻ miih⁻ ma⁻ bääh' hnäh' dsoo' hi⁻ ma⁻ jngëeh' hñiih'. Sa⁻ ga⁻ hnooyh⁻ ha⁻ lä⁻ jee' ma' lääy' hñiiy'.

Hnøø' jøh⁻ dsë⁻ jne' lä⁻ jiih' jāh' Dsa⁻ jøøh' jnän'

7 He⁻ ja⁻ jwëehn⁻ hnäh' øøhn', wa' jøh⁻ hoh' hnäh' lä⁻ jiih' lloo⁻ jmī jāh' Dsa⁻ jøøh'

jnän'. Jëë' da' hnäh' lä⁻ koo⁻ la' kih' hi⁻ jmee⁻ ta', jøøy⁻ jma' he⁻ lä⁻ gyuh' jee' nuu⁻ kiyh', ja⁻ ga' chooyh' ta' he⁻ kyey⁻ o⁻ jøh⁻ dsë' kih'.

8 Ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ hnøø' jmeeh' hnäh'. Wa' jøh⁻ hoh' hnäh', go⁻ taah' hnäh' koo⁻ hwēh⁻, ta' hwaah' hnäh', jëeh' ngoo' ya' jāh⁻ jmī jāh' Dsa⁻ jøøh' jnän'.

9 Ta⁻ hnoo⁻ hnäh' juu' kih' dsa⁻ kyaah' hnäh' mah' sa⁻ ka' Dio ju' dsoo' kyah' hnäh'. Hii⁻ Jwëë⁻ ma⁻ cheh' chuh⁻ ho' haah'.

10 Øøhn', mi⁻ dsooh⁻ da' hoh' hnäh' ha⁻ lä⁻ koo⁻ wiī ga' jëë' lä⁻ jëë' hi⁻ ga' ngëë' juu' kih' Dio, lä⁻ ma' ga' hlëëyh' dsa⁻ mada⁻ kih' Dio. Hi⁻ ma' cha⁻ ba' o⁻ jøh⁻ dsë⁻ kih' dsa⁻ he'. Ja⁻ ba' lä⁻ ja⁻ jmee' hnäh' ka⁻ läh'.

11 Ha⁻ koh' llu' sa⁻ la' kih' dsa⁻ hi⁻ kwëeh⁻ dsë'. Ma⁻ nuuh⁻ ba' hnäh', ha⁻ lä⁻ ga' kwëeh' dsë' Job lä⁻ koo⁻ ma' ga' jëëy' wiī hi⁻ ma⁻ ñeh' ba' hnäh' ha⁻ lä⁻ ga' jmee' Dio kyaayh' ma⁻ ngëë' ma⁻ jëëy⁻ wiī. Peer⁻ cha⁻ miih⁻ dsa⁻ lä⁻ ñih' dsë' Dio jnä' jne' hi⁻ kooy' dsëy' ka⁻ läh'.

12 Øøhn', jee' lä⁻ jē⁻ he⁻ hnoon' jwëehn⁻ hnäh', ta' tää' hnäh' gyuuuh', ni⁻ ta' tää' hnäh' hwa', ni⁻ he⁻ ga' jyoh', ta' tää' hnäh'. Cher'mah' jwah' hnäh' "Jaa⁻h", koo⁻ "Jaa⁻h" ba' jwah' hnäh'. Hi⁻ cher'mah' jwah' hnäh' "Jah⁻ha", koo⁻ "Jah⁻ha" ba' jwah' hnäh' mah' sa⁻ ka' Dio ju' dsoo' kyah' hnäh'.

Ha⁻ lä⁻ hnøø' jmeen' ma' chaa⁻ hi⁻ dsaah'

13 Cher'mah' chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ jëë⁻ wiī jee' kyah' hnäh', wa' ngiiy' kiyh' kih' Dio. Cher'mah' chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ jëë⁻ dsë', wa' häy' kih' Dio.

14 Hi⁻ cher'mah' chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ dsaah' jee' kyah' hnäh', hnøø' tëëyh' dsa⁻ gyuuuh' kyaah' gwah⁻ mah' taayh⁻ aceit lä⁻ koo⁻ hih⁻ he⁻ ga' jmee' Dsa⁻ jøøh' jnän' hi⁻ ngiiy' kih' Dio mah' mi⁻ hlääy' hi⁻ dsaah' he'.

15 Hnøø' dsoo' dsëy' jee' ngiiy⁻ kih' hi⁻ dsaah', lä⁻ ja⁻ jā' ba' kiyh'. Dio ba' chaayh'. Hi⁻ cher'mah' ma⁻ jmeey' he⁻ hliih', koo⁻ ba' Dio dsë' kih'.

16 Mi⁻ jnääh' kih' dsa⁻ kyaah' hnäh', cher'mah' he⁻ ma⁻ hlääh⁻ kyaah' hñiih'. Hi⁻ ngii' hnäh' kih' dsa⁻ kyaah' hnäh' kih' Dio

mah'jä' kyah' hnäh'. He' ngii' jaa' hi' lluu'
kyee', hi' kye' cha' miih' be'.

17 Elia ma' laa' jaa' dsa' lä' jne'. Hi' he'
ga'ngii' kih' Dio lä' kaa' tuh' dsē', mah' sa'
wa' jä' jma'. Hi' hnē' ji' ñe' na' dsē' jñee'
sih', sa' ja' ni' miih' jma'.

18 Ma'ngēē' he' ja', koo' ka-läh'
ga'ngiiy' kih' Dio he' jä' jma', hi' ja' jma',
hi' koo' ka-läh' ga'løø' ga'kwa' mi'hma'.

19 Øøhn', cher'mah' chaa' jaa' hnäh' hi'
ma-lä-øø' kih' ju'dsoo', hi' lä' ja' chaa'
jñah' hi' jmee' ya'näay' ka-läh',

20 hnøø' lä'ngēēh' hnäh' he' la'.
Cher'mah' ga'lēh' hnäh' chaah' jaa' hi'
ma-lä-øø', ma-lääh' hnäh' jaa' hi' ma'
hii' goo' juu', hi' lä' ja' ma'che' cha' miih'
dso'kye'.

1 Pedro He-la-to-né-je-he-ga-sii' Pee'

*Ga-chee' Pee' koo-je-kih' dsa-gooy' hi-
ma-tääh' 𐌸𐌹𐌸'*

1 Jnä' Pee' laan' apóstol kyaa' Jesucristo, siin' kyah' hnäh' hi- ga-hwëë- jwii- kih'. Hnäh' hi- tääh' hwa' Ponto, Galacia, Capadocia, Asia hi- Bitinia.

2 Dio hi- laa' Täa' jnän' ga-lleeyh- hnäh' lä-koh' huu'dsë- ma-na-la- kiyh' jää', hi- kyaah' Jmi-lle' kiyh' ga-mi-lluuy' hnäh' mah' jmeeh' hnäh' he' kih' Jesucristo, hi- lä-ja- ma-na-jngëeh' hnäh' kyaah' jma- kiyh'. Wa' mi-jää' Dio hnäh' cha-ga-miuh- hi- lä-ja- wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh'.

Ma-na-laa' jne' kwaat- tēē' jne' ya'jwii'

3 He- ba' che- lluu' Dio Jmii- Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'. Ha- koh' sa- ga-lä-ñih' dsëy' jne', he-ja- na- ga'jmeey' ga-lä-chaa' jne' lä-hmëë' ta-la- kih' he- ga-lä-jiih' Jesucristo jee' kih' hi- na-juu'. He-ja- kye' jne' o-jøh' dsë- he- tēē' jne' jee' tääh' hi- na-jiih'.

4 Hi- lä-ja- hñah' jne' heen- he- høø- Dio gyuuh', he- sa- hee' jih'koh', he- sa- lä-soh' hi- ni- sa- lä-sii'.

5 Kih' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio, he-ja- hääy- jne' kyaah' be' kiyh' lä-jiih' lääy' jne' go-te- lä-koo- ma-na-la- juu' mi-jnääy- jnän' wa-ra- ga-tē' jee' llaa' jmi-gyuu'.

6 He-ja- jëë- dsë- jne', ma-ke- ko-hwëë' ba' jëë' jne' na-ku' na-ngii' he- wii' cher'mah' lä-ja- jmeë- bii' he- dsa-ngëë' jne'.

7 Mah' lä-jnä', che' lä- ma-dsoo' ja-ba' dsë- jne' kih' Dio. He- dsoo' dsë- jne', kyeë' cha-ga-miuh- lä-koh' ga' ku'nøø'. Jëeh' ku'nøø' ja-, koo- dsa-llaa' ba'. Hi- hnøø' koo' kyaah' je-, ja-ga- lä-jnä' ma-ra- he- llu' ba'. Ja-ba' lä-ja- jne', kyaah' he- jëë' jne' he- wii', lä-jnä' he- ma-dsoo' dsë- jne' kih' Dio mah' lä-ja- hlëëyh' llu' hi- jmeey' juuh- jnän' hi- jmäy' jne' kwaat- lä-koo-

hi- kaah' wa-ra- ga-tē' jee' lä-jnäa' Jesucristo.

8 Hnaah' ba' hnäh' Jesucristo ma-ke- sa- ma-jëeh' hnih'. Hi- ma-ra- he- dsoo' ba' hoh' hnäh' kiyh', ma-ke- sa- jëeh- hnäh'. He-ja- ba' jëë- hoh' hnäh' cha-miuh-, lä-jiih' mo-so- lä-këh' hnäh' jmi- hlëëh' hnäh' lä-koh' te' he- jëë- hoh' hnäh'.

9 Jëeh', ma-na-laah' hnäh' na'. He- na- ba' hnøøh' hnäh' he-ja- ma-lä-dsoo' hoh' hnäh'.

10 Lä-jëë- hi- ga-ngëë' juu' kih' Dio llo'joo', ga-hlëëh' kih' ha-lä- mi-jää' Dio jne'. Ga-kway' be' ma-hnøøy' ma-lä-ngëëy' ha-lä- jwë' jee' lää' Dio jne' lä-koo- ma-jwahn' la-.

11 Hi- Jmi-lle' kih' Cristo ga-jmeë' juu' kih' dsa- he', ha-lä- jëë' Cristo wii' hi- ha-lä- leey' jøøh' ma-ngëë' ma-jëëy' wii'. Hi- ga-kwa' dsa- he' be' ma- hnøøy' lä-ngëëy' hii- dsa- ma- lee' Cristo hi- hee- jmi- ma- le' lä-ja-.

12 Pero Dio ga-mi-jnäa- kih' dsa- he', ja- kih' jmi- ja- heh' juu' he- ga-kway' ja-, la' jnä' jne' ba' ja-. Juu' ja- ma-nuu' jne' na'. Jëeh', kyaah' be' kih' Jmi-lle' Na-jngii' he- ja' gyuuh', ga-kwa' dsa- ju'hmëë' la-. Hi- lä-kye- ángele ka-läh' ma' hnøø' ma' lä-ngëëy' ha-lä- la' juu' la-.

Dio hnøø' lee' jne' na-jngëë'

13 Kih' he-ja- na-, jwëëhn- hnäh', wa' jñiih' huu'dsë- kyah' hnäh' mah' hää' hnäh' hñah'. Lä-kaa- tuh-hoh' hnäh' jøø' hnäh' heeh' he- la' kwa' Dio wa-ra- ga-tē' jee' lä-jnäa' Jesucristo.

14 Wa' laa' jne' lä-koo- jaa- gyuu- hi- nuuh' kih' jmi-. Mo-so- wa' jmeë' ga' jne' lä-koo- ma' jmeë- jne' jää' he- sa- ma-kyuu- jne' juu' kih' Dio.

15 Ja-ba' lä-koh' na-jngëë' Dio hi- ga-lleeh- jne', ja-ba' lä-ja- hnøø' dsa'toohn' na-jngëë' jne' kyaah' lä-jë- he- jmeen-.

16 Lä-la- na-sii- juu' kih' Dio: "Wa' laah' hnäh' na-jngëë' lä-koo- na-jngëë' jnä'."

17 Jwah' hnäh' Täa' kih' Dio hi- ngiih' kwaat- kih' lä-hii' né- ha-lä- tääh' haa' dsa-. He-ja- hnøø' gah' hnih' ta-ko-jiih' chaah- hnäh' jmi-gyuu' la-.

18 Jëeh', ma ñeh' ba' hnäh' joh' sa' ga' këe' he' ga' lää' Dio jne' kih' lä'jê' he' hlih' he' ga' lä' tēē' jne' kih' dsa' ma' gyuuh' jnän'. Sa' ga' lä' hmaah' kyaah' he' dsa' hee', lä' la' kuu' tōō' ku'nōō'.

19 Ga' lä' hmaah' kyaah' jma' kih' Cristo he' hmooh' jwërte, laay' lä' koo' jaa' borrego mäh' hi' lluu' go'te' hi' kwëeh' dsa' Dio.

20 Jää' ja' ga' nōō' jmi' gyuuh' la', ma' na' la' juu' chee' Dio joo'. Hi' na' jee' ngoo' ga' dsaa' jmi' gyuuh', ma' mi' jnäa' bih' jnän' ta' la' kih' he' hnäy' jne'.

21 Ta' la' kih' Cristo ma' lä' dsoo' dsē' jne' kih' Dio hi' ga' mi' jiiyh' jee' kih' hi' na' juu' hi' ga' jmäy' jōōh'. He' ja' kih' Dio ba' he' ma' lä' dsoo' dsē' jne' hi' kih' hñii' bih' he' ma' cha' o'jōh' dsē' jnän'.

22 Na' ma' na' jngēē' jne' kyaah' be' kih' jmi' lle' Na' jngii', lä' lluu' he' ga' jmee' jne' he' kih' juu' dsoo' mah' lä' ja' lä' hnäa' jne' oōh' jne', pero ja' kyaah' juu' ta' jmäh'. He' ja' wa' lä' hnäa' jne' oōhn' lä' ka' tuh' dsē' jne' hi' kyaah' lä' jê' be' jnän'.

23 Jëeh', he' ga' lä' chaa' jne' ka' läh' lä' hmēē', sa' la' kyaah' jmi' ngo' he' dsa' hee'. Chaa' jne' kyaah' juu' kih' Dio he' na' jiih' ba'. He' ja' sa' hee' jih' koh' jih' lih'.

24 Jëeh' (lä' la' na' sii' juu' kih' Dio):
Lä' jēē' dsa' laa' lä' koo' wa' nuu'.
Lä' jê' he' jnä' na' hñaa' kih' dsa', la'
lä' koo' wa' le' kih' wa' nuu' ba'.
Dsa' lä' kii' wa' nuu', hi' wa' le' kih'
dsa' tōh'.

25 Pero juu' kih' Dio, lä' ma' cha' ja' ba', sa' llaa' jih' koh'.
He' la' ja' juu' he' ga' nuuh' hnäh' lä' koo'
ma' ga' kwa' dsa' ju' hmēē' kih' Cristo.

2

1 He' ja' be' hnäh' lä' jê' he' hlih', ta' jmee' hnäh' juu' ta' juu', ta' wa' ta' juuh' hnäh' he' jmäh' hnäh' hñaa' lä' koo' jaa' hi' mi' te' mah' sa' mi' teyh', ta' wa' wii' hoh' hnäh', ta' kooh' hnäh' juu' jwii'.

2 Lä' jmee' jaa' gyuuh' sēh' hi' tuh' ko' lla' jiih', lä' ja' wa' lä' hee' hoh' hnäh' wa' jah' he' la' koo' nēē' ba' he' gwa'

gyuuh'. He' la' na' la' juu' he' sa' jwëeh' he' jmee' dsa' nōō' jne' ta' cha' nē' lä' jwē' jee' lää' jne'.

3 Jëeh', ma' kyuuh' ba' hnäh' ha' koh' sa' lluu' dsē' Dsa' jōōh' jnän'.

Cristo laa' lä' koo' mi' kuu' he' na' jiih'

4 He' ja' ya' nääh' hnäh' chuh' kih' Cristo hi' laa' lä' koh' kuu' he' na' jiih' he' sa' ga' tih' dsē' dsa' jaa', pero kih' Dio, laay' lä' koh' mi' kuu' he' na' lliih' hi' hmooh' jwërte ka' läh'.

5 Hi' ja' ba' lä' ja' laah' hnäh' lä' koh' kuu' he' na' jiih', he' kyaah' jmee' Dio hne' kiyh' hi' leeh' hnäh' lä' koo' jmi' dsa' hi' na' jngēē' go'te' mah' kwëeh' hnäh' Dio lä' jê' he' ngiy'. Lä' ja' ba' tih' dsē' Dio jmeeh' hnäh' ta' la' kih' Jesucristo.

6 Kih' he' ja' ba' hlēeh' lä' la' jee' na' sii' juu' kih' Dio:

Jnä' Dio llaan' jwii' Siön jaa' hi' laa' lä' koo' kuu' he' kye' dsa' to' nē' kih' koo' hne' juuh'.
La' koo' mi' kuu' na' lliih' he' hmooh' jwërte.

Hi' dsoo' dsē' kiyh', jih' koh' sa' jay' kyaah' o' hih'.

7 Kuu' ja' hmooh' jwërte kyah' hnäh' hi' ma' dsoo' dsē'. Pero kih' hi' sa' dsoo' dsē' kih' Dio, na' sii' lä' la':

Ja' ba' kuu' he' sa' ga' tih' dsē' tē' hyah', he' ja' ba' ga' jaa' lä' koo' mi' kuu' he' kye' dsa' to' nē' kih' koo' hne' juuh'.

8 Hi' lä' la' na' sii' ka' läh':
La' koo' mi' kuu' he' dsa' tēh' dsa' hi' lä' koo' hloo' he' jmee' dsa' tēh' dsa'.

Dsa' he' dsa' tēh', kih' he' sa' hii' heeyh' juu' kih' Dio, ko' ja' lle' kih' bih' ja'.

9 Pero jne' ma' laa' jne' koo' nää' dsa' hi' na' lleeh' ba', hi' ma' laa' jne' lä' koo' jmi' dsa' kyaa' dsa' ta' jōōh', ma' laa' jne' koo' nää' dsa' hi' na' jngēē'. Hi' ja' ba' lä' ja' ma' laa' jne' koo' jwii' kih' Dio mah' kwa' jne' juu' ha' lä' la' he' juh' gaa' he' jmeey'. Jëeh', ga' hwëy' jne' jee' na' hoo' mah' dsa' tooh' jne' kyaayh' jee' jnä' wa' je' jih' gyeh'.

10 Jää' sa' cha' ma' laa' jne' kih' Dio, pero na' ma' laa' jne' dsa' kyaay'. Sa' chaa' hi'

ga⁻lä⁻ñih⁻ dsë⁻ jne⁻ jää⁻, pero na⁻ ma⁻lä⁻ñih⁻ dsë⁻ Dio jne⁻.

Jmee⁻ bi⁻ mi⁻te⁻ jne⁻ kih⁻ Dio

11 Peer⁻ hnaan⁻ hnäh⁻ øøhn⁻. Jwii⁻ hnäh⁻ hi⁻ ga⁻hwëë⁻ jwii⁻ kih⁻ mah⁻ ga⁻nääh⁻ hnäh⁻ jee⁻ jyoh⁻ jwii⁻. Lä⁻koh⁻ he⁻ mo⁻so⁻ na⁻jnaä⁻ hnäh⁻ kih⁻ jmi⁻gyuu⁻ ba⁻ la⁻. He⁻ja⁻ chuun⁻ kyaah⁻ hnäh⁻, mo⁻to⁻ jmee⁻ hnäh⁻ he⁻ ngii⁻ jmi⁻ngo⁻ kyah⁻ hnäh⁻ he⁻ jmee⁻ dsa⁻heë⁻ tuh⁻hoh⁻ hnäh⁻.

12 Go⁻taah⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ kyah⁻ hnäh⁻, jee⁻ kih⁻ dsa⁻ hi⁻ sa⁻ ma⁻heeh⁻ kih⁻ Dio mah⁻ lä⁻ja⁻ jmeey⁻ juuh⁻ kih⁻ Dio wa⁻ra⁻ ga⁻të⁻ jee⁻ jäyh⁻. Jëeh⁻ ma⁻ja⁻ jëe⁻ dsa⁻ he⁻, he⁻ llu⁻ ba⁻ ta⁻ kyah⁻ hnäh⁻ ma⁻ke⁻ na⁻ hlëeyh⁻ wii⁻ kyah⁻ hnäh⁻, jäyh⁻ he⁻ hliih⁻ ba⁻ na⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻.

13 Kwaat⁻ kih⁻ Dsa⁻jøøh⁻ jnän⁻, wa⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻ hi⁻ laa⁻ ta⁻ jmi⁻gyuu⁻ la⁻. Lä⁻ja⁻ wa⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ kih⁻ dsa⁻ ta⁻ jøøh⁻ hi⁻ jmee⁻ hih⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻.

14 Hi⁻ lä⁻ja⁻ wa⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻ lle⁻ moh⁻ hi⁻ na⁻ hñaa⁻ kyaay⁻ hi⁻ laa⁻ ta⁻ kih⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ hliih⁻ hi⁻ hlëeyh⁻ llu⁻ kih⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻.

15 Jëeh⁻, Dio hnøø⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻ mah⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ hlëeh⁻ wii⁻ hi⁻ sa⁻ ngëe⁻ hi⁻ sa⁻ cha⁻ huudsë⁻ llu⁻ kih⁻.

16 Go⁻taah⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ jaa⁻ hi⁻ na⁻ laa⁻ ba⁻, jëeh⁻ mo⁻so⁻ cha⁻ he⁻ hñii⁻ kyah⁻ hnäh⁻. Pero ta⁻ jmee⁻ hnäh⁻ huudsë⁻ cha⁻ jwë⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻, kih⁻ he⁻ ma⁻na⁻ laah⁻ hnäh⁻. Jmee⁻ hnäh⁻ lä⁻koo⁻ jmee⁻ hi⁻ tääh⁻ tää⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ Dio ba⁻.

17 Wa⁻ jiih⁻ jne⁻ juu⁻ llu⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻ dsa⁻. Wa⁻ hnää⁻ jne⁻ øøh⁻ jne⁻, wa⁻ gah⁻ jne⁻ Dio, hi⁻ wa⁻ mi⁻te⁻ jne⁻ kih⁻ dsa⁻ ta⁻ jøøh⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁻ la⁻.

18 Hnäh⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ kih⁻ dsa⁻, wa⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ kih⁻ juu⁻ ta⁻ hi⁻ wa⁻ gah⁻ hñih⁻. Ja⁻ ma⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ jmee⁻ llu⁻ hi⁻ jøh⁻ dsë⁻, lä⁻ja⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ kih⁻ juu⁻ ta⁻ hi⁻ sa⁻ jøh⁻ dsë⁻ kyaah⁻ dsa⁻.

19 Jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ jëe⁻ wii⁻, ma⁻ke⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ jmeeh⁻ dsih⁻, cher⁻ mah⁻ heeh⁻ bih⁻ he⁻ jëey⁻ wii⁻, lä⁻ja⁻ ba⁻ tih⁻ dsë⁻ Dio. Jëeh⁻, ga⁻ jmeey⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁻ mah⁻ sa⁻ cha⁻ he⁻ kih⁻ he⁻ hñii⁻ huudsë⁻ kiyh⁻.

20 Ha⁻ jmää⁻ he⁻ be⁻ hoh⁻ hnäh⁻ he⁻ jëeh⁻ hnäh⁻ wii⁻ cher⁻ mah⁻ jmeeh⁻ ga⁻ hnäh⁻ he⁻ hliih⁻. Pero cher⁻ mah⁻ ga⁻ lä⁻ be⁻ hoh⁻ hnäh⁻ he⁻ jëeh⁻ hnäh⁻ wii⁻ kih⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ he⁻ llu⁻, he⁻ na⁻ ba⁻ tih⁻ dsë⁻ Dio.

21 Kih⁻ he⁻ ja⁻ ba⁻ ga⁻ lleeh⁻ Dio jne⁻. Jëeh⁻, Cristo ga⁻ jëey⁻ wii⁻ kwaan⁻ jnän⁻. Hñiiy⁻ ga⁻ jmeey⁻ to⁻ nē⁻ mah⁻ jmee⁻ jne⁻ lä⁻ja⁻.

22 Cristo, sa⁻ ga⁻ jmeey⁻ ni⁻ miih⁻ dso⁻ kye⁻, ni⁻ sa⁻ ga⁻ mi⁻ gaay⁻ ni⁻ jaa⁻ dsa⁻.

23 Ma⁻ ga⁻ hlëeh⁻ dsa⁻ hliih⁻ kiyh⁻, sa⁻ ga⁻ jiiyh⁻ juu⁻ kyaah⁻ dso⁻ jwii⁻. Hi⁻ ma⁻ ga⁻ heeh⁻ dsih⁻ wii⁻, sa⁻ ga⁻ ta⁻ ga⁻ haayh⁻ dsa⁻. Ga⁻ tooyh⁻ goo⁻ Dio ba⁻ hi⁻ laa⁻ ta⁻ kyaah⁻ juu⁻ dsoo⁻.

24 Cristo ga⁻ koo⁻ lä⁻ jëe⁻ dso⁻ kye⁻ jnän⁻ nē⁻ kiyh⁻ lä⁻ koo⁻ ma⁻ ga⁻ taay⁻ dsoh⁻ hma⁻ cru⁻. Lä⁻ja⁻ ma⁻ na⁻ juu⁻ jne⁻ kih⁻ dso⁻ kye⁻ mah⁻ jmee⁻ jne⁻ he⁻ llu⁻ jmah⁻ ba⁻. Ga⁻ jä⁻ jnän⁻, lä⁻ llu⁻ he⁻ ga⁻ la⁻ dsoo⁻ kiyh⁻.

25 Ma⁻ laa⁻ jne⁻ lä⁻ koo⁻ jaa⁻ borrego hi⁻ ga⁻ kah⁻ jwë⁻, pero na⁻ ma⁻ jëeh⁻ jne⁻ kih⁻ Cristo hi⁻ hää⁻ jne⁻ hi⁻ jøø⁻ jnän⁻.

3

Nuuh⁻ kih⁻ hi⁻ na⁻ jee⁻ goo⁻

1 Hi⁻ ja⁻ ba⁻ lä⁻ja⁻ hnäh⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ chaa⁻ dsa⁻ nuuh⁻ kyaah⁻, wa⁻ nuuh⁻ hnäh⁻ kiyh⁻. Hi⁻ cher⁻ mah⁻ dsa⁻ nuuh⁻ kyaah⁻ sa⁻ ma⁻ heeyh⁻ kih⁻ Dio, sa⁻ jwëeh⁻ kiyh⁻ heeyh⁻ juu⁻ kih⁻ Dio. Sa⁻ hnøø⁻ cha⁻ miih⁻ juu⁻, wa⁻ ra⁻ ga⁻ jëey⁻ he⁻ hwaah⁻ hnäh⁻ kyaayh⁻.

2 Lee⁻ koo⁻ jëey⁻ ba⁻ he⁻ jmeeh⁻ hnäh⁻ llu⁻ hi⁻ gah⁻ hñih⁻ ka⁻ läh⁻.

3 Ta⁻ jmää⁻ hnäh⁻ hñaa⁻ kyaah⁻ he⁻ na⁻ lii⁻ cha⁻ miih⁻ lleh⁻, tääh⁻ cha⁻ miih⁻ caden⁻ luuh⁻, kyeh⁻ hnäh⁻ hmiih⁻ hmooh⁻ mah⁻ jëe⁻ dsa⁻ kyah⁻ hnäh⁻.

4 Wa⁻ laah⁻ hnäh⁻ na⁻ hñaa⁻ ta⁻ neh⁻ tuh⁻ hoh⁻ hnäh⁻ ba⁻, kyaah⁻ he⁻ hwaah⁻ hnäh⁻ hi⁻ tääh⁻ hnäh⁻ to⁻ kē⁻. Heh⁻ na⁻ hñaa⁻ lä⁻ja⁻, sa⁻ lä⁻ sii⁻ jih⁻ koh⁻ hi⁻ kyeey⁻ cha⁻ miih⁻ kih⁻ Dio.

5 Lä⁻ja⁻ ma⁻ laa⁻ na⁻ hñaa⁻ dsa⁻ mē⁻ hi⁻ na⁻ jngëe⁻ hi⁻ ma⁻ chaa⁻ llo⁻ joo⁻. Ma⁻ kyey⁻ o⁻ jøh⁻ dsë⁻ kih⁻ Dio hi⁻ ma⁻ nuuyh⁻ kih⁻ dsa⁻ nuuh⁻ kyaay⁻.

6 Lă'ja- ma' laa' Sara, ma' nuuyh' kih' Abraham, ga'jmäy' jøøh'. Hi- lä'ja- hnäh' dsa-më', leeh' hnäh' lä'koo- ma' laa' Sara cher'mah' jmeeh- hnäh' he- llu' hi- ni- sa- gah' hnäh' ni- miih-.

7 Hi- ja-ba' lä'ja- hnäh' dsa-ñuuh- hi- chaa- dsa-më' kyaa', go-taah' hnäh' llu' kyaayh' lä' hnøø' kih' dsa-më'. Jëeh', sa- cha- be' kiyh' lä'koh' hnäh'. Pero Dio ba' jmee- he- chaa- dsa-më' dsa-ñuuh-, he-ja- kwee- ba' na'jnää' hnäh' cha'nëy'. Lä'ja- hnäh' dsa-ñuuh-, go-taah' hnäh' llu' kyaayh', mah' nuu' Dio jee' ngiih' hnäh' kyah'.

Hnøø' heeh' jne' he- jëen' wi'

8 Koo- ka-läh' jwëehn- hnäh', wa' la' koo- nëe' ba' huudsë- kyah' hnäh' jee' lä'jëe- hnäh', wa' jøh- hoh' hnäh', wa' hnaah- hnäh' dsa-kyaa' hnäh' lä'koo- jaa- øøh' hnäh'. Wa' lä-ñih' hoh' hnäh' hi- jmee' hwaah' hnäh'.

9 Ta- jiih' hliih' kih' hi- jmee- he- hliih', ni- ta- hlëeh- wi' kih' hi- hlëeh- wi' kyah' hnäh', ngii' hnäh' he- llu' kiyh' ba'. Kih' he-ja- ba' ga-tëeh' Dio jne' mah' mi-jäy' jne'.

10 Jëeh' lä-la- na-sii- juu' kih' Dio: Hi- hnøø' lä' chaa- llu' jmi-gyuu' la-, hi- hnøøy' dsa-ngëey' llu' ta'ko-jiih' chaa-, wa' høøy' hooy' mah' sa- hwëe- juu' hliih', hi- ta- wa' hlëeyh' juu' ta- juu'.

11 Wa' lä-øøy' kih' he- hliih' mah' wa' jmeey' he- llu' jmah' ba'.

Wa' hnøøy- ha-lä- jee' hii' ti' dsëy', lä'ja- wa' jmeey' lä'jë- jmi'.

12 Häa- ba' Dio lä'jëe- hi- jmee- he- llu', hi- nuu- bih' kih' lä'jë- he- ngiiy-. Pero ya-jëe- dsëy' kyaah' hi- jmee- dso'kye-.

13 ¿Hii- na- hi- jmee' he- hliih' kyah' hnäh' cher'mah' jmeeh- hnäh' he- llu' jmah' ba'?

14 Pero llu' la' kyah' hnäh' ma-ke- jëeh' hnäh' he- wi', kwaan- kih' he- llu' he- jmeeh- hnäh'. Ta- jøøh- hnäh' hñaah' kih' ni- jaa-, ni- ta- wa' gah' hnäh'.

15 Wa' gah- hnäh' Dio ba'. Hnääh' hnäh' Dio lä'kaa- tuh-hoh' hnäh'. Hnøø' wa' na'llu' juu' kyah' hnäh' tää' mah' cha- he- jwiih' lä'jaa- lä'jaa- dsa- hi- ngii- juu' ha-lä- la' o-jøh- dsë- he- cha- kyah' hnäh'. Lä'ja- wa' hwaah' hnäh' kyaayh', hi- jiih' hnäh' juu' llu' kiyh'.

16 Häa- hnäh' hñaah' mah' sa- hñi- huudsë- kyah' hnäh', hi- lä'ja- jä- o-hih- hi- hlëeh- wi' kyah' hnäh' kih' he- ga-nääh' hnäh' jmeeh- hnäh' he- llu' lä- hnøø' Cristo.

17 Hi- cher'mah' hnøø' Dio jëe' jne' he- wi' lä- ma' jmee- jne' he- llu', llu' ga-lä'ja-, lä'koh' ga' he- jëe' jne' he- wi' lä- ma' jmee- jne' dso'kye-.

18 Lä'ja- ga-la' kih' Cristo ka-läh'. Koo- hä- ja-ba' ga-juuy' kih' dso'kye- jnän'. Hi- llu' he' ga-juuy' kwaan- jnän' hi- jmee- dso'kye- mah' lä'ja- tëey- jne' kih' Dio. La' juu' dsoo' ga-juu' jmi-ngo' kiyh' pero ga-lä-jiih' laay' jmi-llë'.

19 Lä'ja- ñeey' laay' jmi-llë', na'kway- juu' kih' jmi-llë' hi- tääh' na-jnëe',

20 hi- sa- ga-jmee' he' kih' Dio llo'joo'. Ma' jøh- dsë' Dio kyaayh', sa- ga-cheey' chah' he- wi' në' kiyh' ta'ko-jiih' ma' jmee- Noé barco. Miih- go-te- ba' ga-laa' kyaah' barco ma' ja' jmi-. He-lii' ba' ga-të' jñaä' dsa- jee' lä'jëe-.

21 He- ga-la' lä'ja- kyaah' jmi- ja-, la' lä'koo- he- ga-saa- jne' jmi- he- kyaah' ma-laa' jne' na'. Pero he- saa- jne' jmi-, sa- dsa-jnee' jne' kyaah' he- ja-. He- na- koo- jiih- juu' ba' he- mo-so- hñi- huudsë- jnän' kih' Dio ta-la- kih' he- ga-lä-jiih' Jesu- cristo.

22 Hi- ngaayh' gyuuh', na'gyay- jwoo- ra-llu' kih' Dio. Hi- lä'jëe- ángele hi- lä'kye- lä'jëe- hi- cha- be' kih' gyuuh' nuuh' kiyh'.

4

Wa' jmeen' lä'jë- ta' he- ma-hñah- jne' kih' Dio

1 Lä- ma' kye- Cristo jmi-ngo' lä'koh' kye' jne', ga-jëey' wi' kwaan- jnän'. He-ja- wa' la' koo- nëe' ba' huudsë- jnän' kyaayh'. Wa' heeh' jne' jëe' jne' he- wi'. Jëeh' jaa- hi-

ma-jëe wii mo so cha he kih jmee gyih dso kye.

² He-ja ta ko jiih chaay, mo so jmee gyih he ngii jmi ngo kiyh. Hnøø jmeey lä tih dsë Dio ba.

³ Ma lee ba lä koo te he ma jmeeh hnäh jää, lä ma jmeeh hnäh lä jë he la o hih hi he ga jyoh he ngii jmi ngo kyah hnäh. Ga lä heeh hnäh, ja kyaah hih ga kuh hnäh lä ma cha jmi hi ga jmeeh hnäh juuh kih dio hi na laa kaah dsa he sa lä jëe Dio go te. Ma jmeeh hnäh lä koh jmee lä jëe hi sa ma heeh kih Dio.

⁴ He-ja dsa dsë dsa he na, he mo so jmeeh hnäh ko jøh kyaayh jee ga nää jmeey na ku na ngii he hlih ja. He-ja na hlëeyh wii kyah hnäh.

⁵ Pero dsa he ngëey kwaat kiyh cha nê hi gya ma na lluu llay ta kih lä jëe hi na jiih, hi lä ja kih hi na juu.

⁶ Kih he-ja, ga kwa dsa ju hmëe kih hi ma na juu. Jëeh, ma ke ga juuy lä koo lle kih dsa juu dsa jmi gyuu, pero na jiih jmi lle kiyh jee ka Dio.

⁷ Ngoo ya jäh laa jmi gyuu. He-ja mi leeh hnäh hi chuuh hnäh ko lla jiih kyaah Dio.

⁸ He kye ga kih jee lä jë, wa hnaah hnäh øøh hnäh. Jëeh, kyaah he hnäa jne øøh jne, dsa jne jwë kih cha miuh dso kye.

⁹ Lä kaa tuh hoh hnäh, heeh øøh jne hi dsa näa cha neh kyah hnäh.

¹⁰ Na sii ba ta he la kwa Dio jmeen mah jmee jne ta he kih dsa kyaahn. Hi lä jaa lä jaa jne hnøø mi ten kyaah ta he ma hñah jne mah jmäa jnän he llu dsë Dio kyaah jne. Ja ko nêe he llu he kwëeyh dsa kyaay.

¹¹ Cher mah hi hlëeh dsa, wa hlëeyh lä koo jaa hi ngëe juu kih Dio ba. Cher mah hi kwa be kih dsa, wa kway kyaah be kih Dio. Lä ja lä jë he jmee jne, hnøø jmeen kyaah be kih Dio mah jmee dsa juuh kiyh ta la kih Jesucristo. Lä ja jmään jøøh Dio jnän hi cha be

kih ga lä jë joh jmi cha. Wa la lä ja.

Jëe jne wii kih he laa jne kyaa Cristo

¹² Øøhn hi hnaan, wa ra ga ngëeh hnäh cha miuh he wii, ta jmee dsa hoh hnäh. Ta wa laah hnäh: "Sa cha he kih jëen koo na jiih he wii." Jëeh he na, mi jnäa che lä ma dsoo ja ba hoh hnäh.

¹³ Wa chaah hnäh llu ba, jëeh lä kye hnäh ma jëeh hnäh he wii ko jøh kyaah Cristo. Mah lä ja lä chaah hnäh llu jwërte wa ra ga tē jee lä jnäy ha koh jøøh laay.

¹⁴ Llu la kyah hnäh cher mah hlëeh dsa wii kyah hnäh kwaat kih Cristo. Jëeh jmi lle kih Dio he jnaah jwërte, cheh tää kyaah hnäh. Dsoo ba mi kwah dsa jmi lle kih Dio pero hnäh jmeeh hnäh juuh kiyh.

¹⁵ Pero jyoh juu ba ja cher mah jëeh hnäh he wii kih he ma jngëeh hnäh dsa, o cher mah ma hiih hnäh kih dsa, cher mah ma jmeeh hnäh he hlih, cher mah ma taah hnäh jee sa ga tēeh hnäh.

¹⁶ Pero cher mah jëeh hnäh he wii kih he laah hnäh dsa kyaa Cristo sa la o hih. Kwa hnäh tihmaah kih Dio ba kih he jëeh hnäh he wii.

¹⁷ Ma dsëe jmi he ngiih Dio kwaat kih dsa kyaay. Cher mah ma løø ngiiyh kwaat jnän, ha ga koh sa jmeey kih hi sa ma heeh ju hmëe kiyh.

¹⁸ Cher mah he lii ba dsa läa hi lluu, ha ba lä le kih hi sa ma heeh juu kih Dio hi tääh jmee wa la cha la.

¹⁹ He-ja ma jëe jne he wii lä hnøø Dio, ma nøø jne jmeen he llu jmah ba hi wa tøøhn goo Dio lä jë he cha jne. Jëeh hi he ga jmää jne hi mi te bih juu kiyh.

5

Nuuh kih dsa hi kye nê

¹ Na hlëehn lä jëe hnäh dsa gyuu kyaa gwah lä kaa jee tääh hnäh. Jëe da, koo ba la ta kin kyaah ta he jmeeh hnäh. Hi jmeen juu dsoo kih he wii he ga ngëe Cristo, hi lä ja

tēēhn¹ yaˀjwii¹ kiyh¹ heˀ na¹ ga¹ läˀjnäˀ. Heˀjaˀ chuun¹ kyaah¹ hnähˀ.

² Hääˀ hnähˀ läˀjēēˀ dsaˀ kyaa¹ Dio hiˀ nøøˀ gooˀ hnähˀ. Jmeeˀ hnähˀ taˀ läˀkohˀ llaˀ hohˀ hnähˀ baˀ, jaˀ kyaah¹ heˀ wiiˀ, niˀ jaˀ kih¹ heˀ heeˀ hohˀ hnähˀ kuuˀ, hiˀ jmeeˀ hnähˀ läˀkaaˀ tuhˀ hohˀ hnähˀ.

³ Taˀ waˀ hnoohˀ hnähˀ heˀ jmeeˀ dsaˀ hiˀ häähˀ hnähˀ taˀ heˀ kyah¹ hnähˀ. Jmeeˀ daˀ hnähˀ taˀ heˀ kih¹ dsaˀ jääˀ, mah¹ läˀkyuuyhˀ jmeeyˀ jaˀ baˀ läˀkooˀ jmeehˀ hnähˀ.

⁴ Mah¹ läˀjaˀ, waˀraˀ jah¹ hiˀ laa¹ toˀnēˀ kih¹ jeeˀ läˀjēēˀ jneˀ hiˀ häˀ gooˀ taˀ laˀ, hñahˀ jneˀ kooˀ coron heˀ jnaah¹ jwēte heˀ saˀ heeˀ jihˀkohˀ.

⁵ Jaˀ baˀ läˀjaˀ hnähˀ chihˀ kwaaˀ, waˀ nuuhˀ hnähˀ kih¹ dsaˀ gyuuhˀ. Hiˀ jmeeˀ hnähˀ hwaah¹ hnähˀ kyaah¹ dsaˀ kyaah¹ hnähˀ. Jēehˀ:

Dio jneˀ jwēˀ kih¹ hiˀ jmääˀ hñiiˀ kaaˀ,

pero llu¹ dsēy¹ kyaah¹ hiˀ jmääˀ hñiiˀ hwaäˀ.

⁶ Heˀjaˀ jwēēhnˀ hnähˀ, jmääˀ hnähˀ hñaaˀ hwaah¹ kyaah¹ Dio hiˀ chaˀ chaˀ miihˀ beˀ kih¹ mah¹ jmääy¹ hnähˀ kaaˀ waˀraˀ gaˀ dsēēˀ jmiˀ jaˀ.

⁷ Tøøh¹ hnähˀ gooˀ Dio läˀjēˀ huudseˀ heˀ chaäˀ hnähˀ, jēehˀ hñiiˀ bih¹ hääyˀ hnähˀ.

⁸ Leehˀ hnähˀ, miˀjnøøˀ hnähˀ miˀnēhˀ. Jēehˀ hiˀ saˀllu¹ hñaaˀ dsēy¹ kyaah¹ jneˀ. Tääˀ saˀ jääyˀ ngēyˀ, hnaayhˀ hiˀ saayh¹. Laay¹ läˀkohˀ jaaˀ hyahˀ hääˀ jeeˀ hnooyhˀ heˀ kuyhˀ.

⁹ Heˀjaˀ goˀtaah¹ hnähˀ kooˀ hwehˀ kyaah¹ heˀ maˀdsooˀ hohˀ hnähˀ, läˀjaˀ taˀ kwaˀ hnähˀ jwēˀ kaayh¹ hnähˀ. Maˀñehˀ baˀ hnähˀ, jaˀ baˀ läˀnaˀ dsaˀngēēˀ läˀjēēˀ øøh¹ jneˀ hiˀ täähˀ läˀkaaˀ jmiˀ gyuuˀ.

¹⁰ Heˀ baˀ Dio hiˀ kwaˀ läˀjēˀ heˀ llu¹ jnänˀ gaˀtēeyh¹ jneˀ taˀ laˀ kih¹ Jesucristo mah¹ tēēh¹ jneˀ yaˀjwii¹ kiyh¹ heˀ saˀ llaaˀ jihˀkohˀ. Hiˀ maˀngēēˀ maˀjēēˀ jneˀ heˀ wiiˀ miihˀ jmiˀ, Dio jmääˀ jneˀ lluu¹ goˀteˀ, jmeey¹ jäˀ jneˀ kooˀ hwehˀ, hiˀ jmeey¹ läˀchaˀ beˀ jnänˀ, mah¹ moˀsoˀ chaˀ gaˀ heˀ leˀ jnänˀ.

¹¹ Läˀjaˀ waˀ jmäänˀ Dio jnänˀ jøøh¹ hiˀ chaˀ beˀ kih¹ läˀjēˀ johˀ jmiˀ chaˀ. Waˀ laˀ läˀjaˀ.

Gaˀjmeeˀ Peeˀ Dio kih¹ dsaˀ jeeˀ gaˀdsaaˀ juuˀ laˀ

¹² Maˀsiin¹ miihˀ juuˀ laˀ kyaah¹ Silvano hiˀ laa¹ jaaˀ øøh¹ jneˀ hiˀ miˀteˀ juuˀ kih¹. Maˀkwan¹ miihˀ nuuhˀ laˀ kyah¹ hnähˀ hiˀ jmeenˀ dsooˀ, heˀ laˀ jaˀ, heˀ laˀ kwaˀ Dio. Heˀjaˀ goˀtaah¹ hnähˀ kooˀ hwehˀ kyaah¹ heˀ jaˀ.

¹³ Øøh¹ jneˀ hiˀ täähˀ jwiiˀ Babilonia hiˀ naˀlleehˀ koˀjohˀ kyaah¹ hnähˀ, jmeeyˀ Dio kyah¹ hnähˀ, läˀjaˀ Marco gyuuˀ kyaanˀ kaˀlähˀ.

¹⁴ Jmeeˀ hnähˀ Dio kih¹ dsaˀ kyaah¹ hnähˀ hiˀ jaˀ chuuhˀ hnähˀ kiyh¹ läˀlluˀ heˀ hnaahˀ hnähˀ.

Waˀ hiiˀ tiˀ kih¹ läˀjēēˀ hnähˀ hiˀ laaˀ kooˀ baˀ kyaah¹ Cristo. Waˀ laˀ läˀjaˀ.

2 Pedro He-la-jee-ga-të-to-je-he- ga-sii' Pee'

Ga-sii' Pee' kih' dsa-gooy'

¹ Jnä' Simón Pee' jmeen' ta' kih' Jesucristo laan' apóstol kyaay', siin' kyah' hnäh' hi- ma-dsoo' dsë' kō-jøh' kyaah' jnä'. Peer' jnaah' la' jnän' he- ma-dsoo' dsë- jne' ta-la' kih' he- lluu' Jesucristo hi- lää~ jne'. Hi- he' he' Dio jnän'.

² Ta-la' kih' he- kyuuu' hnäh' Dio hi- kyuuu' hnäh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän', wa' mi-jää' Dio hnäh' cha-miuh' hi' wa' jmeey' hii' tii' kyah' hnäh'.

Ha-lä' jmee' jne' hi- ma-dsoo' dsë- kih' Dio

³ Kyaah' be' kih' Dio ba' cha- lä-jë' he- jmee' chaä- jne' mah' jmee' jne' lä- hnøoy' hñiiy'. Ga-hñah' jne' he- la-, kyaah' he- ma-kyuu' jnih'. Hi- he' ga-tëeh' jne' ta-la' kih' he- laay' jøøh' hi' liyh' jmeey' he- juh-gaa-.

⁴ Hi- lä-ja- ga-hñah' jne' he- juh-gaa- he- ga-jäyh' jmeey' jnän'. Peer' jnaah' la' jnän' he- ma-kyuuu' jne' juu' kiyh'. Jëeh' ta-la' kih' juu' na- ma-tøøh' jne' jee' lee' jne' lä-koo- laa' hñii' Dio hi- lääy~ jne' kih' he- hñiih' he- cha- jmi-gyuu' la- he- ngii' jmi-ngo' jnän'.

⁵ He-ja- lä-llu' he- ma-dsoo' hoh' hnäh', kwa' hnäh' be' jmee' hnäh' lä-koo- lle' kih' ba'. Hi- ja- ma-la' he- jmeeh- hnäh' lä-llë' kih', hnøø' lä-kyuuu' hnäh' cha-ga'miuh'.

⁶ Hi- ja- ma-la' he- kyuuu' hnäh', hnøø' hääh' hnäh' hñaaah'. Hi- ja- ma-la' he- hääh' hnäh' hñaaah', hnøø' jøh- hoh' hnäh'. Hi- ja- ma-la' he- jøh- hoh' hnäh', hnøø' hnaah' hnäh' Dio.

⁷ Hi- ja- ma-la' he- hnaah' hnäh' Dio, hnøø' jmeeh' hnäh' he- lluu' kih' dsa-kyaaah' hnäh'. Hi- ja- ma-la' he- ja-, hnøø' hnaah' dsa-kyaaah' ba'.

⁸ Cher'mah' jmeeh- hnäh' lä-jë' he- ja-, hi' ngoo' ba' jmeeh- hnäh' cha-ga'miuh' lä-ja-, ma-ja- ba' lä-jnä' ta' kyah' hnäh'.

Hi- ja- koo- jawah' hnäh': "Kyuu' ba' jnääh' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän'."

⁹ Pero hi- sa- jmee- lä-ja-, sa- jnä' kiyh', laay' lä-koo- jaa- hi- tuu'. Ma-gaa' dsëy' ha- lä- ga-che' lä-jë' he- hñiih' he- ga-jmeey' jää'.

¹⁰ Lä-ja- øøhn', mi-jnääh' hnäh' he- na-llëeh' hnäh' hi- mi-jnääh' hnäh' he- laah' hnäh' hi- ga-tëeh' Dio. Cher'mah' jmeeh- hnäh' lä-jë' he- ja-, sa- täh- hnäh' jih'koh',

¹¹ hi- ni- koo- sa- cha- he- ha' kyah' hnäh', na-na' ba' jawë' kyah' hnäh' go'taah' hnäh' tää' ya-jwii' kih' Jesucristo, Dsa-jøøh' jnän' hi- lää~ jne'.

¹² He-ja- ngoo' ba' jnä' mi-dsoohn- hoh' hnäh' kih' juu' la- ma-ke' ma-kyuuu' hnäh' hi- tääh' hnäh' koo- hweh- kyaah' ju'dsoo' la-.

¹³ Pero lluu' ga' laan' he- kwan' nuuh' la- kyah' hnäh' ta'ko-jiih' chaan-.

¹⁴ Jëeh', ma' ba' jnä', chah' ba' ya'hëen' jmi-gyuu' la-, lä-ja- ga-mi-jnääh' Jesucristo kin'.

¹⁵ He-ja- kwan' be' lä-jiih' jee' le', hlëeh' hnäh' juu' la- mah' lä-dsooh- hoh' hnäh' ga' ma-juun'.

Ga-jëe' Pee' ha- koh' sa- juuh- be' he- ga-mi-jnääh' Cristo

¹⁶ Lä- ma' ga-kwa' jnääh' juu' kyah' hnäh' sa- ga-hlëeh' juu' ta-jmah' he- gwa' kyaah' may'. Ga-jmee' jnääh' dsoo' ha- lä- lä-jnä' be' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' wa-ra- ga-të' jee' jäyh'. Jëeh' kyaah' mi-në' jnääh' ga-jëe' jnääh' koo- hä', ha- lä- tø-jlëe- ga-jmääy' hñiiy'.

¹⁷ Ga-jëe' jnääh' ga-jmää' Dio jøøyh' hi- ga-jmeey' juuh- kiyh'. Jee' ja- ga-nuu' jnääh' ha- lä- na'hñaaah' ga-hlëeh' Dio kiyh', ga-jäyh': "Hi- la- na- gyuu- kyaan' hi- hnaan', peer' chaan- lluu' kyaayh'."

¹⁸ He' ba' jnääh' ga-nuu' jnääh' he- ga-hlëeh' gyuuu' ba' ja-, lä- ma' tøøh' jnääh' kō-jøh' kyaah' Jesús gyuuu' moh' he- na-jngii' ja-.

¹⁹ He-ja- cha-ga'miuh- heeh' jnääh' juu' kih' hi- ma' ngëe~ juu' kih' Dio llo'joo'. Hi- cher'mah' jmeeh- hnäh' he' kih' juu' ja-, jmeeh- ba' hnäh' lluu'. Juu' ja- la'

lä'koo- wa'je- he- kwa- jmëe' jee' na- hoo-, he- na- hih- lä'jih' jnä-, lä'jih' hñaa' nuu' høø' chooy' wa'je- lä- ga-të' neh- tuh-hoh' hnäh'.

20 Kih' jee' lä-jë- he- jwahn- la- hnoon' täh- hoh' hnäh' kih' he- la-. Ni' jaa- sa- lä-këh' jmii' kih' hñii' he- jiiy' juu' he- ga-sii' lä-jë- hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio.

21 Jëeh' ni' jaa- hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio, sa- ga-hlëeh' lä'koo- la' hñu'dsë- kih' hñiiy'. Ga-hlëeyh' lä'koo- la' hñu'dsë- kih' Dio ba', ta-la- kih' Jmi-lle' Na-jngii' hi- ma' jøø' kiyh'.

2

Dsa- hi- kwa- juu' ta-juu' (Judas 4-13)

1 Ma' chaa- ba' dsa- llo'joo' hi- ma' jäh' ngëey- juu' kih' Dio jee' kih' dsa- ma-gyuh- jnän' pero juu' kih' dsa- he' ma' la' juu' ta-juu' ba'. Hi- ja-ba' lä-ja- hwëe- ta-jwoh' hi- kwa' juu' ta-juu' jee' kyah' hnäh' na'. Jwë' na-hmäa' ba' mi-gaay- hnäh', hi- heey' hnäh' kyaah' he- mi-siiy' juu' kih' Dio, lä'jih' jmäay' ta- koo' Dsa-jøøh' jnän' hi- ga-läay'. He- jmeey' lä-ja-, ngiiy' jä- na' ba' koh' dso'jwii' në' kiyh'.

2 Jwëe' dsa- jmee' ko-jøh' kyaayh' kyaah' jwë' hñiih' kiyh'. Hi- kwaat- kih' dsa- he', mi-kwah' dsa- kih' ju'dsoo'.

3 Kih' he- hee' dsëy' kuu', saayh' hnäh' kyaah' juu' he- gwa' tuh-dsëy' hñiiy'. Ko-ja- ma-na-hee- ba' dsa- he' llo'joo'. Mo-so- cha- jee' mo- läay'.

4 Lä-ja- lä-jë- ángele hi- ga-jmee' he- hñiih', sa- ga-lä-jøh- dsë' Dio kyaayh', ga-jwäay' cha'je-, ga-hñuuyh- jee' na-hoo- jee' sa- jnä' sa- nuu'. Jee' ja- täayh' lä'jih' dsëe' jmii' he- llay' ta' kiyh'.

5 Hi- lä-ja- kih' dsa- jmi-gyuu- hi- ma' chaa- llo'joo', sa- ga-kooy' dsëy' kiyh', ga-jngëeyh' hi- hñaa- dsë' he' kyaah' jmii-. Jii- ja- ga-laa' ma-la- Noé ba' kyaah' gyeey' hi- ma' chaa- kiyh'. Hi- he' ga-kwa' juu' ha- lä- dsa-taah' dsa- kyaah' he- llu' jmah'.

6 Hi- lä-ja- ga-hee' Dio jwii- Sodoma kyaah' Gomorra, ga-jëey' lä'jih' ga-lii'

tu'jwa-. Lä-ja- ga-la' mah' lä-ñe- dsa- hi- chaa- na' ha- lä- le' kih' hi- sa- gah' Dio.

7 Jaa- Lot ba' ga-läay', hi- ma' laa' jaa- dsa- lluu'. Peer- ma' meeh- dsëy' ma' jëey' ha- lä- ma' tääh' dsa- hlëeh' he' jmeey' lä-jë- he- la' o-hih'.

8 Hih' dsa-ñuu- lluu' he', lä'koo- ma' gyay' koo- jmii', koo- jmii' kyaah' dsa- hlëeh' he', ma' jii- lä- ga-të' neh- tuh-dsëy', lä- ma' nuuy- hi- ma' jëey- he- ma' jmee- dsa- he' wa-la' cha-la'.

9 He-ja- ma-ñe' ba' jne', Dio lih- lää' lä-jë- hi- hnaayh- ma' jëey- wii', hi- hi- hñaa- dsë' he', lä- ma-tääh' ja-ba', lä'jih' lloo- jmii' lla' Dio ta' kiyh' mah' heeyh' wii'.

10 Hi- cha- ga-miih- wii' chee' Dio kih' hi- ga-nää' lä- hñøø' jmi-ngo' kih', hi- ga-nää' hnooh- he- ga- jyoh' he- hee' dsëy', sa- hñøøy' jmeey' lä'koo- la' mada- kih' Dio, ni' miih- sa- goyh', jmäay' hñiiy' jøøh', hi- sa- goyh- hlëeyh' wii' kih' hi- kaah' hi- tääh' gyuuh'.

11 Lä-jë- ángele hi- tääh' gyuuh', bee' ga' lä-koh' ga- jmi-lle' hlëeh' he', pero ni- lä-ja- sa- tuu- dsëy' jwäy' dso'jwii' në' kih' hi- hlëeh' he' cha-në' Dio.

12 Pero dsa- hñaa- dsë' he', hlëeyh- wii' kih' lä-jë- he- sa- ngëey', jmeey' lä'koo- jah' nuu- hi- ma-na-jää' jngëeh' dsa-. Lä-ja- le' kih' dsa- he', lä'koo- jah' ba' heey' go-te'.

13 Jee' ja- hyoyh- jñeey' lä'koo- te' ta' hñiih' he- ma' jmeey-. Chaa- llu' jwërte laay', jmeey' lä-jë- he- tih- dsëy' hñiiy'. Peer- hlëeh' dsa- he', dsa-taayh- lä-kye- jee' jmeeh- hnäh' jmii', kuyh- ko-jøh' kyaah' hnäh', hnooh- gyih' ma-la- he- hee' dsëy'.

14 Sa- le' jëey' jaa- dsa-më', ma-ra- he- hee' ba' dsëy'. Sa- dsa-lä-dsëh- dsëy' jmeey' he- hñiih'. Mi-gaay- dsa-kyaah' hnäh' hi- sa- cha- be' kih'. Peer- hñuuy' ha- lä- jee' liyh- lä-jë- he- hee' dsëy', jëeh' ma-häay' kyaah' dso'jwii'.

15 Ma-jmeey' ta- koo' kih' jwë' llu', ma-kayh- jwë'. Ga-näay' jmeey' lä'koo- ga-jmee' Balaam, joo' Beor hi- ga-hnooh- ha- lä- ma-lä-chay' kuu' kyaah' he- hñiih' he- ma' jmeey'.

16 Pero burra hi- ma' dsëë~ Balaam he' ga-hlëeh' lä'koo- jaa- dsa-. Ga-jmuyh' kiyh', kih' he- ma' jmeey' huu'dsë- hlih' ja-, mah' sa' ma' dsooy' ta' cha'në' kyaah' huu'dsë- ngaah' kiyh'.

17 Lä-jëë- dsa- hñaa- dsë' he', laa' lä'koo- jmi-too- he- sa' haa' jmi-, hi' laay' lä'koo- jni' he- go-kye- lle' wa' ha- cha- ha-. Ma-na-heey' go-te-. Ma-la' juu' dsa-näay' jee' na-hoo- läh- lä-jë- joh' jmi' cha-.

18 Hlëeyh' juu' kaah' jmah' he- sa' tøhn' ta', hi' kyaah' lä-jë- he- ngi' jmi-ngo' ja-, mi-gaay' øøh' jne' hi- hmëë' ma-laa' kih' he- hlih'.

19 Hi- he' jäh' lä-la-: "Ma-na-laa' ba' jne'. He-ja- cha- jwë' jnän' jmeen' lä-jë- he- lla- dsë- jne'." Pero ni' sa' ñey- he- sa' na-laay'. Na-hnëy' jmeey' he- hlih' jmah' ba'. Jëeh', cher'mah' ga-tah' dsa- kyaah' wa' he- cha- he- he- jøø- kiyh', ma-laay' kyaah' he- ja-.

20 Cher'mah' ga-laa' jaa- dsa- kih' he- hlih' he- cha- jmi-gyuh' la-, ta-la- kih' he- ga-lä'kyuy' Dsa-jøøh' jnän' hi- lää- jne', hi' cher'mah' ga-jëy' ka-läh' ta' ka'luuy', hi' ga-lih' he- hlih' ja- kiyh', cha-ga'miuh' lä-hlëeyh', lä'koo- ma' laay' jää'.

21 Llu' ga' la' kih' dsa- he' wa'ra- jäh' kih' sa' ga-lä'kyuyh' go-te- jwë' llu'. Jwiy-, kih' he- ga-lä'kyuyh' ba' mah' ga'jmeey' ta' koo' mada- he- na-jngi' he- ga-hyoyh' kih' Dio.

22 He- lä-ja-, jëeh' kwee- lä'koo- dsoo- juu' he- hlëeh' dsa-: "Sa'dsi- hi- ñu-, koo- ka-läh' kuyh- tu-ñu- kiyh'", hi' "cha'ñe' hi- ma-na-jngëe', koo- ka-läh' looyh- jmi- jii'."

3

Lloo~ koo- jmi' jäh' Jesús ka-läh'

1 Peer- hnaan- hnäh' øøhn', jee' la- ma-të' to' mo'je- he- siin- kyah' hnäh'. Lä-to' na- hlëeh' koo- ba' juu', hlëehn' hnäh' mah' kah' hnäh' koo- nëe' ba' huu'dsë-.

2 Hnoon' lä-dsooh~ hoh' hnäh' kih' lä-jë- he- ga-sii' hi- na-jngëe' hi- ma' ngëe- juu' kih' Dio llo'joo'. Hi- hnoon' lä-dsooh~ hoh' hnäh' mada- kih' Dsa-jøøh' jnän' hi- lää-

jne'. Jëeh' jnäh' hi- laa' apóstole, kwa- jnäh' juu' kiyh' jee' kyah' hnäh'.

3 Wa' lä-dsoo' hoh' hnäh' to-në' he- jwahn- la-. Wa'ra- ga-të' jee' laa- jmi-, ya-nää' dsa- hi- mi-kwah' kih' lä-jë- ba', hi' joh' he- hlih' sa' jmeey' lä'koo- ngi' jmi-ngo' kiyh'.

4 Jäyh- lä-la-: "¿He-la' sa' ma-jah~ Cristo lä'koo- ga-bäy' hñiy' ma' jäh'? Lä-jiih' jmi' ga'juu' dsa- ma-gyuh- jnän', lä- ma-ngoo' ja-ba' hii' ti' jmi-gyuh- lä-jiih' na'. Sa' cha- he- ma-na-sii' lä-jiih' ma' ga-nøø' jmi-gyuh-", jäh' dsa- he'.

5 Sa- hnøoy' nuuy' ha- lä- ga-nøø' jmi-gyuh-. Jëeh', kyaah' koo- ga-hlëeh' ba' Dio, ga-la' gyuh' hwa' lä- ma' to-në'. Hwa' ya-hii' neh' jmi-, hi' jmi- ja- ga-nøø' lä'ku' lä-jii' kih'.

6 Ja-ba' kyaah' jmi- ja-, ga-hee' Dio jmi-gyuh- he- ma' nøø' jää', lä'koo- ma' chaa- Noé.

7 Hi' kyaah' he- ga-hlëeh' Dio, ma-na-la- juu' koo- kyaah' je- gyuh' hwa' he- jnä' na'. Koo- jøøy- ba' ha- lä- lloo- jmi' jmeey' jwiz- mah' mi-llaay' lä-jëë- hi- hñaa- dsë', ja-ga-heey' lä-jë- go-te-.

8 Pero hnäh' hi- hnaan-, ta' wa' gaa' hoh' hnäh' he- la-. Koo- jmi' jnä' jne', kih' Dio la' koo- mil ji-ñe-. Hi' koo- mil ji-ñe-, la' kih' Dio lä'koo- koo- jmi' ba'.

9 Ja- he- dsa-lä-hëe' Dio mi-tey' he- ga-bäy' hñiy' jmeey', lä'koo- laa' ko-llaa' dsa-. He- jøh- dsëy' kyaah' jne' ba' ja-, sa- hnøoy' hee' ni' jaa-, he- hnøoy' lä-dsaa- dsë' lä-jëë- ba' mah' ya-nääy' ka-läh' kih' Dio.

10 Wa'ra- ga-dsëe' jmi' kih' Dsa-jøøh' jnän', koo- jmi' he- sa- jøø- dsa- ba' jäh', lä'koo- jmee- jaa- dsa-hii-. Jmi' ja-, hii' goo- ääh' go-te- gyuh' jmi-gyuh-, koo' kyaah' je-. Lä-ja- koo' hwa' la- kyaah' lä-jë- he- cha- në' kih'.

11 Kih' he- ma-ñe' jne' he- hee' lä-jë- go-te' he- cha- gyuh' hwa', he-ja- jmee- bii' dsa'toohn' na-jngëe' jne' jee' hnäahn- Dio.

12 Hnøø' dsa'toohn' kyaah' o-jøh- dsë- lä-jiih' lloo- jmi' ja-. Wa' kwan' be' hñaa- ta' jnän' mah' wa' lä-te' ga-juh-. Jmi' ja- hee'

gyuuh' jmi- gyuu+, koo+ kyaah' je-. Hi- lä+jë+ go-te~ he- ga' cha- joo' kyaah' je-.

13 Pero jne' tøøhn' jøøn' koo- gyuuh' hwa' he- hmëë' he- ga-bääh- Dio hñii' kwa'. Jee' ja- lä+cha- he- llu' jmah' ba'.

14 He-ja- jwahn- øøhn' hi- hnaan+, ta'ko-jiih' tøøh' jne' jøøn' he- lä+te' he- ja-, wa' kwan' be' mah' jey' jne' tøøhn' na' jngëen' hi- ni- miih- sa- cha- he- na-bääh' jne' hi- hii' ti' jnän' wa'ra- ga-te' jee' jäh'.

15 Hnøø' täh+ dsë- jne' kih' juu' la-. Cher'mah' sa- jäh' chäh', he- hnøøy' lääy' lä+jëë+ ba' ja-. Kih' he-ja- ba' na-, he- jøh- dsë' Dio kyaah' jne'. Ja- ba' lä+ja- ga-sii' øøh' jne' Paa' hi- hnää+ jne' lä+koo- la' huudsë- he- ga-hyoyh' kih' Dio.

16 Lä+jë+ mo'je- kiyh' he- ga-siiy', hlëëyh- ja-ba' lä+koo- hlëeh' jnä' kih' he- la-. Hi- jee' llah' na-sii- jwëëh' he- sa- lä+ngëë' jne'. He-ja- ko-llaa' dsa- hi- sa- ngëë' hi- sa- la' koo- ba' huudsë- kih', mi-siiy' juu' he- ga-sii' Paa'. Hi- lä+ja- mi-siiy' ka-läh' ta- jee' jyoh' jee' na-sii- juu' kih' Dio, lä+jwë' ja- heey- hñiiy' go-te~.

17 Hnäh' øøhn' hi- hnaan+, ma-ngëë' ma-nuuh- ba' hnäh' juu' la-, he-ja- hää- hnäh' hñaaah' kih' hi- ta-juu' he' mah' sa- kah' hnäh' jyoh' jwë' hi- lä+ja- sa- täh- hnäh', na' he- ma-tääh' hnäh' koo- hweh-.

18 Wa' lä-kyuuh' hnäh' cha-ga'miih- Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- lää~ jne'. Lä+ja- go-nää' ba' hnäh' ta- cha'në' kyaah' he- llu' he- la' kwa- Jesús. Lä+ja- wa' jmeen' juuh- kiyh' jmi' na' hi- lä+ja- ka-läh' lä+jë+ joh' jmi' cha-. Wa' la' lä+ja-.

1 Juan

He⁻ la⁻ to⁻ nē['] je⁻ he⁻ ga⁻ sii['] Jwaa⁻

Juu' he⁻ jmee⁻ chaa⁻ jne[']

¹ Jee' la⁻ sii⁻ jnaäh' kyah' hnäh' juu' kih' hi⁻ chaa⁻ jää' ga' kih' jmi⁻ gyuu⁻. Ga⁻ nuu⁻ jnaäh' juu' he⁻ ga⁻ kway['], kyaah' mi⁻ nē['] jnaäh' ga⁻ jēē['] jnaäh' kiyh'. Ga⁻ jēē['] jnaäh' hi⁻ ga⁻ chu['] ga⁻ bēē['] jnaäh'. Hi⁻ he['] he['] laa['] juu' hi⁻ jmee⁻ chaa⁻ dsa⁻ he⁻ ja⁻ kwa⁻ jnaäh' juu' kiyh'.

² Hi⁻ na['] jiih⁻ he['] ga⁻ lä⁻ jnaäy['] lä⁻ ma['] jay' jmi⁻ gyuu⁻ la⁻. ga⁻ jēē['] jnaäh', hi⁻ jmee⁻ jnaäh' ju['] dsoo['] kiyh'. He⁻ ja⁻ hlēeh['] jnaäh' hnäh' kih' hi⁻ na['] jiih⁻ tää[']. Hi⁻ he['] ma⁻ chaa⁻ kyaah' Tää['] jää', hi⁻ he['] ba['] hi⁻ he['] ga⁻ lä⁻ jnaäy['] jee['] kyaa['] jnaäh'.

³ Lä⁻ jē⁻ he⁻ ma⁻ jēē['] jnaäh' hi⁻ he⁻ ma⁻ nuu⁻ jnaäh', juu' ja⁻ ba⁻ kwa⁻ jnaäh' mah' lä⁻ ja⁻ kyah' hnäh' lä⁻ cha⁻ koo⁻ ba['] huu⁻ dsē⁻ kyaah' jnaäh', lä⁻ koh['] hii['] koo⁻ ba['] huu⁻ dsē⁻ kyaa['] jnaäh' kyaah' Dio hi⁻ kyaah' joo['] Jesucristo.

⁴ Lä⁻ jē⁻ he⁻ la⁻ sii⁻ jnaäh' kyah' hnäh' mah' jēē⁻ hoh['] hnäh' go⁻ te⁻.

Dio laa['] wa['] je⁻

⁵ He⁻ la⁻ na⁻ juu' he⁻ ma⁻ nuu⁻ jnaäh' kiyh', ja⁻ ba⁻ juu' la⁻ kwa⁻ jnaäh' kyah' hnäh' ka⁻ läh[']. Dio he['] hi⁻ laa['] wa['] je⁻, ni⁻ miih⁻ he⁻ hlih['] sa⁻ cha⁻ kiyh'.

⁶ Cher['] mah' jäh' jne', hii['] koo⁻ ba['] huu⁻ dsē⁻ jnän['] kyaah' jnih['] mah' jmee⁻ ga['] jne['] he⁻ hlih['], he⁻ ta⁻ juu['] ba['] jne['] ja⁻, jēeh['] sa⁻ mi⁻ te⁻ jne['] lä⁻ koo⁻ lle['] ju['] dsoo['].

⁷ Pero cher['] mah' mi⁻ te⁻ jne['] lä⁻ koo⁻ lle['] kih' hi⁻ hää['] jee['] wa['] je⁻, ja⁻ ba⁻ lä⁻ koo⁻ hää['] hñii['] Dio jee['] wa['] je⁻, he⁻ ja⁻ ba⁻ dsoo['] hii['] koo⁻ ba['] huu⁻ dsē⁻ jnän['] kyaah' øøh['] jne'. Hi⁻ kyaah' jma⁻ kih' Jesucristo joo['] Dio gyih['] lä⁻ jē⁻ dso['] kye⁻ jnän['].

⁸ Cher['] mah' jäh' jne' sa⁻ cha⁻ dso['] kye⁻ jnän['], he⁻ mi⁻ gaa['] jne['] hñaa['] ba['] jne['] ja⁻, sa⁻ cha⁻ ju['] dsoo['] cha⁻ jnän['].

⁹ Pero cher['] mah' ga⁻ mi⁻ jnaä['] jne['] dso['] kye⁻ jnän['], lluu['] ba['] Dio, hi⁻ lä⁻ ma⁻ koo⁻ ja⁻ ba⁻ dsē['] kih' dso['] kye⁻ jnän['], hi⁻ chey['] go⁻ te⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ hlih['] he⁻ dsa⁻ hlääh⁻ jne'.

¹⁰ Cher['] mah' ga⁻ jäh' jne' sa⁻ cha⁻ dso['] kye⁻ jnän['], he⁻ jmää['] jne' Dio he⁻ ta⁻ juuy['] ba[']. Sa⁻ hä['] juu['] kiyh' neh⁻ tuh⁻ dsē⁻ jne['] cher['] mah' lä⁻ ja⁻ la['].

2

Jesús cheh['] nē['] jnän['] ngii['] jnän['] kih['] Dio

¹ Hnäh' gyuu⁻ pih['] kyaan⁻, ma⁻ siin⁻ lä⁻ jē⁻ he⁻ la⁻ mah' mo⁻ so⁻ jmeeh['] ga['] hnäh' dso['] kye⁻. Pero cher['] mah' chaa⁻ hi⁻ ma⁻ jmee['] dso['] kye⁻, chaa⁻ jaa⁻ hi⁻ cheh['] nē['] jnän['] ngii['] kih' Tää', hi⁻ he['] he['] Jesucristo, hi⁻ lluu['] go⁻ te⁻.

² Hi⁻ he['] ga⁻ ngēē['] hñii['] mah' ga⁻ juuy['], ga⁻ mi⁻ hmaayh['] dso['] kye⁻ jnän[']. Pero ja⁻ ma⁻ la⁻ dso['] kye⁻ jnän['] ga⁻ mi⁻ hmaayh['], lä⁻ ja⁻ ka⁻ läh['] ga⁻ mi⁻ hmaayh['] dso['] kye⁻ kih' ga⁻ lä⁻ jēē['] dsa⁻ hi⁻ tääh['] jmi⁻ gyuu⁻ la⁻.

³ Cher['] mah' ga⁻ høø['] jne['] nuuh⁻ kih' Dio, ma⁻ ñē['] jne['] he⁻ ma⁻ kyuu⁻ ba['] jnih['] ja⁻.

⁴ Pero hi⁻ jäh[']: "Kyuu⁻ ba['] jnä['] Dio", mah' sa⁻ høøy⁻ nuuh⁻ kiyh', he⁻ ta⁻ juuy['] ba['] ja⁻. Sa⁻ la⁻ dsoo['] juu' kiyh'.

⁵ Pero hi⁻ høø['] juu' kih' Dio, hi⁻ he['] ba['] hnää['] Dio lä⁻ koo⁻ te['] lle['] kih'. He⁻ lä⁻ ja⁻, ñē['] jne['] he⁻ laa['] jne['] koo⁻ kyaayh['].

⁶ Hi⁻ jäh['] laa['] koo⁻ kyaah' Dio, hi⁻ he['] ää⁻ jmi['] jmeey['] lä⁻ koo⁻ ga⁻ jmee['] Jesús ba['].

Nuu⁻ hmēē['] he⁻ ga⁻ kwa['] Jesús

⁷ Ja⁻ he⁻ hmēē['] nuuh⁻ la⁻ he⁻ siin⁻ kyah' hnäh' øøhn[']. Nuuh⁻ ma⁻ gyuh⁻ he⁻ ma⁻ kyuu⁻ hnäh' lä⁻ ma['] to⁻ nē['] ba['] la⁻. Nuuh⁻ ma⁻ gyuh⁻ la⁻, la['] juu' he⁻ ga⁻ nuuh⁻ hnäh' lä⁻ ma['] to⁻ nē['].

⁸ Pero ma⁻ ra⁻ he⁻ hmēē['] ba['] nuuh⁻ la⁻ he⁻ siin⁻ kyah' hnäh'. Jēeh['], ma⁻ ra⁻ he⁻ ga⁻ lä⁻ hnää['] ba['] Cristo jne['] hi⁻ lä⁻ ja⁻ ma⁻ lä⁻ hnaah⁻ hnäh' øøh['] hnäh'. Jēeh['], dsa⁻ ngēē['] ba['] he⁻ na⁻ hoo⁻ ja⁻, hi⁻ ngoo['] dsa⁻ lä⁻ jnä['] hñii['] wa['] je⁻ he⁻ jmee⁻ hnää['] dsa⁻.

⁹ Hi⁻ jäh['] hää['] jee['] jnä['] wa['] je⁻ mah' na⁻ hääyh['] øøyh['], lä⁻ ma⁻ hää['] bih['] jee['] na⁻ hoo⁻.

10 Hi- hnää' øøh', hi- he' hää' tää' jee' jnä' wa'je-. Sa- cha- he- jmee' tēyh'.

11 Pero hi- na-høøh' kih' øøh', lä- ma-hää' bih' jee' na-hoo-. Jēeh' he- hlih' jmah' ba' jmeey-. Hi- ni- sa- ñey- ha- ta- dsooy', jēeh' sa- jnä' mi-ñey' he- ngēy- jee' na-hoo-.

12 Gyuu- pih', siin- kyah' hnäh', jēeh' ma-na-che' dso'kye- kyah' hnäh' ta-la- kih' Jesús.

13 Hnäh' dsa- ma-kaah', siin- kyah' hnäh', jēeh' ma-lä-kyuuh- ba' hnäh' hi- ma-cha- jää' ga' kih' jmi-gyuu-. Hi- siin- kyah' hnäh' chih- kwaa-, jēeh' ma-lēh- hnäh' kih' hi- hlēh'.

Siin- kyah' hnäh' gyuu- pih', jēeh' ma-lä-kyuuh- ba' hnäh' Tää'.

14 Siin- kyah' hnäh' dsa- ma-kaah', jēeh' ma-lä-kyuuh- ba' hnäh' hi- ma-cha- jää' ga' kih' jmi-gyuu-. Siin- ka-läh' kyah' hnäh' chih- kwaa-, jēeh' cha- be' kyah' hnäh', hi- ma-jä' koo- hweh- juu' kih' Dio neh- tuh-hoh' hnäh', hi- ma-lēh- hnäh' kih' hi- hlēh'.

15 Ta- wa' hee' hoh' hnäh' he- cha- jmi-gyuu- la-, ni- he- ga' jyoh' he- cha- ne' kih'. Hi- hee' dsē' he- cha- jmi-gyuu- la-, sa- hnäy' Tää'.

16 Jēeh', lä-jē- he- hlih' he- cha- jmi-gyuu- la-, sa- gwa- kih' Dio. Kih' jmi-gyuu- la- ba' ja- he- hee' dsē' jmi-ngo', hi- he- hee' dsēy' lä-jē- he- jēy-, hi- he- jmäy- hñiyy' jøøh'.

17 Dsa-llaa- ba' he- cha- jmi-gyuu- la- kyaah' he- hee' dsē' dsa-. Pero hi- jmee' lä- hnøø' Dio, lä- ma-chaay- ja- ba'.

Ju'dsoo' hi- juu' ta-juu'

18 Gyuu- kyaan-, ngoo' ga-dsaa' jmi' he- tøøhn' la-. Ma-nuuh- ba' hnäh' kih' jaa- hi- jä- hi- na-høøh' kih' Cristo. Hi- lä-ja- la', jwēē' dsa- kyaay' ma-cha- na'. Kih' he-ja- ba' na-, ñe' jnääh' ngoo' ga-dsaa' jmi' he- tøøhn' la-.

19 Hi- he' ga-hwēē- jee' kyaajnääh', pero sa- ma' laay' kyaajnääh'. Wa'ra- jäh' kih' ma' laay' kyaajnääh', ma' jäy' koo- hweh- kyaah' jnääh'. He- ga-hwēy- jee' kyaaj

' jnääh' ga-lä-jnä', ja- lä-jēy- laay' kyaajnääh'.

20 Pero ma-hñah- ba' hnäh' Jmi-lle' Na-jngii' he- ga-kwēēh' Cristo hnäh'. He-ja- ma-kyuuh- ba' hnäh' ha- lä- la- ju'dsoo'.

21 Ja- kih' he- sa- kyuu- hnäh' ju'dsoo' he- siin- juu' la- kyah' hnäh'. Siin- he- la- kih' he- ma-kyuuh- ba' hnäh'. Jēeh' ma-ñeh' ba' hnäh' ni- koo- juu' ta-juu' sa- go-hii' jee' kih' ju'dsoo'.

22 ¿Hi- na- hi- ta-juu'? Hi- jäh' kih' Jesús sa- laay' Cristo, hi- he' ba' hi- ta-juu'. Hi- na-høøh' kih' Cristo, jäyh' sa- cha- Dio hi- ni- sa- cha- jooy' ka-läh'.

23 Lä-jē- hi- jäh' sa- laa' Jesús Joo' Dio, hi- he' sa- laa' kyaajTää'. Pero hi- mi-jnääh' hñii' he- laay' kyaaj Joo' Dio, laay' kyaaj Tää' ka-läh'.

24 Wa- jä' koo- hweh- kyaah' hnäh' he- ga-nuuh- hnäh' lä- ma' to-ñe'. Jēeh', cher'mah' ga-jä' koo- hweh- kyaah' hnäh' he- ga-nuuh- hnäh' lä- ma' to-ñe', lä-ja- tääh' hnäh' tää' kyaah' jooy' hi- kyaah' Tää' ka-läh'.

25 He- la- ja-, he- ga-bääh- Jesucristo hñii' kyaah' jne': he- ga-jmeey' cha- jne' tää'.

26 Siin- he- la- kyah' hnäh' mah' lä-ñeh' hnäh' kih' hi- hnøø' mi-gaa- hnäh'.

27 Pero Jmi-lle' Na-jngii' he- ma-hñah- hnäh' kih' Cristo, ma-jä' ja-ba' kyaah' hnäh'. Mo-so- jmee- bii' hi- mi-tēē- hnäh'. Jmi-lle' Na-jngii' ba' mi-tēē- hnäh' ga-lä-jē-. Hi- hlēy' ju'dsoo' jmah' ba', ja- juu' ta-juu'. Ja- go-taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' Cristo, ja- ba' lä-koo- ma-mi-tēē- Jmi-lle' Na-jngii' hnäh'.

28 Gyuu- kyaan-, na- na- go-taah' hnäh' koo- hweh- kyaah' Cristo. Lä-ja- lä-cha- o-jøh- dsē- jnan- wa'ra- ga-tē- jee' lä-jnäy', hi- lä-ja- sa- jän' kyaah' o-hih- wa'ra- ga-tē- jee' jäyh'.

29 Ma-ñeh' ba' hnäh', lluu' ba' Jesús. Lä-ja- hnøø' lä-ngēēh' hnäh' ka-läh', lä-jē- hi- jmee- he- llu' laay' kyaaj Dio.

3

Hi- laa' joo' Dio

1 Jëë da' hnäh' ha- koh' sa- hnää' Tää' jne', lä-juh' ma-mi-cheey- jne' joo'. He-ja-, dsa- jmi-gyuu- sa- kyuu- jne', jëeh' sa- ga-lä-kyuu- hñii' Dio.

2 Øøhn' hi- hnaan+, na- ma-laa' jne' joo' Dio. Sa- ga- ma-ñe' jne' ha- lä- lee' jne'. Pero ñe' ba' jne', wa-ra- ga-të' jee' lä-jnäa' Jesucristo, lee' jne' lä-koo- laay' hñiiy', jëeh' ma-ja- jëe' jnih' na-hñaa' lä-jëe- lä-koo- laay' hñiiy'.

3 Hi- ga-lä-jëe- hi- cha- o-joh- dsë- kih' he- leey' kwee- kyaayh', hi- he' na-, ngoo' mi-lluuy' hñiiy' cha-ga-miuh- lä-juh' leey' na-jngëey' lä-koo- na-jngëe' hñii' Jesús.

4 Lä-jëe- hi- jmee- dso'kye-, hläy- chane' ley kih' Dio. Jëeh' hi- jmee- dso'kye- na-, sa- mi-tey' kih' ley.

5 Ma-ñeh' ba' hnäh', ja' Jesús mah' jñuuyh' dso'kye- jnan`. Hi- he' ni- miuh- dso'kye- sa- ga-lä-cha- kiyh'.

6 Lä-jëe- hi- tääh' kyaayh', sa- jmeey- dso'kye-. Pero lä-jëe- hi- jmee- dso'kye-, sa- ga- ma-jëey- ni- sa- ga- ma-lä-kyuu-.

7 Gyuu- kyaan+, ta- kwa- hnäh' jwë' kih' ni- jaa- mah' mi-gaay- hnäh'. Hi- jmee- ma-la- he- llu' jmah', hi- he' ba' lluu', lä-koo- lluu' hñii' Cristo.

8 Pero hi- ga-nää' jmee- dso'kye-, laa' kyaa' hi-sa-llu', jëeh' hi-sa-llu' ga-løø' jmee- he- hlih' lä- ma' to-në'. He-ja- ja' joo' Dio mah' heey' ta' kih' hi-sa-llu'.

9 Lä-jëe- hi- laa' kyaa' Dio sa- jmeey- dso'kye-, jëeh' lä- ma-laay' ja-ba' sa-ju- kih' Dio. Sa- le' jmeey- dso'kye-, kih' he- laay' kyaa' Dio.

10 Jee' la- dsa-lä-jnä' hii- laa' joo' Dio hi- hii- laa' joo' hi-sa-llu'. Ga-lä-jëe- hi- sa- jmee- he- llu', hi- sa- hnäay' øøyh-, sa- laay' kyaa' Dio.

Wa' hnää' jne' lä-jaa- lä-jaa- dsa-kyaahn'

11 Juu' la-, he- ga-nuuh- hnäh' lä- ma' to-në': Wa' hnää' jne' lä-jaa- lä-jaa- dsa-kyaahn'.

12 Ta- jmee- hnäh' lä-koo- ga-jmee' Caín hi- ma' laa' kyaa' hi-sa-llu' mah' ga-jngëeyh' øøyh-. ¿Hee- kih' ja- he- ga-jngëeyh' øøyh'? Ga-jngëeyh', kih' lä-jëe-

he- ma' jmeey- ma' la' ta' hlih' ba', hi- ta' kih' øøyh- ma' la' ta' llu' jmah'.

13 Hnäh' øøhn', ta- jmee- hnäh' dsa- hoh' cher'mah' na-høøh' dsa- kyah' hnäh'.

14 Kih' he- hnää- jne' øøh' jne', he-ja- ma-ñe' jne' ma-tëeh' jne' jee' chaa- jne' tää' la- he- ma' juu' jne'. Pero hi- sa- hnää' øøh', lä- ma- na-juuy' ja-ba'.

15 Lä-jëe- hi- na-hääh' øøh-, laay' lä-koo- jaa- hi- jngëeh' dsa-. Ma-ñeh' ba' hnäh', ni- jaa- hi- jngëeh' dsa-, sa- na-jnäay' kih' Dio.

16 Ma-ñe' ba' jne' hee- ja- he- hnää- jne' øøhn'. Jëeh', Jesucristo ga-ngëe' hñii' ga-juu' jnä' jne'. Ja-ba' lä-ja- jne' ka-läh', ää- jmi-kwaa' jne' hñaan' mah' juu' jne' kih' øøhn'.

17 Hi- ma-cha- kih' jmi-gyuu- la-, mah' sa- kway- ni- miuh- lä- ma-lla-kyaa' øøyh-, ha- lä-ja- jäyh- hnää' bih' Dio mah' sa- hnäay' øøyh-.

18 Gyuu- kyaan+, sa- jmää' jnan` he- hnää- jne' dsa-kyaahn' kyaah' juu' ta' jmah'. Hnøø' kwan' lä-kaa- tuh-dsë- jne' he- jmee- bii' kiyh', ja- koo- jmeen' ba'.

19 Heh' lä-ja- ñe' jne' he- tøøhn' kyaah' ju'dsoo' hi- mo-so- hñii- ga- huud'së- jnan` chane' Dio.

20 Pero cher'mah' hñii- ga- huud'së- jnan`, ha- ga- sa- ñe- Dio hi- jëe- jne'. Ga-lä-jëe- go-te- ba' ñey-.

21 Øøhn' hi- hnaan+, cher'mah' ma-na-jngii' huud'së- jnan`, ma-cha- ba' o-joh- dsë- jnan` kyaah' Dio.

22 Hi- wa- he- cha- he- he- ngiin' kih' Dio, hñah' ba' jne', jëeh' høø- ba' jne' nuuh- kiyh' hi- jmee- ba' jne' lä-jëe- he- tih- dsëy'.

23 He- la- ja- nuuh- kiyh': He- jmeen' dsoo' dsë- jne' kih' joo' Jesucristo, hi- he- hnää' jne' dsa-kyaahn' lä-koo- mada- he- ga-jmeey' jnan`.

24 Hi- høø- lä-jëe- mada- kiyh', chaa- bih' kyaah' Dio, hi- Dio kyaayh' ka-läh'. Ta-la- kih' jmi-llë' he- ga-kwëeyh' jne', he-ja- ba' na- ñe' jne' Dio kyaah' jne'.

4

Beë' ga' jmi-llë' kih' Dio lä-koh' ga' jmi-llë' kih' hi-sa-llu'

1 Øøhn¹ hi⁻ hnaan⁺, ta⁺ wa⁺ heeh⁺ hnäh⁺ kih¹ lä⁻jëë⁺ hi⁻ jäh⁺ kye⁻ Jmi⁻lle⁺ kih¹ Dio. Kye⁻ da⁺ hnäh⁺ kwaan⁺ kih¹ dsa⁻ he⁺ che⁺ laay¹ kya¹ Dio o sa⁺ laay¹. Jëeh⁺ jwëë⁺ hi⁻ ta⁻juu¹ ga⁻nää⁺ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ jmääy⁻ hñiiy⁺ lä⁻koh⁺ hi⁻ ngëë⁻ juu¹ kih¹ Dio.

2 Lä⁻la⁻ ba⁺ lä⁻kyuuh⁺ hnih⁺, hiji⁻ na⁻ hi⁻ kye⁻ Jmi⁻lle⁺ kih¹ Dio. Lä⁻jëë⁺ hi⁻ jäh⁺ ja⁺ Jesucristo, laa¹ jmi⁻ngo¹, hi⁻ he⁺ ba⁺ kye⁻ Jmi⁻lle⁺ kih¹ Dio.

3 Hi⁻ lä⁻jëë⁺ hi⁻ kye⁻ jmi⁻lle⁺ hi⁻ jäh⁺ sa⁺ ga⁻laa¹ Jesucristo jmi⁻ngo¹, hi⁻ he⁺ sa⁺ laa¹ kya¹ Dio. Jmi⁻lle⁺ hi⁻ na⁻høøh⁺ kih¹ Cristo ba⁺ he⁺. Ma⁻nueh⁻ ba⁺ hnäh⁺, ja⁺ jmi⁻lle⁺ kih¹ hi⁻ na⁻høøh⁺ he⁺ hi⁻ ma⁻chaay⁻ ba⁺ jmi⁻gyuu⁺ jmi⁺ na⁺.

4 Gyuu⁻ kyaan⁺, ma⁻laah¹ hnäh⁺ kya¹ Dio, hi⁻ ma⁻lëh⁻ hnäh⁺ kih¹ hi⁻ ta⁻juu¹ he⁺. Jëeh⁺ beë⁺ ga⁻Jmi⁻lle⁺ kih¹ Dio hi⁻ jää⁺ hnäh⁺, lä⁻koh⁺ ga⁻hi⁻ jää⁺ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺.

5 Dsa⁻ he⁺ laa¹ kya¹ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ ba⁺, he⁻ja⁻ hlëëyh⁺ juu¹ he⁻ cha⁻ jmi⁻gyuu⁺ la⁻, hi⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺ ba⁺ nuu⁻ kiyh¹.

6 Pero jne⁺ laa¹ jne⁺ kya¹ Dio. Hi⁻ kyuu⁻ Dio, hi⁻ he⁺ nuu⁻ jnän⁻. Pero hi⁻ sa⁺ kyuu⁻ Dio, sa⁺ jmeey⁻ he⁺ jnän⁻. Lä⁻ja⁻ ba⁺ jmee⁻ lii⁻ hee⁻ na⁻ jmi⁻lle⁺ he⁻ la¹ kih¹ ju¹dsoo⁺, hi⁻ hee⁻ na⁻ jmi⁻lle⁺ he⁻ la¹ juu¹ ta⁻juu¹.

He⁻ ba⁺ che⁻ hnää⁺ Dio jne⁺

7 Øøhn¹ hi⁻ hnaan⁺, wa⁺ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺. Jëeh⁺, he⁻ hnää⁺ jne⁺ øøhn¹ gwa⁻ kih¹ Dio ba⁺ ja⁻. Ga⁻lä⁻jëë⁺ hi⁻ hnää⁺ dsa⁻kyaah⁺, hi⁻ he⁺ ba⁺ laa¹ kya¹ Dio, hi⁻ he⁺ ba⁺ kyuu⁻ Dio.

8 Hi⁻ sa⁺ hnää⁺ dsa⁻kyaah⁺, sa⁺ ga⁻ ma⁻kyuuy⁻ Dio. Jëeh⁺, Dio hnää⁺ bih¹ dsa⁻.

9 Kyaah⁺ lä⁻la⁻ ga⁻mi⁻jnää⁻ Dio ha⁻ koh⁺ sa⁺ hnääy¹ jne⁺. Ga⁻cheey¹ jooy⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻ hi⁻ laa¹ gyuu⁻ koo⁻ mää⁺ kyaay¹. Mah⁺ jmeey¹ chaay⁻ jne⁺ ta⁻la⁻ kih¹ jooy⁺ ba⁺.

10 Ha⁻ gwa⁻ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio. Sa⁺ ja¹ jnän⁻ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio. Dio ba⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻lä⁻hnää⁺ jne⁺ to⁻nä⁻ he⁻ja⁻ ga⁻cheey¹ jooy⁺ mah¹ ga⁻juuy¹ lla⁻ jne⁺ lä⁻jwë⁺ jee⁺ ga⁻lä⁻hmaah⁺ dso⁺kye⁻ jnän⁻.

11 Øøhn¹ hi⁻ hnaan⁺, cher⁺mah¹ Dio ma⁻lä⁻hnää⁺ jne⁺ cha⁻miih⁻, ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ ää⁻ jmi⁺ lä⁻hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺.

12 Jih⁺koh⁺ ni⁻ jaa⁻ sa⁺ ma⁻jëë⁺ Dio. Pero cher⁺mah¹ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺, Dio ba⁺ kyaah⁺ jne⁺. Hi⁻ he⁻ jmeen⁺ lä⁻ja⁻ ma⁻na⁻hñaa⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio.

13 Kih¹ he⁻ ga⁻kwëeh¹ Dio jne⁺ Jmi⁻lle⁺ kiyh¹, he⁻ja⁻ ñe⁺ jne⁺ chaay⁻ jne⁺ kyaah⁺ Dio, hi⁻ Dio kyaah⁺ jne⁺.

14 Ma⁻jëë⁺ jnääh¹ hi⁻ jmee⁺ jnääh¹ ju¹dsoo⁺, Täa⁺ he⁺ hi⁻ ga⁻chee¹ jooy⁺ mah¹ lääy¹ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁺.

15 Ga⁻lä⁻jëë⁺ hi⁻ jäh⁺, Jesús he⁺ laa¹ Jooy⁺ Dio, chaay⁻ kyaah⁺ Dio, hi⁻ Dio kyaayh⁺ ka⁻läh⁺.

16 Ma⁻lä⁻kyuuh⁻ jnääh¹ hi⁻ ma⁻jmee⁺ jnääh¹ dsoo⁺ he⁻ hnää⁺ Dio jne⁺. Jëeh⁺, Dio hnää⁺ bih¹ dsa⁻. Hi⁻ hi⁻ tääh⁺ koo⁻ hweh⁻ he⁻ hnääy¹ dsa⁻kyaayh⁺, chaay⁻ kyaah⁺ Dio, hi⁻ Dio kyaayh⁺ ka⁻läh⁺.

17 He⁻ja⁻, cher⁺mah¹ hnää⁺ jne⁺ dsa⁻kyaahn⁺, ma⁻na⁻hñaa⁺ ba⁺ he⁻ hnää⁺ jne⁺ Dio mah¹ lä⁻ja⁻ ma⁻cha⁻ ba⁺ o⁻jøh⁺ dsë⁻ jnän⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻të⁺ jee⁺ lla¹ Dio ta⁺. Jëeh⁺ lä⁻koo⁻ laa¹ hñii⁺ Dio, ja⁻ba⁺ lä⁻ja⁻ laa¹ jne⁺ jmi⁻gyuu⁺ la⁻.

18 Hi⁻ hnää⁺ dsa⁻kyaah⁺, sa⁺ cha⁻ mo⁻ goyh⁺. Hi⁻ dsoo⁺ hnää⁺ dsa⁻kyaah⁺, jmeey⁻ ta⁺ koo⁺ ba⁺ he⁻ goyh⁺. Pero hi⁻ goh⁺, jëëy¹ wi⁺ ba⁺ laay⁺, he⁻ja⁻ goyh⁺. Lä⁻ja⁻ cher⁺mah¹ hi⁻ goh⁺, he⁻ sa⁺ na⁻hñaa⁺ he⁻ hnääy¹ Dio ba⁺ ja⁻.

19 Hnää⁺ jne⁺ Dio, jëeh⁺ hñii⁺ bih¹ ga⁻lä⁻hnääy¹ jne⁺ to⁻nä⁻.

20 Cher⁺mah¹ hi⁻ jäh⁺: “Jnä⁺ hnaan⁺ Dio”, mah¹ na⁻hääyh⁺ øøyh⁻, hi⁻ ta⁻juu¹ ba⁺ he⁺. Jëeh⁺, hi⁻ jëë⁺ øøh⁻ mah¹ sa⁺ hnääy¹, ¿ha⁻ lä⁻ja⁻ hnääy¹ Dio hi⁻ sa⁺ ma⁻jëëy⁺ jih⁺koh⁺?”

21 Ga⁻hñah¹ jne⁺ nueh⁻ la⁻ kiyh¹: Cher⁺mah¹ hi⁻ hnää⁺ Dio, wa⁺ hnääy¹ øøyh⁻ ka⁻läh⁺.

5

Wa⁺ lla⁻dsëë⁺ jne⁺ kih¹ he⁻ hñih⁺

1 Ga⁻lä⁻jëë⁺ hi⁻ ma⁻dsoo⁺ dsë¹, Jesús he⁺ laa¹ Cristo, hi⁻ he⁺ ba⁺ laa¹ kya¹ Dio. Cher⁺mah¹ hnää⁺ jne⁺ jaa⁻ dsa⁻ hi⁻ chaay⁻ chih⁻ kya¹, lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁺ hnää⁺ jne⁺ chih⁻ kyaay¹.

2 Cher'mah' hnää' jne' Dio hi' jmee' jne' lä'jē' mada' kiyh', ñe' jne' hnää' ba' jne' ka-läh' lä'jēē' jooj'.

3 Lä'la- ba' la' he- hnää' jne' Dio, hnøø' høøn' lä'jē' mada' he- jmeey'. Hi' lä'jē' mada' kiyh' sa' jwēēh' go-te'.

4 Jēēh', lä'jēē' hi- laa' kyaa' Dio lla-dsēē' kih' he- hlih' he- cha- jmi-gyuu' la-. Kyaah' he- ma-dsoo' dsē- jne' kih' Dio, he-ja- ba' ma-lla-dsēē' jne' kih' he- hlih' he- cha- jmi-gyuu' la-.

5 Hi- ma-dsoo' dsē', Jesús he' laa' Joo' Dio, hi- he' ba' hi- lla-dsēē' kih' he- hlih' he- cha- jmi-gyuu' la-.

Cha- ba' he- jmee' ju'dsoo' kih' Joo' Dio

6 Kyaah' jmi- hi' kyaah' jma- ja' Jesucristo jmi-gyuu' la-. Ja- ma-la- koo- ga-saay- jmi-, ga-tuy' jma- kiyh' dsöh' hma-cru'. Hi- ja-ba' jmi-llē' kih' Dio jmee' ju'dsoo' he- jay', jēēh' jmi-llē' kih' Dio la' ju'dsoo' jmah' ba'.

7 Uu- laa' hi- jmee' ju'dsoo' gyuuh' jmi-gyuu'. Täa' he' jaa-, hi- laa' juu' he' jee' ga-tē' uu', hi' jmi-llē' Na-jngi' ka-läh'. Koo- ba' juu' hii' kih' jee' lä'jēē' uu- hi- he'.

8 Hi' cha- hnē- nēē' he- jmee' ju'dsoo' hwa' la-. Jmi-llē' kih' Dio he', jmi- ja-, hi' jma- ka-läh'. Lä'jē' hnē- nēē' he- ja-, hii' koo- ba' juu' kiyh'.

9 Heēh' ba' jne' ju'dsoo' he- kwa- dsa-, ha- ga' sa- kyee' ju'dsoo' he- ga-jmee' Dio kih' joo'.

10 Hi- jmee' dsō' dsē' kih' Joo' Dio, kyey- ju'dsoo' la- neh' tuh-dsēy'. Hi- sa' jmee' dsō' dsē' kiyh', jmääy- Dio jaa- hi- ta- juu', jēēh' sa' ma-heeyh- ju'dsoo' he- ga-jmee' Dio kih' Joo'.

11 He- la- ja- ju'dsoo' he- ga-kway': Ta-la- kih' Jooj' hi- na'jiih', ga-jmeey' chaa- jne' tää'.

12 Hi- ma-heeh- kih' Jooj', lä- ma-chaay- ja-ba'. Pero hi- sa' ma-heeh- kih' Jooj', sa' na'jnääy' kih' Dio.

Nuuh' kih' Jwaa' jee' ga-dsaa' juu' kiyh'

13 Sün- lä'jē' he- la- kyah' hnäh' hi- ma-heeh- kih' Joo' Dio, mah' lä-ñeh' hnäh' he- ma-chaah- ba' hnäh' tää', hi' mah' jmeeh- hnäh' dsō' kih' Joo' Dio.

14 He- la- ja- o-jøh- dsē- he- ma-cha- jnän' kyaayh'. Cher'mah' ga-ngiin' he- hnøø' jne' kiyh' lä- hyoh- dsēy', nuuy' ba'.

15 Hi' cher'mah' ñe' jne' nuuy' ba' jnän', lä'ja- ñe' jne' ka-läh' wa-ra- ga-ngiin' wa' he- cha- he- he- lla-kyaa' jne' kiyh', ma-hñah- ba' jne' ja- lä'jē- he- ma-ngiin' ja-.

16 Cher'mah' jaa- hnäh' ga-jēēh' jaa- øøh' jne' hi- jmee' dsō'kye- he- sa' jngi' kiyh', ja- ngi' kiyh' kih' Dio, hi' Dio jmee' ba' jøh- dsē' kiyh'. He- la- ja-, hlēēhn' kih' hi- jmee' dsō'kye- he- sa' jngi'. Jēēh', cha- ba' dsō'kye- he- jngi' kih' dsa-. Hi' kih' hi- ma-jmee' dsō'kye- ja-, sa' cha- jwahn- ngi' kiyh'.

17 Lä'jē' he- hlih' he- jmee- jne', la' dsō'kye-. Pero cha- ba' dsō'kye- he- sa' jngi' jnän'.

18 Ma- ñe' jne' ga-lä'jēē- hi- laa' kyaa' Dio mo-so' jmeey' dsō'kye-, jēēh' Joo' Dio ba' hää- jne'. Sa' kway- jwē' kih' hi-sa'llu' mah' kaayh' jne'.

19 Ma- ñe' ba' jne' he- ma-laa' jne' kyaa' Dio, hi' hi-sa'llu' ba' jmee' hih' lä-kaa- lä'juh' jmi-gyuu'.

20 Hi' ma-ñe' ba' jne', ja' ba' Joo' Dio. Ga-jmeey' ga-lä-ngēē' jne' mah' lä-kyuu- jnih'. Hi- he' he' laa' juu' dsō'. Hi' ma-tøøh' ba' jne' ko-jøh' kyaah' hi- laa' juu' dsō'. Hi- he' he' Jesucristo Joo' Dio. Hi- he' he' hi- dsō' laa' Dio, hi- jmee' chaa- jne' tää'.

21 Gyuu- kyaan-, hää- hnäh' hñaa' kih' dio hi- na-laa- kaa' dsa-. Wa' la' lä'ja-.

2 Juan

He- la- jee' ga- te' to' je- he- ga- sii' Jwaa-

Hee- ja- ju'dsoo' hi- hee- ja- he- hnää- jne' dsa- kyaahn'

¹ Jnä' dsa- ma- gyuh- kyaah' hnäh' siin- juu' la- kih' dsa- me' hi- na- lleeh' kyaa' Dio kyaah' kih' lä- jee- jooy' hi- hnaan- lä- kaa- tuh- dsen-. Ja- ma- la- jnä' hnaan- hnäh', lä- ja- ka- läh', lä- jee- hi- ma- lä- kyuu- ju'dsoo' hnääy' hnäh'.

² Hnaan- hnäh' kih' he- tøøh' jne' kyaah' ju'dsoo' hi- lä- ma- tøøhn' ja- ba' kyaah' ju'dsoo' la- lä- je- joh' jmi' cha-.

³ Ngiiñ' kih' Dio hi- laa' Täa' jnan- hi- ngiiñ' kih' Jesucristo jooy', wa' kway' he- llu' kyah' hnäh', wa' lä- ñih' dsëy' hnäh', hi- wa' jmeey' hii' ti' tuh- hoh' hnäh', lä- koo- la' ju'dsoo' kiyh' hi- lä- koo- jiih' hnääy' hnäh'.

⁴ Peer- chaan- cha- miih- llu' kih' he- ma- jeen' ko- llaa' gyuu- kyaah' hi- ga- näa' lä- koo- hnøø' ju'dsoo' hi- lä- koo- nuuh- he- ma- hñah- jne' kih' Täa'.

⁵ Sa- la' nuuh- hmëe' he- siin- kyah' la-. Ja- ba' nuuh- he- ga- hñah' jne' lä- ma' to- në' ba' la-. He- ja- hne- dsa- me', chuun' kyaah' hne- na', wa' lä- hnää- jne' dsa- kyaahn'.

⁶ He- la- ba' ja-, he- hnää- jne' dsa- kyaahn', he- jmeen' lä- koo- jäh' nuuh- kih' Dio ba'. He- la- ja- nuuh- he- ga- nuuh- hnäh' lä- ma' to- në': he- go- taah' hnäh' hnaah- hnäh' dsa- kyaah' hnäh'.

Dsa- hi- ta- juu'

⁷ Jëeh', ga- näa' jwëe' hi- ta- juu' lä- kaa- jmi- gyuu-, hi- sa- jme- dsoo' ja' Jesucristo jmi- gyuu- la-, laa' jmi- ngo'. Hi- jme- lä- ja-, hi- he' he' hi- ta- juu', hi- na- høøyh' kih' Cristo.

⁸ Leeh' hnäh' mah' sa- hee' ta' kyah' hnäh' he- ma- na' llu-. Lä- ja- ba' leh- hnäh' na- tee' jñee' hnäh'.

⁹ Wa' hi- cha- hi-, hi- dsa- kah- jwë- cher- mah' ga- tøy' nuuh- kih' Cristo, sa- laay'

kyaa' Dio. Pero hi- høø- koo- hwëh- nuuh- kih' Cristo, hi- he' ba' laa' kyaah' Dio hi- laay' kyaah' Jooy' ka- läh'.

¹⁰ Cher- mah' jaa- hi- ga- lloo' kyah' hnäh' hi- sa- kye- nuuh- kih' Cristo lä- koo- hlëehn' la-, ta- heeh- hnäh' cha- neh- kyah' hnäh', ni- ta- jme- hnäh' Dio kiyh'.

¹¹ Jëeh', hi- jme- Dio kiyh', he- jmeey- ko- joh' kyaah' ta' hliih' he- jme- dsa- he'.

¹² Cha- cha- ga- miih- juu' he- hnoon' jwëehn- hnäh', pero mo- so- ma- sii' ga- jnä', kih' he- hnoon' niin- na- jëen- hnäh' mah' llan- juu' ko- joh' hi- lä- ja- jëe- dsë- jne' go- te-.

¹³ Jooy' dsa- me' øøh' hnäh' hi- na- lleeh' kyaa' Dio, jmeey- Dio kyah' hnäh'. Wa' la- lä- ja-.

3 Juan

He⁻ la⁻ jee' ga⁻ tē' hnē⁻ je⁻ he⁻ ga⁻ sī' Jwaa⁻

Ga⁻hī' juu' kih' Gayo he⁻ ga⁻ngēēy' llu'

¹ Jnā' dsa⁻gyuuh' kyaah' hnāh', sīn' juu' la⁻ kih' ome⁻ kyaan', Gayo, hī⁻ hnaan' lā⁻kāa⁻ tuh⁻dsen'.

² Øøhn' hī⁻ hnaan', ngiin' kih' Dio mah' wa' dsa⁻ngēēh' llu' kih' ga⁻lā⁻jē⁻ ba'. Lā⁻koh' lluyh' hne⁻ kih' Dio, ja⁻ba' lā⁻ja⁻ wa' chaah⁻ hne⁻ llu'.

³ Ga⁻jēē' dsen' cha⁻miih⁻ ma' ya⁻nāā' ko⁻llaa' øøh' jne'. Ga⁻jmeeyh' juu' lā⁻ ma⁻hāāh' ba' hne⁻ ko⁻ hweh⁻ kyaah' ju'dsoo'.

⁴ Sa⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh' he⁻ jmee⁻ jēē⁻ dsen' lā⁻koh' ga' he⁻ la⁻, he⁻ nuun' tāāh' ba' gyuu⁻ kyaan' lā⁻ko⁻ la' ju'dsoo'.

⁵ Øøhn' hī⁻ hnaan', jmeeh⁻ ba' hne⁻ llu' lā⁻ko⁻ hä' ma' jmeeh⁻ be' kih' øøh' jne'. Hi⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ llu' jmeeh⁻ kih' hī⁻ go⁻nāā' ta⁻ jee' jyoh'.

⁶ Hi⁻ he' ga⁻kwa' juu' neh' gwah' ha⁻ lā⁻ koh' hnaah' hnih'. Ja⁻ jmeeh⁻ llu' hoh' kwēēy' he⁻ jmee⁻ bii' kiyh' cha⁻jwē' jee' ga⁻nāāy', jēēh' lā⁻ja⁻ lle' kih' hī⁻ jmee⁻ ta⁻he' kih' Dio.

⁷ Hi⁻ he' na⁻nāā' llu' dsē' kwaat⁻ kih' Jesús. Sa⁻ ga⁻heeyh⁻ ni' miih⁻ he⁻ ma' kwa⁻ dsa⁻ hī⁻ sa⁻ ga⁻ ma⁻heeh⁻ juu' kih' Dio.

⁸ Ää⁻ jmi' jmeen' be' kih' hih' dsa⁻ hī⁻ ga⁻ nāā' kwa' ju'dsoo'. Jēēh', he⁻ jmee' jne' lā⁻ja⁻, jmee' jne' ko⁻jøh' kyaayh' ba' ja⁻.

Ga⁻jmeē' Diótrefe he⁻ hlīh'

⁹ Ga⁻sīn' kih' gwah', pero Diótrefe sa⁻ hnøøy' jmee⁻ jnāāh' mada⁻ kiyh', jēēh' hñii' bih' hnøøy' jmeey' hih'.

¹⁰ He⁻ja⁻ wa⁻ra⁻ ga⁻tē' jee' nīn' jee' ja⁻, mi⁻liihn⁻ dsēy' he⁻ ngēy⁻ kooyh⁻ juu' jwīh' mah' jmeey' juu' ta⁻juu' kyaā' jnāāh'. Hi⁻ sa⁻ lēē' kiyh' he⁻ jmeey⁻ lā⁻ja⁻. Lā⁻kye⁻ øøh' jne' hī⁻ dsa⁻nāā' jee' ja⁻ sa⁻ heeyh⁻. Hi⁻ lā⁻ja⁻ hay' kih' hī⁻ hnøø' heeh' øøh' jne', lā⁻jīih' lleey⁻ neh' gwah' go⁻te'.

Ga⁻hī' juu' kih' Demetrio he⁻ ga⁻jmeey' he⁻llu'

¹¹ Øøhn' hī⁻ hnaan', ta⁻ jmee⁻ lā⁻ko⁻ jmee⁻ hī⁻ ga⁻nāā' jwē' hlīh'. Jmee' he⁻ llu' jmah' ba'. Jēēh' hī⁻ jmee⁻ he⁻ llu', lāā' kyaā' Dio. Pero hī⁻ jmee⁻ he⁻ hlīh', sa⁻ ga⁻ ma⁻heeyh⁻ kih' Dio.

¹² Ga⁻lā⁻jēē⁻ ba' hlēēh⁻ llu' kih' Demetrio. Lā⁻kye⁻ ju'dsoo' hlēēh⁻ llu' kiyh'. Ja⁻ba' lā⁻ja⁻ jnāāh' jmee⁻ jnāāh' ju'dsoo' kiyh' ka⁻lāh'. Hi⁻ ñeh' hnāh' hlēēh' jnāāh' ju'dsoo' jmah' ba'.

¹³ Cha⁻ cha⁻ga⁻miih⁻ he⁻ hnoon' jwēēhn⁻ hne⁻, pero mo⁻so⁻ ma⁻sīn' ga' jnā'.

¹⁴ To⁻chah' la⁻ hnoon' na⁻jēēn⁻ hne⁻ mah' llan' juu' ko⁻jøh'.

¹⁵ Wa⁻hi' ti' tuh⁻hoh'. Ome⁻ jnān' jmee⁻ Dio kyah'. Jmee' Dio kih' lā⁻jaā⁻ lā⁻jaā⁻ ome⁻ jnān' hī⁻ tāāh' jee' na⁻.

Judas He- la- na- je- he- ga- sii' Juda

1 Jnää' Juda jmeen' ta' kih' Jesucristo hi laan' øøh' Jacobo, siin' kyah' hnäh' hi na-teeh' kyaa' Dio hi laa' Täa' jnän', hnäh' hi na-jngëe', hi lä-ja- hää' ba' Jesucristo hnäh'.

2 Wa' lä-ñih' dsë' Dio hnäh' cha-ga'miih-, hi wa' jmeey' hii' ti' kyah' hnäh', hi lä-ja- wa' hnäy' hnäh' cha-ga'miih-.

*Dio lla' ta' kih' hi- hñaa- dsë'
(2 Pedro 2:1-17)*

3 Hnäh' øøhn' hi hnaan', ma' hnoon' ma' siin' kyah' hnäh' ha- lä' ga-lää' Dio jne'. Pero na' ba' laan', jmee' bii' kin' siin' jyoh' juu' kyah' hnäh'. He-ja- chuun' kyaah' hnäh', ni' ko-hi'pih' ta' kwa- hnäh' jwë' mi-sii' dsa- juu' he- ma-dsoo' dsë' jne' la-. Jëeh', koo- hä' ba' ma' ga-kwa' Dio juu' la- kih' lä-jëe' hi- na-jngëe'.

4 Ko-llaa' hi- ma-taah' jee' kyah' hnäh' jmääy' hñiiy' lä-koo- jaa- øøh' jne'. Pero ko-ja- ma-na-hee' ba' hi- hñaa- dsë' he' ja' jmi-gyuu'. Lä-koo- he- tih' dsëy' juu' he- llu' dsë' Dio kyaah' jne', he-ja- jäyh' na-na' jwë' jnän' jmeen' lä-jëe' he- lla' dsë- jne'. Ni' sa' tooyh- ta' kih' Jesucristo Dsa-jøøh' jnän' hi- laa' jaa- ba', hi- jmee' hih' kih' lä-jëe'.

5 Ma'ke' ma-ñeh' ba' hnäh' he- la-, hnoon' mi'dsoohn' hoh' hnäh' lä-koo- ga-jmee' Dio llo'joo', lä- ma' ga-hwëy' dsa- kyaay' hi- ma' tääh' hwa' Egipto. Ma-ngëe' he- ja-, ga-jngëeh' Dio lä-jëe' hi- sa' ga-lä-dsoo' dsë' kiyh'.

6 Hi- lä-ja- ko-llaa' ángele ga-bey' høøy', kih' he- sa' ga-tih' dsëy' ta' he- ma' hä' gooy-. He-ja- ga-jmee' Dio tääyh' na-jnëey' jee' na-hoo- jee' sa' hwëy' jih'koh', lä-jiih' lloo' jmi' lla' Dio ta' kiyh'.

7 Hi- lä-ja- ga-heeh' Dio wii' hi- ma' tääh' jwii- Sodoma, hi- ma' tääh' jwii- Gomorra hi- hi- ma' tääh' jyoh' jwii- he- ma' tääh' lä-kaa- jäh' ja-, kih' he- ga-kaayh' wa' hi- cha- hi-, hi' ga-kaayh' he- ba' dsa-ñuuh-

dsa-kyaayh'. Lä-ja- ga-la' kih' dsa- he' mah' lä-ngëe' jne' ha- lä-koo- wii' sa' jëe' dsa- wa-ra- ga-të' jee' lla' Dio ta', kaay' kyaah' je- he- sa' uu' jih'koh'.

8 Ja-ba' lä-ja- jmee' dsa- hi- ma-taah' jee' kyah' hnäh', laay' lä-koo- dsa- hi- sa- cha- huu'dsë- kih', ma-mi-sayh' hñiiy', sa- hnøøy' jmee' Dio hih' kiyh', hi- hlëeyh' wii' kih' jmi-llë' hi- cha- be' kih'.

9 Pero ángel jøøh' hi- chee- Migye' sa- ga-tuu- dsëy' ma' jwääy' dso'jwii' kih' hi-sa-llu', ma' ga-ti- ga-choo' hi-sa-llu' juu' kyaayh'. Ma' teey' kwaat' kih' hi- kih' ma' jä' hñii' Moisé. He-ja- ga-siiyh' lä-la- ba': "Dsa-jøøh' jnän' wa' juuh' kyah'."

10 Pero dsa- hñaa- dsë' he', hlëeyh' wii' kih' lä-jëe' he- sa' ngëey'. Hi- dsa-gaay' kyaah' he- sa' jwëeh' lä-ngëe' jne'. Jëeh', ma-ñe' ba' jne' lä-koo- lle' jnän' hi- lä-kye- jah' ma-ñe- bih' ka-läh'. Pero dsa- he', heey' hñiiy' kyaah' lä-jëe' he- hee' dsëy'. Ni' miih- sa' jmeey' huu'dsë-.

11 Peer' jwii- dsa- he', he- jmeey' lä-koo- ga-jmee' Caín. Hi- hnøøy' liyh' cha-miih- kuu', he-ja- dsa-kayh' jwë' lä-koo- ga-kah' Balaam. Hi- le' kiyh' lä-koo- ga-la' kih' Coré hi- ga-juu' kih' he- ga-jmeey' chaayh- kyaah' Dio.

12 La' o-hih' kyah' hnäh' lä-koo- jmee' dsa- he', ma' dsa-taayh' jee' kyah' hnäh' lä- ma' jmeeh- hnäh' jmi' kuh-huh' hnäh' kyaah' dsa-kyaah' hnäh'. Ni' miih- sa- lä-hiiyh' dsa-taayh' kuh-hiiyh' jee' kyah' hnäh', hnooyh- lä-jëe' he- ga' tih' dsëy' hñiiy' ba'. Laay' lä-koo- jni' he- sa' kyaah' jma', he- go-kye' lle' ta' la' ta' jnø-. Laay' lä-koo- hma- he- sa' hii- mi' jii- kih', he- ma-cheeh' lä-kye- jmoo' kih'. Lä-koo- he- na-juu' to' jiih' ba' laay'.

13 Lä-koo- jmi-ñeeh' jee' cha-hluh' soo- tu'joo' kih', lä-ja- laa' hi- he' kyaah' lä-jëe' he- hñiih' he- jmeey' ja-. Laay' lä-koo- nuu' hi- ma-kah' jwë' kih'. Ma-na-laay' kwaat' dsa-näy' tää' jee' na-hoo- läh-.

14 Enoc, hi- ma' laa' jee' ga-të' gye'e' sa-ju- kih' Adán, ga-hlëeyh' kih' dsa- he', ga-ngëey' juu' ha- lä' le' ta' cha-në',

ga⁻jäyh[˚]: “Hi⁻ Dsa⁻jøøh[˚] jnän[˚] ma⁻ja⁻ kyaah[˚] cha⁻miih⁻ mil hi⁻ na⁻jngëe[˚] kyaay[˚],

¹⁵ mah[˚] jmeey[˚] jwiz[˚] kih[˚] lä⁻jëe[˚] dsa⁻. Ma⁻ja⁻ llay[˚] ta[˚] kih[˚] lä⁻jëe[˚] hi⁻ hñaa⁻ dsë[˚] he[˚] kwaat[˚] kih[˚] dso[˚]kye⁻ he⁻ ga⁻jmeey[˚] jee[˚] täayh[˚] jwë[˚] hlih[˚] ja⁻, hi⁻ kwaat[˚] kih[˚] lä⁻jë[˚] wii[˚] he⁻ ga⁻hlëeyh[˚] kih[˚] Dio[˚]”, ga⁻jäh[˚] Enoc.

¹⁶ Dsa⁻ he[˚] koo⁻ ti⁻chooy[˚] juu[˚], sa[˚] tih[˚] dsëy[˚] ni⁻ koo⁻ ni⁻ he⁻ ga⁻ jyoh[˚] he⁻ llu[˚], ga⁻näay[˚] hnooyh[˚] lä⁻jë[˚] he⁻ hee[˚] dsëy[˚] ba[˚]. Hi⁻ hlëeyh[˚] juu[˚] kaah[˚] jmah[˚] hi⁻ hlëeyh[˚] juu[˚] jmä[˚]øø[˚] ha⁻ lä⁻ jee[˚] liyh[˚] kuu[˚].

Hnøø[˚] mi⁻te⁻jne⁻ lä⁻koo⁻ lle⁻ kih[˚]

¹⁷ Hnäh[˚] øøhn[˚] hi⁻ hnaan[˚], mi⁻dsooh⁻ hoh[˚] hnäh[˚] lä⁻jë[˚] juu[˚] he⁻ ma⁻nñññ[˚] jää[˚] he⁻ ga⁻kwa[˚] apóstole kyaay[˚] Jesucristo Dsa⁻jøøh[˚] jnän[˚],

¹⁸ ga⁻jäyh[˚] siyh[˚] hnäh[˚]: “Wa⁻ra⁻ ga⁻të[˚] jee[˚] llaay[˚] jmi[˚], ya⁻nää[˚] dsa⁻ hi⁻ mi⁻kwah[˚] lä⁻jë[˚] he⁻ llu[˚], hi⁻ ga⁻nää[˚] lä⁻koo⁻ ngii[˚] he⁻ hlih[˚] he⁻ hä[˚] tuh⁻dsëy[˚].”

¹⁹ Hi⁻ he[˚], koo⁻ llaay[˚] dsa⁻ hnii⁻ mah[˚] jmeey[˚] to[˚] nää[˚], hnooh⁻ gyih[˚] he⁻ ngii[˚] jmi⁻ngo[˚] kih[˚], sa[˚] kyey⁻ Jmi⁻lle[˚] Na⁻jngii[˚].

²⁰ Øøhn[˚] hi⁻ hnaan[˚], go⁻nää[˚] ba[˚] hnäh[˚] ta[˚] cha⁻në[˚] kyaah[˚] he⁻ ma⁻dsoo[˚] hoh[˚] hnäh[˚]. He⁻ na⁻ ba[˚] he⁻ na⁻jngii[˚] go⁻te[˚]. Hi⁻ lä⁻ja⁻ ngii[˚] hnäh[˚] kyah[˚] kyaah[˚] be[˚] kih[˚] Jmi⁻lle[˚] Na⁻jngii[˚].

²¹ Go⁻taah[˚] hnäh[˚] koo⁻ hweh⁻ kyaah[˚] he⁻ hnää[˚] Dio hnäh[˚]. Kwëeh[˚] hoh[˚] hnäh[˚] lä⁻jiih[˚] tée[˚] Jesucristo Dsa⁻jøøh[˚] jnän[˚] kyah[˚] hnäh[˚] mah[˚] lä⁻ja⁻ jmee[˚] chaa⁻ hnäh[˚] kyaayh[˚] lä⁻jë[˚] joh[˚] jmi[˚] cha⁻, jëeh[˚] lä⁻ñih[˚] dsëy[˚] kyah[˚] hnäh[˚].

²² Hlëeh[˚] hnäh[˚] hi⁻ jmee[˚] to[˚] dsë[˚], mah[˚] lä⁻ngëey[˚] hee⁻ ja⁻ he⁻ llu[˚].

²³ Chaah[˚] hnäh[˚] hi⁻ ma⁻hii[˚] goo⁻ kih[˚] dsoo[˚] cha⁻je⁻ hi⁻ wa[˚] lä⁻ñih[˚] hoh[˚] hnäh[˚] kih[˚] jñah[˚]. Pero leeh⁻ hnäh[˚] wa⁻ra⁻ ga⁻jmeeh[˚] hnäh[˚] ko⁻jøh[˚] kyaayh[˚]. Jëeh[˚], lä⁻koo⁻ he⁻ sah[˚] ba[˚] laay[˚] kyaah[˚] he⁻ hlih[˚] he⁻ jmeey[˚] ja⁻.

²⁴ Jaa⁻ Dio ba[˚] hi⁻ cha⁻ be[˚] kih[˚]. Hñii[˚] bih[˚] liyh[˚] häay[˚] hnäh[˚] mah[˚] sa⁻ täh[˚] hnäh[˚]. Heh[˚] lä⁻ja⁻ ngëey[˚] hnäh[˚] ya⁻jwii[˚] kih[˚], na⁻jngëeh[˚] hnäh[˚] hi⁻ cha⁻miih⁻ jëe⁻ hoh[˚] hnäh[˚].

²⁵ Jaa⁻ hñii[˚] ba[˚] cha⁻ cha⁻miih⁻ hñii[˚] dsë⁻ llu[˚] kih[˚], hi⁻ läay[˚] jne[˚]. He⁻ ja⁻ wa[˚] jmeen[˚] jñah⁻ kih[˚] Dio hi⁻ gya⁻jøøh[˚]. Jaa⁻ hñii[˚] bih[˚] jmeey[˚] hih[˚] hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be[˚] kih[˚]. Lä⁻ja⁻ laay[˚] na[˚] hi⁻ lä⁻ja⁻ laay[˚] ga⁻lä⁻jë[˚] joh[˚] jmi[˚] cha⁻. Wa[˚] la[˚] lä⁻ja⁻.

Apocalipsis Juu' he- ga-mi-jnäa- ángel kih' Jwaa-

1 Jee' la- na-sii- he- ga-mi-jnäa- Jesu-
cristo, ja-ba' he- ga-hyoyh' kih' Dio mah'
mi-jnäay' kih' dsa- kyaay' lä-jë- he- nøø'
juu' le' चाह'. Ga-cheey' ángel kyaay' mah'
ngëey' juu' la- ki- jnä', Jwaa- hi- jmee-
ta-he' kiyh'.

2 Jnä' ga-jmeen' dsoo' juu' kih' Dio, hi-
ga-jmeen' dsoo' kih' lä-jë- juu' he- ga-kwa'
Jesucristo, ja-ba' lä-koo- ga-jëen'.

3 La' llu' kih' hi- he- hi- kih' hi- nuu-
lä-jë- he- na' ga-le' lä-koo- jah' juu' la-. Hi-
la' llu' kih' hi- jmee- he' lä-koo- na-sii- juu'
la-, jëeh' ma-ngoo' ya-jäh- le' he- ja-.

Ga-sii' Jwaa- kih' lä-jë- gyii' gwah-

4 Jnä' Jwaa- sijn' kih' lä-jë- gyii' gwah-
he- tøø' hwa' Asia. Ngün' kih' Dio wa' kway'
lä-jë- he- llu' kyah' hnäh' hi- wa' jmeey' hii'
tii' kyah' hnäh'. Hi- he' he' laa' na', hi- he'
he' ma' laa' jää', hi- he' he' hi- na' ga' jäh'.
Hi- lä-ja- ngün' kih' lä-jë- gye'e' jmi-lle' hi-
tääh' cha-në' Dio.

5 Hi- lä-ja- ngün' kih' Jesucristo hi- mi-te'
juu' kih'. Hi- he' to-në' ga-lä-jiih' jee' kih'
hi- ma-na-juu' hi- jøøh' ga' kih' jee' lä-jëe-
rey hi- chaa- hwa' la-.

Hi- he' hnää' jne', hi- ga-chey' dso'kye-
jnän' kyaah' jma- kiyh'.

6 Hi- ga-jmäay' jne' lä-koo- rey, hi-
lä-koo- jmi-dsa- mah' jmeen' ta-he' kih'
Dio hi- laa' Jmiyy-. Wa' jmeen' juuh- kiyh'
hi- wa' laay' dsa-ta' lä-jë- joh' jmi' cha-.
Wa' la' lä-ja-.

7 Miih- ga' jmee-, jäh' jee' jni'.
Ga-lä-jëe- ba' jëey' wa-ra- ga-të' jee' jäh',
lä-kye- hi- ga-jmäayh- dsoo'. Lä-jëe- nëe'
dsa- hi- chaa- hwa' la- ki'hooh' wa-ra-
ga-jëey' jah' Jesús. Wa' la' lä-ja-.

8 "Jnä' he' laan' lä-koo- hwëh' A kyaah'
hwëh' Zeta, jnä' he' ma-laan' jää' ja-ga'
nøø' jmi-gyuu-, hi- lä-jiih' hee' jmi-gyuu- lä-
ma-laan' ja-ba'", ga-jäh' Dsa-jøøh' jnän'.
Hi- he' laa' na', hi- he' ma' laa' jää',

hi- ja-ba' hi- he' jäh' ka-läh', hi- cha-
cha-miih- be' kih'.

*Ga-hëe' mi-në' Jwaa- jmëe' kih' Dsa-jøøh'
jnän'*

9 Jnä' Jwaa- øøh' hnäh', jëen- wii' ko-jøh'
kyaah' hnäh', jee' hnääh' jne' Dio ko-jøh',
hi- kwëeh- ba' dsë- jne' kyaah' be' he-
kwa- Jesucristo. Ma' gyan' hwa' he- chee-
Patmo, he- hä' jee' jmi-nëeh-. Jee' ja-
ga-chee' dsa- jnä' kih' he- sa' ga-lä-hnøøy'
juu' kih' Dio, hi- lä-ja- sa' ga-lä-hnøøy' he-
ma' kwan- juu' kih' Jesucristo.

10 Ma' ga-të' jmi' he- tääh' dsa- kwa-
ti'hmaah' kih' Dsa-jøøh' jnän', ma' kyen'
cha-miih- Jmi-lle' Na-jngii', ma' ga-nuun'
ta-ka'luun- koo- ki-gaa- he- nuuh' lä-koo-
luu' hoo',

11 he- ga-jäh':

-Jnä' he' laan' lä-koo- hwëh' A kyaah'
hwëh' Zeta. Jnä' he' ma-laan' jää' ja-ga'
nøø' jmi-gyuu-, lä-jiih' hee' jmi-gyuu- lä-
ma-laan' ja-ba'. Sii' në' mo-je- lä-koo- te'
he- jëeh' la-, chee- kih' lä-jë- gyii' gwah-
he- tøø' hwa' Asia. Chee- kih' jwii- Éfeso,
kih' Esmirna, kih' Pérgamo, kih' Tiatira, kih'
Sardis, kih' Filadelfia hi- kih' Laodicea.

12 Ga-jëehn' hñiin- mah' jëen- hii- he' ma'
hlëeh- kyaah' jnä'. Lä-koo- ma' ga-jëehn'
hñiin- ga-jëen' gyii' candelero he- na-la-
kyaah' ku'nøø'.

13 To-dsaah' jee' kih' candelero ja-,
ga-jëen- jaa- hi- laa' lä-koh' ma' laa'
Hi-ga-lëe'ngo', ma' kyeyh' koo- hmiih-
kyoo- he- të- lä- ga-të' hwa', hi- ma'
na-hñuu- mo-dsëy' kyaah' hmiih- he- ma'
na-la- kyaah' ku'nøø'.

14 Peer' ma' tø-jlëe- lley' lä-koo- tøø- jñu-
borrego, hi- lä-koo- tøø- tuhmoo-. Mi-nëy'
ma' la' lä-koo- jee' hya- je-.

15 Ma-tiiy' ma' la' lä-koo- la' ñe' nøø' he-
jih' lä-koo- ma' koo- neh' hwii'. Lle' kiyh'
ma' nuuh' lä-koo- jee' jyoo- jmi'.

16 Ma' chaayh- kyaah' gooy- ra-lluu'
gyee' nuuh' hi- neh- to-hooy' ma' go-hii' koo-
ñe' tuuh- chuu- he- na-jni' lä-to' jwoo'.
Mo-nëy' ma' la' lä-koo- jmëe' hyoo- he-
jëe- ñih'.

17 Ma' ga'jēē jnih', ga'tahn' lä'koo' he' na'juun' huuh' tiiy'. Ja'ga' ga'kyey' gooy' ra'lluu' nē kin' mah' ga'siiyh' jnä':

—Ta' wa' gah', jnä' he' ma'laan' jää' ja'ga' nøø' jmi-gyuu', lä'jiih' hee' jmi-gyuu', lä' ma'laan' ja'ba'.

18 Jnä' he' na'jiihn'. Jnä' he' ga'juun', pero hii' jnä' la' na'jiihn' ka'läh' lä'jē joh' jmi' cha-. Wa' la' lä'ja-. Jnä' ba' jmeen' hih' juu' dsa-, hi' jnä' ba' jmeen' hih' cher'mah' dsa-näay' cha'je-.

19 Sii' lä'jē he' ma'jēeh', lä'jē he' jēeh' na'hi' lä'jē he' na'ga'le'.

20 Jee' la' mi'jnään' he' hnøø' jäh' kih' lä'jēē gyeē' nuuh' hi' ma'jēeh' hi' tääh' goon' ra'lluu' he' hi' lä'jē gyii' candelero he' na'la' kyaah' ku'nøø'. Lä'jēē gyeē' nuuh' laa' lä'koo' ángele kyaa' lä'jē gyii' gwah', hi' lä'jē gyii' candelero he' ma'jēeh' ja-, la' lä'koo' lä'jē gyii' gwah'.

2

Juu' la' ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jwii' Éfeso

1 'Sii' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jwii' Éfeso: "Jäh' hi' chaah' gyeē' nuuh' kyaah' gooy' ra'lluu' he', hi' ngē jee' kih' gyii' candelero he' na'la' kyaah' ku'nøø':

2 Ma' ba' jnä' lä'jē he' jmeeh-. Sa' dsa'hwaah' kyaah' ta' kyah' hi' joh' ba' hoh'. Hi' sa' kwēeh' hoh' kyaah' hi' hlēeh' hi' ma'jēeh' ba' hi' jmää' hñii' lä'koo' apóstole hi' sa' laay'. Juu' ta'juu' ba' ma'jnääh' kiyh'.

3 Ma'jēeh' cha'miih' wii' kwaat' kin' hi' ma'kwēeh' ba' hoh', sa' cha' ma'hwaah'.

4 Pero cha' koo' he' ma'hlääh' kyaah' jnä', mo'so' hnaah' jnä' lä'koo' ma' hnaah' jnä' lä' ma'to'nē'.

5 Mi'dsooh' da' hoh' lä'koo' ma' hnaah' jnä' lä' ma'to'nē'. Wa' lä'dsaa' hoh' ka'läh' mah' jmee' lä'jē he' llu' lä'koo' ma' jmeeh' jää'. Cher'mah' sa' jmeeh' lä'ja-, chah' ba' jän' mah' jñuuh' candelero kyah' cher'mah' sa' ga'jēeh' kyaah' Dio ka'läh'.

6 Pero cha' ba' koo' he' llu' he' ma'jēeh' kyah'. Sa' tih' hoh' he' jmee' lä'jēē nico-laita, ja'ba' lä'ja' sa' tih' dsen' ka'läh'.

7 Hi' hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh' he' hlēeh' Jmi'le' Na'jngii' kih' lä'jē gwah'. Hi' ga'lih' mi-te', kwan' kuyh' kih' chaah' hma' he' jmee' chaa' dsa-, he' chih' to'dsaah' ya'jwii' kih' Dio."

Juu' la' ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jwii' Esmirna

8 Hi' sii' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jwii' Esmirna: "Hi' ma'laa' jää' ja'ga' nøø' jmi-gyuu', lä'jiih' hee' jmi-gyuu' lä' ma'laay' ja'ba', hi' hi' ga'juu' hi' ga'lä'jiiyh' ka'läh', jäh' lä'la-:

9 Ma' ba' jnä' lä'jē he' jmeeh-. Jēeh' ba' hne' wii' hi' tä'ñee' hne' pero cha' cha'miih' kyah' gyuuh' jmi-gyuu'. Ma' ba' jnä' kih' hi' hlēeh' wii' kyah'. He' koo' jäh' bih' laay' judiu. Pero laay' dsa' kyaa' Tana' ba'.

10 Ni' miih' ta' wa' gah' kih' he' na' ga' dsa-ngēeh'. Hii' hi' sa'llu' la' taayh' ko'llaa' hnäh' neh'ñe' mah' jēey' che' kwēeh' hoh' hnäh'. Heeyh' hnäh' wii' lä'jiih' tē' gya' jmi'. Kwēeh' hoh' lä'jiih' juuh'. Hii' jnä' kwēeh'n' hne' koo' coron he' kyaah' jmee' chaah'.

11 Hi' hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh' he' hlēeh' Jmi'le' Na'jngii' kih' lä'jē gwah'. Hi' ga'lih' mi-te', sa' cha' he' le' kiyh' jee' tē' to' jiih' juu' dsa-."

Juu' la' ga'chee' Jwaa' kih' gwah' jwii' Pérgamo

12 'Hi' sii' kih' ángel hi' na'hñaa' gwah' jwii' Pérgamo: "Hi' chooh' ñe'tuuh' chuuh' he' na'jni' lä'to' jwoo', jäh' lä'la-:

13 Ma' ba' jnä' lä'jē he' jmeeh' hi' ha' chaah-. La' høø' hi' sa'llu' ba' jee' na-. Pero ma'ra' he' chooh' ba' hne' koo' hweh' juu' kin'. Hi' lä' ma'dsoo' ja'ba' hoh' kin' ka'läh', ma'ke' ñeh' ba' ha' lä' ga'la' kih' Antipa hi' ma' mi'teh' kyaah' juu' kin'. Ga'jngiih' dsa' kiyh' jee' kyah' hnäh' na' jee' hää' hi' sa'llu'.

14 Pero cha' ga' jyoh' he' kyaah' ga'hlääh' hne-. Jēeh', tääh' ga' jee' kyah' hnäh' hi' kye' nuuh' kih' Balaam. Hi' he'

ga'taah- juu' Balac ha- lä- ga'jmeey' he- ga'tah' dsa- Israel kyaah' koo- ga'kuyh- he- lla- dsa- cha'né' dio hi- na-laa- kaah- dsa-, hi' kyaah' he- ga'kaayh' wa' hi- cha- hi-.

15 Ja-ba' lä-ja- tääh' jee' kyah' hnäh' hi- kye- nuuh- kih' dsa- nicolaita, he- ja- sa- tih- dsen'.

16 He-ja- jeeh' hñaah' kyaah' Dio. Pero cher'mah' sa- ga'heeh' he- jwahn- la-, chah' ba'jän- kyah' mah' teen' kyaah' dsa- he' kyaah' ñe'tuuh- he- hä' hoon'.

17 Hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh- he- hlëeh- Jmi-llé' Na-jngii' kih' lä-jé- gwah-. Kih' hi- ga'lih' mi-te', kwan' kuyh- maná he- na-hmäá', hi' kwëeh' jnih' koo- mii' mi'kuu' tøø-. Né' mi'kuu' ja-, na-sii- koo- jmi- hmëé', he- ni- jaa- sa- kyuuh-. Ma-la- hñii' hi- hyoh- ba' lä-kyuuh-."

Juu' la- ga'chee' Jwaa' kih' gwah- jwii- Tiatira

18 'Hi- sii' kih' ángel hi- na-hñaá' kih' gwah- jwii- Tiatira: "Joo' Dio hi- hya- je- mi'né', hi' la- ma-tiiy' lä-koo- ñe' nøø' he- jih'gyeh', hi- he' jäh' lä-la-:

19 Ma- ba' jnä' lä-jé- he- jmeeh-, hnaah- ba' hne- dsa-, mi-teh' ba' hne- ta' kyah', hi' jøh- ba' hoh'. Cha-ga'miih- ta' llu' jmeeh- na' lä-koh' ga' he- ma-jmeeh' jää'.

20 Pero cha- ga' jyoh' he- kyaah' ga-hlääh- hne-. Kwah- jwé' kih' dsa-mé' hi- chee- Jezabel hi- jäh' ngëe- juu' kih' Dio kih' dsa-. Kyaah' nuuh- kiyh' mi-gaay- hi- nuuh' kin- mah' kaayh- wa' hi- cha- hi-, hi' kuyh- he- lla- dsa- cha'né' dio hi- na-laa- kaah- dsa-.

21 Ma' jøøn' mah' jëen- che' lä-dsaa- dsëy', pero sa- hii- tøy' he- kaayh- wa' hi- cha- hi-.

22 Na' na-, jee' hääy' jwé' hñih', kyaah' jnih' né' jii- mah' heeh- jnih' cha-miih- wii' ko-jøh' kyaah' hi- kaayh- cher'mah' sa- ga-lä-dsaa- dsëy' kih' lä-jé- ta' hñih' he- jmeey'.

23 Jmään' jooy' dsöo' lä-jiih' juuy'. Lä-ja- lä-jé- gwah- lä-ñe- kin-, jnä' ba' kyuuhn- huúdsë- kiyh', hi' kyuuhn- neh- tuh-dsëy' ka-läh'. Jnä' ba' kwëeh- hnäh' lä-jaa- lä-jaa- hnäh', lä-koo- te' he- jmeeh- hnäh'.

24 Pero jnä' hlëehn' hnäh' kyaah' lä-jëe- ga'hi- tääh' jwii- Tiatira, hnäh' hi- sa- tääh' kyaah' nuuh- na-, hnäh' hi- sa- kyuuh- he- jäh' he- na-hmäá' ñiih' ga' kih' Tana'. Jwëehn- hnäh', mo-so- cha- ga' he- hnøø' kyah' hnäh'.

25 Chooh' hnäh' koo- hweh- lä-jé- nuuh- he- ma-hñah- hnäh', lä-jiih' lloo- jmi- jahn'.

26 Kih' hi- ga'lih' mi-te' lä-jé- mada- kin- lä-jiih' llaa- jmi-gyuu-, jnä' kwan' jwé' jmeey' hih- kih' dsa- hi- tääh' lä-kaa- hwa'.

27 Jmeey' hih- lä-koo- jmeey' hih- jaa- hi- chooh- hma-hñih- he- la' ñe'. Wa-ra- ga-té- jee' jmeey' hih- kih' dsa-, lä-koo- he- jøøy' koo- mi'hya- ba' le' kih' dsa-. Jëeh' hy- oyh- cha-miih- be', ja-ba' lä-koo- be' he- ma-hyohn- kih' Täá' kyaan'.

28 Hi' kwëeh- jnih' nuu' hø' ka-läh'.

29 Hi- hnøø' heeh' juu' la- wa' heeyh- he- hlëeh- Jmi-llé' Na-jngii' kih' lä-jé- gwah-."

3

Juu' la- ga'chee' Jwaa' kih' gwah- jwii- Sardis

1 'Sii' kih' ángel hi- na-hñaá' gwah- jwii- Sardis: "Hi- jää- gyeé' jmi-llé' kih' Dio hi- jääy' gyeé' nuu', hi- he' jäh' lä-la-: Ma- ba' jnä' lä-jé- he- jmeeh-. Cha- juu' na-jiih- hne-, pero hi- na-juu' ba' hne-.

2 Ná' mi'néh', ja- kwah- be' kyaah' ta' he- hä' gooh-, na' sa- ga- ma-ääh' ta' kyah'. Jëeh' ma-jëen' sa- ma-jä' llu' ta' kyah' lä-koo- hnøø' Dio.

3 Mi-dsooh' hoh' ja-, hee- na- ma-heeh' hi- hee- na- ma-nuuh-. Høø' he- na-, hi- jeeh' hñaah' ka-läh' kih' Dio. Cher'mah' sa- høøh- he- na-, jmeeh- wa' la' cha-la', jahn' kyah' lä-koo- jaa- hi- hii- ba'. Jëeh' hor- he- sa- leeh- jahn' kyah'.

4 Tääh' ga' miih- dsa- kyaah' hne- jee' jwii- Sardis na-, hi- sa- ma-mi-soh' sa-hmiih- kih'. Hi- he' na- ngé' kyaah' jnä' kyeh' hmiih- tøjleé-, jëeh' lä-ja- lle- le' kiyh'.

5 Hi- ga'lih' mi-te', hi- he' kèh- hmiih- tøjleé-. Sa- chen- jmi- kiyh' he- na-sii- né- je- jee' na-sii- jmi- kih' lä-jé- hi- na-jnäá' kih' Dio. Hi- mi'jnään' cha'né' Täá'

kyaan⁺ hi⁺ cha⁺ne⁺ ángele kyaay⁺ he⁻ kyuu⁻ jnih⁺.

⁶ Hi⁻ hnøø⁺ heeh⁺ juu⁺ la⁻, wa⁺ heeyh⁻ he⁻ hlëeh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ kih⁺ lä⁻jë⁺ gwah⁺.”

Juu⁺ la⁻ ga⁻chee⁺ Jwaa⁻ kih⁺ gwah⁺ jwii⁻ Filadelfia

⁷ Si⁺ kih⁺ ángel hi⁻ na⁻hñaa⁺ gwah⁺ jwii⁻ Filadelfia: “He⁻ la⁻ jäh⁺ hi⁻ na⁻jngëe⁺, hi⁻ jmee⁺ ju⁺dsoo⁺, hi⁻ chooh⁺ jo⁻ñe⁺ kih⁺ David. Jee⁺ näy[~] ni⁺ jaa⁻ sa⁺ jne⁺, jee⁺ jney⁺ ni⁺ jaa⁻ sa⁺ nä⁺.”

⁸ Ma⁺ ba⁺ jnä⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ jmeeh⁻. Na⁺ ma⁻na⁻na⁺ jwë⁺ kyah⁺ he⁻ ma⁻nän⁺, he⁻ ni⁺ jaa⁻ sa⁺ le⁺ ha⁺ kyah⁺. Ma⁺ ke⁺ miih⁻ ga⁺ be⁺ cha⁻ kyah⁺, ma⁻høø⁺ ba⁺ hne⁻ juu⁺ kin⁺. Ni⁺ koo⁻ hä⁺ sa⁺ ma⁻jäh⁺ sa⁺ kyuu⁺ jnä⁺.

⁹ Lä⁻la⁻ jmeen⁻ kih⁺ hi⁻ laa⁺ kyaa⁺ Tana⁺ hi⁻ koo⁻ jäh⁺ laay⁺ judiu. Peer⁻ ta⁻ juuy⁺ ba⁺ ja⁻. He⁻ ja⁻ jmeen⁻ ya⁻näy⁺ ya⁻juyh⁺ jney⁺ huu⁺ tih⁺, hi⁻ jmeen⁻ mi⁻jnäy⁺ he⁻ ma⁻lä⁻hnaan⁺ hne⁻.

¹⁰ Ma⁺ kwëeh⁺ ba⁺ hoh⁺ kyaah⁺ mada⁻ he⁻ ga⁻jmeen⁺ kyah⁺. He⁻ ja⁻ hään⁻ hne⁻ kih⁺ he⁻ wii⁺ he⁻ na⁺ ga⁺ jä⁻ lä⁻kaa⁻ jmi⁻gyuu⁺ wa⁺ra⁻ ga⁺ tē⁺ jee⁺ jëe⁺ Dio che⁺ lä⁻dsaa⁻ dsē⁺ dsa⁻ hi⁻ tääh⁺ lä⁻kaa⁻ hwa⁺ kyaah⁺ he⁻ wii⁺ ja⁻.

¹¹ Chah⁺ ba⁺ jahn⁺. Chooh⁺ koo⁻ hweh⁻ nuuh⁻ he⁻ ma⁻hñah[~] mah⁺ ni⁺ jaa⁻ sa⁺ jnuuh⁺ coron kyah⁺.

¹² Kih⁺ hi⁻ ga⁻lih⁺ mi⁻te⁺, jmää⁻ jnih⁺ lä⁻koo⁻ hma⁻dsē⁻ kih⁺ gwah⁺ he⁻ la⁺ kih⁺ Dio kyaan⁺, jih⁺ koh⁺ sa⁺ ya⁻hëy⁺ jee⁺ ja⁻. Nē⁺ kiyh⁺ siin⁻ jmi⁻ kih⁺ Dio kyaan⁺ kyaah⁺ jmi⁻ kih⁺ jee⁺ jwii⁻ kih⁺ Dio kyaan⁺ ka⁻läh⁺ he⁻ chee⁻ Jerusalén hmëe⁺ he⁻ jyoo⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺ kih⁺ Dio kyaan⁺, hi⁻ siin⁻ nē⁺ kiyh⁺ jmi⁻ hmëe⁺ kin⁺.

¹³ Hi⁻ hnøø⁺ heeh⁺ juu⁺ la⁻, wa⁺ heeyh⁻ he⁻ hlëeh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ kih⁺ lä⁻jë⁺ gwah⁺.”

Juu⁺ la⁻ ga⁻chee⁺ Jwaa⁻ kih⁺ gwah⁺ jwii⁻ Laodicea

¹⁴ Si⁺ kih⁺ ángel hi⁻ na⁻hñaa⁺ gwah⁺ jwii⁻ Laodicea: “Hi⁻ la⁻ hi⁻ laa⁺ dsoo⁺ hi⁻ mi⁻te⁺ juu⁺ kih⁺, he⁺ ba⁺ hñiiy⁺ kway⁺ ju⁺dsoo⁺. Hi⁻ he⁺ laa⁺ to⁻nē⁺ kih⁺ jee⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ ga⁻jmee⁺ Dio. Jäyh⁺ lä⁻la⁻.”

¹⁵ Ma⁺ ba⁺ jnä⁺ lä⁻jë⁺ he⁻ jmeeh⁻, ni⁺ sa⁺ gyuh⁺ ni⁺ sa⁺ llaah⁺ hne⁻. Llu⁺ ba⁺ wa⁺ra⁻ jäh⁺ kih⁺ gyuh⁺ o llaah⁺.

¹⁶ Kih⁺ he⁻ sa⁺ gyuh⁺ ni⁺ sa⁺ llaah⁺, he⁻ ja⁻ ñun⁻ hne⁻ ta⁺ wa⁺hoon⁺, kih⁺ ko⁻hi⁻pih⁺ ba⁺ llaah⁺ hne⁻.

¹⁷ Jëeh⁺ hne⁻ jwah⁺: Jnä⁺ chan⁻ kuu⁺, hi⁻ ma⁻llaan⁺ hñiin⁺ llu⁺, mo⁻so⁺ cha⁻ he⁻ ga⁻ jmee⁺ bii⁺ kin⁺. Sa⁺ ñeh⁺ he⁻ laah⁺ jaa⁻ hi⁻ na⁻hëe⁺, hi⁻ mo⁻so⁺ jmää⁺ ta⁺, hi⁻ tä⁻ñee⁺, hi⁻ tuu⁺ hi⁻ jaa⁻ hi⁻ kwah⁻.

¹⁸ Jnä⁺ kwan⁺ nuuh⁻ kyah⁺, ki⁺ jnä⁺ lä⁻ ku⁺nøø⁺ he⁻ ma⁻na⁻llu⁻ kyaah⁺ je⁻, mah⁺ lä⁻cha⁻ cha⁻miih⁻ kyah⁺. Hi⁺ lä⁺ hmiih⁻ tøø⁻ he⁻ kēh⁺ mah⁺ sa⁺ jëe⁺ dsa⁻ la⁺ o⁻hih⁻ he⁻ kwah⁺. Hi⁺ tøø⁺ mē[~] mi⁻nēh⁺ mah⁺ lä⁻jnä⁺ llu⁺.

¹⁹ Jnä⁺ juuhn⁺ kiyh⁺ mah⁺ heehn⁺ wii⁺ lä⁻jëe⁺ hi⁻ hnaan⁺. He⁻ ja⁻ wa⁺ jëe⁺ hoh⁺ he⁻ hääh⁺ jwē⁺ kih⁺ Dio, chaah⁺ hñaa⁺.

²⁰ Hi⁻ jnä⁺ chehn⁺ ho⁺haah⁺ tēen[~]. Cher⁺ mah⁺ chaah⁺ hi⁻ nuu⁻ juu⁺ kin⁺ mah⁺ näy⁺ ho⁺haah⁺, dsa⁻hen⁺ jmeen⁺ ma⁻nuu⁻ kyaayh⁺, hi⁻ hñiiy⁺ kyaah⁺ jnä⁺ ka⁻läh⁺.

²¹ Hi⁻ ga⁻lih⁺ mi⁻te⁺, kwan⁺ gyay⁺ kyaah⁺ jnä⁺ jee⁺ jmeen⁺ hih⁺, ja⁻ ba⁺ lä⁻koo⁻ ga⁻lihn⁺ ga⁻mi⁻ten⁺, he⁻ ja⁻ ga⁻gyan⁺ koo⁺ kih⁺ Täa⁺ kyaan⁺.

²² Hi⁻ hnøø⁺ heeh⁺ juu⁺ la⁻, wa⁺ heeyh⁻ he⁻ hlëeh⁺ Jmi⁻lle⁺ Na⁻jngii⁺ kih⁺ lä⁻jë⁺ gwah⁺.”

4

Dsa⁻kaah⁺ he⁺ ga⁻jmää⁻ jøø⁺ Dio

¹ Ma⁻ngëe⁺ he⁻ ja⁻, ga⁻jëen⁺ koo⁻ ho⁺haah⁺ na⁻na⁺ gyuu⁺ jmi⁻gyuu⁺. Hi⁺ ja⁻ ba⁺ lle⁺ he⁻ ga⁻nuun⁺ lä⁻ ma⁺ to⁻nē⁺, he⁻ nuuh⁺ lä⁻koo⁻ hi⁻ luu⁺ hoo⁺, ga⁻hlëeh⁺ kyaah⁺ jnä⁺, ga⁻jäh⁺:

—Wii⁺ ta⁺ la⁺ mah⁺ heehn⁻ hne⁻ hee⁻ na⁻ le⁺ ta⁺ cha⁺ne⁺ ga⁻—ga⁻siiyh⁺ jnä⁺.

² Lä⁻chah⁺ ja⁻ ma⁻chē⁺ jmi⁻lle⁺ kin⁺ gyuu⁺. Jee⁺ ja⁻ ga⁻jëen⁺ koo⁻ hma⁻sii[~] hi⁻ nē⁺ hma⁻sii[~] ma⁺ gya⁺ jaa⁻ hi⁻ laa⁺ jøø⁺.

³ Hi⁻ ma⁺ gya⁺ jee⁺ ja⁻, ma⁺ jnäy⁺ lä⁻koo⁻ mi⁻kuu⁺ he⁻ chee⁻ jaspe kyaah⁺ cornalina. Ma⁺ jnä⁺ lä⁻ku⁺ lä⁻ji⁺ jee⁺ ma⁺ gyay⁺ ja⁻, jaa⁻ mi⁻kuu⁺ he⁻ jnä⁺ jih⁺gyeh⁺ lä⁻koo⁻ jnä⁺ jih⁺gyeh⁺ esmeralda.

4 Hi⁻ lä⁻ku['] lä⁻jii['] kih['] hma⁻sii[~] ma['] tøø['] ga['] jyoh['] gyii[']kye['] hma⁻sii[~]. Nē['] hma⁻sii[~] ja⁻, ma['] tääh['] gyii[']kyee['] dsa⁻gyuuh['] hi⁻ ma['] kyeh['] hmiih⁻ tøø⁻ hi⁻ ma['] lley['] coron he⁻ la['] kyaah['] ku'nøø⁻.

5 Jee['] ma['] chih['] hma⁻sii[~] juuh⁻ ja⁻, ma['] jmee⁻ je⁻ñih['] hi⁻ ma['] nii⁻ hi⁻ ma['] nuuh['] ma['] hlëeh⁻ dsa⁻. Hi⁻ ma['] na⁻hih[~] gyii['] mi[']sē['] he⁻ ma['] koo⁻ cha[']nē['] hma⁻sii[~] ja⁻. He⁻ ja⁻ ma['] la['] lä⁻jē⁻ gyii['] jmi[']lle['] kih['] Dio.

6 Cha[']nēy['] jee['] ma['] gyay['] ja⁻, ma['] na⁻jaa['] he⁻ la['] lä⁻koo⁻ hu⁻ he⁻ jēē⁻, he⁻ juuh⁻ lä⁻koo⁻ jmi[']ñeeh⁻.

Koo['] kih['] hma⁻sii[~] he⁻ ma['] chih['] to[']dsaah['] kih['] jee['] lä⁻jē⁻ hma⁻sii[~] he⁻ ma['] tøø['] lä⁻ku['] lä⁻jii['] ja⁻, ma['] tääh['] kyeē['] jah['] hi⁻ ma['] choo['] mi[']nē['] ta['] ka[']luuy['] hi⁻ ta['] cha[']nēy['].

7 Hi⁻ to⁻nē['] jah['] he['] ma['] laa['] lä⁻koo⁻ jaa⁻ león. Jee['] ga⁻tē['] uu['] jah['] he['] ma['] laa['] lä⁻koo⁻ jaa⁻ kya['] mäh[']. Jee['] ga⁻tē['] uu⁻ jah['] he['] ma['] la['] mo⁻nēy['], lä⁻ la['] mo⁻nē['] jaa⁻ dsa⁻ñuuh⁻. Hi⁻ jee['] ga⁻tē['] kyeē['] jah['] he['] ma['] laa['] lä⁻koo⁻ jaa⁻ mi['] hi⁻ hēē⁻.

8 Lä⁻jēē⁻ kyeē['] jah['] he['] ma['] choo['] jñii['] sa[']kyooy[']. Lä⁻ku['] lä⁻jii['] ma['] choo['] cha⁻miih⁻ mi[']nēy[']. Lä⁻jmi['] lä⁻hwē['] sa['] ma['] tūy['] ma['] jāyh[']:

Na⁻jngēē['], na⁻jngēē['], na⁻jngēē['] laa['] Dio
Dsa⁻jøøh['] jnän['] hi⁻ cha⁻ ga⁻lä⁻jē⁻ be[']
kih['].

Hi⁻ na⁻ ma['] laa['], hi⁻ na⁻ laa['] na['], hi⁻ ja⁻ba[']
hi⁻ na⁻ llaah[~] ka⁻läh['].

9 Lä⁻jēē⁻ jah['] he['] ma['] jmääy[~] jøøh['] hi⁻ gya[']
nē['] hma⁻sii[~] he['], hi⁻ chaa⁻ lä⁻jē⁻ joh['] jmi['] cha⁻.
Ma['] hnäy['] cha⁻miih⁻ hi⁻ ma['] kway['] ti[']hmaah['] kiyh['].
Koo⁻ hä['] koo⁻ hä['] he⁻ ma['] jmeey⁻ lä⁻ja⁻,

10 lä⁻jēē⁻ gyii[']kyeē['] dsa⁻gyuuh['] ma['] juuh[~]
jnē['] cha[']nē['] hi⁻ gya['] jmee⁻ hih⁻ he['], jmeey[']
juuh⁻ kih['] hi⁻ chaa⁻ lä⁻jē⁻ joh['] jmi['] cha⁻.
Ma['] jwäy[~] coron kiyh['] cha[']nēy['], ma['] jāyh[']:

11 Hne⁻ Dio, Dsa⁻jøøh['] kyaa['] jnääh['],
jaa⁻ hne⁻ ba['] hi⁻ jmää['] jnääh['] jøøh['].

Kyah['] hne⁻ ba['] jmee⁻ jnääh['] juuh⁻,

kyah['] ba['] la['] ga⁻lä⁻jē⁻ be['].

Jëeh['], hne⁻ ba['] ga⁻jmeeh['] lä⁻jē⁻ he⁻ cha⁻.

Lä⁻hyoh⁻ hoh['] hñaah['] ga⁻jmeeh['], he⁻ ja⁻ ba[']
cha⁻.

5

*Jee['] la⁻ hlëeh⁻ kih['] koo⁻ je⁻ he⁻ na⁻bä⁻ he⁻
ma['] chooh⁻ Borrego mäh[']*

1 Hi⁻ ma['] gya['] jmee⁻ hih⁻ he['], ga⁻jëen[']
ma['] chooyh⁻ kyaah['] gooy⁻ ra⁻lluuy['] koo⁻ je⁻
he⁻ na⁻sii⁻ ta['] neh['], hi⁻ na⁻sii⁻ ta['] ka[']luuy[']
ka⁻läh['], na⁻gyoh['] gyii['] jiih[~].

2 Hi⁻ ga⁻jëen⁻ jaa⁻ ángel bee['] hi⁻ ma[']
hlëeh⁻ kyaah['] be['], ga⁻jäyh[']:

—¿Hi⁻ na⁻ hi⁻ na⁻ngē['] jwē['] jii['] lä⁻jē⁻ he⁻
na⁻gyoh['] gyii['] jiih[~] ja⁻ mah['] niyh[']?

3 Pero sa['] ga⁻jnää['] ni⁻ jaa⁻ hi⁻ lih⁻ ma['] jii[']
'je⁻ ja⁻ mah['] ma['] hēy['], ni⁻ gyuuh['] jmi[']gyuuh['],
ni⁻ hwa['] la['], ni⁻ neh['] hwa['] ka⁻läh['].

4 Peer⁻ ga⁻hoohn⁻ cha⁻miih⁻, kih['] he⁻ sa[']
chaa⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ na⁻ngē['] jwē['] ma['] niyh['] je⁻
ja⁻ mah['] ma['] hēy['].

5 Pero jaa⁻ jee['] lä⁻jēē⁻ dsa⁻gyuuh['] he[']
ga⁻siiyh⁻ jnä[']:

—Mo[']to['] hooh⁻ cha⁻miih⁻. Hii['] León la⁻
hi⁻ na⁻jnää['] kih['] Judá, ja⁻ba['] sa[']ju⁻ kih[']
David, hi⁻ la⁻ ba['] ga⁻lih['], he⁻ ja⁻ na⁻ngēy[']
jwē['] jiiy['] lä⁻jē⁻ gyii['] he⁻ na⁻gyoh['] ja⁻ mah[']
niyh['] —ga⁻jäh['] dsa⁻gyuuh['] siih⁻ jnä['].

6 Hi⁻ ga⁻jēē⁻ jnih['], laay['] lä⁻koo⁻ jaa⁻ bor-
rego mäh['] hi⁻ ma['] cheh['] koo['] kih['] hi⁻ ma[']
gya['] jmee⁻ hih⁻, to[']dsaah['] kih['] kyeē['] jah['] he['],
hi⁻ ja⁻ba['] jee['] kih['] lä⁻jēē⁻ dsa⁻gyuuh['] he['].
Borrego he['] ma['] jnääh['] lä⁻koo⁻ borrego hi⁻
ma⁻jngēēh⁻ dsa⁻ nē['] na[']hyoo['], ma['] lle['] gyii[']
jøø['] lley['], hi⁻ ma['] choo['] gyii['] mi[']nēy[']. He⁻
ja⁻ la['] gyii['] jmi[']lle['] kih['] Dio he⁻ ga⁻cheey[']
lä⁻kaa⁻ hwa['].

7 Borrego mäh['] he['] ngooy['] mah['] ga⁻kay[']
je⁻ he⁻ ma['] hä['] ja[']goo⁻ ra⁻lluuy['] kih['] hi⁻
jmee⁻ hih⁻ he['].

8 Lä⁻ ma['] ga⁻sooyh['] je⁻ ja⁻, lä⁻jēē⁻ kyeē[']
jah['] he['] hi⁻ lä⁻jēē⁻ gyii[']kyeē['] dsa⁻gyuuh[']
ka⁻läh['] ga⁻juuh['] jnē['] cha[']nēy[']. Lä⁻jaa⁻
lä⁻jaa⁻ ma['] chooh⁻ ma['] koo['] tū⁻ he⁻ choo[']
cha⁻miih⁻ síñe['], hi⁻ ma['] chooyh⁻ ka⁻läh[']
ma['] koo['] kyaah['] he⁻ na⁻la['] kyaah['] ku'nøø⁻
he⁻ na⁻kah['] kyaah['] chu⁻. Chu⁻ ja⁻ la[']
kwaat[~] juu['] kih['] hi⁻ na⁻jngēē['] hi⁻ tääh['] ngii[']
kih['] kih['] Dio.

9 Ga⁻lä⁻jēē⁻ ba['] hi⁻ he['] ma['] hä['] koo⁻ su[']
hmēē['], ma['] jāyh[']:

Jaa⁻ hne⁻ ba⁻ na⁻ngëh¹ jwë¹ sooh¹ je⁻ na⁻,
mah¹ jiih¹ lä⁻jë⁻ gyii¹ he⁻ na⁻gyoh¹
ja⁻.

Jëeh¹ ga⁻jngëeh¹ dsa⁻ hne⁻, ga⁻lääh⁺ jnääh¹
kyaah¹ jma⁻ kyah¹ mah¹ ga⁻ngëeh¹
jnääh¹ kih¹ Dio.

Ga⁻lääh⁺ ga⁻lä⁻jëë⁻ nëë¹ dsa⁻ hi⁻ hlëeh⁺
lä⁻koo⁻ lä⁻koo⁻ juu¹, hi⁻ tääh¹ lä⁻kaa⁻
jwii⁻, hi⁻ lä⁻kaa⁻ hwa¹ jee¹ tääh¹ dsa⁻
hi⁻ jmee⁺ hih⁻.

¹⁰ Ga⁻hñaah¹ jnääh¹ dsa⁻ ta⁻ kaa¹, ga⁻hñaah¹
jnääh¹ jmi⁻ dsa⁻ mah¹ jmee⁺ jnääh¹
ta⁻ he¹ kih¹ Dio jnän¹,

hi⁻ lä⁻ja⁻ jmee⁺ jnääh¹ hih⁺ kih¹ dsa⁻ hi⁻
tääh¹ lä⁻kaa⁻ jmi⁻ gyuu⁺.

¹¹ Chah¹ ba⁻ ga⁻jëen¹ ka⁻läh¹, ga⁻nuun¹
ma⁻ hlëeh¹ jwëë¹ ángele lä⁻ku⁻ lä⁻jii¹ kih¹ hi⁻
ma⁻ jmee⁺ hih⁺ jee¹ ja⁻, kyaah¹ jah¹ he¹, hi⁻
kyaah¹ dsa⁻gyuu¹ he¹. Joh¹ millón sa⁻ tee¹
hi⁻ ma⁻ tääh¹ jee¹ ja⁻.

¹² Lä⁻jëë⁻ hi⁻ he¹ ma⁻ hlëeh⁺ ki⁻ gaa⁻, ma⁻
jäyh¹:

Borrego mäh¹ hi⁻ ga⁻jngiih¹ dsa⁻ kih¹,

hi⁻ na⁻ ba⁻ na⁻ngë¹ jwë¹ he⁻ cha⁻ lä⁻jë⁻ be¹
kih¹, he⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ kiyh¹,

he⁻ kyuu¹h⁻ ga⁻lä⁻jë⁻ ba¹, he⁻ cha⁻
cha⁻miih⁻ be¹ kiyh¹,

he⁻ lä⁻gah⁻ jnih¹, he⁻ jmeen¹ juu¹h⁻ kiyh¹, hi⁻
he⁻ hä⁻ jne¹ kiyh¹.

¹³ Koo⁻ ka⁻läh¹ ga⁻nuun¹ kih¹ ga⁻lä⁻jëë⁻
hi⁻ tääh¹ gyuu¹ hi⁻ ga⁻jmää¹ Dio, lä⁻kye⁻
hi⁻ ga⁻jmää¹ hi⁻ tääh¹ hwa¹ la⁻, hi⁻ neh⁻
ga⁻ kih¹ hwa¹ la⁻ hi⁻ lä⁻jëë⁻ hi⁻ tääh¹ neh⁻
jmi⁻ ñeeh⁻ hi⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ ga⁻ cha⁻ në¹ kih¹.
Lä⁻jëë⁻ hi⁻ he¹ ma⁻ jäh¹:

Wa⁻ hán¹ kih¹ hi⁻ gya¹ jmee⁺ hih⁺ në¹
hma⁻ sii⁻, wa⁻ hán¹ kih¹ Borrego mäh¹,
wa⁻ gah⁻ jnih¹,

wa⁻ jmeen¹ juu¹h⁻ kiyh¹ hi⁻ wa⁻ cha⁻
cha⁻miih⁻ be¹ kiyh¹ ga⁻lä⁻jë⁻ joh¹
jmi⁻ cha⁻.

¹⁴ Lä⁻jëë⁻ kyeë¹ jah¹ he¹ ma⁻ jäh¹:

—Wa⁻ la¹ lä⁻ja⁻.

Hi⁻ lä⁻jëë⁻ gyii¹kyeë¹ dsa⁻gyuu¹ he¹
ga⁻juuh¹ jñey¹, ga⁻jyooy¹ lley¹ lä⁻ ga⁻të¹ hwa¹
mah¹ ga⁻jmeey¹ juuh⁻ kih¹ Dio.

6

Lä⁻jë⁻ gyii¹ he⁻ na⁻gyoh¹ ja⁻

¹ Ga⁻jii¹ Borrego mäh¹ koo⁻ jwëë¹ he⁻
na⁻gyoh¹ ja⁻, ga⁻jëen¹. Ja⁻ ga⁻ ga⁻nuun¹
ga⁻hlëeh¹ jaa⁻ kih¹ jee¹ lä⁻jëë⁻ kyeë¹ jah¹ he¹.
Lle¹ kiyh¹ ma⁻ nuuh¹ lä⁻koo⁻ kii⁻ hii⁻ ñih⁻,
ga⁻jäyh¹:

—Ñä⁻ mah¹ jëë⁻.

² Ma⁻ ga⁻jëen¹, ga⁻jëen¹ jaa⁻ kya⁻jiih¹ tää⁻.
Hi⁻ ma⁻ dsëë⁻ kya⁻jiih¹ he¹ ma⁻ chooh⁻ koo⁻
hma⁻ he⁻ tey⁻ flecha. Ga⁻hyoyh¹ koo⁻
coron hi⁻ ya⁻ hëëy¹ ma⁻ na⁻lluuy¹ mah¹ liyh⁺
jee¹ hnii⁻.

³ Lä⁻ ma⁻ ga⁻jiiy¹ jee¹ ga⁻të¹ to¹ jwëë¹ he⁻
na⁻gyoh¹ ja⁻, ga⁻nuun¹ ga⁻hlëeh¹ jee¹ ga⁻të¹
uu¹ jah¹ he¹, ga⁻jäyh¹:

—Ñä⁻ mah¹ jëë⁻.

⁴ Ya⁻ hëë¹ jñah¹ kya⁻jiih¹ gyuu¹ jih¹. Hi⁻ ma⁻
dsëë⁻ kya⁻jiih¹ he¹ ga⁻hyoyh¹ koo⁻ ñe⁻tuuh⁻
juuh⁻. Lä⁻ja⁻ ga⁻hyoyh¹ be¹ mah¹ jñuuyh¹
he⁻ hii¹ ti¹ kih¹ dsa⁻ jmi⁻ gyuu⁺. Llay¹ hnii⁻
mah¹ jngëeh¹ dsa⁻ dsa⁻kyaah¹.

⁵ Lä⁻ ma⁻ ga⁻jiiy¹ jee¹ ga⁻të¹ hnë⁻ jwëë¹ he⁻
na⁻gyoh¹ ja⁻, ga⁻nuun¹ kih¹ jee¹ ga⁻të¹ uu⁻
jah¹ he¹, ga⁻jäyh¹:

—Ñä⁻ mah¹ jëë⁻.

Hi⁻ ga⁻jëen¹ jaa⁻ kya⁻jiih¹ läh⁻. Hi⁻ ma⁻
dsëë⁻ kya⁻jiih¹ läh⁻ he¹ ma⁻ chooh⁻ koo⁻
kyaah¹ hih⁻.

⁶ Ja⁻ ga⁻ ga⁻nuun¹ ga⁻hlëeh¹ to¹ dsaah¹ jee¹
kih¹ lä⁻jëë⁻ kyeë¹ jah¹ he¹, ma⁻ jäh¹:

—To¹ ñe¹ mi⁻trigo la¹ kih¹ koo⁻ jmi⁻ ta¹. Hi⁻
jñii¹ ñe¹ mi⁻cebada la¹ kih¹ koo⁻ jmi⁻ ta¹. Pero
ta¹ heë¹ naa⁻ ni⁻ jmi⁻ mi⁻jeh¹ ma⁻ ää⁻.

⁷ Lä⁻ ma⁻ ga⁻jiiy¹ jee¹ ga⁻të¹ kye¹ he⁻
na⁻gyoh¹ ja⁻, ga⁻nuun¹ kih¹ jee¹ ga⁻të¹ kye¹
jah¹ he¹, ga⁻jäyh¹:

—Ñä⁻ mah¹ jëë⁻.

⁸ Ma⁻ ga⁻jëen¹, ga⁻jëen¹ jaa⁻ kya⁻jiih¹ nää⁻.
Hi⁻ ma⁻ dsëë⁻ kya⁻jiih¹ he¹ ma⁻ chee⁻ Hi⁻
Na⁻juu¹, jäh⁺ kaah⁻ kiyh¹ ma⁻ jnä⁻ cha⁻je⁻.
Ga⁻hyoyh¹ be¹ kih¹ koo⁻ kiih⁻ kih¹ jmi⁻ gyuu⁺
mah¹ jngëëyh¹ dsa⁻ kyaah¹ ñe⁻tuuh⁻, kyaah¹
kyoo¹, kyaah¹ dsoo¹, hi⁻ kyaah¹ jah¹ hää¹ hi⁻
chaa⁻ hwa¹ la⁻.

⁹ Ma⁻ ga⁻jiiy¹ jee¹ ga⁻të¹ hña¹ he⁻ na⁻gyoh¹
ja⁻, ga⁻jëen¹ ta⁻ hwa¹ kih¹ na⁻hyoo¹ lä⁻jëë⁻

dsa- hi- ga- juu- kwaan- kih- juu- kih- Dio hi- kwaan- kih- he- ga- mi- tey- kway- ju- dsoo-.

10 Hi- he- ma- hleeh- kij-:

—Hne- Dio hi- na- jngëe- hi- laa- ju- dsoo-, ¿ih- ba- llah- ta- mah- teeh- jwii- kih- dsa- hi- tääh- hwa- hi- ga- tuu- jma- kyaa- jnaäh-?

11 Lä- jaa- lä- jaa- ga- hyoh- hmiih- tøø-, hi- ga- la- mada- kiyh- mah- teeyh- dsëy- koo- ga- ko- hwëe- lä- jiih- dsëe- øøyh-, hi- jmee- ja- ba- ta- ja- hi- lle- kih- juu- ja- ba- lä- koo- ga- juuy- hñiiy-.

12 Hi- ga- jëen- ma- ga- näy- jee- ga- tē- jñii- he- na- gyoh- ja-. Ga- jeh- wii- jwërte hwa-, ga- lä- läh- nē- hyoo-, lä- koo- läh- hmiih- he- kēh- dsa- hi- ti- meeh- dsē- lä- ma- dsa- juu- hi- chaa- kiyh-. Hi- nē- sih- ko- lla- ga- lä- gyuu- jma-.

13 Ga- hlaa- nuu- hi- ma- hëe- gyuu- lä- ga- tē- hwa-, lä- koo- hla- mi- higo gyuu- hma- kih-, wa- ra- ga- jmee- lle- tā-.

14 Gyuu- jmi- gyuu- ga- ääh- go- te- lä- koo- mo- je- he- dsa- gye- kih- hñii-. Ga- lä- jē- moh- kyaah- lä- jē- hwa- he- tääh- jee- jmi- ñeeh- ga- lä- sii- høø-.

15 Lä- jëe- rey hi- chaa- hwa-, dsa- kaah-, dsa- cha- kuu-, juu- hløø-, hi- lä- jëe- hi- bee- ga-, lä- jëe- hi- na- hnëe- jmee- ta-, hi- hi- sa- na- hnëe- ga- hmäy- neh- too- kuu- hi- neh- kuu- hloo-.

16 Lä- jëe- hi- he- ga- jäh- siiyh- moh-, ga- siiyh- hloo- ka- läh-:

—Wa- hla- hnäh- nē- kyaa- jnaäh-, hmää- jnaäh- kih- hi- gya- jmee- hih- oo-, hmää- jnaäh- kih- Borrego mäh- hi- hää- oo- mah- sa- jëey- jnaäh-.

17 Jëeh- ma- dsëe- jmi- juuh- he- ya- jëe- dsëy-. ¿Hi- ba- tää- tee- kyaayh-? —ga- jäh-.

7

Hña- laa- na- dsë- to- laa- kye- mil tē- hi- laa- lee- jee- jwii- Israel

1 Ma- ngëe- he- ja-, ga- jëen- kye- ángele hi- ma- cheh- lä- jē- kye- sa- kiih- kih- hwa-. Sa- ma- kway- jwē- ma- dsa- ngëe- lle- nē- hwa-, ni- nē- jmi- ñeeh-, ni- jee- cha- chaah- hma-.

2 Hi- ga- jëen- jñah- ángel hi- ja- ta- jee- hya- hyoo-, hi- ma- chooh- sello kih- Dio hi- na- jiih-. Ga- tēy- koo- ki- gaa- kih-

lä- jëe- kye- hi- ma- tääh- he- hi- ga- hyoh- be- mah- jmeey- dsoo- kih- hwa- hi- kih- jmi- ñeeh- ka- läh-.

3 Ga- jäh-:

—Ta- jmee- dsoo- kih- hwa- ni- kih- jmi- ñeeh-, ni- kih- ni- koo- chaah- hma- ta- ko- jiih- sa- ga- ma- la- lii- mo- kye- lä- jëe- hi- jmee- ta- he- kih- Dio jnän-.

4 Ja- ga- ga- nuun- ma- tē- hña- laa- na- dsë- to- laa- kye- mil dsa- hi- ma- laa- lee- kih- jee- lä- jëe- nää- dsa- kyaa- Israel.

5 Dsa- kyaa- Judá, tee- gya- to- mil hi- ma- laa- lee-, hi- kyaa- Rubén, tee- gya- to- mil, hi- kyaa- Gad, tee- gya- to- mil,

6 Hi- kyaa- Aser, tee- gya- to- mil, hi- kyaa- Neftalí, tee- gya- to- mil, hi- kyaa- Manasé, tee- gya- to- mil,

7 hi- kyaa- Simeón, tee- gya- to- mil, hi- kyaa- Leví, tee- gya- to- mil, hi- kyaa- Isacar, tee- gya- to- mil,

8 hi- kyaa- Zabulón, tee- gya- to- mil, hi- kyaa- José, tee- gya- to- mil, hi- kyaa- Ben- jamín, tee- gya- to- mil.

Jwëe- jwërte dsa- hi- ma- kye- hmiih- tøø- jmah-

9 Ma- ngëe- he- ja-, ga- jëen- jwëe- jwërte dsa- hi- ni- jaa- sa- tää- hëey-. Jee- ja- ma- tääh- dsa- hi- chaa- lä- kaa- hwa-, lä- jëe- nää- dsa- hi- chaa- lä- kaa- jmi- gyuu-, dsa- hi- hleeh- lä- koo- lä- koo- juu- kih-, ma- tääh- cha- nē- hi- gya- jmee- hih- he-, hi- cha- nē- Borrego mäh-. Lä- jëe- hi- he- ma- kye- hmiih- tøø- hi- ma- chooyh- gooh- hma- su-.

10 Ga- lä- jëe- ma- hleeh- ki- gaa-, ma- jäh-: “Dio jnän- hi- gya- jmee- hih- na-, kyaah- Borrego mäh- kyaay-, hi- na- ma- lää- jne-.”

11 Lä- jëe- ángele hi- ma- tääh- lä- ku- lä- jii- kih- hi- gya- jmee- hih- he-, kyaah- lä- jëe- dsa- gyuu-, kyaah- lä- jëe- kye- jah- he-, ga- juuyh- jñey- cha- nē- hi- jøøh-, lä- jiih- ga- jyooy- lley- lä- ga- tē- hwa-, ga- jmeey- juuh- kih- Dio.

12 Ga- jäh-:

Wa- la- lä- ja-, wa- hán- kiyh-, laay- jøøh-, kyuyh- cha- miih-, wa- kwan- ti- hmaah- kiyh-, wa- gah- jnih-, cha- be- kiyh- hi- beey-.

Kih' Dio jnän` wa' la' lä`ja` lä`jē` joh' jmii' cha`.

13 Jaa` jee' lä`jēē` dsa`gyuuh' he' ga`ngii' juu' kin', ga`jäyh':

¿Hi` na` hi` kyeh' hmiih` tøø` hi` tääh' la`, ha` ta` ma`ya`näy'?

14—Hne` Dsa`jøøh' kyaan', ñeh' ba' hne`—ga`jwii' jnih'.

Mah' ga`siyh' jnä':

—Hi` na` na` hi` ga`hwēē` jee' ga`jēē' dsa` wii' jwēte. Ga`gyiyh' sa`hmiih` kiyh', ga`jmeey' tø`jlēē` kyaah' jma` kih' Borrego mäh'.

15 He`ja` ba' na` tääyh' cha`nē' Dio jee' jmee` hih'. Lä`jmii' lä`hwē' jmeey' jmii' jee' chih' gwah` kiyh'. Hi` hi` gya' nē' hma`sii` hi` jmee` hih' he', jmeey' cha` hih' kih' lä`jēē` hi` tääh' cha`nēy'.

16 Ja` jiih' mo`so` jä` lä`kyoyh', ni` he` jä` lä`kii` dsēy'. Mo`so` hēyh' hyoo`, ni` mo`so` lla' llii' kiyh'.

17 Jēēh' Borrego mäh' hi` gya' to`dsaah` jee' chih' hma`sii` na`, hi` na` jääy' ha` jee' kuyh', hi` jääy' ha` jee' hla` jmii` he` jmee` chaä` dsa`. Ma`ja` mi`kih' Dio jmii` he` tuu` mi`nēy'.

8

Ga`jiiy' jee' ga`tē` gyii' he` na`gyoh' ja`

1 Ma' ga`jiiy' jee' ga`tē` gyii' he` na`gyoh' ja`, ga`kē' ti'sih' go`te' gyuuh' jmi`gyuuh', ya`jäh` koo` jwool' hor`.

2 Ga`jēēn` gyeē' ángele hi` ma' tääh' cha`nē' Dio. Ga`hyoyh' gyii' luu' hoo'.

3 Ja`ga` ja' jñah' ga' ángel, ga`nooy` cha`nē' na`hyoo'. Ma' chooyh` ñe' he` koo` wa`chu` he` na`la` kyaah' ku`nøø`. Ga`hyoyh' cha`miih` wa`chu` mah' ga`jēy' nē' na`hyoo' he` la' kyaah' ku`nøø` he` chih' cha`nē' jee' gya' hi` jmee` hih'. Kyaah' he` ja`, kwa` be' kih' juu' he` ngii' lä`jēē` hi` na`jngēē'.

4 Lä` ma`chooh` ja` ángel ñe' chu`, ga`soo` ñe' chu` cha`nē' Dio ko`jøh' kyaah' jwöh' kih' hi` na`jngēē'.

5 Ma`ngēē` he` ja`, ga`kay' ñe' jee' ma' koo` wa`chu`, mah' ga`kay' je` he` na`chah' kih' na`hyoo' ja`, ga`jwäy' ta`

hwa'. Kyaah' he` ja` ga`nii`, ga`jmeē' goo`, ga`jmeē' je` ñih' hi' ga`jeh' wii' jwēte hwa'.

Ga`jiiy' gyeē' ángele luu' hoo' kih'

6 Hi` lä`jēē` ángele hi` ma' chooh` lä`jē` gyii' luu' hoo' ga`lla`lley' hooy' mah' jiiy'.

7 Ma' ga`jiiy' to`nē' ángel luu' hoo' ja`, ga`saä' ga`jaa' mi`dsē' kyaah' je` ta` hwa', na`kaah` na`gwēēh` kyaah' jma`. La' ga' koo` kiih' kih' chaah' hma` ga`koo' hi' ga`koo' lä`jē` nuu` eeh`.

8 Ma' ga`jiiy' jee' ga`tē` uu' ángel luu' hoo' ja`, lä`koo` moh' juuh` la` je` he` ga`hla' nē' jmi`ñeeh'. La' ga' koo` kiih' kih' jmi`ñeeh' ga`lii' jma`.

9 La' ga' koo` kiih' kih' hi` chaä` cha`jmi`ñeeh' ga`juu', hi' ja`ba' lä`ja` la' ga' koo` kiih' kih' lä`jē` barco ga`heē' go`te'.

10 Ma' ga`jiiy' jee' ga`tē` uu' ángel luu' hoo' kih', ga`tah' gyuuh' jaa` nuu' jøøh' na`chah' je`, hi' laä' lä`koo` hma` lle` je`. Ga`tayh' nē' kih' la' ga' koo` kiih' jmi`juuh` hi' ga`lloo' lä` ga`tē` jee' hya` jmi` gwa`.

11 Nuu' he' chee` Llih'. La' ga' koo` kiih' kih' jmi` ga`lä`llih'. Jwēē' dsa` ga`juu' kih' he` ga`hiyh' jmi` llih' ja`.

12 Ma' ga`jiiy' jee' ga`tē` kyeē' ángel he', ga`heē' la' ga' koo` kiih' kih' hyoo`, ja`ba' ko`ja` ga`heē' nē' sih', hi' la' ga' koo` kiih' kih' nuu' ga`heē' ka`läh'. He`ja` ga`la' na`hoo` la' ga' koo` kiih' kih' lä`koo` lä`koo`. Kih' he`ja`, lä`jmii' lä`hwē' mo`so` ga`lä`jnä' la' ga' koo` kiih' kih' jmi`gyuuh'.

13 Hi' ga`jēēn', mah' ga`nuun' hēē' jaa` ángel to`dsaah' kih' gyuuh' jmi`gyuuh', ma' hlēēyh' kyaah' be', ma' jäyh':

—Jwii~, jwii~, jwii~ dsa` hi` tääh' hwa' la`. Jēēh' tääh' ga' uu` ángele hi` ja`ga` jiiy' luu' hoo' kih'.

9

1 Ma' ga`jiiy' jee' ga`tē` hñaa' ángel luu' hoo', ga`jēēn` jaa` nuu' ga`tah' gyuuh' jmi`gyuuh' lä` ga`tē` hwa'. Ga`hyoyh' jo`ñe' kih' too` ñiih' he` dsoo` lä` ga`tē` cha`je`.

2 Ma' ga`näy' too` ñiih' ja`, ga`soo` cha`miih` ñe', lä`koo` ñe' kih' koo` hwii' juuh`. Ga`kah' ñe' kyaah' lle' mah' ga`jlē'

nē hyoō, hē gājmee' nē hē gāsoō
neh̄ toō ñiih' jā.

³ Jee' nē jā gāhwēē̄ iih̄ hī gāsa'
gājñee' tā nē hwa'. Gāhyoyh' be' jmeey'
dsoo' lā' koō jmee' cha' hne' hī chaā hwa'
lā.

⁴ Gāla' mada' kiyh', mah' sa' jmeey'
dsoo' kih' nuū hē dsāhya' hwa', ni' koō
gā hē eeh̄, ni' kih' ni' koō chaah' hmā.
Māla' kih' dsā hī sa' la' liī mo' kye'
kaah̄ Dio, kih' hī he' ba' jmeey' dsoo'.

⁵ Pero sa' gāhyoyh' jwē' mah' jngēēyh',
koō heeyh' wii' ba' koō hñaa' sih̄. Jee'
jmee' dsoo' iih̄ he', jēē̄ dsā wii' lā' koō
jēē̄ dsā wii' jee' jmee' dsoo' cha' hne' hī
chaā jmi' gyuū lā.

⁶ Jmii' jā hnooh' dsā hā lā' jee' juuy'
pero mo' so' jnøoyh' hē kyaah' juuy'.
Ma' ke' lā' hnøoy' jngēēyh' hñiiy', mo' so'
juuy'.

⁷ Iih̄ he' ma' jnāā' lā' jnāā' kya' jih' hī
ma' na' lluū dsā nāā' jee' hñii'. Ka' lley'
ma' choo' hē la' lā' koō coron hē na' la'
kyaah' ku' nøø'. Mo' nēy' ma' jnā' lā' koō
mo' nē' dsā.

⁸ Jñū lley' ma' jnā' lā' koō jñū lle'
dsā mē'. Cha' jay' ma' jnā' lā' koō cha' ja'
león.

⁹ Na' lāāy' kyaah' nē' jmah', hi' sa' kyooy'
ma' nuuh' lā' koō jee' ngē' cha' miih̄ car-
ret hē cheeh̄ kya' jih' hī hlii' jee' ga' nāā'
jee' hñii'.

¹⁰ Na' kuuy' ma' choo' hma' kuu' lā' choo'
na' kuuy' cha' hne'. Kyaah' na' kuuy' jā,
gājmeey' dsoo' kih' dsā lā' jih' ga' tē'
hñaa' sih̄.

¹¹ Dsā jøøh' kyaā' iih̄ he' ma' lāā' ángel
kyaā' toō ñiih' jā. Kyaah' juu' hebreo
cheeȳ Abadón, hi' kyaah' juu' griego
cheeȳ Apolión. (Jmiī kiyh' hnøø' jäh̄: hī
heē̄ dsā.)

¹² Ga' ngēē' to' nē' hē wii' jā. Hi' ga' jā'
ga' to' hē wii' hē jā ga' ga' jēēn'.

¹³ Ma' ga' juu' jee' ga' tē' jñee' ángel luu'
hoo' kih', ga' nuun' ga' hlēēh' jee' kih' lā' jē'
kye' jøø' kih' na' hyoo' hē na' la' kyaah'
ku' nøø' hē ma' chih' cha' nē' Dio.

¹⁴ Ga' hlēēyh' jee' ga' tē' jñee' ángel hī ma'
chooh̄ luu' hoo' he', ga' siiyh'.

—Cheeh̄ lā' jēē' kyeē' ángele hī
na' hñuu' cha' jmiī juu' hē chee' Eu-
frate.

¹⁵ Hi' ga' cheeyh̄ lā' jēē' kyeē' ángele he'
hī ma' na' lluū kih' hor' jā, jmii' jā, sih̄
jā, ji' nē' jā mah' jngēēyh' la' ga' koō
kiih' kih' dsā jmi' gyuū.

¹⁶ Ga' tēēn' ga' nuun' ma' tee' to' hñā' lāā'
millón hløø' hī ma' dsēē' kya' jih'.

¹⁷ Lā' la' ga' lā' jnā' kin' ma' ga' jēēn'
kya' jih' he'. Lā' jēē' hī ma' dsēēy' he',
ma' na' løø' mo' dsēy' nē' gyuū, kyaah' hē
eeh̄, hi' hē nøø' ka' lāh'. Lle' kya' jih' he'
ma' jnā' lā' koō lle' león. Hi' ma' hwēē-
to' hooy' jē, nē', hi' azufre.

¹⁸ Ga' tē' la' ga' koō kiih' kih' dsā hī
ga' juu' kih' lā' jē' hnē' nēē' hē wii' hē ma'
hwēē' hoo' kya' jih' he', hē ma' la' jē, nē',
hi' azufre.

¹⁹ Jēēh', ma' kye' cha' miih̄ be' hoo'
kya' jih' he' kyaah' kuuy' ka' lāh'. Kuuy' jā
ma' la' lā' lāā' miih̄. Ma' lle' lley' hē kyaah'
ma' jmeey' dsoo'.

²⁰ Dsā hī sa' ga' juu' kyaah' hē wii'
jā, ni' lā' jā sa' ga' lā' dsaa' dsēy' hē ma'
jmeey' juuh̄ kih' hē na' la' kyaah' gooy'.
Sa' ga' tūy' hē ma' jmāāy' jøøh' lā' jēē'
jmi' lle' hlēēh', hi' kih' lā' jē' heeh' hē
na' la' kyaah' ku' nøø', kyaah' kuu' tøø',
kyaah' nē' hwēh̄, kyaah' kuuy', hi' kyaah'
hma' ka' lāh'. Lā' jē' heeh' jā sa' jēē', sa'
nuu', hi' ni' sa' ngē'.

²¹ Hi' ni' sa' ga' lā' dsaa' dsēy' hē ma'
jngēēyh' dsā, hē ma' jmeey' ji' nah', hē
ma' kaayh̄ wa' hī cha' hī, hi' hē ma'
hēy'.

10

Jaā' ángel kyaah' koo' libro pih'

¹ Ma' ngēē' hē jā, ga' jēēn' jñah' ángel
hī beē' jwēte hī ga' jñaa' gyuu' jmi' gyuū
na' lāā' jñii', ma' jnāā' miih̄ kuuy' gyuu' h'
lley'. Mo' nēy' ma' jnā' lā' jnā' hyoō, hi'
lā' kyoō tūy' ma' la' lā' koō jē hē chih'
ko' dsoo'.

² Ma' há' ja' gooy' koō jē pih' na' na'.
Mah' ga' chiyh' tūy' ra' lluū nē' jmi' ñeeh̄,
hi' tūy' ra' kēh' ga' chiyh' hwa' kii'.

3 Ja-ga ga-hlëeyh' koo- ki-gaa- lä-koo- ki-gaa- hooh- león ma' mi-gaay'. Lä- ma' ga-hlëeyh' ja-, ga-ngëeh- kiyh' gye'e' ñih'.

4 Ma' ga-ngëeh- lä-jëe' gye'e' ñih' he', ngoo' ga' jnä' ma' siin', ma' ga-nuun' ga-hlëeh' gyuuh', ga-siuh' jnä':

—Hmä lä-jë' juu' he- ma-hlëeh' ñih' na-, to' ya-sii-.

5 Hih' ángel hi- ga-jëen- hi- chih' koo- tii' né jmi-ñeeh' kyaah' koo- tiiy' hwa' kii' he', ga-chooy' gooy- ta' gyuuh'.

6 Mah' ga-täay- hi- cha- ga-lä-jë- joh' jmi' cha-, he' ba' hi- ga-jmee' gyuuh' jmi-gyuu' kyaah' lä-jë- he- jnä' né kih', he' ba' hi- ga-jmee' hwa', kyaah' lä-jë- he- ga' cha- né kih', hi- he' ba' hi- ga-jmee' jmi-ñeeh' kyaah' lä-jë- he- ga' cha- kih'. Ga-täay- hi- he' ga-jäyh':

—Mo-so- lä-hii' ga' cha- miuh- jmi'.

7 Jää' ja-ga' juu' jee' ga-të' gye'e' ángel he' luu' hoo' kih', lä-jë- he- na-hmä' kih' Dio lä-te' lä-koo- ga-jäh' Dio siih' dsa- hi- ga-ngëe' juu' hi- ma' jmee- ta'he' kiyh' llo'joo' —ga-jäh' ángel he'.

8 Koo- ka-läh' ga-nuun' ga-hlëeh' gyuuh' jmi-gyuu' kyaah' jnä', ga-jäh':

—Gwa- go-kye- je- pih' na-na' he- hä' ja'goo- ángel hi- chih' tii' né jmi-ñeeh' kyaah' né hwa' oo'.

9 He-ja- ñeen' jee' ma' cheh' ángel mah' ga-ngiin' je- pih' ja-. Mah' ga-siiyh' jnä':

—Hee- la-, kuh'. He- la- jmee' lä'llih' tu-jlah', pero neh- to-hooh' lä-øø', lä-koo- øø' jmiuh' tah'.

10 Ja-ga' ga-kan' je- pih' he- ma' chooh- ángel mah' ga'kuhn'. Ga-lä-øø' neh- to-hoon- lä-koo- øø' jmiuh' tah'. Ma-la- ma-kuhn' ga-lä'llih' tu-jlan'.

11 Ja-ga' ga-siiyh' jnä' ka-läh':

—Jmee- bii' mi'jnäh' juu' kin- ka-läh' kih' cha-miuh- jee' jwii-, hi- lä-kaa- hwa' jee' tääh' dsa- hi- jmee- hih-, hi- kih' hi- hlëeh- lä-koo- lä-koo- juu', hi- kih' lä-jëe- dsa-ta' kaa'h'.

11

Lä-uu' dsa- hi- kwa' ju'dsoo' kih' Dio

1 Ma-ngëe' he- ja-, ga-hyohn' koo- hma- he- la- hih- he- la- lä-koo- sihma-tah-, mah' ga-siiyh' jnä':

—Noo-, mah' la- hih- gwah- kih' Dio, kyaah' na'hyoo', mah' hee- jah' tee' hi- tääh' jmee- juuh- kih' Dio.

2 Wa' jä- ba' kih' ho'hne- kih' gwah- na-, sa- llah' hih-. Jëeh' he- ma-na-la- hee' hi- sa- laa' judiu ba' na-, mah' jmeey' he- la- dsëy' jee' jwii- na-jngii' to' laa' uu' sih-.

3 Cheen- uu' dsa- hi- dsa-kwa- ju'dsoo' kin-. Kyeyh' hmiih- he- keh- dsa- ma' ti-meeh- dsë'. Ngëey' juu' kin- kih' dsa- koo- mil dsë- to' hña-loo' na-dsë- to' lo'gya' dsë- gya' jmi- —ga-siiyh' jnä'.

4 Lä-uu' hi- kwa' ju'dsoo' kih' Dio he', laa' kwaat- lä-koo- to' chaah' hma- olivo, hi- laay' kwaat- lä-koo- to' candelero he- na-jnä' cha-në' Dio juu' hwa'.

5 Cher'mah' cha- hi- hnøø' jmäyih- dsoo', kyaah' je- he- hwëe- neh- to-hooy' jëey' go-te- hi- na-høøh' kiyh'. Lä-ja- jmee- bii' juu' wa' hi- cha- hi-, hi- hnøø' jmäyih- dsoo'.

6 Lä-uu' dsa- he' na-ngëy' jwë' he- jmeey' sa- jä- jma' ta'ko- jiih' ngëey' juu' kih' Dio. Lä-ja- na-ngëy' jwë' jmeey' kih' jmi- he- lii' jma-. Hi- na-ngëy' jwë' heeyh' dsa- lli'wii', lä-joh' jiih- hnøø' bih'.

7 Ma-la- ma-dsëe' jmi' kway- juu' kih' Dio, ya-hëe' jah' hlëeh' neh- too- ñiih' kih' cha-je- mah' teey' kyaah' dsa- he', lä-jiih' lä-liyh- jngëeyh'.

8 Ga' ma-na-juuy', jäy' cha'jwë' jee' jnä'hä' kih' jwii- juuh-, ja-ba' jee' jwii- jee' ga-täay- dsöh' hma-cru- Dsa-jøøh' jnän'. Hi- cha- jee' ja-, kwee- hña- dsëy' lä-koo- dsa- hi- ma' cha- jwii- Sodoma kyaah' Egipto, he-ja- kih' jee' jwii- ja-, le' jahn' chee- Sodoma hi- Egipto ka-läh'.

9 Hnë- jmi' dsa-hnoo', ga-lä-jëe- ba' dsa- dsa-taah' jëey' hi- na-juu' he', dsa- hi- cha- lä-jë- jee' jwii-, lä-jëe- nää' dsa-, dsa- hi- hlëeh- lä-koo- lä-koo- juu', hi- lä-kaa- hwa' jee' tääh' dsa- hi- jmee- hih-. Sa- kway' jwë' haa' hi- na-juu' he'.

10 Ga-lä-jëe- ba' dsa- jmi-gyuu' lä-chaay- llu' wa'ra- ga-jëey' na-juu' dsa- he'.

Dsa-taayh` jëe` dsëy` jwërte, hi` kwëeyh` dsa-kyaa` miuh` he` cha` kih` lä`jaa` lä`jaay`, jëeh` lä`uu` hi` ma` ngëe` juu` kih` Dio he` ma` heeyh` wii` lä`jëe` hi` chaa` hwa` la`.

11 Ga` ma-të` hnë` jmi` dsa-hnoo` ja`, jmi-lle` na`jiuh` he` ja` kih` Dio ga-tooh` tuh-dsëy` mah` ga-nooy` lä`hmëe`. Ga-lä`goo` jwërte dsë` dsa` hi` ma` tääh` jëe` jee` ja`.

12 Ga-lä`nuuh` ga`hlëeh` gyuuh`, ga`jah`:

–Wii` hnäh` jee` la`.

Mah` ga-sayh` ta` gyuuh` jee` jni` lä` ma-jëe` ja` lä`jëe` hi` ma` na-høøh` kiyh`.

13 Hor` ja` ga`jeh` wii` jwërte hwa`. Hi` kih` hña-loo` hne`, ga`hla` ma` gya` jee` lä`kaa` jee` jwii` juuh` ja`. Hi` ga`juu` gyee` mil dsa` ma` ga`jeh` hwa`. Hi` ga`chaa` he`, kyaah` he` goyh` ja`, ga`jmäay` jøøh` Dio hi` gya` gyuuh` jmi-gyuu`.

14 Ga`ngëe` to` he` wii` ja`. Hi` ga`jä` ga` koo` he` wii` he` ja` ga` ga`jëen`.

Ga`jny` jee` ga-të` gyii` luu` hoo`

15 Ma` ga-të` gyee` ángel ga`juu` luu` hoo` kih`, ga-lä`nuuh` gyuuh` ga-tooh` ki` gaa` miuh`, ma` jayh`:

Na` ma-të` jee` jmee` Dio hih` kih` lä`kaa` jmi-gyuu` koo` jøh` kyaah` Cristo kyaay`.

Hi` he` ba` jmee` hih` ga-lä`jëe` joh` jmi` cha`.

16 Lä`jëe` gyii`kyee` dsa-gyuuh` hi` ma` tääh` në` hma-sii` cha`në` Dio, ga-taayh` ga`juuyh` jney`, ga`jyooy` lley` lä` ga-të` hwa` mah` ga`jmeey` juuh` kih` Dio.

17 Mah` ma` jayh`:

Kwa` jnääh` ti`hmaah` kyah` hne` Dio hi` cha` ga-lä`jëe` be` kih`,

hne` he` hi` laa`, hne` he` hi` ma` laa`, hi` hne` he` hi` laaah` ka-läh`.

Ma`mi` jnääh` hñaah` kyaah` be` kyah` mah` løøh` jmeeh` hih`.

18 Ga-lä`jëe` hi` tääh` lä`kaa` hwa` ma-lä`llej` jwërte,

ma-të` jee` teeh` jwii` kih` hi` he`.

Ma-të` jmi` llah` ta` kih` hi` na`juu`,

mah` kwëeh` hee` lä`jëe` hi` ga`ngëe` juu` hi` ga`jmeey` ta`he` kyah`,

hi` lä`ja` lä`jëe` hi` na`jngëe` hi` lä`jëe` ga` hi` gah` hne`, lä`jøh` lä`mah`.

Hi` ma-të` jmi` jngëeh` lä`jëe` hi` hee` jmi-gyuu` la`.

19 Ja`ga` ga`na` gwah` kih` Dio gyuuh` jmi-gyuu`, hi` neh` gwah` ja`, ga-lä`jnä` goo` he` tääh` kuu` na`sii` hmooh` to`në`. Peer` ga`jmeey` jee` ñih`, ga-tooh` miuh`, ga`hi` ñih`, ga`jeh` wii` jwërte hwa`, mah` ga`hla` mi`dsë` kah`gaa`.

12

Dsa-më` hi` Dragón

1 Ma`ngëe` he` ja`, ga-lä`jnä` gyuuh` jmi-gyuu` koo` he` juh`gaa`. Ga-lä`jnää` jaa` dsa-më` hi` ma` na-läa` hyoo`, hi` ma` hee` sih` huuh` tiy`, hi` ma` lley` koo` coron he` ma` chaa` gya` tuu` nuu`.

2 Dsa-më` he` ma` kyaa` gyuu`, ma` høøy` kih` he` jëey` wii` he` lä`chaa` gyuu` kyaay`.

3 Hi` ga-lä`jnä` ga` jyoh` he` juh`gaa` gyuuh` jmi-gyuu`. Ga-lä`jnää` jaa` dragón gyuu` hi` jøh`gaa`. Ma` la` gyii` lley`, ma` choo` lley` gya` jøø`, hi` ma` lley` gyii` coron ka-läh`.

4 Kyaah` kuuy` ja`, ga`sëeyh` la` ga` koo` kiih` kih` nuu` hi` hëe` gyuuh` jmi-gyuu` mah` ga`saa` ga`jaay` ta` hwa`. Dragón he` ga`noo` cha`në` dsa-më` hi` ngoo` ga-lä`chaa` gyuu` kyaa` mah` ma` kuyh` gyuu` he` lä`koo` wa`ra` ga-lä`chaa`.

5 Kih` dsa-më` he` ga-lä`chaa` jaa` gyuu` ñuuh` hi` jmee` hih` kih` ga-lä`kaa` hwa` kyaah` koo` hma`hih` he` la` ñe`. Pero na` ba` koh` ga-tëey` gyuu` he` cha`në` Dio jee` gyay` jmeey` hih`.

6 Hi` dsa-më` he`, ga`kyuu` lä` ga-të` hwa` kii` jee` ga`mi`llu` Dio kiyh`, mah` häay` jee` ja` koo` mil dsë` to` hña-loo` na`dsë` to` lo` gya` dsë` gya` jmi`.

7 Ma`ngëe` he` ja`, ga-lä`cha` koo` hni` juuh` gyuuh` jmi-gyuu`. Migye` kyaah` ángele kyaay` ma` tee` kyaah` Dragón. Hi` Dragón he` kyaah` ángele kyaay` ma` tee` ka-läh` kyaah` Migye`.

8 pero sa` ga`liyh`. Mo`so` ga-lä`cha` ga` høøy` gyuuh` jmi-gyuu`.

9 Lã ja- Dragón jøøh' he' ga-lee- dsih' ta- ka'hne-. Hi- he' laa' miih- chaa- llo'joo' hi- chee- hi-sa-llu', hi- chee- bih' Tana- ka-läh'. Hi- he' mi-gaa- dsa- lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu-. Ga-jwää' dsih' lä- ga-të' hwa' ko-jøh' kyaah' ángele kyaay'.

10 Ja-ga' ga-nuun' ga-hlëeh' ki-gaa- ka-läh' gyuu' he- ma' jah':

—Na' ma-të' jee' lää' dsa-, ma-lä-jnä' be' kih' Dio, ma-løø' jmee' hih' Dio jnän', hi- ma-të' jee' lla' Cristo kyaay' ta'. Jëeh', ma-lleey- ta- ka'hne- hi- ma' hnii- kih' lä-jëe- øøh' jne'. Lä-jmii' lä-hwë' ma' hniiy- cha-në' Dio jnän'.

11 Pero øøh' jne' ga-lih' bih' kyaayh', kyaah' jma- kih' Borrego mäh', hi- kyaah' ju'dsoo' he- ga-jmeey' kih' Cristo. Sa- ga-jmeey' he' che' chaa- juuy' jmi-gyuu- la-.

12 Wa' jëe- hoh' hnäh' hi- tääh' gyuu' jmi-gyuu-. Pero jwi- hi- tääh' hwa' la- kyaah' hi- tääh' neh' jmi-ñeeh' ka-läh'. Jëeh' hi-sa-llu' ma-ñey- ba', jä- ko-hi'pih' ga' jmi' kiyh', he- ja- häay' jwërte ma-jñaay' jee' kyah' hnäh'.

13 Ma' ga-jëe' Dragón he', he- ga-jwää' dsih' ta- hwa', ngooy' mah' jmeey' hña- dsëy' kih' dsa-më' hi- ga-lä- chaa- gyuu- ñuu- kih' he'.

14 Pero ga-hyoh' dsa-më' he' to' sa'kyoo' cha-mii- jøøh' mah' ja- le' hëey' uu' kih' miih- hlëeh' he' ta- hwa' kii-, jee' hää' dsih' koo- ji-ñe-, jyoh' ga' to' ji-ñe-, na-dsë- jñee' sih-.

15 Miih- he' ga-juu' koo- jmi-juu- kyaah' hooy' ta- jee' ngoo' dsa-më' he' mah' ma' äay' kyaah' jmi- ja-.

16 Pero hwa' ga-kwa' be' kih' dsa-më' he'. Ga-na' hwa', mah' ga-hoo' jmi- he- ga-hwëe- to-hoo' Dragón.

17 He- ja- ga-ya-jëe' dsë' jwërte dragón kyaah' dsa-më' he'. Mah' ngooy' na'jmeey' hnii- kyaah' hi- laa' sa'ju- kih' dsa-më' he', hi- hoo- mada- kih' Dio ja-ba' hi- jmee' ju'dsoo' kih' Jesucristo.

13

Lä-uu' jah' laa' na'høø' he'

1 Jnä' ga-noon' në' mi'sii' he- cha- cha'hoo' jmi-ñeeh-. Jee' ja- ga-jëen- jaa- jah' hi- laa' na'høø', ya-hëe' cha'jmi-ñeeh- ma' lle' gyii' lley', hi- ma' choo' gya' jøø'. Në' jøø' kiyh' ma' choo' gya' coron. Hi- ma' na-sii- lä-jëe' ka'lley' koo- juu' he- mi-kwah' kih' Dio.

2 Jah' hi- ga-jëen- he', ma' laa' lä-koo- hyah-. Ma-tiiy' ma' la' lä' la' tii' oso. Mo-hooy' ma' la' lä' la' hoo' león. Dragón he', ga-kwëeyh' be', hi- ga-llaay' hoooy' mah' jmeey' hih' llay-, mah' leey' dsa-ta' jøøh'.

3 Ga-jëen' koo- lley' ma' la' dsoo' he- ma' jngiih' kiyh'. Pero dsoo' he- ma' jngiih' kiyh' ja-, ga-jä' ba'. Peer' ga-lä- dsa- dsë' lä-jëe- dsa- jmi-gyuu-, he- ja- ga-jmeey' ko-jøh' kyaah' jah' hi- laa' na'høø' he'.

4 Hi- ga-jmää' dsa- jøøh' Dragón hi- ga-lla- jøøh' jah' hi- laa' na'høø' he'. Ja-ba' lä-ja- ga-jmäy' jøøh' jah' laa' na'høø' he' ka-läh', mah' ma' jäyh' kiyh':

—Sa- chaa- ga-jñah' hi- laa' lä-koo- jah' na-. ¿Hi- na- hi- lih' tee' kyaayh'?

5 Ga-kway' jwë' kih' mah' hlëeyh' juu' taah' hi- hlëeh' bih' juu' he- mi-kwah' kih' Dio. Ga-llaay' mah' leey' dsa-ta' to-laa' uu' sih-.

6 Lä-ja- ga-løoy' mi-kwayh' kih' Dio. Ga-mi-kwayh' jmi- kiyh', lä-kye- kih' gwah- kiyh', hi- lä-ja- kih' hi- tääh' gyuu' jmi-gyuu- ka-läh'.

7 Hi- ga-hyoyh' jwë' jmeey' hnii- kyaah' lä-jëe- hi- na-jngëe' lä-jiih' leeyh-. Hi- ga-hyoyh' jwë' jmeey' hih' kih' lä-jëe- nää' dsa-, lä-jëe- jee' jwi-, dsa- hi- hlëeh- lä-koo- lä-koo- juu', hi- lä-kaa- hwa' jee' tääh' dsa- jmee- hih' ma- ki- kih'.

8 Lä-jëe- dsa- jmi-gyuu- hi- ga-jmää' jøøh' jah' laa' na'høø' he', sa- ma' na-sii- jmi- kiyh' në' je- kih' Borrego mäh' hi- laa' kwaat- ga-juu' në' na'hyoo' lä- ma' huu' jmi-gyuu-. Në' je- kiyh' ja-, na-sii- jmi- kih' lä-jëe- hi- na-jnäa' kih' Dio.

9 Cher'mah' chaa- hi- hnøø' heeh' juu' la-, wa' heeyh-.

10 Hi- lle' kih' dsoo' neh-ñe', jää' dsih' neh-ñe'. Hi- lle' kih' juu' kyaah' ñe-tuuh-, kyaah' ñe-tuuh- jngëeh' dsih'. Hor- ja-

hnøø¹ kwëeh¹ dsë¹ hî na-jngëë¹ kyaa¹ Dio hi¹ hnøø¹ læ¹ ma-dsoo¹ ja¹-ba¹ dsëy¹.

11 Ma-ngëë¹ he¹ ja¹, ga-jëën¹ jñah¹ jah¹ laa¹ na-høø¹ hî ya-hëë¹ neh¹ hwa¹. Ma¹ lley¹ to¹ jøø¹ he¹ la¹ læ¹ la¹ kih¹ jaa¹ borrego mäh¹, hi¹ ma¹ hlëëyh¹ læ¹ hlëëh¹ jaa¹ dragon.

12 Ma¹ kyey¹ læ¹ jë¹ be¹ kih¹ to¹ në¹ jah¹ he¹, mah¹ to¹ lo¹ nëy¹ ga¹ løøy¹ jmeey¹ hih¹ kih¹ hî tääh¹ læ¹ kaa¹ hwa¹ mah¹ wa¹ jmeey¹ juuh¹ kih¹ to¹ në¹ jah¹ he¹, hî ga¹ jä¹ kih¹ kyaah¹ dsoo¹ he¹ ma¹ juuy¹ ja¹.

13 Hi¹ læ¹ ja¹ ma¹ jmeey¹ cha¹-miih¹ he¹ jah¹-gaa¹ ka¹-läh¹, læ¹ juuh¹ ga¹ jmeey¹ ga¹ jyoo¹ je¹ gyuu¹ jmi¹-gyuu¹ læ¹ ga¹ tē¹ hwa¹, læ¹ ma¹ jëë¹ ja¹ dsa¹.

14 Mi¹-gaay¹ hî tääh¹ læ¹ kaa¹ hwa¹ kyaah¹ læ¹ jë¹ he¹ jah¹-gaa¹ he¹ ga¹ hyoyh¹ jwë¹ jmeey¹ cha¹ në¹ jah¹ to¹ në¹ he¹. Ga¹ jmeey¹ mada¹ kih¹ hî tääh¹ læ¹ kaa¹ hwa¹ he¹ jmeey¹ heeh¹ kih¹ jah¹ hî ga¹ jä¹ kih¹ hî ma¹ la¹ dsoo¹ kih¹ kyaah¹ ñe¹ tuuh¹.

15 Ga¹ hyoyh¹ jwë¹ he¹ jmeey¹ juuh¹ heeh¹ kih¹ jah¹ he¹ mah¹ hlëëh¹. Hi¹ mah¹ ga¹ jmeey¹ mada¹ jngiiyh¹ kih¹ læ¹ jëë¹ dsa¹ hî sa¹ jmeey¹ juuh¹ kih¹ heeh¹ ja¹.

16 Ga¹ jmeey¹ hih¹ kih¹ ga¹ læ¹ jëë¹ dsa¹, læ¹ jøh¹ læ¹ mäh¹, hî cha¹ kuu¹, hî tä¹ ñee¹, hî na¹ hnëë¹ jmeey¹ ta¹, hi¹ hî sa¹ na¹ hnëë¹ ka¹-läh¹, mah¹ jmeey¹ lii¹ gooy¹ ra¹-llu¹ o¹ cha¹ kyey¹.

17 Læ¹ ja¹ ni¹ jaa¹ sa¹ læ¹ cha¹ jwë¹ kih¹ la¹ gyih¹ løø¹, ni¹ sa¹ læ¹ cha¹ jwë¹ hñiiy¹ gyih¹ he¹ cha¹ kiyh¹ cher¹ mah¹ sa¹ laay¹ lii¹ kyaah¹ jmi¹ kih¹ jah¹ he¹ o¹ kyaah¹ hwëh¹ læ¹ koo¹ chee¹ jah¹ he¹.

18 Jee¹ la¹ hnøø¹ cha¹ hu¹ dsë¹ llu¹. Hî ngëë¹, he¹ da¹ hwëh¹ kih¹ jah¹ he¹, jëëh¹ la¹ hwëh¹ kih¹ dsa¹ ñuu¹ ba¹ ja¹. Hwëh¹ kih¹ jah¹ he¹ te¹ jñii¹ hña¹ loo¹ na¹ dsë¹ to¹ lo¹ gya¹ na¹ dsë¹ gya¹ jñii¹.

14

Koo¹ su¹ hmëë¹ ga¹ hä¹ læ¹ jëë¹ hña¹-laa¹ na¹ dsë¹ to¹ laa¹ kyee¹ mil dsa¹

1 Ma¹ ngëë¹ he¹ ja¹, ga¹ jëën¹ Borrego mäh¹ cheh¹ në¹ moh¹ Siön kyaah¹ hña¹-laa¹ na¹ dsë¹ to¹ laa¹ kyee¹ mil dsa¹ hî ma¹ na¹ sii¹ jmi¹ kih¹ Borrego mäh¹

cha¹ kyey¹, hi¹ ma¹ na¹ sii¹ jmi¹ kih¹ Jmiiy¹ ka¹-läh¹.

2 Ja¹ ga¹ ga¹ nuun¹ ga¹ hlëëh¹ gyuu¹ ga¹ hii¹ goo¹ læ¹ hii¹ jee¹ jyoo¹ cha¹ miih¹ jmi¹. Hi¹ ga¹ hii¹ læ¹ koo¹ hii¹ jee¹ hii¹ ñih¹ ki¹-gaa¹, hi¹ ga¹ hii¹ læ¹ hii¹ jee¹ tääh¹ dsa¹ koo¹ tu¹ he¹ choo¹ cha¹ miih¹ si¹ ñe¹.

3 Læ¹ jëë¹ hî he¹ ma¹ hä¹ koo¹ su¹ hmëë¹ cha¹ në¹ hî ma¹ gya¹ jmeey¹ hih¹ në¹ hma¹ sii¹, hi¹ cha¹ në¹ læ¹ jëë¹ kyee¹ jah¹ hî ma¹ tääh¹ he¹, hi¹ cha¹ në¹ læ¹ jëë¹ dsa¹-gyuu¹ ka¹-läh¹. Ni¹ jaa¹ sa¹ lih¹ ma¹ hä¹ su¹ ja¹. Ma¹ la¹ hña¹-laa¹ na¹ dsë¹ to¹ laa¹ kyee¹ mil ba¹ ma¹ lih¹ ma¹ hä¹, dsa¹ hî ga¹ læä¹ Dio kyaah¹ jma¹ kih¹ jee¹ kih¹ dsa¹ hî cha¹ hwa¹.

4 Læ¹ jëë¹ hî la¹ sa¹ ga¹ mi¹ sah¹ hñiiy¹ kyaah¹ dsa¹ mē¹, jëëh¹ ga¹ hääy¹ hñiiy¹. Hî he¹ jmeey¹ ko¹-jøh¹ kyaah¹ Borrego mäh¹ wa¹ ha¹ cha¹ ha¹ jee¹ dsooy¹. Hî he¹ na¹ ga¹ læäy¹ jee¹ kih¹ dsa¹, laay¹ koo¹ nää¹ hî ma¹ jä¹ llu¹ kih¹ Dio hi¹ læ¹ ja¹ kih¹ Borrego mäh¹.

5 Ni¹ miih¹ sa¹ ga¹ hwëë¹ juu¹ ta¹ juu¹ hooy¹, na¹ jngëë¹ go¹ te¹ laay¹ cha¹ në¹ Dio.

Juu¹ he¹ ga¹ kwa¹ uu¹ ángele

6 Hi¹ ga¹ jëën¹ jñah¹ ángel hî ma¹ hëë¹ to¹ dsaah¹ gyuu¹ jmi¹-gyuu¹ hî ma¹ kye¹ ju¹ hmëë¹ he¹ sa¹ ngëë¹ jih¹ koh¹. Ma¹ hlëëyh¹ læ¹ jëë¹ dsa¹ hî cha¹ læ¹ kaa¹ hwa¹ jee¹ jmeey¹ hih¹, læ¹ jëë¹ nää¹ dsa¹ hî hlëëh¹ læ¹ koo¹ læ¹ koo¹ juu¹, hi¹ læ¹ jëë¹ hî cha¹ læ¹ koo¹ læ¹ koo¹ jee¹ jwii¹.

7 Ga¹ hlëëh¹ ángel he¹ kyaah¹ læ¹ jë¹ be¹ kih¹: —Wa¹ gah¹ hnäh¹ Dio, jmeey¹ hnäh¹ juuh¹ kiyh¹. Jëëh¹, ma¹ tē¹ hor¹ llay¹ ta¹. Kwa¹ hnäh¹ ti¹ hmaah¹ kih¹ hî ga¹ jmeey¹ gyuu¹ jmi¹-gyuu¹, hî ga¹ jmeey¹ hwa¹, hî ga¹ jmeey¹ jmi¹ ñeeh¹, hi¹ hî ga¹ jmeey¹ læ¹ kaa¹ jee¹ hya¹ jmi¹ gwa¹.

8 Jñah¹ ka¹-läh¹ ángel ga¹ lla¹ lle¹ kaah¹ kiyh¹, ma¹ jäh¹:

—Ma¹ hee¹, ma¹ hee¹ go¹ te¹ Babilonia jwii¹ juuh¹ hî ga¹ hee¹ dsa¹ læ¹ kaa¹ jmi¹-gyuu¹ kyaah¹ læ¹ jë¹ wa¹ he¹ cha¹ he¹ he¹ hñih¹ ma¹ jmeey¹. La¹ læ¹ koo¹ he¹ ga¹ kwëëyh¹ dsa¹ jmi¹ lii¹ hä¹.

9 Jee¹ ga¹ tē¹ uu¹ ángel hî ma¹ llee¹ kaah¹ he¹, ma¹ hlëëyh¹ kyaah¹ læ¹ jë¹ be¹ kiyh¹:

—Cher'mah' hi' ga'jmää' jøøh' jah' hi' laa' na'høø' he' kyaah' heeh' kiyh', hi' cher'mah' ga'jmeey' lii' cha'kyey' o ma-gooy',

10 ja-ba' lä'ja' le' kih' dsa' he'. Le' kiyh' lä'koo' he' hiyh' jmi'llii' hää', wa'ra' ga'ya'jöö' dsé' Dio kyaayh'. Ja' kyaah' hih' ja' ya'jöö' dsé' Dio. Jmeey' kaay' kyaah' je', kyaah' azufre cha'né' lä'jöö' ángele hi' na'jngéé' hi' cha'né' Borrego mäh' ka-läh'.

11 Jee' täayh' kaay' ja', soo' ñe' ga'lä'jé' joh' jmi' cha'. Lä'jöö' hi' ma'jmää' jøøh' jah' he' kyaah' heeh' kiyh', hi' hi' heeh' lee' lii' kyaah' jmi' kiyh', ni' jmi' ni' hwé' sa' le' teeyh' dséy'.

12 Hor' ja' hnøø' kwééh' dsé' lä'jöö' hi' na'jngéé', lä'jöö' hi' nuuh' kih' Dio hi' lä'jöö' hi' jmeé' dsóó' dsé' kih' Jesús.

13 Ja-ga' ga'nuun' ka-läh' ga'hleéh' gyuh' jmi-gyuh' ma'jäh':

—Si' he' la': “Na' ta' cha'né', llu' la' kih' hi' juu' jee' jmeey' kō-jøøh' kyaah' Dsa-jøøh' jnän'.”

—Jaah', lä'ja' le' —jäh' jmi'lle' Na'jngéé'—. Hi' he' teeh' dsé', jééh' ja' jiih' llaa' he' ma'jéey' wi', hi' lä'jnä' ba' lä'jé' he' llu' he' ga'jmeey'.

Lloo' koo' jmi' jøøh' Dio lä'jöö' dsa'

14 Ja-ga' ga'jéén' koo' jni' tøø'. Jee' jni' ja', ma' gya' jaa' hi' laa' lä' laa' Hi' ga'léé'ngo'. Ma' lley' koo' coron he' la' kyaah' ku'nøø', hi' ma' chooyh' koo' ñe' 'tuuh' hlääh' he' hme'.

15 Neh' gwah' kih' Dio ya'héé' jñah' ángel hi' hleéh' kyaah' lä'jé' be' kih', ga'siiyh' hi' gya' jee' jni':

—Kye' ñe' 'tuuh' hläh' kyah' mah' chooh' ta' kyah'. Jééh' ma'jwi' ba' mii', ma'té' hor' jee' juuh'.

16 He'ja' hi' ma' gya' jee' jni' he' ga'jyooy' ñe' 'tuuh' hlääh' kiyh' lä' ga'té' hwa', mah' ga'teeyh' lä'jé' mii' kih' hwa' ja'.

17 Neh' gwah' he' la' gyuh' jmi-gyuh', ya'héé' jñah' ángel hi' ma' chooh' koo' ñe' 'tuuh' hläh' he' hme'.

18 Jee' chih' na'hyoo' ya'héé' jñah' ángel hi' ma' na'ngé' jwé' jmeé' hih' kih' je'.

Kyaah' be' ga'hleéyh' hi' ma' chooh' ñe' 'tuuh' hläh' hme' ja', ga'siiyh':

—Kyaah' ñe' 'tuuh' hläh' kyah' na', hnä' lä'jé' sa'mah' kih' mi'jéh' he' cha' hwa' na', jééh' ma'jwi' ba'.

19 He'ja' ga'jyoo' ángel he' ñe' 'tuuh' hläh' kih' lä' ga'té' hwa' mah' ga'hnäy' sa'mah' kih' mi'jéh' he' cha' hwa' la', ga'tooyh' neh' koo' jee' jleeyh' kyaah' ma'tiiy'. He' la' la' kwaat' he' wi' he' na' ga'chee' Dio né' kih' dsa'.

20 Hi' ga'jleeyh' kyaah' ma'tiiy' mi'jéh' jee' ma'tääh' he' ma' hla' ta' chuuh' jwi'. Hi' jee' ga'jleeh' mi'jéh' ja', ga'hwéé' jmi-gyuh' lä'koo' jma' he' ga'lloo' lä' ga'té' fren' kih' kya'jiih', ga'ngéé' la' ga'hné' hña-loo' kilómetro.

15

Gyee' ángele kyaah' gyii' li'wi'

1 Ga'jéén' jyoh' ka-läh' koo' he' juh' gaa' gyuh' jmi-gyuh' lä'jiih' ga'lä'dsaa' dsén'. Ga'jéén' gyee' ángele hi' ma'kye' gyii' néé' he' wi' he' ja' kyaah' jee' llaa' go'te'. Jééh' kyaah' he' ja', llaa' he' ya'jöö' dsé' Dio.

2 Hi' ga'jéén' ka-läh' he' ma' na'jaa' he' la' lä'koo' hu' he' jéé', he' juuh' lä'koo' jmi' ñeéh', na'kaah' kyaah' je'. Né' ja' ma' tääh' hi' ga'lih' ga'tee' kyaah' jah' hi' laa' na'høø' he' kyaah' heeh' kiyh', lä'jöö' hi' sa' ga'kwaä' hñii' ma'lee' lii' ni' sa' ga'kay' hwéh' lä' chee' jah' he'. Ma' chooyh' tu' he' choo' cha'miih' sí'ne' he' ga'hyoyh' kih' Dio.

3 Ma' häy' su' he' ma' hä' Moisé' hi' ma' jmeé' ta'he' kih' Dio, hi' ma' häy' su' he' ma' hä' Borrego mäh', ma'jäh':

Peer' juh' gaa' la' lä'jé' he' ma'jmeeh', hne' Dio hi' laa' jøøh' hi' cha' ga'lä'jé' be' kih'.

Dsoo' ba', llu' la' jwé' kyah', hne' Dsa'ta' jøøh' kya' hi' na'jngéé'.

4 Lä'jöö' ba' dsa' gah' hne' Dio.

Lä'jöö' ba' dsa' jmeé' juuh' jmi' kyah'.

Jaa' hne' ba' hi' na'jngéé'.

He'ja' ga'lä'jöö' hi' chaa' hwa', ya'näay' mah' jmeey' juuh' kyah'.

Jééh', ma'lä'jnä' ba' he' ma'løøh' llah' ta'.

5 Ma-ngëë' he- ja-, ga-jëen' na-na' gwah' he- chih' gyuh', ja-ba' gwah' he- ga-mi-jnäa- Dio kih' Moisé.

6 Neh' gwah' ja- ga-hwëë- gyeë' ángele hi- ma' kye- lä-jë- gyii' nëe' he- wii'. Ma' kyeyh' hmiih- he- chee- lino he- na-jngii', he- la' jih'gyeh'. Hi- na-hñuu- mo-dsëy' kyaah' hmiih- he- ma' na-la' kyaah' ku'nøø-.

7 Jaa- jee' lä-jëë- kyeë' jah' he' ga-kwëeh' lä-jëë- gyeë' ángele he' ma' koo- kyaah' he- la' kyaah' ku'nøø- he- na-kah' lä-jë- he- wii' he- na' ga' chee' Dio hi- chaa- ga-lä-jë- joh' jmi' cha-.

8 Ga-kah' neh' gwah' cha-miih- ñe', kih' he- laa' jøøh' Dio hi- cha- cha-miih- be' kih'. Ni- jaa- sa- ma-le' ma' dsa-taah' neh' gwah' ja-, ta'ko-jiih' sa- ga' ma-lä-te' lä-jë- gyii' he- wii' he- kye- lä-jëë- gyeë' ángele he'.

16

Wa'kyaah' he- kyaah' he- ga-heeyh' dsa- wii'

1 Ja-ga' ga-nuun' ga-hlëeh' ki-gaa- neh' gwah' ja-, ga-siih' lä-jëë- gyeë' ángele he':

—Go-nää' hnäh' mah' go-jää' he- lli' wii' he- haa' neh' lä-jë- gyii' kyaah' he- na' ga' chee' Dio lä-kaa- hwa'.

2 Ñee' to-në' ángel he' na-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- jee' tääh' dsa-. Lä'chah' ja-, ga-toh' koo- dsoo' he- ku'jii' he- la' na'høø', në' kih' hi- laa' lii- kih' jah' laa' na'høø' he', hi- në' kih' hi- ma' jmee- juuh- kih' ja-ba' heeh' kih' jah' he'.

3 Jee' ga-të' uu' ángel ga-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- në' jmi-ñeeh', hi- ga-lii' jma- lä- la' jma- kih' hi- na-juu'. Kyaah' he- ja- ga-juu' lä-hii' në' hi- chaa- cha'jmi-ñeeh'.

4 Jee' ga-të' uu- ángel ga-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- në' jmi-juuh- kyaah' lä-kaa- jee' hya- jmi- gwa- pih'. Lä'kye- he- ja- ga-lii' jma- ka-läh'.

5 Lä'chah' ja- ga-nuun' ga-hlëeh' ángel hi- laa' juu' jmi-, ga-jäyh':

—Jnaah' lluu' laah' hne-, Dsa-jøøh' kyaan-. Hne- laah', hi- ma' laah', hi-

na-jngëeh', jëeh' ma-llah' ba' hne- ta' kih' dsa-.

6 Kih' he- ga-tuuy' jma- hi- na-jngëë' kyaah' hi- kih' hi- ga-ngëë' juu' kyah', he-ja- hne- kwëëyh' hiih' jma- ka-läh', he- teeh' jwii' kiyh'.

7 Lä-ja- ga-nuun' kih' jñah' hi- ga-hlëeh' jee' chih' na'hyoo', ga-jäyh':

—Dsoo' ba', hne- Dio Dsa-jøøh' kyaan- hi- cha- ga-lä-jë- be' kih'. Hne- ba' ma-llah' ta' kyaah' ju'dsoo' lä-koo- lle' kih'.

8 Jee' ga-të' kyeë' ángel he' ga-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- në' hyoo-. Lä-ja- ga-lä' cha- be' kih' hyoo- mah' jmee' kaa- dsa- kyaah' je-.

9 Ga-lä-llii' hyoo- lä-jiih' ga-kaa' dsa-. Ni- lä-ja- sa- ga-lä-dsaa- dsëy' mah' ma' jmeey' juuh- kih' Dio. Lla- he- ja-, ga-mi-kwah' bih' kih' Dio hi- lih' chee' lä-jë- he- wii' ja-.

10 Jee' ga-të' hñaa' ángel ga-jää' kyaah' kiyh' ta- në' jee' gya' jmee- hih' jah' laa' na'høø' he'. Hi- lä-kaa- hwa' jee' ma' jmeey- hih' ga-la' na-hoo-, lä-jiih' ga-jñah' dsa- na'siih', kih' he- ma' jëë- wii'.

11 Koo- ka-läh' ga-mi-kwayh' kih' Dio hi- gya' gyuh' jmi- gyuu- kih' he- ma' jëë- wii' hi- kih' dsoo' he- la' na'høø' ja-. Pero ni- lä-ja- sa- ga-lä-dsaa- dsëy' he- ma' jmeey- he- hliih'.

12 Jee' ga-të' jñee' ángel ga-jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta- në' jmi-juuh- he- chee- Eufrate. Jmi- ja- ga-lä-kih' mah' ga-jä' ma-na'llu' jwë' jee' ngë' lä-jëë- rey hi- ya-nää' ta- jee' hya- hyoo-.

13 Hi- ga-jëen' uu- jmi-llë' hlëeh' hi- jnäa' lä- jnäa' jeh' wëh-. Ya-hëë' neh' to-hoo' Dragón, hi- ya-hëë' neh' to-hoo' jah' hi- laa' na'høø' he' hi- ya-hëë' neh' to-hoo' jah' hi- ma' ngëë- juu' ta-juu'.

14 Hi- he' laa' dsa- hlëeh' hi- jmee' ja- he- koo- nëe' mah' jëë' dsah- dsa-. Dsa-näay' cha-në' lä-jëë- rey lä-kaa- lä-juh' jmi-gyuu-, mah' dsa-jøøyh' dsa- dsa-näay' dsa-jmeey' hñii- wa-ra- ga-të' jmi-juuh- jmi- goo- kih' Dio hi- cha- ga-lä-jë- be' kih'.

15 “Hii' jnä' ngaahn' na-, lä-koo- jaa- hi- hii-. Llu' la' kih' hi- na-në', hi- hää- hñii',

hi- jmee' ta' llu'. Hi- he' sa' ja' o' hih'", ga' jah' Dio.

16 Hi- he' ba' jah' he' ga' jmee' ga' kuh' la' jee' rey, koo- jee' chee- kyaah' juu' he- breo Armagedón.

17 Jee' ga' tē' gyee' ángel ga' jää' he- ma' haa' neh' kyaah' kiyh' ta' nē' lle'. Ga' lä' nuuh' ga' hlēeh' koo- ki- gaa- jee' chih' gwah' gyuuh' jmi- gyuu' jee' gya' Dio jmee' hih', ma' jah': "Ma- la- ba'."

18 Lä' chah' ja- ga' jmee' je' nih', ga' hlēeh', ga' hii' nih', hi' ga' jeh' wii' jwēрте hwa', he- sa' ma- jeh' ni' koo- hä' ko- ja- jiih', ta' ko- jiih' tääh' dsa- jmi- gyuu' la-.

19 Jee' jwii- juuh- Babilonia ga' la' hnē- nää', hi' jyoh' ga' jee' jwii- kaah' ga' sa' ga' hla' go- te-. Ma' ra- he- ga' tee- ba' Dio jwii- kih' jwii- juuh- ja-, ga' cheey' nē' kih' lä' jē' go- te' he- ya- jēē' dsēy' kyaah'.

20 Ga' lä' jē' hwa' he- tääh' jee' jmi- neeh' ga' ääh' hōō' kih'. Lä' ja- ka- läh' ga' ääh' lä' jē' moh'.

21 Hi' ga' saa' nē' kih' dsa- mi' dsē' kaah' he- hii- ma' to' loo' kil. Hi' lä' jēē' dsa- cha- ga' miih- ga' mi- kwayh' kih' Dio ma' ga' jēēy' he- wii' ja-. Jēēh', koo- he- ja- ba' ma' la' juuh- ga' kih' jee' lä' jē-.

17

Heeh' Dio wii' Babilonia

1 Ma- ngēē' he- ja-, ja' jaa- jee' lä' jēē' gyee' ángele hi- ma' chooh- lä' jē' gyii' kyaah' mah' ga' hlēēyh' kyaah' jnä', ga' jäh':

—Na- ta- la' mah' heehn- hne- ha- lä' la' he- wii' he- heeh' Dio hyaa' hi- ma' kyaah' wa' hi- cha- hi-, hi- gya' jōōh' nē' kih' cha- miih- jmi-.

2 Dsa- mē' he' ga' jmee' wa' la' cha- la' kyaah' lä' jēē' rey hi- chaa- hwa' la-. Hi' lä' jēē' dsa- hi- tääh' hwa' la- ga' hee' go- te- huu' dsē- kiyh' kyaah' lä' jē' he- hliih' he- ga' jmeey' kyaah' dsa- mē' he'. La' lä' koo- he- ga' kwēēyh' jmi- llii' he- hää' jwēрте.

3 He- ja- ga' jää' jmi- lle' jnä' koo- hwa' kii- jee' sa- kwa- ni- miih-. Jee' ja- ga' jēēn- jaa- dsa- mē' hi- ma' dsēē' jaa- jah' gyuu'. Lä' kaa- nē' kih' jah' he' na- sii- jmi- he-

mi- kwah' kih' Dio, hi' ma' lle' gyii' lley' kyaah' gya' jōō'.

4 Dsa- mē' he' ma' kyeh' hmiih- hee- gyuu' hi' gyuu' läh-, he- na- lii' kyaah' ku' nōō', hi' kyaah' ku' he- la' na' hñaa'. Ma' chooyh- koo- kyaah' he- na- la' kyaah' ku' nōō' jee' ma' na- kah' kyaah' lä' jē' he- la' o' hih' he- ma' jmeey'.

5 Ma' na- sii- cha' kyey', koo- jmi- he- sa' lä' ngēē' jne', he- ma' jah': "Jwii- juuh- Babilonia. Choo' dsa- mē' hi- kaa- wa' hi- cha- hi-. Choo' lä' jē' he- jmee' na- hääh' dsē- jne'."

6 Ga' lä' liih- he- ma' hee' dsa- mē' he' kyaah' jma- kih' hi- na- jngēē', hi' kyaah' jma- kih' hi- ga' juu' kwaat- kih' Jesús. Ma' ga' jēēn- dsa- mē' he' ga' lä' dsaa- dsēn- jwēрте.

7 Mah' ga' jah' ángel he' siih- jnä':

—¿He- la' dsaa- hoh'? Jnä' mi' jnään' kyah' he- sa' lä' ngēēh' hne- kih' dsa- mē' na-, hi' lä' ja- kih' jah' laa' na' hōō' hi- jääy' na-, hi- lle' gyii' lle' kyaah' gya' jōō'.

8 Jah' hi- ma- jēēh' na-, ma' laa' hi' na' mo' so' laay'. Hi- na- na- ya- hēē' neh' too- niih' kih' cha' je-, jää' ja- ga' dsooy' gyi' jwii'. Lä' jēē' hi- tääh' hwa' la- hi- sa- na- sii- jmi- kih' nē' je- jee' na- sii- jmi- kih' lä' jēē' hi- na' jnää' kih' Dio lä' jiih' ma' ga' nōō' jmi- gyuu', lä' jēē' hi- he' lä- dsaa- dsēy' wa' ra- ga' jēēy' jah' he', hi- ma' laa', hi' na' mo' so' laay', hi' hi- na' ga' lä' jnää' ka- läh'.

9 He- jwahn- la-, la' kih' hi- cha- huu' dsē- llu' kih'. Lä' jē' gyii' lle' jah' he', la' kwaat- gyii' moh' jee' gya' dsa- mē' he'.

10 Hi' la' kwaat- laa' gyee' rey ka- läh'. Hñaa' rey he' mo' so' laay' ta'. Chaa- ga' jaa-, hi' chaa- ga' jñah' hi- sa' ga' ma- ja-. Ga' ma- ja- hi- he', jmee' bii' kiyh' mi- heey' ko- hwēē' ba'.

11 Jah' hi- ma' laa' he', hi- na' mo' so' laay', hi- he' laa' jee' ga' tē' jñaa' rey ka- läh'. Hi' laay' jaa- kih' jee' lä' jēē' gyee' rey he' hi- dsoo' gyi' jwii'.

12 'Lä' jē' gya' jōō' he- ma- jēēh' ja-, la' kwaat- gya' rey hi- sa' ga' ma- lōō' jmee' hih-. Koo- hor- ba' hyoyh' jwē' leey' rey

mah' jmeey' ko' jøh' kyaah' jah' laa' na'høø' he'.

13 Ga'lä'jēē' gyaa' rey he' dsa'taayh' juu' kwee-, mah' tooyh' goo- jah' hi- laa' na'høø' he' he- jmeey' hih' kih' dsa- jmi-gyuu'.

14 Hi' lä'ja- teey' kyaah' Borrego mäh'. Pero Borrego mäh' he' liyh' ba' wa'ra- ga'teey' kyaah'. Jēēh', hi- he' he' Rey hi- kye- nē' kih' jee' lä'jēē' Rey, hi' laay' jøøh' kih' jee' lä'jēē' Dsa-kaah'. Hi' lä'jēē' hi- tääh' kyaayh', ma-na-teeh' kyaay', ma-na-lleeh', ja-ba' hi- mi-teh' kiyh'.

15 Hi' ga'jah' ángel siyh' jnä' ka-läh':

—Lä'jēē' jmi- he- ma-jēēh' jee' ma' gya' hyaa' hi- kaah' wa' hi- cha- hi-, la' kwaat' lä'jēē' jee' jwii-, lä'jēē' dsa-, lä'kaa- hwa' jee' tääh' dsa- jmee' hih', hi' lä'jēē' dsa- hi- hlēēh' lä'koo- lä'koo- juu'.

16 Hih' jah' hi- laa' na'høø' he' kyaah' lä'jēē' gya' jøø' kih', jmeey' na-høøh' kih' hyaa' hlēēh' he'. Ja- jiih' beey' kyaah' o-hih' kih', jngiiyh' kih', hi' jēy' kyaah' je-.

17 Jēēh' Dio ba' hi- ga'tooh' huudsē- neh' tuh-dsē' lä'jēē' rey he' mah' jmeey' lä' hnøø' Dio he- dsa'taayh' juu' kwee- mah' llaay' jøøh' jah' hi- laa' na'høø' he', lä'jiih' lä'te' lä'koo- jah' juu' kih' Dio.

18 Hi' dsa-mē' hi- ma-jēēh' na-, la' kwaat' koo- jwii- juuh- he- jmee' hih' kih' lä'jēē' rey hi- chaa- hwa' la-.

18

Ga'hee' jwii- Babilonia

1 Ma-ngēē' he- ja-, ga'jēēn' jñah' ángel hi- ga'jñaa' gyuuh' jmi-gyuu' kyaah' cha-miih- be'. Hi' hwa' la- ga-lä'jnä' jēē- go-te' kyaah' jmēē' kiyh'.

2 Ga'hlēēyh' kyaah' lä'jēē' be' kiyh', ga'jäyh':

Ma-jä' ta' hwa', ma-jä' ta' hwa' Babilonia jwii- juuh-.

Ma-lii- cha'neh' kih' lä'jēē' hi-sa'llu'.

La' høø' lä'jēē' jmi-lle' hliih',

hi' la' si- kih' lä'jēē' ta' hi- laa' na'høø' hi- sa' lä'jēē' jne'.

3 Jēēh', ga-lä'jēē' dsa- hi- chaa- hwa' la-, ga'hee' go-te' huudsē- kih' kyaah'

lä'jēē' he- la' o-hih' he- ma' jmeey' jee' ja-.

La' lä'koo- he- ga'hiyh' jmi-llii' he- hää' go-te' ba'.

Lä'jēē' rey hi- chaa- hwa' la- ga-jmee' wa' la' cha- la' kyaayh'.

Dsa- hi- ma'nøø' hmooh' kih', hi- ma' tääh' lä'kaa- jmi-gyuu' ga-lä'chay' kuu',

kih' he- ma' hniyh' he- ma' cha- ga-ngēē' jwēē' kih' dsa-mē' he', ga'jah' ángel.

4 Ja-ga' ga'nuun' jyoh' juu' gyuuh' jmi-gyuu' he- ma' jah':

Hnäh' hi- laa' dsa- kyaan-, hwēē- hnäh' jee' kih' dsa- he'

mah' sa- kwah' dso'kye- kiyh' kyah' hnäh', mah' sa- tēēh' hnäh' he- wii' he- jä' nē' kiyh'.

5 Jēēh', he- ma-ngēē' jwēē' dso'kye- kiyh', ma-lloo' lä' ga-tē' gyuuh' jmi-gyuu'.

Na' ma-tē' hor- koo' Dio jwii- kwaat' kih' he- hliih' he- ma' jmee' dsa- he'.

6 Kwēēyh' kiyh' lä'koh' te' he- ga'kwēēyh' jñah'.

Mi-hmaah' to' juh' kiyh', lä'koh' te' he- ga'jmeey'.

Ga'kwēēyh' jñah' ga'hiih' jmi- hää'.

Kwēēyh' kiyh' na' hiyh' to' juh' ko-ja-.

7 Lä'koh' te' ma-jmäy' hñiiy' jøøh', lä'koh' te' he- llu' he- ma' chaa-, ko-ja- he- wii' kwēēyh' ka-läh'.

Jēēh', ma' jmeey' huudsē-:

“Laan' jøøh' lä'koo- hi- jmee' hih', chaa- ba' dsa-nuuh' kyaan-, sa- cha- he- kih' he- jēēn' wii'.”

8 He-ja- kyaah' koo- jmi- ba', joh' he- wii' sa- jä- nē' kiyh', jä' jngiih' kiyh', jä' hooyh', jä' kyoyh'.

Hi' kaay' kyaah' je-, jēēh' Dio Dsa-jøøh' jñän', hi- cha- cha-miih- be' kih', llay' ta' kih' jwii- ja-.

9 Lä'jēē' rey hi- tääh' hwa' hi- ga-jmee' wa' la' cha- la' kyaah' dsa-mē' he' hi- ma' chaa- llu' kyaayh', hi- he' ki'hooh' kiyh' wa'ra- ga-jēēy' hwēē- ñe' jee' kaay-.

10 Hu' ba' dsa-taayh', kih' he- lä'goyh' jēēy' he- wii' he- jä' nē' kih' jwii- ja-, jäyh':

—He⁻ ba⁻ che⁻ jwii[~], jwii[~], Babilonia jwii⁻ juuh⁻ na⁻, he⁻ ma⁻ jmee⁻ hih⁻. Jëeh[~], kyaah⁻ koo⁻ hor[~] ba⁻, ma⁻ ja⁻ jwiz[~] kyah⁻.

11 Dsa⁻ hi⁻ ma⁻ nøø⁻ hmooh⁻ kih⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻, ki⁻hooh⁻ kih⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. Jëeh[~], mo⁻so⁻ chaa⁻ hi⁻ la⁻ løø⁻ kiyh⁻.

12 Løø⁻ kih⁻ ku⁻nøø⁻, kuu⁻ tøø⁻, lä⁻jë⁻ nëe⁻ kuu⁻ hmooh⁻, hmiih⁻ lino, hmiih⁻ gyuu⁻, hmiih⁻ ceda, hmiih⁻ gyuu⁻ läh⁻, hma⁻ he⁻ hii⁻ mi⁻jwii⁻, lä⁻jë⁻ ga⁻ he⁻ jnä⁻ na⁻hñaah⁻ he⁻ na⁻la⁻ kyaah⁻ ja⁻ elefante, kyaah⁻ hma⁻ he⁻ hmooh⁻, kyaah⁻ ñe⁻ nøø⁻ kyaah⁻ wa⁻ he⁻ cha⁻ he⁻ ñe⁻, hi⁻ kyaah⁻ kuu⁻ jih⁻.

13 Løø⁻ kih⁻ kyah⁻ hma⁻, ki⁻ma⁻, jmi⁻ mi⁻jwii⁻, wa⁻chu⁻, mirra, naa⁻ mi⁻jwii⁻, jmi⁻ mi⁻jëh⁻ ma⁻ää⁻, naa⁻ he⁻ kuh⁻ dsa⁻, harin llu⁻, kyaah⁻ mi⁻trigo, loo⁻, borrego, kya⁻jiih⁻, carret. Hi⁻ ma⁻ hnëy⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ na⁻hnëe⁻ jmee⁻ ta⁻ ma⁻ke⁻ laay⁻ dsa⁻ jmi⁻gyuu⁻.

14 Ma⁻ jäh⁻ säh⁻ jwii⁻ ja⁻:

—Lä⁻jë⁻ he⁻ ma⁻ hee⁻ hoh⁻, ma⁻ jäh⁻ ta⁻ koo⁻ ba⁻ ja⁻. Lä⁻jë⁻ he⁻ jmä⁻øø⁻ kyah⁻ ma⁻dsa⁻ go⁻te⁻. Jih⁻koh⁻ mo⁻so⁻ tëeh⁻.

15 Lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma⁻ hnii⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻lä⁻chay⁻ cha⁻miih⁻ kuu⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ hniiy⁻ kih⁻ jwii⁻ oo⁻. Uu⁻ ba⁻ dsa⁻taayh⁻, kih⁻ he⁻ lä⁻goyh⁻ jëy⁻ he⁻ wii⁻ he⁻ jä⁻ nē⁻ kih⁻ jwii⁻ ja⁻ mah⁻ ki⁻hooyh⁻,

16 jäh⁻:

—He⁻ ba⁻ che⁻ jwii[~], jwii[~], Babilonia jwii⁻ juuh⁻ jee⁻ ma⁻ tääh⁻ dsa⁻ hi⁻ ma⁻ këh⁻ hmiih⁻ lino na⁻kaah⁻ gyuu⁻ läh⁻, ma⁻ na⁻läëy⁻ kyaah⁻ ku⁻nøø⁻ hi⁻ kyaah⁻ lä⁻jë⁻ kuu⁻ he⁻ jnä⁻ na⁻hñaah⁻.

17 Jëeh[~], kyaah⁻ koo⁻ hor[~] ba⁻ ma⁻dsa⁻ lä⁻jë⁻ kuu⁻ he⁻ ma⁻ chay⁻.

Hi⁻ ga⁻lä⁻jëe⁻ juu⁻ barco, hi⁻ lä⁻jëe⁻ ga⁻ hi⁻ ma⁻ ga⁻nää⁻ neh⁻, kyaah⁻ hi⁻ ma⁻ koo⁻ barco, hi⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻ cha⁻jmi⁻ñeeh⁻ ga⁻taah⁻ uu⁻ ba⁻,

18 jëy⁻ lä⁻koo⁻ ma⁻ hwëe⁻ ñe⁻ ma⁻ koo⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. Ga⁻taayh⁻ ga⁻tooyh⁻ miih⁻, ma⁻ jäh⁻:

—Sa⁻ cha⁻ ga⁻ jyoh⁻ jwii⁻ he⁻ la⁻ lä⁻koo⁻ jwii⁻ juuh⁻ na⁻.

19 Lä⁻jëe⁻ hi⁻ he⁻ ga⁻ka⁻ hløø⁻ mah⁻ ga⁻huuy⁻ lley⁻ hi⁻ ga⁻ki⁻ ga⁻hooyh⁻, ma⁻ jäh⁻:

—He⁻ ba⁻ che⁻ jwii[~], jwii[~], jwii⁻ juuh⁻ na⁻. Ga⁻lä⁻jëe⁻ ba⁻ hi⁻ na⁻høø⁻ barco cha⁻jmi⁻ñeeh⁻ ma⁻lä⁻chay⁻ kuu⁻ kyaayh⁻, kih⁻ he⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ kuu⁻ kih⁻ jwii⁻ na⁻. Kyaah⁻ koo⁻ hor[~] ba⁻ ma⁻hee⁻ go⁻te⁻.

20 Lä⁻jëe⁻ hnäh⁻ hi⁻ tääh⁻ gyuu⁻ jmi⁻gyuu⁻, wa⁻ chaah⁻ hnäh⁻ llu⁻. Lä⁻ja⁻ ka⁻läh⁻ hnäh⁻ hi⁻ na⁻jngëe⁻, hnäh⁻ apóstole, hi⁻ hnäh⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁻ kih⁻ dsa⁻. Jëeh[~] ma⁻teeh⁻ Dio jwii⁻ kih⁻ jwii⁻ na⁻ hi⁻ ga⁻jmeeh⁻ hnäh⁻.

21 Ma⁻ngëe⁻ he⁻ ja⁻, jaa⁻ ángel hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih⁻ ga⁻kay⁻ koo⁻ mi⁻kuu⁻ juuh⁻, lä⁻koo⁻ juuh⁻ cha⁻too⁻ kih⁻ molii⁻, ga⁻jwäy⁻ cha⁻jmi⁻ñeeh⁻ mah⁻ ga⁻jäh⁻:

—Ja⁻ba⁻ lä⁻na⁻, wii⁻ hla⁻ Babilonia jwii⁻ juuh⁻, jih⁻koh⁻ mo⁻so⁻ lä⁻jnä⁻ ka⁻läh⁻.

22 Mo⁻so⁻ lä⁻niih⁻ hij⁻ tu⁻ he⁻ choo⁻ cha⁻miih⁻ si⁻ñe⁻, ni⁻ jñah⁻ ga⁻të⁻, ni⁻ hi⁻ juu⁻ luu⁻ hma⁻ta⁻, ni⁻ hi⁻ juu⁻ luu⁻ hoo⁻ mo⁻so⁻ lä⁻chaa⁻ jee⁻ na⁻ kyah⁻. Ni⁻ hi⁻ ga⁻ hi⁻ jmee⁻ wa⁻ he⁻ che⁻ he⁻ ta⁻ mo⁻so⁻ lä⁻chaa⁻. Ni⁻ molii⁻ mo⁻so⁻ hij⁻ ka⁻läh⁻.

23 Ni⁻ mo⁻so⁻ lä⁻jnä⁻ je⁻ kih⁻ mi⁻së⁻ jee⁻ na⁻ kyah⁻, ni⁻ mo⁻so⁻ lä⁻niih⁻ miih⁻ kih⁻ jmi⁻ jee⁻ dsa⁻jëe⁻ goo⁻ dsa⁻ jee⁻ na⁻ kyah⁻. Jëeh[~], lä⁻jëe⁻ hi⁻ ma⁻ dsa⁻lla⁻ hmooh⁻ jee⁻ na⁻ kyah⁻ ma⁻ laa⁻ kaa⁻ kih⁻ jmi⁻gyuu⁻. Hi⁻ kyaah⁻ ji⁻nah⁻ kyah⁻ ga⁻lä⁻gaa⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ chaa⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻.

24 Jee⁻ jwii⁻ na⁻ na⁻bääh⁻ jma⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ ga⁻ngëe⁻ juu⁻ kih⁻ Dio kyaah⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ na⁻jngëe⁻, hi⁻ kih⁻ lä⁻jëe⁻ ga⁻ jñah⁻ hi⁻ ga⁻juu⁻ lä⁻kaa⁻ hwa⁻.

19

1 Ma⁻ngëe⁻ he⁻ ja⁻, ga⁻nuun⁻ ga⁻hlëeh⁻ jwëe⁻ dsa⁻ gyuu⁻ jmi⁻gyuu⁻, ma⁻ jäh⁻:

¡Aleluya! Dio, Dsa⁻jøø⁻ jnän⁻ hi⁻ lää⁻ jne⁻, wa⁻ gah⁻ jnih⁻, wa⁻ jmeen⁻ juuh⁻ kiyh⁻, hi⁻ cha⁻ cha⁻miih⁻ be⁻ kih⁻.

2 Jëeh[~] ma⁻llay⁻ ta⁻ kyaah⁻ ju⁻dsoo⁻, lä⁻koo⁻ lle⁻ kih⁻ jmeey⁻.

Ma⁻llay⁻ ta⁻ kih⁻ hyaa⁻ hlëeh⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻hee⁻ lä⁻jëe⁻ hi⁻ chaa⁻ hwa⁻ la⁻ kyaah⁻ lä⁻jë⁻ he⁻ la⁻ o⁻hii⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻.

Ma⁻teeyh⁻ ba⁻ jwii⁻ kih⁻ hyaa⁻ he⁻, hi⁻ ga⁻tuu⁻ jma⁻ kih⁻ hi⁻ ma⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ Dio.

³ Koo- ka-läh' ga-jäyh':

—¡Aleluya! Ñe' he- hwëe- jee' kaay-, soo- ga-lä-jë- joh' jmi' cha-.

⁴ Hi- lä-jëe- gyi'kyee' dsa-gyuu' kyaah' kye'e' jah' he', ga-juuh' jney', ga-jyooy' mo-nëy' lä- ga-të' hwa' mah' ga-jmeey' juuh- kih' Dio hi- gya' jmee- hih-, ga-jäyh':

—Wa' la' lä-ja-. ¡Aleluya!

⁵ Lä- ga-të' jee' gya' Dio jmee- hih- ga-lä-nuuh' koo- juu' he- jäh':

Kwa' hnäh' ti'hmaah' kih' Dio jnän` lä-jëe- hnäh' hi- jmee- ta'he' kiyh',
lä-jëe- hnäh' hi- gayh', lä-jøh' lä-mäh'.

Lä-cha- jmi' wa-ra- ga-jee' goo- Borrego mäh'

⁶ Ja-ga' ga-nuun' lä-koo- he- ga-hlëeh' jwëe' dsa-, ga-hij' goo- lä-koo- hij' jee' jyoo- cha-miuh- jmi-, lä-koo- hij' jee' ni-, ma' jäh':

¡Aleluya, jëeh' Dio Dsa-jøøh' jnän` hi- cha- ga-lä-jë- be' kih', ma-løø' jmee- hih'!

⁷ Wa' chaa- jne' llu', wa' jëe- dsë- jne', wa' jmeen' juuh- kiyh'.

Jëeh' ma-të' jee' jee' goo- Borrego mäh', ma-na'lluu' ba' mëy'.

⁸ Ma-na-ngëy' jwë' këyh- hmih- lino he- na-jngii' he- la' jih'gyeh'.

Jëeh' hmih- lino ja-, la' kwaan- ta' llu' he- ga-jmee' lä-jëe- hi- na-jngëe'.

⁹ Ja-ga' ga-jäh' ángel he', siih' jnä':

—Lä-la- sii': "Llu' la' kih' hi- na-teeh' jmee' ma-nuuh- jee' jee' goo- Borrego mäh'."

Mah' ga-jäyh' ka-läh':

—He- la- ba' ja-, juu' he- la' ju'dsoo' kih' Dio.

¹⁰ He-ja- ga-juuhn` jnën- huuh' ti' ángel he' mah' ga-jmää- jnih' jøøh'. Pero ga-siiyh' jnä':

—Ta- jmee- lä-na-. Jëeh' kwee- ba' laan' kyaah' hne- jee' jmeen- ta'he' kih' Dio kyaah' øøh' hne- hi- tääh' chooh- koo- hwëh- juu' kih' Jesús. Jmee' juuh- kih' Dio ba'.

Jëeh', hi- kwa- juu' kih' Jesús, hi- he' ba' hi- ngëe- juu' kih' Dio.

Hi- dsëe- kya'juh' tää-

¹¹ Ja-ga' ga-jëen' gyuu' jmi-gyuu- na-na', ga-jëen- jaa- kya'juh' tää-. Hi- ma' dsëey-

he', cheey-: Hi- Mi-te' Juu', hi- cheey-: Ju'dsoo' Jmah'. Jëeh', kyaah' ju'dsoo' teey- kyaah' dsa-, hi- lä-ja- llay- ta' ka-läh'.

¹² Mi-nëy' ma' la' lä-koo- jee' hya- je-, ma'lley' cha-miuh- coron. Ma' na-sii- koo- jmi- he- ni- jaa- sa- ma-ngëe', jaa- hñii' bih' ma-ngëey'.

¹³ Ma' kyeyh' koo- hmih- he- ma-na-hee- kyaah' jma-. Jmi- kiyh' ma' chee-: Juu' kih' Dio.

¹⁴ Lä-jëe- hløø' hi- tääh' gyuu' hi- ma' chaa' kaah' kih' hi- dsëe- kya'juh' tää-, ma' kyeyh' hmih- lino jnaah' jwërte, tøø- hi- na-jngii'.

¹⁵ Ma' go-hii' hooy' koo- ñe'tuuh- chuuh- he- jmee' dsoo' kih' lä-jëe- hi- chaa- hwa' la-, hi- jmeey' hih- kiyh' kyaah' hma-hiuh- he- la' ñe'. Hi- he' jleeh' mi'jeh' jee' tääh' mah' hwëe- jmi' kih'. He- la- la' kwaan- he- wi' he- na' ga' chee' Dio hi- cha- ga-lä-jë- be' kih'.

¹⁶ Në- hmih- kiyh' hi- ta- koo- jwoo' sa'kyey' na-sii- hwëh' he- jäh' lä-la-: "Hi- la- he' Rey hi- kye- në' kih' jee' lä-jëe- Rey, hi- laay' jøøh' kih' jee' lä-jëe- Dsa-kaah'."

¹⁷ Mah' ga-jëen- jaa- ángel hi- cheh' në' hyoo-, kyaah' lä-jëe- be' kih' ga-hlëeyh' lä-jëe- ta' hi- hëe-, ga-siiyh':

—Ya-nää' hnäh' mah' go'taah' hnäh' ko-jøøh' jee' kwa' Dio he- kuh' hnäh' koo- ma-nuuh- juuh-.

¹⁸ Kuh' hnäh' ngo' kih' rey, ngo' kih' juuh- hløø', ngo' kih' hi- cha- cha-miuh- be' kih', ngo' kih' kya'juh' lä-kye- kih' hi- wiiy-, ngo' kih' hi- na-hnëe' jmee- ta' hi- kih' hi- sa- na-hnëe', lä-jøøh' lä-mäh' —ga-jäh' ángel he'.

¹⁹ Hi- ga-jëen- jah' hi- laa' na'høø' he', kyaah' lä-jëe- rey hi- tääh' hwa' la- kyaah' hløø' kyaay', hi- ga-kuh' mah' jmeey' hñii- kyaah' hi- dsëe- kya'juh' tää- hi- kyaah' hløø' kyaay' ka-läh'.

²⁰ Jee' ja- ga-saayh' jah' hi- laa' na'høø' he' kyaah' hi- ga-ngëe' juu' ta-juu' kiyh'. Hi- hi- ga-ngëe' juu' ta-juu' he', ga-jmeey' cha-miuh- he- juh-gaa- cha'në' jah' hi- laa' na'høø' he'. Lä-jwë' ja-, ga-mi-gaay- lä-jëe- hi- ga-kwaa' hñii' ga-laa' lii- kih' jah' hi- laa' na'høø' he'. Hi- ga-mi-gaay-

lä'jēē hī ga'jmee' jūuh kih' heeh' kiyh' ka-läh'. Lā ma'jūih' ja' lä'uuy' ga'jwää' dsih' cha'je' jūuh kih' gyi'jwii' jee' koo' kyaah' azufre.

21 Hi' lä'jēē ga'jñah' dsa' ga'juu' kyaah' ñe'tuuh' chūuh' he' ma' go'hii' hoo' hī ma' dsēē' kya'jūh' he'. Lā'jēē ta' ga'kuh' ngo' kiyh' lä'jūih' ga'kēē'.

20

Koo' mil ji' ñe'

1 Ga'jēēn' jaa' ángel hī ga'jñaa' gyūuh' jmi'gyūuh', hī ma' chooh' jo' ñe' kih' too' ñiih' kih' cha'je', hi' ma' chooyh' koo' caden' jūuh'.

2 Ga'saayh' Dragón, miih' hī ma' chaa' llo'joo' he', ja' ba' hī chee' hī sa'llu', hi' chee' bih' Tana' ka-läh'. Ga'hñuuh' dsih' koo' mil ji' ñe'.

3 Ga'jwää' dsih' neh' too' ñiih' kih' cha'je', mah' ga'jney' kwee' ho'haah' ja'. Mah' lä'ja', sa' ya'hēey' mi'gaa' gyih' dsa' hī chaa' lä'kaa' hwa' lä'jūih' dsēē' koo' mil ji' ñe'. Ga' ma'ngēē' koo' mil ji' ñe', jmee' bii' cheeyh' miih' jmi'.

4 Hi' ga'jēēn' cha'miih' hma'sii', jee' ma' tääh' hī na'ngē' jwē' lla' ta', he' ba' hī ga'ku' dsa' lle' kwaat' kih' he' ma' jmeey' ju'dsoo' kih' Jesús hi' kwaat' kih' juu' kih' Dio ka-läh'. Sa' ga'jmääy' jøøh' jah' hī laa' na'høø' he' ni' heeh' kiyh'. Ni' sa' ga'kway' ma' le' lii' cha'kyey', ni' ma'gooy'. Hī he' ga'lä'jūih' ka-läh' mah' ga'jmeey' hih' kyaah' Cristo koo' mil ji' ñe'.

5 He' la' ja' to' nē' he' lä'jūih' dsa'. Pero jee' lä'jēē ga'jñah' hī ga'juu' hī sa' laa' kwaat', sa' lä'jūih' ko'jøh' kyaayh'. Ga' ma'dsēē' koo' mil ji' ñe', ja' ga' lä'jūih'.

6 Llu' la' kih' hī tēē' lä'jūih' to' nē', hī he' na'jngēē'. Leey' jmi' dsa' kyaa' Dio ba', hi' kyaa' Cristo ka-läh', hi' jmeey' hih' ko'jøh' kyaayh' koo' mil ji' ñe'. Hī he' mo'so' juuy' wa'ra' ga'tē' jee' juu' dsa' jee' ga'tē' to' jūih'.

Dsoo' hī sa'llu' cha'je' jūuh'

7 Wa'ra' ga'dsēē' koo' mil ji' ñe', lää' Tana' jee' na'jnēē'.

8 Mah' dsooy' mi'gaa' dsa' hī tääh' lä'jē' kye' kiih' jmi'gyūuh', mi'gooy' kih' Gog kyaah' Magog, jøøyh' jwēē' dsa', lä'koo' mi'sii' he' cha' cha'hoo' jmi'ñeeh', mah' dsa'näy' jee' hñii'.

9 Lä'kaa' lä'juh' jmi'gyūuh' ga'hwēēy', ga'näy' ta' jee' jwii' na'jngii' kih' Dio he' tih' dsēy' cha'miih'. Ga'taayh' lä'ku' lä'jūi' kih' jee' jwii' ja' mah' teey' kyaah'. Hi' ga'jyoo' Dio je' gyūuh' jmi'gyūuh' mah' ga'jēēy' go'te'.

10 Hi' sa'llu' hī ma' mi'gaa' dsa' ga'jwää' dsih' cha'je' jūuh' jee' koo' kyaah' azufre, jee' hää' jah' laa' na'høø' he' kyaah' hī ga'jmee' juu' ta' juu'. Jee' ja' jēēy' wii' lä'jmi' lä'hwē' ga'lä'jē' joh' jmi' cha'.

Wa'ra' ga'tē' jee' jmee' Dio jwiz'

11 Ja' ga' ga'jēēn' koo' hma'sii' jūuh' tøø', hi' ga'jēēn' hī ma' gya' nē' kih'. Ga'ääh' go'te' gyūuh' hwa' cha'nēy', mo'so' ga'lä'lii' go'te' ha' jee' ma' la'.

12 Hi' ga'jēēn' lä'jēē hī ga'juu', lä'jøh' lä'mäh' tääh' cha'nē' Dio. Jee' ja' ga'na' je', hi' ga'na' ga'jyoh' je' jee' na'sii' jmi' kih' lä'jēē hī na'jnää' kih' Dio. Ga'lä'jēē hī na'juu', ga'nøø' ta' kiyh' lä'koo' te' he' na'sii' kiyh' nē' je' jee' lle' lä'jē' he' ga'jmeey'.

13 Lä'jēē hī ga'juu' cha'jmi'ñeeh' ga'hwēēy' ga'taayh' cha'nē' Dio. Hi' lä'jēē hī na'juu' tääh' cha'je' ga'hwēēy' ga'taayh' cha'nē' Dio. Lä'jaa' lä'jaa' ga'nøø' ta' kiyh' lä'koo' te' he' ga'jmeey'.

14 Ga'lä'jēē hī na'juu' hī tääh' cha'je' ga'jwää' dsih' cha'je' jūuh'. He' ja' la' jee' ga'tē' to' jūih' he' juu' dsa'.

15 Hī sa' ga'jnøø' jmi' kih' nē' je' jee' na'sii' jmi' kih' lä'jēē hī na'jnää' kih' Dio, ga'jwää' dsih' cha'je' jūuh'.

21

Gyūuh' jmi'gyūuh' hmēē' kyaah' hwa' hmēē'

1 Ga'jēēn' koo' gyūuh' jmi'gyūuh' hmēē', hi' ga'jēēn' koo' hwa' hmēē', jēēh' gyūuh' jmi'gyūuh' hī hwa' he' ma' la' to' nē' ma'ngēē' ba' ja'. Hi' jmi'ñeeh' mo'so' cha' ga'.

² Jnǎʹ Jwaaʹ gaʹjēenʹ kooʹ jwiiʹ naʹjngiiʹ heʹ cheeʹ Jerusalén hmēeʹ heʹ gaʹjyooʹ gyuuʹ jmiʹ-gyuuʹ kihʹ Dio, läʹkooʹ jaaʹ dsaʹ-mēʹ hiʹ maʹ-naʹlluʹ kihʹ dsaʹ-ñuuʹ kyaaʹ.

³ Jaʹ-gaʹ gaʹnuunʹ kooʹ juuʹ gaʹhlēehʹ kiiʹ heʹ jaʹ gyuuʹ jmiʹ-gyuuʹ heʹ maʹ jāhʹ:

—Heeʹ laʹ hneʹ kihʹ Dio heʹ chihʹ jeeʹ kihʹ dsaʹ jeeʹ gyayʹ koʹ-jøhʹ kyaayʹ. Dsaʹ heʹ leeʹ jwiiʹ kiyhʹ. Hiʹ Dio gyaʹ koʹ-jøhʹ kyaayʹ hiʹ jaʹ-baʹ hñiiʹ Dio leeʹ Dio kyaayʹ.

⁴ Jeeʹ jaʹ miʹ-kihʹ Dio jmiʹ heʹ tuuʹ miʹ nēʹ dsaʹ, jeeʹ jaʹ moʹ-soʹ juuyʹ jihʹkohʹ, niʹ moʹ-soʹ kiʹhooyhʹ, niʹ moʹ-soʹ chaʹ gaʹ jeeʹ moʹ jiiʹ kiyhʹ, jēehʹ maʹ-ngēeʹ baʹ läʹjēʹ heʹ toʹ-nēʹ —gaʹjāyhʹ.

⁵ Hiʹ maʹ gyaʹ jmeeʹ hihʹ heʹ gaʹjāhʹ:

—Jnǎʹ jmeenʹ hmēeʹ läʹjēʹ goʹ-teʹ heʹ chaʹ.

Kooʹ kaʹ-lāhʹ gaʹ-siiyhʹ jnǎʹ:

—Siiʹ heʹ laʹ. Jēehʹ juuʹ laʹ saʹ naʹ-heeʹ, laʹ juʹdsooʹ jmahʹ.

⁶ Hiʹ gaʹjāyhʹ:

—Maʹ-laʹ baʹ. Jnǎʹ heʹ laanʹ läʹkooʹ hwēhʹ A kyaahʹ hwēhʹ Zeta, jnǎʹ heʹ maʹ-laanʹ jǎäʹ jaʹ-gaʹ nøʹ jmiʹ-gyuuʹ, hiʹ läʹjiihʹ heeʹ jmiʹ-gyuuʹ läʹ maʹ-laanʹ jaʹ-baʹ. Hiʹ läʹkiiʹ dsēʹ, jnǎʹ kwanʹ hiiyhʹ jmiʹ heʹ laʹ chaʹ baʹ heʹ jmeeʹ chaayʹ tǎäʹ.

⁷ Hiʹ gaʹlihʹ miʹ-teʹ, hyoyhʹ läʹjēʹ heʹ laʹ. Jnǎʹ leenʹ Dio kyaayʹ, hiʹ hiʹ heʹ leeʹ gyuuʹ kyaanʹ.

⁸ Pero läʹjēeʹ hiʹ gohʹ, kyaahʹ hiʹ saʹ jmeeʹ dsooʹ, hiʹ jmeeʹ heʹ saʹ läʹjēeʹ jneʹ, hiʹ jngēehʹ dsaʹ, hiʹ mēʹ hiʹ ñuuʹ hiʹ kaahʹ waʹ hiʹ chaʹ hiʹ, hiʹ jmeeʹ jiʹ-nahʹ, hiʹ jmeeʹ juuhʹ kihʹ dio hiʹ naʹ-laaʹ kaahʹ dsaʹ, kyaahʹ läʹjēeʹ hiʹ taʹ-juuʹ, hiʹ heʹ dsaʹ-nǎäʹ chaʹjeʹ juuhʹ, jeeʹ kooʹ kyaahʹ azufre, jeeʹ gaʹ-tēʹ toʹ jiihʹ juuʹ dsaʹ —gaʹjāhʹ Dio.

Jeeʹ jwiiʹ Jerusalén hmēeʹ

⁹ Jaʹ-gaʹ jayʹ jeeʹ maʹ chehnʹ jaʹ, jaaʹ jeeʹ läʹjēeʹ ángel hiʹ maʹ choohʹ gyiiʹ kyaahʹ jeeʹ maʹ haaʹ läʹjēʹ gyiiʹ heʹ wiiʹ heʹ jaʹ jeeʹ llaaʹ goʹ-teʹ. Gaʹ-siiyhʹ jnǎʹ:

—Ñaʹ jeeʹ laʹ, mahʹ hǎähʹ hneʹ dsaʹ-mēʹ hiʹ laʹ hmoohʹ leeʹ mēʹ Borrego mǎhʹ —gaʹjāhʹ ángel.

¹⁰ Mahʹ gaʹ-jøoyʹ kihʹ jmiʹ lleʹ kinʹ jeeʹ maʹ chihʹ kooʹ mohʹ juuhʹ ñiiʹ, mahʹ gaʹ-heeyhʹ jnǎʹ Jerusalén kooʹ jwiiʹ juuhʹ heʹ naʹ-jngiiʹ heʹ gaʹjyooʹ gyuuʹ jmiʹ-gyuuʹ heʹ jaʹ kihʹ Dio.

¹¹ Maʹ jnǎʹ jēeʹ ñihʹ kyaahʹ jmēeʹ kihʹ Dio. Laʹ jihʹ-gyehʹ läʹkooʹ miʹ-kuuʹ heʹ laʹ naʹhñaahʹ jwēerte, läʹ laʹ kooʹ miʹ-kuuʹ jaspe, heʹ jēeʹ läʹkooʹ waʹhuʹ.

¹² Naʹ-jnēʹ läʹkuʹ läʹjiiʹ jeeʹ jwiiʹ jaʹ kyaahʹ naʹhyahʹ juuhʹ hiʹ ñiiʹ chooʹ gyaʹ-toʹ hoʹhaahʹ. Läʹkooʹ hoʹhaahʹ jaʹ maʹ chehʹ jaaʹ ángel, hiʹ nēʹ hoʹhaahʹ jaʹ maʹ naʹ-siiʹ jmiʹ maʹ kihʹ-kihʹ kihʹ läʹjēeʹ gyaʹ-tuuʹ nǎäʹ dsaʹ Israel.

¹³ Taʹ jwooʹ taʹ-laʹ gaʹhyaʹ hyooʹ maʹ lleʹ hnēʹ waʹhaahʹ, taʹ jwooʹ taʹ kyeʹ maʹ lleʹ hnēʹ waʹhaahʹ kaʹ-lāhʹ, jaʹ-baʹ läʹjaʹ jwooʹ taʹ ñiiʹ, hnēʹ waʹhaahʹ, hiʹ taʹ jwooʹ taʹ-laʹ gaʹdsaʹ hyooʹ jaʹ-baʹ hnēʹ.

¹⁴ Jeeʹ maʹ-choohʹ naʹhyahʹ ñiiʹ jaʹ, maʹ laʹ kyaahʹ gyaʹ-toʹ tiiʹ. Nēʹ kihʹ naʹ-siiʹ jmiʹ kihʹ läʹjēeʹ gyaʹ-tuuʹ apóstole kyaaʹ Borrego mǎhʹ.

¹⁵ Hiʹ maʹ hlēehʹ kyaahʹ jnǎʹ heʹ, maʹ choohʹ kooʹ síhmaʹ-tahʹ heʹ llaʹ hihʹ heʹ naʹ-laʹ kyaahʹ kuʹnøʹ, kyaahʹ heʹ kayʹ hihʹ jeeʹ jwiiʹ jaʹ kyaahʹ waʹhaahʹ kihʹ, hiʹ kyaahʹ naʹhyahʹ kihʹ.

¹⁶ Jeeʹ jwiiʹ jaʹ maʹ laʹ kyeʹ kyeehʹ, kweeʹ baʹ laʹ läʹ kyooʹ läʹ huʹ. Hiʹ ángel heʹ gaʹkayʹ hihʹ jeeʹ jwiiʹ jaʹ kyaahʹ síhmaʹ kiyhʹ. Gaʹ-tēʹ toʹ mil naʹ-dsēʹ toʹ hñaʹ-looʹ kilómetro läʹ kyooʹ, hiʹ jaʹ-baʹ koʹ-jaʹ teʹ läʹ huʹ hiʹ läʹ ñiiʹ kaʹ-lāhʹ.

¹⁷ Jaʹ-gaʹ gaʹkayʹ hihʹ naʹhyahʹ kihʹ jeeʹ jwiiʹ, gaʹ-tēʹ hñaʹ-looʹ naʹ-dsēʹ toʹ-looʹ kyeʹ lēeʹ, jaʹ-baʹ läʹkooʹ laʹ hihʹ heʹ koohʹ dsaʹ jmiʹ-gyuuʹ.

¹⁸ Naʹhyahʹ jaʹ maʹ laʹ kyaahʹ kuuʹ jaspe. Pero jeeʹ jwiiʹ jaʹ maʹ laʹ kyaahʹ kuʹnøʹ jmahʹ, maʹ jnǎʹ jēeʹ goʹ-teʹ läʹkooʹ waʹhuʹ heʹ naʹ-jngiiʹ.

¹⁹ Tiiʹ naʹhyahʹ kihʹ jeeʹ jwiiʹ jaʹ, maʹ naʹ-liiʹ kyaahʹ läʹjēʹ kuuʹ heʹ laʹ naʹhñaahʹ. Toʹ-nēʹ tiiʹ naʹhyahʹ maʹ laʹ kyaahʹ jaspe, jeeʹ

ga⁻tē⁻ to⁻ ma⁻ la⁻ kyaah⁻ zafiro, jee⁻ ga⁻tē⁻ hnē⁻ ma⁻ la⁻ kyaah⁻ ágata, jee⁻ ga⁻tē⁻ kye⁻ kyaah⁻ esmeralda,

²⁰ jee⁻ ga⁻tē⁻ hña⁻ ma⁻ la⁻ kyaah⁻ ónice, jee⁻ ga⁻tē⁻ jñii⁻ kyaah⁻ cornalina, jee⁻ ga⁻tē⁻ gyii⁻ kyaah⁻ crisólito, jee⁻ ga⁻tē⁻ jña⁻ kyaah⁻ berilo, jee⁻ ga⁻tē⁻ ñu⁻ kyaah⁻ topacio, jee⁻ ga⁻tē⁻ gya⁻ koo⁻ kyaah⁻ crisoprasso, jee⁻ ga⁻tē⁻ gya⁻ koo⁻ kyaah⁻ jacinto, hi⁻ jee⁻ ga⁻tē⁻ gya⁻ to⁻ kyaah⁻ amatista.

²¹ Gya⁻ to⁻ wa⁻ haah⁻ ja⁻, ma⁻ la⁻ gya⁻ to⁻ perla. Lã⁻ koo⁻ lã⁻ koo⁻ gya⁻ to⁻ wa⁻ haah⁻ ja⁻, ma⁻ la⁻ koo⁻ perla ba⁻. Hi⁻ jwē⁻ kih⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻, ma⁻ la⁻ kyaah⁻ ku⁻ nøø⁻ jmah⁻, ma⁻ jnä⁻ jëē⁻ go⁻ te⁻ lã⁻ koo⁻ wa⁻ hu⁻ he⁻ na⁻ jngii⁻.

²² Sa⁻ ga⁻ jëēn⁻ gwah⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻, jëēh⁻ Dio hi⁻ laa⁻ Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ hi⁻ cha⁻ ga⁻ lã⁻ jë⁻ be⁻ kih⁻, kyaah⁻ Borrego mäh⁻, hi⁻ he⁻ ba⁻ laa⁻ gwah⁻ jee⁻ ja⁻.

²³ Jee⁻ jwii⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ jmee⁻ bii⁻ jmëē⁻ kih⁻ hyoo⁻, ni⁻ jmëē⁻ kih⁻ sih⁻, jëēh⁻ kyaah⁻ ma⁻ la⁻ jmëē⁻ kih⁻ Dio ba⁻ jnä⁻, hi⁻ Borrego mäh⁻ ba⁻ hi⁻ choo⁻ wa⁻ je⁻ kih⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻.

²⁴ Lã⁻ jëē⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ taah⁻ lã⁻ kaa⁻ hwa⁻ ja⁻ ngëy⁻ jee⁻ jnä⁻ wa⁻ je⁻. Hi⁻ lã⁻ jëē⁻ rey hi⁻ tääh⁻ jmi⁻ gyuu⁻ dsa⁻ kay⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻ lã⁻ jë⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻.

²⁵ Sa⁻ jnē⁻ jih⁻ koh⁻ wa⁻ haah⁻ kih⁻. Jee⁻ ja⁻ le⁻ jmi⁻ ba⁻ jëēh⁻ mo⁻ so⁻ lã⁻ cha⁻ hwē⁻.

²⁶ Lã⁻ jëē⁻ dsa⁻ hi⁻ dsa⁻ taah⁻ hwa⁻ ja⁻, dsa⁻ nääy⁻ dsa⁻ kay⁻ jee⁻ ja⁻ lã⁻ jë⁻ nëē⁻ he⁻ cha⁻ kiyh⁻.

²⁷ Jee⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ dsa⁻ taah⁻ ni⁻ jaa⁻ hi⁻ jmee⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻, ni⁻ hi⁻ jmee⁻ he⁻ sa⁻ lã⁻ jëē⁻ jne⁻, ni⁻ hi⁻ jmee⁻ juu⁻ ta⁻ juu⁻. Jee⁻ ja⁻ dsa⁻ taah⁻ ma⁻ la⁻ hi⁻ na⁻ sii⁻ jmi⁻ kih⁻ nē⁻ je⁻ kih⁻ Borrego mäh⁻ jee⁻ na⁻ sii⁻ jmi⁻ kih⁻ lã⁻ jëē⁻ hi⁻ na⁻ jnä⁻ kih⁻ Dio.

22

¹ Ma⁻ ngëē⁻ he⁻ ja⁻, hi⁻ h⁻ ángel he⁻ na⁻ heeyh⁻ jnä⁻ koo⁻ jmi⁻ juuh⁻, he⁻ jmee⁻ cha⁻ dsa⁻. Jmi⁻ ja⁻ jëē⁻ lã⁻ jëē⁻ wa⁻ hu⁻, he⁻ hya⁻ jee⁻ gya⁻ Dio kyaah⁻ Borrego mäh⁻.

² Hi⁻ dsa⁻ ngëē⁻ to⁻ dsaah⁻ cha⁻ jwē⁻ kih⁻ jee⁻ jwii⁻ ja⁻. Lã⁻ koo⁻ lã⁻ koo⁻ jwoo⁻ kih⁻ jmi⁻ ja⁻, ma⁻ tøø⁻ hma⁻ he⁻ jmee⁻ cha⁻ dsa⁻, he⁻ hi⁻ gya⁻ to⁻ nëē⁻ mi⁻, ma⁻ koo⁻ nëē⁻

lã⁻ jaa⁻ sih⁻. Kyaah⁻ moo⁻ kih⁻ hma⁻ ja⁻, dsa⁻ hlää⁻ lã⁻ jëē⁻ dsa⁻ hi⁻ cha⁻ jee⁻ ja⁻.

³ Jee⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ lã⁻ cha⁻ ga⁻ lli⁻ wii⁻. Dio kyaah⁻ Borrego mäh⁻ dsa⁻ taayh⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaayh⁻ hi⁻ lã⁻ jëē⁻ hi⁻ nuuh⁻ kiyh⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻.

⁴ Ma⁻ ja⁻ jëēy⁻ Dio. Hi⁻ jmi⁻ kiyh⁻ na⁻ sii⁻ cha⁻ kyey⁻.

⁵ Jee⁻ ja⁻ mo⁻ so⁻ lã⁻ cha⁻ ga⁻ hwē⁻. Mo⁻ so⁻ jmee⁻ bii⁻ na⁻ hi⁻ je⁻, ni⁻ jmëē⁻ kih⁻ hyoo⁻, jëēh⁻ Dio Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻ choo⁻ wa⁻ je⁻ kih⁻. Jee⁻ ja⁻ dsa⁻ taayh⁻ ko⁻ jøh⁻ kyaayh⁻ mah⁻ jmeey⁻ hih⁻ ga⁻ lã⁻ jë⁻ joh⁻ jmi⁻ cha⁻.

Ma⁻ ya⁻ jäh⁻ jäh⁻ Jesucristo

⁶ Mah⁻ ga⁻ jäh⁻ ángel he⁻ sii⁻ jnä⁻:

—Juu⁻ la⁻ sa⁻ na⁻ hee⁻, la⁻ ju⁻ dsoo⁻ go⁻ te⁻. He⁻ ba⁻ Dio Dsa⁻ jøøh⁻ jnän⁻, hi⁻ ga⁻ jøø⁻ kih⁻ lã⁻ jëē⁻ hi⁻ ma⁻ ngëē⁻ juu⁻ kiyh⁻, ma⁻ cheey⁻ ángel kyaay⁻ mah⁻ mi⁻ jnääy⁻ kih⁻ lã⁻ jëē⁻ hi⁻ jmee⁻ ta⁻ he⁻ kiyh⁻, lã⁻ jë⁻ he⁻ jmee⁻ bii⁻ le⁻ to⁻ चाह⁻ la⁻ —ga⁻ jäh⁻ ángel.

⁷ —Hi⁻ jnä⁻ jahn⁻ to⁻ चाह⁻ la⁻. Llu⁻ la⁻ kih⁻ hi⁻ høø⁻ juu⁻ he⁻ hlëēh⁻ kih⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ le⁻ ta⁻ cha⁻ né⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ la⁻ —ga⁻ jäh⁻ Jesús.

⁸ Jnä⁻ Jwaa⁻ ma⁻ nuun⁻ hi⁻ ma⁻ jëēn⁻ lã⁻ jë⁻ he⁻ la⁻. Ma⁻ ngëē⁻ ma⁻ nuun⁻ hi⁻ ma⁻ jëēn⁻, ga⁻ juuhn⁻ jnän⁻ huuh⁻ tí⁻ ángel mah⁻ ga⁻ jmää⁻ jnih⁻ jøøh⁻, hi⁻ ma⁻ mi⁻ jnä⁻ lã⁻ jë⁻ he⁻ la⁻ kin⁻.

⁹ Pero ángel he⁻ ga⁻ sii⁻ jnä⁻:

—Jëē⁻ da⁻, ta⁻ jmee⁻ lã⁻ na⁻, jëēh⁻ kwee⁻ ba⁻ laan⁻ kyaah⁻ hne⁻ jee⁻ jmeen⁻ ta⁻ he⁻ kih⁻ Dio kyaah⁻ øøh⁻ hne⁻ hi⁻ ngëē⁻ juu⁻ kih⁻ Dio, hi⁻ kyaah⁻ lã⁻ jëē⁻ ga⁻ hi⁻ høø⁻ juu⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ jee⁻ la⁻. Jmee⁻ juuh⁻ kih⁻ Dio ba⁻.

¹⁰ Hi⁻ ga⁻ sii⁻ yh⁻ jnä⁻ ka⁻ läh⁻:

—Ta⁻ hmä⁻ lã⁻ jë⁻ juu⁻ he⁻ hlëēh⁻ kih⁻ he⁻ na⁻ ga⁻ le⁻ ta⁻ ha⁻ né⁻ he⁻ na⁻ sii⁻ jee⁻ la⁻, jëēh⁻ ma⁻ ngoo⁻ ya⁻ jäh⁻ he⁻ lã⁻ te⁻ juu⁻ la⁻.

¹¹ Hi⁻ hña⁻ dsē⁻, wa⁻ jmee⁻ bih⁻ hña⁻ dsēy⁻. Hi⁻ hi⁻ jmee⁻ wa⁻ la⁻ cha⁻ la⁻, wa⁻ jmee⁻ bih⁻ kiyh⁻. Hi⁻ jmee⁻ he⁻ llu⁻, wa⁻ jmee⁻ bih⁻, hi⁻ hi⁻ na⁻ jngëē⁻, wa⁻ na⁻ jngëē⁻ bih⁻.

¹² —Hi⁻ jnä⁻ jahn⁻ to⁻ चाह⁻ la⁻. Kyen⁻ he⁻ kwëēhn⁻ he⁻ ga⁻ tēē⁻ hyoh⁻ lã⁻ jaa⁻ lã⁻ jaa⁻ ha⁻ koo⁻ te⁻ ta⁻ he⁻ ma⁻ jmeey⁻.

13 Jnä' he' laan' lä'koo' hwäh' A kyaah' hwäh' Zeta, jnä' he' ma'laan' jää' ja'ga' nøø' jmi'gyuu', hi' lä'ja', ma'ke' ma'dsaa' jmi'gyuu' lä' ma'laan' ja'ba' —ga'jah' Jesús.

14 Llu' la' kih' hi' gyih' sa'hmiih' kih' mah' hyoyh' jwë' kuyh' mi' kih' hma' he' jmee' chaa' dsa', hi' lä'ja' hyoyh' jwë' dsa'taayh' ta' ho'haah' kih' jwii' ja'.

15 Pero ga'lä'jöö' dsii' jä' ta' ka'hne', kyaah' hi' jmee' ji'nah', hi' më' hi' ñuuh' hi' kaah' wa' hi' cha' hi', hi' jngëeh' dsa', hi' jmee' juuh' kih' dio hi' na'laa' kaah' dsa', kyaah' hi' tih' dsë' jmee' juu' ta' juu'.

16 —Jnä' Jesús ma'cheen' ángel kyaan' mah' mi'jnäy' lä'jé' he' la' kih' lä'kaa' gwah'. Jnä' laan' sa'ju' kih' David, jnä' laan' nuu' hø' hi' kwa' je' jih'gyeh' —ga'jäyh'.

17 Jmi'lle' Na'jngii' kyaah' më' Borrego mah' jäyh':

—Ña'.

Hi' ga'nuu', wa' jäh':

—Ña'.

Hi' lä'kii' dsë', wa' jäy'. Hi' hnøø' hi'h', wa' hiyh' jmi' he' jmee' chaa' dsa', he' la' cha' go'te'.

18 Jnä' jmeen' dsoo' kih' lä'jöö' hi' nuu' juu' he' hlëeh' kih' he' na' ga' le' ta' cha'né', he' na'sii' jee' la'. Cher'mah' hi' ga'jmeé' na'dsë' ga' juu' lä'koo' lle' jee' la', tēy' lä'jé' he' wii' he' na' ga' chee' Dio lä'koo' na'sii' jee' la'.

19 Hi' cher'mah' hi' ga'jñuuh' juu' he' hlëeh' kih' he' na' ga' le' ta' cha'né', he' na'sii' jee' la', lä'ja' jñuuh' Dio ka'läh' he' la' heey' he' na'sii' jee' la'. Jñuuyh' kih' chaah' hma' he' jmee' chaa' dsa', hi' lä'ja' ka'läh' jñuuyh' kih' jee' jwii' na'jngii'.

20 Hi' jmee' ju'dsoo' kih' lä'jé' he' la' jäyh':

—Dsoo' ba', jäh' to'chah' la'.

Wa' la' lä'ja', nee', ñah' Jesús Dsa'jøøh' kyaan'.

21 Lä'jé' he' llu' he' la' kwa' Jesús Dsa'jøøh' jnän', wa' la' kyaah' lä'jöö' hnäh'. Wa' la' lä'ja'.